

H

H, h n. (-,-) : 1. das gesprochene *H*, das aspirierte *H*, das behauchte *H*, an *H* c'hwezhet g. ; das stumme *H*, an *H* dich'wezh g., an *H* mut g. ; 2. [sonerezh] *H, h*, si g., si rik g. ; *H mit Auflösungszeichen, aufgelöstes H*, si derik g.

ha¹ estl. : a !

ha² berradur evit **Hektar**.

hä estl. : penaos 'ta ? petra 'ta ? petra ? hañ ?

Haag g./n. : *Den Haag*, Den Haag b. (*jennet ha klevet e vez* : im Haag, in dem Haag, in Haag, in den Haag, in Den Haag).

Haager g. (-s,-) : anneزاد Den Haag g.

Haagerin b. (-,nen) : anneزاده ز Den Haag b.

Haar n. (-s,-e) : 1. blev str., blevenn b., kreōñ g., krev g., pennad blev g., blevad g., P. reun str., reunenn b., pan str., panenn b., moue g. ; *er hat weißes Haar, er hat weiße Haare*, gwenn eo e vlev, gwenn eo e benn, blev gwenn en deus, ur pennad blev gwenn a zo outañ, emañ bokedou ar garnel (bokedou ar vered) war e benn, bokedou ar garnel (bokedou ar vered) a c'holo e benn ; *er bekommt weiße Haare*, mont a ra gwenn e vlev, dont a ra gwenn e vlev, gwennañ a ra e vlev, gwennaat a ra e vlev ; *graues Haar*, blev louet str., blev glas str., blev gris str., blev briket str., P. blev haleg str. ; *Ergrauen der Haare*, louedadur ar blev g., glazañ g., grizañ g. ; *rote Haare, rotes Haar*, blev ruz ls., blev rous ls., blev tan ls., ur blev ruz g., ur pennad blev ruz g. ; *krause Haare*, blev berr frizet stank str., blev rodellet berr (rodellek, rodell, rodellaouek, fouteuilhek, fuilh, fulhet) str., penn barbed g. (Gregor) ; *lichte Haare, schütteres Haar*, blev distank (gloev, tanav, rouez) ; *er hat lichtes Haar, er hat schütteres Haar*, hennezh a zo blevet rouez ; *sie hat dichtes Haar, sie hat volles Haar*, ur pennad blev fonnus a zo outi, ur pennad blev stank a zo outi ; *dichtes krauses Haar*, kreouichenn b. ; *gewelltes Haar*, blev gwagennek str. ; *lockiges Haar*, blev rodellet (rodellek, rodell, rodellaouek, a-ruilh) str. ; *glattes Haar*, blev dirodell str., blev reut str. ; *feines Haar*, blev tanav str. ; *pomadiges Haar*, blev lakaet traet warno str., blev lakaet ogan warno str. ; *sein Haar glätten*, dirodellañ e vlev ; *seine Haare aufbauschen*, poufañ e vlev ; *aufgebauschte Haar*, blev troñset str., blev poufet str., blev c'hwezetz str., kog g. [*liester kigi*] ; *das verleiht dem Haar Volumen*, kement-se a bouf ar blev ; *aufgelöstes Haar, loses Haar*, blev diere, blev dispak str., blev dispac'het str., blev fouteuilhek str., blev disparbuilhet str., blev diskoulm str., blev luget str., blev luziet str., blev fuilh str. ; *mit aufgelöstem Haare*, dispac'het e vlev / fouteuilhek e vlev / disparbuilhet e vlev (Gregor), dispak e vlev, war e benn-kuch ; *Haare auf der Brust haben*, kaout krev (kreōñ) war e jave ; *seine Haare stehen in allen Richtungen ab*, sevel a ra diroll e reun war e benn, diroll a-bik emañ e vlev war e benn, houpiñ diroll a ra e vlev en e benn, sevel a ra diroll blev e benn, savet eo diroll e vlev war

e benn, sevel a ra diroll e vlev war e benn, hirisiñ diroll a ra e vlev àr e benn, sevel a ra diroll e reun en e benn, diroll e sav e vlev a-bik en e benn ; *jemandem das Haar zerzausen, jemandem das Haar durcheinanderbringen*, dispakañ (diskabellañ, fuilhañ, disparbuilhañ, fourdouilhat, spuñañ, luziañ, digribañ) e vlev d'u.b. ; *zerzaustes Haar*, blev fouteuilhek (fandrouilhek, rouestlet, fuilh, fulhet, a-fuilh, kreouichennek, fourdouilh, disparbuilhet, diskempenn, dispak, spufet, luget, truilhek, luziet, digribet), penn bouchek g., penn urupailh g., pennad blev fulhet g., penn porc'hadek g., porc'had-blev g., pagnotenn b., kribenn luziet b., krevasenn b., kreouichenn b., kreōñ g., paltokennad blev fulhet b., blev pikek str., krin g. ; *mit zersautem Haar*, war e benn-kuch ; *Frau mit zerzaustum Haar*, maouez he blev disparbuilhet war he zro b., penn-kuch g. ; *mit offenem Haar*, diblañsonet he blev, diblezhet he blev, diblezhennet he blev, dinac'hennet he blev, he blev diere ganti ; *die Frauen mussten irgendwie ihr Haar bedecken*, ret e oa d'ar merc'hed pakañ o blev ; *Frau mit unbedecktem Haar*, maouez en he blev b., [Breizh gwechall, Iran hiziv] maouez divezh a-walc'h evit en em ziskouez en he blev b. ; *mein Haar spaltet sich an den Spitzen*, skalfañ a ra va blev ; *sie hat ihre Haare noch*, chomet eo he blev ganti ; *hoch stehendes Haar*, blev pikek str. ; *kurzes Haar*, blev ratous str., blev krak str., blev troc'het berr str., blev troc'het raz str., blev berr ls., ur blev berr g., blev raz str., blev dipitus str. ; *langes Haar*, blev hir str., ur blev hir g., ur pennad blev hir g. ; *sie trägt ihr Haar kurz*, berr eo he blev, honnezh a zo berr he blev, blev dipitus he deus ; *sie trägt ihr Haar lang*, hir eo he blev, honnezh a zo hir he blev ; *ihr Haar reicht ihr bis zu den Fersen*, he blev a dap betek seulioù he zreid ; *sich (dat.) das Haar zurechtmachen, sich (dat.) das Haar machen*, keuriñ e vlev, renkañ e vlev, kempenn e vlev, ober un tamm kempenn d'e vlev, alejiñ e vlev, fichañ e vlev, ingalañ e vlev, en em goefañ, kribañ e vlev, ober un tamm kribañ d'e vlev, ober ur gribadenn d'e vlev, P. ober un tamm kribañ d'e reun ; *jemandem das Haar auskämmen*, diluziañ e vlev d'u.b., diretiñ e vlev d'u.b. ; *ausgekämmte Haare*, kribadurioù ls., difuilihadoù str. ; *sich das Haar zum Knoten stecken*, sein Haar zu einem Knoten stecken, moullañ e vlev d'ober un torkad, moullañ e vlev d'ober un hogenn ; *im Nacken zusammengebundenes Haar*, katogan g. ; *sich (dat.) die Haare schneiden lassen*, lakaat ober un tamm diskar (un tamm troc'h, un tamm dic'harzhañ, un tamm krennañ, ur peuriñ) d'e vlev, lakaat troc'hañ e vlev ; *sich (dat.) das Haar machen lassen*, lakaat ober un tamm kempenn d'e vlev ; *sich (dat.) das Haar auswringen*, gwaskañ e vlev d'o dizourañ ; *sich (dat.) die Haare trocken*, sec'hañ e vlev ; *sich (dat.) die Haare föhnen*, sich (dat.) die Haare trockenföhnen, sich (dat.) die Haare trocken föhnen, sec'hañ e vlev gant ur sec'her-blev ; *das Haar gerade schneiden*, keidañ ar blev ;

jemandem das Haar effilieren (ausdünnen), ober un tamm distankañ da vlev u.b. ; sich (dat.) das Haar effilieren (ausdünnen) lassen, lakaat distankaat e vlev ; die Haare gehen ihm aus, die Haare fallen ihm aus, disvleviñ a ra, divleviñ a ra, koll a ra e vlev, dont a ra da vezäñ moal, moalaat a ra ; durch die Chemotherapie hat er seine Haare verloren, ar gimioterapiez he deus moalet e benn dezhañ, ar c'himigurañ en deus moalet e benn dezhañ ; sein Haar hat sich (ak.) stark gelichtet, gloevaet eo e vlev, deuet eo tanav e vlev, divleviñ en deus graet, rouesaet eo e vlev ; Echthaar zum Kaufen suchen, bleva ; ihr blondes Haar fiel ihr ungekämmt über die Schultern, he blev melen a ziruilhe eus he fenn war he divskoaz, he blev melen a ziskenne a-fulh war he divskoaz ; sie hatte schulerlanges Haar, he blev a ziskenne war he divskoaz ; ihr Haar weht im Wind, ihr Haar wogt im Wind, an avel a laka he blev da hejañ, hejañ a ra he blev en avel, luskañ a ra he blev en avel, luskellañ a ra he blev ouzh ch'wezh an avel ; sie warf ihr langes Haar hin und her, honnezh a heje hag a ziheje he blev hir gant lusk he fenn ; jemanden an den Haaren packen, jemanden an den Haaren fassen, kemer u.b. dre e vlev, tapout krog e blev u.b. ; er zog ihn immer heftiger an den Haaren hin und her, sachañ a rae war e vlev o kas ha digas anezhañ gwashoc'h-gwazh ; jemanden bei den Haaren schleppen, stlejañ u.b. diwar-bouez e vlev, treinañ u.b. war-bouez e vlev ; er schleifte ihn bei den Haaren fort, e stlejañ a reas diwar-bouez e vlev, treinañ a reas anezhañ war-bouez e vlev ; sich (dat.) das Haar wachsen lassen, lezel e vlev da greskiñ ; bei eintretender Gänsehaut (bei Pilorektion) richten sich die Haare auf, pa dap an den kroc'hen naer e teu e vlev da houpiñ, pa dap an den kroc'hen naer e teu e vlev da hirisiñ ; 2. [loen.] blev str., porpant g., chupenn b., blevenn b., sae b., pan str., panenn b., reun str., reunenn b. ; borstiges Haar, blev kriz str., blev reunek str., blev pikek str., blev garv str. ; gesträubtes Haar, blev sonn str., blev reut str., blev pikek str., blev a-bik str., kreõn reut g., blev kriz str. ; Rosshaar, reun kezeg str. ; mit gesträubten Haaren, reut e vlev gantañ, a-bik e vlev gantañ, reut e greoñ gantañ, pikek e vlev gantañ ; dem Hund gehen die Haare am Schwanz aus, dem Hund fallen die Haare am Schwanz aus, disvleviñ a ra lost ar c'hi, divleviñ a ra lost ar c'hi, dibaniñ a ra lost ar c'hi, koll a ra lost ar c'hi e vlev, dont a ra lost ar c'hi da vezäñ moal, moalaat a ra lost ar c'hi ; 3. [stered.] Haar der Berenike, Blev Berenis str. ; 4. [tr-I] ihm stehen die Haare zu Berge, ihm sträuben sich die Haare, sevel a ra e reun war e benn, a-bik emañ e vlev war e benn, houpiñ a ra e vlev en e benn, sevel a ra blev e benn, savet eo e vlev war e benn, sonn eo e vlev war e benn, sevel a ra eeun e vlev war e benn, hirisiñ a ra e vlev ar e benn gant ar spont, sevel a ra e reun a-bik en e benn, sevel a ra e vlev a-bik en e benn gant ar morc'hed, sevel a ra e vlev a-bik en e benn gant euzh (Gregor) ; ihr stehen die Haare zu Berge, gant ar spont e sav he c'hoef diwar he fenn, gant ar spont e sav he blev a-bik en e fenn ; sich die Haare ausreißen (ausraufen), a) divleviñ e benn, tennañ kuchennadoù blev aziwar e benn, dirañsañ e vlev, sachañ blev eus e benn, diframmañ e vlev diwar e benn ; b) [dre skeud.] bezañ sachblev (sach-kreõn, chabous, fich-blev, krog-blev, krogou, patati, butun) etrezo, bezañ bekilh etrezo, bezañ kign ha frot etrezo, bezañ krog an eil e greouichenn egile, bezañ chabous (c'hign-c'hagn, cholori) ganto, bezañ c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) an eil gant egile, en em vlevata (Gregor), en em

zigreofñañ, en em gannañ, en em c'hennañ, en em dagañ, en em gribañ, en em lopañ, en em zornañ, en em zornata, en em flumañ, en em frotañ, en em gribat, en em stagañ, en em vatañ, en em foetañ, en em zispluñvañ, bezañ rouzet ar bloneg, bezañ krog etrezo, mont d'an taolioù ; 5. [dre skeud.] Haare lassen, leuskel un nebeud blev war e lerc'h, koll war e wall, tapout e begement, na chom dibistig, na chom diampech, tapout ur gwali zistro, pakañ un distro lous, n'en em dennañ kempenn, paeañ diwar-bouez e groc'hen (e yalc'h) (Gregor) ; Haare auf den Zähnen haben, kavout ibil da bep toull, bezañ lemm e douchenn, na vezäñ yod en e c'henou, na vezäñ ar bibid gant an-unan, na vezäñ rabat ebet war e deod, na vezäñ a yod stag ouzh e deod, na vezäñ bet roet d'an-unan an teod evit lipat mogerioù (e deod dezhañ he zeod dezhi h.a.), na vezäñ stag e deod ouzh an daou benn, bezañ frank e c'henou, na vezäñ bet laeret he femp gwenneg gant ar wrac'h he doa e zistagellet, bezañ distagellet evit e bemp gwenneg, bezañ dic'hlad e lañchenn, bezañ klakenn, bezañ ledan eus plas al loa, bezañ ledan plas e loa, bezañ bras e veg evel beg ur puñs, bezañ lampr e deod, bezañ lamprik e deod, bezañ libr ha drant e deod, bezañ beget mat, bezañ distagellet mat, bezañ teodet mat, bezañ lañchennet mat, bezañ latennet mat, bezañ latennet kaer, kaout un teod helavar, bezañ helavar da brezeg, bezañ dilu a deod, bezañ teodek, kaout teod, bezañ un teod mat a zen, bezañ un teod kaer a zen, na vezäñ nodet e deod, bezañ mat e deod ; er hat Haare auf den Zähnen, hennezh ne ziwano ket ar fav en e c'henou, an drap 'zo gantañ, e deod a gerzh mat, hennezh ne serr ket ur genou, hag a c'hlabous a zo war e c'henou, e latenn a gerzh mat en-dro, ul latenn a zo dezhañ, hennezh a zo klakenn ; ein Haar in der Suppe finden, pismigañ, klask pemp troad d'ar maout, klask pevar fav d'an trebez, lazhañ laou evit gwerzhañ o c'hrac'h, klask laou el lec'h ma ne vez ket nez, kavout traou el lec'h ma n'eus ket, spazhañ laou, klask c'hwen e loeroù u.b. ; ein Haar in der Suppe suchen, klask faot gant u.b. ; mehr Schulden haben als Haare auf dem Kopf, bezañ stag e vag dre-holl, kaout dle betek toull e c'houzoug, bezañ dalc'het a bep tu, kaout ur bern dle, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan, bezañ rivinet e boch gant ar vezh, bezañ karget a zle (Gregor), bezañ bec'hiet gant an dleoù, bezañ berniet a zle, bezañ sammet gant dle, bezañ sammet a zle, bezañ gwriet a zle, bezañ taget a zle, bezañ ur bern dle war an-unan ; Haare spalten, pismigañ, klask pemp troad d'ar maout, klask pevar fav d'an trebez, klask laou el lec'h ma ne vez ket nez, spazhañ laou, kavout traou el lec'h ma n'eus ket, klask an Ankoù el lec'h n'emañ ket ; kein gutes Haar an jemandem lassen, dispenn brud u.b. (didammañ brud u.b., dispenn u.b. da dud all, reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diskar u.b., diframmañ u.b.) gant un teod da dennañ an diaoul eus an ifern (gant un teod da ijinañ ar vosenn), disgwriat gwellañ pezh-dilhad nevez u.b. ; ihm wurde kein Haar gekrümmmt, chom a reas e groc'hen dibistig gantañ, ne oa bet graet droug ebet dezhañ, ne vœ graet an disterañ droug dezhañ, chom a reas diampesch, droug ebet ne c'hoarvezas gantañ, ne zegouezhas droug ebet gantañ, ne erruas droug ebet gantañ ; ich werde es nicht zulassen, dass ihnen ein einziges Haar gekrümmmt wird, ne bermetin ket e kouezho an disterañ droug ganto, ne bermetin ket e kouezhfe mann ebet ganto ; er krümmt keiner Fliege ein Haar, gwell e vehe dezhañ mervel eget ober ul liard gaou ouzh unan bennak, ken divalis eo hag un oan, n'eus tamm drougiezh ennañ, n'eus tamm malis ennañ, hep drougiezh eo,

hep malis eo ; *an einem Haar hängen*, na vezañ stag nemet gant un neudennig / delc'her a-isplih ouzh un neudennig stoup (Gregor) ; *aufs Haar*, eeun-hag-eeun, d'an neudenn, rik, na mui na maes, na mui na ment ; *einander aufs Haar gleichen*, bezañ heñvel-mik (heñvel-bev, heñvel-poch), bezañ heñvel evel daou vi, bezañ heñvel evel daou vi moualc'h ; *an den Haaren herbeigezogen*, war-bouez un neudenn vrein (un neudenn doull, un neudenn gamm, un neudenn digompez), war-bouez abegoù toull (abegoù didalvoud, abegoù dijaoj, abegoù amzere), gwall gamm, dijaoj, amzere, digompez ; *dieser Vergleich ist an den Haaren herbeigezogen*, gwall gamm (dijaoj, amzere, digompez) eo ar geñveriadenn-se, diwar-goust un neudenn vrein (diwar-goust un neudenn doull, diwar-goust un neudenn gamm, diwar-goust un neudenn digompez) eo ar geñveriadenn-se ; *einander in die Haare geraten, sich in die Haare geraten, sich in die Haare kriegen*, sevel sach-blev (sach-kreoñ, chabous, fich-blev, krog-blev, krogou, patati, butun, blev) etrezo, sevel bekilh etrezo, sevel kign ha frot etrezo, kregiñ an eil e greouichenn egile, bezañ chabous (c'hign-c'hagn, cholori) ganto, bezañ c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) an eil gant egile, en em vlevata (Gregor), en em zigreñoñañ, en em gannañ a-vat, en em lopañ a-vat, en em zornañ a-vat, en em zornata a-vat, en em flumañ a-vat, en em frotañ a-vat, en em gribat a-vat, en em stagañ a-vat, en em vatañ a-vat, en em foetañ a-vat, en em chennañ a-vat, en em lardañ a-vat, en em bouzeañ a-vat, en em beuriñ a-vat, en em beliat a-vat, en em beilhat a-vat, en em bilat a-vat, en em zispluñvañ, bezañ rouzet ar bloneg, bezañ krog etrezo, mont d'an taolioù, krafañ an eil war egile ; *sie sind einander in die Haare geraten*, freuz ha reuz a oa bet kenetrezo, savet ez eus bet trouz etrezo, en em beget o doa, saka-maout a savas etrezo, jeu a savas etrezo, treiñ a reas an traou d'ar put, ar jeu a droas e jeu gi, sevel a reas bekilh, sevel a reas kign ha frot etrezo ; *einander in den Haaren liegen, sich in den Haaren liegen*, bezañ sach-blev (sach-kreoñ, krog-blev, fich-blev, krogou) etrezo, bezañ krog an eil e greouichenn egile, en em gasaat, en em ereziñ, en em giañ, en em zebriñ, na vezañ evit aveliñ an eil egile, na vezañ evit pakañ an eil egile, na vezañ evit en em bakañ, na ch'allout en em yeviñ, na vezañ evit en em ahelañ, bezañ e malis an eil ouzh egile, na vezañ evit ahelañ an eil gant egile, bezañ ar vouch o karzhañ etrezo, bezañ bec'h bras etrezo, bezañ evel ki ha kazh, en em glevet e-giz daou gi war ar memes askorn, bezañ evel daou gi war an hevelep askorn, bezañ evel bleiz hag oan, en em ober evel an tan hag an dour, bevañ evel tan ha kler, bezañ an debr hag an dag etrezo, bezañ fachet ruz, en em vresañ hag en em gignat, bezañ atav o krignat fri an eil egile, bezañ rouzet ar bloneg ; *mit Haut und Haar*, penn-da-benn, korf hag ene, holl-razh, razh a-bezh ; *deswegen lässt er sich keine grauen Haare wachsen*, ne ra ket bioloù (n'eo ket gwall chalet) gant ken dister a dra ; *um ein Haar hätten wir Probleme gehabt*, tomm eo bet deomp, tomm eo bet d'hol lér, tomm eo bet d'hor chupenn ; *um ein Haar wäre er abgestürzt*, hogozik dezhañ kouezhañ, hogozik e oa bet dezhañ kouezhañ, war-hed un netraig e vije kouezhet, mennout a reas kouezhañ, darbet e oa bet dezhañ kouezhañ, tost-kaer e oa bet dezhañ kouezhañ, war-hed un netra e vije kouezhet, ne oa bet nemet treuz un neudenn ned eo bet kouezhet, ne oa bet nemet treuz ul linenn all ned eo bet kouezhet, kichenik e kouezhe, prestik e kouezhe, fellet e oa bet dezhañ kouezhañ, evit nebeut (evit bihan dra, un disterañ

ouzhpenn, prest a-walc'h) e vije kouezhet / tost e oa bet dezhañ kouezhañ (Gregor), prest a-walc'h e oa kouezhet, damdost e oa bet dezhañ kouezhañ, ken buan all e vije kouezhet, ken kaer all e vije kouezhet, e-kichen kouezhañ e oa bet, un tammig muioc'h e oa kouezhet ; *nicht um ein Haar von etwas abweichen*, heuliañ pizh udb, na bellaat an disterañ diouzh udb, delc'her tenn (tost) d'udb, delc'her stag ouzh udb ; *er frisst einem die Haare vom Kopf*, gantañ e vez debret an diaoul hag e bevar, hennezh a foet arc'hant, hennezh a ra un dismantre euzhus a arch'ant, hennezh ne ra nemet lonkañ va danvez, hennezh a zo ur rivin din, foetañ a ran stal gantañ ; *sich an den eigenen Haaren aus dem Sumpf ziehen*, kavout e lank, kavout lank, en em gavout an-unan, en em ziluziañ, en em zisac'hāñ, c'hoari e hent, en em zistrobañ, en em arat an-unan, en em dennañ an-unan eus ur gwall boull, digoliañ an-unan, disodellañ an-unan, dienkañ an-unan, dont war-c'horre an-unan, sevel an-unan war-c'horre an dour, sevel an-unan war-c'horre, en em ziboañ an-unan, dibunañ an-unan e gudenn, en em zinc'hiñ an-unan, en em zifretañ an-unan, en em besketa an-unan, en em geitañ an-unan, en em zivreibiliñ an-unan, digaotañ an-unan, en em lipat an-unan, en em sachañ an-unan, en em dreïñ an-unan, sachañ e groc'hen gant an-unan, dont an-unan er-maez eus al lagenn, dont an-unan er-maez eus ar stloagenn.

Haaransatz g. (-es,-ansätze) : penn traoñ ar blev g.

haarartig ag. : 1. blevheñvel, e doare ur vlevenn, e doare blev, a-zoare gant ur vlevenn, a-zoare gant blev, a-seurt gant ur vlevenn, a-seurt gant blev ; 2. [louza., loen.] blevenhheñvel.

Haaraufrichtermuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn houper ar blev b.

Haaraufsatz g. (-es,-aufsätze) : perukenn b., maoutenn b., blev faos str., falsvlev str.

Haarausfall g. (-s,-ausfälle) : moaladur g., koll blev g., kouezh ar blev g., disleviñ g., pellenn b., pellennad b. ; zu *Haarausfall* führrend, pennmoalus, moalus.

Haarbalg g. (-s,-bälge) : bolc'h blev str.

Haarbalggeschwulst b. (-,geschwülste) / n. (-es,-geschwülste) : [mezeg.] kist soavek g.

Haarbalgmilbe b. (-,n) : [loen.] akaruz g. [liester akarized].

Haarbalgmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn houper ar blev b.

Haarball g. (-s,-bälle) : [milvezegiezh] bezoar g. [liester bezoaroù].

Haarband n. (-s,-bänder) : seizenn b., seintez b., nac'henn b.

Haarbesen g. (-s,-) : skubell reun b., skubellenn reun b., balaenn reun b.

Haarbeutel g. (-s,-) : rouedig b., roued-vlev b., rouedenn b.

Haarbezug g. (-s,-bezüge) : [sonerezh] poulc'henn ar wareg b.

Haarboden g. (-s,-böden) : tonenn ar penn b.

Haarbreit n. : [tro-lavar] nicht um ein Haarbreit weichen, nicht ein Haarbreit weichen, kein Haarbreit weichen, na gilañ an disterañ, derc'hel mat d'e askorn, na gilañ a-dreuz troad.

Haarbürste b. (-,n) : broust blev g.

Haarbusch g. (-es,-büsch) : moue un tokarn brezel b./g., briger g., melkern g., kribell b.

Haarbüscher n. (-s,-) : kuchenn vlev b., kuchennad vlev b., kuch blev g., torkad blev g., gwiskad blev g., bechenn b., bechegenn b. [liester bechegennou, bechegoù], toupenn vlev b., hupenn vlev b., hup blev g., bouchad blev g., kipenn vlev b., kizenn vlev b. ; widerborstiger Haarbüscher, lost-kog g., rozenn b., blev a-bik str., bouchad diroll g.

Haarbutte g. (-s,-e) : [loen.] garlizenn-garreg b. [liester garlized-karreg].

haaren¹ V. gw. (hat gehaart) : 1. divleviñ, disvleviñ, koll blev ; 2. [loen.] divleviñ, teuler e sae ; *im Mai haaren die Pferde*, e Miz Mae e taol ar c'hezeg o sae.

V. em. **sich haaren** (hat sich (ak.) gehaart) : 1. divleviñ, disvleviñ, koll blev ; 2. [loen.] divleviñ, teuler e sae ; *im Mai haaren sich die Pferde*, e Miz Mae e taol ar c'hezeg o sae.

haaren² ag. : reunek, ... reun, ... blev.

Haarentferner g. (-s,-) : divlever g., koavon divleviñ g.

Haaresbreite b. (-,n) : 1. treuz ur vlevenn g. ; 2. [dre skeud.] um Haaresbreite, war-bouez un netra, war-bouez netra, war-bouez mann, kichenik, prestik, war vetek nebeut, war-hed nebeut, war-bouez nebeut ; *nicht um Haaresbreite von den Richtlinien abweichen*, heuliañ pizh (na bellaat an disterañ diouzh, derc'hel stag oush, derc'hel tost d') ar reolennou stur ; *um Haaresbreite wäre es zu einem Unfall gekommen*, ne oa bet nemet treuz un neudenn ne oa c'hoarvezet gwall, ne oa bet nemet treuz ul linenn all ne oa c'hoarvezet gwall ; 3. [sport] jemanden um Haaresbreite schlagen, gounit war u.b. a veg botez, gounit war u.b. gant treuz ur fri lañs, gounit krip-hakrap war u.b., gounit ku-ha-ka war u.b., gounit war u.b. a-veg-fri, gounit war u.b. a-veg-troad.

Haaresträuben n. (-s) : [mezeg.] erwezh an houpigañ g.

Haarfaden g. (-s,fäden) : [mezeg., istor] chiton g. [liester chitonou].

Haarfarbe b. (-,n) : liv ar blev g.

Haarfarbemittel n. (-s,-) : livadur blev g., livadenn vlev b., livaj blev g., livuzenn vlev b.

Haarfärben n. (-s) : livañ blev g., livadennañ blev g.

haarfein ag. : 1. tanav evel ur vlevenn ; 2. [dre skeud.] soutil, fin.

Haarfestiger g. (-s,-) : traet kreñvaat evit ar blev g., fester blev g.

Haarfiltz g. (-es) : feltr g.

Haarflechte b. (-,n) : 1. plezh g., plezhenn b., plañson g., plañsonenn g., kandenn b., nac'henn b., nac'hennad b., stuc'henn-vlev b. ; *eine Haarflechte machen*, plezhañ (kordañ, plañsonañ, plañsonennañ, gweañ) blev, nac'henniñ blev, ober ur gwe er blev ; 2. [mezeg.] daroued tonenn ar penn str., katar tonenn ar penn g./str.

Haarfollikel g. (-s,-) : bolc'h blev str.

haarförmig ag. : 1. blevhéñvel, e doare ur vlevenn, e doare blev, a-zoare gant ur vlevenn, a-zoare gant blev, a-seurt gant ur vlevenn, a-seurt gant blev ; 2. [loza., loen.] blevennhéñvel.

Haargefäß n. (-es,-e) : [korf.] kapilarenn b., korwazhienn b. [liester korwazhiennou, korwazhied, korwazhiou].

haargenau ag. : eeun-hag-eeun, d'an neudenn, rik, na mui na maes, na mui na ment, rik-ha-rik, rik-ha-rak, naet-ha-pizh, graet d'ar just, e kompaz, dre gompaz, diouzh ar c'hompañ, pizh-ha-pizh, tre-ha-tre ; *das ist haargenau, was sie mir geantwortet hat*, setu eeun-hag-eeun (ger-ha-ger, just-ha-just, pizh-ha-pizh) petra he doa respontet din ; *die Personenbeschreibung passt haargenau auf den Verdächtigen*, heñvel-mik eo ar gouselled oush an ditour hon eus bet ; *all das, was gesagt wurde, werden wir haargenau durchführen*, an traoù-se a zeuio da vat ger-ha-ger.

Haargerste b. (-) : [loza.] treuzeot str., ternud str., geot-lasou str., geot-red str., kagn g., krizerez b.

Haarhändler g. (-s,-) : blevier g.

Haarhemd n. (-s,en) : [relij.] roched reun b., hiviz reun b., kreñ reun g., sae reun b.

haarig ag. : 1. blevek, blevennek, blevennaouek, kreoñek, kreoñennek, panek, P. reunek ; *ein haariger Typ*, ur bleveg g. [liester bleveien] ; *haarige Hände*, daouarn blevek ls. ; 2. [dre skeud.] skoemp, pebret, amjestr, pitouih, tener, bubuik, skeudik, start, tenn ; *das war eine haarige Geschichte*, ur blegenn lous an hini e oa, un afer bebet an hini e oa, ur gwall c'hoari an hini e oa, skeudik e oa an taol, bubuik ar jeu ; *eine extrem haarige Klettertour*, un abadenn grapañ gwall denn b., un abadenn grapañ gwall start b.

Haarigkeit b. : blevegezh b.

Haarinstitut n. (-s,-e) : ensavadur louzaouiñ ha prederiañ ar blev g.

Haarklammer b. (-,n) : sparlenn vlev b., barretenn b.

Haarklauber g. (-s,-) : pismiger g., bagajer g., flemmer g., spazher laou g., chaoker-laou g., spazher buzhug g., ingennour g., beg m'en argarzh g., arguzer g., nagenner g.

Haarklauberei b. (-,en) : pismigoù ls., pismigerezh g., bizantouriez b., nagennerzh g., arguzerezh g.

Haarkleid n. (-s,-er) : [loen] feur b., foulinenn b., porpant g., chupenn b., blevenn b., blevad g., blev str., sae b., pan g., kreoñ g., kreoñad g., kreoñennad b.

haarklein Adv. : rik-ha-rik, naet-ha-pizh, pizh-kenañ, pizh-pizh, dre ar munud, diouzh ar munud, dre gen lies a vunudoù a zo holl, dre gen lies munud a zo holl, just-ha-just, pizh dre ar munud, pizh diouzh ar munud, pizh-kempenn, gant kement kraf a zo, dre gement munud a zo holl, a-hed hag a-dreuz, ent hir, ez hir, klok ; *haarklein erzählen*, danevellañ dre ar munud (diouzh ar munud, pizh-kenañ, just-ha-just, dre gen lies a vunudoù a zo holl, dre gen lies munud a zo holl, pizh dre ar munud, pizh diouzh ar munud, pizh-kempenn, gant kement kraf a zo, dre gement munud a zo holl, a-hed hag a-dreuz, ent hir, ez hir), ober un danevell glok eus an darvoudou, ober un danevell gloz eus an darvoudou ; *wir brauchen es doch nicht so haarklein zu erzählen*, se n'eo ket spazh gwiz.

Haarklemme b. (-,n) : gwask vlev b.

Haarknäuel g./n. (-s,-) : tolbezenn vlev b., logod blev str.

Haarknoten g. (-s,-) : torkad-blev g., kilpennad-blev g., hogenn b., katogan g. ; *sich das Haar zu einem Knoten stecken*, *sein Haar zu einem Knoten stecken*, moullañ e vlev d'ober un torkad, moullañ e vlev d'ober un hogenn.

Haarlocke b. (-,n) : rodell vlev b., rodellad vlev b., frizadenn b., frizenn b., kizenn b., kizennad b., brankad blev g.

haarlos ag. : 1. divlev, disvlev, diban, blouc'h, moal, moal evel un irvinenn diblusket, moal evel ur vilienn, moal evel ur blaisenn, disto e benn, blevenn ebet war bodenn e benn, divlev e benn evel ur vi, ur penn karnel anezhañ ; 2. divarv, blouc'h.

Haarlosigkeit b. (-) : diouer a vlev g., moalder g.

Haarmantel g. (-s,mäntel) : sae-emfichañ b.

Haarnadel b. (-,n) : spilhenn vlev b. [liester spilhou blev].

Haarnadelkurve b. (-,n) : pleg-hent serzh g., kammdroïenn (kammdroenn) serzh b., korn-tro berr g., korn-tro krenn g., korn-tro krak g., tro-gorn gwall gromm b., tro-gorn serzh b., pleg krenn g., pleg serzh g., pleg berr g.

Haarnetz n. (-es,-e) : rouedig b., roued-vlev b., rouedenn b.

Haarpflege b. (-) : prederioù blev ls., kempennerezh blev g.

Haarpinsel g. (-s,-) : barrig-livañ g.

Haarpracht b. (-) : blev kaer-distailh str., blev kaer-eston str., blev kaer-meurbet str., blev hollgaer str., blev kenedus-espar ls.

Haarputz g. (-es) : aozadur-blev g.

Haarreif g. (-s,-e) : kelc'h-penn g., kelc'henn-benn b., taled g., talgen g., talegenn b.

Haarriss g. (-es,-e) : 1. frailh g., skarilladur g. ; 2. spinadur g., diruskadur g., graspadur g.

Haarröhre b. (-,-n) / **Haarröhrchen** n. (-s,-) : [fizik] korzenn silluskañ b.

Haarsalte b. (-,-n) : traet blev g., ogan blev g.

haarscharf ag. : pizh-pizh, resis-kenañ, rik-ha-rik, naet-ha-pizh, graet d'ar just, e kompaz, dre gompaz, diouzh ar c'hompañ.

Adv. : 1. pizh-kenañ, pizh-pizh, naet-ha-pizh, rik-ha-rik ; 2. e-rez, a-rez ; *haarscharf an jemandem vorbeifahren*, spinañ (klisiañ, reziñ) u.b., tremen e-rez (a-rez) u.b. (Gregor).

Haarscheitel g. (-s,-) : andenn b., regenn b., roudenn b., rann b.

Haarschleife b. (-,-n) : skoulm lagadenn g., skoulm rozennig g., sezenn b., seintez b.

Haarschneidemaschine b. (-,-n) : touzerez vlev b., touzerez b.

Haarschneiden n. (-s) : troc'h blev g., troc'hañ blev g.

Haarschneider g. (-s,-) : 1. [micher] perukkenner g., troc'her-blev g., ficher-blev g., P. touzer chas g., direvrier laou g. ; 2. [benveg] touzerez vlev b. [*liester touzereziou blev*], touzerez b.

Haarschnitt g. (-s,-e) : 1. aozadur-blev g. ; 2. troc'h blev g., troc'hañ blev g.

Haarschnur b. (-,-schnüre) : [mezeg., istor] chiton g. [*liester chitonou*].

Haarschopf g. (-s,-schöpfe) : kuchenn vlev b., kuchennad vlev b., kuch blev g., torkad blev g., bechenn b., toupenn vlev b., hupenn vlev b., hup blev g., bouchad blev g., klipenn vlev b., blevad g., pennad blev g., kreoñ g.

Haarschur b. (-) : 1. touz g., touzerezh g., touzadenn b. ; 2. [relig.] kerniañ g., kern b.

Haarseil n. (-s,-e) : [mezeg.] chiton g.

Haarsieb n. (-s,-e) : purer g., krouer reun g., kreur reun g., tamouez reun g., tamouez tanav g.

haarspalten V.gw. (hat haargespaltet) : spazhañ buzhug, spazhañ laou, pismigañ, chipotañ, brizharguziñ, klask pemp troad d'ar maout, klask pevar fav d'an trebez, klask laou el lec'h ma ne vez ket nez, kavout traou el lec'h ma n'eus ket, klask an Ankoù el lec'h n'emañ ket, ingenniñ.

Haarspalter g. (-s,-) : pismiger g., bagajer g., brizharguzer g., flemmer g., troc'her-laou g., chaoker-laou g., spazher laou g., revr strizh g., chipoter g., bindeder g., beg m'en argarzh g., siler koaven g., piñs-mezell g.

Haarspaltere b. (-,-en) : pismigoù ls., pismigerezh g., chipoterezh g., brizharguzin g., brizharguzoù ls., bizantouriez b., nagenerez g., arguzerezh g. ; er betreibt Haarspaltere, bagaiñ a ra, ranell eo gant disterajoù, koll a ra (deibriñ a ra) e amzer gant disterajoù, pismigañ a ra, brizharguziñ a ra, klask a ra pemp troad d'ar maout, klask a ra pevar fav d'an trebez, klask a ra laou el lec'h ma ne vez ket nez, spazhañ a ra laou, spazhañ a ra buzhug, troc'hañ a ra buzhug, klask a ra an Ankoù el lec'h n'emañ ket, koll a ra e amzer gant belbeterezh ; das ist reine Haarspaltere, spazhañ laou an hini eo ! klask pemp troad d'ar maout an hini eo ! klask pevar fav d'an trebez an hini eo ! lazhañ laou evit gwerzañ o c'hoc'henn an hini eo !

haarspalterisch ag. : pismigus, priminik, pichod, bindeder, pismiger.

Haarspange b. (-,-n) : sparlenn vlev b., barretenn b., gwask vlev b., spilhen vlev b.

Haarspitze b. (-,-n) : beg ur vlevenn g., bleñch ur vlevenn ; die Haarspitzen, begoù ar blev ls., bleñchoù ar blev ; gespaltene Haarspitzen, blev beget str., blev skafek str., skafouù ls. ; die Haarspitzen schneiden, divleñchañ ar blev, divarrañ ar blev.

Haarspitzenkatarrh g. (-s) : P. einen Haarspitzenkatarrh haben, kaout poan vlev, kaout droug blev, bezañ gant an derzhienn logod, santout blaz ar bont, kaout poan-benn diwarlerc'h evañ re.

Haarspray g./n. (-s,-s) : sprae g., lakenn-fru b.

Haarstern g. (-s,-e) : 1. [stered.] stered-lostek str., kometenn b. ; 2. [loen.] stered-pluñvek str., krinoid g. [*liester krinoided*].

Haarsträhne b. (-,-n) : kuchenn vlev b., kizenn vlev b., kizennad vlev b., bouchad blev g. ; Haarsträhnen auf Papilloten wickeln, Haarsträhnen zum Wellen auf Papilloten aufdrehen, parpilhotañ blev ; widerspenstige Haarsträhne, lost kog g., rozenn b., blev a-bik str., bouchad diroll g.

Haarstrang g. (-s,-stränge) : [*louza.*] echter Haarstrang, lost-hoc'h g.

haarsträubend ag. : 1. skrij, skrijus, hirisus, hakr, spouronus, orrol, orrolus, estonus, estlamm, estlammus, saouzanus, braouac'h, braouac'hus, spontus, orrpl, orrol, orrolus, euzhus, euzhik, efreizhus, doanius, skrijus-groñs, divlas, argarzh, argarzhus, hudur, mantrus, terrapl, da lakaat ar blev da sevel war ar penn, da lakaat ar c'hoef da sevel diwar ar penn ; 2. arfleuous, erezus, hegus, feukus, kasaus, euzhus, ifamus.

Haarstreifen g. (-s,-) : bandenn vlev b. ; um die Ohren herum hatte er zwei breite ausrasierte Haarstreifen, disvlevet mat e oa e benn a-us d'e zivskouarn.

Haarstrich g. (-s,-e) : [moull., lodenn voan ul lizherenn] tanavenn b.

Haarteil n. (-s,-e) : blev faos str., falsvlev str.

Haartolle b. (-,-n) : kuch g., kuchad g., kuchenn vlev b., kuchennad vlev b., torkad blev g., bechenn b., toupenn vlev b., toupennad vlev b., bouchad blev g., klipenn vlev b., bouch g., hupig blev g., chup g., chupenn b.

Haartracht b. (-,-en) : aozadur-blev g., doare ar blev g.

Haartrockner g. (-s,-) : sec'herez-vlev b. [*liester sec'hereziou blev*], sec'her-blev g. [*liester sec'heriou-blerv*].

Haarwäsc̄he b. (-,-n) : champouennāñ g., gwalc'hidigezh vlev b., gwalc'h blev g.

Haarwaschmittel n. (-s,-) : soavon blev g., champouenn g.

Haarwasser n. (-s) : dourenn vlev b., golchad g.

Haarwickel g. (-s,-) : rollig rodellañ g., rollig blev g., parpilhot g., spilhenn-rodellañ b., bigoudi g.

Haarwild n. (-es) : jiber blev g./str., jiboez blev g./str., gouezaj blev g., loen-blev g. ; Haar- oder Federwild, loened blev pe bluñv ls.

Haarwirbel g. (-s,-) : lost kog g., rozenn b., blev a-bik str., bouchad diroll g.

Haarwuchs g. (-es) : 1. pouls blev g., kreskañs ar blev b. ; 2. kuchenn vlev b., kuchennad vlev b., kuch blev g., torkad blev g., bechenn b., toupenn vlev b., hupenn vlev b., hup blev g., bouchad blev g., klipenn vlev b., blevad g., pennad blev g., kreoñ g., P. moue b./g.

Haarwuchsmittel n. (-s,-) : louzou mat da lakaat ar blev da greskiñ g., louzou kresk blev g.

Haarwurzel b. (-,-n) : gwrienn vlev b. [*liester gwrizioù blev*].

Haarzange b. (-,-n) : piñsedoù-divleviñ ls., pigosell b.

Haarzopf g. (-s,-zöpfe) : plezh g., plezhenn b., plañson g., plañsonenn g., kandenn b., nac'henn b., nac'hennad b., stuc'henn-vlev b.

Hab n. : madoù ls., peadra g., danvez g., stal b., perc'henniez b. ; *Hab und Gut*, peadra g., font ha gwir ; *um Hab und Gut kommen*, *Hab und Gut verlieren*, koll ar marc'h hag ar c'habestr - koll ar marc'h hag e gabestr - koll e holl beadra - koll pep tra, sec'h ha glas - mont d'ar baz - bezañ rivinet naet - bezañ riet diouzh e zanvez ; *jemanden um Hab und Gut bringen*, lakaat u.b. da goll e holl beadra, divadañ u.b., diorblîñ u.b., displuñvañ u.b., noazhiñ u.b. a bep tra, ober gaou ouzh u.b. ag e holl beadra, digargañ u.b. eus e beadra, sammañ e holl beadra d'u.b., kas u.b. d'ar baz, lakaat u.b. a-blad, rivinañ u.b. ; *sein Hab und Gut wurde zwangsversteigert*, lakaet e voe foar war e stal, lakaet e voe gwerzh war e stal, lakaet e voe ar werzh war e stal, lakaet e voe gwerzh warnañ, lakaet e voe ar werzh warnañ.

Habachtstellung b. (-,en) : 1. [sport] stumm war evezh g., dalc'h war evezh g. ; 2. [lu] sav-sonn g. ; *Habachtstellung einnehmen*, mont en e sav-sonn.

Habe b. (-) : madoù ls., madoù annezez ls., madoù heloc'h ls., peadra g., danvez g., stal b., perc'henniez b. ; *jemanden seiner Habe (gen.) entblößen*, dibourch'añ u.b. eus e vadoù, lemel e vadoù digant u.b., dirannañ u.b. eus e vadoù, laerezh e vadoù diwar-goust u.b., noazhiñ u.b. a bep tra, diorblîñ u.b., displuñvañ u.b. ; *ihr Bisschen Habe*, he zamm peadra g., he zamm danvez g., he munud mad g., he zamm perc'henniez g., he ferc'henniez b. ; *bar jeder Habe (gen.) sein*, bezañ didra, bezañ en diouer a bep tra, en em gavout en dilez ar brasañ, na vevañ nemet dre an diouer hag an dilez a bep tra, diouerñ an traoù rekisañ, na gaout tra war e anv (en e gerz, en e anv e-unan, d'an-unan), na gaout ur bomm leve war e anv, na gaout mann d'an-unan (*dezhañ e-unan*, *dezhi hec'h-unan* h.a.), na gaout kerz e nep tra, na gaout an hanter eus netra, bezañ dileve, na gaout un diner toull war e anv, na gaout nag erv nag ant, na gaout na bod na skod, na gaout netra dre an-unan (*drezañ e-unan*, *drezi hec'h-unan* h.a.), bezañ dibourvez a bep tra, bezañ dibourvez eus pep tra, bezañ difournis a bep tra, bezañ diarc'hant, bezañ izel an dour gant an-unan, bezañ riñset, bezañ roustet, bezañ kras, bezañ dizanvez, na gaout daou wenneg da deuler ouzh toull ur c'hi, na gaout gwenneg ebet, bezañ skañv (diskantet, diskant, disec'het, skarzhet, skarzh, diblusket, goullo, plat, ridet, moan, tanav, treat) e yalc'h, bezañ gouullo-sec'h e yalc'h, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, na vezañ gwenneg ebet el loch gant an-unan, na vezañ gwenneg toull ebet gant an-unan, na vezañ gwenneg toull ebet war e anv, bezañ aet e yalc'h d'an hesk, na gaout takenn ebet, bezañ berr en e skeuliad, bezañ berr war e gezeg, na gaout segal ebet, bezañ bihan pep tra gant an-unan, bezañ teusk an traoù gant an-unan, bezañ berrek gant an-unan, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan ; *liegende Habe*, fontoù ls. ; *bewegliche, fahrende Habe*, madoù-annez ls., madoù heloc'h ls. ; *unbewegliche Habe*, madoù-leve ls., madoù diloc'h ls. ; *bewegliche und unbewegliche Habe*, madoù heloc'h ha diloc'h ls., leveoù ha dileveoù ls. ; *als bewegliche Habe einstufen*, heloc'haat.

haben (hat / hatte / hat gehabt)

I. V.k.e.

1. gant ur renadenn-dra eeun
2. gant un araogenn

3. gant un anv-gwan pe un adverb

4. haben ... zu (anv-verb)
5. haben + anv-verb

II. V. dibers.

III. V. em. : sich haben

IV. Verb skoazell

I. V.k.e. (hat / hatte / hat gehabt) :

1. gant ur renadenn-dra eeun : kaout, endevout, devout, bezañ d'an-unan ; *die Giraffe hat einen sehr langen Hals*, ar jirafenn a zo dezhi ur gouzoug hir-espar ; *er hat blaue Augen*, daoulagad glas a zo en e benn, daoulagad c'hlas a zo en e benn, un daoulagad c'hlas a zo outañ, hennezh a zo glas e zaoulagad ; *wir haben Zeit ! amzer 'zo !* ; *die Stadt hat tausend Einwohner*, mil a dud a zo o chom e kér ; *ich habe Herrn Müller als Lehrer gehabt*, bet on bet er skol gant an aotrou Müller ; *alles, was ich habe, gehört dir*, kement a zo din a zo dit ived, holl ar pezh a zo din a zo dit ived, kement tra holl a zo din a zo dit ived ; *keiner will es haben*, den n'en deus afer anezhañ ; *Eile haben*, bezañ mall (prep, kas) war an-unan, bezañ mallus, bezañ despailh, kaout hast (mall), bezañ mall d'an-unan, bezañ hastet, bezañ prez en an-unan, bezañ preset ; *Zeit haben*, kaout amzer ; *wir haben Zeit ! amzer 'zo !* ; *Durst haben*, kaout sec'hed ; *das Wort haben*, derc'hel ar gomz ; *Angst haben*, kaout aon ; *wir wissen nicht, was er für eine Krankheit hat*, n'ouzomp ket peseurt kleñved a zo gantañ ; *die Röteln haben*, bezañ gant ar ruzell, bezañ klañv gant ar ruzell, bezañ dalc'het gant ar ruzell, bezañ dastumet ar ruzell, bezañ paket ar ruzell ; *hast du Kleingeld bei dir ?* moneiz a zo ganit ? ; *ich habe nur noch zehn Euro bei mir*, ne chom ganin nemet dek euro ; *wer hat den Schlüssel ?* gant piv emañ ar alc'hwez ? ; *haben sie Feuer ?* tan zo ganeoc'h ? ; *er hat Kopfschmerzen*, gant ar boan-benn emañ ; *ich habe einen Abszess am Finger*, goret eo va biz ; *jedes Mal, wenn er dazu Lust hatte*, bep tro m'en deveze c'hoant ; *gutes Wetter haben*, kaout amzer vrvat ; *Regen haben*, kaout glav ; *wir haben heute schlechtes Wetter*, feson fall a zo war an amzer hiziv, troet fall eo an amzer hiziv, doareet fall eo an amzer hiziv, hiziv e ra ur gwall zevezh ; *heute haben wir schönes Wetter*, evit feteiz ez eo brav an amzer, emañ an amzer war he zu hiziv ; *was für einen Tag haben wir heute ? welchen Tag haben wir heute ?* pe zeiz emaomp hiziv ? petore deiz a zo hiziv ? pe zeiz 'zo hiziv ? pe zeiz omp hiziv ? peseurt deiz emaomp hiziv ? peseurt deiz 'zo hiziv ? peseurt deiz omp hiziv ? ; *heute haben wir Freitag*, hiziv emañ ar Gwener, hiziv emaomp ar Gwener, ar Gwener a zo hiziv, deuet eo ar Gwener ; *heute haben wir den 11. Januar*, hiziv emañ an 11 a viz Genver ; *ein gutes Herz haben*, bezañ un den a galon vat, bezañ ur galon vat a zen, bezañ ur galon aour a zen, bezañ kalon-vat, bezañ kalon-vat-holl, bezañ mat-ral ; *Mitleid haben*, kaout truez ; *Glück haben*, kaout chañs, bezañ chañsus ; *eine Chance haben*, kaout ur chañs ; *Erfolg haben*, ober berzh ; *Frieden haben*, kaout peoc'h, bezañ distourn, bevañ didrouz ; *hab' Dank !* trugarez dit ! bennozh Doue dit ! ; *die Zeitschrift ist hier nicht zu haben*, amañ ne vez ket kavet (ne vez ket gwerzhet) ar gelaouenn-se ; *bei Müller zu haben*, e gwerzh e ti an aotrou Müller ; *wir haben keine mehr*, n'eus ket mui, n'eus ket ken ; *wir haben keinen Zucker mehr*, n'eus ket mui a sukr, n'eus ket a sukr pelloc'h, diviet eo ar sukr, pare eo ar sukr, aet eo ar sukr, ar sukr a zo aet da netra (war netra), ar sukr a zo aet da vann, erru pare eo ar sukr, echu eo ar sukr ; *den Film haben wir noch nicht gehabt*, n'hon eus ket gwelet ar

film-se c'hoazh ; *Ferien haben*, bezañ e vakañsoù ; P. *wir haben* es ja, a-walc'h a aez hon eus 'vat, aez a-walc'h hon eus d'en ober 'vat, peadra hon eus evit ober kement-se ; *jetzt haben wir ihn*, emañ deomp, bouetaet eo ; *was hat er ?* petra 'zo peg ennañ ? ; *er hat etwas*, n'emañ ket en e vleud (war e du, en e voued leun, en e charreou, en e jeu, en e blom, en e goch), vi pe labous zo o c'hoari gantañ, n'emañ ket en e vutun ; *da haben wir es !* emaomp ganti ! ; *da haben wir die Bescherung !* pebezh bouilhenn ! setu ni paket brav bremañ ! setu ni paket propik ! setu amañ kempennou deomp-ni avat ! bremañ emaomp kempenn ganti 'vat ! sell aze ul luz dezhi ! en ur soubenn vrav emaomp ! aze emañ ar boch ! bez' emaomp fresk ! fresk emañ hor c'hased 'vat ! brav emaomp ganti ! gounezet hon eus hon devezh ! ; *jetzt hab ich's !* emaon ganti ! ; [kr-I] *wer da hat, dem wird gegeben*, roet e vez d'an neb en deus, el lec'h m'emañ ar mor emañ ar pesked, d'ar mor ez a ar pesked, an arc'hant a chounez an arc'hant, gant arc'hant eo e chounezer arc'hant, segal a zegas segal ; *von dem aber, der nicht hat, wird auch das genommen, was er hat*, met an hini n'en deus ket, e vo lamet digantañ memes ar pezh en deus ; *ein Hab'ich ist besser als zwei Hätt'ich // was man hat, das hat man, gwelloc'h ur c'had paket eget div o redek, gwelloc'h ur banne paket eget daou o redek, gwelloc'h ur c'had dalc'het eget teir o redek, gwell eo ur voualc'h evit ur vran, gwelloc'h kaout eget gortoz, gwelloc'h eo kaout en dorm eget en hunvre ; je mehr man hat, je mehr man will / je mehr man hat, desto mehr will man, seul vui, seul c'hoazh - seul vui a ve, seul vui a ve c'hoant da zastum leve hag arc'hant - seul vui en deus an den, seul vui e fell dezhañ kaout - kalon an den n'he deus ket hanter Morse - kalon an den a zo c'hoantus ; *das, was ich habe, das will ich nicht, das, was ich nicht habe, das will ich, kastilli a-zibell o deus touriou uhel* ; P. *alles wie gehabt*, 'tav 'vel 'tav, atav evel atav, evel boaz, evel kustum, hervez kustum, evel an ordinal, mont a ra pep tra evel boaz, treiñ a ra ar bed evel kustum, mont a ra an traou evel boaz ; *wie gehabt*, en-dro, a-nevez, a-adwech, adarre, ur wech ouzhpenn, ur wech c'hoazh.*

2. gant un araogenn : *es am Magen haben*, kaout poan gof ; *jemanden am liebsten haben*, reiñ ar c'hentañ renk d'u.b. dreist ar re all (Gregor), plijout u.b. ar muiañ d'an-unan, karout u.b. dreist ar re all ; *es am liebsten haben*, plijout udb d'an-unan dreist pep tra, na plijout netra d'an-unan evel udb ; *das hat nichts auf sich*, kement-se ne denn ket da vraz, n'eo ket kalz tra, n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol, avel traken ; *er hat etwas auf sich*, danvez a zo ennañ ; *etwas bei der Hand haben* (zur *Hand haben*), bezañ udb dindan e zorn (dindan taol e zorn, a-hed dorm, war-hed e vrec'h), kaout udb dindan e zorn, kaout udb dindan dorm, kaout udb a-zindan e zorn, kaout udb dindan diraez ; *etwas gegen jemanden haben*, bezañ e droug ouzh u.b., kaout droug (magañ droukrañs, goriñ droukrañs, derc'hel drougiezh) ouzh u.b., bezañ leskidik war-lerc'h u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., derc'hel drougiezh ouzh u.b., kaout greunenn ouzh u.b., derc'hel imor ouzh u.b. ; *etwas hinter sich haben*, bezañ graet udb, bezañ kaset udb da benn, kaout an dizober eus udb ; *wenn ich diese Arbeit hinter mir habe*, pa vin dieub (dispege, distag, distrob) diouzh al labourse ; *ich bin froh, wenn ich diesen Auftrag hinter mir habe*, disammet e vo va spered pa 'm bo kaset ar gefridi-se da benn, divec'hiet e vin pa vin degouezhet da vat gant ar gefridi-se ; *etwas in der Hand haben*, delc'her udb (bezañ udb gant an-

unan) en dorm (en e zorn, en he dorm h.a.), bezañ krog en udb ; [rev] *er hat etwas mit ihr*, ober a ra keusteurenn ganti ; *die haben es miteinander*, jeu a zo etrezo, c'hoari a zo etrezo, rouzet eo ar bloneg ; *jemanden über sich haben*, bezañ dindan u.b. ; *jemanden unter sich haben*, bezañ u.b. dindan an-unan, bezañ mestr war u.b. ; *was hast du davon ?* hag e vo gwelloc'h dit goude ? hag e vi petra gwelloc'h pa'z po graet an dra-se ? peseurt vad diwar an dra-se ? pe da vat ober an dra-se ? da betra eo mat dit ober an dra-se ? petra a servij dit ober an dra-se ? petra eo dit ober an dra-se ? petra a dalvez dit ober an dra-se ? petra a well evidout ? ne vi ket barrekoc'h a se, ne vi ket gwel a se, ne vi na gwell na gwazh a se, ne vi ket avañsetoc'h gant se, ne vi ket savetoc'h gant se ; *sie hat viel von ihrer Mutter*, honnezh a zo merch'd'h mamm, honnezh a denn d'he mamm ; *etwas vor sich haben*, bezañ e gwel d'ober udb, bezañ e soñj ober udb, bezañ e sell d'ober udb, bezañ gant ar soñj d'ober udb, kaout soñj d'ober udb ; *jemanden zum Besten haben*, ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., c'hoari al lu gant u.b., tremen lost al leue dre c'henou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., tremen troad al leue a-dreuz genou u.b., c'hoari an troad leue d'u.b., c'hoari an noch gant u.b., bratellat (stranañ, straniñañ, skobardiñ, riñsañ, louzañ, kabestrañ) u.b., c'hennat u.b., reiñ kañvaled (silioù, lostou leue, poul'hennou, kelien) da lonkañ d'u.b., paskañ lus d'u.b, lakaat da grazaañ, reiñ kelien da blomañ d'u.b. ; *nichts zu eigen haben*, na gaout tra war e anv (en e gerz, en e anv), na gaout ur bomm leve war e anv, na gaout nag erv nag ant, na gaout na bod na skod, na gaout un diner toull war e anv, na gaout mann d'an-unan (*dezhañ e-unan, dezhi hech-unan h.a.*), na gaout netra dre an-unan (*drezañ e-unan, drezi hech-unan h.a.*), na gaout kerz e nep tra, na gaout an hanter eus netra, bezañ dileve.

3. gant un anv-gwan pe un adverb : *auf jemanden achthaben*, teurel evezh ouzh u.b., diwall u.b. ; *es eilig haben*, bezañ mall war an-unan (gant an-unan, d'an-unan), kaout hast, kaout mall, bezañ hastet, bezañ prez war an-unan (en an-unan), bezañ kas war an-unan, bezañ preset, bout jourdoul àr an-unan ; *genug haben*, kaout e walc'h, bezañ erru skuizh (heug, eok) ; *jemanden gern haben*, bezañ tomm ouzh u.b., karout u.b., magañ karantez (mignoniezh) ouzh u.b., plijout u.b. d'an-unan ; *etwas gern haben*, plijout udb d'an-unan ; *es gut haben*, bezañ ebat e zoare, bevañ kaer, bezañ brav e zoare, bezañ en e aez, bezañ mat e gerz, bezañ reut e jeu, bezañ mat ar jeu gant an-unan, bezañ mat e jeu, bezañ brav-kenañ e stad, bevañ en e aez, bezañ barrek ; *dort werden wir es gut haben*, eno e vimp brav-ral ; *jemanden lieb haben*, bezañ tomm ouzh u.b., karout u.b., magañ karantez (mignoniezh) ouzh u.b. ; *jemanden lieber haben*, kavout gwelloc'h u.b., karout muioc'h u.b., plijout u.b. muioc'h d'an-unan, reiñ ar c'hentañ renk d'u.b. dreist unan all / ober mui a istim eus unan eget eus unan all / istim muioc'h an eil eget egile (Gregor) ; *etwas lieber haben*, bezañ udb gwelloc'h d'an-unan, bezañ udb gwell gant an-unan, bezañ gwell gant an-unan ober udb, kavout gwelloc'h udb, kavout gwelloc'h ober udb ; *ich habe Berlin lieber als London*, kavout a ran Berlin gwel egert Londrez, gwell eo Berlin ganin eget Londrez ; *etwas los haben*, es *weg haben*, gouzout e ziluziòù (an dro, an tres, ar stok), gouzout an dibenn eus udb, bezañ kavet ar c'hraf (ar stek), gouzout bremañ war peseurt avel sturiañ e vatinant, gouzout bremañ ober ganti, gouzout bremañ penaos ober diouti ;

etwas **nötig** haben, kaout ezhomm udb ; etwas **satt** haben, kaout e walch' eus udb, bezañ erru eok (heug, skuizh) gant udb.

4. haben ... zu (anv-verb) : *viel zu tun haben*, kaout kalz d'ober, bezañ foulent gant al labour, bezañ foulmac'hent gant al labour, bezañ e-kreiz ar bec'h, kaout labour spontus, kaout bec'h labour, bezañ penndallet gant al labour, bezañ ampleret gant al labour, bezañ foul war an-unan, bezañ mac'homet gant al labour, bezañ leun a gefridi, bezañ mezv evel ar yer en eost, bout herr labour war an-unan, bezañ dever war an-unan, bezañ friket gant al labour, bezañ brevet gant al labour, kaout labour dreistpenn, kaout ur bern traoù d'ober, bezañ prez labour gant an-unan, bezañ war vec'h, bezañ gwall sammet gant e labour, bezañ debret gant al labour, bezañ sammet e gein gant al labour, bezañ dre brez, bezañ traoù war ar ramp gant an-unan, kaout labour war ar portolo, bezañ dalc'het gant an eur, bezañ dalc'het gant an amzer, kaout re garrad, bezañ dall gant al labour, P. bezañ bec'h war e lasenn ; *etwas zu essen haben*, kaout peadra da zebriñ ; *ich habe Geld von ihm zu bekommen*, dleout a ra arc'hant din, em dle emañ ; *er hatte viele interessante Dinge zu erzählen*, hennezh a ouie ur bern traoù kurius da gontañ.

5. haben + anv-verb : *er hat gut reden*, brav eo dezhañ kaozeal - brav eo dezhañ lavaret - ebat eo dezhañ prezeg - ebat a zo dezhañ ober prezegennou - an tan a vez fouge ennañ e-pad an hañv o vezañ n'eus ket ezhomm anezhañ - brav eo kaozeal pa ne vezet ket er blegenn - brav a-walch' eo lavaret pa vezet pell diouzh ar bec'h, berroc'h e vez an teod pa vezet war al lec'h - kalonek e vez gant e c'henouù pa vez pell diouzh ar bec'h ; *du hast leicht spotten*, te a zo ebat dit ober goap.

II. Verb dibers. (hat / hatte / hat gehabt) :

es hat den Anschein, als ob ..., war a seblant (a-hervez, hervez, evit doare, e-doare, war a hañval, hervez ar mod, hervez an dailh, hervez doare, hervez ar gwel, evit ur gwel, diwar ur gwel, bete gwelet, me 'laka) e ..., ... 'm eus aon ; *es hat Eile*, mall(us) eo, preset eo, n'eus ket amzer da goll, despailh a zo, poent eo kablat, mil mall eo, pase mall eo ; *es hat keine Not*, n'eo ket erru ar mor, amzer 'zo, n'eo ket o vont da lazhañ an tan emaomp ; *es hat seine Richtigkeit, damit hat es seine Richtigkeit*, kantreizh eo, war o reizh emañ an traoù, en o reizh emañ an traoù, emañ an afer war he reizh, reizh eo an afer, emañ an afer evel ma tle bezañ.

III. Verb emober (hat sich / hatte sich / hat sich (ak.) gehabt) : *hab dich nicht so !* ne dalv ket ar boan ober kement-se a zigoroù, arabat dit c'hoari mamm (tad) an ardoù fall ! na ra ket lentigoù e-giz-se ! arabat dit chom da orbidiñ ! perak kement a orimantoù ? perak kement a sioupleou ? perak kement a gontenañsou ? perak kement a vodoù ? ; *sich (ak.) mit jemandem haben*, bezañ c'hoari etre an-unan hag unan all, kaout jeu (trouz, tabut) ouzh u.b., tabutal gant u.b.

IV. Verb skoazell implijet gant :

a) verboù gwan 'zo : *ich habe im Restaurant gegessen*, debret em boa en ostaleri ; *ich habe den ganzen Nachmittag geschwommen*, neuñvet em boa an endervezh a-bezh (etre daou benn an enderv).

b) verboù kreñv eeun : *ich habe den Film noch nicht gesehen*, n'em eus ket gwelet ar film-se c'hoazh.

c) verboù emober : *ich habe mich verirrt*, kollet on diwar va hent, faziet on war an hent, divarchiñ am eus graet.

Haben n. (-s) : [kenw.] kaoud g., fred g., kred g. ; *ins Haben buchen*, enskrivañ war roll ar c'haoudou, dougen (lakaat, enskrivañ, endougen) war an tu fred, enskrivañ e fred ur gont, kretaat ; *Soll und Haben*, kaoudou ha dleoù ls., kaoudou ha dleoudou ls., fredou ha dleoudou ls., dleoud ha kaoud.

Habenichts g. (-es,-e) : paourkaezh den diwenneg g., paour g., den kaezh g., reuzeudig g., trueg g., truilhieg g., truilhenneg g., truilhenn b., tavanteg g., ezhommeg g., kork g., truant g., den dibourvez a zanvez g., den didra g., P. Lan druilhenn g.

Habenkonto n. (-s,-konten) : [kenw.] kont kredek b., kont an arc'hant deuet b.

Habenposition b. (-,en) : [arc'hant.] saviad kredour g., saviad kredek g.

Habensaldo g. (-s,-s/-salden/-saldi) : [kenwerzh] mentelad kred b., mentel gredek b.

Habenseite b. (-,n) : [kontouriezh] bann kred g., bann kredek g., tu fred g.

Habenzinsen ls. : [kenwerzh] kampi kredek g.

Haberecht g. (-s) : rezoner g., arguzer g., ingennour g., nagenner g., chikaner g., noazour g., abeger g., teod abegus a zen g., arzaeler g.

Haberer g. (-s,-) : [Bro-Austria] mignon g., frai g.

Habgier b. (-) : kleñved an dastum pinvidigezhioù g., skloufoni b., mac'homerezh g., c'hoantidigezh b., c'hoantegezh b., droukc'hoant g., gwallc'hoant b., gwallc'hoantegezh b., arwez an aour g., egar pinvidigezhioù g., egar kaout g., egar gounit g., egar danvez g., itik da c'hounit arc'hant g., youl danvez b., youl kaout b., herr da zastum g., hast da binividikaat g.

habgierig ag. : troet war an dastum - troet war ar serr - troet war an danvez - troet war an arc'hant - troet da zastum - preñv - sklouf - mac'hom - dislangour - bizied krog dezhañ - skraper a zen - leun a zroukyouloù - evel ar bleiz : kontant da gaout kuit da reiñ - atav o redek war-lerc'h an disterañ gounidegezh - gwallc'hoantek - mac'hom - atav kontant da gemeret, mes james kontant da zioueret - a c'houlenn kalz hag a ro gwall nebeut - brokus outañ e-unan ha pizh e-keñver ar re all - krafek war an arc'hant ; *er ist zu habgierig*, re frank eo e c'henouù, hennezh a zo re breñv, dallet eo gant sorc'henn ar berniañ arc'hant, redek a ra atav war-lerc'h an disterañ interest hag an disterañ gounidegezh, klask a ra atav ar brasañ korvo, hennezh a zo segal segal ! hennezh en devez itik da c'hounit arc'hant.

habhaft ag. : *einer Sache (gen.) habhaft werden*, kregiñ en udb, lakaat e grabanoù war udb, astenn e graban war udb, teurel e graban war udb, krabanata udb, kammañ e vizied war udb, lakaat udb en e zalc'h, lakaat udb en tu diouzh an-unan, perc'hennañ udb, kemer udb en tu diouzh an-unan, skrapañ udb, divorañ udb, delc'her udb en tu diouzh an-unan, ober e rann eus udb, ober e lod eus udb, sammañ udb, kribañ madou e nesañ, aloubiñ udb, ober e gerz eus udb, lakaat udb war e any, dont da vestr war udb.

Habicht g. (-es,-e) : [loen.] gwazfalc'hun g., gwazsparfell b., sparfell voan b. ; *männlicher Habicht*, liketaer g.

Habichtskraut n. (-s) : [louza.] *kleines Habichtskraut*, langhaariges *Habichtskraut*, askol-blevek str., skouarn-logod b. [liester skouarnioù-logod], askol-geot str., louzaouenn-arfizian b.

Habichtsnase b. (-,n) : fri sparfell g., fri kromm g., fri kamm g., fri ibillet g., fri krogek g., fri peroked g., fri erer g., fri skoul g., fri bourbonel g., fri begererheñvel g., fri mouchañ gouloù g., fri da gac'hat en e c'henouù g.

habil. ag. : [berradur evit **habilitatus**] aotreet, engwiriet.
Habilitation b. (-,-en) : [skol-veur] doktorelez b.
Habilitationsschrift b. (-,-en) : [skol-veur] tezenn doktorelez b.
habilitieren V.k.e. (hat habilitiert) : engwiriañ.
V.em. : **sich habilitieren** (hat sich (ak.) habilitiert) : [skol-veur] tremen an doktorelez.
Habitat n. (-s,-e) : 1. annezva g., takad annez g., taread g., lec'h annez g., lec'h annezedur g. ; 2. logell b.
habituell ag. : 1. didermen, dibaouez, hollbad, pad ; [relij.] *habituelle Gnade*, gras hollbad b. ; 2. [bred.] boas, kustum, reol, reoliek.
Habituativ n. (-s,-e) : [yezh.] verb-boaz g., stumm boaz g.
Habitus g. (-) : habitus g., realezh kedvuhezel b., dalch' g., emzalc'h g., kundu b., tailh b., doare g., feson b.
hablich ag. : [Bro-Suis] moaienet mat, leveet mat, kreñv e chouk, kreñv an traoū gantañ, arc'hantet bravik, frank an arch'ant gantañ, frank an traoū gantañ, plousaet mat e votoū, plouzet mat e votoū, aes e borpant, aes dezhañ, uhel an dour gantañ, klok, arc'hant gwalch' e galon gantañ, arc'hant leizh e walch' gantañ, mat ar bed gantañ, mat an traoū gantañ, foenn er rastell gantañ, barrek, gouest, madoù dezhañ, keinet mat, kreñv e gein, kreñv a gein, mat da geinañ.
Habsburg g. : Habsbourg ; *das Haus Habsburg*, tiegezh Habsbourg g., an Habsbourged ls., tiegezh Aostria g.
Habsburger g. (-,-) : [istor] Habsbourg g. [liester Habsbourged, ar re Habsbourg], unan eus lignez an Habsbourged g., unan eus tiegezh an Habsbourged g.
habsburgisch ag. : ... an Habsbourged.
Habschaft b. (-,-en) / **Habseligkeiten** ls. : tamm peadra g., tammig peadra g., munud mad g., bitrakerez g., kozhigelloù ls., kozhkailhoù ls., kozhachoù ls., kozhailhoù ls., kozh traoū ls., bitrakoù ls., kac'herez g., kaoc'hajoù ls., traoūajoù ls., traoū distractell ls., traoū diwar-sav ls., rikoū intaïvez ls., traoū intaïvez ls., traoū a get ls., traoū chop ls., fanfarluchoù ls., turubailhoù ls., draillennoū ls., tafarajoù ls., gagnoū ls., stalabard g., stalikerez g., stalikeyz b., staliad traoū b., stramm g., binviajoū ls., boutikl g./b., disterajoū ls., disterajigoū ls. ; *meine Habseligkeiten*, va zammig peadra g.
Habsucht b. (-) : skloufoni b., mac'homerezh g., c'hoantidizezh b., droukc'hoant g., gwallc'hoant b., gwallc'hoantegezh b., avaristed b., arwez an aour g., egar pinvidigezhioù g., egar kaout g., egar gounit g., egar danvez g., kleñved an dastum pinvidigezhioù g., itik da c'hounit arc'hant g., youl danvez b., youl kaout b., herr da zastum g., hast da binvidikaat g.
habsüchtig ag. : troet war an dastum - troet war ar serr - troet war an danvez - troet war an arc'hant - troet da zastum - preñv - sklouf - mac'hom - dislangour - bizied krog dezhañ - skraper a zen - leun a zroukyouloù - evel ar bleiz : kontant da gaout kuit da reñi - atav o redek war-lerc'h an disterañ gounidegezh - gwallc'hoantek - atav kontant da gemeret, mes James kontant da zioueret - a c'houlenn kalz hag a ro gwall nebeut - brokus outañ e-unan ha pizh e-keñver ar re all - krafek war an arc'hant ; *er ist zu habsüchtig*, dallet eo gant sorc'henn ar berniañ arc'hant, re frank eo e c'henoū, hennezh a zo re breñv, redek a ra atav war-lerc'h an disterañ interest hag an disterañ gounidegezh, klask a ra atav ar brasañ korvo, hennezh a zo segal segal ! hennezh en devez itik da c'hounit arc'hant.

Habtachtstellung b. (-,-en) : 1. [sport] stumm war evezh g., dalc'h war evezh g. ; 2. [lu] sav-sonn g. ; *Habtachtstellung einnehmen*, mont en e sav-sonn.
hach estl. : a !
Hachel b. (-,-n) : [Bro-Aostria, kegin.] rasklerez b.
hacheln V.k.e. (hat gehachelt) : [Bro-Aostria] rasklañ.
Hachse b. (-,-n) : [oen., kegin.] *rannyezh, sellit ouzh Haxe*.
Hackbank b. (-,-bänke) : tousenn b., tourtenn b., eskemmer kiger g., brich-voser b., brich-kiger b.
Hackbeil n. (-s,-e) : bou'hal-giger b., troc'hell b., kontell droc'h b.
Hackblatt n. (-s,-blätter) : teod an trañch g.
Hackblock g. (-s,-blöcke) : tousenn b., tourtenn b., eskemmer kiger g., brich-voser b., brich-kiger b., penngos g., pilgos g.
Hackbraten g. (-,-) : [kegin.] rost kig miñset g., rost hacheiz g.
Hackbrett n. (-s,-er) : 1. tousenn b., tourtenn b., tailhouer g., plankenn didroc'hāñ g. ; 2. [sonerezh] timpanon g.
Hacke¹ b. (-,-n) : *sellit ouzh Hacken*.
Hacke² b. (-,-n) : 1. marr b. [liester marroù, mirri], pigell b., pech g., kravell b., troad-hir g., marrbigell b. [liester marrbigelloù], trañch g., frankigell b., pi g., pig g., bac'h b., divac'h b., krog g. [liester krogoū, kregeier, kreier], broch g. ; *zweizackige Hacke*, bloukard g. ; *Motorhacke*, kravellerez b. [liester kravellerezioù] ; *Hacke zum Umgraben der Bäume*, diarc'hener g. [liester diarc'henerioù] ; *mit der Hacke arbeiten*, pigellat, kravellat ; 2. [dre skeud.] *der Hacke einen Stiel finden*, kavout penn diouzh lost d'e bellenn, kavout poell d'e gudenn, kavout penn (pennvat) d'e daol, kavout an tu (an dro, ar c'hraf, ar pleg, ar skoulm, an dalc'h, ar stek) ; 3. [Bro-Aostria] bouc'hal b.
Hackebeil n. (-s,-e) : *sellit ouzh Hackbeil*.
Hackebrett n. (-s,-er) : *sellit ouzh Hackbrett*.
Hacken¹ g. (-,-) : seul g., seul-troad g. ; *jemandem dicht auf den Hacken sitzen, jemandem auf den Hacken bleiben*, chom war seulioù u.b., na zispegañ diouzh u.b., derc'hel tost d'u.b. (kloz war u.b., stag ouzh u.b., tenn d'u.b., tenn war u.b., tost war u.b.), heuliañ u.b. kammed-ha-kammed, ober ki bihan d'u.b., bezañ evel ur c'hi bihan war-lerc'h u.b., bezañ atav a-istribilh ouzh u.b., chom peg ouzh seulioù u.b., mont (bezañ) war seulioù u.b., heuliañ u.b. a-dost, derc'hel stag ouzh u.b. ; [lu] *die Hacken zusammenschlagen*, lakaat e seulioù da strakal an eil ouzh egile, strakal e seulioù.
Hacken² b. (-) : [Bro-Aostria] labour g. ; *sie sucht eine Hacken*, emañ o klask fred, emañ o klask labour, emañ o klask un tamm c'hwil, emañ o klask krog, emañ o freta, P. emañ o klask sav.
hacken¹ V.k.e. (hat gehackt) : 1. draillhañ, faoutañ, kinkailhat ; *Holz hacken*, ober skirioù, askloediñ keuneud, skiriaouañ keuneud, skifennañ keuneud, sklisennañ keuneud, skolpañ, skolpennañ, draillhañ (faoutañ) keuneud (Gregor), karteliañ koad ; *Holz klein hacken*, kinkailhat (migailhiñ) tammoù koad ; *fein hacken*, draillhañ munut, munudañ ; *grob hacken*, draillhañ gros ; *Zwiebeln fein hacken*, miñsañ ognon, klemiñsañ ognon, klemiñsat ognon ; *Petersille fein hacken*, miñsañ perisih, munudañ perisih ; *fein gehackte Petersille*, perisih munudet g. ; *Fleisch hacken*, draillhañ kig, miñsañ kig ; *in Stücke hacken*, difoeltrañ, terriñ e mil damm, dispenn, peurzispenn, draillhañ munut, munudañ, diskolpañ, findaoniñ, diframmañ (difregañ) a-bezhiadoù, dibezhiañ, diframmañ, brizhilhonañ, ober pezhioù eus, grilhañ, tammañ, tammata, didammañ, disklipañ, lakaat a-dammoù, laaat a-bezhioū, frigasañ, difreuzaañ, ober depaillh war, diframmañ a-bezhioū, dispenn a-bezhioū ; 2. *Eis*

hacken, terriñ ar skorn ; **3.** pigellat, kravellat, marrat, marbigellat, pikañ, pechat, trañchat ; **den Boden hauen**, distonenniñ, diskantañ an douar, pikañ, pigellat an douar, pigosat an douar, meskañ an douar, marrbigellat, kravellat, pechat, mont dezhañ gant ar bigell, mont dezhañ gant ar gravell, mont dezhañ gant ar pech, marrat, kleuzañ an douar gant ur bigell, trañchat ; **4.** [dre skeud.] [nijerezh] *Kleinholz hauen*, pradañ kement ha ken bihan ken na strak ha na foeltr, ober tammoù bihan gant e garr-nij, kas e garr-nij da get, didanfoeltrañ (dichastañ, findaoniñ) e garr-nij, ober skirioù gant e garr-nij ; **5. jemanden hauen**, flipata u.b., flemmata u.b., flemmadennañ u.b., flemmañ u.b. / dantañ u.b. / pikailhat u.b. (Gregor), teodata diwar benn u.b.
V.gw. (hat gehackt) : *auf jemanden hauen*, flipata u.b., flemmata u.b., flemmadennañ u.b., flemmañ u.b. / dantañ u.b. / pikailhat u.b. (Gregor), teodata diwar benn u.b.

hacken² V.k.e. (hat gehackt) : stlennbreizhañ.

Hackentrück g. (-s,-s) : [sport, mell-droad] seulad g., taol seul g. ; *einen Hackentrück vollführen*, seulañ.

Hackepeter g. (-s) : [kegin.] kig miñset g., hacheiz g., hacheris g., miñsadur g., kig drailhet g., kig silzig g., kig formaj g.

Hacker¹ g. (-s,-) : [stlenn.] **1.** stlennbreizher g. ; **2.** paotr tik war (gant) ar stlenneg g., paotr ar stlenneg g.

Hacker² g. (-s,-) : [den a labour gant ar bigell] pigeller g.

Hackerin b. (-,-nen) : [stlenn.] **1.** stlennbreizherez b. ; **2.** plac'h tik war ar stlenneg b., plac'h ar stlenneg b.

Häckerling g. (-s,-e) : **1.** plouz drailhet str., kolo drailhet str., foenn drailhet str. ; **2.** [dre skeud.] bitrakerez g., kozhigelloù ls., kozhkailhoù ls., kozhajoù ls., kozhailhoù ls., kozh traoù ls., bitrakoù ls., kac'herez g., kaoc'hajoù ls., traoùajoù ls., traoù distractell ls., traoù diwar-sav ls., rikoù intañvez ls., traoù intañvez ls., traoù a get ls., traoù chop ls., fanfarluchoù ls., turubailhoù ls., drailhennoù ls., tafarajoù ls., gagnouù ls., stalabard g., stalikerez g., stalikeyz b., staliad traoù b., stramm g., binviajouù ls., boutikl g./b., disterajoù ls., disterajigoù ls.

Hacking n. (-s) : [stlenn.] preizherezh stlennegel b., stlennbreizherezh g.

Hackfleisch n. (-es) : **1.** [kegin.] kig miñset g., hacheiz g., hacheris g., miñsadur g., kig drailhet g. ; *Gratin aus Hackfleisch und Kartoffelbrei*, kreien patatez ha kig miñset g., hacheiz mod Parmentier g., hacheiz Parmentier g. ; **2.** [dre skeud.] *ich mache aus euch Hackfleisch ! ez an da stlabezañ ac'hanoch ! ez an d'ober skirioù ganeoc'h ! emaon o vont da vruzunañ hoc'h eskern en ho kreiz ! me a lakaio ac'hanoch'da vont e poultr hag e ludu ! pulluc'het e viot ganin ha pa vefe diaes ! me a raio stripou gant hoc'h eskern ! me a valo ac'hanoch ! me a raio bleud gant hoc'h eskern ! me a raio ur frigasenn ouzhoc'h ! me a foeltr hoc'h izili deoc'h !*

Hackler g. (-s,-) : [Bro-Austria] doser g., kier g., loen-labour g., marc'h g., marc'h-labour g., marc'h-kleur g., jav-labour g., ki-labour g., bleiz-labour g., poanier g., den a boan g., paotr a-raok g., gwall labourer g.

Hackklotz g. (-es,-klötze) : tousenn b., tourtenn b.

Hackmaschine b. (-,-n) : [kegin.] miñser g., miñserez b., drailherez b., drailher-kig g.

Hackmesser n. (-s,-) : hachouer g., drailherez b., miñserez b., kontell-drailhañ b., kontell-vunudañ b.

Hackordnung b. (-) : **1.** [loened-pluñv, yer] renerezh an urzhaz g. ; **2.** [dre skeud.] urzhaz lakaet anat da santout g., urzhaz lakaet splann da verzout g., renad urzhazek g.

Häcksel g./n. (-s) / **Häckselgut** n. (-s) : drailhaj g., plouz drailhet str., kolo drailhet str., foenn drailhet str. h.a.

Häckselmaschine b. (-,-n) : drailherez b., drailherez-koło b., drailherez-plouz b., drailherez-lann b.

häckseln V.k.e. (hat gehäckselt) : drailhañ ; *Stroh häckseln*, drailhañ plouz ; *Stechginster häckseln*, pilat lann, kommañ lann, pigosat lann.

Häckseln n. (-s) : drailhañ g.

Häckselschneidemaschine b. (-,-n) / **Häcksler** g. (-s,-) : drailherez b., drailherez-koło b., drailherez-plouz b., drailherez-lann b. ; *Apfelhäcksler*, malouer avalou g.

Hacksteak n. (-s,-s) : [kegin.] kig-bevin drailhet g., stek kig miñset g., stek hacheiz g. ; *Hacksteak-Tartar*, kig tartar g.

Hackstock g. (-s,-stöcke) : [Bro-Austria] tousenn b., tourtenn b. ; *Hackstock auf drei Füßen*, krabav g. [iester krabaviou].

Hackwolf g. (-s,-wölfe) : [kegin.] miñser g., miñserez b., drailherez b., drailher-kig g.

Hadaikum n. (-s) : [douarouriez] hadean g. ; *das Hadaikum betreffend*, hadean.

Hadal- : [moroniezh] ... hadel.

Hader¹ g. (-s) : diemglev g., tabuterezh g., dispeoc'h g., trouz g., broc'hadeg b., distok g., diskrog g., diskrap g., hennon g., debr g., tag g., arvell g., bec'h g., gourdrouz g., kabal b., kabalad b., kavailh g., noaz g., rendael b., riot g., rioterez g., tatin g., sach-blev g., sach-kreõ g., arguz g., arguzerez g., brete g., breud g., striv g., freuz g., reuz g., frot g., jeu b., chav g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., krogadeg b., stag g., salamantenn b., arguz g.

Hader² g. (-s,-n) : pilh g., pilhenn b. [iester pilhoù], pitrouilhez str., tamm g., tamm dilhad truilh g., pilhot g., pilhon g., liboudenn b., drailhenn b., drailhadenn b., drailhaj g., truilhenn b. [iester truilhennoù, truilhoù], libourc'h g., trabidenn b., gagn b. ; *mit sich selbst im Hader sein*, lakaat en e gichen, moustrañ war e galon.

Hader³ g. (-s,-) : leien g., liñsel-rouez b., serpilherenn b., lapas g.

Haderer g. (-s,-) : P. paotr ar beilh g., paotr an draih g., rioter g., gwall skoer g., taskagner g., den gwaller g., trabaser g., kabaduiler g., tabuter g., sikaner g., fourgaser g., kef-tan g., penn-tan g.

Haderlump g. (-n,-n) / **Haderlumpen** g. (-s,-) : [Bro-Austria, su Bro-Alamagn] kailh g., kailhenn g./b., legestr g. [iester ligistri], hailhon g., maraod g., renavi g., ampouailh g., forbann g., peñsel fall g., labous treut g., labous kailh g., labous kleiz g., stronk labous g., gwall labous g., pikouz fall g., gaster g., truilhenn b., stronk g., lampon g., amprevan g., lañfread g., lañfre g., ibil fall g., gwallibil g., standilhon g., poñsin g., ibil treut g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., kailharenn g., labaskenn b., foerouz g., tamm foerouz g., boued an ifern g., boued an diaoul g., boued ar bleiz g., boued ar foeltr g., lank g. [iester lanked, lankidi], P. Lan druilhenn g.

hadern V. gw. (hat gehadert) : **1.** tabutal, riotal, arguziñ, salamantin ; **2.** *mit Gott hadern*, teñsañ Doue, sakreal, nondeal ; *mit seinem Schicksal hadern*, klemm doanius war e stad, en em chalañ, en em chaokat, klemm ouzh e blanedenn ; *mit jemandem hadern*, en em arastiñ ouzh u.b., en em gemer

ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b. ; mit sich selbst hadern, lakaat en e gichen, moustrañ war e galon.

Hadern ls. : pilh str., pilhotouù ls.

Hadernpapier n. (-s) : paper pilh g.

hadersüchtig ag. : hek, hegaz, hegazus, hegus, blech, dirukel, arbennus, aralous, stourmus, kannus, stourmidik.

Hades g. (-) : 1. [mojenn.] Hades g., Doue an ifernioù g. ; 2. [dre astenn.] der *Hades*, rouantelez *Hades* b., an ifernioù ls., tir ar re varv g.

hadopelagisch ag. : [moroniezh] hadel.

Hadrian g. : [istor, impalaer] Adrian g., Hadrian g.

Hadron n. (-s,-en) : [fizik] hadron str., hadronenn b.

Hafen¹ g. (-s, Häfen/-) : 1. [rannyezh] kokellenn b., kokell b., chaodenn b., kokenn b. ; 2. skudell-noz b., pod-kambr g., P. skudell-revr b.

Hafen² g. (-s,Häfen) : [merdead.] 1. porzh g., porzh-mor g., havr g., aod g./b. ; autonomer *Hafen*, porzh emren g. ; sekundärer *Hafen*, adporzh g. ; *Hafen zum Trockenfallen*, skoaj g. [*liester skoajoù*] ; *Heimathafen*, porzh annez g., porzh stag g. ; *Freihafen*, porzh frank g., porzh kuit g. ; *Seehafen*, porzh-mor g., havr g. ; *Binnenhafen*, *Flusshafen*, porzh-stér g. ; *Fischereihafen*, *Fischerhafen*, porzh-pesketa g., porzh pesked g. ; *Sardinienhafen*, porzh sardineta g. ; *Thunfischfanghafen*, porzh touneta g. ; *Handelshafen*, porzh a genwerzh g., porzh-kenwerzh g., porzh-marcl'hadourezh g. ; *Kriegshafen*, porzh-brezel g. ; *Jachthafen*, porzh-bageal g., porzh bigi-bale g., porzh baleantz g. ; *Ölhafen*, porzh tireoul g. ; *einen Hafen anlaufen*, ehanañ en ur porzh-mor, ober ur paouez en ur porzh-mor, harpañ en ur porzh, dasporzhiañ, dont en aod, paouez en ur porzh / douarañ en ur porzh (Gregor) ; aus dem *Hafen auslaufen*, kuitaat ar porzh, diborzhiañ, dizouarañ / sevel an eor (Gregor) ; das *Schiff verlässt den Hafen*, emañ al lestr o kuitaat ar porzh, emañ al lestr o tiborzhiañ, emañ al lestr oc'h advorañ ; in den *Hafen einlaufen*, porzhiañ, erruout er porzh, degouezhout er porzh ; im *Hafen liegen*, bezañ porzhiet ; der *Hafen lag voll von Kriegsschiffen*, ar porzh-mor a oa goloet a listri-brezel ; ein *Hafen von untergeordneter Bedeutung*, un dister a porzh g., ur porzh dister g., ur porzh disterik a-walc'h g., ur porzh eilrenk g. ; ein leicht zugänglicher *Hafen*, ur porzh-mor aes an darempred anezhañ g. ; dieser *Hafen lässt sich leicht erreichen*, ar porzh-se eo aes an darempred anezhañ, heziraëz eo ar porzh-se, ar porzh-se a zo aes da ziraez ; sie brachten sich in einem ruhigen *Hafen in Sicherheit vor dem Sturm*, aet e oant da c'houdoriñ diouzh ar gorventenn en ur porzh lor ; 2. [dre skeud.] kurz vor dem *Hafen scheitern*, c'hwitañ war e daol war-bouez nebeut, c'hwitañ war e daol evit nebeut / c'hwitañ war e daol evit bihan dra (Gregor), ober kazeg dre greiz ar porzh, ober karreg dre greiz ar porzh, bezañ bet e sell d'ober mil hag ober kazh, ober flagas ; im *sicheren Hafen landen*, den *sicheren Hafen erreichen*, porzhiañ mat ; [dre skeud.] in den *Hafen der Ehe einlaufen*, dimeziñ, eurediñ, priediñ, prietaat, skoulmañ anezhi, ober euredenn ; 3. [dre skeud., postadurioù arc'han] *sicherer Hafen*, gwerzh repu g.

Häfen g. (-s,-) : [Bro-Austria] 1. kokellenn b., kokell b., chaodenn b., kokenn b. ; 2. bidouf g., picheter g., toull g., toull-bac'h g., sac'h maen g.

Hafenamt n. (-s,-ämter) : melestradurezh ar porzh b.

Hafenanlagen ls. : [merdead.] aveadurioù porzh ls.

Hafenarbeiter g. (-s,-) : simiad g., doker g., difarder g.

Hafenbahnhof g. (-s,-höfe) : gar-vor b.

Hafenbassin n. (-s,-s) / **Hafenbecken** n. (-s,-) : lenn-borzh b., porzhenn b., poull-porzh g. ; *Hafenbecken für Schiffsabrustung*, lenn dibaramantiñ b.

Hafenbehörde b. (-,-n) : [merdead.] pennadurezhioù ar porzh ls., pennadurezhioù porzh ls.

Hafenblockade b. (-,-n) : blokus ar porzh g., kaeladur ar porzh g.

Hafenbuch n. (-s,-bücher) : marilh ar porzh g.

Hafendamm g. (-s,-dämme) : [merdead.] kae g., sav-mein g., sav-maen g., chaoser b./g.

Hafeneinfahrt b. (-,-en) : [merdead.] antre ar porzh g./b., beg an havr g., beg ar porzh g., kanol b., rakporzh g. ; enge *Hafeneinfahrt*, mulgul g., gouzoug-mor g.

Hafenfunktion b. (-,-en) : kefridi borzh b.

Hafengebühren ls. : [merdead.] gwirioù porzhiañ ls., taos porzhiañ g., taos eoriañ g.

Hafengelände n. (-s,-) : [merdead.] porzhva g.

Hafeninfrastruktur b. (-,-en) : danadeilad porzh g.

Hafenkneipe b. (-,-n) : ostaleri war ar porzh b., tavarn war ar porzh b.

Hafenliegegeld n. (-s) : kaeaj g. ; das *Hafenliegegeld entrichten*, paeañ ar c'haeaj.

Hafenlotse g. (-n,-n) : [merdead.] loman g.

Hafenmeister g. (-s,-) : [merdead.] kabiten porzh g., gward-porzh g. ; Büro des *Hafenmeisters*, kabitendi g.

Hafenmeisterei b. (-) : [merdead.] 1. [lec'h] kabitendi g. ; 2. [karg] kabiteniezh b.

Hafenplatz g. (-es,-plätze) : [merdead.] porzh g., havr g.

Hafenpolizei b. (-) : polis porzh g.

Hafenrundfahrt b. (-,-en) : tro ar porzh war vag b.

Hafenschiff n. (-s,-e) : [merdead., lu] lestr-brezel hag a chom hep pellaat diouzh e borzh stag g.

Hafenschlepper g. (-s,-) : [merdead.] ramoker g., lestr-stlej g., lestr-bount g.

Hafenschute b. (-,-n) : [merdead.] skaf g., kobar b. [*liester kobiri*], gobar [*liester gobiri*] g.

Hafensperre b. (-,-n) : 1. embargo g. ; 2. [merdead., mezeg.] daouugentvezhiad g., dispell g.

Hafenstadt b. (-,-städte) : kêr borzh b. [*liester kériou porzh*], porzh bras g., porzh-mor bras g.

Hafenverkehr g. (-s) : treizhid g. ; der *Hafenverkehr in Hamburg ist gestiegen*, e Hambourg eo kresket niver al listri a vez o porzhiañ hag o tiborzhiañ.

Hafenverwaltung b. (-,-en) : [merdead.] melestradurezh ar porzh b.

Hafenviertel n. (-s,-) : karter ar porzh g.

Hafenwächter g. (-s,-) / **Hafenwärter** g. (-s,-) : [merdead.] gward-porzh g.

Hafenwehr b. (-,-en) : [merdead.] sav-mein g., chaoser b./g.

Hafenzeit b. (-,-en) : [merdead.] *Hafenzeit*, *Hafenzeit* des Ortes, euriou lec'hel ar mareoù-mor ls.

Hafenzoll g. (-s,-zölle) : [merdead.] gwirioù porzhiañ ls., taos porzhiañ g., taos eoriañ g.

Hafer g. (-s) : 1. [louza.] kerc'h str., pilad g. ; tauber *Hafer*, pilgerc'h str., flutkerc'h str., gouezkerc'h str., bilhongerc'h str., kerc'h gouez str. (Gregor) ; zwei Maß *Hafer*, daou vuzuliad kerc'h ; mit *Hafer* besäte Fläche, douar dindan gerc'h g. ; der *Hafer reift heran*, emañ ar c'herc'h o wennaat, emañ ar c'herc'h o wennañ ; einen Esel mit *Hafer füttern*, kerc'ha un azen, reiñ kerc'h d'un azen ; ein Pferd mit *Hafer füttern*, reiñ kerc'h d'ur

marc'h, kerc'ha ur marc'h ; *Pferd, das seine Haferration noch nicht bekommen hat*, marc'h digerc'h g. ; *einem Pferd die Haferration entziehen*, digerc'hañ ur marc'h ; *die Gerste und der Hafer*, an edou munut ls. ; *Hafer schälen*, eskaoutiñ (diskoultrañ, diruskañ) kerc'h ; *geschälter Hafer*, kerc'h dirusk str., kerc'h eskaout str., kerc'h eskaoutet str. ; **2.** [dre skeud.] *ihn sticht der Hafer*, hennezh a zo birvih ennañ, hennezh a zo fo ennañ, hennezh a zo fo en e benn, hennezh en deus startijenn, begon en deus.

Haferähre b. (-,n) : [louza.] penn-kerc'h g. ; *leere Haferähren*, kornlose *Haferähren*, pennoù-kerc'h divoued ls., pennoù-kerc'h beret ls.

Haferart b. (-,en) : [louza.] seurt kerc'h g., kerc'h g. ; *die Haferarten*, ar c'herc'hòù ls., ar seurtou kerc'h ls.

Haferbrei g. (-s,-e) : [kegin.] yod kerc'h g., yod-silet g. ; *wir bekamen jeden Tag immer abwechselnd mal Haferbrei mal Kartoffeln*, yod kerc'h bep daou zevezh a veze, war eil gant patatez ; *der Haferbrei braucht lange, bis er abgekühlt ist*, pell e vez ar yod kerc'h o teurel e dan.

Haferfeld n. (-s,-er) : kerc'heg b., tachennad kerc'h b., park dindan gerc'h g., parkad kerc'h g.

Haferflocken ls. : [kegin.] bleudennoù kerc'h ls., malzennoù kerc'h ls., edaj g.

Hafergrütze b. (-,n) : [kegin.] brignen g., kaot brignen g.

Haferkorn n. (-s,-körner) : [louza.] greun kerc'h str., kerc'henn b. ; *ein Haferkorn*, ur c'hreunenn gerc'h b., ur gerc'henn b. ; *ein einziges Haferkorn bringt hundert Körner hervor*, ur c'hreunenn gerc'h a ro kant evit unan, ur c'hreunenn gerc'h a daol kant evit unan.

Häferl n. (-s,-n) : [Bro-Aostria] P. tas g., tasenn b.

Hafermehl n. (-s) : bleud kerc'h g.

Haferpflanze b. (-,n) : [louza.] kerc'henn b.

Haferpflaume b. (-,n) : [louza.] gwregon str., prun du str.

Haferration b. (-,en) : bigodad g., bigodad kerc'h g. ; *einem Pferd seine Haferration geben*, reiñ e gerc'h d'ur marc'h, kerc'ha ur marc'h ; *Pferd, das seine Haferration noch nicht bekommen hat*, marc'h digerc'h g. ; *einem Pferd die Haferration entziehen*, digerc'hañ ur marc'h.

Hafersack g. (-s,-säcke) : [kezeg] brid-kerc'h g., brid-bigodad g., sac'h-min g.

Haferschlehe b. (-,n) : [louza.] gwregon str., prun du str.

Haferschleim g. (-s) : [kegin.] yod kerc'h g., kaot brignen g.

Haferspelze b. (-,n) : [louza.] blioust g., blotoz g., lasteg g., skoultr g., uzien str.

Haferspreu b. (-) : pell kerc'h str., troien kerc'h str., gwentajou kerc'h ls., uzor kerc'h str., boskon kerc'h g., lostajoù kerc'h ls., nizadur kerc'h g., uzien kerc'h str., usmod kerc'h g., pellajou kerc'h ls. ; *die Haferspreu im Bettbezug erneuern*, ober gwele gwenn, lakaat pell nevez er c'holc'ched, lakaat pell fresk er c'holc'ched.

Haferstroh n. (-s) : [louza.] plouz kerc'h str./g.

Haferwurzel b. (-,n) : [louza.] sarsifi str.

Haff n. (-s,-e) : loch'b., paludenn b., morlenn b.

Hafner g. (-s,-) : **1.** [rannyezh] poder g. ; **2.** [Bro-Aostria] siminaler g.

Hafnerin b. (-,nen) : **1.** [rannyezh] poderez b. ; **2.** [Bro-Aostria] siminalerez b.

Hafnium n. (-s) : [kimiezh] hafniom g.

-haft ag. : [lostger] schmackhaft, saourus, saourek, sasun, blazet mat, blazus, hevlaz, beuz, friant, pitoulh, c'hwек.

lipous ; *fehlerhaft*, direizh, siet, mankoù dezhañ, nammet, siek, nammoù (sioù) stag outañ.

Haft¹ g. (-s,-e) : [dispredet] kloched g., spilhenn b.

Haft² g. (-s,-e) : [loen.] neuropter g., amprevan neuropter g., nevropter g., amprevan nevropter g.

Haft³ b. (-) : **1.** bac'hidigezh b., toullbac'hidigezh b., bac'hadur g., prizonadur g., prizoniadur g., karc'haridigezh b., prizonidigezh b., enserridigezh b., prizonerez g. ; *jemanden in Haft nehmen*, bac'hañ u.b., karc'hariañ u.b., lakaat u.b. en toull-bac'h, teurel u.b. er c'hloz, kraouiañ u.b., lakaat u.b. dindan vorailh, toullbac'hiañ u.b., herzel u.b., prizoniañ u.b., koufrañ u.b., klozañ u.b., skeiñ u.b. er prizon, lakaat klenk war u.b. ; *jemanden aus der Haft entlassen*, divac'hañ u.b., digarc'hariañ u.b., dibrizoniañ u.b., reiñ e frankiz en-dro d'u.b., frankaat u.b., leuskel u.b. kuit, P. didoullañ u.b., dinaskañ u.b. ; *aus der Haft entweichen (entspringen)*, tec'hout diouzh an toull-bac'h ; *zu zehn Tage Haft verurteilen*, barn da zek devezh toull-bac'h ; *jemandem fünf Jahre Haft aufbrummen*, bountañ pemp bloavezh toull-bac'h gant u.b. ; **2.** atabegezh b., respondegezh b., gwarant g.

Haftanstalt b. (-,en) : ti-bac'h g., bac'h b., karc'har g., toull-bac'h g., prizon g., toull g., P. bidouf g., boest-veinek b., goudor g., disglav g., disheol g., ti Jakoù g.

Haftaussetzung b. (-,en) : [gwir] digarc'hariañ war ziviz g., divac'hadur war ziviz g., divac'hidigezh war ziviz b., dibrizoniañ war ziviz g., frankizadur war ziviz g.

haftbar ag. : [kenw.] atebek (war), gwarant (evit), kret (evit) ; *haftbar als Gesamtschuldher*, kenatebek (war) ; *jemanden für etwas haftbar machen*, sammañ un atabegezh bennak war chouk u.b., lakaat ubd dindan atabegezh u.b., fiziot ubd da evezh u.b. (en u.b.), lakaat ubd e karg u.b., reiñ ubd en emell d'u.b., reiñ d'u.b. an emell eus ubd, kargañ u.b. da gemer an emell eus ubd ; *haftbar werden*, sammañ un atabegezh war e chouk, respont diouzh ubd dirak u.b., bezañ kret evit ubd dirak u.b.

Haftbarkeit b. (-) : [gwir] atabegezh keodedel b.

Haftbefehl g. (-s,-e) : [gwir] urzh herzel g., urzh bac'hañ g., kemenn-harz g. ; *einen Haftbefehl erlassen*, embann (skignañ) un urzh herzel, embann ur c'hemenn-harz ; [istor Bro-C'hall] *königlicher Haftbefehl*, lizher kached (Gregor) g., lizher-siell a-berzh ar roue g., urzh herzel a-berzh ar roue g., kemenn-harz a-berzh ar roue g., lizher siell-roue g.

Haftbrief g. (-s,-e) : urzh herzel g., kemenn-harz g. ; [istor Bro-C'hall] lizher kached (Gregor) g., lizher-siell a-berzh ar roue g., urzh herzel a-berzh ar roue g., kemenn-harz a-berzh ar roue g., lizher siell-roue g.

Haftdauer b. (-) : pad ar vac'hidigezh g., pad ar bac'hadur g., pad ar prizonadur g., pad ar prizoniadur g., pad ar garc'haridigezh g., pad ar brizonidigezh g., pad an enserridigezh g.

HafTEL n. (-s,-n) : [Bro-Aostria] kloched g., spilhenn b.

Haftelmacher g. (-s,-) : [tro-lavar] [Bro-Aostria] er passt auf wie ein Haftelmacher, e lagad a wel pep tra, e lagad a bled ouzh pep tra, n'emañ ket e zaoulagad o rodellat en e c'hodell.

haften V. gw. (hat gehaftet) : **1.** glenañ (ouzh), chom peg (ouzh), chom stag (ouzh), pegañ (ouzh), spegañ (ouzh), kregiñ (e), bezañ peg (ouzh) ; *der Teig haftet an den Fingern*, an toaz a beg ouzh ar bized, an toaz a grog er bized ; *auf der Straße haften*, glenañ ouzh an hent.

2. [dre skeud.] *an etwas (dat.) haften*, chom stag ouzh ubd, bezañ ubd ingal war e spered, na vezañ evit argas ubd diwar e spered ; *all sein Denken haftet an Geld*, dallet eo gant

sorc'henn ar berniañ arc'hant, troet eo war an dastum, troet eo war ar serr, troet eo war an danvez, troet eo war an arc'hant, troet eo da zastum, n'en deus ken albac'henn nemet war-dro an arc'hant, n'en deus ken soñj nemet rastellat arc'hant, n'eo atapiet ken nemet gant an arc'hant, krafek eo war an arc'hant, bez emañ (bez e vez) e holl breder gant an arc'hant, dalc'het eo gant arwez an aour, dalc'het eo gant ur garantez dreistmoder evit an arc'hant, ur marc'h an arc'hant a zo anezhañ, ur c'hoz a zo anezhañ, sorc'hennet eo gant an arc'hant, gwashat mañ eo sot gant an arc'hant ! hennezh a zo segal segal ! hennezh en devez itik da c'hounit arc'hant ; *nichts haftet bei ihm*, n'eus netra da gaout krog warnañ, n'eus netra da gaout peg ennañ, ne beg netra outañ, ur c'hrog ramp a zo war hennezh, pep tra a ramp warnañ ; *verleumdet nur, es wird stets etwas haften bleiben !* divrudit bpered, un dra bennak a chomo peg ! - brud fall a ya betek ar mor, brud vat a chom e toull an nor ; *diese Landschaft haftet in meinem Gedächtnis*, chomet eo skeudennou ar c'horn-bro-se sanket don em c'houn (enlouc'het em spered, peg ouzh va spered, mouillet em spered), chomet eo skeudennou ar c'horn-bro-se garanet don em eñvor, ar c'horn-bro-se e chomo al louc'h'añs anezhañ pell em spered, en em sikut don em c'houn eo skeudennou ar c'horn-bro-se, da viken em bo soñj eus ar c'horn-bro-se, chom a raio skeudennou ar c'horn-bro-se em memor a-hed va buhez.

3. [gwir] *für jemanden haften*, mont da gred evit u.b., mont e kred evit u.b., kreataat evit u.b., bezañ u.b. dindan e atebegezh, bezañ gwarant evit u.b., respont diouzh u.b. ; *für etwas haften*, bezañ atebek war udb, kemer udb war e chouk, bezañ udb dindan e atebegezh, respont diouzh udb, bezañ kret evit udb ; *die Versicherung haftet für diesen Schaden*, kreataat a ra ar c'hretadur ar gwall-se, gwareziñ a ra ar c'hretadur ouzh ur gwall (ouzh ur riskl) a seurt-se ; *für etwas gesamtschuldnerisch haften*, *für etwas solidarisch haften*, bezañ kenatebek war udb ; *die Eltern haften für ihre Kinder*, dindan atebegezh o zud emañ ar vugale, e karg o zud emañ ar vugale, atebek eo ar gerent war o bugale, war karg o zud emañ ar vugale, emell ouzh o bugale o deus ar gerent, en emell o zud emañ ar vugale, war kont o zud emañ ar vugale, bez o deus ar gerent o bugale war o c'hont, respont a ra ar gerent diouzh o bugale.

Haftenbleiben n. (-s) : pegañ g., glenañ g., glenadur g.

haftend ag. : 1. englenus, peg, pegasus, spegus, stagus ; 2. atebek, gwarant ; *unbeschränkt haftender Gesellschafter*, gougemenniad g. [*liester gougemenniad*].

Haftentlassung b. (-,en) : [gwir] digraouiañ g., digarc'hariañ g., digarc'hardigezh b., divac'hañ g., divac'hadur g., divac'hidigezh b., dibrizonadur g., dibrizoniañ g., didoullañ g., frankizadur g. ; *bedingte Haftentlassung, Haftentlassung auf Bewährung*, divac'hadur war ziviz g., frankiz evezhiet b.

Haftentschädigung b. (-,en) : [gwir] digoll eus un harz d'ar frankiz er-maez lezenn g., dic'haou eus ur c'hennadur frankiz direizh g., dic'haou eus ur bac'hadur digantreizh b.

Haftffaden g. (-s,-fäden) : 1. [loen.] stagell b. ; 2. [meskl] stagell b. ; *Haftfäden*, blev-meskl str., stoub-moukled g.

haftfähig¹ ag. : pegus, spegus, stagus, englenus.

haftfähig² ag. : e-tailh da vezañ toullbac'h et, gouest da vezañ kraouiet, ... a c'heller kraouiañ.

Haftfähigkeit¹ b. (-) : glenusted b., pegusted b., peg g. ; [kirri-tan] glenusted ar bandennoù-rod ouzh an hent b.

Haftfähigkeit² b. (-) : gouested da vezañ toullbac'h et b.

Haftgeld n. (-es,-er) : [kenwerzh, gwir] arrez g.

Haftgenosse g. (-n,-n) : [gwir] kenbroniad g., kengarc'hariad g.

Haftgummi n./g. (-s,-s) : mandoz b.

Haftgut n. (-s,-güter) : [gwir] amskarad g., madoù amskaret ls., madoù fiziet en un abienner ls., madoù endouget war ur gontamskaradou ls.

Hafthaken g. (-s,-) : krog mandozek g.

Haftkoeffizient g. (-en,-en) : gwezhiader glenañ g.

Häftling g. (-s,-e) : prizoniad g. [*liester prizonidi*], karc'hariad g. [*liester karc'hariidi*], bac'hiaid g. [*liester bac'hidi*] ; *politischer Häftling*, prizoniad politikel g. ; *entsprungener Häftling*, entflohener *Häftling*, prizoniad dindan dec'h (war dec'h, achapet, tec'het) g., divac'had g. [*liester divac'hidi*], tec'had g. [*liester tec'hidi*], tec'her g., achaper g.

Häftlingsmeuterei b. (-,en) : taol-strap en un ti-bac'h g., hutinadeg prizonidi b.

Haftnotiz b. (-,en) : post-it® g., peg-soñj g.

Haftorgane ls. : [louza., loen.] organoù krapañ ls., krapoù ls., organoù spegañ ls.

Haftpfleig g. (-s,-e) : bir mandozek g., saezh vandozek b.

Haftpflicht b. (-) : [kenw.] atebegezh keodedel b., gwarant g. ; *Gesellschaft mit beschränkter Haftpflicht* [G.m.b.H], kevredad bevennet e atebegezh (K.B.A.) g.

haftpflichtig ag. : atebek ent-keodedel, kret.

haftpflichtversichert ag. : goloet (gwarezet) gant ur c'hretadur atebegezh keodedel, ur c'hretadur atebegezh keodedel ouzh e wareziñ.

haftpflichtversicherung b. (-,en) : kretadur atebegezh keodedel g., kretadur trede g.

Haftregister n. (-s,-) : [gwir] marilh kraouiañ g.

Haftreibungscoeffizient g. (-en,-en) : [kirri-tan] gwezhiader glenañ g.

Haftrichter g. (-s,-) : [gwir] barner imbourc'her g.

Haftrichterin b. (-,nen) : [gwir] barnerez imbourc'herez b.

Haftstrafe b. (-,n) : [gwir] bac'hidigezh b., karc'hardigezh b.

haftunfähig ag. : [gwir] dic'honest da vezañ kraouiet, ... n'emañ ket e-tailh da vezañ toullbac'h et, ... na c'heller ket karc'hariañ evit abegoù yec'hed.

Haftung b. (-,en) : 1. atebegezh b., respontegezh b., gwarant g. ; *die Haftung übernehmen*, sammañ an atebegezh, kreataat, respont diouzh udb ; [gwir] *zivilrechtliche Haftung*, atebegezh keodedel b. ; *strafrechtliche Haftung*, atebegezh kastizel b. ; *gesamtschuldnerische Haftung*, *Gesamthaftung*, *solidarische Haftung*, *Solidarhaftung*, *Mithaftung*, *gemeinsame Haftung*, gwarant kengret g., kenatebegezh b., kengretadenn b. ; [kenw.] *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* [G.m.b.H], kevredad bevennet e atebegezh [KEBAT] g. ; *mit unbeschränkter Haftung*, divevenn e atebegezh ; 2. glenusted b., pegusted b., peg g. ; [kirri-tan] *Bodenhaftung*, glenusted ar bandennoù-rod ouzh an hent b.

Haftungsausschlussklausel b. (-) : [gwir] diferadenn anatebegezh b.

Hafturlaub g. (-s,-e) : aotre da guitaat an toull-bac'h evit ur mare g.

Haftvermögen n. (-s) : glenusted b., pegusted b., peg g.

Haftverschonung b. (-,en) : [gwir] ezdalc'h diouzh ar vac'hidigezh g., diskarg diouzh ar vac'hidigezh g. ;

Haftverschonung gegen Kautions, ezdalc'h diouzh ar vac'hidigezh war gretadenn g.

Haftwurzel b. (-,-n) : [louza.] krap g., gwizienn-grap b. [liester gwiziennoù-krap, gwizioù-krap] ; die Haftwurzeln des Efeus, gwizioù-krap an iliav ls., krapoù an iliav ls.

Haftzeit b. (-,-en) : bac'hidigezh b., bac'hadur g., prizonadur g., prizoniadur g., karc'hariidgezh b., prizonidigezh b., enserridigezh b.

Hag g. (-s,-e) : 1. [louza.] bod g., bodenn b., bodennad b., bochad g., garzh b., kae g., kaead g., kleuz g., killi b., koadig g., bodad-gwez g. ; 2. [dre astenn.] kloz g., kloziad g., sklotur b.

Hagapfel g. (-s,-äpfel) : [louza.] aval put g., aval garzh g.

Hagebuche b. (-,-n) : [louza.] faou-put str.

Hagebutte b. (-,-n) : [louza.] agroaz str., P. kerez str., skrab g.

Hagebuttente g. (-s) : [kegin.] tizan agroaz g.

Hagedorn g. (-s,-dörner) : [louza.] spern-gwenn str.

Hagedornbeere b. (-,-n) : [louza.] aval-spern g., hogro g., hogan g. [liester hogin], P. per-laou str.

Hagedornhecke b. (-,-n) : skalier g., garzh spern-gwenn b.

Hagel g. (-s) : 1. kazarc'h g./str., grizilh g./str. ; mit Regen vermischter Hagel, glav kemmesket a c'hrizilh g., kazarc'h kemmesket a c'hlav g./str. ; der Hagel hat die Obstbäume verwüstet, drailhet (gwatalet) eo bet ar gwez-frouezh gant ar c'hasarc'h, drastet (gwastet, kalkennet) eo bet ar gwez-frouezh gant ar barrou kazarc'h, kazarc'h et eo bet ar gwez-frouezh, kazarc'h et eo ar gwez-frouezh, grizilhet eo ar gwez-frouezh, ar barrou kazarc'h o deus drastet (gwastet, gwatalet, kalkennet) ar gwez-frouezh, ar grizilh o deus (ar grizilh en deus) drailhet ar gwez-frouezh ; es sieht nach Hagel aus, kazarc'h us eo an amzer, grizilhus eo an amzer, keal da gaout kazarc'h a zo ganti, kazarc'h a zo enni (ganti), kazarc'h a zo en amzer, grizilh a zo en amzer, gwelet e vez stumm ar grizilh war an amzer, feson gazarc'h a zo gant (war) an amzer, lusk da gazarc'h a zo gant an amzer, luskañ a ra grizilhañ, emañ an amzer o nodiñ grizilhañ, reze da gazarc'h a zo war an amzer, sin kazarc'h a zo ganti, liv ar grizilh a zo ganti, gouenn gazarc'h a zo, o ouennañ reiñ kazarc'h emañ, stumm ar grizilh a zo, stummet eo an amzer d'ar grizilh, stummañ a ra an amzer da gaout kazarc'h, feson ar grizilh a zo war an amzer, sin (seblant) kazarc'h eo an dra-se, seblant a gazarc'h eo kement-se, seblant kazarc'h a zo, diougan kazarc'h a zo en (gant an, war an) amzer ; 2. [dre skeud.] ein Hagel von Geschossen, ur grizilhad obuzioù g., obuzioù ken stank hag ar grizilh ls., obuzioù o kouezhañ evel ur barrad kazarc'h ls. ; ein Hagel von Scheltworten, ein Hagel von Beschimpfungen, ein Hagel von Beleidigungen, un aridennad jarneou b., un aridennad kunujennoù b., ur regennad kunujennoù b., ur voltenn leoùdoued b., ul las kunujennoù g., ur steud kunujennoù b., ur riblennad ledouedoù b., ur riblennad sakreou b., ur bater b., un aridennad mallozennoù b., un aradennad jarneou b., ur chapeledad jarneou g., ur regennad ledouedoù b., ur regennad leoùdoued b., ur steud kunujennoù b., un aridennad (un aradennad) sakreou b., kunujennoù stank-ha-stank ha n'eo ket diouzh kont (ha n'eo ket dre gont) ls., sakreou ken stank hag ar grizilh ls. ; jemandem einen Hagel von Beleidigungen entgegenschleudern, foulhezañ u.b. a salmennou, trochañ huyaotou gant u.b., bleiziñ u.b., reiñ anvioù d'u.b., huchal leoù-Doue war u.b., teuler ar seizh anv divalav war u.b., ober ar seizh seurt gant u.b., ober a bep seurt anvioù gant u.b., leuskel leoù spontus gant u.b., krial war-lerc'h u.b., tagañ u.b., kunujañ u.b., diskargañ ur regennad ledouedoù (ur

regennad mallozennoù, un aridennad jarneou, ur steud kunujennoù, ur riblennad ledouedoù, ur riblennad sakreou, ur voltenn leoùdoued, ul las kunujennoù) war u.b., delazhiñ ul las kunujennoù taer war u.b., lezel mallozhioù war u.b., lezel mallozhioù gant u.b., skeiñ kunujennoù gant u.b., skeiñ gwalennadoù gant u.b., skeiñ gwalennadoù war u.b., kanañ salmennou d'u.b., kunujennañ u.b., kanañ pouilh d'u.b., pouilhañ u.b., leuskel kunujennoù ouzh u.b., dornañ a-enep u.b., ober kant ha kant dismegañs d'u.b. (Gregor) ; Hagel von Vorwürfen, rebechoù ken stank hag ar grizilh ls., lod bras a rebechoù g. (Gregor), aridennad rebechoù b. ; wie Hagel, ken stank hag ar grizilh, o kouezhañ evel ur barrad kazarc'h, stank-ha-stank, a-bezhiadoù, a-vordilh, a-vern, a-verniou, a-verniadoù, a-vil-vern, d'armerzh, da zioueriñ, d'ober teil, hardizh, evel ober glav, a-bil, ha n'eo ket diouzh kont, ha n'eo ket dre gont ; Pest und Hagel ! fidamdoù ! fidamoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamcoulla ! fidadaoula ! fidamcoulle ! fidedoule ! fidamcoullig ! fidamcoukou ! fidamcoumen ! fidamdouen ! fidamcoupik ! fidamousik ! fidamcoustac'h ! fididouic'h ! fidambuton ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezoupenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouach ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamcouac'h ! fedamcoulle ! fedamzoupenn ! fedamdousig ! fedamcoustek ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondie ! nondegast ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! mordouseg ! Jezuz ! Jezu-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! atoue ! daonet ! foeltr ! foute ! tanfoeltr ! ha-dall daonet ! sadordellik ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher ! double barrienn ! seizh kant barriennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'horun ! dampret 'vin ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereou ! daonet 'vo mil va ereou ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! non de va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunoù va ene ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunoù ! Hagelabwehrmast g. (-es,-en/-e) : [istor] digazarc'her g. [liester digazarc'herioù].

hageldicht ag. : ken stank hag ar grizilh, o kouezhañ evel ur barrad kazarc'h, stank-ha-stank, puilh, a-vordilh, a-vern, a-verniou, a-verniadoù, a-vil-vern, a-bezhiadoù, d'armerzh, da zioueriñ, d'ober teil, hardizh, evel ober glav, a-bil, ha n'eo ket diouzh kont, ha n'eo ket dre gont.

Hagelgewitter n. (-s,-) : barr-arnev gant kazarc'h g., taol-arnev gant grizilh g., amzer c'hrizilh b., amzer gazarc'h b., bouilhard grizilh g.

Hagelkorn n. (-s,-körner) : 1. kazarc'henn b., kazarc'h str., grizilhenn b., grizilh str., gronn-grizilh g., pezh grizilh g. ; 2. [mezeg.] kalazion g.

hageln V. dibers. (hat gehagelt) : 1. grizilhañ, kazarc'hiñ ; es hagelt, kazarc'h a ra, grizilh a ra, kazarc'h (grizilh) a zo, kazarc'h (grizilh) a zo oc'h ober ; 2. [dre skeud.] es hagelt

Schläge auf ihn, stank-ha-stank e kouezh an taolioù warnañ ha n'eo ket diouzh kont, ur grizilhad taolioù (ur gwiskad bazhadoù, ur chupennad taolioù) a gouezh warnañ ha n'eo ket dre gont, an taolioù a gouezh warnañ evel ur barrad kazarc'h, kazarc'hiñ a ra an taolioù warnañ, taolioù a-bil a gouezh war e chouk ; es **hagelte böse Schimpfwopte**, ar gerioù bras a fuc'he, gerioù dibrenn ha mallozhioù a fuc'he, kunujennoù a nije a-gleiz hag a-zehoù, kunujennoù a yae hag a zeue ha n'eo ket diouzh kont, ar gerioù bras a fuc'he ha n'eo ket dre gont ; es **hagelte Schläge und Beschimpfungen**, ar mallozhioù hag an taolioù a valee stank.

hagelreich ag. : grizilhus, kazarc'hust.

Hagelschaden g. (-s,-schäden) : gwallouù degaset gant ar chazar'h ls., gwallouù degaset gant ar grizilh ls.

Hagelschauer g. (-s,-) : kaouad kazarc'h b./g., bouilhard kazarc'h g., barrad kazarc'h g., barr kazarc'h g., straïnsad kazarc'h g., stokad kazarc'h g., barr-grizilh g., bodad grizilh g., P. soub chas g., soubenn chas b.

Hagelschlag g. (-s,-schläge) : kazarc'h g., grizilh g.

Hagelschoße b. (-,n) : kazarc'henn b., kazarc'h str., grizilhenn b., grizilh str., gronn-grizilh g.

Hagelschrot g. (-s,-e) : greun-plom str., drajez str.

Hagelwetter n. (-s) : barr-arnev gant kazarc'h g., taol-arnev gant grizilh g., amzer c'hrizilh b., amzer gazarc'h b., bouilhard grizilh g.

hager ag. : bras ha treut, hir ha moan, lank, freilhennek, moan, sinkl, skarn, sklossenek ; *ein hagerer Mann*, un diskrouger anduih g., ur ramz treut-gagn g., ur vazh wisket b., ur sinkl g., un dreustel b., ur skilfenn a baotr b., unan hir ha moan evel ar wall-amzer g., ul lañsadenn b., ul lañsenn b., ur gouere g., ur sklipard g., ur skrilh g., ul langouineg g., ur skarineg g., ur skrilh g., ur gaoleg g., ul louaneg g., ul louangen g., ur sklipard g., ur skrifelleg g., ur skeul vabu b., ur baluc'henn b., ul lank g., ur freilhenneg g., ur markol den g., ur moanard g., ur pezh jelkenn a baotr b., ur peulvan g. (Gregor), ur Jakez Kroc'hen g., un ankoù krignet g., ur sac'h-eskern g., ur sac'had-eskern g., ur pezh pikol den bras g., ur paotr korfet evel ur gouarc'henn g., P. ul lahir g., ur paotr toulet uhel g.

Hagerose b. (-,n) : [louza.] roz-agroaz str., agroaz str., rozki str., roz-gouez str.

Hagerosenstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] agroazenn b., plant agroaz str., plantenn agroaz b., bod agroaz g.

Hagestolz g. (-es,-e) : [dispredet] paotr dizimez g., paotr yaouank kozh g.

Hagiograf g. (-en,-en) / **Hagiograph** g. (-en,-en) : sentvuhezonior g.

Hagiografie b. (-) / **Hagiographie** b. (-) : sentvuhezoniezh b. **hagiografisch** ag. / **hagiographisch** ag. : sentvuhezoniel ; *hagiographische Literatur*, lizheradur ar buhezioù sent g.

Hagiologe g. (-n,-n) : sentvuhezour g.

Hagiologie b. (-) : sentvuhezouriez b.

hagiologisch ag. : sentvuhezouriel.

haha estl. : ac'had'ha !

Häher g. (-s,-) : [loen.] kegin b., [dre fent] richardig g. ; der Häher krächzt, ragachat (gragailhat, ragellat, kanarjal, gegal) a ra ar gegin.

Häherkuckuck g. (-s,-e) : [loen.] koukoug safarus g.

Hahn g. (-s, Hähne) : 1. [loen.] kilhog g. [liester kilhegi, kilheien], kog g. [liester keger, kegi], [Spitznamen des Hahnes] Olier g., Olierig g., Yann Gog g., mab ar yar g., mestr

ar c'hlud g., kribelleg g. ; der *Hahn schreit*, kanañ a ra ar c'hlhog, kotogogal a ra ar c'hlhog, kokelinal a ra ar c'hlhog, karnajal a ra ar c'hlhog ; über den *Hühnerhof* herrschte ein *Hahn mit breitem, flachem Kamm*, ur c'hog podek a rene war ar porzh-yer ; der *gallische Hahn*, ar c'hog gall g., ar c'hlhog galian g., kilhog ar C'halianed g. ; einen *Hahn verschneiden*, einen *Hahn kastrieren*, einen *Hahn kapaunen*, einen *Hahn kapaunisieren*, kabonañ ur c'hlhog ; halb verschnittener *Hahn*, kilgog g. [liester kilgegi, kilgeger], kilhog rangouilh g. ; einem *Hahn* den *Kamm abschneiden*, digribennañ ur c'hlhog, diskribellañ ur c'hlhog ; der *Hahn kappt die Henne*, ar c'hlhog a gilhog (a gog, a gok, a glud) ar yar, ar c'hlhog a gluch, [dre fent] emañ ar c'hlhog o pluñviñ ar yar ; die *Barfedem des Hahnes*, barv ar c'hlhog g./str. 2. [ardamezouriez] *streitender Hahn*, *streiftiger Hahn*, *kampfbereiter Hahn*, kilhog her g. ; 3. [dre skeud.] *Hahn im Korb sein*, a) bezañ moumoun ar merc'hed, bezañ kolladenn ar merc'hed ; b) bezañ an den a vez graet stad outañ hiziv g., bezañ den an deiz g., bezañ an den n'eus kaoz nemet dioutañ (anezhañ) g. ; wie ein *Hahn im Korb*, evel ul logodenn er bleud, evel ul logodenn en ur sac'h bleud, evel ur roue war e dron ; es kräht kein *Hahn danach*, den ne ray van (forzh), den ebet ne vo chalet gant kement-se, se ne raio mann da zen ebet ; jemandem den roten *Hahn aufs Dach setzen*, lakaat (strinkañ, bountañ) an tan e ti u.b., lakaat an tan war u.b., teurel ur c'hef-tan war doenn u.b. ; jeder *Hahn ist König auf seinem Mist*, pep ki a zo mestr en e di, pep ki a zo hardizh en e di, pep ki a harzh en e di ; kräht das *Huhn und schweigt der Hahn*, ist das *Haus gar übel dran*, an tog a zle mestriñ d'ar c'hoef ; 4. [dre astenn., tekni., arm] ki g. [liester kioù], pluenn b., draen g. [liester drein], draenenn b. ; den *Hahn spannen*, stegnañ ki e fuzuih ; *Hahn in ungespannter Position*, ki distegn g. ; 5. [tekni.] kog g. [liester kogou], pin g., mouch g., mouchenn b., tuellenn b. [liester tuellennoù, tuellinier], skarvenn b., beg-alc'hwez g., alc'hwez g., pluenn b., touchenn b., klaouitenn b. ; den *Wasserhahn zudrehen*, serriñ war an dour ; einen *Hahn aufdrehen*, digeriñ ur c'hog (ur pin) ; den *Gashahn aufdrehen*, digeriñ war ar gaz, digeriñ kog ar gaz (kog an aezhenn-leskiñ) ; das *Betätigungsteil eines Wasserhahnes*, an alc'hwez g., ar c'hog g. [liester kogou], ar vouchenn b., ar bluenn b., an douchenn b.

Hähnchen n. (-s,-) : 1. [loen.] kogig g. [liester kegiigoù, kegerigoù], kilhogig g. [liester kilhegiigoù, kilheienigoù] ; 2.

[kegin.] kig-yan g., P. nikol kleuz g. ; *Hähnchen mit Teufelsoße*, penn-yan giz an diaoul g. ; *Jägerhähnchen*, penn-yan ar chaseour g., penn-yan giz ar chaseourien g. ; *Hähnchen vom Bauernhof*, penn-yan a-ziwar ar maez g. ; der *Hähnchenrest*, ar restad kig-yan g.

Hähnchenbrust b. (-) : [kegin.] *Hähnchenbrust mit heißer Soße*, *Hähnchenbrust mit Sahnesoße*, spilhenn yar b.

Hähnchenflügel g. (-s,-) : [kegin.] askell yar b.

Hähnchenkeule b. (-,n) : [kegin.] morzhed yar b., morzhedenn yar b.

hahnebüchen ag. : *hahnebüchene Banalitäten*, komzoù patatez ls., komzoù kollet ls., kozh fardaj g., komzerezh goullo g., komzoù goullo ls., komzoù didalvez ls., komzoù aner ls., plataj g., komzoù plat ls., gerioù gwan ls., komzoù ven ls., fistilh dister g., fistilh hep dalch' na poell g., divizoù disaour ls., komzoù divlaz ls., kaoziou ls., arabad g., pifoù ls.

Hahnenburger n. (-s) : [goapaus, Bro-Suis] dour eus an duellenn g., gwin glesker g., sistr kordenn g., sistr glesker g.

Hahnenfuß g. (-es,-füße) : [louza.] *Hahnenfuß*, scharfer *Hahnenfuß*, kriechender *Hahnenfuß*, pav-bran g., pav-yar g., boked-amanenn g., bleuñv-an-amann str. ; *brennender Hahnenfuß*, großer *Hahnenfuß*, pav-bran ar geunioù g. ; *knölliger Hahnenfuß*, troad-kog g. ; *eisenhutblättriger Hahnenfuß*, sturmhubblättriger *Hahnenfuß*, louzaouenn-ar-vamm b.

Hahnenfußgewächs n. (-es,-e) : [louza.] renonkuleg g. [iester renonkuled].

Hahnenkamm g. (-s,-kämme) : 1. [loen.] klipenn ar c'hilhog b., kribenn ar c'hilhog b., chup ar c'hilhog g., chupenn ar c'hilhog b. ; 2. [aozadur-blev] klipenn buñk b., kribenn buñk b., klipenn Iroker b., kribenn Iroker b. ; *einem Hahn den Kamm abschneiden*, digribennañ ur c'hilhog, diskribellañ ur c'hilhog ; 3. [babigou] bechenn b., bechegenn b. [iester bechegennou, bechegoù], toupenn b., kuch g., kuchad g.

Hahnenkampf g. (-s,-kämpfe) : emgann kilheien g.

Hahnenruf g. (-s,-e) / **Hahnenschrei** g. (-s,-e) : kan ar c'hilhog g. ; *beim ersten Hahnenschrei aufstehen*, sevel da gan ar c'hilhog, bezañ war-sav da gan ar c'hilhog, sevel da c'houloù-deiz, sevel kerkent (kenkent) ha gouloù-deiz, sevel kerkent (kenkent) ha tarzh an deiz, sevel kerkent (kenkent) hag an deiz.

Hahnensporn g. (-s,-sporen) : ell g., kentr g.

Hahnentritt g. (-s,-e) : 1. [gwiad., tres] paviaù-yar ls. ; 2. [vi] kilhegez b., kellidenn vi b.

Hahnentrittmuster n. (-s,-) : [gwiad.] tres paviaù-yar g.

Hahnium n. (-s) : [kimiez] hahniom g.

Hahnkegel g. (-s,-) : pin g., mouch g., mouchenn b., alc'hwez kog g., pluenn b., touchenn b.

Hahnrei g. (-s,-e) : dogan g., Yann gorneg g., paotr-e-gerniel g., korneg g., dañvad g., golo-pod g., maout g., bonedeg g. ; *ein Hahnrei sein*, dougen ar c'herniel, dougen ar c'herniou, bezañ kornek, bezañ kornek evel ur c'harv, dougen ar boned, dougen ar boned forc'hek, bezañ dogan, bezañ ur Yann gorneg eus an-unan ; *die Hahnrei*, an doganed ls., ar chatal-korn ls.

Hahnrennen n. (-s) : red ar c'hilhog g.

Hahnspindel b. (-,-n) : pin g., mouch g., mouchenn b., alc'hwez kog g., pluenn b., touchenn b.

Hai g. (-s,-e) : [loen.] rinkin g. [iester rinkined], skoual g. [iester skoualed] ; *weißer Hai*, rinkin gwenn g. ; *Heringhai*, soner g. [iester sonered] ; *die Haie lassen sich in zwölfe Ordnungen einteilen*, rummata a reer ar rinkined e daouzek urzhad.

Haiartige(r) ag.k. g. : [loen.] selakian g. ; *die Hai- und Rochenarten*, ar selakianed ls.

Haifisch g. (-es,-e) : *sellit ouzh Hai*.

haifischartig ag. : [loen.] selakian.

Haifischflossensuppe b. (-,-n) : soubenn an angelloù rinkined b., [dre fazi e brezhoneg, sellit ouzh Schwertwal] soubenn an angelloù morvleizi b.

Haikai n. (-/-s,-/-s) / **Haiku** n. (-/-s,-/-s) : [lenn.] haikou g. [iester haikouioù].

Hain g. (-s,-e) : takad gwez g., bodad-gwez g., bodad koad g., bodenn wez b., torkad gwez g., killi b., koadig g. ; *heiliger Hain*, koadig sakr g. ; *der Hain, in dessen Mitte der Altar errichtet wurde*, ..., ar c'hoadic m'eo bet savet an aoter en e greiz ...

Hainampfer g. (-s,-) : [louza.] louzaouenn-an-ltron-Varia b., louzaouenn-ar-Basion b., ruwad g., teal ruz str.

Hainbinse b. (-,-n) : [louza.] broen plat str., broenenn blat b. ; **Hainbuche** b. (-,-n) : [louza.] faou-put str.

Hainbuchenwäldchen n. (-s,-) : faoueg-put b. [iester faouegi-put].

Hainsalbei g. (-s) / b. (-) : [louza.] saoj gouez g.

Hainsimse b. (-,-n) : [louza.] broen plat str., broenenn blat b. ; *große Hainsimse*, broen plat ar c'hoadoù str. ; *behaarte Hainsimse*, broen blevek str.

Hainveilchen n. (-s, -) : [louza.] melion str., melionenn b., troad-ebeul g., boked-glas g., boked sant Julian g., violetez str., violetezenn b.

Haizahn g. (-s,-zähne) : [loen.] dant rinkin g. [iester dent rinkined] ; *fossiler Haizahn*, dant rinkin fosil g.

Häkchen n. (-s,-) : 1. krogig g., kloched g. ; 2. [dre skeud.] *was ein Häkchen werden will, krümmt sich bei Zeiten*, ret eo gouzañv evit kaout skiant ha labourat evit kaout archant - o labourat e teuer da vout mañsoner - un den yaouank karget a zieg i a zastum poan war benn e gozni - ne gouezh Morse aour e godell un den dilabour - abred ne goll James - an taol abred a c'hounez ordinal - hanter gentañ ur vuhez fall a zegas poan d'an hanter all ; 3. [yezh.] skrab g., virgulenn-grec'h b. ; 4. lostig ar ç g.

Häkelarbeit b. (-,-en) : 1. klochediñ g., krochediñ g. ; 2. stamm klochedet g., stamm krochedet g.

Häkelei b. (-) : 1. klochediñ g., krochediñ g. ; 2. [dre skeud.] goap g., goapaerez g., flemmadou ls., flemmadennou ls., teodadoù ls., flipadoù ls., flipadennoù ls.

Häkelgarn n. (-s,-e) : neud klochediñ g., neud krochediñ g.

Häkelhaken g. (-s,-) : kloched stammañ g., kroched stammañ g.

häkelig ag. : 1. klochedou dezhāñ, krochedou dezhāñ ; 2. [dre skeud.] skoemp, pebret, amjestr, pitouilh, tener, bubuik, skeudik ; 3. [dre skeud.] kizidik, diribin, fachus, anoazus.

hakeln V.gw. : [sport, rugbi] seulañ.

häkeln V.k.e. (hat gehäckelt) : 1. krochediñ ; *Spitzen häkeln*, krochediñ dantelez, gwriat danteleziou, fardañ dantelez, danteleziñ ; *Picomaschen häkeln*, ober piko ; 2. *jemanden häkeln*, klask u.b., drouck'hoapaat u.b., farsal diwar-bouez (diwar goust) u.b. (Gregor), flemmañ u.b. diwar farsal, flemmañ u.b. dre zejan, flemmañ u.b. dre c'hodis, kemer dihued gant u.b., kaout un taol c'hoarzhin diwar-goust u.b., c'hoarzhin goap war u.b., ober an diod gant u.b., ober ar sod gant u.b., diodiñ u.b., sodiñ u.b., ober bisk d'u.b., ober bisk gant u.b., hejañ e gerch'd u.b., ober foei d'u.b., godisal diwar-goust u.b., skeiñ tachoù gant u.b., godisat u.b., godisal u.b., dejanal u.b., dejanal gant u.b., dejanal ouzh u.b., defoeiañ u.b., ober goap ouzh (diouzh, a, gant, diwar) u.b., stagañ goap ouzh (diouzh, a, da, war) u.b., ober ar Yannig gant u.b., ober lallaig gant u.b., ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., c'hoari al lu gant u.b., ober fent (bourd) gant u.b., diskolpañ tammoù bihan gant u.b., rouzañ e gased d'u.b., bezañ gant u.b., ober gant u.b., flemmañ / dantañ / pikailhat u.b. (Gregor), flemmata u.b., flemmadennañ u.b., P. frotañ kaoc'h ouzh genou u.b.

V. gw. (hat gehäckelt) : krochediñ, klochediñ.

Häkelnadel b. (-,-n) : kloched stammañ g., kroched stammañ g.

Häkelstich g. (-s,-e) : kraf kroched g.

Haken g. (-s,-) : 1. krap g., krapinell b., bac'h b./g., divac'h b., krapon g., piton g., kloched g., krog g. [iester krogoù, kregeier,

kreier], skourr g., krog-dilhad g., ki g. [*liester kioù*] ; seinen Mantel an den Haken hängen, lakaat e borpant ouzh ar c'hog, lakaat e borpant ouzh ar c'hrap, krogennañ e borpant ; mit einem Haken fangen, mit einem Haken sammeln, krogata, krappañ e ; Haken des Lumpensammlers, krog-pouezer g. ; Haken an einem Kleidungsstück, kloched g. ; Haken mit automatischer Verriegelungs- und Freigabevorrichtung, krog diskroger g. ; dieser Haken kann man schrauben und abschrauben, ar c'hog-se a zo war viñs ; 2. [dre heñvel.] Haken schlagen, kammiellañ, treuzigellañ, korvigellañ, ober lammoù-treuz war an eil tu hag egile ; 3. [Boks] taol kromm g., bleukad kromm g., dornad kromm g., taol treuz g. ; rechter Haken, bleukad kromm dehou g., taol kromm dehou g., dornad kromm dehou g. ; linker Haken, bleukad kromm kleiz g., taol kromm kleiz g., dornad kromm kleiz g. ; 4. [pesketaerezh] higenn b. ; großer Haken, krog g. [*liester krogou*, kregeier, kreier], bac'h b., divac'h b. ; großer Angelhaken zum Fangen von Meeraalen und Rothen, higenn-grap evit ar silioù-mor hag ar raeed b. ; mit großen Haken angeln, bac'haouïñ ; Schenkel des Hakens, pav an higenn g. ; Spitze des Hakens, beg an higenn g. ; Bogen des Hakens, kamm an higenn g. ; Öse des Angelhakens, Öhr des Angelhakens, lagad an higenn g. ; Plättchen des Angelhakens, palv an higenn g. ; Kopf des Angelhakens, penn an higenn g. ; den Fisch vom Haken lösen, den Haken vom Mund des Fisches herausziehen, diglaviañ ar pesk, disklaviañ ar pesk, dispegañ an higenn diouzh genoù ar pesk, diwanañ ar pesk, dishigenniñ ar pesk, disklaouiañ ar pesk ; sich vom Haken lösen, vom Haken loskommen, diglaviañ, disklaviañ ; der Fisch hängt fest am Haken, krog eo ar pesk en higenn, dalc'h eo ar pesk ; einen Haken beködern, paskañ un higenn, emorsañ un higenn, boueta un higenn ; nicht beködter Haken, higenn divoued b. ; den Köder vom Haken abnehmen, divoueta an higenn ; einen Fisch mit einem Angelhaken fangen, higennañ ur pesk ; etwas mit einem Angelhaken versehen, higennañ udb. ; einen Haken an einer Angelschnur anbringen, talinkañ, higennañ ul linenn-besketa ; das Fangen mit einem Angelhaken, an higennadur g., an higennañ g. ; 5. [yezh.] skrab g., virgulenn-grec'h b. ; 6. [dre skeud.] die Sache hat einen Haken, un draen a zo, drein a zo en amanenn, un dalc'h a zo, n'emañ ket pep tra en e reizh, toull eo ar billig tu pe du, un dra bennak a c'hoari a-dreuz, moc'h bihan a zo gant ar wiz, moc'h a zo er wiz, vi pe labous a zo gant ar yar, ned a ket klok, ned a ket diroufenn an traoù, un ibil bennak a zo a-dreuz, pig pe vran a zo ; da liegt der Haken, da sitzt der Haken, eno emañ an dalc'h, ouzh ar poent-se emañ an dalc'h, aze emañ ar skoulm, eno emañ ar gempenn, aze emañ an dailh, aze emañ an taol evidomp ; der Haken bei der Sache ist, dass ich hier bleiben muss, ar pezh ma'z eo e rankin chom amañ ; P. einen Haken gegen jemanden haben, magañ (goriñ) glazentez ouzh u.b., kaout droug ouzh u.b., karet droug d'u.b., pediñ droug d'u.b., bezañ e malis ouzh u.b., endevout malis ouzh u.b., klask an dro a u.b., klask en-dro a u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., derc'hel kasoni diwar u.b., derc'hel imor ouzh u.b.

haken V.k.e. (hat gehakt) : ispilhañ, istribilhañ, skourrañ, krougañ, lakaat e pign.

V.gw. (hat gehakt) : chom lug, lugañ, houbañ, chagañ, mont start, bezañ hek ; der Schlüssel hakt im Schloss, an alc'hwez a zo chomet lug.

V.dibers. (hat gehakt) : es hakt, un draen a zo, drein a zo en amanenn, un dalc'h a zo, n'emañ ket pep tra en e reizh, toull eo ar billig tu pe du, un dra bennak a c'hoari a-dreuz, moc'h bihan a zo gant ar wiz, moc'h a zo er wiz, vi pe labous a zo gant ar yar, ned a ket klok, ned a ket diroufenn an traoù, un ibil bennak a zo a-dreuz, pig pe vran a zo.

Hakenbüchse b. (-,-n) : [istor] akebut b., akebutenn b., skloped g. ; mit einer Hakenbüchse erschießen, akebutañ, sklopedañ.

Hakenbüchsenschuss g. (-es,-schüsse) : tenn akebut g., talm akebut b., akebutad g., sklopedad g.

Hakenbüchsenschütze g. (n,-n) : akebutter g., sklopeder g.

Hakeneisen n. (-s,-) : drezenn b., drezenn-bod b., bazh-drezenn b.

hakenförmig ag. : krogheñvel, kromm, krogek, e doare ur c'hog, e doare krogou, a-zoare gant ur c'hog, a-zoare gant krogou, a-seurt gant ur c'hog, a-seurt gant krogou.

Hakenkiefer b. (-,-n) : [louza., *Pinus mugo* subsp. *uncinata*] gwez-pin ar meneziou str., krakpin str.

Hakenkreuz n. (-es,-e) : 1. kroaz kamm b., svastika g., [polit, istor] kroaz an nazied b. ; 2. [dre fazi e-keñver ar stumm rik] lauburu g., kroaz euskarat b., hevoud g., kroaz hevoud b., pederesker b. [sellit ouzh Lauburu ha Quadriskel].

hakenkreuzförmig ag. : e doare ur groaz kamm, a-zoare gant ur groaz kamm, a-seurt gant ur groaz kamm.

Hakenlöser g. (-s,-) : disklavier g. [*liester disklavieroù*].

Hakennagel g. (-s,-nägel) : [tisav.] tach-krog g., tach krogek g.

Hakennase b. (-,-n) : fri sparfell g., fri kromm g., fri kamm g., fri ibiliet g., fri krogek g., fri peroked g., fri erer g., fri skoul g., fri bourbonel g., fri begererheñvel g., fri mouchañ gouloù g., fri da gac'hat en e ch'henou g.

Hakenpflug g. (-s,-pflüge) : henarar g. [*liester henerer*], arar digilhor g. [*liester erer digilhor*].

Hakenspieß g. (-es,-e) : pregan g., goaf g., bidev g., sparr g., bazh-krog b., gwalenn-grog, krogell b., treant g., gavelod b.

Hakenspitze b. (-,-n) : beg an higenn g.

Hakenstock g. (-s,-stöcke) : pregan g., goaf g., bidev g., sparr g., bazh-krog b., gwalenn-grog, krogell b., treant g., gavelod b.

hakig ag. : krogek, krogheñvel, kromm.

Hakler g. (-s,-) : [sport, rugbi] seuler g.

halal ag. : [relij.] halal.

Halal-Fleisch n. (-es) : [relij.] kig halal g.

Halali n. (-s,-/-s) : [hemolc'h] hualao g. ; das Halali blasen, seniñ hualao.

halb ag. : 1. hanter, dam- ; ein halbes Dutzend, un hanter zousenn b. ; eine halbe Stunde, un hantereure b., un hantereurevezh b., un hantereurevezhiad b. ; jede halbe Stunde, bep hantereure ; halber Tag, penndevezh g. ; ein halbes Jahr, un hanter vloavezh g., ur c'hwec'h'miz g., ur c'hwec'h'miziad g., ur c'hwec'h'mizvezh g., un hantervloaz g., ur pennbloaz g. ; halbes Jahrhundert, hanterkanted g. ; halber Liter, hanterlitrad g. ; halbes Maß, hanterleizh g. ; eine halbe Länge, un hanterhed g. ; eine halbe Portion, un hanter lodenn b. ; auf halber Höhe, auf halber Anhöhe, ouzh hanter krec'h, en hanter ar grec'henn, en hanter bign ar menez, hanter grec'h, hanter-sav ; als Zeichen der Trauer die Flagge auf halbe Höhe des Mastes hochziehen, sevel ar banniel betek hanter ar fust e sin a gañv ; auf halbem Weg, hanter hent, en hanter hent, e-kreiz-etre ; Lorient liegt auf halbem Weg zwischen Vannes und Quimper, an Orianz a zo hanter hent etre Gwened ha Kemper ; auf halbem Weg kehrtmachen, treñ diwar hanter hent, distreñ

diwar hanter hent ; sie blieben auf halber Strecke stehen, chom a rejont a-sav hanter hent, chom a rejont en hanter hent ; jemandem den halben Weg entgegenkommen, jemandem auf halbem Weg entgegenkommen, mont da-gaout (mont war-gaout, mont da-geñver) u.b. betek hanter an hent ; etwas zum halben Preis verkaufen, gwerzhañ udb evit hanter briz, gwerzhañ udb hanterbriz ; Fahrkarte zum halben Preis, bilhed hanterbriz g. ; einen Teig aus halb Buchweizen- und halb Weizenmehl anfertigen, ober toaz gant bleud ed-du ha gwinizh daouhanter, lakaat bleud ed-du ha bleud gwinizh hanter-ouzh-hanter evit ober toaz, lakaat bleud ed-du ha bleud gwinizh hanter evit ober toaz, lakaat bleud ed-du ha bleud gwinizh hanter-hanter evit ober toaz, lakaat bleud ed-du ha bleud gwinizh hanter-dihanter evit ober toaz, lakaat bleud ed-du ha bleud gwinizh kement-ha-kement evit ober toaz, lakaat bleud ed-du hag e gement all a vleud gwinizh evit ober toaz, lakaat bleud ed-du hag e gementad a vleud gwinizh evit ober toaz, lakaat kement a vleud ed-du hag a vleud gwinizh evit ober toaz ; Kaffee und Milch, halb und halb, ur banne kafe hag e gement all a laezh, ur banne kafe hag e gementad a laezh, kafe ha laezh kement-ha-kement, kafe ha laezh hanter evit hanter, kafe ha laezh hanter-ouzh-hanter, kafe ha laezh hanter-hanter, kafe ha laezh hanter-dihanter ; P. eine Halbe, un hanter voutailhad b. ; die Menge entspricht etwa einem halben Fass, die Menge entspricht ungefähr einem halben Fass, mentez un hanter varrikennad a zo gant an an dra-se ; [kenw.] halbe Rechnung, kontoù hanter-hanter ls., kontoù war hanter ls. ; [barzh.] halber Vers, hanterwerzenn b. ; [merdead.] halber Wind, avel larg g. ; [sonerez] halber Ton, hanterdonenn b. ; halbe Note, notenn wenn b., gwennenn b. ; halbe Pause, hanterbozadenn b., hanterspan g. ; [kr-] geteiltes Leid ist halbes Leid, poan lodennet, poan dibennet.

2. [dre skeud.] halbe Maßnahme, hanterziarbennoù ls., diarbennoù graet a hanter ls., diwalloù kemeret diwar hanter hepken ls., kempennou graet a hanter nemetken ls. ; sich mit halben Sachen zufriedengeben, halbe Sachen machen, halbe Arbeit machen, hanteroher, na vont morse betek penn, ober an traou diwar hanter, ober an traou a-hanter, na ober an traou nemet a-hanter, ober labour hanter c'raet, hanteroher al labour, labourat evel ur yar dilost, bezañ hanter lodenn, chom war zaouhanter gant an traou, lezel an arar e-kreiz an erv ; er macht nie halbe Sachen, er gibt sich mit halben Sachen nicht zufrieden, n'eo ket hanteroher eo a ra ; sich nicht mit halben Sachen zufriedengeben, na dremen gant hanterziarbennoù, mont betek penn, mont betek pal, kas an erv da benn betek an talar, disoc'h d'ar penn, disoc'h betek ar penn ; die halbe Welt weiß es, an holl er goar, n'emañ ket kement-se da c'houzout gant an dud, kement-se n'eo ket un nevezenti evit an dud ; es ist nichts Halbes und nichts Ganzes, tost ne dap ket, berr ne skoulm ket ; nur noch ein halber Mensch sein, na vezañ nemet ar skeud eus an-unan, na vezañ nemet ar spes eus an-unan ; etwas aufs halbe Wort verstehen, kompren udb diwar hanterc'her ; eine halbe Ewigkeit warten müssen, gortoz hep penn na difin, gortoz un hirnezh, hirnezhiañ, chom ur viken da c'hortoz, chom da c'hortoz ken na vo lidet gouel sant Bikenig, chom da c'hortoz betek trompilh ar Varn, ober kof-gar, chom da c'hortoz evel ur penn-peul, ober strapenn, chom da zisec'hañ diwar e dreid, gedal mil bell, pilpazañ, chom war vrank, dibasiantiñ o c'hortoz, dibasiantiñ dre hir c'hortoz, en em chalañ o teport, chaokat e

ivinoù o teport, chom da lonkañ avel, chom da bilpazañ ; jemanden auf halbe Kost setzen, lakaat u.b. war ar skudell vihan (war hanter voued), hantervagañ u.b., hantervoueta u.b., reiñ hantervoued d'u.b., reiñ hanter voued d'u.b. ; mit halber Stimme sprechen, komz a hanter vrouezh, komz a-vouezh-izel ; das ist nur die halbe Wahrheit, hanter wir eo nemetken, se 'zo hanter wir nemetken ; mit halbem Ohr zuhören, selaou hep aked, selaou gant ur skouarn hepken, selaou korniek, na deuler kalz a evezh ouzh ar pezh a vez lavaret, na selaou gwall aketus pezh a vez lavaret, selaou gant nebeut a aked.

3. [euroiòù] halb zehn, nav eur hanter ; halb neun, eizh eur hanter ; fünf vor halb zehn, nav eur pemp warn-ugent ; fünf nach halb zehn, dek eur nemet pemp warn-ugent ; es schlägt halb, emañ an hantereour o seniñ ; die Uhr schlägt voll und halb, seniñ a ra an horolaj an euroiòù leun hag an hantereuriou ; um halb eins nachmittags, da greisteiz hanter ; um halb eins nachts, da greiznoz hanter.

Adv. : hanter, dam-, gou-, diwar hanter, a-hanter ; halb gar, hanter boazh, boullboazh, bihanboazh, [bara]bourboazh ; halb angezogen, halb nackt, hanter wisket, hanteroazh, damnoazh ; halb wahr, hanter wir ; das stimmt nur halb, hanter wir eo nemetken, se 'zo hanter wir nemetken ; halb tot, hanter varv ; halb tot vor Kälte, hanter varv gant ar riv ; ihr habt ihn halb tot geprügelt, emañ hanter lazhet ganeoc'h, emañ peuzlazhet ganeoc'h ; halb verstecken, damguzhat ; halb versteckt, damguzhet, hanter guzhet ; halb verarbeitet, dambleusket, damoberiet ; verarbeitete und halb verarbeitete Fabrikmate, verarbeitete und halb verarbeitete Produkte, kenderc'hadoù pleusket ha dambleusket ls. ; halb füllen, hantergargañ ; halb schließen, damglozañ, damserrïñ ; halb geschlossen, damgloz, damserr ; mit halb geschlossenen Augen, damserr e zaoulagad, damgloz e zaoulagad ; alles nur halb tun, chom war zaouhanter gant an traou, labourat evel ur yar dilost, ober al labour war hanter, hanteroher, ober an traou diwar hanter, ober an traou a-hanter ; etwas halb tun, hanterañ udb, ober udb diwar hanter, ober udb a hanter, ober udb war hanter, hanteroher udb, chom war zaouhanter gant udb, lezel an arar e-kreiz an erv ; halb offen, ledig, damzigor, damserr, gouzigor, kornzigor, tarzhigor, hanterzigor ; halb öffnen, halb aufmachen, hanterzigeriñ ; eine Flasche halb austrinken, degas ur voutailhad d'an hanter ; halb voll, hanter leun, hanter garget, hanter leizh ; nicht einmal halb voll, pase hanter c'houollo ; halb liegen, bezañ en e hanter c'hourvez ; halb und halb, diwar hanter, a hanter, kement-ha-kement, dre an hanter, daouhanter, hanter-hanter, hanter-dihanter, hanter-ouzh-hanter, hanter evit hanter ; nur halb und halb mit etwas zufrieden sein, bezañ etre plijet ha displijet ; Kaffee mit einem Schuss Schnaps, halb und halb, ur banne kafe hag e gement all a odivi, ur banne kafe hag e gementad a odivi, kafe hag odivi kement-ha-kement, kafe hag odivi hanter evit hanter, kafe hag odivi hanter-ouzh-hanter, kafe hag odivi hanter-hanter, kafe hag odivi hanter-dihanter ; er leistet nur halb so viel wie die anderen, hanterañ a ra ouzh ar re all, ober a ra an hanter kement hag ar re all ; es waren in den letzten Tagen nicht einmal halb so viele Leute in den Geschäften wie sonst, ne oa ket hanter a dud er staliou evit an deizioù, ne oa ket an hanter kement a dud er staliou evit an deizioù, tremen an hanter nebeutoc'h a dud a oa er staliou evit an deizioù ; halb im Spaß, halb im Ernst, gwech dre fars, gwech dre zevri - gwech a-fars, gwech a-zevri - etre fars ha devri - gant komzoù a zaou fas (Gregor) - bound ha gwirionez kement-ha-kement en e gomzoù

- gant komzoù daou du ; *er ist nur halb bei der Sache*, emañ e soñj e lec'h all, e soñj a zo war veaj, diankañ a ra diwar e labour, treiñ a ra e spered diwar al labour, n'eo ket lamprek warni, alabistriñ a ra en e labour, eñ a labour alabistr, buzhugenniñ a ra e labour, n'eo ket gwall ruz war al labour, al labour hag eñ n'int ket ostzien gaer, n'eus moned ebet gantañ, laosk eo da labourat, ober a ra gwak e labour, lugut eo da labourat, hennezh a zo pouer da labourat, mont a ra pouer gant al labour, soñjal a ra e lec'h all, treiñ a ra e spered e lec'h all, hennezh a zo ur pesketaer loar, n'emañ ket gant e labour, n'emañ ket war e du, azezet eo war e spered, aet eo e spered da stoupa, balafenniñ a ra, lezel a ra kabestr gant e spered, n'emañ ket en e vleud, n'emañ ket en e jeu, n'emañ ket gant e jeu, n'emañ ket en e vutun, n'emañ ket en e voued leun, digalon eo da labourat, lezirek eo d'al labour ; *halb kniend und halb sitzend*, puchet, war e buch, en e gluch, en e buch, war e buchou, o yariñ, o puchañ, gluchet, ramblet, flutet, àr e flutigou ; *halb lachend, halb weinend*, dam o c'hoarzhin, dam o ouelañ ; *das ist nur halb so schlimm, das ist nur halb so wild*, un nes-damant n'eo ken, n'eo ket ken gwazh-se, n'eus nemet hanterzroug, n'eo ket tener, n'eo ket strikt, n'eo ket drouk, n'eus nemeur a zroug, n'eus ket marv mil den, n'eo ket marv mil den, ne'n em drubuilhit ket evit ken nebeut a dra, n'emañ ket ar mor o tont war an douar, ne denn ket da wall dra, n'eo ket bras an droug, n'eo ket gwall dra, n'eo ket ur gwall dra (ur gwall afer), n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol, netra n'eo, n'omp ket war-bouez an dra-se, n'eus forzh a se, nag evit se ! ne ra tra, se ne ra mann ebet, se ne ra mann, n'eus ket a ziaez, n'eus ket a forzh, gwelloc'h eo eget an eost da vankout, an dra-se ne ra ket, ne rit ket kalz a forzh, ne rit ket paot a forzh ; *der Weg ist halb so breit wie die Straße*, an hent a zo an hanter strishoc'h eget ar straed ; *nicht ganz halb so viel*, an hanter nebeutoc'h pe dost, an hanter kement tost-da-vat ; *er hat sich nur halb satt gegessen*, nemet darnofad n'en deus graet, n'en deus bet nemet hantervoued, n'en deus bet nemet hanter gofad, menel a ra war e naon ; *er konnte sich nicht einmal halb satt essen*, nemet darnofad n'en deveze, n'en deveze ket hantervoued zoken, n'en deveze ket hanter e walc'h zoken, n'en deveze ket hanter gofad zoken ; *mit dem Essen halb fertig sein*, bezañ hanterbred ; *er ist mit dem Essen halb fertig*, hanterbred emañ ; *als wir mit dem Essen halb fertig waren*, p'edo hanterbred, p'edo hanteret ar pred ; [arzoù] *halb erhabene Arbeit*, hantervos g. ; [lu] *halb rechts, Marsch !* hanter dro war zehou ! kerzhout ! [kr-] *frisch gewagt ist halb gewonnen*, neb na vrok netra na koll na gounit ne ra, an hini na avantur netra na koll na gounit ne ra, an taol abred a chounez ordinal, o rampañ hag o tirampañ e rikler alies ar gwellañ ; [ardamezouriezh] *halb geteilt*, daourannet.

Halb- / halb- : dam-, hanter-, led-, ar-, am-, brizh-, krak-.

Halbaddierer g. (-s,-) : [stlenn.] ledsammer g. [*liester ledsammeriou*].

Halbaffe g. (-n,-n) : 1. [loen.] prosimian g. [*liester prosimian*] ; 2. [dre skeud.] panezenn b., patatezenn b., patoenn b., paganad g., pampez g., nouch g. [*liester nouched*], loñseg g. [*liester loñseg*], mab-azen g., inosant g., droch ar pardon g., penn maouet g., loufer g., paourkaezh nouch g., paourkaezh penn brell g., brell g., pennsod g., diskiant g., darsod g., genaoueg g., genaoueg echu g., podig g., pothouarn g., impopo g., glaouenneg g., genoù klapez g., glapez g., genoù da bakañ kielien g., genoù patatez g., genoù

gwelien g., alvaon g. [*liester alvaoned, alvaoneien*], houperig g., bourjin g., bleup g., jaodre g., geolieg g., beg don g., beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., louad g., loukez g., kloukez g., gogez g., Yann Banezenn g., penn luch g., magn g., buoc'hig an Aotrou Doue b., kaezh g. [*liester kaezhed*], kaezh-Doue g., makez cheulk g., makez tamm paotr fin g., makez penn leue g., leue dour g., leue brizh g., leue geot g., beg leue g., mell baja g., beulke g., jostram g.

halbamtlīch ag. : damgefriðiel, damofisiel, anofisiel, diofisiel ; aus *halbamtlīcher Quelle*, a berzh damgefriðiel.

Adv. : a berzh damgefriðiel.

Halbärmel g. (-s,-) : milgin berr g., milgin verr b., mañch berr g.

halbautomatisch ag. : damermgefreak.

Halbbild n. (-s,-er) : hanterskeudenn b., hanterzelwenn b.

Halbbildung b. (-) : brizhouziegezh b.

halbbitter ag. : damc'hwer.

Halbblut n. (-s,-blüter) : 1. hiron g. ; 2. [*kezeg*] marc'h hanterwad g.

Halbbrigade b. (-,-n) : [lu] hantervrigadenn b.

Halbbrigg b. (-,-s) : [merdead.] brig-goueleenn g.

Halbbruder g. (-s,-brüder) : hantervreur g., lezvreur g., breureg g. ; *Halbbruder müütlicherseits*, lezvreur a-berzh mamm g. ; *Halbbruder väpterlicherseits*, lezvreur a-berzh tad g.

halbbürtig ag. : *halbbürtiger Bruder*, hantervreur g., lezvreur g., breureg g.

Halbbyte n. (-/-s,-/-s) : [stlenn.] pevarbit g. [*liester pevarbitou*].

Halbdeck n. (-s,-e) : [merdead.] tilher a-dreñv g.

Halbdunkel n. (-s) / **Halbdunkle(s)** ag.k. n. : amheol g., damc'houlou g., amc'houlou g., damskeud g., amsked g., brizhskeud g., brizhheol g., damsklêrijenn b. ; *im Halbdunkeln*, en amc'houlou.

halbdurchlässig ag. : damvoull, damdreuzwelus, handreuz ; *halbdurchlässiger Spiegel*, melezour ledargantet g., melezour ledaluminet g.

Halbdurchlässigkeit b. (-) : handreuzzed b.

Halbdutzend n. (-s,-e) : hanterzousenn b., hanterzousennad b., c'hwech'had g.

Halbebbe b. (-,-n) : hanter dre g., hantervare g. ; *drei Stunden nach Einritt der Ebbe ist Halbebbe*, hantervare a vez teir eur goude distro an tre ; *bei Halbebbe*, da hantervare, a-benn hantervare.

Halbebene b. (-,-n) : [mat.] ledplaenenn b.

Halbedel- : ... dambrizius.

Halbedelstein g. (-s,-e) : gem g., maen-sked g. [*liester mein-sked*], maen-fin g. [*liester mein-fin*], maen dambrizius g. [*liester mein dambrizius*].

halbedelsteininhaltig ag. : [maenoniezh] gemek.

halbe-halbe Adv. : kement-ha-kement, hanter-hanter, boutin-boutin, ez kumun ; *mit jemandem halbe-halbe machen*, ober boutin-boutin, bezañ war zaouhanter gant unan all, bezañ war hanter gant unan all, mont war hanter gant unan all, bezañ war zaouhanter war dra u.b., bezañ a dra gant u.b., mont war an hanter gant u.b., mont war zaouhanter gant u.b., bezañ (en em lakaat) daouhanter gant u.b., bezañ war gevrenn hanter gant u.b. (Gregor), mont kenlodennek gant u.b., troc'hañ ar blouzenn etre daou, bezañ kement-ha-kement, hanterañ ; *sich die Arbeit mit jemandem halbe-halbe aufteilen*, labourat gant u.b. war zaouhanter.

Halbehe b. (-,-n) : [gwir] dimeziñ morganatek g.

halber araogenn (gen.) : abalamour da, palamour da, en abeg da, en arbenn da, en arbenn a, en arbenn eus, war ziarbenn, a-ziarbenn da, en askont da, dre an arbenn da, dre an arbenn eus, kelo ; *vorsichshalber*, evit abegoù surentez, evit ho surentez, evit lakaat evezh, evit bezañ sur, evit kemer e surentez ; *seiner Gesundheit halber*, evit abegoù yec'hed, abalamour d'e yec'hed, en abeg d'e yec'hed ; *der Umstände halber*, an traouù o vezañ evel m'emaint.

halbergraut ag. : [blev] krog da c'hlazañ.

halberhaben ag. : [arz] hantervos.

halberwachsen ag. : krenn, en e grennoad, en oad krenn ; *halberwachsener Junge*, krennard g., krennbaotr g. ; *halberwachsenes Mädchen*, krennardez b., krennarend b., krennblac'h b.

Halbesel g. (-s,-) : [loen.] azen bras Azia g., damazen g. [*liester* damazened, damezen], azen gouez g. [*liester* azened gouez, ezen gouez], gouezazen g. [*liester* gouezazened, gouezazezen].

Halbfabrikat n. (-s,-e) : kenderc'had hanter oberiet g., produ hanter oberiet g., kenderc'had damoeriet g., kenderc'had dambleusket g., damaozad g.

Halb-Facharbeiter g. (-s,-) : micherour damberzhek g.

Halbfarbe b. (-,-n) : damliv g.

Halbfass n. (-es,-fässer) : krenn g.

halbfertig ag. : hanter aozet, damaozet, dambleusket, damoeriet, diglok, dibarfet, diechu, faotus, ... n'eo ket bet sevenet da benn, chomet darn, chomet e darn ; *halbfertig sein*, na gaout na penn na beniad.

Halbfertigprodukt g. (-s,-e) : damaozad g., kenderc'had hanter oberiet g., produ hanter oberiet g., kenderc'had damoeriet g., kenderc'had dambleusket g.

halbfett ag. : 1. [*izherennoù*] damzruz, damdev ; 2. [boued] druzoni-skañaet, hanter digoavenet, hanter ziennet, dre hanter zienn.

Halbfinal g. (-s,-/-s) : [Bro-Suis, sport] hanterc'hourfenn g., eil tro ziwezhañ b. ; ; *Teilnehmer am Halbfinal*, hanterc'hourfennner g.

Halbfinale n. (-s,-/-s) : [sport] hanterc'hourfenn g., eil tro ziwezhañ b. ; *Teilnehmer am Halbfinale*, hanterc'hourfennner g.

Halbfingerhandschuh g. (-s,-e) : maneg toullek b. ; *ein Paar Halbfingerhandschuhe*, ur manegoù toullek g., ur re vanegoù toullek g.

halbfach ag. : damblaen, mesplaen.

halbfächig ag. : [maenoniezh, mat.] hemiedr, hemiedrek.

Halbfächigkeit b. (-) : [maenoniezh, mat.] hemiedriezh b.

Halbfügler g. (-s,-) : [loen.] hemipter g.

Halbflut b. (-,-n) : hanter lanav g., hantervare g. ; *drei Stunden nach Eintritt der Flut ist Halbflut*, hantervare a vez teir eur goude distro al lanv ; *bei Halbflut*, da hantervare, a-benn hantervare.

Halbfranz n. (-) : [moull.] hantergeinadur g.

Halbfanzband g. (-s,-bände) : [moull.] levr keinadur hanter lêr g., levr keinadur hanter chagrin g., levr hanter lêr g., levr hanter chagrin g.

Halbfreiheit b. (-) : ledfrankiz b.

Halbgans b. (-,-gänse) : [loen.] tadorn g. [*liester* tadorned].

halbgar ag. / **halb gar** ag. : [kegin.] hanterboazh, etre.

halbgebildet ag. : brizhleñnek, brizhouiziek.

Halbefrørene(s) ag.k. n. : [kegin.] sorbed str.

halbgekrückt ag. : [ardamezouriez] kraponek ; *halbgekrücktes Kreuz*, kroaz kraponek b.

Halbgerade ag. k. b. pe b. (-,-n) : [mat.] ledeeunenn b. ; *geschlossene Halbgerade*, ledeeunenn serr b. ; *offene Halbgerade*, ledeeunenn digor b.

halbgeschlossen ag. : damserr, damzigor, tarzhdigor, gouzigor, komzigor.

Halbgeschoss n. (-es,-e) : etresolieradur g., etreleur b., medzanin g.

Halbgeschwister ls. : hantervreudeur hag hanterc'hoarez ls., lezvreudeur ha lezc'hoarez ls., breureged ha c'hoareged ls., hantervreur hag hanterc'hoar ls., lezvreur ha lezc'hoar ls., breureg ha c'hoareg ls.

Halbgeviert n. (-s,-e) : [moull.] enned g., en g.

halbgotisch ag. : damc'hoteck.

Halbgott g. (-s,-götter) : hanterzoue g., haroz g., gouron g.

Halbgöttin b. (-,-nen) : hanterzoueez b., harozez b., gouronez b.

Halbgürtel g. (-s,-) : [dilhad.] lurell-gein b.

Halbheit b. (-,en) : 1. diglokter g., diglokted b. ; *Halbheit des Charakters*, diyoul b., spered diyoul g., gwanded (gwakted) a spered b., semplidigezh a spered b. (Gregor), spered dinerzh ha dizalc'h g., labaskennegezh b., laoskentez a spered b., spered flav g. ; 2. *Halbheiten*, hanterziarbennoù ls. ; *sich mit Halbheiten zufriedengeben*, na vont Morse betek penn, Ober an traouù diwar hanter, Ober an traouù a-hanter, chom war zaouhanter gant an traouù, hanteroer, lezel an arar e-kreiz an erv ; *sich nicht mit Halbheiten zufriedengeben*, na dremen gant hanterziarbennoù, kas an erv da benn, mont betek pal, mont betek penn, kas an erv da benn betek an talar, disoc'h d'ar penn, disoc'h betek ar penn ; *er gibt sich mit Halbheiten nicht zufrieden*, n'eo ket hanteroer eo a ra.

halbherzig ag. : klouar, etre c'hwek ha c'hwerv, etre kriz ha klouar ; *halbherziges Gebet*, pedenn divlaz (laosk, difeiz, klouar) b. ; *halbherziger Empfang*, degemer diseblant g., degemer klouarik g., degemer etre kriz ha klouar g., degemer etre c'hwek ha c'hwerv g. ; *jemanden halbherzig behandeln*, Ober etre c'hwek ha c'hwerv d'u.b.

Halbherzigkeit b. (-) : klouarded b., klouarder g., dihegarated b., yender g., yenijenn b.

halbhoch ag. : a vent etre ; *halbhohe Scheidewand*, hanterzeiz g.

Halbhochpunkt g. (-s,-e) : [moull.] poent kreiz g.

Halbhöhle b. (-,-n) : [ragistor] toull-roch' g.

halbholzig ag. : [iouza.] iskoadek ; *halbholzige Pflanze*, plant iskoadek str., iskoadegenn b. [*liester* iskoadeged].

halbieren V.k.e. (hat halbiert) : daouhanteriñ, hanterañ, troc'hañ dre an hanter, troc'hañ dre e hanter, rannañ e div hanterenn, divrannañ ; *halbiert sein*, bezañ e daou hanter ; *die Öffnung des Belüftungsschachts halbieren*, hanter-stankañ an toull avel g.

V.em. **sich halbieren** (hat sich (ak.) halbiert) : daouhanteriñ, en em zaouhanteriñ.

Halbieren n. (-s) : daouhanteriñ g.

halbierend ag. : [mat.] divranner, kreizkorn.

Halbierende ag.k. b. : [mat.] kreizkornenn b., kreitzuenn b., divrannerenn b.

halbier ag. : daouhanteret, divrannet.

Halbierung b. (-,en) : daouhanteriñ g., divrannañ g., hanterañ g.

Halbierungslinie b. (-,-n) : [mat.] kreizkornenn b., divrannerenn b.

halbindustriell ag. : damc'hreantel.

Halbinsel b. (-,-n) : gourenez b. [/lester gourenezi, gourinizi], ledenez b. [/lester ledenezi, ledinizi], gourenezenn b. ; die Halbinsel Quiberon, gourenez Kiberen b. ; die iberische Halbinsel, al ledenez iberek b., ledenez Iberia b.

Halbinsel- : ... gourenezel, ... gourenezek, ... goureneziat, ... ledenezek, ... ledenezel, ... ledeneziat.

Halbinselbewohner g. (-s,-e) : goureneziad g. [/lester goureneziz], ledeneziad g. [/lester ledeneziz].

halbinselförmig ag. : gourenezek, ledenezek, e doare ul ledenez, a-zoare gant ul ledenez, a-seurt gant ul ledenez.

Halbjahr n. (-s,-e) : pennbloaz g., c'hwech'miz g., c'hwech'miziad g., c'hwech'mizvezh g., hantervloaz g.

halbjährig ag. : ... c'hwech'miz, ... c'hwech'miz dezhañ, ... a bad c'hwech'miz.

halbjährlich ag. : hantervloaziek, c'hwech'miziek, bep pennbloaz, bep c'hwech'miziad, bep hantervloaz ; halbjährliche Kontrolle, gwiriadur c'hwech'miziek g. ; halbjährlich erscheinende Zeitschrift, c'hwech'mizieg g. [/lester c'hwech'miziegou].

Halbjoch n. (-s,-e) : bazu-yev b.

Halbjude g. (-n,-n) : Hanteryuzev g.

Halbjüdin b. (-,-n) : Hanteryuzevez b.

Halbkadenz b. (-,-en) : [sonerezh] kaskouezh brizh g.

Halbkanton g. (-s,-e) : [Bro-Suis] hanterganton g.

halbkastrieren V.k.e. (kastrierte halb / hat halbkastriert) : rangouilhiñ.

halbkastriert ag. : rangouilh.

Halbkeil g. (-s,-e) : [ardamezouriezh] imboudenn b. ; mit steigendem eingebogenem Halbkeil, imboudet.

Halbkoks g. (-es,-e) : damc'houlkosk g.

Halbkonservé b. (-,-n) : [boued] damvouedvir g.

Halbkonservierung b. (-,-en) : [boued] damvouedvirerezh g.

Halbkonsonant g. (-en,-en) : [yezh.] damgensonenn b., hantergensonenn b., hantervogalenn b., damvogalenn b.

Halbkonzertflügel g. (-s,-) : [sonerezh] piano hanterlostek g.

Halbkreis g. (-es,-e) : hantergelc'h g. ; im Halbkreis, war hantergelc'h.

Halbkreisbogen g. (-s,-/-bögen) : [tisav.] hantergelc'h g., gwareg war hantergelc'h b., gwareg romanek b.

halbkreisförmig ag. : hantergelc'hiek, hantergelc'hheñvel, war hantergelc'h, e doare un hantergelc'h, e doare hantergelc'hioù, a-zoare gant ur hantergelc'h, a-zoare gant hantergelc'hioù, a-seurt gant ur hantergelc'h, a-seurt gant hantergelc'hioù ; halbkreisförmiger Saal, kelc'hva g., hantergelc'h g. ; halbkreisförmiger Platz, hanterloarenn b.

Halbkugel b. (-,-n) : 1. hanterbellenn b., hantervoul b. ; 2. [Douar, oabl] hanterzouar g. ; Himmelshalbkugel, hantervoul-oabl b. ; Nordhalbkugel, hantervoul norzh b., hanterzouar norzh g. ; Südhalbkugel, hantervoul su b., hanterzouar su g. ; 3. [fizik] Magdeburger Halbkugeln, hantervoulou Magdebourg ls.

halbkugelförmig ag. / **halbkugelig** ag. : hantervoulek, hantervoulheñvel, e doare un hantervoul, e doare hantervouloù, a-zoare gant un hantervoul, a-zoare gant hantervouloù, a-seurt gant un hantervoul, a-seurt gant hantervouloù.

halblang ag. : damhir, berr.

Halblarve b. (-,-n) : [maskl] domino g.

halblaut ag. : 1. damsoul, a hanter vouezh ; halblaut sprechen, mit halblauter Stimme sprechen, komz a hanter vouezh, mouskomz ; 2. [sonerezh] mezza voce.

Halblaut g. (-s,-e) : [yezh.] hantervogalenn b., damvogalenn b.

Halblederband g. (-s,-bände) : [moull.] levr keinadur hanter lêr g., levr keinadur hanter chagrin g., levr hanter lêr g., levr hanter chagrin g.

halbleer ag. : damc'houllo, hanter c'houollo.

Halbleinen n. (-s) : [gwiad.] lien lin-kotoñs g.

Halbleinenband g. (-s,-bände) : [moull.] levr keinadur hanter lien g., levr hanter lien g.

halbleitend ag. : [fizik] ledreüs, amheren.

Halbleiter g. (-s,-) : [fizik] ledereell b., [danvez] ledreüzenn b.

Halblicht n. (-s) : hanterskléríjenn b., brizhheol g., damc'houlou g., amc'houlou g., damskeud g., brizhskeud g., damskléríjenn b.

halblinear ag. : ledlinennek.

Halblinks g. (-,-) : [sport] hanterour kleiz g.

Halbliter g. (-s,-) : hanter litr g., hanter litrad g., chopin g., chopinad g.

Halbliterflasche b. (-,-n) : chopin g., boutailh un hanterlitrad b.

Halbmaske b. (-,-n) : [maskl] domino g.

halbmast Adv. : die Flagge auf halbmast setzen, halbmast flaggen, sevel (diskenn) ar banniel betek hanter ar fust e sin a gañv, lakaat ar banniel a-zivilh.

halbmembranös ag. : hanterlienennek ; halbmembranöser Muskel, kigenn hanterlienennek g.

Halbmesser g. (-s,-) : [mat.] radius g., skin g.

Halbmetall n. (-s,-e) : metalloid g., divetal g.

halbmonatlich ag. : div wech ar Miz, hanterviziek, beb eil sizhun, beb div sizhun, beb pemzeketz ; halbmonatlich erscheinende Zeitschrift, hantervizieg g.

Halbmond g. (-s,-e) : 1. prim al loar g., hanterloar b., loar gornek b., loarbrim g., kerniel al loar ls., kentrou al loar ls. ; heute ist Halbmond, emañ al loar war he c'horn hiziv, emañ al loar war he c'hein hiziv ; 2. [islam] kreskenn b., kreskenn-loar b. ; der rote Halbmond, ar greskenn ruz b., ar greskenn-loar ruz b. ; 3. [Siria] fruchtbarer Halbmond, kreskenn strujus b. ; 4. [Azia] goldener Halbmond, kreskenn aour b.

halbmond förmig ag. : hanterloarel, a-stumm gant un hanterloar, stummet evel un hanterloar, stummet evel ur greskenn, stummet evel ur greskenn-loar, e doare un hanterloar, e doare hanterloarioù, a-zoare gant un hanterloar, a-zoare gant hanterloarioù, a-seurt gant un hanterloar, a-seurt gant hanterloarioù.

Halbmondtäube b. (-,-n) : [loen.] turzhunell golieren b.

halbnackt ag. : damnoazh, hanteroazh.

halbnasal ag. : [yezh.] damfriet.

Halbnasal g. (-s,-e) : [yezh.] damfrien b.

halboffen ag. : leddigor, damzigor, damserr, tarzhdigor, gouzigor, kornzigor, hanterzigor.

halböffentliche ag. : ledforan, ledstadel ; halböffentlicher Sektor, gennad ledforan g., gennad ledstadel g.

halboffiziell ag. : damgefridiel, damofisiel, anofisiel, diofisiel ; aus halboffizieller Quelle, a berzh damgefridiel.

Adv. : a berzh damgefridiel.

Halbordnung b. (-,-en) : [mat.] daveadur urzhiañ ledan g.

Halbpacht b. (-) : [labour-douar] metaerezh g., meiterezh g., feurm en hantergroaz g., feurm diouzh hantergroaz g., koumanant en hantergroaz g., koumanant diouzh hantergroaz g.

Halbpächter g. (-s,-) : [labour-douar] meitour g., metaer g., feurmer diouzh hantergroaz g., koumananter diouzh hantergroaz g.

Halbparasit g. (-en,-en) : damarveavad g.

halbparasitisch ag. : damarvevat.

halbpart Adv. : war zaouhanter, war hanter ; *mit jemandem halbpart machen*, bezañ war zaouhanter gant unan all, bezañ war hanter gant unan all, bezañ war zaouhanter war dra u.b., bezañ a dra gant u.b., mont war an hanter (mont war hanter, mont war zaouhanter) gant u.b., bezañ (en em lakaat) daouhanter gant u.b., bezañ war gevrenn hanter gant u.b. (Gregor), mont kenlodennek gant u.b., troc'hañ ar blouzenn etre daou, bezañ kement-ha-kement, kemer u.b. da genseurt.

Halbpension b. (-,-en) : [leti] hanterdinell b., hanterbañsion b., hantervevañ g. ; *Gast in Halbpension*, hanterdinellad g. [liester hanterdinellad].

Halbpike b. (-,-n) : [arm, istor] sponton g.

Halbpensionsgast g. (-es,-gäste) : [leti] hanterdinellad g. [liester hanterdinellad].

Halbporzellan n. (-s) : feilhañs g.

Halbprodukt n. (-s,-e) : kenderc'had hanter oberiet g., produ hanter oberiet g., kenderc'had damoberiet g., kenderc'had dambleusket g., damaozad g.

Halbraum g. (-s,-räume) : [mat.] ledegorenn b.

Halbrechts g. (-,-) : [sport] hanterour dehou g.

halbregelmäßig ag. : damreizh ; [yezh.] *halbregelmäßige Verben*, verboù damreizh ls.

halbreif ag. : damzarev, damazv, dambañvrek, damvichot, dameok.

Halbreim g. (-s,-e) : [lenn.] klotenn damglok b. ; *vokalischer Halbreim*, klotenn-vogalenn b., kenganez ar vogalennou b., kengan war ar vogalennou g.

Halbre lief n. (-s,-s-e) : [tisav., arz] hantervos g.

halbroh ag. : [kegin.] boullboazh, etre kriz ha poazh, brasparedet, braspoazh, poazh-tanav, gouboazh, bihanboazh, kaledok.

halbrund ag. : hirgelc'hiek. hanter ront, damront.

Halbrund n. (-s,-e) : hantergelc'h g.

Halbsäule b. (-,-n) : [tisav.] 1. peul kañv g. ; 2. hantergolonenn b.

Halbschatten g. (-s) : 1. amheol g., damc'houloù g., amc'houloù g., brizhskeud g., brizhheol g., damsklérjenn b. ; 2. [fizik] damskeud g.

Halbschattenkegel g. (-s,-) : [stereed.] kernenn damskeud b.

Halbschenkelstrumpf g. (-s,-strümpfe) : [istor, dilhad.] bazoù g. [liester bazeier].

halbschlächtig ag. : [dispredet] 1. hanterouenn, brizhouenn, hiron ; 2. forc'hellek, displann.

Halbschlaf g. (-s) : dargud g., damgousk g., morgousk g., morgousked g., morvor g., morenn b., morfil g., mored g., moredadenn b., moredenn b., sorenn b. ; *im Halbschlaf liegen*, bezañ mor-mor, bezañ hanter-gousket, bezañ damgousket, dargudiñ, moriñ, morgudiñ, mordoiñ, morgousket, morenniñ, morfilañ, morediñ, kogasiñ, bezañ dre e vor, bezañ dindan vor, bezañ mor-mor, soubañ gouloù, sorenniñ, soriñ, gougousket, boemañ, bezañ kouskedik, bezañ morgousket, ober ur morgouskig, kousket skañv, bezañ skañv e gousked, kousket evel ki milin, bezañ dalc'het gant ar morgousk, damgousket, na ober nemet hanter gousket, bezañ etre kousk ha digousk ; *im Halbschlaf sprechen*, komz dre e voren, komz en e voren, komz dre e

vorgousk, komz en e vorgousk, komz dindan vored, komz dre vored, komz etre kousk ha digousk ; *in Halbschlaf geraten, in Halbschlaf fallen*, kouezhañ morennet, en em reiñ da zargudiñ, mont gant ar ar morgousk, mont mor-mor, en em reiñ da voriñ, en em reiñ da vorgousket, en em reiñ da soriñ, en em reiñ da vorenniñ, en em reiñ da vorfilañ, en em reiñ da vorediñ, en em reiñ da soubañ gouloù, en em reiñ da vorgudiñ, en em reiñ da vordoiñ, en em reiñ da sebouriñ, en em reiñ da sorenniñ, en em reiñ da voemañ, en em reiñ da gogasiñ.

Halbschlag g. (-s,-schläge) : [merdead, skoulmoù] hanterglav g. ; *ein Rundtörn mit zwei Halbschlägen*, un dro varv ha daou hanterglav.

Halbschatten g. (-s) : [fizik, stered.] damskeud g.

Halbschluss g. (-es,-schlüsse) : [sonerezh] kaskouezh brizh g.

Halbschmarotzer g. (-s,-) : damarveavad g. [liester damarvevaded].

Halbschuhe ls. : botoù berr ls.

halbschürig ag. : 1. berr ; *halbschürige Wolle*, gloan berr g. ; 2. [dre skeud.] dister, disterik, lavek.

Halbschwergewicht n. (-s) : [sport] pouez etre g., pouez dambounner g. [etre 75 hag 81 kg].

Halbschwergewichtler g. (-s,-) : [sport] bokser pouez etre g., bokser pouez dambounner g. [etre 75 hag 81 kg].

Halbschwergewichtlerin b. (-,-en) : [sport] bokserez pouez etre g., bokserez pouez dambounner g.

Halbschwester b. (-,-n) : hanterchoar b., lezc'hoar b., c'hoareg b. ; *Halbschwester mütterlicherseits*, lezc'hoar a-berzh mamm b. ; *Halbschwester väterlicherseits*, lezc'hoar a-berzh tad b.

Halbsehnennmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn hanterstirennек b.

halbseitig ag. : 1. ... a ya un hanter bajenn d'ober anezhañ ; 2. [mezeg.] *halbseitig gelähmt*, ledseizet ; *halbseitige Lähmung*, ledseizi g. ; *halbseitig Gelähmter*, ledseizad g.

Halbsold g. (-s) : hanterbae g., hanterc'hopr g.

Halbsommer : [ster dispis] ... dilost-hañv g., ... dilost-goañv g. ; *Skiurlaub im Halbsommer*, vakañsoù ski en dilost-goañv ls.

Halbspieler g. (-s,-) : [sport] hanterour g.

halbstaatlich ag. : [polit.] 1. damgefriadiel ; 2. damstadelaet ; 3. ledstadel, ledforan ; *halbstaatlicher Sektor*, gennad ledstadel g., gennad ledforan g.

Halbstärke(r) ag.k. g./b. : *ein Halbstarker*, un ampouailh g., ur gwall labous g., ur poñsin g., un hailhon g., ur maraod g., ur renavi g., ur peñsel fall g., ul labous treut g., ul labous kailh g., ul labous kleiz g., ur stronk labous g., ur gwall labous g., ur pikouz fall g., ur gaster g., un druilhenn b., un hailhoneg g., ur stronk g., ul lampon g., ur jibidoull g., ur c'chantolor g., ur standilhon g., ur c'haih g., ur c'haihenn g., un amprevan g., ul lañfreadd g., ul lañfre g., un ibil fall g., ur gwallibil g., un ibil treut g., ul lakepod g., ur fall lakez g., un noazour g., ur gwall bezh g., ur pezh lous g., ur pezh vil g., ur pezh divalav g., ur c'haiharenn g., ul labaskenn b., ur foerouz g., un tamm foerouz g., ul lank g. [liester lanked, lankid].

halbstarr ag. : damreut, damsonn.

halbstetig ag. : [mat.] ledkendalc'hek.

Halbstiefel g. (-s,-) : botinez b., botezenn b., brodikin g., heuzig g., hanterheuz g. ; *ein Paar Halbstiefel*, ur botinezoù g., ur re votinezoù g., ur botezennoù g., ur re votezennoù g., un heuzoùigoù g., ur re heuzoùigoù g., un hanterheuzoù g., ur re hanterheuzoù g.

Halstock g. (-s,-stöcke) : [tisav.] medzanin g.

Halbstrahl g. (-s,-en) : [mat.] ledeeunenn serr b.

Halbstrumpf g. (-s,-strümpfe) : berrloer g. ; *ein Paar Halbstrümpfe kaufen*, prenañ ur berrloeroù.

halbstumm ag. : simut.

halbstündig ag. : ... un hantereurevezh.

halbständlich ag. : bep hantereur.

Halbstürmer g. (-s,-) : [sport] hanterour kreiz g., kreizer g., den ar c'hreiz g., etread g. [*liester etreaded*].

Halbtageslicht n. (-s) : amheol g., damc'houloù g., amc'houloù g., damskeud g., brizhskeud g., brizhheol g., damsklêrijenn b.

halbtägig ag. : ... penndevezh, ... hanter amzer, war hanter amzer, dre benndevezhioù.

halhtags Adv. : war hanter amzer, hanter amzer, dre benndevezhioù ; *halhtags arbeiten*, labourat war hanter amzer, labourat hanter amzer, labourat dre benndevezhioù.

Halbtagsarbeit b. (-,-en) : labour hanter amzer g., labour war hanter amzer g., labour dre benndevezhioù g.

Halbtagsarbeiter g. (-s,-) : labourer hanter amzer g., goprad hanter amzer g., labourer war hanter amzer g., goprad war hanter amzer g., labourer dre benndevezhioù g.

Halbtagsbeschäftigung b. (-,-en) : labour hanter amzer g., labour war hanter amzer g., labour dre benndevezhioù g.

Halbtagskraft b. (-,-kräfte) : goprad hanter amzer g., goprad war hanter amzer g.

Halbtagsstelle b. (-,-n) : gourchwel hanter amzer g., post labour hanter amzer g.

Halbtangente b. (-,-n) : [mat.] ledspinenn b.

Halbteufel g. (-s,-) : [Bro-Suis, loen.] kazh-prad g., kazhig-prad g., bleizig-teil g.

Halbtide b. (-,-n) : hantervare g. ; *bei Halbtide*, da hantervare, a-benn hantervare.

Halbton g. (-s,-töne) : 1. [sonerezh] hanterdonenn b. ; 2. [jiv] damliv g.

halbtot ag. : peuzvarv, damvarv, hanter varv / heñveloc'h ouzh un den marv eget ouzh un den bev (Gregor), etre bev ha marv ; *halbtot vor Kälte*, hanter varv gant ar riv ; *der Märtyrer war schon halbtot als die Folterknechte von ihm ableßen*, ar merzher a oa hanter varv pa voe ehanet outañ ; *ihr habt ihn halbtot geprügelt*, emañ hanter lazhet ganeoc'h, emañ peuzlazhet ganeoc'h ; *sich halbtot lachen*, riardiñ, tagañ gant ar fent, tagañ kement e c'hoarzher, mougañ kement e c'hoarzher, tagañ o c'hoarzhin, c'hoarzhin ken na vouger, c'hoarzhin da greviñ e vouzelou, kaout ur bouzellaouad fars, bezañ puchet kement e c'hoarzher, migañ gant ar c'hoarzh, rampañ e chenoù, mont ar bouch' warlein an ti gant an-unan, bezañ daoudortet o c'hoarzhin, bezañ daoudortet gant ar fent, bezañ daoubleget gant ar c'hoarzh, tortañ o c'hoarzhin, daoudortañ da c'hoarzhin, daoudortañ gant ar fent, tortañ gant ar c'hoarzh, hejañ gant ar c'hoarzh, c'hoarzhin leizh e gof (leizh e gorf), hejañ ha nezañ e gorf o c'hoarzhin, ober ur c'hofad c'hoarzhin.

Halbtotale b. (-,-n) : [filmoù] talenn genn b.

Halbtrauer b. (-) : damgañv g., hantergañv g. hanter begin g. ; [kegin.] *Huhn in Halbtrauer*, kabonell hantergañv b.

halbtrocken ag. : 1. arsec'h, damsec'h, brizhsec'h ; 2. [gwin] hanter sec'h, damsec'h ; *halbtrockener Wein*, gwin hanter sec'h g., gwin damsec'h g. ; 3. [sistr] c'hwerv-brizh, damsec'h ; *halbtrockener Apfelwein*, sistr c'hwerv-brizh g., sistr damsec'h g.

Halbumfang g. (-s,-fänge) : [mat.] hanteramregad g.

Halbverdeck n. (-s,-e) : 1. [merdead.] hanterbont g. ; 2. [kirri] golenn-garr b.

halbverkohlt ag. : hanterlosket, damlosket ; *halbverkohltes Stück Holz*, etev hanterlosket g., etev damlosket g.

Halbvers g. (-es,-e) : hanterwerzenn b.

Halbvokal g. (-s,-e) : [yezh.] hantervogalenn b., damvogalenn b., damgensonenn b., hantergensonenn b.

halbwach ag. : mor-mor, hanter-gousket, morboriet, kouskedik, morgousket, moredek, moredet, dindan vored, morennet, dargudet, damzihun, damgousket, etre kousk ha digousk ; *halbwach werden*, damzihuniñ.

halbwahr ag. : gwir evit ul lod, gwir evit un darn, hanterwir.

Halbwahrheit b. (-,-en) : gwirionez diglok b.

Halbwaise b. (-,-n) : emzivad marv unan eus e dud g., emzivadez marv unan eus he zud b., minor marv unan eus e dud g., minorez marv unan eus he zud b. ; *mutterlose Halbwaise*, emzivad divamm g., emzivadez divamm b., emzivad marv e vamm g., emzivadez marv he mamm b., minor hep mamm g., minorez hep mamm b. ; *vaterlose Halbwaise*, emzivad didad g., emzivadez didad b., emzivad marv e dad g., emzivadez marv he zad b., minor hep tad g., minorez hep tad b., minor didad g., minorez didad b.

halbwegs Adv. : 1. tamm-pe-damm ; *halbwegs verstehen*, damveiañ ; *halbwegs ähnlich*, heñvel pe heñveloc'h, damheñvel, peuzheñvel, leteñvel, heñvelik ; 2. war vete nebeut, ... a-walc'h ; *halbwegs gut*, peuzvat, peuzvadik, madik, justik ; 3. hanter hent, e-kreiz-etre ; *jemandem halbwegs entgegenkommen*, mont da-gaout (war-gaout, da-geñver) u.b. betek hanter an hent.

Halbwelt b. (-) : metoù an damserc'hed g., metoù an damvondianezed g. ; *in der Halbwelt*, e-mesk an damserc'hed, e-mesk an damvondianezed.

Halbweltdame b. (-,-n) : damserc'h b., damvondianez b.

Halbweltergewicht n. (-es) : [sport, boks] pouez gourskañv g.

Halbweltergewichtler g. (-s,-) : [sport, boks] bokser gourskañv g.

Halbwertszeit b. (-,-en) / **Halbwertzeit** b. (-,-en) : [nukl.] *radioaktive Halbwertzeit*, hanterhoali g.

halbwild ag. : damouez.

Halbwissen n. (-s) : brizhouziegezh b.

halbwöchentlich ag. : div wech ar sizhun, divsizhuniek.

halbwüchsig ag. : krenn, en e grennoad ; *halbwüchsiger Junge*, krennard g., krennbaotr g.

Halbwüchsige(r) ag.k. g./b. : krennard g., krennbaotr g., krennardez b., krennblac'h b. ; *die Halbwüchsigen*, ar grennarded ls., P. Yann Grenn g.

Halbwüstenregion b. (-,-en) : tolead damgrin g., tolead damouelech'iek g., tolead damzezerzhieck g.

halbzahlig ag. : hantergevan ; *halbzahliger Wert*, hantergevan g. [*liester hantergevanien*].

Halbzeit b. (-,-en) : [sport] 1. hanterenn b., tennad g. ; *erste Halbzeit*, hanterenn gentañ b., kentañ tennad g. ; *zweite Halbzeit*, eil hanterenn b., eil tennad g. ; 2. [dre astenn.] ehan-kreiz g., troc'h g.

Halbzeitarbeit b. (-,-en) : labour hanter-amzer g., labour war hanter-amzer g., labour dre benndevezhioù g.

halbzeitbeschäftigt ag. : ... a labour hanter-amzer, ... a labour war hanter-amzer, hanter-amzer, war hanter-amzer.

Halbzeitpause b.(-,-n) : [sport] ehan-kreiz g., troc'h g.

Halbzeug n. (-s,-e) : kenderc'had hanter oberiet g., produ hanter oberiet g., kenderc'had damoberiet g., kenderc'had dambleusket g.

halbzylindrisch ag. : hantergranek.

Halde b. (-,-n) : 1. bern glaou g. ; 2. terril g., fagnaj g., koc'hieneg b., bern reier didalvez g., berniad reier didalvez g., yoc'h reier didalvez b., yoc'had reier didalvez b., krugell atred b., menez atredoù g., menez restadoù mungleuz g. ; 3. bern lastez g. ; 4. bern traou diwerzhet g., bern diwerzhadennou g. ; 5. [su Bro-Alamagn] roz b., rabañs b., tor g. ; 6. etwas auf Halde lagern, boniañ udb, kadaviñ udb, sanailhañ udb, berniañ udb, ober pourveziou ; etwas auf Halde produzieren, dreistkenderc'hiñ udb, kenderc'hiñ dreistboniadoù.

Haldenspeicher g. (-s,-) : [stlenn.] deranner memor g.

Halfagras n. (-es) : [louza.] alfa str. ; Halfagras ernten, alfaa.
Hälfte b. (-,-n) : 1. hanter g., hanterenn b., hantervezh g. ; die zwei Hälften, an div hanterenn ; die obere Hälfte, an hanterenn uhelañ [eus udb] b. ; die untere Hälfte, an hanterenn izelañ [eus udb] b. ; etwa die Hälfte, ungefähr die Hälfte, rund die Hälfte, circa die Hälfte, war-vord an hanter ; die erste Hälfte des zwanzigsten Jahrhunderts, an hanterenn gentañ eus an ugentvet kantved b., hantervezh kentañ an ugentvet kantved g. ; die zweite Hälfte des zwanzigsten Jahrhunderts, an hanterenn diwezhañ eus an ugentvet kantved b., hantervezh diwezhañ an ugentvet kantved g. ; die Hälfte des Apfels, an hanter eus an aval g. ; die eine Hälfte davon, un hanter hini g., un hanter unan g. ; die Hälfte des Ackers düngen und die andere Hälfte ungedüngt lassen, teuler ludu war un hanter eus ar park ha lezel an hanter all hep ; ob lang, ob kurz, in der Mitte ist die Hälfte, bezet hir pe bezet berr, e-barzh ar c'hereiz emañ an hanter ; die Hälfte des Weges, an hanterenn eus an hent b., hanter hent g., hanter an hent g. ; die größere Hälfte des Weges, tremen hanter an hent g., tremen an hanter eus an hent g., an hanter brasañ eus an hent g., un hanter mat eus an hent g. ; wir haben die Hälfte der Strecke hinter uns, hanter hent emaomp ; wir haben die Hälfte des Weges nach Stuttgart geschafft, degouezhet omp hanter hent da Stuttgart, graet hon eus an hanter eus an hent a gas da Stuttgart ; um die Hälfte ermäßigte Fahrkarte, bilhed hanterbriz g. ; die Anzahl der Bewohner ist um die Hälfte zurückgegangen, niver an dud a zo aet war hanter ; mehr als die Hälfte ihres Vermögens, über die Hälfte ihres Vermögens, tremen hanter eus o madoù g., ouzhPenn an hanter eus o madoù g., muioc'h eget an hanter eus o madoù g., an hanter brasañ eus o madoù g., un hanter mat eus o madoù g. ; über die Hälfte leer, pase hanter c'houollo ; um die Hälfte teurer, hanter-kant dre gant keroc'h ; um die Hälfte billiger, div wech marc'hadmatoc'h, an hanter marc'hadmatoc'h ; um die Hälfte sinken, mont da hanter ; der Preis ist um die Hälfte gesunken, diskennet eo ar priz war an hanter ; um die Hälfte mehr verdienen, gounit hanter-kant dre gant muioc'h ; zur Hälfte, hanter, hanter-hanter, hanter-dianter, hanter-ouzh-hanter, war hanter, war an hanter, hanter evit hanter, daouhanter, kement-ha-kement, diwar hanter ; zur Hälfte bedecken, damc'holeiñ, goleiñ diwar hanter ; zur Hälfte offen, damzigor, gouzigor, kornzigor, tarzhdigor, hanterzigor ; zur Hälfte geschlossen, damserr ; zur Hälfte öffnen, zur Hälfte aufmachen, hanterzigeriñ ; zur Hälfte schließen, damglozañ, damserríñ ; sie wurde zur Hälfte entblößt, diwisket e voe betek an hanter, lakaet e voe hanteroazh ; etwas zur Hälfte hören, hanterglevet udb,

klevet udb diwar hanter ; zur Hälfte füllen, bis zur Hälfte füllen, hantergargañ ; bis zur Hälfte gewachsen, graet un hanter gresk gantañ ; sobald die Soße bis zur Hälfte eingedickt ist, pa vo aet an hanter eus an hilien e koazh ; diese Kosten machen die Hälfte unserer Ausgaben aus, ar mizoù-se a zo an hanter eus hon dispignoù anezho, ar mizoù-se a ya d'ober an hanter eus hon dispignoù ; die Menge Mücken, die er pro Tag frisst, macht die Hälfte seines Körpergewichts aus, debriñ a ra d'e zevezh e hanterbouez a c'hwibu ; etwas zur Hälfte machen, hanterañ udb, ober udb diwar hanter, ober udb a-hanter, na ober udb nemet a-hanter, ober ul labour bennak war hanter, lezel an arar e-kreiz an erv ; wir haben nur die Hälfte der Arbeit gemacht, wir haben nur die Hälfte der Arbeit hinter uns, wir haben die Arbeit nur zur Hälfte gemacht, n'omp ken nemet hanter c'hoazh ; wir haben die größere Hälfte der Arbeit hinter uns, tremen hanter omp ganti, graet hon eus un hanter mat eus al labour ; die Hälfte des zu leistenden Arbeitsquantums, schaffen, bezañ hanterlodenn ; eine Flasche bis zur Hälfte austrinken, eine Flasche zur Hälfte austrinken, degas ur voutailhad d'an hanter ; [kegin.] bis zur Hälfte ablöschen, glebiañ a-hanter ; auf die Hälfte schrumpfen, sich um die Hälfte vermindern, koazhañ da hanter, mont da hanter, mont an hanter eus udb e koazh, mont an hanter a goazh en udb, mont betek e hanter ; um die Hälfte vermindern, degas d'an hanter ; in zwei Hälften teilen, in zwei Hälften zerteilen, daouhanteriñ, hanterañ, rannañ e div hanterenn, troc'hañ dre an hanter, troc'hañ dre e hanter, divrannañ, ober hanter-hanter ; in zwei Hälften geteilt sein, in zwei Hälften zerteilt sein, bezañ e daou hanter ; etwas in zwei Hälften schneiden, etwas in zwei Hälften zerschneiden, daouhanteriñ udb, hanterañ udb, troc'hañ udb dre an hanter, troc'hañ udb dre e hanter, ober hanter-hanter ; damit wird nicht einmal die Hälfte unserer Bedürfnisse gedeckt, n'hon eus ket an hanter eus an dra-se, n'hon eus ket an hanter eus ar pezh a zo ezhomm ; in dieser Gemeinde sprach die Hälfte der Bevölkerung Französisch und die andere Hälfte Bretonisch, er barrez-se e oa war hanter brezhoneg ha galleg ; sie sind nun die Hälfte der Zeit zu Hause, hanter amzer e vezont er gêr bremañ ; 2. daouhanter g. ; die Verluste werden zur Hälfte geteilt, ar c'holl a vez daouhanter, lakaet e vez ar c'holloù war zaouhanter, daouhanter int evit ar c'holloù, rannet e vez ar c'holloù en un doare kevatal etre an daou ; die Kosten werden von den zwei Partnern je zur Hälfte getragen, ar mizoù a vez daouhanter etre an daou genlodeg, lakaat a ra an daou genlodeg ar mizoù war zaouhanter, daouhanter eo an daou genlodeg evit ar mizoù, rannet e vez ar mizoù en un doare kevatal etre an daou genlodeg, mont a ra an daou genlodeg war hanter evit ar mizoù ; alles, was sie besaßen, teilten sie zur Hälfte mit den Armen, kement tra o doa a oa daouhanter etre ar beorien hag i, kement o doa a oa daouhanter etre ar beorien hag i, kement o doa a rannet gant ar beorien, kement o doa a ziouerent d'ar beorien, holl o leve a ziouerent d'ar beorien, kement o doa a ziouerent gant ar beorien ; zur Hälfte beteiligt sein, bezañ war zaouhanter gant unan all, bezañ war hanter gant unan all, bezañ war zaouhanter war dra u.b., bezañ a dra gant u.b., mont war an hanter (mont war zaouhanter) gant u.b., bezañ (en em lakaat) daouhanter gant u.b., bezañ war gevrem hanter gant u.b. (Gregor), bezañ kenlodennek gant u.b., troc'hañ ar blouzenn etre daou, bezañ kement-ha-kement, hanterañ gant unan all, bezañ hanterek ; 3. [mat.] die Hälfte der Summe, an hantersammad g. ; 4. [dre skeud.] meine bessere Hälfte, va

hanterdiegezh g., va hanterenn b., va hini gozh b., va gwreg b., va hanter vodell b., va hanter voutikl b.

Halfter¹ n./g. (-s,-) : kabestr g. [iester kabestrou, kebestr], kabestrenn b., penvestr g. ; *den Halfter abnehmen*, divridañ ar marc'h, dibenvestrañ ar marc'h, digabestrañ ar marc'h, divridañ ar marc'h, dirafjennañ ar marc'h ; *den Halfter anlegen*, penvestrañ ar marc'h, kabestrañ ar marc'h, bridañ ar marc'h, rafjennañ ar marc'h ; *Pferd ohne Halfter, marc'h digabestr g. ; das Pferd hat sich mit den Beinen im Führstrick des Halters verfangen*, ar marc'h a zo en em ampalvarzet en e gabestr.

Halfter² n. (-s,-) / b. (-,-n) : 1. gouin g., feur b. ; *die Pistole ins Hafter zurückstecken*, gouinañ e bistolenn, feuriañ e bistolenn ; 2. feur-dibr g., feur-gorbell b.

Halfterleine b. (-,-n) : sugell b.

haltern V.k.e. (hat gehalftert) : *ein Pferd haltern*, pennvestrañ ur marc'h, kabestrañ ur marc'h, lakaat ar chabestr e penn ur marc'h, bridañ ur marc'h, rafjennañ ur marc'h.

Halfterpistole b. (-,-n) : [istor] pistolenn varc'heger b.

Haliotidae ls. : [loen.] haliotideged ls.

Haliplankton n. (-s) : plankton mor g., morblankton g.

Halkyone¹ b. (-) : [mojenn.] Alkyone b.

Halkyone² b. (-,-n) : [mojenn., ardamezouriezh] morvoualc'h b., moualc'h-vor b.

Hall g. (-s,-e) : 1. trouz g., ton g. ; 2. heklev g., dasson g.

Halle b. (-,-n) : hall g., sal b., raksal b., sal-veur b., porched g. ; *Markthalle*, koc'h u g. ; *Flugzeughalle*, stal-arsav ar c'hirri-nij b., lab ar c'hirri-nij g. ; *Sportthalle*, sal-sport b., ti-jiminas g. ; *Stadthalle*, sal-veur b., kreizenn sevenadurel b. ; *Lagerhalle*, ti-dastum g., dastumlec'h g., mirlec'h g., sanailh b., skiber g., magazenn b., grignol b., etrepaouez g., logenn b., lab g.

Hallelujah n. (-s,-s) : [relig.] alleluia g.

hallen V. gw. (hat gehallt) : hekleviñ, dasseniñ [pennrann dasson-], distonañ, tregerniñ, kornal ; *dieser Schrei hallt immer noch weiter in meinen Ohren*, ar youchadenn-se a zasson em divskouarn c'hoazh ; *seine Schritte hallten in den Gängen, die Gänge hallten von seinen Schritten*, an trepasou a zassone gant e gammedou, e gammedou a zassone en trepasou, an trepasou a dregerne gant e gammedou ; *der Wald hallte von den Schlägen der Holzfäller*, ar c'hood a zassone gant taolioù pounner ar goadourien, ar c'hood a groze gant taolioù pounner ar goadourien ; *die Kirche halte vom Gesang der Gläubigen*, kornal a rae an iliz gant kanaouennou ar feizidi, an iliz a dregerne gant kanaouennou ar feizidi.

Hallenbad n. (-s,-bäder) : poull-neual toet g.

hallend ag. : dassonus.

Hallenkirche b. (-,-n) : iliz c'hotek gant adnevioù ken uhel ha ken ledan hag an nev kreiz b.

Hallensportfest n. (-es,-e) : kevezadeg atleterez en un ti-jiminas b., kevezadeg atleterez en ur sal-sport b.

Hallig b. (-,-en) : hallig g. [enezennig hevezus eus Bro-Friz].

Halligflieder g. (-s) : [louza.] lavand-arvor str.

Hallimasch g. (-s-e) : [louza.] fungus armillaria g., kabell-touseg armillaria g.

Hallammer b. (-,-n) : [akoustik] kambr hekleviñ b.

Hallo n. (-s,-s) : P. kabaduill b., brete g., taol-bech g., tabut g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., sabat g., cholori g., boulorgn g., streuvell vras b., talabard g., todilhon g., todion g., toumpi b., fourgas g., hemolch g., brud b./g., tourni b.,

trouz g., reuz g., freuz g., freuz ha reuz, keusteurenn b., bosenn b., jabadao g., tousmac'h g., diframm g., karnaj g., karbac'h g., kabal b., estlamm g., foar b., charre g.

hallo / halloh estl. : 1. ho ! oc'ho ! alo ! oc'hoe ! hey ! hola ! hola 'ta ! ho ! pep ! hep ! hopala ! ac'hanta ! ; 2. salud ! salud dit ! ; *hallo Leute ! hallo alle miteinander ! hallo zusammen !* salud deoc'h-holl ! salud tout an dud ! salud tudoù ! ; 3. [hemolc'h] tiyo ! tayo !

Halodri g. (-/-s,-/-s) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] 1. tamm mat a baot gardis g., tarin da farsal g., goroer tirvig, unan maout da reïñ melladoù g., bourder g., baocher g., ribardenner g., tezenner g., diaoul da farsal g., ur c'haser anezhi g., P. Yann vourdoù ; 2. roboter g., kozh straker g., tourc'h g., bouc'h g., pitaou(a)er g., pitaouer brein g., pitaouer spontus g., sapre pitaoueraer g., mell pitaoueraer g., revr tomm a baotr g., revr boazh a baotr g., kozh bouc'h g., treitour merc'hed g., abuzour g., ambuzer g., gastaouer g., gastaour g., gastaoueraer g., gagnaoueraer g., bordeler g., march'-limon g., kailh g., merc'hetaer g., plac'hetaer g., reder g., flemmer g., brigoñsour g., louveg g., kluder g., boufon g., targazh g., paotr kailh g., P. ki gaol g., chibouter g., paotr leun a c'hwiti g., gromer g., kilhoger g., siker g., c'hwiler g.

Hallore g. (-,-n) : holenaer g., gweran g., saogarner g.

Hallraum g. (-s,-räume) : [akoustik] kambr hekleviñ g.

Hallstattkultur b. (-) / **Hallstattzeit** b. (-) : sevenadurezh halstatek b.

Hallux g. (-, Halluces) : [korf.] biz-meud an troad g., meud-troad g.

Halluzination b. (-,-en) : trezerc'h g., falsverzerezh g., emdouelladur g., sorc'hennerezh g., emdouell g., emdouellerezh g., touell g., touellwel g., touelladenn b., touelladur g., touellerezh g., brizhhunvre b., sorc'henn b., treuzfaltazi b., deseavañs b. ; *Halluzinationen haben, trezerc'hafñ* ; *Halluzinationen hervorbringend, trezerc'hus, touellus, sorc'hennus.* ; *an Halluzinationen leidend, trezerc'het* ; *optische Halluzination, trezerc'h gweledel g.* ; *akustische Halluzination, trezerc'h klevedel g.*

halluzinativ ag. / **halluzinatorisch** ag. : 1. falsverzerezel, trezerc'hel ; 2. falsverzerezek, trezerc'hek ; *halluzinatorisches Delirium, ambren trezerc'hek g.*

halluzinieren V.gw. (hat halluziniert) : trezerc'hafñ.

halluzinierend ag. : trezerc'het ; *halluzinierender Geisteskranker, trezerc'het g. [iester trezerc'hidi].*

halluzinogen ag. : trezerc'heiat, halukinogen.

Halluzinogen n. (-s,-e) : trezerc'heiad g. [iester trezerc'heiaodù], halukinogen g. [iester halukinogenoù].

Halluzinose b. (-,-n) : [mezeg.] rastrezerc'h g.

Halm g. (-s,-e) : [louza.] korzenn b., taolpenn g., koloenn b., plouzenn b., garenn b., gar b., breun str., breunenn b., brien str., filenn b. ; *Grashalm*, geotenn b. ; *ein paar Grashalme, geotennou ls., filennou geot ls.* ; *das Feld steht im Halm, bez emañ an ed en glaz, emañ glas an ed, war e c'har emañ an eost, korzennet eo an ed* ; *das Feld steht hoch im Halm, plouzet kaer eo an ed, korzennet kaer eo an ed, korzennet mat eo an ed, korzennet hir eo an ed* ; *Halme treiben, ober gar, korzennañ* ; *die Ernte auf dem Halm verkaufen, gwerzhañ an eost diwar e c'har (diwar droad, diwar e sav)* ; *noch auf dem Halm stehendes Korn verkaufen, gwerzhañ ed diwar droad, gwerzhañ ed diwar o gar, gwerzhañ ed diwar o sav* ; *noch auf dem Halm stehendes Korn kaufen, prenañ ed war o gar* ; *es wurde zu dicht gesät, jetzt treibt der Weizen nur noch dünne*

Halme, re stank eo bet hadet, bremañ e spilhenn ar gwinizh ; *Fruchtsaft mit einem (durch einen) Halm aus einem Glas saugen*, sunañ e vanne chug-frouezh gant ur blouzenn.

Hälmchen n. (-s,-) : [louza.] 1. koloennig b., geotennig b., garenning b. [lester garenningoù], plouzennig b. ; 2. das Hälmchen ziehen, tennañ d'ar plouz berr (d'ar blouzenn, d'ar blouzennig verrañ, d'ar goloenn verr, plouz berr, plouzenn, plouzennig, plouzenn verr, ar blouzenn verr, ar blouzennig verr), tennañ ar vrochenn, tennañ d'ar bizenn, tennañ d'ar bilhouù, bilhiñ, tennañ d'ar sort.

Halmendach n. (-s,-rächer) : toenn blouz b., toenn soul b.

Halmfrüchte ls. : [louza.] edeier ls., ed str.

Halmknoten g. (-s,-) : [louza.] kombant g., hosk g., mell g.

Halo g. (-/-s,-s/Halonen) : 1. [stered.] amlou galaksiek g. [lester amleier galaksiek], kelc'h g., kelc'hienn b., rod b., rodenn b., lizenn b. ; *Halo um den Mond*, kelc'h gourloariek g. ; *Halo um die Sonne*, kelc'h gourheolieki g., rod-heol b. ; 2. [mezeg., lagad] distronkenn b.

halogen ag. : [kimiezh] halogen.

Halogen n. (-s,-e) : [kimiezh] halogen g.

Halogenbirne b. (-,-n) : klogorenn-dredan halogen b.

Halogenid n. (-s,-e) : [kimiezh] halidenn b. ; *Kupfer-Halogenide*, halidennou kouevr ls.

halogenieren V.k.e. (hat halogeniert) : [kimiezh] halogenañ.

halogeniert ag. : [kimiezh] halogenet.

Halogenierung b. (-,-en) : [kimiezh] halogenañ g.

Halogenlampe b. (-,-n) : lamp halogen g., kleuzeur halogen b.

Halogenscheinwerfer g. (-s,-) : [kirri-tan] gouloù halogen g.

Haloid n. (-s,-e) : [kimiezh] halidenn b.

Halon n. (-s) : [kimiezh] halon g.

Haloperidolum n. (-s) : [mezeg.] haloperidol g.

halophil ag. : [louza.] halgar.

Halophyt g. (-en,-en) : [louza.] halluv str., halluvenn b., plant halgar str.

Haloplankton n. (-s) : plankton mor g., morblankton g.

halotolerant ag. : [louza.] halgar.

Hals¹ g. (-es, Hälse) : 1. [korf.] gouzoug g., kerc'henn b., kerc'henn ar gouzoug b., gourlañchenn b., toull ar gouzoug g., korzailhenn b., gargadenn b., gourgouz g., P. straed b., toull ar mank g., [kezeg] araogenn b., araog g. ; *die Giraffe hat einen sehr langen Hals*, ar jirafenn a zo dezhi ur gouzoug hir-espar, gouzouget hir-espar eo ar jirafenn ; *unheimlich langer Hals*, gouzoug keit hag ac'hanen da warc'hoazh g. ; *vorderer Teil des Halses*, jave g. ; *das Kinn an den Hals drücken*, plegañ e benn en e jave ; P. *einen langen Hals machen*, *den Hals strecken*, *den Hals recken*, astenn e c'houzoug, bantañ e c'houzoug, dec'houzougañ, ober tri astenn d'e c'houzoug, ober un astenn d'e c'houzoug, astenn e zaoulagad, gouzougañ, gouzougal, arc'houzougal ; [dilhad] sich (dat.) *den Hals frei machen*, dislontrañ e gerc'henn ; *mit freiem (mit unbedecktem) Hals*, dislontret e gerc'henn ; *sie trägt eine Kette um den Hals*, ur chadenn a zo ganti en he c'herc'henn, ur chadenn a zo ganti e kerc'henn he gouzoug, ur chadenn a zo ganti e tro he gouzoug, ur chadenn a zoug en he c'herc'henn ; *der Schlüssel hängt an seinem Hals*, emañ an alc'hwez en istrilibh ouzh e c'houzoug, emañ an alc'hwez en istrilibh ouzh kerc'henn e c'houzoug, emañ an alc'hwez en e gerc'henn ; *ihr Rock reichte ihr bis zum Hals*, he sae a dape dezhi betek he gouzoug ; *die Haut an ihrem Hals hängt in einem Lappen nach unten*, un hinkin he deus

dindan he gouzoug ; *er hat Schleim im Hals*, emañ stoc'het, stoc'het eo, emañ stoc'het e c'hourlañchenn, stoc'het eo e c'hourlañchenn ; *dieser Rauch kratzt mir im Halse*, kregiñ a ra ar moged put-mañ em gouzoug, ar moged put-mañ a dag din va gourlañchenn, tagañ va gourlañchenn a ra ar moged put-mañ ; *dieser Wein kratzt im Hals*, un dirañs gouzoug eo ar gwin-mañ ; *der Hals tut mir weh*, poan c'houzoug am eus, ur gouzougad am eus paket, droug gouzoug am eus ; *steifer Hals*, torgamm g., penngamm g. ; *einen steifen Hals haben*, bezañ marchet e c'houzoug, bezañ torgamm, bezañ penngamm, bezañ ar penngamm gant an-unan, bezañ aet penngamm, penngamm ; *seit zwei Tagen plage ich mich mit einem steifen Hals*, emañ ar penngamm daou zeiz 'zo ganin ; *ihr Hals ist immer noch verschleimt*, karget eo he gouzoug c'hoazh, stoc'het eo he gourlañchenn c'hoazh, emañ stoc'het c'hoazh ; *einem Huhn den Hals umdrehen*, gweañ (nezañ) he gouzoug d'ur yar, ober ur moull da c'houzoug ur yar, ober un nez e gouzoug ur penn yar, ober un nez d'ur yar en he gouzoug, divellan̄ he gouzoug d'ur yar (Gregor), ober ur gwe e gouzoug ur penn yar ; *jemandem den Hals umdrehen*, gweañ e c'houzoug d'u.b., ober ur gwe e gouzoug u.b., nezañ e c'houzoug d'u.b., ober ur moull da c'houzoug u.b., ober ur gwe da c'houzoug u.b., ober un nez da c'houzoug u.b., ober un nez d'u.b. en e c'houzoug, ober e varv d'u.b. ; *jemanden am Halse würgen*, delc'her u.b. dre ar gouzoug (Gregor), tagañ (mougañ) u.b., stankañ e dreuz-gouzoug (sutell e c'houzoug) d'u.b., troc'hañ e alan d'u.b., mougañ e alan d'u.b., gwaskañ war gouzoug u.b. ; *jemandem den Hals abschneiden*, krennañ u.b., dic'houzougañ u.b., toullgouzougañ u.b., dibennañ u.b., troc'hañ e c'houzoug d'u.b. (Gregor), [dre skeud.] tagañ u.b., mougañ u.b., terriñ melloù e c'houzoug d'u.b., nezañ e c'houzoug d'u.b., ober ur moull da c'houzoug u.b. ; *ein Fohlen mit einem schönen Hals*, un ebeul aroaget brav g., un ebeul aroaget mat g. ; *der Hals des Pferdes*, an araogenn b., an araog g. ; *im Halse stecken bleiben*, chom er gorzailhenn, sac'hañ er gorzailhenn ; *der Katze ist eine Gräte im Hals stecken geblieben*, ar c'hazh a zo sac'het un draen en e c'houzoug ; *etwas in den falschen Hals bekommen*, etwas in den falschen Hals kriegen, a) mont udb d'an-unan en toull gaou (en toull kontrol), lonkañ dre an toull gaou, mont d'an-unan un tamm boued e toull enep ar gouzoug (dezhañ e toull enep e c'houzoug, dezhi e toull enep he gouzoug h.a.) ; b) [dre skeud.] kemer udb a berzh fall (a wall berzh), gwallgemer udb (Gregor), kavout bras udb, kavout togn udb, kavout kalz udb, en em gemer (bezañ feuket, bezañ chalet) abalamour d'udb, anoaziñ diwar udb, kemer udb d'an treuz ; *ins Wasser hineingehen*, bis es mal bis zum Hals reicht, mont en dour betek toull e c'houzoug ; *das Herz schlug ihm bis zum Hals*, pilgalon en doa, e galon a zaoudaole, mont a rae e galon d'ar pevarlamm, e galon a biklamme, e galon a biltrote d'an daoulamm ruz en e greiz, e galon a lamme meurbet en e greiz, e galon a bike ; 2. [kigerezh] *Abstichstelle am Rachen oder am Hals des geschlachteten Schweins*, bron g. ; 3. *Hals einer Vase*, gouzoug ul lestr g. ; *der Flaschenhals*, gouzoug ar voutailh g., ar gourgouzig g., ar sutell b. ; *diese Flasche hat einen engen Hals*, ar voutaih-se a zo bihan he genou ; *langer Flaschenhals*, flutenn b. ; *einer Flasche den Hals brechen*, a) [ster rik] dic'houzougañ ur voutailh ; b) [dre skeud.] P. riñsañ ur voutailh, heskiñ ur voutailh, tagañ ur chopinad ; *Hals einer Karaffe*, gouzoug ur garafenn g. ; *eine Karaffe mit langem Hals*, ur garafenn gouzouget hir b. ; 4. [dre skeud.] es wird den Hals

nicht gleich kosten, n'eo ket erru ar mor, n'eo ket marv mil den, ne'n em drubuilhit ket evit ken nebeut a dra, n'emañ ket ar mor o tont war an douar, ne denn ket da wall dra, n'eus ket peadra da bennfolliñ, gwelloc'h eo eget an eost da vankout ; es geht um den Hals, hor buhez a zo e-barzh - keal a varv a zo gant an afer - etre bev ha marv, aze emañ an dalc'h - war var hor buhez emaomp - en argoll emaomp - etre beuziñ ha neuñviñ emaomp ; ich habe ihn am Halse, emañ atav war va roudouù, emañ atav war va seulioù treid (Gregor), emañ atav war va seulioù, emañ atav stag (peg) ouzh va seulioù, emañ atav ouzh va redek, emañ atav ouzh va lipat, emañ atav war va lér, emañ atav a-istribilh ouzhin, ret eo din hulmañ anezhañ ; sich den Hals brechen, terriñ e c'houzoug, terriñ e chouk, terriñ e benn, lipat (lonkañ) e loa, lonkañ e vabouzenn, lonkañ e chik, lonkañ e deod, lakaat e garnaj en driñs, mont d'ar bern, pakañ anezhi, pakañ, koll e c'hwitell ; er läuft Gefahr, sich den Hals zu brechen, tailh a zo evitañ da derriñ e chouk, dañjer a zo dezhañ da derriñ e c'houzoug, war riskl emañ da derriñ e c'houzoug, e dañjer emañ da derriñ e chouk, en dañjer emañ da derriñ e c'houzoug, en dañjer emañ a derriñ e chouk, en dañjer emañ a derriñ e c'houzoug, e-tailh emañ da derriñ e ckouk, e taras emañ da derriñ e chouk ; sich Feinde auf den Hals laden, tennañ drougiezh tud 'zo war an-unan, tennañ droukrañs tud 'zo war e benn ; jemanden am Hals haben, jemanden auf dem Hals haben, hulmañ u.b., kemer charre gant u.b., kemer reuz gant u.b., kemer streuvell gant u.b., kemer merfeti gant u.b., kemer nec'hamant gant u.b., kemer nec'h gant u.b., kaout nec'h gant u.b., kemer chif gant u.b., kemer trabas gant u.b., na gaout nemet hegaz gant u.b., kaout koad a-benn (darbar, mizer, c'hoari, d'ober) gant u.b., gouzañv meur a bik gant u.b., gouzañv trubuilhouñ gant u.b., reiñ u.b. fred d'an-unan, kaout ur gempenn gant u.b., kaout kalz a standur gant u.b., kaout kalz a durlut gant u.b. ; viel auf dem Hals haben, bezañ beuzet gant al labour, bezañ prez labour gant an-unan, bezañ foul war an-unan, bezañ war vec'h, kaout labour d'ober dreistpenn ; er hat viel Arbeit am Hals, traou en deus war ar ramp, labour en deus war ar portolo ; jemandem die Polizei auf den Hals schicken, kas ar polis war-lerc'h u.b., lakaat ar polis da redek war-lerc'h u.b., lakaat ar polis war roudouù u.b., lakaat ar boliserien war-lerc'h u.b. ; jemandem die Bullen auf den Hals hetzen, bountañ va eontr war-lerc'h u.b., kas ar gribenned war-lerc'h u.b. ; aus vollem Hals schreien, hopal leizh e vouezh, hopal a-leizh e gorzailhenn, youc'hal a-holl-nerzh e gorf, youc'hal a-leizh korzenn, youc'hal leizh e veg, huchal a-leizh e gorzailhenn, hopal ha dihopal evel un diaoul, blejal evel ur c'hole, huchal ken na spont ar brini, huchal a-bouez-penn, huchal a-bouez e benn, huchal war-bouez e benn, huchal a-boulz-penn, huchal a-boulz e benn, huchal a-leizh korzenn, huchal eus holl nerzh e gorzenn, huchal evel ur bleiz, youc'hal evel ur broc'h, youc'hal evel ur bleiz skaotet, choual a-bouez-penn, choual a-bouez e benn, krial forzh, sachañ warni ; aus vollem Hals lachen, c'hoarzhin a-vegad, c'hoarzhin daou leizh e veg, c'hoarzhin gwalc'h e galon (leizh e jave, leizh e gorzenn, evel roñseed, a-greiz-kalon, a-bouez-penn, leizh e zent, a-strak, leizh e gef, leizh e gorf, leizh e c'henou, a-leizh genoù), c'hoarzhin leizh e vegin, dic'hargadennañ, ober pezhioù c'hoarzhadennoù, bezañ c'hoarzh gant an-unan, P. riardiñ ; aus vollem Hals singen, kanañ a-bouez-penn, kanañ a-bouez e benn, kanañ a-leizh korzenn, kanañ eus holl nerzh e gorzenn, kanañ a-leizh e gorzailhenn, kanañ leizh e veg, kanañ gant kalon,

kanañ a-greiz-kalon, kanañ a nerzh ene, P. leuskel warni, sachañ warni ; sich (dat.) die Lungen aus dem Hals schreien, dianalañ o huchal evel ur bleiz, disec'hañ e skevent o youc'hal a-bouez e benn (Gregor), hopal ken e kord gwazied e c'houzoug, youc'hal betek ar moug, tagañ o huchal ; er hat einen Frosch im Halse, gwelet (tapet) en deus ar bleiz, lonket en deus ur bleiz, chom a ra kazh e vouezh, raouet eo e vouezh, raouiet eo e vouezh, golet (mouk) eo e vouezh ; Hals über Kopf, a-randon, diwar ar flip, a-benn-kas, a-drefu, a-boulz-korf, a-boulz e gorf ; Hals über Kopf fliehen, diskrapañ a-drefu, sachañ e skasou gantañ, skampañ kuit, fourchiñ, skrabañ kuit, fardiñ kuit, sachañ gantañ, tennañ gantañ, skarañ, mont diwar skizh, ober gaol, fanisañ, diloriñ, kanellat, sevel ar c'hamp, sachañ war e skasou, sachañ war e loaiou, sachañ war e ivinoù, ober botoù kazel, lakaat e seulioù en e c'hadell, ober gar, skarañ er ouinell, skarzhañ kuit, karzhañ, ober gardenn, kavout (tapout, kemer) hed e c'har, klask e ribinoù, klask e riboulou, kavout e riboulou da dec'hel, en em skrabañ, flipat er-maez, tec'hel evel ur spontailh, kemer an tec'h ; Flucht Hals über Kopf, diskrap a-drefu g., diskrapadeg a-drefu b., tec'h diwar herr g., tec'h rak e dal g., skampadeg b., tec'hadeg b. ; das Schiff Hals über Kopf verlassen, kuitaat ar vag a-drefu, kuitaat ar vag dre spont ; er rannte davon, Hals über Kopf, so schnell er nur konnte, sage ich euch ! m'ho piye gwelet anezhañ o kravañ gantañ ! hag eñ da redek, mar gouie, me lar deoc'h ! ; jemandem um den Hals fallen, jemandem um den Hals fliegen, lammat a-dro-vriad ouzh u.b., lammat a-dro-vriad gant u.b., lammat e kerc'henn u.b., kregiñ a-dro-vriad en u.b., briata u.b., brec'hata u.b., brec'hataat u.b., brec'hataezh u.b., en em strinkañ da c'houzoug u.b. ; einander um den Hals fallen, lammat a-dro-vriad an eil ouzh egile, lammat a-dro-vriad an eil gant egile, lammat a-vriad da bokat an eil d'egile, lammat an eil e kerc'henn egile, kregiñ a-dro-vriad an eil en egile, en em vriata, en em strinkañ an eil da c'houzoug egile, lammat an eil da c'houzoug egile ; sie hängt ihm am Halse, a-grap emañ-hi ouzh kerc'henn e c'houzoug ; der Brief, den ich ihm geschrieben habe, wird ihm im Hals stecken bleiben, al lizher am eus kaset da hennez a bego ouzh e c'henou ; bis zum Hals, betek toull e c'houzoug ; die Scheiße steht ihm bis zum Hals, er sitzt bis zum Hals im Dreck, er steckt bis zum Hals im Dreck, sac'het eo en ur gaoc'henn, paket eo en un dreineg, en ur gempenn emañ, paotr brav eo, kempenn eo ganti, setu eñ paket propik, en ur soubenn vrv emañ, emañ o tañva ur soubenn trenkoc'h eget hini an ibil derv, bez' emañ fresk, fresk emañ e gased 'vat, el lagenn emañ, en ur grenegell emañ, gwall strobet eo, emañ e fagodenn ha kant gantañ, tenn eo an taol gantañ, fallik a-walc'h emañ ar stal gantañ, emañ e viz er wask, emañ e viz e gwask, emañ e fri er wask, emañ e lost er vrae, diaes eo evel ur maen en ur yoc'h kaoc'h, paket eo er gwask, kouezhet eo etre kebr ha toenn, emañ evel un tousieg etre treid an ogedoù, er voulhenn emañ, berr eo war e sparl, en avel d'e voue emañ, paket fall eo, dindan ar bec'h emañ, n'emañ ket en un eured, ne ya ket rust an traou gantañ, paotr brav eo ; bleibe mir (damit) vom Halse ! lez da strak ! peoc'h en toull-se ! ro peoc'h din ! ro peoc'h din gant an dra-se ! paouez ouzhin ! paouez a randoniñ diwar-benn an dra-se ! ro peoc'h gant da demzou skuizh ! serr da veg din gant ar gaozse ! ; sich jemandem vom Halse schaffen, kaout an dizober (an disamm, an dieub, an distag) eus u.b., en em zivec'hiañ eus u.b., en em zifretañ ouzh u.b., kas u.b. diwar e gein (diwar e dro) ; sich etwas vom Halse schaffen, en em zizober (en em

zifraeañ, en em zjabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus udb, en em ziaesaat ag udb, dijabliñ ag udb, dijabliñ diouzh udb, difoarañ diouzh udb, diskregiñ diouzh udb, kaout an dizober eus udb, frankaat gant udb, kas udb diwar e hent hag eus e c'houloù, kaout an disamm eus udb, en em zivec'hiañ eus udb, chetiñ udb, disteurel udb ; P. etwas in den falschen Hals bekommen, etwas in den falschen Hals kriegen, kemer udb a berzh fall (a wall berzh), gwallgemer udb (Gregor), kavout bras udb, kavout togn udb, kavout kalz udb, en em gemer (bezañ feuket, bezañ chalet) abalamour d'udb, anoaziñ diwar udb ; es hängt mir zum Halse heraus, me 'zo erru dotu gant an dra-se, an dra-se a dorr din va fevarzek real, dreistpenn am eus gant an dra-se, aet on dreist-penn gant an dra-se, me 'zo leun va ch'ased gant an dra-se, me 'zo leun va rastell gant an dra-se, trawalc'h da'm lêr ! va gwalc'h am eus a gement-se, va gwalc'h am eus eus an dra-se, aet on tremen skuizh gant an dra-se, deuet on nec'het-marv gant an dra-se, darev on gant an dra-se, me a zo erru skuizh va revr gant an dra-se, skuizh on (erru on skuizh, tremen skuizh on, me a zo eok, erru on heug, erru on heuget, faezh on) gant an dra-se, eok ha tremen eok on gant an dra-se, heug a ro an dra-se din, heuget on gant kement-se, heug on gant kement-se, leizh va lêr am eus diouzh an dra-se, leizh va lêr am eus gant an dra-se, gwasket on evel un torch-listri, aet eo al loa dreist ar skudell, erru on poazh gant an dra-se, brenn ! va revr gant an dra-se ! va gaol ! ; mir hängt vor Durst die Zunge zum Halse heraus, dideodañ a ran gant ar sec'hed ; mir brennt der Hals wie Feuer, krog eo an tan em c'horzailhenn, ar virvidig am eus, emañ ar virvidig warnon, tapet am eus ar virvidig, erru eo sec'h va gourlañchenn, sec'h eo va c'horzailhenn, kras eo va gouzoug, kras eo va gourlañchenn evel oaled an ifern, gwall zisec'het eo din riboul ar patatez, tagañ a ran gant ar sec'hed, talpiñ a ran gant ar sec'hed, darev on gant ar sec'hed, balbet on gant ar sec'hed, itiket on gant ar sec'hed, disec'het mik on, pifidet on gant ar sec'hed, taget on gant ar sec'hed, dare on gant ar sec'hed, helc'het on gant ar sec'hed, kras on gant ar sec'hed, disec'h on gant ur sec'hed a'r brasañ, war va sec'het emaon, itik on, darev on gant an itik, un itik sec'het am eus, trantellet eo va bouzelloù gant an itik, prest on da bintañ gant ar sec'het, darev on gant ar balberezh, darev on gant ar balbesec'h, spelc'het ha poazhet on gant ar brasañ sec'het, marv on gant ar sec'het, ruziañ a ran gant ar sec'het, krugañ a ran gant ar sec'het, emaon o verval gant ar sec'het, dirañvet on gant ar sec'het, skarnilet eo va zeod gant ar sec'het, spelc'het eo va zeod gant ar sec'het.

Hals² g. (-es,-en) : [merdead., gouel] 1. poent an amur g. ; 2. penn-fard amur g. ; den Hals straffen, amuriñ.

Halsabschneider g. (-s,-) : 1. dic'houzouger g. 2. [dre skeud.] ein Halsabschneider, ur pezh fall a zen g., un dra milliget g., un toull visoù g., ur paotr lavis g., ul loen gars g., ul loen brein g., ul loen vil g., ul loen lous g., ul loen fall g., ul loen mut g., un den drouk betek mel e eskern g., ur vosenn a zen b., ul lec'hidenn a zen fall b., ul lastezenn b., ur gwir hailhon g., un hailhon echu g., ur maraod g., unan gwazh eget ar vosenn g., ur paotr e gont a fallagriezh ennañ g., un den korvigellet e galon a fallagriezh g., un den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., un den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., ur paotr a zo kement si fall 'zo tout ennañ g., ur paotr n'eus netra a vat ennañ g., ur c'hast b., ur paotr gagn g., ur gwall higolenn b., un higenn b., ur c'hwiblaer g., ur skraper g., un

arloup g., paotr an troc'h-yalc'h g., ul lourin g. [liester lourined], ur flip-arc'hant g.

Halsader b. (-,-n) : [korf.] karotidenn b., talmerenn garotidel b. ; er schrie so laut, dass seine Halsader drohten sich zu verknöten, kement e huche ken e kinnige gwazied e c'houzoug kordañ ; innere Halsader, karotidenn diabarzh b. ; äußere Halsader, karotidenn diavaez b.

Halsansatz g. (-es,-ansätze) : [korf.] traoñ ar gouzoug g.

Halsausschnitt g. (-s,-e) : gouzougenn g., tro-c'houzoug g.

Halsband n. (-s,-bänder) : 1. kolier g., kelc'henn b., kelc'henn b., gwakol b./g., bourell b., P. goukenn b., choukenn b. ; einem Tier das Halsband abnehmen, digolierañ ul loen bennak ; 2.

tro-c'houzoug b., karkan g., kelc'henn-c'houzoug b., kolier g.

Halsband-Mondschncke b. (-,-n) / **Halsband-Nabelschnecke** b. (-,-n) : [loen.] melc'hwed-mor str., melc'hwedenn-vor b.

Halsberge b. (-,-n) : [istor] haobert g. [liester haobertoù], gouzougwisk g., gouzougenn jakoun b., gouzougenn hobregon b., gouzougenn vailhoù houarn b., gouzougenn vailhek b., [dre fent e brezhoneg] gwakol b./g.

Halsbinde b. (-,-n) : kravatenn b., frondenn b.

Halsbrand g. (-s,-brände) : poan-c'houzoug b., droug-gouzoug g., gouzougad g., tanijenn-c'houzoug b.

halsbrechend ag. / **halsbrecherisch** ag. : risklus, gwall arvarus, argollus, pirlhus ; auf halsbrecherische Art fahren, mont gant un tizh an diaoul, mont gant pep tizh, mont gant ur foll a dizh, mont war dorr e chouk, mont tizh-ha-tizh (tizh-hataer, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, a-benn-kas, d'an druilh, d'an druilh-drask, d'an druilh-drast, a-brez-herr, a-daoł-herr, diwar herr, en herr, gant tizh ken a foeltr, gant tizh ken a finfoeltr, gant tizh ken a foec'h, evel an tan, d'an tan ruz) ; ein halsbrecherisches Unternehmen, un embregadenn her b., un embregadenn reher b., un embregadenn añchal b., un embregadenn hardizh b., un embregadenn ankivil b., ur vrokadenn b., ur riskladenn b., un avaturadenn b., un dezev hardizh g., un dezev risklus g., ur mennad her g., ur raktres arvarus g., un direizhvennad g., ur follezhenn b., ur follinaj g. ; eine halsbrecherische Klettertour, un abadenn grapañ gwall arvarus b., un abadenn grapañ gwall risklus b. ; das ist eine halsbrecherische Klettertour, an abadenn grapañ-se a zo un torr-gouzoug, an abadenn grapañ-se a zo un torr-divhar d'an dud.

Halsbruch g. (-s,-brüche) : Hals- und Beinbruch ! chañs vat dit ! chañs ha yec'het dit !

Halsbund g. (-s,-e) / **Halsbündchen** n. (-s,-) : gourem gouzougenn g., lurell c'houzougenn b.

Halse b. (-,-n) : [merdead.] darlanvat g., treiñ bourzh g., cheñch bourzh g. ; eine Halse machen, lammat gant an avel, treiñ ouzh an avel, darlanvat, treiñ bourzh, cheñch bourzh.

Halseisen n. (-s,-) : [istor] 1. kolier houarn g., tro-c'houzoug post ar vezh b., kelc'henn-wanañ b. ; 2. sparlkroug g.

halsen V.k.e. (hat gehalst) : lammat a-dro-vriad ouzh u.b., lammat a-dro-vriad gant u.b., lammat e kerc'henn u.b., kregiñ a-dro-vriad en u.b., briata u.b., brec'hata u.b., brec'hataat u.b., brec'hataezh u.b., en em strinkañ da c'houzoug u.b.

V.gw. (hat gehalst) : [merdead.] treiñ ouzh an avel, darlanvat, lammat gant an avel, treiñ bourzh, cheñch bourzh.

Halsen n. (-s) : [merdead.] treiñ ouzh an avel g., darlanvat g., lammat gant an avel g., treiñ bourzh g., cheñch bourzh. g.

Halsentzündung b. (-,en) : [mezeg.] huegfo g., huegad g., skinañs b., gorank g., koeñv-gouzoug g., tanijenn-gouzoug g., droug-gouzoug g., gouzougad g. ; *ich habe mir eine Halsentzündung geholt*, me a zo deuet ur barr arwez em gouzoug, saraget eo va gouzoug.

Halsgehänge n. (-s,-) : ispilhenn b., divilhenn-c'houzoug b., divilhon-gouzoug g.

Halsgeige b. (-,n) : [jahin] skeul-c'houzoug b.

Halsgericht n. (-s,-e) : [istor] uheljustis b., gwir war ar vuhez hag ar marv g., justis torfedel b.

Halsgrübchen n. (-s,-) : [korf.] toull-kil g.

Halskette b. (-,n) : kelc'henn-c'houzoug b., kelc'hiennc'houzoug b., tro-c'houzoug b., karkan g., kolier g. ; *sie trägt eine Halskette*, ur chadenn a zo ganti en he c'herc'henn, ur chadenn a zo ganti e kerc'henn he gouzoug, ur chadenn a zo ganti e tro he gouzoug, ur chadenn a zoug en he c'herc'henn.

Halsklampe b. (-,n) / **Halsklaue** b. (-,n) : [dispredet, pezh koad hir staget ouzh gouzoug ar saout evit mirout outo a dreuziñ ar girzhier]] sparl g.

Halskragen g. (-s,-) : [dilhad.] adc'houzougenn g., gouzougenn lem-laka g., kolier lem-laka g., gargatoul g.

Halskrause b. (-,n) : 1. [dilhad.] frezenn b., gouzougenn frezennek b., kolinetenn b. ; *mit einer Halskrause versehen sein*, bezañ frezennek ; 2. [mezeg.] minerv g., steudell c'houzoug b.

Halsmandeln ls. : [korf.] huegoù ls., mez-ar-gouzoug str.

Hals-Nasen-Ohrenarzt g. (-es,-ärzte) : otorinolaringologour g., skouarnfrigarloc'hennour g.

Hals-Nasen-Ohrenärztin b. (-,nen) : otorinolaringologourez b., skouarnfrigarloc'hennourez b.

Hals-Nasen-Ohren-Heilkunde b. (-) : otorinolaringologiezh b., skouarnfrigarloc'hennouriez b.

Halspulsader b. (-,n) / **Halsschlagader** b. (-,n) : [korf.] karotidenn b., talmerenn garotidel b. ; *innere Halsschlagader*, karotidenn diabarzh b. ; *äußere Halsschlagader*, karotidenn diavaez b.

Halsschmerzen ls. : poan c'houzoug b., gouzougad g. ; *ich habe Halsschmerzen*, tapet em eus ur gouzougad, poan c'houzoug am eus, droug gouzoug am eus, saraget eo va gouzoug ; *ich habe furchtbare Halsschmerzen*, me a zo lorgnet va gouzoug.

Halsschmuck g. (-s) : kelc'henn-c'houzoug b., tro-c'houzoug b., karkan g., kolier g.

Halsstange b. (-,n) : sparl g. [pezh koad hir staget ouzh gouzoug al loened evit mirout outo a dreuziñ ar girzhier].

halstattig ag. : dibleg, amjestr, treuz, pennek, penvers, kilpennek, kilhours, kilvers, aheurtet, tev e voned, kalet a benn, kalet e benn, penn kalet, kloppenek, kuladus, beuz, reutvred, reutvredek, ... na ra ken ar pezh a gar, pennek evel ur marc'h-koad, pennek evel ur mul, ur marc'h-mul a zen anezhañ, eus Kerbennek, diaes ober outañ.

Halsstarrigkeit b. (-) : pennegezh b., kilpennerez g., aheurterezh g., aheurtiz b., aheurtegezh b., penverzegezh b., penverzerez g., kilpennad g., pennad g., reutvredegezh b.

Halsstimme b. (-,n) : mouezh c'hourskiltr b., mouezh kilhogig b., mouezh falsed b.

Halsstück n. (-s,-e) : [istor] haobert g., gouzougwisk g., gouzougenn jakoun b., gouzougenn hobregon g., gouzougenn vailhoù houarn b., gouzougenn vailhek b., [dre fest e brezhoneg] gwakol b./g.

Halstuch n. (-s,-tücher) : skerb g./b., eskerb b., sezenn-c'houzoug b., skerb gouzoug g., skerb fri g., tro-c'houzoug b., chal g., frileuzenn b., mouched-gouzoug g., mouchouer-gouzoug g. ; *ein Halstuch umbinden*, lakaat ur skerb en e gerc'henn, lakaat ur skerb en-dro d'e c'houzoug ; *mit umgebundenem Halstuch*, ur skerb en e gerc'henn gantañ.

Hals- und Beinbruch [tro-lavar] : **Hals- und Beinbruch** ! chañs vat dit ! chañs ha yec'hed dit !

Halsweh n. (-s) : poan c'houzoug b., gouzougad g. ; *sellit ouzh Halsschmerzen*.

Halsweite b. (-) : ment kerc'henn b., ment kolier b.

Halswirbel g. (-s,-) : [korf.] mellenn c'houzoug b. ; *die Halswirbel*, melloù ar gouzoug ls.

Halswirbelsäule b. (-,n) : [korf.] livenn-c'houzoug b.

Halszäpfchen n. (-s,-) : [korf.] hugenn b.

Halszither b. (-,n) : [sonerezh] sistrenn b.

Halt g. (-s,-e) : 1. arsav g., ehan g., paouez g., harp g., harz g., tard g., diskrog g., chomadenn b., distag g., chomadur g., chomidigezh b. ; *Halt machen*, ober un arsav, ober un ehan, ober un paouez, lakaat un ehan, lakaat ur paouez, arsaviñ, paouezzañ, ober un tard, ober un harp, chom a-sav, chom en e sav, harpañ, herzel, hezañ, ehanañ, tardañ ; 2. [dre skeud.] er wird vor nichts *Halt machen*, ne souzo dirak netra ; *dem Fortschreiten einer Seuche Halt gebieten*, troc'hañ (lakaat harz) d'ur c'leñved-red ; 3. [dre skeud.] harp g., skoazell b., skor g., dalc'h g., krog g., spieg g., peg g. ; *Halt bieten*, kinnig skoazell ; *an jemandem einen Halt haben*, kavout skor (harp) digant u.b., kaout skoaz digant u.b. ; *Halt suchen*, klask spieg, klask peg, klask harp, klask krog ; *keinen Halt finden*, na gaout a harp, na gavout krog, na gaout a grog, na gaout peg ; *mein Fuß fand keinen Halt*, ne gaven harp ebet da'm zroad, ne gaven krog ebet da'm zroad ; *keinen inneren Halt haben*, bezañ ur spered diyoul a zen, bezañ laosk e spered, na gaout na penn na menn, bezañ hep nemeur a c'hred, bezañ ur spered dinerzh ha dizalc'h a zen, na gaout dalc'h ebet en an-unan, na gaout netra en an-unan, na gaout a wad en e wazhied, bezañ dour en e wazhied, kaout gwad pouloudet, redek gwad irvin (gwad panez) en e wazhied ; 4. [dilhad.] dalc'h g. ; *dieser Stoff hat überhaupt keinen Halt*, n'eus tamm dalc'h en entof-mañ, an danvez-mañ n'en deus dalc'h ebet.

halt¹ estlamm. : *halt ! arsav ! douje ! a-sav ! harz ! harzit ! harp ! harpit ! greomp ur paouez ! ; [lu] halt ! wer da ? chomit a-sav ! evit piv oc'h-hu ? piv a ren ?*

halt² Adv. ger pouezzañ : *dres, krak, end-eeun, memes tra, evelato, neuze ; so ist es halt im Leben ! petra 'ri, e-mod-se 'mañ ar vuhez ! ; das ist halt so und nicht anders, - e-giz-se emañ kont, brav eo gouzout ! ; das kann man halt nicht machen*, ne c'heller ket ober kement-se memes tra ; *dann gehe ich halt ! mont a ran kuit neuze ! ; er hat halt Recht ! ar gwir 'zo gantañ, feiz ! ; um halt etwas zu tun / so halt, um etwas zu tun, kement hag ober udb ; wir sind ins Kino gegangen, um halt die Zeit totzuschlagen*, aet e oamp d'ar sinema kement hag abuziñ hon amzer.

haltbar ag. : 1. start, dalc'hus, solut, parfet, ... a ra e amzer, ... a zalc'h pell, ... a ya pell, ... a ra fonn, padus, padek, ... a harz ouzh an uz, harzus ouzh an uz, kalet ouzh an uz ; *ein haltbarer Stoff*, un danvez kreñv g., un danvez padus g. ; *dicker haltbarer Stoff*, fetisenn b., gwiad fetis g./b. ; *ich baute ein neues Floß, das leichter und haltbarer war*, sevel a ris ur radell all, skañvoc'h ha muioc'h a startjenn enni eget eben ; 2. padus, padek, hirbadus, dalc'hus, ... a c'heller mirout, miradus ; *haltbare Gemüsesorten*,

legumaj mir ls. ; *haltbare Obstsorten*, frouezh mir str. ; *durch Stelirisation haltbar machen*, apertaat ; *mindestens haltbar bis ...*, gwelloch' beveziñ a-raok ..., gwelloch' debriñ a-raok ..., gwelloch' evañ a-raok ... ; 3. [dre skeud.] difennus, difennadus ; *nicht haltbar*, ... na c'heller ket difenn, ... na c'heller ket souten, andifennadus, dizifennadus ; *diese Meinung ist nicht haltbar*, diboell ha dizalc'h eo ar savboent-se, n'eus na poell na dalc'h er savboent-se, ne c'heller ket difenn ar savboent-se, dizifennadus eo ar savboent-se g.

Haltbarkeit b. (-) : 1. miradusted b., dalc'husted b., dalc'huster g., padelez b., paduster g., padusted b. ; 2. soluter g., soluted b., perfeted b., dalc'h g., kadarned b., kadarnder g., starter g., started b., startijenn b.

Haltbarkeitsdatum n. (-s,-daten) : deiziad mirout diwezhañ g., deiziad beveziñ diwezhañ g., da zebriñ a-raok ..., da evañ a-raok ..., da virout betek ...

Haltbarmachung b. (-) : [boued] mir g., mirerezh g., miridigezh b., bouedvirerezh g. ; *die Haltbarmachung durch Tiefkühlung*, ar skornvirout g. ; *Haltbarmachung durch Sterilisation*, apertadur g., apertaat g.

Halteband n. (-s,-bänder) : [korf.] stagell b. ; *ringförmiges Halteband*, stagell walennek b.

Haltebogen g. (-s,-/bögen) : [sonerezh] stagell astenn b.

Haltebügel g. (-s,-) : brec'h b., brec'henn b., brank g.

Haltefrau b. (-,en) : gwardez klañvour b.

Haltegriff g. (-s,-e) : 1. dornell harp b., barren harp b. ; *Haltegriffe einer Bahre*, brankoù ls., brec'hioù ur c'havravazh ls., brec'hiniur ur c'havravazh ls. ; 2. [sport] peg-gouren klaviañ g., krog-gouren klaviañ g., pegad klaviañ g., krog klaviañ g., kraf klaviañ g. ; *den Gegner im Haltegriff halten*, klaviañ e enebour.

Haltekraft b. (-,kräfte) : krap g. ; [merdead.] *Haltekraft eines Ankers*, krap un eor g.

Halteleine b. (-,n) : [merdead.] chabl g., penn-fard g., amar g., bos g., festell b.

halten

I. V.k.e. <ul style="list-style-type: none"> 1. delc'her, bezañ krog e, arbenniñ 2. ober, aozañ, delc'her 3. heuliañ, delc'her tost 4. doujañ, mirout 5. herzel, lakaat harp 6. sevel, bastañ da ezhommoù 'zo, ober war-dro ubd, gounit 7. ober ubd eus u.b., ober ubd gant u.b., sellet evel, tremen evel, derc'hel da, derc'hel evit, kemer evit, kemer da, degemer da, istimañ evel 8. konten, enderc'hel, delc'her, entalañ
II. V.gw. <ul style="list-style-type: none"> 1. chom a-sav 2. padout, delc'her, en em zerc'hel 3. troioù-lavar
III. V.em. <ul style="list-style-type: none"> 1. chom 2. bezañ 3. troioù-lavar
IV. V.dibers.

I. V.k.e. (hält / hielt / hat gehalten) :

1. delc'her, bezañ krog e, arbenniñ ; *etwas in der Hand halten*, delc'her ubd en e zorn, bezañ ubd gant an-unan war-bouez an dorm (*gantañ war-bouez e zorn*, *ganti war-bouez he dorm h.a.*), dougen ubd en e zorn, bezañ krog en ubd ; *seinen Hut hielt er in der Hand*, e dog a oa gantañ en e zorn ; *die*

Mädchen hielten jede eine Handtasche in der Hand, ar merc'hed a veze pep a sac'hig ganto war-bouez o dorm ; *einen Korb am Henkel halten*, dougen ur baner war-bouez he dourgenn ; *jemanden bei (an) der Hand halten*, bezañ krog e zorn e dorm u.b., kas u.b. diwar-bouez e zorn, derc'hel u.b. dre e zorn, arbenniñ dorm u.b. ; *komm ! du musst das Pferd halten !* deus da zerc'hel ar march' ! ; [relij.] *ein Kind über die Taufe halten*, *ein Kind über das Taufbecken halten*, derc'hel ur bugel ouzh badez (war ar vadeziant, war ar maen-font) (Gregor) ; *Frau, die das Kind über die Taufe hält*, gwrac'h an holen b., plac'h an holen b. ; *etwas hinter Verschluss halten*, *etwas unter Verschluss halten*, delc'her ubd dindan brenn, delc'her ubd dindan alc'hwez ; *jemanden in seinem Bann halten*, derc'hel u.b. dindan gazel-ge ; *jemanden bei der Gurgel halten*, kregiñ e gouzoug u.b., bezañ krog e gouzoug u.b., derc'hel u.b. dre ar gouzoug (Gregor) ; *die Augen offen halten*, chom dibrenn e zaoulagad ; *etwas vorrätig halten*, mirout (lakaat) ubd a-gostez, tuañ ubd, delc'her ubd a-gostez ; *Aktien halten*, piaouañ kevrannoù ; [c'hoari] *die Bank halten*, ober war-dro ar c'hef (ar pod, an arc'hant) ; *den Einsatz halten*, lakaat klaoustre war an taol, lakaat arc'hant war ar c'hoari (Gregor) ; [dre skeud.] *für die Prüfung halte ich dir die Daumen*, chañs vat evit an arnoddenn ; *jemandem die Stange halten*, astenn ar skeul d'u.b., ober (toullañ) evit u.b., dougen dorm d'u.b., reiñ biz d'u.b., degas u.b. en e jeu ; [dre skeud.] *bei jemandem die Zügel kurz halten*, *jemanden kurz halten*, derc'hel berr war (gant) u.b., stagañ (naskañ) berr u.b., derc'hel berr ar c'hog gant u.b., derc'hel berr e nask d'u.b., derc'hel berr war sugelloù u.b., derc'hel ar rañjenn gant u.b. (Gregor), delc'her u.b. en e roll, na lezel ar stag gant u.b., delc'her strizh war u.b., delc'her reut war u.b. ; [merdead.] *das Schiff im Wind halten*, derc'hel ar vag a-benn, derc'hel ar vag a-benn d'an avel.

2. ober, aozañ, delc'her ; *Mahlzeit halten*, predañ, debriñ e bred, bezañ gant e bred, P. talariñ ; *einen Schmaus halten*, ober chervad, frikotañ, frikoañ, festailhiñ, ober fest, festañ, ober kilhevardon, korfata, c'hoari lapavan, ober chegenn, ober lip-e-bav, ober banvez ; *Tafel halten*, ober banvez, ober fest, festañ, festailhiñ, frikoañ, frikotañ ; *freie (offene) Tafel halten*, derc'hel taol evit kement a gar dont (Gregor), derc'hel taol zigor, degemer ouzh taol kement hini a gar dont ; *Hochzeit halten*, lidañ un eured, ober an eured ; *Gericht halten*, rentañ ar justis, ober justis, rentañ ar gwir, bezañ bodet evit barn ; *ein Mittagsschläfchen halten*, ober un tamm souchadenn, ober un tamm kousk-aez, ober un tamm kousk-kreisteiz, ober un tamm ec'hoaz, ec'hoazañ ; *Rast halten*, ober un diskuizhig, ober un tamm diskuizh, ober e ziskuizhou, ober ur pennadig diskuizhañ, ober un diskuizhadenn, diskuizhañ, ober ur gourvez, kemer ur pennad ehan, kemer ur pennad habaskter, kemer didorr, adsevel e boueziø, ober ur ruilh ; *Sitzung halten*, derc'hel un emvod, en em guzuliañ, divizout, derc'hel kuzul, bezañ bodet ; *Rat halten*, delc'her kuzul, divizout, kuzuliata, emguzuliata, breujata, kuzuliañ ; *einen Vortrag halten*, *eine Ansprache (eine Rede) halten*, ober ur brezegenn, prezeg(enniñ), distagañ ur brezegenn, displegañ ur brezegenn, dibunañ e orogell ; *eine Rede in englischer Sprache halten*, delc'her ur brezegenn e saozneg ; *eine Predigt halten*, ober ur sarmon ; *eine Vorlesung halten*, ober ur gentel, kelenn ; *Wache halten*, ober gward, bezañ ouzh gward ; *Rückblick in die Geschichte halten*, teuler ur c'hilsell war an istor b. ; [relij.] *das Hochamt halten*, kanañ (lavaret) an oferenn veur ; *Andacht halten*, lavaret an oferenn, pediñ.

3. heuliañ, delc'her, kendelc'her, sentiñ ouzh ; *Gottes Gebote halten*, heuliañ gourc'hemennou ar Reizh, kaout doujañs ouzh an dek gourc'hemenn reizh, sentiñ ouzh gourc'hemennou Doue ; *das Gesetz halten*, sentiñ ouzh al lezenn, sentiñ ouzh al lezennoù ; *Umschau halten*, ober ur gwel tro-dro d'an-unan, ober ur sell en-dro d'an-unan ; *nach jemandem Ausschau halten*, klask u.b. gant e zaoulagad, gedal u.b., gortoz u.b., bezañ ged d'u.b., bezañ war-c'hed eus u.b. ; *Einkehr halten*, mont (diskenn) en an-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*), distreiñ ouzh an-unan (*outañ e-unan, outi hec'h-unan h.a.*), diskenn en e galon, ober un distro war an-unan (*warnañ e-unan, warni hec'h-unan h.a.*), en em soñjal don, en em zastum en an-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*), ober un dastum en an-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*), ober un dastum en an-unan evit selaou mouezh ar goustiañs hag hini ar Spered Santel (Gregor) ; es *mit jemandem halten*, difenn krog u.b., bezañ en tu gant u.b., bezañ en un tu gant u.b. ; es *so halten*, mont evel-se dezhi, mont e-giz-se ganti, ober e-giz-se, ober evel-se ; *den Kurs nach Norden halten*, delc'her da skeiñ etrezek an norzh, delc'her da bennañ en norzh ; *mit jemandem Schritt halten*, a) mont troad-ouzh-troad (paz-ouzh-paz, troad-hat-troad) gant u.b., mont ingal d'ar paz gant u.b. ; b) [dre skeud.] ober kenkoulz hag unan all, na zilañsañ e-keñver unan all, chom hep kemer dilañs e-keñver unan all, bezañ war renk u.b., bezañ troad-ouzh-troad gant u.b. ; [sonerezh] *den Takt halten*, derc'hel (mirout) ar c'haskouezh, c'hoari (kanañ) gant kaskouezh, c'hoari (kanañ) e kaskouezh, heuliañ ar mentad ; *den Ton halten*, mirout an ton reizh, chom war an ton reizh.

4. doujañ, mirout ; *die Wärme halten*, mirout (delc'her) an tommder ; *die Eltern in Ehren halten*, kaout doujañs ouzh e dud, enoriñ an tadoù hag ar mammoù (Gregor), dougen bri d'e dud, dougen doujañs d'e dud, ober stad eus e dud, ober stad d'e dud ; *viel von jemandem halten*, ober stad vras eus u.b., kaout kalz a istim ouzh u.b., dougen bri d'u.b., dougen doujañs d'u.b., bezañ e doujañs dirak u.b., azauoeziñ u.b., kaout doujañs vras evit u.b., uhelbrizañ u.b., uhelbrizout u.b., [relif.] ober gwazoniezh d'ur sant bennak, dougen gwazoniezh d'ur sant bennak ; er hält seine Rechnungsbücher in Ordnung, delc'her a ra kempenn e gontoù ; *ihr Haus wird sauber gehalten*, he zi a vez dalc'het naet, he zi a vez dalc'het gant neu ; *sein Haus sauber und ordentlich halten*, derc'hel e di naet ha kempenn ; *ein sauber gehaltenes und sorgfältig aufgeräumtes Haus*, un ti turgn g., un ti kempenn g., un ti kempenn ha dilastez g. ; *schwört mir, dass ihr geheim halten werdet, was ich euch anvertraut habe !* touti din mirout klenk ar pezh am eus diskuliet deoc'h ! ; er hält die Maschine instand, trezerc'hel a ra e vekanik, kempenn a ra e vekanik, derc'hel a ra e vekanik a-ratre (kempenn, e ratre, e ratre vat, e ratre vrav, e stad, e stad vat, a-blom) ; *der Küster ist damit beauftragt, die Kapelle in einem guten Zustand zu halten*, dever ar sakrist a zo kenderc'hel brav ar chapel ; *Diät halten*, mirout ur reol-voued, bezañ war an treutaat, dioueriñ boued, kastizañ, reoliañ e zoare emvagañ (e zoare emvouetañ), disvouedañ ; *strenge Diät halten*, reoliañ strizh e zoare emvouetañ (e zoare emvagañ), ober ur yun strizh ; *Frieden halten*, mirout ar peoc'h, diwall ar peoc'h, delc'her ar peoc'h en e sav, kendelc'her a-sav ar peoc'h, kendelc'her ar peoc'h etre an dud, lakaat ar peoc'h da badout, derc'hel ar peoc'h en e blom ; *mit jemandem Freundschaft halten*, kaout darempredou a vignoniezh gant

u.b., bezañ mignon d'u.b. ; *Maß halten*, chom etre re ha re nebeut, mont dousik d'an traoù, bezañ fur ha kerreizh, mont goustad war an traoù, bezañ parfet (moder, plaeñ), na vont re bell (re lark) ganti, en em voullañ, gouzout moull ; *halte Maß in allen Dingen, man muss in allem Maß halten*, ret eo gouzout moull da bep tra ; *im Trinken Maß halten*, mont dousik d'an evajoù, mont goustad war an evajoù, bezañ moder en evañ, bezañ kerreizh en evañ, evañ gant muzul ; *etwas in Ordnung halten*, derc'hel udb e ratre, derc'hel udb kempenn (klenk, e stad vat, en urzh, e reizh, e ratre vat, e ratre brav, a-blom), derc'hel udb en e blom, bezañ kempenn war udb ; *etwas frisch halten*, derc'hel fresk udb ; *etwas warm halten*, derc'hel tomm udb ; *die Henne hält ihre Küken unter ihrem Gefieder warm*, gorin a ra ar yar he foñsined ; *was man versprochen hat, muss man auch halten*, tra lavaret a zle bezañ sevenet, un den onest a zle atav derc'hel mat d'ar pezh en deus prometet ; *ein Versprechen halten*, derc'hel ur bromesa, kenderc'hel ouzh e bromesa, derc'hel d'e c'her, derc'hel d'e larvar, delc'her d'e bromesa, seveniñ e bromesa, seveniñ d'e bromesa, seveniñ e uestl, ober e uestl, seveniñ un dra uestlet, mirout e c'her, mirout e feiz, ober e c'her, ober e gomz, mirout al le a oa bet touet, peurzelc'her e c'her ; *das Versprechen wurde gehalten*, ar bromesa a oa aet da wir ; *ein Versprechen nicht halten*, mont en e votoù, na vezañ den d'e c'her, mankout d'e c'her, na vezañ gwirion d'e c'her, diouestlañ, kaout e larvar hag e zilavar, terriñ e feiz, terriñ e c'her, mont a-enep d'e c'her, bezañ ganas d'e le, ober daou c'her eus unan, P. dislonkañ e c'her, dislonkañ e larvar ; *Wort halten*, derc'hel e c'her, derc'hel d'e c'her, derc'hel d'e larvar, mirout e c'her, ober e c'her, ober e gomz, mirout al le a oa bet touet, peurzelc'her e c'her, seveniñ e bromesa, seveniñ d'e bromesa, seveniñ e uestl, ober e uestl, seveniñ un dra uestlet, kenderc'hel ouzh e bromesa, bezañ gwirion d'e c'her, bezañ feal d'e c'her, bezañ den d'e c'her, mirout e feiz ; *wenn es hält, was es verspricht*, mard eo koulz da gaout evel da welet ; *mit seiner Meinung hinter dem Berge halten*, na lavaret e oferenn war gan, derc'hel kloz war e soñjoù, moustrañ war e soñjoù, kaout (lakaat, skeiñ) ludu da c'holeiñ e dan, derc'hel gant an-unan, kuzhat ar pod, kuzhat peseurt mennozh a zo en e spred, lakaat e soñjoù dindan e votoù, lakaat e letern dindan e vantell, ober e souchet, bout kerc'h e-mesk e segal.

5. herzel, lakaat harp, diarbenn, derc'hel a-sav ; *ich will Sie nicht länger halten*, ne zalein ket ac'hanoc'h pelloc'h, ne chomin ket da abuziñ ac'hanoc'h pelloc'h ; *jemanden hinter Schloss und Riegel halten*, derc'hel u.b. en toull (er c'hloz, en disheol, er goudor, en disglav, er bidouf) ; *jemanden in Schach halten*, derc'hel u.b. en diaskren, lakaat u.b. boud, delc'her u.b. en e renk, kemer ar c'hreñv war u.b., kemer an hol war u.b., rentañ (derc'hel) penn ouzh u.b., ober penn d'u.b., pennañ ouzh u.b., pennañ d'u.b., talañ (herzel) ouzh u.b., diharpañ u.b., c'hoari ar c'ontrol ouzh u.b., c'hoari ar c'ontrol ouzh santimant u.b., diarbenn u.b., lakaat harz d'u.b. ; *keiner hätte ihn halten können*, den n'en dije gellet e ziarbenn ; *nichts kann ihn halten*, n'eus tra evit herzel outañ, n'eus tra ebet evit e herzel, n'eus harz ebet dezhañ, n'eus harz ebet outañ, netra ne c'hell derc'hel anezhañ, ne c'hell tra herzel outañ, ne harz tra dirazañ, ne c'hell tra sparlañ dezhañ, hennezh n'en devez aon dirak mann ebet, ur paotr a foeltr forzh a zo anezhañ, ne ra ket forzh petra d'ober, ur paotr diouzh an druilh eo hennezh, ur paotr disaouzan eo hennezh, ur paotr diskramailh eo hennezh, ur paotr diramailh eo hennezh, ur paotr diflav eo

hennezh, un amgrener a zo anezhañ ; *haltet den Dieb !* harz al laer ! al laer ! forzh war al laer ! ; *haltet die Diebin !* harz ar frav ! ; *jemanden in Schranken halten*, lakaat harz d'u.b., na lezel u.b. da vont en e roll, delc'her berr war sugelloù u.b., delc'her war u.b., delc'her u.b. en e renk, tremen an nask e kerc'henn u.b. ; *etwas in Schranken halten*, lakaat harz d'udb, lakaat morsch d'udb, stankañ an hent ouzh ubd, derc'hel war ubd, herzel ouzh ubd a en em skignañ, mirout ouzh ubd a en em ledañ ; *ein Pferd im Zaum halten*, derc'hel berr d'ur (war ur) march', derc'hel ur marc'h war-bouez e rafjenn ; *seine Zunge im Zaum halten*, derc'hel war e deod, derc'hel war e latenn, derc'hel kloz draf e c'henou, diwall war e deod, beilhañ war e deod, beilhañ war e soñjoù, beilhañ war e galon, mirout (gouarn) e deod, diverraat e deod ; *er kann seine Zunge nicht halten*, n'eo ket evit e deod, ne oar ket derc'hel war e deod, ne oar ket derc'hel war e latenn, hennezh a zo toull e deod, ur rastell doull (ur beg toull, ur ridell-doull) a zo anezhañ, ur genou dibrenn en deus, ur sac'h dizere eo, hennezh n'en deus ket dorjoù war e holl doulloù, re hir eo e deod, un teod bresk en deus, ur beg abred en deus ; *Mund halten und nichts verraten !* ger da zen ! lakaat an dra-se dindan ho potoù ! arabat gwerzhañ ar bistolenn ! grik war se ! ha peoc'h en toull-se ! klozit an dra-se e-barzh ho rastelloù ! arabat reiñ avel d'ar c'had ! lakaat evezh ne vo klevet roudouù ho teod diwar-benn kement-se ! tavit krenn war an dra-se ! lavaret a ran an dra-se etrezomp ! n'it ket da enkantiñ an dra-se ! ; *den (seinen) Mund halten*, derc'hel (diwall) war e deod, derc'hel war e latenn, derc'hel kloz draf e c'henou, beilhañ war e deod, beilhañ war e soñjoù, beilhañ war e galon, prenañ e drap (e draped, e glapez, e veg, e forn), bezañ kloz a veg, na vezañ dibrenn e c'henou, na vezañ toull e deod, gouzout delc'her gant an-unan, bezañ evit e deod, ober ur skoulm war e deod, minellañ e c'henou ; *du hätttest lieber den Mund halten sollen*, lavaret ac'h eus gwashoc'h eget paouez ; *halt die Schnauze !* astal da lañchenn ! stank da veg ! stank da c'henou ! serr da veol ! serr da veg ! serr da forn ! serr da rann ! prenn da drap ! prenn da draped ! prenn da glapez ! prenn da glap ! serr da glap ! serr da glapez ! serr da voj ! stank da forn ! stank da riboul ! stank da veol ! serr da skudell ! bez kloz da riboulou ! lez da strak ! lez da storlok ! lez da chaok ! tav da c'henou ! tav da glakenn ! tav din gant an traoussé ! serr da c'henou din gant ar gaoz-se ! ; *seine Leidenschaften im Zaume halten*, gwakoliañ e c'hoantou, plegañ c'hoantegezhioù e galon, kabestrañ e c'hoantegezhioù, kabestrañ e c'hoantou, kabestrañ e youloùl, kabestrañ e youloù fall, damesaat e youloù fall, sujañ e youloù fall, reoliñ e c'hoantou, brezelekaat ouzh an-unan (*outañ e-unan, outi hec'h-unan h.a.*), moustrañ war pistigou e galon, stourm enep lañs e galon, moustrañ war froudou e galon, moustrañ war e galon, gwaskañ war e c'hoantou, chom mestr war e c'hoantou, bezañ mestr d'e youloù, kaout al levezon war e youloù fall, ober (derc'hel) penn d'e youloù fall, trec'hiñ e youloù fall, bezañ war e du, dont war e du, reoliañ e zroukyouloù / trec'hiñ d'e youloù / bezañ trech d'e youloù / lakaat e wall youloù da sujañ / herzel ouzh e zroukyouloù / mougañ e wall youloù (Gregor) ; [sport, diwaller-pal] *den Schuss halten*, herzel an tenn.

6. sevel, bastañ da ezhommou 'zo, ober war-dro ubd, gounit ; *Hühner halten*, derc'hel yer, sevel yer ; *Hühner in Batterien halten*, *Hühner in Legebatterien halten*, magañ yer e kaouedou, magañ yer e kelioù ; *Vieh halten*, magañ chatal, sevel chatal,

desevel chatal, chatalat, derc'hel chatal, sevel miled ; *jemanden in allem frei halten*, paeañ e holl vizoù d'u.b. ; *jemanden frei halten*, bastañ (pourvezañ) da ezhommou u.b. ; *jemanden knapp halten*, derc'hel berr war u.b., derc'hel berr war sugelloù u.b., lakaat u.b. war hanter voued, bezañ pizh ouzh u.b. ; *jemanden gut halten*, mont (ober) brav d'u.b., bezañ mat ouzh u.b. ; *jemanden schadlos halten*, digoll u.b., dic'haouiñ u.b., dispenn an droug graet d'u.b.

7. ober ubd eus u.b., ober ubd gant u.b., sellet evel, tremen evel, lakaat da, kavout, derc'hel da, derc'hel evit, kemer evit, kemer da, degemer da, istimañ evel, kontañ ; *jemanden für einen Narren halten*, *jemanden für dummi halten*, ober un diod gant u.b., ober ur sod gant u.b., lakaat u.b. da sot, tremen u.b. da sot, kemer u.b. evit un diskiant, ober ur genaoueg eus u.b., ober ur genaoueg gant u.b. ; *jemanden zum Narren halten*, **a**) bouc'hañ u.b., deviñ u.b., flemmañ u.b., gennañ u.b., louzañ u.b., riñsañ u.b., tizhout u.b., toazañ u.b., tremen troad al leue a-dreuz genou u.b., c'hoari an troad leue d'u.b., c'hoari an nouch gant u.b., tremen lost al leue dre c'henou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., c'hoari al lu gant u.b., ober a bep seurt goapaerezh ouzh u.b., ober goap ouzh (diouzh, a, gant, diwar) u.b., stagañ goap ouzh (diouzh, a, da, war) u.b., ober ar Yannig gant u.b., ober lallaig gant u.b. ; **b**) ober un diod gant u.b., lakaat u.b. da sot, tremen u.b. da sot, kemer u.b. evit un diskiant, ober ur sod gant u.b., ober ur genaoueg eus u.b., ober ur genaoueg gant u.b. ; *jemanden zum Besten halten*, c'hoari an troad leue d'u.b., c'hoari an nouch gant u.b., tremen troad al leue a-dreuz genoù u.b., skeiñ tachoù gant u.b., bratellat (kabestrañ, stranañ, stranigañ, skobardiñ, riñsañ, louzañ, dilouzañ, diharpañ, divleupañ, dastum, houperigañ, paltokiñ, bilhiñ, gludañ, bouchiñ, punañ, tizhout, flemmañ, toazañ) u.b., c'hwendat u.b., louarniñ u.b., kouilhoniñ u.b., ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., c'hoari al lu gant u.b., reiñ kañvaled da blomañ d'u.b., lakaat da grazañ, reiñ kelien (kañvaled, poulc'henn, silioù, lostou leue) da lonkañ d'u.b., paskañ lus d'u.b., ober bisk d'u.b., ober bisk gant u.b., hejañ e gerc'h d'u.b., dejanal gant u.b., dejanal u.b., dejanal ouzh u.b., droukc'hoapaat u.b., defoeiañ u.b., ober foei d'u.b., godisal diwar-goust u.b., tremen lost al leue dre c'henou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., gwerzhañ brav poultr d'u.b., gwerzhañ piz e-lec'h fav d'u.b., reiñ ludu e-lec'h butun d'u.b., touzañ e c'henou d'u.b., rouzañ e gased d'u.b., bezañ gant u.b., ober gant u.b., P. frotañ kaoc'h ouzh genou u.b. ; *jemandem etwas zugute halten*, derc'hel stad (derc'hel kont) eus ur vad graet gant u.b. ; *die Regierung hält einen Krieg für möglich*, soñjal a ra ar gouarnamant e c'hal mont ur brezel da zigeriñ ; *jemanden für einen Freund halten*, sellet u.b. evel e vignon, kemer u.b. evit e vignon ; *jemanden für tot halten*, soñjal (krediñ d'an-unan) ez eo marv u.b. ; *jemanden für tot halten und liegen lassen*, lezel u.b. evel marv ; *man hält ihn für sehr gelehrt*, desket bras eo lakaet ; *er hält ihn für zu klein*, e gemer a ra evit bezañ re vihan ; *ich halte das für sicher*, n'eus mar ebet war an dra-se evidon, un dra sur eo da'm soñj, touïñ a rafen war gement-se, derc'hel a ran an dra-se da wir, derc'hel a ran an dra-se evit gwir, sellet a ran ouzh an dra-se evel un dra sur ; *etwas für wahr halten*, *etwas für richtig halten*, kemer ubd da wir, degemer ubd da wir ; *falls er es für gut hält*, *falls er es für richtig hält*, mard eo mat dezhañ ; *ich halte dafür*, dass ..., me a soñj din e ... ; *ich tue es, wie ich es für richtig halte*, ober a ran diouzh va santimant, ober a ran diouzh va ratre ; *tue es so, wie du es für richtig (für angebracht)*

hältst, gra hervez da faltazi, gra diouzh da vod, gra diouzh da santimant ; sie hielten ihn für einen Hexer, e lakaet o doa e-touez paotred ar sabat, e istimañ a raent evel sorser ; er wird für einen Millionär gehalten, graet e vez ur milioner anezhañ, graet e vez ur milioner gantañ, kemeret e vez evit ur milioner, hennezh a vez kontet bezañ ur milioner, hennezh a zo kontet milioner, hennezh a dremen da binard (evit ur milioner), e istimañ a reer evel milioner ; jemanden für jemand anderen halten, kammgemer u.b., droukkemer u.b., sellet e gaou ouzh u.b. evel ma vije u.b. all, kemer u.b. evit u.b. all ; er weiß nicht genau, was er davon halten soll, er weiß nicht recht, was er davon halten soll, ne oar ket kalz petra da soñjal ; nichts von jemandem halten, na ober kaz (istim) ebet eus u.b. / na zerchel stad ebet eus u.b. / bezañ digas e-keñver u.b. (Gregor) ; viel von jemandem halten, uhelbrizañ u.b., uhelbrizout u.b., ober istim (kaz / stad) eus u.b. (Gregor) ; für wen halten Sie mich ? evit piv e kemerit-hu ac'hanon ? da betra hoc'h eus c'hoant da lakaat ac'hanon da dremen ? piv on-me a gav deoc'h ? piv on-me, c'hivistim ? ; was halten Sie davon ? ha petra a soñjit-hu diwar-benn an dra-se ? petra 'soñjit eus an-dra-se ? petra eo ho santimant war gement-se ? 8. konten, enderc'hel, delc'her, entalañ ; dieses Fass (ent)hält hundert Liter, kant litrad a ya e-barzh ar varrikenn-mañ (a challer lakaat er varrikenn-mañ, a zalc'h ar varrikenn-mañ).

II. V.gw.

1. chom a-sav, chom a-bik, chom a-boz, chom en e sav, harpañ, ober un harp, ober un ehan, herpel, harpañ, herzel, hezañ, ehanañ, ehanañ da vale, tardañ, arsaviñ, loc'hañ ; an der Kreuzung halten, chom a-sav er c'hoashent ; der Zug hält an jeder Station, chom a ra an tren a-sav e pep porzh-houarn, arsaviñ a ra an tren e pep porzh-houarn, ober a ra an tren un arsav e pep porzh-houarn, harpañ a ra an tren e pep porzh-houarn, loc'hañ a ra an tren e pep porzh-houarn, darbariñ a ra an tren pep porzh-houarn ; [c'hoari] halt mal ! Bann !

2. bezañ en arsav, bezañ bet tuet ; ein Wagen hält vor der Tür, ur c'harr-tan a zo en arsav (a zo bet tuet) dirak an nor ; 3. padout, delc'her, en em zerc'hel ; dieser Stoff hält nicht, an danvez-se ne zalc'h ket pell (ne ya ket pell, ne ra ket a fonn, n'eo ket dalc'hus, n'eo ket padus) ; dieser Stoff hält lange, an danvez-se a harz ouzh an uz, an danvez-se a zo harzus ouzh an uz, an danvez-se a zo kalet ouzh an uz, un danvez kreñv eo, un danvez padus eo ; diese Glühbime wird lange halten, ar glogorenn-se a bado pell ouzhomp ; dieses Gebäude hat Jahrhunderte gehalten, dalc'het en deus ar savadur-mañ kantvedoù ha kantvedoù ; halt still, sonst kriegt du eins ! chom trankil, e-giz-all e paki ! gra diouzh chom sioul, a-hend-all e paki ! diwall na zifrettes, peotramant e paki ! evesha a zifretañ, e-giz-all e paki ! ro peoc'h pe ez in dit ! ; [dre skeud.]

P. [fahren, reiten, rennen] was das Zeug hält, a-holl-nerzh e varc'h, ken a strak, ken a fu, ken a zaon, par ma c'hell, ken e foeltr, gant ar foeltr, ken na findaon, d'an daoulamm-ruz ken na strink an tan diouzh ar vein, en ur skeiñ kaoc'h en avel, o teurel kaoc'h en avel, gant un tizh an diaoul, gant ur foll a dizh, d'an druilih, d'an druilih-drask, d'an druilih-drast, d'ar red-tan-put, d'ar red-tan-ruz, war dorr e chouk, gant pep tizh, tizh-hatizh, d'ar c'haloup ruz, tizh-ha-taer, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, a-benn-kas, a-brez-herr, a-dael-herr, diwar herr, en herr, gant tizh ar mil diaoul, gant tizh ken a foeltr, gant tizh ken a finfoeltr, gant tizh ken a foec'h, gant tizh ken na yud, gant tizh ken na strak, gant tizh ken a findaon, gant tizh ken

a friz, gant tizh ken na ziaoul, endra c'hall, herrañ ma c'hall, her da ma c'hall, par ma c'hall, pellañ ma c'hall, ken a dorts, evel an tan, d'an tan ruz, evel un diskiant ; schießen, was das Zeug hält, ober tan gant forzh peseurt koad, ober ibil gant kement tammoù koad a zo, ober bec'h bras, ober e seizh posupl (e seizh gwellañ), ober e c'halloud, lakaat e holl spi, ober e walch', klask e walch' en em ziluziañ anezhi, bale war ar mor, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, lakaat an diaoul e pevar, ober an diaoul hag e bevar, c'hoari an diaoul hag e bevar, mont dizamant dezhi, en em aketiñ e pep doare, ober e bosupl, ober e holl bosupl, ober diouzh e wellañ, ober diouzh e wellañ-holl, ober eus e wellañ, ober e wir wellañ, ober gwelliakañ ma c'haller, ober par ma c'haller, ober pellañ ma c'haller, ober kement ha ma c'haller, ober muiañ ma c'haller, ober ar muiañ ma c'haller, ober herrañ ma c'haller, ober her da ma c'haller, ober e c'halloud, ober e wellañ, lakaat holl e albac'henn da gaout an dizober eus ubd, dispakan e ijin da gaout an dizober eus ubd, plantañ e holl nerzh da gaout an dizober eus ubd, lakaat e holl studi hag e holl nerzh (ober a-walch') evit dont a-benn eus ubd (Gregor) ; er schuftet, was das Zeug hält, hennezh a boagn ken gwazh hag an diaoul kamm, hennezh a ra labour tri, dic'histañ a ra, dic'hastañ a ra, bountañ a ra ganti, hennezh a zo ki war e labour, gwall boaniañ a ra, plantañ a ra e-barzh, krugañ a ra ouzh al labour, lakaat a ra kas war e gorf, terriñ a ra e gein, foeltrañ a ra e revr, terriñ a ra e revr, hennezh en em darzh gant al labour, hennezh a ruilh hag a ver e gorf, ne ra ket goap a labourat, reiñ a ra poan ha n'eo ket ober goap, reiñ a ra poan ha n'eo ket ober an neuz eo, labourat a ra evel ur c'hi, hennezh a ro bec'h d'ar c'hanab, hennezh a zo ennañ ur gounnar labourat, lorgnañ a ra, forsiñ a ra, mont a ra hardizh dezhi, bouc'halañ a ra, skrabañ a ra, en em zrastañ a ra, en em hersal a ra da labourat, sachañ a ra hardizh warni, lakaat a ra ar vourell en e gerc'henn, pegañ a ra, emañ er wakol, emañ ar vourell en e gerc'henn, dont a ra e wakol gantañ, ober a ra ur c'hogad bleiz, lakaat a ra leizh ar vourell, korfañ a ra, kregiñ a ra du el labour, c'histañ a ra, dosiñ a ra, difretañ a ra, diskrapañ a ra, diskrapañ a ra, en em zibilhonañ a ra, daoubenniñ a ra war al labour, en em zuañ a ra gant al labour, kiañ a ra ouzh al labour, kiañ a ra, kiañ a ra outi, kiañ a ra e gorf, reiñ a ra bec'h dezhi, labourat a ra hep damantiñ d'e gorf, mont a ra dezhi hep damantiñ d'e boan, loeniñ a ra, loeniñ a ra e gorf, lardañ a ra, kordañ a ra da vat gant al labour, lopañ a ra, daoudortañ a ra war an tach, en em arastiñ a ra ouzh al labour, breviñ a ra e gorf ouzh al labour, c'hwezhañ a ra e-barzh, a-stenn emañ gant e labour, difraeañ a ra, dehastañ a ra, ne vough ket ouzh al labour.

3. troioù-lavar spisverket gant un araogenn :

an : an sich halten, derc'hel gant an-unan, bezañ mestr war e imor, plegañ e imor, kabestrañ e imor, gwakoliañ e imor, en em vestroniañ, derc'hel (moustrañ, gwaskañ) war e imor, pouzeañ war e imor, reizhañ barradoù e galon, padout ; nicht an sich halten können, mont er-maez eus e groc'hen, mont diwar e gement all, mont e gouez, mont e droug, mont e feuls, mont e ber gant ar gounnar, mont e fulor, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, mont e serch, loeniñ ruz, taeriñ ruz, kounnariñ ruz, mont e volc'h diwar e lin, koll e bothouarn bihan, na vezañ evit e gounnar, na vezañ mui evit padout, glazañ, en em c'hlazañ, hejañ e gi, mont war e varc'h (Gregor) ; an etwas (ak.) halten, derc'hel d'ubd, derc'hel mat d'ubd, bezañ tomm ouzh

udb ; *an jemanden halten*, derc'hel d'u.b., derc'hel mat d'u.b., bezañ tomm ouzh u.b., koaout joa ouzh u.b. ; *an sein Zuhause halten*, derc'hel d'e di.

auf : *auf etwas (ak.) halten*, derc'hel d'udb, bezañ douget d'udb, bezañ stag e galon (e spered) ouzh udb ; *auf seine Ehre halten*, derc'hel d'e enor (d'e vrud), lakaat e enor e penn kont ; *etwas auf sich halten*, **a**) bezañ un den kempenn, bezañ stipet mat bepred ; **b**) derc'hel d'e enor, derc'hel d'e vrud, bezañ emskiantek ouzh talvoudegezh e ober (e vicher, e labour), kaout doujañs ouzh talvoudegezh e ober (e vicher, e labour) ; *große Stücke auf jemanden halten*, kaout (magañ, lakaat) fiziañs vras en u.b., ober stad vras eus u.b., dougen bri d'u.b., dougen doujañs d'u.b., kaout un azaouez dreist ouzh u.b. ; *er hält große Stücke auf seinen Sohn*, stad a zo ennañ gant e vab.

zu zu jemandem halten, bezañ en tu gant u.b., bezañ en un tu gant u.b., bezañ a-du gant u.b., difenn krog u.b.

III. V.em. sich halten (*hält sich / hielte sich / hat sich (ak./t-db) gehalten*) :

1. chom, en em zerc'hel ; *sich (ak.) fit halten*, kendel'her e yec'hed ; *sie hat sich ganz gut gehalten*, chomet eo Mari Vrav ; *halte dich warm !* chom ez tommder ! ; *die Matrosen konnten sich (ak.) kaum auf den Beinen halten*, mil boan o doa ar vartoloded o klask chom en o sav, mil boan o doa ar vartoloded o klask en em zerc'hel en o sav ; *sich (ak.) lange halten*, chom mat pell, en em virout pell, mont pell ; *dieses Brot hält sich (ak.) lange frisch*, ar bara-mañ a chom mat pell ; *das Wetter hält sich (ak.)*, chom a ra brav an amzer, chom a ra an amzer, harpañ a ra an amzer, padout a ra an amzer, amzeriañ a ra, a frapadoù hir emañ an amzer, a daoladoù hir emañ an amzer, a laziadoù hir emañ an amzer ; *das Wetter wird sich (ak.) halten*, amzeriañ a raio, harpañ a raio an amzer, chom a raio brav an amzer, chom a raio an amzer, padout a raio an amzer ; *der Regen wird sich (ak.) nicht halten*, n'eo ket glac da badout, divanneañ a raio ar glac a-benn nebeut, ar glac-se a baseo ; *er wird sich (ak.) nicht halten können*, ne zalc'ho ket pell, hennezh ne ray ket kozh kroc'hen, dibunet eo e gudenn, n'en deus ket pell meur da vevañ, aet eo betek ar mouch, ne bado ket pell ken, ned ay ket pell ganti ken, ne vo ket pell e abadenn, skaera eo e stal, arouez plankenn a zo gantañ, arouez plankenn a zo warnañ, c'hwezh an arched a zo gantañ, ne bado ket pell gantañ, war e ziwezhadoù (war an diwezhañ, en e sach diwezhañ) emañ, tostaat a ra e dermen, pell emañ ganti, tost echu eo gantañ, echu eo gantañ da vevañ, aet eo betek e sachadenn ziwezhañ, erru eo an hirañ ma c'hall mont, erru eo pell ganti, straket eo e graoñenn, ne raio ket ruskenn vat, n'emañ ket pell an diwezh gantañ, lipet eo, du eo e revr, debret eo e goan, aet eo er sach, echu pizh eo ; *er wird sich (ak.) keinen Monat halten*, n'ez aio mis ebet ken ; *dieser Brauch hielte sich (ak.) bis 1914*, ar c'hisse a badas betek 1914 ; [arc'hant.] *die Kurse halten sich (ak.)*, derc'hel mat a ra ar feurioù-eskemm.

2. bezañ, en em zerc'hel ; *sich (ak.) gut halten*, bezañ mat e emzalc'h, en em zerc'hel mat ; *sich (ak.) schlecht halten*, bezañ fall e emzalc'h, en em zelc'her fall ; *sich (ak.) abseits halten*, *sich (ak.) für sich halten*, chom distok diouzh ar re all, chom a-gostez, chom distok diouzh an dud all, chom en e bart e-unan, chom en e doull, chom en e gorn, mont ez distag, simudiñ, bevañ en e zigenvez, bevañ en dizarempred, chom pell diouzh darempred an dud, tec'hel diouzh an dud, chom en dizarempred ; *sich (ak.) still halten*, *sich (ak.) ruhig halten*,

chom en e doull, chom sioul, chom peoc'h ; *sich (ak.) bereit halten*, bezañ prest, bezañ war ar pare ; *sich (ak.) umschlungen halten*, bezañ briad-ha-briad (briad-ouzh-briad, krog-ha-krog, krog-ouzh-krog, pok-ha-pok) evel daou amourouz ; *sie hielten sich alle mit dem kleinen Finger*, biz-habiz edont ; *sich (ak.) rechts halten*, chom war an tu dehou, delc'her mat d'an tu dehou, gwaskañ war an tu dehou, gwaskañ a-zehou ; *sich (ak.) vor Wut nicht mehr halten*, na badout ken gant ar gouannar ; *er hielt sich (ak.) nicht mehr vor Freude*, ouzhPenn laouen e oa, tridal a rae e galon hag e gorf gant al levezel, tridal a rae e galon gant ar joa, o nijal edo gant al levezel, dirollet e oa (sailhañ a rae, strimpiñ a rae, er-maez anezhañ e oa) gant al levezel, strinkañ a rae al levezel dioutañ ; *sich (ak.) abseits des Getümmels halten*, chom er-maez eus ar veskadeg ; *sich (ak.) dicht an jemanden halten*, derc'hel kloz (mat, tenn, stag) ouzh u.b., derc'hel kloz (mat, tenn, stag) war u.b., derc'hel kloz (mat, tenn, stag) d'u.b. ; *die Vögel halten sich (ak.) im Laub versteckt*, neizhet eo al laboused e-touez an deliou.

3. [boued] en em virout ; *diese Äpfel halten sich (ak.) lange*, an avalou-se en em vir pell ; *in Tongefäßen hält sich (ak.) die Milch lange gut*, ar podou pri en em wir pell al laezh enno ; *bei diesem Wetter hält sich (ak.) kein Fleisch*, gant an amzer-mañ ne c'heller ket mirout ar c'high.

4. en em gontañ, en em gavout, sellet ouzh an-unan evel ouzh, en em lakaat da, krediñ d'an-unan bezañ, mennout d'an-unan bezañ, bezañ ... war e veno, bezañ ... d'e veno ; *er hält sich (ak.) für schuldig*, en em lakaat da gablus a ra ; *er hält sich (ak.) für ein Genie*, sellet a ra outañ e-unan evel ouzh ur mailh, mennout a ra dezhañ bezañ ur mailh ; *er hält sich (ak.) für etwas Besseres als die anderen*, *er hält sich (ak.) für was Besseres*, *er hält sich (ak.) für etwas Besonderes*, *er hält sich (ak.) für Wunder was*, krediñ a ra dezhañ bezañ pevare person an Dreinded, krediñ a ra dezhañ e sav an heol en e revr, hennezh a dro e leue ennañ ; *manche hielten sich (ak.) für Heilige*, hiniennou en em gonte sent.

5. troioù-lavar : *einander (dat.) die Waage halten*, en em gempouezañ, nullañ gwered an eil egile ; *sich (dat.) die Seiten halten*, daoudortañ da c'hoarzhin, dic'hargadennañ ; *sich (ak.) am Geländer halten*, delc'her mat en aspled, bezañ a-grap ouzh an dorn-red (ouzh al listenn) ; *sich (ak.) an die Wahrheit halten*, en em reizhañ ouzh ar wirionez ; *er hält sich (ak.) an keine festen Zeiten*, n'eus eur diouzh eur gantañ, n'eus eur ebet gantañ, n'en deus ardemez ebet ; *er hält sich (ak.) an keine Regeln*, ne sell an den-se sol ebet ; *sich (ak.) an die Normen halten*, mirout ar reoladoù ; *sich (ak.) streng (strikt) an die Regel halten*, sujañ d'ar reolenn, derc'hel strizh d'ar reolenn, heuliañ pizh (strizh, klenk) ar reolenn, mirout strizh ar reolenn ; *sich (ak.) an die festgelegten Bedingungen halten*, mirout an divizoù merket ; *sich (ak.) an die Tatsachen halten*, delc'her strizh d'ar fedoù, delc'her pizh d'ar fedoù, delc'her rez d'ar fedoù ; *er hielte sich (ak.) an die Anweisungen des Briefes*, delc'her a reas pizh d'al lizher, delc'her a reas pizh da c'hourc'hemennoù al lizher, delc'her a reas strizh da c'hourc'hemennoù al lizher, delc'her a reas rez da erbedoù groñs al lizher, delc'her a reas pizh da erbedoù groñs al lizher, heuliañ a reas strizh gourd'hemennoù al lizher ; *sich (ak.) an jemandes Anweisungen halten*, ober diouzh komzoù u.b., ober lavarioù u.b., ober e lavarioù d'u.b., heuliañ rez lavarioù u.b., heuliañ pizh lavarioù u.b. ; *sich (ak.) an die Vorschrift halten*, kendel'her ouzh ar reolennou-stur, delc'her tost d'ar

reolennoū-stur, heuliañ pizh ar reolennoū-stur, heuliañ rez ar reolennoū-stur, heuliañ klenk ar reolennoū-stur, plegañ ouzh ar reolennoū-stur ; *sich* (ak.) *an einen Befehl halten*, ober diouzh un urzh ; *sich* (ak.) *strikt an die Befehle halten*, mirout strizh an urzhoi ; *sich* (ak.) *an jemanden halten*, delc'her mat d'u.b., fiziañ en u.b. / krediñ u.b. war e c'her (Gregor) ; *sich* (ak.) *nach Westen halten*, delc'her da skeiñ etrezek ar c'hornôg, delc'her da bennañ er c'hornôg ; *sich* (ak.) *zu jemandem halten*, bezañ en tu gant u.b., bezañ en un tu gant u.b., bezañ a-du gant u.b., difenn krog u.b. ; *sich* (ak.) *im Gleichgewicht halten*, na goll e gempouez, bezañ kempouez, chom e kempouez, chom a-gempouez, chom a-bouez, delc'her e gempouez, chom kompez ; [dre skeud.] *sich* (ak.) *im Abseits halten*, chom a-us ar mesk ; *sich* (ak.) *über Wasser halten*, chom war-c'horre an dour, dont a-benn da skoulmañ ganti gant poan vras, gallout justik lakaat an daou benn da skoulmañ, dont a-benn da badout, dont a-benn da sec'hañ an eil dorn gant egile, dont a-benn da walch'ñ an eil dorn gant egile, na gaout nemet a-walch'ñ da vevañ disterik, dont a-benn da dennañ e gof er-maez a vizer ; *sich* (ak.) *mit kleinen Diebstählen über Wasser halten*, bevañ diwar-bouez e ivinoū. IV. V.dibers. (hält / hielt / hat gehalten) : es *hält* schwer, zu..., diaes eo ... ; es *hielt ihn nicht lange in dieser Stellung*, n'en deus ket diskaret e gosteze oc'h ober se.

Halten n. (-s) : 1. ehanañ g., paouez g. ; *zum Halten bringen*, lakaat harz [d'udb], herzel ; *Halten verboten !* arabat chom a-sav ! ; 2. dalc'h g., dalc'herezh g., dalc'hidigezh b. ; *Versprechen und Halten sind zweierlei*, prometiñ n'en deus Morse rivinet den ebet - prometiñ ha delc'her n'int ket ur c'hement - lavaret ha seveniñ n'int ket ur c'hement - lavaret hag ober n'eo ket ur c'hement - lod a gustum en em rivinañ en ur brometiñ pep tra hag en em saveteiñ goude en ur chom hep reiñ netra - lod a gustum touiñ kalz ha delc'her nebeut - aes eo ober leoù, diaesoc'h eo seveniñ avat.

Halteplatz g. (-es,-plätze) : arsavlec'h g., arsav g., lec'h-ehan g., ehanva g., ehanlec'h g.

Haltepunkt g. (-s,-e) : 1. arsav tren diret g., arsav tren diwar ch'houlenn g. ; 2. poent harp g., poent arsav g. ; 3. spisverk g., merk g.

Halter¹ g. (-s,-) : harpell b., harp g., skor g., dalc'her g. [iester dalc'herioū], pantilhon g. ; *Federhalter*, doug-pluenn g.

Halter² g. (-s,-) : 1. [kirri-tan] *Fahrzeughalter*, implijer ordinal g., dalc'her karr-tan g. ; 2. [loened] *Tierhalter*, mestr g., perchenn g., dalc'her loen g.

Halterin b. (-,nen) : 1. [kirri-tan] *Fahrzeughalterin*, implijerez ordinal b. dalc'herez karr-tan b. ; 2. [loened] *Tierhalterin*, mestrez b., perchennet b., dalc'herez loen b.

Haltering g. (-s,-e) : ruilhenn stagañ b.

Halterung b. (-,en) : harp g., skor g., pantilhon g., dalc'her g.

Halteseil n. (-s,-e) : 1. stag g., stagell b. ; 2. [merdead.] fun-skor b., pantilhon g., obank b., obant g.

Haltesignal n. (-s,-e) : [trenioū] sinal arsaviñ g., arhent arsaviñ g.

Haltestelle b. (-,n) : arsavlec'h g., arsav g., ehan g., lec'h-ehan g., ehanlec'h g. ; *der Schulbus sammelt die Schüler an verschiedenen Haltestellen ein*, mont a ra ar c'harr-boutin skol a arsavlec'h da arsavlec'h da zastum ar skolidi.

Haltetau n. (-s,-e) : [merdead.] fun-skor b., pantilhon g., obant b., obank g., fard g., fun b., funienn b., tortis g., landon g., oser g., bos g., stag g., ere g., rabank g.

Halteverbot n. (-s) : berz arsaviñ g.

Halteverbotschild n. (-s,-er) : / **Halteverbotsschild** n. (-s,-er) : panell berz arsaviñ b.

-haltig / -hältig ag. : ... ennañ ; *eisenhaltig*, houarnek, houarn ennañ.

haltlos ag. : 1. gwak, dizalc'h, flak ; 2. laosk, ... n'eus ket a zalc'h ennañ, diyoul, diyoulek, distart e youl, flav, dizalc'h, diahelet ; 3. isol ; *haltloses Gerücht*, kaozioū toull ls., komzoù dizalc'h ls.

Haltlosigkeit b. (-) : 1. dizalc'h g., laoskoni b., gwakter g., gwakted b., boukter g., boukted b. ; *Haltlosigkeit des Charakters*, diyoul b., semplidigezh a spered b. (Gregor), spered dinerzh ha dizalc'h g., labaskennegezh b., laoskentez a spered b., spered flav g. ; 2. disolded b.

haltmachen V.gw. (hat hältgemacht) : ober un arsav, arsaviñ, paouezañ, ober ur paouez, harpañ, ober un harp ; *er wird vor nichts haltmachen*, ne souzo dirak netra.

Haltung b. (-,en) : 1. emzalc'h g., emzalc'h korf g., emlakad g., emlakadur g., lakadur g., neuz-dalch' b., dalch' g., doare g., emstumm g., stumm g., emzoug g., kundu b., gread g. ; *stattliche Haltung*, doare-vras g., tres kaer g., neuz kaer b., neuz vat b., feson vat b., stad b., troc'h g., diskouez kaer g. ; *seine stattliche Haltung*, an neuz vat anezhañ b. ; *aufrechte Haltung*, sav g., sonnder g., diazerch' g., diazerch'ded b. ; *herausfordernde Haltung*, emzalc'h daeüs (atahinus) g. ; *feste Haltung*, emzalc'h divrall g., kundu divrall b., divrallded b., divrallder g. ; *gebückte Haltung*, gebeugte Haltung, daoubleg g., daoudort g. ; *bescheidene Haltung*, doare uvel g., uvelder g., uvelded b. ; *zweideutige Haltung*, doare goloet g. (Gregor), emzalc'h gwidilus g. ; *verdächtige Haltung*, emzalc'h disfizius (douetus) g. ; *eine Haltung annehmen*, kemer un neuz ; *um Haltung bemüht sein*, klask e neuz ; *Haltung bewahren*, chom diabaf, mirout an diavaezioū kaer, na ober ur van, menel difrom, chom difrom ; *schöpferische Haltung*, gread-krouiñ g. ; *innovative Haltung*, gread-neveziñ g. ; *eine abwartende Haltung annehmen*, chom war vete gwelet, chom war vetek-gouzout, gortoz betek-gouzout, gortoz gouzout hiroc'h, chom da c'hortoz penaos e troio an traoù, chom etre daou, bezañ etre an dour hag ar c'hler, gortoz, lezel da c'hoiñ, chom (bezañ, menel) war vordo, treizhañ diouzh an amzer, amzeriñ, amzeriañ, gortoz an degouezhioù da zont ; *fordauernde Haltung*, emzalc'h trebadek g. ; *autoritäre Haltung*, emzalc'h aotrouniek g. ; *infantile Haltung*, emzalc'h bugelel g. ; *introvertierte Haltung*, emzalc'h entroat g. ; *extravertierte Haltung*, emzalc'h eztroat g. ; *subjektive Haltung*, emzalc'h dangorek g. ; *objektive Haltung*, emzalc'h ergorek g. ; *konstruktive Haltung*, *positive Haltung*, emzalc'h yaus g., soliadegezh b. ; *ablehnende Haltung*, *negative Haltung*, emzalc'h nachus g., enebiezh b. ; *das steigerte erheblich ihre ablehnende Haltung gegen meinen Vorschlag*, kement-se a rae dezhi argilañ kalz muioc'h, kement-se ne reas nemet kreñvaat hec'h emzalc'h nac'hus ; [lu] *stramme Haltung* ! war evezh, sonn ! ; 2. [arc'hant] *Haltung der Börse*, tuadur ar feurioù er yalch' g., tuadur ar yalch' g. ; 3. [loened] sevel g., magerezh g. ; 4. mirerezh g., miridigezh b., sevenidigezh b. ; 5. [mezeg.] *abnorme Haltung*, kammemstumm g., emstumm kamm g., lakadur kamm g., kammlakadur g. ; 6. [berradur evit Kanalhaltung] rannganol b.

Haltungsfehler g. (-s,-) : [mezeg.] kammneuziad ar skeledenn b., nammdar g., lakadur kamm g., kammlakadur g.

Haltungsschaden g. (-s,-schäden) : [mezeg.] 1. distummadur ar skeledenn g., nammder g.; 2. si emzalc'h g., si emstummel g.

Halunke g. (-n,-n) : jalod g., gardin g., saltin g., kailh g., kailhenn g./b., legestr g. [liester ligistri], hailhon g., maraod g., renavi g., ampoualih g., forbann g., peñsel fall g., labous treut g., labous kailh g., labous kleiz g., stronk labous g., gwall labous g., pikouz fall g., gaster g., truilhenn b., hailhoneg g., jalod g., hailhevod g., hailhevodeg g., stronk g., standilhon g., amprevan g., lanfre g. [liester lanfreidi], lanfread g. [liester lanfreidi], kalkenn g./b., poñsin g., lourin g., ibil treut g., gwallibil g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., kailharenn g., labaskenn b., gidaz g. [liester gidazed], ganaz g. [liester ganazed], gwidal g. [liester gwidaled], foerouz g., tamm foerouz g., boued an ifern g., boued an diaoul g., boued ar bleiz g., boued ar foeltr g., invalant g., kikon g., milon g., mastokin g., penndog g., lakan g., lankon g., lank g. [liester lanked, lankidi], lampon g., jibidoull g., kantolor g., konikl g., kañfard a baot g., kampinod g., ch'wiltouz g., chalvant g., forbann g., korvigeller g.; *kleiner Halunke*, hailhon bihan g.; aus denen werden noch einmal Halunken, ar re-se a zo tud fall en o had, ar re-se a zo danvez tud fall.

Halunkenstreich g. (-s,-e) : jalodaj g., hailhonerezh g., hailhevodaj g., lamponerezh g., lakepoderezh g., taol lakepoderezh g., lankonerezh g.

Hamadah b. (-,-s) : hamada g.

Hamam g. (-/-s,-s) : hammam g.

Hämaphereze b. (-) : [mezeg.] hemaferez b.

Hämatin n. (-s) : [mezeg.] hematin g.

Hämatit g. (-s,-e) : [kimiezh] hematit g.

Hämatologe g. (-n,-n) : [mezeg.] hematologour g., gwadour g.

Hämatologie b. (-) : [mezeg.] hematologiezh b., gwadouriez b.

Hämatologin b. (-,-nen) : [mezeg.] hematologourez b., gwadourez b.

hämatologisch ag. : [mezeg.] gwadouriel.

Hämatom n. (-s,-e) : [mezeg.] bronduenn b., brondu g.

Hämatophage g. (-n,-n) : [bev., mezeg., loen.] gwadezad g. [liester gwadezaded].

Hämatophagie b. (-) : [bev., mezeg., loen.] gwadezadezh b.

Hämatopose b. (-) / **Hämatose** b. (-) : [mezeg.] hemoplastiezh b., gwadusaat g.

Hämaturie b. (-) : [mezeg.] hematuriez b.

Hamburg n. : Hamburg b.

Hamburger¹ g. (-s,-) : [kegin.] hamburger g. [liester hamburgeroù].

Hamburger² ag. : eus Hamburg, ... Hamburg ; einen Zwischenstopp im Hamburger Hafen machen, ober un diskenn e Hamburg.

Hamburger³ g. (-s,-) : annezed Hamburg g.

Hamburgerin b. (-,-nen) : annezadez Hamburg b.

hamburgisch ag. : eus Hamburg, ... Hamburg.

Häme b. (-) : kint g., fioun g., razailh g., drouk'choap g.

Hamen g. (-s,-) : [tekn.] 1. higenn b., bac'h b.; 2. roued b.

Haminoea navicula b. (-) : [loen.] morfav str.

hämisich ag. : 1. drouk, fall, fallakr, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, diaes, tagnous; 2. yud, fell, kivioul, kildrouk, beskellek, gwidilus, gwidal, gwidreüs, drouk'choapus; *hämisches Grinsen*, skrign g., c'hoarzh

skrign g., c'hoarzh-yud g., c'hoarzh ki g., risign g., c'hoarzh gadal g., c'hoarzh dibalamour g., brizhc'hoarzh g., glasc'hoarzh g., rinkin g., richan g., c'hoarzhadennoù garv ls.; *hämisich lachen*, c'hoarzhin yud, c'hoarzhin blech, brizhc'hoarzhin, risignal, risignat, richanañ, skrignal, godisat, godisal, ober ur c'hoarzh ki, ober ur c'hoarzh gadal (Gregor); *hämischer Kerl*, risigner g., richaner g., ki g., drouk'choapaer g.

Hämling g. (-s,-e) : tizhog g., spazh g. [liester spazheien]

(Gregor), spazhad g., den spazh g., paotr maouezet g.

Hammada b. (-,-s) : hamada g.

Hamme b. (-,-n) : stag etre lavnenn ha troad ar falc'h g., ruilhenn ur falc'h b., gouzoug ur falc'h g., lagad ur falc'h g.; eine mit einer Hamme versehene Sense, ur falc'h lagadek b.; die Hamme einer Sense brechen, dic'houzougañ ur falc'h.

Hammel g. (-s,-) : 1. [loen.] maout g.; *Hammel am Spieß, am Spieß gebratener Hammel*, mechoui g. [liester mechouioù]; 2. [dre skeud.] genaoueg g., genaoueg echu g., pothouarn g., podig g., impopo g., glaourenneg g., pampez g., nouch g. [liester nouched], loñseg g. [liester loñsegad], genoù klapez g., genoù da bakañ kelien g., glapez g., genoù patatez g., genoù gwelien g., alvaon g. [liester alvaoned, alvaoneien], houperig g., bourjin g., bleup g., jaodre g., geolieg g., beg don g., beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., beulke g., loukez g., kloukez g., patatezenn b., patoenn b., panezenn b., Yann Banezenn g., gogez g., magn g., penn luch g.

Hammelbeine ls. : [dre skeud.] jemandem die Hammelbeine lang ziehen¹, sachañ d'u.b. war e flip, strilhañ e skouarn d'u.b.; jemandem die Hammelbeine lang ziehen², jemanden bei den Hammelbeinen kriegen, rustoniañ u.b., mont reut d'u.b., mont a-daol d'u.b., ober un tamm katekiz d'u.b., kanañ e santa maria d'u.b., kanañ ar gousperoù d'u.b., sarmonal u.b., savantenniñ u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., lavaret e Bater d'u.b., kontañ e Bater Noster d'u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., [dre eilpenn-ster e brezhoneg] ober e c'hourc'hemennoù d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., krignat fri u.b., sevel e loaiou d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., kontañ e damm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ e billig d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draou d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., lammat war boutonioù u.b., en em arastiñ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., kannañ e gouez (e roched) d'u.b., krozal u.b., krozal d'u.b., ronkal ouzh u.b., kribañ e benn d'u.b., gwalarmiñ u.b., skandalat groñs u.b., noazout u.b., kelenn c'hewrve u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., gourdrouz u.b., reiñ ur c'houez d'u.b., kivijañ tonenn e benn d'u.b. / koueziañ e benn d'u.b. (Gregor).

Hammelbraten g. (-s,-) : [kegin.] rost maout g., rost deñved g.

Hammelfleisch n. (-es) : [kegin.] kig maout g., maout g., kig dañvad g., kig deñved g.

Hammelherde b. (-,-n) : tropell deñved g.

Hammelkeule b. (-,-n) : [kegin.] morzhed-vaout b., morzhedenn vaout b.

Hammelleder n. (-s) : maoutken g.; etwas mit Hammelleder beziehen, maoutkenañ udb.

Hammelragout n. (-s,-s) : [kegin.] Hammelragout mit Bohnen, kefalenn vaout b., navarin g.; Hammelragout mit Frühlingszwiebeln, navarin an nevezamzer g.

Hammelrippchen n. (-s) : [kegin.] kostezenn vaout b.
Hammelschulter b. (-,-n) : eine Hammelschulter, ur skoaz vaout b.
Hammelsprung g. (-s,-sprünge) : 1. [sport, kezeg] lamm dañvad g. ; 2. [polit., istor] mouezhiadeg dre zorioù distag b.
Hammeltalg g. (-s) : soav maout g.
Hammer g. (-s, Hämmer) : 1. morzhol g., horzh [lester horzhioù, herzh, herzhier] b., mailh g., mell g., P. rolig g. ; mit dem Hammer schlagen (klopfen), morzholiañ, distagañ taolioù morzhol, lopañ gant ar morzhol, skeiñ a-dro horzh ; einen Stiel an einen Hammer setzen, einen Hammer mit einem Stiel versehen, troadañ ur morzhol, lakaat un dreujenn d'ur mozhol, fustañ ur morzhol ; er wurde mit einem Hammer erschlagen, lazhet e voe a daolioù morzhol ; 2. [dre skeud.] lieber Hammer als Amboss sein, gwelloc'h eo bezañ kiger eget leue ; zwischen Hammer und Amboss sein, bezañ paket (tapet) etre an horzh hag ar chenn, bezañ tapet etre an nor hag an draped, bezañ etre lost ar bleiz ha toull e revr, bezañ etre lost an diaoul ha toull e revr, bezañ tapet etre an dour hag ar chler, bezañ gweget etre div gostezenn, bezañ etre daou bleg lous ; zwischen Hammer und Amboss geraten, rankout en em silañ etre an horzh hag ar chenn ; P. etwas unter den Hammer bringen, lakaat foar war ubd, gwerzhañ ubd war an uhelañ priz (diouzh ar chresk, diouzh ar gouloù), enkantiñ ubd, gwerzhañ ubd ouzh an uhelañ diner (ouzh an uhelañ priz / en enkant) (Gregor) ; unter den Hammer kommen, bezañ gwerzhet war inkant (diouzh ar chresk, diouzh ar gouloù), bezañ lakaet e gwerzh war an uhelañ priz, bezañ lakaet foar war an dra-mañ-tra ; P. einen Hammer haben, bezañ bet skoet gant ar morzhol, bezañ skoet e benn, bezañ faout e girin, c'hoari gant e voned, bezañ kranked bihan en e benn, bezañ paseet ar Chastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, na vezañ go e doaz, na vezañ ar spered gant an-unan (e spered gantañ, he spered ganti h.a.), bezañ kollet e spered gant an-unan (e spered gantañ, he spered ganti h.a.), bezañ kollet e benn gant an-unan (e benn gantañ, he fenn ganti h.a.), bezañ darngollet (e benn gantañ, he fenn ganti h.a.), c'hoari gant e dog, c'hoari gant he c'hoef, bezañ cheñchet war an-unan, bezañ tec'het e spered, bezañ skañaet e spered, bezañ ur spered forc'hek a zen eus an-unan, fursodiñ, mankout ur berv d'an-unan, mankout ul loaiad d'an-unan, na vezañ mat e benn, na vezañ mat anezhañ, bezañ klañv e benn, bezañ laban, bezañ kollet e sterenn gant an-unan (e sterenn gantañ, he sterenn ganti h.a.), bezañ bet badezet gant eoul gad, bezañ bet badezet gant soubenn wadegenn, bezañ bet ganet war-lerc'h e dad, kaout un tammig lod e park ar Brizh, kaout ul lodenn e park ar Brizh, bezañ eus Kerwazi, bezañ gad diwar c'had, kaout kig leue, bezañ e spered o kerzhout war flac'hioù, bezañ treid leue en e votou, kaout kig leue en e votou, bezañ aet ganto, bezañ paket anezho, bezañ bet lakaet d'an-unan ar spered el lec'h ma'z eo bet lakaet he vi d'ar yar, bezañ e spered el lec'h m'emañ ar vi gant ar yar, bezañ brizh, na vezañ bet meret e bleud an tanavañ, na vezañ ur sklérjenn, na vezañ eus ar c'horadenn gentañ, bezañ chomet ar brenn e-touez ar bleud gant an-unan, na vezañ gwall stank e damouez, bezañ laosket an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, bezañ laosket un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, bezañ mat da dreñ ar rod, bezañ tapet war ar portolof, bezañ toull e vurutell, dougen banniel sant Laorañs, bezañ eus fin ar sizhun, bezañ eus fin ar bloaz, bezañ bet ganet da Sadorn

da noz, bezañ bet ganet da Sadorn goude koan, bezañ bet ganet da Sadorn da noz goude koan diwezhat, bezañ bet ganet goude ar c'hampouezh, bezañ eus dibenn ar bloaz, bezañ eus deizioù diwezhañ ar sizhun, bezañ eus penn diwezhañ ar sizhun, na vezañ eus penn kentañ ar sizhun, kuzhat al loar en e c'henou, parañ al loar en e c'henou, faziañ ur c'hreunenn d'e chapeled, mankout d'an-unan ur c'hreunenn er chapeled ; 3. [sport] horzh b. [lester horzhioù, herzh, herzhier] ; den Hammer werfen, den Hammer schleudern, bannañ an horzh ; 4. [dre astenn., tekñ., arm] ki g. [lester kiou], pluenn b., draen g., draenenn b. ; den Hammer spannen, stegnañ ki e fuzuilh ; Hammer in ungespannter Position, ki distegn g. ; 5. [korf.] morzhol g. ; die Gehörknöchelchen : der Hammer, der Ambosß und der Steigbügel, eskernigoù ar ch'leved : ar morzhol, an annev hag ar stleug.

häammerbar ag. : [tekñ.] mezell, goveliadus.

Hämmerchen n. (-s,-) : morzholiñ g., horzhig b., mell g.

Hammerhai g. (-s,-e) : [loen.] glatter Hammerhai, rinkin penn-mailh g. ; großer Hammerhai, rinkin penn-mailh bras g.

Hammerkopf g. (-s,-köpfe) : [tekñ.] tolzenn vetal ar morzhol b. ; das Auge eines Hammerkopfes, lagad ur morzhol g.

Hammerkreuz n. (-es,-e) : kroaz krougek b.

Hämmerling g. (-s,-e) / **Hämmerlein** n. (-s,-) : lutun g., kornandon g. ; Meister Hämmerling (Hämmerlein), ar bourev g., Mestr an Oberiou Uhel g. (Gregor).

hämmern V.gw. (hat gehämmert) : 1. morzholiañ, distagañ taolioù morzhol, lopañ gant ar morzhol, lopata, mellata, torbilat, pigosat ; der Schmied hämmerte, dass es eine reine Freude war, a-dro-vat (a-bil, gant tourni) e vorzholie (e lope, e pile) ar marichal ken e oa un dudi e welet, un ebat e oa sellet ouzh ar marichal o vorzholiañ (o pilat, o pigosat war an annev), aze 'vat e pigose (e pile) ar marichal ; 2. auf seine Spielsachen hämmern, dotuañ e vravigoù ; du machst dein Spielzeug noch kaputt, wenn du weiter darauf hämmertest, terriñ (foeltrañ, mazaouiñ) a ri da c'hoariell o skeiñ ganti e-giz-se ; heftig gegen die Tür hämmern, skeiñ war an nor a-daoladou, skeiñ mort war an nor, skeiñ taer war an nor, skeiñ feuls war an nor, strapañ an nor, torbilat war an nor, darc'haouiñ an nor rust, hejañ ha dihejañ an nor, hejañ feuls an nor, horjellañ rust an nor, stekiñ-distekiñ ouzh an nor, lopañ war an nor, ober lopoù war an nor, lopata war an nor, skeiñ a-dribilh war an nor, skeiñ a-fardeglev war an nor, skeiñ taolioù pounner ouzh an nor ; 3. das Blut hämmert in den Adern, talmañ (lammat, skeiñ, tosiñ, kalkenniñ, piltrotat, poulzañ, bonañ, pigosat) a ra ar gwad er gwazhied.

V.k.e. (hat gehämmert) : 1. morzholat, pigosat, goveliañ, gwelat, kargañ ; eine Sichel hämmern, goveliañ ur falz, gwelat ur falz, kargañ ur falz ; 2. [dre skeud.] kaltes Eisen hämmern, komz ouzh tud hag a ra skouarn vouzar (hag a stank o divskouarn), mont e gomzoù gant an avel, mont e gomzoù e puñs an avel, kouezhañ e gomzoù war an douar, komz evit ar c'helien, komz ouzh Yann dibalamour (ouzh tud eus Kerskouarneg), komz ouzh pennoù bouzar, komz ouzh tud na selaouont na kuzul na kelenn ebet, komz ouzh tud na reont van ebet.

Hämmern n. (-s) : morzholiadur g., morzholierezh g., morzholiadeg b., morzholiañ g.

Hammerschlag g. (-s,-schläge) : 1. lop morzhol g., taol morzhol g., taol horzh g., morzholiad g., horzhad b., mellad g. ; man hört die Hammerschläge, klevet e veze ar mell o skeiñ, klevet e veze ar morzhol o skeiñ, klevet e veze an taolioù

morzhol ; **2.** ful-tan str. ; **3.** kaoc'h-houarn g., kenn g., koc'hion str., koc'hien str., kenn-houarn g., skant-houarn str., potinaj g.
Hammerschlagschlacke b. (-,-n) : kaoc'h-houarn g., kenn g., koc'hion str., koc'hien str., kenn-houarn g., skant-houarn str., potinaj g.
Hammerschmied g. (-s,-e) : morzholier g.
Hammerstiel g. (-s,-e) : troad ar morzhol g., treujenn b., fust g.
Hammerwerfen n. (-s) : [sport] bannañ-horzh g.
Hammerwerfer g. (-s,-) : [sport] banner-horzh g.
Hammerwerferin b. (-,-nen) : [sport] bannerez-horzh b.
Hammerwerk n. (-s,-e) : govel b.
Hammerwurf g. (-s) : [sport] 1. bannañ-horzh g. ; **2.** bannadenn horzh b.
Hammerwurz b. (-,-en) : [louza.] evor gwenn g.
Hammerzehe b. (-,-n) : [mezeg.] biz-troad stummet evel ur morzhol g. [*Digitus malleus*].
Hammerzither b. (-,-n) : [sonerezh] timpanon g.
Hamming Code g. (-s,-s) : [stlenn.] kod Hamming g., boneg Hamming b.
Hammondorgel b. (-,-n) : [sonerezh] ograou Hammond g.
Hämochromatose b. (-) : [mezeg.] hemokromatoz g.
Hämodialyse b. (-,-n) : [mezeg.] hemodializ g.
Hämoglobin n. (-s) : hemoglobin g.
Hämogramm n. (-s,-e) : hemogramm g., delun gwad g.
hämokompatibel ag. : [mezeg.] gwadkempadus.
Hämokompatibilität b. (-) : gwadkempadusted b.
Hämolymphe b. (-) : [bev.] hemolimf g.
Hämolyse b. (-,-n) : [mezeg.] hemoliz g., gwadloezañ g.
hämolytisch ag. : [mezeg.] hemolitek, gwadloezeus.
Hämopathie b. (-,-n) : [mezeg.] gwadnaoued g.
Hämophiler g. (-s,-) : hemofil g. [*lester hemofiled*].
Hämophilie b. (-,-n) : [mezeg.] hemofiliezh b. ; die Hämophilie wird von den Frauen weitervererbt und betrifft nur die Männer, treuzkaset e vez an hemofiliezh gant ar merc'hed ha ne dizh nemet ar wazed ; an Hämophilie leidend, hemofil.
Hämoprotein n. (-s,-e) : [bev.] hemoprotein g.
Hämoprotein- ag. : ... hemoproteek.
Hämorrhagie b. (-,-n) : [mezeg.] gwadliñv g., gwadliñvañ g., flus-gwad g., koll-gwad g., diwad g. ; tödlich ausgehende Hämorrhagie, diwad marvus g., gwadliñv marvus g.
hämorragisch ag. : [mezeg.] gwadliñvek, gwadliñvel ; hämorragische Manifestation, erzerc'had gwadliñvañ resmiadek g., resmiad gwadliñvañ g.
häorrhoidal ag. / **hämorridal** ag. : [mezeg.] gwazrudezel.
Hämorrhoiden ls. / **Hämorridden** ls. : [mezeg.] gwazrudez b., ruzderiou ls. ; an Hemorrhoiden leidend, gwazrudezek.
Hämosiderose b. (-) : [mezeg.] hemokromatoz g.
Hämostase b. (-) : [mezeg., bev.] gwadkae g., gwadkaeañ g.
hämostatisch ag. : [mezeg.] ... gwadkaeañ, gwadkaeüs, gwadkaeer ; hämostatisches Mittel, gwadkaeer g. ; hämostatische Zange, gwask gwadkaeañ g.
Hämotyp g. (-s,-en) : [bev.] gwadrizh g., hemotip g.
Hämotypologie b. (-,-n) : hemotipologiezh b., gwadrizhouriez b.
Hämotypologisch ag. : hemotipologek, gwadrizhourel.
Hampelmann g. (-s,-männer) : **1.** margoden b., poupig g., meurlarjez g., bimboched g. ; einen Hampelmann basteln, ober ur meurlarjez ; **2.** [dre skeud.] paourkaezh den hep penn na menn g., jostram g., mevel g., margoden b., P. korzenn wak b., P. krank gwak g. ; er ist nur ein Hampelmann, n'eus

dalc'h ebet ennañ, dour eo a zo en e wazhied, gwad pouloudet en deus, hennezh a red gwad irvin (gwad panez) en e wazhied, n'eo nemet un den a c'haller kas ha digas, n'eus startijenn ebet ennañ, n'eus deltu ebet gantañ, ur jañ-blev eo, hennezh a zo ur marmouz gwisket, ur morgousket a zen eo, un allazig a zen a zo anezhañ, hennezh a zo ur bladorenn, tremen a ra ar pep gwellañ eus e amzer o vorediñ, ne ra ket kalz tra, ne ra ket kalz a dra, lizidant eo, diek (lezirek, disaour, dibreder, landreant, laosk, diboan) eo, n'eus ket a wad en e wazhiennou, n'eus ket a wad en e wazhied, n'eus netra ennañ, ne ra neuz ebet, dilañs a zo ennañ, divegon eo, gwevn eo, diegus eo, mors eo, gwad mors a zo ennañ, lizidour eo, kousket eo evel an naer er goañv, ur vuzhugenn a zo anezhañ, lugut eo evel ur velc'hwedenn, bouk eo evel ur velc'hwedenn, gourt eo, lugudus eo, luguder eo, n'en devez na da vont na da zont, ne vez na da vont na da zont ennañ, ne vez mont ebet gantañ, n'eus tamm sap ennañ, n'eus nemet dour irvin en e wazhied, n'eus nemet dour karotez en e wazhied, n'en deus tamm mel en e eskern, hennezh a zo ur varvadenn (ur varvasenn, ur veuzelenn, ul labaskenn) anezhañ, hennezh a zo ul luduenn, hennezh a zo evel un tamm koad, hennezh a zo ur gorzenn wak anezhañ, hennezh a zo ur c'hrank gwak anezhañ ; sie hat aus ihm einen Hampelmann gemacht, e vargodennet he deus, pont ha plankenn eo dezhi, pont ha pavez eo dezhi, ober a ra pont ha plankenn dindani, pont ha plankenn eo ganti, gouzer ha skabell eo dindan he zreid, hennezh a vani anezhañ evel a gar, hennezh a ra torchenn dezhi, ober a ra pezh a gar gantañ, margodennet he deus anezhañ, kaset digaset e vez ganti, kas a ra anezhañ diwar-bouez (dre benn) e fri, sentiñ a ra outi hep klemm na gwigour, hennezh a bleq dirazi da vezañ gwelien, hennezh a zo dindan gazel-ge ganti, bale a ra kempenn war he ger.

hampeln V.gw. (hat gehampelt) : fichfichal, lammat, fifilat, en em vaniañ, difretañ meskañ.

Hamster g. (-s,-) : hamster g., razh-segal g. ; bei Hamstern ist die Tragezeit sehr kurz, an hamstered a zo berr o amzer dougen.

Hamsterbacken ls. : P. adjodou ls., advoc'hoù b.

Hamsterer g. (-s,-) : rasteller g., daspugner g., serrer g., riñser g., arlouper g., bernier g., Yann e c'houstell g.

Hamsterin b. (-,-nen) : rastellerez b., daspugnerez b., serrerez b., arlouperez b.

Hamsterkauf g. (-s,-küufe) : [armerzh.] prenadennoù rakdiwall ls., prenadennoù rageveshaat ls., rastellerez g., serriñ g.

hamstern V.k.e. (hat gehamstert) : berniañ, rastellat, sanailhañ, gronnañ, dastum, boniañ, kadaviñ, serriñ ; Geld hamstern, heoliañ arch'ant, sevel arc'ant, teñzoriañ, kuzhiadañ, gwrac'hellat paper, berniañ arc'ant gant ar rastell, rastellat arc'ant, rozellat arc'ant, tolpañ arc'ant, tolpañ, dastum, krabanata, berniañ ; Waren zu Spekulationszwecken horten und hamstern, lakaat kernez da zont, rastellat marc'hadourezh en amboaz arvrokañ ganto.

Hamstern n. (-s) : [armerzh] prenadennoù diwall ls., prenadennoù rageveshaat ls., boniañ g., kadaviñ g., rastellerez g., serriñ g.

Hand b. (-, Hände) :

I.

II. Gant 'haben'

III. Gant verboù all

IV. Estlammadennou

V. Gant un araogenn
VI Sterioù all

I. dorn g. [*liester daouarn, daouzorn, dormioù, daouarnioù*], P. patin g., kraban b., pagnon g., pav g./b., meñgnez g., bazh b.; *Vorderteil der Hand*, kentdorn g.; *mit den Händen*, gant e zaouarn; *mit beiden Händen, mit den zwei Händen*, gante zaou zorn; *die flache Hand*, palv an dorn g., plad an dorn g.; *die hohle Hand*, kalon an dorn b., ar voz b. [*liester an divoz*], ar flac'h b. [*liester ar flac'hou, an divflac'h*], pleg an dorn g., pod an dorn g.; *die gesunde Hand, die unverletzte Hand*, an dorn mat g.; *behandschuhte Hand*, dorn maneget g.; *von dicken, hervortretenden Adern durchzogene Hand*, dorn gwazhiennet tev g., dorn gwazhiennek g.; *Hand, an der ein oder mehrere Finger fehlen*, dorn boulc'h g.; *geschwollene Hand*, dorn koeñvet g., dorn foëñvet g., dorn kousket g., aoudi g.; *die rechte Hand*, [*komzoù bugale vihan*] *die schöne Hand*, an dorn mat g., an dorn dehou g.; *rechter Hand*, a-zehou, war an tu dehou, a zorn dehou, en dorn dehou, en tu dehou, war an dorn dehou; [*dre skeud.*] *jemandes rechte Hand*, keneil g., koantañ gwaz u.b. g. (Gregor), komper g., kenseurt g., gwellañ skoazell b., gra-pep-tra g.; *er hat an ihm seine rechte Hand verloren*, kollet en deus gantañ ar gwellañ dant eus e benn; *linke Hand*, dorn kleiz g., dorn fall g., dorn mañchart g., P. bazh kleiz b.; *ihre linke Hand legte sie auf meine rechte*, gant he dorn kleiz e c'holoas din va dorn dehou en hec'h hini; *linker Hand*, a-gleiz, en dorn kleiz, en tu kleiz, war an tu kleiz, war an dorn kleiz, war e zorn kleiz; *eine schwielige Hand*, un dorn karnus (*kaledennek*) g.; *mit der freien Hand*, gant e zorn dispeig; *sie hat feingliedrige Hände*, hirvoan eo he bizied; *er hat breite starke Hände*, un dorneg a zo anezhañ, ur paotr dornek eo, melloù daouarn en deus; *mit verkehrter Hand*, gant kil an dorn, gant e gildorn, gant ur c'hildornad; *die Hand schließen, serriñ e zorn*; *die Hand öffnen, digeriñ e zorn*; *die Hände in die Hüften stemmen*, lakaat e zaouarn war e zivgroazzel, bezañ an daou zorn gant an-unan war ar c'horniou-klun (e zaou zorn gantañ war e gornioù-klun, he daou zorn ganti war he c'hornioù-klun h.a.); *Schmerzen in der Hand*, dornad g.; *eiserne Hand*, dorn dir g.; *mit eiserner Hand vorgehen*, bezañ dir e graban, bezañ start a zorn; *mit eiserner Hand herrschen*, bezañ dir e graban, ober e renkoù en ur vro; *Politik der eisernen Hand*, politikerezh kaset en-dro gant un dorn dir g., politikerezh morzhel g., renadur hag a oar kaout krog, renadur start ha strizh g.; *die starke Hand*, an nerzh g., an taolioù ls.; *ausgestreckte Hand, dargebotene Hand, helfende Hand*, dom astennet g., dorn sikourus g., dorn skoazellus g.; [*relij.*] *die Hand Gottes*, dorn Doue g.

II. Gant 'haben'

Hände wie Klodeckel haben, Hände wie Waschbretter haben, bezañ d'an-unan daouarn evel pilligoù, bezañ e zaouarn evel pilligoù, bezañ ledan e zaouarn evel golvazhioù; *ich habe noch nie eine Waffe in der Hand gehabt*, james n'on bet krog en un arm; *Hand und Fuß haben*, bezañ poellet mat, bezañ dalc'h ha poell gant an dra-mañ-tra; *ein Vorschlag, der wirklich Hand und Fuß hat*, ur c'hinnig poellet mat g., ur c'hinnig pouezet mat g., ur c'hinnig dalc'h ha poell gantañ g., ur c'hinnig soñjet a-zevri ennañ g., ur c'hinnig soñjet parfet ennañ g.; *die Sache hat weder Hand noch Fuß*, n'eus na poell na dalc'h en dra-se, n'eus na penn na lost d'an dra-se,

n'eus na tu na feson d'an dra-se, n'eus na penn na revr d'an dra-se, an dra-se n'en deus na penn na lost, an dra-se n'en deus na penn na troad, an dra-se n'eo na du na gwenn, penn diouzh penn eo an dra-se, se 'zo pell diouzh gwel ar skiant-vat, ne vez penn diouzh lost en dra-se (Gregor); *da haben Sie meine Hand darauf*, roit din ho torn ma vo tonket! tonkit aze! dav! dav dezhi! darc'haou aze! bezet! reiñ a ran deoc'h va ger! ; *seine Hand im Spiel haben*, a) bezañ lodek en afer, bezañ e fri en afer, bezañ roud e zorn war ubd, bezañ lec'h e zorn war ubd; b) kaout e damm da lavaret iveau, kemer lod en dra-se, kaout da welet en afer-se; c) bezañ kiriek d'ubd, delc'her ar sac'h, bezañ kenlodek; *zwei linke Hände haben*, bezañ diampart, bezañ distu, bezañ dornet fall (loaiiek, meudek, mañchek, kleiz, kleizek, glaouch, heut, loerek), bezañ mat da vont da gaoc'h gant ur gordenn, bezañ daouarn drouk d'an-unan, bezañ daouarn yod d'an-unan, bezañ kleiz da labourat, bezañ lugut da labourat, na gaout neuz ebet da labourat, mousogañ, bezañ kropet, na vezañ divreih ebet d'an-unan, na vezañ digaot ebet d'an-unan; *die Hand immer in der Tasche haben*, bezañ brokus (lark), na vezañ stag e groc'hen ouzh e gein, na vezañ tost e groc'hen d'e gein; *die Hände frei haben*, [ster rik] bezañ goullo e zaouarn, bezañ dieub e zaouarn; *völlig freie Hand haben*, bezañ lizher digor gant an-unan, bezañ e gabestr war e voue, kaout pep frankiz d'ober pezh a blii d'an-unan, bezañ lezet en e vadober, bezañ lezet en e ziviz, bezañ d'an-unan da zivizout hervez ma kavo gwelloc'h, bezañ lezet da heul e santimant, bezañ dinask evit ober ar pezh a zo en e garg, na gaout luz ebet, bezañ diliamm (dispeg) d'ober pezh a garer, bezañ en aez (en e ec'hon), bezañ lezet d'ober e roll, bezañ lezet kordenn gant an-unan, gallout ober pezh a garer, bezañ frank war an-unan / bezañ e frankiz / kaout frankiz / bezañ ec'hon d'an-unan (Gregor); *er hat alle Trümpfe in der Hand*, kouezhet eo brav ar c'hartoù en e zaouarn, emañ al letern hag ar gouloù gantañ, emañ ar gontell hag an dorzh gantañ; *eine glückliche Hand haben*, kaout un dorn a chañs, kaout un dorn mat, bezañ chañsus, na erruout nemet gwell war well gant an-unan, bezañ un den a chañs; *eine ungeschickte Hand haben*, kaout ur gwall zorn, bezañ dornet fall, bezañ loaiiek (diampart, dizampart, meudek, mañchek, kleiz, kleizek, glaouch, heut, loerek), bezañ mat da vont da gaoc'h gant ur gordenn, bezañ daouarn drouk d'an-unan, bezañ daouarn yod d'an-unan, kaout daouarn yod; *eine lockere Hand haben*, na vezañ evit e zorn, bezañ prim, bezañ atav an dorn aroak an-unan (e zorn en e raok gantañ, he dorn en he raok ganti h.a.), mont diouzhu d'an taolioù, dantañ kent harzhal, bezañ taer e bav; [*dre skeud.*] *eine milde (offene) Hand haben*, bezañ madelezhus (lark, brokus, tener e galon, kalon-vat-holl, ur galon vat a zen), bezañ un den a galon vat, bezañ mat-ral; *schmutzige Hände haben*, a) [ster rik] bezañ lous e zaouarn; b) [*dre skeud.*] na vezañ glan a dorfed; *alle Hände voll zu tun haben*, kaout mil maneuri d'ober, bezañ war vec'h, bezañ beuzet gant al labour, bezañ prez labour gant an-unan, bezañ prez labour war an-unan, kaout labour d'ober dreistpenn, kaout labour dreistpenn, na c'houzout pelec'h skeiñ e benn, bezañ dall gant al labour, bezañ bec'h war an-unan, bezañ e-kreiz ar bec'h, kaout bec'h labour, bezañ foulet gant al labour, bezañ foulmac'hent gant al labour, kaout labour spontus, bezañ

penndallet gant al labour, bezañ ampleret gant al labour, bezañ foul war an-unan, bezañ mezv evel ar yer en eost, bezañ mac'homet gant al labour, bezañ leun a gefridi, kaout re garrad, bezañ friket gant al labour, bezañ brevet gant al labour, bout herr labour war an-unan, bezañ dever war an-unan, P. bezañ bec'h war e lasenn.

III. Gant verboù all

Hand anlegen, reiñ (dougen, teuler) dorn, reiñ un taol dorn, kregiñ e-barzh, mont dezhi, stagañ ganti, pegañ e-barzh al labour, en em lakaat da labourat, en em stagañ da labourat, kregiñ el labour, kregiñ gant al labour, kregiñ e-barzh ; seine Seele in Gottes Hand legen, erbediñ e ene da Zoue, gourc'hemann e ene da Zoue ; niemand kann Gottes Hand zurückhalten, ne c'hall den arbenn dorn Doue, ne c'hall den herpel dorn Doue ; die Hand zum Munde führen, kas an dorn d'e c'henou ; ihm zittern die Hände, seine Hände zittern, krenañ a ra e zaouarn ; jemandem die Hand schütteln, jemandem die Hand drücken, stardañ e zorn d'u.b., stardañ an dorn d'u.b., reiñ ur stard-dorn d'u.b., reiñ un dornad karantez d'u.b., ober ur stard da zorn u.b., ober ur stard-dorn d'u.b., kregiñ e dorn u.b., serriñ dorn u.b. en e hini ; jemandem die Hand bieten, jemandem die Hand hinstrecken, jemandem die Hand hinhalten, astenn e zorn d'u.b., astenn e zorn etrezek u.b., astenn e vrec'h a-du gant u.b. ; die hohle Hand hinhalten, die Hand zum Betteln ausstrecken, die Hand zum Betteln aufhalten, astenn e zorn, goulenn an aluzen, goulenn aluzen, klask an aluzen, kestal ; sich die eingeseiften Hände abspülen, disoavoniñ e zaouarn ; die Hand ballen, stardañ e zorn (e veih-dorn), serriñ e zorn (meilh e zorn) ; das Falten der Hände, joentradur an daouarn g. ; die Hände falten, juntañ (joentañ, joentrañ, kroaziañ, dastum) e zaouarn, P. lakaat e zaouarn pok-ha-pok ; mit gefalteten Händen, e zaouarn e kroaz, e zaouarn joentret, an daouarn palv-ha-palv, P. e zaouarn pok-ha-pok ; [relij.] sie beteten mit gefalteten Händen, bez e oant o pediñ, juntet ganto o daouarnioù (o daouarnioù) - o pediñ e oant, o daouarnoù e kroaz - o pediñ e oant, o daouarnoù ganto palv-ouzh-palv ; die Hände auseinander falten, dijontañ e zaouarn, disjontañ e zaouarn ; seine Hände flach gegeneinanderlegen, lakaat e zaouarn a-blad an eil ouzh egile, lakaat e zaouarnn palv-ha-palv, lakaat e zaouarn pok-ha-pok ; die Hände zusammenlegen, lakaat e zaou zorn a-bok an eil ouzh egile ; ihre Hände sind von der Krätze entstellt, un daouarn dispennet gant ar gal he deus ; jemandem die Hand geben, kregiñ e dorn u.b. ; gib mir die Hand ! deus da zorn em hini ! deus da zorn din ! ; sich (dat.) die Hand geben, um eine Menschenkette zu bilden, skoulmañ an daouarn d'ober ur chadenn ; [Bibl] lass deine linke Hand nicht wissen, was die rechte tut, gra na ouezo ket da zorn kleiz ar pezh a ra da zorn dehou ; jemandem die Hände abhacken, dizornañ u.b. ; jemandem eine Hand abhacken, dizornañ u.b., mognañ u.b. ; jemandem die Hand abschlagen, troc'hañ e zorn d'u.b., troc'hañ e zorn diouzh u.b., dizornañ u.b. ; er ließ ihm die rechte Hand abschlagen, ober a eure (ober a reas) troc'hañ e zorn dehou dioutañ ; eine Hand verlieren, mognañ ; von seiner Hände Arbeit leben, bevañ diwar poan e zivrec'h, bevañ diwar-bouez e zaouarn, bevañ diwar-bouez e zivrec'h, gounit e vara diwar-bouez e zivrec'h, gounit e damm diwar-bouez e zivrec'h, na gaout nemet pouez e zivrec'h da vevañ, bevañ diouzh e labour ; seine Familie von seiner Hände Arbeit ernähren, na gaout nemet pouez e zivrec'h da vevañ

e dud ; [dre skeud.] ihm sind Hände und Füße gebunden, hennezh a zo nasket berr, dalc'het e vez berr, en dic'haloud emañ, er blotoù emañ ; die Hand auf der Tasche halten, nac'h diyalc'hañ, bezañ start war an distag, bezañ start war e arc'hant, bezañ tost, bezañ tost d'e chakot, bezañ tost d'e wenneien, bezañ azezet war e c'hololloù, bezañ tost da douzañ kein ul laouenn-dar, bezañ tost da gignat ur c'hwenenn, bezañ tost evel ur preñv, na vezañ buan da ziskravañ diouzh e wenneien, bezañ eus gouenn an touseg en deus aon ne vankfe an douar dezhañ da zebriñ, bezañ pizh-euzhus, na vezañ ar c'hiz gant an-unan da stagañ e chas gant chapeledou silzig, bezañ kevnidet e yalc'h, leuskel e wenneien da verglañ en e yalc'h, bezañ klañv pa ranker foetañ ul liard toull, bezañ troet war an dastum, bezañ troet war ar serr, na vezañ tenn gwenn e revr, bezañ moan e vizied, armerzhañ a gement tu 'zo ha reiñ netra da zen, bezañ ur Yannig sec'h a gein, bezañ kras e revr, bezañ stag e groc'hen ouzh e gein (tost e groc'hen d'e gein), bezañ peg start hec'h hiviz ouzh he c'hein, naç'hañ paeañ ; die Hand heben, sevel e zorn, gorren e zorn ; diejenigen, die damit einverstanden sind, sollen die Hand erheben ! gorroet ho torn kement a zo asant ! ; die Hand gegen jemanden erheben, bantañ e zorn war u.b., sevel e zorn war u.b., diskouez kil e zorn d'u.b. ; die Hand von etwas lassen, na lakaat e fri e-barzh ubd, na emellout eus ubd, treiñ diwar ubd, chom pell diouzh ubd, mont diwar-dro ubd ; jemandem freie Hand lassen, reiñ lizher digor d'u.b., reiñ galloud leun d'u.b., lezel kordenn gant u.b., reiñ pep frankiz d'u.b., lezel u.b. en e roll (d'ober e roll), lezel u.b. en e viviz, lezel kabestr (kabestr hir, kabestr laosk) gant u.b. ; letzte Hand an ein Werk legen, die letzte Hand an ein Werk legen, peurechuiñ un oberenn bennak, ober e veskelloù d'ubd, distremen ubd (Gregor), lipat ha peurlipat ubd., peurgribañ ubd, peurvegañ ubd, kinklañ brav ubd, peurober brav-kenañ ubd, turgnañ ubd., flourañ ubd, ober an talaroù, kalfichat ubd, parañ e labour, degas ar vistradenn ; Hand an sich legen, klask en em lazhañ, klask en em zistrujañ, klask lakaat termen d'e vuhez, klask en em wallañ, klask en em ober, klask ober fin eus e vuhez, klask en em forsiñ war gein an Aotrou Doue ; die Hand auf etwas legen, lakaat e grabanoù (an dorn) war ubd, krabanata ubd, lakaat ubd en tu diouzh an-unan, perc'hennañ ubd, sammañ ubd, kribañ madoù e nesañ, divorañ ubd, skrapañ ubd, dont da vestr war ubd ; die Hände in den Schoß legen, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forc'h, kaout lod e Kerdiboan, yeuiñ, sellet ouzh an heol, digolierañ, ober e zidalvez, reiñ bec'h d'ar gordenn laosk, derc'hel a-dreñv, tennañ war-dreñv, chom war-dreñv, sachañ da c'hennañ, disterniañ, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da selaou ar mouil'h o foerat, chom da velc'hweta, prederiañ ar pevar avel, treiñ ar chi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da sellet ouzh an oabl o tremen ; seine Hand für etwas ins Feuer legen, mont da gred evit ubd, kemer ubd war e chouk, respont diouzh ubd ; seine Hand für jemanden ins Feuer legen, mont da gred evit u.b. ; ich lege dafür meine Hand ins Feuer, ra vin lazhet (dallet) ma n'eo ket gwir kement-se, an diaoul ra 'm sammo ma n'eo ket gwir an dra-se ; jemandem die Hand reichen, astenn e zorn d'u.b. ; reich mir die Hand ! deus da zorn em hini ! deus da zorn din ! ; sich (dat.) die Hand reichen, einander die Hand reichen, astenn an dorn an eil d'egile ; ihm rutscht leicht die Hand aus, n'eo ket evit e zorn, prim eo : an taol kerkent (kenkent) hag ar gomz, emañ atav e zorn arozoañ, mont a ra d'an dud evel ur c'hi d'ur paotr kozh, hennezh a zo buan da skeiñ, mont a ra

diouzhtu d'an taolioù, dantañ a ra kent harzhal, taer eo e bay, techet eo da gregiñ mut en dud ; *ich schreibe ebenso gut mit der linken Hand wie mit der rechten*, skrivañ a ran ken gant an dorn kleiz, ken gant an dorn dehou ; *er kann sowohl mit der linken als auch mit der rechten Hand schreiben*, gouest eo da skrivañ gant e zaou zorn, gouest eo da skrivañ kenkoulz gant e zorn kleiz ha gant e zorn dehou, gouest eo da skrivañ kenkoulz gant e zorn kleiz evel gant e zorn dehou ; *jemandem die Hand fürs Leben reichen*, dimeziñ u.b. ; *jemandem die Hand seiner Tochter versagen*, nach dimeziñ e verç'h u.b., nach ouzh u.b. dimeziñ d'e verç'h, nac'h dorm e verç'h ouzh u.b., dinac'h dorm e verç'h ouzh u.b., dinac'h dorm e verç'h u.b. ; *um die Hand eines Mädchens anhalten, um die Hand eines Mädchens bitten*, goulenn dorm ur plac'h yaouank, goulenn ur plac'h yaouank da zimeziñ, goulenn ur plac'h yaouank da eurediñ, ober ar goulennou, goulenn ur plac'h da bried digant he zud, goulenn ur plac'h evit pried digant he zud ; *die Hände ringen*, gweañ e zaouarn ; *die Hände vors Gesicht schlagen*, kuzhat e zremm a-dreñv d'e zaouarn ; *die Hand über die Augen decken*, lakaat e zorn dirak e zaoulagad ; *man kann die Hand vor den Augen nicht sehen*, ne weler banne (berad, seurt ebet), ne weler ket palv an dorm ; *bei dieser Dunkelheit musste man die Augen in die Hand nehmen, wenn man etwas erkennen wollte*, ne veze gwelet tost banne ebet gant an teñval ma oa, ne weled tost tamm (tost seurt ebet, tost netra, tost banne, tost berad) gant an teñval ma oa, ne oa ket tu da welet palv e zorn zoken ; [tr-I] *seine Hände in Unschuld waschen*, ober e Boñs Pilat, en em zizober (en em zifraeañ, en em zjabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus pep atebegezh evit pezh a c'hoarvezo, gwalc'hiñ e zaouarn eus un torfed da zont, dianzavout an disterañ kiriegezh er pezh a c'hoarvezo, fellout d'an-unan chom er-maez eus an taol, lavaret bezañ didamall diouzh ar pezh a c'hoarvezo ; [kr-I] *eine Hand wäscht die andere*, a) kem evit kem - mann evit mann ; b) [gwashaus] dalc'h mat ha me a gigno an hanter eus ar c'hroc'hen az po, ken bras laer eo neb a zalc'h ar sac'h evel neb a laka e-barzh, gwashoch' ar selaouer eget al laer ; *gibt man ihm den kleinen Finger, so will er gleich die ganze Hand*, ro un troad dezhañ hag e truflo tri all - lak an diaoul e penn izelañ an ti, hep dale er penn uhelañ e vestr a ray - seul vui, seul c'hoazh - n'en deus ket hanter morse - seul vui en deus an den seul vui e fell dezhañ kaout - kalon an den a zo c'hoantus - gra da oan hag e vi touzet - mar grit ho tañvad e viot touzet - mar plegez da vezañ gwelien e vi lonket gant ar moc'h - dre forzh bezañ re vat e teuer da vezañ sot - lez kaoc'hig da zont ha arc'hoazh en do c'hoant foerig da zont - ma kar an den e vo mach'et gant kement den fall a zo tout - ma kar an den e vo mach'et gant kement loen fall 'zo ha n'en do mann da lavaret - mar lezfe un den an dud da varc'hegezh anezhañ, ne vefe fin ebet ; *die Hände über dem Kopf zusammenschlagen*, sevel e zaouarn a-us d'e benn ha strakal anezho evit diskouez e zipit, sevel e zivrec'h d'an nec'h (e zivrec'h er vann) evit diskouez e zipit ; *jemandem die Hände schmieren*, reiñ manegoù d'u.b., reiñ ur vanegad d'u.b., reiñ spilhoù d'u.b., reiñ gwin ar marc'had d'u.b., reiñ arc'hant dre zindan d'u.b., reiñ un tamm mat a werzh-butun dreist marc'had d'u.b., gouestlaouiñ u.b., prenañ u.b. ; *dem Pförtner die Hände schmieren*, lardañ ar morzhol.

IV. Estlammadenoù

Hände hoch ! ho taouarn er vann ! ho taouarn d'an nec'h ! ; P. *Hände weg ! tenn da zaouarn diwami ! ho torn diwar an*

dra-se ! na stokit ket ho torn (na stok ket da zorn) ouzh an dra-se ! lamit ho taouarn (lam da zaouarn) diouzh an dra se ! *Hände weg von ...*, arabat deoc'h lakaat ho torn war ..., na sank ket da fri en dra-se ! n'ay ket da fri aze ! emell eus ar pezh a sell ouzhit ! an dra-se n'eo ket da stal eo ! pep hini e vutun ! n'eo ket da batatez ! ; *Hand aufs Herz !* kuit a c'haou, e gwirionez, e gwir, el leal, leal, e-leal, e pep lealded, hep lavaret gaou, hep komz ger gaou, hep komz gaou, hep ger gaou ; *die Hand darauf ! m'en tou !*

V. Gant un araogenn

an : *wieviel Finger sind an meiner Hand ?* pet biz a zo war va dorm ? ; *an der Hand*, war-bouez e zorn, dre e zorn, a-ere (en ere) an dorm, a-bouez an dorm, dre an dorm ; *ein Kind an der Hand führen*, kas ur bugel war-bouez e zorn, kas ur bugel a-bouez an dorm, ren ur bugel dre an dorm, kas ur bugel a-ere (en ere) an dorm ; *an Händen und Füßen gefesselt*, liammet e zaouarn hag e dreid dezhañ, treid ha daouarn liammet, potailhet e izili dezhañ, rouestlet ; [dre skeud.] *an Händen und Füßen gebunden*, nasket berr, dalc'het berr, dic'halloud, er blotoù ; *an Hand dieser Urkunde*, gant harp an diell-mañ, war-bouez an diell-mañ ; *etwas an der Hand haben*, bezañ udb dindan e zorn (dindan taol e zorn, a-hed dorm, war-hed e vrec'h), kaout udb dindan dorm, kaout udb dindan e zorn, kaout udb a-zindan e zorn, bezañ prest d'ober prim gant udb ; *jemandem an die Hand gehen*, reiñ dorm d'u.b., reiñ an dorm d'u.b., dougen (teuler) dorm d'u.b., reiñ un taol dorm (skoaz, un tamm skoaz) d'u.b., dibab u.b. ; [kenw.] *etwas an Hand geben*, reiñ e feurm-trezer'hel.

auf : *es liegt auf der Hand, das liegt klar auf der Hand !* anat eo ! kement-se a zo anat ! un anadenn didouell eo ! brav eo gouzout ! kaer eo gouzout ! aes eo gouzout ! sklaer eo gouzout ! anat an dra ! se 'zo sklaer ! tremen splann eo ! tremen anat eo ! un dra splann hag anat an hini eo ! anat eo da welet ! kaer eo gwelet ! an dra-se a zo sklaer pezh a c'hall bezañ, kement-se a zo sklaer evel an deiz (sklaer evel dour feunteun, sklaer evel dour stivell, sklaer evel dour bev, sklaer evel dour-sav) ; *es liegt auf der Hand, dass er lügt*, gevier anat a zo gantañ, c'hwezh ar gaou a zo gantañ, sklaer eo emañ o troadañ gevier, kaer eo gouzout emañ o troadañ gevier ; *jemanden auf Händen tragen*, reiñ kaol d'u.b., treujou hag all - reiñ pour gwirizienou hag all d'u.b. - uhelaat u.b. dreist ar begoù gwez - meuliñ u.b. dreist ar bord - meuliñ u.b. dreist - kas u.b. en tu-hont d'an neñv - reiñ meuleudioù divuzul (amzere) d'u.b. - kanañ meuleudi d'u.b. - tresañ ton d'u.b. - ober lid bras d'u.b. - kanmeuliñ u.b. - milganmeuliñ u.b. - meuliñ u.b. dreistpenn - na baouez a ganañ meuleudi d'u.b. - hilligañ u.b. - ober moumounerezh d'u.b. - kaout ur c'hein gwevn hag ur genoù flour dirak u.b. - reiñ lorç'h d'u.b. - flodañ d'u.b. - ober kudoù d'u.b. - ober kudoù dirak u.b. - sirañ e votou d'u.b. - lipat e votou d'u.b. - lorç'hañ u.b. - kas fouseou d'u.b. - troc'hañ fouseou gant u.b. - ober fouseou ouzh u.b. - lakaat fouge en u.b. - reiñ lorç'h d'u.b. - ober fousgasou gant u.b. - fouseal u.b. - fougasiñ u.b. - ober stad vras eus u.b. (d'u.b.) - reiñ mel d'u.b. gant al loa-bod - reiñ ur begad mel d'u.b. - reiñ kaol d'u.b. - reiñ kaol d'ar c'havr - reiñ pour d'u.b. - reiñ moged d'u.b. - mogediñ u.b. - noilhat (mignañ, moumounañ, kaezhigañ) u.b. - kaezhañ u.b. - ober chalantiz d'u.b. - lakaat u.b. da goñfortiñ - cherisañ u.b. - ober brav d'u.b. - mont brav d'u.b. - ober flourig d'u.b. - glochat d'u.b. - ober gloch d'u.b. - loloiñ u.b. - menoniñ u.b. ; *auf den Händen sitzen*, na ober ur c'heuz eus e zaouarn, na ober ur siseurt, lakaat e zaouarn an eil en egile, ober e gorf didalvez, erbediñ e revr, ober e zidalvez, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e

forc'h, kaout lod e Kerdiboan, yeuiñ, sellet ouzh an heol, chom da selaou ar mouilc'hi o foerat, reiñ bec'h d'ar gordenn laosk, derc'hel a-dreñv, tennañ war-dreñv, chom war-dreñv, sachañ da c'hennañ, na ober netra gant e gorf, prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da vel'chweta, chom da sellet ouzh an oabl o tremen, landreantiñ, leozenniñ, morisañ, ober e voris, [dre eilpennster] ober aner, bezañ feneant evel chas, na ober glad, na ober taol ebet, na ober mann a-hed an deiz, na ober netra gant e zaou zorn, na beuriñ ha na zaskiriat, na ober ur c'hrogad, na ober ur c'hraf, na ober an disterañ kraf, pladorenniñ, en em arouaregiñ, en em awaregiñ, labaskenniñ, morzañ en didalvoudegezh, chom da baouez, chom da blavañ, chom da yariñ ; *ich bezahle dann alles bar auf die Hand*, me 'baeo tout pizh-rash en un taol - me 'baeo tout, riget mat, en un taol ; [sport] *auf den Händen laufen*, bale war e zaouarn, c'hoari tourig-ar-prad, lakaat tourig er prad.

aus : *aus der hohlen Hand heraus*, war an tomm, diwar sav, war an tach, a-daol-dak, war an taol, war ar prim, war an trumm ; *aus erster Hand*, ouzh eeun, war eeun, digant ar produer, nevez-flamm, hep hanterouriez, kentañ dorn ; *ich habe es aus erster Hand*, me zo sur eus ar pezh a lavaran, a berzh-vat (a hent vat) e teu ar c'heleier-se, diarvar on diwar-benn kement-se ; *aus zweiter Hand*, a eil dorn, eil dorn, dre hanterouriez unan all, diwar ar berchenn uhelañ ; *das Buch glitt ihm aus der Hand*, kouezhañ a reas al levr diouzh e zorn, kouezhañ a reas al levr digantañ, diflipañ a reas al levr diouzh e zorn ; *der Krug schlüpfte ihm aus den Händen*, der Krug fiel ihm aus den Händen, der Krug glitt ihm aus den Händen, der Krug ist ihm aus den Händen gerutscht, ar piched a oa aet digantañ, ar piched a oa kouezhet digantañ, kouezhet e oa ar piched eus e zaouarn, kouezhet e oa ar piched eus etre e zaouarn ; *aus beiden Händen trinken*, evañ a-vozadoù ; *aus vollen Händen*, a-leizh-dorn, a-zornadoù, dre zornadoù, leizh e zaouarn gantañ, a-vozadoù, a-grabanadou ; *aus freier Hand zeichnen*, tresañ evel ma teu, tresañ diwar sav ; *aus freier Hand verkaufen*, gwerzhañ hep bezañ rediet d'en ober (hep nep redi, a-youl-vat, dre gaer, a-c'hrad-vat) ; *etwas aus der Hand geben*, en em zizober (en em zifraeañ, en em zjabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus ubd, en em ziaesaat ag ubd, dijabliñ ag ubd, dijabliñ diouzh ubd, diskregiñ diouzh ubd, difoarañ diouzh ubd, lavaret kenavo d'udb, dilezel ubd ; *eine Verantwortung aus der Hand geben*, lezel an dorn gant unan all ; *jemandem aus der Hand fressen*, a) debriñ eus dorm u.b. ; b) [dre skeud.] bezañ e dorm (diouzh dorm) u.b.

bei : *bei der Hand*, war-bouez (diwar-bouez) e zorn ; *etwas bei der Hand haben*, kaout ubd dindan dorm, kaout ubd dindan e zorn, bezañ ubd dindan e zorn (dindan taol e zorn, a-hed dorm, war-hed e vrec'h), kaout ubd a-zindan e zorn, bezañ prest d'ober prim gant ubd, kaout ubd dindan diraez ; *du wirst es bei der Hand haben*, eno e vo raktal dit ; *jemanden bei der Hand nehmen*, kregiñ e dorm u.b.

hinter : [dre skeud.] *hinter vorgehaltener Hand*, gant komzoù distroet, gant damvenegoù, gant komzoù goloet, en ur vouskomz, en ur zamgomz, en ur voustamall.

in : *Hand in Hand*, dorn-ouzh-dorn, dorn-ha-dorn ; *Hand in Hand spazieren gehen*, mont da bourmen dorn-ouzh-dorn, mont da bourmen dorn-ha-dorn ; *Hand in Hand mit seinem Bruder*, e vreur dorn-ha-dorn gantañ ; *Hand in Hand mit ihrem Bruder*, he breur dorn-ha-dorn ganti ; *Hand in Hand arbeiten*,

labourat dorn-ouzh-dorn, labourat dorn-ha-dorn ; *Hand in Hand mit jemandem*, a-ziskan gant u.b., a-gevret gant u.b., kevret gant u.b., en ul lod gant u.b. ; *Hand in Hand mit jemandem arbeiten*, kenlabourat gant u.b. ; *Hand in Hand mit etwas gehen*, mont par-ouzh-par gant ubd, mont keñver-ha-keñver gant ubd ; [gwir] *in festen Händen*, ... na c'haller na gwerzhañ na reiñ (Gregor), diestrenaus ; *in guten Händen*, etre daouarn un den a fiziañs, etre daouarn tud a fiziañs, en diogel, gant un den (gant tud) a fiziañs, e savete, e surentez, en ul lec'h klet ; *die Macht in der Hand haben*, bezañ an dorn gant an-unan, bezañ ar galloud gant an-unan ; *jemanden in seiner Hand haben*, bezañ u.b. en e zalc'h, bezañ u.b. dindan e zalc'h, derc'hel e grog war u.b., bezañ u.b. dindan dorn an-unan, kaout galloud bras war u.b., kaout levezon war u.b., kaout peg war u.b., kaout krog war u.b., kaout klav war u.b. ; *etwas in jemandes Hände legen*, lakaat ubd etre daouarn u.b. ; *seinen Hut hielt er in der Hand*, e dog a oa gantañ en e zorn ; *er hielt ein Buch in der Hand*, ul levr a oa gantañ en e zorn ; *die Macht in die Hand des Volkes legen*, lakaat ar bobl e piaou d'ar veli ; *ich lege mein Schicksal in Ihre Hand*, en em lakaat a ran etre ho taouarn hag en ho trugarez, en em lakaat a ran hep diviz ebet etre ho taouarn, ober a rin ho lavar, ober a rin diouzh ho tiviz, tremen a rin diouzhoc'h, kontañ a ran warnoc'h, fizout a ran ennoc'h, lakaat a ran va fiziañs ennoc'h, tremen a rin diouzh ho tiviz (Gregor) ; *das liegt nicht in meinen Händen*, se n'emañ e dalch' ganin ; *die Entscheidung liegt in seiner Hand*, gantañ emañ an disentez, eñ eo a zivizo (a gemero an diviz, a gemero an disentez) ; *das Kinn in die Hand stützen*, harpañ e elgezh gant e zorn ; *in die Hände klatschen*, strakal e zaouarn ; *etwas in die Hand nehmen*, a) [ster rik] tapout krog en ubd, dornata ubd, kemer ubd en e zorn ; b) [dre skeud.] kemer ar stor etre e zaouarn, kemer penn ubd, kemer an emell ag (eus) ubd ; *die Wirtschaftszügel fest in die Hand nehmen*, tapout krog e rañjennoù an armerzh ; *alles gelingt ihm, was er in die Hand nimmt*, dont a ra a-benn eus pep taol, gantañ e teu pep tra da vat, bastañ a ra mat pep tra gantañ, dezhañ e teu pep tra da vat, gantañ e kord pep tra, hemañ en deus dorm d'ober pep tra, un isu mat en devez da bep tra, bewech e tisoc'h da vat, bewech e ra taol, barrek eo diouzh pep tra, un dorm mat en deus ; [dre skeud.] *in die Hand beißen*, die einen füttert, kaoc'hañ e stal, ober e valapa, bezañ enebour da vab e dad, mont a-enep e vara ; *die Beine in die Hand nehmen*, ober botoù kazel, lakaat e seulioù en e c'hadoll, mont d'ar red-tan (d'ar red-tan-ruz, d'ar red-tan-put, dre lamm ha dre red, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, d'an druillh, d'an druillh-drask, d'an druillh-drast, gant pep tizh, endra c'haller, evel an tan, d'an tan ruz), redek evel un tenn (evel an avel), redek evel ur c'had, redek evel an tan, redek ken e strink an tan war e lerc'h, regiñ hent, reiñ kentr d'e varc'h, lakaat aer en e gihoroù, dipadapañ, bezañ ramp gant an-unan, skeiñ kaoc'h en avel, teurel kaoc'h en avel, ferañ, firitellat, fiseliñ, reiñ gaol dezhi, mont d'ar post, postal, mont d'ar pimperlamm, frizañ d'an druillh-drast, mont d'an daoulamm, daoulammat, sachañ e skasoù gantañ, skampañ kuit, fourchiñ, skrabañ kuit, fardiñ kuit, sachañ gantañ, tennañ gantañ, skarañ, mont diwar skizh, ober gaol, fanisañ, diloriñ, kanellat, sevel ar c'hamp, sachañ war e skasoù (e loaiouù), skarzhañ kuit, karzhañ, skarañ, ober gardenn, ober gar, kavout (tapout, kemer) hed e c'har, klask e ribinoù, klask e ribouloù, kavout e ribouloù da dec'hel, en em skrabañ, flipat er-maez, tec'hel evel ur spontailh, skarañ er ouinell, kemer an tec'h ; *er nahm die Beine in die Hand und ist gerannt*, so

schnell er nur konnte, sage ich euch ! m'ho piñe gwelet anezhañ o kravañ gantañ ! ; jemandem in die Hände fallen, a) kouezhañ etre daouarn u.b., kouezhañ etre krabanoù u.b., kouezhañ etre pavioù u.b., kouezhañ e krog daouarn krabanek u.b. ; b) bezañ kavet dre zegouezh gant u.b. ; dem Feinde in die Hände fallen, kouezhañ etre daouarn (etre krabanoù, e krog daouarn krabanek, etre pavioù) an enebourien ; in der Hand lesen, lenn e blanedenn d'u.b. diouzh linennou e zorn, diskuliañ buhez da zont an dud diouzh linennou o daouarn ; sein Herz in die Hand nehmen, sein Herz in beide Hände nehmen, ober un tamm sach d'e galon, stardañ e galon, lakaat striv en an-unan, kregiñ du en e galon, sevel kalon d'an-unan, dont en an-unan (ennañ e-unan, enni hech'unan h.a.), sevel war e ellou a-nevez, en em galonekaat, kemer kalon (Gregor), kadarnaat ; jemandem in die Hand arbeiten, toullañ (ober) evit u.b., reiñ lañs d'u.b. ; [kr-I] ein Spatz in der Hand ist besser als eine Taube auf dem Dach, daou skoed em dorn a dalvez din-me muioc'h eget daou o vale, gwelloc'h ur c'had paket eget div o redek, gwelloc'h ur banne paket eget daou o redek, gwell eo ur c'had dalc'het evit teir o redek, gwell eo ur voualch' evit ur vran, gwelloc'h kaout eget gortoz, gwelloc'h eo kaout en dorn eget en hunvre.

mit : mit der Hand, a-zorn, gant an dorn ; mit den Händen, gant e zaouarn ; mit beiden Händen, mit den zwei Händen, gant e zaou zorn ; mit bloßen Händen, divaneg ; mit bloßen Händen kämpfen, stourm dizarm ; sie hatte ihr Gesicht mit den Händen bedeckt, he bizaj a oa ganti en he daou zorn, lakaet he doa he daouarn war he dremm, he daouarn a oa ganti war he dremm ; wir können uns nur mit unseren Händen wehren, n'eus difenn ennomp nemet a daolioù dorn ; sich mit Händen und Füßen wehren, en em zifenn d'ar mud, distagañ taolioù a-gleiz hag a-zehou evel un diaoul, en em zifretañ, ober dispac'hioù, dispac'hiañ, en em vaniañ, en em zifenn a-holl-nerzh e gorf ; mit fest gebundenen Händen, ereet start e zaouarn ; sie ist mit den Händen sehr geschickt, skañv ha flour eo he dorn, honnezh a ra pezh a gar gant he daouarn, donezonoù he deus e beg he bized, un dorn mat he deus, dornet mat eo, dornet akuit eo, dornet dispar eo, skañv ha flour eo he dorn, libr eo he bized, honnezh he deus ampartiz-dom ; mit beiden Händen Wasser schöpfen, kemer dour en e voz, kemer bozadoù dour, kemer ur vozad dour, kemer dour a-vozadoù, bozata dour ; mit der Hand abwiegen, palvata ; mit vollen Händen, a-leizh-dorn, a-zornadoù, dre zornadoù, leizh e zaouarn gantañ, a-vozadoù, a-grabanadoù ; mit vollen Händen nehmen, dornata, krabanata, palvata, bozata, kemer a-zornadoù, kemer a-vozadoù, kemer a-grabanadoù, kemer a-leizh-dorn ; mit leeren Händen, goullo e zaouarn ; mit leeren Händen heimkommen, distreiñ d'ar gér ent goullo, bezañ graet taol gwenn, bezañ graet tro wenn, bezañ graet un dro wenn, bezañ graet un tenn gwenn, bezañ graet chat, bezañ beleg, bezañ graet kazeg, bezañ graet kazh, bezañ aet an taol da gazh, bezañ graet un dro gazh, bezañ graet un dro c'houollo, bezañ graet tro c'houollo, mont glapez d'ar gér, mont d'ar gér dre roc'h ar skid, distreiñ e gwenn d'ar gér, dont en-dro gant e vazh a-dreñv, bezañ halegenn, bezañ kazeg o tistreiñ d'ar gér, bezañ rip, distreiñ gant ur bouc'h, distreiñ d'ar gér hep bezañ paket ur penn hini, bezañ aet ar ribotadenn da fall, dont goullo d'ar gér, dont goullo en-dro, dont ent goullo en-dro, mont d'ar gér gak (ez goullo, ent goullo, e gwenn), dont d'ar gér gak (ez goullo, ent goullo, e gwenn), dont en-

dro gant ur sac'h goullo ; nicht mit leeren Händen heimkommen, bezañ diveleg ; mit den Händen reden, komz gant e zaouarn ; mit harter Hand, dre nerzh, dre heg ; mit erhobenen Händen, an divrec'h er vann ; mit kluger Hand, gant ampartiz, gant finesa, gant ijin, ouesk ; mit der Hand fassen, kregiñ (tapout krog, pegañ) en udb ; [dre skeud.] mit Händen zu greifen sein, bezañ splann hag anat, bezañ anat da welet, bezañ sklaer evel an deiz (sklaer evel dour feunteun, sklaer evel dour stivell, sklaer evel dour bev, sklaer evel dour-sav), bezañ tremen splann, bezañ aes (brav, kaer, sklaer) gouzout ; [dre skeud.] etwas mit der linken Hand machen, a) ober udb en ur ebatal (en ur c'hoari, en ur farsal) (Gregor), ober udb ken aes ha tra, ober udb aes-kenañ, ober udb aezet-kaer, ober udb hep reiñ bech', ober udb evel un dudi, ober udb a-aes-vat, ober aes-ral udb, ober udb war blaen, ober udb ken bravik ha tra, ober bravbras udb ; b) ober udb evel ma teu e teu, ober udb bourlik-habourlok, ober udb diwar skañv, ober udb d'ar much, ober udb dreist-penn-biz.

ohne : ohne Hände, mank eus e zaou zorn, mogn, dizauarn.

um : um die Hand eines Mädchens anhalten, um die Hand eines Mädchens bitten, goulenn dom ur plac'h yaouank, goulenn ur plac'h yaouank da zimeziñ, ober ar goulennou, goulenn ur plac'h da bried digant he zud.

unter : etwas unter der Hand sagen, lavaret udb e kuzul(ig), lavaret udb e kuzh, ober kuzuligoù, kuzulikat, kuzuliañ, lavaret udb a-gildorn, lavaret udb etre kuzh-ha-muz ; unter der Hand handeln, mont dezhi e kuzh (hep rat den ebet, hep gouzout da nikun) (Gregor), mont dezhi dre guzh (dre zindan).

von : von Hand zu Hand, a zorn da zorn ; von Hand zu Hand reichen, lakaat da dremen a zorn da zorn ; etwas von Hand waschen, gwalc'hiñ udb gant an dorn ; die Arbeit geht ihm flott von der Hand, hennezh 'zo mendro ennañ, prim eo en e labour, prim eo gant e labour, dillo en devez da labourat, mibin e labour, hennezh a ra fonn, hennezh a daol fonn, hennezh a fonn, hennezh a ra bec'h d'al labour, hennezh a zibolotenn labour, labourat a ra c'hwek, hennezh a zic'hast labour, hennezh a zibrad labour, hennezh a zraog labour, hennezh a lañs, lañs en devez da labourat, hennezh a zo herrek war e labour, ne chom ket an traoù war stlej gantañ, hennezh a ra labour d'e zevezh, pezhiadoù labour a ra e berr amzer, un den ampletus an hini eo, ampletiñ a ra gant e labour, ar paotr-se a zo ur c'habaler, atav e vez bale an eost gantañ, hennezh ne bad ket pell outañ ober pezh a zo d'ober, hennezh a vez pront d'ober ar pezh a zo d'ober, ober a ra dillo e labour, dillo en devez da labourat, hennezh a labour gant dillo, ne chom ket al labour a-revr (en arrelaj, a-sac'h) gantañ, hennezh en devez dibun en e labour, ur gwall labourer eo hennezh, hennezh en devez diere gant e labour, hennezh a labour gant diere, hennezh a zo prim d'ober pezh a zo d'ober, hennezh a labour gant gred bras, hennezh a zo gredus da labourat, hennezh a laka gred evit labourat, ur paotr fonnus a zo anezhañ, ne vez ket hennezh keit-ha-keit all oc'h ober e labour, ne vez ket hennezh div, deir eur oc'h ober e labour, hennezh ne laka ket c'hwech', seizh vloaz d'ober pezh a zo d'ober, n'eo ket pell d'ober ar pezh a zo d'ober, ober a ra e labour a-daol-lagad, ampl e vez da labourat, hennezh a ra ampled, mont a ra fonnus war-raok al labour gantañ ; etwas von langer Hand vorbereiten, itrikañ udb abaoe pell, bezañ bet lakaet an toaz e go a-bell 'zo ; etwas von der Hand weisen, diarbenn (nac'h, distekiñ) udb, kas udb diwar e dro ; von der Hand in den Mund leben, kaout bec'h o walch'iñ (o sec'hañ) an eil dorn gant egile, kaout bec'h o lakaat an daou

benn da skoulmañ, kaout gwe o skoulmañ ganti, bevañ diouzh an deiz, bevañ a-skrap hag a-ziskrap, bevañ a-grip hag a-grap, pikognat, pikagnat, stlejañ an diaoul dre e lost ; von seiner Hände Arbeit leben, bevañ diwar-bouez e zaouarn, bevañ diwar-bouez e zivrec'h, bevañ diwar poan e zivrec'h.

zu : von Hand zu Hand, a zorn da zorn ; von Hand zu Hand reichen, lakaat da dremen a zorn da zorn ; etwas zur Hand haben, kaout udb dindan dorn, kaout udb dindan diraez, kaout udb dindan e zorn, kaout udb dindan taol e zorn, bezañ udb dindan e zorn (dindan dorn, edan dorn, dindan taol e zorn, a-hed dorn, war-hed dorn, war-hed e vrec'h), bezañ prest d'ober prim gant udb, bezañ udb rak-tal d'an-unan ; du wirst es zur Hand haben, eno e vo raktal dit ; jemandem zur Hand gehen, reiñ dorn d'u.b., reiñ an dorn d'u.b., dougen (teuler) dorn d'u.b., reiñ un taol dorn (un tamm skoaz, skoaz) d'u.b., dibab u.b., eilañ u.b., ober eil gant u.b., dilañsañ d'u.b. ; zu (eigenen) Händen, etre e zaouarn, dezhañ e-unan-penn ; zu Händen Stephan Wisser, evit Stephan Wisser, da reiñ da Stephan Wisser, en aked Stephan Wisser.

VI Sterioù all

1. [sport] dorn g., stok-dorn g. ; absichtliche Hand, stok-dorn mennet g. ; Hand ! dorn ! stok-dorn ! ; 2. [boks] dornad g., taol g. ; 3. die öffentliche Hand, a) an arc'hantouriezhev kevredik b., an arc'hant kevredik g., an teñzordi kevredik g., an deñzoriezhev kevredik b., an dineroù boutin ls. ; b) ar gwazerez foran g., ar servij publik g. ; 4. [gwir, istor] die Tote Hand, ar gwir a hêrezh war madoù e served g. ; Güter der Toten Hand, madoù diskrog ls. ; 5. [poker] kintenn b., pempkartenn b. ; eine Hand, ur gintenn b., ur bempkartenn b. ; 6. [Iester ebef] skritur dorn g./b., skrivadur dorn g. ; leserliche Hand, skritur aes da lenn g./b.

Handboss g. (-es,-e) : [tekn.] annevig b. [/Iester annevigou]. **handamputiert** ag. : ambidet un dorn dioutañ, mank eus un dorn, mogn, mankart ; ein handamputierter Mensch, un den mogn g., ur mogn g., ur mankart g., ur mank g. ; eine Handamputierte, ur vankell b.

Handänderung b. (-,en) : [Bro-Suis] kemmadur perc'henn g., kemm perc'henn g., cheñchamant perc'henn g.

Handänderungssteuer b. (-) : [gwir] kantved-diner g.

Handapparat g. (-s) : 1. levrioù dave ls. ; Werk aus dem Handapparat, levr dave g. ; 2. [pellgomzer] yevenn b., komzell b.

Handarbeit b. (-,en) : 1. labour dorn g., labour korf g. ; 2. pezh-labour graet gant an dorn g., oberenn artizanel b.

Handarbeiten n. : [skol] labouriou-dorn ls.

Handarbeiter g. (-s,-) : dormicherour g., dormlabourer g.

Handaufheben n. (-s) : sav dorn g. ; Wahl durch Handaufheben, voterezh dre sav dorn g., mouezhiadeg dre sav dorn b., mouezhiañ dre sav dorn g.

Handauflegen n. (-s) / **Handauflegung** b. (-,en) : stok dorn g., lakkadur an daouarn g. ; die Hautflechte durch Handauflegung heilen, spinañ diouzh an daroued en ur bourmen an dorn warno, lakaat an daouarn war u.b. evit spinañ ouzh an daroued, astenn an daouarn war u.b. evit spinañ diouzh an daroued.

Handausgabe b. (-,n) : [moull.] embannadenn-chakot b., embannadenn-chodel b.

Handball g. : 1. [sport] g. (-s) : mell-dorn b., mell-zorn b., hand-ball g. ; 2. g. (-s,-bâlle) : pellenn b., polotenn b., bolotenn b., mell b.

Handballen g. (-s,-) : bosenn gig e palv an dorn b. ; die zwei Handballen sind der Thenar und der Hypothenar, an div vosenn gig e palv an dorn a zo anezho ar c'houvozenn hag ar c'hourbozenn.

Handballer g. (-s,-) : c'hoarier mell-dorn g., handballer g.

Handballerin b. (-,nen) : c'hoarieerez vell-dorn b., handballerez b.

Handballmannschaft b. (-,en) : [sport] skipailh mell-dorn g., laz mell-dorn g., skipailh handball g.

Handballspiel n. (-s,-e) : match mell-dorn g., match handball g., krogad mell-dorn g., krogad handball g., abadenn vell-dorn b., abadenn handball b.

Handballspieler g. (-s,-) : c'hoarier mell-dorn g., handballer g.

Handballspielerin b. (-,nen) : c'hoarieerez vell-dorn b., handballerez b.

Handbedienung b. (-,en) : 1. dorngontroll g., dornlankerezh g., lankerezh dre zorn g., kontroll dre zorn g., kontroll-dorn g., embreg dre zorn g., embreg gant an dorn g. ; 2. dornlanker g., lanker dre zorn g.

Handbeil n. (-s,-e) : bouc'halig b.

Handbesen g. (-s,-) : skubellig g.

Handbetrieb g. (-s,-e) : maneuroù dre zorn ls., maneuroù gant an dorn ls., embreg dre zorn g., embreg gant an daouarn g.

Handbewegung b. (-,en) : fiñvadenn gant an dorn b., fiñv dorn g., fiñvad dorn g., domfiñvad g.

Handbibliothek b. (-,en) : levraoueg a ro aotre d'an dud da vont o-unan da glask en dalc'hadoù b., levrioù lakaet e kerz an holl ha da lenn war al lec'h ls.

Handbohrer g. (-s,-) : [tekn.] gwimeled b., gwimeledig b., argoured g., talar-tro g., librikin g., biñsell b., loa-vouched b. [/Iester loaioù-mouched].

Handbohrmaschine b. (-,n) : [tekn.] librikin g., talar-tro g.

Handbrause b. (-,n) : penn-strimpell g., penn-strinkerez g., strinker g.

handbreit ag. : ken ledan hag an dorn.

Handbreit b. (-,-) : palvad g., rahouenn b.

Handbremse b. (-,n) : starderez-dorn b., vrouen-dorn g. ; die Handbremse anziehen, stardañ ar vrouen-dorn, stegnañ ar starderez, lazhañ ar c'harr ; das Anziehen der Handbremse, starderez ar vrouen-dorn g., stardadur ar vrouen-dorn g.

Handbuch n. (-s,-bücher) : 1. levr-dorn g., dormlevr g., sturlevr g. ; 2. [lenn, istor, encheridion / encheridium] pennober g. ; Verfasser von Handbüchern, pennoberour g.

Handbüchse b. (-,n) : [arm, istor] skloped g.

Händchen n. (-s,-) : 1. dornig g. ; 2. Händchen halten, bezañ dorn-ha-dorn, bezañ dorn-ouzh-dorn ; 3. sie hat ein Händchen für so etwas, donezenoù he deus e beg he bizied evit seurt traouù, ar stek he devez d'ober seurt traouù, an neuz he deus d'ober seurt traouù, un dorn mat he deus evit seurt traouù, dornet mat eo evit seurt traouù, dornet akuit eo evit seurt traouù, dornet dispar eo evit seurt traouù, libr eo he bizied evit ober seurt traouù, honnezh he deus ampartiz-dorn evit ober seurt traouù.

Handcreme b. (-,s) : dienn evit an daouarn g., koavon evit an daouarn g.

Handdruck g. (-s,-e) : [moull.] moullskrid bet graet gant ar wask dre zorn (gant an dornwask) g., moullskrid dornwask g.

Händedruck g. (-s,-e) / **Händedrücken** n. (-s) : stardadenn daouarn b., stard-dorn g., dornad g., dornad karantez g.

Handeisen n. (-s,-) : [istor] grizilhonoù ls., kefioù dorn ls., manegoù-houarn ls.

Händeklatschen n. (-s) : strak-daouarn g., strakadeg-daouarn b., foeterezh g., stlakadeg daouarn b.

Handel g. (-s) : 1. kenwerzh g./b., koñvers g., kenwerzherezh g., trafik g., trafikerezh g., trezhidell ar madoù b., eskemmerezh g. ; *Handel treiben*, kenwerzhañ, ober kenwerzh, prenañ ha gwerzhañ marc'hadourezh war well, bezañ war dro ar c'henwerzh, trafikañ (Gregor) ; *etwas in den Handel bringen*, lakaat udb er c'henwerzh, kenwerzhelañ udb, kenwerzhelaat udb, lakaat udb e gwerzh ; *sesshafter Handel*, kenwerzh arsezat g. ; *lebhafter Handel*, kenwerzh lañs gantañ g./b., kenwerzh birvidik g. ; *freier Handel*, marc'had frank g., frankeskemm g. ; *fairer Handel*, kenwerzh kevion g. ; *illegaler Handel*, kenwerzh born g., marc'had du g., marc'had kuzh g., floderezh g., kenwerzh kuzh g., trafikerezh g. ; *außerbörslicher Handel*, *Direkthandel*, *Telefonhandel*, marc'had a-gengrad g. ; *die starke Präsenz der Kriegsmarine in Brest hat die Entwicklung von Handel und Fischerei erheblich gehemmt*, pouez ar morlu e Brest a zo bet ur skoïlh bras da ziorroadur ar c'henwerzh hag ar pesketaerezh er porzh-mor ; *integrierter Handel*, kenwerzh enframmet g./b. ; *einen Handel betreiben*, derc'hel stal, derc'hel kenwerzh, delc'her un ti-kenwerzh, kundaiñ un ti-kenwerzh, bezañ koñvers gant an-unan, plediñ gant (pleustriñ gant, ober war-dro) un afer genwerzh bennak ; *Wolle aus dem Handel*, gloan prenañ g. ; *einträglicher Handel*, kenwerzh frouezhus g./b. ; *Handel und Wandel*, trafikerezh g., eskemmadennoù kenwerzh ls., aferiouù ls., kenwerzherezh g., loc'h ha morloc'h, eskemmadeb g., eskemmerezh g. ; *im Handel erhältlich*, e gwerzh foran ; *nicht im Handel erhältlich*, er-maez a werzh, e-maez kenwerzh ; *lokaler Handel*, kenwerzh a-dost g./b. ; 2. marc'had g., gra g., afer b., emglev g. ; *einen Handel abschließen*, ober marc'had, tonkañ ur marc'had, ober afer, skoulmañ anezhi, tremen ur gra, juntañ ur marc'had, siellañ ur marc'had ; *einen Handel mit jemandem eingehen*, tonkañ ur marc'had gant u.b., ober marc'had gant u.b., ober (tremen, skoulmañ) un emglev gant u.b. ; *guter Handel*, afer vat b.

Handel- : kenwerzhel, ... kenwerzh, ... a genwerzh.

Händel ls. : tabut g., tabuterezh g., trouz g., jeu b., chav g., fred g., riot g., rioterezh g., bec'h g., chikan g., debr g., tag g., arvell g., kabab b., kabalad b., kavaillh g., tatin g., arguz g., arguzerezh g., freuz g., frot g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., krogadeg b., stag g. ; *Händel mit jemandem suchen*, klask afer (abeg, tabut, trouz, fred, riot, chikan, kint, kign, trabas, kaoz, jeu, noaz, kapailh, katailh) ouzh u.b., klask dael (frot, kastrilhez, heskin, kann, kavaillh, arvell) ouzh u.b., klask c'hwen e loeroù unan bennak, klask c'hwen ouzh u.b., klask abeg en u.b., klask rev ouzh u.b., dont da c'hwitellat endro d'u.b., en em aroziñ ouzh u.b., en em glask ouzh u.b., klask penn ouzh u.b., ober an heg ouzh u.b., kavaillhañ u.b., kapailhat ouzh u.b. ; *Händel stiften*, degas tabut (trouz, glazentez), plantañ reuz, plantañ freuz, plantañ freuz ha reuz, hadañ freuz, c'hoari e gi, lakaat disrann etre an dud, c'hwezhañ war an tan, kastrilhezañ ; *überall stiftet er Händel*, n'eo mat nemet da blantañ freuz ha reuz, hennezh a lakafe ar mein d'en em zebriñ gant e emzalc'h disrannus.

Hand-Elfmeter g. (-s,-) : [sport] penaltı g., taol-kastiz g., tem-kastiz g., tenn a-sav g., kastiz g.

handeln V.gw. (hat gehandelt) : 1. ober, oberiañ, euvriñ, efediñ ; *in jemandes Interesse handeln*, ober evit u.b. ; *an jemandes statt handeln*, *in jemandes Namen handeln*, ober e lech' u.b., ober evit u.b., ober en anv u.b. ; *jetzt ist handeln*

angesagt, bremañ eo stagañ ganti, bremañ eo mont dezhi, ar c'houlz hag ar poent eo evit mont d'an oberou, ar c'houlz hag ar poent eo evit mont d'an ober ; *konsequent handeln*, bezañ kempoell en e oberioù, bezañ poellek en e oberioù, bezañ reizhek en e oberioù ; *heimlich handeln*, takotat ; *unüberlegt handeln*, mont dezhi diwar skañv, mont gwali vuhan ganti, mont a-raok e benn, mont dezhi bourlik-ha-bourlok (hep ober seizh soñj, hep soñjal larkoc'h, hep soñjal hiroc'h, hep prederiañ, hep bezañ soñjet mat), lakaat e gein en e c'houloù, mont da vouara hep e grog, mont hep krog da graoña, sailhañ war udb evel war grampouezh lardet, bezañ pront evel ul Leonad ; *kaltblütig handeln*, mont difrom dezh, mont dezhi mik ha digar ; *schlecht handeln*, drougober [drougc'hra-], fallober [fallc'hra-] ; *richtig handeln*, ober mat, ober an dra reizh ; *schlau handeln*, c'hoari fin ; *klug handeln*, ober diouzh ar furañ, mont dezhi gant furnez ; *umsichtig handeln*, mont dezhi gant poell ; *ordnungsgemäß handeln*, vorschriftsmäßig handeln, ober diouzh ar reolennou ; *heimtückisch handeln*, *hinterhältig handeln*, ganazañ, yudaziñ ; *in seinem Amt wider Pflicht und Treue handeln*, tarwazañ ; *anders handeln als*, ober disheñvel diouzh ; *nicht reden, handeln !* gwelloc'h un oberer eget kant lavarer ! un oberer a dalv kant lavarer ! trawalch'a gomzoù, grit bremañ ! ouzhpenn komz a zo d'ober ! lavaret mat 'zo un dra hag ober 'zo ar gwellañ ! ober ha tevel ! ; *unter Druck handeln*, ober udb dre (gant) redi, ober udb diwar (ouzh, dre) ret, bezañ rediet d'ober udb.

2. bezañ, en em zelc'her, en em ren ; *an jemandem wie ein Freund handeln*, bezañ evel ur mignon e-keñver u.b., mont d'u.b. evel ur mignon.

3. [dre skeud.] von etwas handeln, bezañ kaoz (anv, ger, keal, kel, kistion) en dra-mañ-tra eus udb, tennañ d'fdb ; *der Roman handelt vom Landleben im 19. Jahrhundert*, kaoz a zo er romant eus ar vuhez war ar maez en XIX^{vet} kantved.

4. [kenw.] kenwerzhañ, marc'hata, trafikañ, ober kenwerzh ; *mit etwas handeln*, ober kenwerzh gant udb, trafikañ gant udb ; *mit Obst handeln*, ober kenwerzh gant frouezh, bezañ marc'hadour frouezh, trafikañ gant frouezh ; *mit Pferden handeln*, trafikañ kezeg trafikañ ; *mit jemandem handeln*, ober kenwerzh gant u.b., kenwerzhañ gant u.b. ; *um etwas handeln*, kendivizout diwar-benn priz udb, divizout diwar-benn priz udb, marc'hata udb, chipotal udb ; *im Großen handeln*, kenwerzhañ a-vras, bezañ marc'hadour groser / ober kenwerzh e gros (Gregor), bezañ marc'hadour a-vras, prenañ ha gwerzhañ a-vras ; *im Kleinen handeln*, gwerzhañ dre ar munud, gwerzhañ dre ar munudoù, gwerzhañ a-nebeut, gwerzhañ dre ar munud (a-hini-da-hini), gwerzhañ tra-ha-tra, gwerzhañ unan-haganan, gwerzhañ hini-ha-hini, gwerzhañ pezh-ha-pezh, gwerzhañ tamm dre damm, gwerzhañ dre ar nebeud, gwerzhañ diouzh ar pouez / gwerzhañ diouzh ar walenn (Gregor) ; *wie hoch werden Schweine gehandelt ?* peseurt priz ez a ar moc'h ? da beseurt priz ez a ar moc'h ? pegement e vez paeet ar moc'h ?

V.em. dibers. **sich handeln** (hat sich gehandelt) : *worum handelt es sich ?* P. *um was handelt es sich ?* eus petra ez eus kaoz ? diwar-benn petra ez eus kaoz ? peseurt kaoz 'zo ? a betra es eus meneg ? a betra ez eus kont ? a betra ez eus keal ? a betra ez eus kel ? eus petra ez eus anv ? eus petra ez eus kistion ? petra 'zo er gaoz ? ; *es handelt sich darum*, eno emañ ar gempenn, setu ar c'hraf, aze emañ an dalc'h ; *darum handelt es sich nicht*, n'eus ger (n'eus keal, n'eus kel, n'eus kaoz ebet) a gement-se, n'eus ket kistion eus se, n'eus

ket anv eus an dra-se, n'emaomp ket er memes park ; bei den oben aufgeführten Zahlen handelt es sich um Näherungswerte, ar sifrou menegat amañ a-us n'int nemet sifrou diwar-dro ; es handelt sich gar nicht um ihn, n'emañ ket er gont tamm ebet ; er weiß, worum es sich handelt, er jeu emañ, e-barzh ar jeu emañ, n'emañ ket hep gouzout, n'eo ket da c'houzout dezhañ (gantañ), gouzout a ra an doareou (ar gartenn, ar ribouloù), gouzout a ra mat eus petra ez eus kaoz, gouzout a ra mat a betra ez eus keal, gouzout a ra mat a betra ez eus kel, gouzout a ra mat a betra ez eus anv, hennezh a zo bet o telc'hер ar goulouù.

Handeln n. (-s) : 1. emzalc'h g., kundu b., doare g. ; 2. ober g., gra g., gread g., obererezh g., taol g. ; *freiwilliges Handeln, freiwilliger Akt, freiwillige Maßnahme, freiwillige Aktion*, gread youlel g., gread mennet g., ober sevenet a-zevri (sevenet dre ratozh an-unan, sevenet gant rat vat an-unan) g., ober a-youl g., ober emouziek g. ; *menschliches Handeln*, obererezh mab-den g. ; *tapferes Handeln*, taol kadarn g. ; *praktisches Handeln*, obererezh pleustrel g. ; *jetzt ist Handeln angesagt*, bremañ eo stagañ ganti, bremañ eo mont dezhi, ar c'houlz hag ar poent eo evit mont d'an oberoù, ar c'houlz hag ar poent eo evit mont d'an ober ; *die Kinder zu selbstständigem Handeln befähigen*, lakaat ar vugale e doare (e tro, e tu, e par, e stad) da vezañ emren ; *für sein Handeln und dessen Folgen einstehen, die Verantwortung für sein Handeln und dessen Folgen übernehmen*, respont evit e oberoù, ensammañ e oberoù, dougen toaz d'ar form ; *sich (dat.) sein Handeln von den Ereignissen diktieren lassen*, ober diouzh an darvoudoù, ober diouzh ma tro an traoù ; 3. marc'hatadenn b., marc'hataerez g., chipot g., chipoterez g. ; 4. [dre astenn.] kenwerzhañ g., kenwerzh b./g., kenwerzharez g.

händelos ag. : dizorn, mank eus e zaou zorn, mank e zaouarn, mogn, mankart.

Handelsabkommen n. (-s,-) : emglev-kenwerzh g., emglev kenwerzel g.

Handelsakademie b. (-,n) : [Bro-Austria] skol uhel ar c'henwerzh b.

Handelsartikel g. (-s,-) : traezenn eus ar genwerzh b., traezenn brenañ b., gwerzhadenn b.

Handelsattaché g. (-s,-s) : prezour kenwerzh g.

Handelsbalance b. (-) : kempouez armerzhel g., kempouez kenwerzel g.

Handelsbeschränkung b. (-,en) : strishadur ar frankeskemm g., krennadar ar frankeskemm g., skoilh lakaet d'ar frankeskemm g., harz lakaet d'ar frankiz kenwerzh g.

Handelsbetrieb g. (-s,-e) : embregerezh kenwerzh g., embregerezh a genwerzh g., stal genwerzel b., stal-genwerzh b., ti-kenwerzh g. ; *selbstständiger Handelsbetrieb*, embregerezh kenwerzh dizalc'h g.

Handelsbezeichnung b. (-,en) : anv kenwerzel g., anv framm g., anv kevredad g., deanvadur kenwerzel g., deanvad kenwerzel g.

Handelsbeziehungen ls. : darempredoù kenwerzh ls., darempred kenwerzel g.

Handelsbilanz b. (-,en) : bilañs ar c'henwerzh g., mentel genwerzh b. ; *defizitäre Handelsbilanz, negative Handelsbilanz, passive Handelsbilanz*, mentelad kenverzh dilek b., mentel genverzh dilek b., mentel divigadek ar c'henwerzh b. ; *überschüssige Handelsbilanz, positive Handelsbilanz, aktive Handelsbilanz*, mentel genverzh kredek b., mentelad kenverzh kredek b., mentelad kenverzh

reñveradek b., mentel vuiel ar c'henwerzh b., mentel gredek ar c'henwerzh b., taolenn gempouez ar c'henwerzh war gaout b.

Handelsblock g. (-s,-blöcke) : bloc'had kenwerzel g.

Handelsblockade b. (-,n) : [polit.] blokus kenwerzel g., embargo g., kaeladur kenwerzel g., kaeladur armerzel g.

Handelsbücher ls. : levrioù kontou ls., levrioù kenwerzh ls.

Handelschaft b. (-) : kenwerzherien ls., marc'hadourien ls.

Handelsdefizit n. (-s,-e) : divigad kenwerzh g.

handelseinig ag. / **handelseins** ag. : a-du, akort, unvan, a-unan ; *handelseinig werden, kendivizout diwar-benn ur priz, kve.raouiñ ur priz*.

Handelsfirma b. (-,firmen) : embregerezh kenwerzh g., embregerezh a genwerzh g., stal genwerzel b., stal-genwerzh b., ti-kenwerzh g., firm g.

Handelsflagge b. (-,n) : [merdead.] banniel g.

Handelsflotte b. (-,n) : 1. [merdead.] lestraz a genwerzh g., lestraz kenwerzh g., flodad a genwerzh g. ; 2. merdeadurezh kenwerzh b., merdeadurezh a genwerzh b.

Handelsflugzeug n. (-s,-e) : njerez kenwerzh b.

handelsfördernd ag. : kenwerzhus, gounidus evit ar c'henwerzh, lañsus evit ar c'henwerzh.

Handelsfreiheit b. (-) : frankiz kenwerzh b., frankiz ar c'hoñvers b., frankeskemm g.

Handelsgärtner g. (-s,-) : legumajer g.

Handelsgeist g. (-es) : spered marchadelour g.

Handelsgericht n. (-s,-e) : lez-varn ar C'henwerzh b., lez-varn e karg eus an aferioù kenwerzh b.

Handelsgerichtsbarkeit b. (-) : barneresh kenwerzel g.

handelsgerichtlich ag. : koñsulel, ... lez-varn ar genwerzh ; *handelsgerichtlich eingetragen*, enskrivet e-barzh marilh ar genwerzh, enskrivet war roll an embregerezhioù kenwerzh.

Handelsgeschäft n. (-s-e) : gwezhiadenn genwerzh b.

Handelsgesellschaft b. (-,en) : kompagnunezh kenwerzh b., kevredad kenwerzh g., embregerezh kenwerzh g., embregerezh a genwerzh g., stal genwerzel b., stal-genwerzh b., ti-kenwerzh g., firm g. ; *offene Handelsgesellschaft (OHG)*, kevredad personou g., kompagnunezh anv-stroll b., kevredad anv-stroll g.

Handelsgesetz n. (-s,-e) : lezenn war ar genwerzh b., lezenn genwerzel b.

Handelsgesetzbuch n. (-s,-bücher) : kod ar genwerzh g., lezennaoueg ar c'henverzh b., dezveg ar c'henverzh b.

Handelsgesetzgebung b. (-,en) : lezennoù war ar genwerzh ls.

Handelsgewicht g. (-s) : pouez kenwerzel g., pouez rik g.

Handelshafen g. (-s,-häfen) : porzh a genwerzh g., porzh-kenwerzh g., porzh-march'hadourezh g. ; *Singapur ist der bedeutendste Handelshafen der Welt*, kentañ porzh-mor ar bed eo Singapour e-keñver ar c'henwerzh.

Handelshaus n. (-es,-häuser) : ti-kenwerzh g., stal genwerzel b., stal-genwerzh g.

Handelshochschule b. (-,n) : skol uhel ar c'henwerzh b.

Handelskammer b. (-,n) : kambr goñsulel ar c'henwerzh b., kambr-genwerzh b.

Handelskette b. (-,n) : [kenwerzh] gwidennad staliou-gwerzh b. ; *die großen Handelsketten, an dasparzherezh bras g.*

Handelsklasse b. (-,n) : rummad perzhded g.

Handelskorrespondenz b. (-) : lizhiri kenwerzel g.

Handelskrieg g. (-s,-e) : brezel kenwerzel g.

Handelslehrer b. (-) : kelenner war an arwerzhouriez b.

Handelsluftfahrt b. (-,en) : njerez kenwerzh g.

Handelsmann g. (-s,-leute) : kenwerzher g., marc'hadour g. ; die Handelsleute, ar genwerzherien ls., ar varc'hadourien ls.
Handelsmarine b. (-,-n) : merdeadurezh kenwerzh b., merdeadurezh a genwerzh b. ; sich bei der Handelsmarine melden, mont war ar roll, enrollañ er verdeadurezh a genwerzh, enrollañ er verdeadurezh kenwerzh, en em rollañ er verdeadurezh a genwerzh, mont e touez ar vartoloded, lestrañ, kemer roll war ur vag, rollañ ; Seemann bei der Handelsmarine, moraer kenwerzh g.
Handelsmarke b. (-,-n) : merk kenwerzhel g.
handelsmäßig ag. : hervez boazioù ar genwerzh, diouzh arverioù ar genwerzh, diouzh pleustr ar genwerzh, marc'hadourel, kenwerzel.
Handelsministerium n. (-s,-ministerien) : 1. [karg] maodiernelezh ar C'henwerzh b., ministrerezh ar C'henwerzh g. ; 2. [lec'h] maodierni ar C'henwerzh g., ministrerezh ar C'henwerzh b.
Handelsmission b. (-,-en) : kefridiezh kenwerzhel b.
Handelsmühle b. (-,-n) : milinerez b.
Handelsname n. (-ns,-n) : anv kevredad g.
Handelsniederlassung b. (-,-en) : diazezlec'h kenwerzh g., stal-werzh b., kontlec'h g., kontouer g.
Handelspartner g. (-s,-) : keveler kenwerzhel g.
Handelsplatz g. (-es,-plätze) : plas kenwerzhel b., sez kenwerzhel g., lec'h-kreñv ar c'henwerzhrezh g., kreñvlec'h ar c'henwerzhrezh g., uhellec'h ar c'henwerzhrezh g.
Handelspreis g. (-s,-e) : priz kenwerzhel g., priz ar marc'had g.
Handelsrecht n. (-s) : [gwir] gwir kenwerzhel g.
Handelsregister n. (-s,-) : marilh ar c'henwerzh g.
Handelsreisende(r) ag.k. g./b. : beajour-kenwerzh g., beajourez-kenwerzh b.
Handelsrichter g. (-s,-) : barner koñsulel g., barner e lez-varn ar C'henwerzh g.
Handelsschiff n. (-s,-e) : [merdead.] lestr-kenwerzh g., lestr-marc'hadour g., lestr-marc'hadourezh g., lestr-koñvers g.
Handelsschiffahrt b. (-) : [merdead.] merdeadurezh kenwerzh b., merdeerezh kenwerzh g.
Handelsschranken ls. : kaeliou maltoutel ls., kili maltoutel ls., skoilhou d'ar frankeskemm ls., harzoù d'ar frankeskemm ls., harzoù d'ar frankiz kenwerzh ls.
Handelsschule b. (-,-n) : skol ar c'henwerzh b.
Handelsspanne b. (-,-n) : marz kenwerzhel g., marz buzad g., marz gounid g., buzvarz g.
Handelssperre b. (-,-n) : [polit.] blokus kenwerzhel g., embargo g., kaeladur kenwerzhel g., kaeladur armerzhel g.
Handelsstadt b. (-,städte) : kér genwerzhrezh b., [dispredet] entap g.
Handelsstand g. (-s) : kenwerzherien ls., marc'hadourien ls.
Handelsstockung b. (-,-en) : diwerzh b., fallwerzh b., kenwerzh fall g./b.
Handelsstraße b. (-,-n) : redenn genverzh b.
handelsüblich ag. : hervez boazioù ar genwerzh, diouzh arverioù ar genwerzh, diouzh pleustr ar genwerzh, boutin ; handelsübliche Qualität, perzhded voutin b.
Handelsunternehmen n. (-s,-) : embregerezh kenwerzh g., embregerezh a genwerzh g., embregerezh kenwerzhel g., stal genwerzhel b., stal-genwerzh b., ti-kenwerzh g.
Handelsunterricht g. (-s) : kelennerezh ar c'henwerzh g., kelenn ar c'henwerzhouriez g., kelenn an arwerzhouriez g., kelennerezh an arwerzhouriez g.

Handelsverkehr g. (-s) : eskemmadenoù kenwerzh ls., eskemmoù kenwerzh ls., treizhid kenwerzhel g., trezhidell genwerzhel b.
Handelsvertrag g. (-s,-verträge) : emglev-kenwerzh g., emglev kenwerzhel g., lizher-marc'had g.
Handelsvertreter g. (-s,-) : derchouezour kenwerzh g., prezour kenwerzh g., P. chiner g. ; Handelsvertreter ohne Exlusivitätsvertrag, derchouezour lieskartenn g.
Handelsvertreterin b. (-,-nen) : derchouezourez kenwerzh b., prezourez kenwerzh b., P. chinerez b.
Handelsvertretung b. (-,-en) : amsez kenwerzh b.
Handelsvolumen n. (-s) : [kenwerzh] ampled an eskemmoù kenwerzh g.
Handelsware b. (-,-n) : traezenn eus ar genwerzh b., traezenn brenañ b., gwerzhadenn b.
Handelswechsel g. (-s,-) : lizher-talañ g., lizher-paeañ g., paper kenwerzh g.
Handelsweg g. (-s,-e) : hent-kenwerzh g., redenn genverzh b.
Handelswert g. (-s,-e) : gwerzh nevidat g., gwerzh kenwerzel g.
Handelszeichen n. (-s,-) : [kenw.] merk kenwerzhel g.
Handelszentrum n. (-s,-zentren) : kreizenn genwerzh b.
Handelszone b. (-,-n) : takad kenwerzhel g.
Handelszweig g. (-s,-e) : skourr kenwerzhel g.
Händeringen n. (-s) : aspedennou ls., soulbedenoù ls. ; jemanden mit Händeringen bitten, gourfediñ u.b., pediñ hag aspediñ u.b., soulbediñ u.b., goulenn gant striv (gant aket) udb digant u.b. (Gregor), pediñ start (stank, kaer) u.b.
händeringend ag. : 1. dic'hoanag, dispi, dizemper, dizesperet, divrec'hailh ; 2. aspedus.
Adv. : gant aspedennou, gant soulbedenoù ; jemanden händeringend bitten, gourfediñ u.b., pediñ hag aspediñ u.b., soulbediñ u.b., goulenn gant striv (gant aket) udb digant u.b. (Gregor), pediñ start (stank, kaer) u.b.
Händeschütteln n. (-s) : stardadenn daouarn b., stard-dorn g., dornad g., dornad-karantez g.
Händetrockner g. (-s,-) : sec'her-daouarn g. [liester sec'heriou-daouarn].
Händewaschen n. (-s) : gwalch'an daouarn g., gwalch'hidigezh an daouarn b.
Handfeger g. (-s,-) : skubellig g.
Handferse b. (-,-n) : [korf] seul dorn g.
handfertig ag. : dorn-dis, dornet dis, ampart, diampech, dornet mat, skañv ha flour e zorn, akuit, gourdon, pipi.
Handfertigkeit b. (-) : ampartiz-dorn b.
Handfesseln ls. : grizilhonoù ls., kefioù dorn ls., manegoù-houarn ls., manikloù ls.
handfest ag. : 1. start, postek, dornek ; handfester Kerl, tamm touard a baotr g., pezhiad den g., pezhiad hini g., korf den g., bilh den g., tamm mat a baotr g. ; 2. handfester Beweis, prouenn fetis b., prouenn danvezel b., prouenn anat b. ; 3. [dre skeud.] handfeste Lüge, gaou du g., gaou bras g., pikol (mell, pezh mell) gaou g., kaer a garotezem b.
Handfeuerlöscher g. (-s,-) : mouger-tan hezoug g., mouger hezoug g.
Handfeuerwaffe b. (-,-n) : arm dorn g., pistolenn b.
Handfläche b. (-,-n) : [korf] innere Handfläche, palv an dorn g. [liester palvoù, palvoù an daouarn, daoubalv], boz b. [liester divoz], flac'h b. [liester flac'hou, divflac'h], kalon an dorn b.
Handflächenabdruck n. (-s,-abdrücke) : palvlouc'had g., louch'had palv g.

handförmig ag. : 1. e doare un dorn, e doare dornioù, azoare gant un dorn, a-zoare gant dornioù, a-seurt gant un dorn, a-seurt gant dornioù ; 2. [louza.] palmezek ; *handförmige Blattaderung, ritennadur palvezek g.*

Handgebrauch g. (-s) : *zum Handgebrauch, hezoug, hebort.*

Handgeld n. (-s) : 1. gwellentez b., skoaziadenn b. ; 2. arrez g., rannbae b. ; 3. [istor] diner Doue g., diner arrez g., arrez g. ; 4. *ist das Handgeld aufgezählt, nimmt das Gewissen Fersengeld, vad graet, buan ankounac'haet - echu ar pardon, ankouet ar sant - kenavo d'ar sant pa vez graet ar mirakl.*

Handgelenk n. (-s,-e) : 1. [korf.] arzorn g. [*liester arzorniou, daouarzorn, arzaouarn*], P. pognez g. [*liester pognezou, daoubognez*] ; *Kahnbein des Handgelenks, skafeg g. ; ich kann problemlos mein Handgelenk mit Daumen und Mittelfinger umklammern, aes e toublan va dorn war va arzorn, gouest on d'ober an dro da'm arzorn gant va bizmeud ha va biz-kreiz* ; 2. [dre skeud.] P. etwas aus dem Handgelenk schütteln, ober udb war an tomm (diwar sav, war an taol, war an tach, a-daol-dak, war an trumm, war ar prim), kavout en un taol-kont (kavout gant un taolad spered) petra 'zo d'ober, bezañ diouzhtu-kaer udb dindan dorn gant an-unan ; etwas aus dem Handgelenk machen, ober udb en ur ebatal (en ur c'hoari, en ur farsal) (Gregor), ober udb ken aes ha tra, ober udb aes-kenañ, ober udb aezet-kaer, ober udb hep reiñ bec'h, ober udb a-aes-vat, ober aes-ral udb, ober udb war blaen, ober udb ken bravik ha tra, ober brav-bras udb.

Handgelenkknöchel g. (-s,-) : [korf.] ibil-dorn g. ; *mein Handgelenkknöchel, ibil va dorn g.*

Handgelenktasche b. (-,-n) : sachig g. [*liester sac'higoù*].

handgemacht ag. : dornaozet, graet gant an dorn ; *handgemachte Arbeit, labour dorn g.*

handgemein ag. : *handgemein werden, sevel bec'h etre an dud, en zornañ a-vat, en em zornata a-vat, en em grabanata a-vat, en em gannañ a-vat, en em lopañ a-vat, en em zornañ a-vat, en em zornata a-vat, en em flumañ a-vat, en em frotañ a-vat, en em gribat a-vat, en em stagañ a-vat, en em vatañ a-vat, en em foetañ a-vat, en em c'hennañ a-vat, en em lardañ a-vat, en em bouzeñañ a-vat, en em beuriñ a-vat, en em beliat a-vat, en em beilhat a-vat, en em bilat a-vat, mont d'an taolioù, krafañ an eil war egile, mont a grogou berr an eil d'egile, en em gannañ a-vat, en em foetañ a-vat, en em c'hennañ a-vat, en em lardañ a-vat, en em bouzeñañ a-vat, en em beuriñ a-vat, en em beliat a-vat, en em beilhat a-vat, en em bilat a-vat, mont d'an taolioù, krafañ an eil war egile, en em gannañ a-vat, en em gannañ a-griz-poazh, sevel kannou etrezo, sevel taolioù etrezo.*

Handgemenge n. (-s) : kann b., kannadeg b., kannerezh g., gounenadeg b., lazh g., tousmac'h g., taol-bec'h g., bec'h g., piladeg b., bretac'h g., brete g., trouz g., bount g., bountadeg b., diframm g., mesk g., meskadeg b., krogadeg b., mac'h g., jeu b., chav g., stourmadeg b., krog g., krogad g., pegad g., foeterzh g., frigas g. ; es kam zu einem Handgemenge, ein Handgemenge brach aus, sevel a reas trouz (bec'h, c'hoari, jeu, patati, ur gourdrouz bras, kabal, kann) etrezo, sevel a reas bekilh etrezo, sevel a reas kign ha frot etrezo, strakal a reas an traou, dont a rejont hag en em gannañ, kannou a savas etrezo, kannou a savas ganto ; sich ins Handgemenge stürzen, en em deuler er brete.

handgenäht ag. : gwriet gant an dorn, dornwriet.

Handgepäck n. (-s) : pakadoù-dorn ls.

handgerecht ag. : dornataus, akomod, hebleustr, hezalc'h, aes da embregañ, aes da vaniañ, embregadus, embregus, dilu, likant, meradus.

handgeschrieben ag. : dornskrivet, skrivet gant an dorn, diazorn ; *handgeschriebenes Buch, levr dornskrivet g., levr diazorn g. ; eine handgeschriebene Seite, ur bajennad dornskrivet b.*

handgestrickt ag. : 1. brochennet gant an dorn ; 2. [dre skeud.] talfaset, kalfichet, teuteunet.

handgewirkt ag. : gwriet gant an dorn, dornwriet ; *handgewirkte Tapeten, pallinier-moger gwriet gant an dorn ls., pallinier-moger dornwriet ls.*

Handgranate b. (-,-n) : greunadenn b. ; *offensive Handgranate, greunadenn arsaill b. ; defensive Handgranate, greunadenn difenn b. ; eine Handgranate entsichern, eine Handgranate abziehen, distignañ ur c'hreunadenn ; eine Kiste Handgranaten, ur c'hasedad greunadennou g., ur gasedad c'hreunadennou b. ; mit Handgranaten angreifen, greunadañ.*

handgreiflich ag. : 1. anat, sklaer, splann ; *handgreiflicher Beweis, prouenn fetis b., prouenn danvezel b., prouenn anat b. ; 2. [dre skeud.] handgreiflich werden, a) taeraat, feuliziñ, mont d'an taolioù [ouzh u.b.], krafañ [war u.b.], mont dre nerzh [ouzh u.b.], mont dre heg [d'u.b.], mont [d'u.b.] dre vil, kaout gwall grogad [ouzh u.b.], skeiñ [gant u.b.]; b) krafañ an eil war egile, sevel bec'h etre an dud, en zornañ a-vat, en em zornata a-vat, en em grabanata a-vat, en em c'hennañ a-vat, en em gannañ a-vat, en em lopañ a-vat, en em zornañ a-vat, en em zornata a-vat, en em flumañ a-vat, en em frotañ a-vat, en em gribat a-vat, en em stagañ a-vat, en em vatañ a-vat, en em foetañ a-vat, en em c'hennañ a-vat, en em lardañ a-vat, en em bouzeñañ a-vat, en em beuriñ a-vat, en em beliat a-vat, en em beilhat a-vat, en em bilat a-vat, mont d'an taolioù, mont a grogou berr an eil d'egile, en em gannañ a-vat, en em gannañ a-griz-poazh, sevel kannou etrezo, sevel taolioù etrezo.*

Adv. : *handgreiflich vor Augen führen, diskouez anat.*

Handgreiflichkeit b. (-) : anadurezh b., anad g.

Handgreiflichkeiten ls. : kann b., tousmac'h g., taol-bec'h g., bec'h g., krogad g., rendael b., piladeg b., trouz g., bount g., bountadeg b., meskadeg b., krogadeg b., stourmadeg b., diframm g., mesk g., mac'h g., chav g., jeu b. ; es kam zu Handgreiflichkeiten, sevel a reas trouz (bec'h, c'hoari, jeu, patati, ur gourdrouz bras, kabal, kann) etrezo, sevel a reas bekilh etrezo, sevel a reas kign ha frot etrezo, strakal a reas an traou, dont a rejont hag en em gannañ, kannou a savas etrezo, kannou a savas ganto.

Handgriff g. (-s,-e) : 1. ampartiz b., tro-bleg b., stek g., ijin g., doare-ober g. ; 2. [kontell] troad g. ; 3. [kleze] dornell b. ; 4. [podoù] skouarn g. ; 5. [lu] an embreger armou g. ; 6. [tekn.] dornikell b., kamblí b. ; 7. [tekn.] dornell b., lanker g. ; 8. [tisav.] dorn-red g., bann g., garid diri b. ; 9. [ober] embregadenn b., embreg g., embregad g. ; falscher Handgriff, treuzembregad g.

handhabbar ag. : arveradus, ... a c'haller tennañ arver anezhañ, ... a c'heller implijout, implijadus ; leicht handhabbar, bequem handhabbar, dornataus, akomod, hebleustr, hezalc'h, hedenn, aes da embregañ, aes da zornata, aes da vaniañ, aes da gas, aes ober gantañ, embregadus, embregus, likant, meradus ; schwer handhabbar, dihebleustr, dihezalc'h, dihedenn, diaes da embregañ, diaes da zornata, diaes da vaniañ, diaes da gas, diaes ober gantañ.

Handhabe b. (-) : krog g., peg g. ; *Handhabe bieten, reiñ krog, reiñ peg.*

handhaben V.k.e. (handhabte / hat gehandhabt) : 1. embreger, embregañ, embregata, dornata, merat, flac'hata, kundu, kundaiñ, maneañ, maniañ, palvata ; eine Waffe

handhaben, embreger (dornata, merat, kundu, kundaiñ, maniañ) un arm, c'hoari gant un arm, c'hoari un arm ; **das Schwert handhaben**, kleziata, kundaiñ ar c'hleze ; **er kann das Schwert ganz gut handhaben**, dornet mat eo da glezeiata, ampart eo da gundaiñ ar c'hleze, boazet eo da vaniañ ar c'hleze ; **leicht zu handhaben**, dornataus, akomod, hebleustr, hezalc'h, hedenn, aes da embregañ, aes da zornata, aes da vaniañ, aes da gas, aes ober gantañ, embregadus, embregus, likant, meradus ; **schwer zu handhaben**, diaes da embreger, diaes da zornata, diaes da vaneañ, diaes da gas ; **dieses Werkzeug ist leichter zu handhaben**, hedennoch' benveg eo hemañ ; **2. [dre skeud.] das Recht handhaben**, ober ar justis, rentañ ar justis.

Handhabung b. (-) : **1. embreg g., embregad g., embregadenn b., embregerezh g., embreger g., dornataerezh g., dornatadur g., dornata g. ; die Handhabung des Schwertes, embregerezh ar c'hleze g. ; sich mit der Handhabung von Waffen vertraut machen**, deskriñ embreger an armou, deskriñ diouzh an armou, deskriñ stok an armou ; **2. danzen g., danzedur g.**

Handhabungsarm g. (-s,-e) : [tekn.] brec'henn embregata b.
Handhebel g. (-s,-) : loc'henn b., loc'h g.

Handheld g./n. (-s,-s) : [stlenn.] urzhiataer personel hezoug g., urzhiataer personel godell g., urzhiataer personel chakot g.

Handhebung b. (-) : sav dorn g. ; *Abstimmung durch Handhebung*, mouezhiañ dre sav dorn g., voterezh dre sav dorn g.

handhoch ag. : ken uhel hag an dorn.

Handicap n. (-s,-s) / **Handikap** n. (-s,-s) : **1. [sport] dilañs g., poentoù dilañs ls. ; dieses Pferd hat ein Handikap bekommen, lañs a zo bet tennet digant ar marc'h-se, liveret eo bet ar marc'h-se ; ein Handicap aufholen, adtapout e zilañs ; 2. [dre skeud.] dilañs g., diemsav g., dalc'h g. ; wirtschaftliches Handikap, dilañs armerzelh g.**

handicapen / handikapen V.k.e. (hat gehandicapt / hat gehandikapt) : **1. [sport] liverañ, tennañ lañs [digant], dilañsañ ; 2. [dre skeud.] dilañsañ, liverañ.**

Händigkeit b. (-) : handornelezh b. ; *Rechtshändigkeit*, dehouidelezh b., handornelezh a-zehou b. ; *Linkshändigkeit*, kleiziadelezh b., handornelezh a-gleiz b.

Handikapper g. (-s,-) : [sport, kezeg] dilañser g.

Handinnenfläche b. (-,n) : [korf.] palv an dorn g., boz b. [liester bozioù, divoz], flac'h b. [liester flac'hòù, divflac'h], kalon an dorn b. ; *Art Geschwulst in der Handinnenfläche*, kac'hadenn-yar b.

händig ag. : [Bro-Aostria] ... dorn, dre zorn, gant an dorn.

Handkante b. (-,n) : *die Handkante*, tailh an dorn b./g.

Handkantenschlag g. (-s,-schläge) : taol gant tailh an dorn g.

Handkarre b. (-,n) / **Handkarren** g. (-s,-) : karrigell b., karr-dorn g., karr-bount g., karr bihan dre dud g., karrigell b. ; *zweirädrige Handkarre für Surfboote*, kilhorou ls., ur c'hilhorou g. ; *eine Handkarre schieben*, roulat ur c'harr bihan dre dud.

Handkäse g. (-s) : [rannyezh.] keuz koumin moulet gant an dorn g.

handkehrum Adv. : [Bro-Suis] **1. a-zelazh, a-zelac'h, a-daol-trumm, a-benn-krak, dipadapa, en ur flipad, en un taol-kont, en un toulpaz, en ur par berr, en un taol berr, a-greiz-holl, a-greiz-tout, a-greiz-pep-ober, a-greiz-taol, a-greiz-tenn, a-**

greiz-pep-kreiz, souden, a-daol-dak, a-drak, a-sav-daol, prim, a-daol-herr, a-daol-kenn, a-daol-krak, a-daol-tarzh, en un taol, en un taol trumm, dre un taol trumm, gant un taol trumm, en un taol krenn, en un taol krak, en un taol buan, a-daol, a-flav, krak, krenn, trumm, pik, a-droc'h-taol, a-droc'h-mogn, a-droc'h-trañch, a-daol-trañch, evel ur c'hurunou, a-grenn, a-stroñs, war an trumm, brusk, [dispredet] en ur gaouad ; **2. diouzh an tu all, diouzh un tu all, eus ur perzh all, a-hend-all, a-du-arall, er feson all, eus un tu all.**

Handkehrum n. (-s) : [Bro-Suis] **P. im Handkehrum**, en taol kentañ, kerkent (kenkent) hag ar ger, a-daol-trumm, dipadapa, en ur flipad, amzer sutal, a-raok kaout amzer da lavaret ba, a-benn-krak, en un netra, ken prim ha tra, en ur ober un netra, en ur vann a amzer, en ul lommig amzer, en ur ober mann ebet a amzer, en un hunvre, en ur redadenn, en ur sailhadenn, en ur c'hwitelladenn, en ur freilhad, en un taol lagad, ken buan ha lavaret "chou" d'ar yar, en ur red, en un analad, diwar an taol kentañ, ken aes ha tra, aes-kenañ, aezet-kaer, hep reñ bec'h, evel un dudi, ken aes all, a-aes-vat, aes-ral, koulz all, ken bravik ha tra, propik, brav-bras, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, evel dour dre ur sil, plaeñ ha brav, war blaen, ribus, dindan peder minutenn, en un taol dorn, en un taol krenn, en un toulpaz, en ur par berr, en un taol berr, en un taol-kont / en un dro-zorn / en un hanter dro / prim / trumm / e spas ur serr-lagad / en ur serr-lagad (Gregor), krak, krenn, pik, [dispredet] en ur gaouad.

Handkoffer g. (-s,-) : malizenn b., maletenn b.

Handköfferchen n. (-s,-) : maletenn b., maletennig b.

Handkorb g. (-s,-körbe) : paner b.

Handkurbel b. (-,n) : [tekn.] dornikell b., kamblí b., troell b.

Handkuss g. (-es,-küsse) : **1. pok-dorn g., pok war kil an dorn g., pok war kein an dorn g. ; 2. [dre skeud.] mit Handkuss, laouen, gant ar brasañ plijadur, dre gaer, a-c'hrad-vat, a-galon-vat.**

Handlampe b. (-,n) : lamp-dorn g./b., kleuzeur-dorn b., gouloù bale g., boujiad g., kantolor g.

Handlanger g. (-s,-) : **1. paotr-pri g., mous-pri g., darbarer g., paotr-darbar g., skorer g. ; 2. [dre skeud.] eil g., kenwaller g., kraklakez g., akolist g., mevel g., lakepod g., lakez g. [liester lakezed, lakizien], kenseurt g., paotr diouzh dorn unan all g., paotr e dorn unan all g., seid g. [liester seided] ; seine Handlanger, tud eus e berzh ls., tud diouzh e zorn ls., e vevelien ls., e lakizien ls. ; Handlanger des Teufels, mab an diaoul g., boued an diaoul g., mevel an diaoul g., lakez an diaoul g., andon an diaoul b., tamm an diaoul g., sach'an diaoul g., kef-ifem g., kef an ifem g.**

Handlangerdienst g. (-es,-e) : *jemandem Handlangerdienst leisten, jemandem Handlangerdienst tun*, bezañ diouzh dorn u.b., bezañ e dorn u.b., bezañ mevel u.b.

Handlangerin b. (-,nen) : eilez b., kenwallerez b., plac'h diouzh dorn unan all b., plac'h e dorn unan all b.

Handlauf g. (-s,-läufe) : [tisav.] dorn-red g., bann g., garid diri b.

Handlaufknauf : g. (-s,-knäufe) : boulomig g., boulomig-skalier g.

Handleiden n. (-s) : dornad g.

Handlenkung b. (-,en) : [nij.] levierezh dorn g.

Händler g. (-s,-) : **1. marc'hadour g., kenwerzher g., koñversant g., trafiker g. ; Viehhändler, raer-chatal g., marc'hadour chatal g., trafiker chatal g. ; Jahrmarktshändler, marc'hadour foar g., marc'hadour foran g., foraner g. ;**

umherziedender Händler, fliegender Händler, marc'hadour-red g., marc'hadour baleant g., marc'hadour-baleer g. ; 2. [Yalc'h] Händler, Börsenhändler, gwezhiataer g.

Händlerin b. (-,-nen) : marc'hadourez b., kenwerzhourez b., koñversantez b.

Handlesekunst b. (-) : dornziouganerez b., kiromañs g.

Handleuchte b. (-,-n) / **Handleuchter** g. (-,-) : lamp-dorn g./b., kleuzeur-dorn b., gouloù bale g., boujiod g., kantolor g. **handlich** ag. : 1. dornataus, akomod, hebleustr, hezalch', hedenn, aes da embregañ, aes da zornata, aes da vaniañ, aes da gas, aes ober gantañ, embregadus, embregus, likant, meradus ; *dieses Werkzeug ist handlicher, hedennnoch benveg eo hemañ* ; 2. [karbed] hevlein ; *ein handliches Auto, ur c'harr-tan hevlein g.*

Handlichkeit b. (-) : 1. hebleustrted b., embregadusted b. ; 2. [karbed] hevleinded b.

Handlinie b. (-,-n) : andenn an dorn b., arroudenn an dorn b., roudenn an dorn b. ; *jemandes Handlinien deuten, lenn doare u.b. en arroudennoù e zorn.*

Handliniendeuter g. (-,-s,-) : dornziouganour g., kiromañser g. **Handliniendeutung** b. (-) : dornziouganerez b., kiromañs g. **Handlung** b. (-,-en) : 1. ober g., gread g., gra g., obererezh g., taol g., akt g. ; *bewusste Handlung, absichtliche Handlung, vorsätzliche Handlung*, gread youlel g., gread mennet g., ober sevenet a-zevri (sevenet dre ratozh an-unan, sevenet gant rat vat an-unan) g., ober a-youl g., ober emouziek g. ; *deliktische Handlung, strafbare Handlung, felladenn b. ; einer strafbaren Handlung beschuldigt werden, bezañ tamallet ur felladenn d'an-unan ; kriegerische Handlung, taol-brezel g. ; eine hässliche Handlung, un taol kailh g., ur viloni b. ; sexuelle Handlung, oberiezh revel b., darempredou rev ls., darempredou natur ls., pleustrou rev ls., darempredou lik ls., darempredou jener ls., darempredou kig ls., darempredou hudur ls., pec'hed lous g., kediadenn b., kediadenn revel b., embaradur g., embaradenn b., gread ganadel g., gread revel g., c'hoari g., darempred korf g., P. pikadenn b., fouzhadenn b., flemmadenn b., gromadenn b. ; Vornahme unzüchtiger Handlungen, [gwir] vilonaj g., hudurnez b., loudouriez b., lousteriou ls., gadaliez b., gadalezh b., gadalerezh g., gastaouerez g., orged g., plijadurezhioù orgedus ls., kammoberou reizhel ls., louvigezh b., embregerezhioù lous ls., dornataerezioù lous ls., divalavamant g., hillig graet da zivorzed u.b. g., jestrou fall ls., flouradoù hakr ls. ; [gwir, Bro-Suis] sexuelle Handlungen mit Kindern, filenerez minor g. ; 2. [romant] darvezadur g., dibun an darvoudoù g., dibun an istor g., neudenn an istor b., steuenn b., steuñvenn b. ; *Einheit der Handlung, unded an ober b. (Gregor), unded darvezadur b. ; 3. [dispredet] akt g. ; 4. [kenwerzh] ti-kenwerzh g., stal b., koñvers g. ; 5. [mezeg.] ärztliche Handlung, medizinische Handlung, gwezhiadenn vezegel b.**

Handlungsablauf g. (-s,-abläufe) : darvezadur g., dibun an darvoudoù g., neudenn an istor b., steuenn b., steuñvenn b.

Handlungsbedarf g. (-s) : mall g., despailh g., difrae g. ; es besteht kein Handlungsbedarf, n'emañ ket an traou o vont gant an dour, n'emañ ket an traou o vont gant ar mor, n'emañ ket an traou o vont gant ar stêr ; es besteht Handlungsbedarf, mall 'zo, ret eo ober seurt pe seurt, ret eo ober seul pe eneb. **Handlungsbevollmächtige(r)** ag.k. g./b. : galloudeged g. [liester galloudegidi], leuriad kenwerzhel g., leuriadez kenwerzhel b.

handlungsfähig ag. : 1. gouest da vont dezhi, gwezhiadek, gouest da c'houarn ; 2. [gwir, Bro-Suis] e wirioù keodedour gantañ, gougonek da arverañ.

Handlungsfähigkeit b. (-) : 1. gwezhiadegezh b., galloudez ober b., gouestoni da c'houarn b. ; 2. [gwir, Bro-Suis] gouestoni d'ober implij eus e wirioù keodedour b., gouester gwirel g., gougon arverañ g.

Handlungsfreiheit b. (-) : frankiz ober b., lec'hed ober g. ; *jemanden in seiner Handlungsfreiheit beschränken, jemandes Handlungsfreiheit einschränken, krennañ frankiz ober u.b., strishaat lec'hed ober u.b.*

Handlingsgehilfe g. (-n,-n) : komis g., mevel g., implijad g.

Handlungskompetenz b. (-s,-en) : frankiz ober b., lec'hed ober g. ; *Stärkung der Handlungskompetenzen, emreñekaat g.*

Handlungsreisende(r) ag.k. g./b. : beajour-kenwerzh g., beajourez-kenwerzh b., derc'houezour kenwerzh g., derc'houezourez kenwerzh b.

Handlungsspielraum g. (-s) : frankiz ober b., lec'hed ober g., tammig frankiz ober g.

handlungsunfähig ag. : 1. diwezhiadek, dic'houst da c'houarn ; *handlungsunfähig machend, ... dic'houestaat* ; 2. [gwir] dic'houst d'ober implij eus e wirioù keodedour b.

Handlungsunfähigkeit b. (-) : 1. diwezhiadegezh b., dic'houested da c'houarn b. ; 2. [gwir] dic'houested d'ober implij eus e wirioù keodedour b., dic'houester gwirel g.

Handlungsvollmacht b. (-,-en) : prokul kenwerzhel g., galloudegadur kenwerzhel g.

Handlungsweise b. (-,-n) : doare-ober g., doare d'ober g., hent g. ; *poietische Handlungsweise, hent nidiadek g.*

Handmehr n. (-s) : [Bro-Suis] voterezh dre sav dorn g., mouezhiadeg dre sav dom b., mouezhiañ dre sav dorn g.

Handmixer g. (-s,-) : [kegin.] frikerez g., baserez b.

Handmühle b. (-,-n) : breo b., milin-vrec'h b.

Handorgel b. (-,-n) : [Bro-Suis] akordeoñs g., P. boest an diaoul b.

Handpferd n. (-s,-e) : [tenn gezeg] eil marc'h g.

Handpflege b. (-) : lobredouriez n., lobredañ g.

Handpflegerin b. (-,-nen) : lobredourez b.

Handpresse b. (-,-n) : gwask dre zorn g./b., gwaskell dre zorn b.

Handprotzwagen g. (-s,-) : karr-mordok g., mordok-gwinter g.

Handrad n. (-s,-räder) : [tekñ.] dornell-dro b., dornikell b., kamblí b., troell b.

Handramme b. (-,-n) : palumerez b., damez b., pil-prenn g., pilprenn g., dimezell-brenn b.

Handreichung b. (-) : 1. skoazell b., sikour g./b., harp g., skor g., skoaz b., rikour g., rekour g. ; 2. kuzulioù ls., titouroù ls.

Handrohr n. (-s,-e) : [arm, istor] skloped g.

Handrücken g. (-s,-) : [korf] kil an dorn g., kildorn g. [liester kildaouarn], kein an dorn g. ; *mit dem Handrücken, a-gildorn.*

Handrückenschlag g. (-s,-schläge) : kildornad g., mañchad g.

Handrührgerät n. (-s,-e) : [kegin.] frikerez b., baserez b.

Handsatz g. (-es,-sätze) : [moull.] ližherennadur graet gant an dorn g., dornližherennadur g.

Handscanner g. (-s,-) : [stlenn.] skanner dorn g., c'hwilerver dorn g.

Handschellen ls. : grizilhonoù ls., kefiou-dorn ls., manegoù-houarn ls., kef g., maniklouù ls., minotezouù ls., potailh-houarn b., P. chapeled g. ; *jemandem Handschellen anlegen, jemanden in Handschellen legen, lakaat grizilhonoù (kefiou-dorn, manegoù-houarn) d'u.b., lakaat grizilhonoù ouzh*

daouarn u.b., lakaat ar c'hefioù ouzh daouarn u.b., lakaat ar c'hef war daouarn u.b., potailhañ e zaouarn d'u.b., grizilhonañ u.b., kefdomañ u.b., kefiañ u.b., manikliñ u.b. ; *in Handschellen*, grizilhonet, minotezet ; *Handschenlen tragen*, bezañ grizilhonet, bezañ minotezet, P. dougen ar chapeled.

Handschenkung b. (-,-en) : [gwir] donezon a zorn da zorn g. **Handschlag** g. (-s,-schläge) : 1. tonkad g., tonkadenn b., tonkerezh g., strakadenn dorn a-benn tonkañ ur marc'had b. ; *mit Handschlag*, en ur stlakañ palv o dorn dehou an eil ouzh egile, dre donkañ ; 2. stardadenn daouarn b., stard-dorn g., dornad g., dornad-karantez g. ; 3. [dre skeud.] *P. er tut keinen Handschlag*, ne ra netra gant e gorf, ne ra ket ur c'heuz eus e zaouarn, ne ra ket ur siseurt, lakaat a ra e zaouarn an eil en egile, ober a ra e zidalvez (e gorf didalvez), erbediñ e revr, ober a ra aner, ne ra netra gant e zaou zorn, ne beur ket ha ne zaskir ket, ne rafe ket ur c'hogad, ne rafe ket ur c'hraf, ne rafe ket an disterañ kraf, ne ra ket ur fulenn war ar plaen, ober a ra e varv, ne ra taol ebet, hennezh a vez oc'h ober mann a-hed an deiz, ne ra mann, ne ra glad, ne ra na tre na lanv, chom a ra da straniñ, emañ o kinviañ (o kozhañ) el leziregezh, emañ o lardañ diegi, n'emañ ket bale an eost gantañ, hennezh ne c'hwezo ket lec'h ma c'hwez ar broch'.

Handscreiben n. (-s,-) : lizher dornskrivet g., paperenn dornskrivet b.

Handschrift b. (-,-en) : 1. skritur dorn g./b., skrivadur dorn g. ; *eine schöne Handschrift haben*, skriavañ brav ; *unleserliche Handschrift*, *unleserbare Handschrift*, skritur dilennus g./b. ; *schwer entzifferbare Handschrift*, skritur dihelenn g./b. ; *Handschrift in Druckbuchstaben*, skritur moull g. ; 2. dornskrid g. ; 3. roud an dorn g. ; *das Werk trägt die Handschrif des Künstlers*, an arzour emañ roud e zorn war an oberenn.

Handschriftendeutung b. (-) : grafologiezh b., skridoniezh b.

Handschriftenkunde b. (-) : henskridoniezh b., paleografiezh b., skriturouriezh b., kodikologiezh b., dornskridouriezh b.

Handschriftenkundige(r) ag.k. g./b. : henskridoniour g., henskridonurez b., paleografour g., paleografourez b., kodikologour g., kodikologourez b., dornskridour g., dornskridourez b.

handschriftenkundlich ag. : dornskridel ; *handschriftenkundliche Analyse*, elfennadur dornskridel g.

Handschriftenuntersuchung b. (-,-en) / **Handschriftenvergleichung** b. (-) : kevarouezerezh skritur g., elfennerezh skritur g. ; [gwir] *forensische Handschriftenuntersuchung*, *forensische Handschriftenvergleichung*, skriturouriezh b.

handschriftlich ag. : dornskrivet, skrivet gant an dorn.

Handschuh g. (-s,-e) : 1. maneg b. [iester manegoù, manegeier] ; *ein Paar Handschuhe*, ur manegoù g., ur re vanegoù g. ; *mehrere Paare Handschuhe*, *mehrere Sorten Handschuhe*, manegeier ls. ; *der dazugehörige Handschuh*, parez ar vaneg-mañ b. ; *die Fingerlinge eines Handschuhs*, *die Finger eines Handschuhs*, bizied ur vaneg ls. ; *Handschuhe anziehen*, gwiskañ e vanegoù, gwiskañ manegoù, lakaat e vanegoù en e zaouarn, manegañ, manegañ e zaouarn ; *seine Handschuhe ausziehen*, divanegañ e vaneg, divanegañ e zorn, diwiskañ e vaneg ; *jemandem die Handschuhe ausziehen*, divanegañ u.b. ; *jemandem die Handschuhe anziehen*, manegañ u.b. ; er

hatte Handschuhe an, war e zaou zorn e oa manegoù, maneget e oa, manegoù a oa en e zaouarn ; *mit diesen Handschuhen bekommst du keine klammen Finger*, gant ar manegoù-se e chomo dibav da vizied ; *Handschuhe paarweise ordnen*, parañ manegeier ; *ohne Handschuhe*, divaneg ; *Inhalt eines Handschuhs*, manegad b. ; *gepanzter Handschuh*, maneg-houarn b., gandeled g. ; 2. [dre skeud.] *jemandem den Handschuh hinwerfen*, daeañ (dafiañ) u.b., reiñ an difi d'u.b., stlepel e vaneg da dreid u.b., hegall u.b. d'an emgann-daou, hegall u.b. da stourn ; *den Handschuh aufnehmen*, sevel ar vaneg, degemer an dae, asantiñ d'an dae.

Handschuhfabrik b. (-,-en) : manegerezh b.

Handschuhfach n. (-s,-fächer) / **Handschuhkasten** g. (-s,-kästen) : [kirri-tan] kombod ar manegoù g.

Handschuhgeschäft n. (-s,-e) : manegerezh b.

Handschuhhändler g. (-s,-) : maneger g.

Handschuhindustrie b. (-) : manegerezh g.

Handschuhladen g. (-s,-läden) : manegerezh b.

Handschuhmacher g. (-s,-) : maneger g.

Handschuhmacherei b. (-) : manegerezh g.

Handschuhstulpe b. (-,-n) : advañch g.

Handschützer g. (-s,-) : maneg-veudek b.

Handschwinge b. (-,-n) : [laboused] pluñv dorn str.

Handsiegel n. (-s,-) : siell brevez b.

Handspanne b. (-,-n) : rahouenn b., rahouennad b., palvad g.

Handspiegel g. (-s,-) : melezour-dorn g.

Handspiel n. (-s) : [sport] dorn g., stok-dorn g.

Handspindel b. (-,-n) : gwerzhid b., hinkin g. ; *Inhalt einer Handspindel*, gwerzhidat b. ; *an der Handspindel spinnen*, nezañ gant ur werzhid ; *der Handspindel neues Material zuführen*, kargañ ar werzhid ; *eine Handspindel abwickeln*, dibunañ ur werzhidat.

Handstand g. (-s,-stände) : [sport] tourig ar park a-benn brec'h g., penn toullig a-grog-brec'h g., toullennig a-benn brec'h g. ; *einen Handstand machen*, ober an dervenn fourchek a-benn brec'h, plantañ peul er prad a-benn brec'h, c'hoari tourig Folgoad a-benn brec'h.

Handstandüberschlag g. (-s,-schläge) : lamm-chouk-e-benn a-benn brec'h g., toutig-penn a-benn brec'h g.

Handstaubsauger g. (-s,-) : sunerez-skubellenn b., sunerez vihan b.

Handstreich g. (-s,-e) : taol-skrap g. ; *etwas im Handstreich nehmen*, *etwas durch einen Handstreich nehmen*, aloubiñ udb en un dro-zorn, kemer udb en tu diouzh an-unan a-gildorn, sammañ udb a-gildorn, divorañ udb, skrapañ udb a-gildorn.

handstreichartig ag. : a-gildorn, en un dro-zorn, dre un taol-skrap.

Handstückbereich g. (-s) : [douarouriezh] ... im Handstückbereich, kor... ; *Verwerfung im Handstückbereich*, korfraillh g.

Handstummel g. (-s,-) : dorm mogn g.

Handtasche b. (-,-n) : sac'h-dorn g. [iester seier-dorn].

Handtäschchen n. (-s,-) : sachig-dorn g. [iester seierigoù-dorn].

Handteller g. (-s,-) : palv an dorn g. [iester palvoù, palvoù an daouarn, daoubalv], boz b. [iester bozioù, divoz], flac'h b. [iester flac'hou, divflac'h], kalon an dorn b.

Handtrommel b. (-,-n) : [sonerezh] taboulinig b., hirdaboulin b.

Handtuch n. (-s,-tücher) : 1. toailhon g., toailh b., toailhenn b., tarner g., torch-daouarn g., serviedenn b., lien g., lienn evit sec'hïñ an daouarn b., serviedenn emwalchïñ b. ; 2. das

Handtuch werfen, a) [dre skeud.] lezel e zivrec'h da gouezhañ, lezel (teuler) pep tra ouzh an drez, lezel pep tra ouzh torgenn, plegañ touchenn, koazhañ, kac'hat en e vragez, kodianañ, kodianañ gant u.b., dilezel ar stourm, chom a-dreuz gant e hent, lezel pep tra war e revr, reiñ e zilez, lezel pep tra war e gement all, kemer e sac'h, stlepel (teuler) ar boned war-lerc'h an tog, teuler (strinkañ) an trebez war-lerc'h ar billig, teuler (stlepel) ar billig goude an trebez, teuler (stlepel, skeiñ, darc'haouiñ) an trebez war-lerc'h ar sklisenn, teuler (stlepel, skeiñ, darc'haouiñ) an trebez war-lerc'h ar vasin ; b) [boks] teurel ar spoueenn.

Handtuchhalter g. (-s,-) : doug-serviedenn g., doug-serviedennou g.

Handtuchspender g. (-s,-) : ingaler tarnerioù paper g.

Handtuchständer g. (-s,-) : doug-serviedenn g., doug-serviedennou g.

Handumdrehen n. (-s) : P. *im Handumdrehen*, en taol kentañ, kerkent (kenkent) hag ar ger, a-daol-trumm, dipadapa, en ur flipad, a-raok kaout amzer da lavaret ba, amzer sutal, a-benn-krak, en un netra, ken prim ha tra, buan-ha-buan, en ur ober un netra, en ur vann a amzer, en ul lommig amzer, en ur ober mann ebet a amzer, en un hunvre, en ur redadenn, en ur sailhadenn, en ur c'hwitelladenn, en ur freilhad, en un taol lagad, ken buan ha lavaret "chou" d'ar yar, en ur red, en un analad, diwar an taol kentañ, ken aes ha tra, ken aes all, aes-kenañ, aezet-kaer, hep reiñ bec'h, evel un dudi, a-aes-vat, aes-ral, koulz all, ken bravik ha tra, propik, brav-bras, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, evel dour dre ur sil, plaeñ ha brav, war blaen, ribus, dindan peder minutenn, en un taol dorm, en un taol krenn, en un toulpaz, en un toulpazig, en ur par berr, en un taol berr, en un taol-kont / en un dro-zorn / en un hanter dro / prim / trumm / e spas ur serr-lagad / en ur serr-lagad (Gregor), krak, krenn, pik, [dispreddet] en ur gaouad ; die Angelegenheit wurde im Handumdrehen erledigt, ne voe ket pell an abadenn, pront e voe renket an afer, ne voe ket hir an abadenn, ne reas nemet ur moull, ne voe ket pell an afer, renket e voe an afer en un netra, renket e voe an afer ken prim ha tra, ne voe ket pell ar frapad ; er hat die Angelegenheit im Handumdrehen erledigt, hennezh n'eo bet pennad ebet evit reiñ lamm d'ar gudenn, pront e voe da reiñ lamm d'ar gudenn.

Hand- und Spanndienst g. (-es,-e) : aner g., aneriou ls.

handverlesen ag. : 1. kutuilhet gant an dorn ; 2. eus ar gurunenn, eus ar vegenn, eus an dibab, diouzh an dibab, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, eus an diuz, a'r gwellañ, eus ar gwellañ, a'r c'haerañ, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, kentañ troc'h, dreistdibab, dibab, a-zibab, dibabet pizh.

Handvoll b. (-,-) : 1. dornad g., krabanad b., palvad g., duilh g., duilhad g. ; eine Handvoll Sand, un dornad traezh g. ; eine Handvoll Mehl, un dornad bleud g. ; eine Handvoll Flachs, un duilh lin g., un duilhad lin g. ; „beide Hände voll“, ur flac'had b., ur vozad f., ur vozadenn b. ; 2. kementad bihan g. ; eine Handvoll Leute, un dornad tud g. ; es waren nicht mal eine Handvoll Leute da, tri o tañsal, pevar o son a oa eno ; eine Handvoll Soldaten, ur frapad soudarded g., un dornad soudarded g., un dornadig soudarded g., ur flac'had soudarded b., un togad soudarded g., ur vozad soudarded b., ur pakad soudarded g., ur banerad soudarded b.

Handwaffe b. (-,-n) : arm-dorn g.

Handwagen g. (-s,-) : karr-dorn g., karr-bount g., karr bihan dre dud g., karrigell b. ; zweirädriger Handwagen für

Surfbretter, kilhorou ls., ur c'hilhorou g. ; einen Handwagen schieben, roulat ur c'harr bihan dre dud.

handwarm ag. : tommik, klouar, goudomm, bavdomm, blot. Adv. : gant dour klouar, e dour klouar.

Handwaschbecken n. (-s,-) : piñsin g., gwalc'heris g., gwalc'houser g., taol-emwal'hiiñ b., dar b.

Handwäscche b. (-) : 1. gwalc'h gant an dorn g., gwalc'hidigezh gant an dorn b. ; 2. lienaj da walc'hiñ gant an dorn g.

Handweh n. (-s) : dornad g.

Handwerk n. (-s,-e) : 1. micher b., labour g., micher-dorn b. ; ein Handwerk erlernen, bezañ o teskiñ micher, deskiñ micher ; ein Handwerk treiben, ober ur vicher, bezañ war ur vicher, labourat war ur vicher ; ein Handwerk verstehen, gouzout diouzh ur vicher, bezañ arroutet war ur vicher, bezañ kalet war ur vicher, bezañ ur mestr d'ober, bezañ ur mailh war an dra, gouzout an dibenn eus an dra, anavezout an treuz, bezañ gourdon ouzh e vicher, bezañ ampart war ur vicher, bezañ barrek ouzh ur vicher, bezañ akuit war ur vicher ; meine Schwester ging zu einer Schneiderin, wo sie das Handwerk lernte, va c'hoar a voe lakaet gant ur gemenerez da zeskiñ he micher ; 2. jemandem ins Handwerk pfuschen, kaoc'hañ e labour d'u.b., koll ar vicher, kousiañ ar vicher, bezañ ur c'holl-micher, emellout eus pezh n'anavezer ket, tarvañ (moc'hañ, moc'hata, porc'hellañ, pemoc'hañ, batrouzañ, bresañ, strabouilhat, tourc'hañ, bastardiñ, kouilhourañ) al labour, brellañ, ober labour beleg, plamoustiñ, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat dibalamour, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, labourat evel mevel ar person, ober an traoù a-bempoù, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, lakaat dour e laezh (e gwin) unan all, teuler dour e laezh u.b., ober beskelloù e park u.b., distreiñ (tennañ) an dour diwar brad unan all, tennañ dour diwar brad unan all, troc'hañ en e raok d'u.b., troc'hañ ar maout d'u.b., troc'hañ ar foenn dindan treid u.b., falç'hat e brad d'u.b. ; 3. oberoù ls., gwalleroù ls., drougoberou ls. ; jemandem das Handwerk legen, lakaat diwezh da walloberoù u.b., lakaat u.b. e-maez ar jeu, lakaat harz da oberoù u.b. ; einem Verbrecher das Handwerk legen, lakaat diwezh da zrougoberou un torfedour, lakaat un torfedour e-maez ar jeu, lakaat termen da walloberoù un torfedour ; 4. dornvicherouriez b., artizanelez b. ; [kr-] Handwerk hat goldenen Boden, ur miliner pa dro e vilin, yod pe bara en do d'e goan ; kein Handwerk ist schlecht, micher ebet ne zizenor un den, pep stad a zeu digant Doue.

Handwerker g. (-s,-) : 1. artizan g., dornwezhoure g. ; als Handwerker ist er nicht gerade billig, mont a ra kalz a arc'hant gant hennezh, hemañ a zo re griz en e c'hopr, hemañ a grog dreist e c'hopr, hemañ a grog re, hemañ a grog, gwall uhel eo ar priz gantañ, re frank eo e c'henou ; 2. dornvicherour g., micherour g., oberour g.

Handwerkerin b. (-,-nen) : 1. artizanez b., dornwezhoure g. ; 2. dornvicherour b., micherourez b., oberourez b.

Handwerkskammer b. (-,-n) : kambr ar micheriou b., kambr an artizanerez b.

Handwerkerstand g. (-s) : artizanerez g.

handwerklich ag. : ... artizanelez, ... dornwezhoure, ... artizan, artizanel ; handwerklicher Beruf, micher-dorn b., micher-zorn b., labour dorn g., micher artizan b., labour artizan g., labour dornwezhoure g. ; er hat mehr handwerkliche als geistige Fähigkeiten, barrekoc'h eo war al labour-dorn eget war al labour-spered, akuitoc'h eo gant e zaouarn eget gant e spered ; handwerklich begabt, dornet mat, dornet dis.

Handwerksberuf g. (-s,-e) : micher artizan b., labour artizan g., labour dornwezhour g., micher-dorn b., micher-zorn b., labour dorm g.

Handwerksbetrieb g. (-s,-e) : embregerezh bihan g.

Handwerksbranche b. (-,-n) : skouer obererezh g.

Handwerksbursche g. (-n,-n) / **Handwerksgeselle** g. (-n,-n) : kompagnun g.

Handwerksgewerbe n. (-s,-) : artizanerezh g., micher artizan b., micher-dorn b., micher-zorn b.

Handwerkskammer b. (-,-n) : kambr ar micherioù hag an artizanerezh b.

Handwerkszeug n. (-s) : binviadur g., ostilherezh g., binvioù ls., benvegoù ls., binviji ls., ostilhouù ls.

Handwischer g. (-s,-) : [Bro-Suis] skubellig g.

Handwurzel b. (-,-n) : kentdorn g., eskern an arzorn ls.

Handwurzelknochen g. (-s,-) : askorn an arzorn g. [liester eskern an arzorn].

Handy n. (-s,-s) : pellgomzer hezoug g., pellgomzer chakot g., pellgomzer godell g., hezougell b., telefon godell g., telefon bihan g.

Handzeichen n. (-s,-) : sin gant an dorn g., hejadenn gant an dorn b. ; *Abstimmung durch Handzeichen*, mouezhiañ dre sav dorn g., voterezh dre sav dorn g.

Handzeichnung b. (-,-en) : tresadenn dorn b., tresadenn gant an dorn b.

Handzettel g. (-s,-) : follennig paper b., trakt g., brudfolenn b., follenn-nij b.

Handzug g. (-s,-züge) : tioñv g., goursin g., sin g., argrif g

hanebüchen ag. : P. digredabl, saezhus, divezh, spontus ; *eine hanebüchene Lüge*, ur gaou du g., ur gaou divalav-mezh g., ur pezh mell gaou g., ur pebezh gaou du g., ur gaer a garotezenn b. ; *hanebüchene Geschichte*, koñchoù born ls., koñchennoù born ls., flugaj g., fidorien b., kontou pikous ls., paribolennouù ls., tarielloù ls., sikelzonouù ls., kaotigelloù ls., flugez str., flugezennoù ls., pifoù ls., krakoù ls., bidennoù ls., bitrakouù ls., koñchoù ls., koñchennoù ls., sotonioù ls., diotaj g., dibennaj g., rambre g.

Hanf g. (-s) : 1. [louza.] kanab str., kouarc'h str. ; *der Hanf wächst kräftig*, ar c'hanab a zeu brav er-maez ; *indischer Hanf*, kanab indian str. ; *Hanf säen*, hadañ kanab, hadañ kouarc'h, hadañ ur ganabeg, hadañ ur gouarc'hég ; *Hanf brechen*, paluc'hat ar c'hanab, spadoulat ar c'hanab, braeat ar c'hanab, braeañ ar c'hanab / tilhañ ar c'hanab (Gregor) ; *Hanf pochen*, tilhañ (dedilhañ, kanastrennañ) kanab ; *Hanf rösten*, dourañ (eogiñ) ar c'hanab / lakaat ar c'hanab da eogiñ (Gregor), lakaat ar c'hanab er poull ; *Hanf hecheln*, kribañ kanab (Gregor), kribinañ kanab, rimiañ kanab ; *Hanf schwingen*, diganastrañ kanab ; *Hanf spinnen*, nezañ kanab ; *Trocknungsscheune für Hanf*, sec'hadeg kanab b. ; 2. [gwiad.] kanab g., lien kanab g., kouarc'h g., lanfas g. ; *dieses Gewebe steht dem Hanf in nichts nach*, gouest mat eo al liense ouzh al lien kanab ; 3. [dre skeud.] *im Hanf sitzen*, bezañ ebat e zoare, bevañ kaer, bezañ brav e zoare, bezañ war ar bern, bevañ diwar ar bern, bezañ mat e gerz, ober anezhi, c'hoari anezhi, c'hoarigaerat, ober landigedon, en em vignoniñ, en em vitoniñ, chom da vignonellat, bezañ druz ar geusturenn gant an-unan, bezañ kreñv an traou gant an-unan, bezañ plousaet mat e votoù, bezañ plouzet mat e votoù, bezañ aes e borpant, bezañ aes d'an-unan, kaout aez, bezañ uhel an dour gant an-unan, bezañ klok, kaout arc'hant gwalch'e galon, kaout archant leizh e walch', na vezañ fall d'an-unan, bezañ mat an

traou gant an-unan, bezañ mat ar bed gant an-unan, bezañ foenn er rastell gant an-unan, bezañ barrek, bezañ gouest, kaout madoù, bezañ kreñv e gein, bezañ kreñv a gein, bezañ mat da geinañ.

Hanfacker g. (-s,äcker) : kanabeg b. [liester kanabegi, kanabegoù], kouarc'heg b. [liester kouarc'hegi, kouarc'hegoù].

Hanfanbau g. (-s) : [labour-douar] gouniderezh kanab g. ; *für den Hanfanbau geeigneter Boden*, douar-kanab g.

Hanfbauer g. (-n/-s,-n) : kanaber g.

Hanfbereiter g. (-s,-) : aozor kanab g., aozor kouarc'h g.

Hanfbrake b. (-,-n) / **Hanfbreche** b. (-,-n) : [benveg] palufenn b., paluc'h b., paluc'henn b., spadoul g., brae b.

Hanfbrecher g. (-s,-) : 1. [benveg] palufenn b., paluc'h b., paluc'henn b., spadoul g., brae b. ; 2. [den] kanaber g., braeer kanab g.

Hanfdarre b. (-,-n) : sec'hadur ar c'hanab g., sec'hadur ar c'houarc'h g.

hänen ag. : ... kanab, ... kouarc'h.

Hanffaser b. (-,-n) : kanastr str., tilh str. ; *Hanffasern*, gloan kanab g.

Hanffeld n. (-s,-er) : kanabeg b. [liester kanabegi, kanabegoù], kouarc'heg b. [liester kouarc'hegi, kouarc'hegoù].

Hanfgarn n. (-s) : neud kanab str., neud kanab g., neud kouarc'h str., neud kouarc'h g.

Hanfgewächs n. (-es,-e) : [louza.] kanabeg g. [liester kanabeged].

Hanfhändler g. (-s,-) : kanaber g.

Hanfhechel b. (-,-n) : kribinerez b., kribin b., inkarderez b., inkard g., inkardenn b., rañvellerez b., rañvell b. [liester rañvelloù, reñvill], breuzerez b.

Hanfhede b. (-) : stoub kanab g., porc'h kanab g., porc'had kanab g., lanfas kanab g.

Hanfindustrie b. (-) : kanaberezh g.

Hanfkauder g. (-s) : stoub kanab g., porc'h kanab g., porc'had kanab g., lanfas kanab g.

Hanfkorn n. (-s,-körner) : [louza.] had kanab g., had kouarc'h g.

Hanfkuchen g. (-s,-) : tourtell ganab b., tourtell gouarc'h b.

Hanflein n. (-s) / **Hanfleinstoff** g. (-s) / **Hanleinwand** b. (-,-leinwände) : [gwiad.] kanab g., lien kanab g., kouarc'h g., lien kouarc'h g.

Hänfling g. (-s,-e) : 1. [loen.] lineg-ruz g., lineg g., linaer g., milhoc'h g., sidan g., linegez b. ; 2. [dre skeud.] flakenn b., sioc'hant g., speñv g.

Hanfmantel g. (-s,-mäntel) : mantell ganab b. ; *schwerer Hanfmantel*, limouzenn b.

Hanfmeise b. (-,-n) : [loen.] pennduig kilpenn gwenn g.

Hanfnessel b. (-,-n) : [louza.] linad real str., louzaouenn-ar-chazh b., linad roueñ str., penn-yr g.

Hanföl n. (-s) : eoul kanab g., eoul had kanab g., eoul kouarc'h g., eoul had kouarc'h g.

Hanfpflanze b. (-,-n) : kanab str., kouarc'h str., kanabenn b., kouarc'henn b. ; *männliche Hanfpflanze*, tad kouarc'h g. ; *weibliche Hanfpflanze*, mamm gouarc'h b.

Hanfpocher g. (-s,-) : tilher g.

Hanfrösste b. (-,-n) / **Hanfrotte** b. (-,-n) : 1. eogenn b., eogerezh b., eogeri b., poull-eogiñ g., poull-kanab g. ; 2. eogerezh g.

Hanfsamen g. (-s,-) : [louza.] had kanab str., had kouarc'h g.

Hanfschäbe b. (-,-n) : kanastr str.

Hanfschnur b. (-,-schnüre) : kanabenn b., kordenn ganab b.

Hanfschwinge b. (-,-n) : diganastrer g.
Hanfseil n. (-s,-e) : kanabenn b., kordenn ganab b.
Hanfstäbchen n. (-s,-) : sklosenn ganab b.
Hanfstoff g. (-s,-e) : [gwiad.] kanab g., lien kanab g., kouarc'h g., lien kouarc'h g.
Hanfstroh n. (-s) : [gwiad.] kanab kriz g., kanab diaoz g., kanab krai g.
Hanfweide b. (-,-n) : [louza.] aozilh g./str., aozilhenn b., bodenn aozilh b., bodennad aozilh b., gwez-aozilh str.
Hanfwerg n. (-s) : [merdead.] stoub kanab g., porc'h kanab g., porc'had kanab g., lanfas kanab g.
Hanfwolle b. (-) : gloan kanab g.
Hanfzüchter g. (-s,-) : kanaber g.
Hang g. (-s, Hänge) : 1. dinaou g., naou g., dirabañs b., diribañs b., dirablañs b., deval g., devalenn ur menez g., krispenn b., pantenn b. [*lester pantennoù, pantoù*], krap g., krapenn b., tor g., roz g., grav b., gravienn b., gwantenn b., diskenn g., runell b., runenn b. ; *steigender Hang, ansteigender Hang, sav g., grav g., pouez-krec'h g. ; der Hang eines Berges, tor ur menez g., dinaou ur menez g.* (Gregor), krap ur menez g., pantenn ur menez b., roz ur menez g. ; *Fuß des Hanges, traoñ ar c'hrav g., penn izelañ ar c'hrav g., traoñ ar grapenn g., penn izelañ ar grapenn g. ; Gipfel des Hanges, beg ar c'hrav, g., penn uhelañ ar c'hrav g., beg ar grapenn, g., penn uhelañ ar grapenn g. ; am Hang des Hügels, a-grap an dosenn, a-grap war an dorgenn, e-krap an tarroz, ouzh tor an dosenn, war grap ar run, ouzh krap ar run, a-grap e revr war an dosenn ; auf halbem Hang, ouzh hanter krec'h, en hanter ar grec'henn, en hanter bign ar menez, hanter grec'h ; den Hang hinaufgehen, sevel (pignat) gant ar grapenn, krapañ ar c'hrav, pignat ar c'hrav, sevel ar c'hrav, sevel (pignat) gant ar roz, krapañ ouzh ar run, krapañ gant tor ar menez, sevel gant ar grec'henn, graviañ, sevel (pignat) gant ar c'hrav, krimpañ ur roz ; ein steiler Hang, ur serzhenn b., un diribin g., un dinaou sonn g., un dinaou serzh g., ur bantenn sonn b., ur bantenn serzh b., ur roz sonn g., ur roz serzh g., un diarnaou g., un diarroz g., ur grapenn start b., ur grapenn sonn b., un tarroz serzh g., ur grec'henn serzh b., un tamm mat a grec'henn g., ur grugell serzh b., ur run serzh g./b., un dorgenn serzh b., un dosenn serzh b., un duchenn serzh b., ur grec'henn a-bik b., ur sav tenn g., ur savenn serzh b., un torralan g., un torr-anal g. ; 2. [dre skeud.] doug g., dougidigezh b., dougerezh g., pleg g., pleg natur g., doug natur g., tro natur b., tech g., gouenn b., gwallyoul b., droukyoul b., gwalldech g., falldech g., tech fall g., si g., tued bred g., lañs e galon g., atapi g. ; *einen Hang zu etwas haben, bezañ gwall droet gant udb, bezañ douget (kaout un doug) d'udb, bezañ taolet gant udb, kaout ur pleg evit udb, tuiñ gant udb, bezañ atapiet kenañ gant udb, bezañ stummet gant udb* ; *Hang zum Trinken, tech (pleg, si) da evañ, doug d'ar boeson g., doug da evañ g., pleg bras evit ar gwin g., pleg en tu diouzh ar gwin g.* (Gregor) ; *er hat einen Hang zum Trinken, douget eo d'ar vezventi, douget eo d'ar boeson, douget eo da evañ, douget eo da vezviñ, douget eo da voesoniñ, taolet eo da voesoniñ, taolet eo gant ar boeson, techet eo da evañ, tuet eo da evañ, ur pleg bras en deus evit ar boeson, ur pleg en deus etrezek ar gwin, mignon eo d'ar gwin, hennezh a zo atahinet d'ar gwin, hennezh a zo un den reizh da evañ, kavout a ra mat e chopinad, hennezh a zo ramp e gorzailhenn, hennezh a zo frank e gorzailhenn, hennezh a zo frank e c'hourlañchenn, hennezh a zo frank e c'houzoug, hennezh a gar e vanne,**

kavout a ra mat e vanne, kreñv eo war ar boeson, gwalldroet eo war ar boeson ; *Leute mit einem übermäßigen Hang zum Prunk, tud a-stroñs ls. ; Hang zu guten Werken, doug d'ober ar mad g. ; er hat einen Hang zum Bösen, dihell eo d'ober droug, douget eo d'ober an droug, douget eo d'ober ar fall, treset eo d'an droug, douget eo d'an droug, tuet eo war an droug, treset eo d'ar fall, hennezh a zo noazus, troet eo war an droug, techet eo d'an droug, techet eo d'ar fall, gwall-dechet eo, ur valis a zo ennañ, ul loen brein (ul loen gars, ul loen vil, ul loen lous, ul loen fall) a zen a zo anezhañ, un toull visou à zo anezhañ, ur paotr lavis a zo anezhañ, un dra milliget a zo anezhañ, ur gwall hini a zo anezhañ, ul loen vil a zen a zo anezhañ, ur pezh fall(akr) a zo anezhañ, ur gwall ibil a zen a zo anezhañ, gwriet a fallagriezh eo, hennezh a zo korvigellet e galon a fallagriezh, e galon a zo ur puñs don a fallagriezh, hennezh a zo drouk betek mel e eskern, hennezh n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ, hennezh a zo kement si fall 'zo tout ennañ, hennezh n'eus netra a vat ennañ g., pezhell eo e galon gant ar fallagriezh, karget a fallagriezh eo, e gont a fallagriezh a zo ennañ, n'eus ket ur banne gwad onest en e wazhied, kordet a fallagriezh eo, kordet eo e gorf a fallagriezh, n'eus nemet fallagriezh ennañ, n'eus ket un neudenn eeun oc'h ober anezhañ, n'eus ket un neudenn eeun ennañ, bez' ez eus un neudenn gamm (un neudenn torret) en e wiadenn, kordet fall eo, kivioul eo, vis ar gordenn a zo ennañ, ur pezh fall a zen a zo anezhañ, ur vosenn a zen a zo anezhañ, ul lec'hidenn a zen fall a zo anezhañ, hennezh a zo gwazh eget ar vosenn, ul loen gars a zo anezhañ, ur paotr gagn a zo anezhañ, ur gwall higolenn a zo anezhañ, hennezh a zo un higenn, hennezh a zo bleiz a-walc'h ; er hat einen leichten Hang zur Faulheit, un tammig eo techet d'al leziregezh.*

Hangar g. (-s,-s) : skiber g., karrdi g.
Hängeärmel g. (-s,-) : [ardamezouriezh] marvilgin b.
Hängebacke b. (-,-n) : adjod b., advoc'h b.
Hängeboden g. (-s,-böden) : sanailh b., siklud g.
Hängebrücke b. (-,-n) : pont-skouren g., pont-stenn g., pont-a-ispilh g., pont-orjal g., pont savet e bili-bann g.
Hängedach n. (-s,-dächer) : toenn-skouren b., toenn valirek b.
Hängegleiter g. (-s,-) : [sport] bolc'haskell b., deltaplaver g.
Hangeisen n. (-s,-) : *Hangeisen einer Glocke, organell b., ruilhennetal a dalvez da stagañ ur vazhoulenn e diabarzh ur ch'loc'h b.*
Hängelampe b. (-,-n) : kantolor-skouren g., kantolor skourrek g.
Hängelippe b. (-,-n) : muzell-gazeg b., gweuskenn b.
hangeln V.gw. (ist gehangelt / hat gehangelt) : [sport] mont war-raok a-ispilh war-bouez e zivrec'h, brec'hiata ; das Tauhangeln, ar c'hrapañ gant ar gordenn g.
Hängemappe b. (-,-n) : [dafar burevioù] teuliad-skouren g., kleurenn-skouren b.
Hängematte b. (-,-n) : gwele-skouren g., brand g., gwele-ispilh g., kabanenn b., P. hamak g.
Hängemaul n. (-s) : 1. muzell-gazeg b., gweuskenn b. ; 2. [dre skeud.] *ein Hängemaul machen, mousklenniñ, ober e Benn mousklen, ober beg kamm, ober beg a-dreuz, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, ober mourróù, ober mourrennoù du, mourrennañ, astenn e vuzelloù, mouspenniñ, moulbenniñ, ober penn kozh, ober fas koad, ober fas trenk, ober ur penn pesk, ober kozh vin, kammañ e veg, mont kamm e c'henouù, ober e vuzell gamm, stummañ e c'henouù, treuzañ e c'henouù, ober ur fri minaoued, pennboufiñ, mont da Gervouzhig, ober krampouezh-mouzhik, mont e mouzh, mont*

da di vouzhig, mont d'an toull mouzhig, c'hoari e benn bihan, bezañ teusk e c'henou, mouzhañ, ourzal.

hangen V.gw. (hängt / hing / hat gehangen) : [Bro-Suis] *sellit ouzh hängen*¹.

hängen¹ V.gw. [verb *kemmus hing* / *hat gehangen*] : 1. bezañ, divilhañ, bezañ a-istribilh (a-zivilh, a-skourr, e-skourr, a-ispilh, a-zispilh, e-pign, e-kroug, e-krap, a-grap), bezañ istrabilhet, bezañ skourret, istribilhañ ; *der Hut hängt am Nagel*, emañ an tog a-istribilh ouzh ar c'hrog, emañ an tog ouzh an tach, emañ an tog e-skourr ouzh an tach, emañ an tog e-kroug ouzh an tach ; *dein Mantel hängt an der Tür*, emañ da vantell e-pign ouzh an nor, emañ da vantell e-kroug ouzh an nor ; *am Galgen hängen*, bezañ e-skourr (a-ispilh, skourret) ouzh ar groug, hejañ ouzh ar groug ; *sie hängt ihm am Halse*, a-grap emañ-hi ouzh kerc'henn e chouzoug ; *der Schlüssel hängt an seinem Hals*, emañ an alc'hwez en istribilh ouzh e chouzoug, emañ an alc'hwez en istribilh ouzh kerc'henn e chouzoug, emañ an alc'hwez en e gerch'henn ; *das Gemälde hängt nicht fest*, krog-diskrog eo an daolenn, kroget fall eo an daolenn ; [sport] *kopfunter am Reck hängen*, bezañ a-istribilh ouzh ar varrenn a-blaen gant e benn en traorñ ; *ihr Rock hängt schief*, posles eo he brozh, lespos eo he brozh ; [dre skeud.] *an Mutters Rockschößen hängen*, *an Mutters Schürzenzipfel hängen*, bezañ dalc'hmat a-grap ouzh e vamm, bezañ krogellet ouzh e vamm, bezañ bepred krog e lostenn e vamm, chom dalc'hmat krog ouzh e vamm, na vezañ dizonet c'hoazh, bezañ atav-atav war seulioù treid e vamm, bezañ atav och ober ki bihan d'e vamm, bezañ atav evel ur c'hi bihan warler'h e vamm, bezañ atav a-istribilh ouzh e vamm, na zispegañ diouzh e vamm, bezañ c'hoazh war barlenn e vamm, bezañ c'hoazh war ar varlenn, na vezañ evit diouerñ e vamm, bezañ ur c'hrap-e-doull eus an-unan, bezañ ur grarez-he-zoull anezhi ; *der Erfolg hing an einem Haar*, hogozik deomp c'hwitañ war hon taol, hogozik deomp soetiñ war hon taol, hogozik e oa bet deomp c'hwitañ hor c'hraf, hogozik e oa bet deomp c'hwitañ war hon taol, darbet e oa bet deomp ober kazeg dre greiz ar porzh, tost-kaer e oa bet deomp ober kazeg, war-hed un netraig hon dije graet kazeg, evit nebeut e vije aet an taol da gagh / evit bihan dra e vije bet kazh an taol / tost e oa bet an taol mont da gagh (Gregor), damdost e oa bet d'ar ribotadenn mont da fall ; *sein Leben hing an einem seidenen Faden*, e vuhez ne oa stag nemet ouzh un neudennig / e vuhez a zalc'he a-ispilh ouzh un neudennig stoub (Gregor) ; *an jemandem hängen*, delc'her d'u.b., karout u.b., bezañ stag ouzh u.b., bezañ stag e galon ouzh u.b., bezañ douget d'u.b., bezañ tomm ouzh u.b., kaout joa ouzh u.b. magañ karantez ouzh u.b., kaout karantez ouzh u.b., magañ karantez evit u.b., dougen karantez d'u.b. ; *seine Frau hängt sehr an ihm*, karet kenañ eo gant e wreg ; *am Leben hängen*, *an seinem Leben hängen*, derc'hel mort (yud, start, gwevn, tomm) d'e vuhez, bezañ nes ar c'hrac'henn d'an-unan (nes e groc'hen dezhañ, nes he c'hrac'henn dezhi h.a.), bezañ stag ouzh e groc'hen, kaout damant d'e vuhez ; *am Geld hängen*, karout an arc'hant, bezañ douget d'an arc'hant, bezañ stag e galon ouzh an arc'hant, bezañ troet war an dastum, bezañ troet war ar serr, bezañ troet war an danvez, bezañ troet da zastum, bezañ troet ouzh (gant, war) an arc'hant, bezañ dalc'het gant arwez an aour, bezañ dalc'het gant ur garantez dreistmoder evit an arc'hant, bezañ ur march'h an arc'hant eus an-unan, bezañ ur c'hoz eus an-unan ; *und alles was drum und dran hängt*, holl ar pezh a denn d'an dra-

se, hag all, ha razh, hag an holl draou (ha kement tra) a sell tamm-pe-damm ouzh an dra-se ; *woran hängt es denn* ? ha perak an diaoul emañ an traou e-giz-se ?

2. [dre skeud.] der Prozess hängt, manet eo ar prosez e-skourr (e-pign, a-istribilh, a-ispilh, a-blad), emañ c'hoazh ar prosez e kroug (Gregor) ; P. *wir hängen damit noch völlig in der Luft*, es hängt noch völlig in der Luft, en arvar emaomp c'hoazh, emañ an traou e-kroug c'hoazh (Gregor), a-ispilh e chom an traou c'hoazh, emañ an traou e-pign c'hoazh, chomet eo an traou war vann, chomet eo an traou er vann, ar stal a zo c'hoazh ouzh an drez, chomet eo an afer a-stlej, manet eo an traou e-skourr.

3. kostezañ ; die Decke hängt nach einer Seite, kostezañ a ra ar sel eus un tu.

4. kaout dle ; er hängt bei seinem Krämer, e dle e ispiser emañ, dleour eo (dleout a ra arc'hant) d'e ispiser, dastumet (gounezet) en deus die e ti an ispiser, dleou en deus war ar c'hoch e ti e ispiser, emañ war goch e ti e ispiser, kemeret en deus bos e ti an ispiser.

5. die Bäume hängen voller Früchte, ar gwez a zo o bec'h a fruezh enno (ganto), fruezh bec'h ar gwez a zo, fruezh forzh pegement a zo er gwez, fruezh ken-ha-ken a zo er gwez, fruezh ken-ha-kenañ a zo er gwez, fruezh mui-pegen-mui a zo er gwez, leun a fruezh eo ar gwez.

6. [troioù-lavar] an der Flasche hängen, bezañ atav mezvivezv ; er hängt die meiste Zeit in der Kneipe, er hängt die ganze Zeit in der Kneipe, delc'her a ra taol-gont an ostaleri en e sav, hennezh a zo ur reder tavarnioù, hennezh a zo ur peultavarn, techet eo da daverniñ, tremen a ra an hanter eus e amzer e chapel ar bod iliañ, e chapel ar bod iliañ e vez peurliesañ, e chapel ar bod iliañ e vez biken-atav, hennezh a zo un den feal d'ar bod-iliañ, ouzh an daol santel e vez peurviañ, bevañ a ra en ostaleri, ne denn ket e fri eus an davarn, ul lamprezzenn a zo anezhañ, un troad bank ostaleri a zo anezhañ, hennezh a gas e amzer en ostaleri.

7. jemandem an den Lippen hängen, sunañ komzoù u.b., selaou u.b. hep lezel ur gomz da gouezhañ war an douar ; die Zuhörer hingen ihm an den Lippen, e gomzoù a gouezhe berv war ar re a selaoue, ne leze ar selaouerien komz ebet da gouezhañ war an douar (komz ebet da vont gant an avel), ne leze ar selaouerien ger ebet da vont e moged, an holl a oa a-ispilh ouzh e selaou, ar selaouerien a oa a-zispilh ouzh e vuzelloù.

8. hängen bleiben, hängen lassen : an einem Ast hängen bleiben, chom a-istribilh ouzh ur skourr, chom e-krap ouzh ur skourr ; er blieb mit der Hose im Stacheldraht hängen, e vragou a chomas lug en orjal dreinek, e vragou a lugas en orjal dreinek, luget en doa e vragou en orjal dreinek ; er blieb über der Wassergrube hängen, manet e oa e-krap a-us ar fozad dour ; P. in der Schule hängen bleiben, eilañ e glas, ober un eil bloavezh en hevelep klas, doublañ e glas ; das Schleppnetz hatte sich in den Felsen verfangen und blieb trotz unserer Bemühungen darin hängen, aet e oa ar roued-stlej da gregiñ e-barzh ar vein e strad ar mor ha n'omp ket deuet a-benn da dennañ anezhi eus he dalc'h daoust d'hon troioù ha distroioù ; P. jemanden hängen lassen, lezel u.b. e perch, dilezel u.b., lezel u.b. war e revr (e-unanig, war e gement all, a-gosteż), disleukel u.b., treiñ kein d'u.b., mont diwar-dro u.b. ; [dre skeud.] den Kopf hängen lassen, die Ohren hängen lassen, die Nase hängen lassen, die Flügel hängen lassen, ober ur fri minaoud,

stouiñ e benn, bezañ izel e gribenn, bezañ izel e gribell, bezañ izel e glipenn, soublañ e zaoulagad, bezañ kouezhet d'an-unan klipenn hag askell, plegañ touchenn, koazhañ, koll kalon, mont gant an diskalon, diskalonekaat, digalonekaat, bezañ digalonekaet (disouezhet), laoskaat, mont bihan e galon, lezel e zivrec'h da gouezhañ, fallgaloniñ, bezañ krog an digalon en an-unan, bezañ kouezhet e veudig en e zorn, mont izel e gribenn, bezañ diskaret e gribenn, bezañ pinous (lostek, toutek, dipitet), bezañ strinket an trebez war-lerc'h ar billig, en em lezel, en em leuzkel, en em lezel da vont, en em leuzkel da vont, lezel da vont, digaloniñ, kac'hat en e vragez ; *den Mantel hängen lassen*, lezel e vantell war e lerc'h, disoñjal e vantell ; *ich habe meinen Hut in der Garderobe hängen lassen*, chomet eo va zog war va lerc'h er gwiskva, disoñjet em eus va zog er gwiskva, disoñjet em eus kas va zog ganin diouzh ar gwiskva.

anv-gwan verb I : **hängend** a-istrabilh, a-skourr, e-skourr, a-ispilh, a-zivilh, e-pign, istribilhet, istribilh, ispilh, e-krap, a-grap, e-kroug, skourret ; *eine hängende Felswand*, reier serzh o valirañ a-us d'ar c'hondon ls., reier balirek ls. ; *er hat einen schrägliegenden Kopf*, honnezh a zo penngamm, ur penngamm a zen eo, penngammiñ a ra ; *sie hat einen schrägliegenden Kopf*, honnezh a zo penngamm, ur benngammez a zo anezhi, penngammiñ a ra ; [mengleuz.] *hängende Schicht*, gwiskad roc'h lec'hiet a-zioc'h d'ur wazhenn g. ; [louza.] *hängende Gärten*, liorzhouñ dereziet ls. ; *hängendes Nabelkraut*, krampouezh-mouzik str., tule str., tulev str., krampouezh mamm-gozh str., kokerlu g.

hängen² [verb digem : hat gehängt] V.k.e. : 1. istribilhañ, ispilhañ, lakaat a-istribilh, skourrañ, krougañ ; *erneut hängen*, adskourrañ ; *die Wäsche auf die Leine (an die Leine) hängen*, lakaat ar bugad da sec'hañ, sec'hañ ar c'houez, lakaat ar walch'hadenn da sec'hañ, istribilhañ ar bugad ouzh ar siblenn, lakaat ar gannadenn da sec'hañ ouzh an neud ; *jemanden hängen*, krougañ u.b., stagañ u.b. ouzh ar groug, tagañ u.b., skourrañ u.b. ; [istor] *jemanden „in effigie“ hängen*, krougañ patrom u.b. ; *etwas an den Nagel hängen*, a) istribilhañ udb ouzh an tach, lakaat udb e-skourr ouzh an tach ; b) [dre skeud.] lezel (teuler) udb ouzh an prez, lezel udb ouzh torgenn, leuzkel udb a-dreuz-foran, lezel udb da foran, lezel udb war e gement all, lezel udb e perch, stlepel (teuler) ar boned war-lerc'h an tog, teuler (strinkañ) ar trebez war-lerc'h ar billig, teuler (stlepel) ar billig goude ar trebez, teuler (stlepel, skeiñ, darc'haouïñ) ar trebez war-lerc'h ar sklisenn, teuler (stlepel, skeiñ, darc'haouïñ) ar trebez war-lerc'h ar vasin, treiñ e gilhorou, sachañ e gilhorou, en em sachañ, lavaret kenavo d'udb, dilezel udb, ober dilez eus udb ; *die Mönchskutte an den Nagel hängen*, teuler e soutanenn, divanachiiñ, mont er-maez a vanac'h, mont divanach, digougouliañ ; 2. [dre skeud.] *den Mantel nach dem Winde hängen*, treizhañ diouzh an amzer, treiñ gant an avel, treiñ (c'hwezhañ) gant an avel, c'hwezhañ e tu an avel, treiñ aes e chupenn, cheñch aes tu d'e chupenn, cheñch aes tu d'e borpart, mont eus an eil kostezenn d'eben, treiñ gant kement avel 'zo, gouzout cheñch tu d'e chupenn, klask e avel, mont da-heul an avel, bezañ hedro, bezañ un den breskik eus an-unan, bezañ bouljant, bezañ tro-distro, treiñ evel ur wiblenn, treiñ-distreiñ evel ur wiblenn, bezañ kildro evel ur wiblenn, treiñ-distreiñ evel kog an tour, bezañ berrboellik, treiñ evel an avel, c'hoari nac'h-dinac'h, cheñch ha dicheñch tu d'e chupenn, gwiblenniñ, bezañ pennadus evel ur bouch' ; *sein*

Herz an etwas hängen, en em dommañ ouzh udb, dont da vagañ karantez ouzh udb ; P. *jemandem den Brotkorb höher hängen*, a) krennañ ar peuriñ d'u.b. ; b) derc'hel berroc'h war u.b. (war sugelloù u.b.), derc'hel berroc'h gant u.b., stardañ e nask d'u.b., stardañ ar senkenn war u.b. ; etwas an die große Glocke hängen, embann udb war ar groaz (d'ar seizh avel) ; P. etwas niedriger hängen, na ober kement a stad eus udb, ober nebeut a stad eus udb, derc'hel nebeut stad eus udb, derc'hel nebeut a stad ag udb, derc'hel nebeut a gont eus udb, derc'hel nebeut a gont ag udb ; er wurde gehängt, lakaet e voe ouzh ar groug, krouget e voe ; wir hätten ihn doch an Ort und Stelle hängen sollen, lealoc'h e vije bet deomp e grougañ end-eeun eno ; [kr-I] die kleinen Diebe hängt man, die großen lässt man laufen, al laer brasaañ a groug ar bihanañ - al laeron vihan a vez krouget hag ar re vras ne vezont ket ; wenn man einen hängen will, findet man auch einen Strick dazu, an hini en deus c'hoant da grougañ e gazh a lavar eo fall da logota.

V. em. : **sich hängen** (hat sich (ak./dat.) gehängt) : 1. *sich (ak.) an einen Ast hängen*, en em zerc'hel a-ispilh ouzh ur skourr, brañsigellat ouzh ur skourr ; 2. *die Leute hängten sich (ak.) aus den Fenstern*, bountañ a rae an dud o fennou er-maez dre ar prenester ; 3. *ich hänge mir den Fotoapparat über die Schulter*, lakaat a ran al luc'hskeudennerz a-istribilh ouzh va skoaz.

Hangen n. (-s) : mit Hangen und Bangen, trubuilhet-holl, ankeniet-holl, trechalet, trefuet, c'hwen en e loeroù, treant gantañ / gant ar gloazoù (Gregor), o krenañ gant an aon, skoet gant an derzhienn-skeud, bec'h warnañ, e bec'h, moan e revr, moan e foñs, o krizañ e chouk, o foerañ, o sec'hañ gant ar spont, moan an traou gantañ, kaoc'h tomm en e vrangoù, aet bihan e galon, melre gantañ.

Hängen n. (-s) : 1. kroug g., krougadenn b., krougerez g., krougañ g. ; 2. mit Hängen und Würgen, gant poan vras, gant mil boan, bec'h-bec'h, a boan vras (Gregor), goude poaniañ a-walc'h, a-bouez poan a-walc'h, dre boan, gant kant ha mil boan, goude kalz a boan, a-grip hag a-grap, krip-ha-krap.

hängend ag. : a-istribilh (ouzh), a-zivilh (ouzh), en divilh (ouzh), a-skourr (ouzh), àr-skourr (ouzh), a-ispilh (ouzh), e-pign (ouzh), a-grap (ouzh), e-krap (ouzh), istribilhet (ouzh), istribilh (ouzh), ispilh (ouzh) ; *eine hängende Felswand*, reier serzh o valirañ a-us d'ar c'hondon ls., reier balirek ls. ; *hängende Gärten*, liorzhouñ dereziet ls. ; *an der Leine hängende Wäsche*, ur c'houez o sec'hañ a-istribilh ouzh ur siblenn g., ur bugad o sec'hañ a-ispilh ouzh un orjalenn g. ; *er hat einen schrägliegenden Kopf*, honnezh a zo penngamm, ur benngammez a zo anezhi ; [mengleuz.] *hängende Schicht*, gwiskad roc'h lec'hiet a-zioc'h d'ur wazhenn g.

Hangende(s) ag.k. n. : [mengleuz.] gwiskad roc'h lec'hiet a-zioc'h d'ur wazhenn g.

Hängeohr n. (-s,-en) : [loen.] skouarn a-ispilh b., skouarn a-zivilh b., skouarn gouezhet b., skouarn a-istribilh b., skouarn a gouezh d'an traou b.

Hängepartie b. (-,-n) : 1. [echedou] c'hoariadenn echedou chomet e-skourr b., c'hoariadenn echedou chomet e kroug b. 2. afer lamm-dilamm b., lammadennoù ha dilammadennoù un afer.

Hänger g. (-s,-) : 1. P. adkarr g. ; 2. taol-dinerzh g., jeu fall g., mare divegon g. ; 3. disoñjadenn b., ankounac'hadenn b., diankadenn b. ; *einen Hänger haben*, mont war voem, koll e oremuz, chom Bourdet, Bourdiñ, chom Bourt, bezañ troc'het ar

speredenn (neudenn ar soñjoù) d'an-unan (e speredenn dezhañ / neudenn e soñjoù dezhañ, he speredenn dezhi / neudenn he soñjoù dezhi h.a.), chom koubet, chom lug, chom berr war e c'her, chom boud, chom bouc'h, bezañ lug, bezañ chalmet, koll poell e gudenn, koll e boell, koll e neudenn, chom berrek, bezañ kollet an neudenn gant an-unan (e neudenn gantañ, he neudenn ganti h.a.), bezañ kollet penn an neudenn gant an-unan (penn e neudenn gantañ, penn he neudenn ganti h.a.), chom ouzh an drez, chom dilavar, foerañ ouzh ar raou, koll penn e gudenn, lonkañ e gaoz, chom mik.

Hängereck n. (-s,-e) : [sport] trapez g., barrenn grouget b.
Hängerl n. (-s,-n) : [Bro-Aostria] toailhon g., toailh b., toailhenn b., tarner g., torch g.

Hängeschloss n. (-es,-schlösser) : kadranas g., krabotinell b.

Hängeschrank g. (-s,-schränke) : pezh arrebeuri kegin a-skourr g.

Hängeschulter b. (-,-n) : skoaz dizalc'h b., skoaz kostezet b.

Hängeweide b. (-,-n) : [louza.] haleg goueler str., halegenn oueler b., haleg Babilon str., halegenn Vabilon b.

Hängewiege b. (-,-n) : brañsell b., kavell-brañsell g., kavell-skourr g., kavell-ispilh g., karavell b.

Hangleiter g. (-s,-) : [sport] bolc'haskell b., deltaplayer g.
häufig ag. : [Bro-Suis] 1. [gwir] einen Prozess gegen jemanden häufig machen, sevel prosez ouzh u.b., poursuin u.b. dirak al lez-varn, kas u.b. dirak al lez-varn, boulc'hañ ur prosez a-enep u.b., lakaat ur prosez war chouk u.b., sezisañ ar justis ; 2. e kroug, war c'hortoz, chomet e-skourr, chomet a-blad, chomet e-pign, chomet a-istribilh, chomet a-ispilh, a-ispilh, chomet e-perch, chomet a-zistribilh.

Hanglage b. (-,-n) : tachenn war ziribin b. ; in Hanglage, pouez-traoñ gantañ, lañs-traoñ gantañ, traoñ gantañ, war ziribin, diribin gantañ, war zinaou, war-naou, en deval, war an deval, war gostez, war rabañs, war-ziribañs, war zinaou, war wintell ; in leichter Handlage, war ildraoñ.

Hangover g. (-) : P. einen Hangover haben, kaout poan vlev, kaout droug blev, bezañ gant an derzhien logod, santout blaz ar bont, kaout poan-benn diwar-lerc'h evañ re, bezañ poazh e chenoù, bezañ poazh e staon.

Hangrutsch g. (-es,-e) / **Hangrutschung** b. (-,-en) : disac'h g., disac'had g., disac'hadenn b., disac'hadeg b., diruilhad g., riskladur douar g., rikl douar g., rikladeg douar b., rez g.

Hanna b. : Janed b.

Hannibal g. : 1. Hannibal g. ; 2. [dre skeud.] Hannibal ist vor den Toren, ar gor a zeu da vegañ ! chwezh ar pebr a zo gant ar wadeggenn ! gwall arvarus e teu da vezañ ! treiñ a ra an traou d'ar put ! emañ an traou o korboniñ ! emañ ar jeu o treiñ e jeu gi ! krog eo ar soubenn da drenkañ ! tost eo an tan d'ar stoub ! bez 'vo jeu ! da ziwall ez eus ! arvar 'zo ganti ! dañjer 'zo ! bec'h a vo a-benn nebeut ! tomm e vo d'hor chupenn a-benn nebeut ! chwezh ar rost (ar suilh, ar suilhet) a zo amañ ! war evezh, tudou ! amañ ez eus ur gwall soubenn da gaout ! chabous a vo ! patati a vo ! stardañ a ra an traou !

Hannover n. : Hannover b.

Hannoveraner¹ g. (-s,-) : [loen.] marc'h Hannover g., hannoverad g.

Hannoveraner² g. (-s,-) : annezed Hannover g., Hannoverad g.

Hannoveranerin b. (-,-nen) : annezadez Hannover b., Hannoveradez b.

hannoversch- ag. : eus Hannover, ... Hannover, hannoverat.

Hans g. : 1. Yann g. ; der alte Hans, Yann gozh g. ; 2. [dre skeud.] ein dummer Hans, ur Yann al leue g. (Gregor) g., ur Yann seitek g., ur Yann banezenn g., ur Yann diwarlerc'h g., ur Yann beul g., ur Yann yod g., ur Yann traped g., ur genaoueg g., ur genaoueg echu g., ur podig g., ur pothouarn g., un impopo g., ur glaourenneg g., ur pampez g., un nouch g., ul loñseg g. [liester loñseg], ur genoù klapez g., ur glapez g., ur genoù da bakañ kelien g., ur genoù patatez g., ur genoù gwelien g., un alvaon g., un houperig g., ur bourjin g., ur penn bleup g., ur jaodre g., ur geolieg g., ur beg don g., ur beg bras g., ur genoù bras g., ur genoù frank g., ur pennsod g., ur diskiant g., un darsod g., ul leue g., ul leue dour g., ul leue brizh g., ul leue geot g., ur beg leue g., ul loukez g., ur ch'loukez g., ur banezenn b., ur batatezenn b., urgomez g., ur penn luch g., ur magn g., un dobien g., ur beulke g., ur penn peul g., ur penn leue g., ur penn beuz g., ur penn azen g., ur mell baja g., ur makez penn leue g., ur makez cheulk g., ur makez tamm paotr fin g. ; ich will Hans heißen, wenn das anders ist, touñ a rafen war gementse, me a zo sur eus ar pezh a lavaran, ken gwir eo evel ma lavaran deoch, an dra-se a zo ken gwir ha ma'z eus pemp biz war vaorn ; Hans Liederlich, labous-noz g., rouler g., ribouler g., Yann lak-e-barzh g., Yann lip-e-werenn g., Yann frank-e-chouzoug g., liper-e-werenn g., liper-bont g., lonk-e-sizhun g. ; Hans im Glück, Yann al leue (Gregor), Yann seitek, Yann banezenn g., Yann diwarlerc'h g., Yann beul g., Yann yod g., Yann traped, beulke, penn beuz g., penn luch g., magn g., penn peul g., leue dour g., leue brizh g., leue geot g., beg leue g., penn leue g., penn azen g., dobien g., genaoueg g., genaoueg echu g., podig g., pothouarn g., impopo g., glaourenneg g., pampez g., nouch g., loñseg g. [liester loñseg], genoù klapez g., glapez g., genoù da bakañ kelien g., genoù patatez g., genoù gwelien g., alvaon g. [liester alvaoned, alvaoneien], houperig g., bourjin g., bleup g., jaodre g., pennsod g., diskiant g., darsod g., geolieg g., beg don g., beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., loukez g., kloukez g., panezenn b., patatezenn b., patoenn b., gomez g., mell baja g., makez cheulk g., makez penn leue g., makez tamm paotr fin g. ; Hans Dämlack, Bille g.

Hansa b. (-) : [istor] Hansa b., Kevre an Hansa g., Kevre Hansaat g.

Hansaplast® n. (-s) : sparadrap® g.

Hänschen n. : Yannig g.

Hansdampf g. (-s,-e) : Hansdampf, Hansdampf in allen Gassen, alvokad brezhonek g. - den en deus respont da bep tra g. - par dube g. - brizhouzieg g. [liester brizhouzieien] - paotr a oar pet lost en deus ar yar g. - den a zo muioc'h a gagal eget a ch'loan gantañ g. - den a ra muioc'h a voged eget a dan g. - den taer en e gomzoù ha gwak pa sav kaoz da stagañ ganti g. - den re vras e benn evit deskiñ tra g. - den teodet hir ha dornet berr g. - den a ra kalz a deil gant nebeut a chouzer g. - den a ra muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz) - penn boultoz : bras ar genoù, bihan al lost g. - lor'hig moan, muioc'h a voged eget a dan g. - fri-furch g. - fri savet g. - sav-e-fri g. [liester saverien-o-fri] - feker g. - spred kurius a zen g. - fourdoulh g. - lavarer g. - prezeger daonet g. - Yannig ar mil micher g.

Hanse b. (-) : [istor] Hansa b., Kevre an Hansa g., Kevre Hansaat g.

Hanseat g. (-en,-en) : Hansaad g.

hanseatisch ag. : ... a sell ouzh an Hansa, hansaat.

Hansel g. (-s,-) : [rannyezh.] P. rouz g., impopo g., jostram g. ; *nur ein paar Hansel waren da, tri o tañsal, pevar o son a oa eno.*

Hänsel g. : Yannig g.

Hänsel und Gretel ls. : [louza.] louzaouenn-ar-skevent b., bara-an-ozhae'h-kozh g.

Hänselei b. (-,-en) : goap g., goapaerezh g., noualantez b., tatin g., tatinerezh g., añjinerezh g.

hänseln V.k.e. (hat gehänselt) : *jemanden hänseln*, garchennat ouzh u.b., erjennat u.b., tatinat u.b., añjinañ u.b., garchennat u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., hegaziñ u.b., chigardiñ u.b., ereziñ u.b., atahinañ u.b., heskinañ u.b., gaiañ u.b., ouroulat d'u.b., burutellañ u.b., isañ u.b., tregasiñ u.b., eogiñ u.b., hegañ u.b., kilienniñ u.b., regenniñ u.b.

Hansen-Krankheit b. (-) : [mezeg.] lorgnez b., lovrentez b., lovrezeh g., lovrezh b., lovroni b., lovmez b., kleñved Hansen g. ; *jemanden mit der Hansen-Krankheit anstecken, lovrañ u.b., lovriñ u.b. ; von der Hansen-Krankheit befallen, lovret ; von der Hansen-Krankheit befallen werden, lovrañ, lovriñ ; von der Hansen-Krankheit stark entstellt, lorr-pezhell, lorr brein ; die Hansen-Krankheit hatte sein ganzes Gesicht furchtbar entstellt*, goloet e oa e zremm a-bezh gant ul lorgnez euzhus, e zremm goloet a lovrezha oa euzhus da welet.

Hansestadt b. (-, -städt)e) : 1. (istor) kér stag ouzh an Hansa b., keoded stag ouzh an Hansa b., kér hansaat b. ; 2. (hiziv) kér bet stag ouzh an Hansa b., keoded bet stag ouzh an Hansa b., kér hansaat b.

Hanswurst g. (-es,-e/-würste) : 1. harlikin g., farouell g., furlukin g., bourjin g. ; *den Hanswurst spielen, den Hanswurst machen, tariellañ, louadiñ, boufoniñ, farouellañ, ober gennou (troioù kamm, bourdou), c'hoari taolioù-bourd, farsal, dibunañ bourdoù, reiñ melladoù, ribardennat, bordal, ober baochoù, baochal, ober farsoù (farsadennou, farsig-farsou, fent), lakaat fent, distagañ fentigelloù, reiñ fent, fentigellañ, gogeal, furlukinat, ober furlukinerezh, ober e veurlarjez, ober e chlorori, ober e farouell, ober ar bourjin, ober e baotr fistoulik, chalvantiañ, ober e rampono, c'hoari e loa, c'hoari al loa* ; 2. beulke g., alvaon g., genaoueg g., glaouenneg g., pampez g., nouch g. [liester nouched], loñseg g. [liester loñsegued], alvaon g. [liester alvaoned, alvaoneien], hoisperig g., bourjin g., bleup g., jaodre g., geolieg g., bajaneg g., balteg g., papelod g., penn droch g., loukez g., kloukez g., gogez g., penn luch g., magn g., louad g., lichefre g., lochore bras g., buzore g., impopo g., loufer g., mell baja g., jostram g.

Hanswurstiade b. (-,-n) : harlikinerezh g., furlukinerezh g., baoch g., farouellerezh g., boufonerezh g., fars g., farsadenn b., farserezh g., farsellerezh g., fentigellerezh g., bord g., borderezh g., baoch g. ; *Hanswurstiaden, bourdellajoù ls., monandoù ls., baochoù ls.*

Hantel b. (-,-n) : [sport] daoubouez g., halter g. [liester halteriou] ; *die Langhantel zur Hochstrecke bringen, die Langhantel hochreißen, sevel ar varrenn gantennou a-ziframm ; eine 200 kg schwere Langhantel auf die Schultern umsetzen, skoaziañ ur varrennad 200 kg.*

hanteln V.gw. (hat gehantelt) : c'hoari an halteriou, sevel halteriou, dibradañ halteriou.

Hantelnheben n. (-s) : [sport] ar sevel halteriou g., an dibrad halteriou g. ; *das Hanteln- und Gewichtheben*, ar sevel pouezioù hag halteriou g., an dibrad pouezioù hag halteriou g.

hantieren V.k.e. (hat hantiert) : ober gant, embreger, dornata, merat, flac'hata, kundu, kundaiñ, maneañ, maniañ, palvata, ruilhal ; *das Gewehr hantieren*, embreger (dornata, merat, maniañ) ur fuzuilh.

V. gw. (hat hantiert) : 1. *eifrig hantieren*, trabasat, difraeañ, difretañ ; 2. *mit etwas hantieren*, ober gant udb, embreger udb, dornata udb, merat udb, meudañ udb, flac'hata udb, kundu udb, kundaiñ udb, maneañ udb, maniañ udb, palvata udb, ruilhal udb ; 2. talfassat, turlutañ, kalfichat, bitellat, taniellat, bitrakiñ, trikarmadiñ, c'hoariellat, ober tammoù labouriou, belbetat, teusteukat, kinkailhat, belbisat, belbiat, c'hoari micherig, c'hwileta, firbouchal, dresañ, teukañ, lugudiñ, feuzañ, teuteunat ; *am Computer hantieren*, c'hwiliañ an urzhiataer.

hantig ag. : [Bro-Austria, su Bro-Alamagn] 1. [den] rust, taer, flemmus, hek, dibalamour, pik ; 2. [blaz] c'hwerv, trenk, put, tagus, tag, trelonk, sur, kalet, kreñv.

Adv. : a-razailh, gant fioun, kinte ennañ, en un doare teusk, en un doare teuch', en un doare reut, en un doare sech' ha treut, brusk.

Hanukkah b. (-) : [relij.] Hanouka g., gouel an Dedi g., gouel ar Gouleier g.

Hapaxlegomenon n. (-s,-a) : [yezh.] hapaks g. [liester hapaksoù].

hapern V. dibers. (hat gehapert) : 1. mankout, diankañ, defotioñ, bezañ defotus, faotañ, faziañ, bezañ diank, ober diouer, ober diank, bezañ diouer a udb, bezañ dienez a udb, bezañ dienez udb ; *es hapert an etwas (dat.)*, diouer a udb a zo, dienez a udb a zo, mank a udb a zo, diviet (berr, pare) eo udb, n'eus ket mui a udb, war var a udb emaomp, n'eus ket a-walc'h na hanter eus udb ; 2. mont fall, mont a-dreuz ; P. *bei der Realisierung dieses Plans hapert es*, deuet ez eus kudenoù a-dreuz d'ar raktres, savet ez eus bec'h evit kas ar raktres da bennvat, savet ez eus bec'h evit pengenniñ ar raktres, deuet ez eus kudenoù da gontroliañ ar raktres ; *im Deutschen hapert es bei ihm*, ne zeu ket gwall vrav an alamaneg gantañ, n'eo ket gwall vat e alamaneg, troc'hañ a ra alamaneg a-dreuz hag a-hed, diaes e teu an alamaneg gantañ, krog-diskrog e teu an alamaneg gantañ ; *woran hapert es* ? pelec'h emañ an dalc'h (an diaezamant) ? ; *da hapert's*, eno emañ an dalc'h brasañ, eno emañ ar gempenn, aze emañ an taol evidomp, eno emañ ar poent grevusañ eus an afer, eno emañ ar poent pounnerañ eus an afer, ouzh ar poent-se emañ holl an dalc'h, hennezh eo ar penn, aze emañ ar skoulm, aze emañ mudurun an afer, aze emañ ar gwiridig (ar c'hizidig, an arroud kizidik, ar galedenn, ar glaïvenn), aze emañ an ibil a wigour ; *er spürt sofort, wo es hapert*, klevet a ra war an taol peseurt ibil a wigour ; *es hapert*, ned a ket klok, ned a ket diroufenn an traou.

Haplobiont g. (-en,-en) : [bev.] haplobiont str., haplobiontenn b.

haploid ag. : [bev.] haploidel.

Haplodie b. (-) : [bev.] haploidelez h.

Häppchen n. (-s,-) : [kegin.] begadig g., genaouadig g., tostenn b., alumetez str.

häppchenweise Adv. : a c'henauadoù bihan, a-vegadoùigoù, a vegadoù bihan.

Happen g. (-s,-) : 1. begad g., genaouad g., geoliad g. ; *guter (feiner) Happen*, tamm mat g., tamm lipous g. ; *einen Happen essen*, debriñ un tamm harzell, debriñ ur begad, chaokat un tamm, kriñnat un tamm bennak, P. klakañ un tamm ; 2. [dre skeud.] *keinen Happen Brot von jemandem nehmen*, diarbenn u.b., kas u.b. diwar-dro, nac'h kinnigoù u.b., na zegemer g.

kinnigoù u.b., diarbenn kinnigoù u.b., distekiñ u.b., [digant ur mignon gwelloc'h dour eget gwin digant enebour].

happen V.gw. (hat gehappt) : plaouiañ, plomañ, pakañ.

Happening n. (-s,-s) : [arzoù] happening g.

happig ag. : P. 1. sklouf, sklouf evel ur bleiz, mac'hom ; sei nicht so *happig* ! dousik d'ar boued ! arabat plaouiañ war ar boued ! arabat pegañ war an traou e-giz-se ! ; 2. [dre skeud.] ker-daonet, ker-ruz, dreist da ger, ker dreist, ker-du, ruz, er-maez a briz, dibriz ; der Preis ist ein bisschen *happig*, das ist ganz schön *happig* ! sell aze ur vazhad deomp ! an tan a zo war ar varc'hadourezh-se ! ker-daonet eo an dra-se ! ruz eo an dra-se ! koustañ a ra pikez ! koustañ a ra un dirañson ! ker-du eo 'vat ! ker eo evel pebr da veurlarjez ! an hanter re ger eo ! er-maez a briz emañ ! dreist da ger emañ ! ker dreist eo ! dibriz eo ! kerik eo ! ; 3. c'hwezet, re vras, re uhel, dreist dalc'h, dreistmuzul, dreistmoder, dreistreizh, amplik, direizhet, dijaoj, direizh.

happy ag. : laouen, eürus, drev, drant, seder, lirzhin, gwiv, bagol, bagos, sart.

Happyend n. (-/-,-s,-s) : / **Happy End** g. (-/-,-s,-s) : [Bro-Austria] dibenn mat g., diwezh mat g., fin vat b., dibenn eürus g., diwezh eürus g., fin eürus b., isu mat g.

har [estlamm.] : sou !

Harakiri n. (-/-,-s,-s) : harakiri g.

Harass g. (-es,-e) : [Bro-Suis] 1. kasedig g., karchedig g. ; 2. kased g.

Härcchen n. (-s,-) : blevig str. ; man hat ihm kein Härcchen gekrümmmt, dibistik-kaer eo, n'eus bet graet droug ebet dezhañ, chomet eo e groc'hen dibistig gantañ, n'eo bet graet an disterañ droug dezhañ, chomet eo diampech, ne zegouezhas droug ebet gantañ, ne c'hoarvezas droug ebet gantañ, ne erruas droug ebet gantañ ; aufs Härcchen ausbezahlen, paeañ rik-ha-rik war an ivinoù, paeañ rik-ha-rak, paeañ blank ha liard, paeañ gwenneg evit gwenneg, paeañ betek an diner ruz / paeañ betek an diwezhañ diner (Gregor), peurbaeañ e zle, na azezañ war e votou.

Hardcore g. (-s,-s) / **Hardcore-Porno** g. (-s,-s) : liboudennegezh gwall bebret b., pornografiezh hard b.

Hardcover n. (-s,-s) / **Hard Cover** n. (-s,-s) : levr kalet e c'holo g., levr kalet e c'holoenn g.

Harddisk b. (-,-s) : [stlenn.] kantenn galet b., pladenn galet b.

Hardliner g. (-s,-) : pennpellaour g., spered taer-ruz a zen g.

Hardlinerin b. (-,nen) : pennpellaourez b., spered taer-ruz a blac'h b.

Hardtop n./g. (-s,-s) : 1. [toenn girri] toenn galet lem-laka b., hardtop g. ; 2. [karr-tan] falskabrioled g.

Hardware b. (-s) : [stlenn.] periant g., ardivinkaj g. ; *Hartware-Komponenten und Softwares*, periantouù ha meziantouù.

Hardwaremodul n. (-s,-e) : [stlenn.] mollad periantel g.

Hardwareschlüssel g. (-s,-) : klav periantel g.

Harem g. (-s,-s) : harem g.

hären ag. : ... reun ; härenes *Hemd*, porpant reun g., roched reun g./b., sae reun b. (Gregor) ; härener *Gürtel*, gouriz-reun g.

Häresiarch g. (-en,-en) : disivoudour g.

Häresie b. (-,-n) : disivoud g., disivouderez g., enepkredenn b., falskredenn b., erezi b., gaou g., teñvalijenn ar gaou b. ; in *Häresie verfallen*, disivoudiñ ; der Häresie verdächtigt werden, bezañ diskred a zisivouderez war an-unan, bezañ diskred a zisivoudegezh war an-unan, bezañ c'hwezh ar fagodiri gant an-unan ; trinitarische Häresien, disivoudou

treindedour ls. ; die kalvinistische Häresie, an hugunodiezh b., [gwashaus] an hugunodaj g., gouenn fallakr an hugunoded b.

Häresiologe g. (-n,-n) : disivoudonour g.

Häresiologie b. (-) : disivoudoniezh b.

häresiologisch ag. : disivoudoniel.

Häretiker g. (-s,-) : disivouder g., eretik g.

Häretikersein n. (-s) : disivoudegezh b.

häretisch ag. : disivouder, disivout, eretik.

Häretische(s) ag.k. n. : disivoudelezh b.

Harfe b. (-,-n) : [sonerezh] telenn b., herp g. ; Harfe spielen, telennañ, herpañ, seniñ telenn, seniñ war an delenn, seniñ gant an delenn, c'hoari gant an delenn, c'hoari telenn, c'hoari war an delenn ; Konzertharfe, delenn glasel b. ; keltische Harfe, delenn geltiek b. ; chromatische Harfe, telenn gromatek b. ; bardische Harfe, telenn varzhek b.

Harfenist g. (-en,-en) : telennour g., herper g.

Harfenistengruppe b. (-,-n) : laz-telennañ g.

Harfenkonzert n. (-s,-e) : telennadeg b.

Harfenmusik b. (-) : telennad b.

Harfenspieler g. (-s,-) : [sonerezh] telennour g., herper g.

Harfenstück n. (-s,-e) : telennadenn b.

Harfner g. (-s,-) : [sonerezh] telennour g., herper g.

Harke b. (-,-n) : 1. rastell b. [liester restell, rastilli] ; eine Harke voll Blätter, ur rastellad delioù b. ; weitzinkige Harke, skrebeihil g, rastell rouez he bizied b. ; Laub mit der Harke zusammenkehren, dastum delioù gant ar rastell, rastellat delioù ; mit der Rückseite der Harke versetzte sie ihm einen heftigen Schlag, gant he rastell diouzh tro he gin e tic'hastas ur pezh taol kalet gantañ ; 2. [dre skeud.] jemandem zeigen, was eine Harke ist, diskar al lorc'h a zo en u.b., diskar ourgouilh u.b., dilorc'hañ u.b., difougeañ u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., diskar e glipenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., stankañ e glapez d'u.b., lakaat u.b. brav en-dro en e stern, kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù, lakaat u.b. en erv, kas u.b. d'e doull, lakaat e ibil en e blas d'u.b., krennañ e douchenn d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., divarc'hañ u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., toagnañ u.b., gwaskañ u.b.

harken V.k.e. ha V. gw. (hat geharkt) : rastellat, rastellat war an douar, rastellat an douar ; sorgfältig geharkt, kribet-pizh.

Harken n. (-s) : rastellerez g., rastellat g.

Harker g. (-s,-) : rasteller g.

Harki g. (-/-,-s,-s) : harki g.

Harlekin g. (-s,-e) : harlekin g., furlukin g., farouell g., boufoner g., rampono g.

Harlekinade b. (-,-n) : harlekinerez g.

Harm g. (-s) : nec'h g., anken b., estrenvan b., ankalez g., gwanerez g., harell g., heg g., reuzeudigezh b., melre g., glac'hар g., margalon b.

härm'en V.em. : sich härm'en (hat sich (ak.) gehärm't) : enkreziñ, sevel enkrez en an-unan, sevel enkrez gant an-unan, nec'hiñ, nec'hañsiñ, en em nec'hañsiñ, bezañ nec'hañset, en em zaoubenniñ, daoubenniñ, en em reveulziañ, glac'hariñ, kemer glac'har, doaniañ, chifañ, ranngaloniñ, en em ambreniñ, en em zoaniañ, tapout kalonad, en em chagrinañ, en em zebriñ, en em zrailhañ, en em drebouliñ, en em chaokat, lakaat e benn diaes, bezañ diaes e benn, bezañ diaes e spered, bezañ lakaat diaes e benn, bezañ lakaet diaes e spered, kaout diaez, kaout gwask, kemer diaez, mont diaes e benn, en em ziaezañ, ober e ziaezañ, diarbenn nec'h, en em rouestlañ, en em

drechalañ, en em enkreziñ, mont e benn e gin, morc'heñiñ, bezañ morc'hedus, en em lakaat e poan, en em chalañ.

harmlos ag. : dister, dinoaz, dinoazus, dizrouk, diantech, direbech, divlam, diboanius, divalis, kuñv ; *er sieht ganz harmlos aus*, liv divalis a zo warnañ, diouzh e welet n'eus tamm malis ennañ, ar stumm a zo warnañ da vezaiñ ken dinoaz hag un oan, diouzh e welet n'eus ket a aon da gaout dirazañ, diouzh e welet n'eus ket peadra da foerañ dirazañ, diouzh e welet e c'haller kaout fiziañs ennañ ; [mezeg.] *harmlose Erkrankung*, anaez kuñv g. ; *harmloser Eingriff*, oberatadenn guñv b.

Harmlosigkeit b. (-) : dizroug g., dinoasted b., dinoazded b., diboan b., dizañjerusted b., dinoazusted b., diarvarusted b.

Harmoneon® n. (-s,-s) : [sonerezh] harmoneon g.

Harmonie b. (-,n) : 1. [sonerezh] klotad g. ; 2. [livioù] kenliv g., kendoniezh b. ; 3. [lenn.] hesonded b. ; 4. [stummou] heneuz b. ; 5. [dre skeud.] emglev g., unvaniezh b., unvanded b., kenunvaniezh b., peoc'h g., kenemglev g., kendoniezh b. ; *in guter Harmonie miteinander leben, in völliger Harmonie miteinander leben*, bevañ en unvaniezh ; [pred., Leibniz] *prästabilierte Harmonie*, kendoniezh rakdiazet b. ; 6. kenglotadur g.

Harmonielehre b. (-) : klotadouriez b.

harmonieren V. gw. (hat harmoniert) : 1. [sonerezh] kendoniañ ; 2. [arzoù] kordiñ, klothañ, kenglothañ ; *die Farben harmonieren nicht, die Farben harmonieren nicht zusammen, die Farben harmonieren nicht miteinander*, dijaoj eo al livioù-se, dijaojañ a ra al livioù-se an eil diouzh egile, al livioù-se ne zegouezhont ket an eil gant egile, al livioù-se ne gloton ket etrezo ; *ihre Stimmen harmonieren miteinander, a-vouezh emaint ; mit etwas harmonieren*, bezañ kevazas gant ubd ; 3. [dre skeud.] en em glevet, en em gordañ, toniañ ; *die beiden Brüder harmonieren gut miteinander*, mat-dispar en em glev an daou vreur, brav en em ra an daou vreur an eil ouzh egile, dispar en em gord an daou vreur, mat-kenañ en em ingal an daou vreur, toniañ a ra brav an daou vreur.

Harmoniflöte b. (-,s) : [sonerezh] armolut g.

Harmonik b. (-) : kensonouriez b.

Harmonika b. (-,s/Harmoniken) : [sonerezh] 1. harmonika g. ; 2. Ziehharmonika, akordeoñs g., akordeon g., P. boest an diaoul b.

harmonisch ag. : 1. kenliv, kendoniek, kenglot, kenglotus ; *die Farben harmonisch aufeinander abstimmen*, lakaat al livioù da genglotañ, parigellañ (jaojañ, kendoniañ) al livioù, koublañ brav al livioù ; 2. [dre heñvel., sonerezh] heson, hesonek, hesonus, kenson, kensonel, kensonus, kerzennek, flour, ch'wek ; 3. [sonerezh] klotadek, klotadel ; *harmonische Tonleiter*, skeulenn glotadek b. ; *harmonische Kadenz*, kaskouezh klotadek g. ; 4. [mat.] kemblac'hek, a-gemblac'h ; *harmonische Punktpaare*, keveiladoù kemblac'hek ls. ; *harmonisches Mittel*, keitad kemblac'hek g. ; 5. [fizik] dazuc'hadel ; *harmonische Analyse*, elfennerezh dazuc'hadel g. ; *harmonischer Oszillator*, luskellader dazuc'hadel g.

Adv. : 1. heson, heneuz, flour, ch'wek ; 2. [sonerezh, klotadoù] ent-klotadek, ent-klotadel ; 3. [mat.] ent-kemblac'hek, a-gemblac'h.

Harmonische ag.k. b. : [sonerezh, fizik] ledson g.

harmonisieren V.k.e. (hat harmonisiert) : 1. keidañ, kendoniañ, lakaat da genglotañ, lakaat da gordiñ, lakaat da glotañ, parigellañ, jaojañ, koublañ brav ; 2. [sonerezh] klotadañ, hesonaat.

Harmonisierung b. (-,en) : 1. keidadur g., kendoniañ g. ; *Preisharmonisierung*, keidadur ar prizioù g. ; 2. [sonerezh] klotadañ g., klotadur g.

Harmonist g. (-en,-en) : kensonour g., klotadour g.

Harmonium n. (-s, Harmonien) : harmoniom g., orglezig g., armolut g.

Harn g. (-s) : troazh g., frig g., staot g., froug g., dour g. ; *Harn lassen*, troazhañ, skuilhañ ur banne dour, dizourañ, staotañ, dizourañ e gig, teurel dour, teurel ur banne dour, cheñch dour war ar buzhug, frigat, pistolodiñ, neudenniñ, ober e boull, ober ur poulladig, ober, [merdead.] cheñch dour war ar pesked, cheñch dour war ar c'hranked, [bevedouriez] dioulañ troazh g. ; *in den Nieren wird der Harn gebildet*, an troazh a vez furmet el lounezhi ; [mezeg.] *den Harn verhalten*, azderc'hel an troazh ; [bevedouriez] *die Ausscheidung des Harns*, an dioulañ troazh g.

Harn- : 1. [das Urinieren betreffend / a sell ouzh an troazhañ] troazhañ ; 2. [das Urin betreffend / a sell ouzh an troazh] ... troazhel, ... troazh ; 3. [den Harnapparat betreffend / a sell ouzh an organoù troazhañ] ... troazhadel, ... troazhañ.

Harnabfluss g. (-es, -flüsse) / **Harnabgang** g. (-s,-gänge) : troazhañ g., staotañ g., troazhadenn b., staotadenn b., troazhadur g. ; *unkontrollierter Harnabfluss, unfreiwilliger Harnabgang*, andalc'h troazh g., troazhandalc'h g.

Harnapparat g. (-s,-e) : [korf.] benvegad troazhañ g., benveg troazhañ g., organoù troazhañ ls.

Harnbeschwerden ls. : [mezeg.] tenndroazh g.

Harnblase b. (-,n) : [korf.] ch'wezigell b., gwezegell b., soroc'hell b., P. stal-zour b. ; *Fundus der Harnblase*, gouled ar c'hwezigell g.

Harnblasengrund g. (-s,-gründe) : [mezeg.] gouled ar c'hwezigell g.

Harnblasenvene b. (-,n) : [korf.] gwazienn-c'hwezigell b. [liester gwaziennou ar c'hwezigell].

Harnblutung b. (-,en) : [mezeg.] hematuriezh b.

Harndrang g. (-s) : c'hoant troazhañ g.

harnen V. gw. (hat geharnnt) : troazhañ, skuilhañ ur banne dour, dizourañ, staotañ, ober un dizour, ober, pistolodiñ, neudenniñ. V.k.e. (hat geharnnt) : *Blut harnen*, staotat gwad.

Harnen n. (-s) : [mezeg.] troazhadur g., troazhañ g., staotañ g., staotat g., troazhadenn b., staotadenn b., dizour g. ; *Blutharnen*, hematuriezh g., staotat gwad g.

Harnflasche b. (-,n) : [mezeg., gwele] lestr troazhañ g. [liestri troazhañ].

Harngrieß g. (-es) : [mezeg.] droug ar maen g., gravell g., meinigoù-lounezhs ls., grouan str., lounezhell b., mein-gravell g., mein-troazh g. ; *unter Harngrieß leidend*, gravellek ; *unter Harngrieß Leidender*, gravelleg g., grouaneg g.

Harnkontinenz b. (-) : [mezeg.] dizalc'h war an troazh g., andalc'h troazh g., troazhandalc'h g.

Harnisch g. (-es,-e) : 1. kulas g., hobregon g., houarnwisk g., gwisk-houarn g., houarnen g., harnez g., harnez-brezel g., dilhad hernaj g., hernaj g., lereg b. ; *leichter Harnisch*, halakred g. ; *den Harnisch anlegen (anschnallen)*, lakaat e harnez-brezel, harnezañ, harnezif, gwiskañ e houarnwisk, harnezañ e houarnwisk, gwiskañ e armou ; *in Harnisch*, harnezet ; *jemandem den Harnisch abnehmen*, diharnezañ u.b. ; 2. [dre skeud.] P. *in Harnisch sein*, bezañ fuloret naet, bezañ fuloret - ran, bezañ fuloret ruz, bezañ fuloret mik, bezañ ur fulor en an-unan, bezañ ar revr war ar chouk gant an-unan (e revr war e

chouk gantañ, he revr war he chouk ganti h.a.), bezañ droug en e doull, bezañ droug en e revr, bezañ malis en e doull, bezañ malis en e revr, bezañ ar gounnar gant an-unan, bezañ fuc'het-mik, bezañ fumet-naet, bezañ kounnaret ruz, bezañ diboellet gant ar gounnar, bezañ tro en e voned, bezañ broc'h en an-unan, broc'hañ, birviñ gant ar gounnar, bezañ ar c'herc'h o tommañ d'an-unan (e gerc'h o tommañ dezhañ, he c'herc'h o tommañ dezhi h.a.), bezañ ar c'herc'h o krazañ d'an-unan (e gerc'h o krazañ dezhañ, he c'herc'h o krazañ dezhi h.a.) ; jemanden in Harnisch bringen, lakaat u.b. da vont er-maez eus e groc'hen, lakaat u.b. da vont diwar e gement all, lakaat u.b. da vont e gouez, gouezañ u.b., lakaat u.b. da vont dreist-penn, lakaat u.b. da sevel en e wezenn uhelañ, lakaat u.b. da sevel en e avalenn, lakaat u.b. da fuc'hañ (da fuloriñ), lakaat u.b. da vont e-barzh blev kriz ; über etwas in Harnisch geraten (kommen), mont e fulor (e gouez) en abeg d'udb, mont er-maez eus e groc'hen en abeg d'udb, sevel fulor en an-unan abalamour d'udb, hejañ e gi (mont e-barzh blev kriz, mont diwar e gement all) abalamour d'udb, mont ur barr kounnar en an-unan en abeg d'udb.

Harnlassen n. (-s) : [mezeg.] troazhadur g., troazherezh g., troazhañ g., troazhadenn b., staotañ g., stadtadenn g., dizour g. ; Schmerzen beim Harnlassen empfinden, kaout un troazhañ poanius.

Harnleiter g. (-s,-) : [korf.] san-droazh b.

Harnorgane ls. : [korf.] benvegad troazhañ g., benveg troazhañ g., organoù troazhañ ls.

Harnpfütze b. (-,n) : frigadell b., staotigell b.

Harnretention b. (-) : [mezeg.] azdalc'h troazh g.

Harnröhre b. (-,n) : [korf.] kan-troazh g., kan-didroazhañ g.

Harnröhrenmündung b. (-,en) : [korf.] difourk ar c'han-troazh g., difourk ar c'han-didroazhañ g.

Harnröhrenschwellkörper b. (-,n) : [korf.] ognonenn ar c'halc'h b.

Harnruhr b. (-) : [mezeg.] diabet g.

Harnsand g. (-s) : [mezeg.] grouan str., meinig-grevel ls., meinig-troazh ls., droug-ar-maen g., gravell g.

harnsauer ag. : urek.

Harnsäure b. (-) : [mezeg.] trenkenn urek b.

Harnsonde b. (-,n) : [mezeg.] sont g.

Harnstein g. (-s,-e) : [mezeg.] grouan str., grouanenn b., maenig-lounezh g., gravell g., lounezhell b., maen-gravell g., maen-troazh g., droug ar maen g. ; *Harnsteine sind Konkremente, kaledadoù maenek a zo eus ar grouan a furm el lounezhi an dud.*

Harnstoff g. (-s) : [mezeg., kimiezh] urea b., karbamid g.

Harnstoff- : [mezeg., kimiezh] ... ureek.

Harnstoff-Stickstoff g. (-s) : [mezeg., kimiezh] azot ureek g. **harnreibend** ag. : [mezeg.] troazhus, staotus.

Harnuntersuchung b. (-,en) : [mezeg.] dielfennadur troazh g., elfennerezh troazh g.

Harnvergiftung b. (-,en) : [mezeg.] uremiezh b.

Harnverhaltung b. (-) : [mezeg.] azdalc'h troazh g.

Harnweg ls. : [korf.] forzh troazhañ b., forzh troazhadel b. ; ableitende Harnwege, organoù troazhañ ls., forzhioù troazhañ ls., forzhioù troazhadel ls.

Harnzyylinder ls. : [mezeg.] rolledou troazh ls.

Harpune b. (-,n) : treant g., bazu-krog b., gavelod b. ; zweizackige Harpune, pilev g. ; Fische mit einer zweizackigen Harpune fangen, pilevat pesked.

Harpunengewehr n. (-s,-e) : fuzuilh dreantiñ b.

Harpunenkanone b. (-,-n) : kanol treantiñ g.

Harpunier g. (-s,-e) / **Harpunierer** g. (-s,-) : treanter g.

Harpunierin b. (-,-nen) / **Harpuniererin** b. (-,-nen) : treantereñ b.

harpunieren V.k.e. (hat harpuniert) : treantiñ ; Wale harpunieren, treantiñ balumed.

Harpyie b. (-,n) : 1. [mojenn.] herpida b. [liester herpidaed], harpienn b. [liester harpized] ; 2. [dre skeud.] rachouzell b., keben b., diaoulez b., sarpanz b., bitrañsenn b., perseval b., gwespel str., bleizez b., kevnidenn b., gwrac'h b. ; 3. [loen.] [harpia harpyja] herpida ferv b. [liester herpidaed ferv].

harren V. gw. (gen., auf ak.) (hat geharrt) : 1. gortoz, gedal, esperout, gortoz gant dibasianted, gedal dibasiant ; der Dinge harren, die da kommen sollen, gortoz an traoù a dle c'hoarvezout ; des Friedens (auf den Frieden) harren, bezañ e-sell (en engortoz, e ged) eus ar peoc'h, esperout ar peoc'h (Gregor) ; 2. [relij., dispredet] des Herrn harren, lakaat e esper e Doue / esperout e Doue / lakaat e esperañ e Doue (Gregor) ; auf Gott harren, spiañ e Doue, kaout fiziañ e Doue.

Harren n. (-s) : [kr-l] Hoffen und Harren macht manchen zum Narren, diskiant an neb az a da grediñ e teuio da skoulmed ar brini - goanag bras alies ne zisoc'h da netra - re vras goanag a noaz - ne dec'her alies diouzh trubuilh nemet da gouezhañ e melre - alies e teu an disouezenn war-lerc'h ar gortozadennoù brasañ.

Harissa n. (-/-s) / **Harissa** b. (-) : [kegin.] harisa g.

harsch ag. : 1. [erc'h] kalet, skornet ; 2. [dre astenn.] garv, rust, ruskek, start, rok.

Adv. : a-razailh, gant fioun, kinte ennañ, en un doare teusk, en un doare teuc'h, en un doare reut, en un doare sec'h ha treut, brisk.

Harsch g. (-es) : erc'h skornet g., erc'h kalet g.

harschen V. gw. (hat geharscht) : 1. kaleidiñ, reviñ, skornañ, riellañ, sklaskañ, klerañ, frimañ ; 2. [dre astenn.] serriñ, kleizhennañ, kigañ, kizañ, teñvañ, kroc'heniñ ; nicht harschen, chom digor.

harschig ag. : [erc'h] kalet, skornet.

Harschschnee g. (-s) : erc'h skornet g., erc'h kalet g.

härtbar ag. : [metal] temzadus.

Härtbarkeit b. : [metal] temzadusted.

hart ag. : 1. kalet, divlot, kaledok, karnet, fetis ; harter Stein, karregad kalet b. ; auf hartem Lager schlafen, kousket war ar mort, kousket war an douar noazh, kousket war ar c'haled, kousket war an douar-ran, kousket war an douar rik, kousket war an douar yen (Gregor) ; das Harte und das Weiche, ar c'haled und ar boug, ar garv hag ar flour ; harte Haut, kaledenn b., kaledennouù ls., kroc'hen kaledennek g., karn g. ; harter, unbequemer, steifer Stoff, danvez dic'hras g., danvez bochus g. ; hart, unbequem und steif wie ein neues Hemd, bochus evel ur roched nevez, dic'hras evel ur roched nevez ; harte Wasser, dour garv g., dour kalet g. ; harte Getränk, boeson kalet g., boeson kreñv g. ; harte Brot, bara diazez g., bara diazezet g., bara kras g., bara karnet g., bara sec'h-korn g. ; das Brot wird hart, diazezañ a ra ar bara, disaouriñ a ra ar bara, karnañ a ra ar bara, krazañ a ra ar bara ; harter Bleistift, kreion sec'h g. ; ein hantes Gehör haben, klevet kalet, kaletklevet, bezañ kalet e skouarn, bezañ kalet da glevet, bezañ kalet a skouarn, bezañ kaletklev, kaout klevet kalet, klevet fall, bezañ pouunner a skouarn, bezañ pouunner e zivskouarn, bezañ pouunnerglev, bezañ skort e glevet, bezañ teñvalglev, bezañ teñvalglevet, bezañ teñval e glevet, bezañ teñval e skouarn, na glevet mat, bezañ bouzaregennek, bezañ aet dister e

zivskouarn, bezañ uhelglevet ; *einen harten Kopf haben*, a) bezañ penn kalet, bezañ kalet e benn, bezañ kuladus (pennek, kloppenek, kilpennek), bezañ tev e voned, bezañ pennek evel ur marc'h-koad, bezañ pennek evel ur mul, bezañ ur marc'h-mul a zen eus an-unan, kaout lod e Kerbennek ; b) bezañ pout (bouc'h) da zeskii, bezañ ul lastez hir e skouarn, bezañ tev e voned, na vont herrus gant an-unan, bezañ touolloù talar en e benn, bezañ gorrek da gompreñ, na vezañ a zesk d'an-unan ; *harter Leib*, kof (korf) kalet g., kaledigezh kof b. (Gregor) ; [dre astenn.] *harte Tonart*, ton uhelañ g. ; *harte Verse*, gwerzennoù digompez ls. ; *hart werden*, mont kalet, kalediñ, kaletaat, kaledenniñ, ober e galedenn, garvaat, dont da galediñ, krizañ, palumat, chalkiñ, karnañ, karniñ ; *hart machend*, kaledus, kaletaus.

2. start, tenn, brevis, diaes, poanius, gloazus, kalet, reut, serzh ; *hart im Nehmen sein*, bezañ kalet ouzh ar boan (ouzh an taoliou), bezañ start ouzh ar boan, na vezañ tanav e lêr, bezañ kroc'hen ouzh e ober, bezañ ur galedenn a zen ; *er ist hart im Nehmen*, hennezh a zo kroc'henn ouzh e ober, n'eo ket tanav e lêr ; *es ist zu hart*, ne c'heller ket e c'houzañv, n'on ket evit padout ouzh kement-se, gwall griz eo, n'on ket evit herzel, ne badan mui, n'on ket mui evit hulmañ, ne c'hallan mui diouti, n'on ket ken evit padout ouzh kement-se, n'on ket kap ken, n'on ket evit herzel ; *eine harte Arbeit*, ul labour start (grevus, kalet, diaes, poanius-bras, gloazus, tenn, brevis, reut, pounner) g., ur vurellenn b. ; *hartes Leben*, bevañ start g., bevañ kalet g., bevañ tenn b. ; *ein hartes Leben*, ur vuhez tenn b., ur vuhez kalet b., ur vuhez digernez b., ur vuhez poanius-bras b., ur vuhez pounner b. ; *ein hartes Leben führen*, kaout ur bevañ diaes ; *ein harter Tag*, ur gwall zevezh g. ; *das Leben ist hart*, kalet eo bevañ, start eo bevañ, start eo ar vuhez, tenn eo warnomp, ar bevañ a zo tenn, nag a boan etre merenn ha koan ; *sie mussten ein hartes Leben führen*, o buhez a oa bet poanius-bras ; *früher war das Leben härter*, gwechall e oa fall ar bed ; *ein harter Weg*, un hent tenn g.

3. strizh, garv, start, kalet, križ, tenn, pounner, reut, rust, taer, digernez, gardis, grizias, kruel, rok, lourt ; *hartes Urteil*, barnadenn c'harv b., barnadenn galet b., barnadenn strizh b., setañs kruel b. ; *harte Strafe*, pinijenn galet b., pinijenn c'hardis b., pinijenn c'harv b., pinijenn but b., pinijenn rust b., pinijenn denn b., kastiz križ g., kastiz garv g., kastiz lourt g., kastiz kruel g., kastiz start g. ; *harte Zeit*, amzer diaes (start, griz, galet, c'harv) b. ; *ein harter Arbeitstag*, un devezh mac'hom g., ur gwall zevezh g. ; *harter Verlust*, koll pounner g., koll bras (grevus, spontus) g., gwall goll g. ; *harter Schlag*, gwaldaol g., mestaol g., distokadenn b., distro lous b., taol pounner g., taol-droug g., taol križ g., taol-fall g., taol garventez g., bazhad b., reuziad g., glac'har bras g., gwalldro b. ; *harte Sportarten*, sportoù taer ls. ; *eine harte Lektion erteilt bekommen*, pakañ ur gentel rust, pakañ e begement ; *das war ein harter Schlag*, hennezh a oa bet ur c'hrez yen da wiskañ, pebezh bazhad am boa bet gant ar c'helou-se ; *hartes Vorgehen*, garventez b., rustoni b., gouezoni b., ruster g., añjomerezh g., feulster g., taerded b., taerijenn b., diframm g. ; *durch harten Kampf erworben*, *durch harten Kamp errungen*, gounezet a-striv-kaer ; *eine härtere Gangart einschlagen*, mont strishoc'h dezhi ; *es auf die harte Tour machen*, *hart durchgreifen*, mont dezhi a-daol-dak, mont dizamant dezhi, mont dezhi hep damant, kastizañ strizh, kemer diarbennoù drastus, delcher berr war sugelloù u.b., na lezel ar

stag gant u.b., delc'her u.b. en e roll, stardañ war u.b., delc'her reut war u.b., ober gant an nerzh, mont dre nerzh, ober ar c'hereñ war u.b. ; *bei jemandem härter durchgreifen*, delc'her berroc'h war sugelloù u.b., stardañ ar senkenn war u.b., stardañ e nask d'u.b., stardañ war u.b. ; *hart erkämpfte Rechte*, gwirioù gounezet a-striv-kaer ls. ; *jemanden auf die harte Probe stellen*, *jemanden hart auf die Probe stellen*, *jemanden einer harten Prüfung aussetzen*, lakaat kalet d'u.b. ; *jemandem eine harte Nuss zu knacken geben*, lakaat un tach d'u.b., lakaat kalet d'u.b., reiñ darbar (tregas, safar, trevell) d'u.b., reiñ bec'h d'u.b., ober bec'h d'u.b., lakaat u.b. diaes, darbariñ u.b., strobañ spered u.b. ; *harter Kampf*, stourm arloup g., stourm garv g., stourm start g., krogad start g., krogad garv g., emgann start g. ; *das ist eine harte Nuss zu knacken*, es gibt einen harten Bissen zu kauen, ur gwall soubenn e vo an dra-se, setu aze hag a zo ur c'hole d'ober, bez 'vo jeu, ne vo ket ur brav ober al labour-se, ne vo ket un ebat kas al labour-se da benn, ne vo ket tra aes kas al labour-se da benn, se a vo ul laz, start e vo al lasenn, mil boan a vo oc'h ober an dra-se, eno e rankor lonkañ anezhi, gant an traou-se e vo un abadenn, gwall abadenn a zo da gaout gant an dra-se, tomm (tenn, rust) e vo an abadenn, bez' e vo charre, ne vo ket bihan an abadenn, mizer hor bo o kas al labour-se da benn, un uz spered eo an dra-se, ur c'holl-skiant eo an dra-se, ur gwir bistri eo an dra-se, un torr-spered eo an dra-se, diaes e vo lonkañ anezhi, ur gwall abadenn (ur gwall grogad) e vo, an dra-se a vo diaes-ral da ober, ur gwall grogad a zo da gaout, koustañ a raio d'hor c'horfoù ober al labour-se, start e vo an abadenn, ne vo ket bihan labour, c'hoari a vo evit dont a-benn eus an taol-se, ret e vo tremen a-dreuz drez ha spern, kement-se a roio darbar deomp, ur gempenn hor bo da gaout gant an dra-se, ober se ne vo ket ul lein debret, gwashoc'h eget un devezh pal arat e vo, start e vo ar foenn da dennañ, kavout a raimp da gochañ o kas al labour-se da benn, kavout a raimp da gochañ ouzh al labour-se, kavout a raimp da gochañ gant al labour-se, krog hor bo d'ober an dra-se, krog a-walc'h hor bo d'ober an dra-se, gwall grog hor bo d'ober an dra-se, kavout a raimp krog d'ober an dra-se, kavout a raimp krog a-walc'h d'ober an dra-se, kavout a raimp gwall grog d'ober an dra-se, peadra da vrammsac'h hat hor bo o kas al labour-se da benn, abadenn hor bo o kas da benn an dra-se, kerse e vo gant hor c'hostou embreger al labour-se, kant poan ha kant all hor bo o kas al labour-se da benn, mil pinijenn hor bo o kas al labour-se da benn, d'ober hor bo evit kas al labour-se da benn, n'eo ket echu ganeomp da gaout poan, ober an dra-se ne vo ket ur c'hoari, ober se ne vo ket ur pardon, micher a-walc'h e vo dont a-benn eus an dra-se, chastre hor bo evit kas al labour-se da benn, honnezh a zo micher a-walc'h, ur gwall zevezh hon eus d'ober, c'wezadennoù a vo tapet evit dont a-benn eus an dra-se, ken start e vo ha direunañ lost an diaoul ; *er ist eine harte Nuss*, hennezh a zo kroc'hen ouzh e ober, n'eo ket tanav e lêr, kiger a-walc'h eo, ur galedenn a zen eo, hennezh a zo ur c'hole, un den en ur pezh eo, hennezh a zo ur galon dir a zen, kalet eo e galon evel an dir, hennezh a zo ur galon vaen a zen, ur paotr reut eo, ur paotr tout en un tamm eo ; *harte Prüfungen*, amprouadurioù kriz ls., taolioù kriz ls., taolioù kruel ls. ; *er hat einen harten Blick*, garv eo an dremm anezhañ, daoulagad taer a zo en e benn, dremmet rust ha ganas eo, ur sell garv en deus, gourrennoù du a ra, daoulagad drouk a zo en e benn, diskouez a ra ur min rok, ur bod spern en deus e-kreiz e dal ; *ich finde das ziemlich hart*, me a gav blaz ar c'hewerv gant an dra-se, sail

eo ar soubenn ; warum sprichtst du in so einem harten Ton zu mir ? perak e komzez ken reut (ken taer, ken feuls, ken garv) ouzhin ? ; ein harter Winter, ur goañv kalet g., ur goañvezh kalet g., ur goañv rust-meurbet g., ur goañv rip g., ur gwall c'hoañv g., ur goañv križ g. ; im härtesten Winter, pa oa ar goañv en e yenañ, pa oa ar goañv en e rustañ, er goañv bras, gant ar goañv bras, gant kreiz ar goañv, e kalon ar goañv ; ein hartes Herz, ur galon galet b., ur galon dir b., ur galon evel dir b., ur galon kalet evel an dir b., ur galon vaen b., ur galon spelc'het b., ur galon disec'het pizh b., ur galon grin b., ur galon kaledet b. (Gregor) ; hart zu jemandem sein, bezañ križ ouzh u.b., bezañ garv ouzh u.b. ; hart gegen jemanden sein, bezañ rust (taer, digernez, dibalamour) ouzh u.b., mont rust ouzh u.b., mont a-stroñs d'u.b., mont rep ouzh u.b., mont feuls ouzh u.b., bezañ reut e-keñver u.b., bezañ rok e-keñver u.b. ; harte Worte, komzoù rust (rok, reut, dichek, digoll, dibalamour, distres, difoutre, solut, taer, garv) ; er äußerte harte Worte, solut e voe en e gomzou ; [rev] sie macht mich hart, honnezh a gas koad din.

4. [dre skeud.] der harte Kern, ar graoñell galet b.

5. [yezh.] harte konsonanten, harte Laute, kensonennou kalet ls.

6. [fizik] harte Röntgenstrahlung, skinoù-X garv ls.

Adv. : 1. hart gekochtes Ei, hart gesotenes Ei, vi poazh-kalet g., vi kaletpoazh g. ; Eier hart kochen, lakaat vioù da boazhañ kalet ; es friert hart, amzer galet a zo, skorn du (skorn ruz) a zo, skornañ kalet a ra, skornañ taer a ra, skornañ du a ra ; hart arbeiten, labourat start, stardañ outi, stardañ warni, tramailhat, labourat tenn, poaniañ kalet, poaniañ tenn, bec'híñ, c'hwistañ, lardañ, lopañ, kordañ da vat gant al labour, kiañ, kiañ ouzh al labour, en em giañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ outi, kiañ e gorf, kolierañ, dosañ, turkañ, gwall boaniañ, daoudortañ war an tach, en em arastiñ ouzh al labour, breviñ e gorf ouzh al labour, bezañ a-stenn gant e labour ; hart zuschlagen, bezañ pounner e zorn, skeiñ kalet, skeiñ kreñv, skeiñ c'hwek, lopañ, skeiñ put, darc'hauoiñ start, darc'hauoiñ kalet, skeiñ mort, skeiñ taer ; 2. [dre skeud.] jemanden hart anlassen, dichek al u.b., faeañ u.b., komz feuls ouzh u.b., komz rok ouzh u.b., komz kalet ouzh u.b., kivijañ tonenn e benn d'u.b., koueziañ e benn d'u.b., reiñ ur c'houez d'u.b., kribañ e benn d'u.b., kannañ e gouez d'u.b., kannañ e roched d'u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., lammat war boutonioù u.b., en em arastiñ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., kontañ e damm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober gourdrouzou reut d'u.b., ober brud d'u.b., ober un dañs hep soner gant u.b., c'hoari buhez war u.b., ober buhez war u.b., ober ur vuhez war u.b., ober ur vuhez d'u.b., langajal u.b., pec'híñ war u.b., krozal u.b., krozal d'u.b., ronkal ouzh u.b., gwalarmiñ u.b., skandalat groñs u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerw u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., gourdrouz u.b., rustoniañ u.b., mont reut d'u.b., mont a-daoł d'u.b., ober ur rez d'u.b. ; es ist hart hergegangen, start eo bet al lasenn, tomm (rust, tenn) e voe an abadenn ; es kommt hart auf hart, treiñ a ra an traouù da fall, trenkañ a ra ar soubenn, trenkañ a ra an traouù, treiñ a ra an traouù d'ar put, emañ an traouù o korboniñ, emañ ar jeu o treiñ e jeu gi, krog eo ar soubenn da drenkañ, tost eo an tan d'ar

stoub, ar gor a zeu da vegañ ; als es hart auf hart kam, pa stardas an traouù ; hart bestraft werden, bezañ kastizet rust, bezañ kastizet start ; jemanden hart bestrafen, lakaat u.b. da c'houzañv ur c'hastiz garv, lakaat u.b. da c'houzañv ur c'hastiz lourt, kastizañ u.b. gant garvetez, kastizañ u.b. a-zoare, kastizañ start u.b., kastizañ rust u.b., kastizañ garv u.b., punisañ start u.b., punisañ garv u.b., bezañ križ ouzh u.b., bezañ garv ouzh u.b. ; über jemanden eine harte Strafe verhängen, kondaoniñ strizh u.b. ; das hat uns hart getroffen, hennezh a oa bet ur c'hrez yen da wiskañ ; ein hart gesotterer Bursche, ur paotr kalet g. ; hart gesotterener Trinker, lonker touet (kinviet, pomet, echu, peurechu, eus ar penn, diouzh ar penn, kousket-mik en e dech fall) g., mezvier brein (daonet, kinviet, pomet) g., mezvier kollet gant ar boeson g. ; dieser Verlust hat ihn hart mitgenommen, gwall skoet eo bet gant ar c'holle-se, ur c'holle-kalon eo bet an dra-se evitañ ; hart gegen sich selbst vorgehen, bezañ križ ouzh an-unan (outañ e-unan, outi hec'h-unan h.a.), bezañ križ ouzh e gorf, bezañ tenn evit an-unan (evitañ e-unan, eviti hec'h-unan h.a.) ; hart bleiben, chom start, chom ferv ; 3. P. hart an (dat.), just-ha-just da, dre-harz, dre-gichen, a-rez ; hart am Unglück vorbeikommen, bezañ bet darev (hogozik) d'an-unan tapout ur gwallzarvoud, bezañ bet damdost d'an-unan tapout ur gwallzarvoud, bezañ bet darbet d'ur gwalleur kouezhañ war an-unan ; [merdead.] hart Steuerbord ! war stribourzh tout ! ; hart am Wind segeln, pikñ, delc'her kloz d'an avel, delc'her tost-tost d'an avel, mont kloz d'an avel, bezañ tost d'an avel, bezañ kloz d'an avel, delc'her ar vag a-benn, delc'her ar vag a-benn d'an avel, mont eeuñ d'an avel, mont a-benn an avel, mont a-benn d'an avel, mont a-benn-kaer d'an avel, mont a-fas, reiñ fas, kaout avel enep (avel penn, avel a-benn, avel stourm), pennata.

Härtblei n. (-s) : plom kaledet g., plom stibimet g., plom antimoanet g.

Härtbrot n. (-s) : [merdead.] gwispid-mor str., gwispid-lestr str. (Gregor).

Harte(r) ag.k. g. (-s,-) : P. kalc'h sonnet g., kalc'h sonn g., kalc'h reut g., kalc'h kalet g., kastr g. ; einen Harten kriegen, sevel d'an-unan, sevel serzh d'an-unan, dont koad d'an-unan, dont d'an-unan, mont e lost war sav, sevel gant an-unan, digastrennañ, dispakañ, kalediñ, kalkenniñ, pichañ, pichat, reudiñ, reutaat, kemer koad ; er hat einen Harten, emañ e lost war sav, sevel a ra gantañ, o kalkenniñ emañ, reut eo e vazh ; ich habe einen Harten, deuet ez eus koad din, emañ o koata.

Härte b. (-n) : 1. kalete g., kaleted b., kaledigezh b. ; Buchsholz hat eine hohe Dichte und Härte, prenn beuz a zo dalc'h ennañ ; 2. [dir] Härte des Stahls, temz an dir g., kalete an dir g. ; seine Härte verlieren, didemzañ ; 3. [dre skeud.] poaniusted b., kalete g., kaleted b., ruster g., rusted b., rustoni b., garvetez b., garvded b., garvder g., garv g., krizder g., krizded b., krizderi b., kruelder g., kruelded b., gardisted b., gardister g., starter g., started b., strizhded b., strizhder g., diframm g. ; die Härte seines Herzens, krinder e galon g., skarin e ene g., kalete a galon g. (Gregor), ar c'halet ma vez e galon g. ; die Härte eines Gesetzes mildern, dic'hарваат ul lezenn, dousaat ul lezenn, digrizañ ul lezenn, frankaaat ul lezenn, distrizhañ ul lezenn, distrishaat ul lezenn, distenn ul lezenn, laoskaat ul lezenn, souplaat ul lezenn ; die Härte eines Urteils, strizhder ur varnedigezh g. ; die Härte der Regel, strizhder ar reolenn g. ; die Härte des Winters, garvetez ar goañv b. ; der Winter verliert an Härte, deuet eo ar goañv da

zistardañ, habaskaat a ra ar goañv, dic'harvañ a ra ar goañv ; **3. P. das ist echt die Härte**, aze emañ ar boch.

Härtefall g. (-s,-fälle) : **1.** taol kriz g., taol-fall g., taol garventez g., taol kruel g. ; *im Härtefall*, diouzh ret, mar bez rekis, ma sav bec'h, mar bez ret, mar kouezh ar c'haz, diouzh rekis, ouzh ur red, ma'z eus ezhomm, mar bez ezhomm ; **2.** [den] koustadenn b., den er brasañ arvar sokial g., paourkaezh den g., paourkaezh paotr g., paourkaezh tra dreut g., pikouz g., trueg g., reuzeudig g., ezhommeg g., tavanteg g.

Härtefonds g. (-) : font kengred g.

Härtograd g. (-s,-e) : [tekkn.] derez kalete g., derez tremp g., kalete g., kaleted b.

Härteklausel b. (-,-n) : diferadenn evit skañvaat an direzhderiou b.

härtén V.k.e. (hat gehärtet) : **1.** kalediñ, kaledenniñ, kaletaat, krugañ ; *schnell härtender Kleber*, peg prim g. ; **2.** [tekkn.] trempañ, temzañ, tempañ ; *Stahl härtén*, temzañ dir, trempañ dir, tempañ dir ; *Stahl nochmals härtén*, astemzañ dir ; *gehärteter Stahl*, dir temzet g., dir trempet g. ; *gehärteter Stahl guter Qualität*, dir temzet mat g. ; *gehärtetes Glas*, gwer tremp str., gwer temzet g.

Härtén n. (-s,-) : **1.** kaletadur g., kaledigezh b. ; **2.** [metal] temzadur g., temzañ g. ; *erneutes Härtén*, astemz g., astemzañ g.

Härter g. (-s) : [tekkn.] kaletaer g., danvez kaletaat g., danvez kaledus g., danvez kaletaus g.

Härteskala b. (-,-skalen) : skeul galete b.

Härtetest g. (-s,-s) : prouad kalete g.

Hartfaser b. (-,-n) : gwienn galet b., edañv kalet g.

Hartfaserplatte b. (-,-n) : panell skolpennoù gwasket b.

hartgekocht ag. : [kegin.] *hartgekochtes Ei*, vi poazh-kalet g., vi kaletpoazh g.

Hartgeld g. (-s) : pezhiou moneiz ls., arc'hant moneizet g. (Gregor), moneiz metal g.

hartgesotten ag. : touet, kinviet, brein, daonet, arlouet, echu, peurechu, eus ar penn, diouzh ar penn, pomet, kaledet ; *hartgesottener Trinker*, lonker touet (kinviet, pomet) g., mezvier brein (daonet, echu, peurechu, eus ar penn, diouzh ar penn, kousket-mik en e dech fall, pomet) g., mezvier kollet gant ar boeson g., paotr ar c'h.g.b. (paotr kollet gant ar boeson).

Hartgestein n. (-s,-e) : [douaroriezh] karregad kalet b.

Hartglas n. (-es) : [tekkn.] gwer tremp str., gwer temzet g.

Hartgummi g./n. (-s) : ebonit g.

Hartgummischeibe b. (-,-n) : [sport] paled g. [/iester paledoù].

Hartguss g. (-es) : [tekkn.] potin kalet g., houarn-teuz kalet g.

hartherzig ag. : digalon, digar, didruez, digernez, kalet a galon, kriz e galon, kriz a galon, skornet e galon, spelc'het e galon, disec'het-pizh e galon, kaledet e galon, krin e galon, krinet e galon, digarantez, gardis, dibalamour, diouñvadus, na c'haller ket kuñvaat, na c'haller ket habaskaat, kruel ; *hartherzig sein*, na gaout a galon, bezañ digalon, bezañ kalet a galon, kaout ur galon dir, kaout ur galon kalet evel an dir, kaout ur galon vaen, bezañ ur galon yen a zen, bezañ kriz e galon, bezañ disec'het-pizh e galon, bezañ skornet e galon, bezañ spelc'het e galon, bezañ kaledet e galon, bezañ krin e galon ; *sie waren hartherzig genug, um ihm ein paar lumpige Groschen zu verweigern*, diskempenn a-walc'h e oant bet en e geñver evit nach' outañ un dornadig gwenneien ; *hartherzig*

werden, dont da grizañ, dont da galediñ ouzh poan ar re all, krisaat ouzh poan ar re all.

Hartherzigkeit b. (-) : kalete g., rustoni b., garventez b., krizder a galon g., krizded b., krizderi b., gardisted b., gardister g., krinder g., skarin an ene g., diuguñvadusted b., kruelder g., kruelded b., kalete a galon g. (Gregor).

Hartheu n. (-s) : [louza.] kanttoull g., kanttoullig g., milzoull g.

Hartholz n. (-es) : koad kalet g., koad yac'h g.

harthörig ag. : pounnerglev, kaletklev, teñvalglev ; *harthörig sein*, klevet fall, bezañ pouner a skouarn, bezañ pouner e zivskouarn, bezañ pounnerglev, bezañ skort e gleved, klevet kalet, kaletklevet, bezañ kalet e skouarn, bezañ kalet da glevet, bezañ kalet a skouarn, bezañ kaletklev, kaout klevet kalet, kaout teñvalgleved, kaout pounnerville, bezañ teñvalgleved, bezañ teñvalglevet, bezañ teñval e gleved, bezañ teñval e skouarn, na glevet mat, bezañ bouzaregennek, bezañ aet dister e zivskouarn, bezañ uhelglevet.

Harthörigkeit b. (-) : kaletklev g., teñvalgleved g., pounnerville, bouzarded darnel b., pounnerder a skouarn g., skouarn galet b., skorted klevet b.

Hartkäse g. (-s) : keuz toaz gwasket g.

hartköpfig ag. : dibleg, amjestr, treuz, pennek, penvers, kilpennek, aheurtet, kilvers, moulbenn, moulbennek, ginet, start, tev e voned, kalet a Benn, kalet e Benn, penn kalet, kloppennek, kuladus, kilhours, beuz, ur penn kalet anezhañ, ... na ra ken ar pezh a gar, pennek evel ur marc'h-koad, pennek evel ur mul, ur marc'h-mul a zen anezhañ, eus Kerbennek, diaes ober outañ.

Hartköpfigkeit b. (-) : pennegezh b., penverzegezh b., penverzerezh g., aheurterez g., aheurtiz b., aheurtegezh b., kilpennerez g., kilpennadur g., kilpenngezh b., kilpennad g., pennad g., kilhourzerez g.

hartleibig ag. : **1.** [mezeg.] kalet e gof, start warnañ, stanket e gorf ; **2.** [dre skeud.] dibleg, aheurtet, beuz, pennek, diaes ober outañ ; **3.** [dre skeud.] teusk, tost, tagn, tost-tagn, pizh, pizh-kruk, pizh-euzhus, mac'hom war e arc'hant, start war an distag, start war e arc'hant, tost d'e chakot, tost d'e wenneien, tost da douzañ kein ul laouenn-dar, tost da gignat ur c'hwenenn, tost evel ur preñv, eus gouenn an touseg en deus aon ne vankfe an douar dezhañ da zebrñ, moan e vizied, amsellus, krez, krin, skragn, sec'h e gein, engravet.

Hartleibigkeit b. (-) : **1.** dibleg g., pennegezh b., kilpennerez g., aheurterez g., aheurtiz b., aheurtegezh b., kilpennad g., pennad g. ; **2.** pizhoni b., krezni b., tostoni b., pizhder g., pervezhder g.

hartlöten V.k.e. [anv-verb hag anv-gwan-verb nemetken] (wird hartgelötet / wird hartgelötet) : [tekkn.] braziñ.

Hartlötung b. (-) : [tekkn.] brazerez g.

hartmäulig ag. : **1.** [kezeg] digizidik e c'henou ; **2.** [dre skeud.] kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, ginus, gin, ginet, diaes, rekin, amjestr, disent, sifel.

Hartmeißel g. (-s,-) : kizell-yen b.

hartnäckig ag. : pennek, penvers, kloppennek, kilpennek, taer, arloup, empennadet, moulbenn, moulbennek, ginet, aheurtet, beuz, kilhours, kilvers, padus, tagus, dalc'hus, hezalc'h, kendalc'hus, hirboanius, digeflusk, youlek, parfet, start en e vennozhioù ; *hartnäckiger Widerstand*, difennerez arloup g., eneberezh taer g. ; *hartnäckiger Glaube*, kredenn aheurtet b. ; *hartnäckige Krankheit*, kleñved peg g. ; *hartnäckiger Husten*, paz dalc'hus g., P. gwaskenn barpagn b. ; *nach langer hartnäckiger Suche fand sie das gewünschte Buch*, dre fin

klask (dre foul klask, dre forzh klask, dre sour klask, dre hed klask, dre hir klask, dre walch' klask, dre zalc'h klask, a-sour klask, war-bouez klask, a-bouez klask) e kavas al levr he doa c'hoant kaout ; *durch seine hartnäckige Arbeit*, dre hed poaniañ, dre forzh strivañ, dre fin strivañ, dre foul strivañ, dre zalc'h poaniañ, dre walch' poaniañ, dre ser poaniañ, war-bouez strivañ, war-bouez kemer poan, a-bouez poaniañ, dre e aket, a-sour labourat, dre hir boaniañ ; *durch hartnäckiges Üben*, a-bouez pleustriñ, dre hed pleustriñ, dre forzh pleustriñ, dre foul pleustriñ, dre zalc'h pleustriñ, dre walch' pleustriñ, dre fin pleustriñ, dre ser pleustriñ, war-bouez pleustriñ, gant kendelc'her da bleustriñ, dre hir bleustriñ ; *durch hartnäckiges Zuschlagen*, *durch hartnäckiges Draufschlagen*, dre daolioù a-walch' ; *hartnäckig sein*, kaout youl en e benn, bezañ didro, bezañ kendalc'hus, bezañ dalc'hus, bezañ ur paotr a-raok, bezañ parfet.

Adv. : gant dalc'h, gant kendalc'h, gant pennegezh, mort, yud, start, gwevn, groñs ; *er arbeitet hartnäckig*, labourat a ra gant dalc'h, labourat a ra gant dalc'husted, labourat a ra gant pennegezh, labourat a ra pennek, labourat a ra gant kendalc'h, labourat a ra gant nerzh-youl, pennek eo war al labour, taer eo da labourat, kalonek eo da labourat, ouesk eo da labourat, kiañ a ra ouzh al labour ; *hartnäckig weiterspielen*, kiañ ouzh ar c'hoari ; *hartnäckig nachfragen*, pegañ ouzh e c'houenn ; *hartnäckig auf (dat.) etwas bestehen*, pegañ ouzh e c'houenn, pegañ ouzh e c'houenn ma vije graet udb, chom aheurtet en udb, aheurtiñ d'ober udb, aheurtiñ en e soñj, kilhourziñ d'e bennad, en em amoediñ oc'h ober udb ; *sich jemandem hartnäckig widersetzen*, kilhoursiñ ouzh u.b., kilhoursiñ enep u.b., pennadiñ enep u.b. ; *sich etwas (dat.) hartnäckig widersetzen*, kilhoursiñ ouzh udb, kilhoursiñ enep udb, pennadiñ enep udb ; *seine Ziele hartnäckig verfolgen*, chom war e erv, kaout poell en e gudenn ; *er wird Ihnen gegenüber hartnäckig behaupten, dass keine Kirche schöner sei als die seines Dorfes*, stourn a raio ouzhoc'h, ha start, n'eus iliz ebet ken kaer als hini e barrez.

Hartnäckigkeit b. (-) : pennegezh b., penverzegezh b., penverzerezh g., aheurterezh g., aheurtegezh b., aheurtadur g., aheurtadurezh b., empennadur g., kilpennerezh g., kilpennadur g., kilpennegezh b., kilpennad g., pennad g., diblegusted b., kilhourzerezh g., kendalc'h g., kendalc'h-ober g., kendalc'hidigezh b., kendalc'husted b., kendalc'huster g., dalc'husted b., pegadur g., nerzh-youl g., youl dalc'hus b., perfeted b. ; *Hartnäckigkeit ist von Vorteil*, *Hartnäckigkeit zahlt sich aus im Leben*, un nerzh eo bezañ pennek - gant pasianted hag hir amzer e vez graet meur a dra - ne gresk ket ar geot en ur sachañ warno - gant ar boan hag an amzer a-benn eus pep tra e teuer - dre bediñ ha dre aspediñ e vez graet ar gefridi - tamm-ha-tamm e vez graet e vrangoù da Yann ha buan-ha-buan e vez divragezet Mari-Jan - kammed-ha-kammed e reer tro ar bed.

Hartpackung b. (-,en) : pakadur dibleg g., pakadur reut g.

Hartplatz g. (-es,-plätze) : 1. tachenn betoñs spluñs b., tachenn betoñs splu b. ; 2. tachenn rousin b.

Hartriegel g. (-s,-) : [louza.] *gelber Hartriegel*, gouezkerezenn b., kerezenn-ouez b. ; *roter Hartriegel*, gwez hili ho str.

Hartschädel g. (-s,-) : penneg g., kloppenneg g., skouarn gaoc'h b. [liester skouarnioù kaoc'h], skouarn gaoc'h a zen, penn kalet a zen g., kilhourz g. [liester kilhourzed], kilhourzenn b.

[liester kilhourzenned], tourch-dall g., penn heurt g., penn beuz g., mulgen b. [liester mulgened], penn koad g., spered dibleg a zen g., reutvredeleg g. [liester reutvredeien], den diaes ober outañ g., den teuch'en em ober outañ g., den start g., penn bazh-dotu g., penn tev g., penn touih g., penndolog g., penn fall a zen g., penn du g., tarin a baotr g., paotr pennek evel ur marc'h-koad g., paotr pennek evel ur mul g., aheurtet g., marc'h-mul a zen g., paotr eus Kerbennek g. ; *das ist ein echter Hartschädel*, hemañ a oar neuial evel ur c'hi plom : el lec'h e kouezh e chom, ne ra ken ar pezh a gar, hennezh en deus lod e Kerbennek, ur marc'h-mul a zen a zo anezhañ.

Hartschalenkoffer g. (-s,-) : malizenn reut b.

hartschalig ag. : [loen.] krogennek.

Hartschier g. (-s,-e) : [lu, istor] halabarder g.

hartschlächtig ag. : [loen.] pourset, peus, peuset.

Hartsinn g. (-s) : pennegezh b., kilpennerezh g., kilpennadur g., kilpennegezh b., kilpennad g., kilhourzerezh g., aheurterezh g., aheurtegezh b., pennad g.

Hartspiritus g. (-) : alkool sonnennet g.

Hartstahl g. (-s) : dir tremp g., dir temzet g.

harttun V.em. (tat sich hart / hat sich (ak./dat.) hartgetan) : [Bro-Vavaria, Bro-Austria] *ich habe mich (rouez mir) damit hartgetan*, ur gwall soubenn e oa bet an dra-se evidon, se a oa bet ul laz, an dra-se a oa bet ur c'hole d'ober, start e oa bet al lasenn, ne oa ket bet ur brav ober al labour-se, ne oa ket bet un ebat kas al labour-se da benn, ne oa ket bet tra aes kas al labour-se da benn, bec'h da vec'h am boa bet oc'h ober an dra-se, mil boan a voe oc'h ober an dra-se, eno em boa ranket lonkañ anezhi, diaes e oa bet evidon lonkañ anezhi, gant an traoù-se e oa bet un abadenn, gwall abadenn am boa bet gant an dra-se, un uz spered e oa bet an dra-se evidon, an dra-se a voe diaes-ral da ober, ur c'holl-skiant e oa bet an dra-se evidon, ur gwir bistri e voe an dra-se evidon, un torr-sperek e oa bet an dra-se evidon, ur gwall abadenn (ur gwall grogad) e oa bet evidon, ur gwall grogad am boa bet gant an dra-se, me a oa koustet da'm c'horf ober al labour-se, start e oa bet an abadenn evidon, n'e oa ket bet bihan an abadenn evidon, mizer am boa bet o kas al labour-se da benn, n'em boa ket bet bihan labour gant an dra-se, c'hoari am boa bet evit dont a-benn eus an taol-se, ret e oa bet din tremen a-dreuz drez ha spern, kement-se en doa roet darbar din, darbar am boa bet gant an dra-se, ur gempenn am boa bet gant an dra-se, ober se n'e oa ket bet ullein debret evidon, gwashoc'h eget un devezh pal arat e oa bet, kavet em boa da gochañ o kas al labour-se da benn, kavet em boa da gochañ ouzh al labour-se, kavet em boa da gochañ gant al labour-se, krog am boa bet d'ober an dra-se, krog a-walch' am boa bet d'ober an dra-se, gwall grog am boa bet d'ober an dra-se, kavet em boa krog d'ober an dra-se, kavet em boa krog a-walch' d'ober an dra-se, kavet em boa gwall grog d'ober an dra-se, peadra da vrammsac'hat am boa bet gant an dra-se, abadenn am boa bet o kas da benn an dra-se, kerse e oa bet gant va c'hostou embreger al labour-se, kant poan ha kant all am boa bet o kas al labour-se da benn, mil pinijenn am boa bet o kas al labour-se da benn, d'ober em boa bet o kas al labour-se da benn, ober an dra-se ne oa ket bet ur c'hoari evidon, ober se n'e oa ket bet ur pardon evidon, honnezh a oa bet micher a-walch', micher a-walch' e oa bet evidon dont a-benn eus an dra-se, chastre am boa bet evit kas al labour-se da benn, ken start e voe ha direunañ lost an diaoul, tomm (tenn, rust) e voe an

abadenn, ur gwall zevezh am boa bet d'ober, c'hwezadennou am boa tapet evit dont a-benn eus an dra-se.

Hartung b. (-,-en) : [dispredet] Miz Genver g.

Härtung b. (-,-en) : 1. kaledadur g., kaletadur g., kaledigezh b. ; 2. [metal] temzadur g., temzañ g. ; erneute Härtung, astemz g., astemzañ g.

Härtungsmittel n. (-s,-) : [tekn.] kaletaer g., danvez kaletaat g., danvez kaledus g., danvez kaletaus g.

Hartweizen g. (-s) : [louza., *Triticum turdigum*] gwinizh kalet str.

Hartwerden n. (-s) : kaledadur g., kaletadur g., kaledigezh b.

Hartwurst b. (-,-würste) : saosison sec'h g.

Haruspex g. (-,-e/Haruspices) : [Henamzer] haruspeks g.

Harz¹ g. (-es) : der Harz, Bro-Harz b.

Harz² n. (-es,-e) : rousin g., lut g., lutig g., rousken g., brae g., kaoc'h-gwez g. ; flüssiges Harz, eoul tourmantin g. ; Harz gewinnen, rousina, lutïñ ; [merdead.] einen Schiffsrumpf mit Glasfasern und Harz verstärken, gwiennañ ur c'houch' ; Verstärkung mit Harz und Glasfasern, gwiennadur g., gwiennañ g. ; Acrylharz, Acrylatharz, rousin akrikek g. ; mit Harz versetzter Wein, gwin rousinek g. ; Kunsthwarz, synthetisches Harz, rousin kevanaoz g., rousin kevanaozel g.

harzartig ag. : 1. rousinek ; 2. gludek, pegasus, fibrous, e doare ar rousin, a-zoare gant ar rousin, a-seurt gant ar rousin.

Harzbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-rousin str., rousineg g., gwez rousinek str., gwez rousinus str.

Harzburger Front b. (-) : [istor, 1931] talbenn Harzburg g.

harzen V.k.e. (hat geharzt) : 1. lakaat rousin e., rousinekaat, braeañ, rousinañ ; geharzter Wein, gwin rousinek g. ; 2. tennañ rousin eus, rousina, lutïñ ; eine Pinie harzen, tennañ rousin eus ur wezenn-bin.

V.gw. (hat geharzt) : bezañ rousinus, rousinat, rousinekaat.

Harzen n. (-s) : 1. rousinekaat g. ; 2. lutïñ g.

Harzer¹ g. (-s,-) : [kegin.] keuz eus Bro-Harz g.

Harzer² g. (-s,-) / **Harzgewinner** g. (-s,-) : rousinaer g., luter g.

Harzgewinnung b. (-) : rousinerez g., ar gounit rousin g., al lutïñ g.

Harzglanz g. (-s) : lufr rousinek g., lufr koarek g.

harzhaltig ag. : rousinek, rousinus, ... a zo rousin ennañ, lutek, lutes.

harzig ag. : 1. rousinek, lutek ; 2. gludek, pegasus, fibrous ; 3. harziger Verkehr, tremeniri ruz-diruz b., tremeniri c'horrek b., tremeneri difonnik b., tremeniri lugudus b., tremeniri landrammus b., tremeniri arvarv b., tremeniri landrennek b.

Harzindustrie b. (-) : ijinerezh ar rousin g.

Harzkerze b. (-,-n) : gouloù rousin g., gouloù lutig g., lutig g., goulaouenn rousin b., kantolor brae g., kantolor gouloù brae g.

Harzkohle b. (-,-n) : glaou bitumus str.

Harzreißer g. (-s,-) / **Harzscharrer** g. (-s,-) : rousinaer g., luter g.

Harzrückstände ls. : koc'hien rousin str.

Harztanne b. (-,-n) : [louza.] sapr rousinus str., sapr rousinek str., sapr-rousin str.

Harzzither b. (-,-n) : [sonerezh] sistrenn b.

Hasard n. (-s) : mit etwas Hasard spielen, brokañ udb, avanturiñ udb, risklañ udb, arvariñ udb ; Hasard spielen, mont diwar skañv, skañvbenniñ, mont dezhi Bourlik-ha-Bourlok (hep ober seizh soñj, hep soñjal larkoc'h, hep soñjal hiroc'h, hep prederiañ, hep bezañ soñjet mat), lakaat e gein en e

c'houloù, mont gwall vuan ganti, ober udb diwar skañv, ober udb a-skañv, ober udb a-zivar skañv.

Hasardeur g. (-s,-e) : 1. c'hoarier chañs g. ; 2. foeltr e revr g., paotr a foeltr forzh g., torr e c'hoñj g., penn berkek g., paotr diouzh an druilih g., paotr disaouzan g., paotr diskramailh g., paotr diramaillh g., paotr diflav g., amgrener g., paotr hardizh-diremed g.

Hasardeurin b. (-,-nen) : 1. c'hoarierez chañs b. ; 2. plac'h a foeltr forzh b., foeltrerez he revr b., torrerez he groñj b., penn berkek a blac'h b., plac'h diouzh an druilih b., plac'h diskramailh b., plac'h hardizh-diremed b.

hasardieren V.k.e. (hat hasardiert) : brokañ, avanturiñ, risklañ, arvariñ.

Hasardspiel n. (-s,-e) : c'hoari chañs g., c'hoari arc'hant g.

Hasch n. (-s) : P. butun-drol g., butun-nij g., butun koul g., hachich g., maric'huan g., marjan g.

Haschee n. (-s,-s) : [kegin.] miñsadur g., kig miñset g., hacheiz g., hacheris g.

haschen V.k.e. (hat gehascht) : plaoziañ, plomañ, pakañ ; Fliegen haschen, plomañ (pakañ) kelien.

V.gw. (hat gehascht) : 1. butunat hachich, butunat butun-drol, butunat butun-nij ; 2. poursuiñ, redek war-lerc'h ; nach Ruhm haschen, redek gant gred war-lerc'h ar c'hoar (an enorioù), kouvetrañ enorioù, trac'hoantaat enorioù, bezañ c'hoantek d'an enorioù, bezañ c'hoantek a enorioù, bezañ naonek d'an enorioù, glaouriñ war an enorioù, glaourenniñ war-lerc'h an enorioù, bezañ c'hoant gloar en an-unan, bezañ troet gant an enorioù (gant ar c'hoar), bezañ terzhenn ar vrazentez gant an-unan, na vezañ nemet brasoni gant an-unan, bezañ lorc'het gant an enorioù, bezañ angoulet gant an enorioù, karet an enor hag ar renk ; nach Effekt haschen, klask difediñ, ober digoroù bras, ober digoroù kaer, bezañ digoroù gant an-unan frankik, ardaouiñ, akotriñ, bezañ stroñs frankik gant an-unan, bezañ ur paotr a-stroñs, bezañ ur bern tron gant an-unan, ober tron, ruflañ avel ha moged, klask sebezañ an dud, klask skeiñ spered an dud, bezañ un ton war an-unan, poufal, ober lorc'hajoù, ober pompadou, ober pompad, ober e bompad, ober teil, teilt dirak an dud, bezañ modoù bras gant an-unan, bezañ modoù randomus gant an-unan.

V.em. : **sich haschen** (haben sich (ak.) gehascht) : c'hoari redek an taol.

Haschen n. (-s) : [rannyezh.] Haschen spielen, c'hoari redek an taol.

Häschen n. (-s,-) : [loen.] gadig b. [liester gedonigoù], kolen-gad g. [liester kelin-gedon].

Häscher g. (-s,-) : heskiner g., heskin g., handeur g., gwaner g., seid g. [liester seided], P. lakepod g.

häschерhaft ag. : seidek.

Häscherl n. (-s,-n) : [Bro-Aostria] paourkaezh den g., paourkaezh paotr g., paourkaezh tra dreut g., pikouz g., trueg g., neuzeudig g., ezhommeg g., tavanteg g.

Haschisch n./g. (-s) : hachich g., maric'huan g., P. butun-drol g., butun-nij g., butun koul g., marjan g.

Haschischabhängigkeit b. (-) : [mezeg.] hachichegezh b., sujidgezh d'an hachich b., tech d'an hachich g., doug d'an hachich g., estoue ouzh an hachich g.

Haschischpfeife b. (-,-n) : [korn-hachich] chilom g. [liester chilomoù].

Hase g. (-n,-n) : 1. [loen.] gad b. [liester gedon], tad gad g., mal gad g., skouarneg g. [liester skouarneged], P. takon-besk g. ; Hasenjagen, chaseal (hemolch'iñ, kas) gedon, redek ar gedon,

jiboesaat ar gedon, chaseal (hemolc'hiñ) ar c'had, gedona ; *einen Hasen hetzen*, isañ ar chas war-lerc'h ur c'had, kas ur c'had ; *einen Hasen schießen*, lazhañ ur c'had, tapout ur c'had [gant un tenn] ; *er hat den Hasen verfehlt*, tennet en deus bet hebiou ar c'had, c'hwitet en deus bet war ar c'had, c'hwitet en deus bet ar c'had ; *der Hase spitzt die Ohren*, der Hase spitzt die Löffel, der Hase spitzt die Lauscher, pichet eo he diskouarn gant ar c'had ; *der Hase ist in seiner Sasse versteckt*, emañ ar c'had o cheta, emañ ar c'had war he gwele, emañ ar c'had war he ched ; *Hase in seiner Sasse*, gad chedet b. ; *einen Hasen aufscheuchen*, sevel ur c'had, difourkañ ur c'had, dibuchañ ur c'had ; *einen Hasen in seiner Sasse hochmachen*, *einen Hasen in seiner Sasse hochstoßen*, *einen Hasen aus seinem Lager aufscheuchen*, dchiedañ ur c'had, divusañ ur c'had ; *der Hase kehrt zu seinem Lager zurück*, mont a ra ar c'had da chediñ ; *der Hase kann sich nur durch Flucht retten*, ar gedon a zo o buhez e penn o zreid ; *der Hase läuft schneller als das Kaninchen*, lijeroc'h eo ar c'had eget ar c'honikl, ar c'had a oar redek buanoc'h eget ar c'honikl ; *ein Prachtexemplar von einem Hasen*, un darinenn a c'had b. - ur pezh mell gad g. - ur pebezh gad b. - un hordenn c'had b. - ur c'had vat b. - gwashat gad b. - ur pikol gad g. - ur pezh foeltrenn gad g. - ur c'horf mat a c'had g. - ur c'had ha n'emañ ket ar sifern ganti b. - ur moñs gad g. - ur sapre gad, ur revriad hini b. - ur foeltrenn c'had vras, ur c'hastad hini b. - un tanfoeltr pikol pezh gad g. - ur pezh takad gad g. - ur pezh mellad gad g. - ur pezhiaid gad g. - ur makez gad g. - ur c'had pikol b. - ur c'horf mat a c'had g. - un troc'h gad g. - un tamm foeltrenn gad g. ; [hemolc'h] *Hase im ersten Lebensjahr*, hanterc'had b. [liester hanterc'hedon] ; 2. [kerentiad] leporideg g. [liester leporideged] ; 3. [dre skeud.] P. kac'her er goudor g., kac'her g., klemmer er goudor g., kozh yar b., yar dilostet b., yar dibluñvet b., yar beliet b., yar-zour b., kazh born g., kazh aonik a zen g., kazh gleb a zen g., kabon g., kozh kabon g., kloquarenn b., foerer g., foerelleg g., toull-foer g., krener e revr g., krener gwak g., krener g., revr aonik a zen g. ; *ein furchtsamer Hase sein*, bezañ eus gouenn ar c'had, bezañ gant kleñved ar sachañ skasoù, ruilhañ gwad gad en e wazhied, na vezañ e revr dezhañ, na grediñ lavaret ez eo e revr dezhañ, na grediñ touïñ ez eo e revr dezhañ, bezañ aonik, bezañ spontik evel ur c'had, lammat dirak e skeud, tec'hout a-raok e skeud, kaout aon rak e anv, bezañ ur c'hac'her er goudor eus an-unan, kaout aon rak e skeud, kaout doan rak e skeud, bezañ gant an derzhienn-skeud, bezañ skoet gant an derzhienn-skeud, bezañ ur c'hozh yar eus an-unan, bezañ ur yar dilostet eus an-unan, bezañ ur yar beliet eus an-unan, bezañ ur yar-zour eus an-unan, bezañ ur c'hazh born eus an-unan, bezañ ur c'hazh aonik eus an-unan, bezañ ur c'hazh gleb eus an-unan, bezañ ur foerer eus an-unan, bezañ ur c'renere e revr eus an-unan, bezañ un toull-foer, bezañ flaer en e loeroù, bezañ flaer en e vrangoù, bezañ ur c'hren-e-revr eus an-unan, bezañ ur c'hrener gwak eus an-unan, bezañ ur revr aonik a zen eus an-unan, kaout gwad pouloudet, bezañ dour en e wazhied, na vezañ gwad dindan e ivinoù, na vezañ a wad en e wazhied, bezañ treant gant an-unan / bezañ gant ar gloazou (Gregor), bezañ c'hwern en e loeroù, klevet c'hwen en e loeroù, santout c'hwen en e loeroù, sevel c'hwen en e loeroù, bezañ bihan e galon, bezañ moan e revr, bezañ moan e foñs, bezañ moan an traoù gant an-unan, bezañ kabon ; 3. *wir wollen sehen, wie der Hase läuft*,

gortozomp c'hoazh evit gwelet eus pelec'h e c'hwezh an avel (evit gouzout gant peseurt avel treiñ, evit gouzout an doareoù, evit gwelet war peseurt tu e troio an traoù, evit gouzout penaos 'vo kont) ; *wissen, wie der Hase läuft*, gouzout gant peseurt avel treiñ, gouzout ar stek, gouzout an tres, anaout an tres, gouzout anezhi ; 4. *da liegt der Hase im Pfeffer*, eno emañ an dalc'h brasañ, eno emañ ar gempenn, ouzh ar poent-se emañ holl an dalc'h, hennezh eo ar penn, eno emañ ar poent grevusañ eus an afer, eno emañ ar poent pouunnerañ eus an afer, aze emañ ar skoulm, aze emañ mudurun an afer, aze emañ an dailh, aze emañ an taol evidomp ; 5. *alter Hase*, louarn kozh g. ; *er ist auch kein heuriger Hase mehr*, n'eo ket eus an torad diwezhañ, n'emañ ket war e gentañ lamm, n'emañ ket war ar boulc'h kentañ, n'emañ ket war e dro gentañ, n'eo ket ganet gant labousig dec'h ; [kr.] *einem alten Hasen macht man nichts vor, einem alten Hasen braucht man das Kohlfressen nicht beizubringen*, ne vez ket desket da dad-kozh ober bugale-vihan ; 6. [kegin.] *falscher Hase*, miñsadur kig g., kig miñset g., kig malet g., hacheiz g., hacheris g. ; 7. [benveg jahin] *gespickter Hase*, kribin houarn b. ; 8. [tro-lavar] *mein Name ist Hase, ich weiß von nichts, n'ouzon dare* (doare, seurt ebet, tamm, na hent na gwenodenn) ; 9. [kr.-] *viele Hunde sind des Hasen Tod*, unaniezh a zo nerzh - un neudenn a dorr krenn, kant a ra ur gordenn - un neudenn ne grougo den, met kant a ra kordenn - daou louarn kamm a ra bech'da unan eeun - daou louarn kamm a zo trech'da unan eeun.

Hasel¹ g. (-s,-) : [loen.] darz g. [liester darzed].

Hasel² b. (-,-n) / **Haselbusch** g. (-es,-büsché) : [louza.] bod kelvez g., torkad kelvez g., gwez-kelvez str., kelvez str., kelvezenn b., kraoñkelvezenn b. ; gezüchteter Haselbusch, kraoñenn-vouch b. [liester kraofenned-mouch].

Haselgerte b. (-,-n) : gwial kelvez str., kelvezenn b., gwialenn gelvez b.

Haselhain g. (-s,-e) : kelvezeg b., kilvid b., kelvezid b., kollod b.

Haselholz n. (-es) : kelvez g., koad kelvez g.

Haselhuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] koadyar b. [liester koadyer], enez-ouez b. [liester enezed-gouez], yar-ouez b. [liester yergouez].

Haselkätzchen n. (-s,-) : [louza.] bisig gwez-kelvez g.

Haselmaus b. (-,-mäuse) : [loen.] grilian g., razh melen g.

Haselnuss b. (-,-nusse) : [louza.] kraoñ-kelvez str., kraoñenn-gelvez b., kraoñ-garzh str., kraoñenn-c'harzh b. ; gezüchtete Haselnuss, kraoñ-mouch str. ; Haselnüsse sammeln, kraoñkelvesa, dastum kraoñ-kelvez ; die Haselnüsse sind reif, gell eo ar c'hraoñ-kelvez.

Haselnussbohrer g. (-s,-) : [loen.] c'hwil-kraoñ g.

haselnussbraun ag. : gell ; haselnussbraune Augen, daoulagad gell ls.

Haselnussshain g. (-s,-) : kelvezeg b. [liester kelvezegi], kilvid b., kelvezid b., kollod b.

Haselnussstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] bod kelvez g., torkad kelvez g., gwez-kelvez str., kelvez str., kelvezenn b. [liester kelvezenn], kraoñkelvezenn b. ; Zweig eines Haselnussstrauches, kelvezenn b. [liester kelvezennou] ; gezüchteter Haselnussstrauch, kraoñenn-vouch b. [liester kraofienned-mouch].

Haselnusswurzel b. (-,-n) : [louza.] skouarn-den g.

haselreich ag. : kelvezek.

Haselrule b. (-,-n) : gwial kelvez str., kelvezenn b., gwialenn gelvez b.

Haselstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] bod kelvez g., torkad kelvez g., gwez-kelvez str., kelvez str., kelvezenn b., kraoñkelvezenn b. ; *gezüchteter Haselstrauch*, kraoñennvouch b. [*lester kraoñenned-mouch*].

Haselzäpfchen n. (-s,-) : [louza.] bisig gwez-kelvez g.

hasenartig ag. : [loen., usurzhad] lagomorf ; die *Hasenartigen*, al lagomorfed ls.

Hasenblume b. (-,n) : [loen.] lost ar c'had g.

Hasenbraten g. (-s,-) : [kegin.] rost gad g., gad rostet b.

Hasenfuß g. (-es,-füße) : [dre skeud.] kac'her er goudor g., klemmer er goudor g., kozh yar b., yar dilostet b., yar dibluñvet b., yar beliet b., yar-zour b., kazh born g., kazh aonik a zen g., kazh gleb a zen g., kabon g., kozh kabon g., kloquarenn b., foerer g., foerelleg g., krener e revr g., krener gwak g., krener g., revr aonik a zen g., toull-foer g., den krog ennañ kleñved ar sachañ skasou g. ; *Hasenfuß ! makez krener gwak ! pezh digalon ! pezh digalon ac'hantou !*

Hasenglöckchen n. (-s,-) : [louza.] *englisches Hasenglöckchen, atlantisches Hasenglöckchen, kilked-broen* g., louzaouenn-ar-goukoug b., boked ar goukoug g., boked-koukoug g., fleur-koukoug str., pour-bran str., roz-koukoug str.

Hasenglöckchen-Zwiebel b. (-,n) : [louza.] ognon pour-bran str., ognon-ki str.

Hasengrube b. (-,n) : ched g., gwele g., ched gad g.

Hasenjagd b. (-) : gedona g. ; auf *Hasenjagd sein*, gedona, redek ar c'had.

Hasenjäger g. (-s,-) : gedonaer g., paker gedon g.

Hasenhacke b. (-,n) : [kezeg] fiezenn b. [*lester ziezennoù*].

Hasenhund g. (-s,-e) : [loen.] levrann g.

Hasenklee g. (-s) : [louza.] troad-gad g., melchon gad str.

Hasenklein n. (-s) : [kegin.] keusteurenn c'had b., kefalenn c'had b., friko gad g., ragout gad g.

Hasenkot g. (-s) : kagal gedon g., kagallennoù gedon ls.

Hasenlager n. (-s,-) : ched g., gwele g., ched gad g.

Hasenlaub n. (-s) : [louza.] skouarn-azen b., louzaouenn-ar-skevent b.

Hasenmaus b. (-,-mäuse) : [loen.] viskacha g.

Hasenohr-Kaktus g. (-/ses, -Kakteen/-se) : [louza.] kaktuz paliked str., kaktuzenn baliked b., kaktuz opuntia str., kaktuzenn opuntia b.

Hasenpanier n. (-s) : [dre skeud.] das *Hasenpanier ergreifen*, redek ar c'had, tec'hel evel ur spontailh, ober gar, sachañ e skasou (e loaiou) gantañ, skarañ er ouinell, skampañ kuit, fourchiñ, skrabañ kuit, fardiñ kuit, sachañ gantañ, tennañ gantañ, skarañ, mont diwar skizh, ober gaol, fanisañ, dloriñ, kanellat, sevel ar c'hamp, sachañ war e skasou, mont d'e dreid, ober gardenn, kavout (tapout, kemer) hed e c'har, klask e ribinoù, klask e ribouloù, kavout e ribouloù da dec'hel, en em skrabañ, flipat er-maez, kemer an tec'h, gounit a veg botez, c'hoari a veg troad, gallout kavout hed e c'har, gallout kavout hed e votez, ober botoù kazel, lakaat e seulioù en e c'holod, skubañ ar ouinell, mont d'e dreid, mont er gas, mont e chil, kerzhet e chil, trasañ e chil, sachañ e garavelloù gantañ, skarañ douar, skarañ mibin, harpañ ar vanell.

Hasenpest b. (-) : [loen., mezeg.] tularemiezh b.

Hasenpfeffer g. (-s) : [kegin.] sived gad g., ragout gad g., kefalenn c'had b., friko gad g., keusteurenn c'had b.

Hasenscharte b. (-,n) : [mezeg.] muzell faout b., boulc'h g., beg-darn g., beg-gad g. ; Mensch mit *Hasenscharte*, den boulc'h g., boulc'h'eg g.

Hasenschlinge b. (-,n) : tagell b., lindag g., las g., las-kroug g., antell b., gardinez b., riperez b. ; mit einer *Hasenschlinge fangen*, lindagañ, tagellañ.

Hasentier n. (-s,-e) : [loen., usurzhad] lagomorf g. [*lester lagomorfed*].

Hasenwäldchen n. (-s,-) : gwaremm b. [*lester gwaremmoù, gwaremeier, gwerimier*] ; Inhalt eines *Hasenwäldchens*, gwaremmad b.

Häsin b. (-,nen) : gadez b., mamm-c'had b. ; die *Häsin hat geworfen*, gadet eo ar vamm-c'had, flutet eo ar c'hadez.

Häslein n. (-s,-) : [loen.] gadig b. [*lester gedonigou*], kolen-gad g. [*lester kelin-gedon*].

Haspe b. (-,n) : [pipep a dro un nor pe ur prenestr warnañ] mudurun b., draen g. [*lester drein*], march'h-dor g.

Haspel b. (-,n) : 1. dibuner g., estell g., karr-dibuner g., marc'h-dibunañ g., puner g., kaladur g., kos g., punour g. ; 2. gwindask g., traouihl g. ; 3. kanell b., beni b., turgnig g. ; 4. [ardamezouriez] dornikell b.

haspelin V.k.e. (hat gehaspelt) : dibunañ.

V.gw. (hat gehaspelt) : 1. balbouzat, glabousañ, glabousat, tatouihlat ; 2. difraeañ e labour, difraeañ ober e labour, hastañ ober e labour, diskrapañ d'ober e labour, diskrapañ evit ober e labour, kabalat da gas e labour da benn, kabalat da benngenniñ e labour, ober e ziampech evit kas e labour da benn, ober e ziampechou evit kas e labour da benn, ober e labour gant herr, lakaat herr d'ober e labour, birviñ d'ober e labour, presañ d'ober e labour, en em bresañ a ober e labour, bezañ e prez oc'h ober e labour, doublañ da labourat.

Haspelrad n. (-s,-räder) : rod-dibunañ b.

Haspen n. (-s,-) : [pipep a dro un nor pe ur prenestr warnañ] mudurun b., draen g. [*lester drein*], marc'h-dor g.

Hass g. (-es) : kasoni b., kaz g., glazentez b., argarzhidigezh b., heg g., fach g., tanijenn b., binim g., droukrañs b., malis g./b., faegaegaeg b. ; aus *Hass gegen jemanden*, dre gasoni ouzh u.b., dre valis ouzh u.b. ; *Hass gegen jemanden hegen*, kaout (goriñ, magañ, derc'hel) kaz ouzh u.b., goriñ (magañ, derc'hel) kasoni ouzh u.b., goriñ (magañ, derc'hel) ur gasoni enep u.b., kasaat u.b., magañ droukrañs ouzh u.b., bezañ leskidik war-lerc'h u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., derc'hel kasoni diwar u.b., mirout greun ouzh u.b., mirout greunenn ouzh u.b., kaout kaz ouzh u.b., kaout greun ouzh u.b., kaout greunenn ouzh u.b., bezañ fachet kruel ouzh u.b. ; *Hass gegen jemanden entwickeln*, *Hass gegen jemanden fassen*, kemer kaz ouzh u.b., kemer kasoni ouzh u.b. ; den *Hass fördern*, magañ ar gasoni, mezhur ar gasoni ; *Hass schwelten in ihm*, goriñ (magañ, derc'hel) a rae kasoni ; den *Hass schüren*, c'hwezhañ an tan (c'hwezhañ trouz, elumiñ brezel) etre tud 'zo, fichañ kasoni, c'hwezhañ kasoni e kalonoù an dud, bevaat kasoni u.b., engervel ar gasoni, lakaat droug etre an dud, lakaat drougiezh etre an dud, lakaat droukrañs etre an dud ; *Hass gegen jemanden schüren*, isañ an dud a-enep u.b., c'hwezhañ tan ar gasoni ouzh u.b., bevaat kasoni an dud ouzh u.b., engervel kasoni ouzh u.b., ereziñ enep u.b. ; den *Hass beschwichtigen*, distanañ ar gasoni ; *Hass überkam ihn*, kasoni a savas en e galon, kasoni a grogas ennañ, kasoni a zeugas ennañ, dont a reas da gemer kaz [ouzh u.b./fdb] ; sich (dat.) *jemandes Hass zuziehen*, sachañ kasoni u.b. war e benn, ober kaz d'u.b., tennañ droukrañs u.b. war an-unan, lakaat u.b. da gemer kasoni ouzh an-unan, lakaat u.b. da gemer droug ouzh an-unan, tennañ droukrañs u.b. war e benn, dont da vezañ kasaus d'u.b. / dont

da vezañ kasaet gant u.b. (Gregor), lakaat kaz da sevel ouzh an-unan ; seine Augen sprühen vor Hass, kasoni a luc'h en e zaoulagad ; ihr Hass gegen ihren Vater hat sich noch nicht ausgelebt, n'eo ket torret c'hoazh he c'hasoni ouzh he zad ; der innere Kampf zwischen Liebe und Hass, ar stourm e kalon Mab-den etre ar garantez hag ar gasoni g. ; der Hass macht ihn blind, dallet eo e spered gant ar gasoni, koabrennet eo e spered gant ar gasoni, koc'hennet eo e spered gant ar gasoni, ar gasoni a goc'henn e spered ; der Hass in ihrem Herzen war noch nicht völlig erloschen, ne oa ket c'hoazh mouget mat ar gasoni en he c'halon ; den Hass aus seinem Herzen verbannen, kizañ ar gasoni en e galon, diouennañ ar gasoni eus e galon, harluañ ar gasoni eus e galon ; er zog sich den Hass aller zu, an holl a gemeras kasoni outañ, an holl a zeuas da gemer kaz outañ, an holl a gemeras heg outañ, an holl a zeuas da gazañ anezhañ ; Hass auf jemanden werfen, dont da gaout kaz (kasoni) ouzh u.b., dont da gemer kaz (kasoni) ouzh u.b., dont da gasaat u.b., dont da c'horïñ (dont da vagañ) kasoni ouzh u.b., glazañ ouzh u.b., kemer kaz ouzh u.b., kemer kasoni ouzh u.b., kemer heg ouzh u.b., kazañ u.b. ; unauslöslicher Hass, abgrundtiefer Hass, unbändiger Hass, wilder Hass, kasoni divlas b., kasoni verv b., kasoni an ifern b., kasoni da varv b., kaz ar marv g., kasoni diremed b., kasoni hep distro b., kasoni bras-meurbet b., droug bras-meurbet g., kasoni du b. ; wir werden bald sehen, wozu ihr Hass sie verleiten kann, gedomp da welet betek pelech e yelo o c'hasoni ; aus dem Krieg kann nur Hass entstehen, ne c'hall dihadiñ ag ar brezel nemet kasoni ; als ob Hass den Hass austreiben könnte, evel pa c'hellfe ar c'haz dihadiñ estreget kasoni ; ohne Hass und Eifer, dirakvarn, neptu, didu, diduek, diuntu, diuntuek, kuit a bep mennozh eus tu pe du, hep doug na dizoug, hep malis, divalis ; mit Hass, voller Hass, gant kasoni, kasonius, ent-kasonius.

hassen V.k.e. (hat gehasst) : argarzhiñ, kaout kasoni ouzh, kasaat, euzhiñ ouzh, kaout kaz ouzh, kaout kaz evit, kazout, goriñ (magañ, derc'hel) kaz ouzh, goriñ (magañ, derc'hel) kasoni ouzh, derc'hel drougiezh diwar [u.b.], derc'hel kasoni diwar [u.b.], mirout greun ouzh [u.b.], mirout greunenn ouzh [u.b.], kaout greun ouzh [u.b.], kaout greunenn ouzh [u.b.], kaout ur malis ouzh [u.b.] ; etwas wie die Pest hassen, kasaat ubd evel ar vosenn ; jemanden bis auf den Tod hassen, ober faegaegaeg war u.b., kaout droug d'e lazhañ ouzh u.b., kaout kaz ar marv ouzh u.b., goriñ (magañ, derc'hel) ur gasoni verv (kasoni an ifern, kaz ar marv, ur gasoni diremed, ur gasoni hep distro) ouzh u.b., dougen ur gasoni bras-meurbet (un droug bras-meurbet) ouzh u.b. / kasaat u.b. evel ar marv (Gregor), bezañ fachet kruel ouzh u.b. ; ich hasse ihn, goriñ a ran kaz outañ, magañ a ran ur gasoni verv a-enep dezhäñ, kaz am eus ouzh an den-se,erez am eus outañ, droug d'e lazhañ am eus outañ, doñjer am eus outañ, m'en argarzh, rukun am eus outañ, erez a ra din, mirout a ran greun outañ, mirout a ran greunenn outañ, greun am eus outañ, greunenn am eus outañ, pell emaon diouzh karet anezhañ, ur malis am eus outañ ; er hasst die Schule, hegaz en devez ouzh ar skol, kasaat a ra ar skol, kaz en devez ouzh ar skol ; ich hasse den Krieg, kaz am eus ouzh ar brezel ; ich hasse es, beim Regenwetter auszugehen, kaz a zo ganin mont er-maez pa vez glav, hegaz e kavan mont er-maez pa vez glav, heugiñ a ran o vont er-maez pa vez glav, karteri (diegi, lure) am bez da vont er-maez pa vez glav ; er hasste es, unter freiem

Himmel zu schlafen, karteri en doa da gousket er-maez, diegi en doa da gousket er-maez.

V.em. **sich hassen** (hat sich (ak.) gehasst) : 1. en em gasaat an-unan, argarzhiñ an-unan, kaout kasoni ouzh an-unan, kasaat an-unan, euzhiñ ouzh an-unan, kaout kaz ouzh an-unan, kaout kaz evit an-unan, kazout an-unan ; 2. **sich hassen, einander hassen**, magañ kasoni an eil ouzh egile, en em giañ, en em gasaat, en em ereziñ, bezañ e malis an eil ouzh egile ; sie hassen sich, en em gasaat a reont, en em ereziñ a reont, en em giañ a reont, n'int ket evit aveliñ an eil egile, n'int ket evit pakañ an eil egile, n'int ket evit en em bakañ, ne c'hellont ket en em yeviñ, n'int ket evit en em ahelañ, n'int ket evit ahelañ an eil gant egile, e malis emaint an eil ouzh egile, emañ ar vouch o karzhañ etrezo, karzhañ a ra ar vouch etrezo, troet eo d'ar put etrezo, emañ an debr hag an dag etrezo, bec'h bras a zo etrezo, evel ki ha katz int, evel bleiz hag oan int, en em ober a reont evel an tan hag an dour, bevañ a reont evel tan ha kler, an debr hag an dag a zo etrezo, en em vresañ hag en em gignat a reont bepred, emaint atav o krgnat fri an eil egile, rouzet eo ar bloneg, en em glevet a reont e-giz daou gi war ar memes askorn, evel daou gi war an hevelep askorn e vezont.

hassenswert ag. / **hassenswürdig** ag. : fell, argarzh, argarzhus, euzhus, kazus, kasaus, kasonius, hegus, fachus, hegaz, hegazus, hek, bosennus.

Hasser g. (-s,-) : spered kasonius a zen g., den leun a gasoni g., den kasaus g., kasenn b.

hasserfüllt ag. : leun a gasoni, kasonius, kazus, kasaus, flemmus, hek, put ; **hasserfüllte Beziehungen**, darempredou a gasoni lies ; sein Herz war hasserfüllt, ur galonad kasoni verv a oa en e greiz ; **hasserfüllter Blick**, sell kasonius g.

Hassgefühle ls. : kasoni b., kaz g., argarzhidigez b., heg g., fach g., tanjenn b., binim g., droukrañs b. ; **Hassgefühle schüren**, c'hwezhañ an tan (c'hwezhañ trouz, elumiñ brezel) etre tud 'zo, c'hwezhañ kasoni e kalonoù an dud, beavaat kasoni u.b., lakaat droug etre an dud, lakaat drougiezh etre an dud, lakaat droukrañs etre an dud, engervel ar gasoni.

hässig ag. : [Bro-Suis] rekin, gant e benn a-dreuz, o c'hoeñviñ, koeñvet e boch, kintoù ennañ, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, ginet, en e benn fall, e benn e gin, troet fall, troet fall ar bramm en e gof, ur bramm a-dreuz gantañ en e gof, imoret fall, gwallimoret, en imor fall, loariet, en e loariad, war e du fall, brizh, a dro fall, kollet e vuoc'h vihan pik du gantañ, aet ar moc'h en ed-du gantañ, e roched e gwask e revr, e leue a-dreuz gantañ, aet e leue a-dreuz gantañ, e leue a-dreuz en e gof, e leue a-dreuz ennañ, fas rous outañ, kamm e vlevenn, treuflez, trenk e valadenn, trenket e valadenn, tev e vourrennoù, e gwad porc'hell.

Adv. : a-razailh, gant fioun, kinte ennañ, en un doare teusk, en un doare teuch', en un doare reut, en un doare sec'h ha treut, brusk.

hässlich ag. : divalav, digoant, digoantiz, digened, digenedek, digenedus, divrav, dic'hailh, vil, diharak, diharak da weled, hakr, hek, heugus, disleber, disneuz, disneuz da welet, stummet fall da welet, distumm, didres, dizoare, iskis, urupailh, bilen, diforch ; etwas hässlich, peuzvil ; ein hässliches Gebäude, ur savadur ken divalav ha toull eur c'hi g. ; hässliches Gesicht, hässliche Fratze, penn divalav g. ; hässliches Mädchen, hässliches Entlein, vilez b. [liester vilezed], vilezig b., bouilhez b., fardachenn b. [liester fardachenned], divalavenn b. [liester divalavenned] ; ein hässlicher Mensch, un den vil g., un den divalav g., ur pezh divalav g., un divaladenn b. [liester divalavenned], ur vilbezh g. [liester vilbezhioù] ; furchtbar

häßlich, euzhek, un euzh e welet, ur vraouac'h gwelet anezhañ, vil evel ur marmouz, vil evel ur revr, viloc'h eget diaoul ar Yeuc'h, ur c'hrank-saoz anezhañ, ur penn-sac'h anezhañ, divalav-mezh, divalav kenañ-kenañ, vil-spontus, vil da lazhañ, divalav-mantrus, divalav ken na spont an dud ouzh e welet, divalav ken na souz an dud diwarnañ, ken divalav ma'z eo un doñjer chom war e dro, divalav da ober d'an dud skrijañ, dofjerus, euzhus, heugus, rukunus, hirisus ; *er ist abstoßend häßlich, er ist häßlich wie die Nacht, er ist extrem häßlich, er ist zum Davonlaufen häßlich, er ist potthässlich*, un doñjer eo tostaat outañ gant an divalav ma'z eo, un heug hag ur rukun eo tostaat outañ gant an divalav ma'z eo, heug ha rukun en deus an den o sellet outañ gant an divalav ma'z eo, divalav-mezh eo, ken divalav eo ma'z eo un doñjer chom war e dro, vil-spontus (vil da lazhañ, divalav kenañ-kenañ, divalav-mantrus) eo da welet, divalav eo ken na spont an dud ouzh e welet, divalav eo ken na souz an dud diwarnañ, divalav eo da ober d'an dud skrijañ, ur vraouac'h eo gwelet anezhañ, ur spont eo gwelet anezhañ, un hiris eo gwelet anezhañ, e zremm a zo ur skrij da welet, viloc'h eo eget diaoul ar Yeuc'h, ur c'hrank-saoz a zo anezhañ, ur penn-sac'h a zo anezhañ, vil eo evel ur revr, vil eo evel ur marmouz, pebezh troñsad den ! sell ar fas vil-se ! ; *ein häßliches Ungeheuer*, un euzhvil heugus (hakr) g. ; *häßliches Wetter*, strouilh g., amzer vil b., amzer vrein (divalav, lous, displet, hek) b., amzer bounner b., amzer rust b., amzer ruz b., gast a amzer b., gastamzer b., diaoul a amzer g., amzer ziaoulek b., amzer a-berzh an diaoul b., amzer diharak b., amzer hudur b., amzer dampous b., amzer dampouzek b., amzer difurlu b., amzer doareet fall b., gwashat amzer b., amzer hudur b., amzer goudask b., amzer gaoc'h b., amzer c'hagn b., amzer lous-gagn b., amzer da gac'hat tachou b., amzer c'harv b., amzer digar b., amzer hegus b., devezh kaoc'h kagh g. ; *häßliche Ausdrücke*, geriouù gros ls., komzoù divalav (lous, displet) ls. ; *eine häßliche Sache*, ur blegenn lous (divalav) b., un afer gazus b., ur gempenn b., ur gaoc'henn b., ur grenegell b., ur vouilhenn b., ul lagenn b., un afer liboudennek b., ur gudenn lous g., ur gwall afer b., ur gaotigell b. ; *eine häßliche Handlung*, un taol kailh g., ur viloni b. ; *häßlich machen*, disleberiñ, distummañ, distresañ, difurmiñ, dihevelebiñ, dishevelebiñ, dizoareañ, dispenn, digoantañ, disneuziañ, mekaat, gwastañ, glac'hariñ, difoeltrañ, euveriñ, gwallegañ, mazaouiñ, mac'hagnañ, hakraat, vilaat, divalavañ, divalavaat ; *häßlich werden*, hakraat, vilaat, disleberiñ, en em zisleberiñ, mont war zisleberiñ, divalavaat, tristaat.

Hässlicherwerden n. (-s) : divalavadur g., disleberidigezh b.
Hässlichkeit b. (-) : divalavder g., vilder g., vilded b., viltañs g., digened b., digoantiz b., hakrder g., hakrded b.

Hassliebe b. (-) : kemmeskad a garantez hag a gasoni g.

Hassprediger g. (-s,-) : c'hwezher tan g., kef-tan g., penn-tan g., c'hwezher kasoni g.

Hasstirade b. (-,n) : aradennad komzoù kasonius b., aradennad salmennoù binimus b., aridennad jarneoù kasonius b., aridennad kunujennoù kasonius b., regennad kunujennoù kasonius b., las kunujennoù kasonius g., steud kunujennoù kasonius b., riblennad ledouedoù kasonius b.

hassverzerrt ag. : krizet gant ar gasoni, distummet gant ar gasoni, disneuziet gant ar gasoni, disleberet gant ar gasoni, distreset gant ar gasoni.

Hast b. (-) : mall g., hast g., hastidigezh b., hastifted b., hastifter g., hastized b., hastizer g., prez g., difrae g., deoui g., despailh g., dipadapa g., kabab b., fougas g., kas g., foul g., amdizh g., jourdoul g. ; *ohne Hast und Eile*, dibrez-kaer, divall-kaer, hep mall, plaen, en e blijadur, war e blijadur, war e oar, war e oarig, àr e oar-goarigoù, goustadik, ez arouarek, ez arwarek, o kemer e amzer, war-blaen, war e blaen, dousik ha plaen, war e vadober, ken distrafuilh ha tra, ken dinec'h ha tra, war e bouez, war e bouezig, a-zoug e gamm, a-hed e gamm, diouzh e gamm, war e sklavig, war e zres, war e zresig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigoù, war e boz, kempennik, koutik-koutik, koul, koulik, war e damm pouez, plarik ; *in größter (in aller) Hast, in fliegender Hast, voller Hast*, a-hast-kaer, a-randon, diwar ar flip, a-benn-kas, a-drefu, d'an druïlh-drask, d'an druïlh-drast, d'an druïlh, dillo, gant mall bras, gant hast bras, gant herr bras, hast gantañ, gant herr, gant hastidigezh vrás, gant prez vrás, dre brez, gwall brez ennañ, gwall brez gantañ, tizh-ha-tizh, d'ar c'haloup, tizh-ha-taer, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, diwar dizh, diwar brim, war ar prim, war an tizh, gant pep tizh, difrae-kaer, diwar zifrae, gant difrae bras, buan-ha-buan, dre hast, trumm-ha-trumm, prim-ha-prim, en un hunvre, dipadapa, en ur flipad, eus e vuanañ, a-brez-kaer, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, gant dillo bras, evel an tan, d'an tan ruz, d'an tarv, evel un tenn.

hasten V.gw. (ist gehastet) : plumiñ, hastañ buan, hastañ a-fo, kemer prez, bezañ e prez, lakaat aer en e gilhorou, dipadapañ, bezañ ramp gant an-unan, difraeañ, en em zifretañ, skampañ, stampañ, skarañ, kabalañ, sachañ war e ivinoù, bezañ kabal war an-unan, c'hwiñañ, hastañ fonnus, deoui, deouiiñ, fougasiñ, kidellat, birviñ [d'ober ubd].

hastig ag. : trumm, prim ; *hastige Bewegungen*, jestrouò fourdouilh (a-stroñs) ls.

Adv. : a-hast, a-dizh, a-brez, gant mall, gant hast, gant herr, mall warmañ, diwar ar flip, a-benn-kas, a-drefu, tizh warmañ, gant hastidigezh, gant prez, dre brez, prez ennañ, prez gantañ, tizh-ha-tizh, d'ar c'haloup, tizh-ha-taer, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, diwar dizh, diwar brim, war ar prim, war an tizh, difrae-kaer, diwar zifrae, gant difrae, gant diere diwar herr, buan-ha-buan, dre hast, trumm-ha-trumm, prim-ha-prim, en un hunvre, dipadapa, gant pep tizh, en ur flipad, eus e vuanañ, gant dillo bras, evel an tan, d'an tan ruz, d'an tarv, evel un tenn, ent hastiz, hastif ; *hastig essen*, debriñ un tamm dindan e veud (diwar e sav, dre hast, a-hast, a-dizh, a-brez, buan-ha-buan), lonkañ e voued ; *hastig schläng er sein Essen herunter*, ne voe ket pell o flumañ e voued, ne voe ket pell o pakañ e voued ; *hastig sprechen*, komz a-stroñs, draihañ e chenoù, draihañ komzoù evel ur vilin-baper, bezañ puilh e gaoz, bezañ e deod e-giz ur vilin avel, komz dilokez, komz jore-dijore, trabellat ; *hastig arbeiten*, labourat dre brez, labourat a-brez.

Hätschelei b. (-,en) : moumounerezh g., kaezhigoù ls., kaezh g., noilh g., kamambre g./b., allazigoù ls., lallaigoù ls., flouradoù ls., flouradenoù ls., sev g., karantezoù ls., karantezioù ls., dorlo g., dorloadenn b., dorloïñ g., dorloterezh g., flodadennoù ls., flourigou ls., flourikadennoù ls., mignerez g., lid g., tamm frot g., tamm frotadenn g., herlinkou ls., tammoù herlinkou ls.

Hätschelhund g. (-s,-e) : louferig g., ki-loullig g., ki gaol g., ki madam g., ki-dimezell g., bichon g., ki barlenn g.

Hätschelkind n. (-s,-er) : . 1. bugel milliour g., pokiol g., dousig g., loulig g., lellig g., lallig g., lallaig g., loutig g., kalonig b., menon g., poupig ar galon g., bravig e vamm g., bugelig e vamm g., moumounig g., mabig koko g., noilhenn b., moutig g., koulouch g., ignan g., kamambre a vugel g.; 2. kolladenn b., krazenn b., ignan g., min-livrizh g., lallig g.

hätscheln V.k.e. (hat gehätschelt) : ober kaezhigoù da, ober kaezh da, kaezhigañ, kaezhañ, noilhat, kaeraat ouzh, ober chalantiz da, flourikañ, flouretiñ, cherisañ, chourañ, koulouchal, ober kamambre da, ober moutig da, ober sev da, ober noilh da, turlutañ, ober brav-brav da, ober allazigoù da, ober karanteziou da, moumounañ, ober moumounou da, ober moumounerezh da, dorloïñ, dodoenrañ, dorlotañ, flodañ, ober lid da, mignañ, mignonniñ, mitoniñ, pariñ, ober brav da, ober herlinkoù da, ober tammoù herlinkoù da, ober flourig da, kañjoliñ, ober kuñv da, glochat da, ober gloch da, loloiñ, menoniñ.

hatschen V.gw. (ist gehatscht) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] kammañ, jilgammañ, jilgammat.

hatschi estl. : tchaa ! itch !

Hatschier g. (-s,-e) : [istor, lu] halabarder g.

Hätschler g. (-s,-) : dorloter g., moumouner g.

Hattrick g. (-s,-s) : [sport] hat-trick g., taol tri g., tri fal lerc'h-ouzh-lerc'h gant an hevelep c'hoarier g., diwisk-tog g.; *ihm ist ein schöner Hattrick gelungen, graet en deus un taol tri.*

Hatz b. (-,-en) : 1. [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] difreterezgh g., prez g., never g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., ribouladeg b., kas g./b., fourgas g., fifil g., loc'h ha morloc'h g., galoupadeg b., firbouch g., bec'h g.; *das war wieder eine Hatz ! nag ur charre e oa bet ! pebezh meskadeg !*; 2. [hemolc'h] hemolc'h war varc'h g., chase an hu g., chase-red g., gwenaerezh g., gwenaeri b.; 3. [dre astenn.] tenn chase b., bagad chas-red g., rumm chas-red g., band b.; 4. [dre skeud.] skrap war u.b. g., skrap war tud 'zo g., hande g.

Hatzhund g. (-s,-e) : puze g., ki-red g.

hatzi estl. : tchaa ! itch !

hau estl. : hau ruck ! houp ! ... ha houp !

haubar ag. : [gwez] korvoadus.

Häubchen n. (-s,-) : 1. jobelin g., jobelinenn b.; 2. Häubchen eines Buches, koef g., koef-levr g.; *ein Buch mit einem Häubchen versehen, koefañ ul levr.*

Haube b. (-,-n) : 1. koef g., boned g., kabell b.; *jemandem eine Haube aufsetzen, koefañ u.b.; sie macht ihre Haube zurecht, emañ o fichañ he c'hoef; sie setzt die Teile ihrer Haube zusammen, pezhiañ a ra he c'hoef; sich (dat.) eine Haube aufsetzen, koefañ, en em goefañ; sich (dat.) die Haube erneut aufsetzen, adkoefañ, en em adkoefañ; die Haube absetzen, digoefañ; jemandem die Haube abnehmen, digoefañ u.b.; eine Haube tragen, bezafñ e koef, mont e koef, koefañ; die Haube wieder tragen, bezafñ en-dro e koef, mont en-dro e koef, adkoefañ; keine Haube tragen, bezafñ digoef, digoefañ; die krankhafte Manie, ohne Haube herumzulaufen, kleñved an digoefañ g.; Frau mit Haube, maouez koefet b., maouez e koef b.; dunkle Trachtenhaube, tandaman g.; Trauerhaube, kouricher g., koef begin g., koef displeg g., koef plaen g., koef kañv g.; Giebelhaube, koef beg g.; Haube mit hochgeschlagenen Spitzten, koef-sparl g., koef-sparlet g.; Haube mit Röhrenfalten, koef tulotet g.; nicht aufgebundene Haube, koef distroñs g.; Haube ohne Spitzenbesatz, koef*

plaen g.; das Innere der Haube, kern ar c'hoef b., ar gern-goef b.; junges Mädchen mit Haube, klujar b.; Untersatz einer Haube, koefed g., boned-blev g., koef blev g., saltet g., koef bihan g.; sie hat die Haube beiseite gelegt und trägt jetzt Hut, honnezh n'emañ ket mui e koef, aet eo e tog - honnezh ne ya ket mui e koef, e tog emañ; lothingische Frauenhaube, charlotenn b.; die kleinen Flügel einer bretonischen Haube, ar chinkelloù ls.; meine Haube kommt aus der Form, va c'hoef a goll e stumm, emañ va c'hoef o tistummañ, emañ va c'hoef o tant da vezañ diforçh, emañ va c'hoef o fraostaat, emañ va c'hoef o tifranañ; die Haube ist nicht mehr in ihre ursprüngliche Form zu kriegen, ar c'hoef-mañ ne zeu ket en e stumm ken; 2. Federhaube, bouchad-pluñv g., plumachenn b., bouch g., bouchadig g., kogenn b., palañchenn b., klipenn b., bechenn b., toupenn b., touppennad b., kribell-bluñv b., chup g., chupenn b., hup g., hupenn bluñv b., kupenn b., kupennig b., kabell g., kabellig g.; die Haube des Kiebitzes, kupenn ar gornigell b.; mit einer Federhaube versehen, hupañ, hupenniñ; 3. golo g., goloenn b.; Motorhaube, golo ar c'heflusker g.; 4. [dre skeud.] ein Mädchen unter die Haube bringen, dimeziñ ur plac'h, fortuniañ (dimeziñ) e verc'h; unter die Haube kommen, dimeziñ, kemer u.b. da bried; 5. [loen., stomog] sach'ig g., boned g.

Haubenband n. (-s,-bänder) : 1. [koef] sezenn goef b.; schwarzes Haubenband, rojerez b.; hängendes Haubenband, stolikenn b., banistell b., algenn b.; Haube ohne Band, koef dilasenn g.; 2. [boned] brid g.

Haubengewölbe n. (-s,-) : [tisav.] bolz speurennet b.

Haubenlerche b. (-,-n) : [loen.] kogeneg g. [liester kogenegi, kogenegged], kogeneg-kuch g., alc'hweder-sant-Pêr g., kabelleg g.

Haubenmeise b. (-,-n) : [loen.] pennglaouig-kuch g.

Haubenschachtel b. (-,-n) : boest koefou b., boest tokeier b., boest togoù b.

Haubentaucher g. (-s,-) : [loen.] plomer-kuchenn g. [liester plomered-kuchenn].

Haubitze b. (-,-n) : obuzer g. [liester obuzerioù], kanol-bombezañ g., kanol-bombezer g., bombezer g. [liester bombezeroù].

Hauch g. (-s,-e) : 1. c'hwezh g., c'hwezhadenn b., mouch g., strilh avel g., suc'hadenn b., berad avel g., begad avel g., pikad avel g., banne avel g., aezhennig dous b., c'hwezhadenn avel skañ b., aezhennig avel b., mouchig-avel flour g., mouch avel g., mouchig avel g., takenn avel b., anal an avel b., dister avel g.; *der Hauch des Windes, c'hwezh an avel g., aezhenn an avel b., anal an avel b.; kein Hauch regte sich, kein Hauch war zu spüren, ne c'hwezhe mouchig-avel (banneig avel, mouch-avel, strilh avel, lomm avel, pikad avel, takenn avel) ebet, ne c'hwezhe ket an disterañ suc'hadenn, ne rae lomm avel ebet, ne rae takenn avel ebet, kalm-gwenn e oa ar mor, ne oa mouchig-avel ebet, ne oa ket ur berad avel zoken, ne oa ket ur begad avel zoken, ne oa ket ur strilh avel zoken, ne gantree aezhennig avel ebet; 2. analadenn b., analad b., huanad g., huanadenn b., c'hwezhadenn b.; es war so kalt, dass man jeden Hauch sehen konnte / es war so kalt, dass man den Hauch vor dem Mund sah, gant ar yen ma oa an amzer e veze gwelet ar vorenñ o tont eus anal an dud; der letzte Hauch, an huanad diwezhañ g., an huanadenn ziwezhañ b., ar mouch buhez diwezhañ g.; wir werden uns wehren bis zum letzten Hauch von Mann und Ross, stourm a raimp keit ha ma chomo unan ac'hancop bev, stourm a raimp keit ha ma vo ur mouch*

buhez en unan ac'hanomp, en em zifenn a raimp betek ar gwaz diwezhañ ; **3.** koc'henn b., pluskennig b., gwiskadig tanav g. ; **4.** bouilhad g., bouilh g., bomm g. ; **5.** [dre heñvel.] doare g., tres kentañ g., liv g., arliv g., damskeud g., disterad g., netraig g., mannig g., c'hwezhig b., liv skañv g., liv lusennek g., seblant g., alberz g., fulenn b., disterañ g., diveradennig b., beskennad b., livadenn b., mintradenn [str. : mintrad], euflenn b., lommig g., beradig g., grinsenn b., begad g., poulfrenn b., mogedenn b. ; *ein Hauch romantischen Geistes*, blaz ar romantelezh g., c'hwezh ar romantelezh b., un disterad romantelezh g. ; *ein Hauch von Humor*, *ein Hauch Humor*, un dister fent g., un disterad fent g., un netraig fent g., ur mannig fent g., liv ar fent g., un arliv a fent g., ur fulenn fent b. ; *der Hauch eines Lächelns flog über ihr Gesicht*, tres ur mousc'hoarzh a baras war he muzelloù, ur mousc'hoarzhig skañv a blavas war he diweuz, doare (damskeud, liv, alberz) ur mousc'hoarzh a zeus ganti, doare (damskeud, liv, alberz) ur mousc'hoarzh a dremenas war he diweuz, damc'hoarzhin a reas ; *hin und wieder flog ein Lächeln über ihr Gesicht*, gournjal a rae mousc'hoarzhouigoù skañv war korn he muzelloù ; *ein Hauch von Leben huschte über ihr Gesicht*, ur strilh buhez (un aezhenn a vuhez, ur fulenn vuhez) a darzhas war he dreumm, un euflenn vuhez (un elfenn vuhez) a darzhas war he dreumm ; *ein dünner Hauch von Ehrenbezeugung*, ur vogedenn aenor b., ur fulenn aenor b.

hauchdünn ag. : **1.** skañv, lusennek, tanav-tanav, moan-moan ; *hauchdünnne Folie*, *hauchdünnne Scheibe*, skant str. ; *hauchdünnne Farben*, livioù skañv (lusennek) ls. ; *hauchdünnnes Kleid*, sae lusennek b. ; *die Landschaft war in einen hauchdünnen Dunst gehüllt*, ul lusenn danav a oa en dreummwel, ul lusenn vihan a oa en dreummwel ; *hauchdünnner Rauch*, moged tanav g. ; *hauchdünnner Rauchschwaden*, mogedenn danav b. ; **2.** eine *hauchdünnne Mehrheit*, ur muianiver gwall justik (gwall verrik, gwall deusk) g., ur muianiver gwall skort g., ur muianiver gwall vresk g.

hauchen V.gw. ha V.k.e. (hat gehaucht) : **1.** c'hwezhañ ; *er haucht in die klammen Finger, er haucht seine kalten Finger an, er haucht seine kalten Finger warm*, c'hwezhañ a ra en e vizied, c'hwezhañ a ra war e vizied ; **2.** Worte hauchen, mouskomz ; **3.** er hauchte einen Kuss auf ihre Hand, spinañ (chourañ) a reas kil he dor gant e vuzelloù.

Hauchlaut g. (-s,-e) : [yezh.] ton c'hwezhet g.

hauchzart ag. : **1.** [kegin.] dourennek, chugonus, teuzus ; **2.** [dilhad] aezhennek, lusennek.

Haudegen g. (-s,-) : **1.** sabrinn b. ; **2.** dic'houinour g., klezead g., klezeour g., klezeiataer g., sabrenner g., kannataer g. ; **P. alter Haudegen**, barouder g., brizhsoudard g., gwallsoudard g.

Hauderer g. (-s,-) : [dispredet] paotr karr-louaj g.

Haue b. (-,-n) : **1.** P. laz taolioù g., bazhadenn b., roustad druz g., pilad g., kempenn g./b., fustadenn b., fustadoù ls., fustad g., freihadoù ls., trell b., bodennad b., c'hwistadoù ls., keuneudennadoù ls., fest ar vazh g./b., fest ar geuneudenn g./b., kefestad g., distopad g., distokadenn b., pulloc'h g., lard g., abadenn vazhadoù b., piladeg b., distres g., dres g., sifel g., foetadenn b., grizilhad taolioù bazh g., gwiskad fustadoù g., pred bazhadoù g., predad g., chupennad taolioù b., gwiskad bazhadoù g., trepan g., saeed vazhadoù b., frotadenn b., prad g., pred g., repaz g., fraead g., fraeadenn b., roustadenn b., flum g., flumad g., kroc'henad g., lardenn b., lardadenn b., lord g., lordad g., ognad g., pradadenn b.,

rapenn b., toufad g., laz bazhadoù g., pred bodennadoù g., saeed b., eoul garzh g. ; *tüchtige Haue kriegen*, kaout fest ar vazh (koad, fest ar geuneudenn, kerc'h, kerc'h Spagn, segal), tañva fest ar geuneudenn, tañva blaz ar geuneudenn, tapout ul lardenn, tapout ul lip, tapout ur gempenn, tapout ur c'hempenn, tapout fest ar geuneudenn, pakañ ur roustad eus ar gwashañ tout, kaout ur roustad druz, kaout ur pred, kaout ur predad, kaout ur peihl, bezañ boufonet, pakañ (tapout) taolioù, pakañ (tapout) lopoù, kaout an drell, pakañ ur repaz, tapout ul laz, kaout ar fust, bezañ maoutet, pakañ korreenn, bezañ boureviet a daolioù, bezañ malet a daolioù, bezañ brevet a daolioù, bezañ broustet a daolioù, bezañ fastret a daolioù, pakañ ur roustad druz (ur c'hefestad, ur fustad, un dres, ur freilhad), tapout e gerch, bezañ frotet ken na strak, bezañ frotet ken na fu, bezañ kivijet a-dailh, bezañ frotet gant eoul garzh ken na lufr, bezañ fblet a c'hoari gaer, bezañ skrivellet mat, bezañ diboultret pizh e zilhad ; **2.** [labour-douar] marr b. [liester marrou, mirri], pigell b., marrbigell b. [liester marrbigelloù], pech troad-hir g., trañch g., frankigell b., pi g., pig g. ; *zweizackige Haue*, bloukard g. ; *mit der Haue roden*, marrat, diskantañ un tirien, distonenniñ, trañchat ; *Arbeit mit der Haue*, marradenn b. ; *mit der Haue bearbeitete Fläche*, marradenn b. ; *einen Erdbalken mit der Haue ebnen*, kouchañ ur bomm-douar gant ar varr ; **3.** [pig alpaer] *Haue des Eispickels*, beg g. [tu begek ar morzhol-pig].

hauen V.k.e. (haute / hieb // hat gehauen / [rannyezh.] hat gehaut) : **1.** diskar, faoutañ, bouc'haliañ ; *Holz hauen*, diskar gwez, faoutañ koad ; **2.** kizellañ, benañ ; *ein Standbild in Marmor aushauen*, skultañ ar maen-marbr da sevel un delwenn, kizellañ un delwenn a vaen-marbr, kizellañ un delwenn varbr ; *gehauener Stein*, maen-ben g., maen-benerez g., maen-tailh g., maen e benadurezh g. ; *Steine hauen*, pikañ (kizellañ, benañ) mein ; **3.** dewilchat, falc'hat ; *eine Wiese hauen*, falc'hat ur bradenn ; **4.** skeiñ gant, pavata, dotuañ, dorloïñ, maoutañ, pilat, lopañ, kotañ, fraeañ ; *der Raubvogel haut seine Krallen in die Beute*, an evn-preizh a grog a-leizh skilfou en e breizh, an evn-preizh a blant e skilfou e korf e breizh ; *seine Zähne ins Fleisch hauen*, skeiñ e zent er c'hig, dantañ ar c'hig ; *jemandem den Hintern voll hauen*, peñsata u.b., difeskinañ u.b., feskennata u.b., tersata u.b., pradañ u.b., pradañ e revr d'u.b., reiñ ur peñsad d'u.b., reiñ ur dersad d'u.b., reiñ ur reviad d'u.b., reiñ d'u.b. war e feskennou, reiñ d'u.b. war krap e revr, torchañ u.b., roustañ u.b., frotañ u.b., skubañ kaer u.b., tommañ e beñsou d'u.b., kenkizañ e beñsou d'u.b., reiñ ur feskennad d'u.b., reiñ ur foetadenn d'u.b., reiñ war an difeskenn d'u.b. / reiñ d'u.b. war ar peñsou / reiñ d'u.b. war e dersou (Gregor) ; *ich habe ihm eine rechts und links hinter die Ohren gehauen*, bountet em boa ur c'houblad flac'hadoù gantañ ; *jemanden krumm und lahm hauen*, breviñ u.b., breviñ u.b. a daolioù, malañ u.b. a daolioù, boureviañ u.b. a daolioù, broustañ u.b. a daolioù, flastrañ u.b. a daolioù, bleukata u.b., ober butun gant u.b., ober bleud gant u.b., ober ur frigasenn ouzh u.b., frikañ u.b., dotuañ u.b., kargañ u.b. a vazhadoù, gwiskañ ur saeed vazhadoù d'u.b., plantañ kouez gant u.b., reiñ un toufad d'u.b., reiñ e rapenn d'u.b., reiñ ur pulloc'h d'u.b., dorloïñ u.b., maoutañ u.b., teurkiñ e vaout d'u.b., kannañ u.b. evel ur sac'h en dour, pilat u.b. evel pilat c'hwez, dormañ u.b. evel pilat c'hwez, dormata u.b., reiñ ur roustad (ur c'hefestad, ur fustad, ul lard, un trepan, ur saeed vazhadoù, ur gwiskad bazhadoù, ur chupennad taolioù, koad, kerc'h, kerc'h Spagn, segal, fest ar vazh, fest ar geuneudenn) d'u.b., reiñ ur fraead d'u.b., reiñ ur prad d'u.b.,

reiñ ur pred d'u.b., reiñ ur predad d'u.b., eeunañ e dort d'u.b.,
 reiñ un dres d'u.b., ober un dres d'u.b., reiñ ur freilhad d'u.b.,
 reiñ bourr d'u.b., diboultrennañ u.b., reiñ e lip d'u.b., reiñ e
 damm lip d'u.b., sevel (tennañ, tailhañ) korreenn da (diouzh,
 diwar) u.b., mont a-grabanadoù d'u.b., mont d'u.b. a grogoù
 berr, kannañ u.b. a-vat, kannañ u.b. a-griz-poazh, sevel
 akuilhetenn diwar u.b., draillhañ u.b. kig-hag-eskern, draillhañ
 e c'henouù d'u.b., reiñ e dus d'u.b., lopañ u.b., lopañ war u.b.,
 lopañ gant u.b., lorgnañ u.b., lorgnañ war u.b., fustañ u.b.,
 torbilat u.b., trepanañ u.b., muntrañ u.b. a-daolioù, blodañ e
 gorf d'u.b., lardañ e billig d'u.b., lardañ e gostezennouù d'u.b.,
 lardañ u.b., kalkennañ u.b., mont ouzh u.b. a daolioù vil,
 tapout ar vazh gant u.b., tapout ar gefienn gant u.b., roustañ
 u.b., frotñañ u.b. ken na fu / frotñañ u.b. ken na strak / distremen
 hetus u.b. / distremen u.b. a daolioù bazh / kivijañ u.b. a-dailh
 / distremen u.b. a c'hoari gaer / sevel koad dreist u.b. / frotñañ
 u.b. gant eoul garzh ken na lufr / frotñañ u.b. ken na strak /
 frotñañ u.b. a c'hoari gaer / reiñ e gaol-pour d'u.b. / reiñ e
 gerc'h-Spagn d'u.b. / diboultrañ pizh dilhad u.b. / harzelliñ u.b.
 / skrivellañ mat u.b. / fiblañ kaer u.b. / lakaat koad an ti da
 gouezhañ war kein e wreg (Gregor) ; *jemandem eins in die
 Fresse hauen*, distagañ ur glakennad d'u.b., distagañ un
 avenad gant u.b., darchaouiñ (diskargañ) ur pezh mell takad
 e forn u.b., disvantañ ur pezh mell ougnad a-dreuz genoù u.b.,
 distagañ un ougnad a-dreuz genoù u.b., dic'hastañ un
 ougnad d'u.b. e-kreiz e fas, reiñ diwar e staon d'u.b., reiñ war
 e veg d'u.b., reiñ war e benn d'u.b., reiñ ur gistenenn d'u.b.,
 terriñ e c'henouù d'u.b., skeiñ war genoù u.b., draillhañ e
 c'henouù d'u.b., terriñ e fas d'u.b., terriñ e benn ouzh u.b.,
 distagañ ur pezh mell takad a-dreuz genoù u.b., tanfoeltrañ
 ur pezh mell takad gant u.b., lardañ e zivskouarn d'u.b.,
 plantañ e fas u.b. a zornadoù ; *ich werde ihm gleich eins in
 die Fresse hauen*, me a ya da dognañ e fri ; *jemandem eins
 auf die Nase hauen*, difoeltrañ ur pezh mell friad gant u.b.,
 friata u.b., pladañ e fri d'u.b., kizañ fri u.b., dic'hourdañ ur
 pezh mell friad gant u.b., diaveliñ ur pezh mell friad gant u.b. ;
alles kurz und klein hauen, dic'hastañ (difoeltrañ, gwastañ,
 draillhañ, tanfoestrañ, tanfoeltrañ, didanfoeltrañ, frinjinañ,
 freuzañ, findonañ, brizhilhonañ, frigasañ) pep tra, ober
 tammou bihan gant kement tra 'zo, ober skirioù gant kement
 tra 'zo, bruzunañ pep tra evel darbod, foeltrañ pep tra evel
 ludu ; *in Stücke hauen*, difoeltrañ, terriñ e mil damm, dispenn,
 peurzispenn, draillhañ munut, munudañ, diskolpañ, findonañ,
 diframmañ (difregañ) a-bezhiaodù, dibezhiañ, brizhilhonañ,
 ober pezhioù eus, grilhañ, tammañ, tammata, didammañ,
 disklipañ, lakaat a-dammoù, laaat a-bezhioù, frigasañ,
 difreuzañ, ober depaïl war, diframmañ a-bezhioù, dispenn
 a-bezhioù ; 5. [dre skeud.] P. *jemanden in die Pfanne hauen*,
 a) gwashaat u.b., ober divalav d'u.b., dismegañsiñ u.b., reiñ
 e gement all a zroukprezegerez d'u.b., dispenn u.b.,
 mezhekaat u.b., flemmañ u.b., divrudañ u.b., dantañ u.b.,
 flipata u.b., lakaat droukkeloù da redek diwar-benn u.b.,
 lavaret droug diwar-benn u.b., kaketal u.b., glabousañ u.b.,
 dispenn brud u.b., dispenn u.b. da dud all, didammañ brud
 u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diframmañ u.b., diskar u.b.,
 droukkomz (gwallgomz) eus u.b., droukkomz (gwallgomz)
 diwar-benn u.b., ober e bigelloù d'u.b., regiñ e nesañ,
 gwalc'hiñ gros saeoù, pigosat war u.b., pigosat war kein u.b.,
 ober e votoù d'u.b., displuñvañ e benn d'u.b., duañ u.b.,
 stlabezañ u.b., stlabezañ anv u.b., stlabezañ enor u.b.,
 labezañ u.b., drouklavaret war u.b., droukprezeg u.b.,

droukprezeg eus u.b., droukprezeg diouzh u.b., gwrac'hellat
 diwar-benn u.b., gwrac'hiñ diwar-benn u.b., brudellat u.b.,
 dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., lañchennañ u.b.,
 komz drouk diouzh u.b., fallgomz ag u.b., gwallgomz ag u.b.,
 chupennañ war u.b., dispenn chupenn u.b., pikañ e chupenn
 d'u.b., glabousat u.b., astenn e deod diwar-benn u.b., pikañ
 u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat
 u.b., plaenaat porpant u.b., teodata diwar-benn u.b., dresañ
 porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b., ober
 dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b. ;
b) lakaat u.b. en e renk, delc'her u.b. en e renk, ober un dres
 d'u.b., dihopañ u.b., eeunañ u.b., eeunañ e dort d'u.b., eeunañ
 e sugelloù d'u.b., kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù,
 lakaat u.b. en erv, lakaat u.b. en e blas, kenteliañ u.b., plantañ
 kentel gant u.b., ober skol d'u.b., disorc'henniñ u.b., kas u.b.
 d'e goch, kas u.b. d'e doull, lakaat u.b. brav en-dro en e stern,
 lakaat e ibil en e blas d'u.b., krennañ e douchenn d'u.b.,
 c'hwezhañ e fri d'u.b., ober e varv d'u.b., sevel e loaiouù d'u.b.,
 reiñ e begement da glevet d'u.b., rannañ e damm d'u.b.,
 kontañ e damm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ
 e billig d'u.b., diskenn e gribenn d'u.b., diskar e glipenn d'u.b.,
 diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., stankañ e
 glavez d'u.b., diskar ourgouilh u.b., dilorc'hañ u.b., difougeañ
 u.b., diskar al lorc'h a zo en u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b.,
 divarc'hañ u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., tognañ u.b.,
 gwaskañ u.b., distekiñ u.b., diarbenn u.b., reiñ avel a-benn
 d'u.b., ober un dañs hep soner gant u.b., c'hoari buhez war u.b.,
 ober buhez war u.b., ober ur vuhez war u.b., ober ur vuhez d'u.b.,
 ober ur rez d'u.b. ; **c)** distrilhañ u.b. brav ha kempenn, lakaat
 u.b. war e c'henouù, reiñ lamm d'u.b., skeiñ u.b. ouzh torgenn,
 ledañ u.b. ouzh torgenn, astenn u.b. war an dachenn, astenn u.b.
 ouzh torgenn, astenn u.b. ouzh an dorgenn, astenn u.b. war ar
 bratell, dornañ u.b., razhañ u.b., klaviañ u.b., reiñ ar roustad
 diwezhañ d'u.b. ; *den Feind in die Pfanne hauen*, distrilhañ brav
 ha kempenn an enebourien, distrilhañ an enebourien a-blad-
 kaer, lakaat an enebourien war o genoù, pladañ (pilat, faezhañ,
 flastrañ rac'h, daoubenniñ, disparfoeltrañ, distokañ, krazañ
 naet, minmalañ, trec'hiñ treuz-ha-hed, bazhata, barrskubañ,
 riñsañ, peurdrec'hiñ, peurfraezhañ, razhañ, dornañ, diskolpañ,
 klaviañ) an enebourien, lakaat lamm an enebourien, kas an
 enebourien e drougated, reiñ ar roustad diwezhañ d'an
 enebourien, reiñ o laz d'an enebourien, reiñ un distres eus ar
 re wellañ d'an enebourien. ; 6. *jemanden übers Ohr hauen*,
 touellañ u.b. a-zevri, bratellat u.b., deviñ u.b., gennañ u.b.,
 kaotañ ha pegañ u.b., chwennat u.b., stranañ u.b., stranigañ
 u.b., skobardiñ u.b., riñsañ u.b., kilhañ u.b., toazañ u.b.,
 kabestrañ u.b., louzañ u.b., dilouzañ u.b., diharpañ u.b.,
 divleupañ u.b., dastum u.b., pakañ brav u.b.,houperigañ u.b.,
 paltokiñ (bilhiñ, gludañ, bouchiñ, punañ, tizhout) u.b., flemmañ
 u.b., gwerzhañ brav poultr d'u.b., gwerzhañ piz e-lec'h fav
 d'u.b., kignat u.b., skarzhañ u.b., korvigellañ u.b., sorc'henniñ
 u.b., riñsañ e dreid d'u.b., tremen torad al leue a-dreuz genoù
 u.b., c'hoari an torad leue d'u.b., c'hoari an nouch gant u.b.,
 louarniñ u.b., kouilhoniñ u.b., touzañ e c'henouù d'u.b., tremen
 lost al leue dre c'henouù u.b., paseal lost al leue hebiou da veg
 u.b., paskañ lus d'u.b., reiñ kelien da blomañ d'u.b., lakaat da
 grazañ, reiñ kelien (kañvaled, poulc'hennouù, siliouù, lostouù leue)
 da lonkañ d'u.b., finesiñ ouzh u.b., kac'hat e godell u.b., rozellat
 archant u.b. ; 7. P. *das wird dich aus den Socken hauen*,
 peadra a vo da bilat ac'hanout, chom a ri war da gement all, chom
 a raio balch'da c'henouù, taolet e vi en alvaon, ne vi ket evit

disaouzanañ, peadra da estlammī az po, chom a ri da sellet gant da c'henou, mantrañ a ri ; P. *das haut mich nicht vom Stuhl*, n'eo ket eus ar gurunenn, ne dorfen ket va stag, ne dorrin ket va stag ; 8. [tekn.] *Feilen hauen*, fesoniñ livnoù, fesoniñ dentigoù livn ; 9. [mengleuz] *Erz hauen*, eztennañ kailh, divengleuziañ kailh, gounit kailh ; 10. [kegin.] *Fleisch hauen*, dispenn ul loen bennak, lakaat korf ul loen bennak a dammoù, dispenn a dammoù ur bastell gig, dibezhiañ un tamm kig ; 11. *sein Geld auf den Kopf hauen*, *seine ganze Kohle auf den Kopp hauen*, lipat e voujedenn, debriñ e voujedenn, lipat e drantell, foetañ e zanvez.

V.gw. (haute / hieb // hat gehauen / ist gehauen) : P. 1. (hat) : skeiñ gant, pavata, dotuañ, dorloïñ u.b., maoutañ, pilat, lopañ ; *jemandem ins Gesicht hauen*, distagañ un avenad gant u.b., distagañ un ougnad a-dreuz genoù u.b., darc'haouiñ (diskargañ) ur pezh mell takad e forn u.b., disvantañ ur pezh mell ougnad a-dreuz genoù u.b., reiñ diwar e staon d'u.b., kizañ fri u.b., terriñ e c'henou d'u.b., skeiñ war genoù u.b., draillhañ e c'henou d'u.b., pladañ e fri d'u.b., terriñ e fas d'u.b., difoeltrañ ur pezh mell friad gant u.b., distagañ ur pezh mell friad gant u.b., friata u.b., distagañ ur pezh mell takad a-dreuz genoù u.b., lardañ e zivskouarn d'u.b. ; *um sich hauen*, distagañ taolioù a-gleiz hag a-zehou evel un diaoul, en em zifretaañ, ober dispac'hioù, dispac'hañ, en em vaniañ, loeniñ ; *nach jemandem hauen*, klask skeiñ gant u.b., klask pavata u.b. ; 2. [dre skeud.] (hat) : *über die Schnur hauen*, *über den Strang hauen*, dirollañ un tamm, mont re bell ganti, mont re lark ganti, mont er-maez eus ar park, mont dreist ar yev, mont dreist ar roudenn, mont dreist an arroudenn, mont dreist an treuzoù, mont dreist ar bord, mont dreist-penn, skeiñ diwar re, lammat dreist ar c'harzh, lammat dreist ar c'bleuz ; 3. (hat) : *hauen und stechen*, skeiñ a-feuk hag a-droc'h, skeiñ a-feuk hag a-faout, skeiñ gant ar beg ha gant al lemm (Gregor), c'hoari ar c'bleze ; 4. (hat) : *er hat damit völlig daneben gehauen*, lakaet en deus e zorn en e c'houloù ha brav - lakaet en deus e zorn en e zisheol ha brav - kac'het en deus e varc'h outañ (ouzh e garr) - lakaet en deus an tamm e-kichen an toull - lakaet en deus troad al leue en e c'henou, kroc'hen, ivinou hag all - kemeret en deus e voned evit e dog - lienet en deus ar biz kontrol - e gouign a zo panenn - aet eo e-barzh ar c'harzh - graet en deus ur c'honiki e-lec'h ur c'had - aet eo an tenn er c'bleuz gantañ - tapet en deus ar c'hi e-lec'h ar c'had - skoet en deus hebiou - tennet en deus hebiou - poazhet en deus e viz - skaotet en deus e viz - faziet groñs eo - distignet eo e stign - graet en deus flagas - ur dromplezon vras en deus bet - en em vankout (bourdiñ) en deus graet - [dre fent] skoet mat en deus ! ; *Sie liegen völlig daneben !* c'hwi 'zo dibropoz ! n'emaoc'h ket ganti ! ; 5. [tro-lavar] *das ist nicht gehauen und nicht gestochen*, n'eus na penn na lost d'an dra-se, n'eus na penn na revr d'an dra-se, an dra-se n'en deus na penn na lost, an dra-se n'en deus na penn na troad, an dra-se n'eo na du na gwenn, n'eus na poell na dalc'h gant kement-se, se 'zo pell diouzh gwel ar skiant-vat ; 6. (ist) : *mit dem Fuß gegen einen Stein hauen*, strebotiñ (teukañ, stekiñ gant e droad) ouzh ur maen ; *er ist mit dem Fuß gegen einen Stein gehauen*, stoket en deus bet e droad ouzh ur maen ; 7. (hat) [dre skeud.] *auf den Pudding hauen*, lor'chañ, kankalat, poufal, teilat, ober teil, fougasiñ, rougeal, ober e fouge, foëñviñ, poc'honiñ, bogoliañ, en em fougasiñ, en em bompadriñ, en em ambridañ, brabañsal, paboriñ, ober e babor, tonal, bezañ pompus en e gomzoù, ober fouge gant e ouziegez, bragal,

brageiñ, en em rollañ, flipata, ober tron, bezañ ur bern tron gant an-unan, bezañ digoroù gant an-unan frankik, rual gant an avel, bezañ fousasoù gant an-unan leizh e c'henou, rodal, rodeal, klogoriñ, bugadiñ, ober bugad, dougen roufl, dougen randon, ober un tamm fousas, ourgouilihiñ, pompadriñ, ober re vras gaoliad, lakaat e gloc'hig da dinal re skiltr, na gaout ezhomm eus ur c'hloc'h'her evit seniñ e gloc'h, en em veuliñ, en em uhelaat, c'hoari e baot, sachañ dour d'e foenneg, ruflañ avel ha moged, debriñ mel, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ.

V.em. : **sich hauen** (haut sich / hieb sich // hat sich (ak.) gehauen) : P. 1. en em gannañ, en em c'hennañ, en em lardañ, en em bouezañ, en em beuriñ, en em beliat, en em beilhat, en em bilat, en em vazhata, en em vlevata, en em zornañ, en em zornata, en em grabanata, en em frigasañ, en em em dagañ, en em gribañ, en em lopañ, en em zornañ, en em zornata, en em flumañ, en em frotañ, en em gribat, en em stagañ, en em vatañ, bezañ krog etrezo, en em galenkennañ, c'hoari ar vazh, foetañ, en em foetañ ; **sich (ak.) heftig hauen**, bezañ kann ar gurun etrezo, en em lardañ evel kegi, en em ziframmañ evel chas, en em gannañ kriz, en em gignat ; 2. *sich in die Falle (in die Klappe, in die Koje, aufs Ohr) hauen*, flutañ, kludañ, plouzañ, mont da blouzañ, mont da biochiñ, mont da gludañ, mont d'e riboul, mont d'e ched, mont d'e glud, mont d'e gel, mont d'e siklud, mont d'e gloz, mont da zeibriñ bara gwenn d'ar Roc'h, mont da flutañ, mont da glask arc'hoazh beure, mont da glask arc'hoazh ar beure, mont da Gerhun, mont da Gerroc'h, mont da vagañ c'hwen, mont da voueta ar c'hwen, mont er vallin.

Hauen n. (-s) : 1. diskaradeg b. ; 2. benerezh g., benadur g., benadurezh b., kizellerezh g., kizelladur g., skulterezh g. ; 3. eztennerezh g., pigellerezh g. ; 4. [kegin.] *dibezhiadur* g., dispennadur g. ; 5. [dre skeud.] *sie stehen miteinander auf Hauen und Stechen*, emañ ar vouch o karzhañ etrezo, karzhañ a ra ar vouch etrezo, bec'h bras a zo etrezo, en em vresañ hag en em gignat a reont didruez, en em giañ a reont, emaint ganti lazhd-a-lazh, emaint ganti sach-da-sach, emañ an debr hag an dag etrezo, troet eo d'ar put etrezo, fachet ruz int.

Hauer g. (-s,-) : 1. bener g., piker mein g. ; 2. mengleuzier g., miner g., pigeller g. ; 3. dant-skilf g., stilhon g., skilf g. ; *mit Hauern versehen sein*, bezañ skilfek ; 4. [loen.] tourc'h-gouez g.

Häuer g. (-s,-) : mengleuzier g., miner g., pigeller g.

Hauerei b. (-,en) : P. kabaduill b., kann b., taol-bec'h g., piladeg b., lazhd-a-lazh g., kannerezh g. ; *es kam zu einer Hauerei, eine Hauerei brach aus*, sevel a reas trouz (bec'h, c'hoari, jeu, patati, ur gourdrouz bras, kabal, kann) etrezo, strakal a reas an traou ; *es kam oft zu Hauereien zwischen den Jungs*, piladeg a veze alies etre ar baotred, kannoù a veze alies gant ar baotred, kannoù a veze alies etre ar baotred.

Hauerhieb g. (-s,-e) : [hoc'h-gouez] stilhonad g.

Häufchen n. (-s,-) : 1. bernig g., yoc'hig b., yoc'hadig b., bitad g. ; 2. neizh-kañkañ g., bern kac'h g., kac'herezh g., kac'hadenn b., kac'hadell b., P. tamm toaz g., boulom-kaoc'h g. ; *sein Häufchen machen*, ober e louz, kac'hat, foerat ; 3. [tr-I] *da steht er wie ein Häufchen Elend*, n'eus ken nemet liv ar vizer (liv an dienez) warnañ, emañ c'hwezh an dienez gantañ, truez meurbet eo e zoare, reuzeudik-meurbet eo e stad, e welet eo truez, reuzeudik eo ma'z eo un druez e welet ; 4. *ein Häufchen Soldaten*, ur frapad soudarded g., un dormad soudarded g., un dormadig soudarded g., ur flachad

soudarded b., un togad soudarded g., ur vozad soudarded b., ur pakad soudarded g., ur banerad soudarded b.

Haufe g. (-ns,-n) : *sellit ouzh Haufen*.

häufeln V.k.e. (hat gehäufelt) : 1. [labour-douar] arc'henañ, douarañ ; nicht gehäufelt, diarc'hen ; Kartoffeln häufeln, douarañ patatez, sevel douar ouzh an avaloù-douar, arc'henañ avaloù-douar ; 2. berniañ, yoc'hañ, gwrac'hellat, lakaat a-vern, lakaat bern-war-vern, krugellañ, bitadiñ, hogennañ, tesiñ ; kegelförmig häufeln, boutizellañ.

Häufeln n. (-s) : [labour-douar] arc'henañ g., douarañ g.

Häufelpflug g. (-s,-pfüge) : [labour-douar] douarerez b. [liester douarereziou].

Häufelschluss g. (-es,-schlüsse) : [preder.] liessilogism berraet g., liestribarr berraet g., sorit g., heulrakdiviz g.

Häufelschlussargument n. (-s) : [preder.] arguzenn ar bern ed b., sofegezh b.

Haufen g. (-s,-) : 1. bern g., berniad g., yoc'h b., yoc'had b., strobod g., gwrac'hell b., bodenn b., bodennad b., goustell b., goustellad b., gronn g., gronnad g., hogenn b., kalzenn b. [liester kalzennoù, kelzen], kalz g., kalzad g., kalzadenn b., tes g., tolzenn b., tolzennad b., tolz g./b., touesk g., stroll g., strollad g., takad g., ch'wistad g., krug b., krugell b., poulland g. ; kegelförmiger Heuhaufen, kegelförmiger Strohhaufen, boutizell b. ; ein Haufen Kohle, ur bern glaou g., ur yoc'h ch'laou b., ur yoc'had ch'laou b., ur grug ch'laou b., ur grugell ch'laou b. ; ein Haufen Kleidungsstücke, ur strobod dilhadoù g., un druilhad dilhad g. ; auf einen Haufen werfen, teurel bern-war-vern, teurel a-drak ; auf Haufen setzen, in Haufen setzen, berniañ, yoc'hañ, gwrac'hellat, lakaat a-vern, lakaat bern-war-vern, lakaat a-verniou, lakaat a-verniadoù, krugellañ, goustelliñ, lakaat en ur bern, lakaat en ur yoc'h ; einen Steinhaufen abtragen, diverniañ mein, diwrac'hellañ mein ; Heu auf Haufen setzen, kalzennañ (berniañ, gwrac'hellat) foenn ; Körner zu einem Haufen zusammenschieben, rozellat greun d'o lakaat a-vern ; kegelförmiger Haufen, boutizell b. ; der Sandhaufen zerrieselt nicht, chom a ra an traezh en e vern ; sein Häufchen machen, ober e louz, kac'hat, foerat ; 2. [c'hoari] pigos g., pod g. ; Karten vom Haufen nehmen, Karten vom Haufen ziehen, mont d'ar pigos, pigosat, kemer ur gartenn er pod ; 3. [dre skeud.] jemanden über den Haufen fahren, ruilhal u.b. gant e garr-tan, pennboelliñ u.b. gant e garr-tan, diskar u.b. penn evit penn / bountañ u.b. penn evit penn (Gregor), flastrañ u.b. gant e garr-tan, flastrañ rac'h u.b. gant e garr-tan, pilat u.b. d'an douar gant e garr-tan ; jemanden über den Haufen rennen, jemanden über den Haufen reiten, penndarevriñ u.b., penndelochennat u.b., pennboelliñ u.b., penndrabiñ u.b., penndraouigelliñ u.b., penndraouihat u.b., penndogiñ u.b., pilat u.b., ruilhal u.b., eilpennañ u.b., bountañ u.b. penn evit penn (Gregor), teurel u.b. d'an douar, tumpañ u.b., rodellañ u.b., diskar u.b. d'an douar ; jemanden über den Haufen schießen, jemanden über den Haufen knallen, diskar u.b. d'an douar (kas u.b. d'an tu all) gant un tenn fuzuilh, lakaat u.b. da lipat e loa, diskar u.b. penn evit penn gant un tenn, lazhañ u.b. mik gant un tenn, lazhañ u.b. moustr gant un tenn, diskar u.b. mik ha digar gant un tenn, ober e stal d'u.b., ober e lod d'u.b., tortañ u.b., ridañ e doull d'u.b., pakañ u.b., ober e varv d'u.b., reiñ e gont d'u.b., ober e lod d'u.b., ober e jeu d'u.b., ober e afer d'u.b. ; wer sich röhrt, wird über den Haufen geschossen ! tan gant neb a fiñvo ! ; der Bach war dergestalt angewachsen, dass er die Mühle über den Haufen warf, ar stér

a oa aet ken bras ma voe taolet ar vilin d'an traoñ ganti, kement e oa pignet ar stér ken e voe taolet ar vilin d'an traoñ ganti, kement e oa pignet ar stér ma voe taolet ar vilin d'an traoñ ganti ; alle Pläne über den Haufen werfen, alle Pläne über den Haufen schmeißen, lakaat pep tra penn evit penn, cheñch penn-dabenn an holl raktresoù, eilpennañ an holl raktresoù, daoubennañ an holl raktresoù ; 4. kalzad g., kalzadenn b., bern g., berniad g., yoc'h b., toulland g., foulmac'h g., bochad g., maread g., bolead g., bordilh b., bostad b., pezh stropad g., troc'had g., braz g., leizh g., afin g., klotad g., kreñiennad b., kreñienn b., kudennad b., paotad g., pezhiad g., revriad g., gastad b., puilhad g., frapad g., torkad g., mor a g., taol bras g., tolp bras g., tompad g., druilh g., druilh bras g., druilhad g., duilhad g., kudennad b., dastum bras g., ch'hwistardou ls., stal b., froud g., froudad g./b., karrad g., rummad g., stardigennad b. ; sie haben einen Haufen Sachen zurückgelassen, ur gwiskad traoù (ur pezh stropad traoù, ur stal draoù, e-leizh a draoù, un euzh a draoù, ur fardellad traoù, ur guchennad vat a draoù, ur c'halzad traoù, ur c'hastad traoù, ur c'harrad traoù, ur berniad traoù, ur garg traoù, un taol traoù, ur yoc'h traoù) a zo chomet war o lerc'h ; einen Haufen Geld kosten, koustañ pikez, koustañ un dirañson, bezañ ker-ruz (ker-daonet, ker-du, dreist da ger, ker dreist), bezañ an tan war udb, bezañ ker evel pebr da veurlarjez, bezañ ruz, bezañ er-maez a briz, bezañ dibriz, koustañ un dirañson ; ein Haufen Menschen, ur bobl a dud b., ur maread tud g., ur mor a dud g., ur stal vras a dud b., ur garg vras a bobl b., un tarzh bras a dud g., un trouin tud g., un drouin tud b., ur chal a dud g., ur mac'h a dud g., ur bochad tud g., un hedad tud g., ur pezhiad tud g., ur ch'hwistad tud g., un toulland mat a dud g., ur bern tud g., bernioù tud ls., ur yoc'h tud b., yoc'hoù tud ls., ur stlabez tud g., ur mac'h bras a dud g., un haras tud g., un nasad tud g., ur stollandenn b., ur stolland g., ur stroll g., ur strobod tud g., un ajad tud g., ur blokad tud g., un tropad tud g., ur c'hastad tud b., ur vostad tud b., ur froud tud g./b., ur froudad tud g./b. ; ein Haufen Kinder, ur grubuilhad vugaligoù b., ur vriad vugale b., ur ribitailh bugale g., ur ribitailh vugale b., ur ribitailhad vugale b., ur ribitailhad bugale g., un neizhiad a vugale g., un nodad bugale g., ur struj a vugale g., un druilhad bugale g., ur frapad bugale g., ur strobod bugale g., ur froud bugale g., ur froud vugale b., ur froudad bugale g., ur froudad vugale b. ; das ist ja ein jämmerlicher Haufen, ur vandenn drueged a ran me anezho ; ein Haufen Dreck, ur yoc'h loustoni g. ; in hellen Haufen, stank-ha-stank, pezh a garer, sof-kont, gros, a-foziadou, dreiskont, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, war an ampl, amplik, stank evel ar raden, mac'h-ärvac'h, ken a findaon, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, da zastum gant ar bal-dol, a-vil-vern, a-vern, a-verniou, a-verniadoù, a-vordilh, dizamant, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-zruilhadoù, a-zruilh, a-zruilhòù, a-largentez, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, forzh pegement, na pegement, e-leizh, helaezh, gras Doue, a-forzh, paot, paotmat, a-leizh, a-yoc'h, pulih, a-builih, a-fonn, fonnus, bern-war-vern, bern-ha-bern, ha n'eo ket diouzh kont, ha n'eo ket dre gont, d'armerzh, da zioueriñ, P. d'ober teil, a-dropiti, a-dorimell. **häufen** V.k.e. (hat gehäuft) : berniañ, yoc'hañ, gwrac'hellat, lakaat a-vern, lakaat bern-war-vern, kalzañ, krugellañ, goustelliñ, lakaat en ur bern, kalzañ, lakaat en ur yoc'h, kalzennañ, dastum, daspugh, tolzennañ ; den Weizen in den Speicher häufen, grignoliañ ar gwinizh, solierañ ar gwinizh, kouañ ar gwinizh ; Ämter häufen, berniañ kargoù, kaout meur

a garg, berniañ respetoù, berniañ leuriadurioù, P. laerezh poan ar re zilabour.

V.em. : **sich häufen** (haben sich (ak.) gehäuft) : kreskiñ, mont war-gesk, en em verniañ, ober bern, yoc'hiñ, berniañ, gwrac'hellat, kalzañ, krugellañ, gorjañ, tolzennañ, kalzennañ, yoc'hiñ, sevel ; die Schulden häufen sich, war-gesk e ya an dleoù, emaomp o tastum dleoù bern-ouzh-bern ; der Dreck häuft sich auf den Straßen, sevel a ra al loustoni er straedou ; in jener Epoche häufen sich wichtige Ereignisse, darvoudaukek e oa bet ar marevezhiad-se, ar marevezhiad-se e c'hoarvez kalz a draoù bras en e zoug, ar marevezhiad-se e c'hoarvez kement a zarvoudou istorel a-bouez en e zoug, d'ar mare-se e fonn an darvoudou istorel a-bouez.

Haufendorf n. (-s,-dörfer) : bourn'gant tiez bern-war-vern b., bourn'h war zereziou b.

Haufenschichtwolke b. (-,-n) : stratokumuluz str., koabraj g., koabrenn b.

haufenweise Adv. : stank-ha-stank, pezh a garer, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, war an ampl, amplik, stank evel ar raden, mac'h-är-vac'h, da rastellat, da zastum gant ar bal-dol, da reketiñ, ken na wic'h, ken a findaon, a-vil-vern, a-vern, a-verniou, a-verniadoù, a-bezhiadoù, a-vordilh, dizamant, diouzh an druilh, a-druihadoù, a-zruilhadoù, a-zruilh, a-zruilhòù, a-largentez, puilh, a-builh, a-fonn, fonnus, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, forzh pegement, na pegement, e-leizh, helaezh, gras Doue, a-forzh, paot, paot-mat, a-leizh, a-yoc'h, bern-war-vern, bern-ha-bern, ... ha n'eo ket diouzh kont, ... ha n'eo ket dre gont, a-rummadoù, d'amerzh, da zioueriñ, P. d'ober teil, a-dropiti, a-dorimell.

Haufenwolke b. (-,-n) : kumuluz str., kastell g.

häufig ag. : stank, paot, puilh, niverus ; sein häufiges Fehlen in der Schule bedrückt ihn, sammet eo e goustiañs gant pouez e vankadennoù er skol ; er macht häufigen Gebrauch dieser Redensart, se 'zo un dro-lavar a zeu aes a-walc'h gantañ, honnezh a zo un dro-lavar boaziet gantañ ; häufiges Wiederkehren, stankter g., paoted b., puilhder g., aliested b. Adv. : alies, lies a wech, alies a wech, lies taol, alies-kaer ; sehr oft, lies-lies, alies-kaer, lies-mat, gwall alies, stank-ha-stank, forzh alies, alies-bras, biken-atav ; immer häufiger, aliesoc'h-aliesañ ; ziemlich häufig, aliezik, liezik, alies a-walc'h, peuzalies, estroc'h eget ur wech, meurik a wech ; seine religiösen Pflichten immer häufiger erfüllen, kreskiñ d'ober e relijion, kreskiñ d'ober e zevosion, aliesaat d'ober e zevosion, stankaat d'ober e relijion, stankaat d'ober e zevosion ; zu häufig, re alies ; häufig benutzt, häufig verwendet, implijet kenañ ; häufig besuchen, pleustrïñ, daremprediñ, hentiñ ; er geht häufiger in die Gaststätte als in die Uni, pleustrïñ a ra aliesoc'h an ostaleriò eget ar skol-veur, gwelloc'h eo gantañ disec'h'añ barrikennoù an ostiz eget mont d'ar skol-veur ; er geht immer häufiger in die Gaststätte, aliesaat (kreskiñ, stankaat) a ra da vont d'an ostaleri, mont a ra aliesoc'h-aliesañ d'an ostaleri ; er geht nicht mehr so häufig in die Gaststätte, nebeutaat a ra da vont d'an ostaleri, rouesaat a ra da vont d'an ostaleri ; er geht häufig in die Kneipe, techet eo da daverniñ, hennezh a zo ur redier tavarnioù, er chapel e vez alies a-walc'h, e chapel ar bod iliaiv e vez alies a-walc'h, tremen a ra an hanter eus e amzer e chapel ar bod iliaiv, ouzh an daol santel e vez alies a-walc'h, gwallhentiñ a ra an tavarnioù, troet eo da zaremprediñ an tavarnioù ; häufig und in kleinen Mengen

pinkeln, staotigellat ; er geht häufig diesen Weg, alies e bleustr an hent-se, ober a ra e zarempred dre an hent-se ; das kommt häufig vor, se a c'hoarvez alies.

Häufigkeit b. (-) : 1. stankter g., paoted b., puilhder g., aliested b. ; abnehmende Häufigkeit, nebeutadur g., digresk g. ; zunehmende Häufigkeit, kresk g., kreskadur g., muiadur g. ; die Häufigkeit seiner Besuche, an alies ma teu da'm gweled g. ; 2. [mat.] a) reveziad g. ; die Häufigkeiten, ar reveziadoù ls. ; kumulierte Häufigkeit, kumulative Häufigkeit, reveziad dassammet g. ; b) aliested b. ; marginale Häufigkeit, aliested varzel b.

Häufigkeitskurve b. (-,-n) : [mat.] krommenn an aliestedoù b.

Häufigkeitsverteilung b. (-) : [mat.] ingaladur reveziadoù g., ingaladur aliestedoù g.

Häufigkeitszahl b. (-,-en) / **Häufigkeitsziffer** b. (-,-n) : aliested b.

Häuflein g. (-s,-) : bernig g., yoc'hig b., yoc'hadig b., bitad g., bern bihan g. ; [dre skeud.] da steht er wie ein Häuflein Elend, n'eus ken nemet liv ar vizer (liv an dienez) warnañ, emañ c'hwezh an dienez gantañ, truez meurbet eo e zoare, reuzeudik-meurbet eo e stad, e welet eo truez, reuzeudik eo ma'z eo un druez e welet.

Häufler g. (-s,-) : [mekanik labour-douar] douarerez b. [liester douarerezioù].

Häufung b. (-,-en) : 1. yoc'hadur g., dastumadur g., daspugnadur g., daspugn g., daspugnerez g., kendastum g., berniadur g., berniañ g. ; [gwir] Häufung der Strafen, berniadur ar barnedigezhioù g. ; 2. yoc'h b., yoc'had b., berniad g., hogenn b., krugelladur g., tolzenn b., tolzennad b., touesk g., stroll g., strolad g.

Hauhechel b. (-,-n) : [louza.] dormige Hauhechel, aradenn b. ; kriechende Hauhechel, skilt str.

Hauklotz g. (-es,-klötze) : tousenn b., tourtenn b., piltos g., penngos g., pilgos g.

Haupt n. (-s, Häupter) : 1. penn g. ; das Haupt erheben, ober ur sav d'e benn, sevel e benn, gorren e benn ; erhobenen Hauptes vor jemandem stehen, chom sonn e benn dirak u.b. ; das Haupt hoch halten, derc'hel (bale, kerzhet) sonn e benn, bale uhel e benn, kerzhet uhel e benn, bezañ sonn ar penn gant an-unan (e benn gantañ, he fenn ganti h.a.), bezañ uhel ar penn gant an-unan (e benn gantañ, he fenn ganti h.a.), chom sonn en e sav ; das Haupt neigen, stouïñ (soublañ, deval) e benn ; gesenkten Hauptes, stouet e benn gantañ, soublet e benn gantañ, e benn pleget izel, en e zaoubleg, war zaoubleg, izel e benn ; gesenkten Hauptes vor jemandem stehen, chom soublet (chom izel) e benn dirak u.b., chom soublet e zaoulagad dirak u.b. ; baren Hauptes, mit entblößtem Haupt, diskabel, digabell, en e vlev, en he blev, hep a bennwisk, penn noazh, en e benn noazh, didog, na tog na mann war e benn, dizolo e benn, noazh e benn ; das Haupt schütteln, hejañ (horellañ) e benn, ober un horell (un hei) d'e benn (Gregor) ; jemandem das Haupt abschlagen, troc'häñ e benn d'u.b., dibennañ u.b., P. krennañ u.b., lemlel e benn digant u.b. a-ziwar e zivskoaz ; jemanden aufs Haupt schlagen, ober e stal, reiñ taol ar marv) d'u.b., ober e varv d'u.b., diskar u.b. penn evit penn ; [dre fent] sich (dat.) Asche aufs Haupt streuen, goleiñ e benn a ludu, kaout mil geuz ; ich soll mit meiner Armbrust auf das liebe Haupt des eigenen Kindes zielen ! (Schiller), hag emaoc'h o c'hortoz

diganin e vukfen va arbalastr war penn va bugel ken karet ! ; zu *Häupten seines Bettes*, ouzh troad e wele, ouzh e bennwele.

2. penn g., pennrener g., rener g., marc'h-blein g., marc'h-kleur g., bleiner g. ; die gekrönten *Häupter*, ar rouaned ls., ar pennoù kurunet ls., ar c'herunennoù ls., ar rieien ls., ar genroueed ls. ; das *Haupt der Familie*, an ozhac'h-tieg g. [/*iester an ezhec'h-tieg*], an ozhac'h g. [/*iester an ezhec'h*], ar penn-tiegezh g., ar penn-ti g., ar penntieg g., an tieg g., mestr an ti g., ar mestr-a-di g., an hini g., P. an ostant g. [/*iester an ostanted*] ; [relig.] das *Haupt der Christenheit*, penn ar bed kristen g., marc'h-blein (marc'h-kleur) ar bed kristen g., bleiner ar bed kristen g. ; *Reform an Haupt und Gliedern*, adreizhadur penn-kil-ha-troad g., adreizhadur eus an eil penn d'egile g., adreizhadur holl-razh g.

3. das Haupt des Berges, penn ar menez g., barr ar menez g., lein ar menez g., kern ar menez b., talpenn ar menez b., krouzell ar menez b., kribenn ar menez b., penn krech'ar menez g., bleñchenn ar menez b., nein ar menez g.

4. [ardamezioù] kab g., kab ar skoed g.

Haupt- : penn-, ... pennañ, ... meur, ... kreiz, ... pouezusañ, ... bras, ... brasañ, ... muiañ, ... diazez, ... kentañ, gour-.

Hauptader b. (-,-n) : 1. [mengleuz.] gwazhienn bennañ b., pennwazhienn b. ; 2. [korf.] gwazhienn-gas b. [/*iester gwazhied-kas*], gwadkaser g., talmerenn b.

Hauptaktion b. (-,-en) : 1. [c'hoariva] *Haupt- und Staatsaktion*, danvez istorel a bouez bras g. ; 2. [dre skeud.] *Haupt- und Staatsaktion*, abadenn bompadus gant prezegennoù goullo leun a stambouc'h b., digoroù bras ls., modou bras ls., modou randonus ls.

Hauptaktionär g. (-s,-e) : penngevranneg g., kevranneg pouezusañ g.

Hauptakzent g. (-s,-e) : [yezh.] pouez-mouezh kreñvañ g., skoad kreñvañ g.

Hauptallee b. (-,-n) : pennalez b.

Hauptaltar g. (-s,-altäre) : aoter veur b., aoter-vras b.

Hauptamt n. (-s,-ämter) : 1. kreizva g., burev-kreiz g., pennvurev g. ; 2. pennbererez g., pennvicher b.

hauptamtlich ag. : evel pennvicher, diouzh e bennvicher, micherel.

Hauptangeklagte(r) ag.k. g./b. : [gwir] penndamallad g., penndamalladez b.

Hauptanker g. (-s,-) : [merdead.] penneor g., eor bras g.

Hauptanklagepunkt g. (-s,-e) : [gwir] penn kehuz g.

Hauptanschluss g. (-es,-anschlüsse) : [treniou] pennlinenn b., houarnlinenn vras b.

Hauptansicht b. (-,-en) : [tisav.] talbenn g., tal g., diaraog g.

Hauptanstalt b. (-,-en) : diazezadur kreiz g.

Hauptast g. (-s,-äste) : pennrank g., pennskour g., skourr meur g.

Hauptausgang g. (-s,-ausgänge) : dor bennañ b., hent-maez pennañ g., isuenn bennañ b.

Hauptbahn b. (-,-en) : [treniou] houarnlinenn vras b., pennlinenn b.

Hauptbahnhof g. (-s,-bahnhöfe) : der *Hauptbahnhof*, ar gar bennañ b., an ti-gar pennañ g., ar porzh-houarn pennañ g., ar gar vras b., ar porzh-houarn bras g.

Hauptbalken g. (-s,-) : [tisav.] gourzreust g., penndreust g.

Hauptbegriff g. (-s,-e) : pennderc'henn b., pennveizad g., penngeal g., pennvennozhiad g., derc'henn diazez b.,

meizad diazez g., keal diazez g., mennozhiad diazez g., termen diazez g., danzead-spered diazez g.

Hauptberuf g. (-s,-e) : pennobererez g., pennvicher b. ; neben seinem *Hauptberuf* übt er einen Nebenjob aus, un eil labour a ra en tu-hont d'e bennvicher

hauptberuflich ag. : pennvicher ; *hauptberufliche Tätigkeit*, pennobererez g., pennvicher b.

Adv. : evel pennvicher, diouzh e bennvicher.

Hauptbesitz g. (-es) : pennvad g.

Hauptbestandteil g. (-s,-e) : lodenn bennañ b., dalc'h g., penn g., pep pennañ g., pennfenn b., elfenn trec'hel b., trec'henn b.

Hauptbogen g. (-s,-bögen) : [tisav.] gwareg kreiz b.

Hauptbootsmann g. (-s,-männer) : [merdead.] kentañ mestr g. [/*iester kentañ mistri*].

Hauptbuch n. (-s,-bücher) : [kenwerzh] pennlevr kontouriez h. g.

Hauptbuchhalter g. (-s,-) : pennkontour g., mestr-kontour g.

Hauptbuchstabe g. (-ns,-n) : [moull., yezh.] pennlizherenn b.

Hauptdarsteller g. (-s,-) : pennc'hoarier g., pennaktor g., pennaktour g.

Hauptdarstellerin b. (-,-nen) : pennc'hoarierez b., pennaktorez b., pennaktourez b.

Hauptdeck n. (-s,-e) : [merdead.] pont pennañ g., pont bras g.

Hauptdecke b. (-,-n) / **Hauptdeckpunkt** g. (-s,-e) : [mat.] pennveg g.

Haupteingang g. (-s,-eingänge) : dor bennañ b., antre pennañ g., digor pennañ g., toull pennañ g., hent-barzh pennañ g., mont tre pennañ g.

Häuptel n. (-s,-/-n) : [Bro-Aostria] penn g.

Häuptelsalat g. (-s) : [Bro-Aostria, louza.] letuz str.

Hauptende n. (-s,-n) : 1. [gwele] pennwele g. ; 2. [taol] penn uhelañ an daol g.

Haupterbe g. (-n,-n) : pennhêr g.

Haupternährung b. (-,-en) : pennvagadur g.

Haupteslänge b. (-,-n) : treuz ur penn g. ; um *Haupteslänge*, gant treuz ur penn, a-dreuz penn ; jemanden um *Haupteslänge überragen*, bezañ treuz ur penn dreist u.b., kaout treuz e benn dreist u.b., kaout treuz e benn war u.b.

Hauptfach g. (-s,-fächer) : [skol, skol-veur] danvez pennañ g., penndanvez g., diskiblezh pennañ b., penndiskiblezh b., pennstudi g.

Hauptfamilie b. (-,-n) : tiegezh pennañ g.

Hauptfarbe b. (-,-n) : mestrezenn b., liv mestr g., trec'henn b., liv trec'h g.

Hauptfehler g. (-s,-) : fazi pennañ g., pennvank g., mank pennañ g., si pennañ g.

Hauptfeld n. (-s,-er) : [sport] strobod g., druilhad g., duilhad g. ; das *Hauptfeld hinter sich lassen, sich vom Hauptfeld absetzen*, en em zistagañ diouzh an duilhad, distokañ diouzh an duilhad, distekiñ diouzh an duilhad, leuskel ar strobod war e lerc'h, kemer (gounit) lañs war an druilhad, gounit hent war an druilhad, leuskel hent gant an druilhad.

Hauptfeldwebel g. (-s,-) : [lu] pennadjudant g., serjant-major g.

Hauptfigur b. (-,-en) : pennden g. [/*iester penndud*], penndudenn b.

Hauptfilm g. (-s,-e) : film bras g., film hir g.

Hauptfluss g. (-es,-flüsse) : pennstêr b.

Hauptforderung b. (-,-en) : 1. [gwir] dle pennañ g. ; 2. [arc'hant.] kevala g., sammad amprestet enebet ouzh ar c'hampi dioutañ g. ; 3. arc'hadur pennañ g.

Hauptgang g. (-s,-gänge) : 1. [kegin.] pennvez g., P. mañjer g. ; 2. [tisav.] trepas pennañ g., trepas kreiz g., alez kreiz b., penndrepas g., pennalez b. ; 3. [gwalc'herez] kelch'iad gwalc'hiañ g.

Hauptgebäude n. (-s,-) : [tisav.] korf-ti g., korf-savadur g., titan g., pennlec'h g.

Hauptgebirge n. (-s,-) : [meneziou] steudad pennañ b., aradennad pennañ b., aridennad pennañ b.

Hauptgedanke g. (-ns,-n) : prederenn greiz b., pennvennozh g., pennañ b., mennozh stur g., luskvennozh g.

Hauptgefreite(r) ag.k. g./b. : [lu] penngorporal g.

Hauptgericht n. (-s,-e) : [kegin.] pennvez g., P. mañjer g.

Hauptgeschäft n. (-s,-e) : [kenwerzh] stal vamm b.

Hauptgeschäftsstelle b. (-,-n) : sez ar c'hevredad g., sez kevredad g.

Hauptgeschäftszeit b. (-,-en) : [kenwerzh] eurvezhioù ar brasañ diskenn ls., euroù barr ls., mare ar brasañ tremendistremen g., mare ar soulgreskou g., bogvezh b., bog b., barrvezh g., rennevezh g., euroù prez ls. ; außerhalb der Haupfgeschäftszeit, d'an euroù dibrez ; in der Haupfgeschäftszeit, innerhalb der Haupfgeschäftszeit, d'an euroù barr, e-pad ar prez labour.

Hauptgesims n. (-es,-e) : [Henamzer, tisav.] arbeul g., kellaez g.

Hauptgewicht n. (-s) : priorelez b., tevet g., gourfouez g. ; das Hauptgewicht auf etwas (ak.) legen, reiñ an tevet d'adb, tevetañ ubd, lakaat ar gourfouez war ubd.

Hauptgewinn g. (-s,-e) : [lotiri] priz kentañ g., maout g.

Hauptgiebel g. (-s,-) : [tisav.] talier g.

Hauptgräte b. (-,-n) : [loen.] draen bras g., draen kein g., draen kreiz g., drezenn vras b.

Hauptgrund g. (-s,-gründe) : pennabeg g., pennkaoz g.

Hauptgut n. (-s,-güter) : pennvad g.

Haupthaar n. (-s) : [korf.] blev str., pennad blev g., blevad g.

Haupthahn g. (-s,-hähne) : kog pennañ g., pin pennañ g., mouch pennañ g.

Haupthimmelsrichtungen ls. : die vier Haupthimmelsrichtungen, ar pevar fennroud ls., ar pevar avel ls., pevar c'horn ar bed ls., ar pevar roud avel ls.

Haupthypothese b. (-,-n) : arlakadenn b.

Hauptkamm g. (-s,-kämme) : livenn-gein un aradennad-venezioù b., linenn gribenn b.

Hauptkasse b. (-,-n) : kef kreiz g., penngef g.

Hauptkirche b. (-,-n) : iliz-veur b.

Hauptknospe b. (-,-n) : [louza.] taol-penn g., broñs penn g.

Hauptkommissar g. (-s,-e) : penngomiser g.

Hauptkonsekrator g. (-s,-en) : [relij.] eskob kensakrer g.

Hauptkonservator g. (-s,-en) / **Hauptkustos** g. (-,-kustoden) : pennvirour g.

Hauptlast b. (-,-en) : karg vrasañ b., bec'h brasañ g., brasañ karg b., brasñañ bec'h g.

Hauptlehen n. (-s,-) : [istor] penndalc'h g.

Hauptlehrer g. (-s,-) : [dispredet] 1. rener skol kentañ-derez g. ; 2. penngeleñner g.

Hauptleine b. (-,-n) : [pesketaerezh] kordenn-higennoù b., kordenn linenn besketa b., palar g., fard higennoù g., bac'hou g. [liester bac'heier], linenn sont b. ; *Hauptleinen bei zurückkehrender Flut ausbringen*, mouilhiñ kerdin-higennoù a-

lanv, mouilhiñ higennoù a-lanv ; *Hauptleinen einholen*, gorren kerdin-higennoù.

Hauptleitung b. (-,-en) : [tekn.] 1. pennduellenn b., tuellenn vras b. ; 2. pennlinenn dredan b.

Hauptleute /iester evit **Hauptmann**.

Hauptlinie b. (-,-n) : pennlinenn b.

Häuptling g. (-s,-e) : mac'htiern g., penn-meuriad g., roueig g., [Indian] sachem g. [liester sachemed], penn meuriad g.

häuptlings Adv. : gant ul lamm-penn, a-bennbouzell, a-flagas, war e benn, a-blom, plom war e benn, e fri war-raok hag eñ war-lerc'h, a-benndraouilh, a-bennboell ; *häuplings ins Wasser fallen*, kouezhañ a-bennbouzell (a-flagas) en dour, kouezhañ plom war e benn en dour, skeiñ war e benn en dour, mont war e benn en dour ; und da : *plumps ! er war häuplings ins Wasser gefallen*, hag eñ neuze, plaouf, war e benn en dour ! ; *häuplings stürzen*, kouezhañ a-bennbouzell, ober lamm-penn, mont a-bennbouzell, ober pennbouzell, pennbouelliñ, penndrabiñ, penndraouigelliñ, penndraouilhat.

Häuptlingstum n. (-s, Häuptlingstümer) : penniezh b.

hauptlos ag. : dibenn, diren, distur.

Hauptmacht b. (-,-mächte) : 1. galloud meur g., riez c'halloudus b. ; 2. [lu] ar braz eus an arme g., nerzh pennañ an arme g.

Hauptmagd b. (-, Hauptmäge) : matezh vras b. [liester mitizhien bras, matezhed bras], mestrez-plac'h b. [liester mestrezed-plac'h].

Hauptmahlzeit b. (-,-en) : pred pennañ g.

Hauptmann g. (-s,-leute) : kabiten g.

Hauptmarkthalle b. (-,-n) : koc'hu kreiz g.

Hauptmast g. (-es,-en/-e) : gwern-vras b.

Hauptmenü n. (-s,-s) : [stlenn.] lañser pennañ g.

Hauptmerkmal n. (-s,-e) : pennazon g., pennarouez b., merk pennañ g.

Hauptmesse b. (-,-n) : [relij.] oferenn-bred b.

Hauptmieter g. (-s,-) : pennfeurmer g.

Hauptmotiv n. (-s,-e) : [sonerez] pennderez g., mestrezenn b.

Hauptnahrung b. (-,-en) : pennvagadur g.

Hauptnennen g. (-s,-) : [mat.] hevelep anver g., kenanver g., anver boutin g.

Hauptort g. (-s,-e) : pennngêr b., pennlec'h g.

Hauptperson b. (-,-en) : 1. pennden g. [liester penndud], penndudenn b. ; 2. [dre astenn.] die Hauptpersonen der Stadt, ar pennou a gér ls., ar vourc'hivistri ls., pennou bras kér ls., oc'handed kér ls., tarined kér ls., an tev g.

Hauptpfeiler g. (-s,-) : [tisav.] pennbiler g., peul-souten pennañ g.

Hauptplatine b. (-,-n) : [stlenn.] pennwal b.

Hauptpost b. (-) / **Hauptpostamt** n. (-s,-ämter) : ti-post kreiz g.

Hauptprobe b. (-,-n) : [c'hoariva] pleustradeg veur b.

Hauptpunkt g. (-s,-e) : der Hauptpunkt, ar c'hráf pouezusañ g., ar c'hráf pennañ g., ar c'hentañ pezh eus ubd g., ar penngraf g., ar vudurun b., ar skoulm g., an dailh b., ar gempenn b., an dalc'h brasañ g., an amanenn g., ar poent grevusañ g., ar poent pounnerañ g., ar pep pouezusañ g., ar pep donañ eus ubd g., ar penn g., ar penn kentañ g., ar pezh pouezusañ g., ar pep retañ g., ar pezh retañ g., ar pezh a gont ar muiañ g., ar pezh a zoug g., ar pep kentañ g.

Hauptquartier n. (-s,-e) : [lu] penngarter g.

Hauptregister n. (-s,-) : 1. taolenn veur b. ; 2. marlh meur g. ; 3. [ograou] stirad pennañ g.
Hauptreisezeit b. (-,-en) : mare ar brasañ niver a dud o vont da veajîñ g., koulzad ar brasañ niver a dud o vont da veajîñ g., koulzad soulgresh niver ar veajourien g.
Hauptrolle b. (-,-n) : pennroll g., roll pennañ g. ; bei etwas die *Hauptrolle spielen*, kaout ar pennroll en ubd.
Hauptsache b. (-,-n) : 1. die *Hauptsache*, ar poent bras g., an dra vras g., ar c'hráf pouezusañ g., ar c'hráf pennañ g., ar c'hentañ pezh eus ubd g., ar penngraf g., ar vudurun b., ar skoulm g., an dalc'h g., an dalc'h brasañ g., ar poent grevusañ g., ar poent pouonnañ g., an dailh b., ar gempenn b., an amanenn g., ar pep pouezusañ g., ar pep donañ eus ubd g., ar pep kentañ g., ar penn g., ar penn kentañ g., ar pezh pouezusañ g., ar pep retañ g., ar pezh retañ g., ar pezh a gont ar muiañ g., ar pezh a zoug g., ar pezh a vern g., an tad g. ; zur *Hauptsache kommen*, stagañ ganti, stagañ gant danvez an diviz ; kommen wir zur *Hauptsache* ! komzomp nebeut ha komzomp c'hwек ! lakaomp ar gaoz war ar pep pouezusañ ! ; 2. [gwir] zur *Hauptsache verhandeln*, breataat war an danvez.
hauptsächlich ag. : gourfouezus, pouezusañ, pennañ.
Adv. : dreist-holl, dreist pep tra, da gentañ penn, da gentañ tra, da gentañ unan, a-barzh pep tra, a-raok pep tra, a-barzh pep tra, ispial, gant a ri, bepred, dreist kement 'zo, da gentañ-holl, da gentañ-rash, pergen, peurgetket, diwar blaen ha barr, end-eeun ; sie ernähren sich hauptsächlich mit Fisch, pesked a ra ar font eus o bevañs, en em vezhur a reont gant pesked dreist-holl ; ihre Einkommen beziehen sie hauptsächlich aus der Viehzucht, an darn vrasañ eus o gounid a zeu diwar ar magañ loened.
Hauptsaison b. (-,-s) : bog ar maread touristel b., bog ar c'houlad touristel b., barr ar maread touristel g., barr ar c'houlad touristel g., mog ar maread touristel b., mog ar c'houlad touristel b.
Hauptsatz g. (-es,-sätze) : [yezh.] übergeordneter *Hauptsatz*, pennlavarenn b. ; *Hauptsatz als selbstständig vorkommender Satz*, lavarenn dizalc'h b.
Hauptschalter g. (-,-s) : [tekn.] trec'haoler kreiz g.
Hauptschiff n. (-s,-e) : 1. [tisav.] nev vras b. ; 2. [merdead.] lestr amiral g.
Hauptschlagader b. (-,-n) : [korf.] gwazhienn-veur b., aortenn b. ; die linke Herzkammer führt das Blut in die *Hauptschlagader*, gant ar c'hofig kleiz e vez kaset ar gwad en aortenn.
Hauptschlüssel g. (-s,-) : [tekn.] potenn b., alc'hwez boutin g.
Hauptschriftleiter g. (-s,-) : pennskridaizer g.
Hauptschuld b. (-,-en) : 1. kablusted vrasañ b., brasañ kablusted b. ; 2. dle pennañ g.
Hauptschuldige(r) ag.k. g./b. : den kablus ar muiañ g.
Hauptschuldner g. (-s,-) : [gwir] dleour brasañ g., brasañ dleour g.
Hauptschule b. (-,-n) : skolaj g., kelenndi g.
Hauptschüler g. (-s,-) : skolajiad g., kelenndiad g.
Hauptschülerin b. (-,-nen) : skolajadez b., kelenndiadez b.
Hauptschullehrer g. (-s,-) : kelenmer skolaj g., kelenndiour g.
Hauptschullehrerin b. (-,-nen) : kelennerez skolaj b., kelenndioureñ b.
Hauptschwert n. (-s,-er) : [merdead.] angell c'houstilh b.
Hauptschwierigkeit b. (-,-en) : diaester pennañ g.

Hauptsegel n. (-s,-) : [merdead.] gouel vras b.
Hauptseite b. (-,-n) : 1. tu pennañ g. ; 2. [tisav.] talbenn g., tal g., diaraog g., talier g. ; 3. [pezh moneiz] kroaz ur pezh moneiz b.
Hauptsekretär g. (-s,-e) : sekretour merañ g., pennsekretour g.
Hauptseminar n. (-s,-e) : [skol-veur] prantadoù evit studierien eus ar c'helc'hiaid diwezhañ ls.
Hauptsendezeit b. (-,-en) : barr selaou g., eurvezioù ar brasañ feur selaou ls., eurvezhiou soulgresh ar feur selaou ls.
Hauptsitz g. (-es,-e) : pennsez b./g., sez ar c'hevredad b./g., sez kevredad b./g.
Hauptspant n. (-s,-en) : [merdead.] gourazen b. [liester gourezan].
Hauptspeicher g. (-s,-) : [stlenn.] memor kreiz / memor greiz g./b., pennvemor g./b.
Hauptspeise b. (-,-n) : [kegin.] pennveuz g., P. mañjer g.
Hauptstadt b. (-,-städte) : penngêr b., kér-benn b., kér-vamm b., pennlec'h g. ; Nantes und Rennes sind die Hauptstädte der Bretagne, Naoned ha Roazhon eo kériou-penn Breizh ; Nantes ist die Hauptstadt der Bretagne, Naoned eo kér-benn Breizh.
hauptstädtisch ag. : eus ar penngêr, ... penngêr, meurgéariat.
Hauptstärke b. (-,-n) : nerzh pennañ g. ; [dre skeud.] das ist seine *Hauptstärke*, hennez eo e graf (e grog, e daol, ar c'hráf m'emañ en e grevnañ), aze emañ en e zouar gwinizh, emañ en e grog (en e daol, en e blom) gant an dra-se / er poent-se ez eo ur mailh (Gregor).
Hauptstraße b. (-,-n) : pennhent g., pennstraed b., gourstraed b., meurhent g., hent-bras g., hent-meur g., kehentva g., ru vras b. ; über Haupt- und Nebenstraßen fahren, mont a-vras hag a-vihan.
Hauptstrecke b. (-,-n) : [trenioù] linenn vras b., pennlinenn b.
Hauptstreich g. (-s,-e) : taol ruz g., taol kaer g., taol dis g.
Hauptstrich g. (-s,-e) : [lizherennoù] senkrechter *Hauptstrich*, post g. [liester pester].
Hauptstück n. (-s,-e) : 1. pennlodenn b., lodenn bennañ b. ; 2. [ardamezouriez] a) konk g. ; rechtes *Hauptstück*, konk dehou ar c'hab g. ; linkes *Hauptstück*, konk kleiz ar c'hab g. ; b) mittleres *Hauptstück*, dremmad ar c'hab g.
Hauptstudium n. (-s,-studien) : [skol-veur] studioù eil-derez ls., eil kelc'hiaid studioù g.
Hauptsumme b. (-,-n) : hollad g., kevala ha kampi.
Hauptsünde b. (-,-n) : [relij.] pennbec'hed g., pec'hed marvel g., pec'hed muiañ g., pec'hed kapital g. ; die sieben Hauptsünden, ar seizh pec'hed kapital ls., ar seizh pennbec'hed ls.
Hauptteil g. (-s,-e) : 1. pennlodenn b., lodenn bennañ b. ; Einleitung, *Hauptteil* und *Schluss*, digoradur, displexadur ha klozadur ; 2. [tekn., h.a.] pezh pennañ g.
Hauptthema n. (-s,-themen) : pennnodenn b.
Haupttitel g. (-s,-) : talbenn g., ustil g., pennoditl g.
Hauptträger g. (-s,-) : [tisav.] gourzreust g., penndreust g., mestr-kebr g.
Haupttrakt g. (-s,-e) : korf-ti g., korf an ti g., korf-savadur g.
Haupttreffer g. (-s,-) : [lotiri] maout g., priz kentañ g.
Haupttrieb g. (-s,-e) : [louza.] broñs penn g.
Haupttruppe b. (-,-n) : die *Haupttruppe*, ar braz eus an armead g., ar c'hoz eus an armead b.
Haupttugend b. (-,-en) : [relij.] pennvertuz b., vertuz pennañ b. ; die *Haupttugenden*, ar peder vertuz ls., ar vertuziouù muiañ ls., ar pennvertuziouù ls.

Hauptunterschied g. (-s,-e) : penndisheñvelder g., penndiforc'h g., penngemm g., an diforc'h muiañ g.

Hauptverhandlung b. (-,-en) : [gwir] breudoù ls.

Hauptverkehrsader b. (-,-n) : kehentva g.

Hauptverkehrsstraße b. (-,-n) : pennhent g., pennstraed b., gourstraed b., meurhent g., hent-bras g., hent-meur g., pennañ kehent g., kehentva g.

Hauptverkehrsstrecke b. (-,-n) : pennlinenn b. ; *auf den Hauptverkehrsstrecken fahren die Züge mit rasender Geschwindigkeit*, treniou ar pennliniennoù a vez herr ganto.

Hauptverkehrszeiten ls. : eurvezhioù ar brasañ tremeniri ls., mare ar brasañ tremen-distremen g., euriou barr ls., koulzad ar brasañ tremeniri g., eurvezhioù soulgreskouù ar dremeniri ls., soulgreskouù mareadek ar dremeniri ls., mareaù barr an dremeniri ls., bogvezh b., bog b., barrvezh g., rennvezh g.

Hauptversammlung b. (-,-en) : emvod meur g., bodadeg veur b., emvod hollek g. ; *ordentliche Hauptversammlung*, emvod meur ordinal g. ; *außerordentliche Hauptversammlung*, emvod meur dreistordinal g., bodadeg veur dreistordinal b. ; *konstituierende Hauptversammlung*, bodadenn veur diazezañ b.

Hauptverwaltung b. (-,-en) : 1. melestradurezh kreiz b. ; 2. sez ar c'hevredad g.

Hauptvorlesung b. (-,-en) : [skol-veur] kentel diwar ar gador b.

Hauptwache b. (-,-n) : 1. komiserdi g. ; 2. ti-gward g.

Hauptwanderweg g. (-s,-e) : gwenodenn hirgenk b.

Hauptwäsche b. (-) / **Hauptwaschgang** g. (-s,-gänge) : [gwalc'herez] kelc'hiad gwalc'hiñ g.

Hauptwaschmittel n. (-s,-) : lijoù boutin g., lisiv boutin g.

Hauptwelle b. (-,-n) : [tekñ.] marbr luskañ g.

Hauptwerk n. (-s,-e) : oberenn bennañ b., pennoberenn b., pennober g., mestroberenn b.

Hauptwerkzeug n. (-s,-e) : benveg pennañ g. ; *die Haupt- und Nebenwerkzeuge*, ar reizhou hag an adreizhou.

Hauptwind g. (-s,-e) / **Hauptwindrichtung** b. (-,-en) : pennavel g., avel bennañ g. ; *die vier Hauptwinde, die vier Hauptwindrichtungen*, ar pevar fennavel ls., ar pevar roud avel ls.

Hauptwohnsitz g. (-es,-e) : ti pennañ g., annezelc'h ordinal g., chomlec'h ordinal g., lec'h-annez pennañ g., anneze pennañ g.

Hauptwort n. (-es,-wörter) : [yezh.] anv-kadarn g., pennanv g. ; *neutrales Hauptwort, sächliches Hauptwort*, pennanv nepreizh g. ; *Hauptwort, das eine Handlung beschreibt*, pennanv oberel g.

Hauptwurzel b. (-,-n) : pennwrizienn b. [*lesterr pennwrizennoù, pennwrizioù*], gwrizienn vras b. [*lesterr gwriziennoù bras, gwrizioù bras*], gwrizienn-vamm b., gwrizienn-vestr b., mamm-wrizienn b. [*lesterr mammou-gwrizioù*].

Hauptzahl b. (-,-en) : [mat.] niver pegementiñ g.

Hauptzahlwort n. (-s,-wörter) : [yezh.] adanv pegementiñ g., anv-gwan pegementiñ g.

Hauptzeitalter n. (-s,-) : pennvarevezh g.

Hauptzeitwort n. (-es,-wörter) : [yezh.] anv-verb kadarnaet g.

Hauptzeuge g. (-n,-n) : test pennañ g., test pouezusañ g.

Hauptzeugin b. (-,-nen) : test pennañ g., test pouezusañ g.

Hauptzollpächter g. (-s,-) : [istor, Bro-C'hall] feurmer bras g. (Gregor), feurmer meur g.

Hauptzug g. (-s,-züge) : [dre skeud.] pennazon g., pennaruez b., merk pennañ g., dezverk pennañ g., pennlinenn b.

Hauptzweck g. (-s,-e) : pal kentañ g., amkan pennañ g., finvezh kentañ b., devez pennañ g., amboaz kentañ g., mennad kentañ g.

hau ruck estl. : houp ! ... ha houp !

Hauruck n. (-s) : houp g.

Hauruckpolitik b. (-) : politikerezh a ya taer ha dizamant ganti g., politikerezh a ya dezhi hep damant, politikerezh morzhol g.

Haurucklösung b. (-,-en) : diskoulm taer ha dizamant g.

Hauruckmethode b. (-) / **Hauruckverfahren** n. (-s) : *nach der Hauruckmethode*, dreist-penn-biz, dre brez, taer ha dizamant ; *etwas nach der Hauruckmethode erledigen, etwas im Hauruckverfahren tun*, daoulammat ubd, dihastañ ubd, ober ubd diwar vont, ober ubd diwar mont ha hanter vont, ober ubd a-bempoù, ober ubd diwar herr, ober ubd gant herr, ober ubd gant kalz a herr.

Haus n. (-es, Häuser) : 1. ti g., tiadur g., P. loch g., c'houez g. [*liester c'houezioù*] ; *das ist mein Haus*, hennezh eo va zi-me ; *sich (dat.) ein Haus bauen, sevel ti* ; *ein Haus bauen, sevel un ti* ; *er hat sich (dat.) ein Haus gekauft, prenet en deus ti* ; *ein gut gelegenes Haus*, un ti lec'hiet mat g. ; *ein ungesundes Haus*, un ti fall d'ar yec'hed g. ; *ein schönes Haus*, ur c'haer a di g. ; *Marias Haus*, ti Varia g. ; *Peters Haus*, ti Bêr g. ; *wessen Haus ist das* ? ti biw eo hennezh ? ; *bescheidenes Haus*, ti dister g., tiig g., ti bihan g., tammig ti g., toullig ti g. ; *ebenerdiges Haus*, ti plaen g. ; *unsauberes Haus*, ti lous g. ; *ein baufälliges Haus*, un ti hag a ginnig kouezhañ en e boull g., un ti hag a venn kouezhañ en e buch g., un ti en arvar da bilat g., un ti dirapar g., un ti aet dirapar g., un ti erru dirapar g., un ti flodac'het g., un ti darev da gouezhañ en e boull g., un ti aet da bêñse g. ; *ein herrschaftliches Haus*, un ti aotrounez g., ur maner g. ; *ein strohgedecktes Haus*, un ti-soul g. un ti-plouz g., ur blouzenn b., ul lochenn-blouz b., ur glotenn-blouz b., un ti toet gant plouz g. ; *Haus mit vorspringenden Stockwerken*, ti korbelloù g. ; *ein abgelegenes Haus bewohnen*, bezañ o chom en un ti distro ; *das ganze Haus wurde erschüttert*, an ti a grenas krec'h-traoñ ; *ein Haus abbrechen*, dismanrañ (freuzañ, difregañ, distruyañ, pilat, peuriskar) un ti, bannañ un ti d'an traoñ, diskar un ti abbenn-font, diskar un ti a-blad, diskar un ti e rez an douar (Gregor) ; *ein sauber gehaltenes und sorgfältig aufgeräumtes Haus*, un ti turgn g., un ti kempenn g., un ti kempenn ha dilastez g. ; *ein gut geführtes Haus*, un ti dalch'et mat g. ; *Anordnung eines Hauses*, doareou un ti ls. ; *im Haus*, en ti, e-barzh an ti [*zu Hause, er gér*] ; *von Haus zu Haus gehen*, mont a zor da zor (a di da di, eus an eil ti d'egile, dre an tiez) ; *auf ihn kann man Häuser bauen*, bez e c'haller mont diouzh e gaozioù, tro 'zo da gaout fiziañs ennañ ; *ich hatte Häuser auf ihn gebaut*, ur fiziañs hep muzul am boa lakaet ennañ ; *nicht mehr Herr im eigenen Hause sein*, na vezañ mestr en e di ken ; [*kr-I*] *jeder ist Herr in seinem Hause*, jeder ist Herr im eigenen Hause, pep ki a zo mestr en e di, pep ki a zo hardizh en e di, pep ki a harzh en e di.

2. kêr b., ti g., tiegezh g., tiegezhiaid g., mog g., tiad g., P. loch g. ; *zu Hause*, er gér [*im Haus*, en ti, e-barzh an ti] ; *bei dir zu Hause*, du-se ; *bei mir zu Hause*, du-mañ ; *nicht zu Hause (außer Hause) sein*, na vezañ er gér, bezañ er-maez eus ar gér, P. na vezañ en e loch ; *außer Hause essen*, debriñ e kér ; *Madame ist nicht zu Hause*, Madame ist außer Hause, n'emañ ket an itron er gér ; *zu Hause bleiben müssen*, ans Haus gefesselt sein, bezañ dalch'et er gér, rankout chom er gér, bezañ rediet da chom er gér ; *er fühlte sich überall zu Hause*, e pep ti edo er gér ; *er besuchte die Kranken zu Hause*, mont a rae

war-dro an dud klañv ; zu Hause gepflegt werden, bezañ
 damantet er gér ; nach Hause gehen, **a)** distreiñ d'ar gér,
 mont d'ar gér, mont war gér, mont d'e gér, kérat, troc'hañ d'ar
 gér, mont sa'r gér, mont sa'n ti, mont betek ar gér, P. mont d'e
 loch ; **b)** distreiñ d'e vro c'henidik ; es ist Zeit, nach Hause
 zugehen, mall eo kérat, P. deuet eo an eur d'en em glenkäñ ;
 ab nach Hause mit dir ! krav d'ar gér ! ; ruf ihnen zu, sie sollen
 nach Hause, kri anezho en ti, hop dezho dont d'ar gér ; ein
 jeder begab sich nach Hause, jeder ging allein zu sich nach
 Hause, mont a rejont pep hini d'e gér, pep unan a yeas da
 glask e lojeiz ; nach Hause eilen, hastañ karzhañ d'ar gér,
 karzhañ d'ar gér, touch d'ar gér, partial d'an tarv d'ar gér,
 partial elev un tenn d'ar gér, mont a-benn-red d'ar gér, mont
 d'ar gér gant tizh, mont d'ar gér gant herr, kabalat da vont d'ar
 gér, lakaat herr da vont d'ar gér ; nach Hause kommen, dont
 d'ar gér, distreiñ d'ar gér, degouezhout er gér, erruout er gér,
 en em gavout er gér, disoc'h er gér ; er kam spät am Abend
 nach Hause, abardaez mat e oa pa zistroas d'ar gér,
 pardaez-kloz e oa pa zistroas d'ar gér ; einmal kam ich mit
 Verspätung nach Hause, un dro bennak on bet en em gavet
 re ziwezhat da zont d'ar gér ; sie war mit einer Menge Geld
 nach Hause zurückgekommen, deuet e oa ganti ur bern
 arc'hant d'ar gér, degaset he doa ganti ur garrigellad arc'hant
 d'ar gér ; wenn die Mutter nicht zu Hause war, pa zianke ar
 vamm, pa veze aet ar vamm eus ar gér, pa zae kuit ar vamm,
 pa zegouezhe d'ar vamm mont eus ar gér ; ich bleibe lieber
 zu Hause, gwelloc'h ganin chom er gér, gwelloc'h eo ganin
 chom er gér ; er verbringt immer mehr Zeit zu Hause, kreskiñ
 a ra da chom er gér ; zu Hause war das Kind äußerst brav,
 drauß im Dorf aber benahm es sich wie ein echtes Teufelchen,
 ar bugel-se a oa un oanig er gér, un diaoul e kér - ar bugel-se a
 oa ur skouer a barfeted er gér, un diaoul e kér ; sich zu Hause
 verkriechen, en em serriñ er gér ; sobald ich von der Schule
 nach Hause zurückkam, half ich meinem Vater bei der
 Feldarbeit, sobald ich nach der Schule wieder zu Hause war,
 half ich meinem Vater bei der Feldarbeit, ur wech chomet er
 gér eus ar skol e labouren an douar asambles gant va zad ;
 mit sechzehn ging ich von der Schule ab und blieb zu Hause,
 c'hwezek am boa pa oan chomet er gér eus ar skol ; ich war
 nicht weit weg von zu Hause, n'edon ket gwall bell diouzh ar
 gér ; zu Hause beteten wir morgens und abends, du-mañ e
 veze lavaret gras noz-beure ; zu Hause sprechen wir
 Bretonisch, brezhoneg eo yezh ar gér ; bei uns zu Hause ist
 die Hölle los, hor c'hér-ni a zo un ifern ; er ist bei sich zu
 Hause entschlafen, marvet eo er gér ; fühlen Sie sich wie zu
 Hause ! grit evel er gér ! ; sich nicht von zu Hause entfernen,
 chom war-dro ar gér ; sie hatte einen Brief von zu Hause
 bekommen, degemeret he doa ul lizher diouzh ar gér ; ich
 hatte einen Brief von zu Hause bekommen, degemeret em
 boa ul lizher eus du-mañ ; du hattest einen Brief von zu
 Hause bekommen, degemeret az poa ul lizher eus du-se ;
 das Haus verlassen, aus dem Haus gehen, aus dem Haus
 kommen, mont eus e di, mont kuit eus e di, dont kuit eus an
 ti, mont er-maez eus ar gér, mont kuit eus e di, mont eus ar
 gér, mont er-maez eus e di, digériadenniñ, digériañ, digériñ,
 kuitaat ar gér ; aus dem Haus hinauskommen, dont er-maez
 eus e di ; das Haus kurz verlassen, digériadenniñ, digériañ,
 digériñ ; ich habe das Haus nicht mal einen Augenblick
 verlassen, n'on bet pennad ebet eus ar gér, n'on bet pennad
 ebet diouzh an ti, n'on ket loc'het diouzh an ti, ne'm eus ket
 boujet diouzh an ti ; kommen Sie zu mir nach Hause, deuit

d'an ti, deuit du-mañ ; nach Hause begleiten, ambroug betek
 toull e di, kas d'e di ; Lieferung ins Haus, deroadur er gér g. ;
 nach Hause liefern, ins Haus liefern, kas betek ti ar pratik,
 dereiñ e ti an degemerer, dereiñ er gér ; frei Haus lieferbar,
 deroadus franko, frank a vizoù kas, kuit a vizoù kas ; frei Haus
 geliefert, deroet franko, kaset digoust betek ti ar prener, deroet
 digoust er gér ; das Haus hüten, rankout chom (bezañ dalc'het)
 er gér, chom etre an tan hag e wele, bezañ e-pad an daou
 benn eus an amzer o treuzeuler (treuzeurel) etre an tan hag
 ar gwele ; das Haus besorgen, derc'hel an ti a-ratre, derc'hel
 an tiegezh, ober e charreou, ober war-dro an ti, ober war-dro
 an tiegezh, bezañ gant trepetou an ti, emell eus an tiegezh,
 ren an tiegezh, tiekaat, kempenn e di, distlabezañ an ti,
 klenkañ an ti, ober e gempenn, bezañ war ar maneurou, chom
 en-dro d'an ti ; ihr Haus wird sauber gehalten, he zi a vez
 dalc'het naet, he zi a vez dalc'het gant neuz ; sein Haus sauber
 und ordentlich halten, derc'hel e di naet ha kempenn ; das
 Haus bewachen, diwall an ti, gouarn an ti, P. mësa an ti ; das
 Haus bewachen, solange die anderen Familienangehörigen
 weg sind, bezañ paotr ar gér, bezañ plac'h ar gér ; alles, was
 im Haus war, haben sie mitgehen lassen, sie haben mir das Haus
 leer geräumt, kement a oa en ti a zo aet ganto, graet o deus riñs-
 ti ; jemanden aus dem Hause jagen, teuler u.b. er-maez eus e
 di, sevel e dreid d'u.b., skarzhañ u.b. er-maez eus e di, reiñ
 foet an nor d'u.b., skubañ u.b., batalmiñ u.b., lakaat sav dindan
 botoù u.b., P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez,
 foultrañ u.b. er-maez, fouteañ u.b. er-maez, sirañ e votou d'u.b.,
 bannañ u.b. er-maez, stlepel u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh,
 lakaat u.b. 'barzh ar porzh, bountañ u.b. a-raok, teurel u.b. war
 al lann, lardañ e dreid d'u.b. ; er wurde aus dem Hause gejagt,
 bet en devoa herr ; jemandem das Haus verbieten, berzañ
 ouzh u.b. mont en e di, serriñ (prennañ) e zor ouzh u.b., lezel
 u.b. e-tal an nor, mirout ouzh u.b. a zont en e di, naç'h degemer
 u.b. ; jemandem sein Haus öffnen, reiñ dor zigor d'u.b.,
 degemer u.b. en e di, reiñ digor d'u.b., reiñ degemer d'u.b. ; die
 Hausherrin führte den Gast im Haus herum, mestrez an ti a
 reas hec'h enorioù d'he c'houviad, an ostizez a ziskouezas he
 zi d'he c'houviad ; tun Sie, als ob sie zu Hause wären, grit evel
 er gér ! amañ emaoch er gér ! amañ emaoch ho kér ! ; für Besuch
 nicht zu Hause sein, naç'h degemer an dud ; verschwinde aus
 meinem Haus und zwar sofort ! krib er-maez va zi ! ; ein
 gastfreies Haus haben, delc'her taol evit kement a gar dont
 (Gregor) ; er hat ein offenes Haus, amañ e vezter prest atav da
 zegemer kement hini ; mein Haus steht ihm jederzeit offen, va
 zi a vo bepred digor dezhañ ; mit der Tür ins Haus fallen, mont
 e-barzh botoù-koad hag all, mont e-barzh botoù-koad ha tout,
 mont dezhi a-daol-dak, mont dizamant dezhi, mont dezhi hep
 damant, stagañ e varc'h ouzh ur ruilhenn fall, skeiñ hebiou,
 mont hebiou, skeiñ a-dreuz ; [dre astenn.] in der Pfalz zu
 Hause sein, bezañ genidik eus Bro-Bfalz, bezañ genidik eus
 ar Balezelez, bezañ genidik eus Bro ar Balezelez ; wo sind
 Sie zu Hause ? a-belec'h oc'h-hu ? ; das Haus des Herrn, ti an
 Aotrou Doue g. ; in etwas zu Hause sein, bezañ en e blom gant
 udb, bezañ en e daol gant udb, bezañ en e grog gant udb,
 bezañ war e grog gant udb, bezañ en e zouar gwinizh gant udb,
 bezañ en e zour hag en e c'heot gant udb, bezañ en e jeu gant
 udb, bezañ en e vleud gant udb, bezañ udb e daol ; ich fühle
 mich bei mir nicht mehr zu Hause, digériet on, n'emaon ket mui
 amañ em rann ; sie fühlte sich in der deutschen Sprache zu
 Hause, en em voazet e oa ouzh an alamaneg.

3. ein großes Haus führen, ober trein, bezañ frank an traoù gant an-unan, kas e vuhez war don (war an ton bras), bevañ war an ton bras, ober ritenn, na sec'hañ e fri gant delioù kaol, ober brasoni, ober anezhi, c'hoari anezhi, c'hoarigaerat, ober landigedon, kas an ton, kas anezhi, bezañ atav o kas warnezi, ober bourapplied, bezañ ebat e zoare, bevañ kaer, bezañ brav e zoare, derc'hel tinell gaer, mont da-heul (redek warlerc'h) an ebatoù, redek an ebatoù, rouliñ an ebat, riotal, roulat, roulat an ebatoù, ebatin, bevañ gant kadañs ; jemanden um Haus und Hof bringen, lakaat u.b. war an douar noazh, kas u.b. war ar plaen, lakaat u.b. da goll e holl vadoù ; sein Haus bestellen, ober e destamant, renkañ draoù.

4. tiegezh g., lignez b., remziad g., rummad g. ; das königliche Haus, tiegezh ar roue g. ; das Haus Habsburg, tiegezh Habsbourg g., an Habsbourged ls., tiegezh Aostria g. ; aus gutem Haus sein, bezañ eus un tiegezh mat, bezañ a diegezh vat, bezañ a lignez vat, bezañ un den a diegezh vat, bezañ un den a lignez vat, bezañ un den a lignez uhel (a lec'h mat) ; von Hause aus, diouzh e lignez, diouzh e diegezh, a lignez, a diegezh, a-berzh e lignez, a-berzh e diegezh, a orin.

5. ti-kenwerzh g. ; ein solides Haus, un ti-kenwerzh a-zoare g., un ti-kenwerzh a fiziañs g., un ti-kenwerzh start war e sichenn g., un ti-kenwerzh simantet mat (Gregor) g.

6. [polit.] das Haus der Gemeinen, Kambr ar Gumun b. ; hohes Haus, uhelvodad g. ; [c'hoariva] ein volles Haus bringen, volle Häuser bringen, lakaat chek sal an abadennoù c'hoariva, leuniañ chouk sal an abadennoù c'hoariva ; vor ausverkauftem Haus spielen, c'hoari dirak ur sal leun-chouk ; vor einem leeren Haus spielen, vor leerem Haus spielen, c'hoari dirak ur sal c'houollo.

7. öffentliches Haus, ti a blijadurezh g., ti an ebatoù g., bordel b., fouzlec'h g., gasti g., ti ar gisti g., ti-fall g.

8. die Häuser der Sonne, lodenoù an arouezkelc'h ls., kambrou-an-heol ls., daouzek rann an arouezkelc'h ls.

9. den g. ; ein gelehrtes Haus, ur ouiziegezh vras a zen b., ur puñs a ouiziegezh g. ; altes Haus ! kamalad kozh ! paotr ! paotr kozh ! va mignon ! va mignon kozh ! mignon kaer ! va filhor ! frai kozh ! kenderv ! ; ein lustiges Haus, ul legestr g., ur farser g., ur c'hampinod g., ur bourjin g., ur farouell g., ur bourder g., ur goroer tiri g., unan maout da reñ Melladoù g., ur bourder g., ur baocher g., ur ribardenner g., ur Yann vourdou b., un tezenner g., un diaoul da farsal g., ur c'haser anezhi g., ur c'horf a zen g., un evn g., ur c'hañfard a baotr g., un hailhon g., ur gaster g., ul lampon g., ur c'chantolor g., ur furlukin g., ur rampono g., un ibil a zen g., ur c'hwil g., un dañvad g., ur paotr drant ha bagol g., ur paotr gwiv evel ur c'chant tachoù g., ul liper g., unan laouen hag aes g., unan hag a gemer ar vuhez diouzh an tu mat g., ur rouler g., ur fringer g., ur bever diroll g., ur paotr disoursi g., ur paotr sart g., ur fouin g., un ebeul g.

Hausabnahme b. (-,n) : renabl an ti g., renabl stad an ti g.

Hausaltar g. (-s,-altäre) : aoter-di b., aoter-diegezh b.

Hausangestellte(r) ag.k. g./b. : matezh b. [liester mitizhien], plac'h b. [liester plac'hezed], servijerez b., servijer g., mevel g., lakez g., paotr g., den-a-di g. [liester tud-a-di].

Hausantenne b. (-,n) : [toenn] stign skinwel g., rastell ar pellwel b.

Hausanzug g. (-s,-anzüge) : dilhad ti g.

Hausapotheke b. (-,n) : armel al louzeier b., armelig-louzeier b.

Hausarbeit b. (-,en) : 1. trepetoù an ti ls., maneuroù ls., kempenn g., menaj b. ; **Hausarbeit verrichten**, **Hausarbeit machen**, ober e charreoù, ober war-dro an ti, kempenn e di, distlabezañ an ti, klenkañ an ti, bezañ gant trepetoù an ti, ober e gempenn, derc'hel an ti a-ratre, bezañ war ar venaj, bezañ war ar maneuroù, chom en-dro d'an ti ; 2. labour-skol g. ; seine **Hausarbeit verrichten**, seine **Hausarbeit machen**, ober war-dro e labour-skol.

Hausarrest g. (-es,-e) : rediezh da chom er gér b., bac'hidigezh en ti b., bac'hidigezh er gér b., inchaj g., chomadur rediet er gér g., chomadur evezhiet g. ; **jemanden unter Hausarrest stellen**, **jemandem Hausarrest aufbrummen**, **jemandem Hausarrest verpassen**, bountañ inchaj gant u.b., inchajin u.b., derc'hel u.b. en inchaj, delch'her u.b. er gér, rediañ u.b. da chom er gér ; **unter Hausarrest stehen**, bezañ inchajet, bezañ dalc'het er gér, bezañ rediet da chom er gér ; **jemandes Hausarrest beenden**, dizinchajin u.b.

Hausarzt g. (-es,-ärzte) : mezeg kentañ g., mezeg boas g., mezeg an tiegezh g.

Hausärztin b. (-,nen) : mezegez an tiegezh b.
Hausaufgabe b. (-,n) : poelladenn b., dever g., labour-skol [da ober er gér] g. ; seine **Hausaufgaben machen**, ober e zeveryioù, ober e labour-skol, ober war-dro e labour-skol ; erst wenn du deine Hausaufgaben gemacht hast, darfst du spielen, ne'z i ket da c'hoari ken na vo graet da labour-skol ganit - ne'z i da c'hoari nemet pa vo graet da labour-skol ganit - pa vo echu da labour-skol ganit, neuze e c'halli mont da c'hoari.

Hausaufsatz g. (-es,-aufsätze) : skridaozadenn b., skrivadenn b. [da brentiñ er gér].

hausbacken ag. : plaen-plaen, plaenik, gwall voutin, gwall zister, komzoù patatez gantañ, kaozioù gantañ, plataj gantañ, komzoù plat gantañ, pifoù gantañ, komzoù kollet gantañ, komzoù aner gantañ, komzoù didalvez gantañ, gerioù gwan gantañ, komzerezh goullo gantañ, komzoù goullo gantañ.

Hausbar b. (-,s) : 1. korn-tavarn er gér g., bar g. ; 2. armel an evajoù b., bar g. ; 3. armelad evajoù b.

Hausbau g. (-s,-ten) : savidigezh an ti b., saverez an ti g., savadurezh an ti b.

Hausbedarf g. (-s) : ezhommoù an tiegezh ls., traoù ret ls., peadra g. ; für den Hausbedarf, evit ezhommoù an tiegezh.

Hausbesetzer g. (-s,-) : skouater g., skwater g.

Hausbesetzerin b. (-,nen) : skouaterez b., skwaterez b.

Hausbesetzung b. (-,en) : skouaterez g., skwaterez g., skouatiñ g., skwatiñ g., [gwir] gouzalc'h eneplezenn un ti g., gouzalc'herezh eneplezenn un ti g.

Hausbesitzer g. (-s,-) : perc'henn an ti g., perc'henn g., aotrou g., ozzac'h g.

Hausbesitzerin b. (-,nen) : perc'hennez an ti b., perc'hennez b.

Hausbesorger g. (-s,-) : [Bro-Aostria] porzhier g., dorojer g., gward kendi g.

Hausbesuch g. (-s,-e) : 1. [mezeg.] kuzuliadenn er gér b. ; 2. [melestrad.] kontroll er gér g.

Hausbewohner g. (-s,-) : annezed g. ; die **Hausbewohner**, annezidi an ti ls., an dud eus an ti ls. ; alle **Hausbewohner**, an holl re a zo o chom e-barzh an ti ls., ar re-holl a zo o chom e-barzh an ti ls., an holl diad g., ar familhad a-bezh b., an tiegezhiad a-bezh g.

Hausboot n. (-s,-e) : kobar terket evit bevañ enni b., house-boat g., ti-bag g. [liester tiez-bag].

Hausbrand g. (-s,-brände) : 1. tan-gwall g. ; 2. danvez tan g., glaou g. [evit an tj].
Hausbriefkasten g. (-s,-kästen) : boest-lizhiri b.
Hausbrot n. (-s,-e) : bara tiegezh g.
Hausbursche g. (-n,-n) : 1. kambrer g., eilfeurmer g. ; 2. [dre astenn., letj] troterig g.
Häuschen n. (-s,-) : 1. tiig g. [*liester tiezigoù*], ti bihan g., ti mentet dister g., toullig ti g., tammig ti g., buron g., kabanenn b., koban b., lojell b., penniti g. [*liester penntiez, penntier*], siklutenn b., kombod g., lochenn b., lochennig b., log b. ; *ein kleines Häuschen*, un tamm ti bihan g. ; *ein ganz kleines Häuschen*, un tammig ti bihan g., un tammig ti bihan tout g. ; *ein schönes Häuschen*, *ein nettes Häuschen*, un tiig propik g., un tamm ti propik g., un tamm ti mistr g., un tamm ti a neuz g. ; *baufälliges Häuschen*, toullig ti dare da gouezhañ en e vern g. ; 2. [dre skeud.] P. *völlig aus dem Häuschen geraten*, koll e skiant-vat, mont ar spered digant an-unan (*e spered digantañ, he spered diganti h.a.*), dont e empenn da zivouedañ, mont e spered da stoupa, dont da vezañ gwrac'h, koll ar stor (e boell, e benn, e spered, e skiant, an norzh), koll e sterenn, koll ar Sterenn, treiñ e spered e dour, mont e benn digant an-unan (*e benn digantañ, he fenn diganti h.a.*), pennsodiñ, sodiñ, trelatañ, troc'holiañ, skañvbenniñ, pennfolliñ dall, mont dall ha mezy, koll mik e benn, mont e benn e gin, mont e breskenn, mont da vreskenn, mont en egar, mont gant ar piged, breskenn, follin, diboellañ ; *er ist leicht aus dem Häuschen zu bringen*, un nebeud a laka anezhañ da bennfolliñ, hennezh ne vez ket pell o vont e breskenn, ne vez trubuilhet gant nemeur a dra, uhel eo an eien ennañ, rust eo an troc'h gantañ ; *ich war völlig aus dem Häuschen, klaiv e oan aet, trefuet-holl e oan, e reuz hag e treuz e oan, reuz ha treuz am boa ; er ist vor Freude ganz aus dem Häuschen, barret eo a levenez - strinkañ a ra al levenez dioutañ - ur fouge a zo gantañ - laouen eo, hag en tu-hont iveau - laouen-meurbet eo - beuzet eo e-barzh al levenez - beuzet eo e-barzh al laouenidigezh - e barr al levenez emañ - barr eo gant al levenez - leun-barr a levenez eo - leun-barr eo e levenez - laouen eo evel an deiz - laouen-ran eo - ken laouen ha tra eo - laouen eo evel an heol - ken laouen hag an heol eo - seder eo evel ul laouenan - lirzhin eo evel ul laouenan - seder eo evel ul laouenanig - lirzhin eo evel ul laouenanig - trefuet-holl eo gant al levenez - ouzhpenn laouen eo - nijal (tridal) a ra gant al levenez - nijal a ra gant ar stad a zo ennañ - azezet (beuzet) eo en e bemp plijadur warn-ugent - azezet (beuzet) eo en e seizh plijadur warn-ugent - ne zoug ket mui an douar anezhañ - dibradet eo - emañ an traou war ar pevarzek-kant gantañ - n'eo ket evit e levenez - fest a zo ennañ - en e laouenañ emañ - digor eo dezhañ - evel Yann en e wele eo - emañ evel en ur pred eured - eürus eo evel ul logodenn er bleud (evel ul logodenn en ur sac'had bleud) - kontant eo evel ur roue war e dron - en e vleud emañ - en e jeu emañ - en e voem emañ - eürus eo evel seizh - eürusañ loen a daol troad war an douar eo - eürus eo mar boe den biskoazh - eürus eo mard eus bet biskoazh un unan - eürusañ den a zebr bara eo - eürusañ den dindan tro an heol eo - eürusañ den dindan an Neñv eo - eürusañ den a zo bet biskoazh eo - en e zour hag en e cheot emañ - en e goch emañ - en e ched emañ - en e lec'h emañ - en e charreoù emañ - en e voued emañ - en e voued leun emañ - en e vutun emañ - er friko emañ - en e friko emañ - en e wellañ emañ ; 3. P. *aufs Häuschen gehen*, mont war vaez (da gac'hat, da zifankañ, a-gostez, da buchañ,*

da blegañ, en distro, d'ober e aezamant), mont d'ober, mont d'al lec'h ma ya ar person hep e gure, mont d'ar priveziou, mont d'ar gambr-aes, mont war ar gador doull, mont er gador doull, mont d'ar gador, mont da harpañ ar c'bleuz, mont d'ober un dilas-bragez, ober un dilas, ober un dilasenn, mont d'ar staol, mont da dennañ e ibil [ibili koad ar vragez evel-just !].

Hausdame b. (-,-n) : 1. gouarnerez b. ; 2. mignonez b., kompagnunez b.

Hausdetektiv g. (-s,-e) : [stadioù-gwerzh, embregerezhioù] igounier g., evezhier g.

Hausdiele b. (-,-n) : [tisav.] raksal b., trepas g.

Hausdiener g. (-s,-) : mevel g., lakez g., servijer g.

Hausdrachen g. (-s,-) : [dre skeud.] rachouzell b., keben b., diaoulez b., sarpaneze b., bitrañsenn b., perseval b., gwespied str., bleizez b., kevnidenn b., gwrac'h b., kanell b., maouez gwazh eget ar vosenn b., yar b.

Hausdurchsuchung b. (-,-en) : furch ti g., furchadege en ti b., diskenn polis en un ti g. ; *eine Hausdurchsuchung vornehmen*, ober un enklask en un ti (Gregor), furchal un ti, ober ur furchadege en un ti, ober un diskenn polis en un ti, ober ar furch en un ti, ober furch en un ti, ober furch ha klask en un ti, ober ar furch dre un ti.

Hausdurchsuchungsbefehl g. (-s,-e) : [gwir] urzh furchal en un ti g.

Hausecke b. (-,-n) : *die Hausecke*, korn an ti g.

hauseigen ag. : prevez, ... a zo d'an embregerezh, ... a zo d'an ensavadur.

Hauseigentümer g. (-s,-) : perc'henn an ti g., aotrou g., ozhac'h g.

Hauseigentümerin b. (-,-nen) : perc'hennezh an ti b.

Hauseingang g. (-s,-eingänge) : *der Hauseingang*, an antre g./b., dor an ti b., toull an nor g., an digor eus an ti g.

Hauseinrichtung b. (-,-en) : aveadur an ti g., arrebeuri ls., pezhioù annezez ls., traezou annezez ls.

hausen V.gw. (hat gehaust) : 1. lojañ, P. neizhiañ, cheta, kludañ ; *er haust irgendwo*, ur ched en deus tu bennak, hennezh a zo o cheta tu bennak ; 2. [dre astenn.] *mit wenig hausen*, bevañ diwar nebeut ; 3. [dre skeud.] *schlimm hausen*, ober e reuz (e freuz), ober freuz, degas freuz, plantañ (lakaat) freuz, c'hoari e reuz, degas freuz ha reuz, lakaat reuz, plantañ reuz ; *das Unwetter hat in den Gärten und Feldern fürchterlich gehaust*, gwallaozet eo bet al liorzhou hag ar parkeier gant an taolad amzer fall, lakaet en deus ar barrad gwallamzer al liorzhou hag ar parkeier en un dizalbad spontus, glac'haret eo bet al liorzhou hag ar parkeier gant an taolad amzer fall.

Hausen g. (-s,-) : [loen.] sturj g., kreia g. ; *europäischer Hausen*, belouga g., sturj meur g. [*Husu huso*].

Hausenblase b. (-,-n) : peg pesked g., iktiopieg g.

Hausenrogen g. (-s) : [loen., kegin.] had sturjed meur str., greun sturjed meur str., stronk sturjed meur g., kaviar sturj meur g.

Häuseranstreicher g. (-s,-) : liver g., penturer g., penter g., gwisponer g.

Häuserblock g. (-s,-blöcke) : bodad tiez g., bodenn diez b., bodennad tiez b., takad tiez g., tolpad tiez g., toullad tiez g., gronnad tiez g., blokad tiez g. ; *für einen bestimmten Häuserblock zuständiger Polizist*, enezader g.

Häuserflucht b. (-,-en) : aridennad tiez b., regennad tiez b., steudad tiez b., renkennad tiez b., chadennad tiez b.

Häuserfront b. (-,-en) : steudad talbennoù tiez b., renkennad talbennoù tiez b.

Häusergruppe b. (-,-n) / **Häuserkomplex** g. (-es,-e) : bodad tiez g., bodenn diez b., bodennad tiez b., takad tiez g., tolpad tiez g. toullad tiez g., gronnad tiez g., blokad tiez g.

Häusermeer n. (-s,-e) : mor a diez g.

Häuserreihe b. (-,-n) : aridennad tiez b., regennad tiez b., steud tiez b., steudad tiez b., renkennad tiez b., chadennad tiez b.

Häusersiereck n. (-s,-e) : meurdig.

Häuserwand b. (-,-wände) : talbenn ur regennad tiez g., talbenn ur chadennad tiez b.; *dicht an den Häuserwänden entlangsleichen*, rezañ moyerioù an tiez.

Häuserzeile b. (-,-n) : regennag tiez b., steud tiez b., steudad tiez b., renkennad tiez b., chadennad tiez b., aridennad tiez b.

Hauserziehung b. (-,-en) : deskadurezh prevez b., deskadurezh er gér b.

Hausflur g. (-s,-e) : trepas g., rakkambr b.

Hausfrau b. (-,-en) : gwreg an ti b., tiegezh b., penndiegezh b., mamm-diegezh b., itron b., mestrez an ti b., gwamm b., P. ostantez b.; *Hausfrau und Mutter*, mamm er ger b.; *eine gute Hausfrau*, ur benndiegez vat b., ur venajerez vat b.

Hausfrauenart b. (-) : [kegin.] nach *Hausfrauenart*, giz gwechall, giz kozh; *Kalbsfrikassee nach Hausfrauenart*, blanketenn leue giz gwechall b.

hausfraulich ag. : ... tiegezh vat, ... mamm-diegezh.

Hausfreund g. (-s,-e) : mignon an tiegezh g., anaoudeg g.

Hausfreundin b. (-,-nen) : mignonez an tiegezh g., anaoudegez b.

Hausfrie g. (-ns) / **Hausfrieden** g. (-s) : 1. darempredou mat etre anneziidi ur c'hendi ls.; 2. darempredou mat etre tud an tiegezh ls.

Hausfriedensbruch g. (-s,-brüche) : forzhidigezh-annez b., forzhidigezh-ti b.; *Hausfriedensbruch begehen*, mont dre heg en un ti, forzhañ un ti.

Hausfront b. (-,-en) : [tisav.] talbenn g., tal g., diaraog g., talier g., tu diaraok eus un ti g.

hausgebacken ag. : poazhet er gér, pobet er gér; *hausgebackenes Brot*, bara tiegezh g., bara poazhañ g.; *hausgebackenes Brot schmeckt mir besser als Brot vom Bäcker*, gwelloc'h eo ganin bara poazhañ eget bara prenañ, gwelloc'h eo ganin bara tiegezh eget bara prenañ.

Hausgebrauch g. (-s) : implij tiegezhel g.; *für den Hausgebrauch*, da vezañ implijet er gér.

Hausgeburt b. (-,-en) : ganedigezh er gér b.

Hausgehilfe g. (-n,-n) : skoazeller-ti g., servijer g., mevel g.

Hausgehilfin b. (-,-nen) : skoazellerez-ti b., matezh b., plac'h b., servijerez b.

Hausgeist g. (-es,-er) : arc'houere g., enkeler g., jodouin g., amboubal g.

hausgemacht ag. : graet er gér, ... an ti; *hausgemachte Wurst*, saosison an ti g., saosison graet er gér g., saosison tiegezh g., saosison meret gant daouarn an-unan g., saosison fardet gant an-unan, saosison poazhañ g. [*enebet ouzh ar saosison prenañ*]; *hausgemachte Apfeltorte*, tartezen avaloù an ti b.; *hausgemachter Obstlikör*, P. boñboñ kredañs g.

Hausgemeinschaft b. (-,-en) : kumuniezh annezidi ur c'hendi b., tiad g., tiegezhiaid g., koskor g.

Hausgerät n. (-s,-e) : 1. prest ti g., ardivink derc'hel ti g., ardivink-ti g., traol ti g.; 2. [dre astenn.] arrebeuri ls., pezhioù annezez ls., traezoù annezez ls.

Hausgesinde n. (-s) : servijerien ls., mevelien ls., koskor g., mitizhien ls., tud ls.

Hausgötter ls. : [relig.] doueed an ti ls., doueoù ar gér ls., doueed an oaled ls., lared ls., penated ls., arc'houereed an ti ls.

Hausgrille b. (-,-n) : [loen.] preñv an oaled g., preñv oaled g., skrili-oaled b., grilh-oaled g.

Haushalt g. (-s,-e) : 1. tiegezh g., tiegezhiaid g., oaledad b., titan g., rumm g., rumm tud g., rumm dud g., rumm a dud g., re dud g., tiad tud g.; *in diesem Haus wohnten zwei Haushalte*, div familih a veve en ti-se, daou rumm tud (daou rumm dud, daou rumm a dud, daou re dud) e oant en ti-se; 2. *Haushalte im selben Haus*, daou rumm tud er memes ti; *seinen eigenen Haushalt haben (besitzen)*, bezañ en e beadra; *im Haushalt der Eltern wohnen*, bezañ o chom e ti e dud; *die Führung des Haushalts*, an emell eus an tiegezh g.; *den Haushalt führen*, emell eus an tiegezh, derc'hel ti, derc'hel an ti a-ratre, derc'hel an tiegezh, ren an tiegezh, tiekaat; 2. charreoù ls., trepetoù an ti ls., maneuroù ls., kempenn g., kempennadurezh b., menaj b., standur b., sermoul g., labourioù war-dro an ti ls.; *den Haushalt machen*, ober e charreoù, ober war-dro an ti, ober war-dro an tiegezh, kempenn e di, ober un taolig kempenn d'e di, ober un tamm kempenn d'e di, ober e gempenn, distlabezañ an ti, fichañ an ti, klenkañ an ti, ober e diegezh, bezañ war ar venaj, bezañ war ar maneuroù, bezañ gant trepetoù an ti, chom en-dro d'an ti, P. ober ar jostrom eus an ti, ober ar jostrom dre an ti; 3. *kellidsteuñv ar Stad* g., budjed g., boujedenn b., standur b., kellidoù ls.; *im Haushalt veranschlagen*, *kellidsteuñviñ*; *ausgeglichener Haushalt*, *kellidsteuñv kempouez g.*; *Zusatzhaushalt*, askouezhad *kellidsteuñv g.*

Haushalt- sellit ouzh **Haushalts-**

haushalten V.gw. (haushaltet / haushaltete / hat gehaushaltet): *mit etwas haushalten*, implijout (merañ) udb gant evezh bras, arboellañ udb, kaout damant d'udb, erbediñ udb, armerzañ udb, damantiñ d'udb, sellet ouzh udb, marc'hata udb; *mit seinen Kräften haushalten*, mont diouzh e nerzh, arboellañ e nerzh hag e yec'hed, en em virout.

Haushälter g. (-s,-) : melestrour g., merour g., mestra-di g., pourvezer g., arboeller g.

Haushälterin b. (-,-nen) : gouarnerez b., melestrourez b., merourez b., gwamm b., pourvezerez b.; *Haushälterin eines Pfarrers*, karabasenn b.

haushälterisch ag. : arboellus, damantus, dizispign.

Adv. : gant evezh bras, gant damant.

Haushaltsabfälle ls. : lastez-ti g., teil-ti g., teil-kér g., lastez str., karzh str., karzhioù ls., karzhadenn b., loustoni b., stronk g., taras g., mardoz g., dic'haolaj g., lapas g., lorgnez str., goannaj g., moc'haj g., teil g., strogellaj g., stlabez g.

Haushaltsarbeiten ls. : charreoù ls., trepetoù an ti ls., maneuroù ls., kempenn g., standur b., sermoul g., kempennadurezh b., menaj b., labourioù war-dro an ti ls.

Haushaltsartikel ls. : traezhoù tiegezh ls., traou tiegezh ls., traoliadoù tiadel ls., tiaveadur g., kinkailhez g.

Haushaltsausgleich g. (-s,-e) : kempouez *kellidsteuñv*.

Haushaltsbuch n. (-s,-bücher) : levr ar c'hontoù g.

Haushaltsdefizit n. (-s,-e) / **Haushaltsfehlbetrag** g. (-s,- beträge) : toull *kellidsteuñv g.*, divigad *kellidsteuñv g.*

Haushaltseinnahmen ls. : enkefiadurioù kellidoù kelliadsteuñvel ls.

Haushaltsergebnis n. (-ses,-se) : [kontouriezh] disoc'h jederezhel g.

Haushaltsführung b. (-) : 1. [polit.] mererezh ar c'hellidsteuñv g., teñzorierezh g. ; 2. tiegiñ g., mererezh an ti g. ; 3. mererezh an ti g., armerzh tiegezh g., armerzh annezezh g.

Haushaltsgeld n. (-s,-er) : arc'hant evit derc'hel an ti g., arc'hant ar menaj g., boujedenn evit derc'hel an ti b.

Haushaltsgerät n. (-s,-e) : prest ti g., ardivink-ti g., ardivink derc'hel ti g., traol ti g. ; *Haushaltsgeräte*, traou a diegezh ls., maneurouù ls., binviouù a reer ganto da gempenn an ti ls., traoliadoù tiadel ls., tiaveadur g. ; *elektrische Haushaltsgeräte*, tredanajouù ls.

Haushaltsgeräthändler g. (-s,-) : tiaveader g.

Haushaltsgeschirrfabrik b. (-) : listrierezh b.

Haushaltsgeschirrherstellung b. (-) : listrierezh g.

Haushaltsgesetz n. (-es,-e) : [polit.] dezv gellidel b., lezenn gellidel b.

Haushaltsgleichgewicht n. (-s) : kempouez kelliadsteuñv g., kelliadsteuñv kempouezet mat g.

Haushaltsgüter ls. : [gwir] pezhioù annezezh ls.

Haushaltshilfe b. (-,-n) : 1. skoazell er gér b., skoazell-ti b. ; 2. [dre astenn.] skoazzellerez er gér b., skoazzellerez-ti b., plac'h-ti b. [*lester plac'hezed-ti*], plac'h-tiegezh b. [*lester plac'hezed-tiegezh*], plac'h ar c'hempenn b. [*lester merc'hed ar c'hempenn*], devezhourez b., matezh b. [*lester mitizhien*], kempennerez b.

Haushaltsjahr n. (-s,-e) : bloavez kelliadsteuñvel g. ; *das Ergebnis des Haushaltjahres*, disoc'h an embregvezh g.

Haushaltskasse b. (-,-n) : kef evit derc'hel an ti g., kef ar menaj g.

Haushaltskürzungen ls. : krennadar ar budjet g. ; *drastische Haushaltskürzungen treffen*, krennañ groñs war ar budjet, krennañ groñs ar budjet.

Haushaltsleiter b. (-,-n) : skabell b., skabellenn b., divskeul b.

Haushaltlinie b. (-,-n) : linenn gelliadsteuñv b.

Haushaltsloch n. (-s,-löcher) / **Haushaltslücke** b. (-,-n) : toull kelliadsteuñv g., divigad kelliadsteuñv g.

Haushaltsmasse b. (-) : kalzad kelliadsteuñv g.

haushaltmäßig ag. : kelliad.

Haushaltsmittel ls. : gronnad kelliad g., araezioù kelliad ls. ; *die uns zugewiesenen Haushaltsmittel*, ar gronnad kelliad derannet deomp g.

Haushaltspackung b. (-,-en) : pakad-tiegezh g., pakadenn-diegezh b.

Haushaltsplan g. (-s,-pläne) : kelliadsteuñv g. ; *über den Haushaltsplan hinausgehend*, dreist ar c'hellidsteuñv ; *aus dem Haushaltsplan herausnehmen*, tennañ eus ar voujedenn, lemel eus ar budjet, lemel eus ar c'hellidsteuñv, ezkelliadsteuñv ; *Herausnahme aus dem Haushaltsplan*, ezkelliadsteuñv g., lamidigezh eus ar c'hellidsteuñv b.

Haushaltsrahmen g. (-s) : gronnad kelliad g. ; *der dafür festgelegte Haushaltsrahmen*, ar gronnad kelliad merket evit an dra-se g.

haushaltsrechtlich ag. : kelliad.

Haushaltssumme b. (-,-n) : gronnad kelliad g. ; *die dafür vorgesehene Haushaltssumme*, ar gronnad kelliad merket evit an dra-se g. ; *die uns zugewiesene Haushaltssumme*, ar gronnad kelliad derannet deomp g.

Haushaltsvolumen n. (-s) : kalzad kelliadsteuñv g.

Haushaltsvoranschlag g. (-s,-voranschläge) : rakvudjed g., danvez-budjed g., diaweladoù kelliadsteuñvel ls.

Haushaltswaage b. (-,-n) : pouezerez-tiegezh b., mentel-diegezh b., balañs-tiegezh b.

Haushaltswaren ls. : traezhoù tiegezh ls., traou tiegezh ls., traoliadoù tiadel ls., tiaveadur g., kinkailhez g.

Haushaltwarengeschäft n. (-s,-e) : kinkailherezh b.

Haushaltwarenhändler g. (-s,-) : kinkailher g.

Haushaltwarenhändlerberuf g. (-s) : kinkailherezh g.

Haushaltwarenhandlung b. (-,-en) : kinkailherezh b.

Haushaltwarenmesse b. (-,-n) : saloñs an tiaveadur g., saloñs an traoliadoù tiadel g., saloñs an tiegiñ g.

Haushaltswäsche b. (-) : lienaj ti g.

Haushaltszeile b. (-,-n) : linenn gelliadsteuñv b.

Haushaltung b. (-,-en) : 1. tiegiñ g., mererezh an ti g. ; 2. implij damantus g., implij arboellus g., damant g., arboell g. ; 3. ti g., tiegezh g.

Haushaltungsschule b. (-,-n) : skol an tiegiñ b.

Haushaltungsvorstand g. (-s,-vorstände) : penn-ti g., penn-tiegezh g., ozhac'h-tieg g. [*lester ezhec'h-tieg*], ozhac'h g. [*lester ezhec'h*], penn-tieg g., tieg g., mestr an ti g., mestr-a-di g., P. ostant g. [*lester ostanted*].

Hausherr g. (-n,-en) : ozhac'h-tieg g. [*lester ezhec'h-tieg*], ozhac'h g. [*lester ezhec'h*], penn-ti g., penn-tiegezh g., penn-tieg g., tieg g., mestr an ti g., mestr-a-di g., P. ostant g. [*lester ostanted*] ; *der Hausherr führte den Gast im Haus herum*, *der Hausherr führte den Gast durch sein Haus*, mestr an ti a reas e enorioù d'e gouviad, an ostiz a ziskouezas e d'i e gouviad.

Hausherrin b. (-,-nen) : mestrez-ti b., gwreg an ti b., tiegez b., penndiegezh b., mamm-diegezh b., itron b., mestrez an ti b., gwamm b., P. ostantez b. ; *die Hausherrin führte den Gast im Haus herum*, *die Hausherrin führte den Gast durch ihr Haus*, mestrez an ti a reas hec'h enorioù d'he c'houviad, an ostizez a ziskouezas he zi d'he c'houviad.

haushoch ag./Adv. : 1. ken uhel hag un ti, en uhelder gant un ti, uhel-tre ; 2. [dre skeud.] *seine Gegner haushoch schlagen*, trec'hîñ brav-bras e enebourien, dornañ a-blad e enebourien, terkañ e enebourien, kas e enebourien e drougatred ; [sport] *seine Gegner haushoch besiegen*, gounit diouzh sour ; *sie wurden haushoch geschlagen*, tapet o doa ul louzenn, tapet o doa ur pur, tapet o doa ur guchenn, distrilhet e voent brav ha kempenn, distrilhet e voent a-blad-kaer, paket o doa ur chupennad, tapet o doa ur skouarnad, tapet o doa o lip, paket o doa ur strih, paket o doa un dornad, paket o doa un distrih, lopet e voent, terket e voent, lakaet e voent war o genoù, degaset o doa ur penn leue d'ar gér, distoket e voent, disparoeltret e voent, krazet naet e voent, minmalet e voent, trec'het e voent treuz-ha-hed, roet e voe dezho un distres eus ar re wellañ, kaset e voent e drougatred, bazhataet e voent, pilet e voent, dornet a-blad e voent, drailhet e voent, frigaset e voent, diskolpet e voent, flastret rac'h e voent, lamm sonn o doe digant ar skipailh enep, paket o doa o zamm diganto, n'o doa graet nemet ur pleg, lakaet e voen lamm, roet e voe o laz'h dezho, dont ar reas ar c'hogad da vezañ ur gwir beñse evito.

Haushofmeister g. (-s,-) : mestr-a-di g., mevel-bras g., pennvevel g.

Haushuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] yar b. [/iester yer, yarezed], penn-yar g., penn-yer g. ; die Küken des Haushuhnes tragen bei der Geburt ein gelbes Flaumfederkleid, ar poñsined, pa zigloront, 'zo holl wisket gant marbluñ melen.

Haushund g. (-s,-e) : [loen.] 1. ki g. [*Canis lupus familiaris*] ; 2. ki an ti g., ki stag g.

Hausichel b. (-,n) : falz stropañ b., falz-kamm b., falz-kontell b., falz-strop b., falz-trañch b., strep g., strop g.

hausieren V.gw. (hat hausiert) : [kenw.] mont a di da di, mont a zor da zor, bale marc'hadourezh, ober ar chin, chinañ, bizitañ pratikou, [polit.] kabaliñ ; mit Waren hausieren gehen, gwerzhañ e varc'hadourezh war an hent, mont a lec'h da lec'h evit gwerzhañ e varc'hadourezh, mont a zor da zor gant e varc'hadourezh, bale marc'hadourezh, bizitañ pratikou.

Hausieren n. (-s) : bale marc'hadourezh g., gwerzharezh-red g., chin g., chinerezh g., chinañ g., bizitañ g.

Hausierer g. (-s,-) : marc'hadour-red g., merser g., biziter g., chiner g., P. Fañch piti-boutik g.

Hausiererin b. (-,nen) : marc'hadourez-red b., merserez b., biziterez b., chinerez b.

Hausjacke b. (-,n) : chupenn evit ar gêr b., chupenn diabarzh b.

Hauskaninchen n. (-s,-) : [loen.] konikl doñv g., lapin g.

Hauskapelle b. (-,n) : sal-bediñ b., chapel brevez b.

Hauskauf g. (-s,-küufe) : prenadenn di b., pren ti g.

Hauskaplan g. (-s, Kapläne) : [relij.] chapalan g.

Hauskatze b. (-,n) : [loen.] katz doñv g. ; verwilderte Hauskatze, katz dazgouez g., katz distroet da ouez g., katz gouesaet g. ; gewöhnliche Hauskatze, katz boutin g., katz an toennoù g.

Hauskleid n. (-s,-er) : dilhad evit an ti g., sae-gambr b., skañvvisk g., mantell diabarzh b.

Hausknecht g. (-s,-e) : 1. servijer g., mevel g., lakez g. ; 2. troterig g., froter g.

Hauskreuz n. (-es,-e) : [dre skeud.] reuz en tiegezh g., trubuilhou en tiegezh ls.

Hauskrieg g. (-s,-e) : brezel diabarzh g., arvelloù diabarzh ls.

Hauslehrer g. (-s,-) : tigelennner g., kelenner-ti g.

Hauslehrerin b. (-,nen) : tigelennerez b., kelenner-ti b., gouarnerez b.

Häuslein n. (-s,-) : tiig g. [/iester tiezigoù], ti bihan g., ti mentet dister g., toullig ti g., tammig ti g., buron g., kabanenn b., koban b., lojell b., pennti g. [/ester penntiez, penntier], siklutenn b., kombod g., lochenn b., lochennig b., log b. ; ein kleines Häuslein, un tamm ti bihan g. ; ein ganz kleines Häuslein, un tammig ti bihan g., un tammig ti bihan tout g. ; ein schönes Häuslein, ein nettes Häuslein, un tiig propik g., un tamm ti propik g., un tamm ti mistr g., un tamm ti a neuz g. ; baufälliges Häuslein, toullig ti dare da gouezhañ en e vern g.

häuslich ag. : 1. ... ti, ... an ti, ... tiegezh, ... an tiegezh, ... familh, prevez, tiadel ; häusliche Angelegenheiten, aferiou prevez ls. ; häusliche Arbeiten, kempenn g., labourioù war-dro an ti ls., labour er gêr g., maneuroù ls., trepetoù ls. ; häusliches Leben, buhez an tiegezh b., buhez familh b., buhez er gêr b. ; häusliches Glück, eürusted en e vuhez er gêr b., eürusted gant e diegezh b., tiegezh dilogod g. ; 2. [dre skeud.] sie ist ein häusliches Mädchen, lakaat a ra preder (poan) war-dro he zi, ober a ra tost war-dro he zi, honnezh a zo ur vamm-diegezh, honnezh a zo frot-difrot ; 3. luduek, ludu, yeuek.

3. [mezeg.] häusliche Pflege, klañvdiañ er gêr g.

Adv. : 1. sich bei jemandem häuslich niederlassen, mont da chom e ti u.b., ober e anneze e ti u.b., dont d'ober e anneze e ti u.b., mont war oaled u.b. ; sich irgendwo häuslich niederlassen, ober e anneze eus un ti bennak ; 2. sich häuslich einrichten, kempenn e di diouzh e c'hoant, ober e siklud, ober e anneze.

Häuslichkeit b. (-) : seine Häuslichkeit lieben, karout chom er gêr e-kreiz e dud.

Hauslieferung b. (-,en) : deroadur er gêr g.

Hausmacherart b. (-) : [kegin.] nach Hausmacherart, giz ar vourchizien, giz gwechall, giz kozh ; Kalbsfrikassee nach Hausmacherart, blanketenn leue giz gwechall b.

Hausmacherkost b. (-) : [kegin.] boued giz ar vourchizien g., boued giz gwechall g., boued giz kozh g.

Hausmacht b. (-) : 1. [polit.] aduidi ls., dalc'hidi ls., feizidi ls. ; 2. [istor] domani ar gurunenn g., domani al lignez g.

Hausmädchen n. (-s,-) : matezh b. [/iester mitizien], plac'h b. [/iester plac'hezed], plac'h-ti b., plac'h tiegezh b., servijerez b. ; bei jemandem als Hausmädchen tätig sein, bezañ matezh e ti u.b., bezañ matezh gant u.b., servijañ e ti u.b. evel matezh, bezañ plac'h dindan u.b., bezañ plac'h gant u.b.

Hausmann g. (-s,-männer) : tad-tiegezh g., gwaz hag a chom en ti g., [gwashaus] gogez g., katell b., kateller g., pitell g., piteller g., polez b., lallaig g., tarzheller g., Yann an darzhell g., Yann-Vari Gogez g.

Hausmannskost b. (-) : boued giz ar vourchizien g.

Hausmantel g. (-s,-mäntel) : dilhad evit an ti g., sae-gambr b., skañvvisk g., mantell diabarzh b.

Hausmarder g. (-s,-) : [loen.] kaerell-vras b., kaerenn-vras b., P. jodig-wenn b.

Hausmarke b. (-,n) : 1. merk an ti g. ; 2. merk a berchentiez g.

Hausmaus b. (-,mäuse) : [den] luduenn b. [/ester luduenn], ludueg g. [/ester ludueien], krazenn b., P. kac'h-en-andor g.

Hausmeerschweinchen n. (-s,-) : [loen.] razh-lñdez g., pemoc'h-lñdez g., razh-doñv g.

Hausmeier g. (-s,-) : 1. [istor] maer ar palez g. ; 2. [dre astenn.] mestr-a-di g., pennvevel g., mevel-bras g.

Hausmeister g. (-s,-) : 1. porzhier g., dorojer g., gward kendi g., gouarnour a di g. ; 2. [Bro-Suis] perc'henn an ti g., aotrou g., ozhac'h g.

Hausmiete b. (-,n) : feurm g.

Hausmitteilung b. (-,en) : [embregerezhioù] 1. kemennadenn diabarzh b., notenn diabarzh b. ; 2. lizher kelaouiñ [evit arvalien an embregerezh] g.

Hausmittel n. (-s,-) / **Hausmittelchen** n. (-s,-) : similh g., similherezh g., palastr ar wrac'h g., louzoù-gwrac'h g.

Hausmüll g. (-s) : lastez-ti g., teil-ti g., teil-kér g., lastez str., karzh str., karzhioù ls., karzhadenn b., loustoni b., stronk g., taras g., mardoz g., dich'aolaj g., lapas g., lorgnez str., goannaj g., moc'haj g., teil g., strogellaj g., stlabez g.

Hausmusik b. (-) : abadenn sonerezh kinniget er gêr b.

Hausmutter b. (-,mütter) : mamm davernourez b.

Hausmütterchen n. (-s,-) : plac'h an tiegezh b., mamm-diegezh b.

hausmütterlich ag. : evel ur vamm, ... mamm-diegezh.

Hausnummer b. (-,n) : niverenn an ti b.

Hausordnung b. (-,en) : reolennou diabarzh ls., reoliadur diabarzh g.

Hausorgel b. (-,n) : ograoù saloñs g.

Hauspflege b. (-) : [mezeg.] prederiou er gêr ls.

Hausputz g. (-es) : kempenn bras g.

Hausrat g. (-s) : pezhioù annezez ls., madoù annezez ls., madoù heloc'h ls., traezoù a diegezh ls., prestoù ti ls., ardivinkoù derc'hel ti ls., traolioù ti ls., tiaveadur g. ; *alter Hausrat*, kozhigelloù ls., kozhajoù ls., kozhailhoù ls., kozhigelloù ls., kozhkailhez ls., kozhkailhoù ls., kozh traou ls.

Hausratte b. (-,-n) : 1. [loen.] razh du g. ; *Hausratte und Wanderratte (La Fontaine)*, razh kér ha razh kouer ; 2. [den] luduenn b. [lester luduenn], ludueg g. [lester ludueien], krazenn b., P. kac'h-en-andor g.

Hausratversicherung b. (-,-en) : kretadur liesriskl annezez g.

Hausräucke b. (-,-n) : [Bro-Suis] fest an ti nevez b./g., savadeg b., fest ar boked g./b.

Hausrecht n. (-s,-e) : [gwir] gwir ar penntieg g., gwir an ozhach' g.

Hausriff n. (-s,-e) : kouraleg vevenn b.

Hausrock g. (-s,-röcke) : dilhad evit an ti g., sae-gambr b., skañvistik g., mantell diabarzh b.

Hausrotschwanz g. (-es,-schwänze) : [loen.] rulosteg du g. [lester rulosteged du], eostig-bailh g. [lester eostiged-bailh].

Haussammlung b. (-,-en) : kest a di da di b.

Hausschlachtung b. (-,-en) : bosadur er gêr g.

Hausschlüssel g. (-s,-) : alc'hwez an ti g., alc'hwez ar ranndi g.

Hausschuh g. (-s,-e) : chaeson g., kofignon g., pantoufleñn b. [lester pantoufleñnoù, pantoufloù] ; *ein Paar Hausschuhe*, ur pantoufloù g., ur re bantoufloù g. ; *gefütterter Hausschuh*, maoutig g. ; *Hausschuhe anhaben*, bezañ war blad e chaosonioù, bezañ kofignonoù en e dreid, bezañ war e chaosonioù ; *Hausschuhe anziehen*, pantouflañ.

Hausschwalbe b. (-,-n) : [loen.] gwennili-siminal b., siminalig b.

Hausschwamm g. (-s,-schwämme) : [louza., Serpula Lacrymans] tränender Hausschwamm, merul g., loued-krign ti g., louedenn-grign b., brein-krign ti g.

Hausse b. (-,-n) : [arc'hant.] kresk g. ; *Kauf auf Hausse*, pren e-sell eus prizioù uheloc'h (e-sell eus ur c'hresk war ar priz) g. ; *auf Hausse spekulieren*, arvrokñ war-gresk, brokñ war gresk.

Haussegen g. (-s) : [tro-lavar] bei ihnen hängt der Haussegen schief, sach a zo etrezo, chabous a zo etrezo, butun a zo etrezo, karzhañ a ra ar vouch etrezo, rouzet eo ar bloneg, tiegezh fall a reont, n'int ket eürus an eil gant egile, trouz a zo etrezo, bec'h a zo etrezo, patati a zo etrezo, patati a zo e-barzh an ti, bekilh a zo etre ar priedou, logod a zo en ti.

Haussegler g. (-s,-) : [loen.] glaouer pastellek g.

Haussemarkt g. (-s,-märkte) : [armerzh.] nevid war gresk g.

Haussier g. (-s,-s) : arvroker war gresk g. kreskadour g., keradour g.

Haussperling g. (-s,-e) : 1. [loen.] golvan g. [lester golvaned, golveni, gelven, golvinier], filip g. [lester filiped] ; *Haussperlinge fangen*, filipeta.

Haussprechsanlage b. (-,-n) : kengomzer g.

Hausstand g. (-s) : annezez g., tiegezh g., tiad g. ; *einen eigenen Hausstand gründen*, kemer un hanter diegezh, diazezañ un tiegezh, sevel tiegezh, forjañ tiegezh.

Haussteuer b. (-,-n) : taos war ar font g., P. foñchoù ls.

Haussuchung b. (-,-en) : furch ti g., furchadeg b. ; *eine Haussuchung vornehmen*, ober un enklask en un ti (Gregor), furchal un ti, ober ur furchadeg en un ti, ober un diskenn polis en un ti, ober ar furch en un ti, ober furch en un ti, ober furch ha klask en un ti, ober ar furch dre un ti.

Haussuchungsbefehl g. (-s,-e) : [gwir] urzh furchal g.

Haustarif g. (-s,-e) : emglev embregerezh [hep asant kengevreadou ar sindikadoù] g.

Haustechnik b. (-) : standureg b.

haustechnisch ag. : standurek.

Haustein g. (-s,-e) : [isav.] maen-ben g., maen-benerez g., maen-tailh g., maen e benadurezh g.

Haustelefon n. (-s,-e) : kengomzer g., pellgomzer diabarzh g.

Haustier n. (-s,-e) : loen-ti g., loen doñv g., loen moumoun g. ; *neues exotisches Haustier*, loen-ti nevez g.

Haustochter b. (-,-töchter) : [Bro-Suis] skoazellerez-ti b., matezh b., plac'h b., plac'h-ti b.

Haustor n. (-s,-e) : dor-dal b., dor-borz b.

Haustorium n. (-s, Haustorien) : [louza.] gwriziennig suner b. [lester gwriziougou suner, gwriziennigoù suner].

Haustür b. (-,-en) : dor an ti b., antre g., toull an nor g. ; *einen Besucher beim Abschied bis zur Haustür begleiten*, ober ur paz ki d'ur gweladennner.

Haustürgeschäft n. (-s,-e) : gwerzh e ti an dud b., gwerzh e lec'h-annez an dud b., bizitañ g., chinañ g., chinerezh g., difraerezh g.

Haustyrrann g. (-en,-en) : [dre skeud.] ozhac'h tirant g., ozhac'h machomer g., gwir vac'homer en e di g.

Haustyrrannin b. (-,-en) : [dre skeud.] rachouzell b., keben b., diaoulez b., sarpanez b., ghesped str., bleizez b., kevnidenn b., gwrac'h b., yar b., gwir vac'homerez en he zi b., bitrañsenn b., perseval b.

Hausvater g. (-s,-väter) : penn-ti g., penn-tiegezh g., ozac'h g., penntieg g., tieg g.

Hausverbot n. (-s) : berz dont e-barzh ur stal bennak g., berz dont e-barzh un ti bennak g. ; *jemandem Hausverbot erteilen*, berzañ ouzh u.b. mont en e di, serriñ (prennañ) e zor ouzh u.b.

Hausverständ g. (-es) : tamm bras a skiant-vat g.

Hausverwalter g. (-s,-) : gouarnour a di g., merer ar c'hendi g., amaezhier g.

Hausverwaltung b. (-,-en) : merererez ar c'hendi g.

Hauswanze b. (-,-n) : [loen.] pugnez str.

Hauswart g. (-s,-e) : porzhier g., dorojer g., gward kendi g.

Hauswartin b. (-,-nen) : porzhierez b., dorojerez b., gwardez kendi b.

Hauswesen n. (-s) : menaj g., ti g., tiegezh g.

Hauswirt g. (-s,-e) : 1. perc'henn ur c'hendi g. ; 2. lojer g. ; 3. ozhac'h-tiegezh g. [lester ezhec'h-tiegezh], ozhac'h g. [lester ezhec'h], penn-ti g., penn-tiegezh g., penntieg g., tieg g., mestr an ti g., mestr-a-di g., P. an ostant g. [lester an ostanted].

Hauswirtin b. (-,-en) : 1. perc'henneur c'hendi b. ; 2. lojerez b. ; 3. gwreg an ti b., tiegezh b., penndiegezh b., mamm-diegezh b., itron b., mestrez an ti b., gwamm b., P. ostantez b.

Hauswirtschaft b. (-) : tiegiñ g.

hauswirtschaftlich ag. : ... tiegiñ.

Hauswirtschaftsschule b. (-,-n) : skol an tiegiñ b.

Hauswurz b. (-,-en) : [louza.] louzaouenn-an-divskouarn b., louzaouenn-an-droug-skouarn b., joberd g., heglev g.

Hauszelt n. (-s,-e) : telenn familh b., telenn diegezh b., tel familih g., tel tiegezh g.

Hauszins g. (-es,-e) : feurm g.

Hauszstellung b. (-,-en) : deroadur er gêr g.

Haut b. (-, Häute) : 1. kroc'hent g. [lester krec'hin] ; *eine braune Haut*, ur c'hroc'hent rous g., ur c'hroc'hent arc'hell g. ; *eine sonnenverbrannte Haut*, ur c'hroc'hent losket (rouzet) gant an heol g., ur c'hroc'hent kramennet g., ur c'hroc'hent kramennek

g., ur c'hoc'hent spelc'het g.; eine feuchte Haut, ur c'hoc'hent mouest (leizh, moelt, delt) g.; eine sammetweiche Haut, eine zarte Haut, ur c'hoc'hent flour (ken dous hag ar voulouz (Gregor), ken flour ha voulouz) g.; die Zartheit ihrer Haut, flour he c'hoc'hent g., floulder he c'hoc'hent g., flourenn he c'hoc'hent b.; die Elastizität der Haut, gwevnded ar c'hoc'hent b.; eine schöne helle Haut, ur c'hoc'hent kaer evel al laezh g., ur c'hoc'hent kaer evel an erc'h g.; eine zarte, empfindliche Haut haben, kaout kroc'hent berr; die Haut der Babys ist zart und empfindlich, ar vabiged o devez kroc'hent berr; seine Haut ist rau, hennezh a zo kroc'hent touilh warnañ, ken garv (ken kalet) eo e groc'hent ha kroc'hent un touilh; die Haut mit Feuchtigkeit versorgen, der Haut Feuchtigkeit zuführen, der Haut Feuchtigkeit spenden, gouzourañ ar c'hoc'hent; rund um den Bienenstich schwillet die Haut, flemmadenn ar wenanenn a lak ar c'hoc'hent da goeñviñ, koeñv a zeu en-dro da flemmadenn ar wenanenn; die Haut an ihrem Hals hängt in einem Lappen nach unten, un hinkin he deus dindan he gouzoug; verhornte Haut, extrem trockene Haut, kroc'hent karnet g.; jemanden so heftig auspeitschen, dass die Haut aufplatzt und Blut spritzt, tennañ korreenn d'u.b.; ihm wurde bei lebendigem Leibe die Haut abgezogen, bez' e voe diskroc'hent ent bev; abgestreifte Haut einer Schlange, kozh kroc'hent g.; rohe Tierhäute, unverarbeitete Tierhäute, lér kriz g., lér glas g.; Tierhäute gerben, kiviñañ krec'hin d'ober lér; Tierhäute enthaaren, divourellañ krec'hin; Häute entfleischen, digigañ krec'hiñ; [kegin.] Trüffelscheiben unter die Haut von Poularden schieben, lakaat deliennoù truf da riklañ dindan kroc'hent kabonelled; 2. koc'henn b., pluskennig b., pluskenn b., plusk str., pel g., gwiskadig tanav g., kroc'henn b., krestenenn b., gorre-laezh g., gorroenn b., gwastaven g.; samtige Haut des Pfirsichs, kinvi g.; die Orangen samt weißer Haut schälen, peliat an orañjez betek ar vouedenn; Wursthaut, bouzellenn silzig b. [liester bouzelloù silzig]; auf der heißen Milch hat sich Haut gebildet, ur bluskennig a zo savet war al laezh tomm, ur c'horroenn (ur groc'henn, ur gwastaven, ur goc'henn) a zo krouet war al laezh tomm, krestenennek eo al laezh, koc'hennet eo al laezh, krestenenniñ en deus graet al laezh, koc'hennañ en deus graet al laezh, deuet eo al laezh da grestenenniñ, deuet eo al laezh da goc'hennañ; 3. er ist bloß noch Haut und Knochen, n'eus netra ken dioutañ, aet eo e gof en e gein, treut eo evel ur gioc'h, kras eo evel ur geuneudenn, hennezh n'eo ket tev ar gwenn en e revr, treut-gioc'h eo, treut evel ar marv eo, treut-marv eo, treut-gagn eo, treut evel ur c'hagn eo, treut ha kastiz eo, treut evel ur vazh-kloued eo, nend eus nemet ur sachad eskern anezhañ, n'eus mui nemet ur spes anezhañ, disec'het eo evel ar foenn, disec'het eo evel ur spes, n'eus nemet ar c'hoc'hent war e eskern, n'eus mui nemet kroc'hent war e eskern, kastiz eo evel un den prest da verval, hennezh a zo hudur da welet, hennezh a zo sec'h evel un askorn, hennezh a zo treut-eskern (treut-askorn, treut-kign, treut-gagn, treut-ki, diflaket, treutoc'h eget ur sklisenn, kastiz evel an Ankoù, treut evel un ankoù, treut evel un askell-groc'hent, treut evel ur vazh kloued, treut evel troad ar forc'h hir, treut evel pav ur forc'h, moan evel troad ar forc'h hir, moan evel pav ur forc'h, treut evel ur vazh gwisket, treut evel ur c'chant tachou, moan evel un delienn, tanav evel un delienn, moan evel un drezenn), hennezh n'eus mann outañ, n'eus anezhañ nemet ar pevar askorn, n'eus nemet an askorn anezhañ,

n'eus nemet relegoù anezhañ hag ar c'hoc'hent d'o goleiñ, hennezh n'eus nemet ar relegoù anezhañ hag ar c'hoc'hent d'o goleiñ, evel ur relegoù eo, spontañ ar chas a rafe ken treut eo, evel un askorn (un ankou) krignet eo, aet eo treut evel ur geuneudenn (ur gioc'h, ur skoul), ar paourkaezh den a zo aet sec'h evel ur geuneudenn, treut-keuneudenn eo, dismantle eo evel ur spes, hennezh a zo ur skrilh, un eonenn a zo anezhañ, hennezh a zo ur Jakez-Kroc'hent, un tammig paroch stignet war ur sac'had eskern a ya d'ober anezhañ (Gregor), n'eus nemet ar spes anezhañ, aet eo da relegenn, ur sac'h eskern 'zo anezhañ; 4. nass bis auf die Haut, gleb betek ar c'hoc'hent, gleb-dour, gleb-teil, gleb-dour-teil, gleb-par-teil, gleb evel an teil, ken gleb hag un touilh, touilhet, toullet an dour dezhañ, treuzet an dour dezhañ, treuzet gant ar glav, hep un neudenn sec'h warnañ, paket ur revriad dour gantañ, trempet evel bara soubenn, trempet betek e eskern, gleb-holl; 5. mit Haut und Haar, penn-kil-ha-troad, hed an neudenn, kig-hag-eskern, betek mel e eskern, korf hag ene, leizh ar gudenn, penn-dabenn, penn-dre-benn, holl-razh, penn-ha-troad, penn-ha-korf, penn-ha-korf-ha-troad, en e bezh, en e bezh pikol, en e bezh-kaer, glez, leun; 6. mit heiler Haut davonkommen, en em dennañ gant muioch'a aon eget a c'hloaz, tremen gant an aon, tremen gant ar spont, bezañ bet tomm d'an-unan, bezañ bet tomm d'e chupenn, bezañ bet tomm d'e lér, chom war zarbedig, menel war zarbedig, sachañ foñs ar bragoù gant an-unan (foñs e vragoù gantañ, foñs o brageier ganto h.a.), chom ar c'hoc'hent dibistig gant an-unan (e groc'hent dibistig gantañ, he c'hoc'hent dibistig ganti h.a.), chom diampech, en em dennañ dinamm a bep mac'hagn, sachañ e lér dibistig eus an afer, en em dennañ a boan hep gaou na tro fall ebet, en em dennañ a boan hep namm na kignadenn, en em dennañ a boan kuit a zroug, en em dennañ dic'hloaz eus ar c'hoari (eus an abadenn), en em dennañ kempenn eus ar c'hoari (eus an abadenn), en em dennañ dibistig eus ar c'hoari (eus an abadenn), en em dennañ a boan hep an disterañ droug, tennañ e spilhenn hep an disterañ droug, na vezañ degouezhet droug ebet gant an-unan, na vezañ c'hoavezet droug ebet gant an-unan, na vezañ erruet droug ebet gant an-unan, tennañ dibistig e lost eus ar vrae, bezañ chomet yac'h ha dibistig, bezañ chomet yac'h ha salv, bezañ chomet yac'h ha divac'hagn, diflipañ, tennañ e frap; 7. sich seiner Haut wehren, en em zifenn, difenn e vuhez, difenn e groc'hent, en em zifenn d'ar mud; 8. seine Haut zu Markte tragen, a) lakaat e vuhez en argoll (en arvar), arvariñ e vuhez, en em lakaat war riskl e vuhez, en em lakaat war riskl a goll (da goll) e vuhez, en em lakaat e riskl da goll e vuhez, en em lakaat e dañjer (e-tailh, e pirilh) da goll e vuhez (Gregor), mont da vale war ar mor evit unan all, lakaat e vuhez en argoll evit tudoù all, tennañ riskloù war an-unan evit ober plijadur da dud all, klask e varv, kemer ur riskl bras, mont e-barzh genoù al louarn, mont etre dent ar rodoù, tennañ tan (sachañ ar c'havazh, sachañ ar c'harr) war e gein, en em fourrañ e kudennoù, mont da graoña en ur vodenn fall; b) en em ginnig war nevid al labour; c) louvigezhiñ, en em wallañ, gastaouiñ, labourat evel gast, ober he forc'h, ober e bezh lér, gwerzhañ he c'horf, gwerzhañ e gorf, mont da c'hast, bevañ diouzh he zoull; 9. P. sich auf die faule Haut legen, auf der faulen Haut liegen, chom da bladorenniñ, pladorenniñ, en em vrakañ, chom da blavañ, chom da yariñ, ober grallig, ober e gorf didalvez, erbediñ e revr, na ober ur c'heuz eus e zaouarn, na ober ur siseurt, lakaat e zaouarn an eil en egile, na ober netra gant e gorf, landreantin, leozeniñ, morisañ, ober e voris, [dre

eilpennster] ober aner, bezañ feneant evel chas, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forc'h, kaout lod e Kerdiboañ, yeuñ, sellet ouzh an heol, chom da selaou ar mouil'hi o foerat, prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da sellet ouzh an oabl o tremen, na ober glad, na ober netra gant e zaou zorn, na beuriñ ha na zaskiriat, na ober taol ebet, na ober mann a-hed an deiz, na ober ur c'hogad, na ober ur c'hraf, na ober an disterañ kraf, reiñ bec'h d'ar gordenn laosk, derc'hel a-dreñv, tennañ war-dreñv, chom war-dreñv, sachañ da c'hennañ, chom da velc'hweta, chom didalvez, chom da logota, chom da c'horin viou, gorin viou, klask kokologig, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da lugudiñ, chom da lantouzat, ober e gorf, sorañ ; 10. [dre skeud.] aus der Haut fahren, breskenn, mont e breskenn, mont da vreskenn, mont er-maez eus e groc'hen, mont diwar e gement all, mont e fulor, mont e gouez, mont tro en e voned, mont ur barr kounnar en an-unan, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, mont e serch, belbiañ, mont e belbi, dibalediñ, loeniñ ruz, taeriñ ruz, kounnariñ ruz, mont malis en an-unan, mont seizh mil malis don en e gorf, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, koll e bothouarn bihan, glazañ, en em c'hlazañ, hejañ e gi, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, ober ur folladenn, dispakañ e gounnar, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont àr e biñsedoù, mont e-barzh blev kriz, mont war e varc'h, divarc'hañ, divudurunañ ; 11. ihm ist nicht recht wohl in seiner Haut, diaes eo evel en ur roched reun, n'emañ ket en e aez (en e vleud, en e jeu) tamm ebet, n'emañ ket en e vutun neudenn ebet, n'emañ ket en e voué leun, n'emañ ket en e goch, en avel d'e voué emañ, paket fall eo, dindan ar bec'h emañ, en ur gwall blegenn emañ ; sich in seiner Haut wohl fühlen, bezañ brav en e ruskenn ; 12. das ist eine ehrliche Haut, n'eus ger evitañ, n'eus ket a veskelloù gantañ, un den rik eo an den-se ; eine alte ehrliche Haut, ur spered aes-kenañ a zen g., un den mat g., un den aes ober gantañ g. un den aes en em ober gantañ g. ; 13. ich möchte nicht in seiner Haut stecken, ne garjen ket bezañ en e groc'hen (en e blas), ne garjen ket bezañ en e roched (en e lec'h, en e votou) ; 14. [dre skeud.] es ist wirklich ein Film, der einem unter die Haut geht, skoelfet (trelatet, alvaonet-holl, trefuet-holl, trevariet, mantret tout, treboulet, trechalet, strabouilhet, trefuet tout, trejebolet, stonket) e vez an den pa sell ouzh ar film-se ; 15. seine Haut retten, sachañ e groc'hen gant an-unan, en em saveteiñ ; er hat seine Haut gerettet, sachet en deus e groc'hen gantañ ; 16. [kr-l] niemand kann aus seiner Haut, mallozh d'an hini 'zo bet ganet en ur gwall vro rak atav e tistro - Yann eo, Yann e vo - en e groc'hen louarn e varvo nemet kignet 'vije ez vev - c'hwezh an harink a chom atav gant ar varazh - n'eo ket ret kaout skeul d'ar c'hazh evit pakañ logod pe razh - un dra ha n'eus ket bet gwelet biskoazh eo un neizh logod e skouarn ar c'hazh - tomm an heol, glav a ra, poent eo mont da blac'heta - paotr ha plac'h o-unan 'zo 'vel stoub e-tal an tan - merc'h d'he mamm eo Katell, mard eo koulz ned eo ket gwel - mab d'e dad eo Kadioù, diouz e ouenn e ra / merc'h d'he mamm eo Katell, diouzh le gouenn e ra (Gregor) - el lec'h m'emañ an danvez emañ an traou, el lec'h ma'z eus nez ez eus laou - laer diwar laer, mezvier diwar mezvier - ar ouenn a denn, war-lerc'h laou ne vez ket c'hwen - ar ouenn a denn, diwar al laou ne vez ket c'hwen - ar ouenn a denn, diwar ki ne vez ket kazh - ar ouenn a denn, diwar logod ne vez ket razh - da bep oad e red ar c'hi war-lerc'h ar

c'had - ul louarn kozh hag eñ dare gwelet ur yar c'hoazh a garfe - ar re sot ne zisodont ket - grit un difenn ouzh penn diboell hag er graio hep dale pell - neb a zo sot yaouank-flamm, evit kosaat ne furao tamm ; 17. [gwezelad] nead g. ; Creme für helle Haut, koavon evit neadoù skaer g.

Hautabschürfung b. (-,en) : [mezeg.] krabisadenn b., kraignadenn b., kraf [liester krafioù, krefen] g., krafadenn b., ribiñsadenn b., spinadur g., diruskadur g., grapsadur g., garchennadur g., kignadenn b., kign g., kignadur g.

Hautanhangsgebilde n. (-s,-) : [bev., korf.] faner g. [liester fanerou].

hautartig ag. : kroc'henek.

Hautarzt g. (-es, ärzte) : [mezeg.] kroc'henour g., dermatologour g.

Hautärztin b. (-,nen) : [mezeg.] kroc'henourez b., dermatologourez b.

Hautatmung b. (-) : [bev., mezeg., loen.] analañ kroc'henel g., treaezhenniñ g.

Hautausschlag g. (-s,-ausschläge) : [mezeg.] daroued-ruz str., darouedenn b., derederez b., felon g., dispuilh g., dispuilhad g., dispuilhadur g., eksantem g., ekzema g. ; Hautausschlag am Gesicht, tann-losk g. ; einen Hautausschlag bekommen, burbuenniñ, darouedenniñ, feloniñ ; den Hautausschlag fördernd, darouedennus ; der Hautausschlag bricht durch, der Hautausschlag bricht aus, dispuilhañ a ra ar burbu, burbuenniñ a ra ar c'horf, darouedenniñ a ra ar c'horf ; vom Hautausschlag befallen sein, bezañ porbolennet e gorf, bezañ burbuennet e gorf ; er ist vom Hautausschlag befallen, ur bern burbu a zo dispuilhet dezhañ ; diskreter Hautausschlag, dispuilh arskarek g. ; konfluierender Hautausschlag, dispuilh kendalc'hek g., eksantem g. ; Auftreten des Hautausschlags, deroù an dispuilhañ g. ; den Hautausschlag kurieren, goefñiñ an darouedennou ; mit einem Hautausschlag verbundene Krankheit, kleñved dispuilhat g. ; mit einem Hautausschlag verbundenes Fieber, terzhienn dispuilhat b.

Hautbild n. (-s,-er) : [gwezelad] ne g., nead g.

Hautbildung b. (-,en) : [mezeg.] kroc'henaat g.

Häutchen n. (-s,-) : koc'henn b., pluskennig b., gwiskadig tanav g., rouedenn b., krestenenn b., kroc'hen g., kroc'henenn b., liennenn b.

Hautcreme b. (-,s) : dienn evit ar c'hoc'henn g., koavon evit ar c'hoc'henn g., kerat g.

Hautdassel b. (-,n) : [loen.] hipoderm g. [liester hipodermed].

Haute-Contre g. (-) : [sonerezh] ustenor g.

Haute Couture b. (-) : uhelwrierez g., dilhaderez eus an dibab g., dilhaderez eus ar vegenn g., dilhaderez diouzh an dibab g., dilhaderez eus ar gurunenn g., dilhaderez eus ar gwellañ g., dilhaderez a'r c'haerañ g., dilhaderez kentañ troc'h g., dilhaderez a'r blein g., dilhaderez a'r choaz g., dilhaderez a'r boulc'h g., dilhaderez dreistdibab g., dilhaderez a-zibab g.

Häuteentfleischer g. (-s,-) : digiger g.

Hauteffloreszenz b. (-,en) : [mezeg.] dispuilh g., dispuilhad g., dispuilhadur g.

häuteln V.gw.. (hat gehäutelt) : peliat, kignat.

Hautempfindlichkeit b. (-) : [mezeg.] eraeziñ kroc'henel g., santout kroc'henel g.

häuten V.k.e. (hat gehäutet) : kignat, diskroc'henañ, digroc'henañ, dibourc'hañ, dibrennañ [chupenn ul loen], disklipañ ; einen Aal häuten, digroc'henañ ur silienn, diskroc'henañ ur silienn, kignat ur silienn ; lebendig gehäutet

werden, bezañ diskroc'henet ent bev ; [kegin.] Tomaten häuten, peliat tomatez.

V.em. : **sich häuten** (hat sich (ak.) gehäutet) : cheñch kroc'hen, diskantañ, muzañ ; die Krabbe häutet sich, emañ ar c'hrank o cheñch krogenn, emañ ar c'hrank o cheñch plusk ; die Schlange häutet sich, muzañ a ra an naer, diskantañ a ra an naer.

hauteng ag. : [dilhad] hag a beg ouzh ar c'horf, stegn en-dro d'ar c'horf, reut en-dro d'ar c'horf.

Hautentzündung b. (-,en) : [mezeg.] dermatit g., tanijenn ar c'hroc'hen b., tanijenn an derm b.

Hauterscheinung b. (-,en) : [mezeg.] dispuilh g., dispuilhad g., dispuilhadur g.

Hautevolee b. (-) : bleuñ str., diuz g., dibab g., boked g., begenn b., pennadurezhioù ls., bourc'hvistri ls., pennou bras ls., notabled ls., tud a renk ls., pennou-tev ls., tud a-stroñs ls., tud a-stok ls., pennou-kêr ls., oc'handed ls., tarined ls., floc'helleien ls., floc'ched ls., reou-vras ls., tud uhel ls., uhelidi ls., tud vrav ls., tud cheuch'ls., oterien ls., chas kêr ls., tev g. ; er verkehrt gern in den Kreisen der Hautevolee, hennezh a blij dezhañ bezañ e-touez an tev.

Hauffalte b. (-,n) : pleg ar c'hroc'hen g.

Hautfarbe b. (-,n) : 1. liv ar c'hroc'hen g. ; alle festen Bewohner der Bretagne, egal welcher Hautfarbe, Religion, Abstammung oder Sprache sie sind, sind Bretonen, Breizhiz eo an holl dud a chom ingal e Breizh hep diforcha liv kroc'hen, a relijion, a orin pe a yezh ; 2. [gwezelad] ne g., nead g.

hautfarben ag. : a-liv gant ar c'hroc'hen, el liv d'ar c'hroc'hen.

Hautflechte b. (-,n) : [mezeg.] daroued str., katar g./str. ; die Hautflechte durch Handauflegung heilen, spinañ diouzh an daroued en ur bourmen an dorn warno ; mit Hautflechten behaftet, darouedennek ; entzündliche Hautflechten, daroued losk str.

Hautfleck g. (-s,-e/-en) : [mezeg.] maelenn b.

Hautflügel g. (-s,-) : [loen.] askell gennennek b. [liester eskell kennennek, askilli kennennek].

Hautflügler g. (-s,-) : [loen.] himenopter g. [liester himenoptered, himenoptera], lienskelleg g. [liester lienskelleged].

hautfreundlich ag. : flour d'ar c'hroc'hen, dous d'ar c'hroc'hen.

Hautgewebe n. (-s) : [korf.] gwiad epidermel g./f., gwiad ezkroc'henel g./b.

Hautgout g. (-s) : [kegin.] blaz ar gouez g., gouezder g. ; Hautgout annehmen, linkrañ ; Wildfleisch abhängen lassen, bis es den Hautgout annimmt, linkrañ kig-gouez ; dieses Fleisch hat Hautgout angenommen, blaz ar gouez a zo gant ar c'high-mañ, ar c'high-mañ a zo blaz ar gouez warnañ, ar c'high-mañ a zo gouezder warnañ, linkret eo ar c'high-mañ.

häufig ag. : kroc'henennek, kroc'henek, liennenek, kennennek ; [louza.] häutige Zwiebel, bulb tonegek str. ; [korf.] häutiges Labyrinth, milendall liennenek g.

Hautirritation b. (-,en) : saragerezh kroc'henel g., hegad kroc'henel g.

Hautjucken n. (-s) : [mezeg.] debron g., krafign g., kemenerien ls., berv b., debradur g. ; furchtbare Hautjucken, debron-krug g. ; Hautjucken verursachen, reiñ debron, reiñ krafign, debroniñ.

Hautkontakt g. (-s,-e) : stok korf g., touch korf g.

Hautkrankheit b. (-,en) : [mezeg.] dermatoz g., kleñved-kroc'hen g., kroc'henad g., anaez kroc'henel g. ;

Hautkrankheiten heilen wie die Pilzflechte oder Frostbeulen, goeñviñ kleñvedoù kroc'hen 'zo evel an darouedennoù pe ar goañvennoù.

Hautkunde b. (-) : [mezeg.] dermatologiezh b., kroc'henouriezh b.

hautlos ag. : digroc'hen.

Haut Mal n. (-) : [mezeg.] droug uhel g., kleñved uhel g., droukfell g., epilepsiez h., droug-sant g., droug-sant-Yann g.

hautnah ag. : 1. korf-ouzh-korf, a-stok ouzh ar c'horf ; hautnahe Tuchfühlung, meskroez g. ; 2. jod-ouzh-jod, jod-hajod, boc'h-ouzh-boc'h, boc'h-ha-boc'h, bougenn-ouzh-bougenn, bougenn-ha-bougenn ; 3. [dre skeud.] anat, start, tost ouzh ar gwirvoud, gwirvoudel, ... a glot gant ar beiadoù.

Hautnerv g. (-s/-en,-en) : [korf.] nervenn groc'hen b.

Hautpflege b. (-) : prederiou kroc'hen ls.

Hautpilz g. (-es,-e) : [mezeg.] mikoz g.

Hautplastik b. (-,en) : [mezeg.] epidermaat g.

Hautreaktionstest g. (-s,-s/e) : [mezeg.] erwezh kroc'henel g. ; der Hautreaktionstest ist positiv, amdroet eo an erwezh kroc'henel.

Hautreizung b. (-,en) : saragerezh kroc'henel g., hegad kroc'henel g.

Hautrelief n. (-s,-s/-e) : [arz] uhelvos g.

Hautring g. (-s,-e) : [mezeg.] entzündeter Hautring um eine Pustel, amdioñv g.

Hauttriss g. (-es,-e) : spinac'h str., spinac'hadur g., spinac'henn b., skalf g., skalfenn b. ; tiefer Hauttriss, skarr g., fraillh g.

Hautritzung b. (-,en) : [mezeg.] krabisadenn gorre ar c'hroc'hen b., krafignadeñ gorre ar c'hroc'hen b., krafadenn gorre ar c'hroc'hen b., ribiñsadenn gorre ar c'hroc'hen b., klisiadenn b., spinadur g., grasperadur g., araskañ g., araskad g.

Hautröte b. (-,n) : [mezeg.] ruziadur g. [liester ruziadurioù].

hautrotend ag. : [mezeg.] ruzius.

Hautrötung b. (-,en) : [mezeg.] ruziadur g. [liester ruziadurioù].

Hautrotz g. (-es) : [kezeg, mezeg.] morm g., farsilh g.

hautrotzbehaftet [kezeg, mezeg.] farsilhek, mormous.

Hautschuppe b. (-,n) : kennenn b., kenn str., skantenn b., skant str. ; [mezeg.] gourc'henn g. [liester gourc'hennoù] ; feine Hautschuppe, koc'hian str., koc'hianenn b.

Hautschwiele b. (-,n) : porc'hellez b., kaledenn b., marzenn b., margigenn b.

Hautsensibilität b. (-) : [mezeg.] eraeziñ kroc'henel g., santout kroc'henel g.

hautstraffend ag. : ... eneproufennou.

Hautstreifen g. (-s,-) : korreenn b. [liester korreennou / korreou] ; jemandem Hautstreifen entnehmen, sevel (tennañ, tailhañ) korreenn da (diouzh, diwar) u.b., sevel (tennañ, tailhañ) korreou da (diouzh, diwar) u.b.

Hauttag g. (-s) : [bev.] sebom g.

Hauttest g. (-s,-s/e) : [mezeg.] erwezh kroc'henel g. ; der Hauttest ist positiv, amdroet eo an erwezh kroc'henel.

Hauttransplantation b. (-,en) : [mezeg.] treuzplantadur kroc'hen g., treuzplantadenn groc'hen b., imboud ezkroc'hen g., imboudañ kroc'hen g., imboudadur kroc'hen g., imboudadenn groc'hen b.

Häutung b. (-,en) : [loen.] muzadur g., muzañ g., diskantadur g. ; Krabbe kurz nach der Häutung, krank gwak g. ; Wachstumshäutung, muz kreskiñ g. ; Larvenhäutung, muzadur larvel g.

Hautwurm g. (-s,-würmer) : [kezeg, mezeg.] morm g., farsilh g.

hautwurmbehaftet [kezeg, mezeg.] farsilhek, mormous.

Hautzellenentzündung b. (-, -en) : [mezeg.] kellulit g.

Hauzahn g. (-s, -zähne) : [loen.] dant-skif g., stihon g.

Havanna¹ n. : La Habana b. ; aus Havanna, havanat, ... La Habana.

Havanna² b. (-, -s) / **Havannazigarre** b. (-, -n) : segalenn La Habana b.

Havarie b. (-, -n) : 1. gwast g., freuz g., droug g., avari g. ; das Schiff hat eine Havarie, ar vag a zo c'hoarvezet droug ganti ; Havarien erleiden, c'hoarvezout meur a avari gant ur vag. ; 2. [Bro-Austria] gwallzarvoud g., krogad g., pegad g.

havarierit ag. : 1. [merdead.] c'hoarvezet un avari gantañ, c'hoarvezet droug gantañ ; 2. [Bro-Austria] c'hoarvezet ur gwallzarvoud gantañ, c'hoarvezet ur c'hrogad gantañ, c'hoarvezet ur pegad gantañ.

Havelmielitz [?] : [louza.] geot-ar-Werc'hez str., geotenn-ar-Werc'hez b.

Havers-Kanal g. (-s, -Kanäle) / **Haversscher Kanal** g. (-s, -Kanäle) : [korf.] kanol vagañ b.

Hawaiigitarre b. (-, -n) : gitar Hawaii g.

Haxe b. (-, -n) : 1. [kegin., loen.] jaritell b., arzell b. ; 2. P. [gar] loa b., peul g., ibil g., freilih g., kanell b., kilh b., kilhor g., skas g., ell g., karavell b., ahel g., piped g. ; die Haxen, ar c'haravelloù ls., an ahelou ls., an ellou ls., ar skasoù ls., ar c'hilhorou ls., ar chanellou ls., ar c'hilhou ls., ar freilhou ls., an ibilioù ls., an ibilien ls., al loaiou ls., ar pipedoù ls. ; lange Haxen, divesker (divhar) gwerzhidi ls., divhar evel bizhier ls., divhar evel treid palioù ls., divhar evel ibilien ls., firtelloù ls., divhar hirvoan ls.

Hazienda b. (-, -s/Hazienden) : hasienda b.

Hbf. [berradur evit Hauptbahnhof] ti-gar pennañ g., porzh-houarn pennañ g., gar vras b., porzh-houarn bras g.

H-Bombe b. (-, -n) : [lu] bombezenn H b.

h.c. [berradur evit honoris causa] ... honoris causa, ... a enor.

HD-Diskette b. (-, -n) : [stlenn., dispredet] [berradur evit High-Density-Diskette] pladennig bras he douester b., pladennig brasdoues b., kantennig bras he douester b., kantennig brasdoues b.

HDI g. (- pe -s) : [berradur evit Human Development Index] Merk Diorren Mab-den g., MDM g., feuriader an diorren denel g.

HDTV n. (-s) : [berradur evit High definition Television] skinwel uhel e zespizadur g., skinwel diarunusted uhel g.

he estl. : ac'hanta ! hola ! he ! ho ! ha ! hep ! pep ! ac'han ! ac'ha ! hama ! c'hei ! ; he ! komm her ! ac'hanta (hola, hep) ! deus dre amañ 'ta !

Headhunter g. (-s, -) : kuzulier tuta g.

Headhunterin b. (-, -nen) : kuzulierezh tuta b.

Hearing n. (-s, -s) : selaouerezh arbennigourien g., kleverezh arbennigourien g., selaouerezh kevarouezourien g., kleverezh kevarouezourien g.

heavy ag. : P. sebezus, souezhus-meurbet, iskriv, amc'hiz, spontus ; das ist ja heavy ! peadra a zo da bilat un den, gouest eo da bilat ac'hanoc'h ! spontus eo ! un estlamm gwelet ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arrestoù ! chom a ran war va c'hement all ! chom a ran skodeget ! sabatuet mik on ! kouezhet eo ar sabatur warnon ! chom a ran badet ! chom a ran abafet lip ! stabanet on ! tapet lopes on ! badaouet on ! chom a ra balc'h va genou ! kement-se a daol ac'hanon en alvaon ! ur bam eo ! peadra a zo da vout balpet ! peadra a zo da vamañ !

Heavymetal n. (-/-s) : heavy metal g.

Hebamme b. (-, -n) : amiegez b., P. komer-blouz b., difouperez neizhioù b., [dispredet] gwrac'h-ar-gwichedoù b.

Hebauf n. (-s) : fest ar savadeg b./g., fest lein an ti nevez b./g., fest ar boked b./g., savadeg b.

Hebdomadarius g. (-, Hebdomadarien) : [relig.] sizhunader g.

Hebe- : ... gorren, ... sevel, ... uhelaer, ... hesav.

Hebeamr g. (-s, -e) : [tekn.] brec'h uhelaer b., kammenn b.

Hebeband n. (-s, -bänder) : [merdead.] funienn b. ; Hebeband der Algenfischer, laoskenn b., karkan g. ; etwas mit einem Hebeband hochziehen, funiañ ubd.

Hebebock g. (-s, -böcke) : gavr b., gavr-garr b. gavr-goad b. ; hydraulischer Hebebock, gorreer dre zour g. ; pneumatischer Hebebock, gorreer dre aer dindan wask g., gorreer dre aer gwasket g.

Hebebrücke b. (-, -n) : pont sav-disav g., pont gorre-gouziz g., pont hesav g.

Hebebühne b. (-, -n) : 1. [tekn.] leurenn sevel b., leurenn c'horren b., leurenn gorre-gouziz b., leurenn hesav b. ; 2. [kirri-samm] talbenn gorre-gouziz b., dor a-dreñv gorren b., dor a-dreñv sevel b., pladenn gorre-gouziz b., pladenn c'horren b.

Hebedaumen g. (-s, -) : [tekn.] biz g., meud g.

Hebeeisen n. (-s, -) : [tekn.] loc'h g., loc'hell b., loc'henn b.

Hebefenster n. (-s, -) : [tisav.] prenest saoz g., prenest sav-disav g., prenest hesav g., prenest gorre-gouziz g.

Hebefest n. (-s, -e) : fest ar savadeg b./g., fest lein an ti nevez b./g., fest ar boked b./g., savadeg b.

Hebegerät n. (-s, -e) : ardivink sevel g., ijinenn sevel b., saverez b., ardivink gorren g., gorreer g., uhelaer g.

Hebegriff g. (-s, -e) : [sport, gounen] taol-peg-sav g.

Hebegurt g. (-s, -e) / **Hebegurtschlinge** b. (-, -n) : [merdead.] funienn b. ; Hebegurt der Algenfischer, laoskenn b., karkan g. ; etwas mit einer Hebegurtschlinge hochziehen, funiañ ubd.

Hebekraft b. (-) : 1. nerzh pignat g., nerzh dibradañ g. ; 2. [tekn.] lankad un nerzh g.

Hebel g. (-s, -) : 1. loc'hell b., loc'henn b., loc'h g., sparl g., dornell b. ; [fizik] erstklassiger Hebel, Hebel der ersten Klasse, loc'henn kentañ doare b. ; Hebel der zweiten Klasse, loc'henn eil doare b. ; Hebel der dritten Klasse, loc'henn trede doare b. ; 2. [sport] klav g. ; einen Hebel anwenden, klaviañ ; Armhebel, klav ouzh ar vrec'h g. ; bei jemandem einen Armhebel ansetzen, klaviañ brec'h u.b. ; Beinhebel, klav ouzh ar c'har g. ; Genickhebel, klav ouzh an askil g. ; 3. [dre skeud.] hier muss der Hebel angesetzt werden, eno emañ an dalc'h brasañ, ouzh ar poent-se emañ holl an dalc'h, hennezh eo ar penn, aze emañ ar poent pounnrañ eus an afer, eno emañ ar poent grevuñañ eus an afer ; 3. alle Hebel in Bewegung setzen, ober bec'h bras, ober a-walch' (lakaat e holl studi, plantañ e holl nerzh d'ober ubd, lakaat e holl nerzh) evit dont a-benn eus ubd (Gregor), ober e seizh posupl, ober e bosupl, ober e holl bosupl, ober e c'halloud, lakaat e holl spi, ober e wir wellañ, ober e seizh gwellañ, ober e walch', klast e walch' en em ziliziañ anezhi, bale war ar mor, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, en em aketiñ e pep doare, ober diouzh e wellañ, ober e wellañ, ober gwellañ ma c'haller, ober gwelliñkañ ma c'haller, ober diouzh e wellañ-holl, lakaat an diaoul e pevar.

Hebelarm g. (-s, -e) : brec'h loc'h b.

Hebelbremse b. (-, -n) : [tekn.] dornstarderez b., starderez dorn b., dornfrouen g., frouen dorm g.

Hebelgriff g. (-s,-e) : [sport] krog-gouren g., klav g.
hebeln V.k.e. (hat gehebelt) : 1. sevel gant ul loc'henn ; die Passfeder aus etwas hebeln, didenailhiñ udb. ; 2. [sport] sevel gant ur c'hlav.
Hebelschalter g. (-s,-) : [tekn.] afell loc'h b., spanaer loc'h g.
Hebelwaage b. (-,-n) : [tekn.] balañs roman b., krog-pouez g.
Hebelwirkung b. (-,-en) : [armerzh] gwered loc'henn g.
Hebemaschine b. (-,-n) : [tekn.] ijinenn sevel b., saverez b., gorreer g., ardivink gorren g.
Hebemast g. (-es,-en/-e) : [tekn.] gwern-sav b.
Hebemuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn uhelaer b.
heben V.k.e. (hob/hub // hat gehoben) : 1. sevel, disevel, uhelaat, gorren, gwintañ, dibradañ, loc'hañ, dibouezan, houpañ, choupañ, P. aveliñ, reiñ avel da ; eine Last heben, disevel ur bec'h, dibradañ ur bec'h, dibouezan ur bec'h, loc'hañ ur bec'h, choupañ ur bec'h, houpañ ur bec'h, distekiñ ur bec'h diouzh al leur, dibradañ ur bec'h, gorren ur bec'h ; den Lebensstandard heben, uhelaat ar barr bevañ ; den Kopf heben, ober ur sav d'e benn, ober ur savadenn d'e benn, sevel e benn, gorren e benn, sevel e gribell, sevel e bigos, sonnaat e benn ; die Hand heben, sevel e zorn, gorren e zorn ; diejenigen, die damit einverstanden sind, sollen die Hand heben ! gorroet ho torn kement a zo asant ! ; den Finger heben, sevel e viz ; den Fuß heben, houpañ e droad ; eine Tür aus den Angeln heben, divarc'hañ un nor, divudurunañ un nor, dibradañ un nor ; das Glas heben, sevel e werenn ; P. einen heben, pakañ ur banne, evañ ur banne, riñsañ unan, heskiñ e vanne, tapout ur banne, sevel ar vrec'h, plegañ ar vrec'h, kammañ e ilin, pakañ ur podad, tarzañ unan, klukañ ur banne, dourata e bironenn, evañ un tasad, tagañ ur chopinad, tapout ur chopinad, lipat ur chopinad, dibradañ ur banne, distanañ e c'hourlañchenn, glebiañ e gorzailhenn, glebiañ e vos-lagout, gwalch'riñ e gorzailhenn, soubilhañ e gorzailhenn, eouliañ e gorzailhenn, glebiañ e lañchenn, glebiañ e añchenn, glebiañ e c'hourlañchenn, diskenn ur banne, deverañ ul lomm en e c'henou, P. lopañ unan, touzañ ur bannac'h, moughañ ur vlevenn, klapkañ ur vlevenn, chikañ ur glabous, charinkañ ur fistolenn ; er hebt geme einen, hennezh a gar plegañ e vrec'h, hennezh a gar sevel ar vrec'h, hennezh a gar kammañ e ilin, kavout a ra mat e vanne, deval braouac'h a zo gant e c'houzoug, pouez-traoñ 'zo gant e gormailhenn, lañstraø 'zo gant e gorzailhenn, ramp eo e gorzailhenn ; ein Kind aus der Taufe heben, derc'hel ur bugel ouzh badez (war ar vadeziant) ; etwas aus der Taufe heben, diazezañ (sevel, krouiñ, fontañ) udb, reiñ lañs d'udb ; einen Schatz heben, dizouarañ un teñzor, tennañ un teñzor eus an douar ; Steuern heben, sevel tailhoù ; [merdead.] den Anker heben, sevel an eor ; ein Schiff heben, tennañ ur vag eus strad ar mor ; ein Wrack heben, tennañ ur peñse eus strad ar mor, divorañ ur peñse ; [sport] die Stange heben, sevel al loc'henn, reiñ avel d'ar berchenn, gwerniañ ar berchenn, aveliñ ar berchenn, plomañ ar berchenn, gorren ar berchenn, gwerniañ, perchennañ, plomañ al lañsenn ; jemanden aus dem Sattel heben, divarc'hañ u.b., teuler u.b. diwar varc'h, reiñ lamm d'u.b., reiñ ul lamm d'u.b., lakaat u.b. lamm, reiñ e laz'h d'u.b., astenn u.b. war an dachenn, astenn u.b. ouzh torgenn, skeiñ u.b. ouzh torgenn, ledañ u.b. ouzh torgenn, lakaat u.b. war e c'henou, astenn u.b. ouzh an dorgenn, reiñ douar d'u.b., bezañ trec'h d'u.b., skubañ dindan botoù u.b., kaout al levezon war u.b., distroadañ u.b., diskar u.b. hed-blad e gorf, kas u.b. da vuzuliañ an douar, lakaat korf u.b. da vuzuliañ an douar,

astenn u.b. war ar bratell ; er wurde aus dem Sattel gehoben, taolet e voe d'an traoñ diwar e varc'h, trumpet e voe diwar e varc'h.
2. kreskiñ ; die Stimme heben, den Ton heben, komz uheloc'h, komz kreñvoc'h, ober mouezh, sevel mouezh d'an unan, sevel e vouezh, gorren e vouezh, kas ton, uhelaat e vouezh, komz war an notenn vras / komz war an noten uhelañ / komz groñs (Gregor) ; er hob die Stimme, ohne im Geringsten zu ergrimmen, sevel a reas e vouezh, hep tamm feulster evelat ; [kenw.] den Umsatz heben, kreskiñ e gengreadur.
3. der helle Grund hebt die dunklen Farben, gant ar foñs (an drekleur, ar goueled) skaer e vez lakaet al livioù teñval gwelloc'h war wel.
4. [dre skeud.] broudañ, poulzañ, kennerzañ ; jemandes Mut heben, reiñ kalon d'u.b., reiñ gred d'u.b., reiñ nerzh-kalon d'u.b., lakaat kalon e kof u.b., degas u.b. war e du, lakaat u.b. war e du, degas u.b. da vad, kas u.b. da vad, adsevel e boueziou d'u.b., reiñ ton d'u.b., reiñ kalonegezh d'u.b., kalonekaat u.b., kennerzañ u.b., tommañ kalon u.b., adsevel deltu u.b.
5. [dre skeud.] jemanden von seinem Sockel heben, distroadañ u.b., didroadañ u.b., skubañ dindan botoù u.b., sevel e dreid d'u.b., sevel dindan u.b., riñsañ e dreid d'u.b. ; der Typ ist nicht aus dem Sattel zu heben, hennezh 'zo dizistroadus ; auf den Thron heben, lakaat war an tron, kadoriañ ; jemanden in den Himmel heben, uhelaat u.b. dreist ar begoù gwez - reiñ kaol d'u.b., treujoù hag all - kammeuliñ u.b. - milganmeuliñ u.b. - reiñ mil meuleudi d'u.b. - tresañ ton d'u.b. - kas u.b. en tu-hont d'an neñv - meuliñ u.b. dreistpenn - reiñ meuleudioù divuzul (amzere) d'u.b. - meuliñ u.b. dreist ar bord - na baouez a ganañ meuleudi d'u.b. - ober stad vras eus u.b. (d'u.b.) - ober lid bras d'u.b. - kanañ meuleudi d'u.b. - reiñ mel d'u.b. gant al loa-bod - reiñ ur begad mel d'u.b. - reiñ pour gwrizennoù ha tout d'u.b. - reiñ pour gwrizennoù hag all d'u.b. - reiñ kaol d'ar c'havr - flodañ d'u.b. - ober kudoù d'u.b. - ober kudoù dirak u.b. - sirañ e votoù d'u.b. - lipat e votoù d'u.b. - ober moumounerezh d'u.b. - lorc'hañ u.b.
V.em. : sich heben (hob sich / hat sich (ak.) gehoben) : 1. gorren, sevel ; 2. + 3 und - 3 heben sich, + 3 ha - 3 a zo mann, + 3 ha - 3 a null an eil egile, + 3 ha - 3 en em gempouez ; 3. sich einen Bruch heben, tapout un tarzh-korf ; 4. P. hebe dich weg ! kerzh gant da hent ! kerzh alese ha kas da revr ganit ! kerzh kuit ! kae a-zivar hent ! tec'h diwar hent ! hent ! gra hent ! kuit diwar hent ! mont diwar hent ! bount war aze ! ro plas (Gregor) ! kae diwar hent ! kae kuit diwar hent ! lec'h, hent ! lec'h, lec'h ! gra hent ! ro hent ! skarzh a-zirak ! sach da loa ganit ! kae d'en em glask e lec'h all ! ; 5. ein Sturm (er)hebt sich, en em zastum (sevel) a ra ur gorventenn.
Heben n. (-s) : gorroadur g., gorroidigezh b., gorroerezh g., gorreadur g., dibradadur g., gwinterezh g., savidigezh b., sav, houpad g., savadenn b., uheladur g. ; das Heben des Bühnenvorhangs, ar sav gouel g.
Hebephrenie b. (-) : [bred.] hebephreniezh b.
hebephren ag. : [bred.] hebefrenek ; hebephrene Schizophrenie, hebephreniezh b.
Hebepunkt g. (-s,-e) : poent harp g., poent dalc'h g.
Heber¹ g. (-s,-) : 1. pibenn b., korzenn b. ; einen Heber betriebsbereit machen, elumiñ ur gorzenn ; 2. [tekn.] ardivink sevel g., saverez b., ijenn sevel b., ardivink gorren g., gorreer g., uhelaer g.
Heber² g. (-s,-) : [sport] P. saver pouezioù g.

Heberin b. (-,-nen) : [sport] P. saverez pouezioù b.
Heberolle b. (-,-n) : 1. [arc'hant.] marilh an tailhoù g., marilh ar c'hevrozioù g. ; 2. [tekñ.] pole g.
Hebesatz g. (-s,-sätze) : [arc'hant.] feur tailhañ g., feur kemediñ g.
Hebeschlinge b. (-,-n) : [merdead.] funienn b.; *Hebeschlinge der Algenfischer*, laoskenn b., karkan g. ; etwas mit einer Hebeschlinge hochziehen, funiañ udb.
Hebestange b. (-,-n) : [tekñ.] barrenn sevel b., barrenn c'horren b.
Hebestelle b. (-,-n) : tailhanterezh b., resevlec'h g., tellerez
b.
Hebetür b. (-,-en) : [tisav.] dor sav-disav b., dor gorre-gouziz b., dor hesav b.
Hebe- und Druckwerk n. (-s,-e) : [tekñ.] pomp riboul-diriboul g., plomenn riboul-diriboul b., bangounell a strink hag a sun an dour b.
Hebewerk n. (-s,-e) / **Hebewerkzeug** n. (-s,-e) : [tekñ.] ardivink sevel g., ijenn sevel b., saverez b., ardivink gorren g., gorreer g., uhelaer g.
Hebewinde b. (-,-n) : [tekñ.] traouih adsevel g., krik g., krog-krik g.
Hebezeug n. (-s,-e) : [tekñ.] ardivink sevel g., ijenn sevel b., saverez b., ardivink gorren g., gorreer g., uhelaer g.
Hebezug g. (-s,-züge) : gavr b., gavr-garr b. gavr-goad b.
Hebräer g. (-s,-) : Hebre g. [*iester Hebreed*], Hebread g. [*iester Hebreiz*], Hebrewan g. [*iester Hebreaned*], Hebruz g. [*iester Hebruzed*].
Hebräerin b. (-,-nen) : Hebreez g., Hebreadez b., Hebreanez b., Hebruzez b.
hebräisch ag. : 1. hebreat ; 2. [yezh.] hebraek.
Hebräisch n. : hebraeg g.
hebräischsprachig ag. : hebraek ; die hebräischsprachigen Familien, ar familhoù hebraek ls.
Hebräischsprachige(r) ag.k. g./b. : hebraeger g., hebraegerez b.
hebraisieren V.k.e. (hat hebraisiert) : hebraekaat.
Hebraisierung b. (-) : hebraekadur g., hebraekaat g.
Hebraismus g. (-, Hebraismen) : hebraegadur g.
Hebraist g. (-en,-en) : hebraegour g.
Hebraistik b. (-) : hebraegouriezh b.
hebraistisch ag. : hebraegour.
Hebriden ls. : die Hebriden, an Inizi Gall ls.
Hebung b. (-,-en) : 1. savadenn b., savidigezh b., sav g., darsevel g., gwinterezh g., gorroadur g., gorroerezh g., gorroidigezh b., gorreadur g., dibradadur g., dibradadenn b., uheladur g., houpad g. ; 2. adsavadur g., kreskidigezh b., gwellaenn b., gwelladenn b., gwelladur g., gwelladurezh b. ; 3. *Hebung eines Schatzes*, dizoloadur un teñzor g. ; 4. [barzh.] pred kreñv g., skoad kreñv g. ; 5. [douar.] uheladenn b., savadenn b., uheladur g.
Hechel b. (-,-n) : 1. kribin b., kribinez b., rañvell b. [*iester rañvelloù, refñell*], inkarderez b., inkard g., inkardenn b., breuz b., breuzerez b. ; *durch die Hechel ziehen*, kribinañ, inkardañ, kribañ, rañvellat, rañvat, breuzat, lanfasenniñ ; 2. [dre skeud.] etwas durch die Hechel ziehen, pismigañ udb, kavout abeg en udb, kavout si en udb, kavout da abegiñ diwar-benn udb, kavout da lavaret diwar-benn udb, kaout da lavaret en (war, enep) udb, kavout tro da abegiñ, kas brav war-lerc'h udb, klask abeg en udb, kemer abeg en udb, kavout anv en udb, gouzout anv en udb, skeiñ bazhadoù a-zivout udb.,

begonata a-zivout udb, nagenniñ udb., stagañ drezenn ouzh udb, kavout da lavaret a-enep udb, dispenn udb, divrudañ udb, diframmañ udb ; *jemanden durch die Hechel ziehen*, kavout abeg en u.b., kavout si en u.b., klask abeg en u.b., kavout da abegiñ diwar-benn u.b., kaout da lavaret diwar-benn u.b., kaout da lavaret en u.b., kaout da lavaret enep u.b., kaout da lavaret war u.b., kemer abeg en u.b., mont e barn gant u.b., abegiñ u.b., kavout anv en u.b., gouzout anv en u.b., kas brav war-lerc'h u.b., lavaret traou u.b., flemmañ u.b., kareziñ u.b., begonata a-zivout u.b., chaokat u.b., dekrial u.b., pismigañ u.b. **Hechelei** b. (-,-en) : 1. kribinañ g., rañvellerezh g., inkardañ g., breuzadur g., breuzerezh g., breuzat g. ; 2. [dre skeud.] dejan g., pismigerezh g., abegerezh g., pigelloù ls., dispennadenn b., dispennadur g., flemmadennou ls., flipadennou ls., teodadou ls. **Hechelmann** g. (-s,-männer) : inkarder g., kribiner g., rañveller g., breuzer g. **hecheln** V.k.e. (hat gehechelt) : kribinañ, kribinat, rañvellañ, rañvellat, rañvat, inkardañ, breuzat, lanfasenniñ, rimiañ ; *Flachs hecheln*, *Lein hecheln*, kribañ lin, kribinañ lin, rañvellat lin, rañvat lin, breuzat lin, dirañvañ lin, rimiañ lin. V.gw. (hat gehechelt) : 1. dielc'hat / berranalāñ (Gregor), dic'hwezhañ, dihostal, termal, dianalañ, trealañ, halpiñ, trec'hwezhañ, mougañ, tagañ, diroufal, diflakañ, bac'hellat, bezañ berr war e gezeg, diadaviñ, bezañ tenn an anal d'an-unan (*tenn e anal gantañ*, *tenn hec'h anal ganti h.a.*), bezañ berr war an-unan, bezañ e anal o kinnig mankout, bezañ berr e anal, bezañ ar berralan gant an-unan, bezañ ar berranal war an-unan, soetiñ, berraat war an-unan, dideodañ ; 2. über *jemanden hecheln*, kontañ doareoù u.b., pilat (louzañ, dispenn, gwiskañ, gwashaat, peñseliat, dantañ) u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b., chaokat u.b., chaokat brud u.b., chaokat a-enep u.b., plaenaat porpant u.b., teodata diwar-benn u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., plaenaat e borpant d'u.b., dresañ porpant u.b., droukprezeg u.b., droukprezeg eus u.b., droukprezeg diouzh u.b., droukprezeg diwar-benn u.b., gwrac'hellat diwar-benn u.b., terriñ keuneud war kein u.b., gwrac'hiañ diwar-benn u.b., gwallgomz (droukkomz) eus u.b., droukkomz (gwallgomz) diwar-benn u.b., lavaret droug eus u.b., lavaret droug diwar-benn u.b., kaketal u.b., ober e bigelloù d'u.b., regiñ e nesañ, gwalc'hiañ gros saeoù, pigosat war u.b., pigosat war kein u.b., ober e votoù d'u.b., drouklavaret war u.b., displuñvañ e Benn d'u.b., ober e votoù d'u.b. a-raok e leroù, lakaat droukkeloù da redék diwar-benn u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., lañchennañ u.b., komz drouk diouzh u.b., fallgomz ag u.b., gwallgomz ag u.b., chupennañ war u.b., dispenn chupenn u.b., pikañ e chupenn d'u.b., glabousat u.b., astenn e deod diwar-benn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b. **Hecheln** n. (-s) : 1. kribinañ g., rañvellerezh g., inkardañ g., breuzadur g., breuzerezh g., breuzat g., rimiañ g. ; 2. dihosterez g., dirouf g., trealerez g., termadennou ls., termerez g., trec'hwez g. **hechelnd** ag. : berranalek, berranal, dielc'het, peus, termus, berr e anal, dialan, tenn e anal, tiñvet, o trec'hwezhañ, o tielc'hat, dirouf, diflak, trealus, berranalek. **Hecht** g. (-s,-e) : 1. [loen.] beked g., begeg g. ; *kleiner Hecht*, *junger Hecht*, bekedig (Gregor) g. [*iester bekedigoù*] ; 2. [kegin.] *blauer Hecht*, beked bervet ent bev g., beked glasaet g. ; 3. [dre skeud.] er ist der Hecht im Karpenteich, un

drubuilhenn a zo anezhañ, dre e faot e sav freuz ha reuz, hennezh eo a blant reuz ha trubuilh e-touez an dud, hennezh eo a ra gwall vuhez d'an holl, hennezh a zo un tourmant bevañ gantañ, ur brav n'eo ket bevañ gant hennezh, un trabaser (ur fich-trubuilh, ur paotr ar beilh, un ampech) eus ar re washañ eo, hennezh a zo un ifern a zen.
Hechtbarsch g. (-es,-e) : [loen.] sandrenn b. [liester sandred].
Hechtdorsch g. (-es,-e) : [loen.] merluz g. [liester merluzed]; **Hechtdorsche fangen**, merluzeta.
hechten V.gw. (ist gehechted) : splujañ.
hechtgrau ag. : arc'hlas, damc'hlas, peuzglas, azglas.
Hechtkopf g. (-s,-köpfe) : [loen.] penn beked g.
Hechtrolle b. (-,-n) : 1. [kegin.] ruilhad bekeded g.; 2. [sport] ruilhadenn garpenn b.
Hechtsprung g. (-s,-sprünge) : splujadenn b., spluj g.
Hechtsuppe b. (-,-n) : [tro-lavar] es zieht wie Hechtsuppe, e-kreiz ar gas emaomp amañ, en avel red emaomp amañ, dindan anal an avel red emaomp amañ, e-kreiz an avel red emaomp amañ, etre daou aer emaomp amañ.
Heck n. (-s,-e/-s) : 1. [merdead.] stambod g., aros g., revr g., lost g., penn-adreñv g., tal g., talbenn g., talbenn-lestr g., archas g., penn a-dreñv ul lestr g., diadreñv ul lestr g.; das Heck war zertrümmert, revr ar vag a oa drailhet, an aros a oa drailhet, an aros a oa bet broustet, tal ar vag a oa drailhet; 2. [nij., kirri-tan] revr g., lost g., adreñv g., diadreñv g., penn adreñv g.
Heckablage b. (-,-n) : [kirri-tan] pladigenn a-dreñv b.
Heckantrieb g. (-s,-e) : [tekn.] stlej diadreñv g., lusk dre ar rodoù adreñv g., erlusk diadreñv g.
Heckaufbauten ls. : [merdead.] dunetez b., kastell a-dreñv g.
Heckbord n. (-s,-e) : [merdead.] estign g.
Hecke b. (-,-n) : 1. garzh b. [liester girzhier, girzhij], garzhad b., kae g., kaead g., treih b., kleuz g.; *lebendige Hecke*, garzh vev b., kae bev g., treih b.; *Lücke in der Hecke*, fregadenn er c'harzh b., boulc'henn er c'harzh b.; *eine Hecke aus Stechginstersträuchern*, ur c'harzhad lann b.; *eine Hecke aus Brombeersträuchern*, ur c'harzhad drez b.; *eine Hecke stutzen*, *eine Hecke schneiden*, *eine Hecke zurückschneiden*, *eine Hecke scheren*, benañ (divegañ, divleñchañ) un dreih, krennañ un dreih (ur c'harzh, ur c'hae, ur c'haead), kourtañ un dreih (ur c'harzh, ur c'hae, ur c'haead), gweltreañ ur c'harzh, noashaat ur c'harzh; *Neuschneiden einer Hecke*, advenañ ur c'harzh g.; *die Hecke hat eine Schur nötig*, poent eo benañ (divegañ, divleñchañ) ar c'harzh, poent eo kourtañ ar c'harzh, poent eo ober un tamm troch d'ar c'harzh; *erste Hecke*, *die eine zweite schützt*, argaeenn b.; *mit einer Hecke umpflanzen*, kaeañ, kaelat, garzhañ, kel'chiañ gant ur c'harzh; *die rund um das Feld wachsende Hecke abreißen*, digaeañ ur park, disklozañ ur park; *von einer Hecke umzäunt*, garzhet; *eine Hecke aus Sträuchern*, ur c'harzh vrousgwezek b.; *Dornenhecke*, kleuz drez g., kleuziad drez g., drezzenn b., garzh drez b.; *schlecht angepflanzte Hecke*, gougleuz g.; *eine Hecke ausreißen*, diskaeañ; *er ist hinter der Hecke versteckt*, kuzhet eo e pleg ar c'bleuz; *zum Schießen hatte er eine kleine Öffnung in der Hecke frei gemacht*, graet en doa ur riboulig da veg e fuzuilh dre greiz ar c'harzh; *der Pfad schlängelt sich durch Hecken und Felder*, ar wenodenn a riboul dre ar c'bleuzioù hag a-dreuz ar parkeier; *ohne Hecke*, diskloz; *eine Hecke grenzt den Garten gegen das Nachbargrundstück ab*, ur c'harzh a verk bevenn al liorzh hag hini an dachenn all; 2. [dre astenn].

neizhiad g., torad g., toradenn b., yarad b., gorad g., kladad g., kladadenn b., nodad g.; aus der ersten Hecke, diwar ar yarad kentañ.

hecken V.gw. (hat geheckt) : 1. [loen.] dozviñ ha goriñ, neizhiañ, kelinañ, kolinañ; 2. [dre skeud.] paotaat, paotañ, orinañ, gouennañ, nodiñ; *Geld heckt*, d'ar mor e ya ar pesked, er mor eo e kaver ar pesked, an arc'hant a c'hounez an arc'hant, gant arc'hant eo e c'hounezer arc'hant, segal a zegas segal.

V.k.e. (hat geheckt) : P. itrikañ, iriennañ, steuñviñ.

Heckenbraunelle b. (-,-n) : [loen.] gwrac'hig an drez b., golvanig ar c'harzh g.

Heckendorn g. (-s,-e/-en/-dörner) : [louza.] spern-du str., irinenn b., polosenn b.

Heckenfeuer n. (-s,-) : [lu] barrad tennou g., kaouad tennou b.

Heckenkirsche b. (-,-n) : [louza.] gwezvoud g., bezvoud g., boued-gavr g., gavrvoued g., gwial-gavr g., ilavrez g., troadbleiz g.

Heckenkirschenblüte b. (-,-n) : bronn goukoug b., bronniig ar c'havr b., bronniig ar c'had b.; *Saft der Heckenkirschenblüte*, laezh-gavr g., laezh-koukoug g., sun-gad g.

Heckenlandschaft b. (-,-en) : garzhaoueg b. [liester garzhaouegi].

Heckenpflanzer g. (-s,-) : kaeer g.

heckenreich ag. : garzhus.

Heckenrose b. (-,-n) : [louza.] roz-ki str., roz-agroaz str., roz-gouez str., agroaz str.

Heckenrosenstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] agroazenn b., plant agroaz str., plantenn agroaz b., bod agroaz g.

Heckenschere b. (-,-n) : sizailh vras b., gweltre-benañ b.; *elektrische Heckenschere*, benerez b., bener treilhoù g. [liester benerioù treilhoù].

Heckenschütze g. (-n,-n) : frankemganner g., frankenner g., tennataer g.

Heckenschützin b. (-,-nen) : frankemgannerez b., frankennerez b., tennataerez b.

Heckensteigleiter b. (-,-n) : tremenell b., tremen-gae g.

Heckenzaun g. (-s,-zäune) : garzh b., kae g., kaead g., treih b., kleuz g.

Heckfenster n. (-s,-) : [kirri] gwerenn a-dreñv b., prenest a-ziadreñv g.

Heckflosse b. (-,-n) : [kirri] askell a-dreñv b.

heckig ag. : strouezhek.

Heckkastell n. (-s,-e) : [merdead.] tilher a-dreñv g.

Heckklappe b. (-,-n) : [kirri] talbenn a-dreñv g., dor a-dreñv tout b., dor ar c'houfr b., dor ar c'hef-adreñv b.

Heckknie n. (-s,-) : [merdead.] gourivin arc'has g.

hecklastig ag. : pouez a-dreñv gantañ.

Hecklaterne b. (-,-n) : [merdead] goulouù aros g.

Heckmeck g./n. (-s) : ardoù ls., geizoù ls., tiekoù ls., tresoù ls., orbidoù ls., chiriboujoù ls., kludajoù ls., jestroù ls., chistroù ls., andelloù ls., ismodoù ls., yekoù ls., yezoù ls., tailhoù ls., arveziou ls., mignerezh g., chiboudoù ls., ailheoù ls., ardigelloù ls., arouezioù ls., astrafoù ls., esprejoù ls., fesonou ls., ismegoù ls., jinkoù ls., jismaikoù ls., jismaioù ls., istampioù ls., istrogooù ls., kizoù ls., komplimantoù ls., lentigoù ls., minoù ls., morbioc'hou ls., moriskloù ls., neuziouù ls., ormidoù ls., pismigoù ls., similhoù ls., simirakloù ls., sismakoù ls., vistoù ls., glabous g., grimaserezh g., akotr g., kamambreou ls., kamambre g.

Heckmotor g. (-s,-en) : [kirri] keflusker en adreñv g., keflusker a-dreñv g.

Heckscheibe b. (-,-n) : [kirri] gwerenn a-dreñv b.

Heckscheibenheizung b. (-,-en) : [kirri] 1. direver ar werenn a-dreñv g., direverez ar werenn a-dreñv b., dilizenner ar werenn a-dreñv g., dic'hлизhaouer ar werenn a-dreñv g. ; 2. direviñ ar werenn a-dreñv g., direverezh ar werenn a-dreñv g., dilizenniñ ar werenn a-dreñv g., dic'hлизhaouiñ ar werenn a-dreñv g.

Heckscheibenwischer g. (-s,-) : rozell-c'hlav a-dreñv b., tarner gwerenn a-dreñv g.

Heckscheinwerfer g. (-s,-) : [kirri] gouloù a-dreñv g.

Hecksspoiler g. (-s,-) : [nj.] panell wint a-dreñv b., diheñcher a-dreñv g., distrujer kludiant a-dreñv g.

Hecksporn g. (-s,-sporen) : [nj.] harpell a-dreñv b., branell a-dreñv b., skor a-dreñv g.

Heckstarter g. (-s,-) : [nj.] nijerez dibradañ a-blom b.

Hecktür b. (-,-en) : [kirri] talbenn a-dreñv b., dor a-dreñv tout b., dor ar c'houfr b., dor ar c'hef-adreñv b.

Heckzeit b. (-,-en) : [loen.] mare an dozviñ g.

heda estl. : *heda ! ho ! oleo ! ac'han !*

Hede b. (-,-n) : stoub g., porc'h g., porc'had g., lanfas g./str., breun str. ; *mit Hede abdichten*, stoubañ ; *mit Hede abgedichtet*, porc'hadek ; *Ballen Hede*, penngod g. ; *Hede zu Ballen zusammenpressen*, pengodañ stoub ; *die alte Hede entfernen*, distoubañ ; *nach Hede suchen*, stoupa ; *Gewebe aus Hede*, lien stoub g. ; *Werkzeug zum Entfernen der Hede aus den Nähten zwischen hölzernen Schiffsplanken*, distouber g.

heden ag. : porc'hadek, stoubek.

Hederich g. (-s,-) : [louza.] 1. alc'hwezen str., elvezen str., raonell g. ; 2. falscher Hederich, sezv gouez str.

Hedonismus g. (-) : hedonouriezh b., hedonegezh b., hetouriezh b., blizelouriezh b.

hedonistisch ag. : hedonour, hedonegour, hetour, blizelour ; *hedonistischer Utilitarismus*, talvoudelouriezh emgar b.

Hedschra b. (-) : [istor, relij.] Hedjira b., Hidjra b., deroù an hoalad muzulmat g., deroù ar marevezh muzulmat g.

Heer n. (-s,-e) : 1. [lu] lu g. [*liester luioù, luoz*], arme b., armead b., armouù ls., tirlu g. ; *das stehende Heer*, lu diouzh pad g., lu trebadek g. ; *ein Heer aufstellen*, *ein Heer auf die Beine bringen*, sevel un arme, dastum un arme, dastum soudarded ; *ein Heer wieder ausbauen*, adsevel un arme ; *das Heer mobilisieren*, kevodañ an arme ; *ein Heer straff aufbauen*, frammañ un arme ; *Heer mit einer klaren Befehlsstruktur*, arme frammet mat b. ; *die Führung des Heeres übernehmen*, kemer renadur an arme ; *ein Heer vernichten*, dismantrañ un arme, diskolpañ un arme, frigasañ un arme ; 2. [dre skeud.] *ein Heer von*, un armead b., un arme b., ur bern g., un toullad g., ur bochad g., ur maread g., ur stropad g., un troc'had g., un tamm brav a g., ur mor a g., ur morad g., ur bobl a b., ur c'halz a g., un taol bras a g., ul leizh a g., un niver a g., un tolp bras a g., forzh, forzhig, ur pezhiaid g., un hedad g., un tompad g., ur stlabez g., un toullad mat a g., e-leizh a, un engroez g., ur bed a g., ur spont a g., ur c'hardennad b. ; *ein Heer von Ameisen*, un taolad spontus a verien g. / merien hep fin (Gregor) str., merien a-vordilh (a-druilhadoù, a-zruilhadoù, a-zruilh, a-zruilhòù, forzh pegement, na pegement, diouzh an druilh) str., ur bodad merien g., un armead verien b., ur grubuilhad verien b., ur vordilh a verien b. ; *ein Heer von Sorgen bedrückt ihn*, tourmant e-leizh en

deus, burutellet e vez gant pep seurt trubuilhoù, bevañ a ra e-kreiz ur stropad reuziòù, burutellet eo gant ur morad a dourmant, e walch a chane en deus, plouiet eo gant an enkreiz hag an doan, beuzet eo e galon en ur morad a c'hlac'h, o c'houzañv ezwar emañ, o c'houzañv esgoar emañ, o tougen kañvou emañ, emañ o tremen a-dreuz drez ha spern, e zelazhoù en deus, e-kreiz ar poanioù emañ, e-kreiz ar stokadoù emañ ; 3. [mojenn.] *das wilde Heer*, an Hemolc'h Ifern g.

Heerbann g. (-s) : [istor] bann izelañ g. ; *Lehnsherr mit eigenem Heerbann*, marc'hegour bannielek g.

Heeresabteilung b. (-,-en) : [lu] rannad soudarded b., kevrenn b.

Heeresbedarf g. (-s) : [lu] dafar brezel g.

Heeresbericht g. (-s,-e) : [lu] kemennadenn vrezel b., kemennadenn al lu b. ; *lobende Erwähnung im Heeresbericht*, meneg enorus war roll an devezh g. ; *lobend im Heeresbericht erwähnen*, menegiñ gant enor war roll an devezh.

Heeresfolge b. (-,-n) : 1. [istor] bann ar re nobl g., bann an noblañs (Gregor) g. ; 2. [lu] *Heeresfolge leisten*, ober e amzer soudard (e goñje, e goñjeoù).

Heeresführung b. (-) : gourc'hemannerezh milourel g.

Heeresgefolge n. (-s) : [lu] tren hir an arme g., tren vras an arme g., lostad hir an arme g., lostad bras an arme g., lostennad vras an arme b., lostennad hir an arme b., heul bras an arme g.

Heeresgruppe b. (-,-n) : [lu] bagad soudarded g., strollad soudarded g.

Heeresleitung b. (-,-en) : [lu] pennlevierezh al lu g., strollad-gourc'hemann meur g., pennc'hourc'hemannerezh g. ; *Chef der Heeresleitung*, pennjeneral ar sturvod g.

heerespflichtig ag. : [lu] rediet d'ober e goñje, rediet d'ober e servij.

Heeresverwaltung b. (-,-en) : [lu] amaezhiadurezh al lu b., amaezhiadurezh vilourel b., melestradurezh vilourel b.

Heereszelt n. (-es,-e) : tinell-vrezel b.

Heereszug g. (-s,-züge) : [lu] 1. steudad soudarded g., lostad soudarded g., lostennad soudarded b., tren soudarded g. ; 2. taol-brezel g., koulzad brezel g., brezele Kadenn b., ergerzhadeg b., brezeliadenn b., tro-vrezel b., ergerzh-brezel g.

Heerfolge b. (-) : [lu] *Heerfolge leisten*, ober e amzer soudard (e goñje, e goñjeoù).

Heerführer g. (-s,-) : [lu] penn-lu g., penngadour g., pennvrezelour g., penn-arme g.

Heerführerin b. (-,-nen) : [lu] penngadourez b., pennvrezelourez b.

Heergeräte ls. : [lu] dafar brezel g.

Heerlager n. (-s,-) : [lu] kamp arme g.

Heerschar b. (-,-en) : 1. [lu] arme b., armead b. ; 2. [relij.] *die himmlischen Heerscharen*, arme an neñvoù b., meuriad gwenvidik ar re zivarvel g., aelez (aeled) an neñvoù ls., aelez (aeled) ar Baradoz ls.

Heerschau b. (-) : [lu] amweladeg b., amweladenn b., dibunadeg b., dibunadur g., dibunerezh g., moustr g., gweladell b., gwel g., gweladeg b., gweloù ls.

Heerstraße b. (-,-n) : [lu] hent bellourel g. ; *römische Heerstraße*, hent roman bellourel g., hent meur g.

Heerverpflegungsamt n. (-s,ämter) : [lu] merourva al lu g.

Heerwesen n. (-s) : [lu] aferioù al lu ls.

Heerzug g. (-s,-züge) : [lu] 1. steudad soudarded g., lostad soudarded g., lostennad soudarded b., tren soudarded g. ; 2. taol-brezel g., koulzad brezel g., brezelekadenn b., ergerzhadeg b., brezeliadenn b., tro-vrezel b., ergerzh-brezel g.

Hefe b. (-n) : 1. goell g., goell-toaz g., biouel g. ; *frische Hefe*, goell-toaz g. ; *übergärtige Hefe*, goell uhelvervus g. ; *die Hefe treibt*, ar goell a grog (a ra efed), e go emañ an toaz, emañ an toaz o sevel ; *dank der Wirkung der Hefe geht der Teig auf*, ar goell a laka an toaz e go, ar goell a laka an toaz da c'hwezañ ; *dem Teig Hefe zusetzen*, goellañ an toaz ; 2. koc'hien str., lec'hid g., lec'hidenn b., foer g., goulezenn b., goulezennad b., mamm b., mammenn b., gwele g. ; *auf der Hefe ruhender Apfelwein*, sisr war e vamm g., sisr war e wele g. ; *dieser Apfelwein wurde durch Abstich von der Hefe getrennt*, ar sistr-mañ a zo diwar e vamm, ar sistr-mañ a zo diwar e wele ; *auf Hefe gelagertes Muscadet*, muskadig war e wele g. ; 3. [dre skeud.] *den Kelch bis auf die Hefe leeren*, evañ ar c'halirad c'hwerv betek ar berad diwezhañ, evañ ar c'halirad c'hwerv betek al lec'hid, evañ ar c'halirad c'hwerv foer ha razh, evañ ar c'halirad c'hwerv betek an drenkenn ziwezhañ, evañ ar vestl betek ar berad diwezhañ ; 4. *die Hefe des Volkes*, al livastred ls., al lagailhou ls., al lorgnez str., ar jaloded ls., an noueañs b., ar ravalidi ls., ar jalodaj g., stlabez ar bed-holl g., mezh an dud b., ar breinaj g., ar gañsaj g., al lastez str., ar re n'o deus nag onestiz na magadurezh / ar gomun b. / ar bobl displate b. (Gregor), an dud didalvez ls.

Hefebrot n. (-s) : [kegin.] bara goell g., bara goell-toaz g.

Hefegebäck n. (-s,-e) : [kegin.] gwispid go str., gwispid toaz go str.

Hefekeller g. (-s,-) : goellerezh b.

Hefekuchen g. (-s,-) : [kegin.] gwastell c'ho b., gwastell toaz go b., kouign go g., briochn b. ; *mit Rum getränkter Hefekuchen*, baba dre rom g.

Hefepilz g. (-es) : goell g.

Hefeproduktion b. (-) : goellerezh g.

Hefeproduzent g. (-en,-en) : goeller g.

Hefeteig g. (-s,-e) : [kegin.] 1. toaz go g., toaz c'hwezet g. ; 2. [dre astenn.] goell g., goell-toaz g. ; 3. [dre skeud.] *aufgehen wie Hefeteig*, strujañ, profitañ, kreñvaat, kreskiñ fonnus, fonnaat, fonnaaat, fonnañ, darc'hav, darc'haouiñ.

Hefeteilchen n. (-s,-) : [kegin.] gwastellig c'ho b., gwastellig toaz go b.

Heft n. (-s,-e) : 1. kaier g., kaierad g., karned g., strobod g., levrig g., teuliad g., feskenn b., feskennad b., levrenn b., levrennig b., kelaouenn b., rollenn b., dastumadenn b. ; *ein Heft nähen*, *ein Heft binden*, gwriat ur c'haijer ; *in das gute Heft einschreiben*, adskrivañ fraezh ha skaer war e gaier ; *in mehreren Heften erscheinen*, dont er-maez (bezañ embannet) e meur a levrennig ; *ein Heft Gedichte*, un teskad barzhonegoù g., un dastumad barzhonegoù g., ur barzhaz g., ur c'haijerad barzhonegoù g. ; [kazetennoù] *Fortsetzung im nächsten Heft*, kendalc'h en niverenn a zeu, heuliad en niverenn a zeu, da vezañ kendalc'het en niverenn a zeu, da genderc'hel en niverenn a zeu ; 2. troad g. ; *das Heft eines Messers*, troad ur gontell g. ; *ein Heft an ein Messer setzen*, *ein Messer mit einem Heft versehen*, troadañ ur gontell, lakaat un troad d'ur gontell ; *das Heft eines Messers abnehmen*, didroadaañ (distroadañ) ur gontell ; *das Heft des Messers geht ab*,

distroadañ a ra ar gontell ; *Aufstecken eines Heftes auf ein Messer*, Anbringen eines Heftes an ein Messer, troadur ur gontell g. ; *mit einem Heft versehen sein*, bezañ troadek ; [dre fent] *ein Messer ohne Klinge, an dem das Heft fehlt*, ur gontell hep lavnenn na troad ; 3. *das Heft des Schwertes*, dormell ar c'heze b., dorm ar c'heze g., dormlec'h ar c'heze g., lec'h-dorm ar c'heze g., lec'h an dorm g. ; 4. [dre skeud.] *das Heft in der Hand haben*, bezañ gant an-unan ar gontell hag an dorzh, bezañ al letern hag ar gouloù gant an-unan, kas ar penn hag an troc'h, bezañ e penn an traou, bezañ e penn ar jeu, bezañ e penn an abadenn, bezañ ouzh ar stur, bezañ an dorm gant an-unan, delc'her penn ar vazh, bezañ ar stur gant an-unan ; *das Heft der Regierung ergreifen*, kemer ar galloud, kemer penn an traou, kemer ar stur etre e zaouarn.

Heftchen n. (-s,-) : 2. kaierig g., karned g., levrennig b., levrig g., kelaouennig b., kannadig g. ; 2. sac'hig g. [*liester sac'higoù*] ; *ein Heftchen Streichhölzer*, *ein Heftchen Zündhölzer*, ur sac'hadig alumetzez g.

heften V.k.e. (hat geheftet) : 1. [moull.] strolañ, strobañ, gwriat, keinañ, krafañ ; *ein Buch heften*, strolañ pajennou ul levr, frammañ pajennou ul levr, gwriat ul levr ; 2. [gwiad.] *einen Saum heften*, rouezwriat ur pleg, krafañ ur gourem da c'hortoz, diazezañ ur gourem (Gregor), gwriat ur gourem dreist-penn-biz, braswriat ur gourem ; 3. pegañ, pikañ ; *jemandem einen Orden an die Brust heften*, lakaat ur vedalenn ouzh bruched u.b., pegañ ur vedalenn ouzh bruched u.b., medalennañ u.b. ; 4. [dre skeud.] *den Blick (die Augen) auf etwas (ak.) heften*, na dennañ lagad ebet diwar udb, derc'hel da sellet ouzh udb, bezañ e zaoulagad o parañ war udb., parañ (V.k.e) e zaoulagad war udb., sellet a-bann ouzh udb, sellet a-bik ouzh udb, sellet par ouzh udb, derc'hel e zaoulagad par war udb., daoulagata udb, sellet pik ouzh udb, debriñ udb gant e sellou, bezañ e zaoulagad o rigadella war udb.

V.em. : **sich heften** (hat sich (ak.) geheftet) : 1. [sellou] *sich (ak.) auf jemanden heften*, parañ war u.b. ; 2. *sich (ak.) an jemanden heften*, chom a-grap ouzh u.b., chom stag ouzh u.b., en em zelc'hel ouzh u.b., delc'her peg en u.b. ; 3. *sich (ak.) an jemandes Fersen heften*, *sich (ak.) jemandem an die Fersen heften*, mont kammed ouzh kammed a-dreñv u.b., delc'her stag ouzh u.b., derc'hel stag d'u.b., delc'her tost d'u.b. (war u.b.), delc'her kloz war (ouzh) u.b., enkañ u.b., delc'her tenn d'u.b., delc'her tenn war u.b., heuliañ u.b. kammed-hakkamed, dont kerken (kerkent) ha troad u.b., dont kerken (kerkent) ha seulioù u.b., heuliañ u.b. a-dost, mont war seulioù u.b., bezañ (kerzhet) war seulioù u.b., dont war seulioù u.b., chom peg ouzh solioù u.b., bezañ atav war chouk u.b., bezañ atav a-istribilh ouzh u.b., lostañ u.b., ober ki bihan d'u.b., bezañ evel ur c'hi bihan war-lerc'h u.b., chom war seulioù u.b., dispenn roudenn u.b., dispenn roudou u.b., bezañ atav e lagad war u.b., na zispegañ diouzh u.b., bezañ war seulioù treid u.b. (Gregor).

Heften n. (-s) : 1. krafañ g. ; 2. [gwiad.] krafañ g., brazwriat g., rouezwriat g.

Hefter g. (-s,-) : 1. renkell b. ; 2. skrafennerez b., kraferez b.

Heftfaden g. (-s,-fäden) / **Heftgarn** n. (-s,-e) : neudenn rouezwriat b., neudenn vraswriat b. ; *die Heftfäden aus etwas herausziehen*, digrafañ udb.

heftig ag. : 1. feuls, taer, rust, gouez, garv, tik, herrus, kivioul, tagus, ribus, rep ; *heftige Vorwürfe*, rebechoù c'hwerv ls. ; *heftige Worte*, komzoù feuls ls. ; *ein heftiger Fußtritt*, ur c'hivioul a daol botez g., ur mell taol botez g., ur makez taol

botez g. ; *heftiger Schlag*, taol distaget kras g., c'hwistad g., lop g., fiblad g., freilhad g., kotad g., takad g., taol yac'h g., bazhad b., gwall daol g., pezh mell taol g., taol rust g., taol kreñv g., taol kalet g., babuenn b., fiezenn b., katarenn b., kistinenn b., taol kivioul g., ur c'chivioul a daol g. ; *heftige Sportarten*, sportou taer ls. ; *leicht heftig werden*, bezañ tomm e benn, bezañ ur penn tomm, bezañ brizh, bezañ uhel an dour en e eien, bezañ uhel an eien en an-unan, bezañ frondennek, bezañ tost e dog d'e benn, bezañ prim da fuloriñ, bezañ taer da fuloriñ, kaout gwad mui eget bihan, kaout gwad dindan e ivinoù, bezañ gwad berv en an-unan, bezañ ar gwad o virviñ en e wazhied, mont buan ar revr war ar chouk gant an-unan (e *revr war e chouk gantañ*, *he revr war he chouk ganti h.a.*), bezañ ur paotr diouzhtu, bezañ fourradus, bezañ taer da vont droug en an-unan, bezañ taer evel an tan, bezañ taer da vrouezañ, bezañ rust an troc'h gant an-unan, bezañ ur spered intampius a zen, glazañ evit an disterañ tra, bezañ un den bouilhus (Gregor) ; es kam zu einer heftigen Auseinandersetzung, tomm e voe ar soubenn ; als die Schlacht am heftigsten war, p'edo an emgann en e greñvañ, p'edo kreñvañ an emgann ; *heftiger Beschuss*, tennadeg stank (fonnus) ha diastal b., tennou stank ls. ; von beiden Seiten kam ein heftiges, fortwährendes Feuer, an tennou fuzuilh a yae hag a zeue, n'eo ket diouzh kont - an daou du a denne ha n'eo ket dre gont - eus an daou du e fuc'he stank an tennou ; *heftige Stimmen waren zu hören*, skiltroù mouezh a veze klevet ; ein heftigerer Windstoß hätte das Gemäuer beinahe zum Sturz gebracht, un taol avel gwashoc'h a vennas diskar ar mogerioù ; 2. birvidik, leskidik, bouilh ; *heftige Liebe*, karantez virvidik (leskidik) b. ; *heftige Leidenschaft*, birvilh g., entan bouilh g. ; *heftiger Widerstand*, enebiezh arloup b., eneberezh taer g., harz arloup g., harz taer g. ; *heftigen Widerstand leisten*, en em zifenn d'ar mud, harpañ start ouzh u.b./fdb. ; er musste gegen heftigsten Widerstand kämpfen, ne voe ket nebeut a gontroliezh en devoe da c'houzañ, tenn-spontus e voe ar gontroliezh en e enep, ret e voe dezhañ tremen a-dreuz prez ha sperrn ; 3. kriz, gardis, divlas, kalet, skrijus, garv, terrapl, disaour, divat ; *heftige Schmerzen*, poanioù kriz ls., poanioù araj ls., poanioù disaour ls., poanioù grizias ls., poanioù dreist ls., poanioù divat ls., poanioù kalet ls., poanioù skrijus ls., poanioù garv ls., poanioù terrapl ls., poanioù lemm ls., poanioù gardis ls., poanioù divlas ls., poanioù bras ls. ; an *heftigen Schmerzen leiden*, bezañ bec'hiet a zrougoù, bezañ poazh gant ar boan, reuziñ poanioù ifern, reuziñ poanioù disaour, reuziñ poanioù divat, reuziñ poanioù grizias, reuziñ poanioù dreist, bezañ taget gant ur boan ifern, kouezhañ gloazioù kreñv war an-unan, poaniañ da grial, kaout poan da grial, diwaskañ poanioù skrijus, gouzañ poanioù kriz, diwaskañ poanioù araj, diwaskañ poanioù garv, diwaskañ poanioù kalet, bezañ malet gant ar c'hoaz, bezañ poanioù kriz o hegall ouzh an-unan, bezañ poanioù kriz ouzh e waskañ, bezañ gwasket da vat ; er musste drei Monate lang an *heftigen Schmerzen leiden*, tri miz e oa bet o tennañ diouti, tri miz e oa bet o jahinañ gant poanioù araj ; *heftige Schmerzen fesselten sie ans Bett*, dalc'het e oa war he gwele gant ar jahin ; er hat heftige Bauchschmerzen, gant al laerez emañ, bez' en deus gwentl a ro dezhañ poanioù skrijus ; 4. bras, kreñv ; *heftiges Fieber*, terzhienn domm b., terzhienn jonisk b., terzhienn alter b., terzhienn vras b., terzhienn c'hrizias b., kleñved-tomm g. (Gregor) ; [sport, labour] intensive und heftige Leistung, forsadenn b., taol

diskrap g. ; 5. *heftiger Sturm*, reklom g., barr-amzer fourradus g., barr-amzer kivioul g., rugenn b., tourmant ruz g. ; *heftiges Gewitter*, barrad arnev dall g., barrad arnev diroll g., barrad arnev kivioul g. ; *heftiger Regen*, glav druz (stank, pounner, fonnus, puilh, stok) g., pilad-glav g., pilad-dour g., glav-pil g., glav-pil-polos g., glav forzh pegement g., glav ken-ha-ken g., glav ken-ha-kenañ g., glav mui-pegen-mui g., glav gwazh-pegen-gwazh g., glav n'eus forzh pegement g., un dourbil a c'hlav g. ; *heftige Schneefälle*, kaouadoù erc'h fonnus ha stank ls., kaouadoù erc'h puilh ls., kaouadoù erc'h forzh pegement ls., kaouadoù erc'h ken-ha-ken ls., kaouadoù erc'h ken-ha-kenañ ls., kaouadoù erc'h mui-pegen-mui ls., kaouadoù erc'h gwazh-pegen-gwazh ls., kaouadoù erc'h n'eus forzh pegement ls. ; 6. nerzhus, kreñv, krenn, kalet ; *kurzer heftiger Schlag*, taol krenn g. ; durch kurzes und heftiges Ziehen, gant un taol sach-frap, gant un taol sach krenn, gant ur frapadenn vat, gant ur vec'hadenn war ar gordenn, a-daol-krenn, a-daol-trumm. Adv. : 1. feuls, taer, mort, rust, kivioul, kreñv, kalet ; er zog ihn immer heftiger an den Haaren hin und her, sachan a rae war e vlev o kas ha digas anezhañ gwashoc'h-gwazh ; an etwas (dat.) heftig ziehen, difrapañ ubd., ober ur sachadenn genn war ubd, ober ur frap krenn war ubd ; kurz und heftig ziehen, ober ur frap krenn, ober ur sach krenn ; sich (ak.) heftig schlagen, bezañ kann ar gurun etrezo, en em ziframmañ evel chas, en em gannañ kriz, en em gignat ; *heftig zuschlagen*, bezañ pounner e zorn, skeiñ kalet, skeiñ kreñv, skeiñ c'hwek, lopañ, skeiñ put, skeiñ feuls, darc'haouiñ start, darc'haouiñ kalet, skeiñ a-dribilh, skeiñ a-fardeglev, skeiñ a-dro-jouez, skeiñ a-dro-chouk, skeiñ mort, skeiñ taer ; *heftig gegen die Tür hämmern*, skeiñ war an nor a-daoladou, skeiñ mort war an nor, skeiñ taer war an nor, skeiñ feuls war an nor, strapañ an nor, torbilat war an nor, darc'haouiñ an nor rust, hejañ ha dihejañ an nor, hejañ feuls an nor, horjellañ rust an nor, stekiñ-distekiñ ouzh an nor, lopañ war an nor, ober lopoù war an nor, lopata war an nor, skeiñ a-dribilh war an nor, skeiñ a-fardeglev war an nor, skeiñ taolioù pounner ouzh an nor ; es regnet immer heftiger, gwashaat a ra d'ober glav, gwashaat a ra ar glav d'ober, ar glav a gresk d'ober, ar glav a stourm gwazh eget kent, kreskiñ a ra d'ober glav, kreskiñ a ra ar glav d'ober ; der Regen fällt heftiger denn je, ar glav a daol gwazh eget kent, ar glav a daol ken gwazh ha biskoazh, ar glav a stourm gwazh eget kent, skeiñ a ra ar glav ken a fust, dour a ra gwashañ ma c'hall, glav a ra par ma c'hall, glav a ra pellañ ma c'hall, gwashaat a ra d'ober glav, foetañ a ra ar glav gwazh eget kent, ar glav a daol forzh pegement, glav a ra ken-ha-ken, glav a ra ken-ha-kenañ, glav a ra kenañ-kenañ, ar glav a daol mui-pegen-mui, ar glav a daol gwazh-pegen-gwazh, ar glav a daol n'eus forzh pegement ; 2. *heftig schmerzen*, degas poanioù kriz, ober droug spontus ; 3. er blutete heftig, dont a rae ar gwad a vervadennou bras eus e c'houli, koll a rae e wad ken a silhe, e wad a ruihe a-flav, e wad a rede a-boullad (a-radenn, a-riolenn), redek a rae fonnus e wad eus e c'houli, e wad a rede evel ur vammenn, skuilhañ a rae e wad a-boullad, skuilhañ a rae puilh e wad, diruilhal a rae ar gwad diwar e c'houli, dilañsañ a rae ar gwad diouzh e c'houli, plomañ a rae e wad evel ur gorzenn, bouilhoù gwad (bouilhadoù gwad) a strinke eus e c'houli, ar gwad a zerede a vouilhoù bras eus e c'houli, strinkañ a rae e wad gant puilhentez, gwall galz a wad a golle ; 4. *heftig weinen*, gouelañ dourek (druz, forzh, gwalch' e galon), skuilhañ pezh a gar daeroù, skuilhañ daeroù puilh, skuilhañ ur mor a zaeroù, difronkañ ; *heftig protestieren*, krial forzh ; 5. die beiden

Passanten stießen heftig zusammen, nerzh ar stok etre an daou dremeniad a oa bet spontus ; **6.** a-gas, hardizh, her, mort, taer ; *am Gipfel peitschen mir Wolken heftig entgegen*, bagadoù koabr a c'hwist en-dro din war beg ar menez ; *er hat heftig an der Tür gerüttelt*, difretet en doa an nor ken e foeltre, skoet en doa mort war an nor, skoet en doa taer war an nor, skoet en doa feuls war an nor, strapet en doa an nor, torbilet en doa war an nor, darc'haouet en doa an nor rust, hejet ha dihejet en doa an nor, hejet hardizh en doa an nor, hejet feuls en doa an nor, lopet en doa war an nor, graet en doa lopoù war an nor.

Heftigkeit b. (-) : taerder g., taerded b., taerjenn b., feulster g., bevder g., bividigezh b., berv g., brouez b., bouilhded b., bouilhder g., gred g., gouezded b., herrder g., herrded b., intampi g.

Heftklammer b. (-,n) : gwaskig g., stagell b., skrafenn b., kraf g.

Heftmappe b. (-,n) : teuliad g., renkell b.

Heftmaschine b. (-,n) : skrafennerez b., skraferez b., kraferez b.

Heftpflaster n. (-s,-) : [mezeg.] sparadrap® g., palastrig-peg g., telt g., teñs g., ruban spieg g., liennenn-chouli pegus b., sezenn begus b., sezenn chouli pegus b., taftas gomet g., taftas saoz g.

Heftschweißer g. (-s,-) : [tekñ.] beger g. [*liester begerien*].

Heftzwecke b. (-,n) : [tekñ.] tach-meud g., tach plat g. ; *eine Heftzwecke eindrücken*, sankañ un tach-meud ; *mit Heftzwecken befestigen*, stagañ gant tachoù plat (gant tachoù-meud), tachañ.

Hege b. (-) : **1.** gwarezadur g., gwarez g. ; **2.** [dre skeud.] *jemanden in Hege und Pflege nehmen*, ober tost war-dro u.b., damantiñ d'u.b., damantiñ u.b., kaout damant d'u.b., plediñ gant (ouzh) u.b., pleal gant u.b., intent ouzh u.b., soursial ouzh u.b., kemer preder gant u.b., prederiañ u.b., lakaat u.b. da goñfortiñ, ober chalantiz d'u.b., cherisañ u.b., ober brav d'u.b., mont brav d'u.b., ober flourig d'u.b., ober evezh d'u.b., kaout prederi ouzh u.b., lakaat e amzer hag e boan e ser u.b., diskouez chastre gant u.b., kemer charre gant u.b., moumounañ u.b., kaezañ u.b., kaezhigañ u.b., glochat d'u.b., ober gloch d'u.b., loloiñ u.b., menoniñ u.b.

Hegelianer g. (-s,-) : [preder.] hegelian g., hegelour g.

Hegelianerin b. (-,nen) : [preder.] hegelianez b., hegelourez b.

hegelianisch ag. : hegelian, hegeliat, hegelour.

Hegelianismus g. (-) : hegelouriez b., hegelezech b.

Hegemeister g. (-s,-) : gward-koad g., forestour g., suward g., forecher g.

Hegemonie b. (-,n) : hegemoniezh b., pennvestroniezh b., pennatrouniezh b., dreistelezh b., pouez-dreist g., pennholierezh g.

hegemonisch ag. : pennholier, hegemonek.

hegen V.k.e. (hat gehegt) : **1.** [barzh.] *einen Garten hegen*, kaeañ (kaeliañ, garzhañ) ul liorzh ; **2.** [dre astenn.] gwareziñ, diwall, mirout, intent ouzh, ober war-dro, aesaat ; *das Wild hegen*, diwall ar jiboez, ober an evezh d'ar jiboez ; *jemanden hegen und pflegen*, kaout prederi ouzh u.b., ober brav d'u.b., mont brav d'u.b., ober flourig d'u.b., ober chalantiz d'u.b., lakaat u.b. da goñfortiñ, cherisañ u.b., diskouez chastre gant u.b., lakaat e amzer hag e boan e ser u.b., kemer charre gant u.b., ober tost war-dro u.b., damantiñ d'u.b., damantiñ u.b., kaout damant d'u.b., plediñ gant (ouzh) u.b., pleal gant u.b.,

intent ouzh u.b., soursial ouzh u.b., kemer preder gant u.b., prederiañ u.b., ober evezh d'u.b., aesaat u.b., moumounañ u.b., kaezañ u.b., kaezhigañ u.b., glochat d'u.b., ober gloch d'u.b., loloiñ u.b., menoniñ u.b. ; **3.** magañ ; *für jemanden zärtliche Gefühle hegen*, kaout teneridigezh en andred u.b., kaout joa ouzh u.b. ; *eine Hoffnung hegen*, magañ (derc'hel) spi ; *Hass gegen jemanden hegen*, *einen Groll gegen jemanden hegen*, kaout (goriñ, magañ, derc'hel) kaz ouzh u.b., goriñ (magañ, derc'hel) kasoni ouzh u.b., goriñ (magañ, derc'hel) ur gasoni enep u.b., kasaat u.b., magañ droukrañs ouzh u.b., bezañ leskidik war-lerc'h u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., derc'hel kasoni diwar u.b., mirout greun ouzh u.b., mirout greunenn ouzh u.b., kaout greun ouzh u.b., kaout greunenn ouzh u.b., bezañ fachet kruel ouzh u.b. ; *jemandem gegenüber immer noch Ressentiments hegen*, chom gant an-unan ergan e-keñver u.b. ; *eine tiefe Abneigung gegen jemanden hegen*, magañ un tamm mat a gaz en an-unañ e-keñver u.b. ; *eine Abneigung gegenüber jemanden hegen*, erezin ouzh u.b., glazañ ouzh u.b., kaout erez ouzh u.b. ; *Zweifel hegen*, arvariñ (war udb/u.b.), chom war var (eus udb/u.b.), bezañ war var, magañ (goriñ) douetañs (disfiz, diskred), kaout un douetañs bennak, lakaat mar, kaout douetañs, bezañ en entremar, kaout c'hwen en e loeroù, bezañ en arvar diwar-benn udb, derc'hel douetañs diwar-benn udb ; *viele Leute hegten ihm gegenüber ein gewisses Misstrauen*, e disfiz e oa da galz a dud ; *manche fingen an, Zweifel an den Absichten der Leitung zu hegen*, hiniennoù a oa deuet da zisfiziout diwar-benn dezev o renerien, lod 'zo a oa savet douetañsoù en o spered a-zivout dezev o renerien.

Heger g. (-s,-) : **1.** mirour g., gward g., gwarezour g. ; **2.** [dre astenn.] gward-koad g., forestour g., suward g., forecher g.

Hegewald g. (-s,-wälde) : mirva g., gwarezva g., koad gwarezet g.

Hegezeit b. (-,en) : **1.** chase serr g. ; **2.** pesketaezezh serr g., mare an teurel greun evit ar pesked g., mare ar greuniañ evit ar pesked g.

Hehl n./g. (-s) : kuzherezh g., kuzh g., goloerezh g. ; *kein (keinen) Hehl aus etwas machen*, diskouez udb en deiz anat, lakaat udb splann a-wel, na glask kuzhat udb, lakaat udb anat war-wel, na devel war udb ; *ohne Hehl, hep kuzh seurt ebet, diflatr, gwirion ; ich werde euch gegenüber keinen Hehl daraus machen, dass mir so etwas missfällt*, ne guzhin ket ouzhoc'h e tisplij kement-se din.

hehlen V.k.e. (hat geheilt) : **1.** kuzhat, skoachañ, koach, tevel war ; **2.** [gwir] tuañ, skoachañ, mirout ; *Diebesgut gehelen*, tuañ traouù laeret.

Hehlen n. (-s) : tuerezh g., tuoni b., tuadenn b.

Hehler g. (-s,-) : tuer g., tuonier g., P. paotr ar sac'h g. ; *der Hehler ist so gut als der Stehler, der Hehler ist so gut wie der Stehler, der Hehler ist nicht besser als der Stehler*, ken gwazh eo an hini a zalc'h ar sac'h hag an hini a laka e-barzh, ken fall (ken laer) eo an hini a zalc'h ar sac'h evel an hini a laka e-barzh.

Hehlerei b. (-,en) : tuoni b., tuerezh g., tuadur g., tuadenn b. ; *er wurde wegen Hehlerei verurteilt*, kondaonet e oa bet evit bezañ bet tuet traouù laeret (evit bezañ bet skoachet traouù laeret, evit bezañ bet miret traouù laeret) ; *Personenhehlerei*, bodenn b. ; *Sachhehlerei*, tuerezh traouù laeret g.

Hehlerin b. (-,nen) : tuerez b.

Hehlerversteck n. (-s,-e) : tuadenn b.

Hehlugut n. (-s,-güter) : tuadenn b.

hehr ag. : [barzh.] meurdezus, meurdedus, uhelek, meur, kehelus, real.

hei estl. : hopala !

Heia b. (-,-s) : lala g., nañv-nañv g., toutou g., chouchouk g., chouchig g. ; *Heia machen, in die Heia gehen*, mont d'an toutou, mont d'ober toutou, mont d'ober toutouig, mont d'ober nañv-nañv, mont d'al lalla, mont d'e lalla, mont da lalla, mont d'ar chapel wenn, mont da Gerhun, mont da Gerroc'h, mont d'ober chouchig / mont d'ober chouchouk (Gregor).

Heiabettchen n. (-s,-) : toutou g., lalla g., nañv-nañv g., chouchouk g., chouchig g.

heida estlamm. : hopala !

Heide¹ g. (-n,-n) : pagan g., paian g., jentil g., bugel teñvalijenn ar gaou g., mab an deñvalijenn g., Yann digredenn g. ; *die Heiden*, ar baganed ls., ar baianed ls., an dud divadez ls., mibien an deñvalijenn ls. ; *zu Heiden werden*, paganaat ; *zu Heiden machen*, paganaat ; *der Kampf der Kirche gegen die Heiden*, brezel ar gristenien a-enep ar baganed g., brezel ar Groaz a-enep ar Bed g. ; [dre skeud.] er ist stark wie ein Heide, ken kreñv eo ha pevar, kreñv eo evel un tarv, ken nerzhus eo hag ur marc'h, kreñv eo evel ur marc'h, hennezh n'eus muzul ebet d'e nerzh, hennezh a zo un den kreñv a'l c'reñvañ.

Heide² b. (-,-n) : 1. lann b. [*lester lannoù / lanneier*], lanneg b. [*lester lannegi / lannegoù / lanneier*], lannegad b., lannell b., brugeg b. [*lester brugegi / brugegoù*], brug g., gwaremm b. [*lester gwaremmoù, gwaremmeier, gwerimier*], gwaremmad b. ; *Marienfäden hängen in der Heide rum*, steuñvet eo ar wennig war al lann ; *ringsum gibt's nur Heide*, al lann a c'holo an avaez ; 2. [*louza.*] brug str. ; *Heiden*, erikeged ls. ; *graue Heide*, boked-lann g., brug melen str., brug gwenn str. ; *Wimperheide*, brug ruz str.

Heideblume b. (-,-n) : [*louza.*] brug str.

Heideerde b. (-) : douar brug g.

Heidefeld n. (-s,-er) : [*louza.*] lann b. [*lester lannoù / lanneier*], lanneg b. [*lester lannegi / lannegoù / lanneier*], lannegad b., brugeg b. [*lester brugegi / brugegoù*], gwaremm b. [*lester gwaremmoù, gwaremmeier, gwerimier*], gwaremmad b., brug g.

Heidekorn n. (-s) : [*louza.*] gwinizh-du str., ed-du str.

Heidekraut n. (-s,-kräuter) : [*louza.*] brug str. ; *reich an Heidekraut*, brugek ; *ein Büschel Heidekraut*, ur bod brug g. ; *die Blüten des Heidekrauts*, kleierigoù ar brug ls. ; *mit Heidekraut bewachsen*, mit Heidekraut bestanden, brugek ; *ein Gelände vom Heidekraut befreien*, das Heidekraut aus einem Gelände entfernen, dirvugañ un dachenn.

Heidekrautgewächs n. (-es,-e) : [*louza.*] plant eus ar genad *Erica* str., erikeg g. ; *Heidekrautgewächse*, erikeged ls.

Heidekrautpflanze b. (-,-n) : brugenn b. [*lester brugennoù, brug*].

Heidekrautzweig g. (-s,-e) : brugenn b. [*lester brugennoù*], breun brug str.

Heideland n. (-s,-länder) : [*louza.*] lann b. [*lester lannoù / lanneier*], lanneg b. [*lester lannegi / lannegoù / lanneier*], brugeg b. [*lester brugegi / brugegoù*], gwaremm b. [*lester gwaremmoù, gwaremmeier, gwerimier*], gwaremmad b., brug g.

Heidelbeere b. (-,-n) : [*louza.*] 1. [plant] lus du str., lusenn zu b., lus str., lusenn b., P. kignez polikan str. ; 2. [frouezh] lusenn b. [*lester lusennou, lus*] ; *Heidelbeeren pflücken*, lusa g.

Heidelbeerkraut n. (-s) : gwez-lus str., bod lus g., plant lus str.

Heidelbeerplücker g. (-s,-) : lusaer g.

Heidel erleche b. (-,-n) : [*loen.*] alc'hwedder-gwez g. [*lester alc'hwedder-gwez*].

Heidemehl n. (-s) : bleud ed-du g., ed-du g. ; *einen Teig aus halb Heide- und halb Weizenmehl anfertigen*, ober toaz gant bleud ed-du ha gwinizh daouhanter ; *feinstes Heidemehl*, flour gwinizh-du g., ar flour eus an ed-du g., flourenn ar bleud gwinizh-du b.

Heidenachtigall b. (-,-en) : [*loen.*] alc'hwedder-gwez g.

Heidenangst b. (-) : P. aon du g., milaoñ g., aon ruz g., korfad aon g. ; *jemandem eine Heidenangst einjagen*, stravagañ u.b., teuler spouron e kalon u.b., plantañ milaoñ en u.b., ober (lakaat) milaoñ d'u.b., spontañ u.b., lakaat aon du da sevel e kalon u.b., lakaat aon du da sevel gant u.b., ober ur pezh kofad aon ruz d'u.b., reiñ ur pezh mell spont d'u.b., fromañ u.b., ober from d'u.b., spouronañ u.b., spourailhañ u.b., braouac'hïñ u.b., espoluiñ u.b., lorçhañ u.b., efreizhañ u.b., euzhiñ u.b., areuzhiñ u.b., estlammiñ u.b., strabouilhat u.b., spontailhañ u.b., kas ur pezh mell lorçhad d'u.b. ; *er hat eine Heidenangst*, bihan eo e galon, krenañ a ra gant an aon, skoet eo gant an derzhienn-skeud, hennezh a zo c'hwen en e loeroù, hennezh a glev c'hwen en e loeroù, hennezh a sant c'hwen en e loeroù, hennezh a sav c'hwen en e loeroù, savet ez eus flaer en e loeroù, hennezh a zo flaer en e vragoù, krizañ a ra e chouk, hennezh a zo moan e foñs, hennezh a zo moan e revr, o foerañ emañ, treant a zo gantañ / emañ gant ar gloazoù (Gregor), dindan e aon emañ, gant e aon emañ, war aon emañ, diwar aon emañ, bec'h a zo warnañ, e bec'h emañ, bec'h a zo war e chaosoù, n'eo ket c'hwezet dezhañ, diaes eo evel en ur roched reun, moan eo an traoù gantañ, moan eo e revr gantañ, moan eo e wadegenn, sec'hañ a ra gant ar spont, kaoc'h tomm a zo en e vragoù, melre a zo gantañ, aoniñ a ra.

Heidenarbe b. (-,-n) : [*louza.*] tonenn b.

Heidenbild n. (-s,-er) : idol g.

Heidengeld n. (-s) : [dre skeud.] P. tousegad brav a arc'hant g., pochad mat a arc'hant g., arc'hantou bras ls., arc'hant bras g., dornad brav a arc'hant g., poullad brav a arc'hant g., pezhiad moneiz g., somm vras a arc'hant b., barlennad arc'hant b., sammad gouest g., sammad bravik a-walc'h g., boujedenn bravik a-walc'h b., tamm mat a voujedenn g. ; *das kostet ein Heidengeld*, koustañ a ra un domad mat (un tousegad brav, ur pochad mat, ur voujedenn bravik a-walc'h) a arc'hant, kement-se a goust un tamm mat a voujedenn, kement-se a goust arc'hant bras, kement-se a goust ur garrigellañ arc'hant, kement-se a goust arc'hant mat, kement-se a goust ur pezhiad moneiz, kement-se a goust ur varlennad arc'hant, kement-se a goust ur sommad gouest, kement-se a goust ur sommad bravik a-walc'h, kement-se a goust ur somm vras a arc'hant, kement-se a goust pikez, ker-ruz eo, ker-du eo, ker-daonet eo, ker-divalav eo, dreist da ger emañ an dra-se, ker dreist eo an dra-se, ruz eo, an tan a zo war an dra-se, divezh eo ar priz anezhañ, direzon eo ar priz anezhañ, ken ker ha pebr da veurlarjez eo, ur rivin eo, an hanter re ger eo, er-maez a briz emañ an dra-se, dibriz eo an dra-se, un dirañson e koust an dra-se, koustañ a ra ker, koustañ a ra hir, mont a ra da ger, mont a ra ker, sevel a ra da ger, dont a ra da ger.

Heidenkrach g. (-s) / **Heidenlärm** g. (-s) : jilivari g., cholori b., talabao g., jabadao g., tourni b., boulorgn g., streuvell bras b., talabard g., freuz g., tousmac'h g., keusteurenn b., diframm g., chalami g., bourbl b., todilhon g., todion g., sabat g., ur chaok

hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar sabat, toumpi b., fourgas g., hemolc'h spontus g., tolompi spontus g., reuz g., bioc'henn b., foar b., hobit g., tregern b., safar g., intampi g., ruga g. ; *ein Heidenlärm*, un trouz ifern g., un trouz bouzarus g., un trouz gwashoc'h eget ar raned a son ar bal d'ar gorriganed g., un trouz an diaoul, un trouz a'n ifern, un todion a'n diaoul, un todilhon g., ur sabat g., ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar sabat, ur fourgas spontus g., un tolompi spontus g., ur you hag un hemolc'h spontus, ur c'harnaj g., un trouz da vouzarañ ur pothouam g., un trouz ar mil diaoul g., ur c'hri hag un trouz da vouzarañ ar vro, ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar sabat, ur safar gouest da vouzarañ un engroeziad tud g., un ifern dinasket g. ; *einen Heidenlärm machen, einen Heidenkrach machen*, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gerniel, ober an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, ober un trouz a'n diaoul, ober un trouz a'n ifern, ober un todion an diaoul, ober todion, tourrial, toumpial, cholorial, todioniñ, sabatiñ, ober ur reuz spontus, bezañ un tolompi spontus gant an-unan.

Heidenleben n. (-s,-) : buhez diroll ha didailh b., fall vuhez b., buhez direizh b., buhez dizordren b., buhez dirolllet b., buhez direol b., buhez diboellet b., riboderezh g., roulerezh g., gastaouerezh g., diroll g., dirollerezh g., dirollamant g., bordelerezh g., gadalezh b., oriadezh b., bambocherezh g., pitaouerezh g.

heidemäßig ag. : [dre skeud.] P. divent, ramzel, pikol ..., mell ..., spontus, bras kenañ-kenañ, bras-spontus.

Adv. : abominapl, spontus.

Heidenmehl n. (-s) : bleud ed-du g., ed-du g. ; *einen Teig aus halb Heiden- und halb Weizenmehl anfertigen*, ober toaz gant bleud ed-du ha gwinizh daouhanter ; *feinstes Heidenmehl*, flour gwinizh-du g., ar flour eus an ed-du g., flourenn ar bleud gwinizh-du b.

Heidenröschen n. (-s,-) / **Heidenröslein** n. (-s,-) : [louza.] roz-ki str., roz-agroaz str., roz-gouez str., agroaz str.

Heidenskandal g. (-s,-e) : freuz ha reuz g., cholori b., talabao g., jabadao g., tabac'h g., diframm g., tousmac'h g., tourni b., todilhon g., todion g., sabat g., ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar sabat, toumpi b., fourgas g., salamantenn b., ur you hag un hemolc'h spontus, karnaj g., bosenn b., un todion an diaoul, un trouz an diaoul g., un tolompi spontus g.

Heidenspaß g. (-es) : sac'had plijadur g., fourrad plijadur g., korfad plijadur g., reuziad plijadur g., revriad plijadur g., barrad plijadur g., misi g. ; *es hat einen Heidenspaß gemacht*, bourrañ hor boa graet gant an dra-se, ur misi e oa bet ober an dra-se, ur misi hor boa bet ober an dra-se, kemeret hor boa bordur en dra-se, kavet hor boa hor pleustr gant an dra-se, un abadenn blijadur e oa bet ober an dra-se, se en doa roet ur barrad plijadur din, ur mor a blijadur hor boa bet gant an dra-se, kemeret hor boa hon ebat gant kement-se, bourrañ hor boa graet ouzh an dra-se.

Heidenspektakel g. (-s,-) / **Heidentheater** n. (-s,-) : portez g., gwall abadenn b., gwall reuz g., talabao g., jabadao g., tourni b., freuz g., keusteurenn b., tousmac'h g., diframm g., chalami g., bourbl b., todilhon g., todion g., sabat g., ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar sabat, toumpi b., fourgas g., hemolc'h spontus g., bioc'henn b., foar b., todion an diaoul g., todion ar mil diaoul g., an diaoul hag

e gern, tolompi spontus g. ; *im Winter war es ein Heidentheater, sie in die Schule zu schaffen*, ur portez e oa bet kas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, ur gwall abadenn e oa bet bewech kas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, luziasennoù am beze evit kas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, ur gwall reuz e oa bet kas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, kavet em boa da gochañ o kas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, gwe am beze o kas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, krog am beze da gas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, krog a-walc'h am beze da gas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, gwall grog am beze da gas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, kavet em boa krog da gas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, kavet em boa krog a-walc'h da gas anezho d'ar skol e-pad ar goañv, kavet em boa gwall grog da gas anezho d'ar skol e-pad ar goañv.

Heidentum n. (-s) : paganelez b., paganiez b., teñvalijenn ar gaou b., ar Bed g.

Heidenwetter n. (-s) : diaoul a amzer g., amzer hudur b., gast a amzer b., amzer ziaoulek b., amzer a-berzh an diaoul b., amzer ruz b., amzer divalav b., amzer vrein b., amzer gaoc'h b.

Heideschnucke b. (-,n) : [loen.] dañvad eus lanneier Lüneburg g.

Heide-Wacholder g. (-s,-) : [louza.] jenevreg g.

Heidewurzel b. (-,n) : [louza.] gwrizienn-vrug b.

heidi ! estl. : 1. *heidi ! heida ! tralalaleno !* ; 2. P. *mein Geld ist alles heidi*, n'em eus ket mui daou wenneg da deuler ouch toull ur c'hi, foeltret eo va arc'hant holl-razh, diskantet (disec'hett, skarzhet, skarzh, diblusket, diskant, goullo) eo va yalc'h, erru goullo-sech eo va yalc'h, deuet eo va yalc'h da bladañ, ridet (skañv, treut, plat, moan) eo va yalc'h, ne'm eus ket ur gwenneg mui em c'hokezenn, aet eo va yalc'h d'an hesk, n'em eus ket a segal ken, emañ Fañch ar Berr ganin, aet int holl e toull va revr, rivinet eo va foch gant ar vezh, aet eo va foch gant ar vezh.

Heidin b. (-,nen) : paganez b.

heidnisch ag. : pagan, dizeol, paian ; *der größte Teil des Landes war immer noch heidnisch*, ar vro a oa c'hoazh pagan ar peuvzvraz anezhi.

Heidschnucke b. (-,n) : [loen.] dañvad eus lanneier Lüneburg g.

Heiduck g. (-en,-en) : mevel war droad g. (Gregor), paotr-aotrou g.

Heike b. : Herried b.

heikel ag. : 1. skoemp, skeudik, bubuik, hegazus, hegaz, hegus, kazus, amjestr, liboudennek, tener, pitouilh ; *das ist eine heikle Angelegenheit*, un afer gazus an hini eo, un afer hegazus an hini eo, un afer diaes da zirouestlañ an hini eo, un afer skoemp (amjestr, skeudik) an hini eo, ur gwall afer an hini eo, ur gwall c'hoari an hini eo, n'eo ket ur gudenn aes, un afer liboudennek an hini eo, setu aze ur gempenn, ur gudenn lous an hini eo, skeudik eo an taol ganeomp, bubuik eo ar jeu ; *er ist in eine heikle Sache verwickelt*, aet eo en un afer fall, aet eo d'en em vountañ en ur gwall afer, en em vountet eo en ur gudenn skoemp, ur gwall afer en deus da gaout, afer fall a bako abalamour d'an dra-se, en ur gempenn emañ, n'eo ket deuet c'hoazh er-maez eus al lagenn, skeudik eo an taol gantañ, en ur stad skeudik emañ, e gwall zoare emañ, paket eo er wask, paket eo en ur grenegell, trist eo ar jeu gantañ, en ur pleg berr emañ ; *heikle Lage*, stad skeudik b., pleg berr g., lagenn b., bouilhenn b., krenegell b., plegenn gwall ziaeas b., gwall zoare g., kempenn b. ; *eine heikle Frage aufwerfen*, ein

heikles Thema berühren, ein heikles Thema anschneiden, ein heikles Thema ansprechen, ein heikles Thema anpacken, ein heikles Thema angehen, en em arastiñ ouzh ur c'hráf bubuik, stagañ gant ur c'hráf bubuik, reiñ avel d'ar c'had, digeriñ ur gaoz gwall skoemp ; 2. [tud] figus, pismigus, milzin, pitouilh, blizik, blizidik ; heikel sein, bezañ diaes ober gant an-unan, bezañ figus (pismigus, milzin, ur beg figus a zen), figuzañ, pismigañ, pigosat, pignotat, milzinañ ouzh ar boued, na vezañ brizh e sac'h, ober beg bihan ; heikler Mensch, figuzenn b., beg figus g., beg milzin g., genoū milzin g., beg mitou g., pismiger g. ; er ist beim Essen heikel, tener eo war ar boued, n'eo ket brizh e sac'h, hennez a zo ur galon beñver a zen, ur beg mitou a zo anezhañ, ur beg figus a zo anezhañ, milzinañ a ra ouzh ar boued ; beim Essen nicht heikel sein, bezañ dibismig, bezañ divilzin, bezañ brizh e sac'h, bezañ diratous, bezañ jastren, bezañ broust war an debrïñ, bezañ broust war ar boued, bezañ ken broust ha tra, bezañ direfuz, bezañ grantapl, na vezañ figus war ar boued.

heil ag. : dizroug, yac'h, salv, dibistig, disi, diampech, dinamm a bep mac'hagn, dic'houli, divac'hagn, dich'lloaz, dic'haou, dinoaz, divlam, divles ; ganz und heil, heil und lebendig, heil und gesund, bev ha seven, yac'h ha salv, yac'h ha dibistig, divlam ha dic'houli, diampech, dinamm a bep mac'hagn, hep gaou na tro fall ebet, kuit a zroug, hep namm na kignadenn, jourdoul ; heile Glieder haben, bezañ dic'hloaz (dinamm a bep mac'hagn, dic'houli, dibistig, diampech, divac'hagn, dinamm) ; heil werden, pareañ, gwellaat, dont da vad, yac'haat, dont ar yec'hed d'an-unan, distreiñ e yec'hed, difallañ ; mit heiler Haut davonkommen, en em dennañ gant muioc'h a aon eget a c'hloaz, tremen gant an aon, tremen gant ar spont, bezañ bet tomm d'an-unan, bezañ bet tomm d'e chupenn, bezañ bet tomm d'e lêr, chom war zarbedig, menel war zarbedig, sachañ foñs ar bragoù gant an-unan (foñs e vragoù gantañ, foñs o brageier ganto h.a.), chom ar c'hroc'hen dibistig gant an-unan (e groc'hen dibistig gantañ, he c'hroc'hen dibistig ganti h.a.), chom diampech, en em dennañ dinamm a bep mac'hagn, sachañ e lêr dibistig eus an afer, en em dennañ a boan hep gaou na tro fall ebet, en em dennañ a boan kuit a zroug, en em dennañ dic'hloaz eus ar c'hoari (eus an abadenn), en em dennañ a boan hep an disterañ droug, en em dennañ kempenn eus ar c'hoari (eus an abadenn), tennañ e spilhenn hep an disterañ droug, na vezañ degouezhet droug ebet gant an-unan, na vezañ c'hoarvezet droug ebet gant an-unan, na vezañ erruet droug ebet gant an-unan, tennañ dibistig e lost eus ar vrae, bezañ chomet yac'h a dibistig, bezañ chomet yac'h ha salv, diflipañ, tennañ e frap, en em dennañ eus an abadenn hep namm na kignadenn ; die Vase ist noch heil, didorr eo chomet al lestr ; etwas heil überstehen, en em dennañ dizroug eus ubd, en em dennañ dizroug ag ubd, dont salv eus ubd, dont salv ag ubd ; er ist heil zurückgekommen, distreiñ a reas hep gaou na tro fall ebet, distreiñ a reas yac'h ha salv, distreiñ a reas disi, distroet e oa hep namm na kignadenn.

Heil n. (-s) : 1. mad g. ; das war zu seinem Heil, evit e vad e oa bet graet kement-se, kement-se en doa graet kant vad dezhañ, kement-se en doa graet mil vad dezhañ ; 2. savete g. ; sein Heil suchen, klask e savete ; 3. [relij.] silvidigezh b., salvidigezh b., salvder g., salvded b. ; sein Heil von Gott erwarten, fiziout silvidigezh e ene en Aotrou Doue ; für das Heil seiner Seele arbeiten, ober e silvidigezh ; sein Seelenheil durch vorbildliche Lebensführung sichern, ren ur

vuhez silvidik ; außerhalb der Kirche kein Heil, er-maez eus an lliz n'eus silvidigezh ebet ; ohne göttliche Gnade kein Heil für die Seele, anez gras Doue, an ene a ya da goll - anez gras Doue n'eus silvidigezh ebet ; sein Seelenheil verwirken, koll silvidigezh e ene, koll e silvidigezh ; im Jahre des Heils 1280, er bloaz 1280 goude ar C'christ (goude Hor Salver) ; betet für das Heil seiner Seele, pedit evit e anaon, pedit gant e ene ; 4. öffentliches Heil, kensaveteerezh g. 5. [eurvad] berzh g., chañs b. ; jemandem Heil und Segen wünschen, hetiñ berzh ha chañs vat d'u.b. ; für sein Heil sorgen, klask e aezamantoù ; sein Heil versuchen, mont da welet peseurt chañs a zeuio d'an-unan, mont war-lerc'h e chañs, mont da redek e reuz, mont da ruilhal e voul, mont da glask e vad, mont da glask e chañs, mont en avantur Doue, mont gant e avel ; 6. [dre astenn.] Heil dem Kaiser, bevet an impalaer ! enor d'an impalaer ! ; Heil dem Petroleum, bevet ar petrol ! ; Heil sei dem Tag, an welchem du bei uns erschienen, ra vezó meulet an deiz ma oas deuet d'hor gwelet ; [istor, nazi] Heil Hitler ! Heil Hitler !

Heiland g. (-s, -e) : [relij.] der Heiland, Hor Salver g., ar Mesiaz g., ar Silvad g., ar C'christ dasprener g. ; er ist der Heiland und der Herr dieser Welt, eñ a zo Mesiaz ha roue ar bed-holl.

Heilandsdistel b. (-,-n) : [louza.] askol-brizh str.

Heilanstalt b. (-,-en) : [mezeg.] 1. ti-pareañ g., yec'heti g., ti-yec'het g., sanatoriom g. ; 2. bredospital g., ti ar re sot g., P. kabanoù ls., Kerwazi b.

Heilanzeige b. (-,-n) : [mezeg.] ennegan g.

Heilbad n. (-s,-bäder) : 1. kreizenn dourvezegiezh b., kreizenn havgurañ b., kurva dourvezegiezh g. ; 2. kouronkadenn dourvezegiezh b.

heilbar ag. : [mezeg.] pareadus, kuradus, prederiadus, ... a c'heller pareañ, ... a c'heller kurañ, ... a c'heller prederiañ ; schwer heilbare Krankheit, kleñved diaes da bareañ g.

Heilbarkeit b. (-) : [mezeg.] pareadusted b., kuradusted b.

Heilbehandlung b. (-,-n) : [mezeg.] prederioù kurañ ls.

Heilbinde b. (-,-n) : [mezeg.] liennenn b., bevenn b., anroad g.

Heilbutt g. (-s,-e) : [loen.] fletan g.

heilbringend ag. : 1. ... a zegas ar pare, mat d'ar yec'hed, pareüs, yec'hedus, yac'hus, yac'h ; 2. [relij.] salvus, silvidik ; ein heilbringendes Leben führen, ren ur vuhez silvidik.

heilen V.k.e. (hat geheilt) : [mezeg.] pareañ, peurbareñañ, yac'haat, reiñ ar pare da, degas ar pare da ; jemanden von einer Krankheit heilen, yac'haat u.b. diouzh e gleñved, gwellaat e zroug d'u.b., pareañ u.b. diouzh e gleñved, dijabliñ u.b. diouzh e gleñved, reiñ ar pare d'ur c'hlavnour, degas ar pare d'ur c'hlavnour, degas ur c'hlavnour da vad, kas ur c'hlavnour da vad, degas ur c'hlavnour en e yec'hed, degas ar yec'hed en-dro en u.b., degas u.b. ; und danach hat er noch eine Menge Leute geheilt, pareañ a reas n'ouzon ket pet den all c'hoazh, pareañ a reas n'ouzer ket pet den all c'hoazh, pareañ a reas den ne oar pet den all c'hoazh ; jemanden durch Zauberei heilen, digejañ u.b., diskontañ u.b. ; jemanden durch Zauberformeln von einer Krankheit heilen, diskontañ u.b. diouzh ur droug bennak gant orezonou, kroaziañ un den klapñ ; jemanden von seinem Hinken heilen, digammañ u.b. ; der Stumme wurde geheilt, an den mut a gavas ar prezeg ; die Tauben heilen, lakañ ar vouzared da glevet, reiñ ar c'hlaved d'ar re vouzar, rentañ ar c'hlaved d'ar re vouzar ; eine Krankheit heilen, yac'haat ur c'hlaved, pareañ ur c'hlaved, prederiañ ouzh ur c'hlaved, mezegañ ur c'hlaved, kas kuit ur c'hlaved ; Hautkrankheiten heilen, goeñviñ kleñvedou kroc'hen 'zo ; die Pilzflechte heilen, goeñviñ an darouedenou ; die Frostbeulen

heilen, goeñviñ ar goañvennoù ; eine Wunde heilen, yac'haat ur gouli, pareañ ur gouli ; eine Wunde durch Saugen heilen, spinañ ur gouli ; die Hautflechte durch Handaufliegung heilen, spinañ diouzh an daroued en ur bourmen an dorn warno, lakaat an daouarn war u.b. evit spinañ ouch an daroued, astenn an daouarn war u.b. evit spinañ diouzh an daroued ; die Krankheit ist zu weit fortgeschritten, um noch geheilt zu werden, re engravet eo ar c'hleñved evit ma ve gallet e bareañ ; der Arzt hat ihn geheilt, deuet eo da vad gant ar mezeg, pareet eo bet gant ar mezeg, dijablet eo bet gant ar mezeg, ar mezeg en deus yac'haet anezhañ diouzh e gleñved, ar mezeg en deus degaset ar yec'hed en-dro ennañ, ar mezeg en deus degaset anezhañ en e yec'hed, ar mezeg en deus degaset anezhañ da vad, ar mezeg en deus kaset anezhañ da vad, ar mezeg en deus degaset anezhañ ; jemanden von seiner Angst heilen, pareañ u.b. diwar (diouzh) e anken, argas an anken diwar spered u.b., kas an enkrez diwar kalon u.b. ; die verwundeten Herzen heilen, pareañ ar c'halonoù gouliet, pareañ ar c'halonoù gloazet, pareañ ar c'halonoù pistiget ha doaniet ; die Zeit heilt Wunden, pep tra a dremen gant an amzer, ar poaniou ivez - padout a ra hiroc'h ar vuhez eget ar poaniou - gant an amzer hag an avel ez a pep anken war o divaskell ; [relij.] jemanden durch ein Wunder heilen, burzhudiñ u.b. ; durch ein Wunder geheilt, burzhudet ; durch ein Wunder geheilter Mensch, burzhuded g. ; durch Wunder geheilte Menschen, burzhudidi ls. ; der Heilige weigerte sich, ihn zu heilen, ne falvezas ket d'ar sant pareañ an den, ne falvezas ket gant ar sant pareañ an den ; nach Lourdes pilgern, in der Hoffnung geheilt zu werden, mont da Lourd da glask ar bareañs ; manche beten zum Wunderheiligen Josef Kentenich, damit sie selbst oder Bekannte vom Krebs geheilt werden, sant Josef Kentenich a vez pedet gant tud 'zo ouch ar c'hrign-bev ; vollkommen geheilt sein, bezañ peurbare, bezañ peurwellaet, bezañ peuryac'haet ; sie ist fast geheilt, koulz ha pare eo ; er war geheilt, außer dass er in der Erregung manchmal stotterte, pare e oa, nemet besteodiñ a rae a-wechoù pa veze strafuñ ennañ.

V.gw. (ist geheilt) : 1. [klañvour] pareañ, peurbareañ, gwellaat d'an-unan, dont da vad, dont da wellaat, yac'haat, dont ar yec'hed d'an-unan, distreiñ e yec'hed, difallañ, disoc'h ag ur c'hleñved, aesaat, aesaat d'an-unan ; 2. [gouli] kleizhennañ, kigañ, kizañ, teñvañ, kroc'heniñ ; nicht heilen, chom digor ; 3. [devadenn, trastenn, rogadenn, forsadenn, gweadenn h.a.] dispegañ, pareañ, mont kuit ; solche Verbrennungen sind schmerhaft und heilen nur langsam, an devadenoù-se a zo poanis-meurbet hag e vezet pell ganto ; der Muskelriss ist geheilt, pare eo ar rogadenn gigennou.

Heilen n. (-s) : [mezeg.] 1. pare g., diglañvadur g., pareidizezh b., pareañs b., yac'hidizezh b., gwelladenn b., gwelladur g., gwelladurezh b., gwellaeñ b. ; 2. kleizhennerezh g., kigennadur g., kigennerezh g., teñverezh g., kroc'heniñ g. ; 3. pareidizezh b., kur b., mezegañ g., mezegadur g., louzaouerezh g., louzaouiñ g., prederiañ g., prederioù ls.

heilend ag. : pareüs, kigennus, kleizhennus, teñvus, yac'haus, remedus.

Heiler g. (-s,-) : 1. pareer g., pareour g., aesaer g., yac'haer g., gwellaeer g., skarver g. ; 2. [gwashaus] triakler g., pareer g., pareour g., yac'haer g., oprater g., diskonter g., bamer g., kourajer g.

Heilerde b. (-,-n) : douar kurañ g., douar-louzoù g.

Heilerfolg g. (-s,-e) : 1. pare g., pareañs b. ; 2. [louzoù] gwered yac'hadel g.

Heilfasten n. (-s) : [mezeg.] yunadenn b., kur yuniñ b., kur dreutaat b., louzaouadur treutaat g., louzaouadenn gastizañ b., kastizadur g., treutadur g., treterez treutaat g., reol-voued b., krennañ boued g., disvoued g.

heilfroh ag. : P. barret a levezel, barrleun (barruhel) e galon gant ar joa, barr e galon gant al levezel, meurbet a joa en an-unan, laouen-meurbet, laouen-dreist, laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, seder evel ul laouenanig, lirzhin evel ul laouenanig, lirzhin evel ur vleunienn, beuzet e-barzh al levezel, beuzet e-barzh al laouenidizezh, e barr al levezel, barr gant al levezel, leun-barr a levezel, trefuet-holl gant al levezel, ouzhpenn laouen, o nijal (o tridal) gant al levezel, o nijal gant ar stad a zo ennañ, azezet (beuzet) en e bemp plijadur warn-ugent, azezet (beuzet) en e seizh plijadur warn-ugent, an traou war ar pevarzek-kant gantañ, fest ennañ, en e laouenañ, digor dezhañ, dibradet, evel Yann en e wele, evel en ur pred eured, eürus evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud), kontant evel ur roue war e dron, en e vleud, en e jeu, en e voem, eürus evel seizh, eürusañ loen a daol troad war an douar, eürus mar boe den biskoazh, eürus mard eus bet biskoazh un unan, eürusañ den a zebr bara, eürusañ den dindan tro an heol, eürusañ den dindan an Neñv, eürusañ den a zo bet biskoazh, en e zour hag en e c'heot, en e goch, en e ched, en e lec'h, en e charreoù, en e voued, en e voued leun, en e vutun, er friko, en ur friko, en e wellañ.

Heilgymnast g. (-en,-en) : [mezeg.] leuñvour g., bevfïñvour g., korfeeuner g., kineziterapour g., ortopedour g.

Heilgymnastik b. (-) : [mezeg.] leuñvouriezh b., bevfïñvouriezh b., kineziterapiezh b., korfeeunerezh g., korfeeunañ g., ortopediezh b.

Heilgymnastin b. (-, -hen) : [mezeg.] leuñvourez b., bevfïñvourez b., korfeeunerez b., kineziterapourez b., ortopedourez b.

Heilhaut b. (-) : [tro-lavar] er hat eine gute Heilhaut, ne vez ket pell e groc'hen o nevezin war e c'houlioù, kleizhennañ a ra buan e groc'hen, kigañ a ra buan e groc'hen, teñvañ a ra buan e groc'hen.

heilig ag. : 1. [relij.] santel, sakr, benniget, nevet, gwenvidik ; Heiligste Dreifaltigkeit, Heiligste Dreieinigkeit, Heiligste Trinität, Treinded Santel b., Treinded benniget b., Trielezh Wenvidik b. ; der Heilige Geist, ar Spered Santel g., ar Spered Glan g. ; die sieben Gaben des Heiligen Geistes, seizh ro ar Spered Glan, seizh donezon ar Spered Glan ; die Gnade des Heiligen Geistes, oberezh ar Spered Santel g., ar c'hras b. ; durch die Gnade des Heiligen Geistes, dre nerzh ar Spered Santel ; der Hervorgang des Heiligen Geistes, dinaoudizezh ar Spered Santel b. ; der Heilige Geist geht aus dem Sohn und dem Vater hervor, ar Spered Santel a zinaou eus an Tad dre ar Mab ; dank der Erleuchtung durch den Heiligen Geist, dre sklérijenn ar Spered Glan ; der Heiligste Erlöser, Hor Salver, hor Salver benniget g., ar Mesiaz g., ar Silvad g., ar C'hrist dasprener g. ; die Heilige Jungfrau, ar Werc'hez b., ar Werc'hez wenvidik b., ar Werc'hez Vari b., ar Werc'hez Varia b., ar Werc'hez-Mamm b., ar Werc'hez Sakr (santel, benniget, dinamm) b., ar Werc'hez dibec'hed b., an Itron Varia b., [merdead., relij.] Steredenn ar Mor b. ; die Heilige Genoveva, santez Jenovefa b. ; der Heilige Yves, an Aotrou sant Erwan g. ; der Heilige

Michael, an Aotrou sant Mikael g. ; die Heiligen Drei Könige, an Tri Roue (Gregor) Is. ; die Heilige Familie, an Tiegezh Santel g. ; heiliger Donnerstag, Yaou-Gamblit g. ; die heilige Woche, [ortodoksiezh] die Große Heilige Woche, Sizhun ar Binjenn b. (Gregor), ar Sizhun Vras, ar Sizhun-Veur b., ar Sizhun Santel b., Sizhun ar Basion b., Sizhun Fask b. ; der Heilige Rock, an Doneg Santel b. ; das Heilige Grabtuch, al liñsel sakr b., liñsel Hor Salver b. ; die Heilige Kirche, an Iiz wenvidik b. ; das Heilige Abendmahl, diwezhañ koan Hor Salver gant e ebestel b. (Gregor), ar Gomunion Santel b. ; heiliges Amt, oferenn bred b. ; die Heilige Schrift, ar Bibl Santel g., ar Skritur Santel g., ar Skritur Sakr g., ar Skrituriou Is., levr ar Selledou Is., ar Selledou Is. ; nach den Worten der Heiligen Schrift, post d'ar Skritur Santel ; Erhöhung des Heiligen Kreuzes, meuleudigezh ar Gwir Groaz b. ; das Heiligste Sakrament des Altars, Sakramant an Aoter g., ar Sakrament meulet ra vezo g., ar Sakramant benniget g., an eukaristiezh b., ar gomunion b. ; das Heilige Land, an Douar Santel g., an douar benniget g. ; die Heiligen Stätten, al lec'hioù santel Is. ; heilige Stätte, (Kultstätte), neved g., nevedenn b., santual g., gourneved g., lec'h sakr g., lec'h devot g. ; das Heilige Grab, ar Bez Santel g., bez sakr Hor Salver g. (Gregor) ; der Heilige Abend, ar pellgent g. ; der Heilige Stuhl, ar sich Abostolik g. / ar Sichenn Abostolik (Gregor) b., sez ar bibien g., ar Sez-Santel b., kador sant Pêr b. ; der Heilige Vater, [anv diplomatek] e Santelezh b., [anvioù a ra ar gatolized ganto] Hon Tad Santel ar Pab g., Hon Tad Santel g., H.T.S. g. ; das Heiligste Herz Jesu, ar Galon Sakr b. ; sich dem Heiligsten Herzen Jesu hingeben, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'ar Galon Sakr, en em zilezel ; der Heilige Krieg, ar brezel santel g., brezel ar groaz g., ar groaziadeg b. ; heiliger Gegenstand, heiliges Objekt, traezenn sakr b. [liester traezou sakr] ; die heiligen Gefäße, die heiligen Vasen, al listri sakr Is. ; heilige Öle, Eoulion Sakr an Nouenn Is., Olev b., Olev Sakr b. (Gregor) ; etwas für heilig erklären, sakraat udb, nevetaat udb ; etwas für heilig und unantastbar erklären, santualaat udb ; heilig werden, santelaat, santelañ ; 2. [istor] das Heilige Römische Reich Deutscher Nation, an impalaeriezh santel roman hag alaman b. ; die Heilige Allianz, an Emglev Santel g. ; 3. [estlamm.] heilige Einfalt ! war banniel sant Laorañs ! sant Laorañs pedit evidomp ! ; heiliges Kanonenrohr ! boulc'hurrun ! ; 4. eine heilige Miene machen, ober an alvaon, c'hoari e seurez frank peder botez dindan ar bank, c'hoari e sant ruz-e-dreid, ober e bilpouz, c'hoari he flac'h tanav, ober ar Werc'hez Vari (he Gwerch'ez Vari), c'hoari e baotr tanav ; 5. [korf.] das heilige Bein, an askorn-iskroazell g., an askorn kroazell g., ar sakrom g. ; [merdead.] der heilige Anker, ar penneor g. ; 6. [mezeg.] heiliges Feuer, tan gouez g., droug sant Anton g., tan sant Marsel g., druilhegezh b., ergotegezh b. ; 7. ich verspreche und schwöre bei meiner heiligen Ehre, prometiñ ha touïñ a ran war vaenor.

Adv. : ent-santel, evel ur sant ; etwas hoch und heilig versprechen, touïñ ruz udb., touïñ ruz-glaou-tan udb., touïñ udb dre an neñv, touïñ e holl zoueoù.

Heiligabend g. (-s) : [relig.] pellgent g. ; am Heiligabend, da zer'hest Nedeleg.

Heilige(r) ag.k. g./b. : 1. [relig.] sant g. [liester sent], santez g. [liester santezed] ; die Heilige Genoveva, santez Jenovefa b., an Itron santez Jenovefa b. ; der Heilige Yves, an Aotrou sant

Erwan g. ; Leben und Wirken der Heiligen, buhez ha jestrou ar sent ; das Leben der Heiligen Gottes, buhez ar sent b. ; Heilige Maria, Mutter Gottes, bitte für uns Sünder, santez Mari, mamm da Zoue, pedit evidomp-ni, pec'herien ; diese Kirche ist dem Heiligen Matthäus geweiht, dindan paeroniezh sant Vazhev emañ an iliz-mañ ; der Heilige, dessen Namenstag wir heute feiern, ..., ar sant a zo e ouel hiziv ... ; manche beten zum Wunderheiligen Josef Kentenich, damit sie selbst oder Bekannte vom Krebs geheilt werden, sant Josef Kentenich a vez pedet gant tud 'zo ouzh ar c'hrign-bev ; der Heilige weigerte sich, ihn zu heilen, ne falvezas ket d'ar sant pareañ an den, ne falvezas ket gant ar sant pareañ an den ; ist die Gefahr vorbei, lacht man den Heiligen aus, echu ar pardon, ankouaet ar sant - kenavo d'ar sant pa vez graet ar mirakl ; bei Gott und allen Heiligen schwören, touïñ e holl zoueoù ; manche hielten sich für Heilige, hiniennoù en em gonte sent ; 2. [dre astenn.] ein kleiner Heiliger, ur santig pri g., ur santig plouz kerch' g. ; ein wunderlicher Heiliger, un ibil g., ul labous g., ul labous iskis a zen g., ul labous a jav g., ur c'hwil g., un evn g., un oristal g., un oristal a zen g., ur brav a bichon g., un orin g., un abostol g., ur boufon g., un ebeul g., ur fouin g., un orin den g., un orin a zen g., ur pipi g., ur gwall bipi g., un hinkin g., un istrogell g., ur marc'h-lu g., ur mailhard g., un tamm paotr iskis g., ur pitaouenneg g., ur gwikefre g., un istrelog g., ur c'halkenn g., ur galkenn b., ur papigo g., un istañsour g., ur pitouch g., un termaji g., un ardigell g., un diaoul a zen g., un den dioutañ e-unan g., un den dezañ e-unan g., un aotrou g.

Heilige(s) ag.k. n. : 1. Heiliges, traou sakr Is., traou santel Is. ; 2. das Heilige, an nevedezh b.

heiligen V.k.e. (hat geheiligt) : 1. [relig.] santelaat, santelañ, kensakriñ ; den Sonntag heiligen, mirout ar Sul gant santelezh (Gregor), santelaat ar Sul ; gedenke, dass du den Sabbat heiligst, miret a ri an holl Sulioù gant euvroù mat ha pedennoù / mirout a ri an holl Sulioù gant ober vat ha pedennoù ; 2. [tr-l] der Zweck heiligt die Mittel, ne vern an hent gant ma c'heller degouezhout, ne ra forzh an hent gant ma c'heller degouezhout, diouzh o disorc'hòù nemetken eo barn an dud, an disoc'hòù eo hag a zoug, n'eus nemet an disoc'hòù a dalv tra pe dra, an hini en deus c'hoant mougañ e gazh a lavar eo fall da logota, neb a fell dezañ ober fall a gav un digarez pe un all, bramm lous ne ra ket trouz.

Heiligenbild n. (-s,-er) : [relig.] 1. ein Heiligenbild, delwenn ur sant b., ur sant g. [liester sent] ; die Heiligenbilder in der Passionszeit verhüllen, moushañ ar sent ; 2. ikonenn b., imaj g.

Heiligenbildchen n. (-s,-) : ikon g., imaj g.

Heiligenbildmaler g. (-s,-) : imajer g.

heiligend ag. : santelaus.

Heiligengeschichte b. (-,-n) : buhez ar sent b., buhez ha jestrou ar sent b., sentvuhezoniezh b.

Heiligenglanz g. (-es) / **Heiligenschein** g. (-s) : [relig.] kurunenn b., skleur-gelc'h b., kelc'h a santelezh g., rod-heol b. ; mit einem Heiligenschein umgeben, rodheoliañ.

Heiligenschrein g. (-s,-e) : [relig.] relegouer g., arc'h-relegou b., skrin-relegou b., boest-relegou b., klaouier g.

Heiligenverehrung b. (-,-en) : [relig.] azeulerezh ar sent g., kehelerezh ar sent g.

heilighalten V.k.e. (hält heilig / hielt heilig / hat heiliggehalten) : etwas heilig halten, santelaat udb, santelañ udb, azeuliñ udb ; den Sonntag heilig halten, mirout ar Sul gant santelezh (Gregor), santelaat ar Sul.

Heilhaltung b. (-,-en) : [relig.] santeladur g., mirerezh g., miridigezh b.

Heiligkeit b. (-) : [relig.] santelezh b., nevedelezh b., nevedegezh b., neveted b., perfeted b. ; *Seine Heiligkeit*, [anv diplomatek] e Santelezh b., [anvioù a ra ar gatoligid ganto] Hon Tad Santel ar Pab g., Hon Tad Santel g., H.T.S. g. ; *im Geruch der Heiligkeit sterben*, ober ur marv santel, tremen evel ur sant.

heiligmachend ag. : [relig.] santelaus ; *heiligmachende Gnade*, gras santelaus b.

Heiligmacher g. (-s,-) : [relig.] santelaer g. [*liester santelaerien*].

Heiligmachung b. (-) : [relig.] santeladur g.

heiligsprechen V.k.e. (sprach heilig / hat heiliggesprochen) : *jemanden heilig sprechen*, lakaat (merkañ, dougen) u.b. war roll ar sent, lakaat (merkañ, dougen) u.b. e-mesk ar sent, santelezañ u.b., lakaat u.b. da sant, gwenvidikaat u.b., lakaat u.b. war an aoteriou.

Heiligsprechung b. (-,-en) : [relig.] santelezhadur g., gwenvidikadur g.

Heiligtum g. (-s,-tümer) : [relig.] 1. neved g., nevedenn b., santual g., gourneved g., lec'h devot g. ; *wir betreten feuertrunken, Himmliche, dein Heiligtum*, setu ni, gant gred entanet, war dreuzou dor da neved ; 2. traezenn sakr b. ; *die heiligen Vasen sind Heiligtümer*, al listri sakr a zo an traezou sakr anezho.

Heiligtumsschänder g. (-s,-) : [relig.] disakrer g., sakrilajer g.

Heiligtumsschändung b. (-,-en) : [relig.] taol-disakr g., disakridigezh b., sakrilaj g.

Heiligung b. (-,-en) : [relig.] santeladur g.

Heilklima n. (-s,-klimata) : temz-amzer mat d'ar yec'hed g., hin mat d'ar yec'hed b., hinad mat d'ar yec'hed b.

Heilkraft b. (-,kräfte) : [mezeg.] vertuz pareañ b., galloudezh pareañ b., perzhioù yac'hadel ls., efedusted ul louzoù bennak b., nerzh ul louzoù bennak g., vertuz ul louzoù bennak b. ; *auf der Heilkraft von Sonne und Seeluft basierend, die Heilkraft von Sonne und Seeluft nutzend*, heolvorel.

heilkräftig ag. : pareüs, yec'hedus, yac'hus, salvus.

Heilkraut n. (-s,-kräuter) : [mezeg., louza.] louzaouenn vadoberus b. [*liester louzoù madoberus, louzeier madoberus*], louzaouenn b. [*liester louzoù, louzeier*] ; *Heilkräuter sammeln, louzaoua ; mit Heilkräutern behandeln, louzaouiñ*.

Heilkräuterhandel g. (-s) : louzaouerezh g.

Heilkräuterhändler g. (-s,-) : louzaouer g.

Heilkräuterhandlung b. (-,-en) / **Heilkräuterladen** g. (-s,-läden) : louzaouerezh b.

Heilkräutersammler g. (-s,-) : louzaouaer g.

Heilkräutersammlung b. (-,-en) : geotaouad g., louzaoueg b.

Heilkräuterverkäufer g. (-s,-) : louzaouer g.

Heilkunde b. (-) : [mezeg.] mezegiezh b., mezekniezh b., medisinerezh g., yac'hadouriezh b.

heilkundig ag. : barrek evit pareañ an dud, arroutet war (gourdon ouzh, doazh ouzh, barrek war, ampart war, don war, kreñv war, ifam war, kalet war) ar vezekniezh.

Heilkundige(r) ag.k. g./b. : [dispredet] pareer g., pareerez b., pareour g., pareourez b., yac'haer g., yac'haerez b., aesaeer g., aesaeerez b.

Heilkunst b. (-) : [mezeg.] mezegiezh b., mezekniezh b., medisinerezh g.

Heilkur b. (-,-en) : kuriadenn b., kur b., intentoù ls. ; *auf Sonnenbestrahlung und Seeluft basierende Heilkur*, kur heolvorel b.

heilos ag. : 1. diremed ; 2. [dre skeud.] *heillose Unordnung*, stlabez spontus g., dizurzh truezus g., reustladenn b., rouest g., kemmesk ha rouestl, rouestlad g., rouestladeg b., rouestladenn b., luziadeg b., luziadell b., luziadenn b., luziatez b., luz g., meskailhez g./b., ; *hier herrscht ein heilloses Durcheinander*, un tamm brav a flav-flav hag a vesk a zo amañ, e Kerdrabas emaomp amañ, e Kerlav emaomp amañ, ur stlabez a zo amañ, gwashat stlabez a zo amañ, nag a ziskrap amañ, n'eus nemet freuz ha reuz amañ, ur freuz hag ur reuz a zo amañ, an ti-mañ a zo arigrap, a-dreuz-fuill emañ an traouamañ, a-strum emañ an traouamañ, a-bempoù emañ an traouamañ, a-stribouil-strabouil emañ an traouamañ, en diroll emañ pep tra amañ, dirollet eo pep tra amañ, en dizurzh emañ pep tra, n'eus nemet freuz ha reuz amañ, pebezh keusteurenn ! ; *bei ihm herrscht ein heilloses Durcheinander und alles strotzt vor Schmutz*, pep tra 'zo a-borc'hell en e di, pep tra 'zo a-benn-porc'hell en e di, a-borc'hell emañ an traou en e di, a-benn-porc'hell emañ an traou en e di ; *macht doch nicht so einen heillosen Lärm*, na rit ket kement a drouz.

Heilmagier g. (-s,-) : diskonter g. ; *er behauptete mit Stolz, er sei Heilmagier*, fougasiñ a rae e oa diskonter ; *zum Heilmagier gehen*, mont da ziskontañ ; *auf eine Krankheit spezialisierter Heilmagier*, diskonter diouzh un droug bennak g. ; *der Heilmagier hatte kaum ein Wort gesagt und schon war das Bein des Kindes wieder eingerenkt und es konnte sofort laufen*, a-vec'h m'en doa komzet an diskonter, gar ar bugel a a oa diskoulmet, ha raktal e valeas.

Heilmethode b. (-,-n) : [mezeg.] kur b., doare mezegañ g., dibab mezegañ g., araezad mezegañ g., doare louzaouiñ g., doare prederiañ g., preder g., mezegadur g., louzaouerezh g.

Heilmittel n. (-s,-) : [mezeg.] remed g., traet g., medisinerezh g., mezegiezh b., mezekniezh b., louzoù g. [*liester louzeier*], produ yac'hadel g., dramm g. ; *kein Vertrauen zu einem Heilmittel haben*, na gaout feiz ebet en ur remed ; *nur mit einem wirksamen Heilmittel wird man diese Krankheit los*, an droug-se a zo ret outañ ul louzoù nerzhus, an droug-se a zo ret outañ ul louzoù a-grenn, an droug-se a zo ret outañ ul louzoù sko.

Heilmittellehre b. (-) : [mezeg.] farmakologiezh b., yac'hadouriezh b., apotikoriezh b.

Heilmittelbereitung b. (-,-en) : apotikerezh g.

heilpädagogisch ag. : mezegel ha desavadurel ; *heilpädagogische Führung des Kindes*, mabambroug g.

Heilpflanze b. (-,-n) : [mezeg., louza.] louzaouenn vadoberus b. [*liester louzoù madoberus, louzeier madoberus*], louzaouenn b. [*liester louzoù, louzeier*] ; *Heilplanzen sammeln, louzaoua ; mit Heilpflanzen behandeln, louzaouiñ*.

Heilpflaster n. (-s,-) : [mezeg.] palastr g.

Heilpraktiker g. (-s,-) : pareer g., pareour g., aesaeer g., yac'haer g., gwelleraer g., skarver g.

Heilpraktikerin b. (-,-nen) : pareerez b., pareourez b., aesaeerez b., yac'haerez b., gwellaerez b., skarverez b.

Heilquelle b. (-,-n) : eien kurañ str., eien dour melar str., eien dour hav str.

Heilquellwasser n. (-s) : dour melar g., dour hav g.

Heilsalbe b. (-,-n) : balzam g., traet g., traet kleizhennañ g., traet teñvañ g., traet kigennus g., traet kleizhennus g., traet teñvus g.

Heilsalbei g. (-s) / b. (-) : [louza.] saoj munut g.
heilsam ag. : 1. mat d'ar yec'hed, pareüs, yec'hedus, yac'hus, yac'h ; 2. [dre skeud., relij.] salvus, kentelius, kelennus, skolius, skouerius, a skouer vat, yac'hus d'ar speredoù, yac'h ; *heilsame Lektüre*, pennad lenn salvus g., lennadenn salvus b. ; *heilsame Bücher*, levriou mat ls., levriou a c'hall talvezout d'al lenner da seveniñ silvidigezh e ene ls.

Heilsamkeit b. (-) : 1. yec'hedusted b., yec'heduster g., yac'husted b., yac'huster g., pareüsted b. ; 2. [dre skeud.] salvusted b.

Heilsarnee b. (-) : Arme ar Silvidigezh b., Arme ar Salvidigezh b., Lu ar Salvidigezh g. ; *Mitglied der Heilsarnee*, silvidigezhour g. [*lester silvidigezhourien*].

Heilsbotschaft b. (-) : [relij.] kelou mat g. ; *die Heilsbotschaft verkünden*, prezeg an Aviel, prezeg ar feiz, skignañ ar c'helou mat.

Heilserum n. (-s,-seren/-sera) : [mezeg.] antigwadveiz g.

Heilslehre b. (-) : [relij.] doktrin ar gras b./g.

Heilmittel n. (-s,-) : [relij.] doare da c'hounit e silvidigezh g.

Heilstätte b. (-,n) : [mezeg.] kurdi g., ti-pareañ g., yec'heti g., yec'hedva g.

Heilszusage b. (-,n) : [relij.] gwenvidigezh b. ; *die acht Heilszusagen*, an eizh gwenvidigezh ls.

Heiltrank g. (-s,-tränke) : died dramm b., died remed b.

Heilung b. (-,en) : [mezeg.] 1. pare g., diboan b., diglañvadur g., pareidigezh b., pareañs b., yac'hidigezh b., gwelladenn b., gwelladur g., gwelladurezh b., gwellaeñ b. ; *das Mittel zur Heilung einer Krankheit suchen*, klask pare d'ur c'hléñved ; *Arzneimittel zur Heilung von Brandwunden*, louzoù ouzh ar poazh-tan g., louzoù mat ouzh ar poazh-tan g. ; *Streupulver zur Heilung von Wunden*, poultr pareüs g. ; *vollständige Heilung*, *völlige Heilung*, pare klok g. ; 2. kleizhennerezh g., kigenerezh g., teñverezh g., kroc'heniñ g. ; *die Heilung fördernd*, pareüs, kroc'henus, kigenus, kleizhennus, teñvus ; 3. pareidigezh b., kur b., mezegañ g., mezegadur g., louzaouerezh g., louzaouiñ g., prederiañ g., prederioù ls.

Heilungsphase b. (-) : prantad pareañ g. ; *in der Heilungsphase sein*, bezañ war e bare, bezañ o tigleñvel, bezañ o pareañ, yac'haat, bezañ o tiglañviñ, gwellaat, gwellaat d'an-unan, bezañ war wellaat, mont war wellaat, boujantaat, dont da vad, dont d'e yezh, kaout en-dro ar yec'hed, dont en-dro en e yec'hed, kavout e yac'h, digleñvediñ, disoc'h a gleñved, sevel a gleñved, adsevel diwar e gleñved, aesaat, aesaat d'an-unan, distagañ diouzh kleñved, dont reizh, dont war e zres, bezañ war vrravaat, dont war wellaat, dont e yec'hed war wellaat, dont er-maez a gleñved, dont er-maez a zroug, P. dont e-barzh, dont war c'horre.

Heilungsprozess g. (-es,-e) : 1. argerzh pareañ g. ; 2. argerzh kleizhennañ g., argerzh kigañ g., argerzh teñvañ g., argerzh kroc'heniñ g.

Heilverfahren n. (-s,-) : [mezeg.] kur b., doare mezegañ g., dibab mezegañ g., araelazad mezegañ g., doare louzaouiñ g., doare prederiañ g., preder g., mezegadur g., louzaouerezh g.

Heilzauberer g. (-s,-) : diskonter g. ; *zum Heilzauberer gehen*, mont da ziskontañ ; *auf eine Krankheit spezialisierter Heilzauberer*, diskontet diouzh un droug bennak g. ; *der Heilzauberer hatte kaum ein Wort gesagt und schon war das Bein des Kindes wieder eingerenkt und es konnte sofort laufen*, a-vec'h m'en doa komzet an diskonter, gar ar bugel a oa diskoulmet, ha raktal e valeas.

Heilziest g. (-s,-e) : [louza.] linad c'hwezet str., betonig b.

Heim n. (-s,-e) : 1. ti g., kér b., P. loch g. ; *ein schönes Heim haben*, bezañ o chom en un ti propik, bezañ o chom en un ti a neuz ; *ein trautes Heim haben*, kaout un ti c'hwek, kaout un ti tost d'e galon ; *ein eigenes Heim haben*, kaout un ti d'an-unan (*dezhañ e-unan h.a.*), kaout un doenn war e benn (un ti en e gerz, un ti war e anv), kaout un ti a-leve ; *ein Heim gründen*, dimeziñ, diazezañ un tiegezh ; 2. bod g., oaled b., kreizenn b., salioù ls., sal b., saloñs g., ti-repu g., lec'h-repu g. ; *Wohnheim für junge Arbeiter*, bod labourerien yaouank g. ; [istor, relij.] *Heim für gefallene Mädchen*, ti merc'hed ar Vadalen g.

heim Adv. : 1. d'ar gér, er gér, en e loch ; *ich gehe heim*, mont a ran d'ar gér (da'm c'hér, da'm ched, da'm loch) ; 2. [dre skeud.] P. *ich schicke ihn heim*, kas a ran anezhañ da wriat botou, (da vaez, d'an heol, da stoupa, da gousket, da gousket d'an heol, da sutal brulu da Venez-Are, war ar c'herzed, da rudellat, da c'hwitellat, da c'hwitellat mouil'hi da Venez-Are, da c'hwitellat gioc'ched war gribell Menez-Are, da c'hwitellat gioc'ched d'an dour-sav, da c'hwileta, da sutal brulu da bark an aod, da strakal brulu, da strakal bezhin e foñs al lennvor, da logota da Venez-Are, da aveliñ e loeroù, da beuriñ, da droadañ, da dreiñ bili d'an aod, da gac'hat, da skidañ, da gouziñ, da Gankari-noz, da c'hastiñ, da gontañ lus, da bolotresa, da gastrilhesa, da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ, da vale, da bourmen), e stlapañ a ran da vale.

Heimabend g. (-s,-e) : beihadeg b., beihadenn b.

Heimarbeit b. (-,en) : labour er gér g. ; *Heimarbeit leisten*, labourat er gér.

Heimarbeiter g. (-s,-) : labourer a labour er gér g., micherour er gér g.

Heimarbeiterin b. (-,en) : labourerez a labour er gér b., micherourez er gér b.

Heimat b. (-,en) : 1. bro c'henidik b., bro-gavell b., bro b., tolead genidik g., kér b., terouer g. ; *unsere geliebte Heimat*, hor bro garet b., hor c'hér b., hon terouer g. ; *meine Heimat*, va bro c'henidik b., va bro b., bro va c'havell b., va c'hér b., va c'hontre g., va zerouer g. ; *in die Heimat zurückkehren*, distreiñ d'e vro, distreiñ d'ar vro, return d'ar vro, broa, broañ, broañ, broiñ ; *er kehrte in die Heimat zurück, um dort seinen Lebensabend zu verbringen*, distreiñ a reas d'e vro da beurdremen e amzer ; *ob wir je in die Heimat zurückkehren* ? mechal ha distreiñ a raimp un deiz d'hor bro ? ; *in der Heimat gibt es immer weniger Arbeit*, koazhañ a ra al labour er vro ; *seinen Lebensabend in der Heimat verbringen*, finvezhañ e vuhez en e vro c'henidik, echuiñ e vuhez en e vro c'henidik, gourfennañ e vuhez e bro e gavell, finisañ ar peurrest eus e amzer en e vro c'henidik, finisañ ar nemorant eus e amzer en e vro c'henidik, tremen an nemorant eus e vuhez e bro e gavell ; *jemanden von seiner Heimat entfernen*, divroañ u.b., harluañ u.b. eus e vro, kas u.b. pell diouzh e vro ; *den Boden der Heimat betreten*, pleustrañ douar e vro ; 2. *Heimat einer Pflanze*, anneñ ur blantenn g. ; 3. [lu] *in die Heimat entlassen*, kas d'ar gér, disoudardañ.

Heimatarmee b. (-,n) : [lu] *rejimantoù diazezet er vro-benn ls.*, arme vrobennat b., lu brovennat g.

Heimatbahnhof g. (-s,-bahnhöfe) : [treniou] ti-gar anneñ g.

heimatberechtigt ag. : [Bro-Suis] keodedour dre wir.

Heimatberechtigung b. (-) : [Bro-Suis] keodedourelezh dre wir b.

Heimatdorf g. (-s,-dörfer) : bourc'h c'henidik b.

Heimaterde b. (-) : bro c'henidik b.

Heimatfilm g. (-s,-e) : film bugulel g., film stag ouzh ar vuhez [gwechall] en ur rannvro g.

Heimatflughafen g. (-s,-flughäfen) : aerborzh anneze g.

Heimatgemeinde b. (-,-n) : parrez c'henidik b. ; erste Messe eines Priesters in seiner Heimatgemeinde, oferenn nevez b.

Heimathafen g. (-s,-häfen) : porzh anneze g., porzh stag g.

Heimatkunde b. (-) : studioù glad sevenadurel ar vro ls., gwerinoniezh b.

Heimatkunst b. (-,künste) : arz ar vro g., arz ar rannvro g., arz an terouer g.

Heimatland n. (-s,-länder) : bro c'henidik b.

heimatisch ag. : eus ar vro c'henidik ; den Fuß auf heimatlichen Boden setzen, pleustrñ douar e vro.

Heimatliebe b. (-) : karantez ouzh ar vro c'henidik b.

heimatlos ag. : 1. diloj, hep ti nag aoz, hep ti na loj, hep bod nag aoz, hep mont ebet, lojet dindan lost ar c'hi, eus an eil solier d'eben, didi ; 2. [polit.] anvroat ; *heimatlos machen*, divroadañ.

Heimatlose(r) ag.k. g./b. : anvroad g., anvraodez b.

Heimatmuseum n. (-s,-museen) : ekomirdi g.

Heimatort g. (-s,-e) : lec'h orin g., lec'h genidik g.

Heimatrecht n. (-s) : [gwir] keodedourelezh dre wir b.

Heimatschein g. (-s,-e) : 1. [Bro-Suis] testeni keodedourelezh dre wir g. ; 2. [kenw.] testeni a orin g.

Heimatsprache b. (-,-n) : yezh ar vro b. ; seine Verbundenheit mit seiner Heimatsprache, e stagidizeh ouzh yezh e vro b.

Heimatstation b. (-,en) : [trenioù] ti-gar anneze g.

Heimatlau g. (-s,-e) : [lu] kieniad g.

heimatvertrieben ag. / **heimatsvertrieben** ag. : argaset eus e vro, harluet eus e vro, bannet eus e vro, diannezet, hangaset, dislec'hiet, treutziriet.

Heimatvertriebene(r) ag.k. g./b. / **Heimatsvertriebene(r)** ag.k. g./b. : harluad g., harluadez b., hangased g., den dislec'hiet g., den treutziriet g. ; die Heimat(s)vertriebenen, an harluidi, ar re argaset eus o broiou genidik, an hangasidi ls., an dud dislec'hiet ls., an dud treutziriet ls.

heimbegeben V.em. : sich heimbegeben (begibt sich heim / begab sich heim / hat sich (ak.) heimbegeben) : mont d'ar gér.

heimbegleiten V.k.e. (hat heimbegleitet) : ambroug betek toull e di, kas d'e di.

heimbringen V.k.e. (brachte heim / hat heimgebracht) : kas d'ar gér, kas d'e di ; sie hatte eine Menge Geld heimgebracht, deuet e oa ganti ur bern arc'hant d'ar gér, degaset he doa ganti ur garrigellad arc'hant d'ar gér.

Heimchen n. (-s,-) : 1. [loen.] preñv an oaled g., preñv oaled g., skrilh-oaled b., grilh-oaled g. ; 2. [dre skeud.] *Heimchen am Herd*, iuduen b., tommerez b. ; sie ist ein richtiges Heimchen am Herd, kaoziou patatez a vez ganti atav, honnezh a zo plac'h an tiegezh, honnezh a zo ur vamm-diegezh.

Heimcomputer g. (-s,-) : [stlenn.] urzhiataer ti g.

heimeilen V.gw. (ist heimgeileit) : hastañ da vont d'ar gér, hastañ karzhañ d'ar gér, karzhañ d'ar gér, touch d'ar gér, partial d'an tarv d'ar gér, partial evel un tenn d'ar gér, mont abenn-red d'ar gér, mont d'ar gér gant tizh, mont d'ar gér gant kalz a gas, mont d'ar gér gant herr, kabalat da vont d'ar gér, lakaat herr da vont d'ar gér.

heimelich ag. : sellit ouzh heimlich.

heimelig ag. : ch'wek, klet, kevannezus.

heimfahren V.gw. (fährt heim / fuhr heim / ist heimgefahren) : mont d'ar gér [gant ur c'harbed bennak].

Heimfahrt b. (-,en) : distro d'ar gér b./g. [gant ur c'harbed bennak].

Heimfall g. (-s) : [gwir] distro g., restaolerezh g., diandroadur g.

heimfallen V.gw. (fällt heim / fiel heim / ist heimgefallen) : [gwir] bezañ restaolet, bezañ diandroet, distreiñ.

heimfällig ag. : [gwir] ... a c'hall bezañ restaolet, diantradous, ... diandreiñ.

Heimfälligkeit b. (-) : [gwir] diantradusted b., diantraduster g.

heimfinden V.gw. (fand heim / hat heimgefunden) : kavout hent an distro d'ar gér.

heimführen V.k.e. (hat heimgeführt) : 1. kas d'ar gér, ambroug betek toull e di, kas d'e di ; 2. [dre astenn.] eine Braut heimführen, kemer ur vaquez da bried.

Heimgang g. (-s) : 1. distro d'ar gér b./g. [war droad] ; 2. [dre skeud.] marv g., paouezvan g., tremenvan b./g., ankoù g., angoni b., enkoù ls., souflamoù ls.

Heimgegangene(r) ag.k. g./b. : der Heimgegangene, an hini marv g. ; die Heimgegangene, an hini varv b. ; die Heimgegangenen, ar re varv ls., an Ahaon ls., ar re dremenet ls.

heimgehen V.gw. (ging heim / ist heimgegangen) : 1. mont d'ar gér, mont war gér, distreiñ d'ar gér, mont d'e gér, kérat, mont d'e loch ; es ist Zeit heimzugehen, mall eo kérat, P. deuet eo an eur d'en em glenkañ ; 2. [dre skeud.] er ist heimgegangen, rentet en deus e vuhez (e galon, e ene), aet eo d'an tu all, aet eo da (d'an) Ahaon, serret en deus e levr, paket eo e dan dezhañ, tremenet eo.

Heimgehen n. (-s) : [dre skeud.] kleñved mervel g., paouezvan g., tremenvan b./g., angoni b., pasion b., ankoù g., marv g., enkoù ls., souflamoù ls.

heimholen V.k.e. (hat heimgeholt) : kerc'hat, mont da gerc'hat.

Heimindustrie b. (-) : greamerezh er gér g., ijinerezh er gér g.

Heiminformatik b. (-) : [stlenn.] stlenneg prevez g., stlenneg dirouedad g.

heimisch ag. : 1. eus ar vro, -bro ; *heimischer Markt*, nevid (marc'had) diabarzh g. ; *heimische Tiere*, loened eus ar vro ls., loened ar vro ls., loened-bro ls. ; *heimische Pflanzen*, plant eus ar vro str., plant-bro str. ; *heimisch machen*, broelañ, gouennañ ; wir können keine dieser Pflanzen heimisch machen, sie gehen alle ein, n'omp ket bet evit gouennañ hini ebet eus ar plant-se, holl e varvont ; 2. [tr-I] sich heimisch fühlen, en em santout evel er gér, en em sellet evel er gér, bezañ er gér en ul lec'h bennak ; sich heimisch machen, heimisch werden, en em vroañ, en em vroelañ, ober gwrizioù, gwiziennañ ; 3. in einer Wissenschaft heimisch sein, bezañ arrouet war (gourdon ouzh, barrek war, ampart war, don war, ifam war, kreñv war, kalet war) ur skiant bennak, gouzout diouzh ur skiant bennak.

Heimkehr b. (-) : distro d'ar gér b./g., distro d'ar vro b./g. ; bei seiner Heimkehr vom Markt, en e zistro eus ar marc'had, d'e zistro eus ar marc'had, pa voe distro eus ar marc'had.

heimkehren V.gw. (ist heimgekehrt) : 1. distreiñ d'ar gér, return d'ar gér ; aus dem Krieg heimkehren, dont d'ar gér eus ar brezel, dont d'e gér eus ar brezel ; sie war mit einer Menge Geld heimgekehrt, deuet e oa ganti ur bern arc'hant d'ar gér, degaset he doa ganti ur garrigellad arc'hant d'ar gér ; sobald ich von der Schule heimkehrte, half ich meinem Vater bei der

Feldarbeit, ur wech chomet er gêr eus ar skol e labouren an douar asambles gant va zad ; *ich werde heute Nacht sehr spät heimkehren*, boudal a raio ar c'hwil ganin fenoz, mil fenoz e vo a-raok ma tistroin d'ar gêr hiziv ; *mit leeren Händen heimkehren*, distreiñ d'ar gêr ent goullo, bezañ graet taol gwenn, bezañ graet tro wenn, bezañ graet un dro wenn, bezañ graet un tenn gwenn, bezañ graet chat, bezañ beleg, bezañ graet kazeg, bezañ graet katz, bezañ aet an taol da gazh, bezañ graet un dro gazh, bezañ graet un dro c'houollo, bezañ graet tro c'houollo, dont glapez d'ar gêr, dont en-dro gant e vazh a-dreñv, mont d'ar gêr dre roc'h ar skid, distreiñ e gwenn d'ar gêr, mont d'ar gêr gak (ez goullo, ent goullo, e gwenn), bezañ halegenn, bezañ rip, bezañ kazeg o distreiñ d'ar gêr, distreiñ d'ar gêr hep bezañ paket ur penn hini, bezañ aet ar ribotadenn da fall, dont goullo d'ar gêr, dont goullo endro, dont ent goullo endro, dont en-dro gant ur sac'h goullo, distreiñ gant ur bouc'h, dont d'ar gêr gak (ez goullo, ent goullo, e gwenn) ; *nicht mit leeren Händen heimkehren*, bezañ diveleg ; **2.** distreiñ d'e vro, distreiñ d'ar vro, return d'ar vro, broa, broañ, broiñ.

Heimkehrer g. (-s,-) : **1.** den distro d'ar gêr g., distroer g. ; **2.** soudard distro d'ar gêr g., labourer estren distro d'e vro g., advroad g. [*liester advroidi*].

Heimkehrerin b. (-,nen) : **1.** plac'h distro d'ar gêr b., distroerez b. ; **2.** labourerez estren distro d'he bro b., advroadez b.

Heimkind n. (-s,-er) : bugel eus un ti-emzivated g.

Heimkino n. (-s) : **1.** abadenn sinema er gêr b., filmarvest er gêr g. ; **2.** aveadur videokameskop g.

heimkommen V.gw. (kam heim / ist heimgekommen) : **1.** distreiñ d'ar gêr, return d'ar gêr ; *aus dem Krieg heimkommen*, dont d'ar gêr eus ar brezel, dont d'e gêr eus ar brezel ; *sie war mit einer Menge Geld heimgekommen*, deuet e oa ganti ur bern arc'hant d'ar gêr, degaset he doa ganti ur garrigellad arc'hant d'ar gêr ; *sobald ich von der Schule heimkam, half ich meinem Vater bei der Feldarbeit*, ur wech chomet er gêr eus ar skol e labouren an douar asambles gant va zad ; *ich werde heute Nacht sehr spät heimkommen*, boudal a raio ar c'hwil ganin fenoz, mil fenoz e vo a-raok ma tistroin d'ar gêr hiziv ; *mit leeren Händen heimkommen*, distreiñ d'ar gêr ent goullo, bezañ graet taol gwenn, bezañ graet tro wenn, bezañ graet un dro wenn, bezañ graet un tenn gwenn, bezañ graet chat, bezañ beleg, bezañ graet kazeg, bezañ graet katz, bezañ aet an taol da gazh, bezañ graet un dro gazh, bezañ graet un dro c'houollo, bezañ graet tro c'houollo, dont glapez d'ar gêr, dont en-dro gant e vazh a-dreñv, mont d'ar gêr dre roc'h ar skid, distreiñ e gwenn d'ar gêr, mont d'ar gêr gak (ez goullo, ent goullo, e gwenn), bezañ halegenn, bezañ rip, bezañ kazeg o distreiñ d'ar gêr, distreiñ gant ur bouc'h, distreiñ d'ar gêr hep bezañ paket ur penn hini, bezañ aet ar ribotadenn da fall, dont goullo d'ar gêr, dont goullo endro, dont ent goullo endro, dont en-dro gant ur sac'h goullo, dont d'ar gêr gak (ez goullo, ent goullo, e gwenn) ; *nicht mit leeren Händen heimkommen*, bezañ diveleg ; **2.** distreiñ d'e vro, return d'ar vro, broa, broiñ.

Heimkunft b. (-) : distro d'ar gêr b./g. ; *bei seiner Heimkunft*, en distro, pa zistroas d'ar ger.

Heimleiter g. (-s,-) : rener ar bod g., rener an oaled g., rener ar greizenn g., rener bod g., rener oaled g., rener kreizenn g.

Heimleiterin b. (-,nen) : renerez ar bod b., renerez an oaled b., renerez ar greizenn b., renerez vod b., renerez oaled b., renerez kreizenn b.

heimleuchten V.k.e. (hat heimgeleuchtet) : P. *jemanden heimleuchten*, ober un dres d'u.b., kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù, lakaat u.b. en erv, disorc'henniñ u.b., kas u.b. d'e doull, lakaat u.b. en-dro en e stern, lakaat e ibil en e blas d'u.b., krennañ e douchenn d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., ober e varv d'u.b., sevel e loaioù d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., rannañ e damm d'u.b., kontañ e damm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ e billig d'u.b., diskar e glipenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., stankañ e glapez d'u.b., diskar ourgouilh u.b., dilorc'hañ u.b., difougeañ u.b., diskar al lorc'h a zo en u.b., diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., divarc'hañ u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., tognañ u.b., gwaskañ u.b., distekiñ u.b., diarbenn u.b., reiñ avel a-benn d'u.b., ober un dañs hep soner gant u.b., c'hoari buhez war u.b., ober buhez war u.b., ober ur vuhez war u.b., ober ur vuhez d'u.b., ober ur rez d'u.b., kas u.b. gant ar foeltr, kas u.b. da foar an diaoul, kas u.b. da gaolmoc'ha, kas u.b. da gac'hat, kas u.b. da skidañ, kas u.b. da gouziñ, kas u.b. da Gankari-noz, kas u.b. da c'hastiñ, kas u.b. da lusa, kas u.b. da gontañ lus, kas u.b. da bolotresa, kas u.b. da gastrilhesa, kas u.b. da foar ar c'hwitelloù, kas u.b. d'ar foar, kas u.b. da foar an ifern, kas u.b. da foar an tri mil, kas u.b. da c'hwennat panez, kas u.b. da aveliñ e loeroù, kas u.b. da beuriñ, kas u.b. d'an tus, kas u.b. da stoupa, kas u.b. da ganañ, kas u.b. da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ, kas u.b. da droadañ, distouvañ u.b.

heimlich ag. : kuzh ; *heimliche Zusammenkünfte*, emgavioù (emgavadenoù, emvodouù, bodadegoù) kuzh ls. ; *sein Herz trägt heimliches Leid*, derc'hel a ra kuzh en e galon un doan bennak ; *heimlicher Vorbehalt*, beskebiñ g. ; [gwir] *das heimliche Gericht*, al lez-varn guzh b., lez-varn ar Vem santel b.

Adv. : **1.** e skoach, e koach, dre goach, dre laer, a-laer, dre laerez, dre guzh, a-guzh, a-guzh-kaer, a-zindan-kuzh, dindan guzh, e kuzh, dre fil, dre skrap, diwar skrab, a-skrab, a-gildorn, dre zan dorn, dre zindan, hep gouzout da zen, hep gouzout da nikun, e kuzul, e kuzulig, a-sil, a-silik, a-sil-kaer, hep reiñ anaoudegezh, en amc'houloù (Gregor), kuzh-ha-muz, kuzhmuz, a-dakot, a-davik, dre souch ha sioul, war e souch, P. sioul-ha-sioul, choucharmouche ; *etwas heimlich tun*, ober udb e kuzul, ober udb dre laer, mont dre laer d'udb, ober udb a-davik, ober udb a-dakot, ober udb dre souch ha sioul, ober udb dindan guzh ; *heimlich handeln*, takotat ; *etwas heimlich sagen*, lavaret udb e kuzh (e kuzulig, e skoach, e koach, a-gildorn, dre zan dorn, a-guzh, a-guzh-kaer, etre kuzh-ha-muz), silañ udb d'u.b. en e skouarn ; zu *jemandem heimlich hinschauen*, tarluchañ ouzh u.b., P. diozariñ ; *sich heimlich davonmachen*, tec'hel kuit divalav, troc'hañ kuit didrouz-kaer, troc'hañ kuit hep goulenn e begement, en em silañ dre laer, flipañ, diflipañ, mont kuit hep ober brud, en em silañ dre skrap (diwar skrab, a-skrab), en em laerez, en em laerez kuit, mont kuit evel ul laer, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, en em ziskrapañ, kuitaat didrouz, ober Jil diloj, mont kuit a-dakot, mont kuit a-davik, mont kuit dre souch ha sioul, mont kuit sioul-ribouenn evel ul laer ; *jemanden heimlich beobachten*, *jemanden heimlich überwachen*, spiañ u.b., kourziñ war u.b., gardañ war u.b., bezañ da vaez gant u.b., eveshaat war u.b. hep en em ziskouez dezhañ ; *heimlich vorgehen*, c'hoari dre

zindan ; **2.** kuzh, kloz ; etwas *heimlich halten*, delc'her kuzh udb, delc'her kloz war udb ; **3.** *heimlich tun*, c'hoari kuzh-hamuz, c'hoari kuzhmuz, c'hoari kuzhmuzik, kuzhmuzat, kuzhutal.

Heimlichkeit b. (-) : **1.** c'hwekter g., endon g., nested b. ; *Heimlichkeit eines Ortes*, c'hwekter ul lec'h g., tostdigezh ul lec'h ouzh ar galon b. (Gregor) ; **2.** [dre astenn.] kuzhmuz g., koacherezh g., kuzul g., kuzulig g., kuzhut g., dirgel g., kevrinusted b. ; *in aller Heimlichkeit*, hep archer nag urcher, sioul-sibouroun, sioul-ribouleñ evel ul laer, sioul evel ul logodenn, a-dakot, a-davik, dre souch ha sioul, war e souch, didrouz-kaer, hep ober brud, dre laer, dre laerezh, dre guzh, a-guzh-kaer, dre skrap, diwar skrab, a-skrab, a-gildorn, dre zan dorn, dre zindan, hep gouzout da zen, hep gouzout da nikun, e kuzulig, e kuzul, kuzh-ha-muz, kuzhmuz, chouchamouche.

Heimlichtuer g. (-s,-) : kuzhmuzer g., kuzhuter g., mouchenneg g., [goapaus] sekretour g.

Heimlichtuerei b. (-,en) : kuzhmuz g., kuzh-ha-muz g., kuzhut g.

heimlos ag. : diloj, hep ti nag aoz, hep ti na loj, hep bod nag aoz, hep tamm lojeiz ebet, hep tamm ti ebet, hep mont ebet, lojet dindan lost ar c'hi, eus an eil solier d'eben, didi.

heimmüssen V.gw. (muss heim / musste heim / hat heimgemusst) : rankout mont d'ar gér.

Heimreise b. (-,n) : distro d'ar gér b./g. ; *bei der Heimreise*, war e zistro d'ar gér, war hent an distro d'ar gér, en ur zont en-dro d'ar gér, pa oa o tistreiñ d'ar gér.

heimreisen V.gw. (ist heimgereist) : distreiñ d'ar gér

Heimritt g. (-s) : distro d'ar gér b./g. [*war varc'h*].

heimschicken V.k.e. (hat heimgeschickt) : [dre skeud.] P. *jemanden heimschicken*, kas u.b. da sutal, kas u.b. da rudellat, kas u.b. war ar c'herzed, kas u.b. da gac'hat, kas u.b. da skidañ, kas u.b. da gouziñ, kas u.b. da Gankari-noz, kas u.b. da c'hastiñ, kas u.b., da gontañ lus, kas u.b. da bolotresa, kas u.b. da gastrilhesa, kas u.b. da glask brennig da Venez-Are, kas u.b. da dalaregeta, kas u.b. da wriat botoù, kas u.b. da vaez, kas u.b. da c'hwileta, kas u.b. da dreïñ bili d'an aod, kas u.b. da dreïñ bili d'an heol, kas u.b. da stoupa, kas u.b. da gousket, kas u.b. da gousket d'an heol, kas u.b. d'an heol, kas u.b. d'an tus, skarzhañ u.b., kivijañ u.b., reiñ foet an nor d'u.b., skubañ u.b., batalmiñ u.b., lakaat sav dindan botoù u.b., reiñ e sac'h d'u.b., reiñ distro d'u.b., reiñ an digouvi d'u.b., reiñ e begement d'u.b., distouvañ u.b., reiñ e zistag d'u.b., bountañ u.b. er-maez, bannañ (stlepel) u.b. er-maez, lakaat (teurel) u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh, lakaat u.b. barzh ar porzh, bountañ u.b. a-raok, teurel u.b. war al lann, kas u.b. da c'hwitellat, kas u.b. da c'hwitellat mouilch'i da Venez-Are, kas u.b. da c'hwitellat gioc'hed war gribell Menez-Are, kas u.b. da c'hwitellat gioc'hed d'an doursav, kas u.b. da logota da Venez-Are, reiñ herr d'u.b., kas u.b. da vale, stlapañ u.b. da vale, kas u.b. da vale brav ha kempenn, kas u.b. da bourmen, P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, fountañ u.b. er-maez, sirañ e votou d'u.b., lardañ e dreid d'u.b. ; *er wurde heimgeschickt*, bet en devoa herr.

heimsehnen V.em. : **sich heimsehnen** (hat sich (ak.) heimgesehn) : bezañ krog kleñved ar gér (kleñved ar vro) en an-unan, kaout keuz d'e vro, hiraezhiñ d'e vro ; *er sehnt sich heim*, gant kleñved ar gér emañ, gant an droug hirnezh emañ, keuz bras d'e vro en deus, dioueriñ a ra e vro, krog eo

kleñved ar gér (kleñved ar vro, droug ar vro) ennañ, hiraezhiñ a ra d'e vro, hiraez en deus d'e vro, e spered a venn distreiñ d'e vro, dienez en devez eus e vro, dienez en devez d'e vro.

Heimspiel n. (-s,-e) : [sport] match er gér g., krogad er gér g.

Heimstatt b. (-,stätten) / **Heimstätte** b. (-,n) : bod g., bodenn b., minic'hi g./b., repu g., herberc'h g., goudor g., gwasked g.

heimsuchen V.k.e. (hat heimgesucht) : **1.** azrec'hiñ, lakaat freuz, plantañ freuz, ober e freuz, hadañ freuz ha reuz, ober (c'hoari) e reuz, freuzañ, reuziañ, c'hoari ar vazh, degas drast, drastañ, gwastañ, glac'hariñ, tagañ, tizhout, kregiñ e, kouezhañ war, plavañ war, dirollañ war, souriñ war, trubuilhañ, gwanañ, skogañ ; *die Stadt wurde von der Pest heimgesucht*, ar vosenn a reas he reuz e kér, tizhet (taget, trubuilhet, glac'haret, reuziet, gwanet) e voe kér gant ar vosenn, ar vosenn a gouezhas war gér, ar vosenn a blavas war gér, ar vosenn a ziollas war gér, kregiñ a reas ar vosenn e kér, rankout a reas kér plegañ dindan ar vosenn, ar vosenn a zeus da c'hoari ar vazh e kér ; *Europa wurde von einer Pest heimgesucht, die weder Könige noch Fürsten verschonte, ar vosenn a gouezhas war Europa hep pardoniñ roue na priñs ; das Land wurde von einer schlimmen Plage heimgesucht, ur walenn bounner a reuzias ar vro, ur walenn bounner a ziollas war ar vro ; wenn die Versuchung ihn heimsuchte, pa zeue an temptadur da stourm outañ* ; **2.** [relig.] gweladenniñ, ober ur gwel da.

Heimsuchung b. (-,en) : **1.** azrec'h g., enkrez g., anken b., trubuilh g., glac'hар g., bihanez b., kalonad b., ranngalon b., tarzh-kalon g., diframm g., nec'h g., nec'hamant g., kroez b., amprou g., amproudur g., gwall arnod g., c'hwezenn b., gwall abadenn b., abadenn fall b., aprok g., kroaz b. ; **2.** [relig.] *Heimsuchung Mariä*, gouel Maria-Lid g., gouel Intron Varia a joa g. / gouel an Intron Varia e Gouere g. (Gregor), gweladenn an Intron Varia da santez Elizabed b. ; *Orden von der Heimsuchung Mariens*, urzh Maria-lid g.

Heimtier n. (-s,-e) : loen-ti g., loen doñv g., loen moumoun g.

Heimtrainer g. (-s,-) : [sport] home-trainer g., bank kigennañ g.

heimtrauen V.em. : **sich heimtrauen** (hat sich (ak.) heimgetraut) : krediñ distreiñ d'ar gér ; *sich nicht heimtrauen*, na grediñ distreiñ d'ar gér, na fiziout distreiñ d'ar gér.

Heimtücke b. (-) : ijin fall g., falsentez b., falster g., falsted b., yudazerezh g., judazerezh g., korvigellerezh g., soucherezh g., skoacherezh g., dislealded b., trubardiz b., trubarderezh g., gwidre b., kammdro b., kammigell b., finesa b., korvigell b., barad g., kildro b., taol-yud g., taol-yudaz g., taol ganas g., taol gidas g., ard g., ardivinkou ls.

heimtückisch ag. : **1.** taverek, goloet, yud, fell, kivioul, skoachet, koachet, kuzhet, souchet, souchedik, klozennek, kildrouk, ganas, ameeun, gwidal, kamm, korvigellek, korvigellus, lamprek, link, kudennek, kudennek e galon, kuzh-ha-muz, kuzhmuzik, treitour, trubard, pilpous, dre zindan, a-zindan, gwidreüs ; *heimtückischer Kerl*, gidaz g. [*iester gidazed*], ganaz g. [*iester ganazed*], gwidal g. [*iester gwidaled*], den faos g., den hep feiz na reizh / den disleal g. (Gregor), den gaou g., den gaouiat g., den ganas (gidas, gwidreüs), yudaz g., gwasker g., trubard g., treitour g., den a-zindan g., kontell a zaou droc'h b., koarenn b., pezh klufan g., milizenn b., souchadenn, ur souchet a zen g., korvigeller g. ; *er ist heimtückisch*, n'eus nemet kildro ennañ, un den gaou eo hennezh, ur pezh klufan eo hennezh, ur vilizenn a zo anezhañ, ur souchadenn a zo anezhañ, ur souchet a zen a zo anezhañ, n'eo ket onest e c'hoari, hennezh ne sell ket eeun ouzh Doue

james, n'eo ket virjin e zaoulagad, ur skoachet a zen a zo anezhañ, ur c'hlozennek a zen a zo anezhañ, ur c'hoachet a zen a zo anezhañ, ur c'huzhet a zen a zo anezhañ, hennezh a zo ur spered besk a zen anezhañ, an den-se a zo koad-tro ouzh e ober, hennezh ez eus koad a-dreuz ennañ, techet eo da c'hoari e vleiz, techet eo da c'hoari e vitaouig, dre zindan eo, un den a-zindan eo, kildrouk eo, kuzh-ha-muz eo, kuzh-muz eo, un den souchet eo, hennezh a zo ur yudaz, hennezh a zo ur gwasker, hennezh a zo ganas ; *heimtückisches Pferd*, marc'h sifel g., marc'h sius g., marc'h lavis g., marc'h dichaïs g., marc'h diaes g., marc'h troet da feulziñ g. ; *heimtückische Handlung*, taol-yud g., taol-yudaz g., taol ganas g., taol gidas g., taol kailh g., taol gast g., viloni b. ; 2. touellus, treitor, trubard ; *heimtückischer Wein*, gwin treitor g. ; 3. [mezeg.] manguñv ; *heimtückische Krankheit*, kleñved manguñv g. Adv. : en un doare disleal, dre un taol-yud, en un doare treitor, dre drais, dre dreitouriezh, dre souch ; *heimtückisch handeln*, *heimtückisch vorgehen*, ganazañ, yudaziñ.

Heimvorteil g. (-s) : [sport] lañs pa c'hoarier er gêr g., ampled pa c'hoarier er gêr g.

heimwärts Adv. : gant an hent a gas d'ar gêr, war an hent a gas d'ar gêr.

Heimweg g. (-s) : hent an distro d'ar gêr g. *auf dem Heimweg*, war e zistro d'ar gêr, war hent an distro d'ar gêr, en ur zont en-dro d'ar gêr, pa oa o tistreiñ d'ar gêr ; *sich auf den Heimweg machen*, kemer foet an nor da zistreiñ d'ar gêr ; *er ist gerade auf dem Heimweg*, emañ dres o vont d'e gêr.

Heimweh n. (-s) : kleñved ar gêr g., kleñved ar vro g., droug hirnezh g., droug ar gêr g., droug ar vro g., dienez eus ar vro b., dienez d'ar vro b., keuz d'ar vro g. ; *er hat Heimweh*, gant kleñved ar gêr emañ, gant an droug hirnezh emañ, keuz bras d'e vro en deus, dioueriñ a ra e vro, krog eo kleñved ar gêr (kleñved ar vro, droug ar vro) ennañ, hiraezhiñ a ra d'e vro, hiraezh en deus d'e vro, e spered a venn distreiñ d'e vro, dienez en devez eus e vro, dienez en devez d'e vro.

heimwehkrank ag. : dalc'het gant kleñved ar gêr, dalc'het gant an droug-hirnezh, dalc'het gant ur barrad droug-hirnezh, krog kleñved ar gêr (kleñved ar vro) ennañ.

Heimwerken n. (-s) : bitellerez g., bitellat g., belbeterez g., belbetat g.

Heimwerker g. (-s,-) : biteller g., kalficher g., belbeter g., teusteuker g. ; *von wegen Heimwerker !* hennezh ur biteller a-feson, me a ra goap ! hennezh ur biteller a-feson, evit kelo ar pezh a dalvez ! hennezh ur biteller a-feson, evit kelo pezh a ra !

Heimwerkerin b. (-,nen) : bitellerez b., kalficherez b., belbeterez b., teusteukerez b.

Heimwesen n. (-s,-) : [Bro-Suis] stal labour-douar b., merouri b., atant b./g., feurm b., tiegezh g., menaj g., tachenn b., kér b.

heimwollen V.gw. (will heim / wollte heim / hat heimgewollt) : kaout c'hoant da zistreiñ d'ar gêr, bezañ c'hoant d'an-unan da zistreiñ d'ar gêr, goulenn distreiñ d'ar gêr.

heimzahlen V.k.e. (hat heimgezahlt) : [dre skeud.] *das werde ich ihm (mit gleicher Münze) heimzahlen*, ober a rin un hevelep tra dezhañ - m'en talvezo dezhañ - en em zigoll a rin warnañ - distreiñ a rindezhañ krog evit krog - distreiñ a rindezhañ bazhad evit bazhad - distreiñ a rindezhañ pezh evit pezh - distreiñ a rindezhañ kraf evit kraf - me a dalvezo se dezhañ - m'en tapo dezhañ bepred - mirout a rindezhañ un annoar diwar va buoc'h - gouarn a rindezhañ ul leue eus va

buoc'h - gouarn a rindezhañ un annoar diwar va buoc'h - an distro am bo - e baeañ a rindezhañ - nebaon ! n'eo ket d'ur manac'h eo en deus graet an droug-se - n'eo ket graet an drase da vanac'h - koustañ a ray ker dezhañ - koustañ a ray ker d'e lêr - fall-daonet e vo ar geusturenn evitañ - stadtet he deus ar c'havr en e lavreg - me a lardo e billig dezhañ - n'ez aio ket an dra-se gantañ en douar - reiñ a rindezhañ tra evit tra - daskoriñ a rindezhañ taol evit taol - kemm-ouzh-kemm e pako ganin / reiñ a rindezhañ trok evit trok (lin evit lin, stoub evit stoub, muzul evit muzul) (Gregor) - ober a rin un distro divalav dezhañ - reiñ a rin un distro divalav dezhañ - reiñ a rindezhañ bazhad evit bazhad (tenn evit tenn) - talvezout a rindezhañ gwall evit gwall - mont a rindezhañ kraf evit kraf, krog evit krog - mont a rindezhañ kraf evit kraf, ivin evit ivin, lagad evit lagad - reiñ a rin e begement dezhañ - reiñ a rin e gement all dezhañ - kas a rin an dorzh en-dro d'ar gêr dezhañ - distreiñ a rin e dorzh en-dro d'ar gêr dezhañ.

heimziehen V.gw. (zog heim / ist heimgezogen) : distreiñ d'ar gêr.

V.k.e. (zog heim / hat heimgezogen) : dougen (atizañ, poulzañ, brochañ, broudañ) da zistreiñ d'ar gêr.

heimzünden V.k.e. (hat heimgezündet) : [Bro-Suis] *jemanden heimzünden*, a) ober un dres d'u.b., kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù, lakaat u.b. en erv, disorc'henniñ u.b., kas u.b. d'e doull, lakaat u.b. en-dro en e stern, lakaat e ibil en e blas d'u.b., krennañ e douchenn d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., ober e varv d'u.b., sevel e loaiou d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., rannañ e damm d'u.b., kontañ e damm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ e billig d'u.b., diskar e glipenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., stankañ e glapez d'u.b., diskar ourgouilh u.b., dilorc'hañ u.b., difougeañ u.b., diskar al lorc'h a zo en u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., divarc'hañ u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., tognañ u.b., gwaskañ u.b., distekiñ u.b., diarbenn u.b., reiñ avel a-benn d'u.b., ober un dañs hep soner gant u.b., c'hoari buhez war u.b., ober buhez war u.b., ober ur vuhez war u.b., ober ur vuhez d'u.b., ober ur rez d'u.b. ; b) kas u.b. gant ar foeltr, kas u.b. da foar an diaoul, kas u.b. da gaolmoc'ha, kas u.b. da gac'hat, kas u.b. da skidañ, kas u.b. da gouziñ, kas u.b. da Gankari-noz, kas u.b. da chastiñ, kas u.b. da lusa, kas u.b. da gontañ lus, kas u.b. da bolotresa, kas u.b. da gastrilhesa, kas u.b. da foar ar c'hwitelloù, kas u.b. d'ar foar, kas u.b. da foar an ifern, kas u.b. da foar an tri mil, kas u.b. da ch'wennat panez, kas u.b. da aveliñ e loeroù, kas u.b. da beuriñ, kas u.b. da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da graziañ, kas u.b. d'an tus, kas u.b. da stoupa, kas u.b. da ganañ, kas u.b. da droadañ, distouvañ u.b.

Hein / Heiner g. : 1. *Herri g.* ; 2. [barzh] *Freund Hein*, an Ankou g., paotr e falch' g., ar falch'er-noz g., ar falch'er dall g., Hor breur ar Marv g., an dognez vrizh b.

Heini g. : 1. Yann al leue g. (Gregor), louad g., lochore bras g., buzore g., loukez g., penn luch g., magn g., penn beuz g., penn sot g., keuneudenn b., kanuchenn b., penn-bazh g., begeg g., penn-skod g., penn peul g., leue g., barged g., den panezennek g., Yann seitek g., Yann banezenn g., Yann diwarlerc'h g., Yann beul g., Yann yod g., Fañch ar peul g., Yann ar peul karr g., panezenn b., patatezenn b., patoenn b., paganad g., pampez g., nouch g. [i/ester nouched], loñseg g. [i/ester loñsegued], mab-azen g., magn g./b., inosant g., droch ar pardon g., penn maout g., loufer g., paourkaezh nouch g., paourkaezh penn brell g., brell g., pennsod g., diskiant g., darsod g., genaoueg g., genaoueg

echu g., podig g., pothouarn g., impopo g., glaourenneg g., genoù klapez g., glapez g., genoù da bakañ keliens g., genoù patatez g., genoù gwelien g., alvaon g. [*lester alvaoned, alvaoneien*], houperig g., bourjin g., bleup g., jaodre g., geolie g., beg don g., beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., louad g., buoc'hig an Aotrou Doue b., kaezh g. [*lester kaezhed*], kaezh-Doue g., makez cheulk g., makez tamm paotr fin g., makez penn leue g., leue dour g., leue brizh g., leue geot g., beg leue g., mell baja g., beulke g., jostram g. ; **2. weicher Heini**, gogez g., penn pezhell a wregig g., paotr n'eo na yar na kilhog g., paotr maouezet g., ur gatell b., gwregig b., chuchuenn b., tizhog g., kateller g., Yann-Vari Go gez g., polez b., lallaig g. ; **3. ein komischer Heini**, un ibil g., ul labous g., ul labous iskis a zen g., ul labous a jav g., ur c'hwiil g., un evn g., un oristal g., un oristal a zen g., un orin g., un abostol g., ur boufon g., un ebeul g., ur fouin g., un orin a zen g., un orin den g., ur pipi g., ur gwall bipi g., un hinkin g., un istrogell g., ur march'lu g., ur mailhard g., un tamm paotr iskis g., ur pitaouenneg g., ur gwikefre g., un istrelig g., ur c'halkenn g., ur gal kenn b., ur papigo g., un istafsour g., ur pitouch g., un termaji g., un ardigell g., un diaoul a zen g., un aotrou g., un den dioutañ e-unan g., un den dezhañ e-unan g., un den espar g., ur pic hong g., ur brav a bichon g., ul labous kailh g. **Heinrich** : Herri g. ; *blauer Heinrich*, **a** [*louza.*] louzaouenn an naer b., louzaouenn flemm an naer b., flemm-naer g., teod-bouc'h g., teod-ejen g. ; **b** [*mezeg.*] krañchouer g., pod-krañch g. ; **c** [*kegin.*] soubenn b. ; [dre skeud.] *stummer Heinrich*, doug-dilhad troadek g., matezh-dilhad b. [*lester matezhou-dilhad*].

Heintz blinker g. (-s,-) : [pesketaerezh] turlut g. [*lester turlutoù*].

Heinz g. : Herri g.

Heinzelmännchen n. (-s,-) : lutun g., korrigan g., kornandon g., teuz g., enkeler g., paotrig-ar-skod-tan g., bugel-noz g., gobelin g., jodouin g., kilher g., maneger-noz g., polpegan g. **Heirat** b. (-,en) : euredenn b., dimeziñ g. [*lester dimeziou*], dimez g., dimezenn b. ; *eine passende Heirat*, un dimeziñ dereat g. ; *eine Heirat schließen*, dimeziñ, skoulmañ ganti ; *eine Heirat auflösen*, freuzañ un dimeziñ, dispenn un dimeziñ, terriñ un dimeziñ, dizimeziñ daou bried, dizeurediñ daou bried ; *eine missglückte Heirat*, un dimeziñ troet da fall g., un dimeziñ amzere g. (Gregor) ; *die Heirat fand nicht statt und seitdem bin ich Junggeselle*, menel d'eurediñ em boa graet ha bremañ on manet, c'hwitet em eus war an hini a garan ha chomet on dizimez ; *eine Heirat vermitteln*, darbodiñ, rouinellañ, bazhalaniñ u.b. d'u.b., javat, oujenniñ, jubenniñ, jubenniñ u.b. d'u.b., jubenniñ un eured ; *vor der Heirat schwanger werden*, ober he neizh a-raok an hañv, debriñ he ch'ig a-raok he soubenn, ober ar Sul Fask a-raok ar Sul Vleunioù ; *vor der Heirat erzeugtes Kind*, labousig abred g. **heiraten** V.k.e. (hat geheiratet) : **1. jemanden heiraten**, eurediñ u.b., dimeziñ d'u.b., dimeziñ gant u.b., eurediñ d'u.b., eurediñ ouzh u.b., prietaat gant u.b., prietaat d'u.b., priediñ gant u.b., priediñ d'u.b., fortuniañ gant u.b., mont war zaouhanter gant u.b., lakaat e anv gant u.b., kemer u.b. da bried, gwalenniñ biz kleiz u.b., ober euredenn gant u.b., P. stagañ e c'har ouzh gar u.b. ; *er würde sie gern heiraten*, honnezh a zo en e c'houloù ; *sie hat einen Mann von gleichem Stand geheiratet*, *sie hat einen Mann aus ihrem sozialen Milieu geheiratet*, *sie hat einen Mann aus den gleichen sozialen Verhältnissen geheiratet*, fortuniet he deus

gant he c'hendere, dimezet he deus gant he c'hendere, dimezet he deus hervez he c'hendere, dimezet he deus gant unan diouzh he c'hendere, dimezet he deus gant unan diouzh he dere, dimezet he deus gant unan eus he c'halite, dimezet he deus gant unan eus he meuriad, dimezet he deus gant unan eus he renk, dimezet he deus gant unan eus he c'houch, P. dimezet he deus gant unan eus he c'houchigou, dimezet he deus gant unan eus he sklisenn ; *er hatte ihr geschworen, dass er keine andere heiraten würde*, touet en doa dezhi n'en dije ken pried ; *er lässt nicht zu, dass sie denjenigen heiratet, den sie liebt*, mirout a ra outi da zimeziñ gant an hini a gar, dinac'h a ra outi dimeziñ d'an hini a gar, ne lez ket e timezfe d'an hini a gar, ne bleg ket da lezel anezhi da zimeziñ d'an hini a gar, ne bernet ket dezhi ma timezo d'an hini a gar, ne bernet ket dezhi da zimeziñ d'an hini a gar, ne bernet ket ganti da zimeziñ d'an hini a gar ; *jemanden aus Liebe heiraten*, dimeziñ d'u.b. en abeg d'ar garantez a vager outañ, ober un dimeziñ a garantez ; *eine Frau heiraten*, eurediñ ur wreg, dimeziñ d'ur wreg, dimeziñ gant ur wreg, eurediñ d'ur wreg, eurediñ ouzh ur wreg, prietaat gant ur wreg, prietaat d'ur wreg, priediñ gant ur wreg, priediñ d'ur wreg, P. perc'hennañ ur wreg ; *eine Frau heiraten, die schon von einem anderen schwanger ist*, mont d'ober golo-pod, bezañ tapet da c'holo-pod ; **den ersten Besten heiraten**, dimeziñ da n'eus forzh peseurt Yann, dougen an embannoù gant un den, skeiñ an embann, dimeziñ d'ar c'hentañ deuet, dimeziñ d'an hini kentañ en em ginnig, dimeziñ d'an aotrou "n'eus-forzh-piv-eus-n'eus-forzh-pelec'h" ; *das Mädchen, das er heiraten sollte*, ar plac'h da zimeziñ gantañ b. ; **2. jemanden an jemanden heiraten**, dimeziñ u.b. d'u.b., prietaat u.b. gant u.b., prietaat u.b. d'u.b., priediñ u.b. gant u.b., priediñ u.b. d'u.b. ; **3. [dre skeud.] des Seilers Tochter heiraten**, bezañ o vont da vezañ krouget, pignat gant diri ar chafod, mont d'ar groug, mont da gaout e gravatenn ganab.
V.gw. (hat geheiratet) : dimeziñ, eurediñ, priediñ, prietaat, fortuniañ, kemer pried, ober fortun, dibaotrañ, skoulmañ anezhi, kemer par, kemer parez, kemer paradur, P. mont da gozhañ, en em lakaat en nask, lakaat e droad er stleug, gourdiñ ; *in zweiter Ehe heiraten, wieder heiraten, addimeziñ, eildimeziñ, adeurediñ* ; *falls er heiratet, mar chañs dezhañ dimeziñ* ; *es ist höchste Zeit, dass du heiratest*, pase poent eo dit dimeziñ, koulsoc'h eget koulz eo dit dimeziñ, despailh eo da zimeziñ ; *heiraten Sie nicht, bitte !* me ho ped, pas mont da zimeziñ ! ; *je eher man heiratet, umso besser*, ar c'hentañ mont, ar berrañ kont - ar c'hentañ mont, ar sklaerañ kont - ar c'hentañ mont da zimeziñ, ar berrañ kont - ar c'hentañ mont da zimeziñ, ar sklaerañ kont ; *sie möchte heiraten*, gant ar c'hoant dimeziñ emañ, kroget eo ar big en he skouarn, krog eo ar big en he skouarn, emañ o klas kperc'henn, emañ o c'hortoz kperc'henn, emañ e soñj dimeziñ, emañ evit dimeziñ ; *er hatte vor zu heiraten*, bet e oa evit dimeziñ, e soñj dimeziñ edo, e soñj a oa dimeziñ, e soñj e oa da zimeziñ, edo e-sell da zimeziñ, e-sell e oa da zimeziñ, mennozh en doa da zimeziñ, krog e oa bet ar gelienenn-dall ennañ, savet e oa bet kaoz an dimeziñ gantañ, meneg a oa bet gantañ da zimeziñ, keal a oa bet gantañ da zimeziñ, kelou a oa bet dezhañ da zimeziñ, anv a oa bet gantañ da zimeziñ ; *sie haben jung geheiratet*, dimezet int bet ez yaouank, dimezet int bet abred, graet o deus bet un dimeziñ yaouank, dimeziñ o doa graet pa oant yaouank ; *er wird bald heiraten*, *er soll bald heiraten*, a-barzh nemeur e vezd dimezet, bremaik e kemero ur verourez, war zimeziñ emañ, dindan dimeziñ emañ, kelou a zo dezhañ da zimeziñ, meneg a zo

gantañ da zimeziñ, keal a zo dezhañ da zimeziñ, anv a zo gantañ da zimeziñ ; *einem Gerücht zufolge will er heiraten*, evit dimeziñ emañ hervez ar vrud, anv 'zo gantañ da zimeziñ gouez d'ar gaoz ; *zum Heiraten ist er jetzt alt genug*, deuet eo d'e oad dimeziñ, en oad da zimeziñ emañ, en oad da fortuniañ emañ, en oad d'ober fortun emañ ; *reich heiraten*, kavout fortun vat, dimeziñ unan a diegezh vat, ober ur fortun, ober fortun, fortuniañ ; *die Reichen heiraten nicht außerhalb ihrer Kaste*, ar juloded ne zimezon ket er-maez eus o meuriad, ar juloded ne zimezon ket er-maez eus o chouch ; *in die Stadt heiraten*, mont da vourc'hiz dre zimeziñ, mont da chom e-barzh kér da-heul an dimeziñ ; *unter seinem Stand heiraten, nicht standesgemäß heiraten*, drouzkzimeziñ, dimeziñ dindan e renk, dimeziñ gant unan eus ur skilenn izeloc'h, dimeziñ da Janed truilhenn, dimeziñ da Yann bilhenn, ober ur fortun amzere, ober un dimeziñ amzere (dijaoj, diligneñ) ; *über seinem Stand heiraten*, kavout fortun vat, dimeziñ unan a diegezh vat, ober ur fortun, ober fortun, fortuniañ ; *er hat vor seinem älteren Bruder geheiratet, er hat seinem älteren Bruder beim Heiraten den Rang abgelaufen*, dimezet en deus bet a-raok e vreur koshoc'h, graet en deus bet karrad foenn [*un taol-dismegañs e vele, a-hervez, anvet iveau „fourchad drein“*] ; *sie hat vor ihrer älteren Schwester geheiratet, sie hat ihrer älteren Schwester beim Heiraten den Rang abgelaufen*, dimezet he deus bet a-raok he c'hoar koshoc'h, graet he deus bet karrad foenn ; *er hat sich von seinem jüngeren Bruder beim Heiraten den Rang ablaufen lassen*, bet en deus karrad foenn ; *sie hat sich von ihrer jüngeren Schwester beim Heiraten den Rang ablaufen lassen*, bet he deus karrad foenn.

Heiraten n. (-s,-) : dimeziñ g.

Heiratsabsichten ls. : soñj dimeziñ g., dezev dimeziñ g., amboaz dimeziñ g.

Heiratsalter n. (-s) : oad dimeziñ g. ; *er ist im Heiratsalter*, en e oad dimeziñ emañ, deuet eo d'e oad dimeziñ, kozh a-walc'h da zimeziñ eo, oad a-walc'h en deus evit dimeziñ, en oad da zimeziñ emañ, deuet eo en oad da zimeziñ, en oad da fortuniañ emañ, dimezus eo, dimezapl eo.

Heiratsantrag g. (-s,-anträge) : goulenn-dimeziñ g., goulennadeg b., goulennou ls., gweladell b., gwelou ls. ; *einen Heiratsantrag machen*, ober ar goulennou, goulenn ur plac'h yaouank da zimeziñ, goulenn ur plac'h yaouank evit pried, goulenn ur plac'h yaouank da bried ; *der Heiratsantrag wurde sofort angenommen, diouzhtu e voe roet ar ger* ; *sein Heiratsantrag wurde angenommen, gallout a reas kregiñ e dorn ar plac'h*.

Heiratsanzeige b. (-,n) : lizher-eured g.

heiratsfähig ag. : [gwir] kaezourek, dimezus, en oad da zimeziñ, en oad da fortuniañ, dimezapl ; *er ist im heiratsfähigen Alter*, en e oad dimeziñ emañ, deuet eo d'e oad dimeziñ, kozh a-walc'h da zimeziñ eo, oad a-walc'h en deus evit dimeziñ, en oad da zimeziñ emañ, deuet eo en oad da zimeziñ, en oad da fortuniañ emañ, dimezapl eo ; *alle heiratsfähigen Mädchen sahen ihn verliebt an*, razh ar merc'hed da zimeziñ a rae lagad dezhañ, razh ar merc'hed da zimeziñ a selle a-druez outañ, razh ar merc'hed da zimeziñ a rae sellou sant Langis dezhañ, razh ar merc'hed da zimeziñ a rae al lagad dous (lagad bihan, lagad mignon, lagad flour, lagadig) dezhañ, razh ar merc'hed da zimeziñ a rae sellou doñv outañ, razh ar merc'hed da zimeziñ a rae lagadigou outañ, razh ar merc'hed da zimeziñ a luch'e outañ,

razh ar merc'hed da zimeziñ a lugerne outañ, razh ar merc'hed da zimeziñ a rae sellou milliour outañ, razh ar merc'hed da zimeziñ a selle outañ gant daoulagad milliour, razh ar merc'hed da zimeziñ a selle gwiv outañ, razh ar merc'hed da zimeziñ a daole gwic'hadennoù milliour dezhañ, razh ar merc'hed da zimeziñ a rae selladoù tener dezhañ.

Heiratsfähigkeit b. (-) : dimezusted b.

Heiratsgesuch n. (-s,-e) : goulenn-dimeziñ g.

Heiratsgut n. (-s,-güter) : argourou ls.

Heiratskandidat g. (-en,-en) : pleustrer g., goulennner g.

Heiratskandidatin b. (-,nen) : goulennerez dimeziñ b.

Heiratsinstitut n. (-s,-e) : ti dimeziñ g.

heiratslustig ag. : c'hoant dimeziñ gantañ, [plac'h] krog ar big en he skouarn, krog ar gelienenn-dall enni, [paotr] krog ar gelienenn-dall ennañ.

Heiratsquote b. (-,n) : feur eurediñ g.

Heiratsschwindel g. (-s,-) : filouterezh diwar-bouez an dimeziñ g., c'hwbiberezh diwar-bouez an dimeziñ g.

Heiratsschwindler g. (-s,-) : filouter dre zimeziñ g.

Heiratsschwindlerin b. (-,nen) : filouterez dre zimeziñ g.

Heiratsstifter g. (-s,-) : marc'h-dimeziñ g., marc'h-banal g., marc'hbonal g., marc'h g., marc'h-dimezioù g., marc'h-dimeziñ g., bazhvalan g., bazhvalaner g., darboder g., jubenn g., jubennour g., atrakour g., bouc'h-gavr g., bouc'h-dimezioù g., rouinell g., paotr e vazh valan g., paotr e vizhier balan g., paotr e loeroù ruz g., oujenner g., oujenn g., chourig g., mankaniour g., krign-askorn g., kasour g., kaser g., komzer g., jav-aliañs g., jav-banal g.

Heiratsstifterin b. (-,nen) : kazeg-dimezioù b., bazhvalanez b., bazhvalanerez b., plac'h he loeroù melen b.

Heiratsurkunde b. (-,n) : akta a briedelezh g., skrid priedelezh g., testeni eured g., paper-priedelezh g.

Heiratsvermittler g. (-s,-) : 1. marc'h-dimeziñ g., marc'h-banal g., marc'hbonal g., marc'h g., marc'h-dimezioù g., marc'h-dimeziñ g., bazhvalan g. [*liester bazhvalaned*], bazhvalaner g., darboder g., jubenn g. [*liester jubenned*], jubennour g., atrakour g., bouc'h-gavr g., bouc'h-dimezioù g., rouinell g., paotr e vazh valan g., paotr e vizhier balan g., paotr e loeroù ruz g., oujenner g., oujenn g., chourig g., mankaniour g., krign-askorn g., kasour g., kaser g., komzer g., jav-aliañs g., jav-banal g. ; 2. kuzulier dimeziñ g.

Heiratsvermittlerin b. (-,nen) : 1. kazeg-dimezioù b., bazhvalanez b., bazhvalanerez b., jubenn b. [*liester jubenned*], plac'h he loeroù melen b. ; 2. kuzulierez dimeziñ b.

Heiratsvermittlung b. (-,en) : 1. jubennadur g., bazhvalaniñ g., darbodiñ g., oujenniñ g. ; 2. kuzuliadenn dimeziñ b. ; 3. ajafis-dimeziñ b., ti dimeziñ g.

Heiratsversprechen n. (-s,-) : promesa b., promesa dimeziñ b., promesa a briedelezh b.

Heiratsvertrag g. (-s,-verträge) : [gwir] kevrat dimeziñ b., feureud g., [dre fent.] lizher-feurm g. ; *auf unserem Heiratsvertrag steht doch, dass du nicht fremdgehen darfst*, war hol lizher-feurm (war hor c'hevat dimeziñ) ez eo douget n'afes ket da redek.

Heiratsziffer b. (-) : feur eurediñ g.

heisa estl. : tralalalaleno.

heischen V.k.e. (hat geheischt) : azgoulenn, enderc'hel, arc'hiñ.

Heischkraut n. (-s) : [louza.] bouloù-aerouant ls., chapeled-an-naer g., frond g.

heisenbergsch- ag. : [fizik] ... Heisenberg ; die heisenbergsche Unschärferelation, die heisenbergsche Unbestimmtheitsrelation, das heisenbergsche Unschärfeprinzip, pennaenn an andieded b., pennaenn an amzivarder b., pennaenn an dizevoudadur b.

heiser ag. : groilh, garv, raouliet, raouet, roulet, gragaouet, revet, groilhet ; eine leicht heisere Stimme haben, bezañ gouraouet, bezañ gouraouliet ; heisere Stimme, mouezh raouet b., mouezh raouliet b., mouezh c'hav b., mouezh ch'roilh b., mouezh revet b., mouezh groilhet b., mouezh teñval b. ; heiserer Husten, paz rust g. ; heiser sein, bezañ raouliet (raoulet, raouet, groilhet, revet) e vouezh ; heiser werden, raoulañ, raoulañ, raouañ, groilhañ ; mit heiserer Stimme sprechen, groilhañ ; leicht heiser werden, gouraouiñ, gouraouliañ ; heiser machen, raouliañ, raoulañ, raouañ ; sich heiser schreien, tagennañ, koll e vouezh (raouliañ, raouañ) dre forzh huchal, bezañ divouezh kement en deus huchet an-unan, koll e vouezh dre zaïch huchal, koll e vouezh dre fin huchal, youc'hal a-leizh-korzen, raouliañ dre sachañ re war e vouezh, gagennañ ; stockheiser sein, bezañ divouezh a-grenn, bezañ gwelet ar bleiz, bezañ lonket ur bleiz.

Heiserkeit b. (-) : raouadur g., raouliadur g., raouladur g., raouliadenn b. ; leichte Heiserkeit, gouraouadur g., gouraouliadur g. ; seine Heiserkeit auskuriieren, diraouiñ, diraouliañ ; die Heiserkeit vertreiben, diraouiñ, diraouliañ.

heiß ag. : 1. tomm-pared, tomm-berv, tomm-bervet, tomm-gor, tomm-ruz, tomm-skaot, tomm-devet, tomm-grizias, tomm-lor, tomm-brout, tomm-mantrus, tomm-mat, grizias, bouilh, brout, gor, gwres, gwrezek, gwrezus, gor, losk, loskus, berv, bervet, bervant, poazhant ; brennend heiß, tomm-poazh, tomm-grizias, gwrezus, skaotus, poazhus, suilh ; brennend heiße Sonne, heol leskidik g., heol tomm-grizias g., heol tomm-devet (gwrezus, grizias, tanus, berv, bervet, bervant, poazhus, poazh, gor, goret, suilh, pik) g. ; glühend heiß, leskidik, tanus, devus, tomm evel ur forn, tomm devet ; ich habe mir die Hand an der heißen Schüssel verbrannt, ken tomm e oa ar plad m'en doa poazhet din va dorm, ken tomm e oa ar plad m'en doa losket poazh va dorm din, en em boazhet em boa o kregiñ er plad ; heute ist es glühend heiß, poazhañ a ra an amzer hiziv, poazhañ a reer hiziv, gor forn a zo hiziv, tomm-gor eo an amzer hiziv, gwashat eo tomm hiziv ! na tommat eo hiziv ! tomm-ruz eo an amzer hiziv, krazañ a ra hiziv, tomm eo an heol hiziv ken a boazh ; heiße schokolade, ur banne chokolad tomm g. ; heiße Länder, broiòu tomm ls. ; heiße Wasser, dour tomm-skaot g., dour tomm-berv g., dour birvidik g., dour losk g., dour bervidant g. ; etwas in kochend heißem Wasser waschen, gwalch'iñ udb dre an dour berv ; heiße Wetter, amzer c'hor b., amzer tomm-ruz b. ; ein heißer Wind, un avel c'hor g., un avel boazhidik g. ; heiße Asche, ludu brout g. ; es ist zum Ersticken heiß hier, un tommder a zo amañ da vougañ (da lazhañ) an dud, peadra a zo da vougañ gant an tomm ez eo amañ, emaomp amañ evel en ur stoufailh, ken tomm eo amañ ken a boazh, amañ 'vat ez eo digor war ar forn, gor forn a zo amañ ; es ist erstickend heiß, emaon e-tailh da vougañ gant an amzer domm (gant an amzer lug), moug eo an amzer, mougus eo an amzer, n'eus ket tu da badout gant ar wrez ; es ist furchtbar heiß draußen, tomm eo mantrus, krazañ a ra, ur bulluc'h a zo en amzer, poazhañ a ra an amzer, digor eo war ar forn, gratañ a ra, gor a zo en amzer, n'eus ket tu da badout gant ar wrez, gor a zo, gwashat eo tomm ! ur boazhidigezh a zo hiziv evit lavaret ar

wirionez ; es war mir so heiß, dass ich völlig verschwitzt war, ruilhal a rae ar c'hwez diouzhin gant an tomm 'oa din ; es ist aber heiß heute, na tomm eo an amzer hiziv ! na tommat eo hiziv ! tomm eo mantrus, tomm-grizias eo hiziv, tomm-berv eo hiziv, poazhañ a reer hiziv, gwrez a zo hiziv ; das Wetter ist unerträglich heiß, lazhet eo an dud gant an tommder, gor forn a zo en amzer, tomm-gor eo an amzer, mac'h eo an amzer ken ez on faezh, tomm-grizias eo an amzer, poazhañ a ra an amzer, ur bulluc'h a zo en amzer, fritañ a ra an dud gant an tommder, gwashat eo tomm ! ur boazhidigezh a zo hiziv evit lavaret ar wirionez ; heißes Fieber, terzhienn domm b., terzhienn alter b., terzhienn jonisk b., terzhienn vras b., terzhienn c'hrizias b., kleñved-tomm g. (Gregor) ; heiße Hände, daouarn tomm ls. ; ich habe ganz heiße Füße, tanet (fuloret) eo va zreid ouzhin, emañ ar verv em zreid, tanañ a ra va divesker, fontet eo va zreid ; heiße Sonne, heol gwrezus (grizias, tomm-grizias, suilh, berv) g., bannoù grizias an heol ls. ; heiße Zone, takad trovanel g., takad tomm g., kevrenn c'hrizias ar bed b. ; mir ist heiß, tomm eo din ; 2. [dre skeud.] heißen Dank, mil bennozh deoc'h ! mil vennozh Doue warnoch' ! mil trugarez ! mil trugarez deoc'h ! ho trugarez kant mil gwech ! ; 3. heißes Eisen, afer amjestr b., afer skoemp b., afer bebret b., gwall c'hoari g., kudenn amjestr b., afer skeudik b. ; 4. heißes Gebet, pedenn virvidik (vervidant, c'hwek, a-greiz-kalon, a-wir-galon, galonek) b. ; heißer Wunsch, chal g., c'hoant du g., c'hoant start g., c'hoant bras (birvidik, bervidant, poazhus) g. ; etwas heiß begehren, c'hoantaat kenañ udb, bezañ e sorc'henn eus udb, birviñ gant ar c'hoant da gaout udb, kaout c'hoant bras da gaout udb, bezañ c'hoant bras d'an-unan da gaout udb, glaouriñ gant ar c'hoant da gaout udb, glaourenniñ war-lerc'h udb, bezañ e galon war udb ; das Buch, das er schon lange so heiß begehrte, al levr edo e sorc'henn anezhañ keit all oa ; sein Posten ist heiß begehrt, mall a zo war e blas, en alam an dud emañ e bost-labour ; diese Bilder waren heiß begehrt, ar skeudennoùse a oa kalz fred warno ; Pferde dieser Farbe sind heiß begehrt, al liv kezeg-se a zo klask bras warno ; die Plätze sind heiß begehrt, mall 'zo war ar plasou ; ganz heiß darauf sein, etwas zu tun, direvrañ gant ar c'hoant d'ober udb, bezañ an debron-krug gant an-unan ober udb, birviñ d'ober udb, bezañ gant ar prez d'ober udb, bezañ poazh gant ar c'hoant d'ober udb, birviñ e galon gant ar c'hoant d'ober udb, dont da zisech'añ gant ar c'hoant d'ober udb ; 5. heißes Blut haben, bezañ tomm e benn, bezañ ur penn tomm eus an-unan, bezañ brizh, bezañ ur penn bervet, bezañ uhel an dour en e eien, bezañ uhel an eien en an-unan, bezañ froudennek, bezañ tost e dog d'e benn, bezañ prim da fuloriñ, kaout gwad mui eget bihan, kaout gwad dindan e ivinoù, bezañ gwad berv en an-unan, bezañ ar gwad o virviñ en e wazhied, bezañ rust an troc'h gant an-unan, mont buan ar revr war ar chouk gant an-unan (e revr war e chouk gantañ, he revr war he chouk ganti h.a.), bezañ ur paotr diouzhtu, bezañ intampius ; 6. heißer Kampf, pezh mell krogad g., stourm arloup g. ; 7. heiße Tränen vergießen, leñvañ forzh, gouelañ dourek, gouelañ a-boullad, gouelañ druz, gouelañ forzh, gouelañ gwalch'h e galon, bezañ beuzet en e zaeroù, dougen gouelvan bras (Gregor), bezañ beuzet en ur mor a zaeroù, bezañ beuzet e zaoulagad, skuilhañ daeroù puilh (druz, stank), skuilhañ pezh a gar daeroù, skuilhañ daeroù puilh ha stank, ober ur c'hofad garmiñ, daeraouiñ druz, leñvañ a-boullad, gouelañ e-leizh e varv, leñvañ an holl zaeroù a zo en e ziabarzh, skuilhañ ur mor a zaeroù ; sie vergießt heiße Tränen,

gouelañ a ra dourek (druz, forzh, gwalc'h he c'halon) ; **8.** heiße Liebe, karantez virvidik (dreistpenn, dreist ar barr, foll, diroll, dall, flamm, entanet) b., amourousted eus ar re greñvañ b., karantez vervedant b., karantez dreistmuzul b., karantez dreistmoder b., froudad karantez g., kilhori g. ; **9.** seine Frau macht ihm die Hölle (den Kopf) heiß, a bep seurt buheziou en devez gant e wreg, gwall vuhez a ra e wreg dezhañ, ober a ra e wreg buhez dezhañ, uzañ a ra e wreg e vuhez dezhañ, terriñ a ra e wreg e vuhez dezhañ, reiñ a ra e wreg dibun dezhañ, reuz en devez gant e wreg, e zelazhou en devez gant e wreg, traoù briket ha traoù marellet a wel gant e wreg, trenk ha c'hervet en devez gant e wreg, ober a ra e wreg gwallamzer dezhañ, ober a ra e wreg charre dezhañ, ober a ra e wreg buheziou dezhañ, n'en deus ket bihan labour gant e wreg, bec'h a-walc'h en deus gant e wreg ; **10.** es wird ihm der Boden (das Pflaster) [unter den Füßen] zu heiß, deuet eo da vezañ tomm dezhañ, klevet en deus ch'wezh ar rost, poent bras eo dezhañ skarañ ; **11.** es geht heiß her, amañ 'vat e strak an traoù, draskal a ra, chao a zo amañ, bec'h a zo, trouz a zo, amañ ez eus ur charre, amañ ez eus patati, amañ ez eus bekilh, amañ ez eus chabous, kign ha frot a zo du-mañ, amañ ez eus buheziou, gwall c'hoari a zo amañ, nag a reuz, tommañ a ra an traoù ; **12.** das ist ein heißes Pflaster, ul lec'h gwall zañjerus eo, eno e stard an traoù ; **13.** [armerzh] heißes Geld, kevalaoù o kantreal eus ur Yalchdi d'egile hervez ar feurioù kinniget ls., kevalaoù grizias ls., kevalaoù arvrokell ls. ; **14.** [polit., istor] der heiße Draht, al linenn bellgomz etre Washington ha Moskov b. ; **15.** [kr-l] sie geht drum wie die Katze um den heißen Brei, honnezh a ra kant tro d'ar pod, honnezh avat a glask tro da zisplegañ ar pezh he deus c'hoant da lavaret, honnezh a glask kant ha kant tro, honnezh a glask kammdroioù, honnezh a glask un dro-bleg, honnezh a glask tro, honnezh a glask tro da ziverrañ, emañ o tortilhañ ; **16.** man muss das Eisen schmieden, solange es heiß ist, dre m'eo tomm an houarn, eo skeiñ warnañ - ret eo skeiñ war an tomm - pa vez avel eo nizat, pa dorr an avel eo tamouezat - kaout un dro vat d'ober un dra ne c'houlenn ket chom da varc'hata - pa vez ar c'hazh da foetañ, e foetañ diouzhu eo ar gwellañ - pa vez gedon eo gedona ; **17.** was ich nicht weiß, macht mich nicht heiß, n'on ket chalet gant ar pezh n'ouzon ket, an hini ne oar ket ne oar mann ebet ; **18.** [dre skeud.] mit der heißen Nadel stricken, bezañ evel o treiñ ar ber en ifern ; mit heißer (mit der heißen Nadel) genäht, **a)** gildronet, gwriet gant krafiou Jezuz ; **b)** graet a-flav, graet dreist-penn-biz, graet dre brez, graet war ar prim, graet war an tizh, graet a-bempoù.
heiße estl. : tralalalaleno.

heißblütig ag. : **1.** birvidik, feuls, taer, taerus, bouilh, bouilhus, brouzek, brouezus, imorus, tik, intampius ; **2.** friant ; sie ist heißblütig, honnezh he deus c'hwiti, honnezh a zo leun a c'hwiti, friantiz a zo ganti, ur plac'h friant eo, P. emañ an tan en he gaol ganti, n'eus ket ur c'haol sec'h ganti, homañ eo lijer he gaol, ur plac'h tomm eo, ur plac'h gwintik eo, honnezh a oar lonkañ pennadou.

Heißblütigkeit b. (-) : brouezegezh b., buanegezh b.

heißen¹ V.k.e. (hieß / hat geheißen) : **1.** lavaret, goulenn, kemenn, aotren ; wer hieß dich das zu tun ? piv en deus bet lavaret dit (piv en deus bet goulennet diganit, piv en deus bet kemennet dit) ober kement-se ? diwar ali piv ez poa graet kement-se ? digant piv ez poa bet karg evit ober kement-se ?

wer hat Sie denn spielen heißen ? piv en deus aotreet ac'hanoc'h (piv en deus roet aotre dec'h) da c'hoari ?

2. lakaat da, ober ; jemanden einen Lügner heißen, ober ur gaouiad eus u.b., ober ur gaouiad gant u.b., tremen u.b. da c'haouiad lakaat u.b. da c'haouiad, lakaat u.b. gaouiad, ober ur penn gaouiat gant u.b. ; jemanden einen Dummkopf heißen, ober ur genaoueg eus u.b., ober ur genaoueg gant u.b., tremen u.b. da c'henaoueg, lakaat u.b. da c'henaoueg, lakaat u.b. genaoueg, ober ur penn sot gant u.b., ober an azen gant u.b., ober un azen gant u.b., ober an azen eus u.b., lakaat u.b. da azen ; das heiße ich einen festen Schlaf haben, ur c'housk kalet ha kloz a ran-me eus kement-se, ur c'housk kalet ha kloz a lavaran-me eus kement-se.

3. jemanden willkommen heißen, hetiñ an donemat d'u.b., hetiñ un degemer mat (un degemer laouen) d'u.b., ober e c'hourc'hemannou a zegemer mat d'u.b.

4. etwas gutheißen, asantiñ d'ldb, grataat ldb, bezañ ali gant ldb, sevel a-du gant ldb, aotren ldb, kavout mat ldb, aprouiñ ldb, kavout reizh ldb, reiñ e c'hrad d'ldb.

V.gw. (hieß / hat geheißen) : **1.** bezañ anvet, bezañ e anv ... ; wie heißt du ? pe anv out ? pezh anv out ? peseurt anv out ? peseurt anv eo da hini ? peseurt anv ac'h eus ? pe anv a reer ac'hanout ? pe anv a lavarer ac'hanout ? petra a vez graet ac'hanout ? ac'hanout pe anv a rez ? petra eo da anv ? ; ich heiße Karl, Karl a vez graet ac'hanon (diouzhin, ouzhin), Karl a lavarer ac'hanon, va anv eo Karl, me fouth 'zo Karl va anv, Karl am galver, Karl eo va anv / Karl a reer ac'hanon / Karl am anver / Karl on / Karl on anvet (Gregor) ; sie heißt Lena, Lena a vez graet anezhi, Lena eo he anv ; Herr Müller heißt er, an aotrou Müller a reer anezhañ ; Jan heißt er mit Vornamen, Yann eo lakaet, Yann a lavarer anezhañ ; wie heißt der Kerl ? piv eo ar peanh-se ? ; wie heißt die Dame ? pe anv a vez graet eus ar vaouez-se ? ; wie heißt dieses Ding ? petra a vez graet eus an dra-se ? ; ich weiß nicht recht, wie er heißt, n'ouzon anv reizh ebet dezhañ ; viele heißen so, ouzhpenn unan a zo en anv-se ; ich will ein Schuh heißen, wenn das nicht wahr ist, ra vin lazhet ma n'eo ket gwir kement-se, me a vo krouget 'ta ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ krouget ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ maout ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ lonket gant al Loar ma n'eo ket gwir, ra vin dall (d'an diaoul da'm lonkañ) ma ne lavaran ket ar wirionez, gwir eo pe manac'h e vin.

2. talvezout, talvezout kement ha, talvezout keit ha, talvout, sinifiañ ; wie heißt das auf Bretonisch ? petra a dalv e brezhoneg ? kement ha petra e talv ar ger-mañ e brezhoneg ? ; das will schon etwas heiß, gwir a zle bezañ er brudoù-se, dibaot siminal a voged hep na ve tan en oaled, dibaot siminal a voged anez na ve tan en oaled, gloev eo ar siminal a zivoged hep na ve tan en oaled, el lec'h ma'z eus tremen ez eus hent pe wenodenn, nepred ne sav ar flamm hep moged, biskoazh flamm-tan ebet ne savas d'an nec'h hep moged, bez ez eus pig pe vran, vi pe labous a zo gant ar yar, pa gloch ar yar e vez vi pe labous, pa gloch ar yar ez eus vi pe labous ; das hieße, den Plan aufgeben, ober kement-se a dalvezfe (a vefe kement ha) dilezel ar raktres ; da sieht man, was das heißt, einen guten Ruf zu besitzen, setu petra a dalvez kaout anv kaer (kaout an anv da vezañ un den mat) ; stehen bleiben und nicht immer voranschreiten heißt zurückweichen, chom hep mont war-raok a zo dont a-dreñv ; so leben heißt nicht leben, se n'eo ket bevañ met langisañ - homañ n'eo buhez ebet - n'eo ket ur vuhez - n'eo ket ur vuhez da vevañ diouti - n'eo ket ur vuhez da vevañ - pebezh

buhez! ; P. was soll das heißen ? petra a dalv kement-se (an dra-se) ? petra a dalvez kement-se (an dra-se) ? ; soll das heißen, dass es bald Regen gibt ? hag ez afe bremañ an amzer da c'hleboriñ ? ; was heißt das ? petra eo an dra-se ? ; das heißt (d.h.) da lavaret eo (d.l.e), eleze, da c'houzout eo ; das heißt mit anderen Worten, dass ..., pezh 'zo kement ha lavaret e ..., pezh 'zo koulz ha lavaret e ... ; aus eigener Erfahrung weiß ich, was Betrug heißt, gouzout a ran an dra-se eus bezañ bet toulet me va-unan ; hier heißt es aufpassen, gwelloc'h eo bezañ war evezh bremañ, gwelloc'h eo teuler pled bremañ, gwelloc'h eo lakaat evezh amañ ; hier heißt es entweder oder, unan a zaou : neuïñ pe veuziñ ! ; jetzt heißt es Ärmel hochkrepeln, bremañ eo lakaat eoul kalon, bremañ eo stagañ ganti ; jetzt heißt es Abschied nehmen, deuet eo eur an disparti, erruet eo an disparti, sonet eo evidomp kloc'h an digouvi, pred eo deomp kemer hor ch'imiad, bremañ emaomp o vont d'ho lezel, n'hon eus mui netra d'ober nemet mont diwar ho tro.

V.dibers. (hieß / hat geheißen) : es heißt ..., gouez d'an dud, evel ma lavaras an dud, da lavaras an dud, war a laverer, war a lavar an dud, hervez ar brud, hervez klevet, hervez ar mod, hervez ar gaoz, diouzh al lavariou, hervez a laverer, hervez kont, lavaret ez eus bet ; es heißt, es soll hier ein Haus gebaut werden, meneg a zo da sevel un ti amañ, a-hervez e vo savet un ti amañ.

heißen² V.k.e. (hat geheißen) : [merdead.] sevel, gwintañ, gorren.

Heißgetränk n. (-s,-e) : died tomm b., evaj tomm g. ; alkoholhaltiges Heißgetränk, loskad g.

Heißhunger g. (-s) : marnaon g., marnaonegezh b., marnaoniegezh b., naonegezh b., naon ruz g., naon du g., naon-ki g., debron jave g., debron en e fri g., naon rankles g., naon bleiz g., kounnar debriñ b., naon da zebriñ bili g. ; mich überkam einen Heißhunger, santout a ris a-greiz-holl pegen laosk e oa war va begel, santet am eus bet a-greiz-holl va freñv o treiñ-distreiñ, erru e oan diwalc'het, pakañ a ris debron jave (debron em fri), erru e oa ruz va bouzelloù, erru e oa moan va bouzelloù, ur c'hofad naon a savas ennon, naon-ki a savas ennon, naon rankles a savas ennon, erru e oa du va dent, o krazañ gant an naon edon, o tuañ gant an naon edon, naon am boa paket da zebriñ bili, krog e oan da dortañ gant ar granig, naon du a grogas ennon, erru e oan du gant an naon, ur gounnar debriñ eus ar re zuañ a grogas ennon.

heißhungrig ag. : o spinañ gant an naon, naon bras dezhañ, naon du dezhañ, o c'hlauorenniñ gant an naon, o tuañ gant an naon, o vougañ gant an naon, marnaoniet, marnaoniek, marnaonek, diwalc'het, naonek, naoniek, naoniet (Gregor), o c'hlauriñ du gant an naon, o c'hlauriñ gant an naon du, o tisec'hañ gant an naon, darev gant an naon, o tarzhañ gant an naon, du gant an naon.

heißkleben V.k.e. (hat heißgeklebt) : gwrezpegañ.

Heißkleben n. (-s) / **Heißklebung** b. : gwrezpegañ g.

heißklebar ag. : gwrezpegus.

heißlaufen V.gw. (läuft heiß / lief heiß / ist heißgelaufen) : [dre skeud.] 1. [kirri-tan] souldommañ, mortañ ; der Motor ist heißgelaufen, souldomm (dreistomm) eo ar c'heflusker, souldommañ en deus graet ar c'heflusker ; 2. bezañ e barr e ampled ; 3. [pellgomzer] seniñ diehan.

V.em. **sich heißlaufen** (läuft sich heiß / lief sich heiß / hat sich (ak.) heißgelaufen) : [kirri-tan] souldommañ, mortañ ; der

Motor hat sich heißgelaufen, souldomm (dreistomm) eo ar c'heflusker, souldommañ en deus graet ar c'heflusker.

Heißlaufen n. (-s) : [kirri-tan] mortañ g., souldommañ g.

Heißluft b. (-) : aer domm g.

Heißluftballon g. (-s,-s) : mongolfierenn b., baloñs g., aervag b., aerlesti g. ; der Heißluftballon schwebt über die Häuser, tremen a ra ar vongolfierenn a-us an tiez

Heißluftheizung b. (-,en) : [tekn.] tommerezh dre aer pouset g.

Heißlufttherd g. (-s,-e) : [tekn.] forn dre dommder tro b., forn dre aer pouset b.

Heißlufttrockner g. (-s,-) : [tekn.] sec'herez dre aer domm b., sec'her dre aer domm g.

heißmachen V.k.e. (hat heißgemacht) : 1. tommañ ; Wasser heißmachen, tommañ dour ; 2. [dre skeud.] jemandem die Hölle heißmachen, iferniñ gant u.b., ober d'u.b. bramat, mazaouiñ e vuhez d'u.b., terriñ e vuhez d'u.b., ober ur vuhez poanius-meurbet d'u.b., uzañ e vuhez d'u.b., ampoezioniñ e vuhez d'u.b., ober buhez d'u.b., ober ur vuhez d'u.b., ober gwall vuhez d'u.b., bezañ bepred war buhez u.b., na ehanañ d'ober mizer d'u.b., reiñ dibun d'u.b., ober vil d'u.b., ober gwallamzer d'u.b., ober charre d'u.b., ober buheziou d'u.b., lakaat kalet d'u.b., dismantleñ spered u.b., reiñ trenk ha c'hwerv d'u.b., tregasiñ (eogiñ, nec'hiñ, nec'hañsiñ, trabasiñ, trevelliñ) u.b., reiñ tregas (degas soursi) d'u.b., c'hoari ar c'ontrol ouzh u.b., diharpañ u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., ober grimoù d'u.b., degas fleuskeur d'u.b., reiñ fred d'u.b., ober bec'h d'u.b., reiñ bec'h d'u.b., teuler bec'h gant u.b., bezañ ur bern charterezh gant an-unan, daoubenniñ u.b., mac'hañ u.b., mac'homañ u.b., gwaskañ u.b. gwashañ ma c'haller, tirantañ u.b., bouc'halañ u.b. ; ich werde dir die Hölle heißmachen ! me 'raio dit bramat, paotr ! ; sie macht mir die Hölle heiß, honnezh a zo un tourmant bevañ ganti, honnezh a ra he gwalch a boan din, honnezh a zo ur groaz pounner, honnezh a zo ur gwir bistri evidon, honnezh a zo ur poezon, honnezh a zo ur pezh hek, honnezh a zo diaes-meurbet da gundaiñ, diaes-meurbet eo ober diouti, diaes spontus eo tremen diouti, honnezh a zo un ifernite bevañ ganti, honnezh a zo ur reuz enni, ur binijenn eo bezañ en he c'hichen, un binijenn eo bevañ ganti, un uz eo bevañ ganti, honnezh a zo un debr-spered, honnezh a zo un ifern a blac'h, ne'm eus ket va bev ganti, ne'm eus ket va buhez ganti, ur brav n'eo ket bevañ gant honnezh ; was ich nicht weiß, macht mich nicht heiß, n'on ket chalet gant ar pezh n'ouzon ket, an hini ne oar ket ne oar mann ebet ; jemanden auf etwas (ak.) heißmachen, lakaat u.b. da c'hlauorenniñ war-lerc'h udb, lakaat u.b. da zirevrañ gant ar c'hoant d'ober udb, lakaat an debron-krug da sevel en u.b. d'ober udb, lakaat u.b. da virviñ d'ober udb, lakaat kalon u.b. da virviñ gant ar c'hoant d'ober udb, lakaat u.b. da zisec'hañ gant ar c'hoant d'ober udb.

Heißmangel b. (-,n) : 1. [tekn.] fererez b., houarnerez b. ; 2. ti-ferañ g.

heißreden V.em. (hat sich (ak.) heißgeredet) : sie reden sich (dat.) die Köpfe heiß, kaoz kaer a zo ganto, an teodoù a val avel, ne chom ket an teodoù da verglañ, start eo an abadenn, trabasat a reont kaer, chom a reont da vegata.

heißsieglein V.k.e. (hat heißgesiegleit) : gwrezpegañ.

Heißsiegeln n. (-s) : gwrezpegañ g.

heißsiegelfähig ag. : gwrezpegus.

Heißsporn g. (-s,-e) : [dre skeud.] torr e c'hoñj g., foeltr e revr g., paotr a foeltr forzh g., penn berkek g., penn bervet g., paotr

diouzh an druilh g., paotr disaouzan g., paotr diskramailh g., paotr diramailh g., paotr diflav g., amgrener g., paotr hardizh-diremed g., draillh-botoù g., paotr dizamant d'e vuhez g.

Heißverkleben n. (-s) / **Heißverschweißen** n. (-s) / **Heißversiegelung** b. (-,en) : gwrezpegañ g.

Heißwasserbereiter g. (-s,-) : [tekn.] tommer-dour g.

Heißwasserprobe b. (-,n) : [istor, gwir] barn dre zour domm b.

Heißwasserspeicher g. (-s,-) : [tekn.] daspugner dour domm g., daspugner dour tomm g., daspugner dour zomm g., tommer-dour dre zaspugn g.

heiter ag. : 1. [amzer] hinon, seder, sklaer, brav, digoumoul, digoc'henn, digoabr, c'hoao, digatar, digailhar, diroufenn, dizolo, dispak, kalm, dien, karzhet, fraezh ; *heiteres Wetter*, amzer splan b., amzer fiskal b., amzer hinon b., amzer c'hoao b., amzer seder b., amzer sklaer b., amzer vrav-Doue b. ; *wir haben heute heiteres Wetter*, brav eo anezhi, kaer eo anezhi, gwisket en deus sant Erwan e vragoù glas, troet mat eo an amzer hiziv, doare vat a zo gant an amzer hiziv, hinoniñ a ra hiziv, hinoniñ a ra an amzer hiziv, emañ an amzer war he zu hiziv, amzer c'hoao a zo hiziv, brav-Doue eo an amzer hiziv, amzer vrav a zo warnomp hiziv, amzer vrav a zo ganeomp hiziv ; *ein heiterer Himmel*, un amzer digoumoul b., un oabl glas g., un oabl boull g., un oabl digailhar g., un neñvou digoc'henn g., un oabl karzhet g., un oabl fraezh g. ; *heiterer Tag*, devezh amzer vrav g., devezh brav g., devezh hinon g. ; 2. *heiteres Spiel*, c'hoari gaer g. ; 3. [tud] seder, rouez, drant, drev, disoursi, dibreder, divorc'hed, dinect'h, distrafuilh, didrubiuh, c'hoarzhus, sart, c'hoarius, gae, joaus, gailhart, gardis, gren, gwiv, jolis, mav, bagol, bagos, laouen, lirzhin, sichant ; *heiteres Gemüt*, spered seder g. ; *heitere Laune*, imor vat b. ; *heiteres Gesicht*, dremm seder b., dremm rouez b. ; 4. [dre skeud., goapaus] *das wird ja heiter !* amañ 'vat e strak an traou ! draskal a ra ! chao a zo amañ ! amañ ez eus ur charre ! amañ ez eus buheziou ! ; *das kann ja heiter werden*, diwar an taolioù kentañ e c'heller krediñ deor e vo start an abadenn - goude-se e vo un abadenn all - sin vat a zo gant an deroù, me lâr deoc'h - amañ ez eus ur gwall soubenn da gaout - bez 'vo jeu - setu aze hag a zo ur c'hole d'ober - se a vo ul laz - ne vo ket ur brav ober al labour-se - ne vo ket un ebat kas al labour-se da benn - ne vo ket tra aes kas al labour-se da benn - start e vo al lasenn - start (tomm, rust, tenn) e vo an abadenn - mil boan a vo oc'h ober an dra-se - ne vo ket bihan an abadenn - ne vo ket bihan labour - mizer hor bo o kas al labour-se da benn - ne vo ket lein debret - gwashoc'h eget un devezh pal arat e vo - start e vo ar foenn da dennañ - kavout a raimp da gochañ o kas al labour-se da benn - kavout a raimp da gochañ ouzh al labour-se - kavout a raimp da gochañ gant al labour-se - krog hor bo d'ober an dra-se - krog a-walc'h hor bo d'ober an dra-se - gwall grog hor bo d'ober an dra-se - kavout a raimp krog d'ober an dra-se - kavout a raimp krog a-walc'h d'ober an dra-se - kavout a raimp gwall grog d'ober an dra-se - peadra da vrammsac'h hat hor bo o kas al labour-se da benn - abadenn hor bo o kas da benn an dra-se - kerse e vo gant hor c'hostouù embreger al labour-se - kant poan ha kant all hor bo o kas al labour-se da benn - mil pinijenn hor bo o kas al labour-se da benn - d'ober hor bo evit kas al labour-se da benn - n'eo ket echu ganeomp da gaout poan - ur gwall zevezh hon eus d'ober.

Heiterkeit b. (-) : 1. [amzer, oabl] glanded b., hinon g., hinonder g., sederoni b. ; *Heiterkeit des Himmels*, glanded an

oabl b. ; 2. [dre skeud., tro-spered] sederoni b., drantiz b., dranted b., dranter g., drevded b., drevder g., drevdigezh b., gaeded b., gaeder g., gaederi b., gaeoni b., gardisted b., gardister g., gwived b., gwivder g., laouender g., laouended b., laouenidigezh b., jousted b., jolistet b. ; *Heiterkeit des Gemüts*, laouender a spered g. (Gregor), laouenidigezh a spered b. ; *ungetrübte Heiterkeit*, nerzh-spered divrall g., spered kreñv g., tuadur spered mat-kenañ g.

Heizanlage b. (-,n) : enstaladenn dommañ b., tommerez b., kreizenn wreztredan b.

Heizapparat g. (-s,-e) : tommerez b., tommer g., kaoter b.

heizbar ag. : ... a c'hell bezañ tommet, ... a c'heller tommarañ, terket gant un dommerez ; *nicht heizbar*, ... na c'hell ket bezañ tommet, ... na c'heller ket tommarañ, ... n'eo ket terket gant un dommerez.

Heizbettdecke b. (-,n) / **Heizdecke** b. (-,n) : pallenn-gwele tommarañ g., pallenn tommarañ g.

Heizeinrichtung b. (-,en) : 1. enstaladenn dommañ b., tommerez b. ; 2. tommerez b., tommer g., tommerring g.

heizen V.k.e. (hat geheizt) : tommarañ mat, goriñ, gwreziñ, gratañ, skindommañ ; *den Ofen heizen*, goriñ ar forn, tommarañ mat ar forn ; *elektrisch heizen*, tommarañ dre dredan ; *eine Wohnung heizen*, tommarañ ur ranndi ; *maßvoll geheizt, mäßig geheizt*, tommet moder.

V.gw. (hat geheizt) : tommarañ, skindommañ ; *mit Gas heizen*, tommarañ gant gaz ; *mit Brennholz heizen*, tommarañ gant keuneud.

Heizen n. (-s) : tommarañ g., tommerez g., skindommerez g. ; *er besorgt das Heizen*, emañ e karg eus an tommarañ, ober a ra war-dro an tommerez, an emell en deus eus an tommerez, emañ en emell eus mont-en-dro an dommerez.

Heizer g. (-s,-) : tommer g., taner g.

Heizerin b. (-,nen) : tommerez b., tanerez b.

Heizfaden g. (-s,fäden) : [fizik] neudennig tommarañ b., edaïvenn dommañ b.

Heizfläche b. (-,n) : gorread tommarañ g.

Heizflasche b. (-,n) : pod-tommarañ g., P. manac'h g.

Heizgas n. (-es,-e) : gaz tommarañ g.

Heizgerät n. (-s,-e) : tommerez b., tommer g., tommerring g.

Heizkeil g. (-s,-e) : houarn soudañ g.

Heizkessel g. (-s,-) : kaoter dommañ b.

Heizkissen n. (-s,-) : torchenn dommañ b.

Heizkörper g. (-s,-) : tommerez b., skindommerez b., skindommer g.

Heizkörperverkleidung b. (-,en) : gwisk tommerez g., kuzh tommerez g.

Heizkosten ls. : mizoù tommarañ ls., frejoù tommarañ ls.

Heizkraft b. (-) : gwrezusted b.

Heizkraftwerk n. (-s,-e) : kreizenn wreztredan b.

Heizleistung b. (-,en) : gwrezusted b.

Heizluft b. (-,lüfte) : [nij.] aer astommet g./b., aer adtommet g./b.

Heizlüfter g. (-s,-) : tommerez dre aer boulzet b.

Heizmaterial n. (-s) : danvez-tan g., danvez tommarañ g., helosk g., keuneud str.

Heizofen g. (-s,-öfen) : 1. fornigell dommañ b. ; 2. skindommer skoazell g.

Heizöl n. (-s) : mazout g., fioul g., gazeoul g., aezheoul g. ; *sich mit Heizöl eindecken*, mazouta ; *Eindeckung mit Heizöl*, mazouta g.

Heizölversorger g. (-s,-) : mazouter g. [iester mazouterien].

Heizpumpe b. (-,-n) : pomp gwrez g.
Heizpumpenanlage b. (-,-n) : reizhiad pompañ gwrez b.
Heizraum g. (-s,-räume) : tommerezh b., kambr ar gaoter b.
Heizröhre b. (-,-n) : korzenn dommerezh b.
Heizrohrkessel g. (-s,-) : kaoter a vez tommet dre duellennoù b., kaoter war duellennoù b., kaoter gorzennek b., kaoter duellenek b., kaoter lieskorzenn b., kaoter lieskorzennek b.
Heizschlange b. (-,-n) : [tekn.] troellenneg tommañ b. [/iester troellennegoù tommmañ].
Heizsonne b. (-,-n) : [tekn.] parabolenn dommañ g., skindommer parabolek g.
Heizstoff g. (-s,-e) : danvez-tan g., danvez tommañ g., helosk g., keuneud str.
Heizstrahler g. (-s,-) : tommer isruz g., tommer danruz g.
Heiztorf g. (-s) : keuneud-douar g., taouarc'h g.
Heizung b. (-,-en) : tommerezh g., skindommerezh g. ; die Heizung hochdrehen, uhelaaat an tommerezh.
Heizungsanlage b. (-,-n) : enstaladenn dommañ b., tommerez b., skindommerez b.
Heizungskeller g. (-s,-) : tommerezh b., kambr ar gaoter b.
Heizungsmonteur g. (-s,-e) : tommerezhour g.
Heizungsmonteurin b. (-,-nen) : tommerezhourez b.
Heizungsraum g. (-s,-räume) : tommerezh b., kambr ar gaoter b.
Heizungsrohr n. (-s,-e) : korzenn dommerezh b.
Heizwerk n. (-s,-e) : kreizenn wreztredan b.
Heizwert g. (-s) : gwrezusted b. ; Feuerholz mit hohem Heizwert und langer Brenndauer, koad-losk fonnus da zeviñ g. ; Torf hat keinen so hohen Heizwert wie Kohle, diwrezusoc'h eo an taouarc'h eget ar glaou ; Gas mit niedrigem Heizwert, aezhenn izelvec'h b. ; Gas mit hohem Heizwert, aezhenn uhelvec'h b.
Heizwertmesser g. (-s,-) : kalorimet g., gwrezventer g.
Heizzentrale b. (-,-n) : kreizenn wreztredan b.
Hekatombe b. (-,-n) : 1. [henistor] kantaberzh g., hekatombenn b. ; 2. lazhadeg b., drailh g., boserez g., lazherezh g., lazhadeg b.
Hekatontarch g. (-en,-en) : [istor, lu] kantener g.
Hektar g./n. (-s,-e) : hektar g., hektarad g. ; das Pachtgut Keralaouen hat eine Fläche von insgesamt zehn Hektar, ar feurm anvet Keralaouen a zo outi dek hektar, ur feurm dek hektar a zo eus Keralaouen ; dieser Acker hat eine Fläche von drei Hektar, ar park-se a zo tri hektar dindanañ ; ein drei Hektar großes Feld, ur maeziou a dri hektar g. ; diese Gebäude stehen auf einem zehn Hektar großen Areal, dek hektar a zo dindan ar savaduriou-se ; Hektarertrag, Ertrag pro Hektar, askorad dre hektar g.
Hektare b. (-,-n) : [Bro-Suis] hektar g., hektarad g.
Hektarertrag g. (-s,-erträge) : askorad dre hektar g.
Hektik b. (-) : difreterezh g., prez g., dever g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., ribouladeg b., kas g./b., fourgas g., filif g., loc'h ha morloc'h, galoupadeg b., firbouch g., bec'h g.
hektisch ag. : 1. birvidik ; hektisches Treiben, dever g., prez g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., kas g./b., ribouladeg b., fourgas g., filif g., loc'h ha morloc'h, galoupadeg b., firbouch g., bec'h g. ; 2. [mezeg., dispredet] hektek ; hektisches Fieber, terzhienn hektek b.

Hektogramm n. (-s,-e) : hektogramm g., hektogrammad g.
Hektograf g. (-en,-en) / **Hektograph** g. (-en,-en) : hektograf g.
Hektografie b. (-,-n) / **Hektographie** b. (-,-n) : hektografiezh b., hektografieren / hektographieren V.k.e. (hat hektografiert / hat hektographiert) : hektografiañ.
Hektoliter n. (-s,-) : hektolitr g., hektolitrad g.
Hektometer g./n. (-s,-) : hektometr g., hektometrad g.
hektometrisch ag. : hektometrek.
Hektopascal n. (-s,-) : hektopaskal g.
Hektopièze n. (-s,-) : hektopiez g.
Hektor g. : Hektor g.
Hektowatt n. (-s,-) : hektowat g.
helau estl. : [meurlarjez e Mainz] ho ! oc'ho ! oc'hoe !
Held g. (-en,-en) : 1. haroz g. [/iester harozed], kadarniad g. [/iester kadarniaded, kardarnidi], den-meur g., gouron g. [/iester gouroned], meuroberour g. ; mythischer Held, haroz mojennel g. ; glorreicher Held, ruhmreicher Held, gouron klodus g. ; jemanden zum Helden erheben, jemanden als Helden verherrlichen, harozekaat u.b. ; sich als Held (dispredet als Helden) ansehen, sich als Held (dispredet als Helden) betrachten, em em lakaat haroz, en em gontañ haroz, ober un haroz eus an-unan, ober un haroz gant an-unan ; 2. [c'hoariva] jugendlicher Held, amourouz yaouank kentañ renk g. ; 3. [lenn., c'hoariva] tragischer Held, haroz tragek g. ; Romanheld, penndudenn ur romant b., pennden ur romant g. [/iester penndud], haroz ur romant g. ; 4. [dre astenn.] der Held des Tages, den meur an deiz g. ; 5. [dre skeud.] P. er ist kein Held im Turnen, n'eo ket gwall ampart (n'eo ket ur mailh, n'eo ket doazh, n'eo ket don, n'eo ket ifam) war an embregerezh-korf, ne vez ket en e blom (en e daol, en e grog) gant an embregerezh-korf (Gregor), ur paotr divalav a-walc'h eo war tachenn an embregerezh-korf, hennezh a zo ur paotr dic'houvez a-walc'h war tachenn an embregerezh-korf, divarrek a-walc'h eo war tachenn an embregerezh-korf, hennezh n'eo seurt Doue war tachenn an embregerezh-korf, fall a-walc'h eo war tachenn an embregerezh-korf, n'eo gour evit an embregerezh-korf.
Heldendarsteller g. (-s,-) : aktor a c'hoari roll an haroz g.
Heldendarstellerin b. (-,-nen) : aktorez a c'hoari roll an harozez b.
Heldendichter g. (-s,-) : meurzanevellour g.
Heldendichtung b. (-,-en) / **Heldenepos** n. (-,-open) /
Heldengedicht n. (-s,-e) : danevllgan g., meurgan g., meurzanevell b., dezrevell-veur b., gwerz-veur b., kurwerz b., mojenn-veur b., hanez g.
Heldengeist g. (-es) : kadarnded b., kadarnder g., harozegezh b., gouregezh b., gouronegezh b.
Heldengesang g. (-s,-gesänge) : danevllgan g., meurgan g., kanenn-veur b., meurzanevell b., dezrevell-veur b., gwerz-veur b., kurwerz b., hanez g.
heldenhaft ag. : harozel, harozek, harozus, kadarn, preus, gouronek ; heldenhafte Tat, kur b., taol-kaer g., meurober g., uhelober g., taol kadarn g.
Adv. : harozek.
Heldenhaftigkeit b. (-) : kadarnded b., harozelezh b., harozegezh b., gouregezh b., gouronegezh b.
Heldenlied n. (-s,-er) : danevllgan g., meurgan g., kanenn-veur b., meurzanevell b., dezrevell-veur b., gwerz-veur b., kurwerz b., hanez g.
heldenmäßig ag. : harozel, harozek, harozus, kadarn, preus, gouronek.

Heldenmut g. (-s) : kadarnded b., harozegezh b., harozelezh b., gouregezh b., gouronegezh b.

heldenmütig ag. : harozel, harozek, harozus, kadarn, preus, gouronek.

Adv. : harozek.

Heldenrolle b. (-,-n) : roll an haroz g.

Heldensage b. (-,-n) : meurzanevell b., dezrevell-veur b., gwerz-veur b., kurwerz b., mojenn-veur b., hanez g., danevell veur b.

Heldentat b. (-,-en) : kur b., taol-kaer g., meurober g., uhelober g., taol kadarn g., stropad g., taluad g. ; von seinen Heldentaten erzählen, kontaň e stropadou, kontaň e daluadoù ; kriegerische Heldentat, kur vrezel b.

Heldentenor g. (-s,-tenöre) : penndenor g.

Heldentod g. (-s) : ar mervel evel un haroz g. ; er starb den Heldentod, kouezhañ a reas war an dachenn-enor, chom a reas ouzh torgenn, kouezhañ a reas ouzh torgenn, chom a reas er blaennenn, chom a reas war ar rampev, chom a reas war an dachenn-vrezel, lezel a reas e vuhez war an dachenn-emgann, skuilhañ a reas e wad war an dachenn-vrezel, skuilhañ a reas e wad evit e vro, mervel a reas evit ar vro.

Heldentum n. (-s) : kadarnded b., harozegezh b., gouregezh b., gouronegezh b.

Heldenzeit b. (-) : oadvezh an harozed g., oadvezh ar c'houroned g.

Heldin b. (-,-nen) : harozez b., kadarniadez b., gouronez b.

heldisch ag. : harozel, harozek, kadarn, preus, gouronek ; heldischer Geist, kadarnded b., kadarnder g., harozegezh b., gouregezh b., gouronegezh b.

helfen V.gw. (dat.) (hilft / half / hat geholfen) : sikour, skoaziañ, skoazellañ, daskoriñ, diboaniañ, divankout, divankañ, divec'hiañ, tennañ er-maez a boan, lemel a boan, difallañ, skorañ, harpañ, rein harp da, reiñ dorn da, reiñ an dorn da, dougen dorn da, teurel dorn da, dilänsañ da, reiñ brec'h da, reiñ skoaz da, reiñ un taol skoaz da, reiñ skoazell da, ober kadorig da, dibab, eilañ, gwarediñ, rekouriñ, talvezout da, servijout, darbariñ, darbariñ da, souten, reiñ souten da, reiñ an aluzen da, ober evit ; jemandem helfen, sikour (skoazellañ) u.b., sikour gant u.b., sikour d'u.b., reiñ dorn (skoaz, skoazell, un taol skoaz) d'u.b., dougen dorn d'u.b., teurel dorn d'u.b., ober kadorig d'u.b., dibab u.b., reiñ aluzen d'u.b., ober evit u.b., rentañ vad d'u.b., ober ur vad d'u.b., daskoriñ servij d'u.b., talvezout d'u.b. ; wir werden dir helfen, ni da sikouro ; jemandem bei der Arbeit helfen, sikour u.b. war e labour, dilänsañ d'u.b., darbariñ u.b., darbariñ d'u.b., rein darbar d'u.b. ; sobald ich nach der Schule wieder zu Hause war, half ich meinem Vater bei der Feldarbeit, ur wech chomet er gér eus ar skol e labouren an douar asambles gant va zad ; den Eltern bei der Ernte helfen, reiñ an dorn d'e dud war-dro an eost ; ich werde mein Mögliches tun, um Ihnen zu helfen, ho skoazellañ a rin keit ha ma c'hallin ; er wird helfen, insofern er in der Lage ist, sikour a raio ma c'hallo ; Sie haben mir so oft geholfen, ich weiß gar nicht, wie ich das wieder gutmachen soll, graet hoc'h eus kement a draou evidon ha n'ouzon tamm ebet penaos distreiñ ho madelezh deoc'h ; [bred.] den Franzosen bei der Geschichtsaufarbeitung helfen, sikour ar Frañsizien da ensammañ o zremened ; komm und hilf mir das Gepäck tragen, deus da'm sikour da zougen ar pakadoù ; sie half ihr nähen, roet he doa sikour dezhi evit gwriat ; er hilft mir das Gepäck tragen, reiñ a ra sikour din evit dougen ar pakadoù ; er hat mir geholfen, das Gepäck zu

tragen, reiñ a reas sikour din evit dougen ar pakadoù ; ich habe ihr geholfen, aus dem Wagen zu steigen, roet em boa skoazell dezhi evit diskenn eus ar c'harr-tan ; wenn Sie mir helfen, den Wagen zu schieben, wenn Sie mir den Wagen schieben helfen, ma rofch' skoazell din evit bountañ war ar c'harr ; jemandem auf die Beine helfen, a) [ster rik] sikour u.b. da sevel e revr, sikour u.b. da sevel diwar e c'hourvez, daskoriñ u.b. a zo kouezhet, sevel u.b. en e sav, reiñ sikour d'u.b. da sevel eeuun war e elloù (Gregor), lakaat u.b. da sevel, sevel u.b. a zo kouezhet, lakaat u.b. en e sav ; b) [dre skeud.] sevel e bouezioù (e gein) d'u.b., reiñ skoazell d'u.b. evit dezhañ sevel e gein en-dro, lakaat u.b. war e du, degas u.b. war e du, degas u.b. da vad, kas u.b. da vad, reiñ kennerzh d'u.b., tennañ u.b. er-maez a boan, lemel u.b. a boan, astenn ar skeul d'u.b., dishualañ u.b., divankout u.b., divec'hiañ u.b., dibeskiñ u.b. ; jemandem auf die Flucht helfen, digeriñ an nor a-dreñv d'u.b., reiñ skoazell d'u.b. da gemer an tec'h ; jemandem aus der Armut helfen, dibaouraat u.b. ; jemandem aus der Verlegenheit (P. aus der Patsche) helfen, tennañ u.b. eus al lagenn, disac'hiañ u.b. a wall blegenn, degas u.b. en e jeu en-dro, tennañ u.b. a boan, astenn ar skeul d'u.b., dibeskiñ u.b., divankout u.b., dishualañ u.b., dilasañ u.b., diluziañ u.b. eus ur gwäll blegenn, tennañ u.b. a wall blegenn, difallañ u.b., divec'hiañ u.b., rikouriñ u.b. ; jemandem aus der Not helfen, sevel e gein d'u.b., tennañ u.b. eus ar vouilhenn, reiñ sikour d'u.b. da sevel e gein, tennañ u.b. er-maez a boan, lemel u.b. a boan, dishualañ u.b., divankout u.b., divec'hiañ u.b., dibeskiñ u.b. ; [dre skeud.] jemandem über den Berg helfen, reiñ un tamm skoazell d'u.b. evit dont a-benn eus un ampech bennak, astenn ar skeul d'u.b., ober avel d'u.b., dibab u.b., tennañ u.b. er-maez a boan, lemel u.b. a boan, ober kadorig d'u.b. ; helfer sich, dezhañ d'en em zisac'hiañ eñ e-unan (d'en em zibab, da zirouestlañ e neud), dezhañ da gavout an tu d'en em zibab (d'en em lipat, d'en em ziluziañ, d'en em zisac'hiañ, d'en em arat, da c'hoari e hent, d'en em zistrobañ), dezhañ d'en em ziboañañ, ret eo dezhañ dibunañ e gudenn e-unan, dezhañ d'en em zifretaañ, dezhañ d'en em besketa, dezhañ da sachañ e groc'hen gantañ, dezhañ d'en em zinec'hiñ, dezhañ d'ober diouti, laoskit eñ d'en em zifretaañ, dezhañ da sachañ e ibil ; helft mir, bitte ! roit skoaz din, me ho ped ! sikourit me, me ho ped ! sikourit ac'hanon, me ho ped ! ; hilfst du mir, helfe ich dir, kemm evit kemm - mann evit mann ; er weiß sich ganz gut zu helfen, en em glask a ra mat-tre, en em zibab a ra mat-tre, en em embreger a ra mat-tre, en em ziluziañ a ra mat-tre, gouzout a ra e ziluzioù, forzh kaer a zo e sach e graf gantañ bepred, hennezh a zo gouest da gavout ar poell e pep kudenn, dibikouz eo, hennezh en deus itrik, hennezh a oar mat war peseurt avel sturiañ e vatimant, hennezh a oar mat-tre penaos dirouestlañ e neud, hennezh a oar mat penaos dibrouilhañ e lasenn, n'eo ket moñs, n'eo ket mogn, n'eo ket mogn e zivrec'h, n'eo ket mañchek, n'eo ket ur paotr hualet, hennezh a oar en em drepanañ ; er weiß sich zu helfen, gouzout a oar en em dreñiñ, gouzout a oar en em arat, hennezh en deus an neuz, hennezh en deus an tu, hennezh en deus ar stek, hennezh a oar ar stek, hennezh a oar brav tennañ e blegoù, n'eo ket ur paotr hualet, itrik en deus, ur spered ijinus a zen eo, ijinat-mat eo, un den leun a ijin eo, un den a gant tro eo, hennezh a zo paotr an itrikou, hennezh a zo Fañch an itrikou, hennezh a zo digaot dezhañ, un tamm paotr digleiz eo, hennezh a zo divreibh dezhañ, hennezh a oar e ziluzioù, forzh kaer a zo e sach e graf gantañ bepred, hennezh a zo gouest da gavout ar poell e pep

kudenn, hennezh a oar ober ganti, hennezh a oar ober diouti, hennezh a zo ampletus ; *ich weiß mir nicht zu helfen*, me a zo penn va spered evit gouzout petra ober, aze on lakaet nec'het, gwall nec'het on o c'houzout petra da ober, n'ouzon ket mui eus pe goad ober loaiou (eus pe goad ober ibil, gant pe goad ober ibil, gant pe goad ober gennoù, gant pe goad ober tan, war be du treiñ, a be du treiñ, pe e tu treiñ, penaos ober evit en em lipat), n'ouzon ket mui pelec'h skeiñ va fenn, n'ouzon ket re vat petra ober, n'ouzon ket penaos ober evit tennañ va spilhenn, n'ouzon ket penaos ober diouti, n'ouzon ket penaos ober evit tennañ va lost eus ar vrae, war vordo emaon, chom (menel) a ran war vordo, boud on, en em gavet on boud ; *er weiß sich gar nicht zu helfen*, n'eus divreih ebet dezhañ, n'eus digaot ebet dezhañ ; *er weiß sich immer zu helfen*, forzh kaer a zo, e sach e graf gantañ bepred ; *sich selbst aus der Patsche helfen*, kavout e lank, kavout lank, en em gavout an-unan, en em ziluziañ an-unan, en em zisac'hañ an-unan, c'hoari e hent e-unan, en em zistrobañ an-unan, en em arat an-unan, en em dennañ an-unan eus ur gwall boull, digoliañ an-unan, disodellañ an-unan, dienkañ an-unan, dont an-unan war-c'horre, sevel an-unan war-c'horre an dour, sevel an-unan war-c'horre, en em ziboaniañ an-unan, dibunañ an-unan e gudenn, en em zinc'hiñ an-unan, en em zifretañ an-unan, en em besketa an-unan, en em geitañ an-unan, en em zivreilhiñ an-unan, digotañ an-unan, en em lipat an-unan, en em sachañ an-unan, en em dreiñ an-unan, sachañ ar c'hoc'hent gant an-unan (e *groc'hen gantañ*, he *c'hoc'hent ganti h.a.*), dont an-unan er-maez eus al lagenn, dont an-unan er-maez eus ar stloagenn ; *was hilft mir das ?* da betra e servij (e talvez) an dra-se din ? ; *da hilft kein Schreien*, ne dalv ket ar boan huchal, huchal ne servijo da netra, arabat e vo deoc'h huchal ; *diese neue Arznei hilft gegen Rheuma*, efedus eo an dramm nevez-se a-enep ar remm, mat eo al louzoù nevez-se ouzh ar remm, galloudus eo al louzoù nevez-se ouzh ar remm ; *bei Übelkeit und Erbrechen hilft Kamillentee*, ouzh an heug hag ar sav-kalon e vez mat evañ dour diwar gramamailh, dour diwar gramamailh a zo mat ouzh an heug hag ar sav-kalon ; *Mitleid allein hilft nicht*, truez hep sikour a ra nebeut a vad, truez na ziverr mann, truez 'zo berr da vevañ ; *Alkoholiker, dem nicht mehr zu helfen ist*, alkooleg peurgollet g. ; *hier ist nicht mehr zu helfen*, re ziwezhat eo evit degas ur wellaenn bennak ; *das hilft absolut nichts*, se 'zo evel palastr ar wrac'h, se 'zo evel palastr ar wrac'h na ra na droug na vad g., se 'zo ur blouzenn e-kichenn ur bern plouz ; *da hilft alles nichts !* kement-se a zo start war e dachoù (war e sichenn), n'eus spi ebet da zegas kemm en dra-se, ken difiñ eo an dra-se ha porzh ar baradoz, n'eus ket da dortañ ; *helfe mir Gott !* Doue da'm sikouro ! ; [kr-] *hilf dir selbst*, so *hilft dir Gott / hilf dir selbst, dann hilft dir Gott*, a-barzh kontañ war sikour Doue, eus ho kostez poagnit iveau - en em sikourit ha Doue ho sikouro - ar gwellañ kammed a ra ar bleiz eo an hini a ra e-unan - gwellañ ma oufe d'ober ar bleiz, eo mont e-unan war-lerc'h e breizh - hep stourm ne vezet ket trech' - gwelloc'h dougen e groaz eget he ruzañ - ret eo d'an den n'en deus netra labourat tenn e-lec'h gouelañ - da louarn kousket ne zeu tamm boued - laka da boan ha Doue da gennerzho - a-greiz-kalon e tleez poaniañ hag an neñv a zeuio da'z skoaziañ - gra da labour ha ped Doue ha pep tra vat az po goude - ret eo gouzañv da gaout skiant ha labourat tenn da c'hounit arc'hant ; *den Tapferen hilft das Glück*, neb na vrok netra na koll na gounit ne ra, an hini na avautur netra

na koll na gounit ne ra, an taol abred a c'hounez ordinal ; *wem nicht zu raten ist, dem ist auch nicht zu helfen*, an hini a zo soit ha ne oar ket na furao nepred, ar re soz ne zisodont ket, n'eus gwashañ den eget an hini a zo dall dre ma ne fell ket dezhañ digeriñ e zaoulagad, ne dalvez ket ar boan sutal pa ne fell ket d'ar marc'h staotañ, an neb a sent ouzh e benn a zo sotoc'h eget un azen, un ali mat a zo mat bepred ha pa vez degaset gant un den soz, bepred evel gwechall neb 'zo dall ne wel ket, sotoc'h eget an den en kelenn, an hini a lavar e oar pep tra a ziskouez eo an azenañ, kenkoulz goro un tarv ; *einander helfen, sich gegenseitig helfen*, reiñ sikour an eil d'egile, en em zerc'hel, en em harpañ, en em sikour, en em gennherzhañ, en em skoaziañ, en em eilañ, en em ziboaniañ, kas an eil egile, en em skoazellañ an eil egile, en em skorañ, en em souten, bezañ skoaz-ouzh-skoaz.

helfend ag. : servijus, sikourus, skoazellus, skorus ; *helfende Hand*, dorm astennet g., dorm sikourus g., dorm skoazellus g.

Helper g. (-s-) : skoazeller g., sikourer g., harper g., skorer g., eil g., eiler g., souten g., dorm karantezus g. ; *er hat an ihm seinen besten Helfer verloren*, kollet en deus gantañ ar gwellañ dant eus e benn.

Helperin b. (-,nen) : skoazellerez b., sikourerez b., harperez b., eilerez b., skorerez b.

Helpershelfer g. (-s,-) : kenseurt g., kenwaller g., kendorfedour g., lakepod g., komper g., lakez g. [*liester lakezed / lakizien*], mevel g., seid g. [*liester seided*] ; *seine Helpershelfer*, tud eus e berzh ls., tud diouzh e zorn ls., e vevelien ls., e lakizien ls.

Helpershelferin b. (-,nen) : kenseurtez b., kenwallerez b., kendorfedourez b., komer b.

Helperzelle b. (-,n) : [*mezeg.*] limfokit skoazell str., limfokitenn skoazell b.

Helgoland n. : Helgoland b., Enez-Helgoland b. ; *nördlich der Insel Helgoland*, en tu kleiz da Enez-Helgoland, en norzh da Enez-Helgoland.

Heli g. (-s,-s) : [Bro-Suis] [*berradur evit Helikopter*] askell-viñs b. [*liester askelloù-biñs*], biñsaskell b. [*liester biñsaskellouù*], askell-dro b. [*liester askelloù-tro*].

heliatisch ag. : [stered.] amheolel.

Helianthus g. (-, Helianthen) : [*louza.*] tro-heol b., bleunienn tro-heol b., louzaouenn ar gwenaeñou b.

Helikon n. (-s,-s) / **Helikontuba** b. (-,tuben) : [*sonerezh*] helikon g. [*liester helikonouù*].

Helikonist g. (-en, en) / **Helikonspieler** g. (-s,-) : [*sonerezh*] helikonour g.

Helikopter g. (-s,-) : askell-viñs b. [*liester askelloù-biñs*], biñsaskell b. [*liester biñsaskellouù*], askell-dro b. [*liester askelloù-tro*], P. c'hwil g. [*liester c'hwiled*] ; *per Helikopter befördern, biñsdezougen ; mit Hilfe einer Winde in einen fliegenden Helikopter hochziehen, biñstraouilhiñ*.

Helikopter-Flugplatz g. (-es,-plätze) / **Helikopter-Landeplatz** g. (-es,-plätze) : tachenn leuriañ evit biñsaskellou b., aerborzh evit biñsaskellou g., njiva evit biñsaskellou g., biñsporzh g., biñsleurenn b.

Helikopterrettung b. (-,en) : biñstraouilhiñ g.

Helikoptertransport g. (-s) : biñsdezougen g.

helimagnetisch ag. : [fizik] biñswarellek, helimagnetek.

Helimagnetismus g. (-) : [fizik] biñswarellegezh b., helimagnetegezh b.

Heliochromie b. (-) : heliokromiezh b.

Heliograf g. (-en, en) / **Heliograph** g. (-en, en) : heliograf g. [*liester heliografoù*].

Heliografie b. (-) / **Heliographie** b. (-) : heliografiez b.
Heliogramm n. (-s,-e) : heliogram g.
Heliogravüre b. (-,-n) : [moull.] 1. helioengraverezh g., heolengraverezh g., luc'hengraverezh g., luc'hengravañ g.; 2. luc'hengravadur g., helioengravadur g., heolengravadur g.
Heliometer n. (-s,-) : heloventer g., heliometr g.
Helios g. : [mojenn.] Helios g.
Helion n. (-s,-en) : [fizik] helion str., helionenn b.
Heliosphäre b. (-,-n) : heliosfer g.
Heliosstat g. (-s/-en,-en) : heolarstaler g.
Heliotherapie b. (-) : heolvezegiezh b., heolgurañ g.
heliotherapisch ag. : heolvezegel, heolguradel.
heliothermisch ag. : heliotermek, heolwrezel ; *heliothermische Wärmeerzeugung*, heliotermiez b., kenderc'herezh heolwrez g.
Heliotrop n. (-s,-e) : 1. [louza.] tro-heol b., bleunienn tro-heol b., louzaouenn ar gwenennou b. ; 2. [maen.] heliotrop g.
Heliotropismus g. (-) : [louza.,loen.] luc'hdesachadur g., heolgerc'h g., heolgerc'hañ g.
heliozentrisch ag. : heolgreisel, kreiz-heolieck ; *heliozentrisches Weltbild*, heolgreiselouriez b.
Heliozentrismus g. (-) : heolgreiselouriez b.
Heliozentrist g. (-en,-en) : heolgreiselour g.
Heliport g. (-s,-s) : biñsporzh g., biñsleurenn b.
Helium n. (-s) : [kimiezh] heliom g.
Helix b. (-, Helices / Helizes) : 1. [bev.] biñs b. ; 2. [mentoniezh] biñs b. ; 3. [mezeg., korf., skouarn] gourem g.
hell ag. : 1. skaer, skedus, splann ; *helle Sonne*, heol splann g., heol dispak g. ; *eine helle Straße*, ur straed sklérijennet mat b. ; *am hellen Tag*, dindan sklérijenn an deiz, war greiz an deiz, en deiz anat, a-wel hag a-ouez d'an holl, dindan lagad an holl, e fas an heol hag e fas ar bed (Gregor) ; *es ist schon heller Tag, es ist schon hell*, tarzhet (goulaouet, skaer) eo an deiz dija, bras (uhel) eo dijaik an deiz / deiz eo dija / deiz eo anezhi dija (Gregor), deiz bras eo anezhi dija, erru eo skaer an deiz ; *es wird hell*, erru eo deiz, krog eo da c'houlaouiñ ; *warten wir ab, bis es hell wird*, gortozomp ar splann ; *gestern zu dieser Zeit war es heller als heute*, dec'h d'ar choulz-mañ e oa deisoc'h eget hiziv ; *jetzt ist es um fünf schon hell*, bremañ e vez deiz da bemp eur ; *im Hause ist es genauso hell wie draußen*, ken deiz eo en ti hag er-maez ; *zum Arbeiten ist es hell genug*, deiz a-walc'h eo evit labourat ; *der Mond scheint hell*, luc'hañ (parañ) a ra al loar, splann (dispak) eo al loar ; *die Kerze brennt nicht sehr hell*, gwall zister eo gouloù ar piled ; *arbeiten, solange es noch hell ist*, labourat e-pad m'eo deiz c'hoazh ; *hell brennend*, flamm, flammus, flammichus, flamminus ; *bis in den hellen Tag hinein schlafen*, chom da sac'hañ en e wele, ober grallig en e wele, diveureiñ, chom da ziveureiñ, ober kousk-mintin, chom d'ober laou, ober laou, chom da vreinañ war e c'holc'hed, chom da flaeriañ, chom da vuzulian lin, chom da lipat an tomm, kousket hed ar mintinvezh, kousket betek pell an deiz / betek uhel an deiz (Gregor), chom d'ober teil tomm en e wele, ober teil, ober teil tomm, chom da vagañ ar c'hwen war e wele, sevel e mare vrap, sevel diwezhat, kemer ar c'hraz ; *helle Augen*, daoulagad skaer (bliv) ls. ; *helle Farbe*, liv skiltr g., liv flamm g., liv bev g., liv skiltr g., liv tomm g. ; *helles Rot*, ruz-flamm (-tan, -poazh, -glaou) g. ; *helles Haar*, blev melen str., ur blev melen g., ur pennad blev melen g. ; *eine schöne helle Haut*, ur c'hroc'h'en kaer evel al laezh g., ur c'hroc'h'en

kaer evel an erc'h g. ; *heller Tabak*, butun melen g. ; *helles Bier*, bier melen g. ; *Herr Ober ! ein Helles ! ostiz !* deuit (degasit, diskennit, taolit, skarzhit, diskargit, dinaouit) din ur banne bier melen !
2. uhel, tregerius, dassonus, skiltr, lirzhin, sklintin, sklint. ; *helles Gelächter*, c'hoarzhadennoù skiltr ls., c'hoarzhadennoù lirzhin ls., bommoù-c'hoarzh sklint ls. ; *hell auflachen*, dic'hargadenniñ, dirollañ (diskordañ, tarzhañ, dibalediñ, distankañ, distagañ, distignañ, disvantañ, sklokal, sailhañ, didalmañ) da c'hoarzhin, foeltrañ da c'hoarzhin, kristilhañ, c'hoarzhin a-strak, c'hoarzhin a-ziroll, ober un taol c'hoarzh ; *bei hellem Trompetenklang*, ouzh son sklintin an drompilh ; *der helle Klang der Trompeten*, son skiltr an trompilhòù, stirlir an trompilhòù g.
3. [dre skeud.] *er ist ein heller Kopf*, ur spered diabaf a zen eo, ur spered divorfil a zen eo, divorfil-kaer eo, divorfil a spered eo, ul lagad eeun a zen eo, n'emañ ket e zaoulagad o rodellat en e c'hodell, ur frellad eo, buan a spered eo, n'eo ket ret reiñ dezhañ gant ar spanell, n'eo ket ret reiñ dezhañ gant ar vazhyod, n'eo ket pemoc'h e leue / n'eo ket dall e saout (Gregor), hennez a wel sklaer, dizall eo, sellet a ra didouell ouzh an traouù, dibikous eo, ur spisweler eo, un tamm paotr abil a zo anezhañ ; *ein heller Geist*, ur spered uhel a zen g. ; *das ist die helle Wahrheit*, ar wirionez plaen eo ha netra ken, gwir a-grenn (gwir-Bater) eo kement-se, gwir-bev (gwir-diarvar) eo an dra-se, gwir eo evel ar Bater ; *er hat helle Augenblicke*, gwechoù 'zo e teu e anaoudegezh dezhañ en-dro, a-wechoù e teu e skiant dezhañ en-dro ; P. Sie sehen nicht hell, c'hwia zo dall ho kazh, ne welit ket skaer, mezevellet eo ho taoulagad, trellet eo ho spered ; *Mensch ! sei helle !* P. laka evezh, paotr ! evezh, paotr ! chom war da evezh, paotr ! laka evezh ouzh pezh a rez ! bez war da api ! ; *seine helle Freude an etwas haben*, kaout joa ouzh ubd, bourrañ gant (ag) ubd, kemer un tamm mat a blijadur gant ubd ; *mit heller Begeisterung*, gant hast, gant birvilh bras, hast ennañ, birvilh bras ennañ, gant gred bras ; *jemanden in helle Begeisterung versetzen*, entanañ kalon u.b., lakaat birvilh en u.b., lakaat kalon u.b. da virviñ, lakaat u.b. da virvilhañ, plantañ birvilh e kalon u.b., dibradañ u.b., entanañ u.b. ; *in helle Begeisterung geraten*, entanañ ; *helle Aufregung*, turmud g., esmae g., trefu g., from bras g., birvilh g., strafuillh bras g., kas bras g., trechal g., reuz g., trubuilh g./b., charre g., meskadeg b., mesk g. ; *ich war in heller Aufgerung*, me a verve war va izili, e reuz hag e treuz e oan, reuz ha treuz am boa, klañv e oan aet, en ur strafuillh bras e oan, en ur c'has bras edon, trevari et ea va fenn, mantret tout e oan, trelatet e oan, treboulet e oan, trechalet e oan, mesk a oa ennon, strabouilhet e oan, trefuet tout e oan, don estonet e oa va c'halon, dall e oan aet, trejebouliñ am boa graet, skoelf (skoelfet, trelatet, alvaonet-holl, trefuet-holl) e oan, c'hwen a oa em loeroù ; *das ganze Land ist in hellem Aufruhr*, birvilh a zo gant an dud er vro a-bezh, emañ ar bobl o virviñ, sevel a ra ur pezh pigell er vro a-bezh, turmud a sav er bobl, ur freuz hag un dispac'h a zo er vro a-bezh, ur charre a zo er vro a-bezh, kabal a sav er bobl, e reuz hag e treuz emañ an dud er vro a-bezh, reuz ha treuz o deus an dud er vro a-bezh ; *in hellen Haufen, in hellen Scharen*, stank-ha-stank, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, d'ober kouez ganto, ken a findaon, evel dour eus ar vilin, war an ampl, amplik, stank evel ar raden, mac'h-àr-vac'h, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, a-vern, a-verniou, a-verniadoù, a-vil-vern, a-bezhiadoù, a-vordih, forzh pegement, na pegement, ken-ha-

ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, dizamant, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-zruilhadoù, a-zruilh, a-zruilhoù, a-largentez, puilh, a-builh, a-fonn, fonnus, a-leizh, e-leizh, helaezh, gras Doue, a-forzh, paot, paot-mat, a-yoc'h, bern-war-vern, bern-ha-bern, ha n'eo ket diouzh kont, ha n'eo ket dre gont, P. d'ober teil, a-dropiti, a-dorimell ; *helle Tränen weinen*, gouelañ dourek (forzh, druz, gwalc'h e galon), skuilhañ pezh a gar daeroù, skuilhañ daeroù puilh, skuilhañ ur mor a zaeroù, bezañ beuzet en e zaeroù.

Hellas n. : [istor] Hellaz b., Helladzo b.

hellauf Adv. : a-grenn, war-naet, a-bezh, gwitibuntamm, penn-da-benn, penn-dre-benn, penn-da-benn an neudenn, pervezh, treuz-didreuz, a-dreuz-da-dreuz, treuz-ha-hed, hed-ha-treuz, a-hed-da-hed, hed-da-hed, hed-ha-hed, hed an neudenn, trebarzh, penn-kil-ha-troad, penn-ha-troad, leizh ar gudenn, en holl d'an holl, penn-ha-korf, penn-ha-korf-ha-troad, glez, leun.

hellblau ag. : glas-skaer, glas-gwenn, glaswenn.

hellblond ag. : melen-skaer, melenwenn, melen-gwenn.

hellbraun ag. : melen, damc'hell, gell skaer ; *hellbraune Stute*, kazeg velen b. ; *hellbraun gefleckte Kuh*, buoc'h brizh melen b.

helldenkend ag. : spiswel, spisweler, pelliwel, dizall, dibikous, diabaf, divisoril, didouell.

Helldunkel n. (-s) : [arz] amsked g.

helldunkel ag. : [arz] amskedus.

helle ag. : friol, c'hwek, eskuit, didorr, gailhart, gardis, dihun, dilu, divreih, dingleiz, diskuizh, divisoril, diabaf, dibikouz, gwiv, abred, lemm a spered, dihun a spered, gwevn, koujourn, digourdi ; *Mensch ! sei helle !* ; P. laka evezh, paotr ! evezh, paotr ! chom war da evezh, paotr ! laka evezh ouzh pezh a rez ! bez war da api !

Helle b. (-) : skaerdeed b., skaerdeer g., skaerdeerenn b., skedusted b., splannder g., splannderenn b., splannijenn b., sked g., goulaouüster g., lugern g., sklérijenn b., sklérijenndur g.

Helle(s) ag.k. n. : 1. *das Helle und das Dunkle*, ar splann hag an teñval ; 2. [kegin.] bier melen g. ; *Herr Ober ! ein Helles ! Ostiz !* deuit (degasit, diskennit, taolit, skarzhit, diskargin, dinaouit) din ur banne bier melen !

Hellebarde b. (-,n) : halabardenn b., juzarm g.

Hellebardenträger g. (-s,-) / **Hellebardier** g. (-s,-e) / **Hellebardist** g. (-en,-en) : halabarder g.

Hellegat n. (-s,-s,-en) / **Hellegatt** n. (-s,-s,-en) : [merdead.] kambrig an ostilhoù hag ar pourveziouù b.

hellen V.k.e. (hat gehellt) : sklérijennañ, skaeriañ, lakaat muioch' war wel.

Hellene g. (-n,-n) : Hellenad g.

Hellenentum n. (-s) : bed hellenat g., hellenelezh b.

Hellenistik b. (-) : hellenegouriezh b., studioù an henc'hresianeg ls.

hellenisch ag. : hellenenek, hellenat.

hellenischsprachig ag. : hellenek.

Hellenischsprachige(r) ag.k. g./b. : helleneger g., hellenegerez b.

hellenisieren V.k.e. (hat hellenisert) : hellenaat, [yezh.] helleneakaat.

Hellenisierung b. (-) : hellenaat g., [yezh.] hellenegerez g., helleneakaat g.

Hellenismus g. (-) : 1. marevezh hellenadek g. ; 2. hellenelezh b., sevenadur gresian g.

Hellenist g. (-en,-en) : hellenegour g.

hellenistisch ag. : hellenadek ; *hellenistische Zeit*, marevezh hellenadek g.

Heller g. (-s,-) : diner g., liard g., mezell g., mell g. (Gregor), gwenneg g., blank g., graf g. [*liester grifoù*] ; *fünf Heller Zucker*, pemp dineraid sukr, pemp liardad sukr ; *keinen roten (keinen lumpigen) Heller haben*, na gaout un diner toull war e anv, na gaout kerz e nep tra (tra en e gerz, daou wenneg da deurel ouch toull ur c'hi, ur gwenneg toull war e anv, na diner na mell, na mezell na diner, na diner na mezell), na gaout an hanter eus netra, na gaout mann d'an-unan (*dezhañ e-unan h.a.*), na gaout takenn ebet, bezañ diskantet (disec'hett, skarzhet, skarzh, diblusket, diskant, goullo, skañv, plat, treut, ridet, tanav, moan) e yalc'h, bezañ goullo-sec'h e yalc'h, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, bezañ aet e yalc'h d'an hesk, bezañ erru skañv e yalc'h, na gaout ur gwenneg en e gokezenn, na gaout an disterañ moneiz, bezañ kras, bezañ kras an traoù gant an-unan, bezañ roustet, bezañ divlank, bezañ diwenneg, bezañ hep arc'hant, na vezañ gwenneg toull ebet gant an-unan, na gaout mui ur gwenneg toull, na vezañ gwenneg ebet el loch gant an-unan, bezañ berr war e gezeg, bezañ berr war e sparl, bezañ berr en e skeuliad, bezañ debret ar gestenn gant an-unan (e *gestenn gantañ, he c'hestenn ganti h.a.*), na gaout mui a voulloù, na gaout ur graf en e gokezenn, bezañ uzet e spilhenn, na gaout a segal ken, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan, bezañ teusk an traoù gant an-unan, bezañ berrek gant an-unan, bezañ rivinet e boch gant ar vezh ; *alles bis auf den letzten Heller bezahlen / auf (bei) Heller und Pfennig bezahlen / auf Heller und Pfennig ausbezahlen*, paeañ rik-ha-rik war an ivinou, paeañ blank ha liard, paeañ rik-ha-rak, paeañ betek an diner ruz / paeañ betek an diwezhañ diner (Gregor), paeañ betek an diwezhañ liard, paeañ gwenneg evit gwenneg, peurbaeañ e zle, paeañ betek ar graf diwezhañ, na azezañ war e votou ; er hat sein Geld bis zum letzten Heller ausgegeben, touzet en deus e wenneien betek an hini diwezhañ, diskantet (diblusket) en deus e yalc'h, disec'hett en deus e yalc'h, skarzhet en deus e yalc'h, goulloet en deus e yalc'h, deuet eo e yalc'h da bladañ, n'en deus ket ur gwenneg mui en e gokezenn, kras eo, kras eo an traoù gantañ, debret en deus tout e wenneien, e holl wenneien a zo aet en e revr, dispignet en deus e arc'hant kement ha ken bihan ken ez eo aet e yalc'h d'an hesk, dispignet en deus pep tra betek e c'hraf diwezhañ, peurzispignet en deus e arc'hant, peurdeuzet en deus e voneiz ; von mir bekommt ihr keinen einzigen Heller ! mallozh diner n'ho po-hu diganin ! ; das ist keinen Heller wert, ne dalvez ket ul liard toull (ur gwenneg toull, ur bilhenn, ur chik butun, ur c'hornad butun, ur c'horniad, ur c'horniad-butun, ludu ur c'hornad-butun, ur spilhenn, ur bramm, ur bramm kog, ur strak, un taol botez, ur vrennigenn, ur felc'h ki, ur bouton, ur bouton torret, ul louf ki), se ne dalvez ket un aval put, kement-se n'eo ket mat da deuler d'ar chas, kement-se n'eo ket mat da deuler d'ar c'hi, ur pilhaouaer n'e zastumfe ket diwar an douar, an traoù-se ne reont splet ebet.

hellfarbig ag. : skaer e liv, a liv skaer, hag a zoug ul liv skaer, livek, flamm, skeltr, skiltr.

hellgelb ag. : melen-sklaer, melen-koar, melen-gwenn ; *hellgelbe Handschuhe*, manegeier melen-koar ls., manegoù melen-koar ls. ; *hellgelber Zucker*, sukr melen g.

hellglänzend ag. : flamm, skedus, lugernus, luc'hus, luf, lufrus, flim-flamm, flamm-flimin, flamm evel an heol, lintrus evel an heol, lugernus evel an heol, skedus evel an heol, splann evel an heol.

hellgrau ag. : gris-sklaer, damlouet, arc'hris, arlouet, grizart, grizwenn.

hellgrün ag. : gwer-sklaer, glas-kaol, glas-sklaer, glas-gwenn.

hellhaarig ag. : melen e vlev, melen.

hellhäutig ag. : sklaer liv e groc'hen, gwennart, gwenngen, gwennngroc'henek, ledrin.

Hellhäutige(r) ag.k. g./b. : gwennard g., gwennardenn b., gwennardez b., gwennngroc'heneg g., gwennngroc'henegz b.

hellhörig ag. : 1. heglev, dassonus ; eine *hellhörige Wohnung*, ur ranndi heglev b. ; 2. tanav e skouarn, skañv e zivskouarn, skañv a skouarn ; *hellhörig sein*, bezañ tanav e skouarn, bezañ skañv e zivskouarn ; *hellhörig werden*, digeriñ e zivskouarn, sonnañ e skouarn, reudiñ e skouarn, plomañ e zivskouarn, astenn (sevel) e skouarn, krizañ e zivskouarn, dont da vezañ skeltr an divskouarn gant an-unan (e zivskouarn gantañ, he *diskouam ganti h.a.*), tanavaat e skouarn.

Helligkeit b. (-) : 1. sklaerded b., sklaerder g., sklaerderenn b., skedusted b., splannder g., splannderenn b., splannijenn b., sked g., goulaouüster g., goulaouüsted b., lintr g., lugern g., luc'huster g. ; *Bildschirmhelligkeit*, lintr ar skramm g. ; 2. [stered.] meurez g. ; *absolute Helligkeit*, meurez dizave g. ; *scheinbare Helligkeit*, meurez manat g.

Helligkeitsregler g. (-s,-) : [tek'n.] argemmer luc'huster g., reizher luc'huster g.

Helling b. (-,en) : [merdead.] poull sec'h g., chanter-bigi g.

hellklingend ag. : skiltr, dassonus, tregerius.

helllicht ag. : am *helllichten Tag*, a) dindan sklérijenn an deiz, en sklaer, e-kreiz an deiz, e-kreiz an deiz kaer, a-greiz an deiz, war-greiz an deiz, war-greiz an deiz kaer, war gorf an deiz, e barr an deiz, b) en deiz anat, a-wel hag a-ouez d'an holl, dindan lagad an holl, e fas an heol hag e fas ar bed (Gregor) ; *hellichte Lohe*, tantez-tan g., kaouad tan b./g., tantad mat a dan g., tan o flamm-flammañ g., pezh tantad g., tan o strinkañ flammennoù uhel g., glaouriasenn b., goradenn-dan b.

helllodern ag. : flamm, skedus, flamminus, flim-flam, flamm-flimin.

Hellraumprojektor g. (-s,-en) : [Bro-Suis] kilvanner g.

hellrot ag. : ruz-gwenn, ruz-sklaer, rozek ; *hellroter Wein*, gwin rozek g., gwin gris g., gwin roz (ruzart, ruz-sklaer) g.

hellsehen V.gw. [anv-verb nemetken] : bezañ ur spered diabaf a zen, bezañ ur spered divorfil a zen, bezañ ul lagad eeun a zen, na vezañ e zaoulagad o rodellat en e c'hodell, bezañ ur frellad, na vezañ ret reiñ d'an-unan gant ar spanell, na vezañ ret reiñ d'an-unan gant ar vazh-yod, na vezañ pemoc'h e leue / na vezañ dall e saout (Gregor), gwelet sklaer, bezañ dizall, sellet didouell ouzh an traou, bezañ dibikous ; P. du kannst wohl *hellsehen* ? te a zo divinour 'vat ! te a zo gouest da zivinout pezh a soñj an dud 'vat ! ; ich kann doch nicht *hellsehen* ! n'on ket divinour me !

Hellsehen n. (-s) : 1. spiswelerezh g., spiswel g., dizall g., pellwel g. ; 2. [dre astenn.] eil gweled g., spiswelouriez b., diaweled g., rakwelouriez b., diawelerezh g., dreistgwelerez g., divinerezh g., urisinerezh g.

Hellseher g. (-s,-) : diaweler g., diviner g., spiswelour g., dreistgwelour g., gwelour g., pellweler g., rakweler g., rakwelour g., darlavariad g., urisin g., urisiner g.

Hellseherei b. (-) : 1. spiswelerezh g., spiswel g., dizall g., pellwel g. ; 2. [dre astenn.] eil gweled g., spiswelouriez b., diaweled g., rakwelouriez b., diawelerezh g., dreistgwelerez g., divinerezh g., urisinerezh g.

Hellseherin b. (-,nen) : diawelerez b., divinerez b., spiswelourez b., dreistgwelourez b., gwelourez b., pellwelerez b., rakwelerez b., rakwelourez b., darlavariadez b., urisinerez b.

hellseherisch ag. : diouganus, divinus, divinour, spiswelour, dreistgwelour, gwelour, rakwelour.

hellsichtig ag. : dizall, spiswel, didouell, dibikous, gwevn.

Hellsichtigkeit b. (-) : spiswelerezh g., spiswel g., dizall g.

helltönend ag. : skiltr, dassonus, tregerius.

hellwach ag. : dihun e spered ; *hellwach sein*, bezañ war e api, bezañ war evezh, bezañ war var a zroug, bezañ war ziwall, bezañ war e ward, bezañ gant e jeu.

hellweiß ag. : gwenn-kann.

Hellwerden n. (-s) : gouloù-deiz g., goulaouig an deiz g., tarzh-deiz g., tarzh an deiz g., rouz-beure g., strink an deiz g., pellgent g.

Helm g. (-s,-e) : 1. tokarn g., helm g., tog-brezel g., tog-houarn g., kasked g., kaskenn b. ; *jemandem einen Helm aufsetzen*, toghouarnañ u.b., tokarnañ u.b. ; mit Helm, tokarnet ; 2. [benveg] troad g., fust g., dornell b., treujenn b. ; 3. [tisav.] a) nein g., lein g., koupolenn b., bolz-toenn b., toenn-volzek b., bolz-to b. ; b) korzenn un tour b., beg un tour g., kribenn un tour b. ; 4. [alamanez-izel, louza.] segal-aod str.

Helmbusch g. (-es,-büsche) : briger g., melkern g., plumachenn b., kribenn b., kribell b., moue b./g., palañchenn b. ; etwas (dat.) einen *Helmbusch anbringen*, kribellañ udb, kribennañ udb, hupañ udb, hupenniñ udb, palañchenniñ udb ; mit *Helmbusch*, kribellek, kribennek.

Helmdach n. (-s,-dächer) : [tisav.] 1. korzenn an tour b., beg an tour g., kribenn an tour b. ; 2. koupolenn b., bolz-toenn b., toenn-volzek b., bolz-to b.

Helmdecke b. (-,n) : [ardamezouriez] lambrikin g., njell b.

Helmfeder b. (-n) / **Helmfederbusch** g. (-es,-büsche) : briger g., melkern g., plumachenn b., kribenn b., kribell b., moue b./g., palañchenn b. ; etwas (dat.) einen *Helmfederbusch anbringen*, kribellañ udb, kribennañ udb, hupañ udb, hupenniñ udb, palañchenniñ udb ; mit *Helmfederbusch*, kribellek, kribennek.

helmförmig ag. : tokarnheñvel, a-stumm gant un tokarn, stumm un tokarn dezhañ, e doare un tokarn, e doare tokarnoù, a-zoare gant un tokarn, a-zoare gant tokarnoù, a-seurt gant un tokarn, a-seurt gant tokarnoù, bolzek.

Helmgewölbe n. (-s,-) : koupolenn b., bolz-toenn b., toenn-volzek b., bolz-to b.

Helmgitter n. (-s,-) : dremmwisk g., sellouù ls.

Helminthe b. (-,n) : [loen., mezeg.] helmint g. [liester helminted] ; zu den *Helminthen gehörig*, helmintek.

Helmintholog g. (-en,-en) : helmintour g.

Helminthologie b. (-) : helmintouriez b.

Helmkasuar g. (-s,-e) : [loen.] kazoar divgreskennek g.

Helmklappe b. (-,n) : dremmwisk g., sellouù ls.

Helmkleinod n. (-s,-kleinodien) : kribenn b., kribell b. ; [ardamezouziezh] *Flug als Helmkleinod*, klibeskell g.
Helmkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] louzaouen-ar-gounnar b. [*Scutellaria lateriflora*].
Helmmacher g. (-s,-) : tokarner g., helmer g.
Helmpelrhuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] klujar-Spagn b.
Helmpflicht b. (-) : doug tokarn dre ret g., tokarn ret g.
Helmschmied g. (-s,-e) : tokarner g., helmer g.
Helmschmiede b. (-,-n) : helmerezh b.
Helmschmieden n. (-s) : helmerezh g.
Helmschmuck g. (-s) / **Helmschweif** g. (-s,-e) : briger g., melkern g., plumachenn b., kribenn b., kribell b., moue b./g. ; etwas (dat.) einen *Helmschweif anbringen*, kribellañ udb, kribennañ udb, hupañ udb, hupenniñ udb, palañchenniñ udb ; mit *Helmschmuck*, mit *Helmschweif*, kribellek, kribennek. ; [ardamezouziezh] *Flug als Helmschweif*, kribeskell g.
Helmtauchgerät n. (-s,-e) : splujwisk gant tokarn g., gwisk-spluj gant tokarn g.
Helnzier b. (-) : briger g., melkern g., plumachenn b., kribenn b., kribell b., moue b./g., palañchenn b. ; etwas (dat.) eine *Helnzier anbringen*, kribellañ udb, kribennañ udb, hupañ udb, hupenniñ udb, palañchenniñ udb ; mit *Helnzier*, kribellek, kribennek ; [ardamezouziezh] *Flug als Helnzier*, klibeskell g.
Helot g. (-en,-en) / **Helote** g. (-n,-n) : [istor] ilot g. [lester iloted], sklav Sparta g.
Helotentum n. (-s) : [istor] ilotegezh b.
Helsinki n. (-s) : Helsinki b.
Helvetien n. (-s) : Helvetia b.
Helvetier g. (-s,-) : Helvet g.
helvetisch ag. : helvet, helvetiek.
hem estl. : c'hem ! mmمم..., c'heum ! heum ! hum !
Hemd n. (-s,-en) : 1. krezzenn b., krez g., P. spienn b., spilhenn b. ; *kurzärmeliges Hemd*, brondenn b., P. chemizetenn b. ; *Herrenhemd*, roched b./g., rochedenn b. ; mit einem *Herrenhemd angezogen*, rochedek ; *kein Hemd anhaben*, bezañ diroched ; *Frauenhemd*, hiviz b., hivizenn b., rochedenn b. ; *Nachthemd*, roched-noz g./b., rokedenn-noz b., hiviz-noz b., sae-noz b., krezzenn-noz b. ; *härenes Hemd*, porpant reun g. / roched reun g./b. / sae reun b. (Gregor) ; *frisches Hemd*, roched fresh g./b. ; ein durchschwitztes *Hemd*, ein durchgeschwitztes *Hemd*, ur roched treuzet gant ar c'hwez b., ur roched treantet gant ar c'hwez b., ur roched gleb-brein gant ar c'hwez b. ; *kratziges Hemd*, roched c'harv d'ar c'hoc'henn b. ; *hart, unbequem und steif wie ein neues Hemd*, boc'hus evel ur roched nevez, nevez dic'hras evel ur roched nevez ; den *Kragen seines Hemdes aufknöpfen*, dibrennañ kolier e roched, dibrennañ gouzougenn e roched ; das *Hemd wechseln*, lakaat ur roched fresh, cheñch roched ; ein *Hemd anhaben*, bezañ rochedek, bezañ en e roched ; mit einem *Hemd an*, a-bouez e roched, en e roched ; in *bloßem Hemd dastehen*, bezañ war gorf e roched, bezañ e korf e roched, bezañ en e roched bloc'h, lostenniñ, bezañ e lostenn e roched, bezañ war gorf (a-bouez) e sae, bezañ e lostenn he hiviz, bezañ war lostenn e roched, bezañ war lostenn he hiviz, bezañ war gorf he hiviz, bezañ a-bouez he hiviz, bezañ war lost e roched, bezañ en e batenn, bezañ war e batenn, bezañ a-gorf-roched ; dein *Hemd kommt hinten raus*, lostañ a ra da roched ; *Halsausschnitt eines Hemds*, gouzougenn g., tro-c'houzoug g. ; ich trage *Hemden mit Kragenweite 40*, va zro-c'houzoug a zo daou-ugent poent ; einen *Pulli über das Hemd anziehen*, lakaat ur stammenn dreist e roched ; er trägt einen *Pullover über dem Hemd*, ur stammenn a zo

gantañ war-varr e roched ; der rechte Ärmel seines Hemdes war am Ellbogen zerrissen, roget e oa ilin dehou e roched ; dieses Hemd sitzt so eng wie eine Wurstpelle, an hiviz-mañ n'en deus ket (n'eus ket) a-walc'h a dro enni, gweget e vezan en hiviz-mañ ; dieses Hemd ist mir zu weit, ar roched-se a zo re frank diouzhin ; mit weit offen stehendem Hemd, difarle, diferlink, difraoul, difurlu, diskalavr, diskrepez, diskrubuilh, disparbuilh ; Hemd, das unter dem Burnus getragen wird, gandoura g. [lester gandouraoù] ; 2. jemanden bis aufs Hemd ausziehen, lakaat u.b. en noazh / dibourc'hañ u.b. / diwiskañ u.b. en noazh (Gregor) ; jemanden beim Spiel bis aufs Hemd ausziehen, peilhañ u.b., skarzañ yalc'h u.b., krazañ u.b., sac'h-lutañ u.b., sklutañ u.b., stunañ u.b., stuntellañ u.b., diboubañ u.b., silchañ u.b. ; P. alles bis aufs Hemd verlieren, koll e holl beadra (e holl vad) sec'h ha glas, koll e holl beadra holl-razh, bezañ riñset ; P. sich (dat.) ins Hemd machen, kac'hat en e vragez, pakañ ur revriad aon, kaout daf, flaeriañ gant an aon, kac'hat ar marv, sec'hañ gant ar spont, foerañ, bezañ kaoc'h tomm en e vrageòu ; kein ganzes Hemd mehr auf dem Leib (am Leib) haben, na gaout ur roched da wiskañ, na gaout un hiviz da lakaat war he c'hein, na gaout netra da lakaat en e gerc'henn, bezañ ken paour ha Job / bezañ paour-glez (Gregor), bezañ paour-glan, bezañ du da lazhañ, bezañ paour da lazhañ, bezañ paour-du e revr, bezañ paour-kollet, bezañ paour evel Job war e vern teil, bezañ paour-Lazar, bezañ paour da chikañ gant ar mailh, bezañ reuzeudik-meurbet e stad, bezañ reuzeudik evel ur c'hi, bezañ reuzeudik evel ar mein, bezañ reuzeudik evel ur pesk war an traezh, bezañ maleürus evel ar mein, bezañ paour evel ur c'hi, bezañ o tuañ gant ar vizer, bezañ paour-ran, bezañ paour a'r paourañ, bezañ paour eus ar paourañ ; er wechselt seine Gesinnung wie das Hemd, hedro eo evel an avel, nemet treiñ-distreiñ evel ur wiblenn ne ra, un den breskik a zo anezhañ, kildro eo evel ur wiblenn, berrboellik eo, bouljant eo, treiñ a ra evel an avel, atav e vez o c'hwezhañ e tu an avel, pennadus eo evel ur bouc'h, bepred e vez o treiñ gant an avel, cheñch a ra aes tu d'e borpant, mont a ra eus an eil kostezenn d'eben, tro-distro eo, treiñ-distreiñ a ra evel kog an tour ; 3. [kr-] der Leib ist einem näher als das Hemd, das Hemd ist einem näher als der Rock, das Hemd ist einem näher als die Hose, stag eo ar c'hoc'henn d'ar c'hein - stagetoc'h e vezet ouzh ar c'hoc'henn eget ouzh ar roched - nesoc'h eo ilin eget dorn - pep manac'h a gomz evit e sac'h - e pep tra e klask pep den tennañ begig e spilhenn - ur micherour diouzh an deiz a garfe 've noz da greisteiz - pep hini war e besk - pep hini a bed evit e sac'h - pep hini evit e gont - pep hini evit e sac'h - pep den ne glask nemet e vad e-unan - pep hini a skrap d'e veg gwellañ ma c'hell - truez 'zo marv ha karantez 'zo interet - n'eus ket a garantez na mann ebet etre an dud - emañ an traouù diouzh krap, an neb a dap a dap, an neb na dap ket a skrap - erru eo an holl dud fall pe falloc'h ; jedem ist das Hemd näher als der Rock, jedem ist das Hemd näher als die Hose, e dra a zo c'hwek da bep unan ; Chorhemd, sourpiliz g. ; Panzerhemd, sae-vailhek b., roched-brezel g./b., roched mailhoù houarn g./b., sae mailhet b. / hobregon g. / jakoun g. (Gregor).
Hemdchen n. (-s,-) : hivizenn b., chemizetenn b., roched gant milginoù berr b./g., brondenn b.
Hemdbluse b. (-,-n) : korfenn-hiviz b., hiviz b., rochedenn b.
Hemdblusenkleid n. (-s,-er) : brozh-hiviz b.
Hemdbrust b. (-,-brüste) : [dilhad.] brennidenn b., brennid ar roched g./b., kerc'henn b., askre b., krubuilh b.

Hemdchen n. (-s) : [dilhad babiged] drogedenn b.
Hemdenfabrikant g. (-en,-en) : rochedour g., rocheder g.
Hemdengeschäft n. (-s,-e) : stal hivizoù ha rochedou b., rochederezh b.
Hemdenhändler g. (-s,-) : rochedour g., rocheder g.
Hemdenknopf g. (-s,-knöpfe) : nozelenn hiviz b., nozelenn roched b.
Hemdenkragen g. (-s,-) : gouzougenn hiviz b., gouzougenn roched b.
Hemdenmatz g. (-es,-mätze) : P. poupig g., mousig g., marmouz g.
Hemdenzipfel g. (-s,-) : lostenn roched b., lostenn hiviz b., patenn b. ; die Hemdenzipfel sind zwischen seinen Hinterbacken eingeklemmt, P. stag eo an doubier ouzh an daol.
Hemd hose b. (-,-n) : 1. sae-vabig b. ; 2. hiviz-noz b.
Hemd kragen g. (-s,-) : gouzougenn hiviz b., gouzougenn roched b.
Hemd krause b. (-,-n) : frezenn b., krepež g.
hemdlos ag. : diroched.
Hemdsärmel g. (-s,-) : milgin ur roched b., milgin un hiviz b., mañch ur roched g./b., mañch un hiviz g./b. ; in Hemdsärmeln, a-gorf-roched, war gorf (e korf) e roched, war e roched, en e roched, en e roched bloc'h ; in Hemdsärmeln sein, lostenniñ, bezañ en e roched bloc'h, bezañ a-gorf-roched, bezañ war gorf e roched.
hemdsärmelig ag. : a-gorf-roched, war gorf (e korf) e roched, war e roched, en e roched, en e roched bloc'h, en e bantenn, war lost e roched.
Hemdsbluse b. (-,-n) : korfenn-hiviz b., hiviz b., rochedenn b.
Hemdsbrust b. (-) : brennidenn b., brennid ar roched g./b., kerc'henn b., askre b., krubuilh b.
Hemdshose b. (-,-n) : 1. sae-vabig b. ; 2. hiviz-noz b. ; 3. gwiskamant klok ur pezh hiviz-bragoù evit ar merc'hed g.
Hemdskragen g. (-s,-) : gouzougenn hiviz b., gouzougenn roched b.
Hemdskrause b. (-,-n) : krepež g., frezenn b.
Hemdszipfel g. (-s,-) / **Hemdzipfel** g. (-s,-) : lostenn roched b., lostenn hiviz b., patenn b. ; die Hemdzipfel sind zwischen seinen Hinterbacken eingeklemmt, P. stag eo an doubier ouzh an daol.
Hemanopsie b. (-) : [mezeg.] dallentez a-bluskenn b.
Hemicellulose b. (-) : [bev.] hemikelluloz g.
Hemedrie b. (-) : [maenoniezh, mat.] hemiedrieh b.
hemiedrisch ag. : [maenoniezh, mat.] hemiedr, hemiedrek.
Hemiparasit g. (-en,-en) : damarvevad g. [liester damarvevaded].
hemiparasitisch ag. : damarvevat.
Hemipenis g. (-,penes) : [loen.] hantergalc'h g.
Hemiplegie b. (-,-n) : [mezeg.] hanterseizi g., ledseizi g.
Hemisphäre b. (-,-n) : 1. hantervoul b., hanterzouar g. ; westliche Hemisphäre, hanterzouar-kornôg g. ; östliche Hemisphäre, hanterzouar-reter g. ; 2. [korf.] hanterenn b. ; die Hemisphären des Kleinhirns, hanterenoù an ilpenn ls. ; Gehirnhemisphäre, hanterenn empenn b.
hemisphärisch ag. : hemisferek, bolzek, -hanterzouar, hantervoulek, hantervoulherivel.
Hemistichion n. (-s, Hemistichien) / **Hemistichium** n. (-s, Hemistichien) : [lenn.] hanterwerzenn b.
Hemithorax g. (-/-es,-e) : [korf., mezeg.] hantervrusk g.

Hemithorax- : [korf., mezeg.] ... an hantervrusk, ...en hantervrusk.
hemitropisch ag. : [maenoniezh] hemitrop ; *hemitropische Zusammensetzung*, hemitropiezh b.
Hemizellulose b. (-) : [bev.] hemikelluloz g.
hemmbar ag. : ... a c'haller sparlañ, ... a c'haller diarbenn, ... a c'haller skoilhañ.
hemmen V.k.e. (hat gehemmt) : 1. sparlañ, bezañ ur spar evit, diarbenn, skoilhañ, bezañ ur skoilh da, skurziñ, heudañ, strobañ, diaezañ, kaelat, stromiñ, sterniañ, sterniñ, bezañ war hent [u.b.], kaeañ ouzh, naskañ ; ein Rad hemmen, sparlañ ur rod, skoilhañ ur rod, skurziñ ur rod, heudañ ur rod ; durch diesen Verband fühle ich mich bei der Arbeit gehemmt, n'on ket re libr da labourat gant ar vandenn-se ouzh va dorn ; die starke Präsenz der Kriegsmarine in Brest hat die Entwicklung von Handel und Fischerei erheblich gehemmt, pouez ar morlu e Brest a zo bet ur skoilh bras da ziorroadur ar c'henwerzh hag ar pesketaerezh er porzh-mor ; den Fortschritt hemmen, bezañ ur spar evit an araokaat, herzel an araokaat, skoilhañ an araokaat, bezañ ur skoilh d'an araokaat ; 2. [tekn.] skodiñ, heudañ, sparlañ, harpañ ; 3. [dre astenn.] seinen Schritt hemmen, mont goustadikoc'h, gorrekaat ; 4. [bred.] heudañ, heudiñ, tolc'hañ, P. stouvañ ; ein gehemmtes Kind, ur bugel ambac'h (lent, abaf, dalc'het en e benn, dalc'het en e spered, stouvet, heudet) g. ; sich gehemmt fühlen, en em gavout diaes, bezañ paket diaes ; 5. [mezeg.] das Wachstum der Tumoren hemmen, heudiñ kresk ar yoc'hennoù.
hemmend ag. : 1. diarbennus, sparlus, skoilhus, stankus, stankaus, strobus, enharzek, abafaus ; hemmend wirken, bezañ diarbennus, skoilhañ ouzh ubd, bezañ un harz (ur skoilh, ur stank), strobañ, lakaat diaes, diaezañ, direnkañ, ober diaes da, ober enk da, bezañ war hent [u.b.], naskañ ; 2. [bred., kimiezh] heodus.
Hemmer g. (-s,-) : 1. [mezeg.] harzer g. [liester harzerioù], astaler g. [liester astalerioù] ; 2. [kimiezh] heuder g. [liester heuderoù].
Hemmerwurz b. (-,-en) / **Hemmertwurz** b. (-,-en) : [iouza.] evor gwenn g.
Hemmefeder b. (-,-n) : [tekn.] gwinterell sparlañ b., gwinterell skoilhañ b.
Hemmgabel b. (-,-n) : [tekn.] fourchetez b., frouen g., starderez b.
Hemmkeil g. (-s,-e) : [tekn.] skor skurziñ g., blod sparlañ g., skourd sparlañ g., skoilh sparlañ g.
Hemmlette b. (-,-n) : [tekn.] chadenn sparlañ b.
Hemmklotz g. (-es,-klötze) : [tekn.] botez stardañ b., skourd g., blod g., skoilh g., skor g.
Hemmnis n. (-ses,-se) : 1. nask g. ; 2. [dre astenn.] kontroliez b., skoilh g., harz g., stank g., sparlañ g., diarbenn g., dizarbenn g., sparlenn b., strob g., strobell b., luz g., harzell b., treuzhent g., treuzkerzh g., sternaj g., stoc'h g. ; alle Hemmnisse bewältigen, bezañ trec'h d'an holl kontroliezhoù.
Hemmschraube b. (-,-n) : [tekn.] biñs sparlañ b., biñs skoilhañ b.
Hemmschuh g. (-s,-e) : 1. [tekn.] botez stardañ b. ; 2. [dre skeud.] skoilh g., harz g., sparlañ g. ; ein Hemmschuh für den Fortschritt sein, bezañ ur spar evit an araokaat, herzel an araokaat, skoilhañ an araokaat, bezañ ur skoilh d'an araokaat.
Hemmschwelle b. (-,-n) : 1. emharz g., dalc'h-spered g., sourdadur spered g., heudadur g., heudad g. ; 2. skoilh g., harz

g., stank g., sparl g., diarbenn g., sparlenn b., harzell b., strob g., strobell b., luz g.

Hemmstoff g. (-es,-e) : [kimiezh] heuder g.

Hemmung b. (-en) : 1. sparlañ g., skoilhañ g., skoilhadur g., astaliñ g. ; 2. gorrekadur g. ; 3. [dre skeud.] skoilh g., harz g., sparl g., diarbenn g., dizarbenn g., kontroliezh g., sparlenn b., strob g., strobell b., luz g., harzell b., treuzell b., ampech g., fardell b., treuzhent g., treuzkerzh g., sternaj g., stoc'h g., dalc'h g., kael b., kae g., enebiezh b., nask g., chastre g. ; 4. [dre skeud., spered] heudadur g., heudad g., arvoustrañ g., emharz g., enharz g., dalc'h g., dalc'h-spered g., sourdadur spered g., morc'hed g./b., morc'hedenn b., skorpul g. ; *Hemmungen haben*, bezañ heudet, bezañ diaes e zoare, bezañ aonik (abaf, ambach', lent), bezañ morc'hedus, morc'chediñ, kaout diaez ; *keine Hemmungen kennen*, bezañ diheid, bezañ dichek (divergont, dibalamour, hardizh, her, balc'h, digoll, divezh, dibalamour, digaz, difoutre, diemzalc'h), kaout kribell, na gaout treuzou ebet war e zor, bezañ solud en e gomzoù, na gaout kambr a-dreñv ebet ; *seine Hemmungen verlieren*, diabafiñ, koll e heudadou, en em ziheudañ ; *jemandem seine Hemmungen nehmen*, diheudañ u.b., lemel an heudiñ diwar u.b., lemel an heudadur diwar u.b., lemel e heudadou diwar u.b. ; 5. [tekn., horolajerezh] achaperez b. ; *die Hemmung in der Uhr ist abgebrochen*, torr eo rod achaperez an eurier.

Hemmungslappen g. (-s,-) : [horolajerezh] pouez achaperez g.

hemmungslos ag. : 1. diheid, diniec'h, dichek, hardizh, her, balc'h, divezh, dibalamour, digaz, digoll, difoutre, dijen, diemzalc'h, disolit, divorc'hed, digoustiañs, diskorpul, diroll, direol, direizh, direizhet, dirollet, dinasket, direoliet, diboell, diboellet, distres, distrantell, disuj ; *der hemmungslose Genuss von*, ar re ober gant g., ar c'hammober gant g. ; 2. dishual, digabestr, distrob, distrobell, hep skoilh, diskoilh, hep nep arbenn, hep gaou na tro fall ebet, hep droug, kuit a zroug, diampech, ken aes ha tra, a-aes-vat, aes-ral. Adv. : hep ket a vezh, ken dijen ha tra, ken difoutre ha tra, hep ma vefe strafuilhet e spered an disterañ gant an dra-se, hep rebech a goustiañs ebet, hep na zeufe ur bannac'h dour war e zaoulagad, hep sellet blaz ebet, hep sellet kont ebet, hep sellet blaz na kont ebet eus kement-mañ, hep ober ur van, ken distrafuilh ha tra, ken diniec'h ha tra, hep na rafe ur serrlagad, hep ober esmae ebet, hep alamant, hep bezañ seizhdaleetoc'h evit ober an dra-se, dizamant, dibreder, diskorpul-kaer.

Hemmungslosigkeit b. (-) : 1. diroll g., dirollerezh g., dirollamant g. ; 2. diheudadur g., divorc'hed g., digoustiañsusted b., peurzivezhded b., spered-ki g., diouer a skorpuloi g., doare diskorpul g., dijen g., difoutre g.

Hemmungsrad n. (-s,-räder) : [tekn., horolajerezh] rod achaperez b.

Hendekagon n. (-s,-e) : unnekorn g., unnekutueg g.

Hendekasyllabisch ag. : [lenn.] unneksilabennek.

Hendekasyllabus g. (-,-syllaben/-syllabi) : [lenn.] unneksilabenn b.

Hendl n. (-s,-/-n) : [Bro-Aostria] kig-yar rostet g.

Hengst g. (-es,-e) : [loen.] marc'h-servij, marc'h kalloc'h g., marc'h antier g., marc'h anterin g., marc'h-sailher g., tarv-marc'h g., marc'h-tarv g. ; *verschnittener Hengst*, spazh g., spazhard g., marc'h troc'h g., marc'h spazh g. ; [Equus

Hispanicus, spanisches Genett-Pferd] *spanischer Hengst*, jened g. [lester jeneded].

Henkel g. (-s,-) : 1. [paner] dornell b., dourgenn b., krommedenn b., krommellenn b., krommell b., plegenn b. ; *einen Korb am Henkel anfassen*, kemer ur bouteg dre an dourgenn, kemer krog e dourgenn ur baner ; 2. [pod] skouarn b., brog g., krogenn b., dorm g. ; *der Henkel der Tasse*, skouarn an dasenn b. ; *die Henkel der Töpfe sind abgebrochen*, torr (torret) eo skouamioù ar podoù, diskouarn eo ar podoù, torr (torret) eo dornioù ar podoù ; *mit dem Henkel aufhängen*, krogennañ ; *etwas mit einem Henkel versehen*, skouarniñ udb. **henkelförmig** ag. : 1. dourgennek ; 2. skouarnek.

Henkelglas g. (-es,-gläser) : chopenn b.

henkelig ag. : 1. dourgennek ; 2. skouarnek.

Henkelkorb g. (-s,-körbe) : kanistell b., paner dourgennek b.

Henkelkreuz n. (-es,-e) : kroaz krommellek b.

Henkelkrug g. (-s,-krüge) : pod skouarnek g., chopenn b.

henkellos ag. : hep dourgenn, hep dornell, diskouarn ; *henkellose Tasse*, tas diskouarn g., tasenn diskouarn b. ; *henkelloser Korb*, paner hep dourgenn, paner hep dornell, kavell g., mann g./b.

Henkelmann g. (-s,-männer) : P. toupin houarn g., gamellenn b., skudell-houarn b. ; *Inhalt eines Henkelmanns*, toupinad g., skudellad b.

Henkeltopf g. (-s,-töpfe) : pod skouarnek g.

henken V.K.e. (hat gehenkt) : krougañ ; *jemanden mit kurzem Strang henken*, krougañ berr u.b.

Henken n. (-s) : kroug g., krougadenn b., krougerezh g.

Henker g. (-s,-) : 1. bourev g., jahiner g., jaker g., dibenner g., krouger g., mestr an oberoù uhel g. (Gregor) ; 2. *zum Henker ! tanfoeltr ! foeltr ! foute ! fidamouce ! chaous !* ; 3. P. ich schere mich den Henker drum, ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne ran forzh - 'ran ket fouth kaer - 'ran ket foeltr forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - ne ran foeltr forzh ebet - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat iveau - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a ra din ? - pe forzh a zo din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - petra eo an dra-se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran foute kaer gant netra - foeltr forzh ne ran - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran foute kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! - n'eo ket gant an dra-se on darbaret - n'on ket gwall nec'het gant an dra-se - n'in ket klañv gant an dra-se - n'on ket chalet tammet ebet gant ken nebeut a dra - n'on ket chalet neudenn ebet gant ken nebeut all - n'emaon ket en trubuilh evit ken dister dra - n'on ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant va botez kentañ - ne zeuio ket blev gwenn din kelo ken nebeut-se a dra - n'emaon ket e chal gant an dra-se ; ich schere mich den Henker drum, wer heute Geburtstag hat ! me 'ra foeltr fouth deiz-ha-bloaz piv 'zo ! 4. *der Henker soll es holen !* da c'hastiñ gantañ ! an diaoul d'e gargo gantañ, d'an diaoul d'e lonkañ ; geh zum Henker ! kae d'ar groug ! kae d'ar wedenn ! da c'hastiñ ganit ! kae da lec'h all d'en em rostañ ! kerzh d'an diamig ! ar moug ra'z mougu ! kae da Gankari-noz !

kae gant ar c'hwezigenn ! kerzh da sutal brulu ! kae da strakal
 brulu ! kerzh da strakal bezhin e foñs al lennvor ! kerzh diwar
 va zro ! kae da glask brennig da Venez-Are ! kae da
 dalaregeta ! chaous warnout ! kae da aveliñ da loeroù ! kae
 da foar an diaoul ! kae da gaolmoc'ha ! da gac'hat ganit ! kae
 da skidañ ! kae da gouziñ ! va revr ganit ! kerzh da lusa !
 kerzh gant ar foeltr ! kerzh da zistreiñ ar c'haoc'h saout da
 grazañ ! kae da foar ar c'hwitelloù ! kae d'ar foar ! kae da foar
 an ifern ! kae da foar an tri mil ! kae da logota da Venez-Are !
 kae da c'hwitellat ! kae da c'hwitellat gioc'hed war gribell
 Menez-Are ! kerzh da c'hwitellat gioc'hed d'an dour-sav ! kae
 da c'hwitellat mouilc'hi da Venez-Are ! kae da wriat botoù !
 kae da c'hwileta ! kae gant ar mil mallozh va Doue ! kae gant
 ar grug ! kae da grampouesha ! kae da stoupa ! kae lark
 diouzhan ! kae pell diouzhan ! kae pelloc'h !
Henkerbeil n. (-s,-e) : dibennerez b., bouc'hal vourev b.
Henkerblock g. (-s,-blöcke) : pilgos ar bourev b., kef-lazh g.
Henkersbeil n. (-s,-e) : dibennerez b., bouc'hal vourev b.
Henkersblock g. (-s,-blöcke) : pilgos ar bourev b., kef-lazh g.
Henkersdienst g. (-s,-e) : labour bourev g.
Henkersfrist b. (-,-en) : goursezadenn diwezhañ b., astenn
 termen diwezhañ g., astal diwezhañ g., gras b.
Henkersknecht g. (-s,-e) : mevel ar bourev g.
Henkersmahlzeit b. (-,-en) : 1. pred diwezhañ kinniget d'un
 den kondaonet d'ar marv g. ; 2. prof kinniget d'u.b. bet karget
 d'ober un dra gwall arvarus g.
henklig ag. : 1. dourgennek ; 2. skouarnek.
Henna b. (-) / n. (-/-s) : [liv] henne g.
Hennastrauç g. (-s,-sträucher) : [louza.] bod-henne g.
Henne b. (-,-n) : 1. [loen.] yar b. [liester yarez], penn-yar g.,
 penn-yer g., P. sklokerez b. ; *junge Henne*, enez b., polez b. ;
gluckende Henne, yar-gloch b., sklokerez b., klochenn b.,
 klocherez b. ; *Bruthenne*, gorerez b., yar wiriñ b., yar-c'hor b.,
 yar c'horerez b. ; *Legehenne*, yar dozverez b., dozverez b.,
 yar vioù b., yar dozviñ g., yar dezviñ b. ; *die Henne will ein Ei legen*, ur vi a zo gant ar yar ; *die Henne hat gelegt*, *die Henne hat ihr Ei gelegt*, dozvet eo ar yar, P. ar yar he deus karzhet
 he revr ; *der Hahn kappt die Henne*, ar c'hilhog a gilhog (a
 gog, a gok, a glud) ar yar, ar c'hilhog a gluch ; *die Henne hält ihre Küken unter ihrem Gefieder warm*, goriñ a ra ar yar he
 foñsined ; *eine Henne vom Brüten abbringen*, diglochañ ur
 yar ; *gut genährte Hennen sind gute Legehennen*, dre o beg
 e tozv ar yer ; *wildes Brutnest einer Henne*, laeraidenn b. ; 2. [kr-I] das Ei will klüger als die Henne sein, ar fallañ lakez a zo
 er vro 'zo ur pabor war e veno - hennezh en deus skiant-
 prenañ ! ya, ar seurt a vez o werzhañ - emañ o teskiñ d'e dad-
 kozh d'ober bugale-vihan - a skiant hag a goantiri eo pinvidik
 a-walc'h pep hini - pep hini a gav mat evel ma ra.
Hennebont n. : an Henbont b.
Hennegat n. (-s,-e) / **Hennegatt** n. (-s,-s/-en) : [merdead.]
 forlok g.
Hennegau g. (-s) : der Hennegau, Bro-Hainaut b. [Belgia].
Hennin g. (-s,-s) : koef hir g., katriolenn b.
Henninschleier g. (-s,-) : flokard g.
Henoch g. : Enoc'h g.
hep estl. : hep ! hep ! toeik ! toeik !
Heparin n. (-s) : [bev.] heparin g.
hepatisch ag. : [mezeg.] ... avu, ... an avu, avuel ;
hepatische Insuffizienz, skorted avu b.
Hepatitis b. (-, Hepatitiden) : [mezeg.] avuad g., droug-avu
 g., avufo g.

Hepatologe g. (-n,-n) : [mezeg.] avuour g.
Hepatologie b. (-) : [mezeg.] avuouriezh b.
hepatologisch ag. : [mezeg.] avuourel, ... avuouriezh.
Hepatozyt b. (-en,-en) : [mezeg., bev.] hepatokit str.,
 hepatokitenn b.
Hephaistos g. : [mojenn.] Hephaistos g., Vulkan g.
Heptachord g./n. (-s,-e) : [sonerezh] seizhderezad g.
Heptaeder n. (-s,-) : seizhtaleg g.
heptaedrisch ag. : seizhtalek.
Heptagon n. (-s,-e) : seizhkorn g., seizhtueg g.
heptagonal ag. : seizhkornek.
Heptalogie b. (-,-n) : seizhppezh g., heptalogiezh b.
Heptameter g. (-s,-) : [barzh.] seizhtroadeg g. [liester
 seizhtroadegou].
Heptan n. (-s) : [kimiezh] heptan g.
Heptarchie b. (-) : [istor] seizhrenad g., heptarc'hiez b.
Heptathlon g./n. (-s,-s) : [sport] heptathlon g.
Heptatonik b. (-) : [sonerezh] seizhderezeg g.
heptatonisch ag. : [sonerezh] seizhderezek ; *heptatonische Tonleiter*, skeulenn seizhderezek b.
her¹ adverb a verk an tostaat, an orin, ar badelez : 1. [en egor]
 her zu mir ! dedostait ! ; *Bier her !* ra vo degaset bier deomp !
 ur banne bier hor bo ! deus ur banne bier deomp ! deus amañ
 ur banne bier ! ; *her damit !* deus amañ anezhañ ! ; *nur her !*
 deus (ro) anezhañ 'ta ! ; *los, her mit der Kohle !* zamañ din ar
 bilheoz ! ; *vom Himmel her*, eus an neñv(où), a-ziwar laez ; *von
 hinten her*, dre dreñv, a-ziadreñv, eus an (di)adreñv ; *wo ist sie
 her ?* eus pelec'h e teu honnezh ? a belec'h eo honnezh ? a-
 beban eo honnezh ? pe a lec'h eo honnezh ? (Gregor) ; *wo
 hast du das her ?* pelec'h ec'h eus kavet (diskoachet, digochet)
 an dra-se ? ; *wo hast du denn diese unflätingen Lieder her ?* e
 peseurt poull-hanvouez out bet o pesketa sonioù ken hudur ? ;
neben jemandem hergehen, mont keñver-ha-keñver (koste-
 ha-kosteż) gant u.b. (Gregor) ; *hinter jemandem hergehen*,
 heuliañ u.b., mont a-dreñv u.b., kerzhet war-lerc'h u.b., mont
 da boursu u.b., mont da-heul u.b. (Gregor) ; *vor jemandem
 hergehen*, kerzhet (mont) a-raok d'u.b., diaraogiñ u.b.
 (Gregor) ; *Kühe vor sich (dat.) hertreiben*, redek ar saout ; *über
 etwas her sein*, bezañ oc'h ober udb, bezañ gant udb ; *um
 etwas her*, en-dro d'udb ; *um jemanden her sein*, ober war-dro
 u.b., ober en-dro d'u.b., ober diouzh u.b., ober ouzh u.b., ober
 evit u.b., kaout prederi ouzh u.b., ober brav d'u.b., mont brav
 d'u.b., ober flourig d'u.b., ober chalantiz d'u.b., lakaat u.b. da
 goñfortiñ, cherisañ u.b., lakaat e amzer hag e boan e ser u.b.,
 diskouez chastre gant u.b., kemer charre gant u.b., ober tost
 war-dro u.b., plediñ gant (ouzh) u.b., pleal gant u.b., intent
 ouzh u.b., damantiñ d'u.b., damantiñ u.b., kaout damant d'u.b.,
 soursial ouzh u.b., kemer preder gant u.b., prederiañ u.b., ober
 evezh d'u.b., moumounañ u.b., kaezhañ u.b., kaezhiñañ u.b.,
 glochat d'u.b., ober gloch d'u.b., loloiñ u.b., menoniñ u.b. ;
hinter jemandem her sein, bezañ war roudou u.b., bezañ o
 klask u.b., bezañ war-lerc'h u.b., redek u.b., redek war-lerc'h
 u.b., klask war-lerc'h u.b., dispenn roudou u.b., enklask u.b.,
 poursu u.b. ; *hinter den Mädchen her sein*, gastaouiñ,
 merc'het, plac'het, redek ar merc'het, chaseal klujiri, redek
 ar glujar, kañjoliñ ar merc'het, kundaiñ merc'het, kañjoliñ,
 ober chou d'ar merc'het, fringal, furikat, friantañ ; *sie ist ganz
 schön hinter Männern her*, honnezh he deus c'hwiti, honnezh
 a zo leun a c'hwiti, emañ an tan en he gaol ganti, n'eus ket ur
 c'haol sec'h ganti, homañ eo lijer he gaol, ur plac'h tomm eo,
 ur plac'h gwintik eo, e gwentl tarv emañ, gwentl tarv a zo enni,

honnezh a gar ar c'hoari, prest eo da sevel he fav, honnezh a flut, honnezh a zo rederez, honnezh a zo un ebeulez ; sie sind hinter mir her, int am foursu, savet o deus skrap warnon ; die Polizei ist hinter ihm her, klask a zo warnañ, savet ez eus skrap warnañ, kas a zo war e lerc'h, ar polis a zo war e skasoù, hetaet e vez gant ar polis ; mit seinem Wissen ist es nicht weit her, dister a-walc'h eo e zeskamant - ur brizhouzieg a zo anezhañ - ul livadenn deskadurezh en deus tapet, 'ket muioc'h - re fin eo da zoublañ ha re c'hrs da baramantiñ ; hin und her, amañ hag ahont - lec'h-ha-lec'h - a lec'h da lec'h - a-dreuz hag a-hed - a-dreuz hag a-benn - a-dreuz hag a-dal - a-dachadoù - du-mañ, du-hont ; zögern Sie nicht zu lange hin und her ! na chomit ket da bouezañ re bell ! ; Hin und Her, kas-digas g./b., kas g./b., mont-dont g., monedonea g., tremen-distremen g., tremeniri b., monedone g., donemonea g., tud o tonemoneañ ls., loc'h ha morloc'h, lavig g., kabal b., remu g., riboul g., ribouladeg b., troidelladoù ls., bole g., troioù ha distroioù ls., emdremen g. ; großes Hin und Her, firbouch g., diskrap g., fourgas g., streuvell vras b. ; ein großes Hin und Her, troioù ha distroioù ; es hat ein großes Hin und Her gegeben, eno e oa savet mesk, eno e oa savet bech' ; ständiges Hin und Her, monedone dibauuez g. ; in diesem Haus herrscht ein ständiges Hin und Her, kas-digas a vez en ti-mañ, kas a vez a bep tu en ti-mañ, emeur atav mont-dont en ti-mañ, emaint bepred war ar c'has-digas en ti-mañ, ur streuvell vras a vez bepred ganto en o zi ; hin- und hergehen, mont ha dont, dont ha mont, bezañ o vont-dont, monedonea, ober troioù ha distroioù ; ständig zwischen Bett und Kamin hin- und hergehen, treuzeurel [treuzeuler] e-pad an daou benn eus an amzer etre ar gwele hag an tan ; hin und her gehen, mont-dont hep pal resis, mont a-gilwed-kaer, kantreal, kantren, torimellat, baleata, bevañ baleant, baleantañ, torimellat dre ar vro, pazeal, riboulat, foetañ bro, fustañ bro, redek bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêriou ha broioù, mont dre gêriou ha broioù, bevañ baleant, bale bro, roulat ar bed, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata, regiñ) hent, ruilhal dre an hentoù, trimardiñ, bezañ war ar champoli, bezañ war an trimard, foetañ ar paveziou / ober kozh botoù (Gregor) ; Freund hin, Freund her, mignon pe get, ne vern (ne ra forzh), an amied a zo an amied hag an amiod a zo un amiod ; 2. [en amzer] von früher her, a-gent, a-zagent, eus an diagent ; von jeher, a-vepred, a-viskoazh, a-holl-viskoazh, dalc'hmat, a bep amzer, evit ar wech, abaoe ez eus koun, aba 'z eus koun, a-hed ar wech, e-doug ar wech, a-zoug ar wech ; die ganze Zeit her, a-hed an amzer-se, a-hed keit amzer, e-pad keit amzer ; es ist schon ein Jahr her, bloaz 'zo dija ; es ist schon über ein Jahr her, tremen bloaz 'zo abaoe ; es ist schon über zehn Jahre her, en tu all da zek vloaz 'zo dija ; es ist noch kein Jahr her, n'eus ket bloaz c'hoazh, n'eus ket a vloaz c'hoazh, n'eus ket c'hoazh ur bloaz fournis ; es sind jetzt zwei Jahre her, daou vloaz 'zo abaoe ; es ist schon um die zehn Jahre her, un dek vloaz bennak a zo abaoe, bremañ ez eus un dek vloaz bennak ; das ist schon so lange her, abaoe an amzer ! abaoe ar c'heit ! dibaoe ar c'heit ! abaoe ar geit ! dibaoe ar geit ! keit all 'zo ! gwerso 'zo ! ur pell bras 'zo abaoe, forzh pell 'zo abaoe, pelloù bras 'zo abaoe, ur pelloù bras 'zo abaoe, mil bell 'zo abaoe, tremenet ez eus kement a warlene, bremañ ez eus meur a warlene, abaoe ar c'heit ez eo c'hoarvezet ! abaoe ar geit ma'z eo c'hoarvezet ! kozh-Noe eo an dra-se ! ; das ist schon ziemlich lange her,

das ist schon eine Weile her, pellzoik, un tamm brav 'zo, ur pennad brav 'zo, ur pennad mat 'zo, bremañ ez eus ur flipad mat a amzer, pell 'zo bras, se 'zo pell 'zo, pell 'zo abaoe ; das ist noch nicht so lange her, n'eus ket keit-se holl c'hoazh, n'eus ket a geit-se holl c'hoazh, n'eus ket c'hoazh gwall diamzer, n'eus ket c'hoazh gwall bell, n'eus ket c'hoazh gwall bellouù, n'eus ket pell bras, n'eus ket gwall bell-maleürus, gwechall-nevez, n'eus ket gwerso, ned eus ket gwerso, n'eus ket tamm gwerso ; das ist ja schon eine Ewigkeit her, ur pell bras 'zo abaoe, forzh pell 'zo abaoe, ur pelloù bras 'zo abaoe, mil bell 'zo abaoe, abaoe ez eus kozh amzer, pell amzer 'zo abaoe, harzhet en deus bet meur a gi abaoe, amzer zo bet d'an diaoul da gozhañ en ifern abaoe, abaoe ez eus tremenet meur a varv avel, meur a varc'had nav bloaz 'zo, ur marc'had nav bloaz 'zo d'an nebeutañ, marc'had nav bloaz 'zo d'an nebeutañ. **her²** rakverb rannadus a verk an tostaat : herkommen, dont, tostaat, dedostaat.

herab Adverb ha rakverb rannadus a verk ul lusk war-draoñ hag an tostaat e-keñver an hini a gomz : d'an traoñ, war-zu an diaz, war-draoñ, a-ziwar laez, diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h ; 1. von oben herab, a-ziwar laez, eus an nec'h (eus al laez) d'an traoñ / diouzh an nec'h / diwar laez / eus an nec'h d'an diaz / diouzh al laez / diouzh krec'h (Gregor) ; den Fluss herab, war-zu ar mor, gant ar stér, gant kas (gant red) an dour; vom Dach herab, a-ziwar laez (euslein) an doenn ; 2. [dre skeud.] jemanden von oben herab behandeln, mont d'u.b. gant dispriz (disprizañs dizoujañs), bezañ dizamant (dizouj) e-keñver u.b., ober fae ouzh (war, eus) u.b., dismagañsiñ u.b., dismagañ u.b., disprizañ u.b., disprizañ doujañ d'u.b., bezañ lorç'hus ouzh u.b., kaout dismagañs ouzh u.b., kaout dismagañs evit u.b., faeañ u.b., mezhekaat u.b., snobañ u.b. ; er sieht auf uns von oben herab, sellet a ra dreist penn e skoaz (gant morgañs, uhel, gant dismagañs, gant rogoni) ouzhomp, sellet a ra ouzhomp diwar e elloù.

herabgeben V.em. : sich herabgeben (begibt sich herab / begab sich herab / hat sich herabgegeben) : diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ.

herabbemühen V.k.e. (bemühte herab / hat herabbemüht) : goulenn [digant u.b.] diskenn.

V.em. : sich herabbemühen (bemühte sich herab / hat sich (ak.) herabbemüht) : teurvezout diskenn, prizañ diskenn, damantiñ da ziskenn.

herabblicken V.gw. (hat herabgeblickt) : 1. auf etwas (ak.) herabblicken, sellet ouzh udb a-ziwar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h) ; 2. auf jemanden herabblicken, sellet dreist penn e skoaz (gant morgañs, uhel, gant dismagañs, gant rogoni) ouzh u.b.

herabbringen V.k.e. (brachte herab / hat herabgebracht) : 1. degas d'an traoñ, diskenn ; 2. [dre skeud.] gwanaat, fallaat, disteraat, izelaat, vilaat.

herabdrücken V.k.e. (hat herabgedrückt) : 1. diskenn, gwaskañ, moustrañ ; 2. [kenw] die Preise herabdrücken, digreskiñ (izelaat, gouzizañ, diskenn) ar prizioù, lakaat ar prizioù da zisteurel.

Herabfahren n. (-s) : diskenn g.

herabfallen V.gw. (fällt herab / fiel herab / ist herabgefallen) : kouezhañ war al leur, kouezhañ war an douar, en em ziskrougañ, mont d'an douar, P. difaragoellañ, diruilhal ; wieder herabfallen, askouezhañ ; der Regen fällt vom Himmel herab, ar glav a zered eus an nec'h, ar glav a zered eus an oabl.

herabflehen V.k.e. (hat herabgefleht) : etwas auf jemanden herabflehen, azgoullenn udb evit u.b., goulenn udb evit u.b. gant daeroù ha pedenoù.

herabfliegen V.gw. (flog herab / ist herabgeflogen) : [laboused, nij.] diskenn diwar nij, plavañ.

Herabfliegen n. (-s) : diskenn g.

herabfließen V.gw. (floss herab / ist herabgeflossen) : takenniñ, strilhañ, deverañ, diruilhañ, deredek, dinaouiñ.

herabführen V.k.e. (hat herabgeführt) : degas eus an nec'h d'an traoñ, degas eus al laez d'an traoñ, degas eus an nec'h d'an diaz, diskenn.

herabgehen V.gw. (ging herab / ist herabgegangen) : 1. diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ, diskenn gant an hent ; den Hang hinabgehen, diskenn ar c'hrav, diskenn ar c'hrrog, diskenn gant ar c'hrav ; noch einmal herabgehen, addiskenn, diskenn en-dro ; 2. [kenwerzh] digreskiñ, izelaat, disteuler, gouzañ, diskenn, mont en diminu, mont war ziminu ; die Preise gehen herab, emañ ar prizioù o tigreskiñ (o tisteuler, oc'h izelaat, o c'houizañ, o tiskenn), laoskaat a ra war ar prizioù, marc'hadmataat a ra an traoù, rabat a zo war ar prizioù, raval a zo war ar prizioù.

Herabgehen n. (-s) : diskenn g. ; beim Herabgehen rutschte sie aus, riklet e oa pa oa o tiskenn.

herabgesetzt ag. : 1. diskennet, diwintet ; 2. [dre skeud.] izelaet, disteraet, digresket, bihanaet ; 3. [kenw.] war zistaol, gant diskar priz ; zu herabgesetzten Preisen, izelbriz, gant diskar a briz, gant diskenn-priz, war zistaol, gant distaol, e pilwerzh ; Ausverkauf zu herabgesetzten Preisen, difoar war zistaol b., pilwerzh gant diskar priz b., dibennwerzh gant distaol b., peurwerzh gant distaol b.

herabgleiten V.gw. (glitt herab / ist herabgeglitten) : rampañ eus an nec'h d'an traoñ, ruzañ eus al laez d'an traoñ, ruzikal eus an nec'h d'an diaz, risklañ eus an nec'h d'an diaz, riklañ eus an nec'h d'an traoñ, linkañ eus al laez d'an traoñ.

herabhängen¹ V.k.e. [verb digemm] (hat herabgehängt) : 1. istrabilhañ izeloc'h, lakaat a-istribilh izeloc'h, skourrañ izeloc'h, krougañ izeloc'h, stagañ izeloc'h ; häng das Gemälde herab ! lak an daolenn un tammig izeloc'h ! ; 2. diskregiñ, diskrougañ, digrougañ, distagañ, diskourrañ, digrapañ, distribilhañ.

herabhängen² V.gw. [verb kemmus hing herab, hat herabgehangen] : bezañ, bezañ a-istribilh (a-skourr, a-ispilh, a-zispilh, e-pign), bezañ istribilet ; ein Hund mit herabhängendem Haar, ur c'hi kluchet e vlev g. ; mit herabhängenden Armen, e zivrec'h a-zispilh, e zivrec'h a-ispilh.

herabhelpen V.gw. (dat.) (hilft herab / half herab / hat herabgeholfen) : reiñ skoazell [d'u.b.] evit diskenn.

herabholen V.k.e. (hat herabgeholt) : diskenn, lakaat da ziskenn, mont da gerc'hat en nec'h.

herabklatschen V.gw. (ist herabgeklatscht) : strakal en ur gouezhañ, kouezhañ en ur strakal, kouezhañ gant strap bras, fraeañ, foetañ ; der Regen klatscht herab, dislonkañ a ra ar barr-amzer, barradiñ a ra, barraouïñ a ra, foetañ a ra ar glav, ober a ra glav evel skeiñ (evel teuler dour) gant barazhioù, ar glav a gouezh puilh (a-builh) evel gant ur bezel, ar glav a gouezh a-bezhiadoù, skeiñ a ra ar glav evel gant ur bezel, ober a ra glav a-bil, glavañ a ra a-bil, ober a ra dour a-bil, a-bil e gouezh ar glav, soulgannañ a ra ar glav, ober a ra glav a-daol, a-boullad (a-boulladoù) e gouezh ar glav, ober a ra glav a-rec'hin, glav a ra a-skuiñ, glav stank a ra, glav foll a ra, glav a ra a c'hoari gaer, glav puilh a ra, ferc'hier houarn a

ra, glav bras a ra, ober a ra dour gwashañ ma c'hell, glav a ra par ma c'hall, glav a ra pellañ ma c'hall, glav meur a ra, druz eo an traoù, ober a ra dour da deuler gant ar varazh, pilioù dour a ra, ober a ra glav diouzh ar gwashañ, glav touseg a ra, glav pil polos a ra, glav a ra a skudellad, glav pil a ra / glav a ra ken na fu / glav a ra endra c'hall / poulladañ a ra ar glav (Gregor), teulel a ra dour.

herabkollern V.gw. (ist herabgekollert) : P. difaragoellañ, diruilhal, didiruilhañ, penndraouilhat, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimell, ruilhal d'an traoñ, diskenn a-ruilh, diskenn a-ruilhou, torimellat, mont a-dorimell d'an traoñ.

herabkommen V.gw. (kam herab / ist herabgekommen) : diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ.

herabkullem V.gw. (ist herabgekuliert) : P. difaragoellañ, diruilhal, didiruilhañ, penndraouilhat, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimell, ruilhal d'an traoñ, diskenn a-ruilh, diskenn a-ruilhou, torimellat, mont a-dorimell d'an traoñ.

herablassen V.k.e. (lässt herab / ließ herab / hat herabgelassen) : 1. lakaat da ziskenn, diskenn, divintañ ; den Vorhang herablassen, diskenn ar stign ; 2. [kenw.] etwas vom Preis herablassen, reiñ un distaol, rabatiñ war ar priz, disteuler war ar priz.

V.em. : **sich herablassen** (lässt sich herab / ließ sich herab / hat sich (ak.) herabgelassen) : 1. diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ, ruzañ d'an traoñ, ruzikal d'an diaz, risklañ d'an diaz, riklañ d'an traoñ ; 2. [dre skeud.] sich dazu herablassen, etwas zu tun, sich zu etwas herablassen, asantiñ (teurvezout, euteurvezout, prizañ) ober udb, plegañ (damantiñ) d'ober udb, kemer an tregas d'ober udb, diskenn d'ober udb, en em izelaat oc'h ober udb, en em izelaat gant udb.

herablassend ag. : teurvoudek, balc'h, otus, gwintet, dichek, uhel, lorc'hus, rok, fier, faëus, glorius, tonius, c'hwezet, morgant ; er antwortete ihm herablassend, respont a reas dezhañ gant ur c'homzoù fier.

Herablassung b. (-,-en) : 1. [kenwerzh] distaol g., digresk g., diskar g. ; 2. teurvoudegezh b., damant faëus g., dismägeañs b., rogentez b., rogoni b., randon g., balc'hder g., balc'hded b., morgañs b., superbite b., morganted b., gloriusted b., gloar b., lorc'hig moan g., fae g., modou bras ls., modou randomus ls.

herablaufen V.gw. (läuft herab / lief herab / ist herabgelaufen) : deredek d'an traoñ, delammat d'an traoñ, diskenn d'ar red.

herabmindern V.k.e. (hat herabgemindert) : 1. izelaat, dispriziañ, dismägeñsiñ, ober bihan a forzh eus, ober bihan a stad eus ; 2. disteraat, izekaat ; die Geschwindigkeit herabmindern, dousaat da gerzhet, gorrekaat da gerzhet, gorregañ e dizh, difonnaat, arouarekaat, arwarekaat, lentaat, warbouesaat, krennañ war e dizh, gorrekaat war e herr, goustataat, mont goustatoc'h (goustadicoc'h), lentaat e garrtan, gorrekaat da vont, dousaat da vont, ardantiñ ; die Gefahr herabmindern, disteraat an dañjer.

herabmüssen V.gw. (muss herab / musste herab / hat herabgemusst) : P. rankout diskenn, rankout diskenn d'an traoñ, rankout dont d'an traoñ.

herabnehmen V.k.e. (nimmt herab / nahm herab / hat herabgenommen) : diskenn, tennañ a-ziwar laez, tennañ diouzh al laez, tennañ eus an nec'h, tennañ diouzh krec'h, kemer a-ziwar laez, kemer diouzh al laez, kemer eus an nec'h, kemer diouzh krec'h, diskregiñ, diskrougañ, digrougañ, distagañ, diskourrañ, digrapañ, distribilhañ ; [merdead.] die Segel von den Segelstangen herabnehmen, die Segel von den Rahen herabnehmen, dizeleziañ ar gouelioù.

herabreißen V.k.e. (riss herab / hat herabgerissen) : diframmañ, diskalfañ, skrapañ, tennañ.

herabrieseln V.gw. (ist herabgerieselt) : redek, takenniñ, strilhañ, deverañ, diruilhañ, divalañ.

herabrinnen V.gw. (rann herab / ist herabgeronnen) : redek, takenniñ, strilhañ, deverañ, diruilhañ.

herabrufen V.k.e. (rief herab / hat herabgerufen) : *jemanden herabrufen*, goulenn digant u.b. diskenn, gervel u.b. d'an traoñ.

herabschaffen V.k.e. (hat herabgeschafft) : degas d'an traoñ, dezougen d'an traoñ, diskenn.

herabschätzend ag. : rok, faeüs, dismagañsus, dismegus, dismeg, dispriz, disprizus, disprizañsus, dipitus, gwashaus, ledus, displetaus, vilaus, disleberus, dibrizius, izelaus, mezhekau.

Adv. : gant fae, diwar fae, gant dispriz, gant disprizañs, gant dismug, gant dismagañs, gant morgañs, gant rogoni.

herabschießen V.k.e. (schoss herab / hat herabgeschossen) : 1. diskar gant un tenn, lazhañ ; *der Jäger schoss den Adler aus der Luft herab*, gant un tenn e tiskaras an hemolc'her an erer d'an douar ; 2. *die Sonne schießt ihre Strahlen herab*, strinkañ a ra an heol e vannoù, tarzhañ a ra an heol, saezhenniñ a ra an heol.

V.gw. : *auf etwas (ak.) herabschießen*, fardiñ (lammat, en em deuler, strimpiañ, plaouiañ, frammañ, sailhañ, plavañ) war udb, dilammat gant udb.

herabschlagen V.k.e. (schlägt herab / schlug herab / hat herabgeschlagen) : diskar, pilat.

herabschrauben V.k.e. (hat herabgeschraubt) : 1. digreskiñ, izelaat, diskenn ; 2. [dre skeud.] *seine Ansprüche herabschrauben*, diskanañ, izelaat e c'hoantoù, bukañ izeloc'h, rabatiñ war e rekedou, ameniñ, plegañ e santimant, dont mat d'ar gêr, dont en e stern ; *er hat seine Ansprüche herabgeschraubt*, deuet mat eo d'ar gêr.

herabschütteln V.k.e. (hat herabgeschüttelt) : *etwas herabschütteln*, diskar udb d'an douar o hejañ-dihejañ anezhañ.

herabschwimmen V.gw. (schwamm herab // ist herabgeschwommen / kam herabgeschwommen) : diskenn war-neuñv gant ar stêr, dont war-neuñv gant ar stêr.

herabschwingen V.em. : *sich herabschwingen* (schwang sich herab / hat sich (ak.) herabgeschwungen) : 1. diskenn diwar nij, plavañ d'an traoñ ; 2. diskenn gant ul lamm diwar dibr e varc'h.

herabsehen V.gw. (sieht herab / sah herab / hat herabgesehen) : 1. *auf das Tal herabsehen*, sellet ouzh an draoñienn a-zivar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h) ; 2. *auf jemanden herabsehen*, sellet ouzh u.b. dreist korn e skoaz, sellet dreist penn e skoaz ouzh u.b., sellet dreist e skoaz ouzh u.b., sellet uhel ouzh u.b., sellet ouzh u.b. diwar e elloù, sellet ouzh u.b. gant fae, sellet ouzh u.b. gant morgañs, sellet ouzh u.b. gant rogoni, sellet a-dreuz ouzh u.b., sellet gant dismagañs ouzh u.b., bezañ lorc'hus ouzh u.b.

herabsenden V.k.e. (sandte herab / hat herabgesandt) : 1. degas d'an traoñ, diskenn ; 2. *die Sonne sendet ihre Strahlen herab*, strinkañ a ra an heol e vannoù, saezhenniñ a ra an heol, tarzhañ a ra an heol.

herabsenken V.k.e. (hat herabgesenkt) : digreskiñ, izelaat, bihanaat, gouzizañ, diskenn, leiantiñ.

herabsetzen V.k.e. (hat herabgesetzt) : 1. digreskiñ, izelaat, bihanaat, gouzizañ, diskenn, disteraat, diren [pennrann dire-] ;

*die Preise herabsetzen, digreskiñ (izelaat, bihanaat, gouzizañ, diskenn) ar prizioù, rabatiñ war ar prizioù, gwerzhañ war zistaol, lakaat diskenn war ar prizioù ; zu herabgesetzten Preisen, gant diskar a briz, war zistaol ; den Tarif herabsetzen, digreskiñ ar feurbriz ; das Defizit herabsetzen, digreskiñ an divigad ; sein Lohn wurde auf tausend Euro herabgesetzt, degaset eo bet e c'hopr e mil euro ; das Tempo herabsetzen, dousaat da gerzhet, gorrekaat, gorregañ e dizh, difonnaat, arouarekaat, awarekaat, lentaat ; das Produktionstempo herabsetzen, gorrekaat ar c'henderc'hiñ, gorregañ ar c'henderc'hiñ, difonnaat ar c'henderc'hiñ ; 2. *jemanden herabsetzen*, izelaat u.b., ravalan u.b., disprizañ u.b., dismagañsus u.b., astutaat u.b., displeataat u.b., mezhekaat u.b., bezañ lorc'hus ouzh u.b., vilaat u.b., divrudan u.b., droukprezeg u.b., droukprezeg diouzh u.b., droukprezeg eus u.b.*

Herabsetzen n. (-s) : izeladur g., digresk g.

herabsetzend ag. : faeüs, dismagañsus, dismugus, dismug, dispriz, disprizus, disprizañsus, dipitus, gwashaus, ledus, displetaus, vilaus, disleberus, dibrizius, izelaus, rok, mezhekau.

Adv. : gant fae, diwar fae, gant dispriz, gant disprizañs, gant dismug, gant dismagañs, gant morgañs, gant rogoni.

Herabsetzung b. (-,en) : 1. digresk g., izelidigezh b., izeladur g., diskenn g., direadur g., diren g. ; [melestr.] *Herabsetzung des Rentenalters*, izelidigezh an oad dleet (rekis) evit dont war e leve b. ; 2. dibriadiur g. ; 3. dispriz g., disprizañs b., fae g., dismagañs b., dismug g., displeatur g., mezhekadur g., raval g., ravalan g. ; 4. [gwir] *skañvadur* g. ; *Herabsetzung der Strafe*, *skañvadur* ar c'hastiz g.

herabsinken V.gw. (sank herab / ist herabgesunken) : 1. diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ, ruzañ d'an traoñ, ruzikal d'an diaz, risklañ d'an diaz, riklañ d'an traoñ, diflipañ, dirampañ, disac'hañ, foerañ, fontañ, gwantañ ; 2. [dre skeud.] dilignezañ, degouezhañ ; *zum Tier herabsinken*, en em zerc'hel evel ul loen mut, en em gundu evel ul loen brein (ul loen gars, ul loen lous, ul loen vil), en em ouarn evel ul loen fall, en em lakaat war renk al loened, en em lakaat e renk al loened, em lakaat e par al loened ; *sozial herabsinken*, mont divalav e damm standilhon, izelaat (disteraat) e gender, mont d'ar baz, mont da raz, kouezhañ diwar lost ar c'harr, kouezhañ eus e stad diaraok, izelaat (disteraat) e stad, mont eus ar foenneg d'ar menez, mont eus ar park d'al lanneg, mont eus ar melchon ruz d'ar brug, mont e vleud da vrenn, kouezhañ eus e renk, koll e renk er gevredigezh, mont da baour, paouraat, na zerc'hel e droad er par ; *zum Bettler herabsinken*, mont da glask, mont da c'houlenn, mont da c'houlenn an aluzen ; *ich war so tief herabgesunken, dass ich nur noch vom Betteln leben konnte*, deuet e oan hag e oa ret din astenn an dorn.

herabspringen V.gw. (sprang herab / ist herabgesprungen) : diskenn en ul lamm, lammat en traoñ, lammat d'an traoñ.

herabsteigen V.gw. (stieg herab / ist herabgestiegen) : diskenn, diskenn d'an traoñ, diskenn d'an douar, mont d'an douar, dont d'an traoñ, pignat d'an traoñ, krapat d'an traoñ, skeuliañ d'an traoñ, diskenn gant ..., dont d'an traoñ gant ... ; *noch einmal herabsteigen*, addiskenn, diskenn en-dro ; *die Treppe herabsteigen*, diskenn (diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ) gant an diri ; *die Stufen herabsteigen*, diskenn gant an derezioù ; *den Hang hinabsteigen*, diskenn ar c'hav, diskenn ar c'hog, diskenn gant ar c'hav ; *von einem Berg herabsteigen*, diskenn diwar ur menez ; *ein Engel stieg vom Himmel herab*, un ael a ziskennas eus an Nefñv.

Herabsteigen n. (-s) : diskenn g.

herabstimmen V.k.e. (hat herabgestimmt) : 1. [sonerezh] izelaat ton ur benveg sonerezh, diskenn ton ur benveg sonerezh, lakaat ton ur benveg sonerezh izeloc'h ; 2. [dre skeud.] *seine Ansprüche herabstimmen*, diskanañ, izelaat e c'hoantou, bukañ izeloc'h, rabatiñ war e rekedou, ameniñ, plegañ e santimant.

herabströmen V.gw. (ist herabgeströmt) : 1. ruilhal a wazhiadoù, deverañ druz, deredek, ruilhal gant herr ; das Wasser strömt herab, ruilhal a ra an dour a wazhiadoù, deverañ druz a ra an dour, gwazhiadoù dour a zo o ruilhal gant herr ; 2. kouezhañ puilh evel gant ur bezel, skeiñ evel gant ur bezel ; *der Regen strömt herab*, ober a ra glav evel skeiñ (evel teuler dour) gant barazhiou, ar glav a gouezh puilh evel gant ur bezel, ar glav a gouezh a-bezhiadoù, skeiñ a ra ar glav evel gant ur bezel, teuler a ra dour, ober a ra glav a-bil, ober a ra glav a-rec'hin, glav a ra a-skuih, glav stank a ra, glav a ra a c'hoari gaer, glav puilh a ra, ferc'hier houarn a ra, glav bras a ra, ober a ra dour gwashañ ma c'hell, glav a ra par ma c'hall, glav a ra pellañ ma c'hall, glav meur a ra, druz eo an traou, ober a ra dour da deuler gant ar varazh, pilioù dour a ra, ober a ra glav diouzh ar gwashañ, glav touseg a ra, glav pil polos a ra, glav a ra a skudellad, glav pil a ra / glav a ra ken na fu / glav a ra endra c'hall / poulladañ a ra ar glav (Gregor).

herabstürzen V.gw. (ist herabgestürzt) : 1. difaragoellañ, diruilhal, diruilhal d'an traoñ, kouezhañ d'an douar, pakañ lamm, tapout lamm, kaout lamm, kouezhañ ; *der Bergstrom stürzt herab*, diruilhañ a ra ar froud gant ar menez, diruilhañ a ra ar froud da draoñ ar menez gant herr, diruilhañ a ra ar froud gant tor ar menez ; *der Wasserfall stürzt herab*, flokata a ra al lamm-dour, froudañ a ra al lamm-dour, froudañ a ra flokad ; 2. [prizioù] bezañ distao bras war e briz, disteuler trumm, diskenn trumm.

herabtragen V.k.e. (trägt herab / trug herab / hat herabgetragen) : degas d'an traoñ war-zoug, dezougen d'an traoñ, diskenn.

herabträufeln V.gw. (ist herabgeträufelt) : berañ, diverañ, takenniñ, didakenniñ, tapenniñ, beradiñ, bilbilhat, strilhañ.

Herabträufeln n. (-s) : dever g., deverad g., deveradur g., strilhadur g.

herabtriften V.gw. (troff herab // ist herabgetriFFT / ist herabgetroffen) : berañ, diverañ, takenniñ, didakenniñ, tapenniñ, beradiñ, bilbilhat, strilhañ.

Herabtriften n. (-s) : dever g., deverad g., deveradur g., strilhadur g.

herabtröpfeln / herabtropfen V.gw. (ist herabgetröpfelt / ist herabgetropft) : berañ, diverañ, takenniñ, didakenniñ, tapenniñ, beradiñ, bilbilhat, strilhañ.

Herabtröpfeln n. (-s) / **Herabtropfen** n. (-s) : dever g., deverad g., deveradur g., strilhadur g.

herabwollen V.gw. (will herab / wollte herab / hat herabgewollt) : kaout c'hoant da ziskenn, bezañ c'hoant d'an-unan da ziskenn, goulenn diskenn.

herabwürdigen V.k.e. (hat herabgewürdigt) : izelaat, dibriziañ, dismagañsiñ, astutaat, displeataat, vilaat. V.em. : **sich herabwürdigen** (hat sich (ak.) herabgewürdigt) : en em izelaat, astutaat, displeataat, vilaat.

herabwürdigend ag. : dispriziüs, dismagañsus, dipitus, faëüs, dismegus, dismeg, dispriz, disprizañsus, gwashaus,

ledus, displeatus, vilaus, disleberus, dibrizius, izelaus, rok, mezhekau.

Adv. : gant fae, diwar fae, gant dispriz, gant disprizañs, gant dismég, gant dismagañs, gant morgañs, gant rogoni.

Herabwürdigung b. (-,-en) : dispriz g., disprizañs b., fae g., dismagañs b., dismég g., displeatadur g., mezhekadur g., disleberadur g.

herabziehen V.k.e. (zog herab / hat herabgezogen) : sachañ d'an traoñ.

Herakles g. : [mojenn.] Herakles g., Herkules g.

Heraklit g. : [prederour] Herakleitos g.

Herakliteer g. : [preder.] heraklitour g.

Heraklismus g. : [preder.] heraklitouriez b.

Heraldik b. (-) : ardamezouriez b.

Heraldiker g. (-s,) : ardamezour g.

heraldisch ag. : ... ardamez, ardamezel.

heran Adverb ha rakverb rannadus a verk an tostaat : nur heran ! tostaat 'ta !

heranarbeiten V.em. : **sich heranarbeiten** (hat sich (ak.) herangearbeitet) : sich an etwas (ak.) heranarbeiten, fraeañ (digeriñ, toullañ) un hent betek udb, tostaat gant poan vras ouzh udb.

heranbilden V.k.e. (hat herangebildet) : stummañ, sevel.

V.em. : **sich heranbilden** (hat sich (ak.) herangebildet) : dont da vezañ, dont da, mont da, treiñ da, krouiñ, sevel, furmiñ ; er bildet sich zum Künstler heran, dont a ra tamm-ha-tamm da vezañ un arzour, dont a ra tamm-ha-tamm d'ober un arzour.

Heranbildung b. (-,-en) : stummadur g.

heranblühen V.gw. (ist herangeblüht) : bleuniañ, bleuñviñ, ober berzh, ober brud.

heranbringen V.k.e. (brachte heran / hat herangebracht) : tostaat, nesaat, stekañ, dezougen, ameniñ.

herandrängen V.em. : **sich herandrängen** (hat sich (ak.) herangedrängt) : bountañ evit tostaat, ilinata evit tostaat, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit tostaat, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit tostaat, toullañ e hent a-dreuz an engroezev evit tostaat, digeriñ e hent dre an engroezev evit tostaat, mont bount-divount dre-douez an dud evit tostaat, mont bount-divount dre-vesk an dud evit tostaat, en em silañ dre-douesk an dud evit tostaat, en em silañ dre-vesk an dud evit tostaat.

heraneilen V.gw. (ist herangeeilt) : deredek, delammat, dec'haloupat, dont d'ar red.

heranfahren V.gw. (fährt heran / fuhr heran / ist herangefahren) : [karbedou] an etwas (ak.) heranfahren, tostaat ouzh udb, dedostaat ouzh udb, nesaat ouzh udb, denesaat ouzh udb ; bis zum Hotel heranfahren, mont betek dor al leti.

heranfliegen V.gw. (flog heran / ist herangeflogen) : denijal, tostaat diwar nij, dedostaat diwar nij, nesaat diwar nij, denesaat diwar nij, dont diwar nij.

heranführen V.k.e. (hat herangeführt) : 1. degas ; 2. deskoniañ, kelenn, skaierañ.

V.gw. : an etwas (ak.) heranführen, kas d'ldb.

herangehen V.gw. (ging heran / ist herangegangen) : tostaat ouzh, dedostaat ouzh, nesaat ouzh, denesaat ouzh, mont da, mont a-benn da, mont etrezek, mont etramek, mont da-geñver ; an jemanden herangehen, tostaat ouzh u.b. ; geh nicht zu nahe an das Wasser heran, n'a ket re dost d'an dour ; vorsichtig an eine politische Frage herangehen, mont d'ur gudenn bolitikel gant evezhegiezh vras ; an die Arbeit herangehen, stagañ gant al labour, stagañ ganti, stagañ d'al

labour, en em stagañ da labourat, pegañ war al labour, kregiñ e-barzh, mont dezhi, mont outi, kregiñ el labour, kregiñ gant al labour ; *mit dem Steinschläger an eine Mauer herangehen*, mont d'ur voger gant an horzh.

Herangehen n. (-s) : denesadur g., tostadur g. ; *das philosophische Herangehen*, an denesadur prederel g.

heranhalten V.em. : **sich heranhalten** (hält sich heran / hielt sich heran / hat sich (ak.) herangehalten) : hastañ buan, difraeañ, en em zifretaañ, en em zrastañ, lakaat kas war e gorf, skampañ, stampañ, skarañ, kabalañ, bezañ kabal war an-unan, sachañ war e ivinoù, lakaat aer en e gilhorou, dipadapañ, bezañ ramp gant an-unan, hastañ a-fo, hastañ fonnus, plumañ, plumiñ ; *ich muss mich heranhalten, um noch pünktlich zu sein*, bez e rankan plumiñ evit erruout d'an eur.

heranholen V.k.e. (hat herangeholt) : mont da gerc'hat, degas, dezougen, kerc'hat.

herankommen V.gw. (kam heran / ist herangekommen) : 1. enraokaat ; *nahe an etwas (ak.) herankommen*, tostaat ouzh udb, dedostaat ouzh udb, nesaat ouzh udb, denesaat ouzh udb ; 2. *an etwas (ak.) herankommen*, tizhout udb, dont a-benn da gaout udb, pourchas udb. ; 3. *an etwas (ak.) herankommen*, bezañ bras a-walc'h evit tizhout peg en udb, tizhout peg en udb, tapout peg en udb, pakañ peg en udb., tapout udb, kregiñ en udb ; 4. *an jemanden herankommen*, dont a-benn da gaout darempred gant u.b., dont a-benn da gaout pleustr gant u.b., dont a-benn da gaout stok ouzh u.b., dont a-benn da skoulmañ darempred gant u.b. ; *man kommt an sie nicht heran*, n'eus ket a dostaat dezho ; 5. *an jemanden herankommen*, bezañ a-live gant u.b., bezañ war renk u.b., bezañ kenkoulz hag unan all, bezañ en dalvoudegezh d'u.b., bezañ re-bar ouzh u.b., bezañ re-bar d'u.b. ; 6. *alles an sich herankommen lassen*, degemer an darvoudou evel ma teuont, lezel ar voul da dreïñ en he diviz, leuskel da vont, lezel da gas, lezel d'ober, lezel da fritañ, lezel da dremen, lezel da vont, lezel an traouù en avantur Doue, kemer an traouù evel ma teuont, kemer an traouù evel m'emaïnt, kemer ar bed evel ma teu, bezañ kontant evel m'emeur.

Herankommen n. (-s) : tostidigezh b., tostadur g., nesadur g., denesadur g.

herankriechen V.gw. (kroch heran / ist herangekrochen) : tostaat a-ruz, deruzañ, tostaat en ur widilañ, tostaat a-stlej, tostaat a-stlej e gorf, tostaat a-stlej e gof, tostaat a-ruz-kof, tostaat a-ruz-kof, tostaat a-ruz e gof, tostaat a-ruzou, en em arat, en em dreinañ, buzhugenniñ.

heranmachen V.em. : **sich heranmachen** (hat sich (ak.) herangemacht) : 1. *sich an eine Sache heranmachen*, boulc'hañ udb, stagañ gant udb, mont e penn eus udb, mont d'udb, kregiñ gant udb, en em lakaat d'ober udb, embreger ul labour bennak, toullañ an erv ; *sich an die Arbeit heranmachen*, stagañ gant al labour, stagañ ganti, stagañ d'al labour, en em stagañ da labourat, pegañ war al labour, mont e penn eus e labour, kregiñ e-barzh, mont dezhi, mont outi, kregiñ el labour, kregiñ gant al labour ; *sich mit dem Steinschläger an eine Mauer heranmachen*, mont d'ur voger gant an horzh ; 2. *sich an jemanden heranmachen*, klask antre e grasou mat u.b. / lavaret komzoù kaer d'u.b. (Gregor), klask gounit spered u.b., en em lipat ouzh u.b., klask lubaniñ (sorc'henniñ) u.b., mont dre gaer d'u.b., mont dre gaer gant u.b., mont dre du d'u.b., mont dre du gant u.b., tostennat ouzh u.b., tostenniñ ouzh u.b., flanañ ouzh u.b., klask en em

dremen ouzh u.b., klask en em dremen diouzh u.b., klask dont mat gant u.b., P. abostoliñ d'u.b., ober pecherou d'u.b., lardañ e grampouezhenn d'u.b.

herannahen V.gw. (ist herangenaht) : tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat ; *die Soldaten duckten sich im Graben, wenn sie herannahende Flugzeuge sahen*, en em blegañ (en em zastum, pladañ) a rae ar soudarded er foz pa welent kirri-nij o tostaat ; *das schrille Pfeifen des herannahenden Artilleriegeschosses wird immer lauter*, c'hwitelladenn an obuz a zalc'h da chrosaat, c'hwitelladenn an obuz a zalc'h da bounneraat.

Herannahen n. (-s) : tostidigezh b., tostadur g., nesadur g. ; *beim Herannahen des Feindes*, tra ma oa an enebourien o tostaat ; *beim Herannahen des Winters*, pa vez tost ar goañv ; *beim Herannahen eines Festes*, pa zegouezh tostaat ur gouel bennak.

herannehmen V.k.e. (nimmt heran / nahm heran / hat herangenommen) : *jemanden hart herannehmen, jemanden scharf herannehmen*, stardañ war u.b., mont dizamant d'u.b., lakaat kalet d'u.b., kas u.b. betek ar pal, mont dreist ar pal gant u.b., distranañ u.b., lakaat u.b. e penn e son, kas u.b. d'ar par pellañ, kas u.b. betek ar par pellañ, lakaat u.b. da bennsaoutiñ, arloupiñ war u.b., atahinañ u.b., hegaziñ u.b. hep paouez, poursu u.b. hep diskrog, bezañ dalc'hmat war-lerch u.b., bezañ war korf u.b., bezañ war buhez u.b., ober divalav d'u.b.

heranpfeifen V.k.e. (pfiff heran / hat herangepiffen) : *jemanden heranpfeifen, c'hwitellat u.b. ; seinen Hund heranpfeifen, c'hwibanat ouzh e gi, gervel e gi gant un taol c'hwiban* ; *das schrille Heranpfeifen des Artilleriegeschosses wird immer lauter*, c'hwitelladenn an obuz a zalc'h da chrosaat, c'hwitelladenn an obuz a zalc'h da bounneraat.

heranreichen V.gw. (hat herangereicht) : 1. *an jemanden heranreichen*, bezañ a-live gant u.b., bezañ war renk u.b., bezañ kenkoulz hag unan all, bezañ en dalvoudegezh d'u.b., bezañ re-bar ouzh u.b., bezañ re-bar d'u.b. ; 2. *das reicht nicht an die Wahrheit heran*, kement-se ne gord ket gant ar wirionez penn-da-benn, n'eo ket gwir-Bater, pell eo diouzh ar wirionez ; 3. tapout, mont betek, tizhout.

heranreifen V.gw. (ist herangereift) : 1. bezañ o krouiñ, dareviñ, azviñ, meuriñ, eogiñ, eostiñ, michodiñ, [edeier] gwennaat, gwennañ ; *der Hafer reift heran*, emañ ar c'herch o wennaat, emañ ar c'herch o wennañ ; *das Obst reift heran*, emañ ar frouceh o krouiñ ; *die Erdbeeren reifen heran*, ruziañ a ra ar sivi ; 2. [dre skeud.] dont da vezañ, dont da ; *zum Manne heranreifen*, dont en e oad gour, dont d'e oad gour, dont d'ober ur gwaz, bezañ go an toaz gant an-unan, dont da waz ; 3. kreskiñ, stummañ, en em stummañ, diwan, sevel, krouiñ, furniñ.

heranreiten V.gw. (ritt heran // ist herangeritten / kam herangeritten) : erruout war varc'h, dont war varc'h, tostaat war varc'h, dedostaat war varc'h, nesaat war varc'h, denesaat war varc'h.

heranrobben V.gw. (ist herangerobbt) : tostaat a-ruz, deruzañ, tostaat en ur widilañ, tostaat a-stlej, tostaat a-stlej e gorf, tostaat a-stlej e gof, tostaat a-ruz-kof, tostaat a-ruz-kof, tostaat a-ruz e gof, tostaat a-ruzou, en em arat, en em dreinañ, buzhugenniñ.

heranrücken V.k.e. (hat herangerückt) : fiñval, loc'hañ, diloc'hañ, dilec'hiañ, tostaat, nesaat, enraokaat, ameniñ ; *rücke den Stuhl näher an den Tisch heran !* tosta ar gador ouzh an daol !

V.gw. (ist herangerückt) : enraokaat, tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat, dont.

Heranrücken n. (-s) : tostidigezh b., tostadur g., nesadur g., denesadur g.

heranrufen V.k.e. (rief heran / hat herangerufen) : *jemanden heranrufen*, dec'hervel u.b., kemann u.b., degemenn u.b., gervel war u.b. da zont, gervel u.b. davet an-unan, hopal d'u.b., hopellat d'u.b., hopennañ d'u.b., houal d'u.b.

heranrutschen V.gw. (ist herangerutscht) : *sie rutschte näher an mich heran*, ober a reas un houpadig bihan da dostaat ouzhin.

heranschaffen V.k.e. (hat herangeschafft) : *degas, dezougen, kerc'hat, pourchas, pourvezañ, darbariñ, titouriñ, kendelch'er, derchel, darbariñ ; sie hatte sich (dat.) Landarbeiter herangeschafft*, degaset he doa tud war he zraou (d.l.e. : d'ober war-dro he douaroù, la !).

heranschleichen V.gw. (schlich heran // ist herangeschlichen / kam herangeschlichen) : **1.** tostaat a-ruz, deruzañ, tostaat en ur widilañ, tostaat a-stlej, tostaat a-stlej e gorf, tostaat a-stlej e gof, tostaat a-ruz-korf, tostaat a-ruz-kof, tostaat a-ruz e gof, tostaat a-ruzoù, en em arat, en em dreinañ, buzhugenniñ ; **2.** tostaat dre guzh, dedostaat dre guzh, nesaat dre guzh, denesaat dre guzh ; *leise von hinten an jemanden heranschleichen*, tostaat ouzh u.b. goustadik a-ziadrefñ hep ober trouz.

V.em. : **sich heranschleichen** (schlich sich heran / hat sich (ak.) herangeschlichen) : **1.** tostaat a-ruz, deruzañ, tostaat en ur widilañ, tostaat a-stlej, tostaat a-stlej e gorf, tostaat a-stlej e gof, tostaat a-ruz-korf, tostaat a-ruz-kof, tostaat a-ruz e gof, tostaat a-ruzoù, en em arat, en em dreinañ, buzhugenniñ ; **2.** tostaat dre guzh, dedostaat dre guzh, nesaat dre guzh, denesaat dre guzh ; *sich leise von hinten heranschleichen*, tostaat goustadik a-ziadrefñ hep ober trouz.

heransprengen V.gw. (ist herangesprengt / kam herangesprengt) : erruout d'ar pimperlamm, dont d'ar pimperlamm.

herantasten V.em. : **sich herantasten** (hat sich (ak.) herangetastet) : **1.** *sich an etwas (ak.) herantasten*, mont a-dastorn (war dastorn, dre dastorn, diouzh an harzoù, dre an teut, en ur deuta) etrezek udb, mont da-geñver udb en ur bafalañ, mont etramek udb en ur doulbabaañ, hatiñ ; **2.** *sich an jemanden herantasten*, ober ur c'hog war u.b., klask skoulmañ darempred gant u.b., klask kaout stok ouzh u.b., tostaat dre du ouzh u.b., tostaat dre gaer ouzh u.b., klask antre e grasou mat u.b. / lavaret komzoù kaer d'u.b. (Gregor), klask gounit spered u.b., en em lipat ouzh u.b., klask lubanîñ (sorc'henniñ) u.b., mont dre gaer d'u.b., mont dre gaer gant u.b., mont dre du d'u.b., mont dre du gant u.b., tostennat ouzh u.b., tostenniñ ouzh u.b., klask en em dremen ouzh u.b., klask en em dremen diouzh u.b., klask dont mat gant u.b.

herantragen V.k.e. (trägt heran / trug heran / hat herangetragen) : tostaat, nesaat, dezougen, degas war-zoug. **Herantragen** n. (-s) : dezougen g., dezougadur g., dezougerezh g.

herantrauen V.em. : **sich herantrauen** (hat sich (ak.) herangetraut) : **1.** *sich an jemanden herantrauen*, krediñ komz ouzh u.b., krediñ tostaat ouzh u.b. ; *sich an jemanden nicht herantrauen*, na grediñ komz ouzh u.b., na fiziout komz ouzh u.b., na grediñ tostaat ouzh u.b., na fiziout tostaat ouzh u.b. ; *keiner traute sich heran*, den ebet ne tostae, den ebet ne fizie tostaat ; **2.** [dre heñvel.] *sich an etwas (ak.) heranwagen*, krediñ ober udb, en em hardishaat d'ober udb, riklañ d'ober udb, kemer an hardizhegezh d'ober udb, kaout an hardizhegezh d'ober udb, krediñ ober war-dro udb, krediñ pleal gant udb, krediñ plediñ gant (ouzh) udb. ; *sich an etwas (ak.) nicht heranwagen*, na grediñ ober udb, na fiziout ober udb, na riklañ d'ober udb, na gaout an hardizhegezh d'ober udb, na grediñ ober war-dro udb, na grediñ pleal gant udb, na fiziout pleal gant udb, na grediñ plediñ gant (ouzh) udb, na fiziout plediñ gant (ouzh) udb.

herantrauen, krediñ ober udb, en em hardishaat d'ober udb, riklañ d'ober udb, kemer an hardizhegezh d'ober udb, kaout an hardizhegezh d'ober udb, krediñ ober war-dro udb, krediñ pleal gant udb, krediñ plediñ gant (ouzh) udb. ; *sich an etwas (ak.) nicht heranwagen*, na grediñ ober udb, na fiziout ober udb, na riklañ d'ober udb, na gaout an hardizhegezh d'ober udb, na grediñ ober war-dro udb, na grediñ pleal gant udb, na fiziout pleal gant udb, na grediñ plediñ gant (ouzh) udb, na fiziout plediñ gant (ouzh) udb.

herantreten V.gw. (tritt heran / trat heran / ist herangetreten) : enraokaat ; *an etwas (ak.) herantreten*, tostaat ouzh udb, dedostaat ouzh udb, nesaat ouzh udb, denesaat ouzh udb, mont d'udb, mont a-benn d'udb, mont etrezek udb, mont etramek udb, mont da-geñver udb ; *an jemanden herantreten*, mont d'u.b., mont a-benn d'u.b., mont etrezek u.b., mont da-geñver u.b., tostaat ouzh u.b.

heranwachsen V.gw. (wächst heran / wuchs heran / ist herangewachsen) : kreskiñ, dont da vezañ bras, dont da vezañ gour, dont a vihan da vras, mont war gresk, sevel ; *zum Jüngling heranwachsen*, mont er-maez a vugel, dont er-maez a vugel, dont eus a vugel, dont da gennard, sevel da baotr yaouank, sevel da baotr krenn, sevel da gennard ; *sie war zur jungen Dame herangewachsen*, deuet e oa da vezañ maouez a-walc'h, savet e oa da blac'h yaouank, deuet e oa da blac'h yaouank ; *zum Mann heranwachsen*, dont da vezañ den, sevel da zen ; *je mehr sie heranwuchsen, desto markanter unterschieden sie sich äußerlich voneinander*, dre ma kreskent e teue disheñvel neuz dezho, a-feur ma kreskent e teue disheñvel neuz dezho, a-vuzul ma kreskent e teue disheñvel neuz dezho, goude ar bloavezhioù e oant disheñvelaet kalz ; *die Perlen wachsen in bestimmten Mollusken heran*, ar perlez a vez furmet e diabarzh blotviled zo ; *zur vollen Größe herangewachsen*, deuet d'e vent, en e vraz, en e vent ; [louza.] als Busch heranwachsen, bodenniñ.

heranwachsend ag. : o kreskiñ, o sevel ; *die heranwachsende Generation*, ar rummad o sevel g.

Heranwachsende(r) ag.k. g./b. : paotr yaouank g., plac'h yaouank b., den yaouank g., krennart g., krennardez b., krennbaotr g., krennblac'h b., krennarend b., paotr krenn g., paotrez krenn b., plac'h en he c'grennoad b., paotr en e grennoad g., Yann Grennard g. ; *die Heranwachsenden*, ar re yaouank, ar yaouankizoù ls., ar grenndud ls., ar c'hrenndudigoù ls., ar grennarded ls., an traoù yaouank ls., Yann Genn g.

heranwagen V.em. : **sich heranwagen** (hat sich (ak.) herangewagt) : **1.** *sich an jemanden heranwagen*, krediñ komz ouzh u.b., krediñ tostaat ouzh u.b. ; *sich an jemanden nicht heranwagen*, na grediñ komz ouzh u.b., na fiziout komz ouzh u.b., na grediñ tostaat ouzh u.b., na fiziout tostaat ouzh u.b. ; *keiner wagte sich heran*, den ebet ne tostae, den ebet ne fizie tostaat ; **2.** [dre heñvel.] *sich an etwas (ak.) heranwagen*, krediñ ober udb, en em hardishaat d'ober udb, riklañ d'ober udb, kemer an hardizhegezh d'ober udb, krediñ ober war-dro udb, krediñ pleal gant udb, krediñ plediñ gant (ouzh) udb. ; *sich an etwas (ak.) nicht heranwagen*, na grediñ ober udb, na fiziout ober udb, na riklañ d'ober udb, na gaout an hardizhegezh d'ober udb, na grediñ ober war-dro udb, na grediñ pleal gant udb, na fiziout pleal gant udb, na grediñ plediñ gant (ouzh) udb, na fiziout plediñ gant (ouzh) udb.

heranziehen V.k.e. (zog heran / hat herangezogen) : 1. frapañ, degas, sachañ d'e du, sachañ war e du ; [merdead.] sich samt Boot mit dem Bootshaken an ein anderes Boot oder an den Anleger heranziehen, sparrañ, goafañ ; 2. [lu] zum Militärdienst heranziehen, enrollañ ; 3. [dre heñvel.] mont dezhi dre, ober gant, goulenn sikour digant ; jemanden heranziehen, goulenn ali u.b., goulenn ali ouzh u.b., goulenn e ali ouzh u.b., goulenn ali digant u.b., goulenn e ali digant u.b., goulenn kuzul ouzh u.b., goulenn kuzul digant u.b. / goulenn kuzulidur digant u.b. / kemer ali (kemer kuzulidigezh) digant u.b. (Gregor) ; 4. sevel, desevel, diorren, deskiñ, kelenn, skoliañ, skoliata.

heranzoomen V.k.e. ha V.gw. (hat herangezoomt) : zoumañ war-raok.

herauf Adverb ha rakverb rannadus a verk ul lusk war-grec'h hag an tostaat e-keñver an hini a gomz : d'an nec'h, ouzh krec'h, da laez, d'al laez, war-laez, war-sav, war-bign, war-grec'h, d'al lein, etrezek an uhel, etramek an uhel, da-geñver an uhel, a-zivar draoñ, diouzh an traoñ, eus an traoñ, diouzh traoñ ; da herauf ! pignit d'al laez 'ta ! deuit d'an nec'h 'ta ! deuit war-laez 'ta ! ; [lu] von unten herauf dienen, sevel e renk, pignat renk-ha-renk, sevel pazenn-ha-pazenn, pignat eus ur renk d'eben.

heraufarbeiten V.em. : **sich heraufarbeiten** (hat sich (ak.) heraufgearbeitet) : sevel en e garg diwar-bouez e labour, sevel e renk diwar-bouez e labour.

heraufbegeben V.em. : **sich heraufbegeben** (begibt sich herauf / begab sich herauf / hat sich (ak.) heraufbegeben) : dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, pignat, dont war-grec'h.

heraufbeschwören V.k.e. (beschwörte herauf / hat heraufbeschwört) : 1. gervel, degas, treluskat, bezañ kiriek da, bezañ kaoz da ; ein Unheil heraufbeschwören, bezañ abeg d'ur gwalleur, tennañ ur gwalleur d'e heul, degas ur gwalleur d'e heul (war e lerch') ; die bösen Geister heraufbeschwören, gervel an drouksperedou ; 2. memorïñ, eñvoriñ, kounañ, kounaat ; bei jemandem etwas heraufbeschwören, degas da soñj d'u.b. eus (en) udb, degas koun d'u.b. eus udb, degas udb da goun d'u.b., degas da goun d'u.b. eus udb, degas da goun d'u.b. ag udb, degas soñj d'u.b. ag (eus) udb, degas eñvor d'u.b. ag (eus) udb, memorïñ udb d'u.b., eñvoriñ udb d'u.b., kounaat udb d'u.b., kounañ udb d'u.b.

heraufbitten V.k.e. (bat herauf / hat heraufgebeten) : pediñ da bignat, pediñ da zont.

heraufblicken V.gw. (hat heraufgeblickt) : sellet d'an nec'h, sellet er vann.

heraufbringen V.k.e. (brachte herauf / hat heraufgebracht) : degas d'an nec'h, degas d'al laez ; etwas wieder heraufbringen, addegas udb d'an nec'h, addegas udb d'al laez.

heraufdürfen V.gw. (darf herauf / durfte herauf / hat heraufgedurft) : kaout aotre da bignat, kaout gwir da bignat.

herauffeilen V.gw. (ist heraufgeeilt) : hastañ da bignat, redék war-grec'h.

herauffahren V.gw. (fährt herauf / fuhr herauf / ist heraufgefahren) : [karbedoù] dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, pignat, dont war-grec'h.

V.k.e. (fährt herauf / fuhr herauf // hat heraufgefahren / ist heraufgefahren) : 1. (hat) : degas d'an nec'h, degas d'al laez ; 2. (ist) : den Fluss herauffahren, mont a-benn da red an dour.

heraufführen V.gw. (hat heraufgeführt) : der Weg führt herauf, pignat a ra an hent war-grec'h (war-laez, d'al laez, d'an nec'h), mont a ra an hent war-grec'h (war-sav, war-bign), sav a zo gant an hent, war sevel e ya an hent, pouez-krec'h a zo gant an hent, an hent a zo krap gantañ, krec'h a zo gant an hent, war-grec'h emañ an hent.

V.k.e. (hat heraufgeführt) : degas d'an nec'h, degas d'al laez.

heraufgehen V.gw. (ging herauf / ist heraufgegangen) : dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, dont war-grec'h, pignat, krapat, krimpañ.

heraufhelfen V.k.e. (hilft herauf / half herauf / hat heraufgeholfen) : sikour da bignat, skoazellañ evit pignat.

heraufholen V.k.e. (hat heraufgeholt) : kerch'hat da gas d'an nec'h, kerch'hat da gas d'al laez.

heraufklettern (ist heraufgeklettert) / **heraufklimmen** (klomm herauf / klimmte herauf // ist heraufgeklommen / ist heraufgeklimmt) V.gw. : pignat, pignat a-grap, krapat, krimpañ, skeulian.

heraufkommen V.gw. (kam herauf / ist heraufgekommen) : dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, dont war-grec'h, pignat, krapat, krimpañ ; wieder heraufkommen, adpignat, adsevel [pennrann adsav-] ; die Treppe wieder heraufkommen, adpignat gant an diri.

heraufkönnen V.gw. (kann herauf / konnte herauf / hat heraufgekonnt) : gallout pignat.

herauflaufen V.gw. (läuft herauf / lief herauf // ist heraufgelaufen / kam heraufgelaufen) : deredek d'an nec'h, pignat d'ar red, delammat d'an nec'h, redek war-grec'h.

heraufmüssen V.gw. (muss herauf / musste herauf / hat heraufgemusst) : P. rankout pignat, rankout dont d'an nec'h, rankout dont war-laez, rankout dont d'al laez.

heraufrücken V.gw. (ist heraufgerückt) : 1. dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, dont war-grec'h, pignat, krapat, krimpañ ; 2. ober berzh, ober e hent er vuhez, ober e dreuz, ober e dreuziad dre ar vuhez, ober e dreuziad dre ar bed, dont brav gant an-unan, erruout, bezañ uhelaet e zerez-karg, sevel en e garg, uhelaet e karg, kaout sav en e garg, bezañ lakaet en un derez-karg uheloc'h, bezañ savet uheloc'h en e garg, bezañ anvet war well, uhelaet, krapañ.

V.k.e. : bountañ d'an nec'h.

heraufschleppen V.k.e. (hat heraufgeschleppt) : sachañ war an uhel, ruzañ war an uhel, sachañ war-laez, ruzañ war-laez, sachañ d'an nec'h, ruzañ d'an nec'h.

heraufsehen V.gw. (sieht herauf / sah herauf / hat heraufgesehen) : sellet d'an nec'h, sellet er vann.

heraufsetzen V.k.e. (hat heraufgesetzt) : [kenwerzh] kreskiñ, uhelaat, gorren, sevel, muiaat ; den Zinsfuß heraufsetzen, uhelaat ar c'hampi, mataat ar c'hampi, muiaat ar c'hampi.

heraufsingern V.k.e. (sang herauf / hat heraufgesungen) : [sonerezh] die Tonleiter heraufsingern, pignat ar skeulenn war gan.

heraufspielen V.k.e. (hat heraufgespielt) : [sonerezh] die Tonleiter heraufspielen, pignat ar skeulenn war son ; die Tonleiter auf dem Klavier heraufspielen, pignat ar skeulenn war ar piano.

heraufsteigen V.gw. (stieg herauf / ist heraufgestiegen) : dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, dont war-grec'h, pignat, krapat, krimpañ, gorren ; den Hang heraufsteigen, sevel (pignat) gant ar grapenn, krapañ ouzh ar run, krapañ gant tor ar menez, sevel gant ar grec'henn, graviañ, sevel (pignat) gant ar c'hrav, pignat gant an diribin ; die Treppe heraufsteigen, mont (sevel,

pignat, krapañ) gant an diri ; *in den Speicher heraufsteigen*, pignat er c'hrignol, sevel da grec'h an ti, dont d'ar solier.

heraufstürzen V.gw. (ist heraufgestürzt) : [diri] *die Treppen heraufstürzen*, dont pevar-ha-pevar ar skalieroù gant an-unan, pignat a-bevaroù gant an diri, gournijal dreist ar skalieroù, krapañ gant ar skalieroù a-bevaroù.

heraufwagen V.em. : **sich heraufwagen** (hat sich (ak.) heraufgewagt) : krediñ pignat, krediñ dont d'an nec'h, krediñ dont d'al laez ; *sich nicht heraufwagen*, na grediñ pignat, na fiziout pignat, na grediñ dont d'an nec'h, na fiziout dont d'an nec'h, na fiziout dont d'al laez, na grediñ dont d'al laez.

heraufwärts Adv. : [dispreddet] war-laez, d'an nec'h, ouzh krec'h, da laez, d'al laez, d'al lein, etrezek an uhel, etramek an uhel, da-geñiver an uhel, war-sav, war-bign, war-grec'h.

heraufwollen V.gw. (will herauf / wollte herauf / hat heraufgewollt) : kaout c'hoant da bignat, bezañ c'hoant d'an-unan da bignat, goulenn pignat.

heraufziehen V.k.e. (zog herauf / hat heraufgezogen) : 1. frapañ (sachañ, ruzañ) war-laez, frapañ (sachañ, ruzañ) d'an nec'h, frapañ (sachañ, ruzañ) ouzh krec'h, frapañ (sachañ, ruzañ) da laez, frapañ (sachañ, ruzañ) d'al laez, frapañ (sachañ, ruzañ) d'al lein, frapañ (sachañ, ruzañ) war-grec'h, frapañ (sachañ, ruzañ) war an uhel, frapañ (sachañ, ruzañ) etrezek an uhel, frapañ (sachañ, ruzañ) etramek an uhel, frapañ (sachañ, ruzañ) da-geñiver an uhel, frapañ (sachañ, ruzañ) war-lein, frapañ (sachañ, ruzañ) er vann ; 2. [merdead.] sachañ, halañ.

V.gw. (zog herauf / ist heraufgezogen) : 1. dont d'an nec'h, dont d'al laez, dont war-laez, dont war-grec'h, pignat, krapat ; 2. tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat ; *ein Unwetter zieht herauf*, o ouennañ reiñ arnev emañ, arnev a vo a-benn nebeut, arnev a vo a-raok pell, gorïñ (sevel, en em zastum) a ra an arnev, gouenn arnev a zo ganti ; [dre skeud.] *dunkle Wolken zogen am Horizont herauf*, ur voguenn a oa o tont warnomp, gwall drubuilhou a oa o tont deomp.

heraus Adverb ha rakverb rannadus a verk un ermaesiadenn hag an tostaat e-keñver an hini a gomz : *heraus ! er-maez !* ; zum Fenster heraus, dre doull ar prenestre, dre ar prenestre ; frei heraus, didro, didroidell, eeun-hag-eeun, rube-rubene, displeg, distag, dichipot, hep klask tro, hep biez, ken diflatr ha tra, diguzh, eeun ha didroell, berr-ha-kenn, berr-ha-groñs, hep kuzh ebet ; offen heraus, hep klask tro d'e gaoz, krenn-ha-kraak, krak-ha-kenn, didro-kaer, eeun, krak-ha-kenn, krenn-ha-kraz, gant herder, fraezh, berr-ha-kenn / distag / ez frank / berr-ha-groñs / berr-ha-kenn / e gwirionez / gant gwirionez (Gregor) ; von innen heraus, a-ziabarzh (Gregor), eus an diabarzh ; die Lösung heraus haben, bezañ kavet an diskoulm ; es muss heraus ! kement-se a zo da reiñ da ch'houzout d'an holl ! avel a zo da reiñ d'an dra-se ! da embann eo ! ; nun ist's heraus ! disac'hét (distripet, distaget, dislonket, lavaret, dispaket) eo bremañ ! ; P. 'raus mit ihm ! er-maez ! bountit anezhañ er-maez ! taolit anezhañ er-maez ! ; 'raus mit euch ! a) deuit er-maez ! ; b) kit er-maez ! er-maez ! ; *heraus aus den Federn !* poent eo diblouzañ (didortañ, disouchañ) ! poent eo didoullañ (dibradañ) alese ! poent eo strilhañ ho c'hwen ! ; *heraus mit der Sprache !* dispak 'ta ! respont 'ta ! distrip 'ta ! komzit bremañ ! lavar ho soñj 'ta ! disach 'ta ! disach'hit 'ta ! lavar da stal 'ta ! ; das Gesetz ist heraus, embannet eo bet al lezenn ; Brust heraus ! c'hwezit ho stomogou (ho pruchedoù) ! bantit ho stomog ! bantit ho pronnou ! bantit ho tivronn ! ; *wir sind noch nicht aus dem Winter*

raus, n'omp ket distoket diouzh ar goañv c'hoazh ; *wir sind noch nicht aus der Scheiße raus*, n'omp ket deuet er-maez eus ar stloagenn ; *Sie sind fein heraus !* brav eo deoch !

herausarbeiten V.k.e. (hat herausgearbeitet) : 1. diboullat, dieubiñ, diac'hubiñ, tennañ, eztennañ ; *herausgearbeitet*, bosek, balirek, tosennek ; aus einer Fläche erhaben herausgearbeitete Plastik, uhelvos g. ; 2. [dre skeud.] reiñ tres (ton,tro) da, danvezañ.

V.em. : **sich herausarbeiten** (hat sich (ak.) herausgearbeitet) : en em lipat, en em zibab, sevel e gein en-dro, digeinañ, en em dennaañ, en em bakañ, en em zisac'hañ, c'hoari e hent, en em embreger, disac'hañ an denn, tennañ e spilhenn eus ar c'hoari, en em dennaañ a boan, diruestlañ e neud, dibrouilhañ e lasenn, en em dennaañ a wall blegenn, en em zifretaañ, sachaañ e ibil.

herausbekommen V.k.e. (bekam heraus / hat herausbekommen) : 1. dont a-benn da dennaañ [fdb] er-maez ; 2. bezañ dleet d'an-unan, kaout da douch ; 3. [dre skeud.] dizoleiñ, diruestlañ, gouzout ; *ein Geheimnis herausbekommen*, dont a-benn da c'houzout ur c'hevrin ; aus ihm ist nichts herauszubekommen, ne gaver tu ebet d'e lakaat da gaozeal ; ich werde schon Zeugen ausfindig machen, um herauszubekommen, ob es wahr ist, kavout a rin testou da c'houzout ha gwir eo an dra-se.

herausbemühen V.k.e. (bemühte heraus / hat herausbemüht) : goulenn en un doare seven [digant u.b.] dont er-maez, pediñ da zont er-maez.

V.em. : **sich herausbemühen** (bemühte sich heraus / hat sich (ak.) herausbemüht) : teurvezout dont er-maez, prizañ dont er-maez, damantiñ da zont er-maez.

herausbilden V.em. : **sich herausbilden** (hat sich (ak.) herausgebildet) : krouiñ, sevel, en em furmiñ, furmiñ, diwanñañ, digloriañ, dinodiñ, dont ; *sich aus etwas herausbilden*, dont fdb da, dont fdb da vezañ fdb all, treiñ fdb da ; zwischen ihnen haben sich freundschaftliche Beziehungen herausgebildet, etrezo e tiwanas liammoù a vignoniezh.

herausbitten V.k.e. (bat heraus / hat herausgebeten) : pediñ da zont er-maez.

herausblicken V.gw. (hat herausgeblickt) : 1. sellet er-maez, en em ziskouez, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri, bountañ e benn er-maez dre ar prenestre, mont war e vrusk er prenestre, mont war e vruched er prenestre ; *meine Zehen blicken aus den Strümpfen heraus*, patatez nevez am eus em loeroù ; 2. [heol] dispakañ, tarzhañ.

herausbrechen V.gw. (bricht heraus / brach heraus / ist herausgebrochen) : 1. mont er-maez dre nerzh, tec'hout, delammat, strinkañ er-maez, achap ; 2. dirollañ, diskordañ, tarzhañ, distagañ, distignañ, disvantañ, sklokal, sailhañ.

V.k.e. (bricht heraus / brach heraus / hat herausgebrochen) : 1. lakaat da darzhañ ; 2. tennañ, eztennañ, lemel.

herausbringen V.k.e. (brachte heraus / hat herausgebracht) : 1. degas ; 2. leuskel, disac'hañ, dispakañ, distripañ ; seine Worte nur mit Mühe herausbringen, bezañ dalc'het en e gomz, disac'hañ ar gerioù gant poan ; 3. tennañ, eztennañ ; aus dem Angeklagten war nichts herauszubringen, ne oa ket bet tu da lakaat an tamallad da gomz, ne voe kavet tu ebet da lakaat an tamallad da gaozeal, ne oa ket bet tu da ziennañ an tamallad, ne oa ket bet tu da zibluskañ an tamallad, ne oa ket bet tu da ziskantañ an tamallad ; 4. produiñ, embann, lakaat er gouloù ; einen neuen Film herausbringen, produiñ ur film nevez ; 5. skoulmañ, goleiñ ; seine Kosten herausbringen, adkavout

(gounit) arc'�ant e zispignoù, kempouezañ e zispignoù, skoulmañ an dispignoù.

herausdr  gen V.k.e. (hat herausgedr  gt) : bounta  n er-maez, skarzha  n, karzha  n.

V.em. : **sich herausdr  gen** (hat sich (ak.) herausgedr  gt) : bounta  n evit dont er-maez, ilinata evit dont er-maez, en em vounta  n dre ar mac'h hag ar prez evit dont er-maez, en em boulza  n dre ar mac'h hag ar prez evit mont er-maez, toulla  n e hent a-dreuz an engroeze evit dont er-maez, digeri  n e hent dre an engroeze evit dont er-maez, mont bount-divouint dre-douez an dud evit dont er-maez, mont bount-divouint dre-vestk an dud evit dont er-maez, en em sila  n dre-douez an dud evit dont er-maez, en em sila  n dre-vestk an dud evit dont er-maez.

herausdrehen V.k.e. (hat herausgedreht) : eztenna  n dre-drei  n, divi  sa  n.

herausdringen V.gw. (drang heraus / ist herausgedrungen) : dont er-maez dre nerzh, strinka  n, distrinka  n, flistraka  n, ploma  n, diflipa  n, difluka  n, difuka  n, disailha  n, delammatt, strimpia  n, dedarzha  n, tarzha  n.

herausdr  cken V.k.e. (hat herausgedr  ckt) : gwaska  n, tenna  n ; den Saft aus der Apfelsine herausdr  cken, gwaska  n un aval-orajjez evit kaout e zour, gwaska  n un aouraval.

herausdurfen V.gw. (darf heraus / durfte heraus / hat herausgedurft) : kaout aotre da zont er-maez, kaout gwir da zont er-maez.

herauseilen V.gw. (ist hinausgeeilt) : hasta  n da zont er-maez.
herausfahren V.gw. (frt heraus / fuhr heraus / ist herausgefahren) : 1. dont er-maez gant ur c'harr-tan ; *erneut herausfahren*, addont er-maez ; ein Wagen kam aus dem Waldweg herausgefahren, difluka  n a reas ur c'harr-tan eus hent ar c'hood, strinka  n a reas ur c'harr-tan eus hent ar c'hood, disoc'h a reas ur c'harr-tan a hent ar c'hood ; 2. das Wort ist ihm herausgefahren, riklet e oa ar ger-se diwar e deod, lavaret en doa an dra-se diwar beg e deod, ar ger-se a zo bet achapet diganta  n hep so  njal, komzet en doa dre brez.

V.k.e. (frt heraus / fuhr heraus / hat herausgefahren) : 1. degas er-maez gant ur c'harr-tan ; 2. [kirri-nij] die Klappen herausfahren, diskenn panello  n an askello  n.

herausfallen V.gw. (flt heraus / fiel heraus / ist herausgefallen) : kouezha  n er-maez.

herausfiltern V.k.e. (hat herausgefiltert) : lemel dre sila  n, tenna  n dre sila  n.

herausfinden V.k.e. (fand heraus / hat herausgefunden) : 1. diskulia  n, kavout, dont a-benn da c'houzout, skl  rijenna  n, diskocha  n, diguzhat, dizolei  n ; die Lösung eines Rätsels herausfinden, diskoulma  n un divinadell, kavout penn diouzh lost d'un divinadell, kavout poell d'ur gudenn ; die Wahrheit herausfinden, dont a-benn da c'houzout ar wirionez, sika  n e viz en toull ; man fand heraus, wer es war, kavet ez eus bet piv e oa ; man versuchte herauszufinden, woher das Ger  usch kam, klasket e voe lec'hia  n an trouz ; da wir die Wahrheit nicht herausfinden können, vertraue ich Ihnen, e defot ne c'hallomp ket gouzout ar wirionez e fizian ennoc'h, e faot ne c'hallomp ket gouzout ar wirionez e fizian ennoc'h ; er konnte jedoch die Wahrheit herausfinden, deuet e oa a-benn da c'houzout ar wirionez memes tra ; sie kämpften gegeneinander, um herauszufinden, wer der Stärkste sei, en em gannet e oant evit gouzout piv 'oa ar c'hre  va  n ; man konnte bisher nicht herausfinden, wo dieser Pharaos bestattet wurde, n'eus ket bet kavet evit c'hoazh pelec'h eo bet beziet

ar faraon-se ; sie versuchte herauszufinden, was ihr Vater ihr verheimlicht hatte, klask a rae skl  rijenna  n ar pezh a oa bet kuzhet outi gant he zad ; 2. digemma  n ; jemanden in der Menge herausfinden, kavout u.b. war-greiz tout an dud.

V.gw. : kavout penaos dont er-maez ; aus dem Schlamassel herausfinden, en em denna  n eus ur pleg diaes, tenna  n e spilhenn eus ar c'hoari, gouzout e ziluzio  n, kavout ur voaien da zibuna  n e gudenn, c'hoari e hent, en em sacha  n diouzh un abadenn, en em denna  n eus ur gwall boull, disac'hia  n, en em zisac'hia  n a wall blegenn, en em zisac'hia  n eus ur grenegell, tenna  n e lost eus ar vrae, terri  n ode war ubd, tenna  n e frap, dont war-c'horre, sevel war-c'horre an dour, sevel war-c'horre, beza  n barrek, en em lipat, disac'hia  n an denn, tenna  n e spilhenn, en em sila  n etre an horzh hag ar genn, sacha  n an ibil gant an-unan (e ibil ganta  n, hec'h ibil ganti h.a.), sacha  n ar c'hroc'hen gant an-unan (e groc'hen ganta  n, he c'hroc'hen ganti h.a.), en em zifreta  n, tenna  n begig e spilhenn eus ar c'hoari, tenna  n e damm spilhenn, dibuna  n e gudenn, en em denna  n eus an abadenn, tenna  n e fri a wall afer, en em denna  n a boan, en em zic'henna  n, tenna  n e bleg, tenna  n e blego  n, en em zibab, en em drei  n, sevel e grog, sacha  n ar c'hraf gant an-unan (e graf ganta  n, he c'hraf ganti h.a.), en em zilammat a nec'hamant ; er konnte endlich aus dem Schlamassel herausfinden, deuet e oa er-maez anezhi a-benn ar fin.

V.em. : **sich herausfinden** (fand sich heraus / hat sich (ak.) herausgefunden) : kavout e lank, kavout lank, kavout ar pleg d'en em denna  n, en em baka  n, en em gavout, kavout e ziluzio  n, kavout ur voaien da zibuna  n e gudenn, kavout ar c'hraf, kavout war peseurt avel sturia  n e vatinant, en em glask, en em zibab, en em embreger, dirouestla  n e neud, dibrouilha  n e lasenn, en em ziluzia  n, en em denna  n, en em zisac'hia  n ; ich werde mich schon herausfinden, en em zibab a rin me va-unan a-dra-sur, en em zisac'hia  n a rin me va-unan, c'hoari a rin va hent, en em embreger a rin me va-unan, dont a ray ganin, mont a raio ganin, kavout a rin ar skoulm (an dalc'h, va fleg d'en em denna  n, ar c'hraf, va zu da zont a-benn, va zu da zirouestla  n va neud), gouzout a ouezin va diluzio  n, kavout a rin ur voaien da zibuna  n ar gudenn, kavout a rin penaos ober diouti, kavout a rin un tu bennak d'en em zibab, kavout a rin un doare bennak da denna  n va zamm spilhenn eus ar c'hoari, ne chomo ket va lost er vrae, kavout a rin un dra bennak, kavout a rin un doare bennak da sacha  n va ibil.

herausfischen V.k.e. (hat herausgefischt) : dizoura  n, divora  n, diboulla  n, tenna  n eus an dour.

V.em. : **sich herausfischen** (hat sich (dat.) herausgefischt) : sich (dat.) etwas herausfischen, krapa  n en ubd, lakaat e grabano  n war ubd, astenn e graban war ubd, teurel e graban war ubd, krabanata ubd, kamma  n e vizied war ubd, difoupa  n ubd.

herausfliegen V.gw. (flog heraus / ist herausgeflogen) : 1. dont er-maez diwar nij, nijal kuit ; 2. P. er flog aus der Schule heraus, skarzhet e voe eus ar skol.

V.k.e. (flog heraus / hat herausgeflogen) : divroa  n gant ur c'harr-nij, kas kuit gant ur c'harr-nij.

herausflie  en V.gw. (floss heraus / ist herausgeflossen) : redek, bera  n, devera  n, diruillh.

Herausforderer g. (-s,-) : 1. daeer g., atahiner g., chigarder g., hegazer g. ; 2. [sport] kevezere g.

Herausforderin b. (-,-nen) : 1. daeerez b., atahinerez b., chigarderez b., hegazerez b. ; 2. [sport] kevezerez b.

herausfordern V.k.e. (hat herausgefördert) : *jemanden herausfordern, daeañ (faeañ, kantdfiañ, difiañ, dichekal, hegal, hegañ, hegaziñ) u.b., chigardiñ u.b., reiñ an dae d'u.b., atahinañ u.b., klask atahin ouzh u.b., en em aroziñ ouzh u.b., en em glask ouzh u.b., klask penn ouzh u.b. ; jemanden zu etwas herausfordern, dichekal u.b. d'ober udb ; jemanden zum Zweikampf herausfordern, hegal u.b. d'an emgann-daou, difiañ (gelver) u.b. evit dont da droc'hañ an akuilhetenn / daeañ (gervel, difiañ) u.b. d'an duvell (Gregor), daeañ u.b. d'an emgann-daou ; jemanden zum Kampf herausfordern, hegal u.b. da stourm, hejañ kerc'h d'u.b., gervel u.b. da c'hoari e baotr, dichekañ u.b., daeañ (difiañ, gelver) u.b. d'an emgann / reiñ an difi d'u.b. (Gregor) ; Gott herausfordern, temptañ Doue.*

herausfordernd ag. : atahinus, atizus, hek, dichek.

Herausforderung b. (-,-en) : 1. dae g., daeadenn b., difi g., difiadenn b., difiadeg b., dichekadenn b., atahin g., atahinerez h., heg g. ; einer Herausforderung trotzen, sich (ak.) einer Herausforderung stellen, talañ ouzh un dae ; 2. [dre astenn.] skod g.

herausführen V.k.e. (hat herausgeführt) : [dre skeud.] santout, douetiñ, raksantout, spurmantiñ.

herausführen V.k.e. (hat herausgeführt) : degas er-maez. V.gw. (hat herausgeführt) : [hent] kas er-maez.

Herausgabe b. (-,-n) : 1. daskor g., roidigezh b. ; Herausgabe von Geld, roidigezh (degasadenn) arc'hant b. ; 2. Herausgabe eines Gefangenens, divac'hidigezh (frankadur g.) ur prizoniad b. ; 3. [moull.] embannadur g., embannerez h., embannidigezh b., embann g. ; gemeinsame Herausgabe, kenembannadur g., kenembann g. ; Herausgabe eines Buches, embannidigezh ul levr b., embannerez ul levr g., dont er-maez ul levr g., donedigezh ul levr nevez b., donedigezh er-maez ul levr nevez b.

herausgeben V.k.e. (gibt heraus / gab heraus / hat herausgegeben) : 1. daskoriñ, reiñ, restaoł, resteureł, disteureł, retorn ; er konnte beim Bezahlen nicht herausgeben, ne oa ket evit distreiñ moneiz (reiñ an distro diwar an trok, distreiñ ar c'hemm, disteureł) ; jemandem herausgeben, distreiñ moneiz d'u.b., reiñ an distro diwar an trok d'u.b. ; 2. [moull.] embann, moullañ, lakaat er gouloù ; ein Buch herausgeben, embann ul levr, lakaat ul levr er gouloù ; die Werke eines Autors herausgeben, embann oberennou ur skrivagner ; erneut herausgeben, neu herausgeben, eilmoullañ, adembann, advoullañ ; mit herausgeben, gemeinsam herausgeben, kenembann.

Herausgeber g. (-s,-) : embanner g., rener an embann g.

Herausgeberin b. (-,-nen) : embannerez b., renerez an embann b.

herausgehen V.gw. (ging heraus / ist herausgegangen) : 1. dont er-maez, digériadenniñ, digériañ, digériñ, emaeziañ, sortial ; aus diesem Stoff gehen die Flecke schlecht heraus, diaes eo digousiñ an entof-mañ ; die Schimmelflecke gehen nicht mehr heraus, ar brondu ne zeu ket er-maez ken ; 2. [dre skeud.] aus sich herausgehen, en em ziavaeziñ, diskouez e drivliadoù ; sie geht nicht aus sich heraus, honnezh a oar derc'hel ganti (derc'hel kloz war he soñjou), ur spered hurennek a blac'h eo honnezh, honnezh a oar moustrañ war he soñjou, ur plac'h tavdedek eo honnezh, ourzal a ra, techet eo da ourzal, derc'hel a ra en he genou pezh 'zo en he spered, kuzhet eo, goloet eo, klozennek eo, chom a ra en he distag, chom a ra war he zreuzou, honnezh a zo berr he lañchenn.

Herausgehen n. (-s) : beim Herausgehen, en ur vont er-maez, pa oa o vont er-maez, o vont er-maez.

Herausgeld n. (-s) : [Bro-Suis] distro war an trok g./b., moneiz g.

herausgeputzt ag. : aveet, dreket, keitet, en e gaer, en e gaerañ, en he brav, en e faro, fañfurluchet ; herausgeputzt sein, bezañ keitet, bezañ gwisket en e gaer, bezañ gwisket en e gaerañ, bezañ en e faro, bezañ en e faroañ, bezañ gwisket en e gaerañ gre, bezañ en e c'hloria mundi, bezañ en e c'hloria sifoc'hell, bezañ gwisket en faroañ, bezañ gwisket faro, bezañ en he brav, bezañ greiet, bezañ fichtet kaer.

herausgraben V.k.e. (gräbt heraus / grub heraus / hat herausgegraben) : dizouarañ, eztennañ eus an douar.

herausgreifen V.k.e. (griff heraus / hat herausgegriffen) : tapout krog e, kregiñ e, kemer evel ma teu.

herausgucken V.gw. (hat herausgeguckt) : sellet er-maez, en em ziskouez, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri, tennañ e fri er-maez, bountañ e benn er-maez dre ar prenest, mont war e vrusk er prenest, mont war e vruched er prenest ; die ersten Veilchen gucken (aus dem Gras) heraus, ar melion kentañ a ziskouez begoù o friou, emañ ar melion kentañ o tont war-wel ; meine Zehen gucken aus den Strümpfen heraus, patatez nevez am eus em loeroù ; die Kartoffeln gucken aus der Erde heraus, emañ fri ar patatez er-maez.

heraushaben V.k.e. (hat heraus / hatte heraus / hat herausgehabt) : P. 1. bezañ deuet a-benn da dennañ er-maez, bezañ deuet a-benn da skarzañ, bezañ deuet a-benn da garzhañ, bezañ deuet a-benn da gas kuit ; 2. der hat's heraus, er hat den Dreh raus, er hat die Masche raus, gouzout a oar an taol, gouzout a ra anezhi, gouzout a ra an tres (an dres, ar stok, an doareoù), kavet en deus ar stek, kavet en deus an ode, kavet en deus ar pleg, gouzout a oar kemer an dro evit ober an dra-se, gouzout a ra an ardremez evit ober an dra-se, gouzout a ra an dres d'ober an dra-se, hennezh en deus an tu, kavet en deus an tu (an dro, e dro, ar c'hraf, e avel, an dalc'h, ar skoulm), gouzout a ra an arroud ; ich hab's heraus, kavet 'm eus an tu (ar stek, an dro, ar c'hraf, ar skoulm, an dalc'h, ar pleg, pennvat da'm zaol, penn diouzh lost da'm fellenn, poell da'm c'hudenn).

heraushalten V.k.e. (hält heraus / hielt heraus / hat herausgehalten) : 1. etwas heraushalten, lakaat udb da dremen er-maez, derc'hel udb er-maez ; 2. jemanden heraushalten, mirout ouzh u.b. a vont tre, herzel ouzh u.b. da vont tre, dizarbenn u.b. ; 3. jemanden von etwas heraushalten, derc'hel u.b. pell diouzh udb, derc'hel u.b. er-maez eus udb.

V.em. : **sich heraushalten** (hält sich heraus / hielt sich heraus / hat sich (ak.) herausgehalten) : chom hep emellout, chom a-us ar mesk, chom en e doull, chom war e dreuzou ; halt dich da raus ! diwall d'en em luziañ gant traou n'aç'h eus ket karg anezho ! lez ar re all da ziluziañ o gwiad ! chom war da dreuzou ! chom hep lakaat da fri en dra-se ! na sank ket da fri en dra-se ! n'ay ket da fri aze ! emell eus ar pezh a sell ouzhit ! n'a ket da emellout eus kement-se ! n'a ket d'en em veskañ e kement-se ! ne vefe ket a boan dit lakaat da fri en dra-se ! n'ec'h eus klask ebet war mann ebet en afer-se ! n'emañ ket ez kerz emellout eus kement-se ! an dra-se n'eo ket da stal eo ! n'eo ket da batatez ! pep hini e vutun ! n'ec'h eus ket da welet war gement-se ! mir a lakaat da fri en afer-se ! ; aus Dingen, die man nicht versteht, sollte man sich lieber raushalten, [kr-] pep hini e vicher ha ned aio ket ar c'hazh d'al laezh - pep hini e dro hag ar vilin a dro - an neb a zo mevel n'eo ket mestr,

verbum caro factum est - mil micher, mil mizer - Yannig a vil vicher a varvas gant an naon - Daniel mil micher a varvas gant ar vizer - naontek micher, ugent mizer - mat al laezh dous, mat al laezh trenk, mat da bep den chom en e renk - bez e ranker peuriñ pe euzhiñ el lec'h ma vezet staget - lec'h m'emañ stag ar c'havr e rank peuriñ.

heraushangen (hängt heraus / hing heraus / hat herausgehangen) / **heraushängen**¹ (hing heraus / hat herausgehangen) V.gw. : 1. bezañ a-istribilh (a-skourr, a-ispilih, e-pign) ; *dem Hunde hing die Zunge heraus*, ar c'hi a denne e deod, dideodañ a rae ar c'hi ; 2. [dre skeud.] *mir hängt vor Durst die Zunge zum Halse heraus*, dideodañ a ran gant ar sec'ched ; *das hängt mir zum Halse heraus*, me 'zo erru dotu gant an dra-se, an dra-se a dorr din va fevarzek real, dreistpenn am eus gant an dra-se, aet on dreist-penn gant an dra-se, me 'zo leun va c'hased gant an dra-se, me 'zo leun va rastell gant an dra-se, trawalch'da'm lêr, va gwalc'h am eus a gement-se, va gwalc'h am eus eus an dra-se, re eo din, darev on gant an dra-se, aet on tremen skuizh gant an dra-se, deuet on nec'het-marv gant an dra-se, me a zo erru skuizh va revr gant an dra-se, skuizh on (erru on skuizh, tremen skuizh on, me a zo eok, erru on heug, erru on heuget, faezh on) gant an dra-se, eok ha tremen eok on gant an dra-se, heug a ro an dra-se din, heug on gant kement-se, heuget on gant kement-se, leizh va lêr am eus diouzh an dra-se, leizh va lêr am eus gant an dra-se, gwasket on evel un torchlistri, aet eo al loa dreist ar skudell, erru on poazh gant an dra-se, brenn ! va revr gant an dra-se ! va gaol !

heraushängen² (hat herausgehängt) V.k.e. : istrabilhañ, ispiilhañ, lakaat a-istribilh, skourrañ, krougañ, displegañ, dispakañ, lakaat a-wel, lakaat a-wel-kaer ; *eine Fahne heraushängen*, displegañ ur banniel, dispakañ ur banniel.

heraushauen V.k.e. (hautre heraus / hieb heraus // hat herausgehauen) : 1. kizellañ ; *eine Inschrift heraushauen*, kizellañ un enskrivadur ; 2. [lu] distrobañ, dic'hronnañ, diac'hubiñ, dieubiñ ; 3. *jemanden heraushauen*, tennañ u.b. eus ar vouilhenn, dibeskiñ u.b., divec'hiañ u.b., divankout u.b., dishualañ u.b., disac'hañ u.b. eus un toull bennak, digoliañ u.b., rekouriñ u.b., tennañ u.b. a wall blegenn, tennañ u.b. er-maez a boan, ober avel d'u.b., difallañ u.b., astenn ar skeul d'u.b., diboaniañ u.b., lemel u.b. a boan, diwallchañsiñ u.b.

herausheben V.k.e. (hob heraus / hat herausgehoben) : 1. tennañ dre sevel ; 2. [dre skeud.] lakaat splann war wel, gouverkañ, lakaat da zont da splann, splannañ, splannaat, lakaat da vezañ anatoc'h, spisaat, toniañ, reiñ lufr da, reiñ sked da, reiñ tro da, lakaat da lugerniñ, brudañ ; *ein Produkt unverkennbar vom Wettbewerb herausheben*, divoutinekaat ur c'henderc'had.

V.em. : **sich herausheben** (hob sich heraus / hat sich (ak.) herausgehoben) : bezañ splann war wel, ober un tarch splann, diferañ, flammañ.

heraushelpen V.gw. (dat.) (hilft heraus / half heraus / hat herausgeholfen) : *jemandem heraushelpen*, reiñ skoazel d'u.b. evit dont er-maez, astenn ar skeul d'u.b., disac'hañ u.b., dibab u.b., tennañ u.b. er-maez eus al lagenn (eus ur blegenn fall), difallañ u.b., dibeskiñ u.b., divec'hiañ u.b., divankout u.b., dishualañ u.b.

V.em. : **sich heraushelpen** (hilft sich heraus / half sich heraus / hat sich (dat.) herausgeholfen) : kavout e lank, kavout lank, en em gavout, kavout ar pleg d'en em dennaañ, kavout an tu d'en em bakañ, kavout e ziluziouù, kavout ur voaien da

zibunañ e gudenn, kavout ar c'hraf, en em glask, en em zibab, en em embreger, en em ziluziañ, dibrouilhañ e lasenn, dirouestlañ e neud.

herausholen V.k.e. (hat herausgeholt) : 1. mont da gerc'hat, tennañ, sachañ ; *Fische aus dem Wasser herausholen*, distlabezañ pesked e-maez an dour ; 2. [dre skeud.] *die Kastanien aus dem Feuer herausholen*, ober tout al labour evit unan-all, bale war ar mor evit u.b., en em zivadeziñ d'ober evit u.b., mont en tan evit u.b., tennañ tan war e gein o'c' ober evit unan all, poaniañ (toullañ) evit unan all, kemer riskloù evit mad unan all ; 3. [dre skeud.] *aus einem Motor das Letzte (das Äußerste) herausholen*, lakaat ur c'heflusker da dreiñ buanañ ma c'hall, tennañ e seizh gwellañ (ar muiañ posupl) eus ur c'heflusker.

heraushören V.k.e. (hat herausgehört) : 1. klevet dreist d'an trouziouù all ; *jemandes Stimme heraushören*, klevet mouezh u.b. war-greiz tout an dud ; 2. *aus seinen Worten konnte man Besorgnis heraushören*, diouzh e brezeg e veze klevet pegen nec'het e oa.

herausjagen V.k.e. (hat herausgejagt) : *jemanden herausjagen*, argas u.b., kas kuit u.b., skarzañ u.b., kas u.b. er-maez, reiñ foet an nor d'u.b., skubañ u.b., batalmiñ u.b., lakaat sav dindan botoù u.b., teuler (stlepel, lakaat) u.b. er-maez, sevel e dreid d'u.b., digériañ u.b., reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, bale u.b., bountañ u.b. er-maez, bannañ u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh, lakaat u.b. 'barzh ar porzh, teurel u.b. war al lann, didreuaouiañ u.b., lakaat u.b. en hent, bannañ u.b., hemolc'hiñ u.b., chaseal u.b., P. bountañ u.b. a-raok, plantañ u.b. er-maez, lakaat u.b. war ar beoz, foultrañ u.b. er-maez, fountrañ u.b. er-maez, fountrañ u.b. er-maez, sirañ e votouù d'u.b., lardañ e dreid d'u.b. ; *er wurde herausgejagt*, bet en devoa herr.

V.gw. (ist herausgejagt) : dont er-maez d'ar pevarlamm-ruz, dilammat er-maez.

herauskehren V.k.e. (hat herausgekehrt) : 1. skubañ ; 2. [dre skeud.] *die räue Seite herauskehren*, diskouez muioc'h a strizhder, mont dre vil (mont rust) d'u.b., bezañ rust (dibalamour) ouzh (evit) u.b., bezañ reut e-keñver u.b., ober un dañs hep soner gant u.b., dont da vezañ rust an troc'h gant an-unan.

herausklappbar ag. : pak-dispak, astenn-diastenn, war astenn, gorre-gouziz, sav-disav, lem-laka.

herausklappen V.k.e. (hat herausgeklappt) : [adskaon] diskenn.

herausklauben V.k.e. (hat herausgeklaubt) : diskantañ, dibluskañ ervat, c'hwennat, sellet a-dailh ouzh, nizañ, diskejañ, disec'hañ.

V.em. : **sich herausklauben** (hat sich (dat.) herausgeklaubt) : *sich etwas herausklauben*, diskantañ udb, dibluskañ udb ervat, c'hwennat udb., nizañ udb, sellet a-dailh ouzh udb., diskejañ udb, disec'hañ udb.

herausklopfen V.k.e. (hat herausgeklopft) : tennañ gant taolioù, eztennañ gant taolioù, skarzañ gant taolioù, karzhañ gant taolioù.

herauskommen V.gw. (kam heraus / ist herausgekommen) : 1. dont er-maez, dont war-vaez, dont àr-vaez, digéridenniñ, digériañ, digériñ, ermaeziañ, sortial, diflukañ, difoupat, disoc'h ; *emeut herauskommen*, addont er-maez ; *kommt heraus !* deuit er-maez ! ; *komm raus aus dem Bett !* deus er-maez eus da wele ! poent eo diblouzañ (didortañ, disouchañ) ! poent eo

didoullañ (dibradañ) alese ! poent eo strilhañ da c'henen ! ; der Pfarrer kommt aus seinem Pfarrhaus heraus, digériañ a ra ar person diouzh e bresbital ; ein Wagen kam aus dem Waldweg heraus, diflukañ a reas ur c'harr-tan eus hent ar c'hood, disoc'h a reas ur c'harr-tan a hent ar c'hood ; aus einer Ecke herauskommen, diskornañ, digorntroiañ ; seine Worte kommen schwer heraus, komz a ra gant poan, dalc'het eo en e gomz, ar gerioù a zisoc'h gant poan eus e veg, disac'hañ a ra ar gerioù gant poan ; wenn es nur nicht herauskommt, gant ma ne vo ket diskuliet an dra-se, gant ma ne gano na pig na bran, gant ma chomo didoull an ti, gant ma ne vo ket gwerzhet ar bistolenn, gant ma ne vo ket toulet d'an douar, gant ma ne vo ket roet avel d'an dra-se, gant ma ne vo ket roet avel d'ar c'had, gant ma chomo kuzh ; ich komme nicht mehr aus dem Gestrüpp heraus, strobellel on gant an an drez ; dein Hemd kommt hinten raus, lostañ a ra da roched ; 2. bei etwas herauskommen, dont eus udb, dont diwar udb, disoc'h eus udb ; dabei kam heraus, dass ..., ac'hano e c'hoarvezas ..., ac'hano e teuas ..., da-heul an dra-se e teuas ..., diwar an dra-se e teuas ..., rak-se e ..., dre-se e ..., gant-se e ..., diwar-se e ..., kent a se e ..., e-se e ..., e-skeud-se e ..., alese e ... ; 3. [dre skeud.] aus dem Staunen herauskommen, disouezhiñ, disaouzanañ, diabafañ, dont war e du, dialvaoniñ, disebeziñ, disabatuñ, disabaturiñ, disaezhiñ, diskodegiñ ; sie kam aus dem Staunen nicht heraus, ne oa ket evit disaouzanañ, ne zeue ket eus he souezhenn, ne oa ket evit diskodegiñ, ne ouie ket diouzh he skodegenn ; jemanden aus dem Staunen heraus kommen lassen, disouezhiñ u.b., disaouzanañ u.b., diabafañ u.b., dialvaoniñ u.b., disebeziñ u.b., disabatuñ u.b., disabaturiñ u.b., disaezhiñ u.b., diskodegiñ u.b. ; wir kamen aus dem Lachen nicht heraus, un abadenn c'hoarzhin e oa bet, fent hor boa bet, fent hor boa kemeret, nag a c'hoarzh a oa bet, eno e oa bet c'hoarzhadeg, pebezh c'hoarzhadeg ; er kommt nicht mit der Sprache heraus, ne larvar na grik na mik, ne faout (ne rann, ne son, ne ziveg) grik, tevel a ra krenn, tevel a ra mik, ne ra na mik na mak, ne drink ger ebet, ne wikk grik ebet, chom a ra hep distagañ ur grik, ne larvar ger ebet ; es ist nichts Gutes dabei herausgekommen, n'eus netra vat deuet war-c'horre, n'eus mann vat ebet deuet war-c'horre ; dabei kommt nichts heraus, blev da gaout ! kement-se ne zisoc'ho da netra, poan gollet eo, kenkoulz ribotat dour, kenkoulz goro un tarv, gant an dra-se ne c'houenze ket an den gwerzh e boan, evit kelo pezh a dalv, evit ar pezh ma'z eo, n'eus netra a vat da dennañ eus kement-se ; ich frage mich, was dabei herauskommt, n'ouzon ket penaos e troio an traou, n'ouzon ket peseurt ruilh a raio ; es kommt immer dasselbe heraus, marv eo ar gwez-avalou ha disec'het plant ar sistr, n'eus kemm ebet, ne cheñch netra, ne zegas cheñchamant ebet, digemm e chom an traou ; das kommt alles auf eins heraus, es kommt auf das selbe heraus, un heñvel dra eo, ar memes tra eo, ne zegaso kemm ebet en afer, ne cheñcho netra, ar memes tra e vo a benn ar fin, an eil a denn d'egile, kenkoulz an eil hag egile, kenkoulz an eil evel egile, koulz tra eo, tuig ha talig eo kement-se holl, se 'zo tuig ha talig, tuig 'zo talig, n'eus ket a gemm etre bara-laezh ha laezhbara, er givijeri e vez an ejened buoc'hed, ur maout a zo un dañvad, marv eo ar gwez-avalou ha disec'het plant ar sistr, hemañ hag hennezh a zo ur memes tra / par eo hemañ da hennezh / hemañ hag hennezh a zo ingal / ur memes eo / un heñvel eo (Gregor) ; ein neuer Wagentyp ist

eben herausgekommen, ur patrom karr (un doare karr) nevez a zo bet lakaet e gwerzh nevez 'zo ; aus dem Schlamassel herauskommen, en em dennañ eus ur pleg diaes, tennañ e spilhenn eus ar c'hoari, gouzout e ziluzioù, kavout ur voainen da zibunañ e gudenn, c'hoari e hent, en em sachañ diouzh un abadenn, en em tennañ eus ur gwall boull, disac'hañ, en em zisac'hañ a wall blegenn, en em zisac'hañ eus ur grenegell, tennañ e lost eus ar vrae, terriñ ode war udb, tennañ e frap, dont war-c'horre, sevel war-c'horre an dour, sevel war-c'horre, bezañ barrek, en em lipat, disac'hañ an denn, tennañ e spilhenn, en em silañ etre an horzh hag ar genn, sachañ an ibil gant an-unan (e ibil gantañ, hec'h ibil ganti h.a.), sachañ ar c'hroc'hen gant an-unan (e groc'hen gantañ, he c'hroc'hen ganti h.a.), en em zifretañ, tennañ begig e spilhenn eus ar c'hoari, tennañ e damm spilhenn, dibunañ e gudenn, en em dennañ eus an abadenn, tennañ e fri a wall afer, en em dennañ a boan, en em zic'hennañ, tennañ e bleg, tennañ e blegoù, en em zibab, en em dreñ, sevel e grog, sachañ ar c'hraf gant an-unan (e graf gantañ, he c'hraf ganti h.a.), en em zilammat a nec'hamant ; er konnte endlich aus dem Schlamassel herauskommen, deuet eo er-maez anezhi a-benn ar fin, dont a reas a-benn da sevel war-c'horre an dour, dont a reas a-benn da zont war-c'horre e vec'h, dont a reas a-benn da zienkañ. V.dibers. (kam heraus / ist herausgekommen) : dabei kam heraus, dass ..., ac'hano e c'hoarvezas ..., ac'hano e teuas ..., da-heul an dra-se e teuas ..., diwar an dra-se e teuas ..., rak-se e ..., dre-se e ..., gant-se e ..., diwar-se e ..., kent a se e ..., e-se e ..., e-skeud-se e ..., alese e herauskönnen V.gw. (kann heraus / konnte heraus / hat herausgekonnt) : gallout dont er-maez.

herauskriechen V.gw. (kroch heraus / ist herausgekrochen) : 1. ruzañ er-maez, en em stlejañ er-maez, skrampañ er-maez, mont a-stlej er-maez, mont a-ruz-korf er-maez, mont a-ruzoù er-maez, mont a-ruz er-maez, buzhugenniñ evit dont er-maez, en em arat er-maez ; aus der Erde herauskriechen, dizouarañ ; der Maulwurf kriecht aus seinem Gang heraus, dizouarañ a ra ar c'hoz ; 2. [laboused] diglorañ, diglosañ, dinodiñ, diflukañ, nodiñ.

herauskriegen V.k.e. (hat herausgekriegt) : 1. dont a-benn da dennañ er-maez ; die Schimmelflecke kriegt man nicht mehr raus, ar brondu ne zeu ket er-maez ken ; 2. bezañ dleet d'an-unan, kaout da douch ; 3. [dre skeud.] dizoleiñ, dirouestlañ ; ein Geheimnis herauskriegen, dont a-benn da c'houzout ur c'hevrin ; aus ihm ist nichts herauszukriegen, ne gaver tu ebet d'e lakaat da gaozeal.

herauskristallisieren V.k.e. (kristallisierte heraus / hat herauskristallisiert) : lakaat splann war wel, gouverkañ, lakaat da zont da splann, splannañ, splannaat, lakaat da vezañ anatoc'h, spisaat.

V.em. : **sich herauskristallisieren** (kristallisierte sich heraus / hat sich (ak.) herauskristallisiert) : krouiñ, sevel, en em ziskouez ; sich als etwas herauskristallisieren, diskouez bezañ udb, dont da vezañ udb, treiñ da udb.

herauslangen V.k.e. (hat herausgelangt) : astenn, lakaat da dreñen dre un digor.

herauslassen V.k.e. (lässt heraus / ließ heraus / hat herausgelassen) : 1. leuskel da zont er-maez, leuskel da vont, digeriñ war ; Wein herauslassen, tennañ gwin eus ar varrikenn, goro ar varrikenn ; Luft aus einem Reifen herauslassen, dic'hwezañ ur rod ; die Möbelpacker mussten den Schrank durch das Fenster herauslassen, an diannezerien o doa ranket

paseal an armel dre doull ar prenest ; **2.** P. reiñ da intent ; **3.** lemel, leuskel a-gostez.

herauslaufen V.gw. (läuft heraus / lief heraus // ist herausgelaufen / kam herausgelaufen) : dont er-maez d'ar red.

herauslegen V.k.e. (hat herausgelegt) : displegañ, diskouez, lakaat war wel, lakaat a-wel, lakaat a-wel-kaer, dispakañ, lakaat e gwel.

herauslesen V.k.e. (liest heraus / las heraus / hat herausgelesen) : **1.** digejañ (Gregor), dilenn, dibab, diuzañ, ober dilenn da, c'hwennat ; **2.** spurmantiñ goude lenn, dezastum goude lenn.

herauslocken V.k.e. (hat herausgelockt) : **1.** dedennañ ermaez ; *jemanden herauslocken*, digériañ u.b. ; **2.** tennañ ; *ein Geheimnis aus jemandem herauslocken*, tennañ c'hwibez d'u.b., tennañ kaoz digant u.b., diennañ (diskantañ, goro, dibluskañ) u.b., lakaat u.b. da reiñ avel d'ar c'had (da werzhañ ar bistolenn, da ziskulian ur c'hevrin, da zisklerian ur c'hevrin) ; *jemanden aus der Reserve herauslocken*, lemel an heudadur diwar u.b., diheudañ u.b.

herauslösen V.k.e. (hat herausgelöst) : tennañ, ermaeziañ, lemel, diframmañ, eztennañ ; *die Knochen aus etwas herauslösen*, diaskornañ udb. ; [kegin.] *Strandschnecken aus ihrem Gehäuse lösen*, dibab bigerniel, dibluskañ bigerniel ; *Schnecken aus ihrem Gehäuse herauslösen*, digrogennañ maligorned ; *Miesmuscheln aus ihren Schalen herauslösen*, digrogennañ meskl ; [merdead.] *die Sardinen aus den Netzmäschern herauslösen*, dibeskiñ ar sardin, dirouedañ ar sardin.

herauslügen V.em. : **sich herauslügen** (log sich heraus / hat sich (ak.) herausgelogen) : troadañ gevier evit en em dennañ, en em dennañ o troadañ gevier.

herausmachen V.k.e. (hat herausgemacht) : P. tennañ, lemel ; *den Achter aus einem Rad herausmachen*, diwariañ ur rod.

V.em. : **sich herausmachen** (hat sich (ak.) herausgemacht) : P. *sich gut herausmachen*, *sich prächtig herausmachen*, kreskiñ fonnus, ober berzh, ober brud, bleuniañ.

herausmüssen V.gw. (muss heraus / musste heraus / hat herausgemusst) : rankout dont er-maez.

Herausnahme b. (-,-n) : lamidigezh b., lamedigezh b., lamadur g., lamerez g., dilamerez g. ; *Herausnahme aus dem Haushaltsplan*, ezkellidsteuñviñ g., lamidigezh eus ar c'hellidsteuñv b. ; *Herausnahme der Bohrkernprobe aus dem Hohlbohrer*, digaroteziñ g.

herausnehmbar ag. : **1.** distagadus, lem-laka, distrolladus, distrollus, helam, lamadus ; **2.** eztennadus, ... a c'heller tennañ, ... a c'heller eztennañ.

herausnehmen V.k.e. (nimmt heraus / nahm heraus / hat herausgenommen) : **1.** lemel, tennañ ; *aus dem Haushaltsplan herausnehmen*, tennañ eus ar voujedenn, lemel eus ar budjed, lemel eus ar c'hellidsteuñv, ezkellidsteuñviñ ; [tekn.] *die Bohrkernprobe aus dem Hohlbohrer herausnehmen*, digaroteziñ ; [merdead.] *die Sardinen aus den Netzmäschern herausnehmen*, dibeskiñ ar sardin, dirouedañ ar sardin ; **2.** [sport, lu] *die Brust herausnehmen*, c'hwesañ e stomog (e vruched), bantañ e stomog, bantañ he bronnoù, bantañ he divronn.

V.em. : **sich herausnehmen** (nimmt sich heraus / nahm sich heraus / hat sich (dat.) herausgenommen) : P. [dre skeud.] *sich (dat.) viel herausnehmen*, mont er-maez, c'hoari (ober)

anezhi, mont pellik a-walc'h ganti, kas warnezi, mont re bell ganti, mont re lark ganti, mont er-maez eus ar park ; *sich (dat.) Freiheiten herausnehmen*, bezañ diardoù (dichek, dichipot betek re, hardizh, her, balc'h, divezh, digoll, divergont, digompliment, dibalamour, digaz, difoutre), kaout kribell, mont re frank ouzh u.b., bezañ hardizh ouzh u.b., mont er-maez eus ar park ; *sich das Recht herausnehmen*, etwas zu tun, kemer gwir d'ober udb.

herauspauken V.k.e. (hat herausgepaukt) : P. tennañ a boan, tennañ a wall blegenn, disac'hañ eus al lagenn.

herauspicken V.em. : **sich herauspicken** (hat sich (dat.) herausgepickt) : *sich (dat.) etwas herauspicken*, dilenn udb, dibab udb, diuzañ udb ; *sich Informationen aus verschiedenen Büchern herauspicken*, pikotañ el levriou.

herausplatzen V.gw. (ist herausgeplatzt) : **1.** dirollañ, diskordañ, tarzhañ, distagañ, distignañ, sklokal, sailhañ, foeltrañ ; *mit Lachen herausplatzen*, ober ur pezh c'hoarzhadenn, kristilhañ, c'hoarzhin ken na strak, c'hoarzhin a-strak, c'hoarzhin a-ziroll, c'hoarzhin frank, dic'hargadennañ, foeltrañ da c'hoarzhin, dirollañ (diskordañ, tarzhañ, dibalediñ, distankañ, distagañ, distignañ, sklokal, sailhañ) da c'hoarzhin ; *er platzte mit einem Fluch heraus*, ul ledouet a ziflipas digantañ ; **2.** *mit etwas herausplatzen*, riklañ udb diwar e deod, lavaret udb diwar beg e deod, diflipañ udb digant anunan, komz dre brez.

herauspressen V.k.e. (hat herausgepresst) : **1.** tennañ, gwaskañ, ezwaskañ ; **2.** [dre skeud.] tennañ dre heg, droutkunañ, tunañ.

herausprusten V.gw. (ist herausgeprustet / hat herausgeprustet) : dic'hargadenniñ, kristilhañ, dirollañ (diskordañ, tarzhañ, dibalediñ, distankañ, distagañ, distignañ, sklokal, sailhañ foeltrañ) da c'hoarzhin, c'hoarzhin ken na strak, c'hoarzhin a-strak, c'hoarzhin a-ziroll.

V.k.e. (hat herausgeprustet) : dislonkañ.

herauspumpen V.k.e. (hat herausgepumpt) : bangounellat, riboulat, pompañ ; *das Wasser aus dem Keller herauspumpen*, bangounellat (riboulat, pompañ) an dour a zo er c'hav.

herausputzen V.k.e. (hat herausgeputzt) : kinklañ, fichañ, stipañ, pinfañ, gitañ, greiañ.

V.em. : **sich herausputzen** (hat sich (ak.) herausgeputzt) : en em ginklañ, en em stipañ, en em binfañ, en em fichañ kaer, en em geuriñ, en em fintiñ, en em jolisañ, mont en e c'hloria mundi, mont en e c'hloria sifoc'hell, en em fichañ en e vramañ, en em wiskañ en e granañ, en em wiskañ en e gaerañ, en em wiskañ en e gaer, en em wiskañ en e faro, en em lakaat e-grei, en em lakaat en e vrap, en em c'hloria brav, mont war e begement, en em lakaat war e begement, en em wiskañ en e gaerañ evel Yann o vont da graoña, en em wiskañ mat evel ar bourev pa'z a d'ober e Bask, en em wiskañ en e faroñ, en em wiskañ en e gaerañ gre ; *herausgeputz sein*, bezañ keitet, bezañ gwisket en e gaer, bezañ gwisket en e gaerañ, bezañ en e faro, bezañ en e faroñ, bezañ gwisket en e gaerañ gre, bezañ en e c'hloria mundi, bezañ en e c'hloria sifoc'hell, bezañ gwisket en e faroñ, bezañ gwisket faro, bezañ en he brav, bezañ greiet, bezañ fichet kaer.

herausquellen V.gw. (quillt heraus / quoll heraus / ist herausgequollen) : strinkañ, distrinkañ, fistrañ, plomañ, diflistrañ, diflipañ, difukañ, diflukañ, disailhañ, delammat, strippiñ, tarzhañ, dedarzhañ, eienañ, eienennañ, mammenniñ, stivellañ ; *aus dem Weg quillt Wasser heraus*, amañ e teu dour sav war an hent.

herausragen V.gw. (hat herausgeragt) : 1. balirañ, balegiñ, bezañ war valir, difourkañ ; 2. bezañ dreist.

herausragend ag. : 1. o valirañ, o valegiñ, balirek, balegek, war valir ; *herausragende Ecke*, korn balirek g. ; 2. pase mat, peurvat, re vat, fiskal, diouzh ar c'uentañ, eus ar penn, diouzh ar penn, dreist, mat-dreist, mat dreistkont, mat-distailh, mat-eston, disheñvel, dispar, kabidan, beuz, brav ha kempenn, a dalvoudegezh, dibab, ervañ, disteñget, a-dailh, a-zoare, a-feson.

herausreden V.k.e. (hat herausgeredet) : etwas herausreden, lavaret ubd didortih ; *frei herausreden*, lavaret e soñj kras, naet ha distag - lavaret an traouù hep kuzh seurt ebet - lavaret an traouù ken diflatr ha tra - bezañ diflatr en e gomzoù - komz fraezh ha sklaer (hep klask tro en e gaoz, hep klask korniou-tro en e gaoz, didro, didroidell, didro-kaer, eeun, dispieg, distlabez, distag, hep kuzh seurt ebet, diflatr, hep biez) - komz diguzh - komz eeun ha didroell - komz berr-ha-krenn - komz berr-ha-groñs - mont dezhi eeun-hag-eeun - lavaret an traouù rube-rubene - kaout ur gomz krak - bezañ dichek en e gomzoù - bezañ distlabez da lavaret ubd - mont didro dezhi - mont didroidell dezhi - mont war-eeun dezhi - mont berr - lavaret an traouù hep reiñ tro d'e gomzoù (hep reiñ tro d'e lavar, gant komzoù kriz) - na gaout damant evit komz - komz hep kaout nemeur a zamant - komz hep divarc'hañ - na ober a c'henou bihan evit lavaret e soñj - komz hep tamm kildroenn ebet - komz hep chaokat e c'henou (hep ober kant tro d'ar pod, hep klask troidell ebet d'e gomzoù) - na vezañ sac'h an diaoul - na vezañ seizhdaleetoc'h evit lavaret e soñj d'u.b. - na vezañ daletoc'h evit lavaret e soñj d'u.b. - na gaout kambr a-dreñv ebet - bezañ solud en e gomzoù - lavaret hardizh e soñj - komz her - lavaret e soñj gant herder - na gaout treuzouù ebet war e zor - lavaret e soñj berr-ha-krenn / lavaret e soñj berr-ha-groñs (Gregor).

V.em. : **sich herausreden** (hat sich (ak.) herausgeredet) : en em dennañ gant komzoù brav ; *sich höflich herausreden*, tennañ digareziou, hejañ per melen d'u.b.

herausreißen V.k.e. (riss heraus / hat herausgerissen) : 1. tennañ, diframmañ, diskalfañ, eztennañ, difrapañ, diblantañ, dichaosiñ ; 2. P. er hat ihn noch einmal herausgerissen, ha tennet en deus anezhañ ur wech ouzhpenn a wall blegenn, ha disac'het en deus anezhañ ur wech ouzhpenn eus al lagenn, dibesk et deus anezhañ ur wech ouzhpenn.

herausreiten V.gw. (ritt heraus // ist herausgeritten / kam herausgeritten) : dont er-maez war varc'h.

herausrücken V.k.e. (hat herausgerückt) : daskoriñ, reiñ ; *Geld herausrücken*, diyalc'hañ, riklañ arch'ant, paeañ, meudañ arch'ant, mont d'e yalc'h, mont d'e chodell, dichodellañ, foñsañ arch'ant (Gregor), kaout miz, pochañ, bilheouziñ ; *jemandem etwas rausrücken*, difoarañ ubd d'u.b., reiñ ubd d'u.b., riklañ ubd d'u.b., paseal ubd d'u.b. ; *los, rück die Kohle raus !* zamañ din ar bilheoz ! deus amañ ar bilheoz ! V.gw. (ist herausgerückt) : mit der Sprache herausrücken, reizhabegañ e emzalc'h, reiñ un dispieg, komz a-benn ar fin, reiñ an abalamour eus e emzalc'h, dont da gomz, disac'hañ, dispakañ, distripañ ; mit der Wahrheit herausrücken, dispakañ (disac'hañ) ar wirionez, anzav ar wirionez, anzavout ar wirionez, P. diskargañ e chor, dont d'an doseñ, dispakañ e grampouezh.

herausrufen V.k.e. (rief heraus / hat herausgerufen) : 1. gervel da zont er-maez ; 2. [c'hoariva] gervel da zont en-dro war al leurenn ; 3. [lu] gervel d'an armou.

V.gw. (rief heraus / hat herausgerufen) : huchal eus an diabarzh dre doull ar prenest pe dre doull an nor, huchal eus an diabarzh dre ar prenest.

herausrutschen V.gw. (ist herausgerutscht) : 1. riklañ er-maez, diflipañ er-maez ; 2. dieses Wort ist ihm herausgerutscht, riklet e oa ar ger-se diwar e deod, lavaret en doa an dra-se diwar beg e deod, diflipet e oa ar ger-se digantañ, ar ger-se a zo bet achapet digantañ hep soñjal, komzet en doa dre brez, ur ger a-dreuz en doa lavaret.

heraussagen V.k.e. (hat herausgesagt) : diskleriañ berr-ha-krenn, diskleriañ berr-ha-groñs ; etwas offen und frei heraussagen, lavaret ubd kras, naet ha distag - lavaret ubd fraezh ha sklaer (diguzh, eeun ha didroell, ken diflatr ha tra, hep klask tro en e gaoz, gant komzoù kriz, hep klask korniou-tro en e gaoz, didro, didroidell, didro-kaer, eeun, distag, dispieg, distlabez, hep kuzh seurt ebet, hep biez) - lavaret e soñj a-glev d'an holl - lavaret e soñj a-ouce d'an holl - mont dezhi eeun-hag-eeun - lavaret an traouù rube-rubene - kaout ur gomz krak - bezañ dichek en e gomzoù - mont didro d'ubd - mont didroidell d'ubd - mont war-eeun d'ubd - mont berr - lavaret ubd hep reiñ tro d'e gomzoù (hep reiñ tro d'e lavar) - bezañ distlabez da lavaret ubd - na gaout damant evit lavaret ubd - lavaret ubd hep kaout nemeur a zamant - lavaret ubd hep divarc'hañ - na ober a c'henou bihan evit lavaret ubd - lavaret ubd hep tamm kildroenn ebet - lavaret ubd hep chaokat e c'henou (hep ober kant tro d'ar pod, hep klask troidell ebet d'e gomzoù) - na vezañ sac'h an diaoul - na vezañ seizhdaleetoc'h evit lavaret ubd d'u.b. - na vezañ daletoc'h evit lavaret ubd d'u.b. - na gaout kambr a-dreñv ebet - bezañ solud en e gomzoù - lavaret hardizh ubd - komz her - lavaret e soñj gant herder - na gaout treuzouù ebet war e zor - lavaret ubd berr-ha-krenn / lavaret ubd berr-ha-groñs (Gregor).

herausschaffen V.k.e. (hat herausgeschafft) : dont a-benn da zegas er-maez, dezougen er-maez, degas er-maez ; die Möbel packer mussten den Schrank durch das Fenster herausschaffen, an diannezerien o doa ranket paseal an armel dre doull ar prenest.

herausschallen V.gw. (ist herausgeschallt / kam herausgeschallt) : 1. tregerniñ en diabell, dasseniñ er pellder, hekleviñ ; 2. [kr-l] wie man (es) in den Wald hineinschreit, so schallt es wieder heraus, emañ an eost diouzh an here - roerig kaverig - eostet e vez ar pezh a vez hadet - ordin e vez tapet an den diwar-bouez e deod - diouzh ma ri e kavi - evel ma komzot e viot respontet - hervez ma ri e vo graet dit - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - an hini a ra goap ouzh e revr e stag - an hini a grañch fae a grañch war e sae - diouzh ma reot e kavot - eus ar skudell a roez e resevez - gra vad hag e kavi mad - va mab, gant ar vent a venti ha netra ken, mentet e vi - an hini a staoz ouzh an avel a-benn a bak leun e zent - an hini a zigor e glap a bak atav un dra bennak - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - neb a zo e doenn e soul arabat teurel ur c'chef-tan war hini e amezeg - da gazh mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all.

herausschalten V.k.e. (hat herausgeschaltet) : [tredan.] aus dem Stromkreis herausschalten, aus dem Schaltkreis herausschalten, ezredañ.

herausschauen V.gw. (hat herausgeschaut) : **1.** sellet er-maez, en em ziskouez, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri, tennañ e fri er-maez, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr, mont war e vrusk er prenestr, mont war e vruched er prenestr ; *die ersten Veilchen schauen (aus dem Gras) heraus*, ar melion kentañ a ziskouez begoù o friou, emañ ar melion kentañ o tont war-wel ; *die Samen sind nicht unter der Erde geblieben und schauen nun heraus*, resedet eo ar greun ; *das Elend schaut aus allen Ecken heraus*, beuzet eo ar vro en ur mor a baourenteze, ne vez gwelet nemet tud en dienez vrasañ, saotret eo ar vro gant an diouer hag ar baourenteze, ur vro a c'hlac'hар eo, bevañ a ra an dud e-kreiz ar baourenteze an ezhommekañ ; *meine Zehen schauen aus den Strümpfen heraus*, patatez nevez am eus em loeroù ; *die Kartoffeln schauen aus der Erde heraus*, emañ fri ar patatez er-maez ; **2.** [dre skeud.] P. es schaut nichts dabei heraus, poan gollet eo, blev da gaout gant kement-se, kenkoulz ribotat dour, kenkoulz goro un tarv, kement-se ne zisoc'ho da netra, gant an dra-se ne c'hounezfe ket an den gwerzh e boan, n'eus netra vat da dennañ eus an dra-se, evit kelo pezh a dalv, evit ar pezh ma'z eo, n'eus mann vat ebet da dennañ eus an dra-se.

herausscheren V.em. : **sich herausscheren** (hat sich (ak.) herausgeschert) : pakañ e rabotoù, sammañ e revr, diskampañ, skarañ, mont diwar skizh, ober gaol, troc'hañ kuit, diriñsañ kuit, riñsañ, kantenniñ, terriñ e nask, disvantañ kuit, jilgammañ, mont el lev, en em dennañ, en em sachañ, sachañ e dreid, sachañ e skasou, sachañ e c'har, treiñ e gihoroù, sachañ e gihoroù gantañ, kas e gihoroù, tennañ e gihou, sachañ e ivinoù, frapañ e zivesker diouzh ul lec'h bennak, ripañ kuit, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em ziskrapañ, rankout he c'hrabat, kribat anezhi, kribat er-maez, skarzañ er-maez, skubañ er-maez, dilorañ an dachenn, riñsañ an dachenn, skubañ ar ouinell, mont d'e dreid, harpañ ar vanell, skarañ douar, skarañ mibin, mont er gas, mont e chil, kerzhet e chil, trasañ e chil, sachañ e garavelloù gantañ, gounit a veg botez, c'hoari a veg troad, ober gardenn, kemer hed e c'har, gallout kaout hed e c'har, gallout kaout hed e votez, mont da redek ar c'had ; *er hat sich herausgeschert*, kantennet eo, skubet en deus ar ouinell, harpet en deus ar vanell, skaret en deus douar, kravet kuit eo, ranket en deus he c'hrabat, kribet en deus anezhi, kribet eo er-maez, diloret en deus an dachenn, riñset en deus an dachenn.

herausschicken V.k.e. (hat herausgeschickt) : degas er-maez.

herausschießen V.gw. (schoss heraus // ist herausgeschossen / kam herausgeschossen) : difoupañ, difourkañ, diflukañ, disailhañ, diflipañ, diboukañ, dilammat, dispakañ ; *der Wagen kam aus dem Waldweg herausgeschossen*, difoupañ a reas ar c'harr-tan eus hent ar c'hood, difourkañ a reas ar c'harr-tan eus hent ar c'hood, strinkañ a reas ar c'harr-tan eus hent ar c'hood.

herausschlagen V.k.e. (schlägt heraus / schlug heraus / hat herausgeschlagen) : **1.** tennañ gant taolioù, eztennañ gant taolioù, skarzañ gant taolioù, karzañ gant taolioù ; *Funken aus dem Stein herausschlagen*, lakaat elfennoù da strinkañ gant (eus) ar mein ; **2.** [lu] argas, kas kuit, skarzañ, kas er-maez, touch kuit, hemolc'hiñ, chaseal ; **3.** [dre skeud.] *Gewinn aus etwas herausschlagen*, tennañ splet (gounid, ampled) eus ubd, tennañ vad eus ubd, tennañ (ober, kaout) e vad eus ubd, ober e c'hounid eus ubd, ober e

c'hounidegezh eus ubd, mataat eus ubd, en em vataat eus ubd, emvataat eus ubd, tennañ akuit eus ubd, en em gavout mat eus ubd, kerziñ ubd, kerzañ ubd.

V.gw. : strinkañ, distrinkañ, strimpiñ, dedarzhañ, tarzhañ ; *die Flammen schlügen zum Dach heraus*, strinkañ a reas ar flammoù dre an doenn (a-dreuz an doenn).

herausschlängeln V.em. : **sich herausschlängeln** (hat sich (ak.) herausgeschlängelt) : en em silañ er-maez, en em ruzañ er-maez ; *sich aus der Menschenmenge herausschlängeln*, en em zistrobañ a-douez an dud, en em zistrobañ a-vesk an dud, en em zibab a-vesk an engroeze.

herausschleichen V.gw. (schlich heraus / ist herausgeschlichen) : en em laerezh da zont er-maez, en em laerezh kuit, mont kuit evel ul laer, kuitaat didrouz, en em silañ kuit, en em ruzañ kuit, flipañ, diflipañ, tec'hel kuit divalav, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, en em ziskrapañ, mont kuit hep ober brud, mont kuit sioulibouleñ evel ul laer, mont kuit a-dakot, mont kuit a-davik, mont kuit dre souch ha sioul, ober Jil diloj, troc'hañ kuit hep goulenn e begement, troc'hañ kuit didrouz-kaer.

herausschleudern V.k.e. (hat herausgeschleudert) : bannañ er-maez, strinkat er-maez, teurel er-maez, stlepel er-maez, talmañ er-maez, strinkañ er-maez, stropañ er-maez, distrinkañ. **herausschlüpfen** V.gw. (ist herausgeschlüpft) : **1.** en em silañ er-maez, diflukañ, diglorañ, diglosañ, dinodiñ, nodiñ ; **2.** dieses Wort ist ihm herausgeschlüpft, riklet e oa ar ger-se diwar e deod, lavaret en doa an dra-se diwar beg e deod, diflipet e oa ar ger-se digantañ, ar ger-se a zo bet achapet digantañ hep soñjal, komzet en doa dre brez.

herausschmeißen V.k.e. (schmiss heraus / hat herausgeschmissen) : teurel er-maez, stlepel er-maez, bannañ er-maez, ermaeziañ, skarzañ, karzañ ; *P. jemanden herausschmeißen*, reiñ foet an nor d'u.b., skubañ u.b., batalmiñ u.b., lakaat sav dindan botoù u.b., teuler (stlepel, lakaat) u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh, lakaat u.b. 'barzh ar porzh, tanfoeltrañ u.b. e-barzh ar porzh, sevel e dreid d'u.b., digériañ u.b., bountañ u.b. er-maez, reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, bale u.b., didreuzauiañ u.b., lakaat u.b. en hent, reiñ e sac'h d'u.b., P. bountañ u.b. a-raok, plantañ u.b. er-maez, bannañ u.b. er-maez, lakaat u.b. war ar beoz, foultrañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foultañ u.b. er-maez, bannañ u.b. er-maez, teurel u.b. war al lann, sirañ e votou d'u.b., lardañ e dreid d'u.b. ; *er wurde herausgeschmissen*, bet en devoa herr.

herausschneiden V.k.e. (schnitt heraus / hat herausgeschnitten) : **1.** didroc'hañ ; **2.** [mezeg.] ezskejañ, dazbidañ.

herausschöpfen V.k.e. (hat herausgeschöpft) : puñsañ.

herausschreien V.k.e. (schrie heraus / hat herausgeschrien) : trompilhañ, garmiñ, huchal, youc'hal.

heraussehen V.gw. (sieht heraus / sah heraus / hat herausgesehen) : **1.** sellet er-maez, en em ziskouez, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr, mont war e vrusk er prenestr, mont war e vruched er prenestr ; **2.** P. dein Taschentuch sieht aus der Tasche heraus, bez emañ da lien-fri a-istribiliñ ouzh da chakot.

heraussetzen V.k.e. (hat herausgesetzt) : lakaat er-maez.

heraussollen V.gw. (soll heraus / sollte heraus / hat herausgesollt) : P. rankout dont er-maez.

heraussprengen V.k.e. (hat herausgesprengt) : lakaat da darzhañ.

V.gw. (ist herausgesprengt / kam herausgesprengt) : dont er-maez d'ar pevarlamm-ruz, dilammat er-maez.

herausspringen V.gw. (sprang heraus / ist herausgesprungen) : 1. strinkañ, distrinkañ, flistrañ, diflistrañ, plomañ, diflipañ, delammat, diflukañ, disailhañ, difukañ, strimpiñ, dedarzhañ, tarzhañ ; 2. delammat er-maez, lammat er-maez ; aus dem Fenster herausspringen, lammat er-maez dre doull ar prenestr ; 3. [dre skeud.] P. es springt nichts dabei heraus, gant an dra-se ne c'hounefze ket an den gwerzh e boan, poan gollet eo, kenkoulz ribotat dour, kenkoulz goro un tarv, blev da gaout gant kement-se, kement-se ne zisoc'ho da netra, n'eus nétra vat (gounid ebet, mann vat ebet) da dennañ eus an dra-se, kement-se n'eo mat da vann ; es wird für mich schon etwas dabei herausspringen, kig pe groc'henn am bezo ; dabei springt eine Menge Geld raus, kregin 'zo da rastellat.

herausspritzen V.gw. (ist herausgespritzt) : strinkañ, distrinkañ, flistrañ, diflistrañ, plomañ, diflipañ, delammat, difukañ, diflukañ, disailhañ, strimpiñ, sinklañ, dilañsañ, chugañ.

Herausspritzen n. (-s) : difluk g., ezstrink g., ezflistradur g., flistradenn b., flistradur g., flistr g., flistrad g., flistrerezh g., strink g., strinkadenn b., strinkad g., strinkadur g., strinkerezh g., sinklad g., froud g.

herausstaffieren V.em. : **sich herausstaffieren** (staffierte sich heraus / hat sich (ak.) herausstaffiert) : en em biñfañ, en em geuriñ, en em gintiñ, en em jolisañ, en em ginklañ, en em stipañ, mont en e c'hloria mundi, mont en e c'hloria sifoc'hell, en em fichañ en e vravañ, en em wiskañ en e granañ, en em wiskañ en e gaerañ, en em wiskañ en e gaer, en em wiskañ en e faro, en em lakaat e-grei, en em lakaat en e vrap, en em c'hreiañ brav, mont war e begement, en em lakaat war e begement, en em wiskañ en e gaerañ evel Yann o vont da graoña, en em wiskañ mat evel ar bourev pa'z a d'ober e Bask, en em wiskañ en e faroañ, en em wiskañ en e gaerañ gre, en em fichañ kaer.

herausstammeln V.k.e. (hat herausgestammelt) : simudiñ [fdb] etre e zent, azenañ, balbouzañ, chaokat, faoutañ, mouskomz [un nebeud geriou].

herausstehen V.gw. (hat herausgestanden) : balirañ, balegiñ, bezañ war valir, difourkañ.

herausstehend ag. : o valirañ, o valegiñ, balirek, war valir.

herausstehlen V.k.e. (stiehlt heraus / stahl heraus / hat herausgestohlen) : etwas herausschöpfen, laerezh udb, skrapat udb, skrapañ udb, divorañ udb, kemer udb a-gildorn, flipañ udb a-gildorn, rañvat udb, ripañ udb, sigotañ udb, tuniñ udb, c'hwibañ udb, c'hwiblaerezh udb, sammañ udb, ober skrap war udb, robañ udb, pokañ udb.

V.em. : **sich herausstehlen** (stiehlt sich heraus / stahl sich heraus / hat sich (ak.) herausgestohlen) : en em laerezh da zont er-maez, en em laerezh kuit, mont kuit evel ul laer, kuitaat didrouz, flipañ, diflipañ, en em silañ kuit, tec'hel kuit divalav, ripañ kuit, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, en em ziskrapañ, mont kuit hep ober brud, mont kuit sioul-ribouleñ evel ul laer, ober Jil diloj, mont kuit a-dakot, mont kuit a-davik, mont kuit dre souch ha sioul, troc'hañ kuit hep goulenn e begement, troc'hañ kuit didrouz-kaer.

heraussteigen V.gw. (stieg heraus / ist herausgestiegen) : diskenn.

herausstellen V.k.e. (hat herausgestellt) : 1. lakaat er-maez, lakaat a-wel, lakaat a-wel-kaer, reiñ an dizolo [war udb], lakaat war zizolo ; erneut herausstellen, adlakaat er-maez ; 2. [dre skeud.] lakaat anat, lakaat war wel ; Ergebnisse klar herausstellen, Ergebnisse deutlich herausstellen, lakaat disoc'hoù 'zo skaer hag anat war wel.

V.em. : **sich herausstellen** (hat sich (ak.) herausgestellt) : dont war wel, bezañ lakaat anat war wel ; [gwir] bei der Untersuchung hat sich seine Unschuld herausgestellt, an enklask en deus diskouezet splann (skaer, anat) ez eo didamall ; es stellt sich heraus, dass ..., lakaat e vez war wel e ... ; er stellt sich gern heraus, plijout a ra dezhañ sevel war an daol ; sich als etwas herausstellen, diskouez bezañ udb.

herausstottern V.k.e. (hat herausgestottert) : simudiñ [fdb] etre e zent, azenañ, balbouzañ, chaokat, faoutañ, mouskomz [un nebeud geriou].

herausstrecken V.k.e. (hat herausgestreckt) : astenn, bantañ, diskouez, tremen ; jemandem die Zunge herausstrecken, tennañ e deod war u.b., tennañ e deod da u.b. ; die Brust herausstrecken, c'hwezañ e skevent (e stomog, e vruched, e javé), reutaat e vruched, bantañ e stomog, bantañ he bronnoù, bantañ he divronn ; den Bauch herausstrecken, um etwas darauf zu tragen, kofañ ouzh udb ; den Hals herausstrecken, astenn e c'houzoug, dic'houzougañ, ober tri astenn d'e c'houzoug, gouzougal, arc'houzougal.

herausstreichen V.k.e. (strich heraus / hat herausgestrichen) : 1. lemel, diverkañ ; 2. [dre skeud.] meuliñ, gouverkañ, lakaat war wel, reiñ lufr da, reiñ sked da, reiñ tro da, lakaat da lugerniñ, brudañ ; 3. P. ober c'hoari gaer gant, ober ur bern charre endro da, ober trouz bras gant.

herausströmen V.gw. (ist herausgeströmt) : ruilhal a wazhiadoù, ruilhal gant herr, deverañ druz, strinkañ, distrinkañ, flistrañ, diflipañ, plomañ, diflukañ, difukañ, delammat, strimpiñ, bouilhañ, dedarzhañ, tarzhañ, deredek.

herausstürmen V.gw. (ist herausgestürmt / kam herausgestürmt) : mont er-maez gant intampi, en em deurel er-maez, strimpiñ er-maez, strinkañ er-maez, disailhañ er-maez, delammat er-maez ; aus dem Haus herausstürzen, diframmañ eus an ti, disailhañ e-maez an ti, tec'hel er-maez eus an ti, strinkañ er-maez eus an ti, strimpiñ er-maez hag an ti ; aus dem Gebüsch herausstürzen, diboukañ eus kreiz ar strouezh, diboukañ eus touez ar strouezh, diboukañ a-greiz ar strouezh, diboukañ a-douez ar strouezh, diboukañ a-vetoù ar strouezh, strinkañ eus touez ar strouezh ; und er stürzte heraus, hag an den ha redek er-maez, tizh warnañ, hag hennezh gaol er-maez ! ; [loen.] aus seinem Bau herausstürzen, aus seinem Loch herausstürzen, diriboulañ ; 2. kouezhañ er-maez.

heraussuchen V.k.e. (hat herausgesucht) : choaz, dibab, dilenn, diuz, diuzañ, digejañ, didoueziañ, c'hwennat. **heraustreiben** V.k.e. (trieb heraus / hat herausgetrieben) : argas, kas kuit, skarzhañ, karzhañ, kas er-maez, ermaeziañ, touch kuit, difourkañ, bannañ, hemolc'hiñ, chaseal, degas kuit. **heraustrennen** V.k.e. (hat herausgetrennt) : [gwriad.] diwriat, disgwriat ; das Futter aus dem Mantel heraustrennen, diwriat an doubleür, disgwriat an doubleür, dizoublañ ur vantell.

heraustreten V.gw. (tritt heraus / trat heraus / ist herausgetreten) : 1. dont er-maez ; *heraustretende Augen*, daoulagad dispourbellek (Gregor) ls., daoulagad dispourbell ls., daoulagad dislontret ls., daoulagad divarc'het ls., daoulagad kauenn ls., daoulagad evel pentonioù ls., daoulalagad brasbourbell ls., daoulagad glesker ls., daoulagad voulek ls., daoulagad boulek evel kanetennoù ls., daoulagad brennig ls. ; *plötzlich aus der Menschenmenge heraustreten*, diflukañ diwar-greiz an engroez, redek eus an engroez, strinkañ er-maez eus an engroez ; 2. [dre skeud.] *aus der Reserve heraustreten*, lavaret didro e damm, lavaret didroidell e soñj, lavaret e soñj fræzh ha skaer, lavaret dispieg e soñj, dispakañ fræzh e soñj, lavaret distag e soñj, bezañ distlabez da lavaret e soñj, na gaout trezouù ken war e zor, na gaout kambr a-dreñv ken.

heraustun V.k.e. (tat heraus / hat herausgetan) : tennañ, lemel.

herauswachsen V.gw. (wächst heraus / wuchs heraus / ist herausgewachsen) : 1. diwanañ, dont, dizouarañ, kellidañ, korzenniñ, broudañ, kreskiñ, poulzañ, sevel, labourat ; 2. *er wächst aus seinen Kleidern heraus*, deuet eo da vezañ re vras evit e zilhad.

herauswagen V.em. : **sich herauswagen** (hat sich (ak.) herausgewagt) : krediñ dont er-maez ; *sich nicht herauswagen*, na grediñ dont er-maez, na fizout dont er-maez.

herauswaschen V.k.e. (wäscht heraus / wusch heraus / hat herausgewaschen) : tennañ dre walc'hiñ, lemel dre walc'hiñ. V.em. : **sich herauswaschen** (wäscht sich heraus / wusch sich heraus / hat sich (ak.) herausgewaschen) : en em zidamall.

herauswinden V.em. : **sich herauswinden** (wand sich heraus / hat sich (ak.) herausgewunden) : 1. en em weañ evit dont er-maez, gweañ evit dont er-maez, en em weañ hag en em ziweañ evit dont er-maez, tortañ evit dont er-maez, en em dreiñ hag en em zistreiñ evit dont er-maez, en em ruzañ er-maez ; 2. [dre skeud.] en em lipat, en em zifretañ, en em zisac'hañ, c'hoari e hent, tennañ e fri a wall afer, tennañ e spilhenn eus ar c'hoari, en em dennañ eus un abadenn, tennañ e lost eus ar vrae, terriñ ode war udb, gouzout e ziluziòù, kavout ar voaien da zibunañ e gudenn, kavout an tu d'en em bakañ, kavout ar c'hraf, sachañ e graf, en em zic'hennañ, sevel e grog, kavout war peseurt avel sturiañ e vatinant, en em sachañ diouzh un abadenn, disac'hañ, en em zisac'hañ a wall blegenn, en em zisac'hañ eus ur grenegell, dont war-c'horre, bezañ barrek, disac'hañ an denn, en em silañ etre an horzh hag ar genn, sachañ e ibil gantañ, sachañ e groc'hen gantañ, tennañ begig e spilhenn eus ar c'hoari, tennañ e damm spilhenn, dibunañ e gudenn, tennañ e frap, tennañ e fri a wall afer, en em dennañ a boan, en em ruzañ kuit.

herauswollen V.gw. (will heraus / wollte heraus / hat herausgewollt) : 1. kaout c'hoant da zont er-maez, bezañ c'hoant d'an-unan da zont er-maez, goulenn mont er-maez ; 2. *mit der Sprache nicht herauswollen*, chom mut, nac'h komz, ober kant tro d'ar pod, klask kornioù-tro en e gaoz, klask tro en e gaoz.

herauswöhlen V.k.e. (hat herausgewöhlt) : dizouarañ dre duriañ (dre duriellat, dre finouc'hellañ, dre hoc'hellat).

herauswürgen V.k.e. (hat herausgewürgt) : 1. dislonkañ gant poan vras, bruihlhiñ gant poan vras, c'hwedeañ gant poan

vras, reboursiñ gant poan vras, rechetiñ gant poan vras, lañsañ diwar e galon gant poan vras, resteuler gant poan vras, teuler diwar e galon gant poan vras, strinkañ diwar e galon gant poan vras ; 2. [loen.] distreizhañ ; *Nahrung für seine Jungen wieder herauswürgen*, dilonkañ boued, distreizhañ boued ; *einen Speiballen herauswürgen*, *ein Gewölle herauswürgen*, dilonkañ ur bouloudenn distao.

Herauswürgen n. (-s) : [loen.] distreizhadur g., distreizhañ g. **herausziehbar** ag. : eztennadus, ... a c'heller tennañ, ... a c'heller eztennañ.

herausziehen V.k.e. (zag heraus / hat herausgezogen) : tennañ, sachañ, ermaeziañ, lemel, diframmañ, eztennañ, difrapañ, distlabezañ, diblantañ, displantañ, difoupañ, disankañ ; *erneut herausziehen*, adtennañ er-maez ; *den Stecker der Lampe herausziehen*, dilugañ ar gleuzeur, dilugellañ ar gleuzeur ; *mit einer Zange herausziehen*, turkezañ ; *aus dem Wasser herausziehen*, dizourañ, diveuziñ ; *etwas aus einem Fass herausziehen*, didonellañ udb ; *Muscheln aus dem Wasser herausziehen*, diboullañ kregin, divorañ kregiñ ; *Fische aus dem Wasser herausziehen*, distlabezañ pesked e-maez an dour ; [merdead.] *die Sardinen aus den Netzmaschen herausziehen*, dibeskiñ ar sardin, dirouedañ ar sardin ; *etwas aus dem Meer herausziehen*, divorañ udb, dizourañ udb, diveuziñ udb, diboullañ udb, puñsañ udb, tennañ udb eus ar mor ; *den Zahn nach rechts und dann nach links drehen, um ihn herauszuziehen*, ober un taol gwe d'an dant evit e dennañ ; *eine Kugel mit einem Messer herausziehen*, kontellañ ur boled ; *die Heftfäden aus etwas herausziehen*, digrafañ udb ; *den Spund aus einem Fass herausziehen*, den Zapfen aus einem Fass herausziehen, divontañ ur varrikenn, distouellañ ur varrikenn ; [lu] *Truppen aus der Stadt herausziehen*, tennañ soudarded eus kér ; *seine Füße aus dem Schlamm herausziehen*, dispegañ e dreid diouzh al lec'hid, dilagennañ e dreid, disankañ e dreid diouzh al lagenn ; *aus dem Schlamm herausziehen*, a) tennañ eus al lagenn, disac'hañ, digoliañ, dihoubañ, diskosellañ, disodellañ, dilagennañ ; b) disac'hañ (tennañ) a wall blegenn, tennañ eus ar vouilhenn ; [rev, coitus interruptus] *zieh den Schwanz raus ! sach ganit !*

V.gw. (zag heraus / ist herausgezogen) : mont kuit.

V.em. : **sich herausziehen** (zag sich heraus / hat sich (ak.) herausgezogen) : *sich (ak.) aus etwas herausziehen*, en em ziluziañ diouzh udb, en em zisac'hañ diouzh udb, en em zistrobañ diouzh udb, en em dennañ eus udb.

Herausziehen n. (-s) : tennadur g.

herauszoomen V.k.e. ha V.gw. (hat herausgezoomt) : zoumañ war-dreñv, zoumañ kuit.

herb ag. : 1. garv, tagus, c'hwerv, kriz, put, rust, trelonk, tag, trenk, kalet ; *herber Geschmack*, blaz tagus (kriz, put, c'hwerv) g., blazenn c'hwerv b., blaz rust (Gregor) g. ; *herb schmecken*, bezañ blaz an trenk gant an dra-mañ-tra (war an dra-mañ-tra), bezañ blaz ar c'hwerv gant an dra-mañ-tra (war an dra-mañ-tra) ; *herbe Früchte*, frouezh trelonk str., frouezh tag str., frouezh put str., frouezh tri lonk hag un houpadic str., frouezh a dri lonk hag un astenn gouzoug str. ; *herber Apfelwein*, sissec'h g., sistr kalet g. ; 2. [dre skeud.] trenk, put, rust, taer, flemmus, c'hwerv, hek, dibalamour ; *herbe Worte*, gwall, dibalamour, garv, dichek) ls. ; 3. kriz, garv, kalet, kruel ; *herbes Schicksal*, gwall blanedenn b., planedenn c'harv b., tonkadur garv g., tonkadur kruel g. ; *herber Verlust*, koll kruel g.

Herbarium n. (-s, Herbarien) : levr plant mir g., louzaoueg b.

Herbe b. (-) : 1. puted b., puter g., krizder g., ruster g., rusted b., rustoni b., garventez b., garvder g., garvded b. ; 2. [gwin] glasted b., glaster g.
herbei Adverb ha rakverb rannadus a verk an tostaat : herbei, ihr Kinder ! didostait, bugale !
herbeibemühen V.k.e. (bemühte herbei / hat herbeibemüht) : pediñ da zont, goulenn [digant u.b.] dont.
V.em. : **sich herbeibemühen** (bemühte sich herbei / hat sich (ak.) herbeibemüht) : teurvezout dont, prizañ dont, damantiñ da zont.
herbeibringen V.k.e. (brachte herbei / hat herbeigebbracht) : degas, dezougen.
herbeidrängen V.em. : **sich herbeidrängen** (hat sich (ak.) herbeigedrängt) : 1. bountañ evit tostaat, ilinata evit tostaat, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit tostaat, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit tostaat, toullañ e hent a-dreuz an engroez evit tostaat, digeriñ e hent dre an engroez evit tostaat, mont bount-divount dre-douez an dud evit tostaat, mont bount-divount dre-vesk an dud evit tostaat, en em silañ dre-douez an dud evit tostaat, en em silañ dre-vesk an dud evit tostaat ; 2. hastañ da zont, deredek, delammat, dec'haloupat, dont d'ar red, hastañ dont, engroeiñ.
herbeileilen V.gw. (ist herbeigeeilt / kam herbeigeeilt) : deredek, dec'haloupat, delammat, dont d'ar red, hastañ da zont, hastañ dont, dec'haloupat.
herbeifahren V.gw. (fährt herbei / fuhr herbei // ist herbeigefahren / kam herbeigefahren) : erruout [gant ur c'harr-tan].
V.k.e. (fährt herbei / fuhr herbei / hat herbeigefahren) : degas [gant ur c'harr-tan].
herbeiführen V.k.e. (hat herbeigeführt) : 1. degas ; *jemandes Tod schneller herbeiführen*, hastañ marv u.b. ; 2. degas d'e heul, degas war e lerc'h, tennañ d'e heul, treluskat, bezañ kiriek da, bezañ kaoz da, deren ; *Profite herbeiführen*, deren buzadoù ; *ein Unglück herbeiführen*, tennañ ur gwalleur d'e heul (war e lerc'h), bezañ abeg d'ur gwalleur bennak, degas ur gwalleur war e lerc'h (d'e heul) ; *sein eigenes Unglück herbeiführen*, ober e valapa ; 3. prientiñ, aozañ ; *ein Treffen herbeiführen*, lakaat tud d'en em welet, prientiñ (aozañ, renkañ) un emweladenn (un emwel, un emgav).
herbeiholen V.k.e. (hat herbeigeholt) : mont da gerc'hat, degas, dezougen, kerc'hat.
herbeikommen V.gw. (kam herbei / ist herbeigekommen) : tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat.
herbeilassen V.k.e. (lässt herbei / ließ herbei / hat herbeigelassen) : leuskel da dostaat, leuskel da zedostaat, leuskel da nesaat, leuskel da zenesaat.
V.em. : **sich herbeilassen** (lässt sich herbei / ließ sich herbei / hat sich (ak.) herbeigelassen) : *sich zu etwas herbeilassen*, teurvezout (asantiñ, prizañ) ober udb, plegañ d'ober udb, damantiñ d'ober udb.
herbeilaufen V.gw. (läuft herbei / lief herbei // ist herbeigelaufen / kam herbeigelaufen) : deredek, dec'haloupat, delammat, dont d'ar red, denjal.
herbeilocken V.k.e. (hat herbeigelockt) : dedennañ, hoalañ, loaviñ.
herbeimüssen V.gw. (muss herbei / musste herbei / hat herbeigemusst) : 1. rankout dont ; 2. *der Schlüssel muss herbei*, ret eo adkvavout an alc'hwez.

herbeipfeifen V.k.e. (pfiff herbei / hat herbeigepfiffen) : *jemanden herbeipfeifen*, c'hwitelat u.b. ; *seinen Hund herbeipfeifen*, c'hwibanat ouzh e gi, gervel e gi gant un taol c'hwiban.
herbeireden V.k.e. (hat herbeigeredet) : degas dre zalc'h komz anezhañ, devoudañ dre forzh komz anezhañ, treluskat dre fin komz anezhañ [dre forzh kanañ Nouel e teu an Nedeleg].
herbeirufen V.k.e. (rief herbei, hat herbeigerufen) : 1. *jemanden herbeirufen*, dec'hervel u.b., kemenn u.b., degemenn u.b., gervel u.b. davet an-unan, hopal d'u.b., hopellat d'u.b., hopennañ d'u.b., houal ouzh u.b. ; *einen Priester herbeirufen*, gelver ur beleg ; *die Fahrgäste werden über den Lautsprecher herbeigerufen*, emañ an uhelgomzer o c'helver ar veajourien ; *er hat mich herbeigerufen*, galvet on bet gantañ ; *ich wurde herbeigerufen*, galvet e voe warnon da zont ; 2. bezañ kiriek da, bezañ kaoz da, degas, devoudañ, deluskañ, delankañ.
Herbeirufen n. (-s) : hoperez g., hop g., hopad g., hopadenn b.
herbeischaffen V.k.e. (hat herbeigeschafft) : degas, dezougen, kerc'hat, pourchas, pourvezañ, darbariñ, titouriñ, kendelc'her, derc'hel, en em warnisañ a ; *sie hatte sich (dat.) Landarbeiter herbeigeschafft*, degaset he doa tud war he zraou (d.l.e. : d'ober war-dro he douaroù, la !).
herbeischleichen V.gw. (schlich herbei // ist herbeigeschlichen / kam herbeigeschlichen) : tostaat dre guzh, dedostaat dre guzh, nesaat dre guzh, denesaat dre guzh.
herbeischleppen V.k.e. (hat herbeigeschleppt) : degas, dezougen.
herbeisehnhen V.k.e. (hat herbeigesehnht) : *jemanden herbeisehnhen*, hetiñ e teufe u.b., divenn u.b., divennañ u.b. ; *etwas herbeisehnhen*, hetiñ e c'hoarvezfe udb.
herbeiströmen V.gw. (ist herbeigeströmt) : 1. deredek, engroeiñ ; 2. [dre skeud.] *die Leute strömten in Scharen herbei*, stank-ha-stank e teue an dud ha n'eo ket diouzh kont, stank-ha-stank e teue an dud ha n'eo ket dre gont, a-vordilh en em gave an dud, a-vagadoù (a-vareadoù, a-vostad, a-vostadoù, a-hentadoù) e teue an dud, a-steioù e teue an dud, deredek a rae an dud, engroeiñ a rae an dud.
herbeisstürzen V.gw. (ist herbeigestürzt / kam herbeigestürzt) : skeiñ, strimpiañ, dont a-hast, dont a-dizh, dont a-brez, dont gant diere, difraeañ, delammat, dec'haloupat, hastañ, deredek eus e vuanañ.
herbeitragen V.k.e. (trägt herbei / trug herbei / hat herbeigetragen) : dezougen, degas war-zoug.
herbeitreiben V.k.e. (trieb herbei / hat herbeigetrieben) : degas, lakaat da zont.
herbeiwälzen V.k.e. (hat herbeigewälzt) : degas a-ruilh, degas a-ruilhoù.
herbeiwinken V.k.e. (hat herbeigewinkt) : *jemanden herbeiwinken*, ober sin d'u.b. da dostaat.
herbeiwünschen V.k.e. (hat herbeigewünscht) : *jemanden herbeiwünschen*, hetiñ e teufe u.b., divenn u.b., divennañ u.b. ; *etwas herbeiwünschen*, hetiñ e c'hoarvezfe udb.
herbeiziehen V.k.e. (zog herbei / hat herbeigezogen) : 1. sachañ d'e du ; 2. [dre skeud.] P. *an den Haaren herbeigezogen*, war-bouez un neudenn vrein (un neudenn doull, un neudenn gamm, un neudenn digompez), war-bouez abegoù toull (abegoù didalvoud, abegoù dijaoj, abegoù amzere, gwali gamm, dijaoj, amzere, digompez ; *dieser*

Vergleich ist an den Haaren herbeigezogen, gwall gamm (dijaoj, amzere, digompez) eo ar geñveriadenn-se, diwar-goust un neudenn vrein (diwar-goust un neudenn doull, diwar-goust un neudenn gamm, diwar-goust un neudenn digompez) eo ar geñveriadenn-se.

V.gw. (zogen herbei / sind herbeigezogen) : tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat, dont.

herbekommen V.k.e. (bekam her / hat herbekommen) : kerc'hat, pourchas, pourveziñ, diskochañ, difoupañ ; wo soll ich die Ausweise herbekommen ? ha penaos e rafen 'ta evit kerc'hat ar paperioù-anv-se ?

herbemühen V.k.e. (bemühte her / hat herbemüht) : pediñ da zont, goulen [digant u.b.] dont.

V.em. : **sich herbemühen** (bemühte sich her / hat sich (ak.) herbemüht) : teurvezout dont, prizañ dont, damantiñ da zont.

Herberge b. (-,n) : herberc'h g., ostaleri b., tavarn b. ; die Herberge verlassen, didavarniñ.

herbergen V.k.e. (hat geherbergt) : herberch'iañ, lojañ, reiñ bod da, reiñ lojeiz da., reiñ loj da, reiñ bodenn da, reiñ flojenn da.

Herbergseltern ls. : merourien an herberc'h yaouankiz ls.

Herbergsvater g. (-s,-väter) : merour an herberc'h yaouankiz g.

Herbergsmutter b. (-,-mütter) : merourez an herberc'h yaouankiz b.

herbestellen V.k.e. (bestellte her / hat herbestellt) : gervel, kemenn da zont.

herbeten V.k.e. (hat hergebetet) : dibunañ, aradennañ, restañ.

Herbeit b. (-) : puted b., puter g., krizder g., ruster g., rusted b., rustoni b., garventez b., garvder g., garvded b., egroni b., tagusadur g., trenkennegezh b., trenkter g., trenkted b., suroni b.

herbitten V.k.e. (bat her / hat hergebeten) : pediñ da zont.

Herbivore g. (-n,-n) : [loen.] struzhezad g. [lester struzhezaded], struzhdebrer g., geotezad g. [lester geotezaded], geotdebrer g., debrer geot g., debrer glasvez g.

Herbizid n. (-s,-e) : [labour-douar] dilouzaouer g. ; Entfernung des Kartoffelkrautes mit Herbiziden (mit einem Abbrennmittel), digorzerezh kimiek gant un digorzer g., digorzañ kimiek gant un digorzer g.

herblich ag. : [gwin] trenkik, goudrenk, kildrenk, tagus, kriz, put, rust.

herbringen V.k.e. (brachte her / hat hergebracht): degas, dezougen ; bring her ! amañ ! ; bringen Sie ihn mal her ! degasit anezhañ da'm c'havout !

Herbigkeit b. (-) : puted b., puter g., krizder g., ruster g., rusted b., rustoni b., garventez b., garvder g., garvded b., egroni b., tagusadur g., trenkennegezh b., trenkter g., trenkted b., suroni b.

Herbst g. (-es,-e) : 1. diskar-amzer g., skub-delioù g., lost an hañv g., dilost-hañv g., dibenn-eost g., dibenn-hañv g., dilost eus ar bloaz g., diskar delioù g., diskar ar bloaz g., diskar an hañv g., ar mizioù du ls., rageost g., dianeost g., diwezh-amzer g., kozhamzer b., marv-amzer g., razarc'h g., here g., gwengolo g. ; der Spätherbst, diwezh an diskar-amzer g., dibenn an diskar-amzer g., an diskar-amzer o tennañ d'e fin g. ; im Herbst, d'an diskar-amzer, en diskar-amzer ; im Herbst werfen die Bäume ihre Blätter ab, d'an diskar-amzer e kouezh delioù ar gwez, d'an diskar-amzer e tiwisk ar gwez, d'an diskar-amzer e tizeli (e tizeil) ar gwez ; es wird Herbst,

krog eo an diskar-amzer, komañset eo an diskar-amzer, emañ beg an diskar-amzer o tont, santet e vez diouzh an diskar-amzer, gouenn diskar-amzer a zo ganti, liv an diskar-amzer a zo war an amzer, emañ an diskar-amzer o tigeriñ, en em gavet eo an diskar-amzer, degouezhet eo an diskar-amzer, erru eo an diskar-amzer ; man sieht den Bäumen an, dass der Herbst begonnen hat, gwelet e vez liv an diskar-amzer war ar gwez, gwelet e vez war ar gwez ez eo erru an diskar-amzer ; im Sommer regnet es nicht so viel wie im Herbst, ne ra ket kement a c'hlav en hañv hag en diskar-amzer ; 2. [barzh.] der Herbst des Lebens, abardaez ar vuhez g. ; im Herbst seines Lebens, war abardaez e vuhez, diouzh abardaez e vuhez, war an diwezhad, war an diwezhadoù, diouzh an diwezhadoù, e dibenn e vuhez, e termen e vuhez.

Herbstäquinoktium n. (-s,-äquinoktien) : kedeñ an dilost-hañv b., kedeñ diskar-amzer b., kedeñ-Wengolo b.

Herbstaster b. (-,n) / **Herbstchrysanthème** b. (-,n) : [louza.] fleur kala-goañv str., fleur gouel an Hollsent str., bleunienn-an-Hollsent b. [lester bleunioù-an-Hollsent], bleunienn-kala-goany b. [lester bleunioù-kala-goany], boked kala-goañv g.

Herbst-Drehwurz b. (-,en) : [louza.] kegelig-ar-Werc'hez b.

herbststein / **herbststen**¹ V.dibers. (hat geherbstelt / hat geherbstet) : es herbste(l)t, emañ beg an diskar-amzer o tont, gouenn diskar-amzer a zo ganti, liv an diskar-amzer a zo war an amzer, santet e vez diouzh an diskar-amzer, aet eo an amzer e diskar-amzer, emañ an diskar-amzer o tigeriñ.

herbststen² V.k.e. (hat geherbstet) : [labour-douar] eostiñ, dastum, kutuilh, serriñ, mendemiñ.

Herbststen³ n. (-s) : [labour-douar] mendem b., gwiniadeg b.

Herbstfarben ls. : livioù an diskar-amzer ls.

Herbstferien ls. : vakañsoù an diskar-amzer ls. ; in den Herbstferien regnet es oft, techet eo vakañsoù an diskar-amzer da c'hlav.

Herbstgleiche b. (-,n) : kedeñ an dilost-hañv b., kedeñ diskar-amzer b., kedeñ-Wengolo b.

Herbstkollektion b. (-,en) : [dilhad.] gizioù an diskar-amzer ls., giziaoueg an diskar-amzer b.

Herbstlaub n. (-s) : delioù sec'h ls., delioù an diskar-amzer ls.

Herbstlese b. (-,n) : [labour-douar] mendem b., gwiniadeg b.

herbstlich ag. : ... an diskar-amzer, eus an diskar-amzer.

Herbstling g. (-s,-e) : 1. [frouezh] frouezh darev en diskar-amzer str. ; 2. [kabell-touseg] laezhog g. ; 3. [loen.] loen ganet e-pad an diskar-amzer g., loen ganet en dilost eus ar bloaz g.

Herbstmode b. (-) : [dilhad.] gizioù an diskar-amzer ls., giziaoueg an diskar-amzer b.

Herbstmonat g. (-s,-e) : miz eus dilost ar bloaz g.

Herbstmond g. (-s) : loar charretez b.

Herbststrose b. (-,n) : [louza.] roz-malv str., rozenn-valv b.

Herbstsaat b. (-) : [labour-douar] here g., haderez en diskar-amzer g., ar c'halo-goañv g.

Herbstsaft g. (-s) : [louza.] sev a-ziskenn g.

Herbstsonne b. (-) : heolig an diskar-amzer g.

Herbst-Tagundnachtgleiche b. (-,n) : kedeñ an dilost-hañv b., kedeñ diskar-amzer b., kedeñ-Wengolo b.

Herbsttrompete b. (-,n) : [louza.] trompilih an Ankoù b.

Herbst-Wendelähre b. (-,n) : [louza.] kegelig-ar-Werc'hez b.

Herbstzeit b. (-,en) : diskar-amzer g., skub-delioù g., lost an hañv g., dilost-hañv g., dibenn-eost g., dibenn-hañv g., dilost eus ar bloaz g., diskar ar bloaz g., diskar an hañv g., ar mizioù du ls., rageost g., dianeost g.

Herbstzeitlose b. (-,-n) : [louza.] digounnar g., efloud g., karkailh str.

Herd g. (-s,-e) : 1. forn b. [liester fornioù, ferniel, fernier], fornigell b., fornell b., fornez b., fornez kegin b., fornez keginañ b., keginerez b.; *elektrischer Herd*, keginerez tredan b., fornigell dredan b.; *den Herd heizen, den Herd aufheizen*, goriñ ar forn, gwiriñ ar forn, tommañ ar forn; 2. oaled b., penn uhelañ an ti g., toull an tan g.; *am häuslichen Herd*, e korn an oaled, e korn ar c'hogn, en e di, e penn uhelañ an ti; *Feuer im Herd anzünden*, ober tan en oaled, ober tan war an oaled, ober un oaledad tan; *das Essen auf dem Herd haben*, bezañ oc'h ober boued en oaled, bezañ oc'h ober boued war an oaled; 3. [dre skeud.] poent-kreiz g., lec'h kreiz g., fornell b., gorregreizenn b.; *der Herd der Krankheit*, poent-kreiz ar c'hléñved g., annon ar c'hléñved g.; *der Herd des Erdbebens*, gorregreizenn ar c'hren-douar b., poent-kreiz ar c'hren-douar g.; 4. [dre skeud.] tiegezh g., mog g., oaledad b.; *einen eigenen Herd gründen*, kemer un hanter diegezh, diazezan un tiegezh, sevel tiegezh; 5. [kr-l] *eigener Herd ist Goldes wert*, eürus an hini en deus ti rak er-maez ne c'hall ket disglaiviñ, moged tomm a zo gwelloc'h eget avel yen, gwelloc'h eo moged forn evit avel skorn, gwelloc'h un ti mat eget kalz a barkoù.

Herdboden g. (-s,-böden) : leur ar forn b.

Herdbuch n. (-s,-bücher) : [labour-douar] herd-book g., marilh ac'hadur ar chatal g., marilh lignez ar chatal g.

Herde b. (-,-n) : 1. tropell g., tropellad g., bagad g., rumm g., rummad g., gre b., gread b., pare b., torkad g., bandenn b., bandennad b.; *das Schafferde*, tropell deñved g., tropellad deñved g., bagad deñved g., bandenn zeñved b., bandennad zeñved b.; *eine Kuhherde*, un tropell saout g., un tropellad saout g., ur bagad saout g., ur rumm saout g., ur vandennad saout b.; *Kuhherde auf der Weide*, parkad saout g.; *die Viehherde wächst*, paotañ a ra ar chatal; *das fetteste Schwein der Herde*, magetañ pemoc'h an tropell g.; 2. [dre skeud.] *der Herde folgen, mit der Herde laufen*, c'hwezhañ e tu an avel, c'hwezhañ gant an avel, mont gant red an dour, bezañ ur spered heul-heul a zen, bezañ ur Yann ar Peul hag a ya da-heul, bezañ ur spered sentidik a zen; 3. [relij.] *die Herde Gottes*, deñved Doue ls.

Herdenmensch g. (-en,-en) : 1. den evel ar re all g., den eus an ordinalou g.; 2. den deñvedek e emzalc'h g., Fañch ar peul hag a ya atav da-heul g., spered heul-heul a zen g., spered sentidik a zen g., kensemtour g., kemplegor g.

Herdentier n. (-s,-e) : [loen.] loen bagadus g., loen stolladus g., loen stollidik g.

Herdentrieb g. (-s) : bondoug bagadus g., bagadusted b., bagaduster g., stolladuster g., stollidigezh b., anien vagadus b., anien stolladus b.

Herdenverhalten n. (-s) : emzalc'h deñvedek g., realezh vagadiñ b., emzalc'h stollidik g., stollidigezh b., emzalc'h bagadus g.

Herdenwanderung b. (-,-en) : treuzpeuriadur g., treuzpeuriñ g.

herdenweise Adv. : a-strolladoù, a-vandennou, a-vagadoù.

Herdfeuerglocke b. (-,-n) : fornigell b.; *die glühenden Kohlen mit der Herdfeuerglocke zudecken*, kafunañ ar regez gant ar fornigell.

Herdfeuermulde b. (-,-n) : fornigell b.

Herdgeld n. (-s) : [istor] fumaj g., mogaj g., mog g.

Herdguss g. (-es,-gässe) : [tekn.] offener *Herdguss*, teuziñ metal a-zispak g., teuzerezh metal a-zispak g., teuzidigezh vetal a-zispak b.

Herdhaken g. (-s,-) : [tekn.] 1. drezenn b., bazu-drezenn b.; 2. perchenn-form b., fichell-dan b., pifon g., keniler g.

Herdplatte b. (-,-n) : plakenn geginañ b., plakenn boazhañ b., plakenn bobañ b.

Herdschaufel b. (-,-n) : [tekn.] pal-dan b.

Herdstange b. (-,-n) : [tekn.] perchenn-forn b., fichell-dan b., pifon g., keniler g.

Herdsteuer b. (-,-n) : [istor] fumaj g., mogaj g., mog g.

hereditär ag. : ... hêrezh, diwar hêrezh, dre hêrezh, a-hêrezh.

Heredität b. (-) : 1. [bev] hêrelezh b.; 2. [gwir] hêrerezh g.

herein Adverb ha rakverb rannadus a verk un ebarzhadenn hag an tostaat e-keñver an hini a gomz : tre, e-barzh; *herein!* deus tre ! deuit tre ! ; *nur herein!* deus tre 'ta ! deuit tre 'ta ! ; *immer herein*, meine Herrschaften, deuit tre, itronezed hag aotrounez ! ; *zum Fenster herein*, dre doull ar prenestr, dre ar prenestr; [lu] *den Bauch herein!* moustrit war ho kofoù !

hereinbegeben V.em. : **sich hereinbegeben** (begibt sich herein / begab sich herein / hat sich (ak.) hereinbegeben) : dont e-barzh, dont tre, antreal, antren.

hereinbekommen V.k.e. (bekam herein / hat hereinbekommen) : 1. dont a-benn da zegas e-barzh; [labour-douar] *wir haben das Heu noch trocken hereinbekommen*, gallet hon eus bet kerc'hat (degas) ar foenn d'ar gér pa oa sec'h c'hoazh; 2. [kenw.] *Waren hereinbekommen*, degemer (reseyv) marc'hadourezh.

hereinbemühen V.em. : **sich hereinbemühen** (bemühte sich herein / hat sich (ak.) hereinbemüht) : teurvezout dont tre, prizañ dont tre, damantiñ da zont tre.

hereinbitten V.k.e. (bat herein / hat hereingebeten) : pediñ da zont tre.

hereinbrechen V.gw. (bricht herein / brach herein / ist herein gebrochen) : 1. diruilhañ, kouezhañ a-daol, antren dre freuz, delammat, degouezhout trumm, degouezhout evel ar bleiz, erruout a-zelac'h, erruout a-zelazh, erruout dic'hortoz-kaer, erruout a-greiz-peb-kreiz, erruout evel un tarzh kurun, plavañ; *schweres Unheil brach über ihn herein*, ur gwalleur bras a gouezhas (a zegouezhas, a blavas) warnañ, kouezhañ a reas en drouklamm; *schweres Unheil brach über das Land herein*, ur vogenn a gouezhas (a blavas) war ar vro, ur vogenn a rezuias ar vro, rezuiòù fall a zelammas war ar vro; *der Krieg und die Pest brachen über Europa herein*, ar brezel hag ar vosenn a blavas (a zirollas) war Europa; *der Krieg brach wie ein Sturm über Europa herein*, c'hwezhañ a reas dre Europa avel foll ar brezel, ar stag bras a zirollas war Europa, korventenn skrijus ar brezel a zirollas war Europa; *mit dem Krieg brach Hungersnot über das Land herein*, ar brezel a savas diwarnañ ur gernez vras; 2. [dre skeud.] dont; *der Abend bricht herein*, abardaeziñ a ra, emañ an abardaez o tont; *die Nacht bricht herein*, nosaat a ra, nozïñ a ra, nozikat a ra, rouznozïñ a ra, emañ an abardaez o louediñ, yaouank eo an noz, emañ an noz o serriñ, serrnozïñ a ra, emañ an noz o tigériñ, serriñ a ra an noz, klozañ a ra an noz, emañ an noz o tont, nozik eo, emañ kozh an deiz, erru eo pell an deiz, izelaat a ra an deiz, mont a ra an deiz, nosaat a ra, erru eo an noz, en em gavet eo an noz, degouezhet eo an noz, erru eo noz anezhi, erru eo tost da noz; *die Nacht ist herein gebrochen*, serret eo an noz; *bei hereinbrechender Nacht*, da zigor-noz, da rouz-noz, e

toullig an noz, da beuznoz, etre doubl-deiz ha doubl-noz, e-tro an noz digor, war-dro serr-noz, da serr-noz, d'ar serr-noz, da vare serr-noz, e-ser an noz, diouzh an noz, diouzh noz, da vare noz, d'an noz, edan an noz, dindan an noz, etre deiz ha noz, da vare ar rouedoù, d'an abardaez-noz.

Hereinbrechen n. (-s) : 1. degouezhenn drumm b., disac'hedadur g., freuzadur g.; 2. [dre skeud.] *Hereinbrechen der Nacht*, deroù-noz g., digor-noz g., rouz-noz g., rouz an noz g., toullig an noz g., peuznoz b., nozig b., serr-noz g., serr-deiz g., barvenn-noz b., bannwel-noz g., mare ar rouedoù g., abardaez-noz g., pardaez-noz g., goubanner-noz g., gousper g., lammig-an-noz g., yaouankiz an noz b., doubl-noz g., kuzh an deiz g.

hereinbringen V.k.e. (brachte herein / hat hereingebracht) : 1. degas e-barzh, dezougen e-barzh, kerc'hat ; 2. verlorene Zeit wieder hereinbringen, adtapout an abuzoù amzer (an amzer gollet, an dale).

hereindrängen V.k.e. (hat hereingedrängt) : degas e-barzh dre nerzh, bountañ e-barzh, choukañ.

V.em. : **sich hereindrängen** (hat sich (ak.) hereingedrängt) : dont tre dre nerzh, antren dre freuz, bountañ evit dont tre, ilinata evit dont tre, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit dont tre, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont tre, toullañ e hent evit dont tre, digeriñ e hent dre an engroez evit dont tre, mont bount-divount dre-douez an dud evit dont tre, mont bount-divount dre-vesk an dud evit dont tre, en em silañ dre-douez an dud evit dont tre, en em silañ dre-vesk an dud evit dont tre.

hereindürfen V.gw. (darf herein / durfte herein / hat hereingedurft) : kaout aotre da zont tre, kaout gwir da antren. **hereinfahren** V.k.e. (fährt herein / fuhr herein / hat hereingefahren) : degas e-barzh [gant ur c'harr].

V.gw. (fährt herein / fuhr herein / ist hereingefahren) : dont e-barzh, antren, dont tre, antreal [gant ur c'harr-tan].

Hereinfall g. (-s,-fälle) : droukverzh g., c'hwitadenn b., afochadenn g., tro wenn b., tro c'houlo b., taol gwenn g., c'hwitadeg b., kac'hadenn b., distokadenn b., afer fall b., taol fall g., tro fall b., flagas g., strilh g., distrilh g.; das war für ihn ein großer Hereinfall, hennezh a oa bet riñset e dreid dezhāñ en taol-se, toazet brav e oa bet en taol-se, ur friad lous en doa tapet en taol-se, kaotet ha peget e oa bet prop ha brav en taol-se, bratellet (stranet, straniget, devet) e oa bet prop ha kempen en taol-se, tapet genaouek e oa bet en taol-se, un distro lous en deus bet tapet en taol-se, louzet (kabestret) e oa bet en taol-se, kac'hét en doa e jav outañ, chomet e oa

bet e fri war an draf (war ar gloued) en taol-se, tapet sellet e oa bet en taol-se, chomet e oa e fri hebiou en taol-se, kouezhet e oa war e fri en taol-se, lakaet en doa e zorn en e zisheol (en e c'houloù) en taol-se.

hereinfallen V.gw. (fällt herein / fiel herein / ist hereingefallen) : 1. kouezhañ e-barzh dre doull ar prenest, kouezhañ e-barzh an ti ; 2. erruout dic'hortoz-kaer, erruout a-greiz-peb-kreiz, erruout evel un tarzh kurun, kouezhañ diwar al loar da vare kreisteiz, degouezhout evel ul laer, dont evel ul laer, erruout a-zelac'h, erruout a-zelazh ; 3. lakaat e bav er griped, skeiñ e-barzh al las, skeiñ el las, kouezhañ el las, bezañ nezet brav, bezañ tap, bezañ tapet brav, bezañ tapet lous, bezañ paket sellet, bezañ tapet genaouek, bezañ gwalldacet, bezañ toazet brav, bezañ riñset an treid d'an-unan (e dreid dezhāñ, he zreid dezh i h.a.), bezañ bratellet, bezañ devet, bezañ stranet, bezañ straniget prop ha brav,

bezañ kabestret ha brav, bezañ louzet brav ha kempenn, bezañ kaotet ha peget prop ha brav ; auf Versprechungen hereinfallen, krediñ e promesaou faos, bezañ touellet gant promesaou faos ; du bist reingefallen, aet out er sac'h, aet out er griped, skoet ec'h eus e-barzh, kredet ec'h eus, lakaet out bet er sac'h, tizhet out bet, tapet brav (tapet lous, paket sellet, toazet, dastumet, kabestret, louzet, c'hoariet) out bet, kouezhet out bet el las (en toull), kouezhet eo bet da fri war ar gloued, riñset eo bet da dreid dit ; ich bin ganz schön reingefallen, sell amañ un dapadenn din !

hereinfliegen V.gw. (flog herein / ist hereingeflogen) : dont tre diwar nij, nijal tre.

hereinführen V.k.e. (hat hereingeführt) : degas e-barzh.

hereingehen V.gw. (ging herein / ist hereingegangen) : 1. dont e-barzh, antren, dont tre, antreal ; 2. [dre skeud.] das geht noch herein, plas a-walc'h a zo c'hoazh evit an dra-se.

hereingucken V.gw. (hat hereingeguckt) : sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hereinhauen (haute herein / hieb herein / hat hereingehauen) : sinkañ gant taolioù.

V.em. : P. **sich hereinhauen** (haute sich herein / hieb sich herein // hat sich (dat.) hereingehauen) : sich (dat.) ordenlich einen reinhauen, tapout un tontonad (un dargreizad, ur revriad, ur c'horfad, ur sac'had, un toullad, ur pifad, ur foñsad, ur jiletennad, ur chupennad, un tognad, un troñsad, ur senkennad, ur garg), distagañ ur rouladenn, tennañ ur rouladenn, ober ur rouladenn, lakaat un talad, pakañ unan, distagañ (ober, kargañ, sammañ, tapout) ur c'hofad, ober ur picherad, tapout ur picherad, korfata, klukañ, lapañ, lipat, lonkañ, ober bos, ober un tortad, tapout un tortad, ober (lakaat, distagañ) ur c'horfad, mezviñ, sistra, bezañ o tisammañ diwar ar c'herloù, puñsal ar pintoù, pintal, lakaat tenn war e vegel, ober pant.

hereinholen V.k.e. (hat hereingeholt) : 1. kerc'hat, degas ; 2. [kenw.] Aufträge hereinholen, kavout prenerien ; einen Auftrag reinholen, tapout ur marc'had.

hereinkommen V.gw. (kam herein / ist hereingekommen) : dont e-barzh, antren, dont tre, antreal ; kommen Sie herein ! deuit en ti ! deuit tre ! deuit e-barzh ! antreit en ti ! ; wie seid ihr reingekommen ? Alle Türen waren doch zugeschlossen ! penaos hoc'h eus gellet dont tre, ha bezañ alc'hwezet an holl zorioù ? ; auf der einen Seite hereinkommen und auf der anderen Seite hinausgehen, vorn hereinkommen und hinten wieder hinausgehen, dont tre dre un tu ha mont er-maez dre an tu all.

hereinkönnen V.gw. (kann herein / konnte herein / hat hereingekonnt) : gallout dont tre ; mach das Gatter zu, dass die Kühe nicht reinkönnen, serr ar gloued ouzh ar saout.

hereinkriegen V.k.e. (hat hereingekriegt) : dont a-benn da zegas e-barzh.

hereinlassen V.k.e. (lässt herein / ließ herein / hat hereingelassen) : leuskel da zont tre, reiñ digor [d'u.b.] ; lass sie nicht rein ! dalc'h anezho er-maez ! laosk anezho e-tal an nor ! harz anezho da zont en ti ! ; er hatte strengstens verboten, Leute hereinzulassen, difennet en doa krak lezel den ebet da zont tre ; er befahl, ihn hereinzulassen, gourc'hemenn a reas ma vije roet digor dezhāñ, reiñ a reas urzh evit ma vije roet digor dezhāñ ; hereinlassen werden, kaout digor ; mehr Sonnenlicht in ein Zimmer hereinlassen, divouchañ ur gambr ; die Möbelpacker mussten den Schrank durch das Fenster

hereinlassen, an diannezerien o doa ranket paseal an armel dre doull ar prenestre.

hereinlegen V.k.e. (hat hereingelegt) : **1.** lakaat e-barzh ; **2.** [dre skeud.] *jemanden hereinlegen*, kaotañ ha pegañ u.b., gludañ u.b., klaviañ u.b., pakañ u.b., tapout u.b., reiñ d'u.b. da grediñ e vez noz da greisteiz, kontañ poulc'hennoù d'u.b., kontañ poulc'had d'u.b., reiñ poulc'had da lonkañ d'u.b., reiñ d'u.b. da grediñ du e-lec'h gwenn, reiñ kelien (kañvaled) da blomañ d'u.b., lakaat da graziañ, reiñ kelien (kañvaled, poulc'hennoù, silioù, lostoù leue) da lonkañ d'u.b., paskañ lus d'u.b. pentañ lern d'u.b., finesiñ ouzh u.b., tennañ siclezonouù d'u.b., reiñ ludu e-lec'h butun d'u.b., deviñ (louzañ, dilouzañ, diharpañ, stranañ, stranigañ, skobardiñ, riñsañ, houperigañ, paltokiñ, bilhiñ, gludañ, bouchiñ, punañ, tizhout, flemmañ, toazañ, bratellat, c'hwennat, nezañ, kabestrañ, gennañ, gwaskañ, dastum, gwaldapout, diharpañ, divleupañ, touzañ, laouriñ, laourenniñ, donobiñ) u.b., c'hwennat u.b., bountañ ar chenn en u.b., louarniñ u.b., kouilhonniñ u.b., gwerzhan duad d'u.b., reiñ treujou e-lec'h bleñchoù d'an hini a zo bras e c'henouù, tremen lost al leue dre c'henouù u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., fritañ naered e-lec'h silioù d'u.b., c'hoari un dapadenn d'u.b., c'hoari an dall d'u.b., ober an dall d'u.b., touzañ e c'henouù d'u.b., strobinañ u.b., ober ur brav a dap d'u.b. ; *man hat ihn gründlich hereingelegt*, nezet brav e oa bet, tapet brav (tapet lous, paket sellet, tapet genaouek, toazet brav) e oa bet, riñset e oa bet e dreid dezhañ, bratelle (stranet, straniget, devet) e oa bet prop ha brav, kabestret e oa bet ha brav, louzet e oa bet brav ha kempenn, kaotet ha peget e oa bet prop ha brav, ur brav a dap a voe graet dezhañ ; *sie werden begreifen, dass man sie reingelegt hat*, kompreñ a raint ez eus graet ganto ; *ich habe ihn reingelegt*, touillet eo bet ganin ; *du willst mich wohl reinlegen*, bremañ e ez ennon botoù-koad ha tout, krakoù ee a gontez din ; *man hat mich reingelegt*, divleupet on bet, touillet on bet, donobet on bet ; *er hat uns ganz schön hereingelegt*, touillet brav omp bet gantañ, donobet brav omp bet gantañ ; *sich hereinlegen lassen*, kouezhañ e las u.b., kouezhañ el las, rouestlañ e dreid er roued a oa bet stignet evit e dizhout, skeiñ e-barzh al las, skeiñ er roued, en em antell (en em reustlañ) e rouedoù u.b. / kouezhañ e lasou u.b. (Gregor), kouezhañ e rouedoù u.b.

hereinlocken V.k.e. (hat hereingelockt) : dedennañ e-barzh, hoalañ da zont e-barzh, loavañ da zont e-barzh.

hereinmüssen V.gw. (muss herein / musste herein / hat hereingemusst) : rankout dont tre.

hereinnehmen V.k.e. (nimmt herein / nahm herein / hat hereingenommen) : ebarzhañ, degas e-barzh ; *jemanden als Mitinhaber hereinnehmen*, kenlodegañ u.b., keveleriñ gant u.b., keveliñ gant u.b.

hereinnötigen V.k.e. (hat hereingenötigt) : rediañ da zont tre.

hereinplatzen V.gw. (ist hereingeplatzt/kam hereingeplatzt) : erruout dic'hortoz-kaer, erruout a-greiz-peb-kreiz, kouezhañ diwar al loar da vare kreisteiz, degouezhout evel ul laer, dont evel ul laer, erruout a-zelac'h, erruout a-zelazh, erruout evel ar bleiz, degouezhout evel ar bleiz, erruout evel un tarzh kurun, ober gaol e ; *er platzt in die Küche herein*, dilammat a reas e-barzh ar gegin, hag hennezh gaol er gegin !

hereinreden V.gw. (hat hereingeredet) : [gwashaus] emellout, en em veskañ, lavaret e damm iveau.

hereinregnen V.dibers. (hat hereingeregnet) : [glav] kouezhañ e-barzh an ti.

hereinreichen V.gw. (hat hereingereicht) : tremen e-barzh, bezañ hir a-walch' evit dont e-barzh.

V.k.e. (hat hereingereicht) : lakaat da dremen e-barzh, tremen e-barzh.

hereinreiten V.gw. (ritt herein / ist hereingeritten) : dont tre war varc'h.

hereinrennen V.gw. (rannte herein / ist hereingerannt) : antren d'ar red, dilammat e-barzh.

hereinrücken V.gw. (ist hereingerückt) : [lu] aloubiñ ur vro, antren en ur vro.

hereinrufen V.k.e. (rief herein / hat hereingerufen) : gervel da zont e-barzh ; *ruf sie herein !* kri anezho en ti, hop dezho dont en ti !

hereinschaffen V.k.e. (hat hereingeschafft) : dezougen e-barzh ; *die Möbelpacker mussten den Schrank durch das Fenster herein schaffen*, an diannezerien o doa ranket paseal an armel dre doull ar prenestre.

hereinschauen V.gw. (hat hereingeschaut) : sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh ; *kurz herein schauen*, diskouez beg e fri.

hereinschießen V.gw. (schoss herein // hat hereingeschossen / ist hereingeschossen / kam hereingeschossen) : **1.** (hat) : tennañ e-barzh ; **2.** (ist/kam) : dilammat e-barzh, ober gaol e ; *er kam in die Küche herein geschossen*, dilammat a reas e-barzh ar gegin, hag hennezh gaol er gegin !

hereinschleichen V.gw. (schlich herein // ist hereingeschlichen / kam hereingeschlichen) : en em silañ e-barzh dre guzh, en em ruzañ, en em riklañ.

V.em. : **sich herein schleichen** (schlich sich herein / hat sich (ak.) hereingeschlichen) : en em silañ e-barzh dre guzh, en em riklañ, en em ruzañ.

hereinschneien V.dibers. (hat hereingeschneit) : es schneit zum Fenster herein, dre doull ar prenestre e kouezh an erc'h e-barzh an ti.

V.gw. (ist hereingeschneit / kam hereingeschneit) : [dre skeud.] P. *hereinschneien*, *hereingeschneit kommen*, erruout dic'hortoz-kaer, erruout a-greiz-peb-kreiz, kouezhañ diwar al loar da vare kreisteiz, erruout a-zelazh, erruout a-zelac'h, erruout evel un tarzh kurun, diflukañ war an trumm, degouezhout evel ul laer, dont evel ul laer.

hereinsehen V.gw. (sieht herein / sah herein / hat hereingesehen) : sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hereinspazieren V.gw. (spazierte herein // ist hereinspaziert / kam hereinspaziert) : **1.** dont tre ken dinuc'h ha tra, dont tre ken distrafuñ ha tra ; **2.** *hereinspaziert !* deuit en ti ! deuit tre ! antreit en ti !

hereinsticken V.k.e. (hat hereingesteckt) : sankañ, silañ e-barzh, lakaat da dremen e-barzh, lakaat e-barzh.

hereinstehlen V.em. : **sich herein stehlen** (stiehlt sich herein / stahl sich herein / hat sich (ak.) hereingestohlen) : en em silañ e-barzh dre guzh.

hereinstiegen V.gw. (stieg herein / ist hereingestiegen) : pignat e-barzh, krapat e-barzh.

hereinstellen V.k.e. (hat hereingestellt) : lakaat e-barzh.

hereinstoßen V.k.e. (stößt herein / stieß herein / hat hereingestoßen) : bountañ e-barzh, sankañ, choukañ.

hereinstrecken V.k.e. (hat hereingestreckt) : *den Kopf herein strecken*, diskouez beg e fri.

hereinströmen V.gw. (ist hereingeströmt) : en em oufiñ, diruilhal, en em vountañ e-barzh, en em boulzañ e-barzh, en em skeiñ a-dreuzouù e-barzh.

hereinstürmen V.gw. (ist hereingestürmt) : dilammat e-barzh, en em vountañ e-barzh, en em boulzañ e-barzh, en em skeiñ e-barzh, ober gaol e ; er kam in die Küche hereingestürmt, dilammat a reas e-barzh ar gegin, hag hennezgaoel er gegin !
hereinstürzen V.gw. (ist hereingestürzt) : 1. delammat e-barzh, ober gaol e ; er kam in die Küche hereingestürzt, dilammat a reas e-barzh ar gegin, hag hennezgaoel er gegin ! ; 2. kouezhañ e-barzh.

hereintragen V.k.e. (trägt herein / trug herein / hat hereingetragen) : dezougen e-barzh, degas e-barzh warzoug.

hereintreten V.gw. : (tritt herein / trat herein / ist hereingetreten) : dont e-barzh, antren, dont tre, antreal ; es ist doch anständiger, durch die Tür hereinzutreten als durchs Fenster zu steigen, dre an nor eo klokoch' mont e-barzh egét dre ar prenest.

hereinwagen V.em. : sich hereinwagen (hat sich (ak.) hereingewagt) : krediñ antreal ; sich nicht hereinwagen, na grediñ antreal, na fiziout dont tre.

hereinwinken V.k.e. (hat hereingewinkt) : ober sin d'u.b. da zont tre, ober sin d'u.b. da antreal.

hereinwollen V.gw. (will herein / wollte herein / hat hereingewollt) : kaout c'hoant da zont tre, bezañ c'hoant d'anunan da zont e-barzh, goulenn mont tre.

hereinziehen V.k.e. (zog herein / hat hereingezogen) : 1. sachañ e-barzh ; sie zog das Kind zur Tür herein, tennet he doa ar bugel e-barzh an ti ; 2. [dre skeud.] er wurde in die Affäre hereingezogen, graet e voe lodek en afer-se, bountet e voe e-barzh an afer, lakaet e voe da gaout perzh en aferse.

V.gw. (zogen herein / sind hereingezogen) : dont e-barzh, antren, dont tre, antreal.

hereinzoomen V.k.e. ha V.gw. (hat hereingezoomt) : zoumañ war-raok.

herfahren V.gw. (fährt her / fuhr her / ist hergefahren) : 1. dont [gant ur c'harr-tan] ; 2. [dre skeud.] sie fuhren über ihn her, a) pakañ (klevet, tapout, kavout) a reas e begement diganto, klevet a reas ur chapeled diganto, roet e voe e stal dezhañ, lavaret a rejont e begement dezhañ, klevet a reas e holl anvioù diganto, klevet a reas e anv mat, klevet a reas e seizh seurt ruz diganto, klevet a reas ar seizh mil diganto, klevet a reas e bater, bet en doa pater ha prezegenn da selaou, klevet a reas seizh gwirionez an diaoul diganto, tapet en doa pironed diganto, paket en doa pironoù diganto, kanañ a rejont e jeu dezhañ pizh ha kempenn, lavaret a rejont e jeu dezhañ, malañ a rejont gros dezhañ ; b) darc'haouiñ a rejont bazhadoù dezhañ, kannañ a rejont e gouez dezhañ a c'hoari gaer / kivijet e voe tonenn e benn a-feson ganto / koueziañ a rejont hetus e benn dezhañ (Gregor).

V.k.e. (fährt her / fuhr her / hat hergefahren) : degas [gant ur c'harr-tan] ; Holz herfahren, degas koad.

Herfahrt b. (-,en) : hent dont g., donedigezh b., beaj dont b. ; auf der Herfahrt, war an hent a gas du-mañ, dre ma oa o tont, pa oa o tont ; Hin- und Herfahrt, beaj mont-dont b., mont-dont g.

herfallen V.gw. (fällt her / fiel her / ist hergefallen) : über etwas (ak.) herfallen, delammat war udb, lammat war udb, frammañ war udb, sailhañ war (ouzh, gant) udb, stagañ gant

ldb, strimpiañ war udb, fardiñ war udb, kouezhañ war udb, plauiañ war udb, plavañ war udb, en em strinkañ war udb, en em stlepel war udb, mont herrek d'ldb, en em deuler war udb ; über jemanden herfallen, kouezhañ war chouk u.b., kouezhañ war kitern u.b., en em arastiñ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., lammat war boutonioù u.b., rual ouzh u.b., lammat gant u.b., krapat ouzh u.b., tagañ (arsailhañ) u.b., sailhañ war (ouzh, gant) u.b., frammañ (fardiñ, strimpiañ, plauiañ, plavañ) war u.b. ; die Feinde fielen über unsere Linien her, an enebourien a ziruilhas war hol linennou, an enebourien a frammes war hol linennou, an enebourien a fardas war hol linennou ; ein Flug Tauben war über das Korn hergefallen, ur goabrennud kudoned a oa plavet war an ed ; mit der ganzen Wucht seiner Verachtung über jemanden herfallen, teurel disprizañs war u.b.

herfinden V.k.e. (fand her / hat hergefunden) : kavout an hent evit dont ; wie habt ihr hier hergefunden ? dre belech' oc' tremenet evit dont amañ ?

herfließen V.gw. (floss her / ist hergeflossen) : 1. diruilhañ, deredek, dinaouiñ ; vom Gebirge herfließen, diruilhañ (deredek) eus ar meneziou ; 2. [dre skeud.] aus etwas herfließen, deverañ eus udb, dont digant (eus) udb / diskenn eus udb (Gregor).

herfür Adv. : [dispredet] herfür mit ihm ! diskouezit anezhañ ! degasit anezhañ ! ra vezo diskouezet !

Hergang g. (-s) : 1. hent dont g., donedigezh b. ; beim Hergang, dre ma oa o tont, pa oa o tont, war an hent a gas du-mañ ; 2. [dre astenn.] dibun g., kerzh g., argerzh g., argerhad g., heuliad g., oberdigezh b. ; den ganzen Hergang des Unfalls erzählen, kontañ dre ar munud penaos e oa bet c'hoarvezet ar gwallzarvoud, dezrevell ar gwallzarvoud a-dreuz hag a-hed (diouzh ar munud, a-hed hag a-dreuz, ent hir, ez hir), ober un danevell glok eus ar gwallzarvoud, ober un danevell gloz eus ar gwallzarvoud ; beschreiben Sie mir mal den Hergang, lavarit ho kont din diwar-benn an darvoud-se.

hergeben V.k.e. (gibt her / gab her / hat hergegeben) : reiñ, diskregiñ diouzh, dispegañ diouzh, diskrabaañ diouzh ; das musst du wieder hergeben, ret e vo dit daskoriñ (restaol, resteurol) an dra-se ; sein Letztes hergeben, a) reiñ kement a zo en e gerz ; b) ober bec'h bras, ober kement ha ma'z eo posopl d'an-unan ober, ober hervez e bosopl, ober hervez e c'halloud / lakaat e holl studi hag e holl nerzh (Gregor), plantañ e holl nerzh d'ober udb, ober (c'hoari) an diaoul hag e bevar, ober e seizh posopl (e seizh gwellañ, e c'halloud, e bosopl, e wellañ, e wir wellañ, diouzh e wellañ, diouzh e wellañ-holl, eus e wellañ, gwellañ ma c'haller, gwellikañ ma c'haller, herrañ ma c'haller, her da ma c'haller, kement ha ma c'haller), ober e c'halloud, lakaat e holl spi, ober muiañ ma c'haller, ober ar muiañ ma c'haller, ober e holl bosopl, ober e walch', klask e walch' en em ziluziañ anezhi, bale war ar mor, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, lakaat holl e albac'henn d'ober udb, en em aketiñ e pep doare, dispakañ e ijin d'ober udb, lakaat e ijin hag e imor d'ober udb.

hergebracht ag. : hengounel, henc'hizel, a c'hiz kozh, boas, boaziek, kustum ; hergebrachte Sitte, henvoaz g., boazamant kozh g.

hergehen V.gw. (ging her / ist hergegangen) : dont, tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat ; geh einmal her ! deus amañ 'ta !

deus dre amañ 'ta ! deus war amañ 'ta ! deus war-gaout amañ 'ta !

V.dibers. (ging her / ist hergegangen) : 1. P. es ging über ihn her, dindan teod an dud edo, war teod an dud edo, chaok a oa bet diwar e benn, plaenaet e voe e borpant, ar gaoz a oa war e lerc'h, kontet e voe e zoareoù, graet e voe ur porpant nevez dezhañ, torret e voe keuneud war e gein, ne oa na chaok na stran a reas diouer diwar e benn, dantet ha flemmet e voe gant an dud (Gregor) ; [kr!] wenn's über jemanden hergehen soll, ist jedes Geschrei gut genug, an hini en deus c'hoant da grougañ e gazh a lavar eo fall da logota ; 2. mont, mont en-dro ; es ging munter her ! lañs (startijenn, begon) a oa gant an dud, strakal a rae an traou, mont a rae an dud da vat-kaer ganti, mont a rae an dud a-zevri-kaer ganti, mont a rae an dud a-zevri-kaer dezhi, mont a rae an dud parfet dezhi, gwall c'hoari a oa bet ; es ist hart hergegangen, start eo bet al lasenn, tomm (tenn, rust) e voe an abadenn ; so geht es in der Welt her, 'mod-se 'mañ - evel-se emañ kont - e-giz-se emañ an traou evel-se emañ ar bed (Gregor) - evel-se emañ ar bed, a-dreuz hag a-hed ; es geht knapp bei ihm her, ken just ha fri ar c'hazh e vez an traou gantañ, n'eo ket druz ar geusteurenn gantañ, treutik-eston e vez ar geusterenn gantañ, kegin dreut a vez en e di, tinell dreut a vez gantañ, tinell baour a vez gantañ, koraiz a vez bemdez gantañ, skañv eo ar c'hog en e di ha yen an oaled, du-hont e vez graet moan wadegenn, du-hont e vez graet gwadegenn voan da goan, n'eo ket druz an traou gantañ, n'eo ket druz ar peuriñ gantañ, n'eo ket hir ar peuriñ gantañ, berr eo ar peuriñ gantañ, treut eo ar peuriñ gantañ, tanav eo ar peuriñ gantañ, uhel ha bazhet stank eo ar rastell en e di, du-hont eo treut ar c'hi, berr eo ar stal (an traou, ar c'hog) gantañ, hennezh eo tenn ar bed gantañ, emañ o c'hoari gant glac'harig, emañ o hersal mizer, hersal a ra e vizer, stlejañ a ra an diaoul dre e lost, emañ o ruzañ anezhi, n'emañ ket an aour gantañ war ar raden, hennezh a zo berr war e gezeg, berr eo en e skeuliad, hennezh a zo staget berr, gwall verr eo ar voujedenn gantañ, skort eo an arc'hant gantañ, just eo an arc'hant gantañ, gant Fañch ar Berr emañ, teusk eo an traou gantañ, berrek eo gantañ, bihan eo pep tra gantañ ; es geht scharf her, es geht heiß her, amañ 'vat e strak an traou, draskal a ra, bec'h a zo, trouz a zo, chao a zo amañ, amañ ez eus ur charre, amañ ez eus patati, amañ ez eus bekilh, kign ha frot a zo du-mañ, amañ ez eus chabous, gwall c'hoari a zo amañ, amañ ez eus jeu, amañ ez eus buheziou, tommañ a ra an traou ; 3. er geht hinter ihm her, e heuliañ a ra, heuliañ a ra an anezhañ, mont a ra a-dreñv dezhañ, mont a ra en e dreñv, kerzhet a ra war e lerc'h, mont a ra d'e boursu, mont a ra d'e heul (Gregor) ; er geht neben ihm her, mont a ra troad-ouzh-troad gantañ, bale a ra en e geñver, mont a ra keñver-ha-keñver (kostez-ha-kostez) gantañ (Gregor) ; er geht vor ihm her, kerzhet a ra arozoañ, kerzhet a ra en e raok, mont a ra a-raok dezhañ, mont a ra arozoañ, mont a ra en e raok, e ziaraogiñ a ra / diaraogiñ a ra anezhañ (Gregor) ; er geht hin und her, emañ o vont-dont, tremen ha distremen a ra, emañ mont-dont, emañ o valeata, emañ o troiata, emañ o c'hwileta, emañ o riboulat, emañ o tifretañ, emañ o firbouchal, emañ o tiskrapañ, emañ o fourgasïñ, emañ o punellat, emañ o lavigañ, emañ o trabotellat, emañ o trapikellat, emañ o trevelliñ, emañ o fistoulat.

hergehören V.gw. (gehörte her / hat hergehört) : bezañ en e lech'h reizh, dereout.

hergehörig ag. : dereat, kantrat, perzhек.

hergelaufen ag. : deuet eus n'ouzon ket pelec'h ; hergelaufener Bursche, foeter-hent g., ur pe-anv g., paotr hep ti nag aoz g., paotr hep ti na loj g., paotr hep bod nag aoz g., paotr hep mont ebet g., galouper g., un n'ouzon ket piv eus n'ouzon ket pelec'h g.

herhaben V.k.e. (hat her / hatte her / hat hergeholt) : wo hast du das her ? piv en deus lavaret an dra-se dit ? pelec'h ec'h eus klevet an dra-se ? eus pelec'h e teu an dra-se ? ; wo hast du denn diese unflätigen Lieder her ? e peseurt poullhanvouez out bet o pesketa sonioù ken hudur ?

herhalten V.k.e. (hält her / hielt her / hat hergehalten) : astenn ; halte den Teller her ! deus da asied din !

V.gw. (hält her / hielt her / hat hergehalten) : gouzañv, padout, diwaskañ, dougen ; er muss für alles herhalten, a bep seurt e vez lakaet da ober, kant implij a vez graet gantañ, kreñv eo e gein, ledan eo e chouk, mat eo e gein, mat eo da geinañ, kein mat en deus / brav e oar keinañ / brav e oar ober kein (Gregor) ; na, wofür die Migräne nicht alles herhalten muss, ar boan-benn e vez lakaet traou war he c'hont 'vat.

herholen V.k.e. (hat hergeholt) : 1. kerc'hat, mont da gerc'hat ; 2. [dre skeud.] weit hergeholt, troidillus, korvigellet, troidellek, diwar-goust un neudenn ; das ist weit hergeholt, mont a ra Yann pell diouzh ar gér da wriat, emaomp pell diouzh ar gér, arabat mont re bell gant an erv memes tra.

herhören V.gw. (hat hergehört) : selaou ; hört mal alle her ! selaouit ganin !

Hering g. (-s,-e) : 1. [loen.] a) [Clupea harengus] harink g., harinkenn b. ; ein grüner Hering, un harink fresk g. (Gregor) ; grüner Hering, harinked fresk ls. ; Matjeshering, Fetthering, harinked lart ls. ; ein geräucherter Hering, un harink sec'h, un harink mogedet g. (Gregor), un harink sol g. ; ein gesalzener Hering, un harink sall g. ; Heringe fangen, Heringe fischen, harinketa, pesketa harinked ; Heringe aufschichten, lakaat harinked gwisk-war-wisk ; Heringe ins Heringfass legen, baraodiñ harinked ; Heringe räuchern, solañ harinked ; das Räuchern von Heringen, ar solañ g. ; b) [Clupea] klupeideg g. [liester klupeideged] ; 2. [tekn.] piked g., strapenn deltenn b., krog telenn g. ; 3. [dre skeud.] P. zusammengedrängt (zusammengepercht, eingeklemmt) wie die Heringe in der Büchse, ken start ha gliziged sall en ur varilh, chouket start, cheket start, peg-ha-peg, stok-ha-stok, genou ouzh genou, an eil e genou egile, yoc'het, gwasket, krog an eil en egile, sac'h-är-vac'h, mac'h-är-vac'h, a-vac'h, bodet start-ha-start, kouchet evel foenn er solier, gorjellet, ur re ouzh ar re all ; im Bus stehen die Leute dicht gedrängt wie die Heringe in der Büchse, gorjellet eo an dud leun ar c'harr-boutin, en em gouchañ a ra an dud er c'harr-boutin ; sie lagen (saßen, standen) wie die Heringe, chouket (peg-ha-peg, stok-ha-stok, genou ouzh genou, an eil e genou egile, krog an eil en egile, yoc'het, gwasket, ur re ouzh ar re all) e oant, sac'h-är-vac'h (mac'h-är-vac'h, a-vac'h, bodet start-ha-start) e oant, kouchet e oant evel foenn er solier, ken start e oant ha gliziged sall en ur varilh ; P. so ein Hering ! hennezh a zo treut ha sec'h evel un harink (Gregor), hennezh a zo treut evel ur gioc'h, treut eo evel ar marv, treut-marv eo, treut eo evel ur vazh-kloued, kras eo evel ur geuneudenn, hennezh n'eo ket tev ar gwenn en e revr, hennezh a zo treut-gioc'h, hennezh a zo treut evel ur brank, sec'h eo evel ur plankenn, aet eo e gof en e gein, treut-gagn eo, treut ha kastiz eo, evel ur relegoù eo, n'eus anezhañ nemet ar pevar askorn, n'eus nemet an askorn anezhañ, kastiz eo

evel un den prest da vovel, nend eus nemet ur sac'had eskern anezhañ, n'eus nemet ur spes anezhañ, disec'het eo evel ar foenn, disec'het eo evel ur spes, n'eus nemet ar c'hroc'hen war e eskern, n'eus mui nemet kroc'hen war e eskern, hennezh a zo sec'h evel un askorn, hennezh a zo treut-eskern (treut evel an Ankoù, treut evel un ankoù, treut evel un askell-groc'hen, evel ur vazh gwisket), n'eus nemet relegoù anezhañ hag ar c'hroc'hen d'o goleiñ, hennezh n'eus nemet ar relegoù anezhañ hag ar c'hroc'hen d'o goleiñ (un ankoù) krignet eo, aet eo treut evel ur geuneudenn (ur gioc'h, ur skoul), treut-keuneudenn eo, ar paourkaezh den a zo aet sec'h evel ur geuneudenn, dismantle eo evel ur spes, hennezh a zo ur skrili, un eonenn a zo anezhañ, n'eus mann outañ, n'eus netra outañ, hennezh a zo ur Jakez-Kroc'hen.

Heringsartige ag.k. ls. : [loen., Cupeiformes] kupeifurmēd ls.

Heringsbank b. (-,-bänke) : [loen.] gwazhiad harinked b., gwazhienn harinked b., gwazhiennad harinked b., taol harinked g., bank harinked g., bankad harinked g., kladod harinked g., moudenn harinked b.

Heringsboot n. (-s,-e) / **Heringsbüse** b. (-,-n) : [merdead.] bag harinketa b.

Heringsfang g. (-s,-fänge) : [merdead.] harinketaerezh g., harinketa g.

Heringsfänger g. (-s,-) : [merdead.] harinketaer g.

Heringsfangzeit b. (-) : [merdead.] harinketaerezh g., koulz an harinketa g., mare an harinketa g.

Heringsfass n. (-es,-fässer) : baraod harinked g., baraodad harinked g., laouer harinked sall b. ; *Heringe ins Heringfass legen*, barodiñ harinked.

Heringsfischer g. (-s,-) : [merdead.] harinketaer g.

Heringsfilet n. (-s,-s) : [kegin.] tanavenn harinked b., spilhenn harinked b., gwenn harinked g., gwennou harinked ls.

Heringsfischerei b. (-) : [merdead.] harinketaerezh g., harinketa g.

Heringsfrau b. (-,-en) : marc'hadourez harinked b., harinkerez b., [goapaus] mari-vorgan b.

Heringsgrund g. (-s,-gründe) : takad harinketa g., harinkeda g., live harinketa g., poull harinketa g.

Heringshai g. (-s,-e) : [loen.] soner g. [/ester sonered].

Heringskönig g. (-s,-e) : [loen.] yar-vor b. [/ester yer-mor], pesk Sant-Pêr g.

Heringskrämerin b. (-,-nen) : marc'hadourez harinked b., harinkerez b., [goapaus] mari-vorgan b.

Heringslake b. (-,-n) / **Heringslauge** b. (-,-n) : [kegin.] hili harinked g.

Heringsmilch b. (-) : [loen.] letez harinked str., laezhenn harinked b.

Heringsmöwe b. (-,-n) : [loen.] gouelan kein du g. [/ester gouelini kein du] ; *Heringsmöwe im Jugendkleid*, gouelan rous g.

Heringsnetz n. (-es,-e) : [merdead.] roued harinketa b.

Heringsräucherei b. (-,-en) : 1. [/labour] mogederezh harinked g., solañ g. ; 2. [stal] mogederezh harinked b., solerezh b.

Heringsräucherer g. (-s,-) : soler g.

Heringsrogen g. (-s,-) : [loen.] had harinked str., greun harinked str., stronk harinked g.

Heringssalat g. (-s) : [kegin.] saladenn harinked b.

Heringstonne b. (-,-n) : baraod harinked g., baraodad harinked g., laouer harinked sall b.

Heringstopf g. (-s) : [kegin.] kirinad harinked b.

Heringsweib n. (-,-er) : marc'hadourez harinked b., harinkerez b., [goapaus] mari-vorgan b.

Heringszeit b. (-) : harinketaerezh g., koulz an harinketa g., mare an harinketa g.

Heringszug g. (-s,-züge) : [loen.] gwazhiad harinked b., gwazhienn harinked b., gwazhiennad harinked b., taol harinked g., bank harinked g., bankad harinked g., kladod harinked g., moudenn harinked b.

herinnen Adv. : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] en diabarzh, e-barzh.

Heritabilität b. (-) : [genetik] hêrezhegezh b., hilegezh b.

herjagen V.k.e. (hat hergejagt) : poursuiñ, redek, redek war-lerc'h, argas, hemolc'h'iñ.

V.gw. (ist hergejagt) : *hinter einem Tier herjagen*, poursuiñ ul loen, redek ul loen, redek war-lerc'h ul loen, argas ul loen, hemolc'h'iñ ul loen.

herkommen V.gw. (kam her / ist hergekommen) : 1. tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat, dont ; *komm mal her !* deus amañ 'ta ! deus dre amañ 'ta ! deus war amañ 'ta ! deus war-gaut amañ 'ta ! ; *komm mal her, du sturer Kerl ! komm mal her, du Dickkopf !* ne deui ket amañ, penn koad ! ; 2. dont ; extra *herkommen*, en em zirenkañ ; *wo kommst du her ?* eus pelec'h e teuez ? a-beban (pe a lec'h, a-belec'h) e teuez ? a-ven e teuez ? ; *wo kommt der her ?* eus pelec'h emañ hennezh o tont ? ; 3. [dre heñvel.] deverañ eus, deverañ diouzh, dedarzañ eus, deredek eus, dont digant (eus, diwar), diskenn eus, evoriñ eus, sevel eus, sevel diwar ; *das kommt von etwas ganz anderem her*, un dra all a zo pennkaoz da gement-mañ ; *dieses Wort kommt aus dem Griechischen her*, deverañ a ra ar ger-se eus ar gresianeg, dedarzañ a ra ar ger-se eus ar gresianeg.

Herkommen n. (-s) : 1. donedigezh b. ; 2. orin g., hil g., poent-orin g., poent kentañ g., egin g., andon b., mammenn b. ; *er ist nicht vom besten Herkommen*, n'eo ket a lec'h gwall vat, n'eo ket bet savet a diegezh gwall vat ; *von bescheidenem Herkommen*, a lec'h izel, ganet a lec'h izel, savet a lec'h izel, a ouenn izel, dister e ouenn, bilen a ouenn, partabl a lignez, savet a dud izelek, a renk izel, izel e zere, izel e stuz ; 3. [dre astenn.] arver g., boaz g., boazamant g., kustum g., giz b. ; *nach altem Herkommen*, evel ma vez graet a-gozh, diouzh an henvoaz.

herkömmlich ag. : hengounel, henc'hizel, a c'hiz kozh, boas, kustum.

Herkules g. : 1. [mojenn.] Herkules g., Herakles g. ; 2. P. Harkul g., Yann e vazh-houarn a bemp kant lur g., akul g.

Herkulesarbeit b. (-,-en) : 1. [mojenn.] labour Herkules g. ; 2. [dre skeud.] labour ramzel g., labour ec'hon g., pezh mell labour g., embregadenn veur b.

herkulisch ag. : herkulean, ramzel, akul.

Herkunft b. (-, Herkünfte) : 1. orin g., hil g., poent-orin g., poent kentañ g., egin g., andon b., mammenn b., ac'hadur g. ; *dies wird uns Auskunft über seine Herkunft geben*, en doare-se en em lakaimp war an tres evit gouzout a belec'h eo ; *Wörter gleicher Herkunft*, gerioù a-ouenn ls., gerioù kenouenn ls., gerioù a hevelep orin ls. ; *etymologische Herkunft eines Wortes*, gerorin g., gerdarzh g. ; *Bäume gebietsfremder Herkunft*, gwez deuet a-vaez-bro str. ; 2. [dre heñvel.] von spanischer Herkunft, a hil spagnat, a orin spagnat, Spagnol a

orin, Spagnad a orin ; sie ist von niedriger Herkunft, ganet (savet) eo bet-hi a lec'h izel, ur plac'h savet a dud izelek eo honnezh, ur plac'h dister he gouenn eo honnezh, ur plac'h a ouenn izel (a ouenn vilen) eo, ur plac'h eus ar werin eo, honnezh a zo izelwad, honnezh a zo a wad izel, ganet eo a dud dister ; von hoher Herkunft, von hoher Abkunft, a lignez uhel, a lec'h uhel, a renk uhel, a ouenn vat, a wad uhel, uhelwad, uhelouenn, bet ganet (bet savet) a lec'h uhel, uhel e lignez, savet a ouenn uhel, uhel e ouenn, graet e voutou dezhañ a-raok e dreid ; von vornehmer Herkunft, a renk, a diegezh vat.

Herkunftsangabe b. (-,-n) / **Herkunftsbezeichnung** b. (-,-en) : merk an orin g., meneg an orin g., meneg orin g. ; geprüfte **Herkunftsbezeichnung**, kontrollierte

Herkunftsbezeichnung, anavad a orin gwiriet g.

Herkunftsland n. (-s,-länder) : bro orin b.

Herkunftsort g. (-s,-e) : lec'h orin g.

Herkunftssage b. (-,-n) : gwengel an orinoù g.

Herkunftszeichen n. (-s,-) : merk an orin g.

Herkunftsztifikat n. (-s,-e) : testeni a orin g.

herlaufen V.gw. (läuft her / lief her / ist hergelaufen / kam hergelaufen) : deredek, delammat, dec'haloupat, dont d'ar red.

herleiern V.k.e. (hat hergeleiert) : dijabliñ, dibunañ, distilhañ, salmiñ, bresañ, drailhañ, P. distripañ, dislonkañ, galoupat [galoupat ur bedenn].

herleiten V.k.e. (hat hergeleitet) : 1. degas, kas ; 2. tennañ, dezastum, dezren [pennrann dezre-] ; etwas von etwas herleiten, dezastum udb diouzh (diwar, eus) udb all, dezren udb diouzh (diwar, eus) udb all ; sich von etwas herleiten lassen, dont (diskenn, deverañ, dedarzhañ, dinaouiñ, bezañ, deredek) eus udb, deverañ diouzh udb, deredek diouzh udb, ober chadenn gant udb, dont diwar udb.

V.em. : **sich herleiten** (hat sich hergeleitet) : deverañ eus, dont digant / dont eus / diskenn eus (Gregor).

Herling g. (-,-e) : [louza.] rezin glas str., rezin glas-dour str.

Herlitze b. (-,-n) : [louza.] kerezenn-ouez b. [lester kerezenned-gouez].

hermachen V.em. : **sich hermachen** (hat sich (ak.) hergemacht) : sich über etwas (ak.) hermachen, lammat war udb, frammañ war udb, sailhañ war (ouzh, gant) udb, stagañ gant udb, mont e penn eus udb, strimpiñ war udb, fardiñ war udb., plaouiañ war udb, plavañ war udb, en em strinkañ war udb, mont herrek d'udb, en em stlepel war udb, en em deuler war udb ; sich über die Torten hermachen, en em stlepel war an tartez, skeiñ war an tartez, sachañ war an tartez.

Hermann g. : 1. Armant g. ; 2. [istor] Arminius g., Hermann g.

Hermännchen n. (-s,-) : [loen.] kaerell-vihan b., kaerenn-vihan b., Marc'harid koant b., koantig g., propig g., buan g.

Hermannsschlacht b. (-) : [istor] emgann Teutberg g., emgann an Teutoburger Wald g. [bloavez 9 eus hon amzervezh].

Hermaphrodit g. (-,-n) : 1. [loen.] loen hermafrodek g., baskarin g. ; 2. [louza.] plant hermafrodek str. ; 3. [tud] den hermafrodek g., den gourwregel g., den divreibz g., den hiron g., den yar ha kilhog war un dro g., den par-ha-parez g., den baskarin g., kog-ha-yar g., paotr-plac'h g.

hermaphrodisch ag. : hermafrodek, divrevek, baskarin.

Hermaphroditismus g. (-) : divrevegezh b., hermafrodegezh b.

Hermaphroditos g. : [mojenn.] Hermaphroditos g.

Herme b. (-,-n) : [Henamzer] herma b., kolonenn Hermes b. **Hermelin** n. (-s,-e) : [loen.] ermin g., erminig g. [lester erminiged], kaerell-wenn b., propig g., P. katell goant b. ; im Winter wird das Fell des Hermelins weiß, er goañv e teu an erminig da wiskañ ur vlevenn wenn ; das Hermelin im Sommerkleid, das Hermelin im Sommerfell, erminig an hañv g. ; das Hermelin im Winterkleid, das Hermelin im Winterfell, erminig ar goañv g.

Hermelin g. (-s,-e) 1. [feur] erminig g. [lester erminigoù], feur erminig b., foulinenn erminig b. ; mit Hermelinfell geschmückt, erminiget ; 2. [ardamezouriezh] erminig g. [lester erminigoù], mit dem Hermelin besetzt, erminiget.

hermelinbesetzt ag. : erminiget.

Hermelinfahne b. (-,-n) : banniel erminiget g.

Hermelinfell n. (-s,-e) : erminig g. [lester erminigoù], feur erminig b., foulinenn erminig b. ; mit Hermelinfell geschmückt, erminiget

Hermelinflagge b. (-,-n) : banniel erminiget g.

Hermelinmantel g. (-s,-mäntel) : mantell erminiget b.

Hermelinorden g. (-s) : urzh an erminig g.

Hermeneutik b. (-) : hermeneutik g., steraouriez b., diouvegouriez b., diouvegañ g.

Hermeneutiker g. (-s,-) : steraour g., diouveger g.

hermeneutisch ag. : hermeneutek, diouvegel.

Hermensäule b. (-,-n) : [Henamzer] herma b., kolonenn Hermes b.

Hermes g. : [mojenn.] Hermes g.

Hemesstab g. (-s) : 1. gwialenn-beoch b. ; 2. [mezeg.] naerwialenn b.

Hermetik b. (-) : 1. [ezoteregezh] hermezegouriez b. ; 2. [skridoù] amsklaerded b.

Hermetiker g. (-s,-) : [ezoteregezh] hermezegour g.

hermetisch ag. : 1. peurgloz, peurstanket ; hermetische Dichtheit, hermetische Undurchlässigkeit, peurglozed b. ; hermetisch abschließen, hermetisch verschließen, serriñ kloz ; in hermetisch abgeschlossenen Gefäß, e listri kloz ; hermetische Wachsschicht in einem Bienenkorb, klorenn b. ; 2. gourzhintedadus, digoprenadus, amsklaer ; 3. [ezoteregezh] hermezek ; hermetische Philosophie, prederoriezh hermezek b.

Hermetismus g. (-) : 1. [ezoteregezh] hermezegouriez b. ; 2. [skridoù] amsklaerded b.

Hermine b. : Armanda b.

hermitesch ag. / **hermitisch** : [mat.] hermitian ; hermitesch transponierte Matrix, oged kevyevet g.

hermüßen V.gw. (muss her / musste her / hat hergemusst) : 1. rankout dont ; 2. das muss wieder her, ret eo adkavout an dra-se.

hernach Adv. : goude, goudevezh, goude-se, a-c'houde, da c'houde, d'ar goude, war lerc'h se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, a-c'houdevezh, da boursu.

hernehmen V.k.e. (nimmt her / nahm her / hat hergenommen) : 1. kemer, tennañ ; 2. [dre skeud.] jemanden hernehmen, gwallaozañ u.b., droukkempenn u.b. (Gregor) ; 3. eine Frau hernehmen, troc'holiañ ur plac'h, tumpañ ur plac'h, gwintañ ur plac'h, ruilhal ur plac'h, reiñ lamm dous d'ur plac'h.

Herniation b. (-,-n) : [mezeg.] ogadur g.

Hernie b. (-,-n) : [mezeg.] ogad g., koeñvenn-vouzelou b., avelenn-gof b., avelenn b. / toullgof g. / tarzh-kof g. (Gregor), P. diskenn-bouzelou g. ; eingeklemmte Hernie, toullgof aet start g., avelenn skoulmet b., avelenn tagellet b. ;

Einklemmung einer Hernie, tagelladur un avelenn g., skoulmadur un avelenn g.; *eine Hernie einrichten*, lakaat un toullgof en e reizh; *an einer Hernie leidend*, fardellek, avelennek, tarzhet e gof dezhañ, tarzhkofek; *eine Hernie debridieren*, didagellañ un avelenn; *mit einer Hernie behaftet*, fardellek, avelennek, tarzhet e gof dezhañ, tarzhkofek, ogat; *mit einer Hernie behafteter Patient*, avelenneg g. [iester avelenneien].

hernieder Adv. : a-zivar laez, eus an nec'h (eus al laez) d'an traouñ / diouzh an nec'h / diwar laez / eus an nec'h d'an diaz / diouzh al laez / diouzh krec'h (Gregor).

Hernienbildung b. (-,en) : [mezeg.] ogadur g.

Herodes g. : [Bibl.] Herodez g.

Herodias b. : [Bibl.] Herodiaz b., Herodiadez b.

Herodot g. : [Henamzer] Herodotos g.

Heroe g. (-n,-n) : [mojenn.] haroz g., hanterzoue g., gouron g.

Heroenalter n. (-s,-) : [mojenn.] oadvezh an harozed g., oadvezh ar c'houroned g.

Heroenkult g. (-s) : [Henamzer] azeulerezh an harozed g., azeulerezh ar c'houroned g.

heroenhaft ag. : harozel, harozek, kadarn.

Heroin¹ n. (-s) : [kimiezh, dramm] heroin g.; *Heroin nehmen*, *Heroin spritzen*, *sich (dat.) Heroin spritzen*, *sich (dat.) Heroin drücken*, P. en em strujañ, en em zrammañ, en em bikañ, tapout heroin.

Heroin² b. (-,nen) : **1.** [mojenn.] harozez b., hanterzoueez b.; **2.** harozez b., kadarniadez b., gouronez b.

heroinabhängig ag. : sujet d'an heroin, heroingaezhiat.

Heroinabhängige(r) ag.k. g./b. : heroingaezhiad g. [iester heroingaezhiaied], heroingaezhiaied b.

Heroinabhängigkeit b. / **Heroinismus** g. (-) / **Heroinsucht** b. (-) : heroingaezhiaed b.

heroinsüchtig ag. : sujet d'an heroin, heroingaezhiat.

Heroinbüchtige(r) ag.k. g./b. : heroingaezhiad g. [iester heroingaezhiaied], heroingaezhiaied b.

heroisch ag. : harozel, harozek, harozus, kadarn, gouronek. Adv. : harozek.

heroisieren V.k.e. (hat heroisiert) : harozekaat.

Heroisierung b. (-) : harozekaat g., harozekadur g.

Heroismus g. (-) : kadarnded b., harozegezh b., harozelezh b., gouregezh b., gouronegezh b.

Herold g. (-s,-e) : **1.** [istor] harod g.; **2.** [istor] embanner g.; **3.** [dre astenn.] kampion g., alvokad g.

Heroldsbild n. (-s,-er) : [ardamezouriez] pezh g.; *über den ganzen Wappenschild hingezogenes Heroldsbild*, *über ein Stück im Wappenschild hingezogenes Heroldsbild*, pezh balirant g.; *Vermehrung der Heroldsbilder*, azlodennañ g.; *die Heroldsbilder vermehren*, azlodennañ.

Heroldsdichtung b. (-) : barzhoniezh ardamezel b.

Heroldsfürfigur b. (-,en) : [ardamezouriez] pezh g.; *[sellit ouzh Heroldsbild]*.

Heroldskunst b. (-) : ardamezerezh g.

Heroldsstab g. (-s,-stäbe) : **1.** gwialenn-beoc'h b. ; **2.** [mezeg.] naerwialenn b.

Heroldsstück n. (-s,-e) : [ardamezouriez] pezh g. [*sellit ouzh Heroldsbild*].

Heros g. (-, Heroen) : [mojenn.] haroz g., hanterzoue g., gouron g.

Herpes g. (-s, Herpetes) : [mezeg.] eror g.; *Herpes Zoster*, senkl g.

Herpesvirus n. (-,viren) : [mezeg.] viruz an eror g.

herpetisch ag. : [mezeg.] erorek, erorel.

Herpetologe g. (-n,-n) : [loen.] stlejvilour g.

Herpetologie b. (-) : [loen.] stlejvilouriez b.

herplappern V.K.e. (hat hergeplappert) : P. dijabliñ, dibunañ, distilhañ, salmiñ, bresañ, draillhañ, P. distripañ, dislonkañ, galoupaut [galoupaut ur bedenn].

Herr g. (-n,-en) : **1.** aotrou g.; *ein älterer Herr*, un aotrou kozhik a-walc'h g., un aotrou deuet war an oad g., un aotrou deuet un tamm mat a oad dezhañ g., un aotrou aet bras war an oad g.; *ein alter Herr*, ezel aenor ur chorfuniad studierien g.; *ein besserer Herr*, un den a-zoare g., un aotrou g.; *er wäre jetzt ein feiner Herr*, aotrou eo bremañ, a-hervez; *ein freundlicher Herr*, un den hegarat g., un den seven g.; *der junge Herr*, mab an ti g., mab an aotrou g.; *ein junger Herr*, un den yaouank g., ur paotr yaouank g.; *ein sauberer Herr*, [goapaus] ul labous treut g., ul lampon g., un ibil treut g., un aotrou g., ur gwall labous g., ur poñsin g., ul labous toc'hor g., ur c'hwil g., ur gwall ibil a baotr g., un akariod g., ur poñsin g.; *Herr Müller heißt er*, an aotrou Müller a reer anezhañ; *Herr Schneider*, an aotrou Schneider g., an Ao. Schneider g., [vokativ] Aotrou Schneider! ; *Herr Le Goff*, an aotrou Gov g.; *die Herren Müller und Schmidt*, an aotrounez Müller ha Schmidt ls., an Ao.Ao. Müller ha Schmidt ls.; [vokativ] *Herr Doktor*, Aotrou mezeg g.! ; *der Herr Doktor*, an aotrou mezeg g.; [vokativ] *Herr Direktor* ! aotrou rener! ; *der Herr Direktor*, an aotrou rener g.; [vokativ] *Herr Hauptmann*, Aotrou kabiten g.!, Aotrou letantan! ; *der Herr Hauptmann*, an aotrou kabiten g., an aotrou letantan g.; *der Herr Bürgermeister*, an aotrou maer g.; *der Herr Pfarrer*, an aotrou person g.; *Ihr Herr Vater*, an aotrou ho tad g.; [vokativ] *gnädigster Herr und König*, Aotrou roue g.! ; [vokativ] *Herr Ritter*, Aotrou marc'heg g.! ; [vokativ] *meine Damen und Herren*, Itronezed, Aotrounez! - Itronezed hag Aotrounez! ; *ist Herr Schneider zu Hause?* daoust hag-eñ emañ an aotrou Schneider er gér? ; *Herr Soundso, Herr Sowieso, der Herr Dingsbums, Herr Dingsda*, ar piv din-me g. - ar peanv-se g. - an n'onn piv - an n'onn peseurt g. - an n'ouzon piv g. - an n'ouzon piv eus n'ouzon pelec'h g. - an n'ouzon petra eus an n'ouzon pelec'h, dimezet d'an n'ouzon piv g. - ar piv din-me eus pelec'h din-me, dimezet da biv din-me g. - henn-ha-henn g. - hemañ-henn g. - an aotrou n'onn peseurt g. - an aotrou n'ouzon piv g. - an aotrou "n'eus-forzh-piv-eus-n'eus-forzh-pelec'h" - ur peanv bennak g. - ur peden bennak g.; *irgendein Herr Müller oder Meier*, ur peanv bennak g.; *der Herr ist nicht zu Hause*, n'emañ ket an aotrou er gér; *der Herr Bischof*, an aotrou 'n eskob g.; *die Herren Bischöfe*, an aotrounez eskibien ls.; *jeder Herr führt seine Dame zu Tisch*, pep servijer a gaso e zimezell d'he flas ouzh taol; [vokativ] *mein Herr!* Aotrou! ; [iizhiri] *sehr geehrte Herren!* Aotrounez ker! Aotrouien ger! **2.** penn bras g.; *er spielt den großen Herrn*, emañ oc'h ober e aotrou (e c'hroris, e vraz), emañ oc'h ober brasoni; *sie sind wie vornehme Herren angezogen*, lakaet int en (evel) aotrounez, gwisket (paket) int evel aotrouien; *er ist Herr über Leben und Tod*, mestr eo war hor buhez, emañ hor buhez etre e zaouarn hag en e drugarez; *Herr und Gebieter über ein Volk sein*, ober e renkou war ur bobl; [kr-l] *mit großen Herren ist nicht gut Kirschen essen*, mat al laezh dous, mat al laezh trenk, mat da bep den chom en e renk - n'eo ket brav kaout afer ouzh (mont da c'hoari gant) ar pennou bras - n'eo ket brav mont da

rannañ fav gant ar pennoù bras - n'eo ket brav kaout d'ober ouzh ar pennoù bras - n'eo ket brav en em luziañ gant ar pennoù bras.

3. mestr g. [liester mistri, mestrou], aotrou g., hini g. ; der Herr und seine Knechte, ar mestr hag e vevelien ; der Herr und seine Sklaven, ar mestr hag e sklaved ; der Hund begrüßt freudig seinen Herrn, ober a ra ar c'hi hast ouzh e vestr, ober a ra ar c'hi chalantz d'e vestr, ober a ra ar c'hi fistoulig d'e vestr, ober a ra ar c'hi lid d'e vestr, ober a ra ar c'hi cher d'e vestr, ober a ra ar c'hi ton d'e vestr, cherisañ a raar c'hi e vestr, ober a ra ar c'hi kalz a joa d'e vestr, diskouez a ra ar c'hi joa ouzh e vestr, joausaat a ra ar c'hi ouzh e vestr ; jemanden zum Herrn machen, lakaat u.b. da vestr ; sich (ak.) zum Herrn machen, en em lakaat da vestr, fontañ mestr, dont da vestr ; der Herr des Hauses, an ozhac'h-tieg g. [liester an ezhec'h-tieg], mestr an ti g., ar mestr-a-di g., an tieg g. [liester an dieien], an ozhac'h g. [liester an ezhec'h], ar penn-tiegezh g., P. an ostant g. [liester an ostanted] ; der Herr ist nicht zu Hause, n'emañ ket an aotrou er gér ; [vokativ] Herr auf Urnekloster, Aotrou Urnekloster ! Aotrou maner Urnekloster ! ; der geistliche Herr, an aotrou person g. ; sein eigener Herr sein, bezañ dizalc'h (war e gont e-unan, mestr en e di, ar gontell hag an dorzh gant an-unan, al letern hag ar gouloù gant an-unan), ober e stal e-unan, na gaout na urzh na difenn digant den, na vezañ dindan aotrouniezh den ebet ; über sich Herr sein, bezañ mestr d'e gorf (d'e imor), en em vestroniañ, kaout ar c'hreñv war an-unan (e greñv warnañ e-unan, ar c'hreñv warni hec'h-unan h.a.), moustrañ war lusk e galon, moustrañ war luskadoù e galon, chom mestr war e skiantou, reizhañ barradoù e galon, bezañ war e du ; er ist Herr der Lage, mestroniañ a ra mat pep tra, emañ pep tra en e zalc'h, kemeret en deus an tu kreñv, kemeret en deus e greñv war an darvoudou, tapet en deus e droad er par, bez emañ an tu kreñv gantañ ; einer Sache Herr werden, kemer ubd, lakaat ubd dindan e veli, lakaat ubd en e zalc'h, kemer an tu kreñv war ubd, kemer e greñv war ubd, souriñ àr ubd, dont a-benn da vestroniañ ubd, lakaat harz d'ubd, lakaat morsch d'ubd, troc'hañ ubd, mougañ ubd, troc'hañ a-raok ubd, mirout ouzh ubd a c'hounit tachenn, herzel ubd ; er kann seiner Trunksucht nicht Herr werden, hennezh a drec'h ar boeson warnañ, ne c'hell ket paouez da evañ, n'eo ket evit e dech, un ever tonket eo, n'eo ket evit chom hep mont d'ar gwin, n'eo ket evit dilezel ar werenn ; Herr seiner bösen Triebe werden, trec'hiñ e youloù fall, trec'hiñ e wallyouloù, faezhañ e waldechoù ; seinen Herrn finden, kaout e goulz, kavout maneg diouzh e zorn, kavout harp d'e gern, kavout avel a-benn, kavout e bar (e gen barrek, unan hag a zo gouest d'an-unan, unan gouest eus an-unan, unan barrek evit an-unan), kavout unan mestroch' d'ober eget an-unan, kavout unan mestroch' eget an-unan, kavout unan barrekoc'h eget an-unan ; ich diene keinen anderen Herrn als den König, ne servijan ken mestr nemet ar roue ; [kr-I] das Auge des Herrn macht das Pferd feist, lagad ar mestr a lard ar marc'h hag a laka ed barr an arc'h ; jeder ist Herr in seinem Hause, jeder ist Herr im eigenen Hause, pep ki a zo mestr en e di, pep ki a zo hardizh en e di, pep ki a harzh en e di ; man kann nicht zwei Herren dienen, den ebet ne c'hell servijañ daou vestr, den ned eo evit servijañ daou vestr ; aus allen Herren Ländern, eus pevar c'horn ar bed, eus kement bro a zo tout ; P. wie der Herr, so's Gescherr, ar mestr mat a ra mevel mat, mevel Youenn eo Jacouenn / Janed eo matezh Janed / Anna

hag he mestrez a ribot asambles / hevelep mestr, hevelep mevel (Gregor).

4. [relij.] der Herr, an Aotrou g. ; Gott der Herr, an Aotrou Doue g. ; der Herr der Schöpfung, an Aotrou Doue, krouer ar bed g. ; das Haus des Herrn, ti an Aotrou Doue g., an iliz b. ; der Tag des Herrn, devezh an Aotrou Doue g., ar Sul g. ; das Sakrament des Herrn, Sakramant an Aoter g., ar Sakramant benniget g., an eukaristiezh b. ; der Tisch des Herrn, an Daol Sakr b., an Daol Santel b., an Daol Fask b., taol ar Sakramant b. ; zum Tisch des Herrn gehen, tostaat ouzh an Daol Sakr (ouzh an Daol Santel, ouzh an Daol Fask, ouzh taol ar Sakramant) ; der Gesalbte des Herrn, olevad an Aotrou g. ; den Herrn preisen, den Herrn verherrlichen, den Herrn rühmen, ober meuleudi da Zoue, dougen meuleudi da Zoue, kanañ meuleudi an Aotrou Doue, meuliñ an Aotrou, meuliñ Doue, kanmeuliñ Doue ; die Wege des Herrn sind unergründlich, n'eus den evit anavezout hentoù Doue ; selig im Herrn sterben, mervel e peoc'h Doue ; der Herr der Heerscharen, Doue arme an neñvou g., Doue meuriad gwenvidik ar re zivarvel g. ; der Herr wird's schon geben ! Doue a bourvezo ! ; Herr Jesus, Aotrou Jezuz ! ; unser Herr Jesus Christus, Hor Salver Jezuz-Krist g. ; Herr des Himmels ! Doue ! va Doue ! va Doue benniget ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! va Doue benniget, pebezh torad filiped ! va Doue benniget, ar vadeziant a-raok an eured ! Gwerc'hez Vari ! Gwerc'hez santel ! ; du, lieber Herr ! Salver benniget ! ; Herr, du meine Güte ! fidamdoe ! fidamdoch ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamduolla ! fidadaoula ! fidamduolle ! fidedoule ! fidamduollig ! fidamduoukou ! fidamduoumen ! fidamduouen ! fidamduoupik ! fidamduousik ! fidamduostac'h ! fididouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezoupenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamduac'h ! fedamduolle ! fedamzoupenn ! fedamduousig ! fedamduostek ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm botou ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! ; ein großer Jäger vor dem Herrn, ur jiboesaour eus ar vegenn g., gwellañ jiboesaour a zebr bara (a daol troad war an douar, a zo bet biskoazh war an douar) g., gwellañ jiboesaour dindan tro an heol g., gwellañ jiboesaour dindan an Neñv g.

Herrchen n. (-s,-) : 1. aotrouning g., krakaotrou g., tamm krakaotrou g., krak a vestr g., konikl g., kañfard g. ; 2. [perc'henn ur c'hi] mestr g.

Herreise b. (-,-n) : beaj dont b. ; auf der Herreise, dre ma oa o tont, pa oa o tont, war an hent a gas du-mañ.

Herrenabend g. (-s,-e) : pred-noz etre paotred g.

Herrenanzug g. (-s,-anzüge) : dilhad gwaz g., dilhad paotr g.

Herrenapfel g. (-s,-äpfel) : [iouza.] aval pichoned ruz g.

Herrenarbeit b. (-,-en) : 1. [istor] aner g. ; 2. [dre astenn.] labour paotred g.

Herrenartikel g. (-s,-) : [kenwerzh] traezenn evit ar baotred b.

Herrenausstatter g. (-s,-) : stal dilhad gwazed b., stal dilhad paotred b.

Herrenbad n. (-s,-bäder) : kibelldi paotred g., kibellec'h paotred g., poull-nezial paotred g.

Herrenbegleitung b. (-,-en) : servijer g., aotrou g., ambrouger g.

Herrenbekanntschaft b. (-,-en) : mignon g., keneil g., kariad g.
Herrenbekleidung b. (-,-en) : dilhad gwazed str., dilhad paotred str.
Herrenbesuch g. (-s,-e) : gweladennen g., darempreder g.
Herrenbirne b. (-,-n) : [louza.] pér Miz Du str.
Herrenbrot n. (-s,-e) : 1. bara gwenn b. ; 2. bara gounezet o servijout e vestr g.
Herrenburg b. (-,-en) : ti aotrounez g., maner g., noblañs b., porzh g.
Herrendiener g. (-s,-) : 1. servijer g., mevel g., lakez g. ; 2. [dre astenn.] spered mevelek a zen g., tostennen g., flaner g., flouretour g., P. lip-revr g., liper botoù g., ki gaol g., dañvad g.
Herrendienst g. (-es,-e) : [istor] aner g.
Herrendoppel n. (-s,-) : [sport, tennis] c'hoari daou-ha-daou paotred g., c'hoari daou-ouzh-daou paotred g., c'hoari daou-ouzh-daou g., c'hoari daou-ha-daou g.
Herreneinzel n. (-s,-) : [sport, tennis] paotred penn-ouzh-penn ls.
Herrenessen n. (-s,-) : 1. pred etre paotred g. ; 2. [dre astenn.] pabor a bred g., pred a-stroñs g., banvez g., chervad g., fest b., P. friko g./b., kouignaoua g., reilhenn b., chegenn b.
Herrenfriseur g. (-s,-e) : perukennner paotred g.
Herrenfriseuse b. (-,-n) : perukennerez paotred b.
Herregesellschaft b. (-,-en) : kelc'h paotred g., kleub paotred g.
Herrenhaus n. (-es,-häuser) : ti an aotrou g., ti aotrounez g., maner g., ostel g., noblañs b., porzh g.
Herrenhemd n. (-s,-en) : roched b., rochedenn b. ; mit einem Herrenhemd angezogen, rochedek.
Herrenhof g. (-s,-höfe) : ti aotrounez g., maner g., ostel g., noblañs b., domani g., porzh g.
herrenlos ag. : diberc'henn, dilezet ; herrenloser Hund, ki kollet g., ki diberc'henn g., ki dilezet g. ; herrenloses Gut, mad diberc'henn g.
Herrenmahl n. (-s) : [relig.] Sakramant an Aoter g., ar Sakramant benniget g., eukaristiezh b., pask g., komunion b. ; das Herrenmahl nehmen, paskañ, komuniañ, sakramantiñ, kaout Sakramant an Aoter, ober ur gomunion ; zum heiligen Herrenmahl gehen, sakramantiñ, paskañ, komuniañ, ober e Bask ; jemandem das Herrenmahl spenden, komuniañ u.b., ministratiñ ar gomunion d'u.b.
Herrenmeister g. (-s,-) : 1. [istor] arc'himestr an urzh alaman a vrezel g. ; 2. [relig.] mestr-meur un urzh bennak g., jeneral ag un urzh bennak g., arc'himestr un urzh bennak g.
Herrenmode b. (-) : dilhad gwazed diouzh ar c'his str., dilhad paotred diouzh ar c'his str., dilhaderezh paotred g.
Herrenmoral b. (-) : buhezegezh ar vistri b., spered ar vistri g.
Herrenpilz g. (-es,-e) : [Bro-Aostria] bonedeg g., P. bonedouseg g.
Herrenrad n. (-s,-räder) : marc'h-houarn paotred g.
Herrenrecht n. (-s,-e) : [gwir] gwir ar mestr g., gwir an aotrou g.
Herrenreiter g. (-s,-) : [sport] gentleman-rider g., marc'heger amateur g.
Herrensneider g. (-s,-) : kemener dilhad paotred g.
Herrenschmitt g. (-s,-e) : blev fichez evel re ur paotr str.
Herrenschokolade b. (-) : [kegin.] chokolad du g.

Herrensitz g. (-es,-e) : 1. maner g., noblañs b., domani g. ; 2. [kezeg] im Herrensitz, a-chaoliad evel ur gwaz, march'het evel ur paotr ; im Herrensitz reiten, marc'hegezh d'ar fourch.
Herrenstand g. (-s) : aotrouniezh b., noblañs b., stad a aotrou b.
Herrenstube b. (-,-n) : kambr an aotrou b., sal ar c'huzul b.
Herrentier n. (-s,-e) : [loen.] primat g. [liester primated].
Herrentoilette b. (-,-n) : privezioù paotred ls.
Herrentum n. (-s) : aotrouniezh b., noblañs b., stad a aotrou b.
Herrenwäschefabrik b. (-,-en) : rochederezh b.
Herrenwäschegeschäft n. (-s,-e) : rochederezh b. ; Inhaber eines Herrenwäschegeschäfts, rocheder g., rochedour g.
Herrenwäschehandel g. (-s) : rochederezh g.
Herrenzimmer n. (-s,-) : kambr-vutunat b.
Herrgott g. (-s) : 1. an Aotrou Doue g. ; Himmel Herrgott (noch einmal) ! che va Doue ! va Doue benniget ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! va Doue benniget, pebez torad filiped ! va Doue benniget, ar vadeziant a-raok an eured ! Gwerc'hez Vari ! Gwerc'hez sante ! sapredie ! fidamdoe ! fidamoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamoulla ! fidadaoula ! fidamoullle ! fidedoule ! fidamoullig ! fidamoukou ! fidamoumen ! fidamouen ! fidamoupik ! fidamousik ! fidamoustac'h ! fididouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezoupenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouach ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamouac'h ! fedamoullle ! fedamzoupenn ! fedamdousig ! fedamoustek ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! sac'h ar soner ! kern va buoc'h ! tredir ! traouù Doue ! tripledie ! tribledie ! non de va ene ! iche ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mallozh gast ! mallozh ene Doue ! mil mallozh va Doue ! ; 2. den Herrgott einen guten Mann sein lassen, na ober biloù - chom dibreder (distrafuilh) - na ober van ebet, evel un tamm koad - lezel da gas (da fritañ, da dremen, da vont, d'ober) - leuskel da redek - kemer ar bed evel ma teu - kemer an traou evel ma teuont - kemer an traou evel m'emaïnt - lezel ar voul da dreñ diouzh he diviz - lezel an traou en avantur Doue - bevañ disoursi.
Herrgottblut n. (-s) : [louza.] 1. yarig-lart ruz b., bleuñv-kilhog str., bokedou laou ls. ; 2. kanttoull g., kanttoullig g., milzoull g.
Herrgottfrühe b. (-) : [tro-lavar] in aller Herrgottfrühe, mintinmat, beure-mat, mintin abred, kerkent (kenkent) hag an deiz, mintin-c'houloù, abred diouzh ar mintin, abredik diouzh ar beure.
Herrgottsschnitzer g. (-s,-) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] kizeller delwennoù sent g., delwennour g.
Herrgottsschnitzerin b. (-,-nen) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] kizellerez delwennoù sent g., delwennourez b.
Herrgottswinkel n. (-s,-) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] aoter-di b., aoter-diegezh b.
herrichten V.k.e. (hat hergerichtet) : 1. [pred] fardañ, aozañ, prientiñ, darbariñ ; 2. [ti] kempenn, aozañ, renkañ, blodañ, greiañ, ingalañ ; ein Gemälde wieder herrichten, freskaat un daolenn ; neu herrichten, adneveziñ, reneveziñ, kempenn, dresañ ; neu hergerichtet, adc'hraet a-nevez.
V.em. sich herrichten (hat sich (ak.) hergerichtet : sich noch ein bisschen herrichten, en em lakaat brav, en em alejiñ, en

em gempenn, en em fichañ, en em geuriñ, en em jolisañ, en em lakaat faro.

Herrin b. (-,nen) : mestrez b., itron b. ; *die Herrin ist nicht zu Hause*, n'emañ ket an itron er gér.

herrisch ag. : taer, groñs, reut, aotrouniek, aotrouniezhus, krenn-ha-krok, krak-ha-krenn, kreñv d'e benn, douget da ch'hourc'henn, gourc'hennennus, mestronius, mestronier, aotrounius, mac'hus, mac'hom, mac'homus, arloup, troc'h-holl, douget d'e benn e-unan, feuls ; *herrisch reden*, kaozeal krak ; *herrisch auftreten*, bezañ otus an tamm eus an-unan, mont d'an dud gant aotrouniezh, mont d'an dud e mestr (gant mestroni / gant brasoni / gant rogoni / gant rogentez) (Gregor), komz kalet ouzh an dud, komz feuls ouzh an dud ; *er ist ziemlich herrisch*, hennezh a zo kreñv d'e benn, douget eo da ch'hourc'henn, paotr a-walc'h eo, gwaz a-walc'h eo, hennezh a zo kroc'hen ouzh e ober, hennezh a zo ur c'hole, kiger a-walc'h eo, ur galedenn a zen eo, un den en ur pezh eo, hennezh zo ur galon dir a zen, ur paotr reut eo, ur paotr tout en un tamm eo ; *sie ist ziemlich herrisch*, honnezh a zo kreñv d'he fenn, douget eo da ch'hourc'henn, plac'h a-walc'h eo, ur gwall vaouez eo.

herrje estl. / **herrjamine** estl. / **herjeses** estl. : che va Doue ! sapredie ! fidamdoue ! fidamoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamoulla ! fidadaoula ! fidamoullle ! fidedoulle ! fidamoullig ! fidamoukou ! fidamoumen ! fidamouen ! fidamoupik ! fidamousik ! fidamoustac'h ! fidamouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezoupenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamduac'h ! fedamoullle ! fedamzoupenn ! fedamousig ! fedamoustek ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mordouseg ! kordenn ! kornbutun ! tripledie ! tribledie ! non de va ene ! iche ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz !

Herrlein n. (-s,-) : 1. aotrounig g., krakaotrou g., tamm krakaotrou g., krak a vestr g., konikl g., kañfard g., pipi g. ; 2. mab an aotrou b.

herrlich ag. : 1. kaer-distailh, kaer-kaer, kaer-eston, kaer-meurbet, koant-hardizh, brav-brav, kaer-mantrus, dreist da gaer, koant-ifam, koant-barbar, brav-hardizh, brav-ifam, brav-kruel, brav-abominabl, kenedus-espar, hoalus dreist, hollgaer, pompadus, kaer-kenañ, a-stroñs, eus ar re gaerañ, eus ar gwellañ, a'r c'haerañ, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, meurdezus ; *ein herrliches Gericht*, ur meuz lipous (saourus, beleien) g. ; *ein herrlicher Anblick bot sich unseren Augen*, ur gwel kaer-meurbet (ur gweled kaer-meurbet, un dremmvro veurdezus, ur gwel eus ar c'haerañ, ur gwel eus an dudusañ, un daolenn hollgaer) en em lede dirazomp, pebezh taol-lagad kaer war ar vro en em lede dirazomp, un daolenn eus ar re gaerañ en em lede dirazomp ; *die Augen labten sich an dem herrlichen Anblick*, en em zudiañ a rae an daoulagad o sellet ouzh un dra ken brav, bourrañ a rae an daoulagad o sellet ouzh un dra ken kaer, flouret e veze an daoulagad gant un dra ken kaer, ar gwel eus un dra ken kaer a zudie an daoulagad ; *die herrlichsten Landschaften der ganzen Welt*, gweledvaou meurdezusañ ar bed-holl ls. ; *herrliches Wetter*, amzer splann b., amzer fiskal b., amzer hinon b., amzer

c'hoao b., amzer seder b., amzer sklaer b., amzer vrav-Doue b. ; *wir haben ein herrliches Wetter, das Wetter ist herrlich*, brav eo anezhi, kaer eo anezhi, gwisket en deus sant Erwan e vragoù glas, troet mat eo an amzer hiziv, doare vat a zo gant an amzer hiziv, hinoniñ a ra hiziv, hinoniñ a ra an amzer hiziv, amzer c'hoao a zo hiziv, brav-Doue eo an amzer hiziv, emañ an amzer war he zu hiziv, amzer vrap a zo warnomp hiziv, amzer vrap a zo ganeomp hiziv ; *herrliches Gewand*, dilhad pompadus (hollgaer, eus ar c'haerañ, eus ar re gaerañ) g./ls. ; *eine herrliche Vase*, ul lestr kaer-kenañ (hollgaer, eus ar c'haerañ, eus ar re gaerañ, ... n'emañ ket ar sifern gantañ) g., ur c'haer-kaer a lestr g. ; *etwas Herrliches*, ul lanfas tra g. ; *wir haben ein herrliches Wetter, das Wetter ist herrlich*, brav-Doue eo an amzer ; *herrlich und in Freuden leben*, bevañ bemdez en un doare pompadus, bevañ en ur blijadur ar vrashañ, ober (c'hoari) anezhi, bezañ ebat e zoare, bevañ kaer, bezañ brav e zoare, bezañ eürus evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud), bezañ kontant evel ur roue war e dron, bevañ gant levenez, bevañ el levenez ; *die roten und die bräunlichen Innereien der Krabben schmecken herrlich*, foer ha boued ruz ar c'hranked a zo dispar, foer velen ha boued ruz ar c'hranked a zo un teuz ; *sie hat einen herrlich schönen bretonischen Tonfall*, ur c'haer a bouez-mouezh breton a vez ganti, brezhoneg flour (brezhoneg c'hwek) a zeu ganti ; 2. meurdedus, meurdezus.

Herrlichkeit b. (-) : 1. hollgaerded b., hollgaerde g., pompad g., tarzh ar vraventez g. ; 2. hollzreistelezh b., meurded b., meurdez g. ; *der Herr erschien in all seiner Herrlichkeit*, Doue en em ziskouezas e-kreiz an holl verkoù eus e veurded ; 3. *Eure Herrlichkeit*, aotrou (+ al lezanv), Meurdez b., ho Prazoniezh b. ; 4. gloar b. ; *in all seiner Herrlichkeit*, en e holl c'hloar, en e vog, en aotrou, greiet, en e c'hloria mundi, gwisket en e c'hloria sifoc'hell, en e gaerañ ; *vom rechten Ufer der Elbe kann man Dresden in all seiner Pracht und Herrlichkeit bewundern*, eus ribl dehou an Elbe e vez gwelet Dresden en he c'haerañ, (en he holl c'hloar) ; 5. *Landesherrlichkeit*, riegezh b., damani b. ; 6. [relij.] *die ewige Herrlichkeit*, joa badel an neñvou b., gloar ar baradou b.

Herrnhuter g. (-s,-) : [relij.] frer eus lliz Moravia g., frer Unitas Fratrum g.

Herrschaft b. (-,en) : 1. ren g., renadur g., renerez g., aotrouniezh b., beli b., galloud g., galloudezh b., galloudegezh b., damani b., sujite b., gwardoniezh b., gwazoniezh b., mestroni b., mestroniezh b. ; *uneingeschränkte Herrschaft*, *absolute Herrschaft*, diharzveli b., beli diharz b. ; *unter Neros Herrschaft*, dindan ren Nero (Gregor) ; *die Herrschaft führen*, ren, gouarn, bezañ ar galloud gant an-unan, embreger ar galloud, kas ar penn hag an troc'h, bezañ an dorm gant an-unan ; *jemanden/etwas seiner Herrschaft unterordnen*, sujañ u.b./fdb d'e aotrouniezh, dont da vestr war u.b./fdb ; *seine Herrschaft über jemanden aufrecht erhalten*, derc'hel e grog war u.b., derc'hel e aotrouniezh war u.b., mirout e zalc'h war u.b., difenn e zalc'h herezh war u.b. ; *unter römischer Herrschaft*, e sujite Roma, dindan sujite Roma, dindan damani Roma, dindan mestroni Roma ; *unter jemandes Herrschaft stehen*, bezañ sujet d'u.b., bezañ dindan damani u.b., bezañ dindan dreid gant u.b., bezañ dindan aotrouniezh u.b., bezañ dindan mestroni u.b., bezañ e gourc'hennenn u.b., bezañ e lasoù u.b., bezañ e dalc'h (dindan dalc'h, dindan beli, dindan galloud, e sujite) u.b., bezañ edan perzh u.b., bezañ dindan perzh u.b., bezañ e gwardoniezh u.b., bezañ dindan gwardoniezh u.b.,

bezañ dindan gazel-ge gant u.b. ; 2. [dre skeud.] dalc'herezh g., dalc'hidigezh b., mestroni b., mestroniezh b., mestroniadur g. ; *Herrschaft über sich haben*, bezañ mestr d'e imor (d'e gorf), en em vestroniañ, kaout ar c'hreñv war an-unan (e greñv warnař e-unan, he c'hreñv warni hec'h-unan h.a.), reizhañ barradoù e galon, kaout dalc'h war an-unan, bezañ dalc'h gant an-unan ; die *Herrschaft über seinen Wagen verlieren*, koll ar vestroni war e garr-tan, na vezañ mui mestr d'e garr-tan (war e garr-tan) ; 3. [dre astenn.] mistri ls., aotrounez ls. ; die *Herrschaften sind ausgegangen*, n'emai ket an aotrou hag an itron er gér ; 4. *Herrschaft (nochmal)* ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! sapredie ! kern va buoc'h ! fidoue ! fidamdoch ! fidouenn ! fidamoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamduolla ! fidadaoula ! fidamdoulle ! fidedoule ! fidamduollig ! fidamdukou ! fidamdoumen ! fidamdouen ! fidamduopik ! fidamduosik ! fidamduostac'h ! fididouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezouenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidouenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamduac'h ! fedamduolle ! fedamzouenn ! fedamduosig ! fedamduostek ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! seizh kant luc'chedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! atoue ! daonet ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mardiach ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! tripledie ! tribledie ! non de va ene ! iche ! dampret 'vin ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! non de va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunoù va ene ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunoù ! ; 5. [relij.] die *Herrschaften*, an Dominationed ls.

herrschaftlich ag. : 1. ... aotrou, ... mestr, ... mistri ; *herrschaftliches Stadthaus*, ostel g., ti aotrounez g., porzh g. ; *herrschaftlicher Diener*, paotr-aotrou g. ; [istor] *herrschaftliches Gebiet*, aotrouiez b., tachad douar dindan dalc'h un aotrou g. ; 2. pompadus, pompus, lorç'hus.

Herrschaftsanspruch g. (-s,-ansprüche) : arc'hadur beli g., arc'hadur riegezh g.

Herrschaftsbereich g. (-s,-e) : riegezh b., tiriad g., tiriegezh b., damani b. ; *im Herrschaftsbereich der Sowjetunion*, dindan damani an Unaniezh Soviedel.

Herrschaftsgebiet g. (-s,-e) : 1. [istor] aotrouiez b., tachad douar dindan dalc'h un aotrou g. ; 2. tiriad g., damani b.

Herrschaftshaus n. (-es,-häuser) : ostel g., maner g., ti aotrounez g., noblañs b., porzh g.

Herrschaftsrecht n. (-s,-e) : [gwir] aotrouiez b., gwir gladdalc'hel g.

Herrschaftssystem n. (-s,-e) : renad g.

Herrschaftsverhältnis n. (-ses,-se) : keñver mestroniañ g., keñver galloud g., dasparzh ar veli en ur Stad g., dasparzh ar galloud en ur Stad g. ; alte *Herrschaftsverhältnisse ändern*, dasparzañ ar galloud en ur Stad en un doare nevez, kemm ar c'heñverioù mestroniañ ; das *Herrschaftsverhältnis zwischen Mann und Frau aufrechterhalten wollen*, difenn ar c'heñverioù a vestroniadur hag a sujidgezh etre paotred ha merc'hed.

herrschen V.gw. (hat geherrscht) : 1. (*über + ak.*) bezañ mestr war, kaout ar vestroni war, ren war, gouarn [fdb], embreger ar galloud war, kaout beli war, kaout damani war, derc'hel beli war, ober e renkou en ul lec'h bennak, mestroniañ [fdb], delc'her [fdb], kaout aotrouiez war, bezañ fdb en e zalc'h, bezañ fdb dindan e zalc'h, bezañ u.b./fdb en e c'hourc'henn, derc'hel penn ar vazh ; *über ein Land herrschen*, ren war ur vro ; *über jemanden herrschen*, bezañ u.b. en e zalc'h, bezañ u.b. en e c'hourc'henn, derc'hel e grog war u.b., derc'hel beli war u.b., mestronian u.b., bezañ mestr war u.b., kaout u.b. en e veli, kaout beli war u.b., kaout un troad war u.b., kaout berzh war u.b., kaout aotrouiez war u.b., kaout galloud bras war u.b., kaout da welet war u.b. ; mit eiserner Hand *herrschen*, bezañ dir e graban, ober e renkou war ar vro ; das Prinzip „teile und herrsche!“ anwenden, c'hwezhañ an dizunvaniezh etre an dud evit chom mestr war ar vro, dizunvaniañ a-benn ren gwelloch a-se ; 2. [dre skeud.] kaout trec'h, ren, bezañ ; es *herrsch Frieden*, emañ ar peoc'h hag an emglev o ren, plaeñ eo an traoù ; in der Stadt *herrscht wieder Ruhe und Ordnung*, didrouet eo an traoù ha deuet urzh en-dro e kér ; jetzt *herrscht absolute Ruhe*, peoc'h a zo bremañ gant pep tra, sioul eo an traoù bremañ ; es *herrschte eine Totenstille*, klevet e vefemp bet o chaokat laou ; im ganzen Land *herrschte einfach nur Gewalt und Terror*, dre ar vro ne oa nemet stign ha laz, ne oa nemet pil ha laz dre ar vro ; im Saal *herrscht elektrische Spannung*, im Saal *herrscht Unruhe*, birviñ a ra ar saliad tud, berv a zo (an tan a zo) en dud er sal, war rustaat e ya an traoù er sal, tommañ a ra an traoù er sal, pebr a zo gant ar soubenn, er sal ez eo krog an dud da virvilhañ (da vreskenn), emañ an traoù er sal o kinnig tarzhañ ; in meiner Straße *herrscht immer reger Autoverkehr*, kalz darempred a vez atav gant ar c'hirri em straed ; heute *herrscht trockene Kälte*, amzer rip a zo hiziv, amzer dreut a zo hiziv ; es *herrscht ein kühles Lüftchen*, freskik eo an amzer ; es *herrscht jetzt Trockenzeit*, emaomp bremañ e dalc'h an amzervezh sec'h ; in diesem Land *herrscht ein regnerisches Klima*, ar vro-se a zo techet da c'hlav ; ich staunte über die saubere Ordnung, die in so einem ärmlichen Haus *herrschte*, souezhet e voen o welet koulz neuz en un ti ken paour ; bei ihm *herrscht Unordnung und alles starrt vor Schmutz*, pep tra 'zo a-borc'hell en e di, pep tra 'zo a-bennporc'hell en e di, a-borc'hell emañ an traoù en e di, a-bennporc'hell emañ an traoù en e di ; bei ihm *herrscht Unordnung*, difurlu eo an traoù en e di, diskrelu eo an traoù en e di, diskempenn eo war-dro e zi, lezel a ra e ti diskempenn, n'eo ket klenk war e draoù, a-bempoù e vez an traoù gantañ en e di, n'eo ket kempenn war e draoù, digempenn eo war e draoù, diskempenn eo war e draoù, diabarzh e di a zo strujet fall, n'eus tamm urzh ebet en e di, distrij eo diabarzh e di, a-stlabez (a-bempoù, strewet a-drak, en dizurzh, a-strum, a-stribouilh-strabouilh) e vez an traoù en e di, e di a zo arigrap, a-dreuz-fuili emañ an traoù en e di, digabestr eo an traoù en e di, emañ o chom e Kerdrasbas, emañ o chom e Kerlav, pebezhi keusteurenn en e di ! pebezh kabiottenn gantañ ! en diroll e vez

pep tra en e di, dirollet eo pep tra en e di ; es *herrscht* große Nachfrage nach Weizen, prez a zo war an ed, klask a zo war an ed, kas a zo war an ed, mall a zo war an ed, goulenn ed a zo, goulenn a zo d'an ed, goulenn a zo war an ed, reked a zo war an ed, reked eus ed a zo ; über Heines Geburtsdatum *herrscht Unklarheit*, ne ouzomp netra distag eus deiziad ganedigezh Heine ; [tr-l] es *herrscht dicke Luft*, karzhañ a ra ar vouch etrezo, ur gwall soubenn 'zo da gaout amañ, bez 'vo jeu, amañ ez eus ur gwall soubenn da gaout, chabous a vo a-benn nebeut, patati a vo a-benn nebeut, bech'h a vo a-benn nebeut, tomm e vo d'hor chupenn a-benn nebeut, c'hwezh ar rost (ar suih, ar suilhet) a zo amañ, war evezh, tudoù, da ziwall ez eus, emañ ar soubenn o trenkañ, krog eo ar soubenn da drenkañ, krog eo ar sistr da drenkañ, tost eo an tan d'ar stoub, treiñ a ra an traoù d'ar put, emañ an traoù o korboniñ, emañ ar jeu o treiñ e jeu gi, ar gor a zeu da vegañ, c'hwezh ar pebra zo gant ar wadegenn, strak a vo, freuz ha reuz a vo amañ a-benn nebeut, amañ e tarzh an traoù.

herrschend ag. : 1. ... er mod 'zo, ... evel ma'z eus bremañ, ... o ren, ... a ren, ... m'emeur ; bei den herrschenden Verhältnissen, o vezañ penaos emañ kont hiziv, o vezañ penaos e tro ar bed hiziv, o vezañ penaos e tro ar stal bremañ, o vezañ penaos emañ stad an traoù hiziv, gant stad an traoù er mod 'zo, gant an amzer a zo o ren ; unter den herrschenden Umständen, an traoù o vezañ evel m'emaint ; 2. er galloud, o ren ; die herrschende Ordnung, urzh politikel an traoù g., an urzh diazezet g. ; sich gegen die herrschende Meinung stellen, mont a-enep da veno al lodenn vrasañ eus an dud ; die Herrschenden, ar renkadoù ren ls., ar renkad uhelañ b., ar pennoù-bras ls., an uhelidi ls. ; die herrschenden Klassen, ar renkadoù ren ls., ar renkadoù uhel ls.

Herrscher g. (-s,-) : penndiern g., penntiern g., rieg [liester rieien] g., ri g., gouerner g., pennroue g., mestronier g., mestronier g., mestr ur vro g., mestr ur bobl g.

Herrscherebefugnis b. (-,se) : gwir ar rieg g.

herrschbegierig ag. : troc'h-holl, mestronius, aotrounus, aotrouniek, aotrouniezhus, gourc'hemennus.

Herrscherefamilie b. (-,n) : [polit.] tierniezh o ren b., tiernac'h o ren b., penndierniezh b.

Herrschergabe b. (-,n) : donezonou evit ren ur vro ls.

Herrschergeist g. (-es) : spered sujer g., spered mestronier g.

Herrschergeschlecht n. (-s,-er) : [polit.] tierniezh o ren b., tiernac'h o ren b., penndierniezh b.

Herrschergewalt b. (-) : beli ar rieg b.

Herrscherahaus n. (-es,-häuser) : [polit.] tierniezh o ren b., tiernac'h o ren b., penndierniezh b.

Herrscherin b. (-,nen) : penndiernezh b., penntiernezh b., pennrouanezh b., riegezh b., mestrez ur vro b., mestrez ur bobl b., mestrez-vras b.

Herrschermacht b. (-) : beli ar rieg b.

Herrschersitz g. (-es,-e) : annezelc'h ar rieg g.

Herrscherstab g. (-s,-stäbe) : bazh rieg b., bazh-veli b., bazh-roue b., gwalenn-roue b., gwalenn b.

Herrscherstuhl g. (-s,-sthüle) : tron g.

Herrschewillkür b. (-) : tiranterezh g., mac'homerezh g., gwaskerez g., mac'herezh g., despotegezh b.

Herrschsucht b. (-) : aotrouniezhusted b., kleñved an aotrouniezhusted g., uhelegezh diroll b., tiranterezh g.,

mac'homerezh g., gwaskerez g., mac'herezh g., despotegezh b.

herrschsüchtig ag. : aotrouniek, aotrouniezhus, kreñv d'e benn, douget da c'hourc'hemenn, gourc'hemennus, mestronius, mestronier, aotrounus, troc'h-holl, mac'hus, mac'hom, mac'homus, arloup, tirantus, despotek.

herrücken V.gw. (ist hergerückt) : tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat, dont.

V.k.e. (hat hergerückt) : tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat.

herrufen V.k.e. (rief her / hat hergerufen) : jemanden herrufen, hopal d'u.b da zont.

herrühren V.gw. (hat hergerührt) : (von) dont (diskenn, deverañ, dedarzhañ, dinaouiñ, bezañ, deredek) eus, deverañ diouzh, deredek diouzh, ober chadenn gant, dont diwar ; dieses Wort röhrt vom Griechischen her, deverañ a ra ar ger-se eus ar gresianeg, dedarzhañ a ra ar ger-se eus ar gresianeg.

hersagen V.k.e. (hat hergesagt) : dibunañ, dibunata, distilhañ, P. distripan ; etwas wie am Schnürchen hersagen, dibunañ udb war e blaen, dibunañ udb en un tenn, dibunañ e gentel buanha-buan, dibunañ udb dreist-penn-biz ; etwas am Schnürchen hersagen können, etwas an den Fingern hersagen können, gouzout udb dre eñvor ((dre'h eñvor, dindan eñvor, a-zindan eñvor, dreist-penn-biz, dreist penn e viz, dindan diviniour, a-vemor) ; seine Lektion hersagen, dibunañ e gentel.

Hersagen n. (-s) : dibunadur g., dispiegadur g.

Hersart de la Villemarqué g. : Kervarker g.

herschaffen V.k.e. (hat hergeschafft) : degas, dezougen ; sie hatten mit der Karre zwei volle Ladungen Erde hergeschafft, degaset o doa leizh div garrigell a zouar, degaset o doa div garrigellad douar ; hergeschaffenes Kapital, skodad g.

herschauen V.gw. (hat hergeschaut) : 1. [rannyezh] sellet ; 2. [Bro-Austria] schau her ! sell ta !

herschicken V.k.e. (hat hergeschickt) : degas.

herschreiben V.k.e. (schrieb her / hat hergeschrieben) : skrivañ udb el lec'h merket.

V.em. : sich **herschreiben** (schrieb sich her / hat sich (ak.) hergeschrieben) : dont (diskenn, deverañ, bezañ) eus.

hersehen V.gw. (sieht her / sah her / hat hergesehen) : sellet.

hersehend ag. : [ardamezouriezh] sellant ; hersehender Löwe, leon sellant g.

herstammen V.gw. (stammte ab / anv-gwan-verb ebet) : 1. bezañ genidik eus ; 2. dont (diskenn, deverañ, bezañ, deredek) eus, dedarzhañ eus ; dieses Wort stammt aus dem Griechischen her, deverañ a ra ar ger-se eus ar gresianeg, dedarzhañ a ra ar ger-se eus ar gresianeg.

herstellbar ag. : kenderc'hadus, a cheller kenderc'hañ.

herstellen V.k.e. (hat hergestellt) : 1. kenderc'hañ, fardañ, produiñ, ober, molumiñ, oberiadegañ, oberiañ, oberiata, genel, krouiñ ; selbst herstellen, unangenderc'hañ ; in Deutschland hergestellt, graet e Bro-Alamagn, produet e Bro-Alamagn ; in der Bretagne hergestellt, produet e Breizh ; maschinell hergestellt, oberiet gant un ijenn ; Käse herstellen, ober keuz ; Maschinen herstellen, kenderc'hañ ijinennoù ; Flugzeuge herstellen, kenderc'hañ njerezioù ; Spalten herstellen, krochediñ dantelez, gwariat dantelezioù, fardañ dantelez, danteleziñ ; Tuch herstellen, mezheriañ ; Wasserstoff und Sauerstoff zusammensetzen, um Wasser herzustellen, kediañ oksigen hag hidrogen evit genel dour ; [bev.] Antikörper herstellen, parañ antikorfoù ; [stlenn.] eine Verknüpfung auf dem Desktop herstellen, krouiñ ur verradenn war ar burev ; 2. kempenn, aozañ, renkañ, dresañ ; wieder herstellen,

adkempenn, adaozañ, adsevel, adenkañ, lakaat da vont reizh en-dro ; *die Bewegungsfähigkeit eines Beines wieder herstellen*, ober d'ur c'har labourat adarre, addiorren ur c'har ; *den Frieden in einem Land wieder herstellen*, peoc'haat ur vro, addegas ar peoc'h en ur vro, adlakaat ar peoc'h en ur vro, lakaat ar peoc'h da ren en ur vro ; **3. savelañ** ; *die telefonische Verbindung herstellen*, savelañ ar bellgomzadenn, savelañ ar c'hehentad ; *eine Verbindung zum Internet herstellen*, savelañ ar c'hevreadur d'ar rouedad ; **4. lakaat**, tostaat, dedostaat, nesaat, denesaat.

Hersteller g. (-s,-) : **1.** kenderc'her g., produour g., oberiataer g., oberiataour g., oberer g., oberier g. ; **2.** atebeg evit ar c'henderc'hiñ g.

Herstellerfirma b. (-,firmen) : stal-labour orin ur c'henderc'had bennak b., labouradeg orin ur c'henderc'had bennak b.

Herstellerin b. (-,nen) : **1.** produerez b., kenderc'herez b., produourez b., oberiataerez b., oberiataorez b., obererez b., oberierez b. ; **2.** atebegz evit ar c'henderc'hiñ b.

Herstellerorganisation b. (-,en) / **Herstellerverband** g. (-s,-verbände) / **Herstellervereinigung** b. (-,en) : uniad kenderc'herien g.

Herstellung b. (-,en) : kenderc'h g., kenderc'hadur g., kenderc'hidigezh b., kenderc'herez g., kenderc'hiñ g., produadur g., produiñ g., oberiadur g., oberiataerez g., oberidigezh b., oberierezh g., oberiadenn b., oberiadurezh b., oberouriezh b., aoz g./b., aozadur g., aozidigezh b., aozerezh g., aozadenn b., fardañ g. ; [henoniezh] *die Herstellung von Steinartefakten durch die Abschlagtechnik*, ar benañ a-skolp g.

Herstellungsdefekt g. (-s,-e) / **Herstellungsfehler** g. (-s,-) : si oberierezh g.

Herstellungsindustrie b. (-) : ijinerezh treuzfurmiñ g., ijinerezh pleuskañ b.

Herstellungskosten ls. : mizoù kenderc'hiñ ls.

Herstellungsland n. (-s,-länder) : bro orin ar c'henderc'had b.

Herstellungsmangel g. (-s,-mängel) : si oberierezh g.

Herstellungspreis g. (-es,-e) : priz kenderc'hiñ g., priz-koust g., priz-ober g.

herstottern V.k.e. (hat hergestottert) : simudiñ [udb] etre e zent, azenañ, balbouzañ, chaokat, faoutañ, mouskomz [un nebeud gerioù].

hertragen V.k.e. (trägt her / trug her / hat hergetragen) : dezougen, degas war-zoug.

Hertragen n. (-s) : dezougen g., dezougadur g., dezougerez g.

hertrauen V.em. : **sich hertrauen** (hat sich (ak.) hergetraut) : krediñ dont, krediñ tostaat ; *sich nicht hertrauen*, na grediñ dont, na grediñ tostaat, na fiziout tostaat.

Hertz n. (-) : [fizik] hertz g.

Hertsche Wellen ls. : [fizik] gwagennoù hertzel ls., skinwagennoù ls., gwagennoù skindredan ls.

herüben Adv. : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] du-mañ, tu-mañ, dre amañ.

herüber¹ Adv. : du-mañ, tu-mañ, dre amañ ; *herüber und hinüber*, amañ hag ahont, lech'-ha-lech', a lech' da lech', a-dreuz hag a-hed, a-dachadoù, a-dreuz hag a-benn, a-dreuz hag a-dal, tu-hont ha tu-mañ / dre amañ ha dre ahont / a bep tu (Gregor).

herüber² rakverb rannadus a verk an tostaat e-keñver an hini a gomz.

herüberbemühen V.em. : **sich herüberbemühen** (bemühte sich herüber / hat sich (ak.) herüberbemüht) : teurvezout dont du-mañ, prizañ dont du-mañ, damantiñ da zont du-mañ.

herüberbitten V.k.e. (bat herüber / hat herübergebeten) : pediñ da zont du-mañ.

herüberblicken V.gw. (hat herübergeblickt) : **1.** sellet dreist udb ; *über den Gartenzaun herüberblicken*, sellet dreist ar peulgae ; **2.** sellet d'an tu-mañ ; *auf jemanden herüberblicken*, teuler ur sellad ouzh u.b.

herüberbringen V.k.e. (brachte herüber / hat herübergebracht) : degas d'an tu-mañ, kas d'an tu-mañ.

herüberdürfen V.gw. (darf herüber / durfte herüber / hat herübergedurft) : kaout aotre da dremen d'an tu-mañ, kaout gwir da zont du-mañ.

herüberfahren V.gw. (fährt herüber / fuhr herüber / ist herübergefahren) : tremen d'an tu-mañ, dont du-mañ [gant ur c'harbed].

V.k.e. (fährt herüber / fuhr herüber / hat herübergefahren) : degas d'an tu-mañ, degas du-mañ [gant ur c'harbed].

herübergeben V.k.e. (gibt herüber / gab herüber / hat herübergegeben) : astenn, reiñ, tizhout.

herüberhelfen V.k.d. (dat.) (hilft herüber / half herüber / hat herübergeholfen) : sikour da dremen d'an tu-mañ, sikour da zont du-mañ.

herüberholen V.k.e. (hat herübergeholt) : dont da gerc'hat.

herüberkommen V.gw. (kam herüber / ist herübergekommen) : tremen d'an tu-mañ, dont du-mañ.

herüberlassen V.k.e. (lässt herüber / ließ herüber / hat herübergelassen) : lezel da dremen d'an tu-mañ, lezel da zont du-mañ, lezel da dremen.

herüberlaufen V.gw. (läuft herüber / lief herüber / ist herübergelaufen / kam herübergelaufen) : deredek d'an tu-mañ, delammat d'an tu-mañ, dont du-mañ d'ar red.

herüberreichen V.k.e. (hat herübergereicht) : astenn, reiñ, tizhout.

V.gw. (hat herübergereicht) : en em ledañ, en em astenn, dont, mont.

herüberretten V.k.e. (hat herübergerettet) : diwall, diogeliñ, goudoriñ, gwaskediñ, gwareziñ, lakaat en diogel (e surentez, er goudor, e savete, er gwarez, er gwasked, en aior, a du vat), lakaat en ul lec'h klet (Gregor).

V.em. : **sich herüberretten** (hat sich (ak.) herübergerettet) : dont d'an tu-mañ d'en em glenkañ, dont d'an tu-mañ da glask andor, dont d'an tu-mañ da glask aior, dont d'an tu-mañ da glask gwasked, dont d'an tu-mañ da glask goudor, dont d'an tu-mañ da glask gwarez, dont d'an tu-mañ da glask diogel.

herüberschicken V.k.e. (hat herübergeschickt) : degas d'an tu-mañ, degas du-mañ.

herüberschwimmen V.gw. (schwamm herüber / ist herübergeschwommen) : tremen d'an tu-mañ war-neuñ, dont du-mañ war-neuñ.

herübersehen V.gw. (sieht herüber / sah herüber / hat herübergesehen) : **1.** sellet dreist udb ; *über den Gartenzaun herübersehen*, sellet dreist ar peulgae ; **2.** sellet d'an tu-mañ ; *auf jemanden herübersehen*, teuler ur sellad ouzh u.b.

Herübersetzung b. (-,en) : [yezh.] delizhad g. ; *Herübersetzung und Hinübersetzung*, delizhad hag allizhad.

herüberwerfen V.k.e. (wirft herüber / warf herüber / hat herübergeworfen) : stlepel d'an tu-maň, teurel d'an tu-maň, stlepel dreist udb d'an tu-maň, teurel dreist udb d'an tu-maň.

herüberwollen V.gw. (will herüber / wollte herüber / hat herübergewollt) : kaout c'hoant da dremen d'an tu-maň, bezañ c'hoant d'an-unan da zont du-maň, goulenn mont du-maň.

herüberziehen V.k.e. (zog herüber / hat herübergezogen) : sachaň d'e du.

V.gw. (zogen herüber / sind herübergezogen) : dont du-maň da chom, tremen d'an tu-maň, dont du-maň.

herum Adv. : 1. [en egor] a-dro-war-dro, tro-war-dro, un tammig e pep lec'h, amaň hag ahont, lec'h-ha-lec'h, a lec'h da lech', a-dachadoù, a-dreuz hag a-hed, tu-ha-tu, a-dreuz hag a-benn, a-dreuz hag a-dal, tu-hont ha tu-maň / dre amaň ha dre ahont / en tu-maň hag en tu-hont (Gregor) ; *rings herum*, tro-war-dro, tro-ha-tro ; *darum herum*, tro-dro, war-dro, endro ; *um ... herum*, tro-dro da, e korn, tu-ha-tu da, war-dro ; *es ist das erste Geschäft um die Ecke herum*, ar stal gentaň e korn ar straed an hini eo ; *die Kinder sind immer um die Mutter herum*, ne ziskrog ket ar vugale diouzh o mamm ; *sich umjemanden herum aufstellen*, mont war-gelch'en-dro d'u.b., en em gel'chiaň en-dro d'u.b., bodaň en-dro d'u.b., en em vodaň en-dro d'u.b. ; *überall um uns herum*, tro-ha-tro deomp, tro-war-dro deomp ; *die Hotels liegen um den Bahnhof herum*, bez emaň al letioù tro-dro d'an ti-gar, bez emaň al letioù tu-ha-tu d'an ti-gar ; *die Leute standen um ihn herum*, tolpet e oa an dud en-dro dezhaň (tro-dro dezhaň), bolzet e oa an dud en-dro dezhaň, bodet e oa an dud en-dro dezhaň, gronnet e oa an dud en-dro dezhaň, kuilhaň a rae an dud war e dro, sternet e oa gant ur bobl a dud, kelc'chiaň a rae an dud anezhaň, kelc'hiet e oa an dud en-dro dezhaň, e kelc'h e oa an dud en-dro dezhaň ; *in der ganzen Welt herum*, dre ar bed a-bezh, er bed a-bezh, e pevar c'horn ar bed ; *hier und da herum*, un tammig e pep lec'h, dam dre holl, amaň hag ahont, lec'h-ha-lec'h, a lec'h da lec'h, a-dachadoù, a-dreuz hag a-hed, tu-ha-tu, a-dreuz hag a-benn, a-dreuz hag a-dal, tu-hont ha tu-maň / dre amaň ha dre ahont / en tu-maň hag en tu-hont (Gregor) ; *um Brest herum*, e troidelloù Brest, war-dro Brest, en-dro da Vrest ; 2. *rechts herum*, hanterdro a-zehou b., troit a-zehou ; *hinten herum*, dre an adreñv, dre an tu a-dreñv ; 3. P. war-dost da, tost da, tost-da-vat, bordik, war vordik, peuzvat, sa, tostik da, e-tro, damdost da, kazi, a-rez da, lod a, tamm-pe-damm, hogos, hogozik, war-bouez nebeut, war-bouez nebeut a dra, war-nes nebeut a dra, war nebeut a dra, war nemeur a dra, war vetek nebeut, war-hed nebeut, a-hed bihan dra, war 'n hed un dra bennak, kichenik, prestik, war un nebeud, war-vete nebeut, war-dro, pe dost, pe dostik, pe war-dro, pe evel-se, pe kalz ne fell, e-ser, well-wazh, ur ... bennak ; so *um hundert Kilometer herum*, a) war-dro kant kilometrad, ur c'chant kilometrad bennak, bordik kant kilometrad, war vordik kant kilometrad, kichenik kant kilometrad, prestik kant kilometrad, sa kant kilometrad, kant kilometrad tost da vat (koulz lâret) ; b) war hed kant kilometrad tro-war-dro (tro-dro) (Gregor) ; 4. [en amzer] e-tro, war-dro, da-gichen, mareoù ; *um Ostern herum*, e-tro an amzer Fask, mareoù an amzer Fask, war-dro an amzer Fask, da-gichen an amzer Fask ; 5. *die Frist ist herum*, echu (deuet) eo an termen / degouezhet eo an amzer (Gregor) ; 5. *falsch herum*, *verkehrt herum*, a-vestu, en tu enep, en tu garenep, en tu gin, e gin, eus (war) an tu enep, eus (war) an tu gin, en

amgin, a-c'hin, war eneb, war an tu fall, en e c'harenec, war an tu kil, e-kil, P. penn azen, dre benn an azen, war ar penn azen ; *die Fahne verkehrt herum hissen*, gwintaň (gwerniaň, sevel, gorren) ar banniel a-vestu, gwintaň (gwerniaň, sevel, gorren) ar banniel war an tu enep ; *ich hatte die Batterien verkehrt herum eingelegt*, *ich hatte die Batterien falsch herum eingelegt*, lakaet em boa ar podou-tredan penn azen ; er liest das Buch verkehrt herum, er liest das Buch falsch herum, kemer a ra al levr dre benn an azen, lenn a ra al levr war ar penn azen.

herum- : rakverb rannadus, sellit iveau ouzh **umher-**.

herumabenteuern V.gw. (ist herumgeabenteuert) : redek an avantur, redek ar c'hwitil ; er abenteuerte jahrelang *herum*, a bep tu en doa redet e-pad bloavezhiou ha bloavezhiou, aet e oa da redek bro (da redek an avantur, da redek hent, da redek hentoù, da redek ar c'hwitell) e-pad bloavezhiou ha bloavezhiou, hennezh en doa roulet ar bed e-pad bloavezhiou ha bloavezhiou, hennezh en doa ruilhet dre an hentoù e-pad bloavezhiou ha bloavezhiou.

herumalbern V.gw. (hat herumgealbert) : kampinodiň, genaouekaat, glabousaň a bep seurt diotajoù, batouilhat evel piged born, ober e Yann, ober e Juluan, noualantiň, garzenniň, ober e zen gars, ober ar jirfall, ober e jirfall, jirfallaň, ober e jostram, ober e istrogell, diotal, diotat, ober e rouz, tariellaň, louadiň, ober gennou (troioù kamm, bourdou), c'hoari taolioù-bourd, farsal, dibunaň bourdou, reiň melladoù, ribardennat, bourdal, ober baochoù, baochal, ober farsoù (farsadennoù, farsig-farsoù, fent), lakaat fent, distagaň fentigelloù, reiň fent, fentigellaň, gogeal, furlukinat, farouellaň, ober furlukinerez, gragailhat, ober e veurlarjez, ober e cholori, ober e farouell, ober ar bourjin, ober e rampono, ober e baotr fistoulik, chalvantin, c'hoari e loa, c'hoari al loa, kontaň flugez, kontaň flugezennoù, kontaň pifoù, kontaň lerbaj, kontaň kantikoù, dibunaň diotajoù, distilhaň garzaj, distilhaň garzennaj, pentaň lern, tennaň sikelzonou, glabousaň a bep seurt kaotigelloù, tennaň koñchoù born eus e gelorn, tennaň koñchennoù born eus e gelorn, dornaň kaoziou, paribolennat, drailhaň paribolennou, dibunaň kaoziou, bezaň kaoziou treuflez gant an-unan, bezaň ur chaoker-e-c'henou (ur chaoker-e-spered) eus an-unan, bezaň ur chaoker kaoziou.

herumärgern V.em. : **sich herumärgern** (hat sich (ak.) herumgeärgert) : P. *sich mit jemandem herumärgern*, kemer charre gant u.b., kemer merfeti gant u.b., kemer nec'hamant gant u.b., kemer nec'h gant u.b., kaout nec'h gant u.b., kemer chif gant u.b., kemer trabas gant u.b., kemer reuz gant u.b., kemer streuvell gant u.b., na gaout nemet hegaz gant u.b., kaout koad a-benn (darbar, mizer, c'hoari, d'ober) gant u.b., gouzaň meur a bik gant u.b., reiň u.b. fred d'an-unan, kaout ur gempenn gant u.b., kaout kalz a standur gant u.b., kaout kalz a durlut gant u.b.

herumbalgen V.em. : **sich herumbalgen** (hat sich (ak.) herumgebalgt) : chabousat, en em chabousat, tabutal, riotal, rendaeliň, daelaň, en em zrailhaň, en em vegata, en em chaokat, en em chikanaň, en em zebriň, bezaň c'hoari etrezo, bezaň jeu etrezo, en em dagaň, bezaň butun etrezo, bezaň rouzet ar bloneg.

herumballern V.gw. (hat herumgeballert) : tennaň a dreuz hag a-hed, tennaň a-dreuz hag a-benn, tennaň a-dreuz hag a-dal, tennata, tennaň a bep tu, tennaň-didennaň, tennaň a c'hoari gaer, tennaň evel un dall, tennaň gwashaň ma c'haller, tennaň ha n'eo ket dre gont, tennaň ha n'eo ket diouzh kont.

herumbasteln V.gw. (hat herumgebastelt) : talfasat, turlutañ, kalfichat, bitellat, firbouchal, taniellat, bitrakiñ, trikarmadiñ, c'hoariellat, ober tammoù labourioù, belbetat, teusteukat, kinkailhat, belbisat, belbiat, c'hoari micherig, c'hwileta, dresañ, teukañ, lugudiñ, teuteunat, skarvañ, feuzañ ; *ich habe den ganzen Vormittag am Motor herumgebastelt und trotzdem bin ich noch nicht fertig*, e-pad ar mintinvezh a-bezh on bet war-dro ar c'heflusker ha c'hoazh n'em eus ket echuet gantañ.

herumbaumeln V.gw. (hat herumgebaumelt) : distribilhennañ.

herumbekommen V.k.e. (bekam herum / hat herumbekommen) : 1. dont a-benn da lakaat [fdb] tro-dro d'fdb ; 2. dont a-benn da lakaat [ub.] da cheññ mennozh, lubaniñ [ub.], dibennadiñ [ub.], lakaat [ub.] d'ober daou c'her eus unan.

herumbiegen V.gw. (bog herum / ist herumgebogen) : *um die Ecke herumbiegen*, treiñ e korn ar straed, treiñ e pleg ar straed.

herumbieten V.k.e. (bot herum / hat herumgeboten) : kinnig tro-dro.

herumblättern V.gw. (hat herumgeblättert) : follennata ul levr, feilhetiñ ul levr ; *in einem Buch herumblättern*, ruilhal ha diruilhañ pajennoù ul levr, follennata ul levr, feilhetiñ ul levr.

herumblicken V.gw. (hat herumgeblickt) : 1. sellet un tammig e pep lech'tro-dro d'an-unan ; 2. sellet a-dreñv e gein, distreiñ da sellet.

herumblödeln V.gw. (hat herumgeblödelt) / **herumblöden** V.gw. (hat herumgeblödet) : noualantiñ, garzenniñ, glabousañ a bep seurt diotajoù, batouilhat evel piged born, ober e zen gars, ober ar jirfoll, ober e jirfoll, jirfollañ, ober e jostram, ober e istrogell, ober e Yann, ober e Juluan, diotal, diotat, ober e rouz, tariellañ, louadiñ, boufoniñ, ober gennoù (troioù kamm, bourdou), c'hoari taolioù-bourd, farsal, dibunañ bourdoù, reiñ melladoù, ribardennat, bordal, ober baochou, baochal, ober farsoù (farsadennou, farsig-farsou, fent), lakaat fent, distagañ fentigelloù, reiñ fent, fentigellañ, gogeal, furlukinat, farouellañ, ober furlukinerez, ober e veurlarjez, ober e cholori, ober e farouell, ober ar bourjin, ober e baotr fistoulïk, chalvantin, ober e rampono, c'hoari e loa, c'hoari al loa, kontañ flugez, kontañ flugezennoù, kontañ pifoù, kontañ lerbai, kontañ kantikou, distilhañ garzaj, distilhañ garzennaj, pentañ lern, tennañ siklezonou, glabousañ a bep seurt kaotigelloù, tennañ koñchoù born eus e gelorn, tennañ koñchennoù born eus e gelorn, dornañ kaoziou, dibunañ kaoziou, bezañ kaoziou treuflez gant an-unan, paribolennat, draillhañ paribolennou, bezañ ur chaoker-e-c'henoù (ur chaoker-e-spered) eus an-unan, bezañ ur chaoker kaoziou.

herumbosseln V.gw. (hat herumgeboselt) : talfasat, turlutañ, kalfichat, bitellat, firbouchal, taniellat, bitrakiñ, trikarmadiñ, c'hoariellat, ober tammoù labourioù, belbetat, teusteukat, kinkailhat, belbisat, belbiat, c'hoari micherig, c'hwileta, dresañ, teukañ, lugudiñ, teuteunat, skarvañ, feuzañ.

herumbringen V.k.e. (brachte herum / hat herumgebracht) : 1. lakaat da dreñ, kas tro-dro ; 2. P. skignañ, sevel, lakaat da redek ; *ein Gerücht herumbringen*, skignañ (sevel) ur brud, lakaat gedon (ur brud) da redek, lakaat ur voltenn da redek.

herumbrüllen V.gw. (hat herumgebrüllt) : yudal, youc'hal, sklankal, huchal leizh e gorzenn, huchal leizh e vouezh, blejal, hopal ha dihopal evel un diaoul, beogal, boudal, krozal, skuermal, blejal evel ur vuoc'h kollet he leue ganti.

Herumbummelei b. (-) : P. stranerez, fleiserez g., luguderez g., gorregezh b., leziregezh b., yeuaj g., labaskennegezh b., lentegezh b., lure g., lugudajoù ls., belbeterezh g.

herumbummeln V.gw. (hat herumgebummelt = koll e amzer / ist herumgebummelt = pourmen) : müßig *herumbummeln*, straniñ, fleisat, galvagnat, braeat en e blijadur, toulbabañ, garjata, tortañ, chom da dortañ, kilwedenniñ, c'hwileta, chuchual, lostenniñ, lostigellat, flechat, luduenniñ, turlutañ, bargediñ, c'hwilostat, ruzañ, ruzañ e dreid, ruzelliñ, ruzata, chom da logota, chom da c'hoari viòù, goriñ viòù, klask kokologig, c'hoari e ruz-e-revr (e ruz-e-votoù), c'hoari e ruz botoù, chom da c'houlerc'hiñ, ober kozh votoù, lardañ ar pavez, lonkañ avel, rodal evel ur gazhez lizidant, riblañ / redek ar ruiou / foetañ ar pavezioù / landreiñ / lugudiñ (Gregor), lantouzat, glandourenniñ.

herumbumsen V.gw. (hat herumgebumst) : P. ribodal, roulat, c'hoari daou a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, c'hoari toutou gant n'eus forzh piv, ribotat a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, fouzhañ a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, em reiñ d'an ebatoù dizurzh, gastaouiñ, gastaoua, gagnaoua, louvigezhiñ, bezañ gadal, orgediñ, orgedata, gadaliñ, pitaouat, diskolpañ, en em reiñ da blijadurezhioù ar c'high (da blijadurezhioù diroll ar c'horf), pailhardiñ, ren ur vuhez lov (Gregor), ren ur vuhez diroll ha didaill, punañ ur fall vuhez, ren ul lor vuhez, ren ur vuhez lor, en em reiñ d'an holl zizurzhioù, lezel kabestr gant e dechoù fall, torc'hwenial el likaouerezh an hudurañ, ober traoù hudur, ober hudurnezou, ober traoù lik.

Herumbumsen n. (-s) : hudurnez b., gadaliez b., gadalezh b., gadalerezh g., pitaouerezh g., gastaouerezh g., bordelerez g., divalavamant g., vilonaj g., ebatoù dizurzh ls., hudurniez b., likaouerezh g., loudouriez b., lousteriou ls., kammoberou reizhel ls., louvigezh b., pailhardiez b., diskolperez g., plijadurezhioù ar c'horf (ar c'high), plijadurezhioù orgedus ls., lor vuhez b., buhez lor b., hakrder g., hakrded b., youlou fall ls., oriadezh b., moc'herez g., traoù hudur ls., traoù kailh ls., orged g., orgediz b.

herumdoktern V.gw. (hat herumgedoktert) : 1. c'hoari e vedisin ; 2. blazañ ha divlazañ n'eus forzh peseurt louzeier, lonkañ n'eus forzh peseurt remedou ; 2. talfasat, turlutañ, kalfichat, bitellat, firbouchal, taniellat, bitrakiñ, trikarmadiñ, c'hoariellat, ober tammoù labourioù, belbetat, teusteukat, kinkailhat, belbisat, belbiat, c'hoari micherig, c'hwileta, dresañ, teukañ, lugudiñ, teuteunat, skarvañ, feuzañ.

herumdozieren V.k.e (dozierte herum / hat herumdoziert) : prezeg war un ton pompadus, lezenniñ.

herumdrehen V.k.e. (hat herumgedreht) : 1. treiñ ; *den Hahn herumdrehen*, serriñ pe digeriñ ar c'hog, serriñ pe digeriñ an duellenn ; *den Schlüssel einmal herumdrehen*, reiñ un taol alc'hwez, ober un dro gant an alc'hwez ; *den Schlüssel zweimal herumdrehen*, ober div dro gant an alc'hwez, prenañ ha morailhañ ; *dreh den Schlüssel zweimal herum*, gra div dro gant an alc'hwez ; 2. [dre skeud.] P. *jemandes Worte herumdrehen*, distresañ komzoù u.b., findaoniñ komzoù u.b., distreiñ komzoù u.b. diouzh o ster.

V.em. : **sich herumdrehen** (hat sich (ak.) herumgedreht) : ober un hanterdro, treiñ en-dro ; *sich im Kreise herumdrehen*, kefluskañ war gelc'h, kefluskañ a-gelc'h, treiñ evel ur gornigell, kornigellat, treiñ war an-unan (*warnañ e-unan, warni hec'h-unan h.a.*) evel ur gornigell, c'hoari troig vezv, punañ, troellañ, troenniñ, troiata, troidellañ, troiellat.

herumdrücken V.em. : **sich herumdrücken** (hat sich (ak.) herumgedrückt) : 1. kantren, kantreal, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, troidellañ, troial, torimellat ; 2. souzañ rak al labour, treiñ diwar ar bec'h, tec'hel a-raok al labour, plijout ar pesked dizreinet (boued pasket) d'an-unan, kavout mat labour pasket, lammat pa weler an tamm hag tec'hel pa weler ar bec'h, bezañ labour c'hraet ebat gant an-unan, karet labour c'hraet, bezañ ganet d'un deiz Sadorn, bezañ gourt da labourat, bezañ lugut da labourat, kavout an douar gwall izel diouzh e vent, sachañ war an ibil berr, sachañ war an ibil berraat, sachañ war an ibil a-dreñv, ober an nebeutañ ar gwellañ, reiñ bec'h d'ar gordenn laosk, derc'hel a-dreñv, chom war-dreñv, tennañ war-dreñv, sachañ da c'hennañ, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forc'h, kaout lod e Kerdiboañ, yeuiñ, sellet ouzh an heol, ober e gorf didalvez, erbediñ e revr, na ober ur c'heuz eus e zaouarn, na ober ur siseurt, lakaat e zaouarn an eil en egile, ober aner, chom didalvez, chom da velch'weta, ober e zidalvez, bezañ skoet (grevet) gant terzhienn an didalvez (gant terzhienn al leue), prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hañz dre e lost, chom da selaou ar moulchi o foerat, chom da sellet ouzh an oabl o tremen.

V.gw. : merat, mezellañ, gwaskañ.

herumdrucksen V.gw. (hat herumgedruckst) : P. klask tro, klask tro en e gaoz, klask korniou-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod, tortilhañ.

herumerzählen V.k.e. (erzählte herum / hat herumerzählt) : embann d'ar seizh avel, embann war ar groaz, skignañ.

herumfahren V.gw. (fährt herum / fuhr herum / ist herumgefahren) : 1. mont ha dont, dont ha mont, mont-dont, donemonea, mont-dont hep pal resis, pourmen e galite, kantreal, kantren, bevañ baleant, baleantañ, torimellat dre ar vro, bale bro, trimardiñ, bezañ war ar champolu, bezañ war an trimard, kantren broioù, ergerzhout broioù, troc'hañ broioù, beajiñ broioù, redek e revr ; *viel herumfahren*, dibunañ levioù, faoutañ levioù, skarañ douar, faoutañ hent, muzuliañ hent, muzuliañ hentoù, c'hwistañ hent, dibunañ hent, troc'hañ hent, bezañ ur skuber mat a hent eus an-unan, ober bro, foetañ bro, fustañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, mont dre c'hériou ha broioù, mont dre gériou ha broioù, redek ar c'hwitell, gwelet bro, redek hentoù, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahuennata, regiñ) hent, roulañ ar bed, ruilhal dre an hentoù, bale broioù ; 2. treiñ ; *um die Ecke herumfahren*, treiñ e korn ar straed, treiñ e pleg ar straed ; 3. *um etwas herumfahren*, ober an dro da, c'hoari an dro da, treiñ diwar ; [merdead.] *um ein Kap herumfahren*, ober an dro d'ur beg-douar, c'hoari tro ur beg-douar, c'hoari an dro d'ur beg-douar, skeiñ hebiou d'ur beg-douar ; 4. [dre skeud.] *mit den Händen in der Luft herumfahren*, jesträ, jesträouiñ, difretal, dispac'hat.

herumfeilschen V.gw. (hat herumgefeilscht) : chipotal war ar priz.

herumficken V.gw. (hat herumgefickt) : P. ribodal, roulat, c'hoari daou a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, c'hoari toutou gant n'eus forzh piv, ribotat a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, fouzañ a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, em reiñ d'an ebatoù dizurzh, gastaouïñ, gastaoua, gagnaoua, louvigezhiñ, bezañ gadal, orgediñ, orgedata, gadaliñ, pitaouat, diskolpañ, en em reiñ da blijadurezhioù ar c'hig (da blijadurezhioù diroll ar c'horf), pailhardiñ, ren ur vuhez lov (Gregor), ren ur vuhez diroll ha didailh, punañ ur fall vuhez, ren ul lor vuhez, ren ur vuhez lor,

en em reiñ d'an holl zizurzhioù, lezel kabestr gant e dechoù fall, torc'hwenial el likaouerezh an hudurañ, ober traoù hudur, ober hudurnezoù, ober traoù lik.

herumflattern V.gw. (ist herumgeflattert) : 1. njellañ a-youl avel, nijal ha gournijal, gournijellañ, darnijal, eszellat, nijal-dinijal, balafennañ, nijata, fistoulat ; 2. [dre skeud.] fraoñval, turmudañ, turlutañ, difrinal, fringal, fistoulat, birvilhañ, meskañ ha berviñ, ober ur riboul, meskañ, merat, fourgasïñ, punellat, lavigañ, trabotellat, trapikellat, trevellin, firbouchal, diskrapañ, difretañ, redek e revr ; *die Mädchen flattern im Haus herum*, ar merc'hed ne reont nemet fraoñval dre an ti, meskañ ha berviñ a ra ar merc'hed en ti, ar merc'hed a ra ur riboul en ti, turlutañ a ra ar merc'hed en ti.

Herumflattern n. (-s) : gournij g., balafennañ g.

herumfläzen V.gw. (hat herumgeflezt) / **herumflegen** (hat herumgeflegelt) V.gw. : en em vrakañ, pladorenniñ, en em arouaregiñ, en em arwaregiñ, labaskenniñ, torc'hwenial, plavañ, bezañ azezet distenn, bezañ azezet a-c'hwen, bezañ azezet a-c'hwen e gorf, bezañ evel ur gammekarr.

herumfliegen V.gw. (flog herum / ist herumgeflogen) : 1. njellañ a-youl avel, gournijal, darnijal, eszellat, nijal-dinijal, fistoulat ; 2. *um etwas herumfliegen*, ober an dro da, c'hoari an dro da, treiñ diwar ; 3. *seine Blicke flogen herum*, sellet a reas un tammig e pep lec'h en-dro dezhañ, leuskel a reas e sellou da vont du-mañ du-hont en-dro dezhañ, leuskel a reas e sellou da gantron tro-dro dezhañ.

herumfragen V.gw. (hat herumgefragt) : goulenn tro-dro ; *überall herumfragen*, ober goulennou (ober enklask) un tammig e pep lec'h, ober goulennou (ober enklask) dam dre holl.

herumfuchteln V.gw. (hat herumgefurchtelt) : jesträ, jesträouiñ, difretal, dispac'hat, fourgasïñ ; *mit den Armen herumfuchteln*, difretañ e zivrec'h ; *mit Armen und Beinen herumfuchteln*, jesträouiñ, dispac'hañ, en em zifretaañ ; *um etwas herumfuchteln*, ober milinig gant udb, treiñ ar vilin gant udb, hejañ (fichañ, dispac'hañ) udb.

herumführen V.k.e. (hat herumgeführt) : 1. heñchañ, kas tro-dro, kantren ; *die Hausherrin führte den Gast im Haus herum*, mestrez an ti a reas hec'h enorioù d'he c'houiad, an ostizez a ziskouezas he zi d'he c'houiad ; 2. *einen Graben um die Stadt herumführen*, kleuziañ (krouiziñ) ur foz tro-dro da gêr ; 3. [hent] *um etwas herumführen*, ober an dro d'udb, bezañ en-dro d'udb, c'hoari an dro d'udb, treiñ diwar udb ; *herumführend*, a-dro ; 4. [dre skeud.] *P. jemanden an der Nase herumführen*, kaotañ ha pegañ u.b., reiñ d'u.b. da grediñ e vez noz da greisteiz, reiñ d'u.b. da grediñ du e-lec'h gwenn, reiñ kelien (kañvaled) da blomañ d'u.b., lakaat da grazañ, reiñ kelien (kañvaled, poul'hennoù, silioù, lostoù leue) da lonkañ d'u.b., kontañ poul'hennoù d'u.b., kontañ poul'had d'u.b., reiñ poul'had da lonkañ d'u.b., paskañ lus d'u.b., pentañ lern d'u.b., finesiñ ouzh u.b., tennañ sikelzonou d'u.b., reiñ ludu e-lec'h butun d'u.b., deviñ (louzañ, dilouzañ, diarpañ, divleupañ, stranañ, stranigañ, skobardiñ, riñsañ, houperigañ, paltokiñ, bilhiñ, gludañ, bouch'iñ, punañ, tizhout, flemmañ, toazañ, bratellat, nezañ, kabestrañ, gennañ, pakañ, tapout, gwaskañ, dastum) u.b., klaviañ u.b., bountañ ar c'henn en u.b., louamiñ u.b., kouilhoniñ u.b., gwerzhañ duad d'u.b., reiñ treujou e-lec'h bleñchoù d'an hini a zo bras e c'henou, tremen lost al leue dre c'henou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., fritañ naered e-lec'h silioù d'u.b., c'hoari an dall d'u.b., ober an dall d'u.b.

herumfuhrwerken V.gw. (hat herumgefahrwerk) : talfasat, turlutaň, kalfichat, bitellat, firbouchal, taniellat, bitrakiň, trikarmadiň, c'hoariellat, ober tammoù labouriou, belbetat, teusteukat, kinkailhat, belbisat, belbiat, c'hoari micherig, c'hwileta, dresaň, teukaň, lugudiň, teuteunat, skarvaň, feuzaň, c'hwiliaň, brelleaň ; *wie wild herumfuhrwerken, c'hoari e legon.*

herumfummeln V.gw. (hat herumgefummelt) : 1. talfasat, turlutaň, kalfichat, bitellat, bitrakiň, trikarmadiň, c'hoariellat, ober tammoù labouriou, c'hwiliaň, firbouchal, brelleaň, teukaň, teusteukat, belbetat, teuteunat ; 2. merat, mezellaň ; *an etwas (dat.) herumfummeln*, mezellat ubd, dormata ubd, fistoulat ubd, maniaň ubd, malordiň ubd, plamoustiň ubd ; 3. chouraň, ober chourig, ober chourou, ober sev, herlinkat, ober fistoulig.

herumgeben V.k.e. (gibt herum / gab herum / hat herumgegeben) : reiň tro-dro, kinnig tro-dro.

herumgehen V.gw. (ging herum / ist herumgegangen) : 1. mont ha dont, dont ha mont, donemonea, mont-dont hep pal resis, mont a-gilwed-kaer, kantreal, kantren, torimellat, kildreiň, treiň ha kildreiň, treiň ha distreiň, treiň-distreiň, troidellaň, baleata, bevaň baleant, baleantaň, torimellat dre ar vro, pazeal, riboulat, foetaň bro, fustaň bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornaň bro, redek ar c'hwitell, mont dre c'hélioù ha broioù, mont dre gérioù ha broioù, bale bro, trimardiň, bezaň war ar champolu, bezaň war an trimard, roulat ar bed, foetaň (pilat, bale, dornaň, fustaň, rahouennata) hent, ruilhal dre an hentoù, redek e revr ; 2. *die Bilder gingen herum*, ar poltredoù a dremenas a zorn da zorn ; 3. *um den See herumgehen*, klask an dro d'al lenn, ober an dro d'al lenn, ober tro al lenn, treiň en-dro d'al lenn, c'hoari tro al lenn ; *geh hinten rum ! gra an dro !* ; 4. *dieser Gedanke geht mir im Kopf herum*, emaň ar soňj-se o ruilhal em spered, bepred e vez ar mennozh-se o ribotat em fenn, bepred e vez ar mennozh-se o rodellaň em fenn, bepred e vez ar mennozh-se o rodellaň war va spered, bepred e vez ar mennozh-se o rodellaň em spered, ar mennozh-se a zo o virviň va spered, gant ar mennozh-se e vezan atav, karget eo va spered gant ar mennozh-se, ne ya ket ar soňj-se diwarnon, ne ya ket ar soňj-se diganin, ar soňj-se a zilamm atav em spered, ar soňj-se am foursu bepred, ar soňj-se a wask ingal warnon, atav e vez va fenn gant ar soňj-se, ar soňj-se ne ya ket diwar va spered, n'emaon ket evit argas ar soňj-se diwar va spered ; 5. [dre skeud.] P. *um den heißen Brei herumgehen*, klask tro, klask tro en e gaoz, klask korniou-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod, klask kant ha kant tro, klask tro da ziverraň, klask un dro-bleg, klask kammdroioù, tortilhaň, tortal, troiata.

herumgeistern V.gw. (ist herumgegeistert) : 1. fraoňval, turmudaň, turlutaň, difrinkal, fringal, fistoulat, birvilhaň, meskaň ha berviň, ober ur riboul, meskaň, merat, balafennaň, fourgasiaň, punellat, lavigaň, trabotellat, trapikellat, trevelliň, firbouchal, diskrapaň, difretaaň, redek e revr ; *die Mädchen geistern im Haus herum*, ar merc'hed ne reont nemet fraoňval dre an ti, meskaň ha berviň a ra ar merc'hed en ti, ar merc'hed a ra ur riboul en ti, turlutaň a ra ar merc'hed en ti ; 2. *dieser Gedanke geistert mir im Kopf herum*, bepred e vez ar mennozh-se o ribotat em fenn, bepred e vez ar mennozh-se o rodellaň em fenn, ar mennozh-se a zo o virviň va spered, gant ar mennozh-se e vezan atav, karget eo va spered gant ar mennozh-se, ne ya ket ar soňj-se diwarnon, ne ya ket ar soňj-se diganin, ar soňj-se a zilamm atav em spered, ar soňj-se am foursu bepred, ar soňj-se a wask ingal warnon, atav e vez va fenn gant ar soňj-se, ar soňj-se ne ya ket diwar va

spered, an debr-spered-se a vez atav o hegal ouzh va spered, ne zistag ket ar soňj-se diouzhiň, ne lam ket ar soňj-se ganin, nasket eo va spered gant ar sorc'henn-se, n'on ket evit kas va soňj diouzh an dra-se, ar soňj-se a labour va spered, ar soňj-se a chom peg ouzh va c'halon, ar soňj-se a chom peg ouzhin, n'emaon ket evit argas ar soňj-se diwar va spered.

Herumgerede n. (-s) : troidelloù ls.

herumhacken V.gw. (hat herumgehackt) : 1. [dre skeud.] P. *auf etwas (dat.) herumhacken*, malaň kaoziou (temzoù) skuizh, lavaret kant gwech ar memes tra, randoniň, riboulat atav ar memes son, chaokat atav ar memes tra, sorc'henniň, rambreal ; 2. [dre skeud.] *auf jemandem herumhacken*, flipata u.b., flemmaň u.b. / dantaň u.b. / pikailhat u.b. (Gregor), flemmata u.b., flemmadennaň u.b., teodata diwar benn u.b. ; *er hackt ständig auf mir herum*, ne'm eus ket rank gantaň gant e flemmadoù, emaň atav war va chouk, klask a ra abeg bepred ennon, ne oar nemet chaokat pep labour graet ganin, ne gav nemet rebechou d'ober din, atav e kav abeg e kement tra a ran, kavout a ra bepred drezen da stagaň ouzh pezh a ran, bepred e kav da lavaret e kement tra a ran, eñ a gav da lavaret enep kement tra a ran, kant rebech ha kant all a gav d'ober din, klask a ra atav c'hwenn em loeroù, tremen a ra e amzer o tispenn va labour, kas a ra e amzer o tispenn va labour, kas a ra e vuhez o chaokat pep labour graet ganin, klask a ra kant si din, ne baouez ket da abegiň ouzhin, emaň atav a-istribilh ouzhin.

herumhampeln V.gw. (hat herumgehampelt) : trepikal, trepikellat.

herumhängen V.gw. (hing herum // ist herumgehängen / hat herumgehängen) : 1. bezaň a-stlabez, bezaň a-bempoù, bezaň strewet a-drak, bezaň a-strew, bezaň a-borc'hell, bezaň a-skign ; *die Kleider hängen im Zimmer herum*, bez emaň ar pezhioù dilhad a-istribilh un tammig e pep lec'h e-barzh ar gambr, emaň ar pezhioù dilhad a-stlabez (a-bempoù, strewet a-drak, a-strew, a-borc'hell) er gambr, a-skign emaň ar pezhioù dilhad er gambr ; 2. *die Haare hängen ihr herum*, a-istribilh emaň he blev en-dro d'he fenn, istrabilhaň a ra he blev foutouilhek en-dro d'he fenn, emaň he blev disparbuilhet war he zro ; 3. leozenniň, straniň, chom da c'houlerc'hiň, chom da lostenniň, chom da skorniň, chom da ruzata, chom da logota, chom da varvoriň ; *nächtelang in den Kneipen herumhängen*, bezaň klaňv gant an enoe, bezaň enoeet-marv, debriň hiraezh, bezaň debret (en em zebriň) gant an enoe, chom d'en em zebriň, ruzaň e enoe, mervel gant an enoe.

herumheulen V.gw. (hat herumgeheult) : termal, gouerouzat, grignouzat, klemmichal, kestal, kintaň, kunuc'haň, brizhleňvaň, tourleňvaň, chaokat e bater.

herumhopsen V.gw. (ist herumgehopst / hat herumgehopst) : fringal, tripal, lammikat, lammedikat, mont a-lamm, mont a-lemmen, mont a-lammoù, gousailhaň ; *ein Kind auf seinen Knien herumhopsen lassen*, ober barlennig d'ur bugel, ober daik d'ur bugel.

herumhüpfen V.gw. (ist herumgehüpft) : fringal, tripal, fringal, fringalaň, fringellat, dizoac'haň, en em zizoac'haň, lammikat, lammedikat, mont a-lamm, mont a-lemmen, mont a-lammoù, mont a-biklammoù, gousailhaň, lammat-dilammat, lammat ha dilammat ; *wild herumhüpfen*, hejaň e c'hwenn, tripal, frikaň bolc'h, fringal, pilat melc'hwed, hejaň e bilhou, riblaň, daňsellat, daňsigellat.

Herumhüpfen n. (-s) : piklammat g., lammikat g., lammedikat g.

herumhüpfen ag. : o piklammat, o lammikat, o lammedikat, o friantañ, piklammus, lamm-dilamm.

Herumhüpfen n. (-s) : triperezh g.

herumhuren V.gw. (hat herumgehurt) : ribodal, roulat, c'hoari daou a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, c'hoari toutou gant n'eus forzh piv, ribotat a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, fouzhañ a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, em reiñ d'an ebatoù dizurzh, gastaouiñ, louvigezhiñ, bezañ gadal, orgediñ, orgedata, gadaliñ, diskolpañ, en em reiñ da blijadurezhioù ar chig (da blijadurezhioù diroll ar c'horf), pailhardiñ, pitaouat, ren ur vuhez lovr (Gregor), ren ul lor vuhez, ren ur vuhez lor, ren ur vuhez diroll ha didailh, punañ ur fall vuhez, en em reiñ d'an holl zizurzhioù, lezel kabestr gant e dechoù fall, torch'wenial el likauerez an hudurañ, ober traou'hudur, ober hudumezoù, ober traou'l lik.

herumirren V.gw. (ist herumgeirrt) : kantren, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, troidellañ, troial, torimellat, bevañ baleant, baleantañ, torimellat dre ar vro ; *frei umherirrendes Vieh*, chatal feuls g., loened en o feulzer ls., chatal en e frankiz er-maez g., chatal feulzet g.

Herumirren n. (-s) : kantreerez g., baleerez g. ; *freies Herumirren des Viehs*, feulzer g., feulzerez g.

herumjagen V.k.e. (hat herumgejagt) : poursuiñ, redek, redek war-lerc'h, argas, hemolc'hiiñ.

herumjammern V.gw. (hat herumgejammert) : termal, gouerouzat, grignouzat, klemmichal, kestal, kintañ, kunuc'hañ, brizhleñvañ, tourleñvañ, chaokat e bater.

herumkasfern V.gw. (hat herumgekasper) : tariellañ, louadiñ, ober gennoù (troioù kamm, bourdoù), c'hoari taoliou'boud, farsal, dibunañ bourdoù, reiñ melladoù, ribardennat, bordal, ober baochou, baochal, ober farsoù (farsadennou, farsig-farsoù, fent), lakaat fent, distagañ fentigelloù, reiñ fent, fentigellañ, gogeal, furlukinat, farouellañ, ober furlukinerez, ober e veurlarjez, ober e cholori, ober e farouell, ober e baotr fistoulk, chalvantiañ, ober e rouz, ober ar bourjin, ober e rampono, c'hoari e loa, c'hoari al loa, kontañ flugez, kontañ flugezennoù, kontañ pifoù, kontañ lerbaj, kontañ kantikou, glabousañ a bep seurt diotajoù, batouilhat evel piged born, dibunañ diotajoù, distilhañ garzaj, distilhañ garzennaj, pentañ lern, tennañ siklezonou, glabousañ a bep seurt kaotigelloù, tennañ koñchou born eus e gelorn, tennañ koñchennoù born eus e gelorn, dornañ kaoziou, dibunañ kaoziou, bezañ kaoziou treuflez gant an-unan, paribolennat, drailhañ paribolennou, bezañ ur chaoker-e-c'henou (ur chaoker-e-spered) eus an-unan, bezañ ur chaoker kaoziou.

herumkauen V.gw. (hat herumgekaut) : 1. an etwas (dat.) herumkauen, auf etwas (dat.) herumkauen, chakoniat udb, tramouilhat udb, mandrouilhat udb. ; an einem Grashalm herumkauen, auf einem Grashalm herumkauen, tramouilhat ur c'heotenn ; 2. [dre skeud.] an etwas (dat.) herumkauen, auf etwas (dat.) herumkauen, en em gompren war udb, kompreñ en udb, kompreñ ouzh udb, lakaat meiz da gompren udb, derc'hel e spered a-gaer gant udb, sipañ e spered da gompren udb, chom da gompren en udb, soñjal war udb., en em soñjal (prederiañ) diwar-benn udb, prederiañ war udb, prederiañ udb, prederiañ en udb, ober preder war udb, en em bleustriñ war udb, pleustriñ gant udb., pleustriñ war udb, pleustriñ diwar-benn udb, poelladiñ war udb, poellañ war udb, pouezañ war udb, treiñ udb war e spered, hirsoñjal en udb,

hirbrederiañ war udb ; *woran kauert er bloß herum ?* P. peseurt taskagn a zo gantañ ?

Herumkauen n. (-s) : tramouilh g.

herumklipfern V.gw. (hat herumgeklippert) : *auf dem Klavier herumklipfern*, pianotiñ, skoiañ war ar piano, stokata war ar piano, seniñ tammoù piano.

herumknabbern V.gw. (hat herumgeknabbert) : pismigañ, krgnat, mousañva, pitouilhat, dantigañ ; das Hündlein knabbert herum, emañ ar c'hi bihan o c'hoari gant e zent, emañ ar c'hi bihan o tantigañ ; der Fisch knabbert am Köder herum, emañ ar pesk o pismigañ, emañ ar pesk o pismigañ (o voustañva) an higenn, emañ ar pesk o pismigañ (o voustañva) ar vouedenn, emañ ar pesk o pismigañ (o voustañva) ar vuzhugenn.

herumknallen V.gw. (hat herumgeknallt) : tennañ a dreuz hag a-hed, tennañ a-dreuz hag a-benn, tennañ a-dreuz hag a-dal, tennata, tennañ a bep tu, tennañ-didennañ, tennañ a c'hoari gaer, tennañ evel un dall, tennañ gwashañ ma c'haller, tennañ ha n'eo ket dre gont, tennañ ha n'eo ket diouzh kont.

herumknutschen V.gw. (hat herumgeknutscht) : bezañ pok-pok, pokata an eil d'egile, poketal an eil d'egile, pokedal an eil d'egile, pokat ha flourikat, chom pok-ha-pok, en em bokat a-leizh o genaouioù, en em bokat didruez, bezañ pok-pok, pokat ha flourikat, pokat start an eil d'egile, bezañ pokoù tomm ganto, en em lipat, P. en em gannañ a daolioù joskenn ; mit jemandem herumknutschen, pokata d'u.b., poketal d'u.b., pokedal d'u.b., pokat-dibokat d'u.b.

Herumknutscherei b. (-en) : abadenn c'hoari ha pokat b., abadenn flourikat ha pokat b., P. ragoud muzelloù g., friko muzelloù g., emgann a daolioù joskenn g.

herumkommandieren V.gw. (hat herumkommandiert) : ober e renkoù, ober e renkoù war an holl, c'hoari e vestr, tailhañ e vestr, klask ober lezennoù, lakaat e droad er par, ober al lezenn d'ar re all, lezenniñ, bezañ troc'h-holl, bezañ an ton hag ar son gant an-unan, bezañ an damani gant an-unan, kas ar penn hag an troc'h, bezañ an ton hag ar pardon gant an-unan, mestriñ, mestroniañ.

V.k.e. (hat herumkommandiert) : jemanden herumkommandieren, kas u.b. war-bouez e fri, ren u.b. war-bouez e fri, kas u.b. diwar-bouez e fri, kas u.b. dre benn (dre veg) e fri ; manche lassen sich nicht herumkommandieren, dam a zo ne c'houennont ket bezañ mestroniet, darn 'zo ne c'houllont ket bezañ mestroniet, darn 'zo a c'houll en em ren hep sujidigezh na spar ebet, tud 'zo ne garont ket ar sujidigezh.

herumkommen V.gw. (kam herum / ist herumgekommen) : 1. ober an dro da, c'hoari an dro da, skeiñ hebiou da ; 2. treiñ diwar, pellaat diouzh, tec'hel diouzh, tec'hel diwar, en em virout ouzh, diwall ouzh ; um eine Frage nicht herumkommen, na c'halloout treiñ diwar ur gudenn, na c'halloout tremen dreist ur gudenn (Gregor) ; um diese Ausgaben werden wir nicht herumkommen, ne vo ket tu da dremen hep ober an dispignoù-se, ne vimp ket evit mirout a ober an dispignoù-se ; P. da kommst du nicht drum rum, n'eus ket moaien da voaieniñ, ne vi ket evit ober hep ; 3. sie kommt weit herum, beajin a ra kalz, redek (bale) a ra bro, bale (kantren, beajin) a ra broioù, honnezh a vuzul hent (a vuzul hentoù, a zibun hent, a zo ur skuberez vat a hent), honnezh a zibun leviou, honnezh a faout leviou, honnezh a c'hwist hent, ober (foetañ) a ra bro, bale a ra broezioù, redek a ra hentoù, honnezh a foet (a bil, a vale, a zorn, a fust, a rahouennata) hent, honnezh a roul ar bed, redek a ra he revr, redek a ra ar bed, honnezh a ruilh dre an hentoù ;

er ist viel herumgekommen, er ist weit herumgekommen, er ist ganz schön in der Welt herumgekommen, foetet (redet) bro en deus bet, roulet ar bed en deus bet, ruilhal dre an hentoù en doa graet, baleet (kantreet, beajet) broioù en deus bet, gwelet en deus bet meur a vro, lopañ (regiñ, klouedat, redek) mor en deus bet graet, galoupet en doa ar mor hag an douar, hennezh en deus redet e revr war ar voul douar ha brav ; in der Welt herumkommen, roulat ar bed, redek ar bed.

herumkramen V.gw. (hat herumgekramt) : firbouchaň, furchal, furchata, ober ar furch e, ober furch e, ober furch ha klask e, turmucht, diskrapaň, c'hwiliaň, brellaň, furgutaň, pismigaň, fekaň, fiskital, tourc'hellat e ; in einer Schubblade herumkramen, firbouchaň (furchal, furchata, turmucht, diskrapaň, c'hwiliaň, farbotaň, turlutaň, brellaň, furgutaň, tourc'hellat, pismigaň, fekaň, fiskital) en un diretenn, c'hwiliaň (dispac'haň) un diretenn ; er muss immer irgendwo herumkramen, hennezh a zo atav furch-difurch.

herumkrebsen V.gw. (hat herumgekrebst / ist herumgekrebst) : P. 1. darnveaň, kozh bevaň, mizeriň, disec'haň gant an dienez, langisaň gant paourenteze ha mizer, morfontiň, reuziň, bevaň-bevaik, bevaň-bevaik-bevetez, bevaň truïlh, krakveaň, bevata, bevaň moan, bevaň togn, bitaň, lainaň, treuzveaň, bezaň lakaet da beuriň, bevaň er baourenteze vras, kaout ur vuhez treut, bevaň en ezhomm, gweaň (ruzaň) anezhi, c'hoari gant glac'harig, hersal mizer, hersal e vizer, stlejaň an diaoul dre e lost, chaokat mizer, fritaň mizer gant paourenteze, fritaň mizer, fritaň paourenteze, fritaň laou, na vezaň kreň an arc'hant gant an-unan, na vezaň kreň an traou gant an-unan, ober ur bevaň bihan, mont d'ar jol vihan, justinaň, na vezaň druz ar peuriň gant an-unan, na vezaň hir ar peuriň gant an-unan, bezaň berr ar peuriň gant an-unan, bezaň treut ar peuriň gant an-unan, bezaň tanav ar peuriň gant an-unan, na gaout da zioueriň, bezaň gwall just an arc'hant gant an-unan, bezaň berr an traou gant an-unan, bezaň berrek an traou gant an-unan, bezaň berr ar stal gant an-unan, na vezaň frank ar stal gant an-unan, bezaň tenn ar bed gant an-unan, bezaň an traou ken just ha fri ar c'hash gant an-unan, bezaň treut an traou gant an-unan, malaň munut e vleud, ober e dammig silvidigezh, duaň gant ar vizer, duaň anezhi, jastraň gant an dienez, punec'hiň, kaout mil boan o skoulmaň an daou benn, kaout bec'h o lakaat an daou benn da skoulmaň, kaout bec'h o skoulmaň ganti, kaout gwe o skoulmaň ganti, kaout bec'h o sec'haň an eil dorn gant egile, kaout bec'h o walch'iň an eil dorn gant egile, bezaň tenn war an-unan, bezaň ur vriad leun hag un ere berr gant an-unan, en em vevaň divalav, bezaň c'hwezh an dienez gant an-unan, spinaň gant an dienez, bezaň krog an dienez en an-unan, bevaň divalav, bevaň er baourenteze, bezaň ezhommek (tavantek, en dienez vrasaň, e-kreiz ar baourenteze an ezhommekeň), bevaň paour ha dibourvez, bezaň reuzeudik-meurbet e stad, ren ur vuhez du, ren ur vuhez reuzeudik / tremen trist e vuhez / bevaň e kaezhnez / bevaň gant reuzeudigezh (Gregor) ; 2. [kenwerzh] na vont mat en-dro, bezaň marv, na drein mat, bezaň morgousket, bezaň dilaňs.

herumkreiseln V.gw. (ist herumgekreiselt) : troidellaň, troiata, troenniň, troellaň, troillet, punaň, punellat, strobinnellaň.

herumkreuzen V.gw. (ist herumgekreuzt) : [merdead.] redek mor, lopaň mor, galoupat ar mor, loveaň, merdeiň [anv-gwan-verb mordoet], tennaň treuzioù.

herumkriegen V.k.e. (hat herumgekriegt) : 1. dont a-benn da lakaat [fdb] tro-dro d'fdb all ; 2. dont a-benn da lakaat [u.b.] da cheñch mennozh, lubaniň [u.b.], dibennadiň [u.b.], lakaat [u.b.] d'ober daou c'her eus unan ; sich herumkriegen lassen, lonkaň silioù (lostou-leue, kañvaled, kelien, prun), plomaň kañvaled (kelien), lonkaň poulc'had, lonkaň poulc'hennoù, bezaň dastumet (devet, gennet) gant komzoù brav u.b., mont diouzh kaozioù brav an dud, lonkaň (evaň, plomaň, treizhaň) kement gaou a lavarer, bezaň tanav e lér ; ein Mädchen herumkriegen, c'hoari kas ur plac'h d'ar gér ; 3. [amzer] tremen.

herumkritteln V.gw. (an dat.) (hat herumgekrittelt) : nagenniň, arguziň, ingenniň, arvellat, pismigaň, chipotal, pikailhat, chikanaň, chikanal, bindedaň ; an etwas (dat.) herumkritteln, pismigaň ubd, choakat ubd, begonata a-zivout ubd, kavout abeg en ubd, kavout si en ubd, kavout da abegiň diwar-benn ubd, kavout da lavaret diwar-benn ubd, kavout tro da abegiň, kas brav war-lerc'h ubd, klask abeg en ubd, kavout anv en ubd, gouzout anv en ubd, skeiň bazhadou a-zivout ubd., stagaañ drezenn ouzh ubd, kavout da lavaret a-enep ubd, dispenn ubd, divrudaň ubd, diframmaň ubd.

herumkutschieren V.k.e. (kutscherte herum / hat herumkutschert) : kas-digas gant e garr, P. karrigellat dre ar vro.

herumlangen V.k.e. (hat herumgelangt) : kas en-dro, kinnig tro-dro ; einen Joint herumlangen, lakaat ur vazh butun-nij da vont en-dro.

V.gw. (hat herumgelangt) : bezaň hir a-walc'h evit gallout ober an dro ; die Schnur langt nicht ganz herum, un tammig re verr eo ar fiselenn evit gronnaň ar pakad.

herumlaufen V.gw. (läuft herum / lief herum / ist herumgelaufen) : 1. redek-diredek, daoubenniň, difretäň, firbouchal, diskrapaň, dispac'haň, kabalat, turmudaň, froudaň, baleata, pazeal, riboulat, mont ha dont, dont ha mont, mont-dont, donemonea, kantreal, kantren, torimellat, kildreiň, treiň ha kildreiň, treiň ha distreiň, treiň-distreiň, troidellaň, bevaň baleant, baleantaň, torimellat dre ar vro, foetaň bro, fustaň bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornaň bro, redek ar c'hwitell, mont dre c'hélioù ha broioù, mont dre gériou ha broioù, bale bro, trimardiň, bezaň war ar champolu, bezaň war an trimard, roulat ar bed, foetaň (pilat, bale, dornaň, fustaň, rahouennata) hent, ruilhal dre an hentoù, redek e revr ; er läuft in einer merkwürdigen Aufmachung herum, greiet drol eo, houset iskis eo, iskis eo an taol anezhaň, gwisket distres eo, gwisket dilokez eo, pebezh chelgenn a zen, pebezh lousken, gwisket eo evel ur forc'h, pebezh lanfre, gwisket eo evel ur paourkaezh cheulk, hennezh a zo dijaoj gant e zilhad, dilhad dibalamour a zo gantaň, gwisket eo evel ur meurlarjez, drouwkisket eo gant dilhad mod netra ; frei herumlaufen, bale e diere, bale distrob ; die Hühner laufen frei herum, ar yer n'eus toull stouvet (toull serret) ebet outo ; er läuft mit nacktem Hintern herum, er läuft unten ohne herum, emaň war e bastell - hennezh a c'haloup, e revr en noazh ; jemandem vor den Füßen herumlaufen, bezaň etre treid u.b. ; 2. [dre skeud.] müßig herumlaufen, chom da ruzaň e votoù (da straniň, da chenaouegiň, da dortaň), fleisat, galvagnat, lantouzat, braeat en e blijadur, bargediň, toulbabaň, chom da logota, c'hwileta, c'hwilostat, c'hwilosteta, landraiň / lugudiň (Gregor) ; wie die Katze um den heißen Brei herumlaufen, klask tro, klask tro en e gaoz, klask komioù-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod, klask kant ha kant tro, klask kammdroioù, klask un dro-bleg, klask tro da ziverraň,

tortilhañ, tortal, troiata ; 3. um etwas herumlaufen, ober an dro d'udb, bezañ en-dro d'udb ; (um etwas) herumlaufend, ... a-dro.
Herumlaufen n. (-s) : kantreerezh g., baleerezh g. ; freies Herumlaufen des Viehs, feulzer g., feulzerezh g.

herumlaufend ag. : 1. red-dired ; frei herumlaufender Hund, ki distag g. ; frei herumlaufendes Vieh, chatal feuls g., chatal feulzet g., loened en o feulzer ls., chatal en e frankiz er-maez g. ; 2. (um etwas) herumlaufend, ... a-dro.

herumlegen V.k.e. (hat herumgelegt) : lakaat tro-dro da, punañ.

V.em. : sich herumlegen (hat sich (ak.) herumgelegt) : en em lakaat tro-dro da, gourvez tro-dro da, punañ.

herumliegen V.gw. (lag herum / hat herumgelegen) : 1. bezañ tro-dro, bezañ diwar-dro ; 2. [dre astenn.] bezañ a-strew (war ar strew, a-strouilh, a-skign, a-stlabez, strewet a-drak, a-fuilih, a-dreuz-fuilih, a-bempoù, a-borc'hell), bezañ dispac'het, bezañ strewek, bezañ strewet, sklainañ, bezañ bet lezet war an dispalu ; er lässt seine Bücher herumliegen, chom a ra e levrioù a-stlabez (a-strouilh, a-skign, a-fuilih, a-dreuz-fuilih, a-bempoù, strewet a-drak, a-strew, war ar strew, a-borc'hell) war e lerch', a-skign e chom al levrioù war e lerch', lezel a ra e levrioù e-kreiz an abati, lezel a ra e levrioù war an dispalu ; überall liegen Blätter auf dem Boden herum, an douar a zo gooloet a zelioù, delioù a zo a-strew war an douar ; ihre Kartoffeln lagen verfault auf dem Boden herum, edo o fatatezoù brein war-chorre an douar ; seinen Müll achtlos in der Natur herumliegen lassen, lezel lastez war an dispalu ; seine Sachen (seine Klamotten) herumliegen lassen, lezel e draoù e-kreiz an abati, lezel e draoù war an dispalu, lezel e draoù da stlaenañ.

herumliegend ag. : 1. tro-dro, diwar-dro, a-ziwar-dro, tro-war-dro ; 2. a-strew, a-strouilh, a-skign, war-skign, a-stlabez, strewet a-drak, a-fuilih, distroll, dre fenn, diwar fenn, strewek, strewet.

Herumlungerer g. (-s,-) : leozen b. [*liester leozen*], moriser g., chuchuenn b., teteiour g., labask g., luguder g., c'hoarieller g., chuchuer g., ruzer g., goulerc'her g., kac'higeller g., belbeter g., kalficher g., buzhugenn b. [*liester buzhugenn*], luduenn b., buzhugenner g., beuzelenn b., peul g.

herumlunger V.gw. (hat herumgelungert / ist herumgelungert) : straniñ, braeat, troiata, melc'hwedenniñ, chom da vaoutenniñ, bezañ ganet skuizh, lugudiñ, lantouzat, leozeniñ, morisañ, ober e voris, [dre eilpennster] ober aner, bezañ trein war an-unan, treinañ, treinellat, toulbabañ, c'hwileta, chom da zastum an tachoù, turlutañ, ober almanagoù, laerezh e amzer, koll e amzer (dispign e amzer, debriñ e amzer) oc'h ober netra, kaout amzer gollet, chom da vel'hweta, reiñ bec'h d'ar gordenn laosk, derc'hel a-dreñv, tennañ war-dreñv, sachañ da c'hennañ, abuziñ e amzer, digalañ e amzer, foranañ e amzer, dismantrañ e amzer, drouzivariañ e amzer, bezañ lugut evel ur velc'hwedenn, bezañ bouk evel ur velc'hwedenn, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da c'houlerc'hiñ, chom da vuzhugenniñ (da lonkañ avel, da lugudiñ, da lantouzat, da c'hoariellañ, da c'henaouegiñ, da valafenniñ), rodal evel ur gazhez lizidant, chom da logota, chom da c'horiiñ viou, goriiñ viou, klask kokologig, en em deuler dezhi, filañ gant an diegi, lezirekaat, diekaat, falaoueta, tortañ, chom da dortañ, lostenniñ, lostigellat, flechat, luduenniñ, chom da sorañ, ruzañ, ruzañ e dreid, ruzata, chom dre an hent, debriñ an

hent, c'hoari e ruz-e-revr (e ruz-e-votoù), c'hoari e ruz botoù, ober kozh votoù, lardañ ar pavez, riblañ, puniñ ; um das Haus herumlungern, ankelc'hiñ an ti, c'hwileta en-dro d'an ti, punañ en-dro d'an ti, rodal en-dro d'an ti, rodellañ war-dro an ti, kantren en-dro d'an ti.

herumlutschen V.gw. (an + dat.) (hat herumgelutscht) : sunañ, chutañ, chutellat, disusunañ ; schluck deine Pille herunter, statt daran herumzulutschen, lonk da louzoù, na chom ket da vlazañ ha da zivilazañ anezhañ / lonk da louzoù, na chom ket da zisusunañ anezhañ.

herummachen V.k.e. (hat herumgemacht) : P. lakaat tro-dro, punañ.

V.gw. (hat herumgemacht) : P. 1. ingenniñ, arvellat, gwic'hal, orezumat, kintuziñ, klemmichal, goeñviñ, chaokat e bater, grignouzat, bourbotal, choskoniat, chaokat e c'henou, chaokat e choustell, grozmolat ; 2. merat, mezellañ.

herummäkeln V.gw. (hat herumgemäkelt) : bindedañ, pismigañ ; an jemandem herummäkeln, klask faot gant u.b. ; an etwas (dat.) herummäkeln, nagenniñ a-enep udb, argenniñ a-zivout udb, pismigañ udb, kavout abeg en udb, kavout si en udb, kavout da abegiñ diwar-benn udb, kavout da lavaret diwar-benn udb, kaout da lavaret en (war, enep) udb, kavout tro da abegiñ, kas brav war-lerc'h udb, klask abeg en udb, kemer abeg en udb, kavout anv en udb, gouzout anv en udb, skeiñ bazhadoù a-zivout udb., begonata diwar-benn udb, arguziñ ouzh udb ; an allem herummäkeln, klask abeg bepred, na c'houzout nemet chaokat pep labour graet gant ar re all, na gavout nemet rebechoù d'ober, kavout atav abeg e pep tra, kavout atav tro da abegiñ, kavout bepred drezenn da stagañ ouzh pep tra, na gavout netra vat, na gavout nep tra vat, kavout bepred da lavaret e kement bramm 'zo tout, kavout da lavaret enep kement tra 'zo, kavout kant rebech ha kant all e kement tra 'zo tout, klask atav c'hwen e loeroù ar re all, na welet netra nemet a-dreuz, bezañ bepred o rezoniñ, bezañ ur spred rekin a zen, bezañ ur penn tortis, bezañ ur spred kontrol a zen, bezañ ur spred gin a zen ; er mäkelt ständig herum, ur ripompi tagnous a zo anezhañ - un den eo na blij netra dezhañ - n'eo mat nemet da gaoc'hañ ar stal - hennezh ne deuz ket ar sukr en e c'henou - mar lavarer ya dezhañ, eñ a respont naren - hennezh a gav atav abeg e kement den a zo tout - ar gaster-se a vez atav oc'h abegiñ hennezh pe honnezh - hennezh ne ra nemet dispenn e nesañ - klask a ra abeg bepred - ne oar nemet chaokat pep labour graet gant ar re all - ne gav nemet rebechoù d'ober - atav e kav abeg e pep tra - hennezh a gav atav tro da abegiñ - kavout a ra bepred drezenn da stagañ ouzh pep tra - ne gav netra vat - ne gav nep tra vat - bepred e kav da lavaret e kement bramm 'zo tout - eñ a gav da lavaret enep kement tra 'zo - kant rebech ha kant all a gav e kement tra 'zo tout - klask a ra atav c'hwen e loeroù ar re all - tremen a ra e amzer o tispenn labour ar re all - tremen a ra e amzer o tivrudañ ar re all - kas a ra e amzer o tispenn labour ar re all - kas a ra e vuhez o tivrudañ ar re all - ne gav gras gant den ebet - kaer 'zo ober, Morse ne reer e c'hrad - kaer 'zo, Morse ne reer e c'hrad - kaer hor eus ober, Morse ne vez graet e c'hrad - klask a ra kant si d'an holl - ne baouez ket da abegiñ ouzh an dud - atav e fell dezhañ kaout gwell pe well - ne wel netra nemet a-dreuz - eñ a blij dezhañ rezoniñ - ur spred rekin eo - hennezh a zo ur penn tortis - ur penn-treuz eo - hennezh a zo ur spred kamm - atav e vez o figuzañ - atav e vez o pismigañ - atav e vez o pigosat - atav e vez oc'h ober beg bihan - ur beg m'en argarzh a zo anezhañ - ur pismiger eo - ur bagajer eo - ur c'hadher diaes a zo anezhañ - ur chaoker-laou

eo - ur flemmer eo - un nagenner eo - ur chikaner eo - un noazour eo.

herummeckern V.gw. (hat herumgemeckert) / **herummosern** V.gw. (hat herumgemosert) : [dre skeud.] ingenniñ, arvellat, gwic'hal, orezumat, kintuziñ, droukklemm, klemmichal, goeñviñ, grignouzat, chaokat e bater, bourbotal, choskoniat, chaokat e c'henou, chaokat e c'houstell, grozmolat, bindedañ, pismigañ ; *an jemandem herummeckern*, abegiñ ouch u.b., klask abeg ouch u.b., mont e barn gant u.b., bourbotal ouch u.b., bourbotal gant u.b. ; *er meckert ständig herum*, ur ripompi tagnous a zo anezhañ - un den eo na blij netra dezhañ - n'eo mat nemet da gaoc'hañ ar stal - hennezh ne deuz ket ar sukreñ e c'henou - mar lavarer ya dezhañ, eñ a respont naren - hennezh a gav atav abeg e kement den a zo tout - ar gaster-se a vez atav oc'h abegiñ hennezh pe honnezh - hennezh ne ra nemet dispenn e nesañ - klask a ra abeg bepred - ne oar nemet chaokat pep labour graet gant ar re all - ne gav nemet rebechou d'ober - atav e kav abeg e pep tra - hennezh a gav atav tro da abegiñ - kavout a ra bepred prezenn da stagañ ouch pep tra - ne gav netra vat - ne gav nep tra vat - bepred e kav da lavaret e kement bramm 'zo tout - eñ a gav da lavaret enep kement tra 'zo - kant rebech ha kant all a gav e kement tra 'zo tout - klask a ra atav c'hwen e loeroù ar re all - tremen a ra e amzer o tispenn labour ar re all - tremen a ra e amzer o tivrudañ ar re all - kas a ra e amzer o tispenn labour ar re all - kas a ra e vuhez o tivrudañ ar re all - ne gav gras gant den ebet - kaer 'zo ober, morse ne reer e c'hrad - kaer 'zo, morse ne reer e c'hrad - kaer hon eus ober, morse ne vez graet e c'hrad - klask a ra kant si d'an holl - ne baouez ket da abegiñ ouch an dud - atav e fell dezhañ kaout gwell pe well - ne wel netra nemet a-dreuz - eñ a blij dezhañ rezoniñ - ur spered rekin eo - hennezh a zo ur penn tortis - ur penn-treuz eo - hennezh a zo ur spered kamm - atav e vez o figuzañ - atav e vez o pismigañ - atav e vez o pigosat - atav e vez oc'h ober beg bihan - ur beg m'en argarzh a zo anezhañ - ur pismiger eo - ur bagajer eo - ur c'hac'her diaes a zo anezhañ - ur chaoker-laou eo - ur flemmer eo - un nagenner eo - ur chikaner eo - un noazour eo ; *sie meckert ständig herum*, ur big-spern a zo anezhi ; *er meckert ständig an seiner Frau herum*, ar gaster-se a vez atav oc'h abegiñ ouch e wreg, ne baouez ket da abegiñ ouch e wreg, hennezh ne ra nemet dispenn e wreg, kas a ra e amzer o tispenn e wreg, ne gav nemet rebechou d'ober d'e wreg ; *hör auf herumzumeckern ! lez da rebechou !* kloarig, tav ! kunuc'henn, paouez a ober da druantou ! paouez gant da yezhou fall !

Herummerkern n. (-s) / **Herummosern** n. (-s) : pismigadenoù ls., karnaj g., klemmicherezh g., klemmichadennoù ls., klemmoù ls., droukklemmoù ls., kunuc'hennou ls., truandoù ls., yezhou fall ls., chikanerez g., gwigour g., grozmol g., bourbouteñ b., bourbouteñ g., grumuz g.

herummurksen V.gw. (hat herumgemurkst) : P. kaoc'hañ al labour, tarvañ (moc'hañ, moc'hata, moc'hajñ, moc'hellat, mac'hagnañ, bousoc'hañ, bodoc'hañ, batrouzañ, bresañ, kac'hidelliñ, kilbouc'hiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuziñ, toufañ, strabouilhat, tourc'hañ, kouilhourañ, porc'hellat, porc'hellañ, bastardiñ, pemoc'hañ) al labour, brellañ, ober labour beleg, plamoustiñ, ober labour denjentil, ober labour intañivez, labourat dibalamour, labourat evel mevel ar person, ober an traou a-bempou, labourat forz

penaos, labourat n'eus forzh penaos, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, brellañ an traou, disparbuilhañ pep tra, fourdouilhat an traou, lakaat an dindan war-varr, lakaat an traou bep eil penn, direnkañ pep tra, diandellañ an traou, diskempenn an traou, lakaat an traou a-dreuz-fuilh, lakaat freuz, lakaat an traou a-bempou, lakaat an traou a-stlabez, lakaat pep tra en dizurzh, ober gardenn, gardennañ, daoubenniñ pep tra, tanfoestrañ, tanfoeltrañ pep tra, foeltrañ pep tra.

herumnesteln V.gw. (hat herumgenestelt) : *an etwas (dat.) herumnesteln*, mezellat udb, dormata udb, fistoulat udb, maniañ udb.

herumnörgelein V.gw. (hat herumgenörgelet) : ingenniñ, arvellat, gwic'hal, orezumat, kintuziñ, chaokat e bater, bourbotal, choskoniat, chaokat e c'henou, chaokat e c'houstell, grozmolat, droukklemm, klemmichal, kestal, goeñviñ, grignouzat, bindedañ, pismigañ, chipotal, ober beg figus, nagenniñ ; *an etwas (dat.) herumnörgelein*, nagenniñ a-enep udb, argenniñ a-zivout udb, pismigañ udb, kavout abeg en udb, kavout si en udb, kavout da abegiñ diwar-benn udb, kavout da lavaret diwar-benn udb, kaout da lavaret en (war, enep) udb, kavout tro da abegiñ, kas brav war-lerc'h udb, klask abeg en udb, kemer abeg en udb, kavout anv en udb, gouzout anv en udb, skeiñ bazhadoù a-zivout udb., begonata diwar-benn udb, arguziñ ouch udb ; *an allem herumnörgelein*, klask abeg bepred, na c'houzout nemet chaokat pep labour graet gant ar re all, na gavout nemet rebechou d'ober, kavout atav abeg e pep tra, kavout atav tro da abegiñ, kavout bepred prezenn da stagañ ouch pep tra, na gavout netra vat, na gavout nep tra vat, kavout bepred da lavaret e kement bramm 'zo tout, kavout da lavaret enep kement tra 'zo, kavout kant rebech ha kant all e kement tra 'zo tout, klask atav c'hwen e loeroù ar re all, na welet netra nemet a-dreuz, bezañ bepred o rezoniñ, bezañ ur spered rekin a zen, bezañ ur penn tortis, bezañ ur spered kontrol a zen, bezañ ur spered gin a zen.

herumpatschen V.gw. (ist herumgepatscht / hat herumgepatscht) : 1. patouilhañ, patouilhat (pavata) ha strinkañ dour diouzh an-unan evel ur pemoc'h, kabouilhat, ribouilhat, mac'hañ dour ha fank, kalemarc'hiñ dour ha fank, patouilhat dour ha fank, palvata dour, parlochañ en dour, c'hoari an houad, saflikañ dour, strabouilhat dour, fourdouilhat, fankigellañ, krenial er fank, torimellat er fank, foetañ fank, diskrapañ en dour ; 2. [dre skeud.] *im Dreck herumpatschen*, na vezañ nemet ur pemoc'h, en em ruilhal e giz ur porc'hell lov e bouilhenn ar pec'hed (Gregor), en em vastariñ e bouilhenn ar pec'hed.

herumpicken V.k.e. (hat herumgepickt) : *an etwas (dat.) herumpicken*, pigosat udb, pigellat udb.

herumplagen V.em. : **sich herumplagen** (hat sich (ak.) herumgeplagt) : 1. *sich mit jemandem herumplagen*, hulmañ u.b., kemer charre gant u.b., kemer reuz gant u.b., kemer streuvell gant u.b., kemer merfeti gant u.b., kemer nec'hamant gant u.b., kemer nec'h gant u.b., kaout nec'h gant u.b., kemer chif gant u.b., kemer trabas gant u.b., klask an tu war u.b., klask e du war u.b., na gaout nemet hegaz gant u.b., kaout koad a-benn (darbar, mizer, c'hoari, d'ober) gant u.b., gouzañv meur a bik gant u.b., gouzañv trubuilhoù gant u.b., reiñ u.b. fred d'an-unan, kaout ur gempenn gant u.b., kaout kalz a standur gant u.b., kaout kalz a durlut gant u.b. ; 2. *sich mit etwas herumplagen*, debriñ e spered gant udb, terriñ e benn gant udb, jahinañ e spered gant udb., kaout gwe oc'h ober udb, igouniañ d'ober udb, en em boaniañ d'ober udb, kemer reuz gant

udb, hersal gant udb, en em jabliñ gant udb ; *er plagt sich noch mit seiner alten Wunde herum*, d'ober en devez c'hoazh gant e c'houli kozh, n'eo ket peurbare c'hoazh e c'houli kozh, e c'houli kozh n'eo ket dispegl dioutañ c'hoazh, gouzañv a ra c'hoazh diwar e c'houli kozh, gwasket e vez c'hoazh gant e c'houli kozh.

herumplanschen V.gw. (hat herumgeplanscht) : patouilhat (pavata) ha strinkañ dour diouzh an-unan evel ur pemoc'h, mac'hañ dour ha fank, kalemarc'hiañ dour ha fank, patouilhat dour ha fank, palvata dour, parlochañ en dour, c'hoari an houad, saflikañ dour, kabouilhat, ribouilhat, strabouilhat dour, fourdouilhat, fankigellañ, krenial er fank, torimellat er fank, foetañ fank, diskrapañ en dour.

herumpolitisieren V.gw. (hat herumpolitisiert) : politikajañ.

herumpröbeln V.gw. : [Bro-Suis] esaeañ, esa, ober taoliou-esa.

herumprügeln V.em. : **sich herumprügeln** (hat sich (ak.) herumgeprügelt) : en em gannañ, en em chennañ, en em beilhat, en em bilat, en em zornañ, chabousat, en em lopañ, en em zornañ, en em zomata, en em flumañ, en em frotañ, en em gribat, en em stagañ, en em vatañ, en em foetañ, en em chabousat, tabutal, riotal, rendaeliñ ; **sich mit jemandem herumprügeln**, bezañ krog-ha-krog gant u.b., plantañ fisel gant u.b., en em gannañ ouzh u.b., kaout ul lazg gant u.b., kaout ur pegad ouzh u.b., en em lardañ ouzh u.b., kaout kann ouzh u.b., en em hejañ ouzh u.b.

herumquälen V.em. : **sich herumquälen** (hat sich (ak.) herumgequält) : **1. sich mit jemandem herumquälen**, kemer charre gant u.b., kemer reuz gant u.b., kemer streuvell gant u.b., kemer merfeti gant u.b., kemer nec'hamant gant u.b., kemer nec'h gant u.b., kaout nec'h gant u.b., kemer chif gant u.b., kemer trabas gant u.b., na gaout nemet hegaz gant u.b., kaout koad a-benn (darbar, mizer, c'hoari, d'ober) gant u.b., gouzañv meur a bik gant u.b., reiñ u.b. fred d'an-unan, kaout ur gempenn gant u.b., kaout kalz a standur gant u.b., kaout kalz a durlut gant u.b. ; **2. sich mit etwas herumquälen**, debriñ e spered gant udb, terriñ e benn gant udb, jahinañ e spered gant udb., kaout gwe oc'h ober udb, igouniañ d'ober udb, kemer reuz gant udb, hersal gant udb, kemer charre gant udb. **herumraten** (räti herum / riet herum / hat herumgeraten) / **herumrätseln** (hat herumgerätselt) V.gw. : goulakaat, martezeañ, klask divinout.

herumreden V.gw. (hat herumgeredet) : *um die Sache herumreden, um den heißen Brei herumreden, lange herumreden*, klask tro, klask tro en e gaoz, klask kornioù-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod, klask kant ha kant tro, klask kammdroioù, klask un dro-bleg, klask tro da ziverrañ, tortilhañ, tortal, troiata ; *rede nicht drum herum !* disach 'ta ! distrip 'ta ! lavar da stal 'ta ! skop deomp ar pezh ach'eus da skopañ ! dispak da grampouezh hep klask tro !

herumreichen V.k.e. (hat herumgereicht) : kas en-dro, kinnig tro-dro ; *etwas herumreichen*, kas udb en-dro ; *einen Joint herumreichen*, lakaat ur vazh butun-nij da vont en-dro ; *die Gerichte werden herumgereicht*, ar pladoù a ya en-dro.

V.gw. (hat herumgereicht) : bezañ hir a-walc'h evit gallout ober an dro ; *die Schnur reicht nicht ganz herum*, un tammig re verr eo ar fiselenn evit gronnañ ar pakad.

herumreisen V.gw. (ist herumgereist) : beajîñ kalz, redek (bale) bro, bale (kantron, beajîñ) broioù, skarañ douar, redek e revr, redek ar bed, muzuliañ hent, muzuliañ hentoù, dibunañ hent, dibunañ levioù, faoutañ levioù, faoutañ hent,

c'hwistañ hent, ober (foetañ, fustañ) bro, bale broezioù, trimardiñ, bezañ war ar champolu, bezañ war an trimard, redek hentoù, foetañ (pilat, bale, dorsañ, fustañ, rahouennata) hent, tennañ bro, gwelet bro, roulat ar bed, galoupat ar mor hag an douar, ruilhal dre an hentoù, pourmen e galite, torimellat, ergerzhadenniñ ; *er ist viel herumgereist*, foetet en deus bro.

Herumreisen n. (-s) : kildreiñ g., ergerzhadennou diehan ls., bale bro diehan g.

herumreissen V.k.e. (riss herum / hat herumgerissen) : [kirritan] das Steuer herumreissen, tennañ a-greiz-holl war ar rod-vleniañ.

herumreiten V.gw. (ritt herum / ist herumgeritten) : **1.** mont ha dont war varc'h, dont ha mont war varc'h, mont-dont hep pal resis war varc'h, kantreal war varc'h, kantron war varc'h, bale bro war varc'h, kantron broioù war varc'h ; **2. [dre skeud.] P. auf etwas herumreiten**, malañ kaoziou (temzoù) skuizh, lavaret kant gwech ar memes tra, riboulat atav ar memes son, randonniñ, chaokat atav ar memes tra, sorc'henniñ, rambreal ; *auf einem Prinzip herumreiten*, derc'hel strizh d'ur reolenn, heuliañ strizh ur reolenn, bezañ un den dibleg eus an-unan pa vez anv eus ur reolenn bennak ; *auf Kleinigkeiten herumreiten*, pismigañ, bindedañ, spazhañ laou, spazhañ buzhug.

herumrennen V.gw. (rannte herum / ist herumgerannt) : daoubenniñ, difretañ, firbouchal, diskrapañ, dispac'hñañ, kabalat, turmudañ, turlutañ, difrinkel, fringal, fistoulat, redek-diredek, fourgasiñ, froudañ, punellat, lavigañ, ober ur riboul, meskañ, merat, trabotellat, trapikellat, trevelliñ, redek e revr ; *die Kinder rennen herum*, meskañ ha berviñ a ra ar vugale, ar vugale a ra ur riboul, turlutañ a ra ar vugale.

herumrennend ag. : red-dired, bervus.

herumriechen V.gw. (roch herum / hat herumgerochen) : *an etwas (dat.) herumriechen*, musa-divusa udb, musat-divusat udb, c'hweshaat-dic'hweshaat udb, c'hwesha-dic'hwesha udb, ruflañ-diruflañ udb., blaasaat udb, fronal udb, frondiñ udb.

herumscharwenzeln V.gw. (scharwenzelte herum / ist herumscharwenzelt) : *um den Direktor herumscharwenzeln*, fistoulat e lost dirak ar rener - ober fistoul d'e rener - ober fistoulig d'e rener - ober e fistoulig d'e rener - kañjoliñ e rener - lardañ e grampouezhenn d'ar rener - reiñ pour, gwriziennoù hag all, d'e rener - plantañ pour gant e rener - hejañ per melen d'e rener - tostennat ouzh ouzh e rener - tostenniñ ouzh e rener - flanañ ouzh e rener - en em lipat ouzh e rener - frotañ skant d'e rener en e gein - frotañ e askell d'e rener - frotañ skant e kein e rener - likaouiñ ouzh e rener - likaouiñ e rener - ardaouiñ ouzh e rener - meveliat - klask en em dremen ouzh e rener, klask en em dremen diouzh e rener, klask dont mat gant e rener, P. abostoliñ d'e rener.

herumschauen V.gw. (hat herumgeschaut) : **1.** sellet un tammig e pep lec'h tro-dro d'an-unan ; **2.** sellet a-dreñv e gein, distreiñ da sellet.

herumschicken V.k.e. (hat herumgeschickt) : **1.** kas (u.b.) d'ober an dro ; **2.** kas (fdb) d'an holl.

herumschießen V.gw. (schoss herum / hat herumgeschossen) : tennañ a dreuz hag a-hed, tennañ a-dreuz hag a-benn, tennañ a-dreuz hag a-dal, tennata, tennañ a bep tu, tennañ-didennañ, tennañ a c'hoari gaer, tennañ evel un dall, tennañ gwashañ ma c'haller, tennañ ha n'eo ket dre gont, tennañ ha n'eo ket diouzh kont.

herumschiffen V.gw. (ist herumgeschifft) : [merdead.] ober an dro, c'hoari an dro, skeiñ hebiou ; *um ein Kap herumschiffen*, ober an dro d'ur beg-douar, c'hoari an dro (skeiñ hebiou) d'ur

beg-douar ; *überall herumschiffen*, lopañ mor, galoupat ar morioù, redek mor.

herumschlafen V.gw. (schlief herum, hat herumgeschlafen) : ribodal, roulat, c'hoari daou a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, c'hoari toutou gant n'eus forzh piv, ribotat a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv, fouzhañ a-hed hag a-dreuz gant n'eus forzh piv.

herumschlagen V.k.e. (schlägt herum / schlug herum / hat herumgeschlagen) : lakaat tro-dro.

V.em. : **sich herumschlagen** (schlägt sich herum / schlug sich herum / hat sich (ak.) herumgeschlagen) : 1. en em gannañ, en em c'hennañ, en em beilhat, en em bilat, en em zornañ, en em lopañ, en em zornata, en em flumañ, en em frotñañ, en em gribat, en em stagañ, en em vatañ, en em foetañ, chabousat, en em chabousat, tabatal, riotal, rendaeliñ ; **sich mit jemandem herumschlagen**, bezañ krog gant u.b., bezañ krog-ha-krog gant u.b., plantañ fisel gant u.b., en em gannañ ouzh u.b., kaout ul lazñ gant u.b., kaout ur pegad ouzh u.b., en em lardañ ouzh u.b., kaout kann ouzh u.b., en em hejañ ouzh u.b. ; 2. **sich mit etwas herumschlagen**, stourm ouzh udb, kiañ ouzh udb., kemer reuz gant udb, hersal gant udb, debriñ e spered gant udb, terriñ e benn gant udb, jahinañ e spered gant udb, kemer charre gant udb ; **sich mit großen Schwierigkeiten herumschlagen**, tremen a-dreuz drez ha spern.

herumschleichen V.gw. (schlich herum / ist herumgeschlichen) : troiata, kildroenniñ, troidellañ, punañ, rodal, c'hwileta, kantron, rodellañ, treiñ-distreiñ ; *der Wolf schleicht um die Herde herum*, ar bleiz a zo o troiata (o kildroenniñ, o troidellañ, o punañ, o kantron, o rodal, o rodellañ) en-dro d'ar vandenn zeñved, emañ ar bleiz o treiñ hag o tistreiñ en-dro d'an tropell deñved ; *er schleicht um sie herum, wagt aber nicht sie anzusprechen*, emañ aze o kildroenniñ en-dro dezhi ha ne gred ket kaozeal outi ; [dre skeud.] wie die Katze um den heißen Brei herumschleichen, klask tro, klask tro en e gaoz, klask kornioù-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod, klask kant ha kant tro, klask kammdroioù, klask un dro-bleg, klask tro da ziverrañ, tortilhañ, tortal, troiata.

herumschleimen V.gw. (hat herumgeschleimt) : bei jemandem (her)umschleimen, lipat e revr d'u.b., gouzout brav ober pleg-kein dirak u.b., plegañ e livenn-gein dirak u.b., ober kudoù (lardañ e grampouezhenn) d'u.b., sirañ e votou d'u.b., lipat e votou d'u.b., ober moumounerez d'u.b., kaout ur c'hein gwewn hag ur genoù flour dirak u.b., tostennat ouzh u.b., tostenniñ ouzh u.b., flanañ ouzh u.b., displataat (fistoulat e lost) dirak u.b., plegañ d'u.b. da vezañ gwelen, mont da chouzer dindan treid u.b., bezañ gouzer dindan treid u.b., gouzout brav ober ar c'hi gaol dirak u.b., ober e gi gaol, ober evel ar chas, stlejañ dirak u.b., skrampañ (bezañ gwewn) dirak u.b. (Gregor), diskenn e vragoù, ober ar manegoù dirak u.b., gwiskañ e vanegoù war an tu gin evit komz ouzh u.b., gouzout brav ober chiboudig dirak u.b., ober fistoul d'u.b., ober fistoulig d'u.b., ober e fistoulig d'u.b., kañjoliñ u.b., lubaniñ u.b., ober e glufan, meveliat, ober e gazh gleb, klask en em dremen ouzh u.b., klask en em dremen diouzh u.b., klask dont mat gant u.b., P. en em lipat ouzh u.b., abstolliñ d'u.b., ober pecherou d'u.b., lardañ e grampouezhenn d'u.b.

herumschlendern V.gw. (ist herumgeschlendert) : pourmen, bale, straniñ, fleisat, galvagnat, braeat en e blijadur, toulbabañ, garjata, tortañ, chom da dortañ, lostenniñ, lostigellat,

luduenniñ, turlutañ, c'hwileta, flechat, bargediñ, lantouzat, c'hwilostat, c'hwilosteta, ruzañ, ruzañ e dreid, kas e dreid, ruzata, chom da logota, c'hoari e ruz-e-revr (e ruz-e-votoù), c'hoari e ruz botoù, ober kozh votou, lardañ ar pavez, lonkañ avel, rodal evel ur gazhez lizidant, riblañ / redek ar ruioù / foetañ ar paveziou / landreiñ / lugudiñ (Gregor).

herumschleppen V.k.e. (hat herumgeschleppt) : etwas mit sich herumschleppen, kas-digas udb, kas ha digas udb, hersal udb ; er schleppt sich schon ewig mit seiner Krankheit herum, ne baouez ket e gleñved outañ, ne zistag ket e gleñved dioutañ, ne zispeg ket e gleñved dioutañ, n'eo ket evit en em zizober eus e gleñved, chom a ra da lazeriañ, chom a ra da hersal gant e gleñved.

herumschleudern V.k.e. (hat herumgeschleudert) : [kirri-tan] lakaat d'ober un dro penn-revr, lakaat d'ober un dro penn-ouzh-revr, lakaat da benndalostennat ; *herumgeschleudert werden*, ober un dro penn-revr, ober un dro penn-ouzh-revr, penndalostennat

herumschließen V.gw. (schloss herum / hat herumgeschlossen) : ober un dro gant an alc'hwez.

herumschlingen V.k.e. (schlang sich herum / hat herumgeschlungen) : punañ, lasañ.

V.em. : **sich herumschlingen** (schlang sich herum / hat sich (ak.) herumgeschlungen) : punañ en dro da, kammigellañ endro da.

herumschneiden V.gw. (schnitt herum / hat herumgeschnitten) / **herumschnippen** V.gw. (hat herumgeschnippt) : [mezeg.] kigeriñ, drailhañ, heskennat ; am Körper eines Patienten rumschneiden, am Körper eines Patienten rumschnippen, kigeriñ korf ur c'hlavnour, drailhañ korf ur c'hlavnour.

herumschnüffeln V.gw. (hat herumgeschnüffelt) : 1. chom da sellet ar biojou ; 2. an etwas (dat.) *herumschnüffeln*, musa udb, musat udb, c'hweshaat udb, c'hwesha udb, ruflañ udb, frontal udb, frondiñ udb, musa-divusa udb, musat-divusat udb, c'hweshaat-dic'hweshaa udb, c'hwesha-dic'hwesha udb, ruflañ-diruflañ udb, blasaat udb. ; 3. [dre skeud.] konoc'hañ, c'hwileta, firbouchal, fourdouilhat, fetekiñ, fuketal, furikat, firbouchat, kuriuzennañ, kuriuziñ, ober e bezh kurius, eferuzañ, frifurchal, c'hoari e fri-furch, sankañ e fri en un tu bennak, friata, gorren e fri, sevel e fri, ranellat, c'hwesha, eferuzañ, gogezañ, gogeziñ, spiañ, igouniañ, sellata, fourrañ e fri moan, ober gweladenn ; in allen Ecken und Winkeln herumschnüffeln, furchal-ha-difurchal e kement kogn 'zo, fuketal e kement kogn 'zo ; überall herumschnüffeln, c'hoari e fri furch, sankañ e fri e kement tra 'zo, frifurchal, ober e bezh kurius, sankañ e fri en un tu bennak, gorren e fri, sevel e fri, ranellat, bezañ ur fri-furch a zen, bezañ ur spered kurius a zen, bountañ e fri e kement tra 'zo, emellout eus pep tra, bezañ ranell, bezañ eferus.

herumschnuppern V.gw. (hat herumgeschnuppert) : 1. an etwas (dat.) *herumschnuppern*, musa udb, musat udb, c'hweshaat udb, c'hwesha udb, ruflañ udb, musa-divusa udb, musat-divusat udb, c'hweshaat-dic'hweshaa udb, c'hwesha-dic'hwesha udb, ruflañ-diruflañ udb, frontal udb, frondiñ udb, blasaat udb. ; 2. [dre skeud.] konoc'hañ, firbouchal, fourdouilhat, fuketal, furikat, firbouchat, kuriuzennañ, kuriuziñ, ober e bezh kurius, eferuzañ, friata, frifurchal, c'hoari e fri-furch, sankañ e fri en un tu bennak, gorren e fri, sevel e fri, ranellat, c'hwesha, gogezañ, gogeziñ, igouniañ, ober gweladenn, sellata, fourrañ e fri moan.

herumschreien V.gw. (schrie herum / hat herumgeschrien) : P. yudal, youchal, sklankal, huchal leizh e gorzenn, huchal leizh

e vouezh, blejal, hopal ha dihopal evel un diaoul, beogal, boudal, krozal, skuermal, blejal evel ur vuoc'h kollet he leue ganti ; *wütend herumschreien*, razailhat, garmiñ c'hwerv, loeniñ, fuloriñ, follañ, krugañ, brouezañ, brizhañ, ober frank a reuz, distalmañ, en em zistalmañ, loariañ, imoriñ, taeriñ, fumañ, diodiñ, magañ cholori ar mil diaoul, ober karnaj an droukspered, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, ober ur vosenn.

herumschubsen V.k.e. (hat herumgeschubst) : bountañ-divountañ, poulzañ, tamolodiñ ; *ich mag es nicht, wenn man mich so herumschubst*, ne blij ket din bezañ tamolodet er c'hizse.

herumschwifen V.gw. (schweifte herum / ist herumgeschweift) : mont ha dont, dont ha mont, donemonea, mont-dont hep pal resis, mont a-gilwed-kaer, kantreal, kantren, torimellat, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, troidellañ, baleata, pazeal, riboulat, foetañ bro, fustañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, bale bro, trimardiñ, bezañ war ar champolu, bezañ war an trimard, redek ar c'hwitell, mont dre c'hériou ha broioù, mont dre gêriou ha broioù, bevañ baleant, baleantañ, torimellat dre ar vro, roulat ar bed, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, ruihal dre an hentoù, galoupat.

herumschweifend ag. : furluok, kildro, baleant, red, baleer.

herumschwirren V.gw. (ist herumgeschwirrt) : 1. fraoñval, turmudañ, turlutañ, difrinkel, fringal, fistoulat, birvilhañ, meskañ ha berviñ, ober ur riboul, meskañ, merat, fourgasiniñ, punellat, lavigañ, trabotellat, trapikellat, trevelliñ, firbouchal, diskrapañ, difretañ, redek e revr ; *die Mädchen schwirren im Haus herum*, ar merc'hed ne reont nemet fraoñval dre an ti, meskañ ha berviñ a ra ar merc'hed en ti, turlutañ a ra ar merc'hed en ti ; 2. *immer wieder schwirren mir diese Worte im Kopf herum*, ar c'homzoù-se a chom da boudinellañ em fenn, ar c'homzoù-se ne bouezont ket da voudinellañ em divskouarn, bepred e vez ar c'homzoù-se o rodellañ em fenn, bepred e vez ar c'homzoù-se o ribotat em fenn.

herumsetzen V.k.e. (hat herumgesetzt) : lakaat tro-dro, gronnañ.

V.em. : **sich herumsetzen** (haben sich (ak.) herumgesetzt) azezañ tro-dro.

herumsitzen V.gw. (saß herum / hat herumgesessen) : na ober tra, landreantiñ, leozenniñ, morisañ, ober e voris, [dre eilpennster] ober aner, bezañ feneant evel chas, lureñ, labaskennañ, falaoueta, landreiñ, didalveziñ, luchuenñañ, lugudiñ, lantouzat, bargediñ, c'hwilostat, c'hwilosteta, straniñ, genaouegiñ, tortañ, chom da dortañ, na ober ur c'hrogad, na ober ur c'hraf, na ober an disterañ kraf, na ober glad, na ober netra gant e zaou zorn, na beuriñ ha na zaskiriat, na ober taol ebet, na ober mann a-hed an deiz, ober e zidalvez, bezañ kouezhet an didalvez war an-unan, bezañ skoet (bezañ grevet) gant terzhienn an didalvez (gant terzhienn al leue), delc'her a-dreñv, bezañ bouk evel ur velc'hwedenn, bezañ evel ur maen en ur voger ; *er sitzt nur herum*, pladorenniñ (en em arouaregiñ, en em arwaregiñ, plavañ, yariñ, labaskenniñ) a ra e-lec'h labourat, emañ o vorzañ en didalvoudegezh, chom a ra da baouez ; *er sitzt immer teilnahmslos herum*, en em leuskel a ra da vont, ur morgousket a zen eo, un allazig a zen a zo anezhañ, hennezh a zo ur bladorenn, tremen a ra ar pep gwellañ eus e amzer o vorediñ, ne ra ket kalz tra, ne ra ket kalz a dra, lizidant eo, diek (lezirek, disaour, dibreder, landreant, laosk, diboan) eo, n'eus ijin ebet ennañ, n'eus ket

a wad en e wazhiennoù, n'eus ket a wad en e wazhied, dour eo a zo en e wazhied, gwad pouloodet en deus, hennezh a red gwad irvin (gwad panez) en e wazhied, n'eus dalc'h ebet ennañ, n'eus netra ennañ, n'eus startijenn ebet ennañ, n'eus deltu ebet gantañ, ne ra neuz ebet, dilañs a zo ennañ, divegon eo, gwevn eo, diegus eo, gwad mors a zo ennañ, mors eo, lizidour eo, kousket eo evel an naer er goañv, ur vuzhugenn a zo anezhañ, lugut eo evel ur velc'hwedenn, bouk eo evel ur velc'hwedenn, gourt eo, lugudus eo, luguder eo, n'en devez na da vont na da zont, ne vez na da vont na da zont ennañ, ne vez mont ebet gantañ, n'eus tamm sap ennañ, n'eus nemet dour irvin en e wazied, n'eus nemet dour karotez en e wazhied, n'en deus tamm mel en e eskern, hennezh a zo ur varvadenn (ur varvasenn, ur veuzelenn, ul labaskenn) anezhañ, hennezh a zo ul luduenn, hennezh a zo evel un tamm koad, hennezh a zo ur gorzenn wak anezhañ, hennezh a zo ur c'hrank gwak anezhañ.

herumspazieren V.gw. (spazierte herum / ist herumspaziert) : baleata, pourmen, bale, straniñ, fleisat, galvagnat, braeat en e blijadur, toulbabaañ, tortañ, lostenniñ, lostigellat, flechat, luduenniñ, turlutañ, bargediñ, c'hwilostat, c'hwilosteta, c'hwileta, lantouzat, ruzañ, ruzañ e dreid, ruzata, chom da logota, c'hoari e ruz-e-votoù, c'hoari e ruz-e-revr, c'hoari e ruz botoù, ober kozh votoù, lardañ ar pavez, lonkañ avel, rodal evel ur gazhez lizidant, riblañ / redek ar ruioù / foetañ ar paveziou / landreiñ / lugudiñ (Gregor).

Herumspazieren n. (-s) : baleataerezh g., baleata g.

herumspekulieren V.gw. (spekulierte herum / hat herumspekuliert) : *an der Börse herumspekulieren*, brokaigañ.

herumspielen V.gw. (hat herumgespielt) : *an etwas (dat.) herumspielen, mit etwas (dat.) herumspielen*, mezellat udb, dornata udb, fistoulat udb, maniañ udb, malordiñ udb, plamoustiñ udb ; *an seinem Bart herumspielen*, kordigellat e varv.

herumspinnen V.gw. (hat herumgespinnt) : kampinodiñ, genaouekaat, glabousañ a bep seurt diotajoù, batouilhat evel piged born, ober e Yann, ober e Juluan, noualantiñ, garzenniñ, ober e zen gars, ober ar jirfol, ober e jirfol, jirfollañ, ober e jostram, ober e istrogell, diotal, diotat, ober e rouz, tariellañ, louadiñ, ober gennou (troioù kamm, bourdoù), c'hoari taolioù-bourd, farsal, dibunañ bourdou, reiñ melladoù, ribardennat, bordal, ober baochoù, baochal, ober farsoù (farsadennou, farsig-farsoù, fent), lakaat fent, distagañ fentigelloù, reiñ fent, fentigellañ, gogeal, furlukinat, farouellañ, ober furlukinerez, gragailhat, ober e veurlarjez, ober e cholori, ober e farouell, ober arbourjin, ober e rampono, ober e baotr fistoulik, chalvantii, c'hoari e loa, c'hoari al loa, kontañ pifoù, kontañ flugez, kontañ flugezennoù, kontañ lerbj, kontañ kantikou, dibunañ diotajoù, distilhañ garzaj, distilhañ garzennaj, pentañ lern, tennañ sikelzonou, glabousañ a bep seurt kaotigelloù, tennañ koñchoù born eus e gelorn, tennañ kaoziou, paribolennat, drailhañ paribolenoù, dibunañ kaoziou, bezañ kaoziou treuflez gant an-unan, bezañ ur chaoker-e-c'henou (ur chaoker-e-spered) eus an-unan, bezañ ur chaoker kaoziou.

herumspionieren V.gw. (spionierte herum / hat herumspioniert) : spiañ, konoc'hañ, firbouchal, furikat, fourdouilhat, kuriuzennañ, kuriuziñ, ober e bezh kurius, eferuzañ, friata, fourrañ e fri moan, frifurchal, c'hoari e fri-furch, sankañ e fri en un tu bennak, gorren e fri, sevel e fri, c'hwesha, ober gweladenn, ranellat.

herumsprechen V.em. : **sich herumsprechen** (spricht sich herum / sprach sich herum / hat sich (ak.) herumgesprochen) :

mont a c'henoū da c'henoū, en em ledañ, en em astenn, en em vrudañ, dont da vezañ brudet (anavezet), bezañ bet roet avel d'ar c'had, bezañ bet diskuliet, dont dindan teodoù an dud ; als so etwas sich herumsprach, p'en em vrudas ar c'heuloù.

herumspringen V.gw. (sprang herum / ist herumgesprungen) : fringal, fringalañ, tripal, dizoac'hañ, en em zizoac'hañ, fringellat, friantañ.

Herumspringer g. (-s,-) : triper g.

herumspitzen V.gw. (hat herumgespritzt / ist herumgespritzt) : 1. (hat herumgespritzt) : mit etwas herumspritzen, strimpañ ubd, strinkañ ubd, distrinkañ ubd, glabousañ ubd, stlabezañ ubd ; 2. (ist herumgespritzt) : etwas spritzt herum, ubd a strimp a bep tu, ubd a strink a bep tu, strinkañ-distrinkañ a ra ubd, ubd a strink hag a zistrink.

herumspucken V.gw. (hat herumgespuckt) : skopigellat.

herumspuken V.gw. (hat herumgespukt) : dieser Gedanke spukt mir im Kopf herum, bepred e vez ar mennozh-se o ribotat em fenn, bepred e vez ar mennozh-se o rodellañ em fenn, ar mennozh-se a zo o virviñ va spered, gant ar mennozh-se e vezan atav, karget eo va spered gant ar mennozh-se, ne ya ket ar soñj-se diwargon, ne ya ket ar soñj-se diganin, ar soñj-se a zilamm atav em spered, ar soñj-se am foursu bepred, ar soñj-se a wask ingal warnon, atav e vez va fenn gant ar soñj-se, ar soñj-se ne ya ket diwar va spered, an debr-spered-se a vez atav o hegal ouzh va spered, ne zistag ket ar soñj-se diouzhiñ, ne lam ket ar soñj-se ganin, nasket eo va spered gant ar sorc'henn-se, n'on ket evit kas va soñj diouzh an dra-se, ar soñj-se a labour va spered, ar soñj-se a chom peg ouzh va c'halon, ar soñj-se a chom peg ouzhin, n'emaon ket evit argas ar soñj-se diwar va spered.

herumstehen V.gw. (stand herum / hat herumgestanden) : 1. bezañ tro-dro ; die Leute standen um ihn herum, tolpet e oa an dud en-dro dezhañ (tro-dro dezhañ), bolzet e oa an dud en-dro dezhañ, bodet e oa an dud en-dro dezhañ, gronnet e oa an dud en-dro dezhañ, kuiilhañ a rae an dud en-dro dezhañ, sternet e oa gant ur bobl a dud, kelc'hiañ a rae an dud anezhañ, kelc'hiet e oa an dud en-dro dezhañ, e kelc'h e oa an dud en-dro dezhañ ; 2. [dre astenn.] bezañ a-strew (war ar strew, a-strouilh, a-skign, a-stlabez, strewet a-drak, a-fuillh, a-dreuz-fuillh, a-bempoù, a-borc'hell), bezañ dispac'hett, bezañ strewek, bezañ strewet, sklainañ ; mehr oder weniger Felsbrocken standen in den verschiedenen Feldern herum, reier pe reier a oa er parkou ; 3. [dre skeud.] na ober tra, ober mann, landreantiñ, leozenniñ, morisañ, ober e voris, [dre eilpennster] ober aner, bezañ feneant evel chas, lureñ, labaskennañ, falaoueta, landreiñ, didalveziñ, luchuennañ, lugudiñ, lantouzat, bargediñ, c'hwilostat, c'hwilosteta, c'hwileta, straniñ, genaouegiñ, chom da c'houlerc'hiñ, chom da dortañ, tortañ ; wartend herumstehen, ober kof-gar, chom da c'hortoz evel ur penn-peul, ober strapenn, chom da zisec'hañ diwar e dreid, chom war vrank, chom da lonkañ avel, chom da bilpazañ ; müßig herumstehen, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da valafenniñ (da c'henaouegiñ, da sellet gant e c'henoū), chom da zigeriñ e c'henoū, landreantiñ, leozenniñ, morisañ, ober e voris, [dre eilpennster] ober aner, lureñ, labaskennañ, falaoueta, landreiñ, didalveziñ, luchuennañ, lugudiñ, lantouzat, bargediñ, c'hwilostat, c'hwilosteta, c'hwileta, lardañ diegi, en em deurel dezhi, filañ gant an diegi, na ober netra gant e gorf, reñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forc'h, kaout lod e

Kerdiboan, yeuiñ, sellet ouzh an heol, na vezañ bale an eost gant an-unan, na c'hwezañ lech ma c'hwez ar broc'h, prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da sellet ouzh an oabl o tremen, chom da selaou ar mouilc'hi o foerat, na ober ur c'hrogad, na ober glad, na ober netra gant e zaou zorn, na beuriñ ha na zaskiriat, na ober taol ebet, na ober mann a-hed an deiz, na ober ur c'hraf, na ober an disterañ kraf, ober e zidalvez, bezañ kouezhet an didalvez war an-unan, bezañ skoet (bezañ grevet) gant terzhienn an didalvez (gant terzhienn al leue), delc'her a-dreñv, bezañ bouk evel ur velc'hwedenn, bezañ evel ur maen en ur voger ; steh nicht so dämlich hier herum ! na chom ket aze evel an iliz e-kreiz ar barrez ! na chom ket aze evel ur maen en ur c'bleuz ! na chom ket aze dorañ ! na chom ket amañ da sellet gant da c'henoū evel ur c'hozh palastr (evel un amparfal, evel ul lopez, evel un den lor) ! strilh da c'hwen 'ta ! da betra e chomez aze da zigeriñ da c'henoū ? da betra e chomez aze da selaou ar mouilc'hi o foerat ? mat e vele dit en em zifraean ! poent e vele dit divorflañ ! poent e vele dit didortañ ! na chom ket diflach evel ur santig koad ! na chom ket a-varv evel ur santig koad ! laka un ene er c'horf-se ! enaou ar c'horf-se ! laka striv ennout ! mer da gorf un tammig ! dibrouilh da revr ! dibilh ! dibun !

herumstöbern V.gw. (hat herumgestöbert) : firbouchañ e, furchal, furchal e, furchata e, ober ar furch e, ober furch e, ober furch ha klask e, furediñ e, furikat e, furikat, fuketal e, diskrabañ e, fuketal, dispac'hañ, turmuch e, turlutañ e, c'hwiliañ, c'hwiliañ e, brellañ e, furgutañ e, pismigañ, fourgasian, farbotañ e, tourc'hellat e, feurdeukat, fekañ e, fiskital e ; in einer Schublade herumstöbern, firbouchañ (furchal, furchata, fuketal, furikat, furediñ, turmuch, diskrabañ, c'hwiliañ, tourc'hellat, brellañ, furgutañ, pismigañ, farbotañ, turlutañ, fekañ, fiskital) en un direnn, c'hwiliañ (furchal, fuketal, furikat, fourdouilhat, dispac'hañ) un direnn ; er muss immer irgendwo herumstöbern, hennezh a zo atav furch-difurch ; mit ihrem Schnabel stöbert die Ente im Schlamm herum, gant e bigos e fourgas an houad er fank.

herumstöbernd ag. : furch-difurch.

herumstochern V.gw. (hat herumgestochert) : firbouchañ, furchal, furchata, turmuch, fourgasian ; in den Zähnen herumstochern, skarzañ e zent, karzañ e zent ; im Feuer herumstochern, pifonañ, fichellañ, brochañ ar regez, fichañ (c'hwexhañ, broudañ, atizañ, flutañ, keniliñ, brochañ) an tan, c'hwexhañ war an tan, broudañ an tan ; in einem Ameisenhaufen herumstochern, fourgasian ar merien.

herumstolzieren V.gw. rannadus [verb-skoazzell sein : stolzierte herum / ist herumstolziert] : pauniñ, torodelliñ, inkaneañ, rodellat, rodal, rodal e revr, lorc'henniñ, en em ourgouilhiñ, kemer ourgouilh, brabañsal, paboriñ, ober e babor, tonal, bezañ pompus en e gomzoù, ober fouge gant e ouziegezh, lorc'hañ, fougeal, ober e fouge, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadriñ, en em ambridañ, debriñ mel, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh e c'henoū, c'hoari e gankaler, bezañ an ton hag ar pardon gant an-unan, c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, ober e aotrou, ober brasoni, ober e c'hrabis, bezañ c'hezel d'an-unan, bezañ bras (otus, dichek, uhel) an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, ober teil, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, poufal, pompadriñ, ober re vras gaoliad, ober e varc'h-kaoc'h, bezañ un tamm brav en an-unan, treiñ al leue en an-unan (e leue ennañ, he leue enni h.a.), bezañ un tamm tro en an-unan, bezañ un torkad lorc'h en an-unan,

bezañ c'hwezet e bluñv, bezañ sonn e gribell, ober fougeou, c'hwezañ e skevent, reutaat e vruched, bragal, brageiñ, dougen roufl, dougen random, rodal, en em rollañ, ober pompadoù, ober pompad, ober e bompad, c'hwezañ e vruched, sevel e bigos, ober e gañfard, ober e baotr, c'hoari e baotr, klogoriñ, bugadiñ, ober bugad, en em veuliñ, seniñ e gloch, brallañ e gloch, brallañ e gloch bras, seniñ e gloch bras, lakaat bole e gloch, stagañ ur gordenn dev ousz e gloch bras, seniñ e gloch e-unan, lakaat e gloch da dintel re skilñ, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloch, ober e vraz, skeiñ war e daboulin, c'hwezañ en e drompilh, bragal evel ur big, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober muioc'h a voged eget a dan, bezañ leun a fouse hag a lorc'h, bezañ lorc'h ou en an-unan, bezañ lorc'h en e doul, bezañ lorc'h en e foñs, bezañ teil gant an-unan, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gagal, sachañ dour d'e foenneg, bezañ foefvet gant an ourgouilh, bezañ pennboufet gant an ourgouilh (Gregor), foefviñ gant an ourgouilh, c'hwezañ gant an ourgouilh, c'hwezañ gant al lorc'h.

herumstoßen V.k.e. (stößt herum / stieß herum / hat herumgestoßen): disteurel, kas-digas, bountañ-divountañ, poulzañ, tamolodiñ ; *ich mag es nicht, wenn man mich so herumstößt, ne bliß ket din bezañ tamolodet er c'hiz-se.*

herumstreichen V.gw. (strich herum / ist herumgestrichen) : kantren, redek, galoupat, turlutañ, troiata, c'hwileta, kildroenniñ, korntroiañ, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, troidellañ, punañ, rodal, rodellañ, torimellat, bevañ baleant, baleantañ, torimellat dre ar vro. V.k.e : rimiañ, frotañ, induañ, lindrenniñ.

herumstreifen V.gw. (ist herumgestreift) : kantreal, kantren, foetañ bro, fustañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, bale bro, trimardiñ, bezañ war ar champolu, bezañ war an trimard, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêríoù ha broioù, mont dre gêríoù ha broioù, roulat ar bed, ruilhal dre an hentoù, redek, galoupat, c'hwileta, bevañ baleant, baleantañ, torimellat dre ar vro, turlutañ, troiata, kildroenniñ, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, troidellañ, punañ, rodal, rodellañ, korntroiañ, torimellat ; *im Lande herumstreifen*, riboulat war ar maez.

Herumstreifen n. (-s) : kantreerezh g., baleerezh g.

herumstreifend ag. : furluok, kildro, baleant, red, baleer.

herumstreiten V.em. : **sich herumstreiten** (stritt sich herum / hat sich (ak.) herumgestritten) : tabatal, riotal, rendaeliñ, daelañ, en em zrailhañ, en em vegata, en em chaokat, en em chikanañ, en em chabousat, en em zebriñ, bezañ c'hoari etrezo, bezañ diskrap etrezo, bezañ jeu etrezo, en em bikailhat, en em gribinañ, bezañ butun etrezo, bezañ en arvell, bezañ rouzet ar bloneg ; *sich dauernd herumstreiten*, rendaelata, bezañ bepred en arvell, bezañ atav an debr hag an dag etrezo.

herumstreunen (ist herumgestreunt) / **herumstrolchen** (ist herumgestrolcht) V.gw. : kantren, kantreal, bevañ baleant, baleantañ, torimellat dre ar vro, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, troidellañ, redek, galoupat, c'hwileta, turlutañ, troiata, troiellat, troellañ, rodal, rodellañ, torimellat, c'hwilostat, c'hwilosteta, puniñ, straniñ.

Herumstreuner g. (-s,-) : galouper g., kantreer g., baleantour g., baleant g. [*liester baleanted*], baleer-bro g., redier-bro g., foeter-hent g., garzhataer g.

herumsuchen V.gw. (hat herumgesucht) : furchal-difurcal, furchata, ober furch, ober furch ha klask, furediñ, furikat, fuketal.

herumsuchend ag. : furch-difurc.

herumtänzeln V.gw. (ist herumgetänzelt) : dizoac'hañ, en em zizoac'hañ, fringellat, fringalañ.

herumtanzen V.gw. (hat herumgetanzt / ist herumgetanzt) : 1. dañsal tro-dro, en em zizoac'hañ, dizoac'hañ ; 2. ober un dro dañsal ; 3. [dre skeud.] P. *jemandem auf der Nase herumtanzen, jemandem auf dem Kopf herumtanzen*, ober buhez (gwall vuhez) d'u.b., uzañ e vuhez d'u.b., terriñ (ampoezoniñ) e vuhez d'u.b., reiñ dibun d'u.b., reiñ blev gwenn d'u.b., ober vil d'u.b., reiñ darbar d'u.b., reiñ bec'h d'u.b., ober bec'h d'u.b., lakaat bech'war u.b., c'hoari diaes d'u.b., darbariñ u.b., reiñ neud da zirouestañ d'u.b., reiñ koad-tro d'u.b., reiñ koad a-benn d'u.b., trempañ d'u.b. eus toull ar berv, lakaat kalet d'u.b., ober charre d'u.b., ober buheziou d'u.b., ober gwallamzer d'u.b. ; *sich nicht auf der Nase herumtanzen lassen*, kaout nerzh ha difenoù, na lezel kerzhet war e dreid, bezañ rebarb en an-unan, na c'houzañ e vete lammet war e seulioù, na leuskel den ebet da lakaat un troad war e chouk, na vezañ den da vezñañ kaset dre veg e fri, kaout e zifenn, na vezñañ den da reiñ e chouk da bilat, mont d'an dud kraf evit kraf, na leuskel den da vresañ an-unan.

herumtappen V.gw. (hat herumgetappt / ist herumgetappt) : tastornat, pañalañ, toulbabaañ, fourdouilhat.

Herumtappen n. (-s) : tastorn g., tastornerez g.

Herumtappende(r) ag.k. g./b. : tastorner g., tastornerez b.

herumtasten V.gw. (hat herumgetastet) : dornata, palvata, pavata, teutañ, talmeta, toulbabaañ, pañalañ, tastornat, merat, butukañ.

herumtoben V.gw. (hat herumgetobt / ist herumgetobt) : bezañ dirollet naet, bezañ dinasket, bezañ direizhet, karnajal, kas cholori, bezañ un talabao hag ur cholori bras gant an-unan, bezañ foar (ur sabat, cholori, ur boulorgn, un talabard, un todilhon, un todion, un doumpi, ur you hag un hemolc'h spontus, ur jabadao, ur charre, karnaj, un tolompi spontus) gant an-unan, ober tolompi, turmudañ, lakaat fourgas, c'hoari e roll, ober brud (trouz, reuz, freuz, freuz ha reuz, ur vosenn, jabadao, tousmac'h, patati), tousmac'hat, c'hoari an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, ober karnaj, tarabazhiñ, toumpial, tourrial, todioniñ, sabatiñ, kas karbac'h, kabalañ, kas trouz, kas safar, ober trouz (cholori, talabao), bezañ trouzus, safariñ, magañ e cholori, daoubenniñ, cholorial, trouzal, ober ur stal, ober e zen gars, kanañ gousperoù ar raned, ober ur riboul, merat, jirfollañ, ober e jostram, ober e istrogell, ober e Yann, ober e Juluan, diotal, diotat, meskañ evel diaouled, trevelliñ, diaoulat, ober jabadao, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gerniel, ober an diaoul hag e bevar, c'hoari e loen ; *die Kinder toben herum*, savet ez eus boulorgn gant ar vugale, dirollet naet eo ar vugale, un tolompi spontus a zo gant ar vugale, emañ ar vugale o turmudañ, ur reuz a ra deomp ar vugale ; *im Wasser herumtoben*, diskrapañ en dour.

herumtollen V.gw. (hat herumgetollt / ist herumgetollt) : ebatal, ober joa, bragal, farauellañ, drujal, fringellat, c'hoari, c'hoariellañ, c'hoariellat, c'hoari e roll, peuzfolliñ, fringellat, chalvantiiñ, jirfollañ, ober e jostram, ober e istrogell, ober e Yann, ober e Juluan, meskañ, turlutañ, noualantiñ, garzenniñ, ober e zen gars, ober ar jirfoll, ober e jirfoll, ober e rouz, c'hoari ar foll, dizoac'hañ, diotal, diotat, en em zizoac'hañ, fourgasian, friantañ, fringal, fringalañ, lavigañ, riblañ, ober ur riboul, meskañ evel

diaouled, merat, trevelliñ, diaoulat, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gerniel, ober an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, c'hoari e loen, bezañ dirollet naet, ober jabadao, redek e revr ; mit den Kindern herumtollen, fistoulat gant ar re vihan ; im Wasser herumtollen, diskrapañ en dour.

Herumtollen n. (-s) : ebatoù ls., jirfollezh b., jirfollerez g., drujerez g.

herumtragen V.k.e (trägt herum / trug herum / hat herumgetragen) : 1. dougen tro-dro ; 2. baleata, sammata, kas-digas, kas ha digas, hersal.

V.em. : **sich herumtragen** (trägt sich herum / trug sich herum / hat sich (ak.) herumgetragen) : sich (ak.) mit dem Gedanken herumtragen, ..., mennout ..., bezañ mennet da ..., bezañ en e soñj ..., bezañ gant ar soñj da ..., bezañ e soñj ..., kaout soñj da ..., bezañ e sell da ... ; sich (ak.) mit dem Gedanken herumtragen, ein Haus zu kaufen, bezañ en e soñj prenañ un ti, bezañ gant ar soñj da brenañ un ti, bezañ e soñj prenañ un ti, kaout soñj da brenañ un ti, lakaat e soñj da brenañ un ti, bezañ en e benn da brenañ un ti, bezañ e sell da brenañ un ti, soñjal prenañ un ti, bezañ kelou gant an-unan da brenañ un ti, bezañ ger gant an-unan da brenañ un ti, bezañ kistion gant an-unan da brenañ un ti, bezañ en aviz da brenañ un ti, prederiañ prenañ un ti, mennout prenañ un ti, bezañ en e vennad prenañ un ti, bezañ mennet da brenañ un ti.

herumtrampeln V.gw. (ist herumgetrampelt) : 1. auf etwas (dat.) herumtrampeln, mac'hañ (mac'hellañ, flastrañ, bresañ, bresañ ha divresañ, pilpazañ, moustrañ, kalemarc'hiñ, foulañ, toumpañ, pladañ) udb. ; auf dem Boden herumtrampeln, morzholañ al leur gant e vistoù, pavata ; 2. [dre skeud.] auf etwas (dat.) herumtrampeln, bresañ udb dindan e dreid, moustrañ (gwaskañ, disprizañ, disprizout, dismigañsiñ) udb, ober dismigañs war udb, kailharañ (divrudañ, gwallvrudañ, fallvrudañ) udb, reiñ gwallvrud d'edb, binimañ udb ; er lässt sich nich auf die Füße herumtrampeln, hennezh en deus nerzh ha difenoù, hennezh a oar difenn e grampouezhenn, hennezh ne lez ket kerzhet war e dreid, ne vefe ket brav klask tremen an nask en e gerc'henn, rebarb a zo ennañ, hennezh ne c'houzañ ket e vefe lammet war e seulioù, hennezh ne laosk den ebet da lakaat un troad war e chouk, hennezh n'eo ket den da vezañ kaset dre veg e fri, e zifenn en deus, n'eo ket brav kregiñ en e golier, hennezh n'eo ket den da reiñ e chouk da bilat, mont a ra d'an bud kraf evit kraf, hennezh ne laosk den da vresañ anezhañ.

herumtreiben V.em. : **sich herumtreiben** (trieb sich herum / hat sich (ak.) herumgetrieben) : redek, galoupat, turlutañ, straniñ, fleisat, galvagnat, lantouzat, braeat, tortañ, chom da dortañ, chwileta, toulbabañ, kas e dreid, lostenniñ, lostigellat, flechat, luduenniñ, ruzañ, ruzañ e dreid, ruzata, kantreal, kantren, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, troidellañ, korntroiañ, baleata, pazeal, riboulat, mont da vresken, chalvantin, foetañ bro, fustañ bro, donrañ bro, bale bro, trimardiñ, bezañ war ar champolu, bezañ war ar trimard, baleantañ, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêrioù ha broioù, mont dre gêrioù ha broioù, bevañ baleant, torimellat, roulat ar bed, redek e revr, galoupat ar mor hag an douar, foetañ (pilat, bale, donrañ, fustañ, rahouennata) hent, ruilhal dre an hentoù, riblañ / redek ar ruioù / foetañ ar paveziou / landreiñ / lugudiñ (Gregor), puniñ, rodal ; sich nachts herumtreiben, kornozat ; sich im Hafen herumtreiben, lostenniñ en-dro d'ar porzh ; sich in Kneipen herumtreiben, sich in Bars

herumtreiben, hentiñ an tavarnioù, redek an ostalerioù, redek an tavarnioù ; sich in den Rotlichtkneipen herumtreiben, redek an ostalerioù a louvigezh, redek an tolloù fall ; sich in den Straßen herumtreiben, mont dre ruioù kér, bale kér, bale dre gér, baleata, turlutañ, c'hoari e ruz-e-revr (e ruz-e-votoù), c'hoari e ruz botoù, ober kozh vistoù, lardañ ar pavez, lonkañ avel, rodal evel ur gazhez lizidant, riblañ / redek ar ruioù / foetañ ar paveziou (Gregor), straniñ, galvanat, stlaenañ, fleisat, braeat, tortañ, chom da dortañ, toulbabañ, garjata, lostenniñ, lugudiñ, lantouzat, chwileta, chwilostat, lostigellat, flechat, luduenniñ, ruzañ, ruzañ e dreid, ruzata, debriñ an hent, chom dre an hent, lonkañ avel e kér ; meine Tochter treibt sich mit allen möglichen Jungs herum, va merc'h a chalvant gant ar baotred yaouank ; sich mit zweifelhaften Frauen herumtreiben, gastaoua, gastaouïñ, redek an douilhez ; sich als Soldat herumtreiben, baroudiñ.

Herumtreiber g. (-s-) : 1. galouper g., kantreer g., baleantour g., baleant g., baleer-bro g., redere-bro g., foeter-hent g., garzhataer g., roder g., redere g., straner g. ; 2. rouler g., ribouler g. ; 3. leozen b. [liester leozen], moriser g., chuchuenn b., teteior g., labask g., luguder g., c'hoarieller g., chuchuer g., ruzer g., goulerc'her g., kac'higeller g., belbeter g., kalficher g., buzhugenn b. [liester buzhugenn], luduenn b., buzhugenner g., beuzelenn b., peul g.

Herumtreiberin b. (-nen) : 1. galouperez b., kantreerez b., baleantourez b., baleantez b., baleerez-vro b., rederez-vro b., foeterez-hent b., roderez b., rederez b., stranerez b. ; 2. roulerez b., ribourez b.

herumtreten V.gw. (tritt herum / trat herum / ist herumgetreten) : auf etwas herumtreten, bresañ (kalemarc'hiñ, mac'hañ, flastrañ, pilpazañ, moustrañ, foulañ, pladañ) udb.

herumtrödeln V.gw. (hat herumgetrödelt) : chom da gontañ pet bran a ya hebiou, ober tro an impot, kousket diwar sav, chom da valafenniñ (da c'henauvegiñ, da sellet gant e c'henou, da yarañ), buzhugenniñ al labour, labourat war e oarigoù, kac'higelliñ al labour, pismigañ, pismigañ al labour, chom da zastum an tachoù, chom da zigeriñ e c'henou, bezañ trein war an-unan, treinañ, treinellat, kac'higelliñ, landreantiñ, leozeniñ, ruzañ, ruzelliñ, morisañ, ober e voris, [dre eilpennster] ober aner, bezañ feneant evel chas, lureiñ, lezirekaat, diekaat, falaoueta, straniñ, fleisat, galvagnat, tortañ, chom da dortañ, lostenniñ, lostigellat, flechat, luduenniñ, labaskennañ, chom da choulerc'hiñ, landreñ, lugudiñ, lantouzat, chwileta, chuchual, bargediñ, chwilostat, toulbabañ, lardañ diegi, en em deurel dezhi, filañ gant an diegi, na ober netra gant e gorf, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forch', kaout lod e Kerdibouan, yeuiñ, sellet ouzh an heol, na vezañ bale an eost gant an-unan, padout pell ouzh an-unan ober pezh a zo d'ober, na chwezañ lech ma c'hwez ar broc'h, prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, chom da sellet ouzh an oabl o tremen, chom da selouar ar mouil'chi o foerat, na ober ur c'hogad, na ober glad, na ober netra gant e zaou zorn, na beuriñ ha na zaskiriat, na ober taol ebet, na ober mann a-hed an deiz, na ober ur c'hráf, na ober an disterañ kraf, ober e zidalvez, bezañ kouezhet an didalvez war an-unan, bezañ skoet (bezañ gretet) gant terzhienn an didalvez (gant terzhienn al leue), delc'her a-dreñv, bezañ bouk evel ur velch'wedenn, bezañ evel ur maen en ur voger, lentañ ; trödle doch nicht so herum ! na chom ket aze da dortañ ! na chom ket aze evel an iliz e-kreiz ar barrez ! na chom ket aze evel ur maen en ur c'hluez ! na chom ket amañ da sellet gant da c'henou evel ur c'hoz palastr (evel un amparfal, evel ul lopez, evel un den

lor ! strilh da c'hwen 'ta ! da betra e chomez aze da zigeriñ da c'henou ? da betra e chomez aze da selaou ar mouilc'hi o foerat ? mat e vefe dit en em zifraeañ ! poent e vefe dit divorfilañ ! poent e vefe dit didortañ ! na chom ket diflach evel ur santig koad ! na chom ket a-varv evel ur santig koad ! laka un ene er c'horf-se ! enaou ar c'horf-se ! laka striv ennout ! mer da gof un tammig ! dibrouih da revr ! dibilh ! dibun !

herumtummeln V.em. : **sich herumtummeln** (hat sich (ak.) herumgettummelt) : ebatal, ober joa, bragal, faraouellañ, drujal, fringellat, c'hoariellañ, c'hoariellat, peuzfoliñ, fringellat, fringal, meskañ, turlutañ, c'hoari ar foll, fourgasiniñ, friantañ, lavigañ, rblañ, ober ur riboul, meskañ evel diaouled, merat, trepikal, trepikellat, trevelliñ, diaoulat, ober jabadao, redek e revr, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gerniel, ober an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, c'hoari e loen.

herumturnen V.gw. (hat herumgeturnt) : ober troioù-ouesk, ober oueskadennou.

herumwälzen V.k.e. (hat herumgewälzt) : lakaat da ruilhal, treiñ, rollañ, roltañ, roltiñ, ruilhal, rudellat.

V.em. : **sich herumwälzen** (hat sich (ak.) herumgewälzt) : 1. treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, frinkal ha difrinkal, firbouchal, difretañ, diskrapañ, fichfichal, merat, fringal, meskañ, fourgasiniñ, P. flikennat ; *sich im Bett herumwälzen*, treiñ ha distreiñ en e wele, merat en e wele, meskañ en e wele ; *sich nackig mit jemandem herumwälzen*, ruilhañ (ruilhal) e gof noazh gant u.b. ; 2. rudellat, en em ruilhal, krenial, torimellat, torc'hwenial, toreal, trueilhat.

herumwälzend ag. : *sich herumwälzend*, torc'hwenius.

herumwandern V.gw. rannadus [verb-skoazell sein] : ist herumgewandert] : baleata, pazeal, riboulat, mont ha dont, dont ha mont, mont-dont, donemonea, kantreal, kantren, baleantañ, torimellat, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, troidellañ, foetañ bro, fustañ bro, dornañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, bale bro, trimardiñ, bezañ war ar champolu, bezañ war an trimard, redek ar c'hwitell, mont dre c'hérioù ha broioù, mont dre gériou ha broioù, bevañ baleant, roulat ar bed, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata, regiñ) hent, ruilhal dre an hentoù.

Herumwandern n. (-s) : baleataerezh g., baleata g.

herumwaten V.gw. (ist herumgewatet / hat herumgewatet) : ober soubig (bourbouilhañ, fourdouilhat, fankigellañ, foutouilhat, kabouilhat, ribouilhat, patouilhañ) en dour, kalemarc'hiañ dour, patouilhat dour, parlochañ en dour, c'hoari an houad, saflikañ dour, strabouilhat dour.

herumwerfen V.k.e. (wirft herum / warf herum / hat herumgeworfen) : 1. strewiñ, skignañ a bep tu ; 2. das Steuer herumwerfen, a) tennañ a-greiz-holl war ar rod-vleniañ ; b) [merdead.] cheñch hent, cheñch tu, sachañ war ar baol ; c) [dre skeud.] cheñch hent, cheñch (treiñ, trokañ) penn d'ar vazh, cheñch penn d'e vazh, cheñch bazh en daboulin (war an daboulin, d'an daboulin, d'e daboulin).

herumwickeln V.k.e. (hat herumgewickelt) : lakaat tro-dro, punañ, gronnañ, pakañ.

herumwieseln V.gw. (ist herumgewieselt) : trabasat, difretañ, en em zifretañ, en em zrastañ, lakaat kas war e gof, birvilhañ, firbouchal, diskrapañ, dispac'hañ, difraeañ, kabalat.

herumwinden V.k.e. (wand herum / hat herumgewunden) : punañ, korvigellañ, korfiegallat, tortigellat.

herumwirbeln V.gw. (ist herumgewirbelt) : 1. troidellañ, troiata, troenniñ, troellañ, troiellat, punañ, punellat, strobineñañ, ruilhal-diruilhal, ruilhal ha diruilhal, kornigellat ; *die welken Blätter wirbeln im Wind herum*, taolet-distaolet e vez an delioù sec'h gant an avel, ruilhal-diruilhal a ra an delioù sec'h, an delioù sec'h a heuilh bountadenou an avel, an avel a ra d'an delioù kornigellat, darnijal a ra an delioù sec'h gant an avel, gant fourradoù an avel e koroll an delioù sec'h ; 2. mit beiden Armen in der Luft herumwirbeln, treiñ ar vilin.

V.k.e. (hat herumgewirbelt) : lakaat da droidellañ, lakaat da droiata, lakaat da droenniñ, lakaat da droellañ, lakaat da droiellat, lakaat da bunañ, lakaat da bunellat, lakaat da strobineñañ, lakaat da gorbigelat ; *der Wind wirbelt die Blätter herum*, an delioù a blav, douget gant an avel - kaset-digaset e vez an delioù gant an avel - taolet-distaolet e vez an delioù gant an avel - darnijal a ra an delioù gant an avel - dibradañ a ra an delioù gant an avel - an delioù sec'h a heuilh bountadenou an avel - an avel a ra d'an delioù kornigellat - gant fourradoù an avel e koroll an delioù sec'h.

Herumwirbeln n. (-s) : punellat g., troidellerez g., troiataerez g.

herumwühlen V.gw. (hat herumgewöhlt) : firbouchañ e, furchal, ober ar furch e, ober furch e, ober furch ha klask e, furchal e, furchata e, furediñ e, furikat e, fekañ e, fiskital e, furikat, fuketal e, fuketal, fourdouilhat e, diskraibañ e, dispac'hañ, turmuc e, turlutañ e, farbotañ e, feurdeukat, c'hwiliañ, c'hwiliañ e, brellañ e, furgutañ e, tourc'hellat e, pismigañ e ; *in einer Schublade herumwühlen*, firbouchañ (furchal, furchata, fuketal, tourc'hellat, furikat, furediñ, turmuc, diskraibañ, c'hwiliañ, brellañ, furgutañ, pismigañ, farbotañ, turlutañ, fekañ, fiskital) en un diretenn, c'hwiliañ (furchal, fuketal, furikat, fourdouilhat, dispac'hañ) un diretenn ; mit ihrem Schnabel wühlt die Ente im Schlamm herum, gant e bigos e fourgas an houad er fank.

herumwuseln V.gw. (ist herumgewuselt) : ruilhal ha merat e gof, dispac'hañ, kabalat, en em zrastañ, difretañ, diskrapañ, difraeañ.

herumzanken V.gw. (hat herumgezankt) : mit jemandem herumzanken, bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., krignat fri u.b., bezañ c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) gant an-unan hag unan all, bezañ sach-blev (sach-kreøñ, dael, chabous, patati, c'hoari, blev, fich-blev, krog-blev, krogou, butun, jeu, bekilh) etre an-unan hag unan all, bezañ kign ha frot etre an-unan hag unan all, arguziñ ouzh u.b., kapailhat ouzh u.b., arvellat ouzh u.b., tabutab ouzh u.b.

V.em. : **sich herumzanken** (hat sich (ak.) herumgezankt) : tabutab, en em vreutaat, riotal, rendaeliñ, daelañ, en em zrailhañ, en em vegata, en em chaokat, en em chickanañ, en em chabousat, en em zebrin, bezañ c'hoari etrezo, bezañ jeu etrezo, bezañ butun etrezo, en em bikailhat, en em gribinañ, bezañ en arvell, bezañ rouzet ar bloneg ; *sich dauernd herumzanken*, rendaelata, bezañ bepred en arvell, bezañ atav an debr hag an dag etrezo, bezañ atav o kastrilhezañ.

herumzappeln V.gw. (hat herumgezappelt) : trepikal, trepikellat, fifilañ, meskañ, difretañ ; *wild herumzappeln*, hejañ e c'hwen, tripal, frikañ bolc'h, fringal, pilat melc'hwed, hejañ e bilhou, rblañ, dañsellat, dañsigellat.

herumzeigen V.k.e. (hat herumgezeigt) : diskouez tro-dro.

herumzerren V.k.e. (hat herumgezerrt) : hilgenniñ, sachañ-disachañ, stuc'hellat, tennañ-didennañ, kas ha digas, kas-digas.

V.gw. (hat herumgezerrt) : *an etwas (dat.) herumzerren*, sachañ-disachañ udb, tennañ-didennañ udb., hilgenniñ udb, kas ha digas udb.

herumziehen V.k.e. (zog herum / hat herumgezogen) : 1. tennañ tro-dro, lakaat tro-dro, sevel tro-dro ; 2. tresañ tro-dro ; 3. hilgenniñ, sachañ-disachañ, stuc'hellat, tennañ-didennañ, kas ha digas, kas-digas, hersal.

V.gw. (zogen herum / sind herumgezogen) : redek ar vro, kantreal, torimellat, kantren dre ar vro, foetañ bro, fustañ bro, dornañ bro, bale bro, trimardiñ, bezañ war ar champolu, bezañ war an trimard, redek ar c'hwitell, mont dre c'hériou ha broioù, mont dre gériou ha broioù, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahuennata) hent, ruilhal dre an hentoù, roulat ar bed, galoupat bro, galoupat an hentoù, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, troidellañ, bevañ baleant, baleantañ, bale dre ar broeziou / riblañ / redek ar ruioù / foetañ ar paveziou / landreiñ / lugudiñ (Gregor).

Herumziehen n. (-s) : kantreerezh g.

herumziehend ag. : furluok, kildro, baleant, red, baleer.

herumzigeunern V.gw. (zigeunerte herum / ist herumzigeunert) : redek ar vro, kantreal, torimellat, kantren dre ar vro, kildreiñ, treiñ ha kildreiñ, treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, troidellañ, baleata, pazeal, riboulat, foetañ bro, fustañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, bale bro, trimardiñ, bezañ war ar champolu, bezañ war an trimard, redek ar c'hwitell, mont dre c'hériou ha broioù, mont dre gériou ha broioù, bevañ baleant, baleantañ, roulat ar bed, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahuennata) hent, ruilhal dre an hentoù, straniñ.

herumzupfen V.gw. (hat herumgezupft) : hilgenniñ, sachañ-disachañ, stuc'hellat, tennañ-didennañ.

herumzwirbeln V.gw. (hat herumgezwirbelt) : *an etwas (dat.) herumzwirbeln*, mezellat udb, dormata udb, fistoulat udb, maniañ udb, malordiñ udb, plamoustiñ udb, tortigellañ udb, gweata udb, kordigellañ udb, kordigellat udb, korvigellañ udb ; *an seinem Bart herumzwirbeln*, kordigellat e varv.

herunten Adv. : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] en traoñ, en diaz.

herunter¹ Adv. : 1. d'an traoñ, d'an diaz, a-ziar laez, diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h ; *gerade herunter*, a-blom, a-serzh, a-bik ; *von oben herunter*, eus an nec'h d'an traoñ (d'an diaz) / eus al laez d'an traoñ (Gregor) ; *herunter vom Pferde !* diskenn diwar varc'h / diskennit diwar varc'h (Gregor) ; *vom Turm herunter*, eus (a-ziar) lein an tour ; *eine Ansicht von oben herunter*, ur gwel a-ziar laez (diouzh al laez, diouzh krec'h, eus an nec'h) g., ur gwel a-spluj g. ; *herunter mit ihm !* d'an traoñ hennezh ! e-barzh ar sac'h hennezh ! ; 2. [dre skeud.] P. *herunter sein*, ober ruskenn fall, bezañ gwall glañv, bezañ kouezhet izel, bezañ krog da c'hoari da fall, bezañ aet pell, bezañ pell ganti ; *sie ist mit ihren Nerven ganz herunter*, emañ tost da gaout un taol nervennou, emañ o koll he c'hreñ warni hec'h-unan (war he nervennou).

herunter² rakverb *rannadus a verkl lusk war-draoñ hag an tostaat e-keñver an hini a gomz* : d'an traoñ, d'an diaz, a-ziar laez, diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h ; *von etwas herunter-*, ... a-ziar udb, ... diwar udb.

herunterbekommen V.k.e. (bekam herunter / hat herunterbekommen) : dont a-benn da gas d'an traoñ, dont a-benn da ziskenn, dont a-benn da lemel.

herunterbeten V.k.e. (hat heruntergebetet) : dijabliñ, dibunañ, distilhañ, salmiñ, aradennañ, bresañ, draillhañ, galoupat [galoupat ur bedenn] ; *den Rosenkranz herunterbeten*, lavaret e rozera, lavaret e chapeled, chapelediñ, dic'hreuniañ e chapeled, dibunañ e chapeled.

herunterbrennen V.gw. : 1. [verb-skoazell **sein**] : brannte herunter / ist heruntergebrannt] pulluc'hañ, deviñ penn-dabenn, treiñ e ludu ; 2. [verb-skoazell **haben**] : brannte herunter / hat heruntergebrannt] [heol] bezañ leskidik, bezañ grizias, strinkañ e vannoù, poazhañ, bezañ suilh, skeiñ a-darzh, skeiñ a-sonn, krazañ, tarzhañ, pilat.

herunterbringen V.k.e. (brachte herunter / hat heruntergebracht) : 1. diskenn, degas d'an traoñ ; *bring das Buch herunter*, degas al levr d'an traoñ ; 2. [dre skeud.] gwanaat, dinerzhañ, fallaat, disteraat ; 3. [kenw.] kas da netra, kas war netra, kas da vann, kas da neuz, kas da raz, kas d'ar baz, kas e skuilh hag e ber ; *ein Geschäft herunterbringen*, kas ur stal da netra (da raz, war netra), foeltrañ (debriñ) e stal, kas e stal da stalig hag e stalig da netra, mont e soc'h da vinaoued, kas e stal e skuilh hag e ber.

herunterdrücken V.k.e. (hat heruntergedrückt) : diskenn, digreskiñ, izelaat, kas war-draoñ.

herunterfahren V.gw. (fährt herunter / fuhr herunter / ist heruntergefahren) : diskenn gant ur c'harr-tan, dont d'an traoñ gant ur c'harr-tan.

V.k.e. (fährt herunter / fuhr herunter / hat heruntergefahren) : 1. diskenn gant ur c'harr-tan, degas d'an traoñ gant ur c'harr-tan ; 2. diskenn, digreskiñ, krennañ, strishaat, gorrekaat ; 3. [stlenn.] *den Computer herunterfahren*, lazhañ an urzhiataer.

herunterfallen V.gw. (fällt herunter / fiel herunter / ist heruntergefallen) : kouezhañ d'an douar, mont d'an douar, pakañ lamm, tapout lamm, kaout lamm, kouezhañ, diruilhal d'an traoñ, en em ziskrougañ ; *wieder herunterfallen*, askouezhañ ; *pass auf, dass deine Handschuhe dir nicht herunterfallen*, diwall da gouezhañ da vanegoù, diwall da goll da vanegoù ; *der Regen fällt vom Himmel herunter*, ar glav a zered eus an nec'h, ar glav a zered eus an oabl ; *von einer Mauer herunterfallen*, kouezhañ a-ziar ur voger (diwar ur voger) ; *vom Tisch herunterfallen*, kouezhañ diwar an daol, kouezhañ a-ziar an daol ; *von einer Leiter herunterfallen*, tapout lamm diwar ur skeul ; [stammañ] *eine Masche herunterfallen lassen*, leuskel ur mailh (ur poent, ur c'hraf) da gouezhañ.

heruntergeben V.k.e. (gibt herunter / gab herunter / hat heruntergegeben) : astenn, reiñ, tizhout.

heruntergehen V.gw. (ging herunter / ist heruntergegangen) : 1. diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ, dont d'an diaz ; *noch einmal heruntergehen*, addiskenn, diskenn en-dro ; 2. [arc'hant.] izelaat, diskenn, gouzizañ, digreskiñ, mont en diminu, mont war ziminu ; *mit dem Preis heruntergehen*, disteuler war e briz (war ar priz), ober un distaol war e briz, diskenn (izelaat) e briz, lakaat diskenn war e briz, marc'hadmataat e briz ; *die Kurse gehen herunter*, diskenn (izelaat, gouzizañ) a ra ar feuriou er Yalc'h, laoskaat a ra war ar feuriou er Yalc'h.

heruntergekommen ag. : 1. aet da fall, dirapar, aet dirapar, erru dirapar, diskramailh, lav ; *ein heruntergekommenes Dorf*, ur vourchadenn lav b. ; 2. [tud] aet da baour, kollet e renk

gantañ, aet e zere da netra, kouezhet en ur renk izel-kenañ, truilh, war an diskar, war an distro ; *ein heruntergekommener Mann*, un aotrou kouezhet diwar (eus, diouzh) lost ar c'harr ; *eine heruntergekommene Dame*, un itron kouezhet diwar (eus, diouzh) lost ar c'harr ; *völlig heruntergekommen sein*, na gaout ur roched da wiskañ, na gaout un hiviz da lakaat war he c'hein, bezañ kouezhet en toull izelañ, bezañ rentet paour evel Job, bezañ kouezhet en diwezhañ pazenn a'n dud, bezañ kouezhet e pod ar gwelien, bezañ erru war voued moc'h ; 3. [kleīved] *er ist tief heruntergekommen*, aet eo pell, da fall ez a e yec'hed, hemañ a ra ruskenn fall (ne ra ket ruskenn vat), gwastañ a ra e stad, ne ya ket mat an traoù gantañ, fall eo an traoù gantañ, mont a ra fall gantañ, trist eo an traoù gantañ, krog eo d'ober neuz fall, erru eo nezet e gerdin, emañ o nezañ e gevre, bremaik emañ nezet, krog eo da c'hoari da fall, n'eo ket gwall yac'h, ned a ket herrus gantañ, ned a ket herrus an traoù gantañ, hennezh a zo erru pell gantañ.

heruntergießen V.k.e. (goss herunter / hat heruntergegossen) : 1. skuilhañ eus an nec'h (eus al laez) d'an traoñ ; 2. lonkañ en ul lamm, lonkañ en ur c'hogad, evañ en ul lonkad, lonkañ en un takad, lonkañ hep diskrog, evañ en ul lonkadenn, lonkañ stag-penn, lonkañ a-stag-penn, lonkañ en un taol-kont, lonkañ hep distekiñ, lonkañ en un analad, lonkañ en ur redadenn, lonkañ en un tenn, lonkañ en un tennad, lonkañ en un troc'h, lonkañ en ur pennad, lonkañ en un taol.

herunterhandeln V.k.e. (hat heruntergehandelt) : P. chipotal, marc'hata ; den Preis herunterhandeln, marc'hata gant u.b., chipotal.

herunterhängen¹ V.gw. (hing herunter / hat heruntergehängen) : bezañ a-istrabilh (a-skourr, a-ispilh, e-pign, a-zivilh) ; mit herunterhängenden Armen, e zivrec'h a-ispilh.

herunterhängen² V.k.e. digemm (hat heruntergehängt) : diskregiñ, diskrougañ, digrougañ, distagañ, diskourrañ, digrapañ, distribilhañ.

herunterhauen V.k.e. (haute herunter / hieb herunter / hat heruntergehauen) : P. jemandem eine [eine Ohrfeige] herunterhauen, bountañ ur mojad gant u.b., plantañ ur stlafad gant u.b. a-dreuz e c'henou, diaveliñ ur javedad diouzh u.b., difoeltrañ ur skouarnad gant u.b., fasadiñ u.b., jodatañ u.b., jodata u.b., cholpata u.b., flankadiñ u.b., stlafadañ u.b., tanfoeltrañ ur skouarnad gant u.b., astenn ur skouarnad d'u.b., distagañ ur skouarnad d'u.b. (gant u.b.), boc'hata u.b. / fasata u.b. / reiñ ur vogennad d'u.b. / diaveliñ ur vousellad (ur voc'had, ur fasad) gant u.b. / distagañ ur palvad diouzh u.b. / distagañ un avenad d'u.b. (Gregor) ; ich werde dir eine herunterhauen, ur grabanad a baki diganin.

herunterholen V.k.e. (hat heruntergeholt) : 1. diskenn, degas d'an traoñ, kas war-traoñ, distagañ, diskregiñ, diskourrañ, gouizañ ; die Fahne herunterholen, gouizañ ar banniel, diskenn ar banniel ; 2. [lu, njerez] diskar d'an douar ; 3. [dre skeud.] jemanden von seinem hohen Ross herunterholen, diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., diskar ourgouilh u.b., dilorc'hañ u.b., difougeañ u.b., plegañ e douchenn d'u.b., diskar e gipenn d'u.b., diskenn e gipenn d'u.b., diskenn e gribenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., stankañ e glapez d'u.b., diskar al lorc'h a zo en u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù, lakaat u.b. en erv, kas u.b. d'e doull, lakaat u.b. en

e stern, lakaat e ibil en e blas d'u.b., krennañ e douchenn d'u.b., ober d'u.b. ameniñ, divarc'hañ un den rok, bontañ u.b., diblasañ u.b., tognañ u.b., gwaskañ u.b.

V.em. **sich herunterholenn** (hat sich (dat.) heruntergeholt) : [kleuk] sich (dat.) einen herunterholen, P. hejañ e sac'h, hejañ e gleier, c'hoari hejañ anezhi, brallañ e gloch', c'hoari war an noazh, pitouchal, en em bitouchal, c'hoari gant e flip, en em voloñiñ, c'hoari bazh-noilh, c'hoari ar vazh-noilh, frotñañ e beul.

herunterklappbar ag. : gorre-gouziz, sav-disav ; herunterklappbare Schreibplatte, bannell b.

herunterklappen V.k.e. (hat heruntergeklappt) : diskar, gouizañ, diskenn ; [merdead.] den Ankerstock herunterklappen, dijoalañ an eor.

herunterklettern V.gw. (ist heruntergeklettert) : diskenn, diskenn a-grap, diskenn d'an traoñ, diskenn d'an douar, dont d'an douar, dont d'an traoñ, pignat d'an traoñ, krapat d'an traoñ, skeuliañ d'an traoñ ; noch einmal herunterklettern, addiskenn, diskenn en-dro.

herunterkollern V.gw. (ist heruntergekollert) : diruilhal, ruilhal d'an traoñ, diskenn a-ruilh, diskenn a-ruilhou, torimellat, mont a-dorimell d'an traoñ.

herunterkommen V.gw. (kam herunter / ist heruntergekommen) : 1. diskenn, diskenn d'an traoñ, dont d'an traoñ, dont d'an diaz ; noch einmal herunterkommen, addiskenn, diskenn en-dro ; 2. [kleīved] er ist tief heruntergekommen, aet eo pell, da fall ez a e yec'hed, hemañ a ra ruskenn fall (ne ra ket ruskenn vat), n'eo ket gwall yac'h, ned a ket herrus gantañ, ned a ket herrus an traoù gantañ, gwastañ a ra e stad, ne ya ket mat an traoù gantañ, fall eo an traoù gantañ, mont a ra fall gantañ, trist eo an traoù gantañ, krog eo d'ober neuz fall, erru eo nezet e gerdin, emañ o nezañ e gevre, bremaik emañ nezet, krog eo da c'hoari da fall, hennezh a zo erru pell gantañ ; 3. sozial herunterkommen, mont divalav e damm standilhon, izelaat (disteraat) e gendere, mont d'ar baz, mont e vleud da vrenn, mont da raz, kouezhañ diwar lost ar c'harr, kouezhañ eus e stad diaraok, izelaat (disteraat) e stad, mont eus ar foenneg d'ar menez, mont eus ar park d'al lanneg, mont eus ar melchon ruz d'ar brug, kouezhañ eus e renk, koll e renk er gevredigezh, mont da baour, paouraat, na zerc'hel e droad er par ; völlig heruntergekommen sein, na gaout ur roched da wiskañ, na gaout un hiviz da lakaat war he c'hein, bezañ kouezhet en toull izelañ, bezañ rentet paour evel Job, bezañ kouezhet en diwezhañ pazenn a'n dud, bezañ kouezhet e pod ar gwelien, bezañ erru war voued moc'h ; ich war so tief heruntergekommen, dass ich nur noch vom Betteln leben konnte, deuet e oan hag e oa ret din astenn an dorn ; 4. mont da fall, treiñ da fall ; 5. P. wieder runterkommen, difromañ, kavout adarre e aez hag e blaen, dont en an-unan (ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.), adkavout e gempouez (e blom, e grog), en em adkavout a-blom, dont en-dro war e du, dont en e stern, diabafiñ ; er kommt wieder runter, dont a ra e spered da gompezañ, mont a ra war sioulaat, terriñ a ra dezhañ, terriñ a ra warnañ, didaeriiñ a ra, dousaat a ra dezhañ, kalmiñ a ra dezhañ, habaskaat a ra dezhañ, sioulaat a ra dezhañ, ailiñ a ra dezhañ, terriñ a ra war e zroug, ameniñ a ra.

herunterkönnen V.gw. (kann herunter / konnte herunter / hat heruntergekonnt) : gallout diskenn.

herunterkrempeln V.k.e : distroñsañ.

herunterkriegen V.k.e. (hat heruntergekriegt) : P. dont a-benn da gas d'an traoñ, dont a-benn da ziskenn, dont a-benn da lemel.

herunterkullern V.gw. (ist heruntergekullert) : P. difaragoellañ, diruilhal, didiruilhañ, penndraouilhat, torimellat, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimell, ruilhal d'an traoñ, diskenn a-ruilh, diskenn a-ruilhoù, torimellat, mont a-dorimell d'an traoñ.

herunterkurbeln V.k.e. (hat heruntergekurbelt) : diskenn [gant un dornell, gant un dornikell] ; das Autofenster herunterkurbeln, stouiñ gwerenn ar c'harr, diskenn gwerenn ar c'harr.

herunterladen V.k.e. (lädt herunter / lud herunter / hat heruntergeladen) : [stlenn.] pellgargañ, enkargañ.

Herunterladen n. (-s) : [stlenn.] pellgargañ g. ; *illegales Herunterladen*, pellgargañ eneplezenn g.

herunterlangen V.k.e. (hat heruntergelangt) : 1. diskenn, lakaat da ziskenn, astenn, reiñ, tizhout ; 2. P. *jemandem eine [eine Ohrfeige] herunterlangen*, bountañ ur mojad gant u.b., plantañ ur stlafad gant u.b. a-dreuz e c'henou, diaveliñ ur javedad diouzh u.b., difoeltrañ ur skouarnad gant u.b., fasadiñ u.b., javedata u.b., jodadiñ u.b., jodata u.b., cholpata u.b., flankadiñ u.b., stlafadañ u.b., tanfoeltrañ ur skouarnad gant u.b., astenn ur skouarnad d'u.b., distagañ ur skouarnad d'u.b. (gant u.b.), boc'hata u.b. / fasata u.b. / reiñ ur vogennad d'u.b. / diaveliñ ur vousellad (ur voc'had, ur fasad) gant u.b. / distagañ ur palvad diouzh u.b. / distagañ un avenad d'u.b. (Gregor) ; *ich werde dir eine herunterlangen*, ur grabanad a baki diganin.

herunterlassen V.k.e. (lässt herunter / ließ herunter / hat heruntergelassen) : 1. diskenn, lakaat da ziskenn, gouzizañ, diwintañ, stouiñ ; ein Fenster herunterlassen, diskenn (stouiñ) gwerenn ur prenestr ; die Hose herunterlassen, riklañ e vragoù, stouiñ e vragoù, ober un dilas, ober un dilasenn, diskenn e vragoù ; eine Zugbrücke herunterlassen, diwintañ (diskenn) ur porzh-gwint ; den Vorhang herunterlassen, diskenn ar ouel, diskenn ar rideoz ; den Sarg ins Grab herunterlassen, diskenn an arched er poull ; die Rettungsboote herunterlassen, gouzizañ ar bigi-saveteñ diouzh ul lestr en argoll ; 2. [merdead.] ein Boot herunterlassen, morañ ur vagig (ur c'hanod), lakaat ur vagig war vor ; 3. [kenw.] etwas vom Preise herunterlassen, rabatiñ (disteuler) war ar priz, reiñ rabat (Gregor).

herunterleiern V.k.e. (hat heruntergeleiert) : 1. dijabliñ, dibunañ, dibunata, distilhañ, dishiliañ, salmiñ, aradennañ, bresañ, drailhañ, P. distripañ, dislonkañ, galoupat, mandrouilhat, heskennañ, dornañ, druilhañ ; Gebete herunterleiern, druilhañ pateroù, druilhañ paterennou, dijabliñ pateroù, dijabliñ paterennou, dornañ pateroù, dornañ paterennou, dibunañ pedennoù, heskennañ pedennoù, paterat, pateriañ, paterata, bresañ pedennoù, drailhañ pedennoù, galoupat e bedennoù, grozmolat e bedennoù, jagouilhat pedennoù, mandrouilhat pedennoù, marmotat pedennoù, oremuzat ; 2. diskenn [gant un dornell, gant un dornikell] ; das Autofenster herunterleiern, stouiñ gwerenn ar c'harr, diskenn gwerenn ar c'harr.

heruntermachen V.k.e. (hat heruntergemacht) : 1. diskar, diskenn ; 2. [dre skeud.] jemanden heruntermachen, a) dibriziañ (divrudañ, gwallvrudañ, fallvrudañ, izelaat, disteraat, diskar) u.b., ober anv fall ouzh u.b., reiñ gwallvrud d'u.b., dichekal u.b., binimañ u.b., dispenn brud u.b., dispenn u.b. da dud all, dispenn e nesañ, reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., didammañ brud u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diframmañ u.b., diskar u.b., mezhekaat u.b., dismegañsiñ u.b., chaokat u.b., chaokat brud u.b., chaokat a-enep u.b., gwashaat u.b., ober divalav (vil) d'u.b., glabousañ u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., pikañ chupenn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., plaenaat porpant u.b., teodata diwar-benn u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b. ; b) displeataat u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., lammat war boutonioù u.b., en em arastiñ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., noazout u.b., kelenn c'herv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., [dre elipenn-ster e brezhoneg] ober e c'hourc'hemennoù d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., kontañ e damm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., debriñ u.b. / tagañ u.b. (Gregor) ; etwas heruntermachen, dibriziañ (divrudañ, gwallvrudañ, fallvrudañ, binimañ, disteraat) u.b.

dismegañsiñ u.b., chaokat u.b., chaokat brud u.b., chaokat a-enep u.b., glabousañ u.b., gwashaat u.b., ober divalav (vil) d'u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., pikañ chupenn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., plaenaat porpant u.b., teodata diwar-benn u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b. ; b) displeataat u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., noazout u.b., kelenn c'herv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., [dre elipenn-ster e brezhoneg] ober e c'hourc'hemennoù d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., kontañ e damm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., debriñ u.b. / tagañ u.b. (Gregor) ; etwas heruntermachen, dibriziañ (divrudañ, gwallvrudañ, fallvrudañ, binimañ, disteraat) u.b.

heruntermüssen V.gw. (muss herunter / musste herunter / hat heruntergemusst) : rankout diskenn.

herunternehmen V.k.e. (nimmt herunter / nahm herunter / hat heruntergenommen) : tennañ, lemel, diskregiñ, diskrougañ, digrougañ, diskourrañ, digrapañ, distribilhañ, distagañ ; nimmt das vom Regal herunter, tenn an dra-se a-ziwar an astell ; [sport, boks] die Deckung herunternehmen, diskenn e ward, diskenn e emward.

herunterpurzeln V.gw. (ist heruntergepurzelt) : P. difaragoellañ, didiruilhañ, diruilhal, diruilhal d'an traoñ, torimellat, mont a-dorimell d'an traoñ, penndraouilhat, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimell, kouezhañ a-bennbouzell, kouezhañ a-bennboell, diriboulat.

herunterputzen V.k.e. (hat heruntergeputzt) : jemanden herunterputzen, a) dibriziañ (divrudañ, gwallvrudañ, fallvrudañ, izelaat, disteraat, diskar) u.b., ober anv fall ouzh u.b., reiñ gwallvrud d'u.b., dichekal u.b., binimañ u.b., dispenn brud u.b., dispenn u.b. da dud all, reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., didammañ brud u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diframmañ u.b., diskar u.b., mezhekaat u.b., dismegañsiñ u.b., chaokat u.b., chaokat brud u.b., chaokat a-enep u.b., gwashaat u.b., ober divalav (vil) d'u.b., glabousañ u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., pikañ chupenn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., plaenaat porpant u.b., teodata diwar-benn u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b. ; b) displeataat u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., noazout u.b., kelenn c'herv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., [dre elipenn-ster e brezhoneg] ober e c'hourc'hemennoù d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e

damm d'u.b., kontañ e gamm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., debriñ u.b. / tagañ u.b. (Gregor).

herunteraspeln (hat heruntergeraspelt) / **herunterasseln** (hat heruntergerasselt) V.k.e : P. dijabliñ, dibunañ, dibunata, distilhañ, salmiñ, aradennañ, dishiliañ, bresañ, draillhañ, P. distripañ, dislonkañ, galoupat ; *ein Gedicht herunterasseln*, dijabliñ ur varzhoneg, dibunañ ur varzhoneg, bresañ ur varzhoneg, draillhañ ur varzhoneg, galoupat ur varzhoneg.
herunterreden V.k.e. (hat herunterreden) : *das Blaue vom Himmel herunterreden*, komz dilokez - komz jore-dijore - dirabañsiñ - dibunañ sorc'hennou - raneal - parlikanat - storlokat - latennat - treiñ e deod e goullo - chaokat avel - ribotat dour - bezañ glabous war e c'henou - draillhañ e c'henou - draillhañ kaoziou evel ur vilin-baper - bezañ puilh e gaoz - bezañ e deod e-giz ur vilin avel - na serriñ ur genou - trabellat - pilprenn e c'henou - na vezañ berr da gaozeal - ober tro gant e gaoz - na vezañ fin ebet d'an-unan da gaozeal - reiñ tro d'e lavar - astenn kaoziou - sevel da gentañ ur gaoz, sevel goude ur gaoz all gant an-unan - komz a-dreuz hag a-hed - komz a-dreuz hag a-dal - komz a-dreuz hag a-benn - bezañ gant e veg abred - bezañ gant e veg a-raok - chom da valañ komzoù - reiñ tro d'e gomzoù - na c'houzout na komz na tevel - na c'houzout na kaozeal na tevel - kontañ pemp ha pevar (pemp pe nav) - kontañ pemp ha nav - ragellat - ragachat - pilat kaoziou - ranezenniñ - pilat e c'henou - chaokat e c'henou - flabotal e c'henou - pilat e veg - mont a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - bezañ ur gaoz hep penn na lost gant an-unan - mont eus an eil kaoz d'eben - bezañ an diviz etrezo o roulat eus an eil kaoz d'eben - bezañ un drabell - treiñ (malañ) avel - mont betek Pariz da-heul kaoz - marvaihat kaer ha sof-kont - flapañ - kaozeal a-hed hag a-dreuz - fistilhañ - raskañ - langajal - draillhañ langaj - glabousat - klakenniñ - grakal - glaourenniñ - dic'hourdañ e latenn - diverglañ e deod - diroufennañ e deod - distagañ komzoù mesk-divesk - kontañ flugez - kontañ flugezennoù - kontañ pifoù.

herunterreichen V.k.e. (hat heruntergereicht) : astenn, reiñ, tizhout.

herunterreißen V.k.e. (riss herunter / hat heruntergerissen) : 1. parfoeltrañ, dismantrañ holl-razh, distrujañ naet, freuzañ, difregañ, fregañ, difoeltrañ, diskar, diskar a-blad, peurziskar, pilat, distrujañ, bannañ d'an traoñ, gwintañ d'an traoñ ; *eine Mauer herunterreißen*, diskar (distrujañ, pilat, peurziskar) ur voger, diskar ur vur a-benn-font, diskar ur voger a-blad, diskar ur vur e rez an douar / diskar ur voger rez an douar (Gregor) ; 2. [dre skeud.] draillhañ munut, lakaat a-dammoù, diframmañ, dibezhiañ, dispenn, diregiñ, fregañ ; 3. *Kilometer herunterreißen*, dibunañ leviou, diskar leviou hent, faoutañ leviou, faoutañ hent, ch'wistañ hent, fustañ hent, pilat hent, koadañ hent, redek hent, muzuliañ hent, muzuliañ hentoù, dibunañ hent, troc'hañ hent, foetañ (bale, dornañ, rahouennata, regiñ) hent, skarañ douar, bezañ ur mestr baleer eus an-unan, bezañ ur baleer diroufenn eus an-unan, bezañ ur skuber mat a hent eus an-unan.

herunterrieseln V.gw. (ist heruntergerieselt) : redék, takenniñ, strilhañ, deverañ, diruilhañ, divalañ.

herunterrutsch'en V.gw. (ist heruntergerutsch't) : 1. riklañ, diflipañ, rampañ, dirampañ, risklañ, ruzañ, disac'hañ, foerañ, diruilhal d'an traoñ ; *die Hose rutscht ihm runter*, divragezañ a ra, divragaouiñ a ra, koll a ra e vragoù ; *auf dem Hintern herunterrutsch'en*, diskenn a-ruz revr, diskenn a-ruz e revr, en

em leuskel d'an traoñ a-ruz revr ; *sich herunterrutschen lassen*, en em leuskel d'an traoñ ; 2. [kleuk] der kann mir den Buckel herunterrutsch'en, d'an diaoul gantañ ! an diaoul d'e gaso gantañ ! ; *komm ! Hilf mir mal ! - da kannst du mir den Buckel runterrutsch'en* ! deus 'ta da reiñ dorn din ! - propik ouzh an tu-se ! / deus 'ta da reiñ dorn din ! - ya da, kae 'tav !

heruntersagen V.k.e. (hat heruntergesagt) : dibunañ, dibunata, distilhañ, P. distripañ ; *etwas wie am Schnürchen heruntersagen*, dibunañ udb war e blaen, dibunañ udb en un tenn, dibunañ e gentel buan-ha-buan, dibunañ udb dreist-penn-biz ; *etwas am Schnürchen heruntersagen können, etwas an den Fingern heruntersagen können, gouzout udb dre eñvor ((dre 'n eñvor, dindan eñvor, a-zindan eñvor, dreist-penn-biz, dreist penn e viz, dindan diviniour, a-vermor).*

herunterschalten V.k.d. (hat heruntergeschaltet) : [kirri-tan] diskenn da, tremen da ; *in den zweiten Gang herunterschalten*, diskenn d'an eil tizh, tremen eus an trede tizh d'an eil. V.gw. (hat heruntergeschaltet) : [kirri-tan] distremen, distremen un tizh.

herunterschießen V.k.e. (schoss herunter / hat heruntergeschossen) : diskar d'an douar, lazhañ gant un tenn. V.gw. (schoss herunter / ist heruntergeschossen) : 1. [nij.] diskenn a-blom, diskenn a-serzh ; 2. [sport] diskenn gant un tizh an diaoul.

herunterschlagen V.k.e. (schlägt herunter / schlug herunter / hat heruntergeschlagen) : 1. diskar ; *Nüsse herunterschlagen*, palichat kroañ, diskar kroañ gant ur palich, gwalennata kroañ, dirañsañ kroañ ; 2. [kirri-tan] diskenn, digeriñ ; *das Verdeck herunterschlagen*, digeriñ (diskenn) goloenn ar c'harr.

herunterschlingen V.k.e. (schlang herunter / hat heruntergeschlungen) : *etwas herunterschlingen*, mont a vegadoù bras gant udb, lonkañ udb a-rafoll, debriñ alfant udb, gourlonkañ udb, touillonkañ udb, plaouiañ udb, floupañ udb, kordañ udb, gorjañ udb, tagañ udb, treizhañ udb, razhañ udb, kroufañ udb, kouchañ udb, porpantiñ udb, flumañ udb, plumiñ und, alfiñ udb ; *etwas in Windeseile herunterschlingen*, lonkañ udb en ur genaouad, lonkañ udb en ur geolad, debriñ udb en un taol-lonk, debriñ lamprek udb, debriñ naonek udb, pipañ udb diwar dizh, na vezañ pell o flumañ udb ; *zum Frühstück eine Kleinigkeit herunterschlingen*, ober ul laeradenn a lein ; *hastig schläng er sein Essen herrunter*, ne voe ket pell o flumañ e voued, ne voe ket pell o pakañ e voued ; *und in Sekundenschelle schläng der Tiger das Kaninchen runter*, ha plaouf ! lonket al lapin gant an tigr en e bezh pikol ! - ha plaouf ! lonket al lapin gant an tigr stripou hag all ! ne voe ket pell an tigr o pakañ al lapin.

herunterschlucken V.k.e. (hat heruntergeschluckt) : 1. lonkañ, kas war-draoñ, kas d'an traoñ, kas da Gergof, lapañ, lopañ, plomañ, razhañ, lipat, flipañ, riñsañ, kroufañ, kouchañ, porpantiñ, flumañ ; *schluck dein Glas runter* ! frap war da vanne 'ta ! ; *schluck dieses Stück Brot runter* ! chouk hennezh e toull ar mank ! ; *schluck deine Pille runter*, statt *daran rumzulutschen*, lonk da biluenn, na chom ket da vlazañ ha da zivlazañ anezhi / lonk da louzoù, na chom ket da zisusunañ anezhañ ; 2. [dre skeud.] P. er musste vieles herunterschlucken, roet e oa bet dezhañ treujoù e-lec'h brankou ñ dre ma oa bras e c'henou - a bep seurt soubenn en doa bet - trenk ha ch'hwerv en doa bet - traou briket ha traou marellet en doa gwelet - kejet en doa gant an trenk hag ar ch'hwerv - douget en doa e groaz - gwelet en doa a bep sort, gamm ha re dort - bet en doa e zelazhou - kalz a draou a oa

tremenet dreistañ - gwall drubuilhoù en doa bet - mizerioù en doa bet a-walc'h - burutellet e oa bet e-kerzh e vuhez gant ur morad a dormant - beuzet e oa bet e-kerzh e vuhez en ur morad a dormant - e walc'h a chane en doa bet e-kerzh e vuhez - hennezh a oa bet ruilhet-diruilhet gant ar vuhez evel piz er pod (evel piz dre ar pod) - hennezh a zo tremenet meur a wech a-dreuz prez ha spern - gouzañvet en doa ezwar e-kerzh e vuhez - gouzañvet en doa esgoar e-kerzh e vuhez - douget en doa kañvoù e-kerzh e vuhez - hennezh en deus bet e lod er bed-mañ - hennezh en deus bet e lod a stokadoù er bed-mañ ; *seinen Zorn herunterschlucken*, kas e gi d'e lochenn, moustrañ war e galon, derc'hel war e zroug, derc'hel war e fulor, derc'hel war e imor, derc'hel war e gounnar, kabestrañ e imor, plegañ e imor, euvriñ e fulor, moustrañ war e fulor, moustrañ war e gounnar (war e imor), gwaskañ war e zroug, gouarn e bemp blank, padout.

herunterschrauben V.k.e. (hat heruntergeschraubt) : 1. diskenn, stouiñ, gouzizañ ; 2. [dre skeud.] *seine Ansprüche herunterschrauben*, diskanañ, izelaat e c'hoantoù, bukañ izeloc'h, rabatiñ war e rekedou, ameniñ, plegañ e santimant.

heruntersehen V.gw. (sieht herunter / sah herunter / hat heruntergesehen) : 1. sellet [ouzh udb] a-ziwär laez (diouzh al laez, eus an nech', diouzh krec'h) ; 2. auf jemanden heruntersehen, sellet dreist penn e skoaz (gant morgañs, uhel, gant dismogañs, gant rogoni) ouzh u.b.

heruntersetzen V.k.e. (hat heruntergesetzt) : 1. digreskiñ, izelaat,bihanaat, gouzizañ, diskenn ; die Preise heruntersetzen, digreskiñ (izelaat,bihanaat, gouzizañ, diskenn) ar prizioù ; zu heruntergesetzten Preisen, gant diskar a briz, war zistaol ; 2. jemanden heruntersetzen, izelaat u.b.,disprziañ u.b.,dismogañsiñ u.b.

heruntersingen V.k.e. (sang herunter / hat heruntergesungen) : [sonerezh] diskenn war gan ; die Tonleiter heruntersingen, diskenn ar skeulenn war gan, diskenn an eizhvedellad war gan.

herunderspielen V.k.e. (hat heruntergespielt) : 1. [sonerezh] diskenn war son ; die Tonleiter auf dem Klavier herunderspielen, diskenn ar skeulenn war ar piano, diskenn an eizhvedellad war ar piano ; 2. bihanaat, disteraat, bihanaat, izekaat.

herunterspringen V.gw. (sprang herunter / ist heruntergesprungen) : diskenn en ul lamm, lammat en traõñ, lammat d'an traõñ ; vom Pferd herunterspringen, lammat diwar e varç'h ; von der Mauer herunterspringen, lammat a-ziwär ar voger (diwar ar voger).

heruntersteigen V.gw. (stieg herunter / ist heruntergestiegen) : diskenn, diskenn d'an traõñ, diskenn d'an douar, dont d'an douar, pignat d'an traõñ, krapat d'an traõñ, dont d'an traõñ, dont d'an diaz, skeuliañ d'an traõñ ; von der Mauer heruntersteigen, diskenn diwar ar voger, diskenn diwar ar vur ; noch einmal heruntersteigen, addiskenn, diskenn en-dro.

herunterstufen V.k.e. (hat zurückgestuft) : 1. diskenn a garg, diskenn d'ur garg izeloc'h, diskenn a renk, diskenn d'ur renk izeloc'h, goustaelañ, issstaelañ ; 2. dirummañ.

herunterstürzen V.gw. (ist heruntergestürzt) : difaragoellañ, didiruilhañ, diruilhal d'an traõñ, torimellat, pendrouillhat, kouezhañ d'an douar, pakañ lamm, tapout lamm, kaout lamm, kouezhañ, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimell ; das Pferd stürzte fünfzig Fuß tiefer herunter, ar march' a ziruilhas un hanter-kant troadad

donoch' ; von seiner Höhe herunterstürzen, kouezhañ diouzh e sav-sonn, kouezhañ eus e sav-sonn ; die Treppe herunterstürzen, a) dont peder-ha-peder ar skalieroù gant anunan evit diskenn, diskenn a-bevaroù gant an diri, diruilhal da draoñ ar skalieroù, mont d'an traõñ dipadapa ; b) difaragoellañ (didiruilhañ, penndraouilhat, torimellat, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimell) betek traõñ ar skalieroù ; von einer Mauer herunterstürzen, kouezhañ a-ziwär ur voger (diwar ur voger).

V.em. : **sich herunterstürzen** (hat sich heruntergestürzt) : em strinkañ d'an traõñ, delammat d'an traõñ.

heruntertröpfeln (ist heruntergetropft) / **heruntertropfen** (ist heruntergetropft) V.gw. : berañ, diverañ, takenniñ, didakenniñ, tapenniñ, beradiñ, bilbilhat, strilhañ.

Heruntertröpfeln n. (-s) / **Heruntertropfen** n. (-s) : dever g., deverad g., deveradur g., strilhadur g.

herunterwerfen V.k.e. (wirft herunter / warf herunter / hat heruntergeworfen) : bannañ d'an traõñ, stilepel d'an traõñ, teurel d'an traõñ.

herunterwirtschaften V.k.e. (hat heruntergewirtschaftet) : kas da netra, kas war netra, kas da vann, kas da neuz, kas da raz, kas d'ar baz, kas e skuilh hag e ber ; sein Geschäft herunterwirtschaften, kas e stal da stalig hag e stalig da netra, mont e soc'h da vinaoued, kas e stal da netra (da raz, war netra), foeltrañ (debrïñ) e stal, kas e stal e skuilh hag e ber.

herunterwollen V.gw. (will herunter / wollte herunter / hat heruntergewollt) : kaout c'hoant diskenn, goulenn diskenn.

herunterwürgen V.k.e. (hat heruntergewürgt) : 1. kas d'an traõñ, lakaat da ziskenn, kas da Gergof, kroufañ, kouchañ, porpantiñ, flumañ ; 2. [dre skeud.] *seinen Zorn herunterwürgen*, kas e gi d'e lochenn, derc'hel war e zroug, derc'hel war e fulor, derc'hel war e imor, derc'hel war e gounnar, kabestrañ e imor, plegañ e imor, euvriñ e fulor, moustrañ war e galon, moustrañ war e fulor, moustrañ war e gounnar (war e imor), gorren e gounnar, arrelajin e gounnar, gwaskañ war e zroug, gwaskañ war e imor, klaske terriñ e zroug, gouarn e bemp blank, padout.

herunterzählen V.k.e. ha V.gw. (hat heruntergezählt) : kontañ war an tu-gin ; hochzählen oder herunterzählen, kontañ war an tu mat pe war an tu-gin.

herunterziehen V.k.e. (zog herunter / hat heruntergezogen) : 1. sachañ d'an traõñ, diskenn ; jemandem die Kapuze herunterziehen, digougouliañ u.b. ; 2. dibriziañ, divrudañ, gwallvrudañ, fallvrudañ, ober anv fall ouzh, reiñ gwallvrud da, binimañ, izelaat, disteraat, diskar, dispenn, mezhekaat, dismogañsiñ, dichekal, gwashaat.

Hervé g. : Herve g.

hervor¹ Adv. : *hervor mit ihm !* diskouezit anezhañ ! degasit anezhañ ! ra vezo diskouezet !

hervor² rakverb rannadus a verk an donedigezh.

hervorblicken V.gw. (hat hervorgeblickt) : dont war wel, en em ziskouez, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri, diskochañ ; zwischen den Bäumen hervorblicken, diskochañ a-douez ar gwez.

hervorbrechen V.gw. (bricht hervor / brach hervor / ist hervorgebrochen) : strinkañ, distractikañ, strimpiñ, dedarzañ, tarzhañ ; aller Hass bricht aus ihm hervor, tarzhañ (dispakañ, disteurel) a ra e holl gasoni, en em zispsakañ a ra e holl gasoni, dont a ra e holl gasoni war wel ; aus dem Hinterhalt hervorbrechen, difoupañ (diflukañ, disailhañ, diboukañ, diflipañ, dibouchañ, dispakañ) eus e lec'h spi.

hervorbringen V.k.e. (brachte hervor / hat hervorgebracht) : 1. produiñ, krouiñ, frouezhiñ, genel, reiñ [fdb] da frouezh, teuler ; *der Baum bringt Früchte hervor*, ar wezenn a zoug (a daol, a ro) frouezh ; *der Baum hat zu viele Früchte hervorgebracht*, re a frouezh a zo krouet er wezenn ; *ein ausgedörter Baum bringt ganz bestimmt nicht viele Äpfel hervor*, en ur wezenn sec'h n'oufe ket bezañ kalz a avaloù ; *ein einziges Haferkorn bringt hundert Körner hervor*, ur c'hreunenn gerc'h a ro kant evit unan, ur c'hreunenn gerc'h a daol kant evit unan ; *ich erkenne das Gute, das er hervorgebracht hat*, anavezout a ran ar vad en deus graet ; 2. *einige Worte hervorbringen*, disac'hañ (dic'hwezhañ, dihostal, lavaret, rannañ, tintal, faoutañ, seniñ, gwikal) un grik bennak, distagañ (distripañ, disklipañ, distrobañ, divegañ) ur geriennoù bennak, distilhañ ur gomz bennak, distilhañ ul laver bennak ; *er konnte kein einziges Wort hervorbringen*, stouvet e oa e vouezh, manet e oa ar gomz ennañ ; *sie zitterten am ganzen Leib und konnten kein Wort hervorbringen*, ne raent nemet krenañ ha ne c'hallent ober yezh ; *ein lateinisches Zitat hervorbringen*, distagañ (distripañ, disklipañ, distrobañ) ur bomm latin g. ; 3. bezañ abeg da, bezañ arbenn da, bezañ kiriek da, bezañ kaoz da, degas d'e heul, degas war e lerc'h, tennañ war e lerc'h, devoudañ, talvezout, toullañ da, bezañ orin ubd, lakaat da sevel ; *Krieg kann nur Hass hervorbringen*, ne c'hall dihadïñ ag ar brezel nemet kasoni ; *Hass kann nur Hass hervorbringen*, ne c'hall ket ar c'had dihadïñ estreget kasoni.

Hervorbringung b. (-,-en) : produerezh g., produiñ g., produadur g., kenderc'h g., kenderc'hadur g., kenderc'hiñ g., ampled g., krouidigezh b., oberiataerezh g., oberiadur g., oberidigezh b., oberiañ g., fardañ g.

hervordrängen V.k.e. (hat hervorgedrängt) : bountañ warraok.

V.em. : **sich hervordrängen** (hat sich (ak.) hervorgedrängt) : 1. bountañ, ilinata, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez, toullañ e hent adreuz an engroez, digeriñ e hent dre an engroez, mont bount-divount dre-douez an dud, mont bount-divount dre-vesk an dud, en em silañ dre-vesk an dud, en em silañ dre-douez an dud ; 2. en em lakaat war wel, sachañ evezh an dud war anunan.

hervordringen V.gw. (drang hervor / ist hervorgedrungen) : strinkañ, distractikañ, strimpñ, dedarzhañ, tarzhañ.

Hervorgang g. (-s.-gänge) : dinaouidigezh b. ; [relij.] *der Hervorgang des Heiligen Geistes*, dinaouidigezh ar Spered Santel b.

hervorgehen V.gw. (ging hervor / ist hervorgegangen) : 1. dont a-wel, en em lakaat en heol, en em ziskouez ; 2. dont eus, dont da-heul, disoc'h eus, c'hoarvezout, diskenn eus, deverañ eus, dedarzhañ eus, dinaouiñ eus, dinaou eus, bezañ diwar, bezañ eus, deredek diouzh ; *aus etwas hervorgehen*, dont eus (da-heul, war lerc'h) ubd ; *aus dieser Ehe ging ein Kind hervor*, diwar o friedelezh e c'hanas ur bugel ; *werden aus unserem Land nur Knechte und Mägde hervorgehen* ? ha graet eo hor bro da c'henel mitizhien ha mevelien nemetken ? ha graet eo hor bro da c'henel mevelien ha plac'hzed nemetken ? ; 3. *daraus geht hervor dass ...*, ac'hano e weler e ..., kement-se a ziskouez splann (a laka sklaer war wel) e ..., eus kement-se e tisoc'h e ... ; *der Heilige Geist geht aus dem Sohn und dem Vater hervor*, ar Spered Santel a zinaou eus an Tad dre ar Mab ; 4. *aus einem Kampf*

als Sieger hervorgehen, dont an tu-gounit (an trech') gant anunan, bezañ trech', bezañ gounit, gounit ur stourm, bezañ gounit da-geñver ur stourm, kaout an trech' war e enebourien, kaout al levezon war e enebourien, mont ar c'hrog gant anunan, bezañ bet ar boked.

hervorgehend ag. : [ardamezouriez] loc'hant.

hervorgucken V.gw. (hat hervorgeguckt) : 1. *unter etwas (dat.) hervorgucken*, dont war wel a-zindan ubd, en em ziskouez a-zindan ubd, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri ; 2. *unter etwas (dat.) hervorgucken*, bezañ hiroch' eget ubd, en em ziskouez dindan ubd, [tachou] nodiñ en tu all d'ar plankenn ; *der Nagel guckt hervor*, emañ an tach o nodiñ en tu all d'ar plankenn ; *ihr Unterrock guckt unter ihrem Rock hervor*, solier ha galatrez a zo ganti.

hervorheben V.k.e. (hob hervor / hat hervorgehoben) : *etwas hervorheben*, gouverkañ ubd, pouezañ war ubd, denc'hel war ubd, lakaat ar pouez war ubd, lakaat ubd war wel, lakaat ubd anat, lakaat ubd da zont da splann, splannan ubd, splannaat ubd, lakaat ubd da vezañ anatoc'h, spisaat ubd, talvoudekaat ubd., toniañ ubd, reiñ lufr d'ubd, reiñ sked d'ubd, reiñ tro d'ubd, lakaat ubd da lugerniñ, brudañ ubd.

V.em. : **sich hervorheben** (hob sich hervor / hat sich (ak.) hervorgehoben) : bezañ splann war wel, ober un tarch splann, dierañ, flammañ.

hervorholen V.k.e. (hat hervorgeholt) : diskouez, lakaat war wel, tennañ ; *hol den Koffer unter dem Bett hervor*, tenn ar valizenn a-zan (a-zindan) ar gwele ; *das habe ich aus der Tiefe (aus den Tiefen) meines Gedächtnisses hervorgeholt*, kement-se a zo deuet eus goueled va eñvor.

hervorkehren V.k.e. (hat hervorgekehrt) : diskouez, lakaat war wel, displegañ, ober distalaj.

hervorkommen V.gw. (kam hervor / ist hervorgekommen) : 1. diflukañ, difoupañ, diflipañ, diboukañ, dibouchañ, diskochañañ, disoc'h, dispakañ, tarzhañ, disailhañ, delammat, nodiñ ; *plötzlich kam ein Wagen aus dem kleinen Weg hervor*, ur c'harr a ziifikas a-greiz-holl eus an hent bihan ; *die Sonne kommt aus den Wolken hervor*, diskochañañ a ra an heol, dizoleñ a ra an heol, en em zispakañ a ra an heol ; *hinter einem Wandschirm hervorkommen*, diboukañ eus a-dreñ un andorenn, en em zispakañ eus a-dreñ un andorenn ; *aus einer Ecke hervorkommen*, diskornañ, digorntroiañ ; 2. [labour-douar] diwanañ, dont, dizouarañ, kellidañ, korzenniñ, broudañ, bouilhasañ, broñisañ, broustañ, dont war wel, sevel, labourat ; *aus Samen hervorkommen*, dont diwar had, dont war an had ; *die Saat kommt hervor*, sevel (dizouarañ, kellidañ) a ra an had, diwanañ a ra ar greun hadet, emañ an had oc'h ober kelliñ, korzenniñ a ra an had, labourat a ra an had.

hervorkommend ag. : [ardamezouriez] difoupant.

hervorkriechen V.gw. (kroch hervor / ist hervorgekrochen) : dont er-maez a-stlej.

hervorleuchten V.gw. (hat hervorgeleuchtet) : 1. skediñ, lugerniñ ; 2. *es leuchtet hervor*, kement-se a ziskouez splann an traou (a laka an traou sklaer war wel).

hervorlocken V.k.e. (hat hervorgelockt) : dedennañ, hoalañ, loaviñ.

hervormachen V.em. : **sich hervormachen** (hat sich hervorgemacht) : 1. dont er-maez, en em ziskouez, en em lakaat en heol, en em zispakañ ; 2. [dre skeud.] en em lakaat war wel.

hervorquellen V.gw. (quillt hervor / quoll hervor / ist hervorgequollen) : strinkañ, distractikañ, flistrañ, diflistrañ,

plomañ, diflipañ, delammat, difukañ, diflukañ, disailhañ, strimpiñ, tarzhañ, dedarzhañ, eienañ, flinkañ, mammenniñ, stivellañ.

hervorquellend ag. : 1. flistrus, strinkus ; 2. *hervorquellende Augen*, daoulagad dispourbellek (Gregor) ls., daoulagad dislontret ls., daoulagad divarc'het ls., daoulagad kaouenn ls., daoulagad evel pentonioù ls., daoulalagad brasbourbell ls., daoulagad glesker ls., daoulagad voulek ls., daoulagad boulek evel kanetennoù ls., daoulagad brennig ls.

hervorragen V.gw. (hat hervorgeragt / ist hervorgeragt) : 1. balirañ, bezañ war valir, balegañ, bezañ war valeg, sevel dreist d'ar re all, sevel a-us d'ar re all, difourkañ, distremen ar re all ; [tachou] nodiñ en tu all d'ar plankenn ; *der Nagel ragt hervor*, emañ an tach o nodiñ en tu all d'ar plankenn ; 2. [dre skeud.] bezañ dreist d'ar re all, dreistaat, skediñ.

hervorragend ag. : 1. balirek, war valir, war valeg, o sevel dreist d'ar re all ; 2. [dre skeud.] pase mat, peurvrat, re vat, fiskal, diouzh ar c'hentañ, eus ar penn, diouzh ar penn, dreist-kenañ, dreist da gaer, mat-dreist, mat dreistkont, mat-distailh, mat-eston, disheñvel, dispar, kabidan, turgn, turgn-kenañ, beuz, disteñget, brav ha kempenn, a dalvoudegezh, dibab, ervat, a-dailh, a-zoare, a-feson, anvenek, brav-bras, tremen mat, eus an dispar, eus an troc'h kentañ ; *hervorragende Arbeit*, labour paket mat g. ; *ein hervorragender Schwimmer*, un gwall neuñvrig g. ; *hervorragende Qualität*, perzhded uhel b., perzhded dreist b., heberzh g., heberzhded b., gwellentez b., madelezh g., vertuz kruel g./b. ; *von hervorragender Qualität*, uhelberzh, eus ar vegenn, eus an troc'h kentañ, kentañ troc'h, diouzh ar c'hentañ, eus an dibab, diouzh an dibab, eus ar gurunenn, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, eus ar gwellañ, a'r c'haerañ, a'r gwellañ, a'r blein, a'r boulc'h, a'r choaz, eus an diu / eus an dilenn (Gregor), dreistdibab, dibab, a-zibab, a berzhded uhel, a berzhded dreist, a berzhded uhelañ, a berzhded dreistañ ; *sie kocht hervorragend gut*, mat-distailh eo da geginañ, ur vestrez d'ober kegin eo, pipi eo da geginañ, ur geginerez touet eo hi, honnezh a zo ur geginerez eus ar penn, honnezh a zo ur geginerez diouzh ar penn, keginañ a ra dilastez, keginañ a ra dispar, dreist eo da geginañ, keginañ a ra ervat, honnezh a oar kempenn boued mat ; *eine hervorragende Rede*, ur brezegenn dispar b., ur brezegenn espar b., ur brezegenn gaer b., ur brezegenn dreist da gaer b. ; *er bietet eine hervorragende Leistung*, dont a ra mat-distailh an traoù gantañ, brav-bras e teu an traoù gantañ, disteñget e ya al labour gantañ, pase mat eo pezh a ra, peurvrat eo pezh a ra, dispar eo pezh a ra, dreist eo pezh a ra, fiskal e teu gantañ ; *er kann hervorragend Witze erzählen*, dreist eo da gontañ tezennoù ; *er ist in Mathematik hervorragend*, dreist eo war tachenn ar jedoniezh, don eo war ar jedoniezh, barrek-kenañ eo war ar jedoniezh, akuit-mat eo war ar jedoniezh, hennezh a zo kreñv war (a oar mat diouzh, a zo kalet war) ar jedoniezh, hennezh a oar anezhi war tachenn ar jedoniezh, hennezh a zo ur mailh war tachenn ar jedoniezh, hennezh a zo ki war tachenn ar jedoniezh, hennezh a zo un tad den (ur mestr) war tachenn ar jedoniezh, anaoudek-tre eo eus (war, war-dro) ar jedoniezh, gouiziek eo war ar jedoniezh, ifam eo war ar jedoniezh, un den mat-krak eo war tachenn ar jedoniezh ; 3. [ardamezouriez] difoupart.

hervorrufen V.k.e. (rief hervor / hat hervorgerufen) : 1. gervel da zont er-maez ; 2. [c'hoariva] *der Schauspieler wurde mehrmals hervorgerufen*, meur a wech e voe pedet ar choarier da zistreiñ war al leurenn ; 3. [dre skeud.] degas,

enaouiñ, lakaat da ziwan, bezañ abeg da, bezañ arbenn da, bezañ kiriek da, bezañ kaoz da, degas d'e heul, degas war e lerc'h, tennañ war e lerc'h, devoudañ, delankañ, deluskañ, bezañ e devoud ubd, toullañ da, dec'han, talvezout, bezañ en orin ubd ; *eine Flut von Erinnerungen hervorrufen*, lakaat ur froudad eñvorennoù da dremen dre ar spred ; *allgemeine Unzufriedenheit hervorrufen*, ober displijadur d'an holl ; *einen Abszess hervorrufen*, degas gor e korf u.b. ; *dieses Arzneimittel hat ein Magengeschwür hervorgerufen*, gant al louzoù-se ez eus savet ur gouli-bev en e stomog ; *das durch dieses Arzneimittel hervorgerufene Magengeschwür*, ar gouli-bev stomogel dianlen d'al louzoù-se g., ar gouli-bev stomogel dianlenat d'al louzoù-se g., ar gouli-bev stomogel heuliat d'al louzoù-se g., ar gouli-bev stomogel devoudet gant al louzoù-se g., ar gouli-bev stomogel dec'hanet gant al louzoù-se g., ar gouli-bev stomogel deuet diwar al louzoù-se g. ; *Schmerzen hervorrufen*, ober poan, ober droug, gloazañ ; *Übelkeit hervorrufen*, bezañ heugus (flaerius, doñjerus, regredus), lakaat ar galon da heugiñ ; *Haferbrei kann Blähungen hervorrufen*, ar yod-kerc'h a c'hall reiñ stambouc'h ; *durch Eutrophierung kann Nitrat die Bildung von Faulschlämmen in den Lagunen hervorrufen*, an eutrofekaat (an hevezhurekaat) abalamour d'an nitrat a c'hall bezañ pennkaoz d'al lizadur e loc'hoù 'zo ; *Risse in einem Gewölbe hervorrufen*, aeradennañ ur volz ; *bei jemandem ein Verantwortungsgefühl hervorrufen*, atebkaat u.b. ; *Schwierigkeiten hervorrufen*, degas diaezamantoù (trubuilhoù), reiñ safar da, lakaat c'hwen e loeroù tud 'zo.

hervorschauen V.gw. (hat hervorgeschaut) : 1. *unter etwas (dat.) hervorschauen*, dont war wel a-zindan ubd, en em ziskouez a-zindan ubd, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri ; 2. *unter etwas hervorschauen*, bezañ hiroc'h eget ubd, en em ziskouez dindan ubd, difourkañ ; [tachou] nodiñ en tu all d'ar plankenn ; *die Nagelspitze schaut hervor*, emañ an tach o nodiñ en tu all d'ar plankenn ; *ihr Unterrock schaut unter ihrem Rock hervor*, solier ha galatrez a zo ganti.

hervorsehen V.gw. (sieht hervor / sah hervor / hat hervorgesehen) : 1. *unter etwas (dat.) hervorsehen*, dont war wel a-zindan ubd, en em ziskouez a-zindan ubd, en em lakaat en heol, diskouez beg e fri ; 2. *unter etwas (dat.) hervorsehen*, bezañ hiroc'h eget ubd, en em ziskouez dindan ubd, nodiñ.

hervorsprießen V.gw. (spross hervor / ist hervorgesprossen) : diwanañ, dont, dizouarañ, kellidañ, korzenniñ, broudañ, bouilhasañ, broñisañ, broustañ, dont war wel, nodiñ, labourat.

hervorspringen V.gw. (sprang hervor / ist hervorgesprungen) : 1. en em deurel er-maez, strimpiñ, strimpiñ er-maez, delammat er-maez, difukañ, diflukañ, disailhañ, difoupañ, difourkañ, diflipañ, diboukañ, difloupañ, strinkañ, distrinkañ, flistrañ, diflistrañ, plomañ, tarzhañ, dedarzhañ, flinkañ ; 2. [dre heñvel.] balirañ, bezañ war valeg, bezañ war valir, balegañ.

hervorspringend ag. : o valirañ, o valegiñ, balirek, balegek, war valeg, war valir, ... a valir, ... a valeg, korbellet.

hervorspritzen V.gw. (ist hervorgespritzt / kam hervorgespritzt) : strinkañ, destrinkañ, flistrañ, deflistrañ, plomañ, diflipañ, diflukañ, difukañ, delammat, disailhañ, strimpiñ, tarzhañ, dedarzhañ, flinkañ, saflikañ, sinklañ, dilañsañ, chugañ, chintrañ.

hervorsprudeln V.gw. (ist hervorgesprudelt) : strinkañ, destrinkañ, flistrañ, deflistrañ, plomañ, diflipañ, diflukañ, difukañ, delammat, strimpiñ, tarzhañ, dedarzhañ, flinkañ, stivellañ, chintrañ, sinklañ, disailhañ.

hervorsprudeln ag. : flistrus, strinkus.

hervorstechen V.gw. (sticht hervor / stach hervor / hat hervorgestochen) : 1. balirañ, bezañ war valir, balegañ, difourkañ, sevel dreist d'ar re all, sevel a-us d'ar re all ; 2. [dre skeud.] ober un tarch splann, bezañ dreist d'ar re all, difediñ dreist ar re all, en em zisheñvelaat, dreistaat ; er sticht unter allen anderen hervor, kalz a gemm a zo (bras eo an diforch) etre eñ hag ar re all, un tarch a ra e-touez ar re all, difediñ a ra dreist ar re all.

hervorstechend ag. : 1. balirek, war valir, o sevel dreist d'ar re all ; 2. [dre skeud.] pase mat, peurvrat, diouzh ar c'hentañ, eus ar penn, diouzh ar penn, dreist, dispar.

hervorstehen V.gw. (stand hervor / hat hervorgestanden) : balirañ, bezañ war valir, balegañ, difourkañ.

hervorstehend ag. : balegek, war valeg, o valegiñ, balirek, war valir, o valirañ ; hervorstehende Augen, daoulagad dispourbellek (Gregor) ls., daoulagad dislontret ls., daoulagad divarc'het ls., daoulagad kauenn ls., daoulagad evel pentonioù ls., daoulalagad brasbourbell ls., daoulagad glesker ls., daoulagad voulek ls., daoulagad boulek evel kanetennou ls., daoulagad brennig ls.

Hervorsthendsein n. (-s) : baliregezh b.

hervorstoßen V.gw. (stößt hervor / stieß hervor / hat hervorgestoßen) : [komzoù] distagañ, leuskel.

hervorstürzen V.gw. (ist hervorgestürzt) : en em deurel er-maez, strimpiañ er-maez, delammat er-maez, difluñañ, disailhañ, difoupañ, diflipañ, diboukañ, difloupañ, dispakañ.

hevorsuchen V.k.e. (hat hervorgesucht) : sachañ dre zindan, dizouarañ, klask e-touez ubd.

hervortauchen V.gw. (ist hervorgetaucht) : divoriñ, dizourañ, dont war wel, diveuziñ.

hervortreten V.gw. (tritt hervor / trat hervor / ist hervorgetreten) : 1. balirañ, bezañ war valir, balegiñ ; 2. dont war wel, en em ziskouez, en em lakaat en heol, diskouchañ, difourkañ, en em zispakañ ; hinter einem Wandschirm hervortreten, diboukañ eus a-dreñv un andoren, en em zispakañ eus a-dreñv un andoren ; aus einer Ecke hervortreten, diskornañ, digorntroiañ ; 3. [dre skeud.] diskouez bezañ, en em zisheñvelaat dre e zisoc'hoù, dreistaat ; dieser Arzt ist auch als Historiker hervorgetreten, ar mezeg-se en doa diskouezet e oa un istorour dispar anezhañ iveau.

hervortretend ag. : bosek, balirek, balegek, tosennek, war valir, war valeg ; hervortretende Augen, daoulagad dispourbellek (Gregor) ls., daoulagad dislontret ls., daoulagad divarc'het ls., daoulagad kauenn ls., daoulagad evel pentonioù ls., daoulalagad brasbourbell ls., daoulagad glesker ls., daoulagad voulek ls., daoulagad boulek evel kanetennou ls., daoulagad brennig ls.

hervortun V.em. : sich hervortun (tat sich hervor / hat sich (ak.) hervorgetan) : diskouez bezañ, en em zisheñvelaat dre e zisoc'hoù, dreistaat, en em vrudañ ; dieser Arzt tat sich auch als Historiker hervor, ar mezeg-se en doa diskouezet e oa un istorour dispar anezhañ iveau ; er tut sich in Mathematik hervor, dreist eo war tachenn ar jedoniezh ; er konnte sich als Bildhauer hervortun, gounezet en doa un tamm brud evel kizeller dispar, e damm brud en doa evel kizeller dispar.

hervorwachsen V.gw. (wächst hervor / wuchs hervor / ist hervorgewachsen) : diwanañ, dont, dizouarañ, kellidañ, korzenniñ, broudañ, bouilhasañ, broñsañ, broustañ, dont war wel, poulzañ, kreskiñ, sevel, labourat.

hervorwagen V.em. : sich hervorwagen (hat sich (ak.) hervorgewagt) : krediñ dont er-maez ; sich nicht hervorwagen, na grediñ dont er-maez, na fiziout dont er-maez.

hervorwölben V.k.e. (hat hervorgewölbt) : bodiñ, gwarañ.

hervorzaubern V.k.e. (hat hervorgezaubert) : 1. lakaat da zont war wel gant un taol bazh-hud, lakaat da zont war wel dre achantouriezh ; 2. [kegin.] mitonañ, prientiñ, terkañ [ur pred a-feson].

hervorziehen V.k.e. (zog hervor / hat hervorgezogen) : sachañ er-maez, diskouez, tennañ ; etwas von unten hervorziehen, dindanaat ubd ; zieh den Koffer unter dem Bett hervor, tenn ar valizzenn a-zan (a-zindan) ar gwele.

herwagen V.em. : sich herwagen (hat sich (ak.) hergewagt) : krediñ dont, krediñ tostaat ; sich nicht herwagen, na grediñ dont, na grediñ tostaat, na fiziout dont, na fiziout tostaat.

Herweg g. (-s,-e) : hent dont g., donedigezh b. ; auf dem Herweg, dre ma oa o tont, pa oa o tont, war an hent a gas du-mañ.

Herz n. (-ens,-en) :

I. Organ : kalon

II. Sez ar santadoù, an trivliadoù : kalon

1. Kizidigezh, trivliadoù, santadoù
2. Truez, kendruez
3. Nerzh-kalon
4. Nec'h, soursi
5. Karantez

III. Kreiz, kalonenn

IV Kalonenn, traezenn dezhi stumm ur galon

I. Organ : kalon b., [dre fent] momeder g. ; die Funktion des Herzens besteht darin, Blut durch den Körper zu pumpen, obererezh ar galon a zo lakaat ar gwad da redek er gwazhied, ar galon a gustum labourat d'ober d'ar gwad redek er gwazhied ; das Herz saugt das Blut an und stößt es dann aus, ar galon a sun ar gwad ha diboullañ a ra anezhañ war-lerc'h, ar galon a sun ar gwad ha strinkañ a ra anezhañ war-lerc'h, ar galon a riboul hag a ziriboul ar gwad, strizhañ ha distrizhañ a ra ar galon evit lakaat ar gwad da redek er gwazhied ; das Herz dehnt sich aus und zieht sich zusammen, strizhañ ha distrizhañ a ra ar galon ; das Schlagen des Herzens, an talmadennou ls., talmadennou ar galon ls., talm ar galon g., talmou ar galon ls., sko ar gwad g., lammou ar galon ls., taolioù ar galon ls., poulzadennou ar galon ls., talmerez ar galon g., tosoù ar galon ls., keflusk ar galon g., kas ar galon g., doug-doug-doug ar galon g. ; das Herz schlägt, lammat (talmañ, skeiñ, tosiñ, kalkenniñ, piltrotat, poulzañ, bonañ, pigosat, pilat) a ra ar galon, [dre fent] momediñ a ra ar galon, ar momeder a ya endro, „doug, doug, doug“ a ra ar galon ; sein Herz stand völlig still, e galon ne dalme mui an disterañ ; die Durchblutung des Herzens, die Versorgung des Herzens mit Blut, eroueriadur ar galon g. ; das Herz mit Blut versorgen, das Herz durchbluten, degas gwad d'ar galon, pourchas gwad d'ar galon, eroueriañ ar galon ; er hat ein zu schwaches Herz, e galon n'eo ket evit diboullañ e wad ; das Herz stimulieren, fraouaat ar galon, kentrigañ ar galon ; sein Herz versagt, hennezh a vank e galon dezhañ, c'hwitañ a ra e galon, dont a ra e galon da c'hwitañ dezhañ, serriñ a ra e galon, fatikañ a ra e galon, dont a ra e galon da faziañ dezhañ ; sein Herz hat aufgehört zu schlagen, mik eo e galon ; das Herz stärken, kreñvaat ar galon ; mitten ins Herz treffen, tizhout (u.b.) e kreiz e galon ; jemandem den

Dolch tief ins Herz stechen, plantañ e choustilh noazh betek goueled kalon u.b. ; sich (dat.) eine Kugel ins Herz jagen, sich (dat.) eine Kugel ins Herz schießen, plantañ ur boled (ur vilienn blom, ur bolosenn) en e galon, en em zistrujañ gant un tenn en e galon, tennañ ur boled en e galon, en em lazhañ gant un tenn en e galon, en em dennañ ; sein Erscheinen ließ alle Herzen höher schlagen, ouzh e welet e lamas (e tarlammas, e titikas, e parlampas) ar c'halonoù e kreiz an holl, ouzh e welet e vœ fromet kalonoù an holl, ouzh e welet e pikas kalonoù an holl ; vor Freude schlägt mein Herz höher, pikañ a ra va c'halon gant ar joa, gant ar joa e lamm va c'halon a lammoù skañv, gant ar joa e trid va c'halon, daoulammat a ra va c'halon gant ar joa ; das Herz klopft mir, va c'halon a lamm em bruched, va c'halon a darlamm em bruched, klevet a ran va c'halon o talmañ em c'hreiz, klevet a ran doug-doug-doug va c'halon, skeiñ (pikañ, tosiñ, daoulammat, pigosat, piklammat, pilat) a ra va c'halon em c'hreiz, direizh e kalkenn va c'halon em c'hreiz ; das Herz klopfte ihm zum Zerspringen, das Herz zersprang ihm fast, sein Herz wummerte wie ein Motor, sein Herz schlug stärker als je zuvor, das Herz schlug ihm bis zum Hals, sein Herz schlug wild, sein Herz schlug wie verrückt, sein Herz raste wie verrückt, das Herz pochte ihm im Leib, e galon a zaoudaole, mont a rae e galon d'ar pevarlamm, e galon a biklamme, e galon a biltrote d'an daoulamm ruz en e greiz, e galon a lamme meurbet en e greiz, e galon a bike, pilgalon en doa ; solange mir das Herz im Leibe schlägt, keit ma vin bev, keit ha ma chomin bev, keit ha ma vo buhez ennon, betek va huanad diwezhañ, keit ha ma c'hwezho an anal ennon, e-tro ma vin bev, ken na varvin ; ein Kind unter dem Herzen tragen, dougen ur bugel en e gof (en e greiz) (Gregor), dougen ur bugel etre he daou gostez (en he c'herc'henn, en he daougostez) ; Hand aufs Herz, m'en tou ruz-glaou-tan (war va le, war va feiz, dre an neñv) ; jemanden auf Herz und Nieren prüfen, furchal e kalon u.b., fuketal e kalon u.b., mont war don u.b., mont e-barzh bouzellenn u.b., palvata u.b. war e nav zu, diskantañ u.b., dibluskañ u.b., sontañ spered u.b., sonveal spered u.b., furchal betek e kreiz ar galon hag ar spered (Gregor) ; [relif.] das Heiligste Herz Jesu, ar Galon Sakr b. ; sich dem Heiligsten Herzen Jesu hingeben, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'ar Galon Sakr, dediañ e galon hag e gorf d'ar Galon Sakr, en em zilezel, mervel d'an-unan, en em ankounac'haat.

II. Sez ar santadoù, sez an trivliadoù : kalon b., kaouded b., kreizon g., kreiz g., kerc'henn b., askre b.

1. [santadoù, trivliadoù] ein gutes Herz haben, ein Herz aus Gold haben, bezañ un den a galon, bezañ tener e galon, bezañ ur galon aour a zen, bezañ un den a galon vat, bezañ ur galon vat a zen, kaout kalon, kaout kalon vat, bezañ kalon-vat, bezañ kalon-vat-holl, bezañ a galon vat, kaout ur galon dener, bezañ ur galon dener a zen, bezañ un den Doue, bezañ kalonek, bezañ mat-ral ; goldenes Herz in rauer Schale, taer da welout ha laosk da c'houzout ; in seinem Herzen, en e askre, en e greizon, en e greiz, en e gerc'henn, en e gaouded, e goueled e galon ; ein kaltes Herz haben, bezañ kalet a galon, kaout ur galon galet, kaout ur galon dir, kaout ur galon kalet evel an dir, kaout ur galon vaen, bezañ ur galon yen a zen, na gaout a galon, bezañ spelc'het e galon, bezañ disec'het-pizh e galon, bezañ skornet e galon, bezañ krin e galon, bezañ kriñet e galon, bezañ digalon ; ein stolzes Herz, ur galon leun a fae b., ur galon leun a rogentez (a

zispriz) ; ein verstocktes Herz, ur galon kaledet (Gregor), ur galon dir b., ur galon kalet evel an dir b., ur galon vaen b., ur galon spelc'het b., ur galon disec'het-pizh b., ur galon grin b., ur galon skornet b. ; ein sensitivs Herz, ein empfindsames Herz, ur galon dener b. ; ein warmes Herz, ur galon leun a druez b. ; ein großes Herz, ur galon leun a largentez b., ur galon lark b., ur galon vrokus a zen b., ur galon vadelezhus b. ; leichten Herzens, frohen Herzens, a-galon-laouen, ken aes ha tra, ken aes all, koulz all, ken bravik ha tra, a-galon-frank, gant hetañs, a-galon-vat / a-youl-vat / a youl frank / a het / a hetañs (Gregor), a c'hrad-vat, a galon vat hag a youl frank, a-galon, a-wir-galon, a-greiz-kalon ; aus tiefstem Herzen, von ganzem Herzen, mit ganzem Herzen, a holl galon / a-wir-galon / a-greiz-kalon / a-galon / eus kreiz va c'halon / eus va holl galon / eus goueled va c'halon (Gregor), a-greiz va c'halon ; nach meinem Herzen, diouzh va c'halon, diouzh va doare, diouzh va faltazi, diouzh va santimant, diouzh va mod ; genug Herz und Verstand haben, um etwas zu verstehen, kaout kalon ha spered a-walch evit kompren ubd ; aus vollem Herzen lachen, c'hoarzhin a-greiz e galon, c'hoarzhin a-greiz-kalon, c'hoarzhin a galon vat, c'hoarzhin gwalch' e galon, c'hoarzhin a-drak, c'hoarzhin leizh e galon, rampañ e c'henou, c'hoarzhin bagol, c'hoarzhin kalonek, c'hoarzhin hep malis, c'hoarzhin divalis ; mit Hand und Herz, korf hag ene, a holl galon / a-greiz-kalon / eus e holl galon / a-wir-galon / a-galon / eus kreiz e galon (Gregor) ; von ganzem Herzen, gant kalon, a nerzh ene, a-drak, a-galon-vat, a-galon-frank, a-holl-galon / a-greiz-kalon / a-galon / a-wir-galon / eus e holl galon / eus kreiz e galon / eus goueled e galon (Gregor) ; die Herzen aufwärmen, diskornañ ar c'halonoù ; es wird mir leicht ums Herz, disammet eo va spered, divec'hiet on ; mir ist leicht ums Herz, emañ va c'halon en he frankiz ; in der Tiefe seines Herzens, e goueled e galon, kev en e galon ; in den Tiefen der Herzen lesen, lenn e goueled ar c'halonoù, lenn e goueled kalon an dud ; bis ins Innerste des eigenen Herzens vorstoßen, diskenn en an-unan, diskenn e goueled e galon ; die verwundeten Herzen heilen, pareañ ar c'halonoù gouliet, pareañ ar c'halonoù gloazet, pareañ ar c'halonoù pistiget ha doaniet ; das Herz lacht mir im Leibe, tridal (tarzhañ) a ra va c'halon gant al levez, ouzhpenn laouen on, tarzhañ a ra al levez em c'hreiz, bleuñviñ a ra va c'halon, stonket eo va c'halon gant ar joa, laouen eo va c'halon, va c'halon 'zo barr a joa ; das Herz geht mir auf, kemer a ran from, piket eo va c'halon, fromet on, sevel a ra from ennon, skeiñ a ra kement-se ur c'hlaouenn em c'halon ; jemandes Herz erfreuen, jemandes Herzen wohltun, lakaat levez e kalon u.b. ; es erfreut mein Herz, kement-se a blij d'am c'halon ; jemandem ins Herz sprechen, mont war-eeun da galon u.b., mont leal da galon u.b. ; mit ganzem Herzen bei der Arbeit sein, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, labourat a-galon ; sich (dat.) etwas zu Herzen nehmen, ober ubd a-zevri-kaer, stagañ e galon ouzh ubd, mont a-galon d'ubd, mont da vat-kaer d'ubd, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, mont parfet d'ubd, en em dommañ ouzh ubd ; das dürfen Sie sich nicht so zu Herzen nehmen, na rit ket mell forzh ganti, n'eus tamm forzh ebet, arabat deoc'h ober tachou abalamour da gement-se, arabat kemer merfeti gant an dra-se, arabat deoc'h kemer standur gant an dra-se, arabat deoc'h debriñ ho spered gant ken dister dra, arabat deoc'h trikamardiñ ho poulienn gant se, arabat deoc'h ober biloù en abeg d'an dra-se, 'rit ket bil ! 'rit ket biloù ! ; sie sind ein Herz und eine Seele, en em ober a reont evel gwenn ha melen, ar re-se a zo tout en un

dom, ar re-se a zo an eil dindan egile, kar ha kilhorou int, gwall gamaladij a zo etrezo, en em ingalañ a reont mat, kalz a gevredigezh a zo etrezo, fri ha revr int an eil gant egile, en em glevet a reont mat-dispar, en em gordañ a reont dispar, tomm int an eil ouzh egile, ar re-se a zo evel kein ha roched, ne reont nemet unan, en em glevet a reont evel daou vi en un neizh, an daou-se a zo a-drak an eil gant egile ; *das tut meinem Herzen gut*, kement-se a zo hael d'am c'halon, kement-se a zo flour d'am c'halon ; *das bricht mir das Herz*, tarzhañ a ra va c'halon, mont a ra betek bouedenn va c'halon ; *diese Nachricht gab ihm einen Stich ins Herz*, ar c'heloù-se a bikas e galon, ar c'heloù-se a yeas betek bouedenn e galon, ar c'heloù-se a yeas leal en e galon, skeiñ a reas ar c'heloù-se ur c'hlaouenn ruz en e galon, ar c'heloù-se a skoas un taol pounner en e galon, pe drid kalon a strafuilhas anezhañ pa glevas kement-se, pebezh ur c'hloaz e oa bet ar c'heloù-se dezhañ ! stanket (stonket) e voe e galon pa glevas kement-se, gwall boaniet e voen gant ar c'heloù-se, un tarzh kalon e voe ar c'heloù-se evitañ, pebezh bazhad en doa bet gant ar c'heloù-se, ar c'heloù-se a dreantas e galon, ar c'heloù-se a dreuzas e galon (Gregor) ; *mir ist so weh ums Herz*, enk a zo warnon, ur galonad am eus, enkrezen (gwasket) on, war enkrezen emaon, mantrañ a ra va c'halon, un enkrezen a zo war va spered, enkrezen a zo em c'halon, diaes eo va c'halon, ur galonad c'hwerv a zo em c'hereiz, stouvet eo va spered, stouvet on, gwask a zo war va c'halon, mouget (gwasket, karget) eo va c'halon, beget eo va c'halon, kignet eo va c'halon, ur pistig a stard va c'halon, bihan eo va c'halon, bras eo va c'halon, glac'haret eo va c'halon, ur galonad c'hlac'h a zo em c'hereiz, enkreziñ a ran, enk ha diaes eo va c'halon, ur c'hlaouenn ruz a zo war va c'halon, santout a ran ur c'hlaouenn ruz em c'halon, damariañ a ran, anken a zo em c'halon ; *seinem Herzen Luft machen*, diskargañ (dispakañ, disammañ) e galon, disammañ e spered, disac'hafñ, disac'hafñ e gaoz, en em zisac'hafñ, en em zisammañ, kontañ e aferiou, kontañ e zoareou, dispakañ e grampouezh ; *sein Herz ausschütten (ergießen)*, digeriñ (diskuliañ, dizoleñ, diskargañ, dileuniañ, disammañ, divarrañ, divec'hiañ) e galon, dispakañ frank e galon, disac'hafñ, en em zisac'hafñ, en em zisammañ, lavaret e nec'hañs [d'u.b.], diskouez e ene en noazh, kontañ e aferiou, kontañ e zoareou ; *sein Herz ergießt sich*, *sein Herz zerfließt*, e galon a zispak ; *etwas aus seinem Herzen austreiben*, faezhañ udb ag e galon ; *den Hass aus seinem Herzen verbannen*, kizañ ar gasoni en e galon, diouennañ ar gasoni eus e galon, harluañ ar gasoni eus e galon, faezhañ ar gasoni ag e galon ; *sein Herz war hasserfüllt*, ur galonad kasoni verv a oa en e greiz ; *das Herz auf der Zunge haben*, *sein Herz auf der Zunge tragen*, digeriñ didroidell e galon, na gaout treuzou ebet war e zor, dont e gomzoù eus e galon ; *er macht aus seinem Herzen keine Mördergrube*, dispakañ a ra e soñjoù hep kuzh seurt ebet, lavaret a ra e soñj a-glev d'an holl, lavaret a ra e soñj a-ouez d'an holl, didro-kaer e ya dezhi, e deod a larvar pezh a zo war e galon, e gomzoù a zeu eus e galon, groñs eo en e vennozh, lavaret a ra groñs e vennozh, lavaret a ra anezho distag, n'eo ket sac'h d'an diaoul, diskouez a ra e ene en noazh ; *jemandem etwas ans Herz legen*, bountañ udb e penn u.b., diazezañ udb e spered u.b., gennañ start udb e kreiz u.b., gennañ don udb e kalon u.b., stourm ouzh u.b. evit ma rafe u.b., derc'hel war u.b. evit ma rafe udb, c'hoari war u.b. evit ma rafe udb, ober ouzh u.b. abenn e lakaat d'ober udb, ober war u.b. a-benn e lakaat

d'ober udb, kargañ war u.b. evit ma rafe udb, pouezañ war u.b. evit ma rafe udb, mont d'u.b. dre guzulioù evit ma rafe udb, bountañ war u.b. d'ober udb, kefluskañ u.b. d'ober udb, karnajal u.b. d'ober udb, arabadiñ war u.b. ober udb, ober gwask war u.b. evit ma rafe udb, taerij war u.b. evit ma rafe udb ; *jemanden an sein Herz drücken*, stardañ u.b. war poull (ouzh poull) e galon, stardañ u.b. ouzh e askre, stardañ u.b. ouzh e vruched, stardañ u.b. ouzh an-unan, briata u.b., brec'hataat u.b., brec'hataezh u.b., stardañ u.b. etre e zivrec'h, stardañ u.b. en e zivrec'h, strizhañ u.b., kregiñ a-dro-vriad en u.b., kregiñ a-vriad en u.b., kemer u.b. a-dro-vriad, moustrañ u.b. etre e zivrec'h ; *[tr-I] was nicht von Herzen kommt*, das geht nicht zu Herzen, digant ur mignon gwelloc'h dour eget gwin digant enebour - ar pezh a zo roet ne dalv netra, an doare da reñ eo ar gwellañ - an oberoù hep ar garantez ne dalvezont netra ; *wes das Herz voll ist*, des geht der Mund über, an teod a lavar ar pezh a zo er galon [sant Vazhe].

2. [truez] *ein verhärtetes Herz*, *ein steinernes Herz*, un eñe skornet g. (Gregor), ur galon vaen b., ur galon dir b., ur galon kalet evel an dir b., ur galon houarn b., ur galon galet b., ur galon dir warni b., ur galon skornet b., ur galon grin b., ur galon kriñet b., ur galon spelc'het b., ur galon disec'het-pizh b., ur galon kaledet b. (Gregor) ; *ein steinernes Herz haben*, *ein Herz aus Stein haben*, kaout ur galon vaen, bezañ dir war e galon, kaout ur galon dir, kaout ur galon kalet evel an dir, kaout ur galon houarn, kaout ur galon evel dir, bezañ skornet e ene (Gregor), bezañ kalet e galon, bezañ skornet e galon, bezañ kriñ e galon, bezañ kriñet e galon, bezañ spelc'het e galon, bezañ disec'het-pizh e galon, bezañ kaledet e galon ; *mit blutendem Herzen*, gant ur galonad c'hlac'h, gant ranngalon, faoutet (rannet, daouhanteret, frailhet) e galon diwar c'hlac'h, *er hat kein Herz*, n'en deus ket a galon, didruez eo, kriz eo e galon, dibalamour eo ; *es wird ihm ganz weich ums Herz*, piket (fromet, touchet) eo e galon, emañ e galon o teneraat, dont a ra e galon da deneraat, teneraat a ra d'e galon, teužiñ (boukaat, gwakaat, blotaat) a ra e galon ; *es wird mir eng ums Herz*, mouget (gwasket) eo va c'halon, ur c'hlaouenn ruz a zo war va c'halon, santout a ran ur c'hlaouenn ruz em c'halon, bihanaat a ra va c'halon, mont a ra bihan va c'halon, dont a ra bihan va c'halon, dont a ra bras va c'halon, stardañ a ra va c'halon ; *das Herz dreht sich mir im Leibe*, tarzhañ a ra va c'halon gant ar glac'h, mantrañ a ra va c'halon, malet e vez va c'halon gant ar gloaz, emaon o valañ enkrezen ha glac'h, *die Not der Flüchtlinge schnitt mir ins Herz*, stad reuzeudik ar repuidi a skoas un taol pounner em c'halon, stad reuzeudik ar repuidi a yeas betek bouedenn va c'halon, me a rae poan da'm ene gwelet stad reuzeudik ar repuidi, un diframm e voe evidon gwelet stad reuzeudik ar repuidi, treuzet e voe va c'halon o welet stad reuzeudik an harluidi / un tarzh kalon e voe evidon gwelet stad reuzeudik an harluidi (Gregor) ; *das Elend der Frau griff mir ans Herz*, stad truezus ar vaouez a bikas va c'halon, stad truezus ar vaouez a yeas betek bouedenn va c'halon, piket e voe va c'halon o welet stad truezus ar vaouez, un diframm e voe evidon gwelet stad truezus ar vaouez ; *[relij.] sein Herz zu Gott richten*, luskañ e galon trema Doue.

3. [kalonegezh] *das Herz auf dem rechten Fleck haben*, bezañ ur paotr a-feson (a-zoare, a'-gwellañ, eus ar gwellañ, eus ar re wellaik, eus ar re wellañ), bezañ ur paotr dreist, bezañ ur paotr tre, bezañ un den kenañ, bezañ kalon en e greiz, bezañ e galon en e vañch, bezañ stag e galon en e greiz, bezañ start e galon en e greiz ; *etwas nicht übers Herz bringen*, nicht das

Herz zu etwas haben, na gaout kalon d'ober udb, bezañ e chal d'ober udb, karnañ d'ober udb, en em derriñ d'ober udb, bezañ drouk gant an-unan ober udb, bezañ garv gant an-unan ober udb, na vezañ lamprek evit ober udb, na c'halout ober e vennozh d'ober udb, na vezañ evit ober udb, kaout diegi d'ober udb, digareziñ ober udb, kaout prederi oc'h ober udb ; *sich ein Herz fassen, sein Herz in die Hand nehmen, sein Herz in beide Hände nehmen*, ober un tamm sach d'e galon, stardañ e galon, lakaat striv en an-unan, kregiñ du en e galon, sevel kalon d'an-unan, dont en an-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*), sevel war e elloù a-nevez, en em galonekaat, kemer kalon (Gregor), kadarnaat, hardishaat ; *seinem Herzen einen Stoß geben*, ober un tamm sach d'e galon, kregiñ du en e galon ; *gib doch deinem Herzen einen Stoß !* bez kalonek ! uhel da galon ! ; *das Herz haben, etwas zu tun*, kaout kalon d'ober udb ; *mir war das Herz in die Hosen gerutscht, mir war das Herz in die Hosen gefallen*, ur revriad aon am boa paket, o flaeriañ gant an aon e oan, kac'het em boa ar marv, kac'het em boa em bragez, kroget em boa da sec'hañ gant ar spont, erru e oa kaoc'h tomm em bragoù, daf am boa.

4. [trubuilhoù] *zerrissene Herzen*, kalonoù rannet, kalonoù frailhet ls., kalonoù daouhanteret lies ; *mir bricht das Herz*, frailhet (rannet, daouhanteret, difelpet, rannet) eo va c'halon gant an nec'hañs, daouhanteriñ a ra va c'halon, frailhañ a ra va c'halon, rannañ a ra va c'halon, strakal (tarzhañ, faoutañ) a ra va c'halon gant ar glac'har, mantrañ a ra va c'halon, malet e vez va c'halon gant ar gloaz, emaon o valañ enkrež ha glac'har, karget eo va c'halon a c'hlac'har, glac'har a gouezh war va c'halon, santout a ran ur c'hlauenn ruz em c'halon, ur c'hlauenn ruz a zo war va c'halon, un diframm eo evidon, kement-se a ra poan gof din ; *mit gebrochenem Herzen*, gant gwir enkrež en e galon, frailhet (rannet, daouhanteret, mantret) e galon diwar c'hlac'har ; *jemandes Herz zerreißen*, rannañ kalon u.b., frailhañ kalon u.b., daouhanteriñ kalon u.b., faoutañ kalon u.b., difelpañ kalon u.b., kalonizañ u.b. ; *das zerreißt mir das Herz*, rannet eo va c'halon diwar gement-se, kement-se a zifelp din va c'halon, kement-se a rann din va c'halon, kement-se a faout din va c'halon (a sko ur c'hlauenn ruz em c'halon), santout a ran ur c'hlauenn ruz em c'halon diwar an dra-se, ur c'hlauenn ruz a zo war va c'halon, un diframm eo kement-se evidon ; *jemandem das Herz durchbohren*, treuziñ kalon u.b. ; *mir sank das Herz*, kregiñ a reas ur fallgalonadenn ennon, ur fallgalonadenn a gouezhas warnon, ur fallgalonadenn a savas ennon, ur fallgalonadenn a zenijas warnon, ur fallgalonadenn a zeus warnon ; *schweren Herzens*, droug kalon gantañ, gwasket e galon (e spered), beget e galon, karget e galon, gouliet e galon, gloazet e ene, pistiget ha doaniet e galon, bras e galon, gant diegi, gant glac'har, gant reked, e diegi (da ziegi) dezhañ, a-enep va grad / en desped din (Gregor) ; *er nahm schweren Herzens von ihr Abschied*, hiraezh en doa ouzh he c'huitaat, kargañ a reas e galon ouzh he c'huitaat, keuz bras en doa o vont diganti, start e kavas he lezel, un diframm e voe evitañ he c'huitaat ; *jemandem das Herz brechen*, difelpañ e galon d'u.b., daouhanteriñ e galon d'u.b., rannañ e galon d'u.b., faoutañ e galon d'u.b., frailhañ e galon d'u.b., glac'hariñ u.b., gloazañ kalon u.b., ankeniañ u.b., doaniañ u.b., mantrañ u.b., gwanañ kalon u.b., ober poan da ene u.b., kalonizañ u.b. ; *der Anblick seines Sohnes brach dem Vater das Herz*, poan a reas gant an tad

gwelet stad e vab ; *das Herz quälen*, bloñsañ ar galon, gloazañ ar galon, mantrañ ar galon, grevañ ar galon ; *mir ist das Herz schwer, mir ist schwer ums Herz*, enk a zo warnon, ur pistig a stard va c'halon, bihan eo va c'halon, bras eo va c'halon, ur galonad am eus, mantrañ a ra va c'halon, enkrežet (gwasket) on, war enkrež emaon, un enkrež a zo war va spered, diaes eo va c'halon, ur galonad a zo em c'hreiz, stouvet eo va spered, gwasket a zo war va c'halon, mouget (gwasket, karget) eo va c'halon, beget eo va c'halon, kignet eo va c'halon, glac'haret eo va c'halon, enk ha diaes eo va c'halon, ur c'hlauenn ruz a zo war va c'halon, santout a ran ur c'hlauenn ruz em c'halon, enkrežiñ a ran, damaniañ a ran ; *das Herz fiel ihm in die Hosen, ihm war das Herz in die Hosen gerutscht*, kac'hat a reas en e vragez, ur revriad aon en doa paket, o flaeriañ gant an aon e oa, kac'het en doa ar marv, erru e oa kaoc'h tomm en e vragez, sec'hañ a reas gant ar spont, kregiñ a reas da foerañ, bec'h a oa war e chaosou, c'hwen a oa en e loeroù, klevet a rae c'hwen en e loeroù, santout a rae c'hwen en e loeroù, savet e oa c'hwen en e loeroù, daf en doa ; *mir wird das Herz schwer, mir wird schwer ums Herz, mir krampft sich das Herz zusammen, mir presst sich das Herz zusammen, mir rutscht das Herz in die Hose, mir wird bang ums Herz*, santout a ran va c'halon o kargañ, bihanaat a ra va c'halon, mont a ra bihan va c'halon, dont a ra bihan va c'halon, dont a ra bras va c'halon, sevel a ra enkrež ennon, sevel a ra enkrež ganin, enkrežiñ a ra va c'halon, stardañ a ra va c'halon, sevel a ra mantr em c'halon, ur pistig a stard va c'halon, daf am eus ; *jemandem das Herz schwer machen*, mantrañ kalon u.b., glac'hariñ (doaniañ, enkrežiñ, trubuilhañ, trechalañ, trefuañ) u.b., ober chal d'u.b., reiñ safar d'u.b., reiñ poan gof d'u.b., lakaat c'hwen e loeroù u.b., teurel ur bec'h pounner war kein u.b., teurel ur bec'h pounner war chouk u.b., kalonizañ u.b., ober poan da ene u.b., gloazañ kalon u.b. ; *machen Sie mir das Herz nicht schwerer !* na greskit ket va foan c'hoazh ! paouezit ouzhin, mar plij ! na zaoubennit ket ac'hanon evel-se ! ; *mir fällt ein Stein vom Herzen*, disammet eo va c'halon (va spered), divec'hiet on, va c'halon a zisamm un tamm, aet ez eus ur bec'h bras diwarnon, aet ez eus ur bec'h bras diwar va c'hein, kavout a ran gras o santout ar bec'h o vont diwar va c'halon, bremañ on skařvaet ; *jemandem eine Last vom Herzen nehmen*, sevel e vec'h d'u.b., lemel ur bec'h diwar kalon u.b., tennañ ur bec'h diwar kalon u.b., lemel ur bec'h diwar chouk u.b., tennañ ur bec'h diwar chouk u.b., lemel ur bec'h diwar kein u.b., tennañ ur bec'h diwar kein u.b. ; *etwas auf dem Herzen haben*, bezañ nec'het (prederiet, straueilhet e spered) gant udb, kemer feur war-dro udb, bezañ sammet e galon gant udb ; *der Kummer nagte ihm am Herzen*, krignet e oa e galon gant ar glac'har, preñv ar glac'har a grigne e galon, malet e veze e galon gant ar gloaz, edo o valañ enkrež ha glac'har, plaouiet e oa e galon gant ar boan-spered, o tiseç'hañ e oa gant ar boan-galon ; *das traurige Schicksal ihrer Kinder nagte der Mutter am Herzen*, ranngalon he doa ar vamm o welet stad reuzeudik he bugale.

5. [karantez] von *Herzen gern*, gant ar brasñañ plijadur, a-galonvat, a-greiz-galon / a-galon / a-wir-galon / a-holl-galon / eus kreiz e galon / eus e holl galon (Gregor) ; *jeder Berg, jedes Tal ist meinem Herzen teuer*, pep menez, pep traonienn, da'm c'halon 'zo kaer ; *nach ihm steht all mein Herz und Sinn*, lammat (talmañ) a ra va c'halon evitañ, frailhañ a ra va c'halon a garantez evitañ, n'eus nemetañ em fenn hag em c'halon ; *doch hängt mein ganzes Herz an dir* (Storm), ha koulskoude emaon stag ouzhit a-holl-galon ; *jemandes Herz erobern, gounit*

kalon u.b., gounit karantez u.b. ; *das Kind gewinnt aller Herzen*, gounit a ra ar bugel karantez an holl ; *alle Herzen flogen ihm zu*, deuet e oa da c'hounit kalonoù an holl ; *jemanden ins Herz schließen*, dont da zougen karantez d'u.b., joausaat ouzh u.b., laouenaat ouzh u.b., en em dommañ ouzh u.b., dont da vagañ karantez ouzh u.b., dont da vagañ mignoniezh ouzh u.b. ; *sein Herz an jemanden verlieren*, stagañ e galon ouzh u.b., kouezhañ e karantez gant u.b., dont amourous ouzh u.b., kemer amouroust ouzh u.b., orgediñ ouzh u.b., bezañ piked e galon gant u.b., amoedif gant u.b., mont bihan e galon evit u.b., kemer ur joa dreistmoder ouzh u.b., sodiñ e benn gant u.b. ; *mein Heimatdorf ist mir ans Herz gewachsen*, stag on a-holl-galon ouzh va bourn'c h'henidik, tomm eo va c'halon ouzh va farrez c'henidik, dougen a ran karantez da'm bourn'c h'henidik ; *sein Herz fließt von Liebe über*, displegañ a ra a-leizh e garantez divent, eus leunder e galon e tered warnomp e garantez divent ; *liebes Herz, (liebes) Herzchen*, dousig va c'halon b., va c'halon b., va c'halonig b., va c'halonig amann b., va dousig b., va c'haredig g., va bouchig, pokiol g., mennig g., logodennig b., va logodenn b., va labousig g., va ranig b., va loenig g., va fichonig g., loulig g., lellig g., va loutig g., loutig va c'halon g., kalonig b., menon g., moumounig g., moutig g., koulouch g., bravig g., bravig e vamm g., bugelig e vamm g. ; *komm zu mir, liebes Herzchen !* deus ganin, va moutig ! deus ganin, kalonig ! deus ganin, koulouchig-me !

III. kalonenn b., kalon b., kreiz g., kreizon g. ; *im Herzen des Landes*, e kalon ar vro, e-kreizig-kreiz ar vro ; *im Herzen der Stadt*, e kreiz-kêr, e-kreizig-kreiz kêr, e kalonenn ar geoded, e kalon ar geoded.

IV. kalonenn b., traezenn dezhi stumm ur galon b. ; *um ihren Hals trägt sie eine Kette mit einem Herzchen aus Gold*, ur galonennig aour a vez ganti a-ispih ouzh ur chadenn e kerc'henn he gouzoug.

V. [kartou] keur g. ; *ein rotes Herz kennzeichnet die Farbe Herz*, ar rummad keur a zo ur galon ruz da arouez dezhañ.

Herzader b. (-,-n) : [korf.] aortenn b., gwazhienn-veur b.

herzallerliebst ag. : muiañ-karet, gwellañ-karet.

Herzallerliebste(r) ag.k. g./b. : muiañ-karet g./b., gwellañ-karet g./b., amourouz g., dous g., dousig g., karantez g./b., karedig g./b., mestrez b., dousig e galon b., dousig he c'halon g.

Herzanfall g. (-s,-anfälle) / **Herzattacke** b. (-,-n) : [mezeg.] gwaskad kalon g., taol-kalon g., lamm-kalon g., taol-gwad g. ; *er starb an einer Herzattacke, er erlag einem Herzanfall*, marvet eo gant ul lamm-kalon, marvet eo diwar un taol-gwad. **Herzbeklemmung** b. (-,-en) : [mezeg.] gwask-kalon g., gwaskerezh-kalon g., mac'herez-kalon g., stardadenn-galon b. ; *von einer Herzbeklemmung befallen werden*, mont bihan e galon.

Herzbelebungsmittel n. (-s,-) : [mezeg.] louzoù kalon g., kalonuzenn b., kalonusreer g.

Herzbereich g. (-s) : [korf.] rannbarzh ar galon b.

Herzbeutel g. (-s,-) : [korf.] amgalonenn b.

Herzbeutelentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] amgalonennad b.

Herzbeuteltamponade b. (-,-n) : [mezeg.] kouchadur kalon g.

Herzbeschwerden ls. : [mezeg.] strafuilhou kalon ls., dizurzh kalon g., direizhoù kalon ls. ; *über Herzbeschwerden klagen*, klemm war e galon.

herzbewegend ag. : fromus, esmaëüs, trivliadus, truezus, ranngalonus, mantrus.

Herzblatt n. (-s,-blätter) : 1. [louza.] delienn eus ar galonenn b. ; *Herzblätter eines Salatkopfes*, kalonenn ur penn saladenn b., kalon ur penn saladenn b. ; 2. *mein Herzblatt*, va logodenn b., va c'halon b., va c'halonig b., dousig va c'halon b., va dousig b., va fichonig g., va c'haredig g., va bouchig g., pokiol g., mennig g., logodennig b., va ranig b., loulig g., va loenig g., lellig g., loutig va c'halon g., kalonig b., menon g., bravig g., moumounig g., moutig g., koulouch g., poupig va c'halon g., va ael bihan g., va aelgig g., va aelegig b., bravig e vamm g., bugelig e vamm g. ; *komm zu mir, mein Herzblatt !* deus ganin, va moutig ! deus ganin, kalonig ! deus ganin, koulouchig-me !

Herzblock g. (-s,-blöcke) : [mezeg.] tolch'had kalon g.

Herzblut n. (-s) : 1. gwad ar galon g. ; 2. [barzh.] kreizon g., askre b., buhez b. ; *sein Herzblut hingeben (dahin geben)*, aberzhiñ e vuhez, skuilhañ e wad ; 3. *mit Herzblut bei der Arbeit sein, sein Herzblut für die Arbeit hingeben*, mont a-zevrikaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, labourat a-galon.

herzbrechend ag. : truezus, ranngalonus, mantrus, tarzhkalonus, treboulus, trelatus, trefuis.

Herzbube g. (-n,-n) : 1. [kartou] lakez keur g., lakez a geur g. ; 2. [dre fent.] *ihr Herzbube*, dousig he c'halon g.

Herzchen n. (-s,-) : bugel milliou g., kaezhig g., kalonig b., menon g., bouchig, pokiol g., mennig g., logodennig b., ranig b., pichonig g., loulig g., va loenig g., lellig g., lallig g., loutig va c'halon g., bravig g., moumounig g., moutig g., koulouch g., poupig va c'halon g., aelgig g., aelegig b., ael bihan g., bravig e vamm g., bugelig e vamm g. ; *komm zu mir, mein Herzchen !* deus ganin, va moutig ! deus ganin, kalonig ! deus ganin, koulouchig-me !

Herzchirurg g. (-en,-en) : [mezeg.] surjian-kalonour g.

Herzchirurgie b. (-) : [mezeg.] surjianerezh ar galon g.

Herzdame b. (-,-n) : 1. [kartou] damez keur b., damez a geur b. ; *die Herzdamen abwerfen*, en em ziskargañ diouzh an damez keur, en em zistlabezañ diouzh an damez keur, en em zisammañ diouzh an damez keur ; 2. [dre fent.] *seine Herzdamen*, dousig e galon b.

Herzdrücken n. (-s) : 1. [mezeg.] gwask-kalon g., gwaskerezh-kalon g., mac'herez-kalon g., stardadenn-galon b., stardadennou-kalon ls. ; 2. P. [dre skeud.] *nicht an Herzdrücken sterben*, digeriñ didroidell e galon, na gaout trezou ebet war e zor, dont e gomzou eus e galon.

herzeigen V.k.e. (hat hergezeigt) : diskouez.

Herzeleid n. (-s) : kerseenn a garantez b., poan-galon b., poanioù kalon ls., kalonad b., azrec'h g., grevadurezh b., grevañs b., greventez b., grevidigezh b., ranngalon b., tarzh-kalon g., diframm g., huñad g., melre g., nec'hañs b., bles g., gloaz b., gouli g., mantridigezh b., mantr g./b.

Herzempfänger g. (-s,-) : [mezeg.] imbouded kalon g. [liester imboudidi galon].

herzen V.k.e (hat gehert) : ober kaezhigoù da, ober kaezh da, kaezhigañ, kaezhañ, noilhat, cherisañ, kaeraat ouzh, flourikañ, flourañ, chourañ, koulouchal, flodañ, ober kamambre da, kañjoliñ, ober moutig da, ober sev da, ober noilh da, turlutañ, ober brav-brav da, ober allazigoù da, ober karanteziou da, moumounañ, glochat da, ober gloch da, loloiñ, menoniñ.

Herzensangelegenheit b. (-,-en) : [dre skeud.] *das ist ihm eine Herzensangelegenheit*, lakaat a ra e albac'henn (troet eo e galon) gant an dra-se, nesañ tra d'e galon eo, nesañ tra dezhañ eo, lakaat a ra e voemenn gant an dra-se, gant an dra-

se emañ e benn, an albac'henn-se a zo sanket don en e galon, sorc'hennet eo gant an dra-se, n'en deus ken preder nemet gant an dra-se, n'en deus ken c'hoant (mennad, dezev, youl) nemet d'ober an dra-se, e spered hag e galon a venn ober an dra-se, atapiet kenañ eo gant an dra-se.

Herzensangst b. (-,ängste) : anken b., enkrez g., nec'h g., estrenvan b., ankalez g., disvoued-penn g., kalonad a anken b., brasañ anken b.

Herzensausbrüche ls. : broudoù (pistigoù, luskouù, luskadoù, barradoù, froudoù) ar galon ls., lañs ar galon g.

Herzensbedürfnis n. (-ses,-se) : [dre skeud.] *das ist ihm ein Herzensbedürfnis*, lakaat a ra e albac'henn (troet eo e galon) gant an dra-se, lakaat a ra e voemenn gant an dra-se, nesañ tra d'e galon eo, nesañ tra dezhāñ eo, gant an dra-se emañ e benn, an albac'henn-se a zo sanket don en e galon, sorc'hennet eo gant an dra-se, n'en deus ken preder nemet gant an dra-se, n'en deus ken c'hoant (mennad, dezev, youl) nemet d'ober an dra-se, e spered hag e galon a venn ober an dra-se, atapiet kenañ eo gant an dra-se.

Herzensbildung b. (-) : madelezh b., kuñvelez b., kuñvez b., karantegezh b., karadegezh b., kalon b.

Herzensbrecher g. (-s,-) : 1. farlaod g., paotr furluok g., jahiner kalonoù g., kilhog ar barrez g., hoaler g., kog ar merc'hed g. ; 2. riboter g., kozh straker g., tourc'h g., bouc'h g., pitaou(a)er g., pitaouer brein g., pitaouer spontus g., sapre pitaouer g., mell pitaouer g., revr tomm a baotr g., revr boazh a baotr g., kozh bouc'h g., godiser merc'hed g., treitour merc'hed g., abuzour g., ambuzer g., gastaouer g., gastaour g., gastaouer g., gagnaouer g., marc'h-limon g., kailh g., merc'hetaer g., plac'hetaer g., reder g., brigoñsour g., louveg g., kluder g., flemmer g., pitaouer g., boufon g., targazh g., paotr kailh g., P. ki gaol g., chibouter g., paotr leun a c'hwiti g., gromer g., kilhoger g., siker g., c'hwiler g.

Herzensbruder g. (-s,-brüder) : 1. breur muiañ-karet g. ; 2. mignon nes da'm c'halon g., mignon neshentek g., nesañ mignon g., mignon bras g., mignon nes-kar g., mignon tost g., mignon fidel g., mignon ar galon / mignon ar sekredou g.

Herzensergießung b. (-,en) : [dre skeud.] diskargadur kalon g.

Herzenstreude b. (-,n) : kalonad levenez b., ur blijadur dreist b., ur blijadur ar'r vrashañ b.

Herzensfreund g. (-s,-e) : mignon nes da'm c'halon g., mignon neshentek g., nesañ mignon g., mignon bras g., mignon nes-kar g., mignon tost g., mignon fidel g., mignon ar galon g. / mignon ar sekredou g. (Gregor).

herzensfroh ag. : peuzfolk gant ar joa, e galon o tridal gant al levenez, ouzhpenn laouen, o nijal gant al levenez, dirollet gant al levenez, er-maez anezhañ gant al levenez, o lammatt gant al levenez, o nijal gant ar stad a zo ennañ, trefuet-holl gant al levenez, an traou war ar pevarzek-kant gantañ, fest ennañ, en e laouenañ, laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, seder evel ul laouenanig, lirzhin evel ul laouenanig, lirzhin evel ur vleunienn, digor dezhāñ, barret a levenez, barreun (barruhel) e galon gant ar joa, barr e galon gant al levenez, meurbet a joa ennañ, peuzfolk gant al levenez, o tivarrañ levenez e galon.

Adv. : ken laouen ha tra, er-maez anezhañ gant al levenez, a-galon-laouen, a galon-vat, a greiz-kalon, a-wir-galon, a-chrad-vat, a-youl-gaer, ken distrafuilh ha tra, ken dinec'h ha

tra, dre gaer, war e blaen, laouen-ran, gant ar brasañ plijadur, a-dro-vat, a youl-frank (Gregor).

Herzensgrund g. (-s) : goueled ar galon g., kreiz ar galon ; aus Herzensgrund, eus kreiz va c'halon / eus va holl galon / a holl galon / a-wir-galon / a-greiz-kalon / eus goueled va c'halon (Gregor) ; *trunkener Mund redet aus Herzensgrund*, lampraat an teodoù a ra ar gwin.

herzensgut ag. : tener e galon, diskorn e galon, a galon, a galon vat, kalonek, truezus, ur galon dener dezhāñ, mat evel un tammoù bara, e galon vat gantañ war e zorn, e galon vat gantañ war palv e zorn, karadek, karantek, jentil, c'hwек, madek, hegaret, hegár, karantezus, amc'hraus, sichant, sev, bourrus, dizrouk, doñv, kuñv.

Herzensgüte b. (-) : madelezh b., madegezh b., materiz b., kuñvelez b., kuñvez b., karantegezh b., karadegezh b., hegaret b., kalon b.

Herzenskind n. (-s,-er) : poupig ar galon g., kalon a vugel b., ael bihan g., aelg g., aeleg g., aelezig b.

Herzenskönigin b. (-,nen) : muiañ-karet g., amourouzez b., dous b., dousig b., karantez b., karedig b., mestrez b.

Herzenskummer g. (-s,-) : kerséenn a garantez b., poan-galon b., poanioù kalon ls., kalonad b., langis b., ranngalon b., tarzh-kalon g., diframm g., bles g., gloaz b.

Herzenlust b. (-) : 1. kalonad levenez b., ur blijadur dreist b., ur blijadur ar'r vrashañ b. ; 2. nach Herzenlust, en ho plijadur, en hor plijadur, en o flijadur, en e blijadur, pezh a garer, gwalch' e galon, leizh e walch', dreistkont, a-dropiti, gros, a-foziadoù, dizamant, e roll, e walch' / a het / a hetañs / a galon vat / gras Doue / sof-kont / diouzh e c'hoant (Gregor) ; nach Herzenlust spielen, c'hoari e roll ; nach Herzenlust essen und trinken, debriñ e walch' hag evañ e roll.

Herzensneigung b. (-,en) : karded b.

Herzensnot b. (-,nöte) : estrenvan b., ankalez g., poan-galon b., poanioù kalon ls., ranngalon b., diframm g., azrec'h g., grevadurezh b., grevañs b., greventez b., grevidigezh b., melre g., nec'hañs b., tarzh-kalon g., bles g., gloaz b., rekiz g.

Herzensqual b. (-,en) : estrenvan b., ankalez g., trubuilh g., jahin kalon g., langis b., melre g., nec'hañs b., tarzh-kalon g.

Herzensregungen ls. : broudoù (pistigoù, luskouù, luskadoù, barradoù, froudoù) ar galon ls., lañs ar galon g.

Herzenstrost g. (-es) : frealz g., frealzidigezh b., diboan b., koñfort g., kennerzh g./b.

Herzenwunsch g. (-es,-wünsche) : 1. brasañ c'hoant g., c'hoant donañ g., brasañ het g., hetañs donañ b. ; 2. nach Herzenwunsch, a het / a hetañs / e walch' / diouzh e c'hoant (Gregor), e roll, pezh a garer, en ho plijadur, en hor plijadur, en o flijadur, en e blijadur, gwalch' e galon, leizh e walch', ken na strak, ken na strake, ken na fu, ken na fue, hetus.

Herzentzündung b. (-,en) : [mezeg.] kalonfo g.

herzerfreuend ag. : laouenauas, Bourrus, plijadurus, plijus, dudius, dihueus, ... a laka ar galon da vleuniñañ, ... a laka levenez er galon, ... a zegas ur galonad levenez.

herzergreifend ag. : fromus, teneraus, tenerus, esmaëüs, triviliadus, truezus, ranngalonus, mantrus ; eine herzergreifende Szene, un arrest teneraus g.

herzerhebend ag. : dreist, meurdezus, uhelek, meur, kehelus.

herzerquickend ag. : hoalus, Bourrus, bamus, dudius.

herzerschütternd ag. : tarzhkalonus, treboulus, trelatus, trefuis.

herzerwärmend ag. : frealzus, kennerzhus, kalonekaus, kalonus.

herzerweichend ag. : fromus, esmaeüs, trivliadus, truezus, ranngalonus, mantrus.

Herzerweiterung b. (-,en) : [mezeg.] darvoll ar galon g., usvoll torennoù ar galon g., usvent ar galon b.

Herzfehlbildung b. (-,en) : [mezeg.] kammneuziad ar galon b., nammder ar galon g.

Herzfehler g. (-s,-) : [mezeg.] droug kalon g., dizurzh kalon g., anaez kalon g., klañvadur ar galon g., nammder ar galon g.

Herzfell n. (-s) : [korf.] amgalonenn b.

Herzfieber n. (-s) : [mezeg.] terzhienn galon b.

Herzflattern n. (-s) / **Herzflimmern** n. (-s) : [mezeg.] kalonustead g., ustead kalon g., takikardiezh b., tarlammou kalon ls.

herzförmig ag. : kalonennek, kalonheñvel, a-stumm gant ur galon, stummet evel ur galon, stumm ur galon dezhañ, e doare ur galon, e doare kalonoù, a-zoare gant ur galon, a-zoare gant kalonoù, a-seurt gant ur galon, a-seurt gant kalonoù ; *herzförmiger Gegenstand*, kalonenn b. ; [louza.] *herzförmige Blätter*, delioù kalonennek ls.

Herzfrequenz b. (-) : korvez kalon b., dastalm ar galon g.

Herzgegend b. (-) : [korf.] rannbarzh ar galon b.

herzgeliebt ag. : muiañ-karet, nes-kar.

Herzgeräusche ls. : [mezeg.] c'hwezh ar galon b.

Herzgespann n. (-s,-e) : [louza.] louzaouenn-ar-galon b., lost-leon g.

herzgewinnend ag. : hegarat, plijus, karadek, dudius, hoalus, bourrus, sichant.

Herzgrube b. (-,n) : [korf.] kavenn-stomog b., poull-kalon g., poull ar greuzel g.

herhaft ag. : 1. kalonek, kadarn, dispont, disaouzan, hardizh, her, dispouron, dilent, dizaon ; 2. saourus, sasun ; *herhafte Kost*, meuzioù lipous ls., meuzioù beleien ls., meuzioù saourus ls., meuzioù beuz ls.

Adv. : P. a-zevri-bev, a-zevri-kaer, a-galon-vat, a-galon, a-greiz-kalon, a-wir-galon, a-galon-laouen, a-galon-frank, gant hetañs ; *greifen Sie nur herhaft zu !* kemerit gwalc'h ho kalon ! sachit ganeoch'h ta ! ; er hat herhaft zugepackt, roet en doa un tamm mat a skoazell, aet e oa dezhi a-zevri-bev (a-zevri-kaer, a-greiz-kalon, da vat, da vat-kaer, da vat ha kaer, parfet) ; *herhaft gähnen*, bazailhat en arvar da zijavediñ, bazailhat en arvar da zivarc'hañ e c'henoù.

Herhaftigkeit b. (-) : disaouzan g., hardizhañs b., hardizhder g., hardizhded b., hardizhegezh b., dizaon g., dispont g., dispouron g., kadarned b., kalonegezh b., herder g., herded b.

Herzhaut b. (-,häute) : [korf.] enkalonenn b.

herziehen V.k.e. (zog her / hat hergezogen) : 1. dedennañ, desachañ ; 2. *hinter sich herziehen*, stlejañ war e lerc'h, hersal, lostañ, treinañ, dougen a-drein, stlejañ a-ruz hag a-drein, bezañ [udb] a-drein gant an-unan, ruzañ.

V.gw. (zog her / ist hergezogen) : 1. ober e annež, diazezañ, dont war amañ, dont war-gaout amañ ; 2. P. *über jemanden herziehen*, pikañ u.b., pikañ chupenn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., chupennañ war u.b., plaenaat porpant u.b., teodata diwar-benn u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b., ober botoù d'u.b., gogeal u.b., dantañ ha flemmañ u.b., dornañ a-enep u.b., katellat.

herzig ag. : koant, koantik, moutik, dudius, hoalus, sichant, jentil, krot, menon, koant da lazhañ.

Herzinfarkt g. (-s) : [mezeg.] angwazhiad ar galon g., infarkt g., taol-kalon g., lamm-kalon g., taol-gwad g. ; *an einem Herzinfarkt sterben, einem Herzinfarkt erliegen*, mervel gant ul lamm-kalon, mervel diwar un taol-gwad.

Herzinnenhaut b. (-,häute) : [korf.] enkalonenn b.

herzinnig ag. : tost d'ar galon, nes d'ar galon, donañ, kalonek, c'hwek.

Adv. : a-greiz-kalon / a-galon / a-wir-galon / a-holl-galon / eus kreiz e galon / eus e holl galon (Gregor), leizh e galon ; *jemanden herzinnig lieben*, karout u.b. eus kreiz e galon, karout u.b. leizh e galon, kaout ur joa dreistordinal ouzh u.b.

Herzinsuffizienz b. (-,en) : [mezeg.] skorter kalon g., skorted kalon b.

Herzjagen n. (-s) : [mezeg.] kalonustead g., ustead kalon g., takikardiezh b., tarlammou kalon ls.

Herz-Jesu-Fest n. (-es) : [relij.] gouel ar Galon Sakr g.

Herzkammer b. (-,n) : [korf.] kofig ar galon g., kleuzenn ar galon b. ; *rechte Herzkammer*, kofig dehou g., kleuzenn dehou b. ; *linke Herzkammer*, kofig kleiz g., kleuzenn gleiz b. ; *die Herzkammern und -vorkammern, die Herzkammern und -vorhöfe*, ar c'hofigoù hag ar c'hentezoù ls. ; *Scheidewand zwischen den Herzkammern*, speurenn etre-kofigoù b. ; *die linke Herzkammer führt das Blut in die Hauptschlagader*, gant ar c'hofig kleiz e vez kaset ar gwad en aortenn.

Herzkammerflimmern n. (-s) : [mezeg.] krehad kofigel g., gwiennegrehad kofigel g.

Herz-Karte b. (-,n) : [kartoù] keurenn b. ; *eine Herz-Karte*, ur geurenn ; *die Herz-Karten*, ar c'heur str. ; *vier Herz-Karten hatte sie in der Hand*, peder c'heurenn a oa ganti.

Herzkasper g. (-s,-) : [mezeg., P.] gwaskad kalon g., taol-kalon g., lamm-kalon g., taol-gwad g. ; *er starb an einem Herzkasper*, marvet eo gant ul lamm-kalon, marvet eo diwar un taol-gwad.

Herzkirschbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] kinezenn b., babuenn b., babilenn b., gwez-babiol str. ; *reich an Herzkirschenbäumen*, kinezek.

Herzkirsche b. (-,n) : [louza.] babiolez str., babil str., kinez str., babu str., babuenn b., kerez-brizh str.

Herzkirschplantage b. (-,n) : babioleg b., babueg b., kinezeg b.

Herzklappe b. (-,n) : [korf.] trapig ar galon g., sac'hell ar galon b. ; *Bewegung der Herzklappen*, loc'h trapigoù ar galon g.

Herzklappenfehler g. (-s,-) : [mezeg.] anaf trapigel g.

Herzklopfen g. (-s) : [mezeg.] kalonustead g., ustead kalon g., takikardiezh b., tarlammou kalon ls., tosoù ar galon ls., lammou ls., talmadoù ls., poulzadennoù ls., pilgalonoù ls. ; *vor Schreck bekam ich Herzklöpfen*, va c'halon a bikas gant ar spont.

Herzkohl g. (-s) : [louza.] kaol-podek str., kaolenn-bodek b.

Herzkönig g. (-s,-e) : [kartoù] roue keur g., roue a geur g.

Herzkampf g. (-es,-krämpfe) : [mezeg.] kevenkez kalon g., kevenkez bruched g., glaz kalon b., gwask-kalon g., gwaskerezh-kalon g., mac'herez-kalon g., stardadenn-galon b.

herzkrank ag. : [mezeg.] klañv e galon, klañv a galon ; *er ist herzkrank*, lamm-kalon en deus, ur c'hleñved kalon en deus, gant ur c'hleñved kalon emañ, klañv eo e galon.

Herzkranke(r) ag.k. : [mezeg.] klañvour kalon g., klañvourez kalon b. ; *die Herzkranken*, ar glañvourien galon ls.

herzkränkend ag. : [dre skeud.] mezhekaus, hek, hegus, dismegauſus, dismegus, pegasus, flemmus, dipitus, feukus, put.

Herzkrankheit b. (-,en) : [mezeg.] kleñved kalon g.

Herzkranzgefäß n. (-es,-e) / **Herzkranzvene** b. (-,n) : [korf.] kurunerennn b.

Herzkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] begar g.

Herz-Kreislauf-System n. (-s,-e) : [korf.] gwazhiadurezh b., reizhiad galongwazhiedel b.

Herzlähmung b. (-,en) : [mezeg.] fatadur g., arsav ar galon g., arsav kalon g.

Herzleiden n. (-s) : [mezeg.] droug kalon g., dizurzh kalon g., anaez kalon g.

herzleidend ag. : [mezeg.] klañv e galon.

herzlich ag. : hegarat, hegar, kalonek, karadek, karantezus, karantek, diskorn e galon, a galon, tomm ; *in herzlichen Worten*, gant komzoù kalonek (karadek, karantezus) ; *meinen herzlichsten Glückwunsch !* va gwellañ gourc'hemennou ! va gourc'hemennou kalonekañ ! gant va gwellañ gourc'hemennou ! va c'henatañ gourc'hemennou ! gant va c'henatañ gourc'hemennou ! ; *sein herzliches Beileid aussprechen*, kinnig e c'hourc'hemennou doujus a gengañv, kengañvaouiñ ; [lizhiri] *herzliche Grüße*, a-greiz-kalon ganeoc'h, eus kreiz va c'halon ganeoc'h, a-galon, gourc'hemennou kalonek, gwellañ soñjoù.

Adv. : [dre skeud.] 1. *herzlich gem*, a-galon, a-galon-vat, a-holl-galon, a-greiz-kalon, a-wir-galon, gant ar brasañ plijadur, laouen, a het / a hetañs (Gregor) ; *jemanden herzlich empfangen*, degemer u.b. a-galon-vat, ober un degemer kalonek d'u.b., ober un degemer flour d'u.b., ober un degemer karadek d'u.b., ober un degemer c'hwek d'u.b., pourchas un degemer laouen d'u.b. ; *jemandem herzlich danken*, trugarekaat u.b. a-wir-galon, trugarekaat u.b. a-greiz-kalon, trugarekaat kalonek u.b. ; 2. *diese Schauspielerin spielt herzlich schlecht*, gwall fall eo ar c'hoarierez-se, falloc'h eget ar c'hoarierez-se n'eus ket, fallañ c'hoarierez a oufed da welet eo honnezh.

Herzlichkeit b. (-) : kaloniezh b., karadegezh b., kalonegezh b., hegarated b., karantez b., karantegezh b. ; *an Herzlichkeit gewinnen*, hegaraat.

herzlieb ag. : muiañ-karet.

Herzliebste(r) ag.k. g./b. : muiañ-karet g., amourouz g., amourouzez b., dous g./b., dousig g./b., karantez g./b., karedig g./b., mestrez b.

herzlos ag. : digalon, kalet a galon, kriz a galon, skornet e galon, kaledet e galon, spelc'het e galon, disec'het-pizh e galon, krin e galon, kriñet e galon, kruel, didruez, dibedenn, dibedennus, dizamant, didrugar, digoant, antrugar, digernez, start, dibleg, kriz, garv, yud, didruezus, didrugarezus, digar, dihegar, digarantez, gardis, dibalamour ; *herzlos sein*, na gaout a galon, bezañ digalon, bezañ kalet a galon, kaout ur galon vaen, kaout ur galon dir, kaout ur galon kalet evel an dir, bezañ ur galon yen a zen, bezañ kriz e galon, bezañ skornet e galon, bezañ kaledet e galon, bezañ spelc'het e galon, bezañ disec'het-pizh e galon, bezañ krin e galon ; *sie waren herzlos genug, um ihm ein paar lumpige Groschen zu verweigern*, diskempenn a-walch e cant bet en e geñver evit nac'h outañ un dornadig gwenneien.

Herzlosigkeit b. (-) : kaletez g., rustoni b., garventez b., garved b., garvder g., krizder g., krized b., krizeri b.,

kruelder g., kruelded b., gardisted b., gardister g., kaleted b., krinder g., skarin an ene g., kaletez a galon g. (Gregor).

Herz-Lungen-Maschine b. (-,n) : [mezeg.] kalon ha skevent kalvezadel ls., kalon ha skevent artifisiel ls.

Herzmassage b. (-,n) : [mezeg.] leuñvad kalon g., leuñvadur kalon g.

Herzmessung b. (-,en) : [mezeg.] kardiogramm g., kardiografiñ g.

Herzmonitor g. (-s,-en) : [mezeg.] monitor kalon g.

Herzmuschel b. (-,n) : [loen.] kokez str., rigadell str., rigadell ront str., kokouz str. ; *Herzmuscheln suchen*, rigadella, kokesa, kokousa, tapout kokouz ; *norwegische Herzmuschel*, rigadell flour str., kokez flour str..

Herzmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn ar galon b., kaher kalon g. ; *das Zusammenziehen des Herzmuskels*, argrezañ ar galon g. ; *den Herzmuskel stimulieren*, fraouaat ar galon, kentrigañ ar galon.

Herzmuskel : [mezeg.] ... kalongaherel.

Herzmuskelentzündung b. (-,en) : [mezeg.] kalongaherfo g.

Herzog g. (-s,-zöge) : dug g. ; *die bretonischen Herzöge*, duced Breizh ls.

Herzogenbusch n. : [lzelvroioù] 's-Hertogenbosch b., Den Bosch b.

Herzogin b. (-,nen) : dugez b. ; *die Herzogin Anna*, Anna Breizh b., an dugez Anna b. ; *die Frau Herzogin ist serviert* ! servijet eo an itron dugez ! servijet eo an itron an dugez !

herzoglich ag. : dugel, ... an dug, ... an dugelez ; *der herzogliche Palast*, palez an duced g.

Herzogspalast g. (-es,-paläste) : *der Herzogspalast*, palez an duced g.

Herzogswürde b. (-) : dugiezh b.

Herzogtum n. (-s,-tümer) : dugelez b. ; *das bretonische Herzogtum*, dugelez Breizh b.

Herzogwürde b. (-) : dugiezh b.

Herzohr n. (-s,-en) : [korf.] skouarnig b.

Herzpatient g. (-en,-en) : *den klañv e galon g., klañvour kalon g.*

Herzrasen n. (-s) : [mezeg.] kalonustead g., ustead kalon g., takikardiez b., tarlammoù kalon ls.

Herzregion b. (-) : [korf.] rannbarzh ar galon b.

Herzrhythmus g. (-,rhythmen) : [mezeg.] korvez kalon b., dastalm ar galon g. ; *den Herzrhythmus regulieren*, reoliekaat korvez ar galon.

Herzrhythmusstörung b. (-,en) : [mezeg.] migorvez g., direizh ar gorvez kalon g., dizurzh dastalm ar galon g.

herzschrächtig ag. : [loen.] pourset, peus, peuset.

Herzschlag g. (-s,-schläge) : 1. talm kalon g., talmadenn b., pouzadenn b., lamm g., pilgalon g. ; *Herzschläge*, kas ar galon g., tos ar galon g., lammou ar galon ls., talm ar galon g., talmou ar galon ls. ; *Regelmäßigkeit der Herzschläge*, reoliegezh korvez ar galon b. ; 2. poulz g. ; *unregelmäßiger Herzschlag*, poulz dizingal g. ; 3. [mezeg.] taol-kalon g., lamm-kalon g., taol-gwad g. ; *an Herzschlag sterben*, mervel gant ul lamm-kalon, mervel diwar un taol-gwad.

Herzschlagfrequenz b. (-) : korvez kalon b., dastalm ar galon g.

Herzschlagvolumen n. (-s,-volumina) : [mezeg.] ec'hongas sistolez g.

Herzschmerz g. (-es,-en) : poan-galon b., poanioù kalon ls., kalonad b., langis b., ranngalon b., tarzh-kalon g., kerseenn a garantez b., diframm g., bles g., gloaz b.

Herzschriftmacher g. (-s,-) : [mezeg.] brouder kalon g., fraouer kalon g., tredanfraouer g.

Herzschwäche b. (-,-n) : [mezeg.] skorter kalon g., skorted kalon b.

Herzsechs b. (-,-en : [kartou] c'hwec'h a geur g.

Herzspannkraut n. (-s) : [louza:] louzaouenn-ar-galon b., lost-leon g.

Herzspezialist g. (-en,-en) : kalonour g.

Herzspitze b. (-,-n) : [korf, Apex Cordis] kern ar galon b.

herzstärkend ag. : 1. kalonusreüs, ; 2. [dre skeud.] kennerzhus, frealzus.

Herzstärkungsmittel n. (-s,-) : [mezeg.] louzoù kalon g., kalonuzenn b., kalonusreer g.

Herztisch g. (-s,-e) : [mezeg.] pistig-kalon g., broud g., flemm g.; *Herzstiche*, beriou ls., flemmou ls., broudou ls.

Herzstillstand g. (-s,-stillstände) : [mezeg.] fatadur g., arsav ar galon g., arsav kalon g.

Herzstimulationsgerät n. (-s,-e) / **Herzstimulator** g. (-s,-en) : [mezeg.] brouder kalon g., fraouer kalon g., tredanfraouer g.

Herzstoß g. (-es,-stöße) : 1. taol er galon g., taol ar marv g. ; 2. [mezeg.] talm kalon g., talmadenn b., poulsadenn b., lamm g., pilgalon g., tos ar galon g.

Herzstück n. (-s,-e) : 1. kalonenn g., pezh pennañ g. ; 2. [hentoù-houarn] post nadozennerez g., kroashent g.

Herztamponade b. (-,-n) : [mezeg.] kouchadur kalon g.

Herztätigkeit b. (-) : [mezeg.] mont en-dro ar galon g.

Herztod g. (-s) : [mezeg.] marv dre arsav kalon g.

Herztöne ls. : [mezeg.] trouziou ar galon ls.

Herztransplantation b. (-,-en) : [mezeg.] treuzplantadur kalon g., treuzplantadenn galon b., emboud kalon g., imboudañ kalon g., imboud kalon g., imboudadur kalon g., imboudadenn galon b.

herzu¹ Adv. : dre amañ, dre an tu-mañ.

herzu² : rakverb rannadus a verk an tostaat.

herzucken V.gw. (ist hergezuckelt) : straniñ ; er zuckelt hinter der Gruppe her, serriñ a ra an tachoù.

herzueilen V.gw. (ist herzugeeilt / kam herzugeeilt) : deredek, dec'haloupat, delammat, dont d'ar red.

herzukommen V.gw. (kam herzu / ist herzugekommen) : degouezhout, erruout.

Herzverfettung b. (-,-en) : [mezeg.] behin-galon g., dic'henezhadur behinel ar galon g.

Herzvergrößerung b. (-,-en) : [mezeg.] darvoll ar galon g., usvoll torennoù ar galon g., usvent ar galon b.

Herzverpflanzung b. (-,-en) : [mezeg.] treuzplantadur kalon g., treuzplantadenn galon b., emboud kalon g., imboudañ kalon g., imboud kalon g., imboudadur kalon g., imboudadenn galon b.

Herzversagen n. (-s) : [mezeg.] falladur kalon g. ; er ist an Herzversagen gestorben, marvet eo gant ul lamm-kalon.

Herzvorhof g. (-s,-vorhöfe) / **Herzvorkammer** b. (-,-n) : [korf.] skouarnig ar galon b., kentez g. ; rechte Herzvorkammer, kentez dehou g., kleuzenn dehou b. ; linke Herzvorkammer, kentez kleiz g., kleuzenn gleiz b. ; die Herzkammern und -vorkammern, die Herzkammern und -vorhöfe, ar c'hofigoù hag ar c'hentezoù ls.

Herzweh n. (-s) : 1. [mezeg.] droug kalon g., dizurzh kalon g., anaez kalon g. ; 2. kalonad b., ranngalon b., tarzh-kalon g., diframm g., mantridigezh b., mantr g./b.

herzynisch ag. : [douarouriezh] herkiniat ; *herzynische Faltung*, roufennadur herkiniat g. ; *herzynische Orogenese* (*variszische Orogenese*), orogeniezh herkiniat b.

Herzzapfen g. (-s) : [Bro-Aostria] [kegin., kig] ivinenn b. ; *Herzzapfen mit Schalotten*, ivinenn gant chalotez b.

Herz-Zehn b. (-,-en) : [kartou] deg keur g., deg a geur g.

Herzzeitvolumen n. (-s) : [mezeg.] kas ar galon g.

herzzerreiñend ag. : ranngalonus, tarzhkalonus, mantrus, pikant, a-rann-galon ; *die Kinder weinen herzzerreiñend*, ar vugale a ouele, ma oa ur ranngalon o c'hevet - ar vugale a ouele a-rann-galon ; *herzzerreiñende Schreie ausstoßen*, krial a-rann-galon.

Herzzyklus g. (-,zyklen) : trovezh ar galon b.

Hesekiel g. : [Bibl] Ezekiel g.

Hesiód g. : [Henamzer] Hesiódos g.

Hesperiden ls. : [mojenn.] Hesperidezed ls.

Hesse g. (-n,-n) : anneزاد Bro-Hessen g.

Hessen n. (-s) : Bro-Hessen b.

Hessin b. (-,-nen) : anneزاد Bro-Hessen b.

hessisch ag. : ... Bro-Hessen, ... eus Bro-Hessen.

Hetäre b. (-,-n) : 1. [Henamzer] hetaira b., serc'h b. ; 2. louvigez b., gast b., bouleñn b. [*lester bouleñned*], frizenn b. [*lester frizenned*], forc'h b., bleizez b., gouin g. [*lester gouined*], pezh fall g., gwallbezh g., pezh-lér g., lérger b., marc'hken b., kroc'hen g., lovrgenn b., liboudenn b., botez-toull b., botez-lous b., friantell b., ribodell b., lousken b., kañfantenn ar vazh lous b., strakoulhenn b., viltañs g., vilgen b., ribodez b., ribod g., charlezenn b., baleantez b., flaeriadenn b., flaeriasenn b., loudourenn b., louzenn b., lustrugenn b., strouilhenn b., strodenn b., bastrouilhenn b., tarzhell b., orgedenn b., fall verc'h b., plac'h fall b., oriadez b., friolez b.

heterocerk ag. : [pesked] heteroserk ; *heterocerke Schwanzflosse*, askell lost heteroserk b., angell lost heteroserk b.

heterochrom ag. : aralliv, brizh ; *heterochrome Augen*, daoulagad brizh ls.

Heterochromosom n. (-s,-en) : [bev.] heterokromozom g.

heterocyclisch ag. : [kimiezh] heterokiklik.

Heterocyclus g. (-,-cyclen) : [kimiezh] heterokiklik g.

heterodont ag. / **heterodontisch** ag. : [bev.] heterodontek.

heterodox ag. : [relig.] direizhkredenn, heterodoks.

Heterodoxie b. (-,-n) : direizhkredenn g., heterodoksiezh b.

heterodyn ag. : [fizik] heterodin.

heterogam ag. : heterogam ; *heterogam eingestelltes Individuum*, heterogam g. [*lester heterogamed*].

heterogametisch ag. : [bev.] heterogametek.

heterogamie b. (-) : heterogamiezh.

heterogen ag. : 1. arallek, dizungenezh, diungenezh, dizunvan, liesgenezh, P. a bep foar ; 2. [loen.] dizunouenn ; 3. [mezeg.] allspesadien ; *heterogene Transplantation*, imboud allspesadien g.

Heterogenität b. (-) : arallegezh b., dizunvanded b., liesgenezhded b.

Heterogramm n. (-s,-e) : heterogramm g.

heterolog ag. : [mezeg.] allspesadien ; *heterologe Transplantation*, imboud allspesadien g.

Heterolyse b. (-) : [kimiezh] heteroliz g.

heteromorph ag. : arallneuz, arallneuziek.

Heteromorphismus g. (-, Heteromorphismen) : arallneuziegezh b.

heteronom ag. : arallren.

Heteronomie b. (-) : arallrenerezh g.
heteronym ag. : 1. [mezeg.] diunsko ; 2. [yezh.] keviserdal.
Heteronym n. (-s,-e) : [yezh.] keviserdal g. [*liester keviserdalioù*].
Heteronymie b. (-) : [yezh.] keviserdelezh b.
heterophil ag. : etrerummadel.
heterophob ag. : arallgas.
Heterophobie b. (-) : arallgasouriez b. arallarur g. ; *Heterophobie der Jakobiner*, arallgasouriez ar jakobined b., arallarur ar jakobined g., arallarur jakobin g.
Heteroprotein n. (-s,-e) : [bev] heteroprotein str.
heteroproteinhaltig ag. / **heteroproteinreich** : heteroproteinek.
Heteroschicht b. (-,en) : [kimiezh] heterofilm g.
Hererosexismus g. (-) : arallrevelouriez b.
Heterosexualität b. (-) : arallreviadezh b.
heterosexuell ag. : 1. [den, loen] arallreviat ; 2. [a sell ouzh ar revelez] arallreviaied.
Heterosexuelle(r) ag.k. g./b. : arallreviad g. [*liester arallreviaied*], arallreviadez b.
Heterosphäre b. (-,n) : heterosfer g.
heterotroph ag. : [bev.] diandeñvek, heterotrofek ; *heterotrophes Lebewesen*, diandeñveg g. [*liester diandeñveged*], heterotrofeg g. [*liester heterotrofeged*].
Heterotrophie b. (-) : [bev.] diandeñvegezh b., heterotrofegezh b.
heterozygot ag. : [bev.] heterozigot ; *heterozygotes Individuum*, heterozigot g. [*liester heterozigoted*].
Heterozygotie b. (-) : [bev.] heterozigotiezh b.
heterokyklisch ag. : [kimiezh] heterokiklek.
Heterozyklus g. (-,zyklen) : [kimiezh] heterokikl g.
Hethiter g. (-s,-) : [istor] Hittit g.
Hethiterin b. (-,nen) : [istor] Hittitez b.
hetz estl. : [hemolc'h] *hetz !* bec'h d'ar c'harv !
Hetzartikel g. (-s,-) : pennad-skrid heskinus g., pennad-skrid da c'hwezhañ kasoni g., pennad-skrid atahinus g.
Hetzblatt n. (-s,-blätter) : kazetenn heskinus b., kazetenn a c'hwezh kasoni b.
Hetze b. (-,n) : 1. difreterez g., prez g., dever g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvih g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabab b., kas-digas g./b., kas g./b., fourgas g., filif g., loc'h ha morloc'h, ribouladeg b., galoupadeg b., firbouch g., dipadapa g., re vras tizh g., bec'h g., bountadeg b. ; 2. chase an hu g., chase-red g., hemolc'h war varc'h g., gwenaezh g., gwenaezi b. ; 3. [dre skeud.] huadeg b., hu g. ; 4. heskinerez g., atahinerez g., hande g., komzoù binimus ls., komzoù heskinus ls., poziou da c'hwezhañ ar gasoni ls., droukprezegerezh g. ; *ich möchte wohl keine Hetze treiben*, ne fell ket din froudennañ ac'hanoch a-enep hemañ pe henhont, ne fell ket din kas a-enep hemañ pe henhont.
hetzen V.k.e. (hat gehetzt) : 1. [hemolc'h] ober an hu war, ober an hu war-lerc'h, kas, hetiñ, hetaat, hetaat war-lerc'h ; *den Hirsch hetzen*, ober an hu war ar c'harv, kas ar c'harv, ober an hu war-lerc'h ar c'harv, hetiñ ar c'harv, hetaat ar c'harv, hetaat war-lerc'h ar c'harv ; *einen Hirsch zu Tode hetzen*, faezhañ ur c'harv, dielc'hat ur c'harv, kas ur c'harv betek penn e nerzh ; *Wölfe hetzen*, kas bleizi ; *Wölfe laut hetzen*, haboat, argadiñ bleizi, ober an hu war ar bleizi ; *ein Pferd zu Tode hetzen*, mont a zifronk-marc'h, regas ur marc'h, difindaoniñ ur march, mont a-holl-nerzh e varc'h ; 2. atizañ, isañ ; die

Hunde auf jemanden hetzen, atizañ (isañ, lakaat, kas) ar chas war-lerc'h u.b., isañ ar chas gant u.b., isañ ar chas war u.b., isañ ar chas da dagañ u.b., atizañ (isañ) ar chas da vont war u.b., lakaat ar chas war u.b. ; P. *die Polizei auf jemanden hetzen*, kas ar polis war-lerc'h u.b., lakaat ar polis da redek war-lerc'h u.b., lakaat ar polis war roudoù u.b., lakaat ar boliserien war-lerc'h u.b. ; *jemandem die Bullen auf den Hals hetzen*, bountañ va eontr war-lerc'h u.b., kas ar gribenned war-lerc'h u.b. ; 3. [dre skeud.] bountañ (sankañ, plantañ, fourrañ, c'hwezhañ) pennadoù kasoni e penn an dud, c'hwezhañ ar gasoni, froudennañ an dud a-enep hemañ pe henhont, arfleuiñ an dud a-enep hemañ pe henhont, kas a-enep hemañ pe henhont, c'hwezhañ ar gasoni, handeñ, hegall ouzh hemañ pe henhont, c'hwezhañ trouz, c'hwezhañ an tan, binimañ oush hemañ pe henhont, chaokat a-enep hemañ pe henhont, droukprezeg, isañ an dud a-enep hemañ pe henhont, plantañ pennadoù er bobl a-enep hemañ pe henhont ; *Leute gegeneinander hetzen*, froudennañ an dud an eil a-enep egile, isañ (atizañ) an dud an eil a-enep egile, c'hwezhañ trouz (an tan, tan ha brezel) etre an dud, c'hwezhañ an diemglev, lakaat tan ha brezel etre an dud, lakaat droug etre an dud, lakaat drougiezh etre an dud, lakaat droukrañs etre an dud ; 4. *mit allen Hunden gehetzt sein*, bezañ gwriet a finesaoù, bezañ fil en an-unan, kaout fil, kaout kement fil a zo, bezañ gwidre an diaoul en e gorf, bezañ ul labous a zen, bezañ un ebeul, bezañ ur fouin, bezañ finoc'h eget kaoc'h louarn, bezañ ur mailh louarn, bezañ leun e sac'h a widre, bezañ hir troioù e gordenn, bezañ tro en e gordenn, bezañ kant tro en e gordenn, bezañ finesaoù oush en ober, bout tro en e laezh, bezañ ur sifeleñn a zen, bezañ un den gweet e hentoù, bezañ bet e benn o stekiñ er wezenn bellañ, na vezañ un hanter c'henaoueg, bezañ bet darbet d'an-unan mont da louarn, bezañ diouzh ar mintin, bezañ ur sakre den kordet, bezañ un higenn a zen, bezañ un hinkin a zen, bezañ ul louarn kozh, bezañ bet meret e bleud tanav, bezañ ul luban, bezañ korvigell en e gorf, bezañ ur sac'had korvigelloù gant an-unan ; 5. *wie gehetzt*, pennfollet-holl, aet dall ha mezy, kollet mik e benn, pennfollet, dargollet e benn gantañ, kollet e benn gantañ, o tibellañ ; 6. hastañ, lakaat bec'h war u.b. ; *ich lasse mich nicht gern hetzen*, ne blij ket din bezañ war ar prim.
V.gw. (ist gehetzt / hat gehetzt) : 1. (ist) : diflipat, skarzhañ, karzhañ, c'hwistañ, tizañ, plantañ tizh, sankañ tizh, sachañ e skasou, faoutañ (fustañ, koadañ, redek, troc'hañ) hent, mont gant un tizh an diaoul (gant ar foeltr, gant ur foll a dizh, d'an druïlh, d'an druïh-drask, d'an druïlh-drast, d'ar red-tan-put, d'ar red-tan-ruz, war dorr e chouk, gant pep tizh, tizh-ha-tizh, d'ar c'haloup, tizh-ha-tær, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daoł-herr, diwar herr, en herr, gant tizh ar mil diaoul, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, gant tizh ken a foeltr, gant tizh ken a finfoeltr, gant tizh ken a foec'h, gant tizh ken na yud, gant tizh ken a friz, gant tizh ken na ziaoul, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, gant tizh ken na strak, gant tizh ken a findaon, endra c'haller, herrañ ma c'haller, her da ma c'haller, evel ur c'hurunoù), reiñ kentr d'e varc'h, lakaat aer en e gilhorou, dipadapañ, bezañ ramp gant an-unan, redek evel un dremedal, redek evel un tenn, redek evel an avel, redek d'ar pevarlamm, regiñ hent, pevarlammat, plantañ d'ar pevar zroad, redek evel ur c'had, nijal, kantenniñ, kidellat, kravañ, kravañ gantañ, frizañ, fustañ ; 2. (hat) : plumiñ, hastañ buan, hastañ a-fo, kemer prez, bezañ e prez, lakaat aer en e gilhorou, dipadapañ, bezañ ramp gant an-unan, difraeñ, en em zifretañ, skampañ, stampañ, skarañ, kabalañ, sachañ war e ivinoù, bezañ kabal war

an-unan, c'hwistañ, hastañ fonnus, deoui, deouiiñ, fougasiñ, kidellat, birviñ [d'ober udb] ; 3. (hat) : froudennañ an dud a-enep hemañ pe henhort, arfleuiñ an dud a-enep hemañ pe henhort, kas a-enep hemañ pe henhort, c'hwezhañ ar gasoni, handeñ, hegal ouzh hemañ pe henhort, c'hwezhañ trouz, c'hwezhañ an tan, binimañ ouzh hemañ pe henhort, chaokat a-enep hemañ pe henhort, droukprezeg, isañ an dud a-enep hemañ pe henhort ; gegen die Juden hetzen, kas a-enep ar Yuzevien, isañ an dud a-enep ar Yuzevien, froudennañ an dud a-enep ar Yuzevien, arfleuiñ an dud a-enep enep ar Yuzevien, c'hwezhañ ar gasoni ouzh ar Yuzevien.

V.em. : **sich hetzen** (hat sich (ak.) gehetzt) : sich tot hetzen, labourat a lazh-korf, labezañ e gorf gant al labour, dirounnañ e gorf, lorgignañ e gorf ouzh al labour, bezañ a-lazh-ki gant al labour, lazeriañ e gorf, en em lazhañ gant al labour, lazhañ e gorf ouzh al labour, terrin ha breviñ e gorf o labourat, drastañ e gorf gant al labour, ober re, drailhañ e gorf gant al labour, en em zrastañ, en em hersal da labourat, en em zrailhañ, kiañ outi, kiañ, kiañ ouzh al labour, en em giañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ e gorf, kolierañ, dosañ, turkañ, stardañ outi, stardañ warni, labourat a-nerzh, lopañ, lardañ, kordañ da vat gant al labour, mont a-lazh-korf ganti, en em darzhañ gant al labour, bezañ kefridi war an-unan, bezañ war ar charre, daoudortañ war an tach, en em arastiñ ouzh al labour, breviñ e gorf ouzh al labour, bezañ a-stenn gant e labour, lakaat leizh ar vourell, korfañ, reiñ bec'h d'ar c'hanab, reiñ bec'h dezhi, lakaat bec'h, plantañ bec'h, labourat a-drovat, na vouzañ ouzh al labour.

Hetzen n. (-s) : isadennoù ls., isañ g., atizañ g.

Hetzer g. (-s,-) : 1. [hemolc'h] gwenaer g. ; 2. atahiner g., atizer g., heskiner g., heskin g., entaner g., mesker g., difreter g., fourgaser g., c'hwezher kasoni g., ficher g., ficher freuz g., P. hejer-e-doull g. [iester hejerien-o-zoull].

Hetzerei b. (-,en) : 1. atahinerez g., heskinerez g. ; 2. difretereñ g., prez g., dever g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., kas g./b., fourgas g., fifil g., loc'h ha morloc'h, galoupadeg b., ribouladeg b., firbouch g., bec'h g., bountadeg b.

Hetzerin b. (-,nen) : 1. [hemolc'h] gwenaerez b. ; 2. atahinerez b., atizerez b., heskinerez b., entanerez b., meskerez b., c'hwezherez kasoni b., ficherez b., ficherez freuz b.

hetzerisch ag. : atahinus, atizus, heskinus, binimus, kasonius.

Hetzhund g. (-s,-e) : [hemolc'h] ki-red g., ki an hu g.

Hetzjagd b. (-,en) : 1. [hemolc'h] chase an hu g., chase-red g., hemolc'h war varc'h g., [Parforcejagd] gwenaerezh g., gwenaeri b. ; 2. [dre skeud.] hu g., huadeg b. ; **Hetzjagd mit Polizeihunden**, huadeg gant chas polis b. ; 3. [dre skeud.] difretereñ g., prez g., dever g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., ribouladeg b., kas g./b., fourgas g., fifil g., loc'h ha morloc'h, galoupadeg b., firbouch g., bec'h g. ; P. war das eine Hetzjagd ! pebezh abadenn ! petore abadenn ! nag a rezu !

Hetzjäger g. (-s,-) : [hemolc'h] gwenaer g.

Hetzkampagne b. (-,n) : koulzad heskinerez g., koulzad atahinerez g., heskinadeg b., atahinadeg b.

Hetzparole b. (-,-n) : *Hetzparolen*, areizh b., komzoù heskinus ls., pozioù kasonius ls., komzoù binimus ls., pozioù da c'hwezhañ ar gasoni ls., komzoù kasonius ls.

Hetzpresse b. (-) : kazetennoù heskinus ls., kazetennoù a c'hwez ar gasoni ls.

Hetzrede b. (-,-n) : areizh b., prezegenn vinimus b., prezegenn da c'hwezhañ ar gasoni b., prezegenn heskinus b., prezegenn gasonius b.

Hetzredner g. (-,-) : c'hwezher tan g., kef-tan g., penn-tan g., c'hwezher kasoni g., handeour g.

Hetzzeit b. (-,en) : [hemolc'h] mare ar chase-red g., koulz an hemolc'h war varc'h g., mare ar gwenaerezh g., koulz ar wenaeri b.

Heu n. (-s) : 1. [iouza.] foenn g./str., foennaj g., medaj g. ; *Heu aus natürlichen Wiesen*, *Heu aus Naturwiesen*, foenn-prad g./str. ; *Heu aus ausgesäten Wiesen*, *Heu aus Kunstwiesen*, foenn-tirienn g./str., foenn-melchon g./str. ; *grünes Heu*, foenn glas g./str., foenn glas-dour g./str. ; *frisch gemähtes Heu*, foenn nevez-troc'het str. ; *feuchtes Heu*, foenn gleb g., foenn mouest g. ; *Heu mähen*, falc'hat foenn, falc'hat ar foenn, troc'hañ foenn, troc'hañ ar foenn, mediñ foenn ; *Heu machen*, foennat, ober foenn, ober ar foenn, ober ar foennou, eostiñ foenn, mediñ ; *Heu wenden*, *Heu umwenden*, fichañ foenn, teuler foenn, treiñ foenn, fulilhañ foenn, teuler foenn er vann evit cheñch tu dezho, teuler foenn er vann evit cheñch tu dezhañ, ober ur mesk d'ar foenn ; *Heu ausbreiten*, dispakañ foenn, dispac'hañ foen, ledañ foenn, astenn foenn, lakaat foenn a-skign, lakaat foenn war-skign, skignañ foenn, diregennañ foenn, lakaat foenn war o led, lakaat foenn war e led, ober ul led d'ar foenn, diverniañ foenn ; *Heuschwaden ausbreiten*, diandelliñ foenn, direstañ foenn, didaoliañ foenn, diregennañ foenn ; *das Heu in Schwaden legen*, andelliñ ar foenn, drammañ ar foenn, savadelliñ ar foenn, regennañ ar foenn, ober andelloù gant ar foenn, andenniñ ar foenn, roudennañ ar foenn, lakaat ar foenn a-renkennadoù ; *Heu aufschichten*, kalzennañ foenn ; *das Heu einbringen*, serriñ ar foenn, dastum ar foenn, dastum ar foennou, gronnañ ar foenn, lojañ ar foenn, klenkañ ar foenn er solier ; *Heu aus der Futterraufe fressen*, debriñ foenn diouzh ar rastell ; *das Heu fängt an zu faulen*, krog eo ar foenn da zuañ, krog eo ar foenn da louediñ, krog eo ar foenn da voeltrañ, krog eo ar foenn da lizañ ; *das Heu verfault auf der Wiese*, chom a ra ar foenn da goll war ar prad, chom a ra ar foenn da vreinañ war ar prad ; *verfaultes Heu*, foenn moeltret g./str., foenn duet g./str., foenn louedet g./str., foenn mouest g./str. ; *Heu in Hülle und Fülle*, foenn a-flec'henn str., sof-kont a foenn ; *ein Bauernhof mit reichlichen Heuvorräten*, un tiegezh foennet mat g. ; *Heu als Winterfutter*, foenn da c'hoañviñ ar chatal g./str. ; *Heu zu einem Heureiter um einen aufrecht stehenden Pfahl aufschichten*, perchenñañ foenn, berniañ foenn en-dro d'ur peul ; *im Heu liegen*, bezañ astennet e-touez ar foenn ; *eine Fuhr Heu*, ur charread foenn g., ur c'harrad foenn g. ; *frisch gemähtes Heu*, foenn nevez str. ; *binsenfreies Heu*, foenn flour g., foenn tirienn g. ; *trockenes Heu*, foenn kras str., foenn sec'h str. ; *Heu aufgabeln*, gwintañ forc'hadoù foenn, dibradañ forc'hadoù foenn, gwintañ foenn a-forc'hadoù, dibradañ foenn a-forc'hadoù, forc'hañ foenn ; *Heu zusammenpressen*, gwaskañ foenn ; *Heu in Ballen pressen*, boutellañ foenn, tortellañ foenn, balodiñ foenn ; *Heu in Rundballen pressen*, rodellañ foenn ; *das Heu wird trocken*, mervel a ra ar foenn.

2. [kegin.] *das Heu der Artischocken*, blev an artichaod str.

3. [tr-l] er hat Geld wie Heu, arc'rant en deus da stlepel dioutaň, hennezh a zo foenn er rastell gantaň, emaň an aour war ar raden gantaň, moaien en deus, moaienet eo, leveet mat eo, arc'rant en deus da grabanata forzh pegement, dastum a ra arc'rant evel ur mangleuzier, gronnaň a ra arc'rant gant ar rozell, berniaň a ra arc'rant gant ar rastell, dastum a ra aour gant ar rozell, dastum a ra kegin gant ar rozell, dastum a ra arc'rant a-foziadoù, dastum a ra aour hag arc'rant, gounit a ra arc'rant bras, arc'rantet bravik eo, frank eo an arc'rant gantaň, frank eo an traou gantaň, ober a ra aour gant morzholioù, plousaet mat eo e votou, plouzet mat eo e votou, hennezh a zo aes e borpant, hennezh a zo aes dezhaň, hennezh en deus aez, uhel eo an dour gantaň, hennezh a zo klok, hennezh en deus arc'rant gwalc'h e galon, hennezh en deus arc'rant leizh e walch', hennezh eo mat ar bed gantaň, ober a ra arc'rant war an oaled, war ar bern emaň, emaň o vevaň diwar ar bern, arc'rant en deus d'armerzh, arc'rant en deus da zioueriň, arc'rant en deus d'ober teil, arc'rant en deus hardizh, pinvidik-mor (pinvidik evel ar mor, pinvidik-pounner, pinvidik-peurfonn, pinvidik-brein, brein gant an arc'rant, pinvidik-parfont, pinvidik-lous, barrek, gouest) eo, hollbinvidik eo, kreň eo an traou gantaň, mat eo an traou gantaň, bez' emaň an arc'rant war ar raden gantaň, tapout a ra gantaň, gounit a ra arc'rant evel ober glav, ober a ra arc'rant evel glav, ober a ra e graf, savet eo e graf gantaň, ober a ra krazadenn, ober a ra fortun, ober a ra ur fortun, ober a ra mat, ober a ra e eost, gounit a ra arc'rant gant ar rozell, dastum a ra arc'rant dre an nor ha dre ar prenestr, druz eo ar geusturenn gantaň, moulloù en deus, kegin en deus, ur madoù bras en deus, madoù en deus, danvez a zo dezhaň, pinvidik-bras eo, bevaň a ra war an ton bras, ober a ra ritenn, ren a ra ur vuhez pompus, pinvidik-dreist eo, hennezh a zo kreň e gein, hennezh a zo kreň a gein, hennezh a oar brav keinaň, hennezh a zo mat da geinaň, heoliaň a ra gant e arc'rant, war flos emaň e-kreiz ar pinvidigezhioù (Gregor), P. mellek eo.

4. [tr-l] er hat sein Heu im Trocken, graet en deus e fagodenn, graet en deus krazadenn, graet en deus e ran, graet en deus e graf, savet eo e graf gantaň, graet en deus e eost, graet en deus fortun, graet en deus mat, graet en deus ur fortun, tapet eo gantaň.

Heuarbeiter g. (-s,-) : foenner g., eoster foenn g.

Heuballen g. (-s,-) : boutell foenn gwasket start ha karrez b. ; *Heuballen auf einen Erntewagen aufladen*, ober ur c'harrad ; *runder Heuballen*, rodell foenn b.

Heubeere b. (-,-n) : [Bro-Suis, louza.] lus du str., lusenn zu b., lus str., lusenn b. ; *Heubeeren pflücken*, lusa.

Heubeerkraut n. (-s) : [Bro-Suis, louza.] bod lus g., plant lus str.

Heubinder g. (-s,-) : bouteller g., torteller g.

Heuboden g. (-s,-böden) : foenneg b., foenneri b. ; *im Heuboden schlafen*, kousket er foenneg.

Heubühne b. (-,-n) : [Bro-Suis] foenneg b., foenneri b.

Heubund g. (-s,-e) / **Heubündel** n. (-s,-) : tortell foenn b., hordenn (feskenn) foenn b., malan foenn g., kuchenn foenn b., boutell foenn b., torkad foenn g., fagodenn foenn b., duilh foenn g., [dispredet] troñs g. ; *Heubündel auf einen Erntewagen aufladen*, ober ur c'harrad.

Heubüsche n. (-s,-) : tortell foenn b., dornad foenn g., dornadig foenn g., kuchenn foenn b., kuchennad foenn b., bodad foenn g., torkad foenn g.

Heuchelei b. (-,-en) : pilpouzerezh g., klufanerez g., falsentez b., skoacherez g., klufanaň g., troioù kamm ls., fentiz b., sev g., chouradenoù ls., komzoù flour ls., tartuferez g. ; *religiöse Heuchelei*, brizhdeoliezh b., brizhdevotion g., krakdevosion b.

heucheln V.gw. ha V.k.e. (hat geheuchelt) : klufanaň, pilpouzaň, ober e bilpouz, c'hoari e bilpouz, ober e gazh gleb,

ober e glufan, ober e vitaouig, neuziaň, drevezaň (fdb), ober

an neuz da ..., ober neuz da ..., ober an neuz, ober neuz, ober

fdb diwar neuz, kaout an aer da ..., ober van da ..., ober sin

a ..., ober min da ..., ober ar mod da ..., fentiř, kemer troioù

pilpous ; *ihr braucht doch nicht zu heucheln*, n'ho peus ket

ezhomm d'ober ho kizhier gleb (ho sent kolo), n'ho peus ket

ezhomm da neuziaň, n'ho peus ket ezhomm da gerner troioù

pilpous.

Heucheln n. (-s) : pilpouzerezh g., falsentez b., skoacherez g., klufanerez g., klufanaň g., tartuferez g.

Heuchler g. (-s,-) : pilpouz g., klufan g., pezh klufan g., milizenn b., souchadenn, ur souchet a zen g., spered kamm-korgamm a zen g., toull-sev g., fentour g., gogez g., koarenn b., kazh born g., kazh gleb g., likoez g., mitaouig g., tad an ardoù g., sigoter g., spered tanav a zen g., tanavenn b., kloquarenn b., chouradenn b., gidaz g. [*liester gidazed*], ganaz g. [*liester ganazed*], gwidal g. [*liester gwidaled*], den faos g., trompler tud g., glabouser g., tad an ardoù fall g., ardaouer g., bombarder g., orbider g., kamambre g., lubaner g., teod tanav a baotr g., korvigeller g., P. min benniget g. ; *ein Heuchler*, ur sant ruz e dreid g., ur pilpouz g., ur vilizenn b., ur c'hazh gleb g., ur c'hazh born g., ur genoù gleb g., ur min benniget g., ul lubaner g., ul luban g., ul lorber g., un teod tanav g., ul likaouer g., ur santig kolo g., ur mitaouig g., ur mitouig g., ur gloquarenn b., ur gogez g., un den a vez heñvel e vezher ouzh e vevenn g., paotar ar gontell gamm g., ur gontell daou-du a baotr b., ur gontell a zaou droc'h b., ur spered kamm-gourgamm a zen g., ur spered tanav a zen g., un trubard yud g., ur Judaz fallakr g., unan gwenn diavaez du diabarzh g., un den faos g., un trompler tud g. ; *hinterhältiger Heuchler, durchtriebener Heuchler, skobard g. [liester skobarded]*.

Heuchlerin b. (-,-nen) : klufan b., pilpouze b., tanavenn b., kloquarenn b., klufenn b., koarenn b., milizenn b., likoezzenn b., pladenn b., orbiderez b., plac'h faos b., teod tanav a blac'h b., tromplerez tud b., glabouserez b. ; *eine Heuchlerin*, ur plac'h tanav b., un teod tanav a blac'h b., un danavenn b., ur vilizenn b., ur seurez frank peder botez dindan ar bank b., ur seurez peder botez b., ur Werc'hez Vari b., ur dromplerez tud b., ur glufan b., ur santez kolo b., ur gloquarenn b., P. ur min benniget g.

heuchlerisch ag. : 1. pilpous, pilpouzek, klufan, tanav, mitouik, mitaouik, golet, yud, fell, tromplus, kivouli, skoachet, souchet, kildrouk, kamm-korgamm, orbidek, orbidus, klouar ; 2. fent.

Heudiele b. (-,-n) : [Bro-Suis] foenneg b., foenneri b. ; *in der Heudiele schlafen*, kousket er foenneg.

Heudiemen g. (-s,-) : foenneg b., bern foenn g., gwrac'hell foenn b., bodenn foenn b., bodennad foen b., kalzenn foenn b., kalzennad foenn b.

heuen V.gw. (hat geheut) : foennat, ober foenn, ober ar foenn, eostiř foenn, troc'hāñ foenn, mediř.

Heuen n. (-s) : foennadeg b., foennerez g., med g.

heuer Adv. : [Bro-Suis, Bro-Austria, Bro-Vavaria] hevlene ; *die Weinlese hat heuer sehr zeitig begonnen*, gwall abred emaň ar vendem er bloaz-maň, gwall abred e krog ar vendem er bloaz-maň ; *dieser Baum trägt heuer zum ersten Mal*, ar

bloavezhs kentañ eo d'ar wezenn-se da frouezhiñ, er bloazmañ eo e toug ar wezenn-se frouezh evit ar wech kentañ.

Heuer¹ g. (-s,-) : [labour-douar] foenner g., eoster foenn g., ficher foenn g.

Heuer² b. (-,-n) : [merdead.] goopr martolod g.

heuern V.k.e. (hat geheuert) : [merdead.] tuta, rollañ, lakaat war roll an dud a vor ; *ein Schiff heuern*, kemer ul lestr e fred.

Heuernte b. (-,-n) : [labour-douar] foennadeg b., foennerez g., med g., troc'hadeg foenn b., foenn g. ; *mit der Heuernte anfangen*, digeriñ troc'h, boulc'hañ ar falchadeg ; *die Heuernte ist im vollen Gange*, emañ an dud bec'h war-dro ar foenn ; *die Heuernte zu Ende bringen*, peurvediñ e foenn.

Heufieber n. (-s) : [mezeg.] sifern ar foenn g., sifern ar maeziou g.

Heugabel b. (-,-n) : [labour-douar] forc'h foenn b., forc'h hir b.

Heuhalm g. (-s,-e) : [louza.] foennenn b.

Heuhafen g. (-s,-) : foenneg b., bern foenn g., gwrac'hell foenn b., bodenn foenn b., bodennad foen b., kalzenn foenn b., kalzennad foenn b. ; *der Heuhafen war vom Erdboden getrennt*, ar bern foen a oa distok diouzh an douar, ar bern foen a oa distrad diouzh an douar, dizouaret e oa ar bern foenn, dibrad diouzh an douar e oa ar bern foenn ; *nach oben hin verjüngt sich der Heuhafen*, rabat eo bet ar bern foenn, krizet eo bet ar bern foenn ; *kegelförmiger Heuhafen*, boutizell b. ; *ebenso gut könnte man eine Stecknadel in einem Heuhafen suchen*, kenkoulz klask ur spilhenn en ur galzenn blouz, kenkoulz klask ur spilhenn e-touez berniou-foenn, kenkoulz klask ur spilhenn e-touez ur bern foenn, kenkoulz klask ur spilhenn e-barzh ar sanailh, kenkoulz deomp klask eur bramm digant eun azen marv.

Heuladung b. (-,-en) : kargad foenn b., karg foenn b., karg a foenn b., charread foenn g., karrad foenn g.

Heulager n. (-s,-) : foenneg b., foenneri b.

Heulboje b. (-,-n) : 1. [merdead.] boue korn-boud g., korn-boud g., bouder g., boue-c'hwitell g. ; 2. [dre skeud.] klemmicherez b., revr war wigour g., Itron Varia ar Reuziadoù b., korn-boud g., kluc'hunenn b., kunuc'herez b., kunuderez b., termerez b., leñverez b., bugel pikous g.

heulen V.gw. (hat geheult) : 1. leñvañ forzh, termal, gouelañ, garmiñ, garmat, difronkañ, hirvoudiñ, ober hirvoudou bras, leuskel huanadoù glac'har, keinal, kunudañ, kluc'hunañ, cherjal, kunuc'henniñ, kunuc'hañ, gouerouzat, beogal evel ur vuoc'h kollet he leue ganti, gwigourat, blejal evel ul leue ; *sich (dat.) die Augen aus dem Kopf heulen, wie ein Schlosshund heulen*, gouelañ a-walc'h-kalon, blejal evel ul leue, gouelañ dourek (druz, forzh, gwalch' e galon, a-nerzh e galon, leizh e galon, leun e galon, evel ur vadalen, evel ur feunteun, a-boullad, a-boulladoù, tenn, leizh e gof), sklankat, skuilhañ pezh a gar daeroù, skuilhañ daeroù puilh (stank, druz, c'hwerv), skuilhañ ur mor a zaeroù, leñvañ evel ur glazard hag a zo kouezhet en ur grugell verien, gouelañ e walch', gouelañ e-leizh e varv, ober ur ch'hofad garmiñ, garmiñ evel ur vadalen, dont tev an dour eus e zaoulagad, dougen gouelvan bras (Gregor) ; 2. yodal, youc'hal, sklankal, huchal leizh e gorzenn, huchal leizh e vouezh, blejal, hopal ha dihopal evel un diaoul, beogal, boudal, krozal, skuermal, hudal, houal, blejal evel ur vuoc'h kollet he leue ganti ; *eine Sirene heult*, klevet e vez ur c'hwitellerez o c'hwibanan, klevet a reer ur c'hwitellerez o yodal ; *der Wind heult im Kamin*, trouzal a ra an avel er siminal, youc'hal a ra an avel er siminal, c'hwibanan (c'hwitellat, gwich'hal, hudal, soroch'hal, roc'hal, kornal,

kunudañ) a ra an avel er siminal, yodal a ra an avel er siminal, an avel a zo pounner er siminal, klevet a reer an avel o voudal er siminal, klevet a reer ar siminal o voudal ; *heulender Wind*, avel yud g. ; *der Wolf heult*, yodal a ra ar bleiz, hudal a ra ar bleiz ; [relig.] *heulender Derwisch*, dervich yuder g. ; 3. houal, choual, hopal, skrijal, huanadiñ, roc'hal ; *die Eule heult*, choual a ra ar gaouenn, houal a ra ar gaouenn, skrijal a ra ar gaouenn, hopal a ra ar gaouenn, ar gaouenn a daol hopadennoù, ar gaouenn a ro hopadennoù da glevet, huanadiñ a ra ar gaouenn, roc'hal a ra labous-an-Ankou ; 4. [kr-l] *mit den Wölfen heulen*, c'hwezhañ a-du gant an avel, c'hwezhañ e tu an avel, treiñ gant an avel, mont gant red an dour.

Heulen n. (-s) : 1. safaradeg b., youc'hadeg b., youc'hadennoù ls., busell g., buselladennoù ls., yud g., yuderezh b., yudadeg b., yudadennoù ls., youc'h g., huchadeg b., huch g., hopadeg b., skuermerezh g., boulorgn g., streuvell vras b., talabard g., kriadeg b., kri ha cholori, kri ha youc'herezh, garm ha kri, kriarezh g., blej g. ; *das Heulen des Windes*, ar rutenn b., trouz an avelaj g., yud an avel g., youc'hadennoù an avel ls., yuderezh an avel g., mouezh an avel o yodal b. ; *das schauerliche Heulen der Eule*, hopadennoù kañvaouus ar gaouenn ls., mouezh skrijus ar gaouenn b. ; *das Heulen der Sirenen*, bouderezh ar c'hwitellerezou g., klemmadenoù ar c'hwitellerezou ls., leñvadenoù ar c'hwitellerezou ls., mouezh klemmichus ar c'hwitellerezou b. ; 2. garmoù ls., garmadeg b., garmadenoù ls., klemmicherez g., klemmichadennoù ls., gouelvan g., klemmvan g., klemmoù ls., keinvan g., leñvoù ls., leñvadeg b., leñverez g., leñvadenoù ls., kunuc'hennou ls., klemmuskerez g., klemmuskadenn b., truandoù ls., yezhoù fall ls., hirvoudou ls., hirvoudenoù ls., huanadoù glac'har ls., damant g., gwigour g., klemmadenoù ls. ; *Heulen und Zähneklapfern*, goueladegoù ha grigoñsadegoù dent, leñvad ha skrign dent, leñvadeg ha skrignadeg dent, daeroù ha skrignadeg dent, gouelerez ha tarzherezh dent, gouelvan ha grigoñs an dent (Gregor).

Heuler g. (-s,-) : 1. [loen.] kolen reunig g. [liester kelin reuniged] ; 2. [dre skeud.] P. *das ist ja der letzte Heuler !* biskoazh kement all ! biskoazh em buhez kement all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh oueskoc'h ! biskoazh gwashoc'h tra ! kur gaer ! ur gur gaer ! ; *mein Direktor, das ist der letzte Heuler !* va rener ! gwashoc'h egetañ n'eus ket.

Heulliese b. (-,-n) : klemmasenn b., klemmicherez b., sinerez b., gouerouze b., revr war wigour g., Itron Varia ar Reuziadoù b., korn-boud g., kluc'hunenn b., kunuc'herez b., kunuderez b., termerez b., gouelerez b., gouelerez-voc'h b., blejerez b., bugel pikous g.

Heulpeter g. (-s,-) : klemmicher g., klemmusker g., revr war wigour g., siner g., gouerouz g., kunuder g., korn-boud g., kluc'hun g., kunuc'her g., termer g., goueler g., goueler-moc'h g., blejer g., leñver g., mousklemmer g., bugel pikous g.

Heulsirene b. (-,-n) : korn-boud g., c'hwitellerez b.

Heulsuse b. (-,-n) : klemmasenn b., klemmuskenn b., klemmicherez b., sinerez b., gouerouze b., revr war wigour g., Itron Varia ar Reuziadoù b., korn-boud g., kluc'hunenn b., kunuc'herez b., kunuderez b., termerez b., gouelerez b., blejerez b., leñverez b., bugel pikous g.

Heulton g. (-s,-töne) : *der Heulton einer Sirene*, bouderezur c'hwitellerez g., klemmadenoù ur c'hwitellerez ls., leñvadenoù ur c'hwitellerez ls., mouezh klemmichus ur c'hwitellerez b.

Heultonne b. (-,-n) : [merdead.] boue korn-boud g., korn-boud g., boulder g., boue-c'hwitell g.
Heuluke b. (-,-n) : toull-foenn g.
Heumachen n. (-s) : [labour-douar] foennadeg b., foennerez g., med g., troc'hadeg foenn b.
Heumacher g. (-s,-) : [labour-douar] foenner g., eoster foenn g.
Heumahd b. (-,en) : andell b., steud str.
Heumaschine b. (-,-n) : [labour-douar] ficherez b., troerez-foenn b., foennerez b., fuilherez-foenn b.
Heumiète b. (-,-n) : foenneg b., bern foenn g., gwrac'hell foenn b., bodenn foenn b., bodennad foen b.
Heumonat g. (-s,-e) / **Heumont** g. (-s) : Miz Gouere g., [rannyezh. e brezhoneg] Miz ar foenn g.
Heuochse g. (-n,-n) : [dre skeud.] : palod g., mordok g., beg vil g., beg lor g., bongorz g., paotr hek e chenoù g., amparfal g., den lor g., penn lor g., lopez g., den direspet g., loen g., loen gars g., pemoch' badezet g., galjor g. [/iester galjored], diaoul direzon g., beulke g., Yann Seiteg g., glaouch g.
Heupferd n. (-s,-e) : [loen.] marc'h-raden g., lamperez b., kilhog-raden g., lammikerez b., lammiger g., lammigerig g., karveg g., karvez b., karvig-brug g., karv-lann g., karv-raden g., kelien-raden str., krank-raden g., skrilh-raden b. ; grünes Heupferd, großes Heupferd, großes grünes Heupferd, sailher-kontell g., sailhour-kontell g., kog-raden g. [/iester kegi-raden].
Heurechen g. (-s,-) : rastell-dro b. [/iester restell-tro, rastilli-tro], rastell-goad b. [/iester restell-koad, rastilli-koad].
Heurechner g. (-s,-) : rasteller foenn g.
heureich ag. : foennet mat, fonnus da reiñ foenn, kreñv e foenn ; *heureiches Tal*, traoñienn foennet mat b., traoñienn fonnus da reiñ foenn b., traoñienn kreñv e foenn b.
Heureiter g. (-s,-) : [labour-douar] perchennad b. ; *Heu zu einem Heureiter um einen aufrecht stehenden Pfahl aufschichten*, perchennañ foenn, , bermiañ foenn en-dro d'ur peul.
heurig ag. : ... ar bloaz, nevez.
Heurige(r) ag.k. g. : 1. tavarn b. ; 2. *Heuriger*, gwin nevez g., gwin glas g., gwin foll g. ; *der Heurige*, ar gwin nevez g., gwin ar bloaz g.
Heuristik b. (-,en) : darnoderez g., kavadennouriez b.
heuristisch ag. : darnodek, kavadennek ; *heuristische Methode*, hentenn gavadennek b.
Heuscheuer b. (-,-n) / **Heuscheune** b. (-,-n) : foenneg b., foenneri b.
Heuschnupfen g. (-s) : [mezeg.] sifern ar foenn g., sifern ar maeziou g.
Heuschober g. (-s,-) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] foenneg b., bern foenn g., kalzenn foenn b., kalzennad foenn b., gwrac'hell foenn b., bodenn foenn b., bodennad foen b. ; ebenso gut könnte man eine Stecknadel in einem Heuschober suchen, kenkoulz klask ur spilhenn en ur galzenn blouz, kenkoulz klask ur spilhenn e-touez bernioù-foenn, kenkoulz klask ur spilhenn e-barzh ar sanailh.
Heuschrecke b. (-,-n) : 1. [loen.] marc'h-raden g., lamperez b., lammerez b., kilhog-raden g., lammikerez b., lammiger g., lammigerig g., karveg g., karvez b., karvig-brug g., karv-lann g., karv-raden g., kelien-raden str., krank-raden g., skrilh-raden b., akridian g. ; 2. [dre skeud.] rasteller g., serrer g., riñser g., arloup g., arlouper g., bernier g., skraper a zen g.
Heuschreckenschwarm g. (-s,-schwärme) : koabrennad karveged b., mor a lamperez g., nijad kilheien-raden g.,

nijadell kilheien-raden b., ebr lamperez g., hed kilheien-raden g.
Heuschuppen g. (-s,-) / **Heuspeicher** g. (-s,-) : foenneg b., foenneri b.
Heustadel g. (-s,-) : [Bro-Suis, Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] foenneg b., foenneri b.
Heustaub g. (-s) : uloc'h foenn g.
heut Adv. / **heute** Adv. : hiziv, feteiz, evit feteiz, en deiz-mañ, en deiz a hiziv, hiziv an deiz, d'an deiz hiziv, evit hiziv, en amzer-vremañ, a-veure ; *was für ein Datum haben wir heute ?* ar bet eus ar miz emaomp hiziv ? ar petvet eus ar miz emaomp hiziv ? pe zeiz emaomp hiziv ? peseurt deiz a zo hiziv ? ; *heute haben wir den 11. Januar*, hiziv emañ an 11 a viz Genver ; *was für einen Tag haben wir heute ? welchen Tag haben wir heute ?* pe zeiz emaomp hiziv ? petore deiz a zo hiziv ? pe zeiz 'zo hiziv ? pe zeiz omp hiziv ? peseurt deiz emaomp hiziv ? peseurt deiz 'zo hiziv ? peseurt deiz omp hiziv ? ; *heute haben wir Freitag*, *heute ist Freitag*, hiziv emañ ar Gwener, hiziv emaomp ar Gwener, ar Gwener a zo hiziv, deuet eo ar Gwener ; *heute haben wir schönes Wetter*, evit feteiz ez eo brav an amzer, emañ an amzer war he zu hiziv ; *heute herrscht trockene Kälte*, amzer rip a zo hiziv, amzer dreut a zo hiziv ; *wir fahren heute weg*, mont a raimp kuit feteiz ; *noch heute (heute noch)*, feteiz, a-raok fin an devezh, ac'hann da noz, hiziv diouzhtu, hiziv end-eeun ; *das machen wir heute noch vor Einbruch der Nacht*, graet e vo feteiz, a-raok ma vo noz ; *heute früh*, *heute Morgen*, am *heutigen Morgen*, a) [amzer vremañ] hiziv vintin, er mintin-mañ, hiziv beure, hiziv ar beure, er beure-mañ ; b) [amzer dremenet] evit hiziv vintin, evit hiziv beure, kentaou, ergentaou ; *heute Morgen war es kalt*, evit ar beure e oa yen, kentaou e oa yen, ergentaou e oa yen, evit hiziv vintin e oa yen, evit hiziv beure e oa yen ; es ist *heute Morgen stark nebelig*, un nivlenn dev a zo er mintin-mañ (er beure-mañ), un nivlenn dev a zo hiziv vintin (hiziv beure), un nivlenn dev a zo hiziv ar beure ; ; *der Regenschauer*, den wir *heute abbekommen haben*, ar barrad glav en deus bet graet feteiz ; *heute Mittag*, hiziv da greisteiz ; *heute Nachmittag*, en enderv-mañ, hiziv goude kreisteiz, emberr, goude kreisteiz, goude lein, ergentaou ; *sie sind heute Nachmittag spazieren gegangen*, ergentaou int bet o vale ; *heute Abend*, a) [dazont] fenoz, emberr d'abardaez, emberr da noz, da noz, hiziv da noz, diouzh an noz ; b) [amzer-vremañ] henozh, en enderv-mañ ; *ab heute Abend*, a-henozh ; *bis heute Abend*, a-benn emberr, a-benn emberr da noz, ken emberr ; *man konnte bis heute nicht herausfinden*, wo dieser Pharao bestattet wurde, n'eus ket bet kavet evit c'hoazh pelech'eo bet beziet ar faraon-se ; *heute Nacht*, fenoz, fenoz kentañ, emberr da noz, en noz-mañ, henozh, noz a henozh, evit an noz ; *gerade heute (erst heute, noch heute) habe ich ihn gesehen*, hiziv diwezhañ em eus bet e welet ; *ich werde heute Nacht sehr spät heimkommen*, boudal a raio ar c'hwil ganin fenoz, mil fenoz e vo a-raok ma tistroin d'ar gér hiziv ; *heute Nacht leuchten die Sterne am Himmel*, lugerniñ a ra ar stered evit an noz, lugern a zo gant ar stered evit an noz, lemm eo ar stered fenoz, birviñ a ra ar stered en oabl evit an noz ; *heute vor acht Tagen*, eizh deiz penn hiziv, eizh deiz 'zo, eizhteze 'zo ; *heute in einer Woche*, hiziv e penn sizhun, hiziv penn sizhun, en deiz-mañ penn sizhun, hiziv ar penn sizhun, hiziv a-benn eizhteze, a-benn eizhteze diwar hiziv, a-benn eizhteze ac'hann, a-benn eizhteze amañ, a-benn eizhteze da-geñver an deiz-mañ ; *heute in zwei Monaten*, a-benn daou viz amañ ; *heute übers Jahr*, heute über ein Jahr, *heute in einem Jahr*, hiziv penn-bloaz, en

deiz-maň penn-blizenn, an deiz-maň penn-blizenn, en deiz-maň penn-bloaz, an deiz-maň penn-bloaz, a-benn bloaz devezh-ha-devezh, a-benn ur bloaz amaň, a-benn bloaz, a-benn bloaz da-gefiver an deiz-maň, da-geñver hiziv er bloaz a zeu, ac'hann da vloaz, ac'hanen da vloaz, ac'hanen d'ur bloaz ; *heute in zwei Jahren*, a-benn daou vloaz da-gefiver an deiz-maň, a-benn daou vloaz da-geñver an deiz hiziv, a-benn daou vloaz da-gefin an deiz-maň ; *von heute an (von heute ab, ab heute)*, a-benn neuze, a-benn hiziv, a-vremaň, diwar vremaň, adalek hiziv, diwar an deiz hiziv, diwar hiziv, a-hiziv, a-neuze, a-ziar neuze, a-ziar an deiz-maň ; *von heute auf morgen*, a hiziv da warc'hoazh, eus an eil devezh d'egile, eus un deiz d'egile ; *von heute auf morgen hat er seine Ansicht geändert*, eus an eil deiz d'egile en deus cheñchet ali penn-ouzh-penn, a-stroñs en deus cheñchet ali ; *heute in acht Tagen*, a-benn eizhteç ac'hanen, hiziv penn sizhun, hiziv e penn sizhun, a-benn eizhteç diwar hiziv, dindan eizhteç diwar hiziv, da benn eizhteç diwar hiziv, war-benn eizhteç diwar hiziv, a-benn eizhteç da-gefiver an deiz hiziv, a-benn eizhteç da-gefin an deiz-maň, en deiz-maň penn sizhun, a-benn eizh deiz da-gefiver an deiz-maň ; *heute in zwei Tagen*, a-benn daou zevezh ha hiziv ; *heute in einem Monat*, a-benn ur Miz amaň, en deiz-maň a-benn ur Miz, en deiz-maň penn Miz ; *die Frau von heute*, ar vaouez a vremaň b., ar merc'hed hiziv ls. ; *die Welt von heute*, ar bed hiziv g. ; *die Mode von heute*, ar chiz hiziv b. ; *heute mir, morgen dir*, pep hini d'e dro - pep hini e dro - pep hini en e dro - hiziv va zro, warc'hoazh hoc'h hini ; [kr-l] *heute rot, morgen tot - heute reich, morgen bleich*, an den 'zo hiziv, warc'hoazh n'emaň mui / hiziv bev, warc'hoazh marv / hiziv ez eus ac'hanomp ha warc'hoazh ne vezimp mui marteze / un den kreñv, un den krevet ... un baleer bras, un den brevet ..., un neuñvier kaer, un den beuzet ..., un tennet mat, un den lazhet / un neuñvier kaer, ur beuzer kaer ; *was du heute kannst besorgen, das verschiebe nicht auf morgen*, arabat kas da warc'hoazh ar pezh a c'hall bezaň sevenet bremaň-souden - arabat leuskel evit warc'hoazh ar pezh out gouest d'ober hiziv - ar c'hentaň mont, ar c'hentaň dont - ar belladenn a zo kac'hadenn - an abretaañ ar gwellaň - ar c'hentaň ar gwellaň - seul gent, seul well - an trummaň ar gwellaň - ar primaň ar gwellaň - na zale 'ta d'ober da dra - seul gentoc'h, seul welloc'h - ar c'hentaň n'eo ken ar gwellaň - seul gentaaň, seul wellaaň (Gregor) - abred ne goll james ; *morgen, morgen, nur nicht heute, sagen alle faulen Leute*, biskoazh digarez ne vankas da zidalvez - an neb n'en deus ket c'hoant d'ober a gav bepred digarez - bepred didalvez a gav digarez - an nor a dro war he marc'hoù, al lezireg war e wele.

Heute n. (-) : *das Heute*, an amzer vremaň b.

heutig ag. : hiziv, a vremaň, diouzh hiziv, bremaň, diouzh bremaň, bremanel, kempredel, kempred, er mod 'zo ; *die heutige Literatur*, al lennegezh a vremaň b., al lennegezh hiziv b., al lennegezh kempred b., al lennegezh kempredel b. ; *bis auf den heutigen Tag*, betek hiziv ; *die heutige Erziehung*, an deskadurezh hiziv b., an diorroadur a vremaň g. ; *die heutige Zeitung*, ar gazetenn hiziv b. ; *am heutigen Tag*, en deiz-maň, en deiz a hiziv, en deiz hiziv ; *beim heutigen Wetter*, gant un amzer er mod 'zo, gant an amzer a ra hiziv ; *am heutigen Morgen*, a) [amzer vremaň] hiziv vintin, er mintin-maň, hiziv beure, hiziv ar beure, er beure-maň ; b) [amzer dremenet] evit hiziv vintin, evit hiziv beure, kentaou, ergentaou ; *am heutigen Morgen war es kalt*, evit ar beure e

oa yen, kentaou e oa yen, ergentaou e oa yen, evit hiziv vintin e oa yen, evit hiziv beure e oa yen ; *am heutigen Morgen wird fleißig gearbeitet*, er mintiň-maň e vounter ganti ; *in der heutigen Zeit*, bremaň 'n deiz, hiziv an deiz, hiziv an amzer, en deiz a hiziv, en devezh hiziv, en deiz hiziv, d'an deiz hiziv, d'an eur hiziv, evit ar mare, evit ar c'houlz, d'ar c'houlz-maň, bremaň, evit bremaň, en amzer vremaň, en amzer hiziv, en hon amzer, d'an ampoent, evit c'hoazh, evit an deizioù, en amzer-maň, er mare-maň, en amzer a vremaň, en amzer 'zo bremaň, dre an amzer a ra, en amzer a ren, en amzer a zo o ren, gant an amzer a zo o ren, fenoz, en deiz a fenoz.

heutzutage Adv. : bremaň 'n deiz, hiziv an deiz, hiziv an amzer, en deiz a hiziv, en devezh hiziv, en deiz hiziv, d'an deiz hiziv, d'an eur hiziv, en eur hiziv, evit ar mare, evit ar c'houlz, d'ar c'houlz-maň, bremaň, evit bremaň, en amzer vremaň, en amzer-maň, en amzer hiziv, en hon amzer, d'an ampoent, evit c'hoazh, evit an deizioù, er mare-maň, en amzer a vremaň, en amzer 'zo bremaň, dre an amzer a ra, en amzer a ren, en amzer a zo o ren, gant an amzer a zo o ren, fenoz, en deiz a fenoz ; *wie man es heutzutage nicht mehr findet, wie man es heutzutage nirgends auftreiben kann*, seurt na gaver ken.

Heuvorräte ls. : pourveziou foenn ls. ; *ein Bauernhof mit reichlichen Heuvorräten*, un tiegezh foennet mat g.

Heuwagen g. (-s,-) : [labour-douar] karr-eost g., kastell-eost g., kastell-eostek g.

Heuwender g. (-s,-) / **Heuwendemaschine** b. (-,-n) : [labour-douar] ficherez b., troerez-foenn b., foennerez b., fulherez-foenn b.

Heuwiese b. (-,-n) : foenneg b.

Hevea b. (-, Heveen) : [louza.] gwez-hevea str., gwez-kautchoug str., gwez-gom str.

Hexa- : c'hwech'h.

Hexachord g./n. (-s,-e) : [sonerezh] c'hwech'hderezad g.

hexadezimal ag. : [mat.] c'hwezekredel, c'hwezekvedennek, dre c'hwezegeou.

Hexadezimalsystem n. (-s) : [mat.] reizhiad c'hwezekredel b., reizhiad dre c'hwezegeou b., reizhiad c'hwezekvedennek b.

Hexaeder n. (-s,-) : [mat.] c'hwech'thaleg g. ; *regelmäßiges Hexaeder*, diñs g., diñsenn b., kub g., kensturdaleg par muzul e geriouù g., c'hwech'thaleg par muzul e geriouù g.

hexaedrisch ag. : [mat.] c'hwech'thalek.

Hexafluor n. (-s) : [kimiezh] heksafluor g.

Hexagon n. (-s,-e) : [mat.] c'hwech'kogn g., c'hwech'kogneg g., c'hwech'korn g., c'hwech'kornej g., c'hwech'htueg g.

hexagonal ag. : [mat.] hegzagonal, c'hwech'kogneg, c'hwech'kornek ; [strinkennonniezh] *hexagonales Kristallsystem*, reizhiad c'hwech'kornel b.

Hexalogie b. (-,-n) : c'hwech'hpezh g., hegsalogiezh b.

Hexameter g. (-s,-) : [barzh.] c'hwech'htroadeg g.

hexametrisch ag. : [barzh.] c'hwech'htroadek.

Hexapode g. (-n,-n) : [loen.] c'hwech'htroadeg g. [liester c'hwech'htroadeged], heksapod g. [liester heksapoded].

hexatonisch ag. : [sonerezh] c'hwech'hderezek ; *hexatonische Tonleiter*, c'hwech'hderezeg g.

Hexe b. (-,-n) : 1. sorserez b., gwrac'h an Diaoul b. ; *sie hat (sie ist) als Hexe auf dem Scheiterhaufen geendet*, echuiň a reas he buhez evel sorserez war ar geuneudeg, echuet eo evel sorserez war ar fagodiri ; 2. [dre skeud.] P. rachouzell b., keben b., sarpanez b., bitrañsenn b., perseval b., gwespel str., bleizez b., kevnidenn b., gwrac'h b. ; *kleine Hexe*, pikez b., pikez du b., pikez fall b., pebrenn b., diaoulez b., dañvadez b.,

ebuelez g., orinez fall b., paborez b. ; *alte Hexe*, gwrac'h kozh b., kevnidenn b., sorserez kozh b. ; *alte Hexe !* kozh sorserez kozh ! kozh wrac'h kozh ! gwrac'h kozh ! ; **3.** [dre fent] [tekñ.] digrafer g. [*lester digraferiou*], digraferez b. [*lester digrafereziou*].

hexen V.gw. (hat gehext) : **1.** sorsiñ, strobañ, strobellañ, kilhañ, kelc'hiañ, ober sorserezhou (Gregor), ober sorserezh, kaout breoù, ober fizik, ober troioù fizik, ober troioù sorserezh ; **2.** [dre skeud.] P. *ich kann nicht hexen*, n'on ket sorser me ! n'em eus ket breoù me ! ; wie gehext, evel dre hud, evel gant un taol hud ; das geht wie gehext, kalz re vuan ez a an traou, ur wir strobinell eo.

Hexenblume b. (-,-n) : [louza.] diskrab g., kokuloz g., kokuloz-gouez g.

Hexenbrut b. (-) : noueañs sorserezed b.

Hexenbuch n. (-s.-bücher) : **1.** agripa g. ; **2.** [dre skeud.] balbouzaj g., bastrouilhaj g., bastrouilhadur g., lipadennou leue ls.

Hexendoktor g. (-s.-en) : chaman g. [*lester chamaned*], hudeller g.

Hexenfahrt b. (-,-en) : marc'hekadeg ar sorserezed o vont d'ar sabat b.

Hexenfest n. (-es,-e) : sabat ar sorserien g.

Hexenformel b. (-,-n) : garm-hud g., bregan g., bre g., diskonterezh hud g., komzoù hud ls., geriouhud ls., frazenn hud b., geriou moliac'hus ls., komzoù moliac'hus ls. ; *Hexenformeln*, orezonoù gwrac'ched kozh ls., oremuzoù gwrac'ched kozh ls.

hexenhaft ag. : ... sorserezh.

Hexenhäuschen n. (-s.-) : [kegin.] ti sorserez graet gant bara-mel g.

Hexenjagd b. (-,-en) : **1.** heskinerezh a-enep ar sorserezed g., hande a-enep ar sorserezed g. ; **2.** [dre skeud] hande politikel g., heskinerezh politikel g.

Hexenkessel g. (-s.-) : **1.** kaoter sorserez b. ; **2.** [dre skeud.] foar an arigrap b., diskrap g., peill b./g. ; *das Stadion glich einem brodelden Hexenkessel*, diroll e oa an arvesterien er sportva, dirollet naet e oa an arvesterien er sportva, kabal ha fourgas (un huch hag ur youch', un talabao hag ur cholori a'r gwashañ) a oa er sportva, foar (ur sabat, cholori, talabao, un todilhon, un todion, un doumpi, ur you hag un hemolch spontus, ur jabadao) a oa gant an arvesterien er sportva, toumpial a rae an arvesterien er sportva, ur c'harnaj spontus a rae an arvesterien er sportva, tourrial a rae an arvesterien er sportva, kas karbac'h a rae an arvesterien er sportva, kas safar a rae an arvesterien er sportva, safariñ (magañ o cholori, daoubenniñ, cholorial, toumpial, todioniñ, sabatiñ) a rae an arvesterien er sportva, loeniñ a rae an arvesterien er sportva.

Hexenkunst b. (-) : sorserezh g., hudouriezh b., hudoniezh b., huderezh g., hud g., boemerezh g., strobellañerezh g., achantouriez b., breoù ls.

Hexenmehl n. (-s) : [kimiezh] poultr-tarzh louzaouenn-ar-saouzan g., poultr-tan louzaouenn-ar-saouzan g., spor saouzan str.

Hexenmeister g. (-s.-) : sorser g., achantour g., strobellañ g., hudour g., jodouin g., kelc'hier g., signer g., teoger g., drougavizer g., gwallavelour g., gwallaveler g. ; *den Hexenmeister spielen*, c'hoari e baotrig sorser ; sie hielten ihn für einen Hexenmeister, e lakaet o doa e-touez paotred ar sabat, e istimañ a raent evel sorser, ober a raent ur sorser anezhañ.

Hexenprozess g. (-es,-e) : prosez sorserezh g.

Hexenring g. (-s.-e) : [louza.] rondienn al lutun b.

Hexensabbat g. (-s.-e) : **1.** sabat ar sorserien g. ; **2.** [dre skeud.] jilivari g., cholori b., alamani g., talabao g., jabadao g., boulorgn g., streuvell vras b., talabard g., tourni b., freug g., keusteurenn b., tousmac'h g., diframm g., chalamig., bourbl b., todilhon g., todion g., toumpi b., fourgas g., hemolc'h g., reuz g., sabat g., ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar sabat.

Hexenschuss g. (-es) : [mezeg.] forsadenn b., gweadenn er groazell b., remm-kein g., droug-kein g., poan-gein b., droug-dargreiz g., dargreizad g., keinad g. ; *einen Hexenschuss haben*, bezañ paket ur forsadenn, bezañ graet ur weadenn en e groazell, kaout ur weadenn en e groazell, kaout droug-kein, kaout poan-gein, kaout droug-dargreiz, kaout ur c'heinad.

Hexenspruch g. (-s.-sprüche) : garm-hud g., bregan g., bre g., diskonterezh hud g., komzoù hud ls., geriouhud ls., frazenn hud b., geriou moliac'hus ls., komzoù moliac'hus ls. ; *Hexensprüche*, orezonoù gwrac'ched kozh ls., oremuzoù gwrac'ched kozh ls.

Hexenspucke b. (-,-n) : [loen.] krañch-koukoug g., tuf-koukoug g., gwennig g.

Hexenverbrennung b. (-,-en) : tanlazherezh evit abegoù sorserezh g., tanlazherezh ur sorserez g., tanlazherezh sorserezed g.

Hexentanz g. (-es,-tänze) : sabat ar sorserien g.

Hexenwahn g. (-s) : kenvalbori a-zivout ar sorserezed b., sorc'henn vac'hennel a-zivout ar sorserezed b., darvennozh a-zivout ar sorserezed g., albac'henn vac'hennel a-zivout ar sorserezed b.

Hexenwerk n. (-s.-e) : sorserezh g., breoù ls. ; *das ist kein Hexenwerk*, n'eo ket kalz a dra, n'eo ket ur gwall dra, n'eo ket gwall ziaes ober ouzh kement-se, n'eo ket ret kaout breoù evit ober ouzh kement-se, n'eo ket ret bezañ diviner evit gouzout an dra-se.

Hexenzwiebel b. (-,-n) : [louza.] ramps str., ramz str., kignen gouez str., kignen-an-arzhed str.

Hexer g. (-s.-) : sorser g., achantour g., strobellañ g., hudour g., jodouin g., kelc'hier g., signer g., teoger g., drougavizer g., gwallavelour g., gwallaveler g. ; *den Hexer spielen*, c'hoari e baotrig sorser ; sie hielten ihn für einen Hexer, e lakaet o doa e-touez paotred ar sabat, e istimañ a raent evel sorser, ober a raent ur sorser anezhañ.

Hexerei b. (-,-en) : **1.** sorserezh g., breoù g., huderezh g., rouestl-hud g., sort g., drougavel g. ; *Hexerei treiben*, sorsiñ, strobañ, strobellañ, kilhañ, kelc'hiañ, ober sorserezhou (Gregor), ober sorserezh, kaout breoù, ober fizik, ober troioù fizik, stignañ strobellañ, ober troioù sorserezh ; *Hexerei mit Holzzapfen*, ibiliañ g. ; **2.** [dre skeud.] *das ist keine Hexerei*, ken aes ha tra eo ! ; *das muss mit Hexerei zugehen*, ar viltañsoù a zo o c'hoari amañ, n'eus tra ouzh hor strobañ nemet ar viltañs (Gregor).

hexogen ag. : [kimiezh] heksogen.

Hexose b. (-,-n) : [kimiezh] heksoz g.

hg. ag. : [berradur evit herausgegeben] embannet.

Hg [berradur evit Hydrargyrum] : arouez kimiek ar bevargant, hidrargirom g.

HG [berradur evit Handelsgesellschaft] : kompagnunezh kenwerzh b., kevredad kenwerzh g., embregerezh kenwerzh g., firm g.

hiatal ag. : [mezeg.] gremel.

Hiatus g. (-,-) : 1. [yezh.] stoksonenn b. ; 2. [skiantoù] grem g., toull g., fraih g., frailhadenn b., frailder g., frailhadur g., troc'h g. ; 3. [korf.] grem g.

Hiatushernie b. (-,-n) : [mezeg.] gremogad g.

Hibernakel n. (-s,-/-n) : [louza.] hibernakulenn n. [/iester hibernakulennou].

hibernal ag. : ... goañv, ... ar goañv, goañvek, goañvel, goañvus, ... goañvaat.

Hibernation b. (-,en) : 1. [loen.] goañvaat g., goañvoriñ g., kousk goañv g. ; 2. [mezeg.] kousk danzeadel g. ; 3. [stenn.] arsav an urzhiataer g.

Hibiskus g. (-, Hibisken) : [louza.] bod-hibiskus g.

hick estl. : hik !

Hickelkasten g. (-s,-kästen) : garig-kamm b., troadig g., troadig-kamm g., dereziou ls., regenn b., marell b. ; *Hickelkasten spielen*, c'hoari garig-kamm, c'hoari an delech, c'hoari an delechou, c'hoari troadig (troadig-kamm, dereziou, regenn, marell, sklas), c'hoari ar varell ; *Wurfstein beim Hickelkasten-Spiel*, delech g. [/iester delechoù].

hickeln V.gw. (ist gehickelt / hat gehickelt) : 1. (ist) : mont war garig-kamm, mont war c'harig-kamm, mont a droadig-kamm ; 2. [c'hoari] (hat) : c'hoari garig-kamm, c'hoari troadig (troadig-kamm, dereziou, regenn, marell).

Hickhack g./n. (-s,-s) : tabut g., tabuterezh g., trouz g., jeu b., chav g., rendael b., gourdrouz g., rev g., kroz g., diskrap g., diskrog g., distok g., arguz g., breud g., reuz g., c'hoari g., fred g., riot g., chikan g., bec'h g., dael b., c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., chabous g., butun g.

Hidalgo g. (-s,-s) : [noblañs ha moneiz] hidalgo g. [/iester hidalgoed].

Hidschra b. (-) : [relij.] Hedjira b., Hidjra b., deroù an hoalad muzulmat g., deroù ar marevezh muzulmat g.

hie Adv. : *hie und da*, 1. [en egor] a-blasou - a bep tu - tu-mañ ha tu-hont - du-mañ, du-hont - en eil tu hag en egile - tu-mañ, tu-se - tu-mañ, tu-hont - amañ-hag-ahont - a-dreuz hag a-hed - a-dreuz hag a-benn - a-dreuz hag a-dal ; 2. [en amzer] ur wechig an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer da amzer, amzer-hag-amzer, mare-mare, mare-ha-mare, bep a vare, ur wech an amzer, a-wech an amzer, gwech 'zo, ur wech en amzer, gwezh-dre-wezh, gwech-ouzh-gwech, ur wech pe wech, ur wech pe da wech, gwech-hag-amzer, pred-ha-pred, dre bep taol, taol-ha-taol, taol-ha-tailh, bep ar mare, bep ur mare, bep an amzer, bep en amzer, bep a wech, ur wech dre vare, gwech an amzer, gwech ar mare, gwech ha gwech, gwech ha gwech all, gwech dre wech, gwechoù, gwechoù 'zo, gweziennoù, gweziennoù 'zo, gwezhave, gwezhavez, a wech da wech, gwech a vez, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhioù, a-wezhiaodù, a-frapadoù, frapadoù 'zo, a-daoladoù, a-daolioù, a-vareadoù, a-vomandoù, a-dachadoù, mareoù a vez, dre bep div wech.

Hieb g. (-s,-e) : 1. taol g., taolad g., taoladenn b., takad g., c'hwistad g., freilhad g., kotad g., tok g., babuenn b., fiezenn b., kistinenn b., freskad g., taol dorm g., skasad g., flipad g., krabanad b., pavad g./b., dornad g., flac'had g., palvad g., lop g., lopadenn b., moñsadenn b., ougnad g. ; *heftiger Hieb*, c'hwistad g., lop g., fiblad g., freilhad g., keuneudennad b., kotad g., takad g., taol yac'h g., taol pounner g., bazhad b., babuenn b., fiezenn b., kistinenn b., katarenn b., kivioul a daol g. ; *fester Hieb*, paborell b. ; *Hieb mit der Peitsche*, flipad

g., flipadenn b., skourjezad b., foetad g., taol skourkez g., kelastrennad b., taol-flip g., foetadenn b. ; *Hieb auf den Kopf*, jaoutennad b., kiternad b. ; *Hieb aufs Maul*, *Hieb auf die Schnauze*, *Hieb auf die Fresse*, mojad b. ; *Hieb auf die Schläfe*, penn-padez g. ; *einen Hieb bekommen*, tapout un taol, pakañ un taol, kaout un taol digant u.b. ; *jemandem einen Hieb versetzen*, kas un taol d'u.b., reiñ un taol d'u.b., distagañ un taol gant u.b., choukañ un taol d'u.b., plantañ un taol gant u.b., diofoltrañ un taol gant u.b., skeiñ un taol gant u.b., findaoniñ un taol d'u.b., diofoltrañ un taol gant u.b., tanfoeltrañ un taol gant u.b., darc'haouiñ (dispegañ, dic'hastañ, diskargañ) un taol gant u.b., disvantañ un taol gant u.b., kouchañ un taol d'u.b., astenn un taol d'u.b., distagañ ur freskad gant u.b., dic'hourdañ un taol gant u.b., diarpañ un taol gant u.b., troc'hañ un taol d'u.b., diastenn un taol d'u.b., dic'hwistañ un taol gant u.b., delazhiñ un taol gant u.b., dizaoniñ un taol gant u.b., dic'hagnañ un taol gant u.b., flastrañ un taol gant u.b., bountañ un taol gant u.b., strinkañ un taol gant u.b. ; *Hiebe bekommen*, pakañ (tapout) taolioù, pakañ (tapout) lopoù ; *einen Hieb abwehren* (auffangen), diarbenn (distreiñ, parraat) un taol, treiñ diwar un taol ; 2. [iskrim] faoutenn ; *Hiebe und Stöße*, faoutennou ha feukadennoù ; 3. [dre skeud.] auf den ersten Hieb, d'an taol kentañ, ribus, d'ar c'hentañ tro ; [dre skeud.] der Hieb gilt mir, din-me e talv an taol ; *einen Hieb haben*, a) bezañ tomm d'e fri, bezañ un toulladig gant an-unan, bezañ erru lous e fri, bezañ ur banne war an-unan, kaout ur garrigellad, bezañ karrigellet, bezañ avel gant e letern, bezañ tomm d'e veg ha bec'h dezhañ o lakaat neud en nadoz ; b) mankout ur berv d'an-unan, mankout ul loaiad d'an-unan, bezañ tapet war ar portolof, c'hoari gant e voned, bezañ kranked bihan en e benn, bezañ passeet ar Chastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, na vezañ go e doaz, na vezañ ar spered gant an-unan (e spered gantañ, he spered ganti h.a.), bezañ kollet ar spered gant an-unan (e spered gantañ, he spered ganti h.a.), bezañ kollet ar penn gant an-unan (e benn gantañ, he fenn ganti h.a.), bezañ darngollet ar penn gant an-unan (e benn gantañ, he fenn ganti h.a.), c'hoari gant e dog, c'hoari gant he c'hoef, bezañ cheñchet war an-unan, bezañ tec'het e spered, bezañ skañvaet e spered, bezañ ur spered forc'hek a zen eus an-unan, bezañ aet e benn un tammig digant an-unan, bezañ laban, bezañ kollet e sterenn, bezañ bet tapet un taol morzholl war e benn, bezañ bet ganet war-lerc'h e dad.

Hieber g. (-s,-) : kleze g., sabrenn b.

hiebfest ag. / **hieb- und stichfest** ag. : diziarbennus, diflach, didorrus, diarvar, diarvarus, start war e dachoù, divrall, dibleg, dalc'hus.

hiebreif ag. : [gwez] korvoadus.

Hiebwaffe b. (-,-n) : kleze g., sabrenn b.

Hiebwunde b. (-,-n) : troc'hadenn b., boulc'h g., kleizhenn b. **Hiefler** g. (-s,-) : [labour-douar] perchennad b. ; *Heu zu einem Hiefler aufschichten*, perchennañ foenn, berniañ foenn en-dro d'ur peul.

Hiemal- : [louza] ... goañvek, ... goañv.

hienieden Adv. : war an Douar-mañ, er bed-mañ, war an tamm douar patatez-mañ, dre-mañ, lomañ.

hier Adv. : 1. [en egor] amañ, lomañ, loman, du-mañ, war al lec'h ; *hier bin ich ! setu-me !* ; *hier bist du ! setu-te !* ; *hier sind sie ! setu-i ! setu-int !* ; *hier bin ich wieder*, setu-me amañ endro, setu me amañ a-nevez ; *ich bleibe nicht hier*, ne chomin ket amañ, ne chomin ket war al lec'h ; *hier und dort, hie(r) und da*, a-blasou - a bep tu - tu-mañ ha tu-hont - du-mañ, du-hont

- en eil tu hag en egile – tu-maň, tu-se - tu-maň, tu-hont - amaň-hag-ahont - a-dreuz hag a-hed - a-dreuz hag a-benn - a-dreuz hag a-dal - dre amaň ha dre ahont ; *hier und jetzt*, amaň ha bremaň, nomaň-lomaň ; *hier ruht ...*, amaň eo beziet ... ; *ich war noch nie hier*, n'on ket bet james c'hoazh amaň ; *hier werden wir den Stall aufbauen*, amaň e vo plas ar c'hraou ; *hier bin ich und hier bleibe ich*, amaň emaon hag amaň e chomin ; *hier oben*, amaň a-us (uheloc'h, en nec'h) ; *hier unten*, amaň dindan (en diaz, izeloc'h, en traoň) ; *hier bei uns*, *hier in der Gegend*, dre zu-maň, du-maň, en hon touez, dre-maň, dre amaň, war-dro amaň, amaň, war an tu-maň, amaň-giz-maň ; *hier, in unserem Dorf*, du-maň ; *hier, bei uns zu Hause*, du-maň ; *genau hier*, amaň end-eeun, amaň e-giz-maň ; *nimm den großen hier*, kemer hemaň vras ; *die Kleine hier macht sich gut in der Schule*, homaň vihan a zesk mat er skol - homaň, an hini vihan-maň, a zesk mat er skol ; [dre skeud.] P. es steht mir bis hier(her), me a zo aet skuizh dreist-penn, me 'zo rentet ôg, dizonet on diouzh an dra-se, leizh eo va lér, me am eus leizh va lér, va gwalc'h am eus, erru on eok gant an dra-se ; *hier auf Erden*, war an Douar-maň, er bed-maň, war an tamm douar patatez-maň, dre-maň, lomaň ; *er ist nicht von hier*, hennezh n'eo ket ac'hann (avamaň), ganet eo bet e lec'h all, a lec'h all eo, eus ar c'hostezioù all eo, n'eo ket diwar-dro amaň, n'eo ket diwar chas ar vro, o tont eus lec'h all emaň, eus lec'h all eo ; *weit weg von hier*, *weit von hier entfernt*, pell ac'hann ; *von hier aus*, alemaň, ac'hann, ac'hanen, ac'halen, ac'halemaň, a-zre-maň, avamaň ; *von hier aus bis Berlin*, ac'hann da Verlin, avamaň da Verlin ; *von hier bis zur Stadt sind es zehn Kilometer*, emaň kér dek kilmetrad ac'halenn, emaomp dek kilometrad diouzh kér ; *hier lang ! hier entlang ! hier hindurch ! hier hinauf ! hier hinunter ! hier hinaus ! hier hinein !* dre amaň ! dre-maň ! dre an tu-maň ! war amaň ! ; *raus hier !* 'maez ac'hann ! er-maez ac'hann ! kerzh(it) ac'hann ! ; *nur weg von hier !* dibradomp ac'halenn ! ; *weg von hier ! schnell !* deomp dillo ac'halenn ! ; [relij.] *hier auf Erden*, *hier unten auf dieser Erde*, war an Douar, er bed-maň, en izelved-maň, war an tamm douar patatez-maň, dre-maň, lomaň.

2. [en amzer] bremaň ; *hie(r) und da*, ur wechig an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer da amzer, amzer-hag-amzer, mare-mare, mare-ha-mare, bep a vare, ur wech an amzer, a-wech an amzer, gwech 'zo, ur wech en amzer, gwezh-dre-wezh, gwech-ouzh-gwech, ur wech pe wech, ur wech pe da wech, gwech-hag-amzer, pred-ha-pred, bep ar mare, gwech ur mare, gwech an amzer, gwech a wech, ur wech dre vare, gwech an amzer, gwech ar mare, gwech ha gwech, gwech ha gwech all, gwech dre wech, gwechoù, gwechoù 'zo, gwezhiennou, gwezhiennou 'zo, gwezhave, gwezhavez, a wech da wech, gwech a vez, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhioù, a-wezhiaodou, a-frapadoù, frapadoù 'zo, dre bep taol, taol-ha-taol, taol-ha-tailh, a-daoladoù, a-daolioù, a-vareoù, a-vareadoù, a-vomandoù, a-dachadoù, mareoù a vez, dre bep div wech ; *von hier an*, a-neuze, a-vremaň, a-benn bremaň, a-benn neuze, diwar vremaň, diwar neuze, adalek (azalek) bremaň, adal neuze, adal bremaň, adalek (azalek) neuze, adalek an ampoent-se, adalek an amzer-se, a-ziwar neuze, a-ziwar an deiz-se, hiviziken / goude-hen / pelloc'h (Gregor).

3. sed amaň, setu amaň, sede, setu, dal, dalit ; *hier mein Vater und da meine Mutter*, sed amaň va zad ha sed aze va mamm, setu amaň va zad ha setu aze va mamm ; *der hier*,

hemaň ; *hier, nimm !* kemer 'ta ! dal ! dal amaň ! setu amaň ! ; *hier nun, was geschah*, sed a c'hoarvezas.

hier- + araogenn. Adv. : *hieran sehen wir*, dass ..., dre gement-se e welomp e ..., kement-se a ziskouez deomp e ... ; *hieraus folgt*, dass ..., eus kement-se e c'hallomp dezastum e ..., diwar (diouzh) kement-se e welomp e ... ; *hierdurch wurde eine höhere Leistung erzielt*, dre an hent-se e oa bet tu da greskiň efedusted al labour, dre gement-se e voe kresket fonnusted al labour.

hieran Adv. : e-kichen an dra-se, e-kichen, stok ouzh an dra-se ; *hieran sehen wir*, dass ..., dre gement-se e welomp e ..., kement-se a ziskouez deomp e ...

Hierarch g. (-en,-en) : 1. [relij.] hierark g. [*liester hierarked*] ; 2. [dre skeud.] floch'helleg g., penn-bras g., penn uhel g., unan eus ar pennou-bras g., tarin g., paotr-bras g., den a renk g., uheliad g.

Hierarchie b. (-,-n) : urzhaz g., rummatadur g., skeul-renk b., renkadurezh b. ; *in der Hierarchie der biologischen Systematik steht die Gattung oberhalb der Art und unterhalb der Familie*, er rummatadur ar bevien emaň ar genad dindan ar c'herentiad hag a-us d'ar spesad ; *in der Hierarchie aufsteigen*, sevel gant skeul an urzhaz, sevel e renk ; *gesellschaftliche Hierarchie*, skeul gevredigezel b. ; *an der Spitze der Hierarchie*, e laez an urzhaz ; *Hierarchie der Werte*, urzhaz an talvoudou g. ; *Lohnhierarchie*, urzhaz ar goprou g.

Hierarchiestruktur b. (-,-en) : frammm an urzhaz g.

Hierarchiestufe b. (-,-n) : live en urzhaz g. ; [bev.] *generische Hierarchiestufe*, derez genadel g.

hieratisch ag. : urzhazek, urzhazel, dre skeul-renk, hervez ar renkadurezh, hervez an urzhaz, en urzhaz, skeulrenkel ; *hieratische Ordnung*, urzhaz g., rummatadur g., skeul-renk b., renkadurezh b. ; *hieratische Verhältnisse, hierarchische Beziehungen*, keñverioù urzhazek ls. ; *hierarchische Struktur*, frammm an urzhaz g. ; *in hierarchischer Ordnung*, hervez an urzhaz ; [A. Comte] *hierarchische Klassifikation aller Wissenschaften*, renkadur ar skiantou g. ; *hieratisch aufbauen*, urzhasaat, renkadiň ; [stlenn.] *hierarchisches Menü*, lañser urzhasaat g. ; *hierarchisches Datenbankmodell*, delvan urzhazek g. ; *hieratisch aufgebautes Netzwerk*, rouedad urzhazek b.

hierarchisieren V.k.e. (hat hierarchisiert) : urzhasaat, renkadiň.

Hierarchisierung b. (-,-en) : urzhasadur g., urzhasaat g., renkadiň g.

Hieratik b. (-) : [arz] hierategezh b.

hieratisch ag. : 1. sakr, beleget ; 2. strizh ; 3. hieratek ; *hieratische Schrift*, skitur hieratek b./g.

hierauf Adv. : 1. [egor] war an dra-se, war se, war gement-se, war-chorre ; 2. [amzer] goude, goudevezh, goude-se, a-choude, da choude, d'ar goude, war lerc'h se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, war se, war gement-se, a-choudevezh, ac'hann da choude, diwar-neuze, war ar gaoze, da-heul an dra-se, war-bouez kement-se, da boursu, da heul.

hieraus Adv. : eus an dra-se, ac'hano, alese, alehont, ac'halehont, ac'halese, avaze ; *hieraus folgt*, dass ..., eus kement-se e c'hallomp dezastum e ..., diwar (diouzh) kement-se e welomp e ...

hierbei Adv. : 1. [egor] tost, e-kichen ; 2. [amzer] a) e-ser ober kement-se ; *hierbei sagte er ...*, war-se (o welout an dra-se, war gement-se) e lavaras ... ; b) en degouezh-maň

hierdurch Adv. : 1. [egor] dre amaň, dre aze, dre enno, dre-hont, dre-maň ; 2. [abeg] gant-se, rak-se, alese, setu perak, abalamour da se, e-se, en abeg da se, en askont da se, dre-se, diwar-se, kent-a-se, seul gent a-se, kent-se ; *hierdurch wurde eine höhere Leistung erzielt*, dre an hent-se e oa bet tu kreskiň efedusted al labour, dre gement-se e voe kresket fonnusted al labour.

hieren Adv. : e-barzh an dra-se, e-barzh.

hierfür Adv. : 1. en eskemm, en distro ; 2. padal, met, a-du all ; 3. evit an dra-se, evit-se.

hiergegen Adv. : 1. a-enep, a-enep an dra-se, ouzh an dra-se ; 2. amaň.

hierher Adv. : 1. war-gaout amaň, war amaň, amaň ; *ich hatte ihn hierher geholt*, me am boa klasket anezhaň du-maň, me am boa kerc'het anezhaň du-maň, graet em boa dezhaň dont du-maň ; *bis hierher*, betek amaň, betek bremaň, betek-hen ; *zum Sterben hast du mich hierher gebracht*, va digas ac'h eus graet aman da vovel ; 2. achanen, avamaň ; *hierher ergibt sich eine Reihe Probleme*, da-heul an dra-se e teu ur bern kudenou war wel, kement-se a zegas ur bern kudenou war e lerc'h.

hierherauf Adv. : amaň en nec'h, amaň ouzh krec'h, amaň el laez.

hierherkommen V.gw. (kam hierher / ist hierhergekommen) : dont war-gaout amaň, dont war amaň, dont amaň ; *ihr braucht euch nicht zu fürchten*, *hierherzukommen*, arabat deoch kaout aon evit dont amaň ; *du solltest lieber hierherkommen* ! gwell e vije dit dont amaň ! ; *komm hierher !* deus er c'hostez-maň ! deus en tu-maň ! ; *ich weiß, wozu ihr hierhergekommen seid*, gouzout a ran da betra ez oc'h deuet amaň.

hierherum Adv. : 1. war an tu-maň ; 2. du-maň, amaň tro-dro, er biojoù, a-dro-war-dro, dre aze.

hierhin Adv. : 1. [egor] amaň, amaň e-barzh ; *hierhin verirrt sich selten ein Fremder*, rouez e vez gwelet unan a-vaez-bro o tremen dre amaň, ur ral eo gwelet unan a-vaez-bro o tont du-maň, dibaot eo gwelet unan a-vaez-bro o tont du-maň, dibaot a wech e vez gwelet unan a-vaez-bro o tont du-maň, dibaot eo d'unan a-vaez-bro dont du-maň ; *hierhin und dorthin*, amaň hag ahont, amaň-ahont, tu-maň-tu-se, tu-maň-tu-hont, lec'h-ha-lec'h, a lec'h da lec'h, a-dachadoù, a-dreuz hag a-hed, a-dreuz hag a-benn, a-dreuz hag a-dal, tu-maň ha tu-hont, war an tu-maň ha war an tu-hont ; 2. en afer-maň, war ar poent-maň.

hierhinab Adv. : dre amaň, en traoň, d'an traoň, en diaz, war-zu an diaz, war-draoň.

hierhinauf Adv. : dre amaň, en nec'h, d'an nec'h, ouzh krec'h, el laez, da laez, d'al laez, war-laez, war-sav, war-bign, war-grec'h, d'al lein, etrezek an uhel, etramek an uhel, da-geñver an uhel, war an uhel.

hierhinaus Adv. : dre amaň er-maezh.

hierhinein Adv. : dre amaň e-barzh.

hierhinter Adv. : amaň en adreňv, amaň a-dreňv.

hierhinunter Adv. : dre amaň, en traoň, d'an traoň, en diaz, war-zu an diaz, war-draoň.

hierin Adv. / **hierinnen** Adv. : 1. [egor] amaň, amaň e-barzh ; 2. en afer-maň, war ar poent-maň.

hiermit Adv. : gant an traou-se, gant an dra-se, gant-se, [lizher] gant al lizher-maň.

hiernach Adv. : 1. [amzer] goude, goudevezh, goude-se, a-choude, da c'houde, d'ar goude, war lerc'h se, pelloch', neuze, da neuze, a-benn goude, a-choudevezh, da boursu ;

2. da-heul an dra-se, kenkoulz all, diouzh-se, en abeg (dre an abeg, en arbenn, en askont, dre an arbenn) da gement-se, e-se, rak-se, alese, dre-se, diwar-se, kent a se, e-skeud-se, rak-se ; 3. a-hervez.

Hierogamie b. (-) : hierogamiezh b., herios gamos g.

hierogamisch ag. : hierogamiek.

Hieroglyphe b. (-,n) : arouezlun g., hieroglif g. ; [dre skeud.] skridaj g., skifadennou ls., krabisadennou ls., krafignadennoù ls., skritur treid-kelien g., skritur kazh g., skrabadennoù-yar ls., skritur fall devet g. ; *deine Hieroglyphen kann ja niemand entziffern*, n'eus den ebet evit lenn da skrabadennoù-yar.

hieroglyphisch ag. : arouezluniek, hieroglifek.

Hieronymus g. : Jerom g., Yerom g.

hierorts Adv. : amaň, du-maň, er vro-maň, nomaň, dre zu-maň.

Hiersein n. (-s) : bezafs b.

hierselbst Adv. : amaň end-eeun, nomaň end-eeun.

hierüber Adv. : 1. [en egor] a-us d'an dra-se ; 2. [keñver, abeg] diwar-benn se, en afer-maň, war ar poent-maň, e-kenver an dra-se.

hierum Adv. : 1. en-dro d'an dra-se, tro-dro d'an dra-se ; 2. war an tu-maň ; 3. du-maň, amaň tro-dro, er biojoù, a-dro-war-dro.

hierunter Adv. : 1. dindan an dra-se ; 2. e-touez an traou-se.

hievon Adv. : eus an dra-se, eus se.

hievor Adv. : 1. a-raok, dirak, dirak an dra-se ; 2. [dre skeud.] rak se, rak kement-se, ouzh kement-se.

hierzu Adv. : war gement-se, a-zalc'h ouzh an dra-se, diwar-benn an dra, evit pezh a sell ouzh an dra-se ; *das Mindeste, was man hierzu sagen kann*, an nebeutaň a c'heller lavaret diwar-benn an dra-se ; *was berechtigt Sie hierzu?* dre beseurgt gwir e rit kement-se ? dre be wir e rit kement-se ? pe dre wir e rit kement-se ?

hierzulande Adv. : amaň, du-maň, er vro-maň, dre-maň, dre amaň, war-dro amaň, dre zu-maň.

hiesig ag. : eus al lec'h-maň, eus ar vro-maň, ac'hanen, a zu-maň, eus du-maň, amaň, du-maň ; *hiesiger Landwein*, gwin eus ar seim g., gwin eus ar vro g. ; *der Hiesige*, an henvroad g. ; *das hiesige Bretonisch*, brezhoneg du-maň g. ; *die hiesige Dorfjugend*, ar re yaouank du-maň ls.

hieven V.k.e. (hat gehievt) : [merdead.] terkaň, ardantiň, sevel, disevel, gorren, gwintaň, gwinterellaň, traouilhat ; *an Bord hieven*, gwintaň war vourzh ; *den Anker hieven*, sevel an eor, sevel ar bigell, dizeoriaň, digrapaň an eor.

Hieven n. (-s) : [merdead.] terkadur g., terkaň g.

Hievwinde n. (-s) : [merdead.] palank terkaň g.

Hifianlage b. (-,n) / **Hi-Fi-Anlage** b. (-,n) : chadenn hi-fi b., chadenn uehlefeleunder b.

Hifthorn n. (-s,-hörner) : [sonerezh] korn olifant g., korn-kemenn g., korn-boud g., korn-bual g., komell b., komed g., trompilhig b.

high ag. : 1. [dramm] leun-barr, barret ; 2. barret a levenez, beuzet e-barzh al levenez, beuzet e-barzh al laouenidigezh, e barr al levenez, barr gant al levenez, barreun (barruhel) e galon gant ar joa, barr e galon gant al levenez, meurbet a joa ennaň, leun-barr a levenez, trefuet-holl gant al levenez, ouzhpenn laouen, laouen-dreist, o nijal (o tridal) gant al levenez, o nijal gant ar stad a zo ennaň, laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, seder evel ul laouenanig, lirzhin evel ul laouenanig, lirzhin evel ur vleunienn, azezet (beuzet) en e bemp plijadur warn-ugent, azezet (beuzet) en e seizh plijadur warn-ugent, dibradet, an traou war ar

pevarzek-kant gantañ, fest ennañ, en e laouenañ, digor dezhañ, evel Yann en e wele, evel en ur pred eured, eürus evel ul logodenn er bleud (evel ul logodenn en ur sac'had bleud), kontant evel ur roue war e dron, eürus evel seizh, eürusañ loen a daol troad war an douar, eürus mar boe den biskoazh, eürus mard eus bet biskoazh un unan, eürusañ den a zebz bara, eürusañ den dindan tro an heol, eürusañ den dindan an Neñv, eürusañ den a zo bet biskoazh, en e zour hag en e c'heot, en e voued, en e voued leun, en en e vutun, er friko, en ur friko, en e wellañ.

Highfidelity b. (-) : uhelfeleunder g.

Highlands ls. : Uheldirioù ls. ; *Bewohner der Highlands*, Tiruheliad g. [*liester Tiruheliz*].

Highlander g. (-,-) : [lu] uheldiriad g. [*liester uheldiriad*].

Highlife n. (-/-s) : *Highlife machen*, kas warnezi, chervadiñ, korfata, kofata, frikotañ, frikoañ, festailhiñ, c'hoari lapavan, ober chegenn, ren ur vuhez diroll, bevañ war an ton bras, ober ritenn, ren ur vuhez pompus.

High Society b. (-,-) : pennadurezhioù ls., bourc'hvistri ls., pennoù bras ls., oc'haned ls., tarined ls., floc'helleien ls., tud vrav ls., tud cheuc'h ls., oterien ls., tev g. ; *er verkehrt gern in den Kreisen der High Society*, hennezh a blij dezhañ bezañ e-touez an tev.

Hightech n. (-/-s) / b. (-) : uheldeknologiezh b., teknologiezh vlein b., teknologiezh pennaraok b.

Hightechprodukt n. (-/-s,-e) : kenderc'had uheldeknologiezh g., kenderc'had teknologiezh vlein b., kenderc'had teknologiezh pennaraok b.

hihi estl. : hihi !

hijacken V.K.E. (hat gehijackt) : P. *ein Flugzeug hijacken*, diheñchañ ur c'harr-nij.

Hijacker g. (-,-s) : aerbreizher g.

Hijackerin b. (-,-nen) : aerbreizherez b.

Hilaire g. : Hilari g.

Hilfe b. (-,-n) : 1. skoazell b., sikour g./b., harp g., skor g., skoaz b., rikour g., rekour g., rekourañs b., skoazellerezh g., sikourerezh g., kennerzh g./b., remed g., taol-skoaz g., taol sikour g., souten g., harperezh g., skoradur g., darbar g., madelez b. ; *gegenseitige Hilfe*, kenskoazell b., emskour g., karantez b. ; *durch gegenseitige Hilfe*, an eil o skoazellañ egile ; *Hilfe !* sikour din ! forzh va buhez ! skoaz din ! ; *um Hilfe bitten*, goulenn skoazell (sikour, harp, skoaz), gelver [u.b.] war e sikour ; *er wird mich bald um Hilfe bitten müssen*, n'emañ ket pell an amzer ma ranko goulenn skoaz diganin ; *es gibt keinen Ausweg*, außer dass wir ihn um Hilfe bitten, ne vo ket tu deomp diflipañ eus ar blegenn-mañ, nemet goulenn a rafemp digantañ dont da sikour ac'hanomp ; *sie braucht Hilfe*, ezhomm he deus sikour, sikour a rank da gaout ; *auf die Mithilfe der anderen zählen*, kontañ war sikour ar re all ; *Hilfe von jemandem erwarten*, kontañ war sikour u.b. ; *ich brauche keine Hilfe !* emsavon ! ; *sie bekommen keinerlei Hilfe*, ne vez graet netra evit o sikour ; *Hilfe holen*, mont da glask sikour, mont da glask skoazell, mont da glask skoaz ; *um Hilfe rufen*, krial forzh, krial forzh e vuhez, krial forzh d'e vuhez, krial fin-forzh d'e vuhez, krial fin-forzh, krial e vuhez, choual e vuhez, krial sikour, krial toaz d'ar forn, goulenn skoazell, gervel davet an-unan ; *jemanden um Hilfe rufen*, krial forzh war u.b., gervel u.b. war e sikour, goulenn harp (skoaz, skoazell) digant u.b., krial u.b. war e sikour, rekouriñ d'u.b., rekouriñ ouzh u.b. ; *ohne Hilfe*, *ohne Hilfe von außen*, diskkoazell, hep sikour ; *ohne Hilfe kommen wir nicht zurecht*,

n'omp ket evit dioueriñ skoazell, dober hon eus da vout sikouret ; *ohne die Hilfe seines Vaters hätte er es nie geschafft*, hennezh, panevet d'e dad, ne vije morse deuet a-benn ; *ohne deine Hilfe hätte ich es bestimmt nie geschafft*, keneve ar sikour ac'h eus roet din, biken ne vijen deuet a-benn - panevet ar sikour ac'h eus roet din, biken ne vijen deuet a-benn - kenevedout (panevedout, panevet dit-te, anez dit), biken ne vijen deuet a-benn - keneve ar sikour ac'h eus roet din, taol-chañs ne vefen ket deuet a-benn ; *etwas zu Hilfe nehmen*, kemer udb da skoazell, en em harpañ (kemer harp) war udb ; *sich (dat.) jemanden zur Hilfe holen*, *sich (dat.) jemanden zur Hilfe nehmen*, kemer u.b. da eiler ; *jemandem Hilfe leisten*, *jemandem zu Hilfe kommen*, harpañ u.b., reiñ skoazell d'u.b., reiñ skoaz d'u.b., reiñ brech d'u.b., reiñ un tamm skoaz d'u.b., reiñ harp d'u.b., ober kadorig d'u.b., reiñ un tamm skoazell d'u.b., reiñ skor d'u.b., reiñ aluzen d'u.b., mont (dont) war sikour u.b., dont da sikour u.b., mont war skoazell u.b., teuler dorn d'u.b., dougen dorn d'u.b., dibab u.b., darbariñ d'u.b., talvezout d'u.b., ober ur vad d'u.b., ober ur vad bennak e-keñver u.b., ober evit u.b., rekouriñ u.b. ; *wer würde ihnen nicht zu Hilfe kommen ?* piv ne glaskfe ket o skoazellañ ? ; *jemandem zu Hilfe eilen*, redek war sikour u.b., hastañ dont (hastañ mont) war sikour u.b., kablat da vont war sikour u.b. ; *jemandem Hilfe gewähren*, reiñ harp (skor, skoaz, skoazell, souten) d'u.b., ober kadorig d'u.b., mont (dont) war sikour u.b., reiñ kennerzh d'u.b., ober evit u.b. ; *Truppen zu Hilfe schicken*, kas sikour, kas rejimantoù skoazell, kas refors ; *mit Hilfe von*, dre hantererezh udb, gant harp (fdb), dre sikour (u.b.), dre hanteroriezh (u.b.), dre ser (u.b.), war-bouez udb, diwarbouez udb, a-bouez udb, dre voaien (u.b./fdb), da-heul udb, oc'h ober e vad eus udb ; *die Steinblöcke werden mit Hilfe einer Winde hochgezogen*, ar sevel mein a vez graet gant un traouih ; *mit jemandes Hilfe*, gant kenstriv u.b., gant skoazell u.b., gant kenober u.b. ; *ohne Hilfe*, eñ e-unan penn, hep sikour, anezhañ e-unan ; *ohne Hilfe von außen wird das Bankensystem dieses Landes zusammenbrechen*, reizhiad vankel ar vro-se n'eo ket gouest da chom plom drezi hec'-unan ; *es war Hilfe in der Not*, tremen poent e oa da vont war e sikour, poent bras e oa da sikour anezhañ, pase pred e oa d'e sikour ; *jemandem eine gute Hilfe sein*, bezañ ur skor bras d'u.b., bezañ un harp a bouez d'u.b., bezañ un tamm mat a skoaz d'u.b., bezañ ur rekour d'u.b., bezañ sikour vat d'u.b., bezañ ur skor a-zoare evit u.b., bezañ un harp a-zoare evit u.b., bezañ un dorn karantezus evit u.b., bezañ post d'u.b., talvezout kalz d'u.b., rentañ servijoù dreist d'u.b. ; *die Nachbarn sind ihm eine gute Hilfe im Alter gewesen*, milrekouret e voe gant e amezeien en e gozhni, rekouret e voe kalz (e-lezh) gant e amezeien en e gozhni, skoazellet e voe a-zoare gant e amezeien en e gozhni, sikour vat e voe e amezeien dezhañ en e gozhni, un dorn karantezus e voe e amezeien dezhañ en e gozhni, post e voe e amezeien dezhañ en e gozhni, e harpet o doa an amezeien en e gozhni ; *[relig.] unsere liebe Frau von der immerwährenden Hilfe*, Itron-Varia a Wir Sikour b. ; 2. [mezeg., h.a.] a) intentouù ls., louzaouadurioù ls., sikourioù ls., intentouù kentañ ls., louzaouadurioù kentañ ls., sikourioù kentañ ls., deborzhiouù ls. ; erste Hilfe, prederioù kentañ ls., intentouù kentañ ls., louzaouadurioù kentañ ls., an terk kentañ g. ; den Unfallopfern erste Hilfe leisten, reiñ an deborzhiouù kentañ da reuzidi ur gwallzarvoud, reiñ an terk kentañ da reuzidi ur gwallzarvoud ; b) skoazzellerezh g., skoazell b., gwarderezh g.,

skorañ g. ; *psychologische Hilfe*, bredskaozellañ g., bredskazell b. ; *Sozialhilfe*, gwared kevredigezhez g., gwarederezh kevredigezhez g., skoazell sokial b., skorañ kevredik g. ; *materielle und immaterielle Hilfe*, skoazell danvezel ha dezevel b. ; *finanzielle Hilfe*, skoazell arc'hant b., skoazell en arc'hant b., skoaziadenn b., skorenn b. ; **3. [istor, polit.] rote Hilfe**, sikour pobl g. ; *rote Hilfe Deutschlands*, sikour pobl Alamagn g.

hilflehend ag. : aspedus.

Hilfeleistung b. (-,-en) : skoazzellerez g., skoazellañ g., taol-skoaz g., taol sikour g., sikour g./b., harp g., skor g., skoaz b., rikour g., rekour g., rekoarañs b., kennerzh g./b., souten g. ; *unterlassene Hilfeleistung*, anskoazell da dud en arvar b.

Hilferuf g. (-s,-e) : **1.** kri-forzh g., kriadenn-forzh b., galvenkreñ g., kri-enkreñ g. ; **2.** kemennad argoll g.

Hilfeschrei g. (-s,-e) : kri-forzh g., kriadenn-forzh b., galvenkreñ g., kri-enkreñ g.

Hilfestellung b. (-,-en) : **1.** [sport] harp g., skor g., skoaz b. ; **2.** [den, sport] harper g., skorer g., skoazeller b. ; **3.** [dre skeud.] *jemandem Hilfestellung leisten*, ober kein d'u.b., ober tousig kein d'u.b., keinañ d'u.b., astenn ar skeul d'u.b.

Hilfesuchende(r) ag.k. g./b. : den a choullenn sikour g.

hilflos ag. : **1.** dizifenn, diskaozell, diharp, diguzul, diharzell, diskor, divrec'hailh, trenobiet, kollet, koll ; *völlig hilflos sein*, bezañ nec'het evel ur c'hi war ur chravazh, bezañ nec'het evel an diaoul war ur chravazh, bezañ en entremar, bezañ en amzivin, bezañ e penn e spered hep gouzout petra ober, bezañ gwall nec'het o chouzout petra da ober, na chouzout mui eus pe goad ober laioiu (eus pe goad ober ibil, war be du treiñ, a be du treiñ, pe e tu treiñ, penaos ober evit en em lipat), na chouzout mui pelec'h skeiñ e Benn, na chouzout re vat petra ober, na chouzout war be droad pouezañ, bezañ diaes en e votou, na chouzout penaos ober evit tennañ e spilhenn, na chouzout war peseurt avel sturiañ e vatiñant, na chouzout penaos ober evit tennañ e lost eus ar vrae, chom luget da zirouestlañ e neud, bezañ (chom, menel) war vordo, bezañ boud, en em gavout boud, na chouzout petra ober eus e gorf, na gaout ardremez, bezañ divrec'hailh, na gaout na tu na lañs ; **2.** mac'hagn, kabac'h, en argoll, en diaskren ; *hilfloser Kranker*, den mac'hagn g., den kabac'h g.

Adv. : *hilflos treibendes Schiff*, bag en argoll b. ; *hilflos dastehen*, bezañ divrec'hailh, bezañ en entremar, bezañ en amzivin, bezañ e penn e spered hep gouzout petra ober, bezañ gwall nec'het o chouzout petra da ober, na chouzout mui eus pe goad ober laioiu (eus pe goad ober ibil, war be du treiñ, a be du treiñ, pe e tu treiñ, penaos ober evit en em lipat), na chouzout mui pelec'h skeiñ e Benn, na chouzout re vat petra ober, na chouzout war be droad pouezañ, bezañ diaes en e votou, na chouzout penaos ober evit tennañ e spilhenn, na chouzout war peseurt avel sturiañ e vatiñant, na chouzout penaos ober evit tennañ e lost eus ar vrae, chom luget da zirouestlañ e neud, bezañ nec'het evel ur c'hi war ur chravazh, bezañ nec'het evel an diaoul war ur chravazh, bezañ (chom, menel) war vordo, bezañ boud, en em gavout boud, na chouzout petra ober eus e gorf, na gaout ardremez.

Hilflosigkeit b. (-) : **1.** estrenvan b., ankalez g., kabac'hded b., mac'hagn g., disvoued-penn g. ; **2.** diampartiz b., dic'halloud d'en em zibab g.

hilfreich ag. : sikourus, skoazellus, skorus, harpus, remedus ; sehr *hilfreich sein*, bezañ talvoudus bras, bezañ a dalvoudegez vrás, bezañ ur skor bras, bezañ un harp a

bouez, degas un tamm mat a skoaz, bezañ ur rekour, bezañ sikour vat, bezañ ur skor a-zoare, bezañ un harp a-zoare, bezañ post d'u.b., talvezout kalz d'u.b., rentañ servijoù dreist ; *jemandem eine hilfreiche Hand reichen*, astenn un dorn sikourus d'u.b., mont war sikour u.b., kinnig e sikour (e skoazell) d'u.b.

Hilfsaktion b. (-,-en) : obererezh dengar g., skoazell en anv Mab-den b., skoazzellerez g., sikourerez g. ; *die Weiterführung einer Hilsaktion sichern*, derc'hel un embregadenn skoazell en he flom, diogeliñ kendalch' un embregadenn skoazell.

Hilfsarbeiter g. (-s,-) : darbarer g., den a boan g., paotr-darbar g. ; *man kann einen ausgebildeten Facharbeiter nicht mit einem ungelehrten Hilfsarbeiter gleichstellen*, n'eus ket tu da lakaat heñvel ur gwir vicherour ouzh un darbarer, un darbarer hag ur mañsoner n'int ket ur c'hement, an darbarer n'eo ket mañsoner, ret-mat eo lakaat kemm etre ur mañsoner hag un darbarer.

Hilfsarbeiterin b. (-,-nen) : darbarerez b.

hilfsbedürftig ag. : **1.** tavantek, ezhommek, reuzeudik, truek ; er ist *hilfsbedürftig*, sikour a rank da gaout ; **2.** [mezeg.] e diazalc'h, amzalc'hiañ, dalc'het.

Hilfsbedürftigkeit b. (-) : dienez b., berrenteñ b., diouerded b., dienezed b., tavantegez b., reuzeudigez b. ; **2.** [mezeg.] diemren g., diazalc'h g., amzalc'h g.

hilfsbereit ag. : servijus, sikourus, skoazellus, skorus, prest da sikour, karentezus, madelezus ; er ist immer *hilfsbereit*, prest e vez atav da rentañ vad d'ar c'hentañ deuet.

Hilfsbereitschaft b. (-) : servijusted b., servijuster g., karantez b., karantelezh b., karantegez b., karadegez b., karitez b., madelezh b.

Hilfsberuf g. (-s,-e) : *medizinischer Hilfsberuf*, micher tro-dro d'ar medisinerez b., micher ledvezegel b.

Hilfsbischof g. (-s,-bischof) : [relig.] keneskob g.

Hilfsdienst g. (-es,-e) : burev skoazellañ g., burev sikour g., servij skoazellañ g. ; *sozialer Hilfsdienst*, skoazell sokial b., gwared kevredigezhez g., gwazadur ar skoazell sokial g.

hilfsfertig ag. : servijus, sikourus, skoazellus, skorus, prest da sikour, karantezus.

Hilfsgerät n. (-s,-e) : benveg skoazell g., maneur skoazell g., prest skoazell g., ardivink skoazell g., klav skoazell g.

Hilfsgüter ls. : madoù a skoazell dengar ls., madoù a skoazell denegour ls.

Hilfsgütertransport g. (-s,-e) : dezougadeg denegour b., dezougadeg dengar b., charreadeg denegour b., charreadeg dengar b.

Hilfskasse b. (-,-n) : **1.** kef sikour g., kef skoazell g. ; **2.** eil kef g.

Hilfskraft b. (-,kräfte) : skoazeller g., sikourer g., harper g., skorer g., eil g., eiler g., darbarer g. ; *medizinische Hilfskraft*, eiler mezegel g., skoazeller mezegel g.

Hilfskreuzer g. (-s,-) : [merdead., lu] lestr-kenwerzh terket evel ul lestr-reder g., lestr-kenwerzh terket evel ur morreder g.

Hilfslaborant g. (-en,-en) : skoazeller kimiour g., darbarer kimiour g.

Hilfslehrer g. (-s,-) : keleñner hep kevrat didermen g., eilekeñner g., keleñner skoazeller g., eilekolaer g.

Hilfslehrerin b. (-,-nen) : eilekennerez b., eilekolaerez b.

Hilfslehrerstatus g. (-) : eileierz b.

Hilfsmacht b. (-,mächte) : **1.** [polit.] riez kevredet b. ; **2.** [lu] nerzhioù skoazell ls.

Hilfsmannschaft b. (-,-en) : [lu] rejimant skoazell g., adarme b., refors g.

Hilfsmittel n. (-s,-) : 1. harp g., skor g., souten g., peadra g., danvez g., dafar g., doare g., moaien b./g., benveg g., arael g., remed g. ; 2. [mezeg.] harper g.

Hilfsmotor g. (-s,-en) : adkeflusker g. ; *Fahrrad mit Hilfsmotor*, soleks® g., marc'h-houarn dre dan g., marc'h-houarn gant keflusker skoazell g.

Hilfsoffizier g. (-s,-e) : [lu] eil-a-gamp g., adjudant g.

Hilfsorganisation b. (-,-en) : aozadur skoazell g., aozadur dengar g., aozadur denegour g., kevarzhe genskoazell b. ; *humanitäre Hilfsorganisation*, aozadur denegour g.

Hilfspfarrer g. (-s,-) : [relij.] vikel g., kure g. ; *ich wurde 1966 zum Hilfspfarrer ernannt*, me a zo bet kureet e 1966.

Hilfspfarrer- : [relij.] vikelel, ... vikel.

Hilfspolizist g. (-en,-en) : skoazeller polis g., kevrateg g., gward-maeziō g., gward-hentoù g., gward-parkeier g., P. diwaller park ar brammoù g.

Hilfsposten g. (-s,-) : post sikour g.

Hilfsquellen ls. : danvez kelaouiñ g., dafar teuliaouiñ g., teuliaoueg b., loazioù ls.

Hilfssatz g. (-es,-sätze) : 1. [poelloniezh] poellenn b., skorlakadenn b. ; 2. [mat.] lemma g.

Hilfsschule b. (-,-n) : klas emvarrekaat g., klas barrekaat g., skol emvarrekaat b., skol varrekaat b.

Hilfssprechblase b. (-,-n) : [stlenn.] lagadenn ditouriñ b.

Hilfssteiger g. (-s,-) : [mengleuz.] mengleuzier darbarer g., darbarer mengleuz g.

Hilfssteuer b. (-,-n) : [istor, Bro-C'hall] tailh sikour b. [da baaeñ d'ar roue].

Hilfsstoff g. (-s,-e) : *pharmazeutischer Hilfsstoff*, ambrougenn b.

Hilfstrupp g. (-s,-s) : skipailh skoazell g.

Hilfstruppe b. (-,-n) : rejimant skoazell g., adarme b., adsoudarded ls., bagad souten g., refors g.

Hilfsverb n. (-s,-en) : [yezh.] skorverb g., verb-skoazell g. ; *modales Hilfsverb*, verb-skoazell doareañ g., verb damskoazellañ g., skorverb mozelez g. ; *Hilfsverben dienen zur Bildung der zusammengesetzten Formen eines Verbs*, talvezout a ra ar verboù-skoazell da zistilhañ (da zisplegañ) stummoù kevrennek ar verboù ; *Konstruktion mit einem Hilfsverb*, furm genstrollat b.

Hilfsvertrag g. (-s,-verträge) : [polit.] feur-emglev skoazell g.

Hilfswerk n. (-s,-e) : 1. burev skoazzelerez g., servij skoazellañ g., gwazadur ar gwared kevredigezel g., gwazadur ar skoazell sokial g. ; 2. [relij.] burev ar madobererez g., kevredigezel a garitez b. ; 3. [gwallreuzioù, gwallzarvoudou] *technisches Hilfswerk*, servij sikourioù teknikel prim g.

hilfswillig ag. : servijus, sikourus, skoazellus, skorus, prest da sikour a-youl-vat.

Hilfswillige(r) ag.k. g./b. : youlad g., youladez b., emouestladez g., emouestladez b., skoazeller a-youl-vat g., sikourer a-youl-vat g., emyoulad g., emyouladez b.

Hilfswissenschaft b. (-) : skiant skoazell b.

Hilfswort n. (-es,-wörter) : 1. [yezh.] ger-choukañ g., ger-harp g., ger gourleunius g. ; 2. [barzh.] pri g., ibil g.

Hilfszeitwort n. (-es,-wörter) : [yezh.] skorverb g., verb-skoazell g. ; *Hilfszeitwörter dienen zur Bildung der zusammengesetzten Formen eines Verbs*, talvezout a ra ar

verboù-skoazell da zistilhañ (da zisplegañ) stummoù kevrennek ar verboù.

Hilum n. (-s) : [louza.] begel g.

Hilus g. (-, Hil) : [korf.] begel g. ; *Nierenhilus*, begel al lounez g. ; *Lungenhilus*, begel al skevent g. ; *Leberhilus*, porzh an avu g.

Himalaja g. (-s) / **Himalaya** g. (-s) : *der Himalaya*, an Himalaya g.

Himalaja- / Himalaya- : ... himalayat, ... an Himalaya.

Himbeere b. (-,-n) : [louza.] flamboez str., flamboezenn b. ; *Himbeeren pflücken*, flamboesa, dastum flamboez.

Himbeerarten g. (-s,-gärten) : flamboezenneg b., flamboezeg b.

Himbeergeist g. (-es) : [kegin.] likor flamboez g.

Himbeermarmelade b. (-,-n) : [kegin.] koñfitur flamboez g., kaotigell flamboez b.

Himbeersaft g. (-s) : [kegin.] chug flamboez g. ; *etwas mit Himbeersaft vermischen*, flamboezaf ubd.

Himbeerstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] flamboezenn b., bod flamboez g.

Himmel g. (-s,-) : 1. oabl g., ebr g., neñv g., amzer b., koabr g., [barzh.] pillig c'has b., pillig vras b., toenn an deiz b. ; *bedeckter Himmel*, *bewölkter Himmel*, oabl koumoulek g., oabl kudennek g., oabl hurennek g., oabl du g., amzer goumoulek b., amzer stanket b., amzer goabrek b., amzer c'holoet b., amzer gogusek b., amzer mouchet b., amzer vouchet b., amzer vouk b., amzer gudenek b., amzer hurennek b. ; *leicht bedeckter Himmel*, *trüber Himmel*, *leicht bewölkter Himmel*, oabl koc'hennet g., oabl lizennet g., amzer goc'hennet b. ; *zwischen Himmel und Erde*, en ebr hag en amzer ; *der Himmel hat sich verfinstert*, teñvalaet eo an oabl, drusaet eo ar c'hoabr, drusaet eo an amzer, duennet eo an amzer, tristaet eo an amzer ; *der Himmel verdüstert sich* (ak.), erru eo da deñvalaat, teñvaloc'h-teñvalañ e teu an amzer, war deñvalaat e ya an amzer, dont a ra an oabl da goumoulañ, dont a ra an amzer da vezañ teñval, drusaat a ra ar c'hoabr, drusaat a ra an amzer, emañ an amzer o treiñ da fall (o faragouilhañ), koumoulek (lug) e teu an amzer da vezañ, lugañ a ra an amzer, emañ-hi o treiñ da fall, stummet (doareet) fall eo an amzer, koumoulañ a ra an amzer, mouchañ a ra an heol, koc'henn a zeu war an heol, mouget eo an heol, ur fallaenn a zeu war an heol, koc'hennañ a ra an amzer, moriñ a ra amzer, diougan amzer fall a zo ganti, seblant amzer fall a zo, dont a ra an amzer da ziaesaat, amzer fall a zo ganti c'hoazh, tristaat a ra an amzer, an amzer a zua, duañ a ra an amzer ; *der Himmel ist bedeckt*, *der Himmel ist bewölkt*, koumoul a zo en oabl, koumoul a zo war an oabl, koumoulek eo an oabl, amzer lug a ra deomp, amzer c'holoet a zo, kudennek eo an oabl, brizh eo an amzer, brizhek eo an amzer, koumoulek eo an amzer ; *der Himmel sieht nicht gut aus*, stummañ fall a ra an amzer, fesonet fall eo an amzer, reze da fall 'zo ; *der Himmel erheizt sich*, P. stagañ a ra an amzer da zibluskenniñ ; *ein heiterer Himmel*, *ein klarer Himmel*, un amzer digoumoul b., un oabl glas g., un oabl boull g., un neñvoù digoc'henn g., un oabl karzhet g., un oabl fraezh g., un oabl digoumoul g. ; *blauer Himmel*, oabl glas g., oabl glizin g. ; *blauer Streifen im wolkenverhangenen Himmel*, *Fleck von blauem Himmel*, askell big b., march' glas g., toull glas er gwiskad koumoul g., freg er c'houmoul g., bragoù kemener g. ; *bleierner Himmel*, oabl louet g., oabl liv ar plom gantañ g. ; *gestirnter Himmel*, oabl stereted kaer / oabl steredenneus (Gregor), oabl stergannek (steredek, steredennek) g.,

stergann g. ; der Himmel hat sich aufgeheitert, der Himmel hat sich aufgeklärt, karzhet eo an amzer, dispak eo an amzer, digoc'henn eo an amzer, fraezh eo an oabl, karzhet eo an oabl ; der Himmel klart wieder auf, der Himmel klärt sich, der Himmel erheitert sich, digoumoulañ a ra an oabl, digostiñ a ra an oabl, dispakañ a ra an amzer, skarzhañ a ra an amzer, toullwennañ (sevel, skaeraiañ, dizoleiñ, digoumoulañ, spanaenniñ, naetaat, bravaat, boullaat, spisaat) a ra an amzer, sederaat a ra an amzer, splannaat a ra an oabl, skaeraat / splannaat a ra an amzer (Gregor), P. stagañ a ra an amzer da zibluskenniñ ; am Himmel, en oabl, war an oabl ; keine einzige Schäfchenwolke störte den blauen Himmel, glas e oa an oabl hep an disterañ kaouledenn pe lost-kazh ouzh e varellañ, glas hepken e oa an oabl ; mit Schäfchenwölkchen bezogener Himmel, mit Lämmerwolken bezogener Himmel, oabl kalzennet g., oabl kaouledet g. ; ein Regenbogen erschien am Himmel, stignet e oa bet gwareg-ar-glav ; der Adler kreist hoch am Himmel, an erer a blav e don an neñv (uhel-uhel en aer, e lein an neñv, e barr an oabl), an erer a gornigell uhel-uhel en aer, emañ an erer o punañ en amzer ; ein Düsengäger schießt durch den Himmel, ur c'harr-nij kaeañ a rog an oabl ; unter freiem Himmel, dindan bolz an neñv, dindan bolz ar stered, dindan ar sezih amzer, dindan toenn an noz, dindan an amzer vras, dindan alañ an amzer, war an dispalu, e kambr ar stered, e asagn ar stered, e asagn al loar, e maner Lonk-Avel, e-barzh liñselioù sant Pêr, dindan liñselioù an Tad eternel, dindan toenn an deiz, dindan ar billig vras, war ar frank, e ti Mari Chlazioù, en aer vras ; er verabscheute es, unter freiem Himmel zu schlafen, kerteri en doa da gousket er-maez, diegi en doa da gousket er-maez ; es wird ihm nicht gut bekommen, weiter unter freiem Himmel zu arbeiten, fall eo dezhañ chom er-maez da labourat ; die Wolken jagen am Himmel, die Wolken jagen über den Himmel, gant tizh e tremen ar c'houmoul en oabl, tizh 'zo gant ar c'houmoul, kaset e vez koabr gant an avel, emañ ar c'houmoul o redek war an amzer ; in den Himmel steigen, sevel en ebr hag en amzer, sevel en oabl, sevel betek ar c'hoabr ; die Schrote erheben sich in den Himmel, siminalioù al labouradegoù a zo gwintet en aer ; die Augen gen Himmel richten, sellet d'an nec'h, sellet war-zu an nec'h, sellet er vann, gorren e zaoulagad etrezek an oabl ; der Regen fällt vom Himmel herunter, ar glav a zered eus an nec'h, ar glav a zered eus an oabl.

2. [dre skeud.] zwischen Himmel und Erde, en aer, war zibrad en aer, en ebr ag en amzer ; wie ein Blitz aus heiterem Himmel, evel ur strak-kurun, dic'hortoz-kaer, a-greiz-peb-kreiz, evel un tarzh kurun ; das Blaue vom Himmel versprechen, Himmel und Hölle versprechen, prometiñ mor ha menez, prometiñ digorniañ an troiòù-korn ha dic'haviañ ar graviou, ober mil ha miloù a bromesaou, sorc'henniñ u.b., digeriñ an Neñv d'an dud, touïñ tourioù ha kestell, na vezañ war ar skort gant e bromesaou, prometiñ mil ha mil dra all d'u.b., prometiñ an diaoul hag e gerniel, touïñ kalz ha delch'her nebeut, en em rivinañ en ur brometiñ pep tra hag en em saveteiñ goude en ur chom hep reiñ netra ; er lügt das Blaue vom Himmel (herunter), kontañ a ra gevier du, gwriat (dornañ, pentañ, displantañ, paskañ, disac'hñañ, dibunañ, pennegiñ, aozañ, steuñviñ, fentañ) a ra gevier bras, displantañ a ra karradoù gevier, troadañ a ra melloù gevier, livañ a ra pikoloù gevier, hennezh a vez pikoloù gevier gantañ, touïñ a ra kalz ha delch'her a ra nebeut, ne vo ket ken bras an disk an ha ma

vez e gan, prometiñ a ra an diaoul hag e gerniel, touïñ a ra tourioù ha kestell, hennezh ne vez Morse war ar skort gant e bromesaou, lavaret a ra gevier a-zevri-bev, tagañ a ra gant ar gaou, emañ o tennañ ur gaer a garotezenn deomp ; das Blaue vom Himmel herunterreden, komz dilokez - komz jore-dijore - dirabañsiñ - dibunañ sorc'hennou - raneal - parlikanat - storlokat - latennat - treiñ e deod e goullo - chaokat avel - ribotat dour - bezañ glabous war e c'henou - draihañ e c'henou - draihañ kaoziou evel ur vilin-baper - bezañ puilh e gaoz - bezañ e deod e-giz ur vilin avel - na serriñ ur genou - trabellat - pilprenn e c'henou - na vezañ berr da gaozeal - ober tro gant e gaoz - na vezañ fin ebet d'an-unan da gaozeal - reiñ tro d'e lavar - astenn kaoziou - sevel da gentañ ur gaoz, sevel goude ur gaoz all gant an-unan - komz a-dreuz hag a-hed - komz a-dreuz hag a-dal - komz a-dreuz hag a-benn - bezañ gant e veg abred - bezañ gant e veg a-raok - chom da valañ komzoù - reiñ tro d'e gomzoù - na c'houzout na komz na tevel - na c'houzout na kaozeal na tevel - kontañ pemp ha pevar (pemp pe nav) - kontañ pemp ha nav - ragellat - ragachat - pilat kaoziou - ranezenniñ - pilat e c'henou - chaokat e c'henou - flabotal e c'henou - pilat e veg - mont a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - bezañ ur gaoz hep penn na lost gant an-unan - mont eus an eil kaoz d'eben - bezañ an diviz etrezo o roulat eus an eil kaoz d'eben - bezañ un drabell - treiñ (malañ) avel - mont betek Pariz da-heul kaoz - marvaihat kaer ha sof-kont - flapañ - kaozeal a-hed hag a-dreuz - fistilhañ - raskañ - langajal - draihañ langaj - glabousat - klakenniñ - grakal - glaourenniñ - dic'hourdañ e latenn - diverglañ e deod - diroufennañ e deod - distagañ komzoù mesk-divesk - kontañ flugez - kontañ flugezennoù - kontañ pifoù ; aus allen Himmeln fallen, tapout ur gwall zistro, pakañ un distro lous, bezañ disouezhet brav ha kempenn, kouezhañ e veudig en e zorn, mont e vara gant ar c'hi ; wir sind aus allen Himmeln gefallen, distroadet oamp bet dic'hortoz-kaer penn-kil-ha-troad - distroadet glez oamp bet dic'hortoz-kaer - ha pa vefe kouezhet an neñv warnomp, ne vije ket bet gwashoc'h - ansouezh bras a oa ganeomp - minellet e oa an teodoù - chomet e oamp d'ober yezhoù ; vom Himmel fallen, erruout dic'hortoz-kaer, erruout evel ur bleiz, erruout a-greiz-peb-kreiz, erruout evel un tarzh kurun, kouezhañ diwar al loar da vare kreisteiz, degouezhout evel ul laer, dont evel ul laer, tarzhañ ; es ist noch kein Meister vom Himmel gefallen, ar barrekaat a zeu gant ar pleustriñ - diwar ober e teu ar vicher - kemenerien omp tout, met an tailh a zoug - anez labour, prezeg aner, kentañ prezeg a zo ober - ret eo gouzañ evit kaout skiant ha labourat evit kaout arc'hant - o labourat e teuer da vout mañsoner - dre fin tachiñ e teuer da vout tachour - evit deskiñ e ranker aketiñ - gwellañ ma tesker eo diwar hor c'houst hon-unañ, nemet e koust keroc'h - o trougiforniañ e reer kornek ar bara - evit bezañ desket ez eo ret aket - un deroù a zo da bep tra hag e ve da zeskiñ debriñ yod gant ul loa koad - un deroù a zo eus tout - bez' ez eus un deroù eus tout ; der Himmel hängt ihm voller Geigen, er ist im siebenten Himmel, ouzhpenn laouen eo, barret a levez eoz, laouen eo hag en tu-hont ives, laouen-meurbet eo, laouen-ran eo, ken laouen ha tra eo, laouen eo evel an heol, ken laouen hag an heol eo, seder eo evel ul laouenan, lirzhin eo evel ul laouenan, seder eo evel ul laouenanig, lirzhin eo evel ul laouenanig, lirzhin eo evel ur vleunienn, beuzet eo e-barzh al levez, beuzet eo e-barzh al laouenidigezh, e barr al levez emañ, barr eo gant al levez, leun-barr a levez eo, trefuet-holl eo gant al levez, emañ o nijal gant ar stad a zo ennañ,

emañ o nijal gant al levez, emañ o tridal gant al levez, azezet eo en e bemp plijadur warn-ugent, azezet eo en e seizh plijadur warn-ugent, dibradet eo, beuzet eo en e bemp plijadur warn-ugent, beuzet eo en e seizh plijadur warn-ugent, emañ an traou war ar pevarzek-kant gantañ, n'eo ket evit e levez, fest a zo ennañ, en e laouenañ emañ, digor eo dezhañ, barrleun (barruhel) eo e galon gant ar joa, barr eo e galon gant al levez, meurbet a joa a zo ennañ, hennezh a zo evel Yann en e wele, hennezh a zo evel en ur pred eured, eürus eo evel ul logodenn er bleud (en ur sac'h had bleud), en e vleud emañ, en e jeu emañ, en e voem emañ, en e goch emañ, en e ched emañ, en e lec'h emañ, en e charreou emañ, en e zour hag e c'heot emañ, kontant eo evel ur roue war e dron, eürus eo evel seizh, eürusañ loen eo a daol troad war an douar, eürus eo mar boe den biskoazh, eürus eo mard eus bet biskoazh un unan, eürusañ den eo a zebr bara, eürusañ den eo dindan tro an heol, eürusañ den eo dindan an Neñv, eürusañ den eo a zo bet biskoazh, en e zour hag e c'heot emañ, en e voued emañ, en e voued leun emañ, en e vutun emañ, er friko emañ, en ur friko emañ, en e wellañ emañ ; *jemanden in den Himmel erheben, jemanden in den Himmel haben*, uhelaat u.b. dreist ar begoù gwez - reiñ kaol d'u.b., treujoù hag all - milganmeuliñ u.b. - kas u.b. en tu-hont d'an neñv - meuliñ u.b. dreistpenn - reiñ meuleudioù divuzul (amzere) d'u.b. - meuliñ u.b. dreist ar bord - na baouez a ganañ meuleudi d'u.b. - ober stad vras eus u.b. (d'u.b.) - ober lid bras d'u.b. - kanañ meuleudi d'u.b. - reiñ mel d'u.b. gant al loa-bod - reiñ ur begad mel d'u.b. - reiñ pour gwrizennoù ha tout d'u.b. - reiñ kaol d'ar chavr - flodañ d'u.b. - ober kudoù d'u.b. - ober kudoù dirak u.b. - sirañ e votoù d'u.b. - lipat e votoù d'u.b. - ober moumounerez d'u.b. - lorc'hañ u.b. ; *die Sterne vom Himmel holen wollen*, klask pegañ al loar, sevel (ober) kestell el Loar, klask tapout al loar gant e zent, mont da laerez al loar, klask kerc'hat (kargañ) dour gant ur bouteg, klask skarzañ ul lenn gant un hanaf toull, klask tennañ amanenn eus gouzoug ur c'hi, klask tennañ panez eus gouzoug ur c'hi, treiñ ar c'hi (ar c'hazh) dre e lost, klask an doare da dreiñ an avel diwar-bouez ur sugell, klask treiñ an avel d'u.b., klask treiñ an avel diwar-bouez ur gordenn, tremen e amzer o treiñ mein da sec'hañ, klask pakañ ar bleiz gant un taol boned, klask derch'el ur bramm war beg un ibil, klask spazhañ melc'hwed, klask serriñ ar bed en ur glorenn vi ; *Himmel und Hölle in Bewegung setzen, Himmel und Erde in Bewegung setzen*, ober bec'h bras, ober e seizh posupl (e seizh gwellañ, an diaoul hag e bevar, e wir wellañ, diouzh e wellañ-holl, gwellaikañ ma c'haller), ober e c'halloud, lakaat e holl spi, ober e bosupl, ober e holl bosupl, ober e walch', klask e walch' en em ziliziañ anezhi, bale war ar mor, ober anerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, en em aketiñ e pep doare, ober par ma c'haller, ober pellañ ma c'haller, c'hoari an diaoul hag e bevar, plantañ e holl nerzh d'ober ubd, ober a-walc'h (lakaat e holl studi, lakaat e holl nerzh) evit dont a-benn eus ubd (Gregor) ; *das stinkt zum Himmel ! a) [dre skeud.] un euzh hag ur skrij eo gwelet kement-se ! ur vezh eo da welet ! mezh ar chas eo kement-se ! mantrus eo ! euzhus eo ! ; b) [ster nik] chwezh ar mil matañ tra 'zo amañ ! chwezh ar pemp-kant a zo gant an dra-se ! ur chwezh da ziskar ur march'a zo gant an dra-se ! ur chwezh da ziskar ar c'hezeg a zo gant an dra-se ! ur chwezh fall-mantrus a zo gant an dra-se ! chwezh ar bouch' (chwezh kazel, chwezh ar foeltr, ur*

chwezh an diaoul, chwezh ar foec'h, chwezh an dision, chwezh an nondieie, ur chwezh flaer, chwezh an didie, flaer an tri mil) a zo gant an dra-se ! ur chwezh ar fallañ a zo amañ ! flaeriañ a ra an dra-se evel ar vosenn ! flaeriañ a ra an dra-se evel ur c'hagn ! flaerius eo an dra-se evel gagn ! ec'h, pebezh chwezh ! ken flaerius eo an dra-se ma'z eo un doñjer chom war e dro, an dra-se a zo flaerius evel ur pudask, an dra-se a zo flaerius evel ur broc'h ; *Himmel und Hölle spielen*, c'hoari garig-kamm, c'hoari an delech, c'hoari an delechoù, c'hoari troadig (troadig-kamm, dereziou, regenn, marell, sklas).

3. bro b., korn ar bed g., tolead g. ; *unter einem rauen Himmel leben*, bevañ en ur vro garv hec'h hinad (garv an temz-amzer enni) ; *unter einem anderen Himmel geboren sein*, bezañ bet ganet e lec'h all, bezañ a lec'h all, bezañ eus ar c'hostezioù all, na vezañ diwar chas ar vro.

4. *Bethimmel, Himmel, stel-gwele g. ; Bett ohne Himmel, gwele distel g.*

5. *Himmel, Baldachin, daez g., stel g., tabarlank g.*

6. [relig.] Neñv g., neñvoù ls., uhellec'hioù ls., uhellderioù ls., baradoz g. ; *Vater unser im Himmel / Vater unser, der Du bist im Himmel*, Hon Tad a zo en Neñv / [stumm dispredet] Hon Tad, pehini a zo en Neñv ; *Himmel und Erde*, an Neñv hag an Douar ; *der Weg in den Himmel*, bali an Neñv b. ; *gen Himmel fahren*, mont (pignat) d'an Neñv ; *in den Himmel kommen*, mont da baradoz an Aotrou Doue, mont d'ar baradoz, mont d'ar chloar, mont d'ar joaioù, mont d'ar joausted, gounit ar baradoz, gounit an Neñv ; *ein Engel stieg vom Himmel herab*, un ael a ziskennas eus an Neñv ; *der Vater im Himmel*, Hon Tad en neñvoù g., Hon Tad neñvus g. ; *Türsteher des Himmels*, porzhier ar Baradoz g. ; *Tür zum Himmel*, Tor zum Himmel, dorioù ar Baradoz ls., porzh ar Baradoz g., porzh ar bromesa g., porzh an Neñvoù g., porzh ar chloar g. ; *Himmel auf Erden*, baradoz war an douar g. ; *Himmel und Erde als Zeugen anrufen*, gervel holl sent ar Baradoz da destoù ; *gebe der Himmel, dass ...*, gebe es der Himmel, dass ..., plijet gant Doue e ... ; *ich nehme den Himmel zum Zeugen*, m'en tou dre an Neñv ; *der Himmel behüte uns davor* ! Doue ra viro ! Doue r'hor (d'hor) miro ! ; *dem Himmel sei Dank* ! a-drugarez Doue ! bennozh Doue ! dre c'hras Doue ! ; *gebe der Himmel, dass ...*, Doue da ... (+ anv-verb), a-youl Doue ma ..., a-youl Doue na ... ; *gütiger Himmel ! vantremorgenn ! vantredistag !* nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mizerdedistag ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! va Doue benniget ! va Doue benniget, pebezh torad filipet ! va Doue benniget, ar vadeziant a-raok an eured ! Gwerc'hez Vari ! Gwerc'hez santel ! ; *um Himmels willen ! gabell ! ganas ! ga ! gagn !* en anv Doue ! a-benn karantez Doue ! alato ! atoue ! Daonet ! Foeltr ! fountre ! Tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamdoulla ! fidadaoula ! fidamdoullle ! fidedoule ! fidamdoullig ! fidamdoukou ! fidamdoumen ! fidamdouen ! fidamdoupik ! fidamdousik ! fidamdoustac'h ! fididouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezoupenn ! fidou ! fidou ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamdouac'h ! fedamdoule ! fedamzouenn ! fedamdosig ! fedamdoustek ! fedazouilher ! jamigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall

daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! Mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! dampret 'vin ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! non de va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunoù va ene ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunoù ! ; *Himmel, Arsch und Zwirm* ! che va Doue ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! sac'h ar soner ! kern va buoc'h ! tredir ! traou Doue ! tripledie ! tribledie ! sapredie ! non de va ene ! iche ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mallozh gast ! mallozh ene Doue ! mil mallozh va Doue ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher !

himmelan Adv. : d'an neñv, etrezek an neñv, war-zu an neñv, da-geñver an neñv, etramek an neñv.

himmelangst Adv. : *mir ist himmelangst*, mil aon am eus, aon du am eus, aon ruz am eus, treantet eo va c'halon gant an aon, aon bras am eus, spouronet on, ur c'horfad mat a aon a zo ennon, ur revriad mat a aon a zo ganin, treant a zo ganin / gant ar gloazioù emaoñ (Gregor), bec'h a zo warnon, e bec'h emaoñ, santout (klevet) a ran c'hwen em loeroù, sevel a ra c'hwen em loeroù, savet ez eus flaer em loeroù, mont a ra bihan va c'halon, skoet on gant an derzhien-skeud, moan eo va revr, me a zo moan va foñs, sec'hañ a ran gant ar spont, kaoc'h tomm a zo em bragou.

Himmelbett n. (-s,-en) : gwele gant ur stel-gwele g., gwele stignet g.

Himmelbettpfosten g. (-s,-) : bann ur stel-gwele g.

himmelblau ag. : glas-oabl, glas-sklaer, pers, glas-pers.

Himmelbläue b. (-) : pers g.

Himmeldonnerwetter estl. : *Himmeldonnerwetter noch einmal* ! mil mallozh an tan hag ar c'herun ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mizerdedistag ! gabell ! ganas ! ga ! gagn ! atoue ! daonet ! foeltr ! foute ! tanfoeltr ! fidamdoe ! fidamoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamduolla ! fidadaoula ! fidamduolle ! fidedoule ! fidamduollig ! fidamduoumen ! fidamduoumen ! fidamduouen ! fidamduoupik ! fidamduousik ! fidamduostac'h ! fididouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidazouenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamduouac'h ! fedamduouen ! fedamduouste ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm batoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! mordouseg ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! tripledie ! tribledie ! sapredie ! non de va ene ! iche ! dampret 'vin ! daonet

mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! dampret 'vin ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! non de va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunoù va ene ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunoù !

Himmelfahrt b. (-) : [relig.] *Christi Himmelfahrt*, Yaou-Bask g., gouel pignidigezh Hor Salver d'an Neñv g., an Asañsion b. ; *die Himmelfahrt Christi*, pignidigezh Jezuz-Krist b., pignidigezh Hor Salver d'an Neñv b. (Gregor) ; *Mariä Himmelfahrt, der Maria Himmelfahrt, Marias Himmelfahrt, Mariens Himmelfahrt*, gorroidigezh ar Werch'ez b., Gouel-Maria-Hanter-Eost g., Gouel-Hanter-Eost g., Gouel-Maria-Kreiz-Eost g., gouel ar Werc'hez douget d'an Neñv g., gouel ar Werc'hez g., an Asompson b.

Himmelfahrtsfest n. (-es) : [relig.] 1. Yaou-Bask g., gouel pignidigezh Hor Salver d'an Neñv g., an Asañsion b. ; 2. Gouel-Maria-Hanter-Eost g., Gouel-Hanter-Eost g., Gouel-Maria-Kreiz-Eost g., gouel ar Werc'hez douget d'an Neñv g., an Asompson b.

Himmelfahrtskommando n. (-s,-s) : bagad-stourm emzistruij g., bagad kenavo d'ar bed all g., kefridiezh emlazh b.

Himmelfahrtsnase b. (-,-n) : [dre fent] fri gwintez g. / fri war varc'h (Gregor), fri distroñset g.

Himmelfahrtsstag g. (-s) : [relig.] 1. Yaou-Bask g., gouel pignidigezh Hor Salver d'an Neñv g., Asañsion b. ; 2. gouel Maria Hanter-Eost g., gouel ar Werc'hez douget d'an Neñv g., Asompson b.

Himmelherrgott estl. : *Himmelherrgott noch einmal* ! mil mallozh an tan hag ar c'herun ! sac'h ar soner ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mizerdedistag ! gabell ! ganas ! ga ! gagn ! atoue ! daonet ! foeltr ! foute ! tanfoeltr ! fidamdoe ! fidamduoumen ! fidamduoumen ! fidamduouen ! fidamduoupik ! fidamduousik ! fidamduostac'h ! fididouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidazouenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamduouac'h ! fedamduouen ! fedamduouste ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm batoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! mordouseg ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! tripledie ! tribledie ! sapredie ! non de va ene ! iche ! dampret 'vin ! daonet

e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereou ! daonet 'vo mil va ereou ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! non de va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunoù va ene ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunoù !

himmelhoch ag. : divent, bras-divent, bras kenañ-kenañ, ramzel, uhel-sponsut.

adv. : *himmelhoch überlegen*, kalz gwelloc'h, pell gwelloc'h, ur barr gwell, un toulлад gwell, un tamm mat gwelloc'h, un hanter gwelloc'h, war an ampl gwelloc'h, e-leizh gwelloc'h, gwelloc'h ur flipad, kant gwech gwelloc'h ; *er ist seinem Bruder himmelhoch überlegen*, denoc'h eo, ur flipad, eget e vreur - hennezh a zo ur barr en tu all d'e vreur ; *himmelhoch jauchzend*, o nijal gant al levezenez a zo ennañ, dirollet gant al levezenez, er-maez eus an-unan gant al levezenez, trelatet gant al levezenez ; *himmelhoch bitten*, gourfedîñ, pedîñ gant striv (gant prez, gant aket, start) (Gregor), pedîñ hag aspedîñ, pedîñ war bennoù e zaoulin.

himmeln V.gw. (hat gehimmelt) : P. bamiñ, estlammiñ, sebeziñ, mantrañ, bezañ bamet, chom goursavet.

Himmelreich n. (-s) : [relig.] das *Himmelreich*, glad Doue g., rouantelez an Neñvou b., rouantelez an Neñv b., porzh an neñvou g., porzh ar Bromesa g., porzh ar Joa g., ar joaoiù ls., ar Baradoz g.

Himmelsanbeter g. (-s,-) : [relig.] neñvazeuler g.

Himmelsäquator g. (-s) : [stered.] keheder oablel g.

Himmelsbläue b. (-) : pers g.

Himmelsbrand g. (-s,-brände) : [louza.] dinamm str., gloanig g., gore-wenn b., inam str., pallennig-ar-Wer'chez g., louzaouenn-ar-Wer'chez b., mezherenn-ar-Wer'chez b., lañjer-an-Aotrou-Doue b., trezou-ar-Mabig-Jezuz ls.

Himmelsbraut b. (-,bräute) : [relig., barzh.] leanez b.

Himmelsbrot n. (-s) : [Bibl] mann g., Mann g.

Himmelsdurchmusterung b. (-,en) : [stered.] *Himmelsdurchmusterung nach Sternen*, savle stered g.

Himmelschlüssel g./n. (-s,-) : [louza.] 1. boked-laezh g. ; 2. louzaouenn-ar-skevent b., bara-an-ozhac'h-kozh g.

himmelschreind ag. : skrijus, euzhus, argarzhus, hegus, kriz-meurbet ; *himmelschreindes Unrecht*, direizhded skrijus (euzhus) ken na gomz b.

Himmelserscheinung b. (-,en) : [fizik] anadenn gosmek b.

Himmelfeste b. (-) : bolz an neñv b., bolz an neñvou b., bolz an oabl b., bolz steredennet b., stergann g., ar billig vras b., ar billig c'las b., ebr g., toenn an noz b., toenn an deiz b.

Himmelsfreude b. (-) : joa an neñvou b. ; *die ewige Himmelsfreude*, joa badel an neñvou b., gloar ar baradoz b.

Himmelsgabe b. (-,n) : prof eus an Neñv g.

Himmelsgegend b. (-,en) : korn ar bed g. ; *die vier Himmelsgegenden*, ar pevar fennroud ls., ar pevar avel ls., pevar c'horn ar bed ls., ar pevar roud avel ls.

Himmelsgewölbe n. (-s) : bolz an neñv b., bolz an neñvou b., bolz an oabl b., bolz ar stered b., bolz steredennet b., stergann g., ar billig vras b., ar billig c'las b., toenn an noz b., toenn an deiz b., ebr g., oabl g., kambr ar stered b.

Himmelshalbkugel b. (-) : [fizik] hantervoul-oabl b.

Himmelskarte b. (-,n) : [stered.] kartenn an oabl b., kartenn steredoniezh b., taolenn steredoniezh b.

Himmelskönigin b. (-) : [relig.] rouanez an Neñvou b., rouanez an Neñv b.

Himmelskörper g. (-s,-) : [stered.] korf kosmek g., korf-oabl g., korf-egor g. ; *erdähnlicher Himmelskörper*, *terrestrischer Himmelskörper*, *tellurischer Himmelskörper*, planedenn dellurek b., planedenn garregek b. ; *Exzentrizität der Bahn eines Himmelskörpers*, ezkreizadezh amestez ur blanedenn b. ; *exzentrische Anomalie des Himmelskörpers*, gwariadenn ezkreizadel ar blanedenn b. ; *erdnaher Himmelskörper*, douargroazier g. [liester douargroazieroù], korf douargroazier g. ; *Bahnneigung eines Himmelskörpers*, *Inklination eines Himmelskörpers*, stou an ekliptik g. ; [fizik] *dem Gravitationspotenzial eines Himmelskörper durch Fluchtgeschwindigkeit entweichen*, ezkerc'hellañ.

Himmelskreis g. (-es) : [fizik] pellenn-oabl b.

Himmelskugel b. (-) : [fizik] boul-oabl b., bouleñn-oabl b., pellenn-oabl b.

Himmelskunde b. (-) : steredoniezh b.

Himmelsleiter b. (-) : [Bibl] skeul Jakob b.

Himmelsmechanik b. (-) : lochoniezh an astroù b., mekanikoniezh ar stered b.

Himmelsmeridian g. (-s,-e) : [stered.] plaenenn hedredennat b.

Himmelsraum g. (-s,-räume) : ebr g. ; *die Himmelsräume*, an neñvou ls., bolz an neñvou b., bolz an neñv b., bolz an oabl b., ar volz steredennet b., ar stergann g., ar billig vras b., ar billig c'las b., an ebr g., kambr ar stered b.

Himmelsrichtung b. (-,en) : pennroud g., roud-avel g. ; *die vier Himmelsrichtungen*, ar pevar fennroud ls., ar pevar avel ls., ar pevar fennavel ls., pevar c'horn ar bed ls., ar pevar roud avel ls. ; *aus allen Himmelsrichtungen*, eus pevar c'horn ar bed, eus pevar c'horn ar vro, eus ar pevar avel ; *Nebenhimmelsrichtung*, etreroud g.

Himmelsschlüssel g./n. (-s,-) : [louza.] boked-laezh g.

Himmelsspeise b. (-) : [mojenn.] boued an Doueed (Gregor) g., ambrozi b.

Himmelsstraße b. (-) : [relig.] bali an Neñv b.

Himmelsstrich g. (-s,-e) : tolead g., korn ar bed g.

Himmelsstürmer g. (-s,-) : 1. [mojenn.] Titan g. 2. [dre skeud., Karl Marx] emsaviad distern g., emsaviad fourdouilh g., paotr an utopia g., hunvreer g.

Himmelstrank g. (-s) : [mojenn.] nektar g., died an Doueed b.

Himmelstiefe b. (-) : donoabl g.

Himmelswagen g. (-s,-) : 1. [mojenn.] karr kosmek Helios g. ;

2. [stered.] *der große Himmelswagen*, ar C'hastell-Karr Kamm g., ar C'hastell-Karr-Bras g., ar C'hastell-Karr g., ar Charr-Kamm g., Kastell ar Seizh Ejen-Arat g., ar Seizh Ejen-Arat ls., Karr Arzhur g., al Lost Arar g., ar Seizh Steredenn ls.

himmelswärts Adv. : d'an neñv, etrezek an neñv, war-zu an neñv, da-geñver an neñv, etramek an neñv.

Himmelsweg g. (-s) : [relig.] bali an Neñv b.

Himmelswiese b. (-) : bolz an neñv b., bolz an neñvou b., bolz an oabl b., bolz steredennet b., stergann g., pillig vras b., pillig c'las b., ebr g., toenn an deiz b., toenn an noz b., kambr ar stered b.

Himmelszeichen n. (-s,-) : steredeg ar zodiak b., rann an arouezkel'h b. ; *die zwölf Himmelszeichen*, kambrōù an Heol ls.

Himmelszelt n. (-s) : [barzh.] bolz an neñv b., bolz an neñvou b., bolz an oabl b., bolz steredennet b., stergann g., kambr ar stered b., pillig vras b., pillig c'las b., ebr g., toenn an noz b., toenn an deiz b.

Himmelsziege b. (-,n) : [loen.] gioc'h b./g.

Himmel-und-Hölle-Spiel n. (-s,-e) : 1. garig-kamm b., troadig g., troadig-kamm g., derezioù ls., regenn b., marell b.; *Himmel-und-Hölle spielen*, c'hoari garig-kamm, c'hoari an delech, c'hoari an delechoù, c'hoari troadig (troadig-kamm, derezioù, regenn, marell, sklas), c'hoari ar varell ; *Wurfstein beim Himmel-und-Hölle-Spiel*, delech g. [lester delechoù] ; 2. c'hoari ar yarig paper g..

himmelweit ag. : 1. pell-tre ; 2. divent, bras-divent, bras kenañ-kenañ, ramzel ; *ein himmelweiter Unterschied*, ur pezh mell (ur pikol, ur pebez) diforzh g., kalz a gemm, ur c'hemm bras-spontus g.

himmlisch ag. : 1. neñvel, neñvek, neñvus, ... an neñv, ... an neñvoù, dreistnatur ; *himmlische Worte*, komzoù neñvel ls. ; *der himmlische Vater*, Hon Tad en neñvoù g., Hon Tad neñvus g., Doue g., an Aotrou Doue g. ; *die himmlische Königin*, rouanez an neñv b. ; *der himmlische Pförtner Petrus*, sant Pêr, porzhier ar baradoz g. - sant Pêr g., mestr an alc'hweziou g. ; *die himmlischen Heerscharen*, arme an neñvoù b., meuriad gwenvidik ar re zivarvel g., aelez (aeled) an neñvoù ls., aelez (aeled) ar Baradoz ls. ; *das Himmlische Reich*, rouantelezh an Neñvoù b., rouantelezh an Neñv b., glad Doue g., porzh an neñvoù g., porzh ar Bromesa g., porzh ar Joa g., ar joaiou ls., ar Baradoz g., ar c'lloar b. ; *die himmlischen Freuden*, joaiou ar baradoz ls. ; 2. [dre skeud.] derch', hollgaer, kaer-kaer, brav-brav, kaer-mantrus, dreist da gaer, dreist, dispar, eus ar c'haerañ, eus ar re gaerañ, kaer-distailh, kaer-eston, kaer-meurbet, koant-hardizh, koant-ifam, brav-hardizh, brav-ifam, brav-kruel, hoalus dreist, koant-barbar, kenedus-espar, kaer evel un delwenn, kaer evel an deiz, koant evel an deiz, kaer evel an heol, kaer evel ur ganevedenn, kaer evel al loar, koant evel al loar, koant evel an heol, kaer evel ur rozenn, kaer evel an dour, koant evel un ael Doue, koant evel ur boked, kaer evel ar baradoz, kaer-dispar, terrupl ; *ein himmlisches Lächeln*, mousc'hoarzh un ael g.

Himmlische ag. k. ls. : *die Himmlischen*, an doueed ls., an doueoù ls.

hin

I en egor

1. rakverb rannadus hag adverb a verk ar pellaat e-keñver an hini a gomz : wo gehst du hin ? da belec'h ez ez ? da ven ez ez ? d'e-men ez ez ? pe war-zu ez ez ? war-gaout pelec'h ez ez ? ; gehst du hin ? ha mont a ri di ? ; ich muss hin, ret eo din mont di ; nach etwas hin, etrezek (war-zu, war-du, da-gaout, war-gaout, da-geñver, etramek) udb ; er ging nach der Stadt hin, mont a reas war-zu (da-gaout, war-gaout, da-geñver, etramek, etrezek) kér ; von oben weg nach unten hin, eus an nec'h (eus al laez) d'an traoñ / eus an nec'h d'an diaz (Gregor) ; nach unten hin, etrezek (war-zu, etramek) an traoñ, da-gaout (war-gaout, da-geñver) an diaz.

2. an der Küste hin, gant an aod, oc'h hedañ (oc'h heuliañ) an aod, a-hed an aod, dre hed an aod, hed an aod (Gregor) ; durch den Raum hin, dre ar spas, dre an egor ; über das ganze Land hin, er vro a-bezh.

3. mont ; zehn Kilometer hin, zehn Kilometer zurück, dek kilometrad mont, dek kilometrad dont.

II en amzer

1. das ist noch lange hin, a-benn neuze hag ac'hanen di en devo harzhet meur a gi, amzer d'an diaoul da gozhañ en ifern, pell amzer a vezò ac'hann di, pell emañ Yann diouzh e gazeg, ur poulañ mat a amzer a vezò ac'hann di.

2. vom Morgen bis zum Abend hin, adalek ar beure betek an noz, a-hed an deiz, hed an deiz, dre hed an deiz, e-pad Doue an deiz, an deiz-Doue, etre daou benn an deiz, etre daou benn an devezh, eus sav-heol betek kuzh-heol, eus an eil skléríjenn d'eben, eus an eil heol d'egile, etre an div skléríjenn, eus gouloù-deiz da serr-noz.

III auf etwas hin auf diese Hoffnung hin, diwar-bouez ar spi-se, abalamour d'ar spi-se, bountet (broudet) gant ar spi-se ; aufs Ungewisse hin, d'an avantur / erruet pe erruo (Gregor), n'eus forzh petra a c'hoarvezfe, c'hoarvezet pezh a garo, e fri war-raok hag eñ war-lerc'h ; auf solche Worte hin ..., goude un hevelep komzoù ; auf jemandes Empfehlung hin, a) dre erbed u.b., en erbed u.b., dre hanterouiez u.b., dre hantererezh u.b., gant moaien u.b., dre zorn u.b., dre c'hrad u.b. ; b) diwar ali u.b., war ali u.b., war (dre) atiz u.b., war ger u.b., dre guzul u.b., diwar erbedoù u.b., aliet gant u.b. ; auf seinen Rat hin, war e ali, war e c'her, war e atiz, dre e atiz, dre e ali, dre e guzul, diwar e atiz, diwar e ali, diouzh e ali, aliet gantañ ; auf die Gefahr hin, e (war) riskl da, er riskl a, en arvar da, e taras da, mat ha ma.

IV vor sich hin vor sich (ak.) hin reden, embrezeg, komz en e bart e-unan, komz e-unan-penn, komz e-unan-kaer, lavaret e oferenn, grozmolat, bourbotal, komz outañ e-unan, komz d'e dog (d'e chupenn, d'he c'hoef), lavaret udb d'e vañch, lavaret udb etre Doue hag eñ, chaokat e c'henou, lavaret un dra bennak etre e roched hag e vruched, lavaret un dra bennak etre e roched hag e chouk, lavaret udb etre e chouk hag e chik ; vor sich hin singen, vor sich hin summen, sobonat, fringoliñ, sardonenniñ, sardoniñ, mouskanañ, gouganañ ; vor sich (ak.) hin dösen, bezañ e soñj war veaj, bezañ kollet en e soñjezonou, memoriñ, rezal, rambreal, morhunvreal ; er lachte vor sich hin, c'hoarzhin a rae e-unan, c'hoarzhin a rae en e bart e-unan ; sie weinte leise vor sich (ak.) hin, gouelañ a rae goustadik.

V zu etwas hin er sprach zu der Menge hin, komz a reas ouzh ar boblad tud ; die Fenster liegen zur Straße hin, skeiñ a ra ar prenester war ar straed, kouezhañ a ra ar prenester war ar straed, ar prenester a zistro ouzh ar straed, troet eo ar prenester ouzh ar straed, ar prenester a zigor war ar straed, ar prenester a ro digor war ar straed.

VI hin sein P. das Gerät ist hin, foeltret eo an ardivink, an ardivink en deus graet e reuz, aet eo an ardivink er sac'h ; die Uhr ist hin, torr eo an eurier, torret eo an eurier, sac'het eo an eurier da vat, aet eo an eurier er sac'h, an eurier en deus graet e reuz, foeltret eo an eurier ; er ist hin, un den echu eo, dibunet en deus e gudenn, kollet eo da vat, aet eo er sac'h, echu eo gantañ, ne bado ket pell ken, en dro-mañ ez eus fin dezhañ, tapet eo evel ur razhenn er griped, sklaer eo e stal, sklaer eo e abadenn, riñset eo ; alles ist hin, debret eo koan ! poazh eo ar soubenn ! echu an neizh kegin ! kollet eo pep tra ! e-barzh ar sac'h ! echu tout ! echu an abadenn !

VII hin und ...

hin und her, amañ hag ahont - amañ-ahont - tu-mañ-tu-se - tu-mañ-tu-hont - tu-mañ ha tu-hont - tu-mañ, tu-hont - a-dreuz hag a-hed - a-dachadoù - a-dreuz hag a-benn - a-dreuz hag a-dal - lec'h-ha-lec'h - a lec'h da lec'h ; zögern Sie nicht zu lange hin und her ! na chomit ket da bouezañ re bell ! ; hin- und hergehen, mont ha dont, dont ha mont, mont-dont, donemonea, bezañ o vont-dont, ober troioù ha distroioù ; hin und her gehen, mont-dont hep pal resis, mont a-gilwed-kaer, kantreal, kantron, torimellat, baleata, pazeal, riboulat, fustañ bro, foetañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro,

redek ar c'hwitell, mont dre c'hélioù ha broioù, mont dre gériou ha broioù, bevañ baleant, baleantañ, bale bro, trimardiñ, bezañ war ar champolu, bezañ war an trimard, roulat ar bed, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahuennata, regiñ) hent, ruilhal dre an hentoù, foetañ ar pavezioù / ober kozh botoù (Gregor) ; *ein großes Hin und Her*, troioù ha distroioù ; *es hat ein großes Hin und Her gegeben*, eno e oa savet mesk, eno e oa savet bec'h ; *in diesem Haus herrscht ein ständiges Hin und Her*, kas-digas a vez en ti-mañ, kas a vez a bep tu en ti-mañ, emeur atav mont-dont en ti-mañ, atav e vez mont-dont en ti-mañ, emaint bepred war ar c'has-digas en ti-mañ, ur streuvell vras a vez bepred ganto en o zi ; *hin und wieder*, ur wechig an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer da amzer, amzer-hag-amzer, mare-mare, mare-ha-mare, bep a vare, ur wech an amzer, a-wech an amzer, gwech 'zo, ur wech en amzer, gwezh-dre-wezh, gwech-ouzh-gwech, ur wech pe wech, ur wech pe da wech, pred-ha-pred, gwech-hag-amzer, bep ar mare, bep ur mare, bep an amzer, bep en amzer, bep un amzer, bep ar wech, a amzer da amzer, amzer hag amzer, ur wech dre vare, gwech an amzer, gwech ar mare, gwech ha gwech, gwech ha gwech all, gwech dre wech, gwechoù, gwechoù 'zo, gwezhiennoù, gwezhiennoù 'zo, gwezhave, gwezhavez, a wech da wech, gwech a vez, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhioù, a-wezhiaodù, a-abadennou, a-bennadou, a-reuziadaou, koulzoù a vez, a-frapadoù, frapadoù 'zo, a-goulzoù, a-goulzadou, koulzha-koulz, bep eil mare, dre bep taol, taol-ha-taol, taol-ha-tailh, a-dadoladoù, a-dolioù, a-vareadoù, a-vomandoù, a-dachadoù, mareoù a vez, dre bep div wech, a bellik da bellik, tanav ; er ist zwischen Vater und Mutter hin und her gerissen, war zaouhanter emañ etre e dad hag e vamm ; zwischen zwei Gefühlen hin un her gerissen sein, daoufromañ ; er ist zwischen Angst und Vertrauen hin und her gerissen, en enkrez hag er fiziañs e vez taol-distaol ; dreißig Kilometer hin und zurück, tregont kilometrad mont ha dont ; *hin und zurück*, mont-dont ; *Flug hin und zurück*, nij mont-dont g. ; [treniou, kirri-nij, kirri-boutin, bigi] *einmal Mainz, hin und zurück !* ur bilhed mont-dont betek Mainz ! ur mont-dont betek Mainz ! ur monedone betek Mainz !

hinab¹ Adv. : d'an traoñ, war-zu an diaz, a-ziwar laez, diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h ; *weiter hinab*, izeloc'h c'hoazh, pelloc'h d'an traoñ, pelloc'h war-zu an diaz ; *den Fluss hinab*, gant ar stêr, gant kas (gant red) an dour ; *hinab mit euch !* diskennit ac'halese ! deuit d'an traoñ ! diskennit d'an traoñ ! ; *hier hinab !* dre amañ ! dre-mañ ! dre an tu-mañ ! war amañ ! ; *da hinab ! dort hinab !* dre eno ! dre aze ! dre-se ! dre-hont !

hinab² *rakverb rannadus a verk ul lusk war-draoñ hag ar pellaat e-keñver an hini a gomz.*

hinabblicken V.gw. (hat hinabgeblickt) : *auf etwas (ak.) hinabblicken*, sellet ouzh ubd a-ziwar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h).

hinabbringen V.k.e. (brachte hinab / hat hinabgebracht) : kas d'an traoñ, diskenn.

hinabfahren V.gw. (fährt hinab / fuhr hinab / ist hinabgefahren) : diskenn gant ur c'harr-tan.

V.k.e. (fährt hinab / fuhr hinab / hat hinabgefahren) : diskenn gant ur c'harr-tan, kas d'an traoñ gant ur c'harr-tan.

hinabfallen V.gw. (fällt hinab / fiel hinab / ist hinabgefallen) : kouezhañ a-blom, en em ziskrougañ, mont d'an douar ; *wieder hinabfallen*, askouezhañ.

hinabfliegen V.gw. (flog hinab / ist hinabgeflogen) : [nij.] diskenn a-serzh.

hinabgehen V.gw. (ging hinab / ist hinabgegangen) : diskenn, diskenn d'an traoñ, mont d'an traoñ ; *die Treppe hinabgehen*, diskenn (mont d'an traoñ) gant an diri ; *der Weg geht hinab*, mont a ra an hent war-draoñ (war-ziskenn, war-ziribin, war-bouez traoñ), war-naou e ya an hent, war-ziribin emañ an hent, diribin a zo gant an hent.

hinabgleiten V.gw. (glitt hinab / ist hinabgeglitten) : rampañ d'an traoñ, ruzaañ d'an traoñ, ruzikal d'an traoñ, risklañ d'an traoñ, riklañ d'an traoñ, linkañ d'an traoñ, dirampañ d'an traoñ, lamprañ d'an traoñ, lampraat d'an traoñ ; *sich (ak.) hinabgleiten lassen*, en em leuskel d'an traoñ.

hinabhelfen V.gw. (dat.) (hilft hinab / half hinab / hat hinabgeholfen) : *jemandem hinabhelfen*, reiñ dorn (ober kazel) d'u.b. evit diskenn.

hinabkommen V.gw. (kam hinab / ist hinabgekommen) : diskenn, diskenn d'an traoñ.

hinabkullern V.gw. (ist hinabgekullert) : P. difaragoellañ, diruilhal, didiruilhañ, penndraouilhat, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimell, ruilhal d'an traoñ, diskenn a-ruilh, diskenn a-ruilhou, torimellat, mont a-dorimell d'an traoñ.

hinablaufen V.gw. (läuft hinab / lief hinab / ist hinabgelaufen) : redek d'an traoñ, diskenn d'ar red ; *die Straße hinablaufen*, redek d'an traoñ gant ar straed.

hinabschlürfen V.k.e. (hat hinabgeschlürft) : plaouiañ, lonkañ, plomañ, kloukañ, kloukañ, lapañ, floupañ ; *ein Ei hinabschlürfen*, kloukañ ur vi, lonkañ ur vi.

hinabspringen V.gw. (sprang hinab / ist hinabgesprungen) : diskenn en ul lamm, lammat en traoñ, lammat d'an traoñ.

hinabsteigen V.gw. (stieg hinab / ist hinabgestiegen) : diskenn, diskenn d'an traoñ, diskenn d'an douar, mont d'an douar, pignat d'an traoñ, krapat d'an traoñ, skeuliañ d'an traoñ, mont d'an traoñ ; *die Treppe hinabsteigen*, diskenn (mont d'an traoñ) gant an diri ; *die Stufen hinabsteigen*, diskenn gant an derezioù ; *von einem Berg hinabsteigen*, diskenn diwar ur menez.

hinabstoßen V.gw. (stößt hinab / stieß hinab / ist hinabgestoßen) : *auf etwas (ak.) hinabstoßen*, rabaniñ war ubd.

hinabstürzen V.gw. (ist hinabgestürzt) : 1. redek d'an traoñ, diskenn d'ar red, diruilhal d'an traoñ, diruilhañ d'an traoñ, dilammat d'an traoñ ; 2. kouezhañ a-blom.

V.k.e. (hat hinabgestürzt) : bountañ d'an traoñ, skeiñ d'an traoñ, diruilhal.

V.em. : **sich hinabstürzen** (hat sich (ak.) hinabgestürzt) : 1. redek d'an traoñ, diruilhal d'an traoñ, diskenn d'ar red, delammat d'an traoñ ; 2. rabaniñ ; *der Falke stürzt sich auf seine Beute hinab*, rabaniñ a ra ar falch'un war e breizh.

hinabtragen V.k.e. (trägt hinab / trug hinab / hat hinabgetragen) : kas d'an traoñ war-zoug, dougen d'an traoñ, diskenn war-zoug.

hinabwärts Adv. : war-zu an diaz, etrezek an traoñ, da-gaout an diaz, da-geñver an diaz, war-gaout an diaz, etramek an diaz.

hinan Adv. : d'an nec'h, d'al laez ; *den Hügel hinan*, o krapañ ouzh ar run, o krapañ gant tor ar menez, o sevel gant ar grapenn.

hinangehen V.gw. (ging hinan / ist hinangegangen) : sevel, pignat.

hinanstiegen V.gw. (stieg hinan / ist hinangestiegen) : sevel, pignat, krapañ.

hinarbeiten V.gw. (hat hingearbeitet) : *auf etwas (ak.) hinarbeiten*, poaniañ (strivañ, lakaat e boan, lakaat e striv) da dizhout udb, tennañ e vennozh d'ur pal bennak, bizañ d'edb, bizañ da dizhout udb, tennañ d'edb.

hinauf¹ Adv. : d'an nec'h, d'al laez, war-zu al laez, a-ziwar draoñ, diouzh an traoñ, eus an traoñ, diouzh traoñ ; *den Strom hinauf*, a-enep red an dour ; *weiter hinauf*, uheloc'h c'hoazh, pelloc'h war-zu al laez, pelloc'h d'an nec'h, pelloc'h d'al laez ; *von unten hinauf*, eus an traoñ d'an nec'h, eus an traoñ d'al laez, eus an diaz d'an nec'h ; *hier hinauf* ! dre amañ ! dre-mañ ! dre ar tu-mañ ! war amañ ! ; *da hinauf* ! dort hinauf ! dre eno ! dre aze ! dre-se ! dre-hont !

hinauf² *rakverb rannadus a verk ul lusk war-grec'h hag ar pellaat e-keñver an hini a gomz.*

hinaufarbeiten V.em. : **sich hinaufarbeiten** (hat sich (ak.) hinaufgearbeitet) : 1. pignat gant poan ; 2. sevel en e garg diwar-bouez e labour.

hinaufbegleiten V.k.e. (begleitete hinauf / hat hinaufbegleitet) : ambroug d'an nec'h.

hinaufblicken V.gw. (hat hinaufgeblickt) : sellet d'an nec'h, sellet er vann.

hinaufbringen V.k.e. (brachte hinauf / hat hinaufgebracht) : kas d'an nec'h, kas d'al laez ; *etwas wieder hinaufbringen*, adkas udb d'an nec'h, adkas udb d'al laez.

hinauffahren V.gw. (fährt hinauf / fuhr hinauf / ist hinaufgefahren) : [karbedoù] mont d'an nec'h, mont war-laez, pignat, mont war-grec'h ; *den Strom hinauffahren*, mont a-enep an dour, mont a-enep red (a-enep kas) an dour.

V.k.e. (fährt hinauf / fuhr hinauf / hat hinaufgefahren) : kas d'an nec'h, kas d'al laez.

hinaufführen V.gw. (hat hinaufgeführt) : *der Weg führt hinauf*, pignat a ra an hent war-grec'h (war-laes, d'al laez, d'an nec'h), mont a ra an hent war-grec'h (war-sav, war-bign), war sevel e ya an hent, sav a zo gant an hent, pouez-krec'h a zo gant an hent, an hent a zo krap gantañ, krec'h a zo gant an hent, war-grec'h emañ an hent.

V.k.e. : kas d'an nec'h, kas d'al laez.

hinaufgehen V.gw. (ging hinauf / ist hinaufgegangen) : sevel, pignat, krapañ, krimpañ, mont war-grec'h, mont d'al laez, mont ouzh krec'h ; *wieder hinaufgehen*, adpignat, adsevel [pennrann adsav-] ; *die Treppe hinaufgehen*, mont (sevel, pignat, krapañ) gant an diri ; *die Treppe wieder hinaufgehen*, adpignat gant an diri ; *die Wendeltreppe hinaufgehen*, sevel ar viñs ; *den Hang hinaufgehen*, sevel (pignat) gant ar grapenn, krapañ ar c'hrav, pignat ar c'hrav, sevel ar c'hrav, krapañ ouzh ar run, krapañ gant tor ar menez, pignat gant an diribin, sevel gant ar grechenn, graviañ, sevel (pignat) gant ar c'hrav, krimpañ ur roz ; *der Weg geht hinauf*, pignat a ra an hent war-grec'h (war-laes, d'al laez, d'an nec'h), sav a zo gant an hent, pouez-krec'h a zo gant an hent, an hent a zo krap gantañ, krec'h a zo gant an hent, war-bign emañ an hent, war-grec'h emañ an hent, war sevel e ya an hent.

hinaufhelfen V.gw. (dat.) (hilft hinauf / half hinauf / hat hinaufgeholfen) : sikour da bignat, skoazellañ evit pignat.

hinaufkämmen V.k.e. : *die Haare hinaufkämmen*, lakaat e vlev a-sonn (a-bik), sonnañ e vlev.

hinaufklettern V.gw. (ist hinaufgeklettert) : pignat, pignat a-grap, krapat, krapañ, skeuliañ, graviañ, krimpañ ; *wieder hinaufklettern*, adpignat, adkrapat.

hinaufkommen V.gw. (kam hinauf / ist hinaufgekommen) : errout en nec'h, degouezhout el laez.

hinauflassen V.k.e. (lässt hinauf / ließ hinauf / hat hinaufgelassen) : leuskel da bignat, aotren pignat.

hinauflaufen V.gw. (läuft hinauf / lief hinauf / ist hinaufgelaufen) : redek d'an nec'h, pignat d'ar red, redek war-grec'h.

hinaufreichen V.gw. (hat hinaufgereicht) : tizhout, diraeziñ, tapout, mont betek.

V.k.e. (hat hinaufgereicht) : tizhout, diraeziñ, dont, tapout ; *reich mir bitte den Hammer hinauf !* deus ar morzhol din, mar plij - amañ ar morzhol din, mar plij - tizh (diraez) ar morzhol din, mar plij - tap ar morzhol din, mar plij.

hinaufschaffen V.k.e. (hat hinaufgeschafft) : sevel, gorren, gwintañ, hiñsiñ, davideañ, sachañ war-grec'h.

Hinaufschaffen n. (-s) : gwint g., gwintañ g., sevel g., saverezh, savadenn b., savadeg b.

hinaufschicken V.k.e. (hat hinaufgeschickt) : kas d'an nec'h, kas d'al laez.

hinaufschrauben V.k.e. (hat hinaufgeschraubt) : kreskiñ, uhelaat, gorren, lakaat da greskiñ, lakaat da c'horren, lakaat da geraat, lakaat da uhelaat.

hinaufschwingen V.em. : **sich hinaufschwingen** (schwang sich hinauf / hat sich (ak.) hinaufgeschwungen) : en em strinkañ war udb, bezañ en ul lamm war udb.

hinaufsehen V.gw. (sieht hinauf / sah hinauf / hat hinaufgesehen) : sellet d'an nec'h, sellet er vann.

hinaufsetzen V.k.e. (hat hinaufgesetzt) : sevel, gorren, uhelaat ; *die Preise hinaufsetzen*, keraat (uhelaat, kreskiñ, gorren) ar prizioù.

hinaufsteigen V.gw. (stieg hinauf / ist hinaufgestiegen) : mont d'an nec'h, mont war-grec'h, mont war-laez, mont d'al laez, mont ouzh krec'h, pignat, krapat, krimpañ, gorren ; *den Hang hinaufsteigen*, krapañ ar c'hrav, pignat ar c'hrav, sevel ar c'hrav, sevel (pignat) gant ar grapenn, krapañ ouzh ar run, pignat gant an diribin, krapañ gant tor ar menez, sevel gant ar grechenn, graviañ, sevel (pignat) gant ar c'hrav ; *die Treppe hinaufsteigen*, mont (sevel, pignat, krapañ) gant an diri ; *in den Speicher hinaufsteigen*, pignat er c'hrignol, sevel da grec'h an ti, mont d'ar solier.

Hinaufsteigen n. (-s) : pignidizeh b., pignadur g., savidizeh b., gorroidizeh b., krapadenn b., kraperezh g.

hinaufstellen V.k.e. (hat hinaufgestellt) : lakaat war an uhel, gorren, gwintañ.

hinaufstürzen V.gw. (ist hinaufgestürzt) : *die Treppen hinaufstürzen*, dont pevar-ha-pevar ar skalieroù gant an-unan, pignat a-bevaroù gant an diri, gournijal dreist ar skalieroù, krapañ gant ar skalieroù a-bevaroù.

hinauftragen V.k.e. (trägt hinauf / trug hinauf / hat hinaufgetragen) : kas d'an nec'h war-zoug, dougen d'an nec'h, kas d'al laez ; *etwas wieder hinauftragen*, adkas udb d'an nec'h, adkas udb d'al laez.

hinauftreiben V.k.e. (trieb hinauf / hat hinaufgetrieben) : 1. kas war an uhel, lakaat da bignat ; 2. [kenw.] lakaat da greskiñ, lakaat da c'horren, lakaat da geraat, lakaat da uhelaat, kas war-grec'h ; *die Preise hinauftreiben*, lakaat ar prizioù da c'horren (da greskiñ, da geraat, da uhelaat), kas ar prizioù war-grec'h.

hinauftun V.k.e. (tat hinauf / hat hinaufgetan) : P. lakaat war an uhel, gorren, gwintañ.

hinaufwärts Adv. : war-zu an nec'h, etrezek al laez, d'an nec'h, d'al laez, da-gaout al laez, war-gaout al laez, etramek al laez, war-grec'h, da-geñver an nec'h.

hinaufwollen V.gw. (will hinauf / wollte hinauf / hat hinaufgewollt) : 1. kaout c'hoant pignat, goulenn pignat ; 2. hoch hinaufwollen, kaout c'hoant sevel uhel en e karg, kaout c'hoant kreōñāñ, kaout c'hoant mont pell, kaout c'hoant mont da bell, kaout c'hoant ober berzh, kaout c'hoant sevel dreist e renk ; höher hinaufwollen, kaout c'hoant sevel, kaout c'hoant uhelaat, kaout c'hoant mont pelloc'h, klask sevel dreist e renk.

hinaufziehen V.k.e. (zog hinauf / hat hinaufgezogen) : frapañ (sachañ, ruzañ) war-laez, frapañ (sachañ, ruzañ) d'an nec'h, frapañ (sachañ, ruzañ) ouzh krec'h, frapañ (sachañ, ruzañ) da laez, frapañ (sachañ, ruzañ) d'al laez, frapañ (sachañ, ruzañ) d'al lein, frapañ (sachañ, ruzañ) war-grec'h, frapañ (sachañ, ruzañ) war an uhel, frapañ (sachañ, ruzañ) etrezek an uhel, frapañ (sachañ, ruzañ) etramek an uhel, frapañ (sachañ, ruzañ) da-geñver an uhel, frapañ (sachañ, ruzañ) war-lein, frapañ (sachañ, ruzañ) er vann.

hinaus¹ Adv. : 1. [egor] er-maez, e-kuit ; zum Fenster hinaus, dre ar prenestr, dre doull ar prenestr ; zur Tür hinaus schauen, sellet dre an nor ; hinaus mit euch ! er-maez ! e-barzh an amzer ! kit e-barzh an amzer ! 'maez ac'hann ! er-maez ac'hann ! kerzhit er-maez ! kit kuit ! er porzh ! 'barzh ar porzh ! kerzhit diwar va zro ! ; wo soll das hinaus ? ha da belec'h e kas an dra-se ? ; nach vorn hinaus, war-zu ar straed, en diaraog, en tu a-raok, er penn a-raok ; nach hinten hinaus, en diadreñv, en tu adreñv, er penn-adreñv ; hier hinaus ! dre amañ ! dre-mañ ! dre an tu-mañ ! war amañ ! ; da hinaus ! dort hinaus ! dre eno ! dre aze ! dre-se ! dre-hont ! ; 2. [amzer] en tu all da ; auf Jahre hinaus, evit bloavezhiou ha bloavezhiou, bloavezhiou-pad ; über das Grab hinaus, en tu all d'ar marv ; über die Jahrhunderte hinaus, dreist ar c'chantvedou ; 3. [muzul, kementad] en tu all da, dreist, estr ; über einen gewissen Punkt hinaus, dreist ur gont a zo ; über diese Zahl hinaus, en tu all d'an niver-se ; und darüber hinaus, ha kaeroc'h 'zo, 'zo kaeroc'h, ha 'zo kaeroc'h, ha koantoc'h 'zo, 'zo koantoc'h, 'zo brasoc'h, ha muioc'h 'zo, zo-mui-ken, zokennec'h, war ar marc'had, war ar priz, war ar bern, war an holl, war ar barr, en tu-hont (en tu all) da gement-se, estreget kement-se, dreist kement-se, ha gwasoc'h 'zo, ha gwelloc'h 'zo, hag ouzhpenn 'zo, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, ouzhpenn-tra, ha gwellañ 'zo, gant an dra-se, kalz ouzhpenn ; 4. über etwas hinaus sein, a) bezañ kemeret e greñv war udb, bezañ trec'h d'udb, bezañ dreist udb ; b) [dre skeud.] bezañ en tu all d'udb, bezañ en em graet diouzh udb, na vezañ gwasket e galon ken gant udb ; 5. auf etwas hinaus sein, bezañ och' ober udb, bezañ gant udb.

hinaus⁻² rakverb rannadus a verk un ermaeziadenn hag ar pellaat e-keñver an hini a gomz.

hinausbefördern V.k.e. (beförderte hinaus / hat hinausbefördert) : teurel er-maez, stlepel er-maez, skarzhañ, karzhañ, reiñ herr da ... da vont ac'hann, lakaat (stlepel, teurel) er-maez, lakaat er porzh, lakaat 'barzh ar porzh, digêriañ, bountañ er-maezh, sevel e dreid da, teurel (u.b.) war al lann, diskouez da ... pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler (u.b.) war an hent bras, lakaat en hent, didreuaouiañ, reiñ foet an nor da, skubañ (u.b.), batalmiñ (u.b.), lakaat sav dindan botoù u.b., ruzañ kuit, P. bountañ a-raok, plantañ er-maez, bannañ er-maez, lakaat war ar beoz, foultrañ er-maez, foutrañ er-maez, fountañ er-maez, sirañ e votou (d'u.b.), lardañ e dreid (d'u.b.) ; er wurde hinausbefördert, bet en devoa herr.

hinausbegleiten V.k.e. (begleitete hinaus / hat hinausbegleitet) : jemanden hinausbegleiten, ambroug u.b. betek toull an nor., ober ur paz ki d'u.b.

hinausbeugen V.em. : sich hinausbeugen (hat sich (ak.) hinausgebeugt) : sich zum Fenster hinausbeugen, stouïñ oush ar prenestr, stouïñ oush bardell (ouzh barlenn) ar prenestr, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr, mont war e vrusk er prenestr, mont war e vruched er prenestr, bezañ war e stou er prenestr.

hinausbitten V.k.e. (bat hinaus / hat hinausgebeten) : digouviañ, digouviañ [u.b.] da vont kuit, pediñ [u.b.] da vont kuit.

hinausblicken V.gw. (hat hinausgeblickt) : 1. sellet er-maez ; 2. [dre skeud.] über den eigenen Tellerrand hinausblicken, sellet pelloc'h eget beg e fri ; nicht über seine Nase hinausblicken, na welet pelloc'h eget beg e fri, na welet skaer, bezañ dall e gazh (e saout), bezañ sot evel ur Gwenedad, bezañ sot evel ur vuoc'h (dall a spered, berrwel, berrwelet, berrboell, berr a skiant), bezañ lourt a benn, bezañ lakaet ul lunedoù koad war e zaoulagad, bezañ ur penn luch eus an-unan.

hinausbringen V.k.e. (brachte hinaus / hat hinausgebracht) : 1. ambroug betek toull an nor, ober ur paz ki da ; 2. kas er-maez, dougen er-maez, lemel er-maez.

hinausdrängen V.k.e. (hat hinausgedrängt) : bountañ er-maez, skarzhañ, karzhañ.

V.gw. (ist hinausgedrängt) : 1. goulenn mont er-maez ; 2. bountañ evit mont er-maez, ilinata evit mont er-maez, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont er-maez, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont er-maez, toullañ e hent a-dreuz an engroeze evit mont er-maez, digeriñ e hent dre an engroeze evit mont er-maez, mont bount-divount dre-douez an dud evit mont er-maez, mont bount-divount dre-vesk an dud evit mont er-maez, en em silañ dre-vesk an dud evit mont er-maez, en em silañ dre-douez an dud evit mont er-maez.

hinausdürfen V.gw. (darf hinaus / durfte hinaus / hat hinausgedurft) : kaout aotre da vont er-maez, kaout gwir da vont er-maez.

hinauseilen V.gw. (ist hinausgeeilt) : hastañ da vont er-maez.

hinausekeln V.k.e. (hat hinausgeekelt) : P. reiñ heug da, heugiñ, dořjériñ, ober fas koad d'u.b. evit kaout an dizober anezhañ.

hinausfahren V.gw. (fährt hinaus / fuhr hinaus / ist hinausgefahren) : 1. mont er-maez gant ur c'harr-tan, sortial ; erneut hinausfahren, advont er-maez ; 2. [merdead.] diborzhiañ, mont er-maez eus ur porzh-mor ; aufs offene Meer hinausfahren, skeiñ d'an donvor, skeiñ war-zu an donvor, skeiñ war-zu ar c'heinvor, skeiñ da greiz, mont da greiz, mont penn da greiz ; 3. mont en tu all da.

V.k.e. (fährt hinaus / fuhr hinaus / hat hinausgefahren) : kas er-maez gant ur c'harr-tan.

hinausfinden V.gw. (fand hinaus / hat hinausgefunden) : kavout penaos mont er-maez.

hinausfliegen V.gw. (flog hinaus / ist hinausgeflogen) : 1. nijal kuit ; 2. kouezhañ, kaout lamm, tapout lamm ; 3. bezañ skarzhet, tapout e sac'h poell hag all.

hinausführen V.k.e. (hat hinausgeführt) : 1. kas er-maez ; 2. kas en tu all da ; 3. ambroug betek toull an nor, ober ur paz ki da.

hinausgehen V.gw. (ging hinaus / ist hinausgegangen) : 1. mont er-maez, mont e-kuit, digêriadienniñ, digêriañ, digêriñ, ermaeziañ, sortial, diankañ, foetañ er-maez ; erneut

hinausgehen, advont er-maez ; auf der einen Seite hereinkommen und auf der anderen Seite hinausgehen, vorn hereinkommen und hinten wieder hinausgehen, dont tre dre un tu ha mont er-maez dre an tu all ; oft nachts hinausgehen, kornozat ; gehen wir lieber hinaus, bravoc'h e vimp er-maez ; bei schlechtem Wetter hinausgehen, mont dindan an amzer fall, mont edan ar fall amzer, mont er-maez dre un amzer fall, mont da foetañ fank ; **2.** [dre skeud.] das Fenster geht auf die Straße hinaus, digeriñ a ra ar prenest war ar straed, reiñ a ra ar prenest digor war ar straed, ar prenest a sko war ar straed ; **3.** mont en tu all da, trehontiñ, treutzremen, distremen, mont hiroc'h eget, mont pelloc'h eget, mont dreist, tremen dreist ; über die Möglichkeiten hinausgehen, mont dreist d'ar pezh a c'hall bezañ graet, mont en tu all da bezh a zo posopl ober, distremen pezh a zo posopl ober ; meine Schuld geht auf viele Jahre hinaus, ne vo ket peurbaaet va die a-raok bloavezhiou ha bloavezhiou ; das geht über meinen Verstand hinaus, kement-se a zo dreist va maner (dreist va skiant, dreist va foell, dreist va c'hompren, dreist va meiz, dreist va intentamant), setu aze avat ha zo dreist va skiant, n'emañ ket evit kompren an dra-se, n'on ket barrek ouzh traou a seurt-se, kement-se a zo trec'h da'm gouziegezh, kement-se a zo trec'h din ; das geht über das Vorstellungsvermögen hinaus, kement-se a zo en tu all da spered mab-den, kement-se a zo dreist poell mab-den ; das geht über seine Kräfte hinaus, kement-se a zo dreist e nerzh (en tu all d'e nerzh, en tu all dezhñañ), n'eo ket evit kement-se, n'emañ ket evit bezañ trec'h war an dra-se (evit pakañ an dra-se), kement-se a zo revec'h dezhñañ, ouzhpenn dezhñañ eo an dra-se, n'en deus ket itrik a-walc'h evit kas al labour-se da benn, emañ null ganti ; **4.** tennañ da ; all sein Sinnen und Trachten geht nur aufs Geld hinaus, dallet eo gant sorc'henn ar bemiañ arc'hant, devet eo e galon gant an arc'hant, n'en deus ken albac'henn nemet rastellat arc'hant, n'en deus ken soñ nemet rastellat arc'hant, lakaat a ra e holl albac'henn da zastum ur bern arc'hant, n'en deus nemet ur sorc'henn : dastum arc'hant, n'eo atapiet ken nemet gant an arc'hant, krafek eo war an arc'hant, n'emañ e breder nemet war-dro an arc'hant, troet eo war an dastum, troet eo war ar serr, troet eo war an danvez, troet eo war an arc'hant, troet (taolet) eo gant an arc'hant, troet eo da zastum, ur galon arc'hant a zo anezhañ, ur marc'h an arc'hant a zo anezhañ, ur c'hoz a zo anezhañ, dalc'het eo gant arwez an aour, dalc'het eo gant ur garantez dreistmoder evit an arc'hant, sorc'hennet eo gant an arc'hant, gwashat ma'z eo sot gant an arc'hant ! hennezh a ra un doue eus e yalch ! hennezh a zo segal segal ! hennezh en devez itik da c'hounit arc'hant ; es geht darauf hinaus ..., pal an dra-se eo ..., kement-se a denn da ...

Hinausgehende(r) ag.k. g./b. : eztierz g., eztierz b.

hinausgeleiten V.k.e. (geleitete hinaus / hat hinausgeleitet) : ambroug betek toull an nor, ober ur paz ki da.

hinausgucken V.gw. (hat hinausgeguckt) : **1.** sellet er-maez ; **2. nicht über seine Nase hinausgucken**, na welet sklaer, bezañ dall e gazh (e saout), bezañ sot evel ur vuoc'h (sot evel ur Gwenedad, dall a spered, berrwel, berrwelet, berr a skiant, berrboell), bezañ lourt e spered, bezañ lourt a spered, bezañ lourt a bern, bezañ lakaet ul lunedou koad war e zaoulagad, bezañ ur penn luch eus an-unan.

hinaushalten V.k.e. (hält hinaus / hielt hinaus / hat hinausgehalten) : lakaat da dremen er-maez, derc'hel er-maez.

hinaushängen V.k.e. (hat hinausgehängt) : istribilhañ, lakaat a-istribilh, skourrañ, krougañ.

hinausjagen V.k.e. (hat hinausgejagt) : argas, kas kuit, touch kuit, lakaat aer e kilhorou u.b., sevel e dreid d'u.b., skarzhañ, karzhañ, chaseal, loc'hiañ, hemolc'hiñ, didreuzouiañ, chabousat, dichoual, didoullañ, bannañ ; jemanden zum Tempel hinausjagen, argas u.b., kas kuit u.b., skarzhañ u.b., kas u.b. er-maez, reiñ foet an nor d'u.b., skubañ u.b., batalmiñ u.b., lakaat sav dindan botoù u.b., teuler (stlepel, bannañ, bountañ, lakaat) u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh, lakaat u.b. 'barzh ar porzh, digêriañ u.b., sevel e dreid d'u.b., reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, bale u.b., didreuzouiañ u.b., lakaat u.b. en hent, bannañ u.b., chaseal u.b., hemolc'hiñ u.b., P. bountañ u.b. a-raok, plantañ u.b. er-maez, teurel u.b. war al lann, lakaat u.b. war ar beoz, foultrañ u.b. er-maez, fountañ u.b. er-maez, fountañ u.b. er-maez, sirañ e votou d'u.b., lardañ e dreid d'u.b. ; er wurde hinausgejagt, bet en devoa herr.

V.gw. (ist hinausgejagt) : difoupañ, diflipañ, difourkañ, diflukañ, disailhañ, diboukañ, dilammat, dispakañ.

hinauskatapultieren V.k.e. (katapultierte hinaus / hat hinauskatalputiert) : [dre skeud.] P. skarzhañ, karzhañ dre nerzh, bountañ er-maez, didreuzouiañ, bountañ a-raok, plantañ er-maez, bannañ er-maez, lakaat 'barzh ar porzh, lakaat war ar beoz.

hinausklettern V.gw. (ist hinausgeklettert) : krapañ evit mont er-maez.

hinauskommen V.gw. (kam hinaus / ist hinausgekommen) : **1.** dont er-maez ; zur Tür hinauskommen, dont er-maez dre an nor ; aus dem Haus hinauskommen, dont er-maez eus e di ; **2.** [dre skeud.] kas da ; es kommt auf eins hinaus, es kommt aufs Gleiche hinaus, ur heñvel dra eo, ar memes tra eo, ne zegaso kemm ebet en afer, ne cheñcho netra, ar memes tra e vo a benn ar fin, an eil a denn d'egile, kenkoulz an eil hag egile, kenkoulz an eil evel egile, koulz tra eo, tuig ha talig eo kement-se holl, se 'zo tuig ha talig, tuig 'zo talig, n'eus ket a gemm etre bara-laezh ha laezhbara, er givijeri e vez an ejened buoc'ched, ur maout a zo un dañvad, marv eo ar gwez-avalou ha disec'het plant ar sistr, hemañ hag hennezh a zo ur memes tra / par eo hemañ da hennezh / hemañ hag hennezh a zo ingal / ur memes eo / un heñvel eo (Gregor).

hinauskomplimentieren V.k.e. (komplimentierte hinaus / hat hinauskomplimentiert) : P. jemanden hinauskomplimentieren, digouviañ u.b., kas u.b. da sutal, kas u.b. da rudellat, kas u.b. war ar c'herzed, kas u.b. da c'hwitellat, kas u.b. da c'hwitellat mouilc'hi da Venez-Are, kas u.b. da c'hwitellat gioc'hed war gribell Menez-Are, kas u.b. da glask brennig da Venez-Are, kas u.b. da dalaregeta, kas u.b. da wriat botoù, kas u.b. da vaez, kas u.b. da c'hwileta, kas u.b. da dreïñ bili d'an aod, kas u.b. da dreïñ bili d'an heol, kas u.b. da stoupa, kas u.b. da gousket, kas u.b. da gousket d'an heol, kas u.b. d'an heol, kas u.b. diwar-dro, kas u.b. da foar an diaoul, kas u.b. da gaolmoc'ha, kas u.b. da gac'hat, kas u.b. da skidañ, kas u.b. da gouziñ, kas u.b. da Gankari-noz, kas u.b. da c'hastiñ, kas u.b. da lusa, kas u.b., da gontañ lus, kas u.b. da bolotresa, kas u.b. da gastrilhesa, kas u.b. da c'hwennat panez, kas u.b. da aveliñ e loeroù, kas u.b. da beuriñ, kas u.b. da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ, kas u.b. da droadañ, kas u.b. da sutal brulu da bark an aod, kas u.b. da strakal brulu, kas u.b. da strakal bezhin e foñs al lennvor, kas u.b. da vrammat, kas u.b. d'an tus, kas u.b.

gant ar foeltr, kas unan bennak da foar ar c'hwitelloù, kas u.b. d'ar foar, kas u.b. da foar an ifern, kas u.b. da foar an tri mil, distekiñ u.b., reiñ e sac'h d'u.b., reiñ distro d'u.b., reiñ an digouvi d'u.b., reiñ e begement d'u.b., distouvañ u.b., reiñ e zistag d'u.b., reiñ ur c'habestr d'u.b., reiñ ur gabestrenn d'u.b., reiñ e gouign d'u.b., pediñ u.b. da vont da lec'h all da c'hwileta, kas u.b. da logota da Venez-Are, reiñ herr d'u.b., diarbenn u.b., divisorodiñ u.b., distranañ u.b., kas u.b. da granketa, kas u.b. da glask triñchin, kas u.b. da bourmen, stlapañ u.b. da vale, kas u.b. da vale brav ha kempenn, kas u.b. da vale / kas u.b. da driñchina (Gregor).

hinauslassen V.k.e. (lässt hinaus / ließ hinaus / hat hinausgelassen) : leuskel da vont er-maez, digeriñ war.

hinauslaufen V.gw. (läuft hinaus / lief hinaus / ist hinausgelaufen) : 1. mont er-maez d'ar red ; 2. kas da ; es läuft auf dasselbe hinaus, un heñvel dra eo, ar memes tra eo, ne zegaso kemm ebet en afer, ne cheñcho netra, ar memes tra e vo a benn ar fin, an eil a denn d'egile, kenkoulz an eil hag egile, kenkoulz an eil evel egile, koulz tra eo, tuig ha talig eo kement-se holl, se 'zo tuig ha talig, tuig 'zo talig, n'eus ket a gemm etre bara-laezh ha laezbara, er givijeri e vez an ejened buoc'ched, ur maout a zo un dañvad, marv eo ar gwezavaloū ha disec'het plant ar sistr, hemañ hag hennezh a zo ur memes tra / par eo hemañ da hennezh / hemañ hag hennezh a zo ingal / ur memes eo / un heñvel eo (Gregor).

hinauslegen V.k.e. (hat hinausgelegt) : 1. lakaat er-maez ; 2. [kenwerzh] lakaat war wel, dispakañ, dispelañ, ober distalaj eus, staliañ.

hinauslehnhen V.em. : **sich hinauslehnhen** (hat sich (ak.) hinausgelehnt) : *sich zum Fenster hinauslehnen*, stouïñ ouzh ar prenestr, stouïñ ouzh bardell (ouzh barlenn) ar prenestr, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr, mont war e vrusk er prenestr, bezañ war e stou er prenestr, mont war e vruched er prenestr.

hinausmachen V.em. : **sich hinausmachen** (hat sich (ak.) hinausgemacht) : P. diskampañ, skarañ, mont diwar skizh, ober gaol, troc'hañ kuit, diriñsañ kuit, riñsañ, kantenniñ, terriñ e nask, disvantañ kuit, jilgammañ, mont el lev, en em dennañ, en em sachañ, sachañ e dreid, sachañ e skasou, sachañ e c'har, treiñ e gilhorou, sachañ e gilhorou gant an-unan, kas e gilhorou, tennañ e gilhou, sachañ e ivinoù, frapañ e zivesker diouzh ul lec'h bennak, ripañ kuit, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em ziskrapañ, rankout he c'ribat, kribat anezhi, kribat er-maez, skarzañ er-maez, skubañ er-maez, dilorañ an dachenn, riñsañ an dachenn, gounit a veg botez, c'hoari a veg troad, ober gardenn, kemer hed e c'har, gallout kaout hed e c'har, gallout kaout hed e votez, skubañ ar ouinell, mont d'e dreid, harpañ ar vanell, skarañ douar, skarañ mibin, mont er gas, mont e chil, kerzhet e chil, trasañ e chil, sachañ e garavelloù gant an-unan, mont da redek ar c'had ; *er hat sich hinausgepackt*, kantennet eo, skubet en deus ar ouinell, harpet en deus ar vanell, skaret en deus douar, kravet kuit eo, ranket en deus he c'ribat, kribet en deus anezhi, kribet eo er-maez, diloret en deus an dachenn, riñset en deus an dachenn.

hinausmüssen V.gw. (muss hinaus / musste hinaus / hat hinausgemusst) : rankout mont er-maez.

hinauspacken V.em. : **sich hinauspacken** (hat sich (ak.) hinausgepackt) : P. diskampañ, skarañ, mont diwar skizh, ober gaol, troc'hañ kuit, diriñsañ kuit, riñsañ, kantenniñ, terriñ e nask, disvantañ kuit, jilgammañ, mont el lev, en em dennañ,

en em sachañ, sachañ e dreid, sachañ e skasou, sachañ e c'har, treiñ e gilhorou, sachañ e gilhorou gant an-unan, kas e gilhorou, tennañ e gilhou, sachañ e ivinoù, frapañ e zivesker diouzh ul lec'h bennak, ripañ kuit, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em ziskrapañ, rankout he c'ribat, kribat anezhi, kribat er-maez, skarzañ er-maez, skubañ er-maez, dilorañ an dachenn, riñsañ an dachenn, gounit a veg botez, c'hoari a veg troad, ober gardenn, kemer hed e c'har, gallout kaout hed e c'har, gallout kaout hed e votez, skubañ ar ouinell, mont d'e dreid, harpañ ar vanell, skarañ douar, skarañ mibin, mont er gas, mont e chil, kerzhet e chil, trasañ e chil, sachañ e garavelloù gant an-unan, mont da redek ar c'had ; *er hat sich hinausgepackt*, kantennet eo, skubet en deus ar ouinell, harpet en deus ar vanell, skaret en deus douar, kravet kuit eo, ranket en deus he c'ribat, kribet en deus anezhi, kribet eo er-maez, diloret en deus an dachenn, riñset en deus an dachenn.

hinausposaunen V.k.e. (posaunte hinaus / hat hinausposaunt) : P. embann war ar groaz, embann (skignañ) d'ar seizh avel, trompilhañ.

hinausragen V.gw. (ist hinausgeragt) : sevel dreist d'an traou all, sevel a-us d'an traou all, balirañ, balegañ, difourkañ, bezañ war valir ; *über etwas (ak.) hinausragen*, bezañ (sevel) uheloc'h eget ubd, bezañ a-zioc'h d'ubd, mont dreist d'ubd, distremen ubd.

hinausreichen V.k.e. (hat hinausgereicht) : astenn, reiñ.

V.gw. (hat hinausgereicht) : mont betek, tremen, mont dreist ; von hier aus reicht der Blick weit hinaus, gwelet e vez pell vro ac'hanen.

hinausrennen V.gw. (rannte hinaus / ist hinausgerannt) : mont er-maez d'ar red.

hinausrücken V.k.e. (hat hinausgerückt) : 1. bountañ er-maez ; 2. [dre skeud.] goursezañ, dereniñ, dilerc'hiañ, warlerc'hiañ, daleañ, deport, ampellañ, diwezhataat, tardañ, teuler termen d'ober ubd.

V.k.e. (ist hinausgerückt) : 1. mont er-maez ; 2. [lu] disailhañ.

hinausschaffen V.k.e. (hat hinausgeschafft) : kas er-maez, lemle er-maez.

hinausschauen V.gw. (hat hinausgeschaut) : 1. sellet er-maez ; 2. [dre skeud.] über den eigenen Tellerrand hinausschauen, sellet pelloc'h eget beg e fri ; nicht über seine Nase hinausschauen, nicht über den eigenen Tellerrand hinausschauen, na welet pelloc'h eget beg e fri, na welet sklaer, bezañ dall e gazh (e saout), bezañ sot evel ur Gwenedad, bezañ sot evel ur vuoc'h (dall a spered, berrwel, berrwelet, berrboell, berr a skiant), bezañ lourt e spered, bezañ lourt a spered, bezañ lourt a benn, bezañ lakaet ul lunedoù koad war e zaoulagad, bezañ ur penn luch eus an-unan.

hinausschicken V.k.e. (hat hinausgeschickt) : kas er-maez.

hinausschieben V.k.e. (schob hinaus / hat hinausgeschoben) : 1. bountañ er-maez ; 2. goursezañ, dereniñ, dilerc'hiañ, warlerc'hiañ, daleañ, deport, ampellañ, diwezhataat, kas da belloc'h, tardañ, teuler termen d'ober ubd ; auf acht Tage hinausschieben, deren (dereniñ, daleañ) a-benn eiztez ; Kredit mit hinausgeschobener Rückzahlung, kred ampellet g. ; wenn du deinen Besuch dauernd hinausschiebst, wirst du wohl nie zu ihm gehen, a-van-da-van n'i ket d'e welet.

hinausschießen V.gw. (schoss hinaus // ist hinausgeschossen / hat hinausgeschossen) : 1. (hat) : über das Ziel hinausschießen, a) [lu] tennañ re bell, tennañ en tu all d'ar pal, b) [dre skeud.] mont re bell ganti, mont re lark ganti, mont er-maez (eus ar park), mont dreist ar pal (ar roudenn, an

arroudenn, ar yev), lammat dreist ar c'harzh, lammat dreist ar c'bleuz ; **2.** (hat) : [arm-tan] tennañ er-maez ; zum Fenster *hinausschießen*, tennañ er-maez dre ar prenestr ; **3.** (ist) : difoupañ, diflipañ, difourkañ, diflukañ, disailhañ, diboukañ, dilammat, dispakañ ; zur Tür *hinausschießen*, disailhañ er-maez eus an ti dre an nor.

hinausschmeißen V.k.e. (schmiss hinaus / hat hinausgeschmissen) : teurel er-maez, stlepel er-maez, bannañ er-maez, skarzhañ, karzhañ, ruzañ kuit, kas da vreskenn, P. foultrañ er-maez, foutrañ er-maez, fountañ er-maez, bountañ a-raok, plantañ er-maez, bannañ er-maez, lakaat 'barzh ar porzh, lakaat war ar beoz, sirañ e votou ñ d'u.b., lardañ e dreid d'u.b. ; *wir haben alles hinausgeschmissen*, skarzhet hon eus tout an traou, graet hon eus karzhadenn vrás ; *ich habe ihn hinausgeschmissen*, roet em boa herr dezhañ da vont ac'hann, taolet (stlapet, bannet, bountet, lakaet) em boa anezhañ er-maez, lakaet em boa anezhañ er porzh, e lakaet em boa 'barzh ar porzh, digeriet em boa anezhañ, savet em boa e dreid dezhañ, diskouezet em boa da hennezh pelec'h e oa faziet ar mañsoner, taolet em boa anezhañ war an hent bras, lakaet em boa anezhañ en hent, roet em boa foet an nor dezhañ, skubet em boa anezhañ, batalmet em boa anezhañ, lakaet em boa sav dindan e votou ñ, roet em boa e sac'h dezhañ, plantet em boa anezhañ er-maez, kaset em boa anezhañ da vreskenn, didreuaouiet em boa anezhañ, P. bountet em boa anezhañ a-raok, foulret em boa anezhañ er-maez, fountret em boa hennezh er-maez, fouteit em boa anezhañ er-maez, taolet em boa anezhañ war al lann, lakaet em boa anezhañ war ar beoz, siret em boa e votou ñ dezhañ, lardet em boa e dreid dezhañ, skarzhet em boa anezhañ ; *er wurde hinausgeschmissen*, bet en devoa herr ; *er wurde Knall und Fall aus dem Betrieb hinausgeschmissen*, bet en doa e sac'h poell hag all.

Hinausschmiss g. (-es,-e) : karzh g., karzhadenn b., karzhadur g., karzherezh g., skarzh g., skarzherezh g., skarzhadur g., skarzhadenn b., argasadenn b.

hinausschmuggeln V.k.e. (hat hinausgeschmuggelt) : kas er-maez dre guzh, kas er-maez dre flod.

hinausschreien V.k.e. (schrie hinaus / hat hinausgeschrien) : *seine Wut hinausschreien*, dibalediñ, dispakañ e gounnar, loeniñ ruz, taeriñ ruz, kounnariñ ruz, difronkañ, mont en un euzhenn, breskenn, mont e breskenn, foliñ,, belbiañ, mont e belbi, bezañ e gouze, bezañ e benn e gouze, bezañ brizh-du, bezañ tost da vigañ gant ar gounnar, bezañ fuc'h en an-unan, fuc'hañ gant ar vuanegezh, fuc'hañ gant ar gounnar.

V.gw. (schrie hinaus / hat hinausgeschrien) : huchal eus an diabarzh dre doull ar prenestr, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr evit huchal.

hinaussehen V.gw. (sieht hinaus / sah hinaus / hat hinausgesehen) : **1.** sellet er-maez ; **2. nicht über seine Nase hinaussehen, nicht über seine Nasenspitze hinaussehen**, na welet pelloc'h eget beg e fri., na welet skaer, bezañ dall e gazh (e saout), bezañ sot evel ur vuoc'h (sot evel ur Gwenedad, dall a spered, berrwel, berrwelet, berr a skiant, berrboell), bezañ lourt e spered, bezañ lourt a spered, bezañ lourt a benn, bezañ lakaet ul lunedoù koad war e zaoulagad, bezañ ur penn luch eus an-unan.

hinaussetzen V.k.e. (hat hinausgesetzt) : **1.** lakaat er-maez, kas er-maez, bountañ er-maez, digériañ ; **2. jemanden hinaussetzen**, teuler (bountañ, stlepel) u.b. er-maez, skarzhañ u.b., lakaat u.b. er porzh, lakaat u.b. 'barzh ar porzh, digériañ u.b., bountañ u.b. er-maez, sevel e dreid d'u.b., reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, bale u.b., teuler u.b. war an hent bras, didreuaouiañ u.b., lakaat u.b. en hent, bannañ u.b., P. bountañ u.b. a-raok, plantañ u.b. er-maez, bannañ u.b. er-

reiñ foet an nor d'u.b., skubañ u.b., batalmiñ u.b., lakaat sav dindan botoù u.b., reiñ e sac'h d'u.b., digériañ u.b., lakaat unan bennak en hent, sevel e dreid d'u.b., didreuaouiañ u.b., kas u.b. war ar c'herzhed, P. bountañ u.b. a-raok, plantañ u.b. er-maez, bannañ u.b. er-maez, lakaat u.b. er-maez, bountañ u.b. a-raok, teuel u.b. war al lann, lakaat u.b. war ar beoz, foultrañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, fountañ u.b. er-maez, sirañ e votou ñ d'u.b., lardañ e dreid d'u.b. ; *er wurde hinausgesetzt*, bet en devoa herr.

V.em. : **sich hinaussetzen** (hat sich (ak.) hinausgesetzt) : azezañ er-maez.

hinausstehlen V.em. : **sich hinausstehlen** (stiehlt sich hinaus / stahl sich hinaus / hat sich (ak.) hinausgestohlen) : tec'hel kuit divalav, troc'hañ kuit didrouz-kaer, troc'hañ kuit hep goulenn e begement, en em silañ kuit dre laer, mont kuit hep ober brud, en em silañ dre skrap (diwar skrab, a-skrab), en em laerezh, en em laerezh kuit, mont kuit evel ul laer, kuitaat didrouz, flipañ, diflipañ, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, en em ziskrapañ, ober Jil diloj, mont kuit a-dakot, mont kuit a-davik, mont kuit dre souch ha sioul, mont kuit sioul-riboulenn evel ul laer.

hinaussteigen V.gw. (stieg hinaus / ist hinausgestiegen) : diskenn.

hinausstellen V.k.e. (hat hinausgestellt) : lakaat er-maez, kas er-maez ; *wieder hinausstellen*, adlakaat er-maez.

hinausstrecken V.k.e. (hat hinausgestreckt) : astenn ; *den Kopf zum Fenster hinausstrecken*, tremen e benn dre ar prenestr, bountañ e benn er-maez dre ar prenestr.

hinausstürmen V.gw. (ist hinausgestürmt) : mont er-maez gant intampi, en em deurel er-maez, strimpin er-maez, dilammat er-maez, disailhañ er-maez, strinkañ er-maez.

hinausstürzen V.gw. (ist hinausgestürzt) : **1.** dont er-maez gant intampi, en em deurel er-maez, strimpin er-maez, disailhañ er-maez, strinkañ er-maez, dilammat er-maez ; *aus dem Haus hinausstürzen*, diframmañ eus an ti, disailhañ er-maez an ti, strinkañ er-maez eus an ti, tec'hel er-maez eus an ti ; *und er stürzte hinaus*, hag an den ha redek er-maez, tizh warnañ ; *[loen.] aus seinem Bau hinausstürzen, aus seinem Loch hinausstürzen*, dirboulañ ; **2.** kouezhañ er-maez.

V.em. : **sich hinausstürzen** (hat sich (ak.) hinausgestürzt) : en em strinkañ er-maez, dilammat er-maez ; *und er stürzte sich hinaus*, hag an den ha redek er-maez, tizh warnañ.

hinaustragen V.k.e. (trägt hinaus / trug hinaus / hat hinausgetragen) : **1.** dougen er-maez, kas er-maez war-zoug ; **2. [dre skeud.] brudañ, diskulianiñ.**

hinaustrauen V.em. : **sich hinaustrauen** (hat sich (ak.) hinausgetraut) : krediñ mont er-maez ; *sich nicht hinaustrauen*, na grediñ mont er-maez, na fizout mont er-maez.

hinaustreiben V.k.e. (trieb hinaus / hat hinausgetrieben) : argas, kas kuit, touch kuit, lakaat aer e kilhorou u.b., sevel e dreid d'u.b., skarzhañ, karzhañ, loc'hañ, chaseal, hemolc'hiñ, chabousat, dichoual, didoullañ, bountañ er-maez, ermaeziañ, didreuaouiañ, digériañ, ober ar riñs war ; *jemanden zum Tempel hinaustreiben*, reiñ foet an nor d'u.b., skubañ u.b., batalmiñ u.b., lakaat sav dindan botoù u.b., teuler (stlepel, lakaat) u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh, lakaat u.b. 'barzh ar porzh, digériañ u.b., bountañ u.b. er-maez, sevel e dreid d'u.b., reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, bale u.b., teuler u.b. war an hent bras, didreuaouiañ u.b., lakaat u.b. en hent, bannañ u.b., P. bountañ u.b. a-raok, plantañ u.b. er-maez, bannañ u.b. er-

maez, teuler u.b. war al lann, lakaat u.b. war ar beoz, foultrañ u.b. er-maez, foutrañ u.b. er-maez, fountañ u.b. er-maez, sirañ e votou d'u.b., lardañ e dreid d'u.b. ; *er wurde zum Tempel hinausgetrieben*, bet en devoa herr.

Hinaustreibung b. (-,en) : argasadenn b., argasidigezh b., argasadeg b., karzh g., karzhadenn b., karzhadur g., karzherez g., skarzh g., skarzherez g., skarzhadur g., skarzhadenn b., skarzhadeg b.

hinaustreten V.gw. (tritt hinaus / trat hinaus / ist hinausgetreten) : mont er-maez.

hinauswachsen V.gw. (wächst hinaus / wuchs hinaus / ist hinausgewachsen) : 1. *über etwas (ak.) hinauswachsen*, bezañ (sevel) uheloc'h eget udb, bezañ a-zioc'h d'udb, mont dreist d'udb ; 2. [dre skeud.] bezañ en tu all d'udb, bezañ en em graet diouzh udb, na vezañ gwasket ken e galon gant udb.

hinauswagen V.em. : **sich hinauswagen** (hat sich (ak.) hinausgewagt) : krediñ mont er-maez ; **sich nicht hinauswagen**, na grediñ mont er-maez, na fizout mont er-maez.

hinausweisen V.k.e. (wies hinaus / hat hinausgewiesen) : *jemanden hinausweisen*, teuler (bountaň, stlepel, bannaň, lakaat) u.b. er-maez, skarzhaň u.b., lakaat u.b. er porzh, lakaat u.b. 'barzh ar porzh, reiñ foet an nor d'u.b., skubaň u.b., batalmiň u.b., lakaat sav dindan botoù u.b., digêriaň u.b., lakaat unan bennak en hent, sevel e dreid d'u.b., kas u.b. war ar c'herzed, digêriaň u.b., didreuzauiaň u.b., P. bountaň u.b. a-raok, plantaň u.b. er-maez, bannaň u.b. er-maez, lakaat u.b. war ar beoz, teuler u.b. war al lann, foultrañ u.b. er-maez, foutrañ u.b. er-maez, fountañ e votou d'u.b., lardañ e dreid d'u.b. ; *er wurde hinausgewiesen*, bet en devoa herr.

hinauswerfen V.k.e. (wirft hinaus / warf hinaus / hat hinausgeworfen) : 1. teurel er-maez, stlepel er-maez, bannaň er-maez, bountaň er-maez, bountaň kuit, ermaeziaň, skarzhaň, karzhaň, ruzaň kuit, argas, skarzhaň, disteurel, kas da vreskenn, P. foultrañ er-maez, foutrañ er-maez, fountañ er-maez, plantaň er-maez ; *jemanden hinauswerfen*, skarzhaň u.b., reiñ foet an nor d'u.b., skubaň u.b., batalmiň u.b., lakaat sav dindan botoù u.b., teuler (stlepel, bountaň, lakaat) u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh, lakaat u.b. 'barzh ar porzh, digêriaň u.b., sevel e dreid d'u.b., reiñ e sac'h d'u.b., reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, stlapaň u.b. da vale, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, kas u.b. da vreskenn, didreuzauiaň u.b., lakaat u.b. en hent, bale u.b., P. bountaň u.b. a-raok, plantaň u.b. er-maez, bannaň u.b. er-maez, lakaat u.b. war ar beoz, teuler u.b. war al lann, foultrañ u.b. er-maez, foutrañ u.b. er-maez, fountañ u.b. er-maez, fountañ e votou d'u.b., lardañ e dreid d'u.b. ; *er wurde hinausgeworfen*, bet en devoa herr ; *er wurde Knall und Fall aus dem Betrieb hinausgeworfen*, bet en doa e sac'h poell hag all ; 2. *sein Geld zum Fenster hinauswerfen*, foranaň e arc'hant, foraniň e arc'hant, foetaň e drantell, stlepel (skeiň) e arc'hant er mor, ober diskempenn war e arc'hant, boulc'haň an dorzh dre an daou benn, bezañ mat da zispign, kas e beadra e skuihl hag e ber, bezañ ul liper e drantell eus an unan, c'hwistaň arc'hant, skeiň e arc'hant druilh-drast, skeiň e arc'hant a-druilh-drast, foranaň arc'hant kement ha kement all, fripaň e zrouin, debriň e gestenn, ober difouliaňs, debriň e draou, debriň e stal, debriň e beadra, debriň e arc'hant, lipat e askorn, lipat e drantenn, foetaň e drantenn, foetaň e gorbilhenn, foetaň e stun, mazaouiň e zanvez, dismantraň e

wenneien, uzaň e spilhenn, stagaň e chas diwar-goust silzig, dismantraň (digalzaň, kalkennaň, kalavriň, malamantiň, koufonaň, draillhaň, drastaň, foeltraň, fulhaň, flutaň, foetaň) e arc'hant, draillhaň arc'hant, kac'hmodennaň e vadoù, foetaň e zrouin.

hinauswollen V.gw. (will hinaus / wollte hinaus / hat hinausgewollt) : 1. kaout c'hoant da vont er-maez, gouleñ mont er-maez ; 2. [dre skeud.] *worauf will er hinaus ?* petra eo e zezev ? petra a venn lavaret gant kement-se ? petra en deus lakaet en e soñj ? petra eo e bal ? ; zu hoch hinauswollen, klask tapout (pignat) re uhel, bezañ re vras e c'haoliad, kac'hat uheloc'h eget e revr, bezañ terzhienn ar vrazentez gant an-unan, na vezañ nemet brasoni gant an-unan ; *höher hinauswollen*, kaout c'hoant sevel, kaout c'hoant uhelaat, kaout c'hoant mont pelloc'h, klask sevel dreist e renk.

hinausziehen V.k.e. (zog hinaus / hat hinaugezogen) : 1. sachañ er-maez, tennaň er-maez ; *erneut hinausziehen*, adtennaň er-maez ; 2. kas gant an-unan ; 3. dedennaň, desachaň.

V.gw. (zog hinaus / ist hinaugezogen) : mont kuit. V.dibers. (zog hinaus / hat hinaugezogen) : es zieht ihn hinaus, c'hoant bras en deus da vont er-maez, c'hoant bras en deus da dec'hel.

V.em. : **sich hinausziehen** (zog sich hinaus / hat sich (ak.) hinaugezogen) : bezañ goursezet, bezañ dilerch'iet, bezañ warlerc'iet, bezañ daleet, bezañ deportet, bezañ ampellet, bezañ diwezhataet.

hinauszögern V.k.e. (hat hinausgezögert) : goursezaň, dilerch'iaň, warlerc'iaň, daleaň, derenn, dereniň, diferaň, diferaň ober udb, deport, ampellaň, diwezhataat, tardaň, teuler termen d'ober udb. ; *seine letzte Stunde hinauszögern*, diwezhataat e eur diwezhaň ; *jemandes Tod hinauszögern*, daleaň marv u.b.

V.em. : **sich hinauszögern** (hat sich (ak.) hinausgezögert) : bezañ goursezet, bezañ dilerch'iet, bezañ warlerc'iet, bezañ daleet, bezañ deportet, bezañ diferet, bezañ ampellet, bezañ diwezhataet.

Hinauszögerung b. (-,en) : daleadur g., daleerezh g., goursez g.

Hinayana n. (-) : [relij., boudaegezh] hinayana g., karbed bihan g.

hinbekommen V.k.e. (bekam hin / hat hinbekommen) : 1. talfasat, kalficchat, trikarmadiň, greiaň, ober un tamm dresaň da ; 2. dont a-benn eus ; 3. degas war e du, sevel e gein da.

hinbestellen V.k.e. (bestellte hin / hat hinbestellt) : kemenn dont, gourc'hemenn dont, gouleñ dont.

hinbiegen V.k.e. (bog hin / hat hingebogen) : 1. kompezaň, plaenaat, renkaň, dirouestlaň, diluziaň, diskoulmaň, dibunaň, eeunaat, reizhaň ; 2. distresaň ar fedoù, distummaň ar fedoù, dic'hizaň ar fedoù, treiň ar fedoù, treuzliviaň ar fedoù, treuzfichaň ar fedoù, disleberiň ar fedoù, gwariaň ar fedoù ; *er hatte es so geschickt hingebogen, dass der Verdacht auf einen anderen fiel*, treuzficheit en doa ken brav ar fedoù ma c'hallas teuler an diskred war unan all ; 3. *jemanden hinbiegen*, treiň u.b. a-du gant an-unan ; *den biegen wir uns noch hin*, lakaet e vo da dreiň a-du ganeomp, lakaet e vo da sevel a-du ganeomp.

hinblättern V.k.e. (hat hingeblätttert) : P. meudaň, diyalc'haň, fontaň, pochaň, bilheouziň.

Hinblick g. (-s,-e) : 1. sell g., sellad g., taol-lagad g. ; 2. *im Hinblick auf etwas (ak.)*, a) gant respet evit udb / abalamour d'udb (Gregor), en abeg d'udb, dre an abeg d'udb, e-keñver

edb ; **b)** en amboaz ober udb, war an amboaz ober udb, a-wel d'edb, e-sell d'ober udb, e gwel udb, er gwel ag udb, er gwel eus udb, a-benn udb, a-benn ober udb, war-benn ober udb ; *im Hinblick auf den Umzug*, a-benn an dilojañ, a-benn dilojañ, war-benn dilojañ.

hinblicken V.gw. (hat hingeblickt) : *auf etwas hinblicken*, teuler ur sell war udb, sellet ouzh udb.

hinbreiten V.k.e. (hat hingebreitet) : kinnig, astenn.

hinbringen V.k.e. (brachte hin / hat hingebracht) : **1.** kas di ; etwas zu jemandem hinbringen, kas udb d'u.b. ; **2.** [amzer] tremen ; die Zeit hinbringen, laerezh e amzer, tremen an amzer oc'h ober netra, debrïñ e amzer, falaoueta, belbiañ, bitrakiñ, tremen (kas, abuziñ) e amzer, chom da glask triñchin e-lec'h na vez nemet geot, chom da zastum an tachou, turlutañ, ober almanagoù ; sein Leben kümmерlich hinbringen, mizeriñ, disec'hañ gant an dienez, langisañ gant paourenteze ha mizer, morfontiñ, bevañ-bevaik, bevañ-bevaik-bevetez, bevañ truilh, krakvevañ, bevata, darmvevañ, bevañ moan, bevañ togn, bitañ, lainañ, treuzvevañ, bezañ lakaet da beuriñ, bevañ er baourenteze vras, kaout ur vuhez treut, bevañ en ezhomm, gweañ (ruzañ) anezhi, c'hoari gant glac'harg, hersal mizer, hersal e vizer, stlejañ an diaoul dre e lost, chaokat mizer, fritañ mizer gant paourenteze, fritañ mizer, fritañ paourenteze, ober ur bevañ bihan, mont d'ar jol vihan, justinañ, bezañ treut an traou gant an-unan, bezañ berr an traou gant an-unan, bezañ berrek an traou gant an-unan, na vezañ druz ar peuriñ gant an-unan, na vezañ hir ar peuriñ gant an-unan, bezañ berr ar peuriñ gant an-unan, bezañ treut ar peuriñ gant an-unan, bezañ tanav ar peuriñ gant an-unan, bezañ berr ar stal gant an-unan, na vezañ frank ar stal gant an-unan, bezañ tenn ar bed gant an-unan, bezañ an traou ken just ha fri ar c'hazh gant an-unan, ober e dammig silvidigezh, duañ gant ar vizer, duañ anezhi, jastrañ gant an dienez, punec'hiñ, kaout mil boan o skoulmañ an daou benn, kaout bec'h o lakaat an daou benn da skoulmañ, kaout bec'h o skoulmañ ganti, kaout gwe o skoulmañ ganti, kaout bec'h o sec'hañ an eil dorn gant egile, kaout bec'h o walc'hiñ an eil dorn gant egile, bezañ tenn war an-unan, bezañ ur vriad leun hag un ere berr gant an-unan, en em vevañ divalav, bezañ c'hwezh an dienez gant an-unan, spinañ gant an dienez, bezañ krog an dienez en an-unan, bevañ divalav, bevañ paour ha dibourvez, bevañ er baourenteze, bezañ ezhommek (tavantek, en dienez), bezañ reuzeudik-meurbet e stad, ren ur vuhez du, ren ur vuhez reuzeudik / tremen trist e vuhez / bevañ e kaezhnez / bevañ gant reuzeudigezh (Gregor).

Hinde b. (-,n) : [loen, barzh.] heizez b.

hindehnen V.em. : **sich hindehnen** (hat sich (ak.) hingedeht) : en em astenn betek pennig an dremmwel, en em astenn keit ha ma c'haller gwelet, en em astenn keit ha ma tizh al lagad, en em astenn betek koll gwel, en em astenn keit ha ma tap al lagad.

hindennen V.gw. (dachte hin / hat hingedacht) : wo denkst du hin ? aet eo da benn e berboell ? n'emañ ket mat da benn ? n'out ket mat gant da benn ? n'out ket mat ? aet eo da benn diganit ? ha deuet out sot ? petra soñj dit ? kollet eo da benn ganit ? kollet eo da spered ganit ?

hinderlich ag. : sparlus, skoilhus, trubuilhus, kasaus, rouestlus, strobus, harzus, dilañsus ; einer Sache hinderlich sein, herzel ouzh udb / degas ampech d'edb (Gregor), ampech udb, bezañ un harz (ur skoilh, ur stank) evit udb, lakaat genn d'edb, gennañ udb, herzel ouzh mont en-dro

reizh udb, sparlañ d'edb, strobañ udb., skoilhañ ouzh udb, heudañ udb, bezañ war hent udb ; dieser Verband ist mir bei der Arbeit hinderlich, n'on ket re libr da labourat gant ar vandenn-se ouzh va dorn.

hindern V.gw. (hat gehindert) : bei etwas hindern, herzel ouzh mont en-dro reizh udb, lakaat genn d'edb, sparlañ d'edb, gennañ udb, degas ampech d'edb, skoilhañ ouzh udb, direnkañ (strobañ) udb., stromiñ, strumiñ, heudañ udb, sterniañ udb, sterniñ udb, bezañ war hent udb ; dieser Verband hindert mich bei der Arbeit, n'on ket re libr da labourat gant ar vandenn-se ouzh va dorn.

V.k.e. : jemanden an etwas (dat.) hindern, lakaat harz d'edb, mirout ouzh u.b. a ober udb, mirout u.b. a ober udb, herzel ouzh u.b. a ober udb, herzel ouzh u.b. da ober udb, herzel u.b. da ober udb, herzel u.b. a ober udb, mirout ouzh u.b. da ober udb, mirout ouzh u.b. a ober udb, delc'her u.b. da ober udb, enebiñ ouzh u.b. da ober udb., parraat ouzh u.b. a ober udb, strumiñ u.b. a ober udb, sparlañ ouzh u.b., sparlañ d'u.b., kaeañ ouzh u.b. ; es wurde mit allen Mitteln versucht, ihn daran zu hindern, klasket e voe e pep giz kaeañ outañ, graet hor boa hor gwalc'h warnañ evit mirout outañ a ober an dra-se ; etwas am Wachsen hindern, etwas daran hindern, weiter zu wachsen, parraat ouzh udb a greskiñ ; ebenso wenig wie jeder kann er uns daran hindern, unsere Meinung zu äußern, ne chall ket mirout ouzhomp a zisplegañ hor soñj kennebeut ha den all ebet ; ich werde dich nicht daran hindern, me ne virin ket ouzhit, me ne sparlin ket dit, me ne sparlin ket ouzhit ; ich wurde daran gehindert, am Fest teilzunehmen, harzet e oan bet da gemer lod er gouel ; was mich daran hindert, am Sportunterricht teilzunehmen, ar pezh a vir ouzhin a gemer perzh er prantadoù sport, ar pezh am strum a gemer perzh er prantadoù sport ; was uns nicht daran hindert, uns zu lieben, ar pezh na vir ket ouzhimp d'en em garout.

hindernd ag. : diarbennus, sparlus, skoilhus, stankus, stankaus, harzus, dilañsus.

Hindernis n. (-ses,-se) : skoilh g., harz g., harp g., stank g., sparl g., diarbenn g., dizarbenn g., kontroliezh g., sparlen b., strob g., strobell b., luz g., harzell b., treuzell b., ampech g., fardell b., treuzhent g., treuzkerzh g., sternaj g., stoc'h g., dalc'h g., kael b., kae g., enebiezh b., nask g., chastre g., skosell b. ; ohne Hindernisse, hep skoilh, diskoilh, diharz, hep nep arbenn, a-blaen-kaer ; das Pferd geht das Hindernis an, mont a ra ar marc'h d'ar skoilh ; jemandem ein Hindernis bereiten, jemandem Hindernisse in den Weg legen, lakaat genn (ur skoilh, un harz, harz, ur gwall gae) d'u.b., sparlañ ouzh u.b., sparlañ d'u.b., strobañ u.b., stignañ spioù d'u.b., c'hoari ar c'ontrol d'u.b., c'hoari ar c'ontrol ouzh santiman u.b., diharpañ u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., ober bec'h d'u.b., reiñ bec'h d'u.b., teuler bec'h gant u.b., reiñ koad a-benn d'u.b., ober beskelloù e park u.b., lakaat sav dindan kilhorou u.b., teuler dour e laezh u.b., lakaat skoselloù war hent u.b., kaeañ ouzh u.b., kaelat ouzh u.b., stankañ ouzh u.b., bezañ war hent ouzh u.b. ; ein Hindernis nehmen (über ein Hindernis setzen), mont dreist un dalc'h, tremen dreist un harz (ur stank, ur skoilh, ur sparl), lammat dreist ar spern ; kein Hindernis kann ihn bremsen, n'eus tra evit herzel outañ, n'eus tra evit kaeañ outañ, n'eus tra ebet evit e herzel, n'eus tra evit sparlañ outañ, n'eus tra evit sparlañ dezhañ, n'eus harz ebet dezhañ, n'eus harz ebet outañ, ne harz tra dirazañ, netra ne c'hell derchel anezhañ, ne c'hell tra herzel outañ, hennez

n'en devez aon dirak mann ebet, ur paotr a foeltr forzh a zo anezhañ, ne ra ket forzh petra d'ober, ur paotr diouzh an druilh eo hennezh, ur paotr diskramailh eo hennezh, ur paotr diramailh eo hennezh, ur paotr diflav eo hennezh, un amgrener a zo anezhañ ; *allen Hindernissen zum Trotz, trotz aller Hindernisse*, daoust d'an avelioù enep, en desped d'an holl gontroliezhōù, en desped d'ar skoselloù lakaet war e hent, a-dreuz prez ha sperr ; *alle Hindernisse bewältigen, bezähn trech' d'an holl gontroliezhōù ; er musste gegen zahlreiche Hindernisse kämpfen*, ne voe ket nebeut a gontroliezh en devoe da c'houzañv, kavout a reas lug ; *auf Hindernisse stoßen, teukañ oush diaezamantoù (diaesteriou, drein, mizer, bec'h, darbar, poan, poan ha trevell, gwask), kaout diaezamantoù (diaesteriou, drein, mizer, bec'h, darbar, poan, poan ha trevell, gwask, gwe)*, kavout diaesteriou war e hent, kavout skoilhōù war e hent, kavout stankou war e hent, kavout sav war e hent, kavout kontroliezhōù da c'houzañv, kavout harp, kaout harp, kavout harz, kavout lug, kavout koad a-benn, kavout koad-tro, kavout avel a-benn, kaout mor hag avel, kavout drein, dont traou da gontroliañ an-unan ; *sollet ihr auf Hindernisse stoßen, ma kouezh bec'h war ho korre ; ihr werdet dort kein Hindernis finden, ne gavot eno sparl ebet, ne gavot eno strobell ebet, ne gavot ket a lug eno, eno ne zeuio netra da gontroliañ ac'hanc'h ; beim geringsten Hindernis stolpert der Taugenichts, an prezenn daoubennek a ziskar al lavienneg* ; [gwir] *trennendes Ehehindernis*, ampech da zimeziñ (Gregor) g., skoilh a-berzh al lezenn a vir oush an dimeziñ g., harz oush an dimeziñ g.

Hindernisbahn b. (-,-en) : 1. [sport] roudenn redadeg-lamm b., roudenn redadeg dreist kili b. ; 2. [lu] hentad ar soudard g., redad ar soudard g.

Hindernisgraben g. (-s,-gräben) : [sport, redadeg kezeg] foz b.

Hindernislauf g. (-s,-läufe) : 1. [sport] redadeg-lammat b., redadeg dreist kili b., redadeg c'hirzhier b., lamm-garzh g. ; 2. [lu] *Hindernislauf als Geländekampfübung*, redad ar soudard g.

Hindernisläufer g. (-s,-) : [sport] redeler lamm-skoilhōù g., redeler dreist kili g.

Hindernisläuferin b. (-,-nen) : [sport] rederez lamm-skoilhōù b., rederez dreist kili b.

Hindernisrennen n. (-s,-) : [sport] redadeg-lamm b., redadeg dreist kili b., stleepe-chase g. ; 2. [lu] *Hindernisrennen als Geländekampfübung*, redad ar soudard g.

Hinderung b. (-,-en) : skoilh g., harz g., harzadur g., stank g., sparl g., diarbenn g., sparlenn b., strob g., strobell b., luz g., harzell b., treuzell b., treuzhent g., treuzkerzh g., stoc'h g.

Hinderungsgrund g. (-s,-gründe) : [gwir] si freuzañ marc'had g. ; *das ist kein Hindergungsgrund*, a) [kenwerzh, gwir] n'eo ket trawalc'h evit ober freuztaol, n'eo ket trawalc'h evit freuzañ ar marc'had, ne c'hall ket bezañ freuzet ar marc'had (torret ar gevrat) evit an abeg-se, ur si freuzañ marc'had n'eo ket ; b) P. n'eo ket an dra-se a vir.

hindeuten V.gw. (hat hingedeutet) : 1. *auf etwas* [ak.] *hindeuten*, diskouez ubd gant e viz ; 2. *damvenegiñ* ; *darauf hindeuten, dass .., reiñ da intent e ...* ; 3. *auf etwas* [ak.] *hindeuten*, spurmantñ ubd, seblantout ubd, ditourañ ubd.

Hindi n. : [yezh.] hindi g., hindieg g. ; *ein Hindi-Wort*, ur ger hindiek g.

Hindin b. (-,-nen) : [loen., barzh.] heizez b. [liester heized], heizezig b. [liester heizedig].

Hindu¹ g. (-/-s,-/-s) : [relig.] hindouad g. [liester hindouiz], Hindou g. [liester Hindoued].

Hindu² b. (-,-/-s) / **Hindufrau** b. (-,-en) : [relig.] hindouadez b., Hindouez b.

hinduisieren V.k.e. (hat hinduisiert) : hindouaat.

Hinduisierung b. (-) : hindouaat g.

Hinduismus g. (-) : hindouegezh g., hindouadegezh b.

hinduistisch ag. : ... hindouegezh, ... hindouadegezh, hindouat.

hindrägen V.em. : **sich hindrägen** (hat sich (ak.) hingedrängt) : bountañ evit mont di, ilinata evit mont di, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont di, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont di, toullañ e hent a-dreuz an engroez evit mont di, digeriñ e hent dre an engroez evit mont di, mont bount-divount dre-douez an dud, mont bount-divount dre-vesk an dud, en em silañ dre-douez an dud evit mont di, en em silañ dre-vesk an dud evit mont di ; *die Menge drängt sich hin*, en em vountañ a ra an dud evit mont di, em boulzañ a ra an dud evit mont di.

hindurch¹ Adv. : a-dreuz, a-dreuz-kaer, dre greiz, dre greiz-tre, dre e greiz, dre e greizg-kreiz, dre an hanter ; *den Wald hindurch*, a-dreuz ar c'hoad ; *hier hindurch !* dre amañ ! dre-mañ ! dre an tu-mañ ! war amañ ! ; *da hindurch !* dort hindurch ! dre eno ! dre aze ! dre-se ! dre-hont ! ; *durch diese Gardine hindurch kann man alles ziemlich klar sehen*, prest e weler skaer dre ar rideoz-se ; *das ganze Jahr hindurch*, hañv-goañv, etre daou benn ar bloaz, tro ar bloaz, bloaz-pad, e-pad ar bloaz, a-zoug ar bloaz, a-hed daouzek miz ar bloaz ; *Jahre hindurch*, e-pad bloavezhiou, bloavezhiou ha bloavezhiou, meur a vloavez, e-kerzh (e-doug, a-dreuz) bloavezhiou ; *sein ganzes Leben hindurch*, en e vev, war e vev, e-pad e vev, tra ma oa bev, etre pad e vuhez, a-hed e amzer, e vuhez-pad, hed (a-hed, e-hed, dre hed, e-doug, a-zoug, e-tro) e vuhez, e-kerzh e vuhez a-bezh, e-kerzh e vuhez hed-da-hed, e-kerzh e vuhez hed-ha-hed, hed-da-hed d'e vuhez, hed-ha-hed d'e vuhez, abred ha diwezhat, etre daou benn e vuhez ; *das ganze Leben hindurch*, a oad da oad, a-hed buhez an den ; *die ganze Nacht hindurch*, a-hed an noz penn-da-benn, hed an noz, dre hed an noz, etre daou benn an noz, adalek eil penn an noz betek egile, an noz hed-da-hed, an noz hed-ha-hed, hed-da-hed d'an noz, hed-ha-hed d'an noz, an noz penn-da-benn, penn-da-benn an noz, a-hed-pad an noz ; *den ganzen Tag hindurch*, a-hed an deiz, hed an deiz, dre hed an deiz, hed-da-hed d'an deiz, hed-ha-hed d'an deiz, etre daou benn an deiz, etre daou benn an devezh, a-zoug an deiz, eus an eil sklérijenn d'eben, eus an eil heol d'egile, an devezh penn-da-benn, deiz-pad, a-dreuz an devezh ; *durch die Jahrhunderte hindurch*, *durch die Zeiten hindurch*, dre an amzer, a-dreuz ar c'chantvedoù, a-dreuz an oadoù.

hindurch² rakverb *rannadus a verk an treuziñ hag ar pellaat e-keñver an hini a gomz.*

hindurchgehen V.gw. (ging hindurch / ist hindurchgegangen) : 1. tremen ; 2. treuziñ.

hindürfen V.gw. (darf hin / durfte hin / hat hingedurft) : kaout gwir da vont di ; *ich darf nicht hin*, n'em eus ket an aotre da vont di, difennet (berzet) eo oushin mont di.

hineilen V.gw. (ist hingeeilt) : mont di d'ar red, hastañ da vont di.

hinein¹ Adv. : e-barzh ; *bis in etwas* (ak.) *hinein*, betek kreiz (betek kalon) ubd ; *bis tief in die Nacht hinein*, betek pell an noz, betek erru pell an noz, betek diwezhat-noz, betek diwezhat en noz ; *in den Tag hinein schlafen, in den Morgen*

hinein schlafen, chom da sac'hañ en e wele, ober grallig en e wele, diveureiñ, chom da ziveureiñ, ober kousk-mintin, chom d'ober laou, ober laou, chom da vreinañ war e c'holc'ched, chom da flaeriañ, chom da vuzuliañ lin, chom da lipat an tomm, kousket hed ar mintinvezh, kousket betek pell an deiz / betek uhel an deiz (Gregor), chom d'ober teil tomm en e wele, ober teil, ober teil tomm, chom da vagañ ar c'hwen war e wele, sevel e mare vrv, sevel diwezhat, kemer ar c'hraz ; *sich bis in seine Seele hinein schämen*, bezañ treantet e galon gant ar vezh, teuziñ (fontañ) gant ar vezh, bezañ goloet a vezh, bezañ karget a vezh, bezañ ken mezhek ha tra, flaeriañ gant ar vezh, bezañ un torad mezh (un troc'had mezh, ur c'horfad mezh, ur revriad mezh, ur vrozhad vezh) gant an-unan, bezañ ur saead vezh gant an-unan, bezañ prest da fontañ gant ar vezh, bezañ mezh d'an-unan da fontañ, kaout mezh da fontañ, bezañ devet gant ar vezh, bezañ rostet gant ar vezh, bezañ mezh an diaoul gant an-unan, kaout mezh hardizh, tapout ur c'haouad mezh, kaout ul lostennad vezh ; *hier hinein ! dre amañ ! dre-mañ ! dre an tu-mañ ! war amañ ! ; da hinein ! dort hinein ! dre eno ! dre aze ! dre-se ! dre-hont !*

hinein⁻² rakverb rannadus a verk un ebarzhadenn hag ar pellaat e-keñver an hini a gomz.

hineinarbeiten V.k.e. (hat hineingearbeitet) : sankañ, sikañ. V.em. : **sich hineinarbeiten** (hat sich (ak.) hineingearbeitet) : *sich in eine Sache hineinarbeiten*, deskiñ e vicher, boazañ ouzh ur vicher, bezañ gwir wellañ o pleustrañ war ur vicher, pleustrañ a-zevri war ur vicher, pleustrañ parfet war ur vicher. **hineinbegeben** V.em. : **sich hineinbegeben** (begibt sich hinein / begab sich hinein / hat sich (ak.) hineinbegeben) : mont e-barzh, mont tre, antreal, antren.

hineinbekommen V.k.e. (bekam hinein / hat hineinbekommen) : sankañ, sikañ, bountañ e-barzh, dont a-benn da lakaat e-barzh.

hineinblicken V.gw. (hat hineingeblickt) : sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hineinbohren V.em. : **sich hineinbohren** (hat sich (ak.) hineingebohrt) : en em sikañ.

hineinbringen V.k.e. : 1. kas e-barzh, dougen e-barzh, kerc'hat ; 2. sankañ, sikañ, bountañ e-barzh, fourrañ.

hineinbugsieren V.k.e. (bugsierte hinein / hat hineinbugsiert) : dougen e-barzh, bountañ e-barzh, kas e-barzh.

hineindenken V.em. : **sich hineindenken** (dachte sich hinein / hat sich (ak.) hineingedacht) : *sich in etwas (ak.) hineindenken*, prederiañ war ubd.

hineindeuten V.k.e. (hat hineingededeutet) : *etwas in etwas (ak.) hineindeuten*, gwelet ubd en ubd all, tennañ ur ster bennak eus ubd., kompren ubd en ubd all.

hineindrängen V.k.e. (hat hineingedrängt) : kas e-barzh dre nerzh, bountañ e-barzh.

V.gw. (ist hineingedrängt) : mont tre dre nerzh, antren dre freuz, bountañ evit mont tre, ilinata evit mont tre, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont tre, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont tre, toullañ e hent evit mont tre, digeriñ e hent dre an engroez evit mont tre, mont bount-divount dre-douez an dud evit mont tre, mont bount-divount dre-vesk an dud evit mont tre, en em silañ dre-douez an dud evit mont tre, en em silañ dre-vesk an dud evit mont tre.

V.em. : **sich hineindrängen** (hat sich (ak.) hineingedrängt) : mont tre dre nerzh, antren dre freuz, bountañ evit mont tre,

ilinata evit mont tre, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont tre, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez evit mont tre, toullañ e hent evit mont tre, digeriñ e hent dre an engroez evit mont tre, mont bount-divount dre-douez an dud evit mont tre, en em silañ dre-douez an dud evit mont tre, en em silañ dre-vesk an dud evit mont tre.

hineindrücken V.k.e. (hat hineingedrückt) : bountañ e-barzh, choukañ, mac'hañ, fourrañ.

hineinfallen V.gw. (fällt hinein / fiel hinein / ist hineingefallen) :

1. kouezhañ e-barzh ; 2. [dre skeud.] lakaat e bav er griped, skeiñ e-barzh al las, bezañ nezet brav, bezañ tapet brav, bezañ tapet lous, bezañ paket sellet, bezañ tapet genaouek, bezañ toazet brav, bezañ riñset an treid d'an-unan (*e dreid dezhañ, he zreid dezhi h.a.*), bezañ bratellet, bezañ devet, bezañ stranet, bezañ strangit prop ha brav, bezañ kabestret ha brav, bezañ louzet brav ha kempenn, bezañ kaotet ha peget prop ha brav.

hineinfinden V.gw. (fand hinein / hat hineingefunden) : kavout an hent evit mont tre.

V.em. : **sich hineinfinden** (fand sich hinein / hat sich (ak.) hineingefunden) : en em ober, en em akoursiñ, en em voazañ, en em gustumiñ.

hineinfluten V.gw. (ist hineingeflutet) : en em strinkañ, en em oufiñ, diruilhal, en em vountañ, en em skeiñ ; *die Menge flutet in den Zirkus hinein*, emañ an dud oc'h en em oufiñ e-barzh ar sirk, en em vountañ a ra an dud evit mont e-barzh ar sirk, en em boulzañ a ra an dud e-barzh ar sirk, en em skeiñ a ra an engroez a-dreuzou e-barzh ar sirk, diruilhal a ra an dud e-barzh ar sirk.

hineinfressen V.k.e. (frisst hinein / fraß hinein / hat hineingefressen) : 1. lonkañ ; 2. [dre skeud.] P. die Wut in sich hineinfressen, derc'hel (moustrañ) war e gounnar ; seinen Ärger in sich hineinfressen, kas e gi d'e lochenn, gwaskañ war e imor, kabestrañ e imor, plegañ e imor, moustrañ war e galon, derc'hel war e imor, derc'hel kuzh (chom hep diskouez) e zesped, derc'hel (moustrañ) war e zesped, padout, dougen e groaz e-lec'h ruzañ anezhi, derc'hel war e zroug ; seinen Kummer (sein Leid) in sich hineinfressen, moustrañ war e galon (*e c'hlac'har*), gwaskañ war e boan-galon (*e c'hlac'har*), delc'her war e c'hlac'har.

V.em. : **sich hineinfressen** (frisst sich hinein / fraß sich hinein / hat sich (ak.) hineingefressen) : krgnat ; das Meer frisst sich in das Land hinein, gounit a ra ar mor war an douar.

hineinfunkeln V.gw. (hat hineingefunkt) : 1. ober e rouestler, c'hoari e c'harchenn, c'hoari e jablour, c'hoari e vourouell, ober e hegazer, c'hoari e atahiner, c'hoari e drabaser, c'hoari e dregaser, c'hoari e fich-trubuilh, c'hoari e direnker, c'hoari e gi droch ; 2. emellout, en em veskañ, mont e-barzh ar jeu.

hineingegeben V.k.e. (gibt hinein / gab hinein / hat hineingegeben) : lakaat, ouzhpennañ ; eine Prise Salz in die Suppe hineingegeben, lakaat ur meudad holen e-mesk ar soubenn ; mehr Mehl hineingegeben, lakaat muioch'a vleud.

hineingehen V.gw. (ging hinein / ist hineingegangen) : mont e-barzh, mont tre, mont tre e-barzh, antreal, antren ; *tief in den Wald hineingehen*, mont don er c'hood ; das geht noch gerade hinein, tremen a ra ku-ha-ka.

hineingeraten V.gw. (gerät hinein / geriet hinein / ist hineingeraten) : bezañ tapet en ubd, bezañ bountet en ubd, dont da gaout perzh en ubd ; sie ist in eine böse Sache hineingeraten, tapet eo en ur bleugenn lous, tapet eo en ur

gaotigell, gwall luziet eo en ur gudenn lous, gwall strobet eo en un afer lous, aet eo en un afer fall, aet eo d'en em vountañ en ur gwall afer, en em vountet eo en ur gudenn skoemp, emaň he fagodenn ha kant ganti, tapet eo en un afer liboudennek, degouezhet ez eus plegenoù diaes ganti, en em gavet eo en ur gwall blegenn, em gavet eo diaes evel ur maen en ur yoc'h kaoc'h, ur vriad leun hag un ere berr a zo degouezhet ganti, en em gavet eo en estrenvan, en em gavet eo e-kreiz ar gwashañ droukverzh, en em gavet eo evel ur pesk en ur bod lann, en em gavet eo en ur gempenn, en em gavet eo el lagenn, en em gavet eo en ur grenegell, en em gavet eo sac'het en ur gaoc'henn.

hineingießen V.k.e. (goss hinein / hat hineingegossen) : 1. skuilhañ, enskuilhañ, dinaouiñ, diskenn, diskargañ, founilhañ, trezennañ, trezeriañ, ensilañ ; 2. P. pakañ ur banne, plegañ ar vrec'h, kleuzañ gwer, disec'hañ gwer, kas d'an traoñ, lonkañ, kas da Gergof ; *Wein in sich* (ak.) *hineingießen*, kargañ e gof a win, kemer ur c'horfad gwin, en em gargañ a win.

Hineingießen n. (-s) : ensil g., ensilerezh g., ensiladur g., enskuilh g., enskuilhadur g., enskuilhadenn b.

hineingreifen V.gw. (griff hinein / hat hineingegriffen) : kemer, tapout krog e, kregiñ e, pegañ e, pakañ, mont dezhi.

hineingucken V.gw. (hat hineingeguckt) : sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hineinhalten V.k.e. (hält hinein / hielt hinein / hat hineingehalten) : derc'hel e-barzh.

V.gw. (hält hinein / hielt hinein / hat hineingehalten) : P. *mit einem Wasserstrahl in die Menge hineinhalten*, strimpiñ dour war an engroez ; *mit einer Maschinenpistole in die Menge hineinhalten*, tennañ en engroez gant ur vindrailherezig.

hineininterpretieren V.k.e. (interpretierte hinein / hat hineininterpretiert) : etwas in etwas (ak.) *hineininterpretieren*, gwelet udb en udb all, tennañ ur ster bennak eus udb., kompren udb en udb all.

hineinklettern V.gw. (ist hineingeklettert) : krapañ e-barzh.

hineinknien V.em. : **sich hineinknien** (hat sich (ak.) hineingekniet) : P. en em arastiñ ouzh al labour, breviñ e gorf ouzh al labour, krugañ ouzh al labour, lakaat kas war e gorf, terriñ e gein, terriñ e revr, foeltrañ e revr, labourat evel un dall (a-lazh-ki, a-lazh-korf, evel ur c'hi, evel ul loen, evel ur march'h), tramaillhat evel ul loen, en em darzañ gant al labour, bezañ kefridi war an-unan, bezañ war ar charre, lopañ, lardañ, loeniñ, loeniñ e gorf, lorgnañ, forsiñ, kiañ ouzh al labour, en em giañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, kolierañ, dosañ, turkañ, stardañ outi, stardañ warni, c'hwezhañ e-barzh, poaniañ ken gwazh hag an diaoul kamm, ober labour tri, dic'hustañ, dic'hastañ, bountañ ganti, bezañ ki war e labour, gwall boaniañ, plantañ e-barzh, ruilhal ha merat e gorf, na ober goap a labourat, reiñ poan ha n'eo ket ober goap, reiñ poan ha n'eo ket ober an neuz eo, reiñ bec'h d'ar c'hanab, reiñ bec'h dezhi, lakaat bec'h, plantañ bec'h, daoudortañ war an tach, c'hustañ, en em zrastañ, en em hersal da labourat, skrabañ, bouc'halañ.

hineinkommen V.gw. (kam hinein / ist hineingekommen) : 1. mont e-barzh, mont tre, antreal, antren ; 2. bezañ lakaat e-barzh udb.

hineinkomplimentieren V.k.e. (komplimentierte hinein / hat hineinkomplimentiert) : pediñ da zont tre.

hineinkriechen V.gw. (kroch hinein / ist hineingekrochen) : en em silañ, en em ruzañ, en em riklañ, frammañ.

hineinkriegen V.k.e. (hat hineingekriegt) : P. sinkañ, sikañ, bountañ e-barzh, fourrañ, dont a-benn da lakaat e-barzh.

hineinlächeln V.gw. (hat hineingelächelt) / **hineinlachen** V.gw. (hat hineingelacht) : *in sich* (ak.) *hineinlächeln*, *in sich* (ak.) *hineinlachen*, c'hoarzhin dindan e vorroù (a-zindan, e kuzh, dre zindan, dindan e fri), fic'hellañ, fic'hañ, c'hoarzhin ouzh anunan (*outañ e-unan, outi hec'h-unan h.a.*), souchañ da c'hoarzhin.

hineinlassen V.k.e. (lässt hinein / ließ hinein / hat hineingelassen) : leuskel da vont e-barzh ; *jemanden nicht hineinlassen*, serriñ an nor d'u.b., prennan an nor d'u.b.

hineinlaufen V.gw. (läuft hinein / lief hinein / ist hineingelaufen) : antren d'ar red, lammat e-barzh.

hineinleben V.gw. (hat hineingelebt) : *in den Tag hineinleben*, bevañ diouzh an deiz, lezel ar voul da dreñ diouzh he diviz, kemer ar bed evel ma teu, kemer an traou evel ma teuont, kemer an traou evel m'emaint, na vezañ chalet nemet gant an amzer-vreman.

V.em. : **sich hineinleben** (hat sich (ak.) hineingelebt) : en em ober, en em akoursiñ, en em voazañ, en em gustumiñ.

hineinlegen V.k.e. (hat hineingelegt) : 1. lakaat e-barzh, ebarzhañ ; *einen Sinn hineinlegen*, reiñ ur ster [da] ; 2. [dre skeud.] *jemanden hineinlegen*, kaotañ ha pegañ u.b., reiñ d'u.b. da grediñ e ve noz da greisteiz, reiñ kelien (kañvaled) da blomañ d'u.b., lakaat da grazañ, reiñ kelien (kañvaled, poulc'hennoù, silioù, lostoù leue) da lonkañ d'u.b., kontañ poulc'hennoù d'u.b., kontañ poulc'had d'u.b., reiñ poulc'had da lonkañ d'u.b., paskañ lus d'u.b., pentañ lern d'u.b., finesiñ ouzh u.b., tennañ sikelezouñ d'u.b., reiñ ludu e-lec'h butun d'u.b., deviñ (louzañ, dilouzañ, diharpañ, divleupañ, stranañ, stranigañ, skobardiñ, riñsañ, ouperigañ, paltokiñ, bilhiñ, gludañ, bouc'hiri, punañ, tizhout, flemmañ, toazañ, bratellat, nezañ, kabestrañ, gennañ, pakañ, tapout, gwaskañ, dastum, gwalldapout) u.b., klaviañ u.b., chwennat u.b., bountañ ar c'henn en u.b., louarniñ u.b., kouilhoniñ u.b., gwerzhañ duad d'u.b., reiñ trejuoù e-lec'h bleñchoù d'an hini a zo bras e c'henou, tremen lost al leue dre c'henou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., fritañ naered e-lec'h silioù d'u.b., c'hoari an dall d'u.b., ober an dall d'u.b., touzañ e c'henou d'u.b., raskañ u.b., strobabellañ u.b.

V.em. : **sich hineinlegen** (hat sich (ak.) hineingelegt) : mont en e c'hourvez, souchañ, mont en e souch, mont en e souchet.

hineinmanövrieren V.k.e. (manövrierte hinein / hat hineinmanövriert) : kas e-barzh.

V.em. : **sich hineinmanövrieren** (manövrierte sich hinein / hat sich (ak.) hineinmanövriert) : en em lakaat, en em fourrañ ; *sich in eine schwierige Situation hineinmanövrieren*, en em lakaat en ur gwall blegenn, en em fourrañ e kudenoù.

hineinmengen V.em. : **sich hineinmengen** (hat sich (ak.) hineingemengt) / **hineinmischen** V.em. : **sich hineinmischen** (hat sich (ak.) hineingemischt) : emellout, en em veskañ, mont e-barzh ar jeu.

hineinpassen V.gw. (hat hineingepasst) : mont klenk e-barzh, mont c'hwek e-barzh, mont en e goch ; *das passt noch gerade hinein*, tremen a ra ku-ha-ka ; *die Pakete werden schon in den Kofferraum hineinpassen*, ar pakadoù a yelo brav-bras er c'houf.

hineinpufuschen V.gw. (hat hineingefuscht) : emellout eus ar pezh n'anavezer ket, plantañ reuz, brellañ an traou, ober gardenn, gardennañ, disparbuilhañ pep tra, fourdouilhat an traou, lakaat an dindan war-varr, lakaat an traou bep eil penn,

direnkañ pep tra, diandellañ an traou, diskempenn an traou, lakaat an traou a-dreuz-fuilh, lakaat freuz, lakaat an traou a-bempoù, lakaat an traou a-stlabez, lakaat pep tra en dizurzh, daoubenniñ pep tra, tanfoestrañ pep tra, tanfoeltrañ pep tra, foeltrañ pep tra.

hineinplatzen V.gw. (ist hineingeplatzt) : P. erruout dic'hortoz-kaer, erruout a-greiz-peb-kreiz, erruout evel un tarzh kurun, kouezhañ diwar al loar da vare kreisteiz, erruout a-zelazh, erruout a-zelac'h, erruout evel ur bleiz, degouezhout evel ul laer, dont evel ul laer, en em gavout evel un tarzh avel ; *ins Zimmer hineinplatzen*, dont er sal evel un tarzh avel, difoupañ er sal, degouezhout er sal a-greiz-peb-kreiz, erruout er sal evel un tarzh kurun, en em gavout er sal evel un tarzh avel.

hineinpressen V.k.e. (hat hineingepresst) : bountañ e-barzh, choukañ, mac'hañ, fourrañ.

hineinpumpen V.k.e. (hat hineingepumpt) : ensilat, enflistrañ, strinkañ e-barzh.

hineinragen V.gw. (ist hineingeragt) : balirañ, difourkañ warc'horre.

hineinreden V.gw. (hat hineingeredet) : [gwashaus] emellout, en em veskañ, lavaret e damm iveau ; *ins Blaue hineinreden*, komz dilokez - komz jore-dijore - dirabañsiñ - dibunañ sorc'hennoù - raneal - parlikanat - storlok - latennat - treiñ e deod e goullo - chaokat avel - ribotat dour - bezañ glabous war e c'henou - draihañ e c'henou - draihañ kaoziou evel ur vilin-baper - bezañ puilh e gaoz - bezañ e deod e-giz ur vilin avel - na serriñ ur genoù - trabellat - pilprenn e c'henou - na vezañ berr da gaozeal - ober tro gant e gaoz - na vezañ fin ebet d'an-unan da gaozeal - reiñ tro d'e larvar - astenn kaoziou - sevel da gentañ ur gaoz, sevel goude ur gaoz all gant an-unan - komz a-dreuz hag a-hed - komz a-dreuz hag a-dal - komz a-dreuz hag a-benn - bezañ gant e veg abred - bezañ gant e veg a-raok - chom da valañ komzoù - reiñ tro d'e gomzoù - na c'houzout na komz na level - na c'houzout na kaozeal na level - kontañ pemp ha pevar (pemp pe nav) - kontañ pemp ha nav - ragellat - ragachat - pilat kaoziou - ranzeñniñ - pilat e c'henou - chaokat e c'henou - flabotal e c'henou - pilat e veg - mont a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - bezañ ur gaoz hep penn na lost gant an-unan - mont eus an eil kaoz d'eben - bezañ an diviz etrezo o roulat eus an eil kaoz d'eben - bezañ un drabell - treiñ (malañ) avel - mont betek Pariz da-heul kaoz - marvaihat kaer ha sof-kont - flapañ - kaozeal a-hed hag a-dreuz - fistilhañ - raskañ - langajal - draihañ langaj - glaourenniñ - glabousat - klakenniñ - grakal - dic'houdrañ e latenn - diverglañ e deod - diroufennañ e deod - distagañ komzoù mesk-divesk - kontañ pifou - kontañ flugez - kontañ flugezennoù.

V.em. : **sich hineinreden** (hat sich (ak.) hineingeredet) : er redet sich in Wut hinein, pep ma gomz e sav imor ennañ.

hineinregnen V.dibers. (hat hineingeregnet) : [glav] kouezhañ e-barzh an ti.

hineinreichen V.k.e. (hat hineingereicht) : lakaat da dremen e-barzh, tremen e-barzh.

V.gw. (hat hineingereicht) : 1. padout, bezañ a-walc'h, skoulmañ, tapout, spletin ; 2. tapout, mont betek, tizhout.

hineinreißen V.k.e. (riss hinein / hat hineingerissen) : jemanden in eine Sache hineinreißen, ober u.b. lodek en un afer, degas u.b. en un afer, bountañ u.b. da gemer perzh en un afer (da gaout perzh en udb).

hineinreiten V.k.e. (verb skoazell haben : ritt hinein / hat hineingeritten) : jemanden ins Unglück hineinreiten, teurel ar bec'h war u.b., stlepel u.b. e-barzh ar walleur, gwalennañ u.b., lakaat u.b. gwalleürus, kas u.b. d'e gollidigezh, kas u.b. war hent an argoll, bountañ u.b. war an hent a gas da zrouziwezh, sachañ ar gwall war benn u.b., kas u.b. war an noazh (an teil, ar plaeñ), kas u.b. d'ar bern, teurel u.b. war an douar noazh. V.gw. (verb skoazell sein : ritt hinein / ist hineingeritten) : mont tre war varc'h.

hineinrennen V.gw. (rannte hinein / ist hineingerannt) : antren d'ar red, lammatt e-barzh.

hineinsaugen V.k.e. (saugte ein / sog ein // hat eingesaugt / hat eingesogen) : sunañ, puñañ, euvriñ, intrañ, sorbiñ, spluañ, chugal, fronañ, ruflañ, musat, enanalañ ; einen Duft in sich hineinsaugen, evañ leizh e galon ur frond bennak.

hineinschaffen V.k.e. (hat hineingeschafft) : dougen e-barzh, kas e-barzh.

hineinschauen V.gw. (hat hineingeschaut) : 1. ober ur gwel ; 2. [rannyezh.] sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hineinschieben V.k.e. (schob hinein / hat hineingeschoben) : ebarzhañ, etrelakaat, enlakaat, ensoc'hañ, bountañ e-barzh, etreskrivañ, touzeziañ ; sanft hineinschieben, silañ.

... **hinein schlafen** V.gw. (schläft hinein / schlief hinein / hat hinein geschlafen) : in den Tag hinein schlafen, in den Morgen hinein schlafen, chom da sac'hañ en e wele, ober grallig en e wele, diveureiñ, chom da ziveureiñ, ober kousk-mintin, chom d'ober laou, ober laou, chom da vreinañ war e c'holc'hed, chom da flaeriañ, chom da vuzuliañ lin, chom da lipat an tomm, kousket hed ar mintvezh, kousket betek pell an deiz / betek uhel an deiz (Gregor), chom d'ober teil tomm en e wele, ober teil, ober teil tomm, chom da vagañ ar c'hwen war e wele, sevel e mare vrv, sevel diwezhat, kemer ar c'hraz.

hineinschlagen V.k.e. (schlägt hinein / schlug hinein / hat hineingeschlagen) : plantañ, sankañ, sikañ ; tief hineinschlagen, kas don.

hineinschleichen V.gw. (schlich hinein / ist hineingeschlichen) : en em silañ dre laer, en em silañ dre skrap (diwar skrab, a-skrab), filouchañ, en em riklañ, en em ruzañ, mont dre sil [e-barzh udb].

V.em. : **sich hineinschleichen** (schlich sich hinein / hat sich (ak.) hineingeschlichen) : en em silañ dre laer, en em silañ dre skrap (diwar skrab, a-skrab), filouchañ, en em riklañ, en em ruzañ, mont dre sil [e-barzh udb] ; sich in ein Zimmer hineinschleichen, en em silañ dre laer en ur sal, en em silañ dre skrap (diwar skrab, a-skrab) en ur gambr.

hineinschlingen V.k.e. (schlang hinein / hat hineingeschlungen) : etwas hineinschlingen, mont a vegadou bras gant udb, lonkañ udb a-rafolk, debriñ alfant udb, gourlonkañ udb, plaouian udb, kroufañ udb, kouchañ udb, porpantiñ udb, flumañ udb, floupañ udb., kordañ udb, tagañ udb, debriñ naonek udb, debriñ lamprek udb.

hineinschlittern V.gw. (ist hineingeschlittert) : 1. bezañ tapet [en udb], kouezhañ e ; er ist in die Patsche hineingeschlittert, gwall luziet eo en afer-se, gwall strobet eo en afer-se, emañ e fagodenn ha kant gantañ, en em vontet eo en ur gudenn skoemp, kouezhet eo en ur gudenn lous ; 2. riklañ, diflipañ, rampañ, dirampañ, lamprañ, risklañ, ruzañ, disac'hañ, foerañ.

hineinschlüpfen V.gw. (ist hineingeschlüpft) : en em silañ dre laer, en em silañ dre skrap (diwar skrab, a-skrab), filouchañ, en em riklañ, en em ruzañ, mont dre sil [e-barzh udb] ; in den

Mantel hineinschlüpfen, gwiskañ buan-ha-buan e vantell, en em silañ dre hast en e vantell, lakaat ur vantell en-dro d'an-unan (e vantell en-dro dezhañ, he mantell en-dro dezhi h.a.) ; **in seinen Matrosenkittel hineinschlüpfen**, gwiskañ e vareuzenn en e gerc'henn ; schnell und ohne besondere Sorgfalt in seine Kleider hineinschlüpfen, en em wiskañ buan-ha-buan, lammat en e vragou, en em silañ dre hast en e zilhad, en em houstañ, en em endrammañ (en em ensac'hañ) gwellañ ma c'haller ; wieder in seine Hose hineinschlüpfen, adwiskañ e vragou, advragezañ, adlavregañ, P. adklenkan e benn a-dreñv en e vragou.

hineinschmuggeln V.k.e. (hat hineingeschmuggelt) : kas e-barzh dre guzh, kas e-barzh dre skrap (diwar skrab, a-skrab), kas e-barzh dre flod, silañ, flodañ.

V.em. : **sich hineinschmuggeln** (hat sich (ak.) hineingeschmuggelt) : en em silañ dre laer, en em silañ dre skrap (diwar skrab, a-skrab).

hineinschreiben V.k.e. (schrieb hinein / hat hineingeschrieben) : enskrivañ, kaierañ, marilhañ.

hineinschütten V.k.e. (hat hineingeschüttet) : 1. skuilhañ, dinaouiñ, diskenn, diskargañ, founilhañ, trezennañ, trezeriañ ; 2. P. pakañ ur banne, plegañ ar vrec'h, kleuzañ gwer, disec'hañ gwer, kas d'an traoñ, lonkañ, kas da Gergof.

hineinschwatzen V.gw. (hat hineingeschwatzt) : P. ins Blaue hineinschwatzen, komz dilokez - komz jore-dijore - parlikanat - storlok - latennat - treiñ e deod e goullo - chaokat avel - ribotat dour - bezañ glabous war e c'henou - drailhañ e c'henou - drailhañ kaoziou evel ur vilin-baper - bezañ puilh e gaoz - bezañ e deod e-giz ur vilin avel - na serriñ ur genou - trabellat - bezañ un drabell - treiñ (malañ) avel - pilprenn e c'henou - na vezañ berr da gaozeal - ober tro gant e gaoz - na vezañ fin ebet d'an-unan da gaozeal - reiñ tro d'e larav - astenn kaoziou - sevel da gentañ ur gaoz, sevel goude ur gaoz all gant an-unan - komz a-dreuz hag a-hed - komz a-dreuz hag a-dal - komz a-dreuz hag a-benn - bezañ gant e veg abred - bezañ gant e veg a-rao - chom da valañ komzoù - reiñ tro d'e gomzoù - na c'houzout na komz na level - na c'houzout na kaozeal na level - kontañ pemp ha pevar (pemp pe nav) - kontañ pemp ha nav - ragellat - ragachat - pilat kaoziou - ranezenniñ - pilat e c'henou - chaokat e c'henou - flabotal e c'henou - pilat e veg - mont a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - bezañ ur gaoz hep penn na lost gant an-unan - mont eus an eil kaoz d'eben - bezañ an diviz etrezo o roulat eus an eil kaoz d'eben - mont betek Pariz da-heul kaoz - marvaihat kaer ha sof-kont - flapañ - kaozeal a-hed hag a-dreuz - fistilhañ - raskañ - langajal - drailhañ langaj - glaourenniñ - glabousat - klakenniñ - grakal - dic'hourdañ e latenn - diverglañ e deod - diroufennañ e deod - distagañ komzoù mesk-divesk.

hineinsehen V.gw. (sieht hinein / sah hinein / hat hineingesehen) : sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hineinsetzen V.k.e. (hat hineingesetzt) : lakaat da azezañ [e-barzh ubd], lakaat e-barzh.

V.em. : **sich hineinsetzen** (hat sich (ak.) hineingesetzt) : azezañ [e-barzh ubd].

hineinspazieren V.gw. (spazierte hinein / ist hineinspaziert) : 1. mont tre ken dinec'h ha tra, mont tre ken distrauñ ha tra ; 2. mont e-barzh, mont tre, mont tre e-barzh, antreal, antren.

hineinspielen V.gw. (hat hineingespielt) : bezañ lodek.

hineinstecken V.k.e. (hat hineingesteckt) : 1. lakaat [e-barzh ubd], ebarzhañ, fourrañ, lojañ, plantañ, punañ ; den Schlüssel ins Schloss hineinstecken, lakaat an alc'hwez e krogenn an nor, lakaat an alc'hwez war an nor (e potailh an nor) ; 2. Geld hineinstecken, postañ (lakaat) arc'hant [en un afer] ; 3. P. seine Nase in etwas (ak.) hineinstecken, sankañ e fri en un tu bennak, emell eus un afer na sell ket ouzh an-unan, bountañ e fri en ubd ; er muss seine Nase ständig in alles hineinstecken, lakaat a ra (sankañ a ra, bountañ a ra, fourrañ a ra) e fri e kement tra zo, emelout a ra eus pep tra, bountañ a ra e fri e pep lec'h.

hineinstehlen V.em. : **sich hineinstehlen** (stiehlt sich hinein / stahl sich hinein / hat sich (ak.) hineingestohlen) : en em silañ dre laer, en em silañ dre skrap (diwar skrab, a-skrab), filouchañ, en em riklañ, en em ruzañ ; sich in ein Zimmer hineinstehlen, en em silañ dre laer en ur sal, en em silañ dre skrap (diwar skrab, a-skrab) en ur sal.

hineinsteigern V.em. : **sich hineinsteigern** (hat sich (ak.) hineingesteigert) : sich in etwas (ak.) hineinsteigern, heuliañ ubd gant dallentez (Gregor).

hineinstellen V.k.e. (hat hineingestellt) : lakaat e-barzh, ebarzhañ.

hineinstopfen V.k.e. (hat hineingestopft) : 1. bountañ e-barzh, choukañ, mac'hañ, fourrañ ; 2. kargañ kaer e vouzelloù gant, kargañ betek toull e c'houzoug, en em gargañ a voued, bezañ ouzh taol betek toull e c'houzoug, lakaat tenn war e vegel, debriñ da darzhañ, kargañ e sach' betek ar skoulm gant, kargañ kaer e gof gant, bourellañ ervat e borpant gant, kargañ en e deurenn, ober kargoù bras ouzh taol, kargañ betek ar skoulm, kargañ betek toull ar c'hangadenn (betek ar c'hourlañchenn, betek ar gornailhenn), sachañ gant an-unan, debriñ dreist-kont, debriñ evel ur marlonk, debriñ evel ur roñfl, bountañ en e vouzelloù, bezañ frank e vouzelloù, debriñ leizh e gof.

hineinstoßen V.k.e. (stößt hinein / stieß hinein / hat hineingestoßen) : 1. bountañ e-barzh, fourrañ ; 2. plantañ, sankañ, sikañ, choukañ.

hineinströmen V.gw. (ist hineingeströmt) : 1. en em oufiñ, diruhal gant herr ; 2. [dre skeud.] en em strinkañ, en em oufiñ, diruhal, en em vountañ, en em skeiñ ; die Menge strömt in das Stadion hinein, emañ an dud oc'h en em oufiñ e-barzh an dachenn-sport, diruhal a ra an dud e-barzh an dachenn-sport, en em vountañ a ra an dud evit mont e-barzh an dachenn-sport, en em boulzañ a ra an dud er sportva, en em skeiñ a ra an engroezañ a-dreuzou e-barzh an dachenn-sport.

hineinstürzen V.gw. (ist hineingestürzt) : 1. dilammat e-barzh, strimpiñ e-barzh ; 2. kouezhañ e-barzh.

V.em. : **sich hineinstürzen** (hat sich (ak.) hineingestürzt) : dilammat e-barzh, strimpiñ e-barzh, en em strinkañ e-barzh ; [dre skeud.] sich leichtsinnig in etwas (ak.) hineinstürzen, en em dourtañ ouzh ubd evel un dall (evel un den skoelfet, a-dodal-dall, a-boulz-korf, a-boulz e gorf), mont dezhi bourlik-habourlok, mont dezhi evel ul Leonad, lakaat e gein en e c'houloù, mont diwar skañv, mont gwall vuan ganti, mont da vouara hep e grog, mont hep krog da graoñia.

hineintappen V.gw. (ist hineingetappt) : P. mont e-barzh batoù-koad ha tout.

hineintragen V.k.e. (trägt hinein / trug hinein / hat hineingetragen) : dougen e-barzh, kas e-barzh war-zoug ; Leidenschaft in die Debatte hineintragen, lakaat birvih er breudoù, entanañ ar breudoù, bevekaat ar breudoù, bevaat ar breudoù.

hineintrauen V.em. : **sich hineintrauen** (hat sich (ak.) hineingetraut) : krediñ mont e-barzh ; *sich nicht hineintrauen*, na fiziout mont e-barzh, na grediñ mont e-barzh.

hineintreiben V.k.e. (trieb hinein / hat hineingetrieben) : plantañ, sankañ, sikañ ; *tief hineintreiben*, kas don, choukañ. **hineintreten** V.gw. (tritt hinein / trat hinein / ist hineingetreten) : mont e-barzh, mont tre, mont tre e-barzh, antreal, antren.

hineintun V.k.e. (tat hinein / hat hineingetan) : lakaat e-barzh, ebarzañ, fourrañ ; *zwei Löffel Zucker hineintun*, lakaat div loaiad sukr, lakaat div loaiad sukr e-mesk udb, lakaat daou leizh al loa a sukr.

hineinversetzen V.em. : **sich hineinversetzen** (versetzte sich hinein / hat sich (ak.) hineinversetzt) : *sich in jemanden hineinversetzen*, *sich in jemandes Lage hineinversetzen*, en em lakaat dre e faltazi e plas u.b., en em lakaat dre e faltazi e lec'h u.b., klask dre e faltazi bezañ e plas u.b., ijinañ dre e faltazi penaos emañ ar jeu gant u.b., hevelebekaat ouzh u.b. **hineinwachsen** V.gw. (wächst hinein / wuchs hinein / ist hineingewachsen) : 1. en em skignañ, en em ledañ, en em astenn, gounit tachenn, kreskiñ ; 2. *in etwas (ak.) hineinwachsen*, en em ober ouzh udb, en em akoursiñ ouzh udb, en em voazañ ouzh udb, en em gustumiñ ouzh udb.

hineinwagen V.em. : **sich hineinwagen** (hat sich (ak.) hineingewagt) : krediñ mont e-barzh ; *sich nicht hineinwagen*, na fiziout mont e-barzh, na grediñ mont e-barzh.

hineinwerfen V.k.e. (wirft hinein / warf hinein / hat hineingeworfen) : 1. stlepel e-barzh, teurel e-barzh ; 2. [dre skeud.] *einen Blick hineinwerfen*, sellet e-barzh, teuler ur sell e-barzh, ober ur sell e-barzh.

hineinwollen V.gw. (will hinein / wollte hinein / hat hineingewollt) : kaout c'hoant da vont tre, bezañ c'hoant d'an-unan da vont tre, gouenn mont tre.

hineinziehen V.k.e. (zog hinein / hat hineingezogen) : 1. sachañ e-barzh, tennañ e-barzh ; 2. [dre skeud.] *jemanden in etwas (ak.) hineinziehen*, tapout u.b. e-barzh udb, bountañ u.b. en udb, plantañ u.b. en un afer bennak, rouestlañ u.b. en udb ; *in eine Sache hineingezogen werden*, bezañ tapet (bountet, rouestlet) en un afer bennak, bezañ truchet da vezañ lodek en un afer bennak.

V.gw. (zog hinein / ist hineingezogen) : mont e-barzh, mont tre, antreal, antren.

hineinzwängen V.k.e. (hat hineingezwängt) : kas e-barzh dre nerzh, bountañ e-barzh dre nerzh, fourrañ.

V.em. : **sich hineinzwängen** (hat sich (ak.) hineingezwängt) : antren dre nerzh ; *sich in den Bus hineinzwängen*, en vountañ e-barzh ar bus.

hineinzwingen V.k.e. (zwang hinein / hat hineingezwungen) : rediañ da vont e-barzh.

hinfahren V.gw. (fährt hin / fuhr hin / ist hingefahren) : mont di, mont du-hont, mont du-se ; *wie fährt man hin ?* dre belech eo mont di ? ; *mit wem fahrt ihr hin ?* gant piv ez eot di ? gant pehini ez eot di ? gant pere ez eot di ? ; *er fährt zu ihr hin*, mont a ra da gaout (da welet) anezhi ; *an etwas hinfahren*, mont gant udb, hedañ udb, riblañ (mont a-hed, mont dre hed, kosteziñ, heuliañ, mont hed) udb (Gregor) ; *mit der Hand über etwas (ak.) hinfahren*, tremen e zorn war udb.

V.k.e. (fährt hin / fuhr hin / hat hingefahren) : kas di ; *ich will Sie hinfahren*, kas a rin a'chanoc'h di, ho kas a rin di.

Hinfahrt b. (-,en) : hent mont g., beaj vont b., monedigezh b., mont g. ; *auf der Hinfahrt*, dre ma oa o vont di, war an hent

evit mont di, pa oa o vont di ; [treniouù, kirri-boutin] *Hin- und Rückfahrt*, beaj mont-dont b., mont-dont g.

Hinfall g. (-s,-fälle) : *disac'hadur g.*, freuzadur g.

hinfallen V.gw. (fällt hin / fiel hin / ist hingefallen) : tapout ul lamm, pakañ ul lamm, kaout ul lamm, serriñ ul lamm, dastum ul lamm, mont d'an traõ, mont d'am douar, mont da lipat pri, ledañ e gorf, en em ledañ, ledañ douar, kouezhañ ; *wieder hinfallen*, adkouezhañ, askouezhañ ; *er ist hingefallen*, weil er zu schwach war, kouezhet e oa bet dre ma oa re sempl ; *er fiel der Länge nach (längelang) hin*, kouezhañ a reas eus e sav-sonn, kouezhañ a reas diouzh e sav-sonn, kouezhañ a reas en e c'hourvez, ledañ a reas e gorf, en em ledañ a reas, kouezhañ a reas en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'hen, a-hed e lañjerrenn, a-stroñs e gorf, a-hed-korf, a-stroñs-korf, a-lamm-stok, a-stok e lamm, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e groc'hen, a-stok e lañj, a-blad, hed-blad e gorf), mont a reas war e gement all, kouezhañ a reas a-dreuz e gof, kouezhañ a reas àr e zibav, kouezhan a reas a-dreuz-kof (a-lamm-gaer, a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a reas a-flav, kouezhañ a reas sonnet war e c'henou, astenn a reas e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas a-c'hwen e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas war e fri, kouezhañ a reas war e c'henou, aet e oa e gantolor en aer, aet e oa e limonoù a-lost-wint, aet e oa e garavelloù er vann, aet e oa da vuzuliañ an dachenn, lipat a reas pri, ledañ a reas douar, pakañ a reas un hetad, ober a reas ur gwali lamm, tapout a reas ul lamm-stok, serriñ a reas ul lamm-stok, serriñ a reas ul lamm ouesk, tapout a reas ul lamm ouesk, kouezhañ a reas evel un taol c'hivist.

hinfällig ag. : 1. [tud] kabac'h, sempl, fouist, fouest, gwan, dinerzh, toc'hor, toc'h, izil, blin, blinik, asik, asiket, flep, blank, ble, gouezel, divalav, gourdet, fall, dister, mac'hagnet, gourdet gant ar gozhni, diskaret gant ar gozhni, deuet gourt gant an oad, strobet gant ar gozhni, diamzeret krenn, brevet gant ar gozni, siet, nammet, ampechet, disterik, dinerzh, poan dezhañ en em stlejañ, andraf, ampustuih, gwan ha ven, peñiver, kripon, youst ; *hinfälliges Alter*, oad kripon g. ; 2. [tiez] dirapar, aet dirapar, erru dirapar, diskramailh, dismantret, flodac'het, brein, damgouezhet, diaoz, en dismantret, distruij, aet distruij, a ginnig kouezhañ en e boull, a venn kouezhañ en e boull, darev da gouezhañ en e boull, darev da gouezhañ en e buch, en arvar da bilat, rampet, diskrelu, aet da beñse ; 3. didalvoud, null, diamzeret, dispredet, eztalvoud, echuiñ, mont da get (da vann), mont da hesk, mont d'an hesk, dont blaz ar c'hozh war an dra-mañ-tra, kabac'haat, mont er-maez a c'hiz ; 4. [louza.] *hinfällige Blätter*, delioù kouezhidik ls., delioù kouezhus ls., delioù dibad ls.

Hinfälligkeit b. (-) : 1. kabac'hded b., izilded b., gwanded b., blinded b., blankted b., blankter g., ampustuihder g. ; 2. dismantradur g. ; 3. nulleitez b., didalvoudegezh b., didalvoud g., eztalvoudegezh b.

Hinfälligkeitsklausel b. (-,n) : [gwir] diferadenn disloezeus b., diviz disloezeus g., diferadenn freuzañ marc'had b.

hinfelden V.gw. (fand hin / hat hingefunden) : kavout an hent da vont di.

V.em. : **sich hinfelden** (fand sich hin / hat sich (ak.) hingefunden) : kavout an hent da vont di.

hinfeldzen V.em. : **sich hinfeldzen** (hat sich (ak.) hingefläzt) : pladorenñiñ, en em arouaregiñ, en em awaregiñ, labaskenniñ, chom pladorennet, menel pladorennet, torc'hwenial, plavañ, bezañ plavet, yariñ, marvasenniñ, en em vrakañ, bezañ braket, trueilhat, azezañ distenn, azezañ a-chwen, azezañ a-chwen e

gorf, bezañ azezet distenn, bezañ azezet a-c'hwen, bezañ azezet a-c'hwen e gorf, bezañ evel ur gammmed-karr ; *sich in einen Sessel hinfläzen*, pladorenniñ war ur gador-vourret, plavañ war ur gador-vourret, bezañ braket en e gador-vrec'h, en em vrakañ en e gador-vourret.

hinflegeln V.em. : **sich hinflegeln** (hat sich (ak.) hingeflegelt) : pladorenniñ, en em arouaregiñ, en em arwaregiñ, labaskenniñ, chom pladorennet, menel pladorennet, torc'hwenial, plavañ, bezañ plavet, yariñ, marvasenniñ, en em vrakañ, bezañ braket, trueilhat, azezañ distenn, azezañ a-c'hwen, azezañ a-c'hwen e gorf, bezañ azezet distenn, bezañ azezet a-c'hwen, bezañ azezet a-c'hwen e gorf, bezañ evel ur gammmed-karr ; *sich in einen Sessel hinflegeln*, pladorenniñ war ur gador-vourret, plavañ war ur gador-vourret, bezañ braket en e gador-vrec'h, en em vrakañ en e gador-vourret.

hinfliegen V.gw. (flog hin / ist hingeflogen) : 1. nijal kuit, mont di war-nij ; *meine Gedanken fliegen zu dir hin*, nijal a ra va spered etrezek ennout, sevel a ra va mennozh etrezek ennout ; [labous] *in einem Zug hinfliegen*, mont di en un tenn-askell, mont di en ur red-nij ; 2. mont di gant ar c'harr-nij ; *sie wollten mit dem Flugzeug hinfliegen, werden jedoch mit dem Zug fahren müssen*, edont e soñj beajñ dre njerez ha padal e rankint mont gant an tren ; 3. [dre skeud.] *er flog hin*, kouezhañ a reas eus e sav-sonn, kouezhañ a reas diouzh e sav-sonn, ledañ a reas e gorf, mont a reas da bokat d'an douar, mont a reas da lipat pri, kouezhañ a reas en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'hen, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont a reas war e gement all, ober a reas ur gwall lamm, pakañ a reas ul lamm-stok, tapout a reas ul lamm-stok, serriñ a reas ul lamm-stok, dastum a reas ul lamm-stok, tapout a reas un hetad, kouezhañ a reas a-dreuz e gof, kouezhañ a reas àr e zivbab, kouezhañ a reas a-dreuz-kof (a-lamm-gaer, a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a reas a-flav, kouezhañ a reas sonnet war e c'henou, astenn a reas e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas a-c'hwen e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas war e fri, kouezhañ a reas war e c'henou, tapout (pakañ) a reas ul lamm ouesk, aet e oa e gantolor en aer, aet e oa e limonoù a-lost-wint, aet e oa e garavelloù er vann, aet e oa da bokat da wreg ar c'hantonier, kann en doa bet ouzh bugale ar c'hantonier, aet e oa da bokat da vugale ar c'hantonier, aet e oa da vuzuliañ an dachenn, lipat a reas pri, kouezhañ a reas evel un taol c'hwist, terriñ a reas e chouzou, ledañ a reas e gorf, mont a reas da ledañ douar, en em ledañ a reas ; *in den See hinfliegen*, kouezhañ frank e-barzh al lenn.

V.k.e. (flog hin / hat hingeflogen) : kas di gant ur c'harr-nij

hinfliehen V.gw. (floh hin / ist hingeflohen) : tremen buan, mont buan hebiou, mont buan e sil hag e ber ; *die Stunden fliehen hin*, buan e ya an eurvezhioù hebiou, buan e tremen an eurvezhioù.

hinfließen V.gw. (floss hin / ist hingeflossen) : berañ, deverañ, diruiñ, redek.

Hinflug g. (-s.,-flüge) : nij mont g., nijadenn vont b.

hinfort Adv. : a-benn neuze, a-benn bremañ, hiviziken, pelloch', a-belloch', adalek bremañ, azalek bremañ, goude-henn, goude-se, diwar neuze, adal neuze, a-neuze, abaoe neuze, adal bremañ, adal ar c'houlz-se, goude-se, diwar ar c'houlz-se, diwar ar pred-se, diwar ar mare-se, a-vremañ, a-vremaik, avaze, diwar vremañ, adalek (azalek) neuze, adalek an ampoent-se, adalek an amzer-se, a-ziar neuze, a-ziar an deiz-se.

hinführen V.gw. (hat hingeführt) : P. kas ; *wo soll das hinführen* ? ha penaos e tisoc'ho an dra-se ? ha peseurt disoc'h a vo gant an dra-se ? da beseurt fin e tenn an dra-se ? V.k.e. (hat hingeführt) : kas di.

hinfür Adv. : [dispredet] a-benn neuze, a-benn bremañ, hiviziken, pelloch', a-belloch', adalek bremañ, azalek bremañ, goude-henn, goude-se, diwar neuze, adal neuze, a-neuze, abaoe neuze, adal bremañ, adal ar c'houlz-se, goude-se, diwar ar c'houlz-se, diwar ar pred-se, diwar ar mare-se, a-vremañ, a-vremaik, avaze, diwar vremañ, adalek (azalek) neuze, adalek an ampoent-se, adalek an amzer-se, a-ziar neuze, a-ziar an deiz-se.

Hingabe b. (-,-n) : 1. emaberzh g., emzinac'h g., emnac'h g., emnac'hafñ g., emroadur g., emroasted b., emrouster g., emroidigezh b., emouestlerezh g., emouestladur g., emouestlusted b., emginnig g. ; 2. gred g., entan g., deur g. ; *mit Hingabe*, da vat-kaer, a-zevri-kaer, a youl frank / a holl galon / gant e holl galon / a galon vat / a het / a hetans (Gregor), ken na strak, ken na strake, ken na fu, ken na fue, gant gred, a-youl-vat, a-wir-galon, parfet ; *sie nahmen sich mit Hingabe der verzweifelten Witwe an*, aketus e oant bet ouzh glac'har hag enkrez an intavez.

Hingang g. (-s.,-gänge) : 1. beaj vont b., hent mont g., monedigezh b., mont g. ; 2. paouezvan g., tremen van b./g., pasion b., ankoù g., marv g., angoni b., enkoù ls., souflamou ls.

hingeben V.k.e. (gibt hin / gab hin / hat hingegeben) : [dre skeud.] reiñ, aberzañ ; *sein Herz hingeben*, en em reiñ korf hag ene ; *er gibt seine Zeit dafür hin, etwas zu tun*, reiñ a ra e amzer d'ober ubd.

V.em. : **sich hingeben** (gibt sich hin / gab sich hin / hat sich (ak.) hingegeben) : en em reiñ da, en em deuler da, filañ gant, en em dreïñ war, en em atahinañ ouzh, en em atahinañ da, kouezhañ e, en em uestlañ da, emouestlañ da, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) da, dediañ e galon hag e gorf da, en em arnodiñ war, bezañ atapiet gant, bezañ taolet gant, kemer deur gant, difenn [fdb] gant ur gred birvidik ; *sich der Verzweiflung hingeben*, peurgouezhañ en dizesper, kouezhañ en dizesper / dizemperañ (Gregor), en em reiñ d'an dic'hoanag, mont gant an dizesper, mennout dizesperiñ, bezañ dindan e c'hlac'har ; *sollte ich mich der Verzweiflung hingeben*, mar deufe din mennout dizesperiñ, mar deufe din peurgouezhañ en dizesper ; *sich einer depressiven Stimmung hingeben*, mont gant an diskalon ; *sich seinem Schmerz hingeben*, en em leuskel da vont gant ar glac'har ; *sich den Vergnügungen hingeben*, redek an ebatou, en em deurel d'an ebatou ; *sich der Wollust hingeben*, orgediñ, orgedata, louvigezhiñ, plegañ da gastr ar c'high, sentiñ ouzh e gorf, torc'hwenial el likaouerezh an hudurañ, redek war-lerch' plijadurezh ar c'horf, redek war-lerch' plijadurezh ar c'high ; *Sodom und Gomorra hatten sich der Wollust hingeben*, Sodom ha Gomora a oa en em roet d'an Hudurniez ; *er weiß nicht mehr, welchem Gelüst er sich hingeben soll*, ne oar ket mui e peseurt toull lammat ; *sich dem Laster hingeben*, bevañ en diroll, ren ur vuhez diboellet, en em reiñ d'an techoù fall ha d'o flijadurezhioù, en em reiñ d'an ebatou dizurzh, en em reiñ d'an holl zizurzhioù, lezel kabestr gant e dechoù fall, en em arnodiñ war an techoù fall ha war o flijadurezhioù, ren ur vuhez lov (Gregor), bezañ egaret gant ar flijadurezh fall, kundaiñ ur vuhez diboellet, en em reiñ da holl flijadurezhioù ar c'horf (d'e dechoù fall, d'e blegoù fall), ren ur vuhez c'hadal, en em deuler d'e youlou (d'e siou) fall, heuliañ

c'hoantegezhioù fall e galon, bezañ taolet d'an orged, en em ruilhal e boulhenn e dechoù fall ; *sich Illusionen hingeben*, en em zallañ, en em douellañ an-unan, en em reiñ da douelladenoù spered, ruflañ avel ha moged, lakaat ul lunedoù koad war e zaoulagad, mont da-heul e hunvreou, hunvreal, bezañ dalc'hет gant ur sorc'henn, sevel kestell el Loar, magañ re vras goanag, kaout re vras spi, en em douellañ da zelc'her spi ; *sich keinen Illusionen hingeben*, gwelet an traou evel m'emaïnt ; *gebt euch keinen Illusionen hin ! didromplit ! difazit !*; *sich jemandem ganz hingeben*, heuliañ ar memes fortun hag u.b., redek ar memes fortun hag u.b., en em uestlañ korf hag ene d'u.b., en em leuskel gant u.b. da ober gant an-unan ar pezh a gar ; *sich Gott hingeben*, en em ankounac'haat, treiñ e holl garantze war-zu Doue, en em reiñ da Zoue, en em uestlañ da Zoue ; *sich dem Heiligsten Herzens Jesu hingeben*, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'ar Galon Sakr, dediañ e galon hag e gorf d'ar Galon Sakr, en em zilezel ; *sich dem süßen Nichtstun hingeben*, bevañ en arouaregezh, bezañ kouezhet en arouaregezh ha lizidanted, em leuskel da louraat en un arouaregezh lor, c'hoari anezhi, ober anezhi, c'hoarigaerat, ober landigedon, en em vignoniñ, en em vitoniñ, chom da vignonellat, en em deuler dezhi, filañ gant an diegi, lezirekaat, diekaat, yeuiñ, bevañ en e aez, ober he fladorenn, ober e luduenn, ruilhal kempennik e voul, ruilhal koutik-koutik e voulig, ruilhal koul e voul, ruilhal koulik e voulig, ober e damm treuz ken distrafuilh ha tra, mont bravik ganti ken dinec'h ha tra, tremen kempennik ha brav e damm buhez, ruilhal e voul war e oarig (war e zres, war e zresig, war e bouezig, war e sklavig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigoù, war e boz, war e vadober, war e blaen, dousik ha plaeñ) ; *sich ganz dem Studium hingeben*, en em atahinañ ouzh ar studioù, lakaat holl e albac'henn da studiañ, bezañ atapiet kenañ gant e studioù, kemer kalz deur gant e studi, en em reiñ a-grenn d'e studioù.

Hingebung b. (-,en) : 1. emaberzh g., emzinac'h g., emnac'h g., emnac'hañ g., emroadur g., emroüsted b., emroüster g., emroidigezh b., emouestlusted b., emouestlerezh g., emginnig g. ; 2. gred g., entan g., deur g.

hingebungsvoll ag. : 1. entanet, gredus, leun a c'hred, berv, bev ; 2. emroüs, emouestlus.

Adv. : 1. gant emroüsted, gant emouestlusted, gant emnac'h ; 2. gant gred, gant entan, da vat-kaer, a-zevri-kaer, a youl frank / a holl galon / gant e holl galon / a galon vat / a het / a hetañs (Gregor), ken na strak, ken na strake, ken na fu, ken na fue, a-youl-vat, a-wir-galon, parfet.

hingegen Adv. : en enep, er c'hontrol, en eskemm, e-skoaz, e-kichen, e-lec'h ; *sie ist fleißig, er hingegen ist faul*, houmañ a zo aketus, egile, en eskemm, a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-lec'h egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-kichen egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-skoaz egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus tra ma'z eo lezirek egile - houmañ a zo aketus pa vez lezirek egile - houmañ a zo aketus, hennezh avat a zo lezirek - hi a zo aketus hag eñ a zo lezirek.

hingegossen ag. : *wie hingegossen liegen*, bezañ astennet prest d'en em reiñ, bezañ astennet o sellet a-druez ouzh hec'h amourouz.

hingehaucht ag. : *wie hingehaucht*, lusennek, aezhennek, displann.

hingehauen ag. : [labour] batrouzet, moc'het, moc'hajet, moch'hellet, mac'hagnet, bousoc'het, bodoc'het, kach'idellet,

kilbouc'het, mastoc'het, mordoket, tafanet, talfaset, tasneuzet, toufet, pemoc'het, bastardet.

hingehen V.gw. (ging hin / ist hingegangen) : 1. mont, mont di, mont du-hont, mont du-se ; *zu jemandem hingehen*, mont da gaout (da-geñver) u.b., mont da di u.b. ; *extra hingehen*, en em zirenkañ ; *ich habe beschlossen hinzugehen*, divizet em eus mont, lakaet em eus mont ; *ich habe versprochen hinzugehen*, graetaet 'm eus mont, lavaret em eus mont ; *er ist fest entschlossen hinzugehen*, mennet start eo da vont di ; *ich habe nicht vor hinzugehen*, *ich habe nicht die Absicht hinzugehen*, n'emañ ket em mennozh mont di ; *ich weigere mich nicht hinzugehen*, ne ziferan ket mont ; *falls du nochmals hingehst*, mard ez ken di ; *ich weiß überhaupt nicht, wo er hingegangen ist*, hennezh a zo aet n'ouzon doare pelec'h, hennezh a zo aet n'ouzon dare pelec'h, hennezh a zo aet da n'ouzon dare pelec'h ; *ich gehe gern hin*, me a gav brav mont di ; *ich würde gern hingehen*, me 'zo mat din mont, me 'zo kontant da vont ; 2. [dre skeud.] [amzer] mont hebiou, tremen, mont e sil hag e ber ; *die Zeit ging rasch hin*, buan ez eas an amzer hebiou, buan e tremenas an amzer, mont a reas buan an amzer e sil hag e ber ; 3. *etwas hingehen lassen*, gouzañv ubd, serriñ an daoulagad war ubd ; *das mag noch hingehen*, mat eo evit c'hoazh.

hingehockt ag. : puchet, kluchet, war e gluchoù, en e gluch, e kluch, war e buchoù, en e buch, war e buch, ramblet, flutet, àr e flutigoù.

hingehören V.gw. (gehörte hin / hat hingehört) : *wo es hingehört*, en e blas ; *wo gehört das hin ?* pelec'h e renker an dra-se ? pelec'h e klenker an dra-se ? ; *ich weiß nicht, wo diese Vase hingehört*, n'ouzon ket an ardremez eus al lestr-se, n'ouzon ket pelec'h e vez renket al lestr-se ; *alles richtig hinstellen*, *wo es hingehört*, lakaat pep tra en e plas, lakaat pep tra e reizh vat, lakaat pep tra war e rez, lakaat an traou war o rez, lakaat an traou war o zu, lakaat an traou en o rez, lakaat an traou en o reizh, lakaat an traou war o reizh, lakaat an traou kempenn, lakaat an traou a-blaen, renkañ pep tra, klenkañ pep tra.

hingefuscht ag. : [labour] batrouzet, moc'het, moc'hajet, moc'hellet, mac'hagnet, bousoc'het, bodoc'het, kac'hidellet, kilbouc'het, mastoc'het, mordoket, tafanet, talfaset, tasneuzet, toufet, pemoc'het, bastardet.

hingeraten V.gw. (gerät hin / geriet hin / ist hingeraten) : 1. en em gavout, degouezhout ; 2. dont da vezañ ; *wo ist er hingeraten ?* petra eo deuet da vezañ ? e pelec'h emañ bremañ ?

hingerichtet ag. : lakaet d'ar marv.

hingerissen ag. : [dre skeud.] goursavet, entanet, tomm, birvidik, gant jourdoul, jourdoulek, jourdoulet, lusk gantañ, birvihennañ, angoulet, fougëennañ ; *hingerissen sein*, bezañ en dudi, en em gavout en dudi ; *sie waren von seiner Schönheit ganz hingerissen*, soulvoemiñ a rejont d'e gaerder, chom a rejont bamet dirak e gaerder.

hingeschieden ag. : [dre skeud.] marv, tremenet.

hingezogen ag. : 1. dedennet, troet, douget ; *sich von etwas hingezogen fühlen*, bezañ dedennet gant ubd, bezañ troet gant ubd., bezañ douget d'ubd, kaout ubd dedenn evit an-unan ; 2. [ardamezouriez] *über den ganzen Wappenschild hingezogenes Heroldsbild*, *über ein Stück im Wappenschild hingezogenes Heroldsbild*, pezh balirant g.

hingleiten V.gw. (glitt hin / ist hingeglitten) : 1. rampañ, ruzañ, ruzikal, risklañ, riklañ, linkañ ; 2. [dre skeud.] über etwas

hingleiten, na zerc'hel (na bouezañ) war udb, menegiñ udb diwar dremen, menegiñ udb diwar nij, menegiñ udb diwar vont, komz eus udb diwar mont ha hanter vont, menegiñ udb d'an trottig.

hinhalten V.k.e. (hält hin / hielt hin / hat hingehalten) : 1. astenn, kinnig ; die hohle Hand hinhalten, astenn e zorn, goulenn an aluzen, goulenn aluzen, klask an aluzen, kestal ; die Bettelschale hinhalten, kochennat, kochañ ; jemandem die Hand hinhalten, astenn e zorn etrezek u.b. ; [Bibl] die andere Wange hinhalten, die andere Backe hinhalten, kinnig ar jod all ; 2. mirout, stankañ, daleañ, abuziñ, dilerc'hiañ, herzel, lakaat [u.b.] da zebriñ e amzer ; 3. jemanden hinhalten, lezel u.b. da sec'hañ, lezel u.b. da zisec'hañ diwar e dreid, lakaat u.b. d'ober strapenn ; 4. [lu] *hinhaltender Widerstand*, argadoù evit daleañ an enebourien ls. ; 5. [dre skeud.] touellañ ; jemanden mit schönen Versprechungen hinhalten, sorc'henniñ u.b., bevañ u.b. gant esperaañ ha promesaou goulo, paeañ u.b. gant marvailhou, paeañ u.b. gant ur votez torret, paeañ u.b. gant ur fuzuil dorret, paeañ u.b. gant diwiskou tog, hejañ per melen d'u.b, reiñ d'u.b. ar vazh-yod da lipat, kinnig d'u.b. trouz arc'hant ha c'hwezh vat d'ober yalç'h ha kofad, bevañ u.b. gant promesaou kaer ha paemantoù laosk, paeañ e zle gant marvailhou ; 6. [dre skeud.] für jemanden den Buckel hinhalten, für jemanden den Kopf hinhalten, paeañ diwar-bouez e grochen evit unan all, dougen an toaz d'ar form evit unan all, pakañ evit unan all.

V.gw. (hält hin / hielt hin / hat hingehalten) : [dre skeud.] lugudiñ, lantouzat, c'hwileta, chom da dortal, chom da lugudiñ.

inhaltend ag. : warlerc'hius, daleüs, ampellus, goursezus ; [lu] *inhaltender Widerstand*, argadoù evit daleañ an enebourien ls.

Hinhalteaktik b. (-) : trokell daleañ b., daleerezh g., daleidigezh b., amzerierezh g., amzerizaberez g.

Hinhalteaktiker g. (-s,-) : amzerizaber g., amzerier g., koulzataer g., koulzelour g., gortozer g., P. klasker e du g., klasker e dro g.

Hinhalteung b. (-,en) : 1. daleerezh g., daleidigezh b. ; 2. termadenn b., daleadur g. ; 3. trokell daleañ b.

hinhausen V.gw. (hauter hin // hat hingehauen / ist hingehauen) : P. 1. (hat) : hastañ buan, difraeañ, en em zifretañ, skampañ, stampañ, skarañ, mont diwar skizh, ober gaol, kabalañ, bezañ kabal war an-unan, sachañ war e ivinoù, lakaat aer en e gilhorou, dipadapañ, bezañ ramp gant an-unan, hastañ a-fo, hastañ fonnus ; 2. (ist) : kouezhañ eus e sav-sonn, kouezhañ diouzh e sav-sonn, ledañ e gorf, kouezhañ en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'hen, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont war e gement all, kouezhañ a-dreuz e gof, kouezhañ àr e zivbab, kouezhañ a-dreuz-kof (a-lamm-gaer, a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a-flav, kouezhañ sonnet war e c'henou, astenn e groc'hen war an douar, kouezhañ a-chwen e groc'hen war an douar, kouezhañ war e fri, kouezhañ war e c'henou ; 3. (hat) : padout, bezañ a-walc'h, skoulmañ, tapout, spletiñ, spiriñ ; das Geld haut nicht hin, n'eus ket a-walc'h a arc'hant, re verr eo ar c'hog, re nebeut a arc'hant a zo, re verr eo an arc'hant ganin, re just eo an arc'hant ganin, re verr on gant an arc'hant, emaoñ re verr war va c'hezeg, staget re verr on ; 4. (hat) : mont d'an taolioù, krafañ, skeiñ, kannañ, lopañ ; 5. [dre skeud.] (hat) : das haut hin ! a) kloatañ a ra brav ! mont a ra klenk ! mont a ra c'hwek !

se a ziazey brav ! kordañ a ra ! jaojapl eo ! reizh eo ! ; b) kement-se a zo gouest da bilat ac'hanc'h ! spontus eo ! un estlamm gwelet ! ur bam eo ! peadra 'zo da chom (da gouezhañ) war e gement all ! ha pa gouezfe an neñv warnomp, ne vele ket gwashoc'h ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestou ! V.k.e. (hauter hin / hat hingehauen) : P. 1. eine Arbeit hingehauen, daoulammat un tamm labour, drochañ (moc'hañ, moc'hajiñ, moc'hellat, mac'hagnañ, bousoc'hañ, bodoc'hañ, batrouzañ, bresañ, kac'hidelliñ, kilbouc'hiañ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, tafasat, tasneuziñ, toufañ, pemoc'hañ, bastardiñ, brazober) ul labour, ober ul labour dreist-penn-biz, ober ul labour diwar skañv, mont gwall vuan ganti, ober ul labour a-skañv, ober ul labour a-ziwar skañv, mac'homañ (dic'hastañ, kalemarc'hiañ, marmouzañ, porc'hellat, porc'hellañ) e labour, ober ul labour diwar sav, ober udb a-flav ; 2. das haut einen hin ! peadra 'zo da chom (da gouezhañ) war e gement all ! kement-se a zo gouest da bilat ac'hanc'h ! spontus eo ! un estlamm gwelet ! ur bam eo ! ha pa gouezfe an neñv warnomp, ne vele ket gwashoc'h ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestou !

V.em. : **sich hinhausen** (hauter sich hin / hat sich (ak.) hingehauen) : mont d'ober un tamm kousk, en em strinkañ war e wele, en em deuler war e wele, mont da blouzañ, mont da biochiñ, mont da gludañ, mont d'e riboul, mont d'e ched, mont d'e siklud, mont d'e glud, mont d'e gel, mont d'e gloz, mont da zebriñ bara gwenn d'ar Roc'h, mont da flutañ, mont da Gerhun (da Gerroc'h), mont da vagañ c'hwen, mont da voueta ar c'hwen, mont er vallin.

hinhocken V.em. : **sich hinhocken** (hat sich (ak.) hingehockt) : 1. kluchañ, puchañ, pluchañ, mont en e buch (en e gluch, en e gluchoù), mont war e buch (war e buchoù), mont da yariñ (da buchañ, da gluchañ), ober ur buchadenn (ur gluchadenn, ur puch), flutañ, en em flutañ, yariñ, yarañ, kemeneriñ, sebouriñ, azezañ gant e bavioù pleget dindan ar c'horf ; 2. teurel e revr lec'h bennak, teurel e bouez lec'h bennak, lakaat e revr war e c'henou, lakaat ar born war e c'henou.

Hinhocken n. (-) : kluchadur g., puchadur g.

hinhorchen V.gw. (hat hingehorcht) : selaou, bezañ war selaou.

inhören V.gw. (hat hingehört) : selaou, bezañ war selaou ; nur mit halbem Ohr inhören, selaou gant ur skouarn hepken, selaou korniek, na deuler kalz a evezh ouzh ar pezh a vez lavaret, na selaou gwall aketus pezh a vez lavaret, selaou gant nebeut a aket, selaou gant ur spered disoñj, selaou gant ur spered dibarfet.

hinkauern V.em. : **sich hinkauern** (hat sich (ak.) hingekauert) : souchañ en ur pakadig, tamolodiñ, kluchañ, skoachañ, puchañ, flutañ, en em flutañ, en em zastum, pladañ, plavañ, yarañ, mont en e gluch, mont en e buch (en e gluchoù), mont war e buch (war e buchoù), mont da yariñ (da buchañ, da gluchañ), ober ur buchadenn (ur gluchadenn, ur puch), kemeneriñ, sebouriñ ; jemanden zum Hinkauern bringen, flutañ u.b.

Hinkauern g. (-s) : kluchadur g., puchadur g.

Hinkebein n. (-s,-e) / **Hinkefuß** g. (-es,füße) : 1. gar gamm b., gar dreuzkamm b., gar dreuzigell b. ; ein Hinkebein haben, einen Hinkefuß haben, bezañ erru jl gamm ; 2. [den] kamm g., den kamm g., jl gamm g., falch'er ar perisilh-aod (Gregor) g., P. traouilh-tan g.

Hinkel n. (-s,-) : [loen.] yar b. [liester yer].

Hinkelshaut b. (-,häute) : kroc'hen gwazi g., kroc'hen naer g., lêr yer g.

Hinkelstein g. (-s,-e) : P. maen-hir g., maen-sav g., peulvan g.

hinken V.gw. (hat gehinkt = a zo bet kamm / ist gehinkt = a oa aet d'ul lec'h bennak en ur jilgammañ) : 1. kammañ, jilgammañ, jilgammat, gargammañ, kilhgammañ, bezañ podek, klefiñ, kerzhet treuzek, bezañ kamm e gerzhed, ober ar c'hamm ; auf (mit) einem Fuß hinken, gargammañ, bezañ kamm (kammañ) eus un tu, jilgammañ, jilgammat, bezañ jilgamm, bezañ ur c'har dreuzkamm eus an-unan, bezañ ur c'har dreuzigell eus an-unan, kerzhet evel fal'cher ar perisilh-aod (Gregor) ; auf (mit) den zwei Füßen hinken, bezañ kamm eus e zaou droad, bezañ gaolgamm, gaolgammañ, bezañ kamm-gourgamm, bezañ kamm-digamm, bezañ kamm en daou du ; leicht hinken, gougammañ, kammiellat, mont kamm-jilgamm, jilgammañ, jilgammat ; das Schaf hat sich eine Klaue verletzt und hinkt stark, kamm-broud eo an dañvad ; stark hinken, bezañ kamm-kloc'h, bezañ kamm da vat, bezañ kamm-groñs ; er hinkt immer stärker, gwashaat a ra da gammañ, kreskiñ a ra da gammañ, kammoc'h-kammañ e teu da vezañ, kammañ a ra gwazh-ouzh-gwazh, kammañ a ra gwazh-är-wazh, kammañ a ra gwashoc'h-gwazh, kammañ a ra gwashoc'h-gwashañ, souriñ a ra da gammañ, podekaat a ra muioch'-mui ; er fängt an zu hinken, erru eo jilgamm ; seit seinem Sturz hinkt er, abaoe e lamm eo chomet kamm ; er hinkt nicht mehr, digamm eo bremañ ; 2. [dre skeud.] dieses Argument hinkt, an arguzenn-se ne dalv ket, an arguzenn-se ne splet ket, gwall gamm (dijaoj, digompez, amzere, toull, isol, treuzenep) eo an arguzenn-se, an arguzenn-se ne bar ket, diwar-goust un neudenn eo an arguzenn-se ; dieser Vergleich hinkt, gwall gamm (dijaoj, digompez, amzere) eo ar geñveriadenn-se, ar geñveriadenn-se ne glot ket mat, ar geñveriadenn-se ne bar ket, diwar-goust un neudenn eo ar geñveriadenn-se.

Hinken n. (-s) : [mezeg.] kammerezh g., kammadur g., bale kamm g., kerzhet kamm g. ; unterbrochenes Hinken, migerzhet g., gougammercenh spanaennek g., klofadur spanaennek g. ; mit dem Hinken aufhören, das Hinken loswerden, digammañ ; jemanden von seinem Hinken heilen, digammañ u.b.

hinkend ag. : 1. kamm, gargamm, gourgamm, jilgamm, kilh gamm, pavgamm, podek, kamm-broud, kamm-jilgamm, togn ; der hinkende Bote, ar c'hannad kamm g. ; nicht mehr hinkend, digamm ; schwer hinkend, kamm-kloc'h, kamm da vat, kamm-groñs ; auf (mit) den zwei Füßen hinkend, kamm eus e zaou droad, gaolgamm, kamm-gourgamm, kamm-digamm, kamm en daou du ; eine hinkende Gangart, ur c'herzhet kamm g., ur bale kamm g. ; 2. [barzh.] hinkende Verse, gwerzennoù diglok (kamm, togn) ls.

Hinkende(r) ag.k. g./b. : den kamm g., kamm g. [liester kammeien], pavgamm g. [liester pavgammed], kammell b., kammez b., jilgamm g., jilgammerz b., podes g. [liester podeien], P. traouilh-tan g.

Hinkspiel n. (-s,-e) : garig-kamm b., troadig g., troadig-kamm g., dereziou ls., regenn b., marell g.

hinknallen V.k.e. (hat hingeknallt) : stlepel, strinkañ, bannañ, diaveliñ, difoeltrañ, distagañ, darc'haouiñ, disvantañ. V.gw. : bezañ stlapet, bezañ strinket, bezañ bannet, bezañ difoeltret.

hinknien V.gw. (ist hingekniet) : kouezhañ (stouiñ) d'an daoulin, stouiñ (mont) war e zaoulin, mont war bennoù e zaoulin, mont war e benndaoulin, daouliñañ, penndaouliñañ,

en em dapout àr pennoù e zaoulin ; mit einem Bein hinknien, mont war benn e c'lin, glinañ, pennglinañ, plegañ e c'lin, plegañ e benn-glin, ober ur pleg d'ur penndaoulin.

Hinknien n. (-s) : daoulinerezh g.

hinkommen V.gw. (kam hin / ist hingekommen) : 1. mont di, mont du-hont, mont du-se, erruout, degouezhout ; wie kommt man hin ? hebiou da belec'h ez eer di ? ; 2. wo ist das Buch hingekommen ? pelec'h an diaoul eo bet lakaet al levr ? ; 3. wo kämen wir hin, wenn ..., petra e teufemp da vezañ ma ... ; 4. bezañ da renkañ [en ul lec'h bennak].

hinkönnen V.gw. (kann hin / konnte hin / hat hingekonnt) : gallout mont di ; ich kann nicht hin, ne c'hallin ket mont di, ne vin ket evit mont di.

hinkriegen V.k.e. (hat hingekriegt) : P. 1. talfasat, kalfichat, trikarmadiñ, greiañ, ober un tamm dresañ da ; 2. dont a-benn eus ; ich kriege es schon alleine hin, emsav on, emsav on d'ober se ; 3. degas war e du, sevel e gein da.

Hinkunft b. (-) : [Bro-Austria] in Hinkunft, a-benn neuze, a-benn bremañ, hiviziken, pelloc'h, a-belloch, adalek bremañ, azalek bremañ, goude-henn, goude-se, diwar-neuze, adal neuze, a-neuze, abaoe neuze, adal bremañ, adal ar c'houlz-se, diwar ar pred-se, diwar ar mare-se, goude-se, diwar ar c'houlz-se, a-vremañ, a-vremaik, avaze, a-ziar neuze, a-ziar an deiz-mañ.

hinkünftig ag. [Bro-Austria] : o tont, da zont, a zeu, goude ; hinkünftige Geschlechter, rummadoù o tont (da zont, a zeu) ls., rummadoù goude ls., remziadoù da zont ls., gwiskadoù tud a zo c'hoazh da c'henel ls.

Adv. [Bro-Austria] : a-benn neuze, a-benn bremañ, hiviziken, pelloc'h, a-belloch, adalek bremañ, azalek bremañ, goude-henn, goude-se, diwar-neuze, adal neuze, a-neuze, abaoe neuze, adal bremañ, adal ar c'houlz-se, goude-se, diwar ar pred-se, diwar ar mare-se, a-vremañ, a-vremaik, avaze, a-ziar neuze, a-ziar an deiz-se.

hinlangen V.gw. (hat hingelangt) : 1. stekiñ ouzh ubd, stekiñ en ubd, touch ubd, touch ouzh ubd, touch d'ubd ; 2. mont d'an taolioù, krafañ, skeiñ, kannañ, lopañ ; 3. [boued h.a.] tapout gant an-unan, mont dezhi ; 4. padout, bezañ a-walch'h, skoulmañ, tapout, spletiñ, spiriñ ; das Geld langt nicht hin, n'eus ket a-walch'h a arc'hant, re verr eo ar c'hog, re nebeut a arc'hant a zo, re verr eo an arc'hant ganeomp, re just eo an arc'hant ganeomp, re verr omp gant an arc'hant, emaomp re verr war hor c'hezeg, staget re verr omp.

hinlänglich ag. : bastus, a-walch'h, trawalch'h, peadra.

hinlassen V.k.e. (lässt hin / ließ hin / hat hingelassen) : leuskel da vont di.

hinlaufen V.gw. (läuft hin / lief hin / ist hingelaufen) : 1. redek di, mont di en un taol red, mont di en ur pennad-red, mont di en ur penn-red ; er läuft hin, emañ o redek di, en ur redadenn (en ur pennad-red) e ya di ; 2. P. mont di war droad, mont di aruz botoù, mont di war e dreid, mont di war e droad, mont di war gerzh (Gregor), kemer an tren kantonier evit mont di.

hinlegen V.k.e. (hat hingelegt) : 1. astenn, ledañ, hedañ, lakaat, lec'hiañ ; sichtbar hinlegen, lakaat war zizolo, reiñ an dizolo [war ubd], lakaat a-wel-kaer, lakaat war ziskouez, lakaat war wel, P. lakaat war ar chipod-holen ; wieder hinlegen, adlakaat, adlec'hiañ ; 2. kinnig, diskouez ; 3. lakaat en e wele ; 4. [c'hoariva] eine Rolle hinlegen, c'hoari e roll diouzh ar gwellañ ; 5. P. Geld hinlegen, meudañ, diyalch'añ, dic'hodellañ, pochañ, fontañ arc'hant, riklañ arc'hant ; wenn es darum geht,

Geld hinzulegen, pa vez bilheoziñ (meudañ, pochañ, dic'hodellañ, diyalc'hañ) d'ober.

V.em. : **sich hinlegen** (hat sich (ak.) hingelegt) : 1. gourvez, mont en e c'hourvez, mont da c'hourvez, mont da astenn, en em astenn, souchañ, strinkañ, en em ledañ, ahediñ, hedañ ; *legen Sie sich mal kurz hin !* grit ur gourvez ! grit ur gourvezig ! grit ur gourvezadennig ! ; es tut wohl, sich hinzulegen, gras eo astenn al livenn ; [kezeg] sich in Brustlage hinlegen, sich auf den Bauch hinlegen, ober ur sav-buoc'h ; das Pferd legt sich hin, mont a ra ar marc'h en e c'hourvez, ober a ra ar marc'h ar marv-bihan ; 2. [lu] *hinlegen !* en ho kourvez ! war ho kof ! souchit ! ; 3. [dre skeud.] P. er legte sich hin, kouezhañ a reas eus e sav-sonn, kouezhañ a reas diouzh e sav-sonn, ledañ a reas e gorf, kouezhañ a reas en e led (ahed e gorf, a-hed e groc'hen, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont a reas war e gement all, kouezhañ a reas a-dreuz e gof, kouezhañ a reas àr e zivbab, kouezhañ a reas a-dreuz-kof (a-lamm-gaer, a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a reas a-flav, kouezhañ a reas sonnet war e c'henouù, astenn a reas e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas a-c'hwen e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas war e fri, kouezhañ a reas war e c'henouù, tapout (pakañ, serriñ) a reas ul lamm ouesk, aet e oa e gantolor en aer, aet e oa e limonoù a-lost-wint, aet e oa e garavelloù er vann.

hinlenken V.k.e. (hat hingelenkt) : das Gespräch auf etwas hinlenken, lakaat ar gaoz war udb., lakaat udb war an tabier, lakaat udb war an doubier.

hinlümmeln V.em. **sich hinlümmeln** (hat sich hingelümmelt) : en em vrakañ, pladorenniñ, en em arouaregiñ, en em arwaregiñ, labaskenniñ, torc'hwenial, plavañ, yariñ, azezañ a-c'hwen, azezañ a-c'hwen e gorf, bezañ evel ur gammekarr ; sich in einen Sessel hinlümmeln, pladorenniñ war ur gador-vourret, plavañ war ur gador-vourret.

hinmachen V.k.e. (hat hingemacht) : lakaat [en ul lec'h bennak].

V.gw. (hat hingemacht) : kac'hat, ober e louz, foerat ; der Hund macht überall hin, kac'hat a ra ar c'hi (ober a ra ar c'hi e louz) n'eus forzh pelec'h ; mach hin ! gra diampech ! hast buan 'ta ! hast a-fo ! gra buan ! gra da ziampesch ! gra da ziampechoù ! difrae ! traou dezhi ! kentrou ! dibrouilh da revr ! dibilh ! dibun !

himorden V.k.e. (hat hingemordet) : lazhadegañ, draillhañ, distrujañ.

himüssen V.gw. (muss hin / musste hin / hat hingemusst) : rankout mont di ; ich muss hin, dav eo din mont di, ret eo din mont di ; diejenigen, die himüssen, ar re o deus da vont di, ar re o deus d'ober mont di ; ich musste dreimal zu ihm hin, bevor ich ihn traf, dav eo bet din mont dre deir gwech d'e di a-benn gwelet anezhañ (evit gwelet anezhañ).

Hinnahme b. (-) : asant g., asantadur g.

hinnehmbar ag. : degemeradus, gouzañvus, P. lonkadus ; nicht hinnehmbar, dic'houzañvadus, ... na c'heller ket gouzañv, dizegemeradus, diasantadus, ... n'oufed degemer, ... n'eur ket evit aotren, ... n'eur ket evit degemer, ... na c'heller ket aotren, ... na c'heller ket asantiñ dezhañ, ... na c'heller ket degemer.

hinnehmen V.k.e. (nimmt hin / nahm hin / hat hingenommen) : 1. asantiñ da, degemer, gouzañv, kemer e grad, resev e grad ; etwas gem hinnehmen, kemer udb e grad,

resev udb e grad, degemer udb a youl vat ; etwas als wahr hinnehmen, kemer udb da wir, degemer udb da wir ; es fiel mir schwer, diesen Vorwurf hin zunehmen, diaes em boa kavet ouzh e glevet o reiñ ar rebech-se din ; sein Schicksal hinnehmen, hulmañ, plegañ diglemp d'e stad, gouzañv habask e stad, soublañ diglemp d'e stad,, asantiñ d'e blanedenn, heuliañ e donkadur, heuliañ e blanedenn, gouzañv habask e blanedenn, plegañ diglemp d'e blanedenn, dougen e blanedenn hep klemm, en em ober diouzh an amzer, en em ober diouzh e blanedenn, bezañ laouen ouzh ar boan, karet ar pezh a zo karet gant Doue (Gregor), bezañ diglemp ouzh e blanedenn, dougen bec'h e vuhez hep klemm, dougen e groaz hep klemm, gouzañv habask poanioù e vuhez, gouzañv poanioù e vuhez hep klemm ; etwas als wahr hinnehmen, etwas als richtig hinnehmen, kemer udb da wir, degemer udb da wir ; 2. pakañ, tapout, kaout ; eine Absage hinnehmen müssen, bezañ refuzet, kaout e refuz, tapout e sac'h, pakañ (tapout) un distokadenn, kaout un distro lous digant u.b., tapout un distro lous digant u.b., bezañ brallet, bezañ stlapet da vale, bezañ kaset da vale (da driñchina, da fistoulat e lost e lec'h all), bezañ kaset d'en em glask e lec'h all, kaout e zigouvi, kaout ur c'habestr, bezañ pedet da vont da lec'h all da c'hwileta, kaout heiz, kaout e visac'h, tapout e visac'h, kaout herr ; 3. gouzañv ; schwere Geldverluste hinnehmen müssen, bezañ ifamet, kaout un tamm brav a goll, kaout un tamm mat a goll, pakañ un tamm mat a goll ; die feindlichen Truppen mussten schwere Verluste hinnehmen, kolloù bras a oa bet eus tu an enebour ; ich habe zu große seelische Schmerzen hinnehmen müssen, re a ranngalon am eus kemeret ; 4. P. kas gant anunan, sevel en e oto.

hinneigen V.gw. (hat hingeneigt) : [dre skeud.] zu etwas hinneigen, bezañ douget (techet, tuet) d'udb, bezañ taolet gant udb, bezañ tuet (techet, troet) d'ober udb, bezañ troet gant udb.

V.k.e. (hat hingeneigt) : plegañ, stouïñ, krommañ, soublañ.

V.em. : **sich hinneigen** (hat sich (ak.) hingeneigt) : plegañ,

stouïñ, daoublegañ, soublañ.

Hinneigung b. (-en) : doug g., dougidigezh b., dougerezh g., tuadur g., tech g., pleg g.

hinnen Adv. : [barzh.] von hinnen gehen, a) mont kuit ; b) [dre skeud.] mervel, tremen, mont d'an tu all, mont en tu all, mont da Anaon, mont d'an Anaon, paeañ e zle d'an Ankoù, tremen eus ar bed-mañ d'ar bed all, mont eus ar bed, mont diwar ar bed, mont diouti, bezañ war ar fin, bezañ pare gant an-unan, mont alese, mont ac'hann, mont kuit, reiñ e spered, menel.

hinopfern V.k.e. (hat hingepfert) : aberzhiñ, lidaberzhiñ, lidlazhañ, kinnig da aberzhiñ.

V.em. : **sich hinopfern** (hat sich (ak.) hingepfert) : aberzhiñ e vuhez, ober aberzhiñ e vuhez.

hinnpassen V.gw. (hat hingepasst) : 1. bezañ en e blas ; 2. mont klenk e-barzh, mont c'hwек e-barzh, mont en e goch.

hinpfeffern V.k.e. (hat hingepfeffert) : 1. teuler, stlepel ; 2. jemandem etwas hinpfeffern, lavaret udb d'u.b. en e zaoulagad, lavaret udb d'u.b. rak dremm, lavaret udb d'u.b. e-kreiz e c'henouù, lavaret udb d'u.b. e kreiz e zaoulagad.

hinplappern V.k.e. (hat hingelappert) : P. ein Gebet hinplappern, draillhañ (distripañ, dibunañ, grozmolat) ur bedenn, galoupat ur bedenn.

hinplumpsen V.gw. (ist hingelumpst) : tapout lamm, kaout lamm, pakañ ul lamm ouesk, serriñ ul lamm ouesk, pakañ ul lamm ouesk, dastum ul lamm ouesk, ledañ e gorf, ledañ douar, kouezhañ eus e sav-sonn, kouezhañ diouzh e sav-sonn,

kouezhañ en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'hen, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont war e gement all, kouezhañ a-dreuz e gof, kouezhañ àr e zivbab, kouezhañ a-dreuz-kof (a-lamm-gaer, a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a-flav, kouezhañ sonnet war e c'henou, astenn e groc'hen war an douar, kouezhañ a-c'hwen e groc'hen war an douar, kouezhañ war e fri, kouezhañ war e c'henou, mont e limonoù a-lost-wint, mont e garavelloù er vann, mont e gantolor en aer.

hinpfuschen V.k.e. (hat hingepfuscht) : die Arbeit *hinpfuschen*, tarvañ (moc'hañ, moc'hata, moc'hajñ, moc'hellat, mac'hagnañ, bousoc'hañ, batrouzañ, bresañ, kac'hidelliñ, kilbouc'hiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuziñ, toufañ, mac'homañ, porc'hellañ, pemoc'hañ, strabouilhat, kouilhurañ, bastardiñ) al labour, bodoc'hañ al labour, brellañ, ober labour beleg, plamoustiñ, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat dibalamour, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, labourat evel mevel ar person, ober an traouù a-bempou, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hzaz dre e lost, kalfichat ul labour war goad.

hinpurzeln V.gw. (ist hingepurzelt) : P. tapout ul lamm ouesk, pakañ ul lamm ouesk, dastum ul lamm ouesk, serriñ ul lamm ouesk, ledañ e gorf, ledañ douar, kouezhañ eus e sav-sonn, kouezhañ diouzh e sav-sonn, kouezhañ en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'hen, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont war e gement all, kouezhañ a-dreuz e gof, kouezhañ àr e zivbab, kouezhañ a-dreuz-kof (a-lamm-gaer, a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a-flav, kouezhañ sonnet war e c'henou, astenn e groc'hen war an douar, kouezhañ a-c'hwen e groc'hen war an douar, kouezhañ war e fri, kouezhañ war e c'henou, mont e limonoù a-lost-wint, mont e garavelloù er vann, mont e gantolor en aer.

hinraffen V.k.e. (hat hingerafft) : [dre skeud.] ober riñs war, ober ur riñs war, ober skrap war, sammañ, kas gant an-unan, skubañ, aloubiñ, distroadañ, kas d'ar bez, lipat ; die Epidemie hat viele Menschen hingerafft, bez' ez eus bet c'hwendet (skoet, lipet) kalz a dud gant ar pore.

hinräumen V.k.e. (hat weggeräumt) : klenkañ, renkañ ; wo zum Teufel hat er meine Werkzeuge hingeräumt ? pelec'h ar bed en deus klenket va binvioù ?

hinreichen V.k.e. (hat hingereicht) : astenn, kinnig, reiñ, tizhout, teurel, diraeziñ, dont, tapout ; jemandem etwas hinreichen, astenn ubd d'u.b. ; reichen Sie mir bitte das Brot hin ! deuit ar bara din, mar plij - amañ ar bara din, mar plij - tizhit (diraezit) ar bara din, mar plij - tapit ar bara din, mar plij. V.gw. (hat hingereicht) : padout, bezañ a-walc'h, skoulmañ, tapout, spletñ, spirañ ; unsere Vorräte werden hinreichen, barrek omp gant hor pourvezioù ; die Butter wird gerade hinreichen, justik e vimp gant an amanenn ; das reicht schon hin, das reicht völlig hin, das reicht vollauf hin, kement-se a zo peadra a-walc'h ; das reicht nicht hin, n'eo ket a-walc'h, ne spir ket, ne skoulm ket, ne dap ket, ne splet ket, re verr eo.

hinreichend ag. : a-walc'h, trawalc'h, bastus, bastant, spirus, peadra, ar pezh a ranker, kreñvoc'h eget justoc'h, muioc'h eget nebeutoch' ; [mat.] hinreichende Bedingung, amveziad trawalc'h g.

Hinreise b. (-,n) : beaj vont b., mont g. ; auf der Hinreise, dre ma oa o vont di, war an hent evit mont di, pa oa o vont di.

hinreisen V.gw. (ist hingereist) : mont di, mont du-hont, mont du-se ; wir reisen heute hin, kemer a raimp hiziv an hent evit mont di, mont a raimp di feteiz.

hinreißen V.k.e. (riss hin / hat hingerissen) : 1. kas gant an-unan, chalbotat ; 2. [dre skeud.] boemañ, goursevel, dibradañ, entanañ, mezevelliñ, mezviñ, trelatañ, teogiñ, strobellañ, achantañ, touellañ, lakaat dindan gazel-ge, kilhañ, goustlañ [spered u.b.], trellañ [spered u.b.], sordañ, lorç'hañ, chalmiñ, mezevelliñ ; er hat mich hingerissen, strobellañ on bet gantañ, dastumet on bet gantañ, desevet on bet gantañ, dalc'het on gantañ, goustlañ on deus va spered, mezevellet on bet gantañ, trellet on bet gantañ ; zur Begeisterung hinreißen, lakaat birvilh (en u.b.), lakaat berv (en u.b.), lakaat da virvilhañ, entanañ pennou tud 'zo, lakaat gred (en u.b.), goustlañ spered u.b., tommañ empennoù tud 'zo, lakaat empennoù tud 'zo da virviñ ; sich hinreißen lassen, birvidikaat, entanañ, birviñ, tridal, birvilhañ, goursevel, bezañ dibradet, treflammañ ; 3. er ist zwischen Vater und Mutter hin und her gerissen, war zaouhanter emañ etre e dad hag e vamm ; zwischen zwei Gefühlen hin un her gerissen sein, daoufromañ ; er ist zwischen Angst und Vertrauen hin und her gerissen, en enkrez hag er fiziañs e vez taol-distaol.

hinreißend ag. : boemus, entanus, trelatus, boemarvestus, teogus, strobellañ, bamus, estflammus, hoalus, dedennus, atizus, mezevellus, mezvus, marzhus, herrus, dudius, un dudi ; hinreißend schön, kaer-kaer, brav-brav, kaer-mantrus, dreist da gaer, kaer evel an deiz, koant evel an deiz, kaer evel an heol, kaer evel ur ganevedenn, kaer evel al loar, koant evel al loar, koant evel an heol, brav evel an deiz, kaer evel an deiz o c'houlaouiñ, koant evel an deiz o c'houlaouiñ, brav evel an deiz o c'houlaouiñ, brav-echu, koant-hardizh, koant da lazhañ, un dudi sellet outañ, kaer-abominapl, kaer-pitoaiapl, kaer-kruel, kaer-barbar.

hinrennen V.gw. (rannte hin / ist hingerannt) : redek di, mont di en un taol red, mont di en ur pennad-red, mont di en ur penn-red.

hinrichten V.k.e. (hat hingerichtet) : lakaat d'ar marv (Gregor), andisha ; auf dem elektrischen Stuhl hinrichten, tredanlazhañ ; mit dem Fallbeil hinrichten, dibennañ, P. gilhotinañ, gwilhotinañ, krennañ.

Hinrichtung b. (-,en) : lazhadur g., lakidigez d'ar marv b., andishadur g. ; Hinrichtung auf dem elektrischen Stuhl, tredanlazherezh g. ; Hinrichtung durch den Strang, kroug b., krougadenn b., krougerezh g. ; Hinrichtung im Schnellverfahren, andishadur divarn g. ; [istor] Hinrichtung in effigie, lakidigez d'ar marv e patrom b.

Hinrichtungskommando n. (-s,-s) : [lu] bagad fuzuilhañ g., strollad fuzuilhañ g.

Hinrichtungsort g. (-s,-e) / **Hinrichtungsstätte** b. (-,n) / **Hinrichtungsstelle** b. (-,n) : lazhva g.

hinrotzen V.k.e. (hat hingerotzt) : tarvañ, moc'hañ, moc'hata, moc'hajñ, moc'hellat, mac'hagnañ, bousoc'hañ, bodoc'hañ [al labour], batrouzañ, kac'hidelliñ, kilbouc'hiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuziñ, toufañ, porc'hellañ, pemoc'hañ, kaoc'hañ, bresañ, strabouilhat, kouilhurañ, drochañ, ober dreist-penn-biz, mac'homañ, daoulammat, dic'hastañ, kalemarc'hiañ, marmouzañ, bastardiñ, ober diwar say, brazober, ober a-flav, kalfichat [ul labour war goad].

hinsausen V.gw. (ist hingesaut) : diflipat, skarzañ, karzhañ, c'hwistañ, tizhañ, plantañ tizh, sankaañ tizh, sachañ e skasou, faoutañ (fustañ, koadañ, redek, troc'hañ) hent, mont gant un tizh

an diaoul (gant ar foeltr, gant ur foll a dízh, d'an druilh, d'an druilh-drask, d'an druilh-drast, d'ar red-tan-put, d'ar red-tan-ruz, war dorr e chouk, gant pep tizh, tizh-ha-tizh, d'ar c'haloup, tizh-hataer, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daoł-herr, diwar harr, en harr, gant tizh ar mil diaoul, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, gant tizh ken a foeltr, gant tizh ken a finfoeltr, gant tizh ken a foec'h, gant tizh ken na yud, gant tizh ken a friz, gant tizh ken na ziaoul, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, gant tizh ken na strak, gant tizh ken a findaon, endra c'haller, herrañ ma c'haller, her da ma c'haller, evel ur c'hurunou), fiseliñ, reiñ kentr d'e varc'h, lakaat aer en e gihoroù, dipadapañ, bezañ ramp gant an-unan, redek evel un dremedal, redek evel un tenn, redek evel an avel, redek d'ar pevarlamm, regiñ hent, pevarlammat, plantañ d'ar pevar zroad, redek evel ur c'had, nijal, kantenniñ, kidellat, kravañ, kravañ gantañ, frizañ, frizañ d'an druilh-drast, fustañ, mont d'ar post, postal, mont d'ar pimperlamm.

hinschaffen V.k.e. (hat hingeschafft) : kas, kas di.

hinschauen V.gw. (hat hingeschaut) : teuler ur sell, sellet ; zu jemandem heimlich hinschauen, tarluchañ ouzh u.b., P. dizoariñ.

hinscheiden V.gw. (schied hin / ist hingeschieden) : mervel, tennañ e huanad(enn) diwezhañ, rentañ e huanad(enn) diwezhañ, reiñ e huanad(enn) diwezhañ, leuskel e huanad(enn) diwezhañ, tremen, mont d'an tu all, mont en tu all, mont da Anaon, mont d'an Anaon, paeañ e zle d'an Ankou, tremen eus ar bed-mañ d'ar bed all, mont eus ar bed, mont diwar ar bed, mont diouti, bezañ war ar fin, bezañ pare gant an-unan, mont alese, mont ac'hann, mont kuit, reiñ e spered, menel ; der Kranke scheidet sanft hin, emañ mouchig gouloù ar c'hlavour o vernel, emañ ar c'hlavour o vernel sioulik (goustadik, a-nebeudoù, didrouz), emañ ar c'hlavour o tremen (o vernel, o vont) evel ur mouch-gouloù.

Hinscheiden n. (-s) : tremenadur g., kleñved mervel g., paouezvan g., tremenvan b./g., tremenvarv g., tremenvoe g., marv g., pasion b., ankou g.

hinschicken V.k.e. (hat hingeschickt) : kas, kas di ; wen sollen wir hinschicken ? piv da gas di ?

Hinschied g. (-s,-e) : [Bro-Suis] kleñved mervel g., paouezvan g., tremenvan b./g., pasion b., ankou g., marv g.

hinschielen V.gw. (hat geschielt) : zu jemandem hinschielen, tarluchañ ouzh u.b., P. dizoariñ.

hinschlachten V.k.e. (hat hingeschlachtet) : lazhadegañ, drailhañ.

hinschlagen V.k.e. (schlägt hin / schlug hin / hat hingeschlagen) : skeiñ, kannañ, lopañ.

V.gw. : 1. [verb skoazell sein : schlägt hin / schlug hin / ist hingeschlagen] er schlug längelang hin, kouezhañ a reas eus e sav-sonn, kouezhañ a reas diouzh e sav-sonn, kouezhañ a reas en e c'hourvez, ledañ a reas e gorf, en em ledañ a reas, kouezhañ a reas en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'hen, a-hed e lañjerenn, a-stroñs e gorf, a-hed-korf, a-stroñs-korf, a-lamm-stok, a-stok e lamm, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e groc'hen, a-stok e lañj, a-blad, hed-blad e gorf), mont a reas war e gement all, kouezhañ a reas a-dreuz e gof, kouezhañ a reas àr e zivbab, kouezhañ a reas a-dreuz-kof (a-lamm-gaer, a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a reas a-flav, kouezhañ a reas sonnet war e c'henou, astenn a reas e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas a-c'hwen e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas war e fri, kouezhañ a reas war e c'henou, aet e oa bet e gantolor en aer, aet e oa bet e limonoù a-lost-wint, aet e oa bet e garavelloù er vann, aet e oa da

vuzuliañ an dachenn, lipat a reas pri, ledañ a reas douar, pakañ a reas un hetad, ober a reas ur gwall lamm, tapout a reas ul lamm-stok, serriñ a reas ul lamm-stok, serriñ a reas ul lamm ouesk, tapout a reas ul lamm ouesk, kouezhañ a reas evel un taol c'hwist ; 2. [verb skoazell haben : schlägt hin / schlug hin / hat hingeschlagen] mont d'an taolioù, krafañ, skeiñ, kannañ, lopañ.

hinschlängeln V.em. : sich hinschlängeln (hat sich (ak.)

hingeschlängelt) : korvigellañ, kammigellañ, kildroenniñ, korntroiañ, troidellañ, troiellat, troieta, kildreiñ, punañ, gwidilañ, kammañ ha digammañ, kammdroennat, kammdroiennat, kammigellañ en dro da.

hinschleichen V.gw. (schlich hin / ist hingeschlichen) : 1.

en em silañ, en em riklañ, en em stlejañ, mont a-stlej e gorf, mont

a-ruz, mont stlej-distlej, en em ruzañ ; 2. die Zeit schleicht hin,

n'ez a ket buan an amzer hebiou, ne dremen ket buan an amzer.

V.em. : sich hinschleichen (schlich sich hin / hat sich (ak.)

hingeschlichen) : en em silañ, en em riklañ, en em stlejañ,

mont a-stlej e gorf, mont a-ruz, mont stlej-distlej, en em ruzañ.

hinschleppen V.k.e. (hat hingeschleppt) : sachañ, stlejañ.

V.em. : sich hinschleppen (hat sich (ak.) hingeschleppt) : 1.

padout ur viken, hirbadout, na vezañ diwezhh ebet d'udb, na vezañ fin ebet d'udb, chom da lostigellat, chom da c'houerc'hiñ ; 2. en em stlejañ, mont a-stlej e gorf, mont a-ruz, mont stlej-distlej, skrampañ, en em ruzañ.

hinschludern V.k.e. (hat hingeschludert) : etwas hinschludern, daoulammat ubd, dihastañ ubd, ober ubd diwar vont, ober ubd diwar mont ha hanter vont, ober ubd a-bempoù, ober ubd diwar herr, ober ubd gant herr, ober ubd gant kalz a herr, ober prim e labour, ober ubd diwar-skañv (diwar sav, a-flav), brazober ubd, tarvañ e labour, moc'hañ e labour, moc'hata e labour, moc'hajiñ e labour, mac'hagnañ al labour, moc'hellat e labour, bousoc'hañ e labour, bodoc'hañ al labour, batrouzañ e labour, kac'hidelliñ e labour, kilbouc'hiñ e labour, mastoc'hañ e labour, mordokiñ e labour, tafaniñ e labour, talfatas e labour, tasneuziñ e labour, toufañ e labour, bresañ e labour, porc'hellañ e labour, pemoc'hañ e labour, strabouilhat e labour, kouilhouriñ e labour, drochañ e labour, bastardiñ e labour, kaoc'hañ e labour, ober ubd dreist-penn-biz, mac'homañ e labour, marmouzañ e labour, kalemarc'hiñ e labour.

hinschmeißen V.k.e. (schmiss hin / hat hingeschmissen) : 1.

stlepel, strinkañ, difoeltrañ, teurel, bannañ, darc'haouiñ, foeltrañ ; 2. dilezel, skarzhañ, mont diwar dro, disteurel ; den ganzen Kram hinschmeißen, den Laden hinschmeißen, lezel

pep tra war e revr, stlepel pep tra ouzh an drez, lezel (teuler)

pep tra ouzh an drez, lezel pep tra ouzh torgenn, plegañ

touchenn, koazhañ, kac'hat en e vragez, dilezel ar stourm,

chom a-dreuz gant e hent, reiñ e zilez, lezel pep tra war e

gement all, kemer e sac'h, stlepel (teuler) ar bonec war-lec'h

an tog, teuler (strinkañ) an trebez war-lec'h ar billig, teuler

(stlepel) ar billig goude an trebez, teuler (stlepel, skeiñ,

darc'haouiñ) an trebez war-lec'h ar sklisenn, teuler (stlepel,

skeiñ, darc'haouiñ) an trebez war-lec'h ar vasin.

hinschmelzen V.gw. (schmilzt hin / schmolz hin / ist

hingeschmolzen) : P. vor etwas hinschmelzen, trejeboluiñ o

welet ubd, bezañ skoelfet gant ubd, bezañ trelatet gant ubd,

bezañ alvaonet-holl gant ubd, bezañ trefuet-holl gant ubd,

bezañ trevariет e benn gant ubd.

hinschmieren V.k.e. (hat hingeschmiert) : bastrouilhañ,

palastrañ, mastariñ, stlabezañ, skrabadenniñ, moc'hañ,

moc'hata, porc'hellañ, pemoc'hañ, kac'higelliñ, kaoc'hañ, batrouzañ, strabouilhat, kouilhoudañ, drochañ, bastardiñ.

hinschreiben V.k.e. (schrieb hin / hat hingeschrieben) : flüchtig etwas *hinschreiben*, skrivañ (skeiñ) buan-ha-buan un draig bennak war un tamm paper (war un dra bennak, ouzh un dra bennak).

hinschustern V.k.e. (hat hingeschustert) : feuzañ, skarvañ, talfasañ.

hinschwinden V.gw. (schwand hin / ist hingeschwunden) : steuziañ, mont diwar wel, mont a-ziwar wel, mont er-maez a wel, mont diouzh gwel, teuziñ.

hinsegeln V.gw. (ist hingesegelt) : 1. mont di dre lien ; 3. [dre skeud.] er segelte *hin*, kouezhañ a reas eus e sav-sonn, kouezhañ a reas diouzh e sav-sonn, ledañ a reas e gorf, mont a reas da bokat d'an douar, mont a reas da lipat pri, kouezhañ a reas en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'hen, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont a reas war e gement all, ober a reas ur gwall lamm, pakañ a reas ul lamm-stok, serriñ a reas ul lamm-stok, dastum a reas ul lamm-stok, pakañ a reas ul lamm-stok, tapout a reas un hetad, kouezhañ a reas a-dreuz e gof, kouezhañ a reas àr e zivbab, kouezhañ a reas a-dreuz-kof (a-lamm-gaer, a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a reas a-flav, kouezhañ a reas sonnet war e chenoù, astenn a reas e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas a-c'hwen e groc'hen war an douar, kouezhañ a reas war e fri, kouezhañ a reas war e chenoù, tapout (pakañ) a reas ul lamm ouesk, aet e oa e gantolor en aer, aet e oa e limonoù a-lost-wint, aet e oa e garavelloù er vann, aet e oa da bokat da wreg ar c'hantonier, kann en doa bet ouzh bugale ar c'hantonier, aet e oa da bokat da vugale ar c'hantonier, aet e oa da vuzuliañ an dachenn, lipat a reas pri, kouezhañ a reas evel un taol c'hwist, terriñ a reas e c'houzoug, ledañ a reas e gorf, mont a reas da ledañ douar, en em ledañ a reas.

hinsehen V.k.e. (sieht hin / sah hin / hat hingesehen) : teuler ur sell, sellet ; ohne *hinzusehen*, hep teuler evezh, hep teuler ur sell warnañ.

Hinsehen n. (-s) : beim ersten flüchtigen *Hinsehen*, evit ar c'hentañ gwel, evit ur gwel, hervez ar gwel, diouzh ur gwel.

hinsehnen V.em. : sich *hinsehen* (hat sich hingesehn) : sich nach etwas *hinsehen*, kaout hiraezh d'udb, hiraezhiañ d'udb, bezañ sorc'hennet gant ubd.

hinsenden V.k.e. (sandte hin / hat hingesandt) : kas, kas di. **hinsetzen** V.k.e. (hat hingesetzt) : 1. etwas *hinsetzen*, lakaat ubd en ur plas bennak ; wieder *hinsetzen*, adlakaat, adlec'hiañ, eillec'hiañ ; 2. jemanden *hinsetzen*, lakaat u.b. en e azez, lakaat u.b. en e goazez ; jemanden wieder *hinsetzen*, adlakaat u.b. en e azez, adlakaat u.b. en e goazez ; 3. P. etwas *hinsetzen*, ober ubd, dont a-benn eus ubd, kas ubd da vat (da bennvat), pengenniñ ubd.

V.em. : sich *hinsetzen* (hat sich (ak.) hingesetzt) : 1. teuler e bouez, azezañ, choukañ, mont en e goazez, mont war e goazez, koazezañ, en em lakaat war e azezoù, en em lakaat en e azez, ober un azezig, ober un azez, lakaat un azezig, ober un azezenn, lakaat un azez, mont war e chouk, mont en e chouk, lakaat e revr war e chenoù, lakaat ar born war e chenoù ; sich kurz *hinsetzen*, ober un azezig ; sich vorne *hinsetzen*, azezañ dirak ; sich wieder *hinsetzen*, advent en e goazez, advent war e goazez, en em adlakaat war e azezoù, en em adlakaat en e azez ; 2. P. en em arastiñ ouzh al labour, breviñ e gorf ouzh al labour, lakaat ar vourell en e gerc'henn,

mont er vourellenn startañ, pegañ, dont ar gwakol gant anunan (e *wakol gantañ, he gwakol ganti h.a.*), ober ur c'hograg bleiz, ober un taol striv, ober un taol diskrap, sachañ hardizh warni, krugañ ouzh al labour, kregiñ du el labour, reiñ bec'h d'al labour, reiñ bec'h dezhi, lakaat bec'h, plantañ bec'h, c'hwezhañ e-barzh, lakaat bec'h war al labour, mont da vat-kaer ganti, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, mont parfet dezhi, lopañ, loeniñ, loeniñ e gorf, lardañ, kordañ da vat gant al labour, kiañ ouzh al labour, en em giañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, kolierañ, dosañ, turkañ, stardañ outi, stardañ warni, labourat a-nerzh, daoudortañ war an tach, bezañ a-stenn gant e labour, lakaat leizh ar vourell, korfañ, ober ur stagadenn, reiñ bec'h d'ar c'hanab, labourat a-dro-vat, na vouzhañ ouzh al labour.

Hinsicht b. (-,-en) : keñver g., tachenn b., feur g., tu g., andred g., perzh g., gwel g., feson b. ; in jeder *Hinsicht*, in jeglicher *Hinsicht*, e pep keñver, a-bep-hent, e pep hent, e kement stumm a zo holl, e kement stumm 'zo tout, e pep feur, e pep giz, e pep andred, e pep feson, n'eus forzh e pelec'h ; er ist in jeder *Hinsicht* genauso ehrlich wie Sie, ken onest ha c'hwi eo n'eus forzh e pelec'h ; in gewisser *Hinsicht*, in dieser oder jener *Hinsicht*, war ur poent pe boent, e poent pe boent, e keñver pe geñver, tu pe du, e tu pe du, en tu pe du, evit ur perzh, en ur mod, en ur mod bennak, en ur mod, en un tu, en ur c'his ; in mancher *Hinsicht*, in mancherlei *Hinsicht*, in vielerlei *Hinsicht*, in vieler *Hinsicht*, in vielfacher *Hinsicht*, in mehrfacher *Hinsicht*, in mehr als einer *Hinsicht*, e meur a geñver, e meur a feson, evit ur perzh mat, evit meur a abeg ; in keiner *Hinsicht*, e nep giz, e nep tro, e nep keñver, e keñver ebet, war nep feur, e nep tu, seurt-Doue, tamm ebet, neudenn ebet, griñsenn, e nep doare, e nep mann, e nep feson, e mod ebet ; in dieser *Hinsicht*, er c'heñver-se, er feur-se, d'ar feur-se, ouzh ar feur-se, war an dachenn-se, war an tu-se, er par-se ; das Gesetz ist in dieser *Hinsicht* sehr streng, strizh eo al lezenn war ar poent-se ; in *Hinsicht* auf (ak.), a) a-zivout, evit pezh a sell ouzh, evit a sell ouzh, e-keñver ubd, e fed a, a-fet, diwar-bouez, diwar-benn, war chabistr ar..., e gwel ubd, er gwel a, er gwel eus ; b) gant respet evit / abalamour da (Gregor), en abeg da, dre an abeg da ; c) en amboaz eus, a-benn [edb] ; ; in *Hinsicht* auf die Hygiene, evit a sell ouzh ar yec'hedouriezh ; in *Hinsicht* auf die paar Monate, die das Leben ihm gönnit, evit an nebeud mizioù a chom gantañ da vevañ, evit an nebeud mizioù da vevañ laosket dezhiañ gant an Ankou ; in keiner *Hinsicht*, e nep doare, e nep mann, a nep metoù, dre nep metoù, e nep stad, dre nep doare, e nep tu, e doare ebet, e stumm ebet, nag a-bell nag a-dost, tamm ebet, neudenn ebet, e mod ebet, seurt-Doue, mallozhtouenn tamm ebet, tamm tout ebet, tamm bihan ebet, ket an disterañ, naren, nann 'vat, nann avat, nann da, e nep keñver, e keñver ebet, war nep feur, griñsenn, war nep tro / e nep tro / tamm / tamm-tamm / tra-tra / eskenn / brienn / e nep feson / e nep hent / a nep hent / e nep giz / e feson ebet / e giz ebet (Gregor) ; man kann ihm in keiner *Hinsicht* vertrauen, n'eus ket tu da gaout fiziañs ennañ e nep keñver.

hinsichtlich araog. [gen.] : a-zivout, e-keñver, evit pezh a sell ouzh, evit a sell ouzh, e fed a, a-fet, diwar-bouez, diwar-benn, war chabistr ar..., e gwel ubd, er gwel a, er gwel eus ; *hinsichtlich der Hygiene*, evit a sell ouzh ar yec'hedouriezh.

hinsiechen V.gw. (ist hingesiecht) : dizeriañ, koazhañ, kastizañ, disec'hiañ, mont e wad e dour, treiñ e wad e dour, ober ruskenn fall, negezañ, krabotenniñ, bleaat, blinaat, mont war zisteraat, dizaniñ.

hinsinken V.gw. (sank hin / ist hingesunken) : gwantañ, disac'hañ.

hinsitzen V.gw. (saß hin / ist hingesessen) : [Bro-Suis, su Bro-Alamagn] teuler e bouez, azezañ, mont en e goazez, mont war e goazez, en em lakaat war e azezoù, ober un azezig, lakaat un azez, mont war e chouk, mont en e chouk, lakaat e revr war e c'henoù, lakaat ar born war e c'henoù.

Hinspiel n. (-s) : [sport] match mont g.

hinstehen V.gw. (stand hin / ist hingestanden) : [Bro-Suis, su Bro-Alamagn] sevel, sevel en e sav, mont en e sav.

hinstellen V.k.e. (hat hingestellt) : 1. lakaat en e blom, sevel ; wieder hinstellen, adlakaat en e blom, adlakaat, adlec'hiañ, adsevel ; 2. lakaat en ur plas bennak ; alles richtig hinstellen, wo es hingehört, lakaat pep tra war e rez, lakaat an traou war o rez, lakaat an traou war o zu, lakaat an traou en o rez, lakaat an traou kempenn, lakaat an traou a-blaen, renkañ pep tra, klenkañ pep tra, lakaat pep tra en e blas ; ein Standbild in eine Kirche hinstellen, troniñ un delwenn en un iliz ; wieder hinstellen, eillec'hiañ ; seht nur, wie der Schrank hingestellt wurde, sellit e petore stumm emañ an armel aze, sellit penaos eo bet lakaat an armel aze ; sichtbar hinstellen, lakaat war zizolo, reiñ an dizolo [war udb], lakaat a-wel-kaer, lakaat war ziskouez, lakaat war welr, dispakañ a-wel-kaer, P. lakaat war ar chipod-holen ; 3. [dre skeud.] als etwas hinstellen, envel, lakaat (fdb) da, doareañ (fdb) gant un anv bennak, ober udb (eus udb), skeudenniñ, taolenniñ ; etwas als wahr hinstellen, reiñ udb da wir, lakaat udb da wir, degas udb da wir, menegiñ udb evel pa vefe gwir ; etwas als Tatsache hinstellen, reiñ udb da wir, lakaat udb da wir ; als Tatsache hinstellen, dass ..., reiñ da wir e ..., lakaat da wir e ... ; du möchtest mich wohl als verrückt hinstellen, c'hoant ac'h eus da dremen ac'h-anon da sot (evit ur sod, evit sot), c'hoant ac'h eus ez afen da istrogell ganit ; jemanden als Lügner hinstellen, lakaat u.b. da c'haouiad, lakaat u.b. gaouiad, ober ur gaouiad eus u.b., ober ur gaouiad gant u.b., tremen u.b. da c'haouiad ; jemanden als Dieb hinstellen, lakaat u.b. da laer, lakaat u.b. laer, ober ul laer eus u.b., ober ul laer gant u.b., tremen u.b. da laer ; als Muster hinstellen, kinnig evel skouer (evel patrom), lakaat da batrom (da skouer) ; 4. etwas hingestellt sein lassen, leuskel udb a-gostez (a-istribilh, a-ispilh, e-skourr, a-blad, a-sac'h, e-pign), lezel udb ouzh torgenn, chom e-pign gant udb.

V.em. : sich hinstellen (hat sich (ak.) hingestellt) : 1. sevel, sevel en e sav, mont en e sav ; 2. en em lakaat, frammañ.

hinsterben V.gw. (stirbt hin / starb hin / ist hingestorben) : dizeriañ, koazhañ, kastizañ, disec'hañ, mont e wad e dour, treiñ e wad e dour, ober ruskenn fall, negezañ, krabotenniñ, bleaat, blinaat, mont war zisteraat, dizaniñ, mont da get, mont da hesk, mont d'an hesk, mervel.

hinsteuern V.gw. (ist hingesteuert) : auf etwas (ak.) hinsteuern, bizañ d'ur pal (Gregor), bizañ da dizhout ur pal, klask udb, klask tizhout udb.

hinstreben V.gw. (hat hingestrebt) : nach etwas hinstreben, zu etwas hinstreben, strivañ da gaout udb, en em vertuziñ da dizhout udb, strivañ (lakaat e boan hag e studi) da dizhout ur pal bennak, lakaat e youl da dizhout udb, lakaat e nerzh da dizhout udb, lakaat e striv da dizhout udb, ternañ e vennozh d'ur pal bennak, bizañ d'udb, bizañ da dizhout udb.

Hinstreben n. (-s) : doug g., dougidigezh b., tuadur g.

hinstrecken V.k.e. (hat hingestreckt) : 1. astenn, ledañ, pladañ ; jemandem die Hand hinstrecken, astenn e zorn

d'u.b., astenn e zorn etrezek u.b., astenn e vrec'h a-du gant u.b. ; 2. diskar, pilat, bountañ d'an traõ.

V.em. : sich hinstrecken (hat sich (ak.) hingestreckt) : mont en e c'hourvez, souchañ ; er hatte sich lang hingestreckt, er hatte sich der Länge nach hingestreckt, astennet e oa war hedblad e gorf, gourvezet e oa en e led (a-hed e gorf, en e hed, a-stok e gorf, a-stok e groc'hen), edo en e c'hourvez a-stok-korf, edo en e c'hourvez a-stok-kroc'hen, edo en e c'hourvez a-stok e lañjer, edo war led e c'horf, ledet e oa a-hed e gorf.

hinstreichen V.gw. (strich hin / ist hingestrichen) : tremen, mont hebiou.

hinstreuen V.k.e. (hat hingestreut) : strewiñ, lakaat, strinkañ, teurel ; hingestreute Blumen, pallennad bleunioù g., strewad bleunioù g.

hinströmen V.gw. (ist hingeströmt) : en em strinkañ, en em oufiñ, diruilhal, en em vountañ, en em boulzañ, en em skeiñ.

hinstürzen V.gw. (ist hingestürzt) : 1. tapout lamm, kaout lamm, pakan ul lamm ouesk, serrñ ul lamm ouesk, kouezhañ, ledañ e gorf, en em ledañ, ledañ douar ; 2. rampañ, ruzañ, foerañ, kouezhañ en e boull, kouezhañ en e buch, pilat, disac'hañ, fontañ, frigasañ ; 3. zu einem Ort hinstürzen, mont a-lamm (mont a-lemmen, mont a-lammoù, mont dillo) d'ul lec'h bennak ; zum Bahnhof hinstürzen, skeiñ etrezek ar porzh-houarn endra c'haller o klask tapout an tren, nijal d'ar porzh-houarn, strimpiñ d'ar porzh-houarn, partial d'an tarv d'ar porzh-houarn, partial evel un tenn d'ar porzh-houarn.

hintan Adv. : 1. en diadreñv, war a-dreñv ; 2. en distro, distok, a-gostez, ez distag.

hintanbleiben V.gw. (blieb hintan / ist hintangeblieben) : chom da straniñ ; [labour] er bleibt in seiner Arbeit hintan, ne zeu ket da boursuiñ, n'eo ket lodenn evit labourat, tapet en deus ar bouc'h, foulet eo, foul a zo warnezañ, foulmac'het eo gant al labour, labour spontus en deus, e-kreiz ar bec'h emañ, bec'h labour en deus, penndallet eo gant al labour, ampleret eo gant e labour, herr labour a zo warnañ, dilañset eo war e labour, tapet en deus dilañs gant e labour, tapet en deus dale gant e labour, tapet eo diwezhat gant e labour, chom a ra e labour a-revr gantañ, labour 'zo en arrelaj gantañ, chom a ra e labour àr-dreñv gantañ, chom a ra e labour diwar-lerc'h (a-ziar-lerc'h) gantañ, en em gavout a ra berr gant e labour, tapet eo warlerc'h, paket eo berr, tapet eo berrek, berrek eo gant e labour, P. bec'h a zo war e lasenn.

hintanlassen V.k.e. (lässt hintan / ließ hintan / hat hintangelassen) : disprizañ, lakaat war an eil renk, lezel a-gostez, leuskel a-istribilh, leuskel a-ispilh, leuskel e-skourr, leuskel a-blad, leuskel a-sac'h, leuskel e-pign.

hintansetzen V.k.e. (hat hintangesetzt) : disprizañ, lakaat war an eil renk, lezel a-gostez, leuskel a-istribilh, leuskel a-ispilh, leuskel e-skourr, leuskel a-blad, leuskel a-sac'h, leuskel e-pign ; den eigenen Vorteil hintansetzen, en em ankounac'haat, en em zioueriñ, lakaat mad ar re all dreist mad an-unan, lakaat mad an holl dreist mad an-unan, bezañ diemzamant, bezañ diemzamant ouzh an-unan (outañ e-unan, outi hec'h-unan h.a.), dont war skoulmoù balan (war skoulmoù plouz kerc'h), na vezañ ur sacher d'e du, na vezañ un den d'e sac'h eus an-unan, na ober diouzh e laziou, bezañ distag e galon ouzh pep tra, na glask gounid ebet, na glask e vad e-unan.

Hintansetzung b. (-en) : digasted b., dispriz g. ; unter Hintansetzung seines Vorteils, gant diemzamant, hep klask gounid ebet, hep klask e vad e-unan, hep sellet ouzh e vad e-unan, distag e galon ouzh pep tra.

hintanstehen V.gw. (stand hintan / hat hintangestanden) : bezañ disprizet, bezañ lezet a-gostez, bezañ lezet er-maez eus ar jeu.

hintanstellen V.k.e. (hat hintangestellt) : 1. disprizañ, lakaat war an eil renk, lezel a-gostez, leuskel a-istribilh, leuskel a-isplih, leuskel e-skourr, leuskel a-blad, leuskel a-sac'h, leuskel e-pign ; 2. goursezañ, dilerch'iañ, warlerch'iañ, daleañ, deport, ampellañ, diwezhataat, tardañ, teuler termen d'ober udb.

hinten Adv. : a-dreñv, a-drek, ar-dreñv, war-dreñv, en adreñv, en diadreñv, a-dreñv-kein, war-a-dreñv, war-lerc'h, e-tro-kein, tro-kein ; *er ist hinten*, emañ en diadreñv ; *du bleibst hinten*, te a chomo war a-dreñv, te a chomo war-dreñv, te a chomo war-lerc'h, chom a ri a-dreñv ; *nach hinten gehen*, mont war dreñv ; *jemanden hinten aufs Pferd nehmen*, *jemanden hinten aufsitzen lassen*, [kezeg] sevel (lakaat) u.b. war talier e varc'h ; *hinten aufsitzen*, [kezeg] mont war an talier, sevel war an talier, sevel war lost ar marc'h ; *hinten antreten, sich hinten anstellen*, kemer e blas e diwezh al lostad tud ; *dein Hemd kommt hinten raus*, lostañ a ra da roched ; *weit hinten*, pell a-dreñv deomp, pell war-lerc'h ; *ganz hinten*, er penn war-lerc'h, er penn adreñvañ, el lost ; *nach hinten*, war dreñv, a-gil, war-gil, war-du an adreñv, war-giz, war-souz, a-dreuz-kil ; *nach hinten kucken*, sellet a-dreñv-kein, sellet a-dreñv e gein, sellet a-drek e gein, distreiñ da sellet, sellet war e lerch, sellet war e giz ; *nach hinten kippen*, mont war e lost, mont war lostwint, gwintañ ; *nach hinten schaffen*, adreñvañ, kas a-drek, kas war an adreñv, kas a-dreuz-kil ; *hinten herum*, dre an tu a-dreñv, dre an adreñv ; *von hinten*, dre dreñv, a-ziadreñv, a-dreñv-kein, eus an adreñv, eus treñv, diadreñv, gant ar fin, gant an diwezh ; *von vorne und von hinten*, a-ziarok hag a-ziadreñv ; *vorn hereinkommen und hinten wieder hinausgehen*, dont tre dre un tu ha mont er-maez dre an tu all ; *von hinten anfangen*, kregiñ gant ar fin (gant an diwezh) ; *von hinten überfallen*, tagañ eus an adreñv (a-dreñv-kein, a-ziadreñv, eus treñv) ; *sich von hinten heranschleichen*, tostaat a-ziadreñv hep ober trouz ; *der Wind kommt von hinten*, emañ an avel a-gein deomp, mont a reomp a-du gant an avel, mont a reomp a-vat gant an avel ; *sie segehn mit Wind schräg von hinten*, emaint el larg ganti ; *die Sturzwelle kommt von hinten*, a-lev emañ ar bern ; *stell es so weit wie möglich nach hinten*, laka an dra-se adreñvañ ma c'halli ; *weiter hinten, weiter nach hinten*, adreñvoc'h, pelloc'h war a-dreñv, muioc'h en diadreñv ; *das Mittagessen zeitlich nach hinten verschieben*, dilerch'iañ koulz koan ; *vorn und hinten bucklig*, tort a-ziarok hag a-ziadreñv ; *hinten im Garten*, e lost al liorzh ; *hinten im Hof*, e lost ar porzh ; *hinten im Korridor*, e penn an trepas.

hintendran Adv. : P. a-dreñv, en adreñv, en diadreñv, war a-dreñv.

hintendrauf Adv. : a-dreñv, en adreñv, en diadreñv, war a-dreñv.

hintendrein Adv. : 1. a-dreñv, en adreñv, en diadreñv, war a-dreñv ; 2. goude, goudevezh, goude-se, a-c'houde, da c'houde, d'ar goude, war lerch se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, a-c'houdevezh.

hinterherum Adv. : 1. dre an tu a-dreñv, dre an adreñv, diadreñv ; 2. dre hentoù distro, dre guzh, dre laer, en ur ober tro ; *ich habe es hinterherum erfahren*, me am eus desket se diwar ar grib, se am eus gouezet diwar glev pa ne oan ket d'ober ; 3. [dre astenn.] a-c'hin, war an tu gin, e gin, en enep. ;

4. en un doare disleal, dre un taol-yud, en un doare treitour, dre drais, dre dreitouriez, dre souch.

hintennach Adv. : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] goude, goudevezh, goude-se, a-c'houde, da c'houde, d'ar goude, war lerch se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, a-c'houdevezh, da boursu.

hinternum Adv. : 1. dre an tu a-dreñv, dre an adreñv, diadreñv ; 2. dre hentoù distro, dre guzh, dre laer, en ur ober tro ; *ich habe es hinternum erfahren*, me am eus desket se diwar ar grib, se am eus gouezet diwar glev, se am eus gouezet ouzh e glevet pa ne oan ket d'ober.

hintenüber Adv. ha rakverb rannadus : war lein e gein, war livenn e gein, war greiz e gein, a-dreuz-kil, a-c'hwen e gein, en e c'hwen, a-c'hwen e gorf, a-c'hwen, war e gilpenn ; *hitenüber fallen*, kouezhañ war lein e gein (war livenn e gein, war greiz e gein, a-dreuz-kil, a-c'hwen e gein, en e c'hwen, war e gil, a-revez, a-c'hwen e gorf, a-c'hwen), kouezhañ en e c'hwenegrann, kouezhañ war e c'hwenegrann, mont d'e c'hwen, kouezhañ a-c'hwen e groc'hen, kouezhañ war e gilpenn, P. mont e limonoù a-lost-wint, mont e garavelloù er vann, mont e gantolor en aer.

hitenüberfallen V.gw. (fällt hitenüber / fiel hitenüber / ist hitenübergefallen) : kouezhañ war lein e gein (war livenn e gein, war greiz e gein, a-dreuz-kil, a-c'hwen e gein, en e c'hwen, war e c'hwen, war e gil, a-revez, a-c'hwen e gorf, a-c'hwen), mont d'e c'hwen, kouezhañ a-c'hwen e groc'hen, kouezhañ en e c'hwenegrann, kouezhañ war e c'hwenegrann, kouezhañ war e gilpenn, P. mont e limonoù a-lost-wint, mont e garavelloù er vann, mont e gantolor en aer.

hinter¹ araogenn (dat./ak.) : 1. a-dreñv, a-drek, war-lerc'h, ar-dreñv, àr-dreñv, en adreñv da, da-heul, war-lerc'h, e-tro-kein da, e-tro-kein, e-tal-kein, a-dreñv-kein, a-gein da, a-gein gant, e pleg ; *hinter mir, hinter mich*, a-dreñv din, em zreñv, war va lerch, adrekon ; *hinter dir, hinter dich*, a-dreñv dit, ez treñv, war da lerch, adrekout ; *hinter jemandem stehen*, bezañ en adreñv d'u.b. ; *die Katze lauert hinter dem Büschel Gras*, plavet eo ar c'hazh a-dreñv ar vodenn c'heot, plavet eo ar c'hazh e pleg ar vodenn c'heot ; *hinter dem Haus*, a-dreñv an ti, a-drek an ti, àr-dreñv an ti, e-tro-kein an ti, a-dreñv kein an ti ; [sport] *jemanden hinter sich (dat.) lassen*, lañsañ war u.b., tapout lañs war u.b., gounit lañs war u.b., gounit hent war u.b., leuskel hent gant u.b. ; *er ließ die anderen hinter sich (dat.)*, tapout a reas lañs war ar re all, gounit a reas lañs war ar re all, laosket en doa ar re all war e lerch, gounit a reas hent war re all, leuskel a reas hent gant re all, lañsañ a reas war ar re all ; *wenn ich diese Arbeit hinter mir habe, wenn ich diese Arbeit hinter mich gebracht habe*, pa vin dieub (dispeg, distag, distrob) diouzh al labour-se ; *ich bin froh, wenn ich diesen Auftrag hinter mir habe*, disammet e vo va spered pa 'm bo kaset ar gefridi-se da benn, divechiet e vin pa vin degouezhet da vat gant ar gefridi-se ; *hinter jemandem her sein*, bezañ war roudou u.b., bezañ o klask u.b., bezañ war-lerc'h u.b., redek u.b., galoupat u.b., redek war-lerc'h u.b., klask war-lerc'h u.b., dispenn roudou u.b., enklask u.b., poursu u.b. ; *sie sind hinter mir her*, int am foursu, savet o deus skrap warnon ; *die Polizei ist hinter ihm her*, klask a zo warnañ, savet ez eus skrap warnañ, kas a zo war e lerch, ar polis a zo war e skasou, hetaet e vez gant ar polis ; *ständig spüre ich ihn hinter mir*, a-istribilh ouzhan e vez atav ; *hinter den Mädchen her sein*, gastaouiñ, merc'heta, plac'heta, redek ar merc'hed, ober chou d'ar merc'hed, fringal, furikat, kañjoliñ ar merc'hed, kañjoliñ, kundaiñ merc'hed, friantañ ; *er ist ganz*

schön hinter Frauen her, hennezh a zo gwashañ merc'hetaer (gwashañ plac'hetraer) 'zo er vro, ur gastaouer touet a zo anezhañ, hennezh a zo ur gastaouer diouzh ar penn, hennezh a zo ur merc'hetaer eus ar penn, hennezh a zo ur marc'h-limon eus ar re washañ, hennezh a zo ur galouper, P. ur c'hi gaol a zo anezhañ ; sie ist ganz schön hinter Männern her, honnezh he deus c'hwiti, honnezh a zo leun a c'hwiti, emañ an tan en he gaol ganti, n'eus ket ur c'haol sec'h ganti, homañ eo lijer he gaol, ur plac'h tomm eo, ur plac'h gwintik eo, e gwentl tarv emañ, gwentl tarv a zo enni, honnezh a gar ar c'hoari, honnezh a flut, prest eo da sevel he fav, honnezh a zo rederez, friantiz a zo ganti, friantell eo, plijout a ra dezhi mont da friantellat, plijout a ra dezhi fringal, honnezh a zo ur chalouperez, honnezh a zo un ebeulez ; *hinter jemandem herlaufen*, bezañ war seulioù u.b., heuliañ u.b., na ziskregiñ diouzh u.b., mont da-heul u.b. ; *hinter einem Wandschirm hervorkommen*, diboukañ eus a-dreñv un andorenn ; *mach die Tür hinter dir zu !* serr an nor war da lerc'h (à da dreñv) ! ; *klapp die Tür hinter dir zu !* sach an nor ganit ! ; *die Tür hinter jemandem schließen*, serriñ an nor (prennañ an nor) war gein u.b., serriñ an nor (prennañ an nor) war lerc'h u.b. ; *schau hinter dich ! wirf einen Blick hinter dich !* taol ur sell war da lerc'h ! ; 2. goude, war-lerc'h ; *hinter der Kurve tauchte das weite Meer vor ihnen auf*, goude ar c'horn-tro (war-lerc'h ar c'horn-tro) e tigoras ar mor bras dirazo ; *hinter der Brücke biegen*, treiñ goude ar pont, treiñ war-lerc'h ar pont ; 3. [dre skeud.] *hinter jemanedes Rücken*, a-dreñv kein u.b., e kuzh ouzh u.b., e kuzh d'u.b., hep gouzout dare d'u.b., en dic'housout d'u.b. ; *hinter den Kulissen*, e koach / e skoach / en diwel (Gregor), dre guzh, en adreñv, e kuzh d'an holl, dre zindan, en amc'houlou ; *hinter verschlossenen Türen*, an dorioù serret (Gregor), e kuzul, e kuzulig, en amc'houlou ; *mit etwas hinter dem Berg halten*, derc'hel kloz war udb, ober an tav war udb ; *jemanden hinters Licht führen*, lakaat u.b. da faziañ (da lonkañ silioù), tremen lost al leue dre c'henou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., tremen troad al leue a-dreuz genou u.b., c'hoari an troad leue d'u.b., c'hoari an nouc'hant u.b., paskañ lus d'u.b., reiñ kelien da blomañ d'u.b., lakaat da grazañ, bratellat (gennañ, pakañ, tapout, gwaskañ, deviñ, louzañ, dilouzañ, diharpaañ, divleupañ, stranañ, stranigañ, skobardiñ, riñsañ, dastum, houperigañ, flemmañ, gludañ, bouc'hiñ, punañ, tizhout, paltokiñ, bilhiñ) u.b., klaviañ u.b., c'hwennat u.b., touzañ e c'henou d'u.b., riñsañ e dreid d'u.b. ; *hinter die Wahrheit kommen*, kavout ar wirionez, dizoleiñ ar wirionez, kouezhañ war an tres, tennañ ar c'hazh a-zindan ar gwele, diskochañañ ar voulac'h war he neizh, kouezhañ war ar pik, tapout ar c'had war he ched, sikañ e viz en toull ; *hinter jemanedes Schliche kommen*, kouezhañ war an tres, tennañ ar c'hazh a-zindan ar gwele, kouezhañ war ar pik, tapout ar c'had war he ched, diskuliañ korvigelloù u.b., dizoleiñ iriennoù u.b. ; *es faustdick hinter den Ohren haben*, bezañ gwidre an diaoul en e gorf, bezañ finoc'h eget kaoc'h louarn, bezañ ur mailh louarn, bezañ leun e sach'a widre, bezañ hir troioù e gordenn, bezañ kant tro en e gordenn, bezañ finesaoù ouzh en ober, bout tro en e laezh, bezañ ur sifelenn a zen, bezañ un den gweet e hentoù, bezañ fil en an-unan, kaout fil, bezañ tro en e gordenn, na vezañ un hanter c'henaoueg, bezañ un ebeul, bezañ ur fouin, bezañ bet e benn o stekiñ er wezenn bellañ, bezañ ur sapre den kordet, bezañ un higenn a zen, bezañ un hinkin a zen, bezañ gwriet a finesaoù, kaout kement fil a zo, bezañ ul labous a zen,

bezañ bet darbet d'an-unan mont da louarn, bezañ diouzh ar mintin, bezañ ul louarn a baotr, bezañ bet meret e bleud tanav, bezañ ul louarn kozh, bezañ ul luban, bezañ korvigell en e gorf, bezañ ur sachad korvigelloù gant an-unan ; *er ist noch feucht hinter den Ohren*, hennezh a zo ur beg-melen - ne oar na bu na ba, na "sou" na "dihä" - ne oar nemet evañ laezh ha debriñ yod d'el lakaat er-maez - yaouank eo an deiz gantañ - n'eo ket sec'h (glas eo) e vegel c'hoazh - n'en deus ket kollet e hini glas c'hoazh - n'eo nemet un tamm fri lous (un tamm kozh mic'hieg, un tamm fri-mic'hie, ur fri-karn) - treç'h eo ar mic'hie war e ziweuz - hennezh a zo eus an torad diwezhañ - hennezh a zo war e gentañ lamm - war ar boulc'h kentañ emañ - war e dro gentañ emañ ; [tr-I] P. sich etwas hinter die Ohren schreiben, garanañ udb don en e benn, moullañ udb en e spered, merkañ mat udb, sankañ udb don en e benn, sanailhañ udb en e spered, sanailhañ udb en e eñvor ; *jemandem eins hinter die Ohren geben*, boc'hata (fasata, fasadiñ) u.b. / reiñ ur vogennad d'u.b., diaveliñ ur javedad diouzh u.b. (ur vousellad gant u.b.) / distagañ ur palvad diouzh u.b. (un avenad d'u.b.) / diaveliñ ur voc'had (ur fasad) gant u.b. (Gregor), bountañ ur mojad gant u.b., difoeltrañ un avenad gant u.b., distagañ ur skouarnad d'u.b. ; *er bekam rechts und links eine hinter die Ohren*, pakañ a reas ur c'houblad flac'hadoù, tarzhañ a reas e zivjod gant daou flankad ; *hinter die Schule gehen*, ober skol al louarn, ober skol fich, chom da c'hoari tro (da c'hoari troig al louarn), ober skol louarn.

hinter² rakverb rannadus pe stag a verk ur fiñv war an adreñv pa vez rannadus, ur gwallober pe un ober kuzh pa vez stag.

Hinterachse b. (-,-n) : [tek'n.] ahel a-dreñv g., kilhorou a-dreñv ls., pont a-dreñv g.

Hinteransicht b. (-,en) : gwel eus an adreñv g., gwel dre an adreñv g.

Hinterausgang g. (-s,-ausgänge) : hent-maez a-dreñv g., isuenn a-dreñv b., dor a-dreñv b.

Hinterbacke b. (-,-n) : 1. feskenn b. [liester feskennou], feskiner], peñs g., klun b., ters b., P. moñsell b., pastell b., torzh b. ; [dre fent] *die Hinterbacken*, an divjod a-dreñv ls., ar moñselloù ls., ar bougennou-revr ls. ; *seine Hinterbacken sind leicht entzündet*, saraget eo e beñsou ; *die Hemdszipfel sind zwischen seinen Hinterbacken eingeklemmt*, stag eo an doubier ouzh an daol ; 2. *sich auf die Hinterbacken setzen*, P. en em arastiñ ouzh al labour, breviñ e gorf ouzh al labour, lakaat ar vourell en e gerc'henn, mont er vourellenn startañ, pegañ, dont ar gwakol gant an-unan (e wakol gantañ, he gwakol ganti h.a.), ober ur c'hogad bleiz, ober un taol striv, ober un taol diskrap, sachañ hardizh warni, krugañ ouzh al labour, kregiñ du el labour, reiñ bec'h d'al labour, reiñ bec'h dezhi, lakaat bec'h, plantañ bec'h, c'hwezhañ e-barzh, lakaat bec'h war al labour, mont da vat-kaer ganti, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, mont parfet dezhi, lopañ, loeniñ, loeniñ e gorf, lardañ, kordañ da vat gant al labour, kiañ ouzh al labour, en em giañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, kolierañ, dosañ, turkañ, stardañ outi, stardañ warni, labourat a-nerzh, daoudortañ war an tach, bezañ a-stenn gant e labour, lakaat leizh ar vourell, korfañ, ober ur stagadenn, reiñ bec'h d'ar c'hanab, labourat a-dro-vat, na vouzhañ ouzh al labour, terriñ e revr, foeltrañ e revr.

Hinterbänkler g. (-s,-) : [gwashaus] kannad a-eilrenk g.

Hinterbänklerin b. (-,-nen) : [gwashaus] kannadez a-eilrenk b.

Hinterbein n. (-s,-e) : 1. [loen.] pav a-dreñv g. ; *die Hinterbeine*, an divesker a-dreñv ls. 2. [dre skeud.] *sich auf die Hinterbeine*

stellen, divanegañ e ivinoù, mont e-barzh blev kriz, mont droug en e goukoug (en e gentrou), sevel war e gentrou, sevel war e elloù, sevel war e dach, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, sevel droug en an-unan, broc'hañ, kounnariñ, arfleuiñ, pennfolliñ, tanañ, en em danañ, rebekat, frinkal, sevel e gribell, sevel e gribenn, ourzal, taeraat, buanekaat, buanegezh, feulzañ, broueziñ, imoriñ, diskouez imor, rual el limonoù, rebarbiñ ouzh ar c'hentrou, rebekat ouzh ar c'hentrou (Gregor).

Hinterbliebene(r) ag.k. g./b. : die Hinterbliebenen, tud an hini marv ls.

Hinterbliebenenrente b. (-,n) : leve paeet da bried an hini marv g., leve diandreiñ g.

hinterbringen¹ V.k.e. : [rakverb rannadus : brachte hinter / hat hintergebracht] : lakaat en adreñv.

hinterbringen² V.k.e. : [rakverb stag : hinterbrachte / hat hinterbrach] : jemandem etwas hinterbringen, reiñ udb da c'houzout d'u.b., flatrañ (diskuliañ, restañ, riklañ) udb d'u.b.

Hinterbringer g. (-s,-) : 1. titourer kuzh g. ; 2. flatrer g., diskulier g.

Hinterbrust b. (-,brüste) : [amprevanoniezh] metatoraks g.

Hinterbühne b. (-,n) : drekleur b.

Hinterchor g. (-s, chöre) : [tisav.] kor a-dreñv g.

Hinterdeck n. (-s,-s) : 1. [merdead.] tilher a-dreñv g., pont a-dreñv g. ; 2. [stered.] Hinterdeck des Schiffes, steredeg an Aros b.

hinterdrein Adv. : 1. a-dreñv, en adreñv, en diadreñv, war a-dreñv ; 2. goude, goudevezh, goude-se, a-c'houde, da c'houde, d'ar goude, war lerc'h se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, a-c'houdevezh.

hintere(r,s) ag. : a-dreñv, diadreñv, diwezhañ, a-ziadreñv ; die hinteren Bänke, ar renkadoù (ar bankoù) diwezhañ ls. ; der hintere Sitz, an azezenn a-dreñv b., skaon ar c'harr g./b. ; das hintere Teil (das Hinterteil), a) al lodenn a-dreñv b., an tu a-dreñv g., ar penn a-dreñv g., an adreñv g., an diadreñv g., al lost g., ar revr g. ; das hintere Teil des Autos, diadreñv an oto g., revr an oto g., penn-adreñv an oto g., lost an oto g. ; b) [loen.] ar revr g., ar penn a-dreñv g., ar c'hl g. ; [korf.] hintere Augenkammer, kambr a-dreñv al lagad b. ; hintere Schädelgrube, poull a-dreñv ar c'hpenn g. ; die hinteren Gliedmaßen eines Tieres, an izili diadreñv ls. ; hinteres Beinpaar des Pferdes, divesker diadreñv ls.

hintereinander Adv. : an eil war-lerc'h egile, an eil war-lerc'h eben, a bep eil, tro-ha-tro, unan war-lerc'h an all, unan-hagan, unan da unan, a unan da unan, a-hini-da-hini, hini-ha-hini, dre unanoù, pezh-ha-pezh, tamm dre damm, an eil da-heul egile, lost-ouzh-lost, lost-ha-lost, en un aridennad, en un andennad, da heul, diouzh renk, renk-ha-renk, lerc'h-lerc'h, lerc'h-ouzh-lerc'h, lerc'h-war-lerc'h, lerc'h-ha-lerc'h, a-heul, hed-ha-hed, stag-ouzh-stag, stag-ha-stag, diouzhu, diouzhu-diouzhu, a-steud, a-steudad, a-ambilh ; hintereinander gehen, mont lost-ouzh-lost (lost-ha-lost), ober lostig al louarn, mont an eil war-lerc'h egile, mont an eil da-heul egile ; drei Tage hintereinander, tri devezh da heul (diouzh renk, renk-ha-renk, lerc'h-ouzh-lerc'h, lerc'h-war-lerc'h, lerc'h-ha-lerc'h, hed-ha-hed, diouzhu, diouzhu-diouzhu, diouzhu-kaer) ; neun Monate hintereinander, nav miz diouzhu ; zwei Jahre hintereinander, en eil bloaz evel en egile, daou vloavezh diouzh ur sach ; kurz hintereinander, schnell hintereinander, taol-ha-taol, taol-war-daol ; jemanden

bei einer Auktion mehrmals hintereinander überbieten, lakaat kresk war gresk ; zwei Pferde hintereinander spannen, zwei Pferde hintereinanderspannen, ambilhañ kezeg.

Hintereinanderausführung b. (-,en) : [mat.] kediadur g.

hintereinanderher Adv. : an eil war-lerc'h egile, an eil da-heul egile, lost-ouzh-lost, lost-ha-lost, en un aridennad, en un andennad, a bep eil, tro-ha-tro, da heul, diouzh renk, renk-ha-renk, lerc'h-ouzh-lerc'h, lerc'h-war-lerc'h, lerc'h-ha-lerc'h, hed-ha-hed, diouzhu, a-steud.

Hintereinanderschaltung b. (-,en) : [tekn., tredan] stignad en arsteud g.

Hintereingang g. (-s,-eingänge) : antre a-dreñv g., digor a-dreñv g., toull a-dreñv g., hent-barzh a-dreñv g., mont tre a-dreñv g., dor a-dreñv b.

hinterfotzig ag. : P. [rannyezh.] fell, kivioul, gwidreüs, gwidilus, gwidal, beskellek, troidellek, touellus, korvigellus, korvigellek, lamprek, link, kudennek, kudennek e galon, troidellus, lubanus, souchet, kildrouk, skoachet, dre zindan, kuzh-ha-muz, mitouik, mitaouik, ganas.

hinterfragen V.k.e. [rakverb stag : hat hinterfragt] : etwas hinterfragen, lakaat udb e kont, sevel goulenn war udb, lakaat goulenn war udb, lakaat udb e bili-bann, lakaat udb en arvar, stagañ drezenn ouzh udb, sevel mar war udb, lakaat mar war udb, diskrediñ war udb, disfizout diouzh udb, bezañ war var ag udb, kaout disfiz diouzh udb, kaout douetañs diouzh udb, kaout diskred war udb, kavout abeg en udb, douetiñ war udb, kaout douetañs war udb (Gregor), sellet a-dost ouzh udb, sontañ udb, sonveal udb, dibluskañ udb ; daher ist es legitim, die Zweckmäßigkeit des Verfahrens zu hinterfragen, en askont da se ez eo reizh lakaat kevazasted an argerzhadur e bili-bann.

Hinterfront b. (-,en) : 1. [lu] adreñv an talbenn brezel g. ; 2. [tisav.] tu a-dreñv g., diadreñv g.

Hinterfuß g. (-es,-füße) : [korf.] pav a-dreñv g., troad a-dreñv g.

Hintergangene(r) agk. g./b. : begaod g. [liester begaoded], houperig g. [iester houperiged].

Hintergaumenlaut g. (-s,-e) : [yezh.] gouelienn b., kensonenn ouel b. ; stimmloser Hintergaumenlaut, gouelienn divouezh b.

Hintergebäude n. (-s,-) : [tisav.] savadur a-dreñv g., korf-savadur a-dreñv g., korf a-dreñv g., drekkorf g.

Hintergedanke g. (-ns,-n) : mennozh kuzh g., soñj a-dreñv e benn g. ; einen Hintergedanken haben, kaout udb dindan e soñj ; ohne Hintergedanken, hep kuzh seurt ebet, didro, didroidell, didroell, dispieg, divalis, hep malis, didortih, hep soñjal e netra ebet all, hep soñj ebet a-dreñv e benn, hep mennozh kuzh ebet, kuit a bep mennozh kuzh.

hintergehen V.k.e. [rakverb stag : hinterging / hat hintergangen] : touellañ, tromplañ, kilhañ, bourdañ, deseñ, filpat, baratañ, deviñ, louzañ, dilouzañ, diharpañ, divleupañ, houperigañ, paltokiñ, bilhiñ, gludañ, bouchiñ, punañ, tizhout, flemmañ, toazañ, bratellat, c'hewennat, nezañ, stranañ, stranigañ, skobardiñ, riñsan, gennañ, klaviañ, pakañ, tapout, gwaskañ, dastum, louarniñ, koulhoniñ, touzañ, c'hoari, kabestrañ, rouzañ, raskañ ; jemanden hintergehen, tremen lost al leue dre c'henou u.b., tremen troad al leue a-dreuz genoù u.b., c'hoari an nouch gant u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., c'hoari an troad leue d'u.b., louarniñ u.b., bratellat (stranañ, stranigañ, skobardiñ, riñsañ, gennañ, pakañ, tapout, gwaskañ, deviñ, louzañ, dilouzañ, diharpañ, divleupañ, dastum, houperigañ, paltokiñ, bilhiñ, gludañ, bouchiñ, punañ, tizhout, flemmañ, toazañ) u.b., kilhañ u.b., klaviañ u.b.,

c'hwendnat u.b., touzañ e c'henou d'u.b., gwerzhañ duad d'u.b., dilañsañ u.b., kouilhoniñ u.b., ober gaou d'u.b., tapout vil u.b., kac'hat e godell u.b. ; *der Hintergangene*, an houperig g., ar begao g.

Hintergehung b. (-,-en) : bratellerezh g., tromplerezh g., touell g., touelladenn b., touellerezh g., touelladur g., tromplezon b., chwiberezh g., taol-ganas g.

Hintergeschirr n. (-,-e) : kulier g. [*liester kulieroù*], avalouer g [*liester avaloueroù*], trakulier g. [*liester trakulieroù*] ; *den Wagen mit dem Hintergeschirr bremsen, kulierañ ; Pferd mit Hintergeschirr, marc'h pennkulier g.*

Hintergestell n. (-,-e) : [korf., dre fent.] adreñv g. diadreñv g., penn adreñv g., tu a-dreñv g., revr g., kab ar revr g.

Hinterglied n. (-,-er) : [korf., loen.] ezel a-dreñv g.

Hintergliedmaßen ls. : [korf., loen.] izili a-dreñv ls.

Hintergrund g. (-,-grûnde) : 1. drekleur b., drektalenn b., foñs g., diadreñv g., adreñv g., diabell-gweled g. ; *im Hintergrund, en diabell, damguzh, en amc'houlou, en adreñv ; Hintergrund eines Gemälde, goueled un daolenn g.* ; 2. *sich im Hintergrund halten (im Hintergrund bleiben), chom en amc'houlou, chom en adreñv, chom war-dreñv* ; 3. *in den Hintergrund treten, mont e bouez war zisteraat, mont tammppe-damm diwar-wel* ; 4. *in den Hintergrund drängen, lakaat en eil renk, distroadañ, talvezout a-enep, kas diwar-wel, displantañ / divountañ (Gregor)* ; 5. *[dre skeud.] die Hintergründe der Sache, tu kuzh an afer g., dindan kuzh an afer g., ar perag hag ar penaouz eus an afer ; vor diesem Hintergrund, an traou o vezañ evel m'emaint, er c'heñver-se, er feur-se, d'ar feur-se, ouzh ar feur-se, diouzh ar feur-se, e-barzh ar gont-se, war se.*

Hintergrundgeräusch n. (-es,-e) : vorm g., gwrac'had g., mordrouz g.

hintergründig ag. : rouestlet, diaes, fuilhet, luziet, kemmesket, gwall vesket.

Hintergrundstrahlung b. (-) : [stered.] skinadur kentvedel g.

Hinterhafen g. (-,-häfen) : drekporth g.

hinterhaken V.gw. [rakverb rannadus : hat hintergehackt] : studiañ pizh ubd, mont war don ubd, burutellañ pizh ha kempenn ubd, dihaeziñ ubd, kroueriañ pizh ha kempenn ubd, ridellat pizh ha kempenn, sellet a-dost ouzh ubd, nizañ ubd gant ar brasañ evezh, mont don e studi ubd, sontañ ubd, sonveal ubd, dibluskañ ubd.

Hinterhalt g. (-,-e) : 1. spi-brezel g., spi g., stign g., stegn g., fetepañs b. ; *sich in den Hinterhalt legen, en em lakaat war spi (e spi, e par, war api), mont war spi (e spi, e par, war api) ; im Hinterhalt liegen, im Hinterhalt lauern, bezañ war spi (e spi, e par, war api, war-c'hed), garjata ; aus dem Hinterhalt hervorbrechen, difoupañ (diflukañ, disailhañ, diflipañ, diboukañ, dispakañ, strinkañ) eus e lec'h spi ; jemanden aus dem Hinterhalt überfallen, tapout u.b. er gwasked* ; 2. spi g., stign g., antell b., toull-sac'h g. ; *jemanden einen Hinterhalt legen, stignañ (stegnañ) spioù d'u.b., stignañ antelloù d'u.b., stignañ antelloù evit tapout u.b., aozañ spioù d'u.b., aozañ spioù evit pakañ u.b. ; jemanden in einen Hinterhalt locken, dedennañ u.b. en un toull-sac'h* ; 3. mennozh kuzh g., emharz g., ardav g., dalc'h-spered g., mordo g., lugud g., tarc'hwezherezh g., argred g., argrederez g.

hinterhältig ag. : fell, kivioul, gwidreüs, beskellek, troidellek, touellus, korvigellus, korvigellek, lamprek, link, kudennek, kudennek e galon, troidellus, lubanus, souchet, souchedik, kildrouk, skoachet, koachet, kuzhet, dre zindan, a-zindan,

kuzh-ha-muz, kuzhmuzik, mitouik, mitaouik, ameeun, dizeeun, yud, ganas, gwidilus, gwidal, kamm, pilpous, gwidreüs, milis, klozennek, lavis ; *er ist hinterhältig, n'eus nemet kildro ennañ, ur gwidal eo hennezh, hennezh a zo gwidal, un den gaou eo hennezh, ur pezh klufan eo hennezh, ur vilizenn a zo anezhañ, ur souchadenn a zo anezhañ, ur souchet a zen a zo anezhañ, n'eo ket onest e c'hoari, hennezh ne sell ket eeun ouzh Doue James, n'eo ket virjin e zaoulagad, ur skoachet a zen a zo anezhañ, ur chlozennek a zen a zo anezhañ, ur c'hoachet a zen a zo anezhañ, ur chuzhet a zen a zo anezhañ, hennezh a zo ur spered besk a zen anezhañ, an den-se a zo koad-tro ouzh e ober, hennezh a zo koad a-dreuz ennañ, techet eo da c'hoari e vleiz, techet eo da c'hoari e vitaouig, dre zindan eo, un den a-zindan eo, kildrouk eo, kuzh-ha-muz eo, kuzh-muz eo, un den souchet eo, hennezh a zo ur yudaz, hennezh a zo ur gwasker, hennezh a zo ganas, troidellus eo, ur c'horvigeller a zo anezhañ, ur troideller a zo anezhañ, hennezh a zo beskelloù gantañ, hennezh a zo beskelloù e-kreiz e barkeier ; hinterhältiger Heuchler, skobard g. [*liester skobarded*].*

Adv. : en un doare disleal, dre un taol-yud, en un doare treitour, dre drais, dre dreitouriez, dre souch ; *hinterhältig handeln, hinterhältig vorgehen, ganazañ, yudaziñ*.

Hinterhäßigkeit b. (-) : soucherezh g., skoacherezh g., treitouriez b., fazierezh g., fent g., tromplerezh g., touell g., touellerezh g., touelladur g., troidellezech b., troidellerezh g., korvigellerezh g.

Hinterhand b. (-,-hände) : 1. [kezeg] penn a-dreñv g. ; 2. [korf.] kreizdorn g. ; 3. [c'hoari] *in der Hinterhand sein, bezañ an dorn diwezhañ gant an-unan, c'hoari da ziwezhañ* ; 4. [dre skeud.] *etwas in der Hinterhand haben, etwas in der Hinterhand halten, kaout ubd dindan e gazel*.

Hinterhaupt n. (-,-häupter) : [korf.] kilpenn g.

Hinterhauptbein n. (-,-e) : [korf.] askorn kilpenn g.

Hinterhauptnerv g. (-s/-en,-en) : [korf.] nervenn a-gilpenn b.

Hinterhauptsbein n. (-,-e) : [korf.] askorn kilpenn g.

Hinterhauptslappen g. (-,-s,-) : [korf.] tolbezenn gilpenn b.

Hinterhauptsschlagader b. (-,-n) : [korf.] talmerenn gilpenn g.

Hinterhaus n. (-es,-häuser) : [tisav.] korf-savadur a-dreñv g., korf a-dreñv g., drekkorf g.

hinterher¹ Adv. : 1. goude, goudevezh, goude-se, a-c'houde, da c'houde, d'ar goude, war lerc'h se, pelloc'h, neuze, da neuze, a-benn goude, a-c'houdevezh, da boursu, ouzh heul ; 2. [dre skeud.] *du bist sehr hinterher, gwall droet (gwall dik, gwall nay, pitilh, ran, dall, stran) out gant an dra-se, ruz out war an dra-se, tik out war an dra-se, tik out ouzh an dra-se, gwall zouget out d'an dra-se, gwall wrac'h out gant kement-se, mont a rez dreistpenn gant an dra-se, te a zo ur bouc'h gant an dra-se, te az pez deur gant an dra-se, glaourenniñ a rez war-lerc'h an dra-se, da galon a zo war an dra-se.*

hinterher² Adv. : *rakverb rannadus a verk an heuliañ.*

hinterherbummeln V.gw. (dat.) (ist hinterhergebummelt) : chom da zilerc'hiañ, bezañ war an diwezhadoù ; *du bummelst mir hinterher, n'out ket lodenn evit labourat, manet out war va lerc'h, dilañsañ a rez warnon, tapout a rez dilañs warnon, tapet ac'h eus ar bouc'h.*

hinterherfahren V.gw. (dat.) (fährt hinterher / fuhr hinterher / ist hinterhergefahren) : *heuliañ.*

hinterherhinken V.gw. (dat.) (ist hinterhergehinkt) : 1. heuliañ en ur gammañ ; 2. chom da zilerc'hiañ ; *er hinkt seiner Terminplanung hinterher, ne zeu ket da boursuñ, n'eo ket lodenn evit labourat, tapet en deus ar bouc'h, foulé eo,*

foulmac'het eo gant al labour, labour spontus en deus, e-kreiz ar bec'h emañ, bec'h labour en deus, penndallet eo gant al labour, ampleret eo gant al labour, foul a zo warnezhañ, herr labour a zo warnañ, dilañsañ a ra war e labour, tapout a ra dilañs gant e labour, tapout a ra dale gant e labour, tapet eo diwezhat gant e labour, chom a ra e labour a-revr gantañ, labour 'zo en arrelaj gantañ, chom a ra e labour àr-dreñv gantañ, chom a ra e labour diwar-lerc'h (a-ziar-lerc'h) gantañ, en em gavout a ra berr gant e labour, tapet eo war-lerc'h, paket eo berr, tapet eo berrek, berrek eo gant e labour, P. bec'h a zo war e lasenn ; *du hinkst mir hinterher*, n'out ket lodenn evit labourat, manet out war va lerc'h, dilañsañ a rez warnon, tapout a rez dilañs warnon, tapet ac'h eus ar bouc'h ; *er hinkt den Wünschen seiner Kunden hinterher*, amploch eo an dud war ar gouenn eget ma'z eo-eñ war an ober ; [mor] *der Hochwasserstand hinkt dem Mondhöchststand hinterher*, dilerch'añ a ra ar mor.

hinterherjagen V.gw. (dat.) (ist hinterhergejagt) : redek war-lerc'h, kas ; *einem Dieb hinterherjagen*, redek ul laer, galoupat ul laer, poursuiñ ul laer, kas ul laer ; *dem Ball hinterherjagen*, galoupat war-lerc'h ar vell, redek war-lerc'h ar vell ; *Hirngespinsten hinterherjagen*, bezañ garzhet en e hunvreou kozh, bezañ bepred ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak o ribotat en e benn, sorc'henniñ, bezañ bepred ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak o rodellañ en e benn, bezañ dalc'het e spered gant ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak, ruflañ avel ha moged, sevel kestell el loar.

hinterherkommen V.gw. (dat.) (kam hinterher / ist hinterhergekommen) : 1. heuliañ ; 2. dont da-heul, dont, c'hoarvezout ; *er kommt nicht mehr hinterher*, ne zeu ket da boursuiñ, dilañsañ a ra war ar re all, tapout a ra dilañs war ar re all, n'eo ket lodenn evit labourat, foulet eo, foulmac'het eo gant al labour, penndallet eo gant al labour, ampleret eo gant al labour, foul a zo warnezhañ, herr labour a zo warnañ, dilañsañ a ra war e labour, tapout a ra dale gant e labour, tapet eo diwezhat gant e labour, chom a ra e labour a-revr gantañ, labour 'zo en arrelaj gantañ, chom a ra e labour àr-dreñv gantañ, chom a ra e labour diwar-lerc'h (a-ziar-lerc'h) gantañ, en em gavout a ra berr gant e labour, tapet eo war-lerc'h, paket eo berr, tapet eo berrek, berrek eo gant e labour, tapet en deus ar bouc'h ; 3. degouezhout da ziwezhañ (war-lerc'h ar re all, war-lerc'h unan all).

hinterherlaufen V.gw. (dat.) (läuft hinterher / lief hinterher / ist hinterhergelaufen) : 1. heuliañ d'ar red, poursuiñ, kas, galoupat war-lerc'h [fdb/u.b.], redek war-lerc'h [fdb/u.b.] ; *lauf mir hinterher*, red war va lerc'h ; *dem Ball hinterherlaufen*, redek war-lerc'h ar vell ; 2. er läuft seiner Terminplanung hinterher, ne zeu ket da boursuiñ, n'eo ket lodenn evit labourat, tapet en deus ar bouc'h, foulet eo, foulmac'het eo gant al labour, labour spontus en deus, penndallet eo gant al labour, ampleret eo gant al labour, foul a zo warnezhañ, mac'homet eo gant al labour, herr labour a zo warnañ, dilañsañ a ra war e labour, tapout a ra dilañs gant e labour, tapout a ra dale gant e labour, tapet eo diwezhat gant e labour, chom a ra e labour a-revr gantañ, labour 'zo en arrelaj gantañ, chom a ra e labour àr-dreñv gantañ, chom a ra e labour diwar-lerc'h (a-ziar-lerc'h) gantañ, en em gavout a ra berr gant e labour, tapet eo war-lerc'h, paket eo berr, tapet eo berrek, berrek eo gant e labour, P. bec'h a zo war e lasenn ; 3. [dre skeud.] jemandem hinterherlaufen, galoupat u.b. ; *einem Mädchen hinterherlaufen*, galoupat ur plac'h.

hinterherschicken V.k.e. (hat hinterhergeschickt) : kas war-lerc'h u.b.

hinterherstürmen V.gw. (dat.) (ist hinterhergestürmt) : jemandem hinterherstürmen, fardiñ war-lerc'h u.b., frammañ war-lerc'h u.b.

Hinterhirn n. (-s,-e) : [mezeg., korf.] ilempenn g.

Hinterhirn- : [mezeg., korf.] ... ilempennel, ... an ilempenn.

Hinterhof g. (-s,-höfe) : porzh a-dreñv g.

Hinterindien n. : Indez-Sina b.

hinterindisch ag. : ... Indez-Sina, eus Indez-Sina, indezsinaat.

Hinterkante b. (-,-n) : [nij.] lez tec'h g.

Hinterkappe b. (-,-n) : [botez] skoaz ar votez b., kartel g.

Hinterkastell n. (-s,-e) : [merdead.] tilher a-dreñv g.

Hinterkeule b. (-,-n) : [kegin.] morzhed b., morzhedenn b.

Hinterkiemer g. (-s,-) / **Hinterkiemerschnecke** b. (-,-n) : [loen.] opistobrenkeg g. [lester opistobrenkeg] ; die Hinterkiemer betreffend, opistobrenkek.

Hinterkipper g. (-s,-) : [itekn.] sammarr-gwint g., kanastell [lester kanastelloù, kenestell] b., temporell b.

Hinterklaue b. (-,-n) : [chas] gourivin g.

Hinterklappe b. (-,-n) : [botoù] skoaz b.

Hinterkopf g. (-s,-köpfe) : kilpenn g. ; *Schlag auf den Hinterkopf*, kilpennad g.

Hinterladen g. (-s,-läden) : drekstal b., stal-adreñv b.

Hinterlader g. (-s,-) : [arm] arm-tan a vez karget dre ar revr g.

Hinterlage b. (-,-n) : [Bro-Suis] arc'hant-kred g., kretadenn b.

Hinterland n. (-s,-länder) : 1. keinvro b., diabarzhviro b., donviro b. ; 2. [lu] adreñv g. ; die Verletzten wurden aus der Kampfzone ins Hinterland evakuiert, adreñvet e voe ar c'hoazid.

hinterlassen V.k.e. [rakverb stag : hinterlässt / hinterließ / hat hinterlassen] : lezel [fdb d'u.b.da hèrezh], lezel [fdb gant u.b.], lezel war e lerc'h, leuskel en e zilerc'h, legadiñ, laesañ ; seine Karte hinterlassen, reñ ur gartenn-vizit, lezel ur gartenn-vizit war e lerc'h ; eine Nachricht auf dem Anruffeantworter hinterlassen, eine Nachricht auf Band hinterlassen, lezel ur gjiminidezh er responter ; ein großes Vermögen hinterlassen, lezel madoù e-leizh war e lerc'h, lezel ur fortun war e lerc'h, lezel madoù e-leizh a-zilerc'h d'an-unan ; sie haben nichts hinterlassen, ne vanas mann war o lerc'hou, ne vanas mann war o lerc'h ; sie besaß sieben- oder achthundert Franc, die ihre Eltern ihr hinterlassen hatten, seizh pe eizh kant lur a oa chomet ganti war-lerc'h he zud ; kein Testament hinterlassen, bezañ marvet didestamant, bezañ chomet hep testamantañ ; einen übelen Nachgeschmack hinterlassen, teuler blaz fall war ar boued, teuler un distag fall war ar boued, lakaat goust fall war ar boued, kaout un distag c'hewerv ; Flecken hinterlassen, saotrañ, kousi, mastarañ, mastariñ, mastarenniñ, stlabezañ, tarchañ, brizhañ, strakiñ ; Flecken hinterlassend, saotrus, mastarus ; Spuren hinterlassen, lezel merkoù war e lerc'h, lezel roudou war e lerc'h, chom merkoù war e lerc'h, chom roudou war e lerc'h ; die Schwerthiebe hatten seinen Körper zerfurcht und tiefe Schnittwunden hinterlassen, kilvizet e oa e gorf a daoliou kleze ; Eindrücke in etwas (dat.) hinterlassen, auf etwas (dat.) einen Abdruck hinterlassen, auf etwas (dat.) Druckspuren hinterlassen, louc'hañ fdb ; der Bär hat am Stamm Kratzspuren hinterlassen, lezet en deus an arzh merk e grabanoù war kef ar wezenn, an arzh a zo chomet merk e grabanoù war kef ar wezenn ; die Wildschweine haben Umbruchspuren hinterlassen, chomet eo turiadurioù war-lerc'h ar moch'-gouez, laosket o deus ar moch'-gouez fojadurioù war o

lerc'h ; dieses Urteil hinterlässt einen bitteren Beigeschmack, blaz ar c'hwerv a gaver gant ar varnadenn-se, blaz ar c'hwerv a chom eus dilerc'h ar varnadenn-se, ur vlatenn c'hwerv a gaver gant ar varnadenn-se, ; der Waldbrand hinterließ wortwörtlich verbrannte Erde, losket poazh e voe ar goadeg gant an tan-gwall ; hinterlassene Werke, skridoù diembann ls., oberennoù dalif lies ; bleibende Eindrücke hinterlassen, skiltrañ pell en eñvor, chom garanet don en eñvor, chom al louc'hañ anezhañ pell er spered, chom peg-mat er galon, chom moulet er galon ; hinterlassene Kleider eines Verstorbenen, dibourc'h g.

Hinterlassenschaft b. (-,-en) : 1. urvad g., hêrezh b., legad g., susit g./b. ; 2. aspadenn b. ; archäologische Hinterlassenschaften, aspadennou honenol ls.

Hinterlassung b. (-,-en) : ohne Hinterlassung einer Sache, hep lezel ubd war e lerc'h ; unter Hinterlassung einer Sache, en ur lezel ubd war e lerc'h.

Hinterlauf n. (-s,-läufe) : [korf.] pav a-dreñv g., ezel a-dreñv g.

hinterlegen¹ V.k.e. [rakverb rannadus : hat hintergelegt] : lakaat en adreñv.

hinterlegen² [rakverb stag : hat hinterlegt] fiziañ, fizout, lakaat e tredeog ; Wertpapiere hinterlegen, fizout lizheroueskemm en ti-bank ; als Pfand hinterlegen, reiñ da uestl (e gouestl, e kred, da fiziad goudorïñ), fiziañ e gouestl ; als Kautions hinterlegen, fiziañ evel goudor.

Hinterleger g. (-s,-) : fizier g.

Hinterlegung b. (-,-en) : 1. [ober] fiziadur g., tredeogañ g., tredeogerezh g. ; gesetzliche Hinterlegung, fiziadur lezennel g., fiziadur hervez al lezenn g. ; 2. [tra fiziet] fiziad g., gouestlad g.

Hinterlegungskasse b. (-,-n) : kef fiziañ ha tredeogañ g.

Hinterlegungskonto n. (-s,-konten) : kont fiziañ ha tredeogañ b.

Hinterlegungsschein g. (-s,-e) : skrid-degemer g.

Hinterlegungs- und Konsignationszentralkasse b. (-) : kef fiziañ ha tredeogañ g.

Hinterleib g. (-s) : 1. [korf.] adreñv g. diadreñv g., penn adreñv g., tu a-dreñv g., revr g., kab ar revr g. ; 2. [amprevaned] kof g. ; 3. [kresteneged] lost g., kavell g. ; der Hinterleib des Hummers, lost al legestr g., kavell al legestr g. ; der Hinterleib der Langustine, lost ar grillh-traezh g., kavell ar grillh-traezh g.

Hinterliek n. (-s,-e) : [merdead.] ravalink diavaez b., ravalink olavent b.

Hinterlist b. (-,-en) : 1. ijin fall g., taol-ganas g., taol ginas g., taol-gwidre g., taol-yud g., stign g., stegn g., troidell b., korvigell b., kammigell b., yudazerezh g., judazerezh g., ard g., ardivinkoù ls., tro lous b., P. taol gast g. ; 2. [gwir] douilh g. **hinterlistig** ag. : fell, kivioul, gwidreüs, beskellek, troidellek, touellus, korvigellus, korvigeltek, lamprek, link, kudennek, kudennek e galon, troidellus, lubanus, ganas, gidas, gwidilus, gwidal, kamm, kaotelus, Klozennek, skoachet, kuzhet, koachet ; er ist hinterlistig, n'eus nemet kildro ennañ, un den gaou eo hennezh, ur pezh klufan eo hennezh, ur vilizenn a zo anezhañ, ur souchadenn a zo anezhañ, ur souchet a zen a zo anezhañ, n'eo ket onest e choari, hennezh ne sell ket eeun ouzh Doue James, n'eo ket virjin e zaoulagad, ur skoachet a zen a zo anezhañ, ur c'hoatzennek a zen a zo anezhañ, ur c'hoachet a zen a zo anezhañ, ur c'hzhet a zen a zo anezhañ, hennezh a zo ur spered besk a zen anezhañ,

hennezh a zo koad a-dreuz ennañ, an den-se a zo koad-tro oush e ober, techet eo da c'hoari e vleiz, techet eo da c'hoari e vitaouig, dre zindan eo, kildrouk eo, kuzh-ha-muz eo, kuzh-muz eo, un den souchet eo, hennezh a zo ur yudaz, hennezh a zo ur gwasker, hennezh a zo ganas, troidellus eo, hennezh a zo beskelloù gantañ, hennezh a zo beskelloù e-kreiz e barkeier ; hinterlistiger Mensch, gidaz g. [liester gidazed], ganaz g. [liester ganized], korvigeller g.

Adv. : en un doare disleal, dre un taol-yud, en un doare treitour, dre drais, dre dreitouriezh, dre souch.

hinter : berradur evit hinter dem.

Hintermann g. (-s,-männer) : 1. paotr a-dreñv g., heulier g. ; 2. atizer g., annouger g. ; 3. [kenwerzh] ardester g. ; 4. [arc'hant] kred g., den kret g., gwarant g.

Hintermannschaft b. (-,-en) : difennerien ls.

Hintermast g. (-es,-en/-e) : [merdead.] gwern a-dreñv b., gwern-volosk b.

Hintern g. (-s,-) : 1. diadreñv g., penn a-dreñv g., tu a-dreñv g., revr g., foñs g., kab ar revr g., krap ar revr g., kil g., siklutenn b., dibuner g., feskennou ls., feskinier ls., divfeskenn ls., peñsou ls., fraezh g., talekon g., talier g., tal-kein g., born g., penn born g., moñselloù ls., Kerdarzhell b., Kervramm b., an divjod a-dreñv ls., moñselloù ls., bougennou-revr ls., lec'h ma krog ar c'hein da goll e anv g., letern g., planedenn b., bailh ar brenn b., penn fourchellek g., pofer g., fousig g., torzhoù ls., P. perier g., louis g. [hini ar varbigid] kouign b. ; das Kind läuft mit nacktem Hintern rum, ar bugel a'chaloup war e revr noazh ; er läuft mit nacktem Hintern herum, emañ war e bastell ; auf dem Hintern hinunterrutschen, diskenn a-ruz revr, diskenn a-ruz e revr, en em leuskel d'an traoñ a-ruz revr ; Mann, der einen dicken Hintern hat, peñseg g. [liester peñseien], feskenneg g. [liester feskennien], terseg g. [liester terseien] ; Frau, die einen dicken Hintern hat, peñsegez b., feskenngez b., tersegez b. ; sie hatte einen dicken Hintern, honnezh a oa pounner he foñs, honnezh he doa ur revr dev, peñsek e oa, ur beñsegez a oa anezhi, honnezh a oa talieret mat ; beim Gehen wackelt sie mit dem Hintern, hejañ (gweañ) a ra he revr pa vez o vale, kerzhet a ra en ur hejañ he revr, kerzhet a ra en ur weañ he revr, rodal a ra he revr pa vez o kerzhet, rodellat (rodellañ) a ra pa vez o kerzhet, frejañ a ra pa vez o kerzhet, jorgellat a ra pa vez o kerzhet ; wenn du nicht brav bist, kriegst du was auf den Hintern, bez fur, a-hend-all e vo tomm da'z peñsou - bez fur, a-hend-all e kousto da'z revr ; Vorsicht, sonst gibt's eins auf den Hintern ! diwall da revr ! siardi evidout ! ; Schlag auf den Hintern, revriad g. ; Schläge auf den Hintern, peñsad g., revriad g., feskennad b., tersad b., prasad g. ; den brennenden Schmerz der Rutenschläge auf seinen Hintern konnte er nicht vergessen, derch'el a rae koun eus an taolioù gwialenn o doa kenkizet e bensoù dezhañ ; den Hintern voll bekommen, tapout ur peñsad (ur revriad, ur feskennad, un dersad, ur prasad, ur foetadenn), tapout war e feskennou, tapout war e beñsou, kaout diwar e revr ; jemandem den Hintern versohlen, jemandem den Hintern verblauen, jemandem den Hintern voll hauen, jemandem den Hintern verhauen, peñsata u.b., difeskinañ u.b., feskennata u.b., tersata u.b., pradañ u.b., pradañ e revr d'u.b., reiñ ur peñsad d'u.b., reiñ un dersad d'u.b., reiñ ur revriad d'u.b., reiñ d'u.b. war e feskennou, torchañ u.b., frotañ u.b., roustañ u.b., reiñ d'u.b. war krap e revr, skubañ kaer u.b., tommañ e beñsou d'u.b., kenkizañ e beñsou d'u.b., reiñ ur feskennad d'u.b., reiñ ur foetadenn d'u.b., reiñ war an divfeskenn d'u.b. / reiñ d'u.b. war ar peñsou / reiñ d'u.b. war e

dersou (Gregor) ; *jemandem einen Fußtritt in den Hintern verpassen, jemandem (jemanden) in den Hintern treten*, lakaat e votez d'u.b. en e ziadreñv, lakaat e votez d'u.b. el lec'h ma krog ar c'hein da goll e anv, botezadiñ revr u.b., botezadiñ foñs u.b. ; *auf den Hintern fallen*, tapout ul lamm-revr, serriñ ul lamm-revi, kouezhañ war e foñs, kouezhañ war e revr ; *auf den Hintern zu fallen ist schmerhaft*, ul lamm-revr a dalv nav ; *einen schön geformten Hintern haben*, bezañ adreñvet brav, bezañ kaerbeñsek, bezañ kaer e feskennou, bezañ kluñet kaer ; *fass ihr nicht an den Hintern !* arabat eo dit lakaat an dorn dezhi ! ; *sich (dat.) den Hintern waschen*, gwalch'iñ e revr, gwalch'iñ e letern ; *sich (dat.) den Hintern abwaschen*, en em dorchañ, torchañ e revr ; *einem Kind den Hintern abwaschen*, torchañ revr ur bugel, P. digaoch'añ ur bugel ; **2. [dre skeud.] jemandem in den Hintern kriechen**, lipat e revr d'u.b., gouzout brav ober pleg-kein dirak u.b., plegañ e livenn-gein dirak u.b., ober kudoñ (lardañ e grampouezhenn) d'u.b., sirañ e votoù d'u.b., lipat e votoù d'u.b., ober moumounerezh d'u.b., kaout ur c'hein gwenv hag ur genoù flour dirak u.b., tostennat ouzh u.b., tostenniñ ouzh u.b., klask en em dremen ouzh u.b., klask en em dremen diouzh u.b., klask dont mat gant u.b., en em lipat ouzh u.b., meveliat, flanañ ouzh u.b., dispelaat (fistoulat e lost) dirak u.b., plegañ d'u.b. da vezañ gwelien, mont da c'houzer dindan treid u.b., bezañ gouzer dindan treid u.b., gouzout brav ober ar c'hi gaol dirak u.b., stlejañ dirak u.b., skrampañ (bezañ gwenv) dirak u.b. (Gregor), diskenn e vrangoù, ober ar manegoù dirak u.b., gwiskañ e vanegoù war an tu gin evit komz ouzh u.b., gouzout brav ober chiboudig dirak u.b., ober e gi gaol, ober evel ar chas, ober fistoul d'u.b., ober fistoulig d'u.b., ober e fistoulig d'u.b., kañjoliñ u.b., ober e glufan, ober e gazh gleb, lubaniñ u.b. ; **[dre skeud.] P. jemandem Zucker in den Hintern blasen**, reiñ kaol d'u.b., trejuoù hag all - reiñ pour gwaziennou hag all d'u.b. - uhelaat u.b. dreist ar begoù gwez - meuliñ u.b. dreist ar bord - meuliñ u.b. dreist - kas u.b. en tu-hont d'an neñv - reiñ meuleudiou divuzul (amzere) d'u.b. - kanañ meuleudi d'u.b. - tresañ ton d'u.b. - ober lid bras d'u.b. - kanmeuliñ u.b. - milganmeuliñ u.b. - meuliñ u.b. dreistpenn - hilligañ u.b. - ober moumounerezh d'u.b. - kaout ur c'hein gwenv hag ur genoù flour dirak u.b. - reiñ lorc'h d'u.b. - flodañ d'u.b. - ober kudoù d'u.b. - ober kudoù dirak u.b. - sirañ e votoù d'u.b. - lipat e votoù d'u.b. - lorc'h'añ u.b. ; *jemandem Feuer unter den Hintern machen*, lakaat bole e divesker u.b., lakaat mani en u.b., ober tan d'u.b., reiñ herr d'u.b., reiñ kas d'u.b., lakaat kas en u.b. ; *sich (dat.) den Hintern aufreißen*, terriñ e revr, foeltrañ e revr, en em foeltrañ ; *sich auf den Hintern setzen*, **a)** terriñ e revr, foeltrañ e revr, labourat tenn, mont da vat-kaer ganti, mont parfet dezhi, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi ; **b)** chom war e gement all, kouezhañ war e gement all, bezañ sabatuet, bezañ sabaturet, bezañ kouezhet ar sabatur war an-unan, chom badet, chom bamet ; *Hummeln im Hintern haben*, na gaout ur revr da azezañ, na badout neblec'h, na badout e revr e nep lec'h, na badout e revr neblec'h, na c'hallout remziñ neblec'h, bezañ atav war orjal, bezañ atav o fichfichal (o lavigañ, o lammat), bezañ ar fistoul en an-unan, bezañ un tarlasker (ur breser, ur mesker, ur breskenner, ur revr bervet, ur turmud, ur fiñvetaer, ur fiñver, ur ficher, ur drapikell, ur fich-e-doull, ur redar-e-doull) eus an-unan, bezañ atav war voulj, bezañ atav war lusk, bezañ un toull-reuz, bezañ atav o redek war-lerc'h e fri, bezañ lavig atav gant an-unan, bezañ kemenerien en e dreid, bezañ

mesk en an-unan, na vezañ evit e izili, bezañ ar vi en e revr, bezañ holen kras en e revr, bezañ poazh a revr, bezañ atav mont-dont, bezañ atav lec'h-lec'h, bezañ fiñv-difiñv, bezañ fiñv-fiñv, bezañ loc'h-loc'h, bezañ gwidal, bezañ forzh vouljus ; *beweg mal deinen Hintern ! dibroulh da revr ! dibilh ! dibun ! hastañ buan 'ta ! hast a-fo !*

intern : berradur evit hinter den.

Hinterpferd n. (-s,-e) : [loen.] marc'h-kleur g., marc'h-leur g., marc'h-tirleur g.

Hinterpforte b. (-,-n) : dor a-dreñv b., postern g.

Hinterpfote b. (-,-n) : [korf.] pav a-dreñv g.

Hinterrad n. (-s,-räder) : rod a-dreñv b. ; *Hinterrad fahren, nur auf dem Hinterrad fahren*, c'hoari chiboud, ober chiboudig, ober chiboudou.

Hinterradantrieb g. (-s,-e) : erlusk diadreñv g., nerzh bountañ g., erlusk dre ar rodoù a-dreñv g.

Hinterraum g. (-s,-räume) : drekstal b., stal-adreñv b., traoñ an ti g., ti traõñ g., sal a-dreñv b.

Hinterrhein g. (-s) : Roen diadreñv b. ; *Vorderrhein und Hinterrhein*, Roen gentañ ha Roen diadreñv.

hinterrücks Adv. : a-dreñv-kein, eus an a-dreñv, en un doare disleal, dre un taol-yud, en un doare treitor, dre drais, dre dreitouriez, dre souch ; *jemanden hinterrücks überrumpeln*, mont dre drais d'u.b.

hinters : *berradur evit hinter das.*

Hintersasse g. (-n,-n) : [istor] **1.** adwaz g. [liester adwizien], manant g. [liester mananted] ; **2.** [Bro-Suis] ravaled g. [liester ravalidi].

Hintersatz g. (-es,-sätze) : [yezh., stlenn.] eilorad g., ategenn b.

Hinterschenkel g. (-s,-) : [kegin.] morzed b., morzedenn b.

Hinterschiff n. (-s,-e) : aros g., revr ar vag g. ; *das Hinterschiff war zertrümmt*, revr ar vag a oa draillhet, an aros a oa draillhet.

Hinterschinken g. (-s,-) : [kegin.] morzed b., morzedenn b.

Hinterseite b. (-,-n) : tu-gin g., tu a-dreñv g., tu diadreñv g., penn-adreñv g., adreñv g., kein g., keinenn b. ; *Fenster an der Hinterseite eines Hauses*, prenest a-ziadreñv g. ; *Hinterseite des Hauses*, penn-adreñv an ti g., lost an ti g., kein an ti g., tu a-dreñv an ti g., tal kein an ti g., tu kein an ti g., keinenn b.

Hintersinn g. (-s,-e) : ster kuzh g., talvoudegezh b.

hintersinnen V.em. : **sich** **hintersinnen** [rakverb stag : hintsann sich / hat sich (ak.) hintersonnen] [Bro-Suis] **1.** prederiañ, hirsoñjal, en em gompren war udb, klask mennozhiou, lakaat meiz da gompren udb, meizata, kignat e spered, kignat e benn hep kaout debron, disvalañ soñjoù, roulat mennozhiou en e benn, soñjal en e vañch ; **2.** ober tachoù, ober bil, ober bioloù, trikamardiñ e voulienn, en em zebriñ, lonkañ (malañ, magañ, tennañ, chaokat) soñjoù du, malañ glaou, chaokat e ivinoù, fallgaloniñ, bezañ e galon war ar c'hlilh, bezañ morennet e ene gant ar glac'hар, bezañ pounner e benn, ober gwad fall, debriñ e spered, bezañ o tisech'añ gant ar boan-spered, debriñ soñjoù, lonkañ soñjezonou, kemer merfeti, lakaat e wad da dreñi e gwelien, bezañ ur penn-skort.

hintersinnig ag. : **1.** [komzoù] **a)** leun a zamgomzoù, forc'hellek ; **b)** pounner ; **2.** [den] kevrinus, korvigellek, lamprek, link, kudennek, kudennek e galon, amrinek, gweet e hentoù, beskellek.

Hintersitz g. (-es,-e) : azezenn a-dreñv b.

hinterste(r,s) ag. : a-dreñv, adreñvañ, diwezhañ, uhelañ ; *der hinterste Teil des Hauses*, penn uhelañ an ti g. ; *der hinterste*

Teil des Feldes, penn uhelañ ar park g. ; *im hintersten Teil der Brester Reede*, e goueled mor-bihan Brest ; *im hintersten Winkel der Hölle*, e pennfont an ifern, e parfont an ifern, e parfinfont an ifern ; *im hintersten Winkel des Landes*, e pennfont ar vro, e parfont ar vro, e parfinfont ar vro, e penn pellañ ar vro, e don (e donig-don, e donig-donañ, e don-donañ, e deun) ar vro ; *das Hinterste zuvorderst kehren*, lakaat an dindan war-varr, lakaat an traoū bep eil penn, eilpennañ an traoū, daoubenniñ pep tra, lakaat an traoū war o c'hement all, didanfoeltrañ kement tra zo, foeltrañ pep tra, eilpennañ an ti, lakaat an traoū tu evit tu (penn evit penn) (Gregor).

Hintersteven g. (-s,-) : 1. [merdead.] tambod g. ; 2. [norzh Bro-Alamagn] [korf.] adreñv g., diadreñv g., penn a-dreñv g., tu a-dreñv g., revr g., kab ar revr g., foñs g., penn-born g., talkein g., penn fourchellek g., pofer g., P. perier g., louis g.

Hinterstrang g. (-s,-stränge) : [korf.] pañs a-dreñv g.

Hinterstube b. (-,-n) : [tisav.] sal war an adreñv b.

Hinterstück n. (-s,-e) : adreñv g. diadreñv g., penn adreñv g., tu a-dreñv g., revr g., lost g.

Hinterteil n. (-s,-e) : 1. adreñv g., diadreñv g., penn adreñv g., tu a-dreñv g., revr g., kab ar revr g., kil g., lost g., talier g., talekon g., talpenn b., P. moñselloū ls., boujennoù-revr ls., foñs g., siklutenn b., dibuner g., kouign g., kervramm b., kerdarhell b., bailh ar brenn b., torzhoù ls. ; 2. [stered.] *Hinterteil des Schiffes*, steredeg an Aros b.

Hintertreffen n. (-s) : 1. [lu] adreñv an talbenn brezel g. ; 2. [dre skeud.] *ins Hinterreffen geraten (kommen)*, bezañ lezet a-gostez, bezañ pell war-lec'h ar re all, kemer dilañs, dilañsañ, bezañ dilañset, bezañ distroadet (divountet), mont diouzh gwel (diwar wel, er-maez a wel), bezañ diaraoget, bezañ diroudet.

hinterreiben¹ V.k.e. : [rakverb rannadus : trieb hinter / hat hintergetrieben] kas war-dreñv, bountañ war-dreñv, argas.

hinterreiben² V.k.e. : [rakverb stag : hintertrieb / hat hintertrieben] enebiñ ouzh, parraat ouzh, diarbenn, kontroliañ, c'hoari ar c'hontrol ouzh, c'hoari ar c'hontrol ouzh [samtiant u.b.], kas da get, mont en avel da, diharpañ [u.b.], arbennañ.

Hintertreppe b. (-,-n) : 1. diri a-dreñv ls. ; 2. diri kuzh ls.

Hintertreppengeschichte b. (-,-n) : kaozioū ls., klakennerezh g., glabous g., glabouserezh g., kaketerezh g., ragellerezh g., flap g., flaperezh g., flapaj g., klakenn b., flep g., fistilh g., fistilherezh g., chaok g., chaokerezh g., gragailh g., ragach g., ragacherezh g., faragouilh g., ravaderezh g., gwrac'herezh g., gwrac'hellerezh g., gwrac'hajoū ls., komzoū gwrac'h ls., kontoū pikous ls., paribollenoū ls., tarielloù ls., storlok g., strak g., krakoù ls., kaozioū toull ls., sikelzonoū ls., rimadellerezh g., rimadeloù ls., rimonelloù ls., teodennerezh g., kelajoū ls., boltenn b., kinkanell b., brozenn b.

Hintertreppenroman g. (-s,-e) : romant pemp gwenneg g.

Hintertupfung n. (-s) / **Hintertupfingen** n. (-s) : toull gouez g., toull kér g., toull kollet kac'het gant an diaoul g., toull parrez kollet ha dilezet gant an Aotrou Doue g., bourch'adenn laou b., difouilh g., toull kutez g., kozh lec'h distro g., lec'h kollet g., trogorn g., Kerneblec'h b., Kernetra b., Kerneuz b., Keribil-Beuz b.

Hintertür b. (-,-en) : 1. dor a-dreñv b. ; 2. [dre skeud.] dor a-dreñv b., hent-tec'hout g., hent-tec'hel g., hent-diflipañ g., diflip g. ; sich (dat.) eine Hintertür offen lassen, sich (dat.) ein Hintertürchen offen lassen, noch eine Hintertür offen lassen, sellet ouzh an nor a-dreñv ; 3. etwas durch eine Hintertür

wieder einführen, degas ubd en-dro dre zindan (dre guzh, dre skrap, diwar skrab, a-skrab).

Hintertürl n. (-s,-/-n) : [Bro-Austria] dor a-dreñv b.

Hinterviertel n. (-s,-) : [kegin.] 1. karterenn a-dreñv b., morzhedur b. ; 2. morzhed-vaout b. ; 3. lounezhenn leue b.

Hinterwälder g. (-s,-) : P. kleuk g., pagan g., palod g., glaouch g., pataveg g., loñseg g. [liester loñsegued], pouch g., choaker patatez g., chaoker plouz g., kein-melchon g., lazher touseg g., spazher buzhug g., troc'her buzhug g., tourcheller douar, turier-dour g., plaoù diwar ar maez g.

hinterwälderisch ag. : kleuk, begek, genaouek, geolieck, imobil, pagan, darsot, loukes, patavek, patav.

Hinterwand b. (-,-wände) : speurenn a-dreñv b., moger a-dreñv b. ; [kirri] azenn a-dreñv b. ; geleiterte *Hinterwand*, kavagell a-dreñv b., klouedenn a-dreñv b.

hinterwärts Adv. : war gil, a-gil, war-dreñv, war-du an adreñv, war-giz, war-souz.

Hinterwurzelganglion n. (-s,-ganglien) : [mezeg., korf.] kangrenn a-livenn b.

hinterziehen¹ V.k.e. : [rakverb rannadus : zog hinter / hat hintergezogen] sachañ, lemel, tennañ.

hinterziehen² V.k.e. : [rakverb stag : hinterzag / hat hinterzogen] baratañ, touellañ, flodañ, bogodiñ, bogodennañ, tuañ ; Steuern *hinterziehen*, touellañ servij an tailhoū, flodañ gwazadur an tailhoū, truflañ telloū.

Hinterziehung b. (-,-en) : tuerezh g., distro g., truflerezh g., truterezh g., bogoderezh g., bogod g., flos g., floderezh g. ; durch *Hinterziehung*, dre flos.

Hinterzimmer n. (-s,-) : [tisav.] kambr a-dreñv b., kambr a-drek b., sal a-drevn b. ; *Hinterzimmer eines Geschäfts*, dreckstal b., stal-adreñv b.

Hinterzwiesel b. (-,-n) / g. (-s,-) : [dibr] trouskin g. [liester trouokinoù].

hintragen V.k.e. (trägt hin / trug hin / hat hingetragen) : dougen, kas war-zoug ; etwas zu einem Ort *hintragen*, dougen ubd d'ul lec'h bennak.

hintrauen V.em. : **sich hintrauen** (hat sich (ak.) hingetraut) : krediñ mont di ; **sich nicht hintrauen**, na fiziout mont di, na grediñ mont di ; **er traut sich nicht hin**, ne gred ket mont di, ne avantur ket mont di, ne fizi ket tostaat, ne fizi ket mont re dost.

hintreten V.gw. (tritt hin / trat hin / ist hingetreten) : 1. tostaat, nesaat ; 2. **er passt auf**, wo er *hintritt*, dibab a ra e hent, kontañ a ra e gammendoū, mont a ra a-zoug-kamm (a zoug e gamm, a doug e gamm), war spilhoū emañ, klask a ra e hent.

Hintritt g. (-s) : [barzh.] paouezvan g., tremenyan b./g., pasion b., ankoù g., marv g.

hintüber Adv. : *hintüber fallen*, kouezhañ war lein e gein (war livenn e gein, war greiz e gein, a-dreuz-kil, a-c'hwen e gein, en e c'hwen, war e c'hwen, war e gil, a-revez, a-c'hwen e gorf, a-c'hwen), mont d'e c'hwen, kouezhañ a-c'hwen e groc'hen, kouezhañ en e c'hweneigrann, kouezhañ war e c'hweneigrann, kouezhañ war e gilpenn, P. mont e limonoù a-lost-wint, mont e garavelloù er vann, mont e gantolor en aer.

hintun V.k.e. (tat hin / hat hingetan) : lakaat ; wo soll ich das *hintun* ? pelec'h e lakain an dra-se ? pelec'h e rankan lakaat an dra-se ?

hinüber¹ Adv. : 1. en tu all, en tu-hont, dreist ; 2. *hinüber sein*, bezañ marv (tremenet eus ar bed-mañ, aet da Anaon).

hinüber² rakverb rannadus a verk ar pellaat e-keñver an hini a gomz.

hinüberblicken V.gw. (hat hinübergeblickt) : **1.** sellet en tu all da ; **über etwas (ak.) hinüberblicken**, sellet en tu all (en tu-hont) d'udb, sellet dreist udb ; **2.** sellet d'an tu all ; **auf jemanden hinüberblicken**, teuler ur sellad ouzh u.b.

hinüberbringen V.k.e. (brachte hinüber / hat hinübergebracht) : kas d'an tu all, treizhañ.

hinüberdämmern V.gw. (ist hinübergedämmert) : en em reiñ da gousket, en em reiñ d'ar c'housked, menel kousket, kemer e gousk, mont gant ar c'housked, dont ar c'housked war an-unan, menel, chom kousket, sorenniñ, kouezhañ morennet, en em reiñ da zargudiñ, en em reiñ da voriñ, en em reiñ da vorgousket, en em reiñ da sorin, en em reiñ da vorenniñ, en em reiñ da vorfilañ, en em reiñ da vorediñ, en em reiñ da soubañ goulou, en em reiñ da vorgudiñ, en em reiñ da vordoiñ, en em reiñ da sebouriñ, en em reiñ da sorenniñ, en em reiñ da voemañ, en em reiñ da gogasiñ, P. tortañ, mont d'ar Roc'h, mont da zebrin bara gwenn d'ar Roc'h, mont da glask archoazh beure, mont da glask archoazh ar beure, mont da Gerhun (da Gerroc'h).

hinüberfahren V.gw. (fährt hinüber / fuhr hinüber / ist hinübergefahren) : tremen d'an tu all, mont du-hont, treuziñ [gant ur c'harbed].

V.k.e. (fährt hinüber / fuhr hinüber / hat hinübergefahren) : kas d'an tu all, treizhañ [gant ur c'harbed].

hinüberführen V.k.e. (hat hinübergeführt) : kas d'an tu all, treizhañ.

V.gw. (hat hinübergeführt) : kas d'an tu all.

hinübergehen V.gw. (ging hinüber / ist hinübergegangen) : mont d'an tu all, treuziñ.

hinübergreifen V.gw. : (griff hinüber / hat hinübergegriffen) : **in etwas (ak.) hinübergreifen**, aloubiñ war udb.

hinüberhelfen V.gw. (dat.) (hilft hinüber / half hinüber / hat hinübergeholfen) : sikour da dremen d'an tu all, sikour da vont d'an tu all.

hinüberkommen V.gw. (kam hinüber / ist hinübergekommen) : mont d'an tu all, treuziñ.

hinüberlassen V.k.e. (lässt hinüber / ließ hinüber / hat hinübergelassen) : leuskel da dreuziñ, leuskel da vont d'an tu all.

hinüberragen V.gw. (hat hinübergeragt) : balirañ, bezañ war valir, difourkañ, sevel dreist d'ar re all, sevel a-us d'ar re all.

hinüberreichen V.gw. (hat hinübergereicht) : en em ledañ, en em astenn, mont.

V.k.e. (hat hinübergereicht) : astenn, reiñ, tizhout.

hinüberretten V.k.e. (hat hinübergerettet) : diwall, diogeliñ, goudoriñ, gwaskediñ, gwareziñ, lakaat en diogel (e surentez, er goudor, e savete, er gwarez, er gwasked, en aior, a du vat), lakaat en ul lec'h klet (Gregor).

V.em. : **sich hinüberretten** (hat sich (ak.) hinübergerettet) : **1.** mont d'an tu all d'en em glenkaiñ, mont d'an tu all da glask andor, mont d'an tu all da glask aior, mont d'an tu all da glask gwasked, mont d'an tu all da glask goudor, mont d'an tu all da glask gwarez, mont d'an tu all da glask diogel ; **2.** dont a-benn da badout, derc'hel, kendelc'her, en em virout, chom mat.

hinüberschaffen V.k.e. (hat hinübergeschafft) : kas d'an tu all, dougen d'an tu all, treizhañ.

hinüberschauen V.gw. (hat hinübergeschaut) : **1.** sellet en tu all da ; **über etwas (ak.) hinüberschauen**, sellet en tu all (en tu-hont) d'udb, sellet dreist udb ; **2.** sellet d'an tu all ; **auf jemanden hinüberschauen**, teuler ur sellad ouzh u.b.

hinüberschwimmen V.gw. (schwamm hinüber / ist hinübergeschwommen) : treuziñ war neuñv, mont d'an tu all war neuñv : **über den See hinüberschwimmen**, treuziñ al lenn war neuñv.

hinübersehen V.gw. (sieht hinüber / sah hinüber / hat hinübergesehen) : **1.** sellet en tu all da ; **über den Gartenzaun hinübersehen**, sellet dreist ar peulgae ; **2.** sellet d'an tu all ; **auf jemanden hinübersehen**, teuler ur sellad ouzh u.b.

hinübersetzen V.gw. (ist hinübergesetzt) : lammat d'an tu all, gaoliata, rampañ, dedreuziñ ; **ich setze über die Mauer hinüber**, lammat a ran dreist ar voger, lammat a ran dreist ar vor.

V.k.e. (hat hinübergesetzt) : kas d'an tu all, treizhañ ; **ich setze meinen Freund über den Fluss hinüber**, kas a ran va mignon d'an tu all d'ar stêr.

Hinübersetzung b. (-, -en) : [yezh.] allizhad g. ; **Herübersetzung und Hinübersetzung**, delizhad hag allizhad.

hinüberspielen V.gw. (hat hinübergespielt) : tennañ da ; **diese Farbe spielt ins Violett hinüber**, tennañ a ra al liv-se war al limestra.

hinüberspringen V.gw. (sprang hinüber / ist hinübergesprungen) : lammat d'an tu all, gaoliata, rampañ, lammat dreist.

hinübersteigen V.gw. (stieg hinüber / ist hinübergestiegen) : pignat d'an tu all, krapañ d'an tu all.

hinübertragen V.k.e. (trägt hinüber / trug hinüber / hat hinübergetragen) : kas d'an tu all war-zoug, dougen d'an tu all.

Hinüber und Herüber n. (- - -/- - -s) : tremen-distremen g., monedone g., donemonea g., loc'h ha morloc'h, kas-digas g., ribouladeg b.

hinüberwechseln V.gw. (ist hinübergewechselt) : **1.** divroañ ; **2. [lu] ins Lager der Feinde hinüberwechseln**, treiñ banniel, treiñ kordenn, treiñ e bastell, treiñ penn d'e vazh, cheñch kamp, mont gant an tu enep, sevel a-du gant e enebourien gozh, cheñch tu, treiñ kein, treiñ diwar e garnou, cheñch tu d'e chupenn.

hinüberwerfen V.k.e. (wirft hinüber / warf hinüber / hat hinübergeworfen) : stlepel d'an tu all, teurel d'an tu all, stlepel dreist udb, teurel dreist udb.

hinüberziehen V.k.e. (zog hinüber / hat hinübergezogen) : **1.** tennañ d'an tu all ; **2. [yezh.] juntañ.**

V.gw. (zog hinüber / ist hinübergezogen) : **1.** mont d'an tu all, treuziñ ; **2. [lu] zum Feind hinüberziehen**, treiñ banniel, treiñ kordenn, treiñ e bastell, cheñch kamp, mont gant an tu enep, sevel a-du gant e enebourien gozh, cheñch tu, treiñ kein, treiñ diwar e garnou, treiñ penn d'e vazh, cheñch tu d'e chupenn.

hin und her adv. a verk ur fiñv a bep tu : a-dreuz hag a-hed, a-dreuz hag a-benn ; zögern Sie nicht zu lange hin und her ! na chomit ket da bouezañ re bell ! ; **hin und her gehen**, mont-dont hep pal resis, mont a-gilwed-kaer, kantreal, kantren, torimellat, baleata, pazeal, riboulat, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata, regiñ) hent, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, redek ar c'hwitell, mont dre c'hérioù ha broioù, mont dre gériou ha broioù, bevañ baleant, baleantañ, bale bro, trimardiñ, bezañ war ar champolu, bezañ war ar trimard, roulat ar bed, ruihal dre an hentoù, foetañ ar paveziou / ober kozh botoù (Gregor) ; **man hörte, wie das Benzin im Kanister hin und her schwippte**, klevet e veze an esañs o riboulat e-barzh ar bidon.

hin- und her... rakverb rannadus a verk ar mont-dont : **hin- und hergehen**, mont ha dont, dont ha mont, bezañ o vont-dont,

monedonea ; über die Grenze hin- und herpendeln, treuziñ-didreuziñ an harzoù.

Hin und Her n. (-/-s, liester ebet) : 1. kas-digas g./b., kas g./b., mont-dont g., monedonea g., loc'h ha morloc'h, tremen-distremen g., red-dired g., tremeniri b., monedone g., donemonea g., tud o tonemoneañ ls., lavig g., kabal b., remu g., riboul g., ribouladeg b., troidelladoù ls., bole g., keflusk g., troioù ha distroioù ls., lusk-dilusk g., emdremen g. ; großes *Hin und Her*, diskrap g., firbouch g., fourgas g., mesk g., difretrezech g. ; es hat ein großes *Hin und Her* gegeben, eno e oa savet mesk, eno e oa savet bec'h, firbouch a savas en o zouez ; in diesem Haus herrscht ein ständiges *Hin und Her*, kas-digas a zo en ti-mañ, kas a vez a bep tu en ti-mañ, emeur atav mont-dont en ti-mañ, emaint bepred war ar c'has-digas en ti-mañ ; was hat dieses *Hin und Her* zu bedeuten, petra eo ar c'has-degas 'zo gant an dud ? ; 2. mordo g., lugud g., tarc'hwezherezh g., termerezh g., argred g., argrederezh g., termadenn b., lure g., entremar g., diegi b., diaezamant g., esprejoù ls. ; nach langem *Hin und Her*, goude bezañ chomet pell en entremar, goude prederiadennou difin, goude bezañ chomet pell war zaouhanter ; des *Hin und Her* überdrüssig, vom langen *Hin und Her* ermüdet, aet faezh gant an argrederezh.

hin und her bewegen V.k.e. (hat hin und her bewegt) : lavigañ, kas a bep tu, kas a-gleiz hag a-zehou, kas-digas, lemiskaat, loc'hañ-dilok'hañ, luskañ.

V.em. : **sich hin und her bewegen** (bewegte sich hin und her / hat sich (ak.) hin und her bewegt) : lavigañ, treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, merat, meskañ, treuzigellañ, torodelliñ, fistoulat, fourgasiñ, bezañ lusk-dilusk, bezañ luskellus, bezañ fiñv-difiñv, bezañ fiñv-fiñv, bezañ loc'h-loc'h, frinkal ha difrinkal, firbouchal, fistoulat, difretañ, fringal, bezañ hej gant an-unan, hejañ, luskañ, riboulat, P. flikennat ; *sich hin und her bewegend*, lusk-dilusk, luskellus.

Hin- und Herbewegung b. (-,-en) : luskell vomeder b., monedone g., donemonea g., loc'h pebeilat g., loc'h ha morloc'h, lusk-dilusk g., luskell b., luskellerezh g., bole g., hej g., lavig g.

hin und her blättern V.k.e. (hat hin und her geblättert) : in einem Buch *hin und her blättern*, ruilhal-diruilhal pajennoù ul levr, ruilhal ha diruilhal pajennoù ul levr, follennata ul levr, feilhetiñ ul levr, treiñ ha distreiñ feilhennou ul levr.

hin und her drehen V.k.e. (hat hin und her gedreht) : treiñ ha distreiñ war e nav zu, treiñ-distreiñ, durc'hellat, treiñ ha distreiñ ; *sich [ak.] hin und her drehen*, treiñ ha distreiñ evel un douppen.

hin und her eilen V.gw. (ist hin und her geeilt) : daoubenniñ, difretañ, firbouchal, diskrapañ, dispac'hañ, birvilhañ, kabalat, turmudañ, en em zrastañ, froudañ, fistoulat, turlutañ, fraoñval, meskañ ha berviñ, fourgasiñ, punellat, lavigañ, ober ur riboul, meskañ evel diaouled, merat, redek a-zehou hag a-gleiz, redek e revr, monedonea ; *geschäftig hin un her eilen*, ruilhal ha merat e gorf, dispac'hañ, kabalat, en em zrastañ, difretañ, diskrapañ, diskrañañ, en em zibilhonañ, merat, meskañ, firbouchañ, P. hejañ e doull.

Hin- und Herfahrt b. (-,-en) : beaj mont-dont b., mont-dont g.

hin- und herfahren V.gw. (fährt hin und her / fuhr hin und her / ist hin- und hergefahren) : mont ha dont, dont ha mont, tremen ha distremen, bezañ o vont-dont, monedonea ; über die Grenze hin- und herfahren, treuziñ-didreuziñ an harzoù.

V.k.e. (fährt hin und her / fuhr hin und her / hat hin- und hergefahren) : kas ha degas (traoù pe tud), tremen ha distremen (traoù pe tud)

hin und her flattern V.gw. (ist hin und her geflattert) : trepikal, trepikellat, turlutañ, ober ur riboul, meskañ, merat.

hin- und hergehen V.gw. (ging hin und her / ist hin- und hergegangen) : mont ha dont, dont ha mont, bezañ o vont-dont, dont ha mont eus an eil kostez d'egile, tremen ha distremen, bezañ mont-dont, monedonea ; im Park *hin- und hergehen*, mont-dont el liorzh foran, monedonea el liorzh foran.

hin und her gehen V.gw. (ging hin und her / ist hin und her gegangen) : baleata, troiata, c'hwileta, riboulat, difretañ, firbouchal, diskrapañ, fourgasiñ, punellat, lavigañ, trabotellat, trapikellat, trevelliñ, fistoulat ; im Park *hin und her gehen*, pourmen el liorzh foran.

Hinundhergerede n. (-s) : ranerez g., glabousadeg b., fistilh g., fistilherezh g., flaperez g., flap g., flapaj g., komzadegoù diciwezh ls.

hin und her gerissen ag. : er ist zwischen Vater und Mutter *hin und her gerissen*, war zaouhanter emañ etre e dad hag e vamm ; zwischen zwei Gefühlen *hin und her gerissen sein*, daoufromañ ; ; er ist zwischen Angst und Vertrauen *hin und her gerissen*, en enkrez hag er fiziañs e vez taol-distaol.

hin und her hüpfen V.gw. (ist hin und her gehüpft) : lammat-dilammat, lammat ha dilammat.

Hin- und Hermärsche ls. : [lu] kerzhadegoù mont-dont ls.

hin und her reden V.gw. (hat hin und her geredet) : komz dilokez - komz jore-dijore - parlakanat - storlokat - latennat - treiñ e deod e goullo - chaokat avel - ribotat dour - bezañ glabous war e c'henou - draillhañ e c'henou - draillhañ kaoziou evel ur vilin-baper - bezañ puilh e gaoz - bezañ e deod e-giz ur vilin avel - na serriñ ur genou - pilprenn e c'henou - na vezañ berr da gaozeal - ober tro gant e gaoz - trabellat - na vezañ fin ebet d'an-unan da gaozeal - reiñ tro d'e lavar - astenn kaoziou - sevel da gentañ ur gaoz, sevel goude ur gaoz all gant an-unan - komz a-dreuz hag a-hed - komz a-dreuz hag a-dal - komz a-dreuz hag a-benn - bezañ gant e veg abred - bezañ gant e veg a-raok - chom da valañ komzoù - reiñ tro d'e gomzoù - na c'houzout na komz na tevel - na c'houzout na kaozeal na tevel - kontañ pemp ha pevar (pemp pe nav) - kontañ pemp ha nav - ragellat - ragachat - pilat kaoziou - ranezenniñ - pilat e c'henou - chaokat e c'henou - labotal e c'henou - pilat e veg - mont a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - bezañ ur gaoz hep penn na lost gant an-unan - mont eus an eil kaoz d'eben - bezañ an diviz etrezo o roulat eus an eil kaoz d'eben - bezañ un drabell - treiñ (malañ) avel - mont betek Pariz da-heul kaoz - marvaihat kaer ha sof-kont - flapañ - kaozeal a-hed hag a-dreuz - fistilhañ - raskañ - langajal - draillhañ langaj - glaourenniñ - glabousat - klakenniñ - grakal - dic'hourdañ e latenn - diverglañ e deod - diroufennañ e deod - distagañ komzoù mesk-divesk.

hin und her rennen V.gw. (rannte hin und her / ist hin und her gerannt) : daoubenniñ, difretañ, firbouchal, diskrapañ, dispac'hañ, birvilhañ, kabalat, en em zrastañ, fistoulat, turmudañ, froudañ, turlutañ, fraoñval, meskañ ha berviñ, fourgasiñ, punellat, lavigañ, ober ur riboul, meskañ, merat, trabotellat, trapikellat, trevelliñ, redek a-zehou hag a-gleiz, redek-diredek, redek ha diredek, redek e revr, monedonea ; die Mädchen rennen dauernd *hin und her*, ar merc'hed ne reont nemet fraoñval, meskañ ha berviñ a ra ar merc'hed, turlutañ a ra ar merc'hed.

hin und her rollen V.gw. (ist hin und her gerollt) : ruilhal-diruilhal, ruilhal ha diruilhal, ruilh-diruilh.

V.k.e. : (hat hin und her gerollt) : ruilhal-diruilhal, ruilhal ha diruilhal, ruilh-diruilh ; *seine Augen hin und her rollen*, ruilhal e zaoulagad en e benn, ruilhal ha diruilhal e zaoulagad en e benn, ruilhal-diruihal e zaoulagad en e benn, bezañ e zaoulagad o riboulat en e benn, bezañ e sellou o treiñ e-kreiz e doulloù-lagad, ober ruilhoù lagad.

hin und her schütteln V.k.e. (hat hin und her geschüttelt) : hejañ-dihejañ, hejañ ha dihejañ, stroñsañ-distroñsañ, strilhañ, skeiñ-diskeiñ, dotuañ, dorloïñ, horjellañ, horellañ, fourgasiñ, teuler a-zehou hag a-gleiz, teurel-disteurel, dispac'hañ, difretañ ; *in diesem Wagen wird man hin und her geschüttelt*, hejet ha dihejet e vez er wetur-se, stroñset ha distroñset e vez er wetur-se, jog a zo da gaout er wetur-se, taolet ha distaolet e vez er wetur-se, dorloet e vez er wetur-se, didoroset e vez er wetur-se, storloket e vez er wetur-se, taoldistaol e vez an dud er wetur-se, lammat a ra ar wetur-se, stroñsañ ha distroñsañ a ra ar wetur-se, n'eus nemet hejadennoù da gaout er wetur-se, strilhet e vez an den er wetur-se e-giz ur wezenn bilhoù, strilhet e vez an dud er wetur-se evel ma vez graet gant gwinizh er c'houer, dotuet e vez an den er wetur-se gwasoc'h eget ur sac'had kraoñ, o torbilat e vez er wetur-mañ, taolet e vez a-zehou hag a-gleiz er wetur-mañ ; *die Bäume werden vom Wind hin und her geschüttelt*, hej a zo gant ar gwez, hejet-dihejet e vez ar gwez gant an avel, hejañ a ra an avel skourrou ar gwez ; *die Wäsche wird vom Wind hin und her geschüttelt*, emañ an dilhad o lammat-dilammat gant an avel.

Hinundherschütteln n. (-s) : horjellerez g., hej g.

hin- und herschwanken V.gw. (hat hin- und hergeschwankt / ist hin- und hergeschwankt) : 1. (hat) : horjellañ, horjellat, horjellat, horigellat, horellañ, hoskellat, brañsellat, brañskellat, bransigellat, gwangellañ, charigellañ, gwintañ-diwintañ, ruilhal, brallañ, flojañ, bezañ e brall, bezañ gadal en e sav, bezañ laosk en e sav, bezañ laosk war e zivesker, bezañ hej gant an-unan, trabidellañ, beskellañ ; *die Zweige schwanken im Wind hin und her*, horjellat a ra ar skourrou ouzh c'hwezh an avel, frizañ a ra ar brankoù en avel, brañsellat a ra ar brankoù ouzh c'hwezh an avel, brallañ a ra ar skourrou en avel, lusket e vez ar skourrou gant an avel, an avel a laka ar skourrou da hejañ, luskañ a ra ar skourrou en avel, hejañ a ra ar skourrou en avel, hejet-dihejet e vez ar brankoù gant an avel, hejet ha dihejet e vez ar brankoù gant an avel, luskellañ a ra ar skourrou ouzh c'hwezh an avel ; *das Schiff schwankt hin und her*, brañsigellat a ra ar vag gant an houlennoù, brañskellat a ra ar vag gant an houlennoù, horjellat a ra ar vag, lusket-dilusket e vez ar vag gant ar gwagennou, gwintañ-diwintañ a ra ar vag gant an houl, emañ ar vag o ruilhal evel ur penton, taolet ha distaolet e vez ar vag gant ar chommoù, neuñvennat (neuennat) a ra ar vag, taol-distaol eo ar vag ; 2. (hat) : chom war var, tarc'hwezhañ, termal, tarlaskat, horjellat, horellañ, digareziñ, argrediñ, amgrediñ, tortañ, chom da dortañ, tardañ, daleañ, dandrelliñ, dandoniñ, etredaouiñ, chom da arvariñ, soetiñ, kaeañ, amzeriñ, amzeriañ, douetiñ, chipotal, bezañ etre daou vennozh, bezañ etre daou benn e vennozh, bezañ etre daou c'hoant, bezañ en entremar, chom en entremar, chom war an entremar, bezañ etre mont ha dont, arvariñ ; *er schwankt ständig hin und her*, n'eus na da vont na da zont ennañ, morse ne oar war be du treiñ, bepred e vez dic'housent d'en em zivizout ; *zwischen Glauben und Unglauben hin und her schwanken*, bezañ kred-diskred ; *zwischen zwei Gefühlen hin-*

und herschwanken, daoufromañ ; 3. (ist) : mont war e grank, mont treuflez, mont a-we, mont a-gilwe, bale treuflez, mont treuz-didreuz, mont boulh-ha-boulh, mont brañsell-divrañsell, mont war e zaougostez, kammigellañ, hatiñ, steuñviñ gant e hent, trantellañ, trabidellañ, treuzigellañ.

hin und her wälzen V.k.e. (hat hin und her gewälzt) : treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, merat, meskañ, fourgasin.

V.em. : **sich hin und her wälzen** (hat sich (ak.) hin und her gewälzt) : frinkal ha difrinal, firbouchal, difretat, diskrapañ, fichfichal, merat, fringal, meskañ, treiñ-distreiñ, treiñ ha distreiñ, P. flikennat ; *sich im Bett hin und her wälzen*, treiñ ha distreiñ en e wele, merat en e wele, meskañ er gwele.

hin- und herwanken V.gw. (hat hin- und hergewankt / ist hin- und hergewankt) : brallañ, horjellañ, horjellat, horjellat, horigellat, horellañ, trabidellañ, bezañ laosk, charigellañ, brañskedilhat, brañsellat, brañskellat, bransigellat, gwangellañ, hoskellat, trantellañ, treuzigellañ, bezañ e brall.

hin und her wenden V.k.e. (wandte hin und her / wendete hin und her // hat hin und her gewandt / hat hin und her gewendet) : treiñ ha distreiñ war e nav zu, durc'hellat, treiñ-distreiñ, treiñ ha distreiñ ; *sich [ak.] hin und her wenden*, treiñ ha distreiñ evel un doupenn.

hin und her werfen V.k.e. : (wirft hin und her / warf hin und her / hat hin und her geworfen) : *sie warf ihr langes Haar hin un her*, honnezh a heje hag a ziheje he blev hir gant lusk he fenn.

V.em. : **sich hin und her werfen** (wirft sich hin und her / warf sich hin und her / hat sich (ak.) hin und her geworfen) : fichellañ, en em zifretat, ober dispac'hioù, dispac'hañ, en em vaniañ, diskrapañ, fichañ, jestraouiñ, daoubenniñ, treiñ ha distreiñ, treiñ-distreiñ, merat, meskañ, fourgasin, P. flikennat.

hin und her wiegen V.k.e. (hat hin und her gewiegt) : luskellañ, luskellat, luskañ, barlennañ, brañskellat, hoskellat ; *den Kopf hin und her wiegen*, hejañ e benn, brallañ e benn, pouezañ butun, brañskellat e benn, krenañ e benn, bezañ e benn o horellañ ; *den Kopf vor Müdigkeit hin und her wiegen*, bobin, pouezañ butun.

Hin- und Herwiegen n. (-s) : luskellerez g., luskell b., hej g. ; *durch Müdigkeit verursachtes Hin- und Herwiegen des Kopfes*, bob g.

hin und her wogen V.gw. (hat hin und her gewogt) : gwagennañ, houlenñañ, neuñvenniñ, ruilhal-diruilhal, ruilhal ha diruilhal, frizañ, bezañ hej gant an dra-mañ-tra.

hin und her zerren (hat hin und her gezerrt) / **hin und her ziehen** (zog hin und her / hat hin und her gezogen) V.k.e. : hilgenniñ, sachañ-disachañ, stuc'hellat, tennañ-didennañ, kas ha digas ; *er zog ihn immer heftiger an den Haaren hin und her*, sachañ a rae war e vlev o kas ha digas anezhañ gwashoc'h-gwazh.

Hin- und Herzerren n. (-s) / **Hin- und Herziehen** n. (-s) : hilgennerez g., sach-disach g.

hin und her zögern V.gw. (hat hin und her gezögert) : chom war var, tarc'hwezhañ, termal, argilañ, argrediñ, tortañ, chom da dortañ, tardañ, daleañ, dandrelliñ, dandoniñ, digareziñ, dandoniñ, kaeañ, chom etre daou, etredaouiñ, chom da arvariñ, soetiñ, daleañ, chom da dermal, chom da dortal, chom en entremar, bezañ en entremar, chom war an entremar, chom etre daou soñj (etre daou benn e soñj, etre 'n daou, etre daou vennozh, etre daou benn e vennozh, etre daou c'hoant), daousoñjal, na c'houzout war beseurt tu treiñ ar rod, na ober na tre na lany, bezañ etre an dour hag ar c'hler, na c'houzout c'hoazh pet bronn gleiz en

deus an-unan, na ober neuz ebet, na gaout na da vont na da zont, na vezañ na da vont na da zont en an-unan, na vont war du ebet, bezañ etre ober ha paouez ; zögern Sie nicht zu lange hin und her ! na chomit ket da bouezañ re bell ! ; ich habe mit der Heirat lange hin und her gezögert, bet on bet pell en entremar dimeziñ.

Hin- und Rückfahrt b. (-,-en) : beaj mont-dont b., mont-dont g.

Hin- und Rückfahrkarte b. (-,-n) : bilhed mont-dont g., tiked mont-dont g.

Hin- und Rückflug g. (-s,-flüge) : nij mont-dont g., nijadenn mont-dont b., mont-dont g.

Hin- und Rückweg g. (-s,-e) : hent mont-dont g., mont-dont g.

hinunter¹ Adv. : d'an traoñ, ouzh traoñ, ouzh dianaou ; *hinunter mit euch !* diskennit d'an traoñ ! diskennit ac'halese ! diskennit avaze ! ; *hier hinunter !* dre amañ ! dre-mañ ! dre an tu-mañ ! war amañ ! ; *da hinunter ! dort hinunter !* dre eno ! dre aze ! dre-se ! dre-hont !

hinunter² *rakverb rannadus a verk ul lusk war-draoñ hag ar pellaat e-keñver an hini a gomz.*

hinunterblicken V.gw. : auf etwas (ak.) *hinunterblicken*, sellet ouzh ubd a-zivar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h).

hinunterbringen V.k.e. (brachte hinunter / hat hinuntergebracht) : 1. kas d'an traoñ, diskenn ; 2. kas d'an traoñ, lonkañ, kas da Gergof, kroufañ, kouchañ, porpantiñ, flumañ ; 3. [dre skeud.] etwas nicht hinunterbringen können, na vezañ evit gouzañv ubd, degas ubd sav-kalon d'an-unan, hirisñ o welet ubd, heugiñ e galon en e greiz gant ubd / kemer regred gant ubd (Gregor).

hinunterfahren V.gw. (fährt hinunter / fuhr hinunter / ist hinuntergefahren) : diskenn gant ur c'harr-tan.

V.k.e. (fährt hinunter / fuhr hinunter / hat hinuntergefahren) : diskenn gant ur c'harr-tan, kas d'an traoñ gant ur c'harr-tan.

hinunterfallen V.gw. (fällt hinunter / fiel hinunter / ist hinuntergefallen) : kouezhañ d'an douar, pakañ lamm, tapout lamm, kaout lamm, kouezhañ, diruilhal d'an traoñ, en em ziskrougañ, mont d'an douar ; wieder hinunterfallen, askouezhañ ; er fällt vornüber hinunter, kouezhañ a ra war e benn (a-blom war an douar), kouezhañ a ra war e c'henou, kouezhañ a ra a-bennbouzell, ober a ra lamm-penn, mont a ra a-bennbouzell, ober a ra pennbouzell, pennbouelliñ a ra, penndrabiñ a ra, penndraouigelliñ a ra, penndraouilhat a ra. V.k.e. [verb-skoazell sein] : fällt hinunter / fiel hinunter / ist hinuntergefallen] : die Treppe hinunterfallen, a) dont peder-ha-peder ar sklarieroù gant an-unan evit diskenn, diruilhal da draoñ ar skalieroù ; b) difaragoellañ (didiruilhañ, penndraouilhat, torimellat, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimeñ) betek traoñ ar skalieroù.

hinunterfließen V.gw. (floss hinunter / ist hinuntergeflossen) : 1. deverañ, diruilhañ, deredek, dinaouiñ ; 2. bis dahin fließt noch viel Wasser den Berg hinunter, en hon hunvreouù emañ c'hoazh - en ifernioù emañ - n'eo ket go an toaz, pell ac'hano - e bloaz an erc'h du marteze - an devezh goude biken - dindan zivin emañ c'hoazh - pa savo ul loar nevez e ti ar gemenerien - pa nijo ar moc'h - pañ em lako ar yer da bisat - pa gavin un neizh logod e skouarn ar c'hazh - pa ne vo ket a vleuñv el lann pe goude-se - a-benn neuze e vo erru kozh an diaoul en ifern - a-benn neuze hag ac'hanen di en do harzhet meur a gi - pell

amzer a vezò ac'hann di - pell emañ Yann diouzh e gazeg c'hoazh - ur poulzad mat a amzer a vezò ac'hann di.

hinunterführen V.gw. (hat hinuntergeführt) : kas d'an traoñ ; der Weg führt hinunter, kas a ra an hent d'an traoñ, mont a ra an hent war-draoñ (war-ziskenn, war-ziribin, war-bouez traoñ), war-naou e ya an hent, war-ziribin emañ an hent, diribin a zo gant an hent, war-ziskenn emañ an hent, pouez-traoñ a zo gant an hent, lañs-traoñ a zo gant an hent, traoñ a zo gant an hent.

V.k.e. (hat hinuntergeführt) : kas [fdb/u.b.] eus an nec'h d'an traoñ, kas [fdb/u.b.] eus al laez d'an traoñ, kas [fdb/u.b.] eus an nec'h d'an diaz.

hinuntergehen V.gw. (ging hinunter / ist hinuntergegangen) : diskenn, diskenn d'an traoñ, diskenn gant an hent, mont d'an traoñ, mont war-draoñ, mont war-ziskenn, mont war-ziribin, mont war-bouez traoñ, mont war-naou ; noch einmal hinuntergehen, addiskenn, diskenn en-dro ; den Hang hinuntergehen, diskenn ar c'hav, diskenn ar c'rog, diskenn gant ar c'hav ; den Weg hinuntergehen, diskenn gant an hent.

hinuntergießen V.k.e. (goss hinunter / hat hinuntergegossen) : kas d'an traoñ, lonkañ, kas da Gergof.

hinuntergucken V.gw. (hat hinuntergeguckt) : 1. sellet abouez-traoñ, sellet a-zianaou ; 2. auf etwas (ak.) hinuntergucken, sellet ouzh ubd a-zivar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h).

hinunterkippen V.k.e. (hat hinuntergekippt) : 1. tumpañ ; 2. evañ en ul lamm, lonkañ en ur c'rogad, evañ en ul lonkad, diskenn en un takad, evañ hep diskrog, diskenn en ul lonkadenn, lonkañ stag-penn, lonkañ a-stag-penn, lonkañ en un taol-kont, evañ hep distekiñ, diskenn en un analad, lonkañ en ur redadenn, lonkañ en un tenn, lonkañ en un tennad, lonkañ en un troc'h, lonkañ en ur pennad, lonkañ en un taol, klukañ (e vanne) ; ein Glas Schnaps hinunterkippen, klukañ e vanne hini kreñv.

hinunterklettern V.gw. (ist hinuntergeklettert) : diskenn, diskenn a-grap, diskenn d'an traoñ, diskenn d'an douar, mont d'an douar, mont d'an traoñ, pignat d'an traoñ, krapat d'an traoñ, skeuliañ d'an traoñ ; noch einmal hinunterklettern, addiskenn, diskenn en-dro.

hinunterkugeln V.gw. (ist hinuntergekugelt) ha V.em. (hat sich (ak.) hinuntergekugelt) : ruilhal, en em ruilhañ, diruilhañ, torimellat, mont a-dorimeñ ; die Kinder kugelten (sich) den Abhang hinunter, diruilhañ a rae ar vugale gant an naou, mont a rae ar vugale a-ruilh (a-rodell, a-ruilhoù, a-dorimeñ) da draoñ an naou, torimellat a rae ar vugale evit diskenn gant an naou, en em ruilhañ a rae ar vugale gant an naou (Gregor).

hinunterkullern V.gw. (ist hinuntergekullert) : P. difaragoellañ, diruilhal, didiruilhañ, penndraouilhat, kouezhañ a-benndraouilh, kouezhañ a-dorimeñ, ruilhal d'an traoñ, diskenn a-ruilh, diskenn a-ruilhoù, torimellat, mont a-dorimeñ d'an traoñ.

hinunterlassen V.k.e. (lässt hinunter / ließ hinunter / hat hinuntergelassen) : 1. diskenn ; 2. lakaat da ziskenn ; das Schleppnetz ins Meer hinunterlassen, mouilhiñ ar roued-stlej, mouilhiñ ; 3. leuskel da ziskenn, leuskel da vont d'an traoñ ; 4. lakaat war an douar, lakaat war al leur.

hinunterlaufen V.gw. (läuft hinunter / lief hinunter / ist hinuntergelaufen) : 1. redek d'an traoñ, mont d'an traoñ d'ar red, diruilhal d'an traoñ ; die Straße hinunterlaufen, redek d'an traoñ gant ar straed ; 2. [dre skeud.] mir läuft es eiskalt den Rücken hinunter, treantet eo va c'halon gant ar spont / treantet eo va c'halon gant an aon (Gregor), ur gridienn a hej ac'hanon,

tremen a ra an Ankoù dreiston, mont a ra an Ankoù dreist din, tremen a ra an Ankoù drezon, tremen a ra an Ankoù dre va chouk, ur gridienn a red a-hed va livenn-gein, santout a ran ur gridienn o redek dre va c'horf, deuet ez eus ur c'hwezenn-yen dreiston (enon, warnon, drezon), ur c'hwezenn-yen a red a-hed va c'horf, santout a ran ar spont o tremen dre va izili, deuet ez eus un aezhenn yen warnon, ur c'hizhenn a zeu warnon.

hinunterpurzeln V.gw. (ist hinuntergepurzelt) : P. difaragoellañ, diruilhal, didiruilhañ, penndrauilhat, torimellat, kouezhañ a-benndrauilh, kouezhañ a-dorimeill, ruilhal d'an traoñ, diskenn a-ruilh, diskenn a-ruilhoù, torimellat, mont a-dorimeill d'an traoñ.

hinunterreichen V.k.e. (hat hinuntergereicht) : astenn, reñ, tizhout.

V.gw. (hat hinuntergereicht) : diskenn [betek].

hinuntermitschen V.gw. (ist hinuntergerutscht) : riklañ, diplipañ, rampañ, dirampañ, lamprañ, risklañ, ruzañ, disac'hañ, diruilhal d'an traoñ, foerañ ; auf dem Hintern hinuntermitschen, en em leuskel d'an traoñ a-ruz revr, ruzañ war e revr, diskenn a-ruz revr, diskenn a-ruz e revr ; sich hinuntermitschen lassen, en em leuskel d'an traoñ.

hinunterschalten V.gw. (hat hinuntergeschaltet) : [kirri-tan] diskenn an tizhou ; in den zweiten Gang hinunterschalten, diskenn d'an eil tizh, tremen eus an trede tizh d'an eil.

hinunderschauen V.gw. (hat hinuntergeschaut) : 1. sellet abouez-traoñ, sellet a-zianaou ; 2. auf etwas (ak.) hinunderschauen, sellet ouzh udb a-ziwar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h).

hinunderschleudern V.k.e. (hat hinuntergeschleudert) : kas da ruilhal, teuler d'an traoñ, bannañ d'an traoñ, stlepel d'an traoñ, talmañ d'an traoñ, distrinkañ d'an traoñ, strinkañ d'an traoñ, stropañ d'an traoñ.

hinunderschlügen V.k.e. (schlang hinunter / hat hinuntergeschlungen) : etwas hinunderschlügen, mont a vegadoù bras gant udb, lonkañ udb a-rafoll, debriñ alfant udb, gourlonkañ udb, touillonkañ udb, plouviañ udb, kroufañ udb, kouchañ udb, porpantiñ udb, flumañ udb, floupañ udb, kordañ udb, gorjañ udb, tagañ udb, treizhañ udb, alfiñ udb, plumiñ udb ; etwas in Windeseile hinunderschlügen, lonkañ udb en ur genaouad, debriñ udb en un taol-lonk, lonkañ udb en ur geolad, pipañ udb diwar dizh, floupañ udb en ur flipad, debriñ naonek udb, debriñ lamprek udb ; zum Frühstück eine Kleinigkeit hinunderschlügen, ober ul laeradenn a lein ; und in Sekundenschnelle schläng der Tiger das Kaninchen runter, ha plaouf ! lonket al lapin gant an tigr en e bezh pikol ! - ha plaouf ! lonket al lapin gant an tigr stripou hag all ! ne voe ket pell an tigr o pakañ al lapin.

Hinunderschlügen n. (-s) : gourlonkañ g., touillonkañ g., plouviañ g., kroufañ g., floupañ g.

hinunderschlucken V.k.e. (hat hinuntergeschluckt) : 1. lonkañ, kas war-draoñ, kas d'an traoñ, kas da Gergof, lapañ, lopañ, plomañ, razhañ, lipat, flipañ, riñsañ, klukañ, kroufañ, kouchañ, porpantiñ, flumañ ; etwas wieder hinunderschlucken, adlonkañ udb, lonkañ udb en-dro ; 2. [dre skeud.] seinen Ärger hinunderschlucken, moustrañ war e imor, kabestrañ e imor, plegañ e imor, kas e gi d'e lochenn, gwaskañ war e imor, moustrañ war e galon, derc'hel war e imor, derc'hel kuzh (chom hep diskouez) e zesped, derc'hel (moustrañ) war e zesped, padout.

Hinunderschlucken n. (-s) : lonk g., lonkañ g., lonkerezh g., lonkadur g., klukadur g.

hinunterschmeißen V.k.e. (schmiss hinunter / hat hinuntergeschmissen) : stlepel d'an douar, strinkañ d'an douar, difoeltrañ war an douar, findaoniñ d'an douar, darc'haouiñ d'an douar.

hinunterschütten V.k.e. (hat hinuntergeschüttet) : P. kas d'an traoñ, lonkañ, kas da Gergof.

hinuntersehen V.gw. (sieht hinunter / sah hinunter / hat hinuntergesehen) : auf etwas (ak.) hinuntersehen, sellet ouzh udb a-ziwar laez (diouzh al laez, eus an nec'h, diouzh krec'h).

hinunterspringen V.gw. (sprang hinunter / ist hinuntergesprungen) : diskenn en ul lamm, lammat en traoñ, lammat d'an traoñ.

hinunterspülen V.k.e. (hat hinuntergespült) : 1. skarzañ dre ar c'han-distrouilh, skarzañ gant ar c'has-dour ; 2. [dre skeud.] kas d'an traoñ, lonkañ, kas da Gergof ; 3. [dre skeud.] klask disoñjal.

hinuntersteigen V.gw. (stieg hinunter / ist hinuntergestiegen) : diskenn, diskenn a-grap, diskenn d'an traoñ, diskenn d'an douar, mont d'an douar, mont d'an traoñ, pignat d'an traoñ, krapat d'an traoñ, skeuliañ d'an traoñ ; noch einmal hinuntersteigen, addiskenn, diskenn en-dro.

hinunterstürzen V.k.e. (hat hinuntergestürzt) : 1. bountañ d'an traoñ, diruilhat ; 2. evañ en ul lamm, lonkañ en ur c'hrogad, evañ en ul lonkad, diskenn en un takad, evañ hep diskrog, diskenn en ul lonkadenn, lonkañ stag-penn, lonkañ a-stag-penn, lonkañ en un taol-kont, evañ hep distekiñ, diskenn en un analad, lonkañ en ur redadenn, lonkañ en un tenn, lonkañ en un tennad, lonkañ en un troc'h, lonkañ en ur pennad, lonkañ en un taol, klukañ (e vanne) ; ein Glas Schnaps hinunterstürzen, klukañ e vanne hini kreñv.

V.gw. (ist hinuntergestürzt) : 1. difaragoellañ, didiruilhañ, penndrauilhat, torimellat, kouezhañ a-benndrauilh, kouezhañ a-dorimeill, diruilhal, diruilhal d'an traoñ, diruilhañ d'an traoñ, kouezhañ d'an douar, pakañ lamm, tapout lamm, kaout lamm, kouezhañ ; das Pferd stürzte fünfzig Fuß tiefer hinunter, ar marc'h a ziruilhas un hanter-kant troadad donoc'h ; der Gießbach stürzt den Abhang hinunter, diruilhañ a ra ar froud gant tor ar menez, diruilhañ a ra ar froud da draoñ ar menez ; 2. die Treppe hinunterstürzen, a) dont peder-ha-peder ar skalieroù gant an-unan evit diskenn, diskenn a-bevarou gant an diri, diruilhal da draoñ ar skalieroù, mont d'an traoñ dipadapa ; b) difaragoellañ (didiruilhañ, penndrauilhat, torimellat, kouezhañ a-benndrauilh, kouezhañ a-dorimeill) betek traoñ ar skalieroù.

hinuntertragen V.k.e. (trägt hinunter / trug hinunter / hat hinuntergetragen) : dougen d'an traoñ, diskenn war-zoug.

hinuntertreiben V.gw. (trieb hinunter / ist hinuntergetrieben) : einen Fluss hinuntertreiben, mont gant red an dour, bezañ kaset gant red an dour.

V.k.e. (trieb hinunter / hat hinuntergetrieben) : kas d'an traoñ.

hinunterwerfen V.k.e. (wirft hinunter / warf hinunter / hat hinuntergeworfen) : stlepel d'an douar, strinkañ d'an douar, difoeltrañ war an douar, teuler d'an traoñ, bannañ d'an traoñ, teuler dianaou.

hinunterwürgen V.k.e. (hat hinuntergewürgt) : kas d'an traoñ, lakaat da ziskenn.

hinunterziehen V.k.e. (zog hinunter / hat hinuntergezogen) : tennañ d'an traoñ, diskenn.

V.gw. (zog hinunter / ist hinuntergezogen) : mont da chom un estaj izeloc'h.

V.em. : **sich hinunterziehen** (zog sich hinunter / hat sich (ak.) hinuntergezogen) : mont betek, en em astenn betek.

hinwagen V.em. : **sich hinwagen** (hat sich (ak.) hingewagt) krediñ mont di ; er wagt sich nicht hin, ne gred ket mont di, ne fizi ket mont di.

hinweg¹ Adv. : kuit ; *hinweg (mit euch)* ! kit a-raok ! kit en hent ! kit gant ho hent ! kit diwar va zro ! kit lark diouzhin ! kit pell diouzhin ! kit pelloc'h ! kit da foar an diaoul ! kit da gaolmoc'h ! kerzhit da lusa ! kit da c'hwennat panez ! kerzhit diwar va zro ! kit da foar ar c'hwitelloc'h ! kit d'ar foar ! kit da foar an ifern ! kit da foar an tri mil ! kit gant ar foeltr ! kit da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazaañ ! kit da aveliñ ho loeroù ! da gac'hat ganeoch' ! kit da skidañ ! kit da gouziñ ! va revr ganeoch' ! ; über etwas (ak.) *hinweg*, dreist udb, en tu all d'udb ; über die Jahrhunderte *hinweg*, dreist ar c'chantvedou.

hinweg² rakverb rannadus a verk ar pellaat, ar steuziañ pe al lamidigezh, sellit iveau ouzh **weg-** ; die Flugzeuge fliegen über unsere Köpfe *hinweg*, tremen a ra an njereziou dreistomp ; über einen Fehler *hinweglesen*, chom hep merzout ur fazi pa vezor lenn, tremen dreist ur fazi, chom hep gwelet ur fazi.

Hinweg³ g. (-s) : hent mont g. ; auf dem *Hinweg*, dre ma oa o vont di, pa oa o vont di, war an hent evit mont di, o vont di ; der Rückweg erwies sich mühsamer als der *Hinweg*, tennoc'h e voe an distro eget ar mont.

hinwegbringen V.k.e. (brachte *hinweg* / hat hinweggebracht) : sikour, degas disamm da., degas frealz da, degas diboan da ; jemandem über Schwierigkeiten *hinwegbringen*, sikour u.b. da drec'hiñ war an diaesteriou.

hinwegeilen V.gw. (ist hinweggeileit) : redek kuit, mont kuit d'ar red.

hinwegfegen V.k.e. (hat hinweggefegt) : vom Erdboden *hinwegfegen*, skubañ holl-razh, distrujañ penn-da-benn, peurziskar, diskar a-benn-font, diskar rez an douar / lakaat e rez an douar (Gregor).

hinweggehen V.gw. (ging *hinweg* / ist hinweggegangen) : 1. mont kuit ; 2. [dre skeud.] über etwas (ak.) *hinweggehen*, tremen hebioù udb, diwelet udb, na ober van ouzh udb, na ober dalc'h eus udb, lezel udb e-maez, lezel udb a-gostez, lezel udb war e revr, dilezel udb, dilemel udb, tennañ udb, ober hep udb, tremen hep udb, chom hep ober udb, dic'houszout udb, disentiñ ouzh udb, anvirout udb, terriñ udb ; über einen Vorfall *hinweggehen*, tremen dreist (serriñ an daoulagad war) un darvoud bennak ; großzügig über etwas (ak.) *hinweggehen*, ober an disoñj war udb.

hinweghelfen V.gw. (dat.) (hilft *hinweg* / half *hinweg* / hat hinweggeholfen) : sikour, degas disamm da, degas frealz da, degas diboan da ; jemandem über Schwierigkeiten *hinweghelfen*, sikour u.b. da drec'hiñ war an diaesteriou ; jemandem über seine Verlegenheit *hinweghelfen*, aezañ u.b.

hinwegkommen V.gw. (kam *hinweg* / ist hinweggekommen) : bezañ evit, trech'iñ war.

hinwegnehmen V.k.e. (nimmt *hinweg* / nahm *hinweg* / hat hinweggenommen) : lemel, tennañ.

hinwegraffen V.k.e. (hat hinweggerafft) : ober riñs war, ober ur riñs war, ober skrap war, sammañ, kas gant an-unan, skubañ, aloubiñ, c'hwennat, distroadañ ; vom Tod *hinweggerafft*, skoet gant an Ankou, deuet an Ankou da skeiñ warañañ, bet sammet gant an Ankou, bet lipet gant an Ankou, aet gant an Ankou, bet skubet gant an Ankou, aet gant Horbreur ar Marv, deuet an Ankou da ger'hat anezhañ, bet

distroadet gant ar marv, bet trumpet ganti, bet c'hwennet gant an Ankou ; in diesem Winter hat der Tod viele alte Menschen aus unserer Gemeinde hinweggerafft, amañ eo bet digozhet ar barrez er goañv-mañ, er goañv-mañ ez eus bet c'hwennet (skoet, trumpet, lipet) meur a gozhiad eus ar barrez, deuet eo ar marv er goañv-mañ d'ober e dro war meur a gozhiad eus ar barrez ; der Tod hat alle Bewohner des Hauses hinweggerafft, ar marv en deus graet riñs ti ; er wurde vom Tod hinweggerafft, ar marv a skoas warnañ, lipet e voe gant ar marv ; diese Krankheit hat ihrem Vater hinweggerafft, lamet e voe o zad diganto gant ar c'hleñved-se, ar c'hleñved-se a lamas o zad diganto, gwintet e voe o zad gant ar c'hleñved-se.

hinwegrollen V.gw. (ist hinweggerollt) : tremen ; das Rad ist ihm über den Körper hinweggerollt, aet e oa ar rod drezañ, tremenet e oa ar rod war e gorf.

hinwegschreiten V.gw. (schritt *hinweg* / ist hinweggeschritten) : über etwas *hinwegschreiten*, tremen dreist udb, gaoliata udb, rampañ dreist udb.

hinwegsehen V.k.e. (sieht *hinweg* / sah *hinweg* / hat hinweggesehen) : etwas über etwas *hinwegsehen*, gwelet udb en tu all d'udb all (dreist udb all).

V.gw. (sieht *hinweg* / sah *hinweg* / hat hinweggesehen) : 1. sellet dreist udb, sellet en tu all d'udb ; über seine Brille *hinwegsehen*, sellet diwar lein e lunedoù, sellet dreist e lunedoù ; 2. na ober van ouzh, na ober dalc'h eus, lezel a-gostez, lezel war e revr ; über etwas (ak.) *hinwegsehen*, tremen dreist udb, serriñ e zaoulagad war udb, ober an disoñj war udb, lezel udb a-gostez, lezel udb war e revr.

hinwegsetzen V.k.e. (hat hinweggesetzt) : lemel, tennañ.

V.gw. (ist hinweggesetzt) : lammat dreist udb ; über einen Graben *hinwegsetzen*, lammat dreist un douflez, gaoliata un douflez, gaoliañ un douflez, fourchiñ dreist un douflez, fourchadiñ un douflez, rampañ dreist un douflez .

V.em. : **sich hinwegsetzen** (hat sich (ak.) hinweggesetzt) : sich über etwas *hinwegsetzen*, mont hebiou d'udb, tremen dreist udb, kemer e greñv war udb, kemer an tu kreñv war udb, en em lakaat en tu all d'udb, ober fae gant (war) udb., na ober van ouzh udb, na ober dalc'h eus udb, disentiñ ouzh udb, anvirout udb, terriñ udb.

hinwegtäuschen V.k.e. (hat hinweggetäuscht) : abuziñ, touellañ, tromplañ, kilhañ.

hinwegtrösten V.k.e. (hat hinweggetrostet) : degas disamm da., degas frealz da, degas diboan da.

Hinweis g. (-es,-e) : titour g., ditour g., meneg g., diluz g., merk g., dave g., daveenn b., diferadenn b. ; Hinweis auf (ak.), dave da g. ; Hinweis an den Leser, Hinweis für den Leser, kemenn d'al lenner g. ; als Hinweis, evit kelaouiñ ac'hanoç'h, kement ha reiñ da ch'houzout, deoc'h da ch'houzout, deoc'h da ch'houzout diouti, evit ho titouriñ, kement ha kelaouiñ, kement ha diskouez.

hinweisen V.k.e. (wies hin / hat hingewiesen) : jemanden auf etwas (ak.) *hinweisen*, tennañ (sachañ) evezh u.b. war udb, lakaat u.b. war evezh ouzh udb.

V.gw. (wies hin / hat hingewiesen) : 1. auf etwas (ak.) *hinweisen*, tennañ (sachañ) evezh an dud war udb, diskouez udb, menegiñ udb, daveiñ d'udb, pouenzañ war udb, derc'hel war udb., gouverkañ udb, lakaat udb war wel, toniañ udb ; er wies darauf hin, dass ..., tennañ a reas evezh an dud war ar fed e ..., reiñ a reas da ch'houzout (da glevet) e ... ; 2. auf jemanden *hinweisen*, teuler diskred war u.b.

hinweisend ag. : [yezh.] diskouezus, ... diskouez, ... diskouezañ ; *hinweisendes Fürwort*, raganv-diskouez g., raganv-diskouezañ g.

Hinweiser g. (-s,-) : sacher-evezh g.

Hinweisschild n. (-s,-er) : panell arhentañ b., panell heñchañ b., skrittel b. ; *mehrsprachige Hinweisschilder*, panelloù henchañ liesyezhek ls.

Hinweistafel b. (-,-n) : panell ditouriñ b.

hinwenden V.k.e. (wendete hin / wandte hin // hat hingewendet / hat hingewandt) : treiñ ; *etwas zu jemandem hinwenden*, treiñ udb war-zu u.b.

V.em. : **sich hinwenden** (wendete sich hin / wandte sich hin // hat sich (ak.) hingewendet / hat sich (ak.) hingewandt) : treiñ ; *sich zu jemandem hinwenden*, treiñ war-zu u.b.

Hinwendung b. (-,-en) : *eine Hinwendung zum Besseren*, un tuadur war well g., un doug da vont war wellaat g.

hinwerfen V.k.e. (wirft hin / warf hin / hat hingeworfen) : 1. stlepel, strinkañ, bannañ, teurel ; *dem Hund einen Knochen hinwerfen*, stlepel un tamm askorn d'ur c'hi ; *den Fehdehandschuh hinwerfen*, stlepel e vaneg da dreid u.b. evit daeañ anezhañ (evit hegal anezhañ d'an emgann-daou, evit hegal anezhañ da stourm) ; 2. [dre skeud.] *eine Bemerkung hinwerfen*, ober (teuler) un evezhiadenn, distagañ ur bommlavar ; *seine Arbeit hinwerfen*, lezel e labour ouzh torgenn, lezel (teuler) e labour ouzh an drez.

V.em. : **sich hinwerfen** (wirft sich hin / warf sich hin / hat sich (ak.) hingeworfen) : 1. douarañ, en em strinkañ d'an douar, mont d'an douar, pladañ ; *sich flach auf den Boden hinwerfen*, en em deurel a-flav, en em deurel a-c'hourvez ; 2. *sich vor jemandem hinwerfen*, en em strinkañ d'an douar dirak u.b. / en em strinkañ da dreid u.b. / en em deuler d'an douar (d'an daoulin) dirak u.b. (Gregor), en em strinkañ d'an daoulin dirak u.b., en em strinkañ ouzh daoulin u.b., mont war e zaoulin dirak u.b., mont war bennoù e zaoulin dirak u.b.

hinwieder Adv. / **hinwiederum** Adv. : adarre, a-nevez, endro.

hinwirken V.gw. (hat hingewirkt) : *auf etwas (ak.) hinwirken*, bizañ da dizhout udb, strivañ da gaout udb, en em vertuziñ da dizhout udb, ober e ziampechoù evit tizhout udb, ober diouzh tizhout udb, lakaat e youl da dizhout udb, lakaat e nerzh da dizhout udb, ober en hevelep doare ma vo tizhet udb, ober diouzh ma vo tizhet udb ; *auf die allgemeine Achtung und Einhaltung der Menschenrechte hinwirken*, diogeliñ an doujañs hollvedel ha gwirion ouzh gwirioù Mab-Den.

hinwollen V.gw. (will hin / wollte hin / hat hingewollt) : kaout c'hoant da vont di, bezañ c'hoant d'an-unan da vont di, goulenn mont di ; *ich will hin*, me a fell din mont, me a fell ganin mont ; *ich will nicht hin*, ne fell ket din mont, ne fell ket ganin mont ; *ich gehe gern hin*, me 'zo mat din mont, me 'zo kontant da vont.

Hinz g. : P. *Hinz und Kunz*, Yann ha Pêr.

hinzählen V.k.e. (hat hingezähl) : *jemandem etwas hinzählen*, kontañ udb dirak u.b.

hinzaubern V.k.e. (hat hingezaubert) : [kegin.] mitonañ, prientiñ, terkañ.

hinziehen V.k.e. (zag hin / hat hingezogen) : 1. tresañ ; 2. *etwas hinziehen*, ober udb gant lentegezh (Gregor), mont a-ruz (war-stlej, goustadig, dousik) d'un afer bennak, daleañ udb, daleañ d'ober udb, goulerc'hin d'ober udb, deren un afer bennak, dereniñ un afer bennak, lakaat un afer bennak da hirbadout, lakaat an amzer da vont hebiou, sachañ war a-

dreñv, buzhugenniñ udb ; 3. *sich von etwas hingezogen fühlen*, bezañ dedennet gant udb, bezañ troet gant udb., bezañ douget d'udb, bezañ taolet gant udb, kaout udb dedenn evit an-unan ; *sie fühlen sich davon hingezogen*, an dra-se en deus dedenn evito, dedennet int gant an dra-se, douget int d'an dra-se, troet int gant an dra-se, taolet int gant an dra-se.

V.gw. (zog hin / ist hingezogen) : 1. tremen ; 2. *zu jemandem hinziehen*, mont da lojañ e ti u.b. ; *zu den Kindern hinziehen*, mont da chom (mont da vevañ) gant e vugale, mont da chom e ti e vugale, mont da lojañ e ti e vugale, mont d'ober e anneze e ti e vugale, mont war oaled e vugale, en em flojenniñ e ti e vugale.

V.em. : **sich hinziehen** (zog sich hin / hat sich (ak.) hingezogen) : 1. padout ur viken, hirbadout ; *es zieht sich hin*, n'eus fin (diwezh) ebet gant an dra-se, n'eus penn na difin gant an dra-se, padout a ra ur viken ; *die Belagerung zieht sich hin*, hirbadout a ra ar seziz ; *die Unterhaltung zog sich bis spät in die Nacht hin*, kenderchel diwezhat a reas ar gaoz ; 2. [Weg/hent] *sich auf zehn Kilometer hinziehen*, mont d'ober dek kilometrad ; *das zieht sich ganz schön hin*, hir spontus eo an treuz ac'hanen di, ur gwall ribinad a zo d'ober ac'hann di, ur flipad mat a hent a zo d'ober ac'hann di, ur red mat a zo d'ober ac'hanen di, pellhent a zo d'ober ac'hanen di.

hinzielen V.gw. (hat hingezielt) : *auf etwas (ak.) hinzielen*, klask tizhout udb, tennañ d'udb, strivañ (lakaat e holl studi) da dizhout udb, bezañ e sell war udb, bezañ e zezev tizhout (ober e zezev da dizhout) ur pal bennak, bizañ d'udb.

hinzu¹ Adv. : war ar marc'had, war ar priz, war ar bern, war an holl, war ar barr, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, zo-mui-ken, dre soulgresk, a-gresk.

hinzudichten V.k.e. (hat hinzugedichtet) : *Einzelheiten hinzudichten*, reiñ tro d'e gaoz.

hinzudrängen V.em. : **sich hinzudrängen** (haben sich hinzugedrängt) : en em dolpañ, en em vountañ, en em boulzañ, en em skein a-dreuzou.

hinzufügen V.k.e. (hat hinzugefügt) : ouzhpennañ, stagadenniñ, stagañ, lakaat ouzhpenn, askouezhañ, enlakaat, entoueziañ ; *der Suppe etwas Salz hinzufügen*, lakaat ur meudad holen e-mesk ar soubenn ; *mehr Mehl hinzufügen*, lakaat muioc'h a vleud ; *etwas (dat.) Phosphor hinzufügen*, fosforañ udb ; [komzoù] *ich habe dem nichts hinzuzufügen*, n'em eus netra all da lavaret, n'em eus netra da lavaret ouzhpenn, setu tout, ne chom ganin netra da askouezhañ, n'em eus na rag na perag da lavaret war se ; *ich möchte noch etwas hinzufügen*, lavaromp ur ger c'hoazh ; *etwas bekräftigend hinzufügen*, sourlavaret, lavaret kaeroc'h.

Hinzufügen n. (-s) : ouzhpennañ g., stagañ g.

Hinzufügung b. (-,-en) : 1. ouzhpennadenn b., stagadenn b. ; 2. ouzhpennañ g., stagañ g.

hinzugeben V.k.e. (gibt hinzu / gab hinzu / hat hinzugegeben) : 1. reiñ ouzhpenn, ouzhpennañ, askouezhañ ; 2. lakaat ouzhpenn, ouzhpennañ, askouezhañ ; *in die Suppe eine Prise Salz hinzugeben*, lakaat ur meudad holen e-mesk ar soubenn ; *mehr Mehl hinzugeben*, lakaat muioc'h a vleud.

hinzugehören V.gw. (gehörte hinzu / hat hinzugehört) : zu etwas *hinzugehören*, bezañ lod eus udb, bezañ unan anezho, bezañ un elfenn eus un hollad bennak.

hinzugesellen V.em. : **sich hinzugesellen** (gesellte sich hinzu / hat sich (ak.) hinzugesellt) : mont ganto, en em strollañ ganto, kevrediañ ganto.

hinzugewinnen V.k.e. (gewann hinzu / hat hinzugewonnen) : gounit ; *Kunden hinzugewinnen*, gounit arvalien nevez.

hinzukommen V.gw. (kam hinzu / ist hinzugekommen) : dont a-gresk, erruout a-gresk, dont ouzhpenn ; *hinzukommt noch, dass ...*, hag ouzhpenn-se : ..., ha war ar marc'had e ..., ha kaeroc'h 'zo, 'zo kaeroc'h, ha 'zo kaeroc'h, ha koantoc'h 'zo, 'zo koantoc'h, 'zo brasoc'h, zo-mui-ken, ha muioc'h 'zo, ha ... ouzhpenn, hag ouzhpenn-se e ..., ... zokennoch', ha gwellañ 'zo : ..., hag ouzhpenn 'zo : ..., ha gant an dra-se e ..., hag en tu-hont e ..., hag en tu-hont da se e ..., hag en tu all da se e ..., hag e-skeud an dra-se e ...

hinzulegen V.k.e. (hat hinzugelegt) : lakaat ouzhpenn, ouzhpennañ, stagadenniñ, askouezhañ ; *den Restbetrag hinzulegen*, P. peurdogañ ar bern ; *das passende Kleingeld hinzulegen*, P. lakaat pezhioù bihan d'ober al lañs. ; *noch etwas hinzulegen, um das passende Gewicht zu erreichen*, ober al lañs.

hinzurechnen V.k.e. (hat hinzugerechnet) : kontañ e-barzh, kontañ iveau.

hinzuschreiben V.k.e. (schrieb hinzu / hat hinzugeschrieben) : ouzhpennañ dre skrid.

hinzusetzen V.k.e. (hat hinzugesetzt) : lakaat ouzhpenn, ouzhpennañ, stagadenniñ, stagañ, kenlakaat, askouezhañ.

Hinzersetzung b. (-,en) : stagadur g., ouzhpennadur g., kenlakadur g.

hinzutreten V.gw. (tritt hinzu / trat hinzu / ist hinzugetreten) : 1. tostaat, nesaat ; 2. [dre skeud.] *hinzu tritt noch, dass ...*, hag ouzhpenn-se : ..., hag ouzhpenn 'zo : ..., zo-mui-ken.

hinzutun V.k.e. (tat hinzu / hat hinzugetan) : lakaat ouzhpenn, ouzhpennañ, askouezhañ ; *zwei Löffel Zucker hinzutun*, lakaat div loaiad sukr ouzhpenn, lakaat div loaiad sukr e-mesk udb, lakaat daou leizh al loa a sukr ouzhpenn ; *mehr Mehl hinzutun*, lakaat muioc'h a vleud ; *das Ganze weiter rühren und dabei Mehl hinzutun*, lakaat ar bleud en ur veskañ ; *in den Teig Schokolade hinzutun*, lakaat chokolad e-mesk an toaz, chokoladañ an toaz ; *man tue Milch in den Teig hinzu, bis dieser die richtige Beschaffenheit bekommt*, lakaat laezh er bas ken na vo aet en demz vat ; *ohne das Mindeste von dem Meinen hinzuzutun*, hep ma 'm bije lakaet udb war ar barr, hep an disterañ takenn dour eus va fuñs, hep ma vije bet ouzhpennet an disterañ tra ganin, hep c'hwezañ an traou.

hinzuwählen V.k.e. (hat hinzugewählt) : kevezholiñ, kendibab.

hinzuwerfen V.k.e. (wirft hinzu / warf hinzu / hat hinzugeworfen) : lakaat ouzhpenn, ouzhpennañ, askouezhañ.

hinzuzählen V.k.e. (hat hinzugezählt) : stagañ, kontañ iveau, kontañ e-barzh.

hinzuziehen V.k.e. (zog hinzu / hat hinzugezogen) : *jemanden hinzuziehen*, goulenn ali u.b., goulenn ali ouzh u.b., goulenn e ali ouzh u.b., goulenn ali digant u.b., goulenn e ali digant u.b., goulenn kuzuliadur digant u.b. / kemer ali (kemer kuzulidigezh) digant u.b. (Gregor) ; *einen Fachmann hinzuziehen*, gervel un arbennigour war e sikour, goulenn ali ouzh un arbennigour, goulenn e ali digant un arbennigour.

Hinzuziehung b. (-,en) : *mit Hinzuziehung aller Unkosten*, mizoù (frejouù) hag all ; *Hinzuziehung eines Fachmanns*, kuzuliadur (kuzulidigezh b., kuzulierezh g.) gant un arbennigour g. ; *unter Hinzuziehung eines Fachmanns*, goude bezañ goulennet ali ouzh un arbennigour, goude bezañ goulennet e ali digant un arbennigour.

Hiob g. : 1. [relij.] Job g. ; 2. [dre skeud.] *arm sein wie Hiob*, bezañ paour-Job, bezañ paour evel Job war e vern teil, bezañ ken paour ha Job / bezañ paour-glez (Gregor), bezañ paour-razh, bezañ paour-kollet, bezañ paour-ran, bezañ paour-noazh, bezañ paour-glad, bezañ paour-glan, bezañ paour-glas, bezañ paour-du, bezañ paour-du e revr, bezañ o tuañ gant ar vizer, bezañ du da lazhañ, bezañ paour da lazhañ, bezañ paour da chikañ gant ar mailh, bezañ paour eus ar paourañ, bezañ paour a'l paourañ, bezañ paour-Dieu, bezañ paour-Lazar, bezañ paour evel ur razh (evel ur razh dour, evel ur razh iliz, evel ur razh touzet), bezañ reuzeudik evel ur pesk war an traezh, bezañ reuzeudik-meurbet e stad, bezañ reuzeudik evel ur c'hi, bezañ reuzeudik evel ar mein, bezañ maleürus evel ar mein, bezañ paour evel ur c'hi, na gaout ur roched da wiskañ, na gaout un hiviz da lakaat war he c'hein, stlejañ an diaoul dre e lost.

Hiobsbote g. (-n,-n) : degaser kelou fall g., degaser gwali gelou g.

Hiobsbotschaft b. (-,en) / **Hiobspost** b. (-) : kelou fall g., kelou mantrus g.

Hiobsträne b. (-,n) / **Hiobstränengras** n. (-es) : [louza.] daeroù-Job ls.

Hipparch g. (-en,-en) : [lu, istor] hiparc'h g. [lester hiparc'hed].

Hipparchie b. (-,n) : [lu, istor] hiparc'hiezh b.

Hippe b. (-,n) : 1. falc'h b. ; 2. falz stropañ b. [lester filzier stropañ], falz-kamm b. [lester filzier-kamm], falz-aotenn b. [lester filzier-aotenn], falz-kontell b. [lester filzier-kontell], falz-strop b. [lester filzier-strop], falz-trañch b. [lester filzier-trañch], falz divarrañ b. [lester filzier divarrañ], falz verr b. [lester filzier berr], gwigned b., strep g., strop g., kouch b., kontell-ben b.

hipp, hipp, hurra estl. : rip ! you ! you hou hou ! youc'hou !

youyou ! youkou ! brav ! brav-bras ! ya brav !

Hipphipphurra n. (-s,-s) : youc'h g., youc'hadenn b., youc'hadeg b., youadeg b.

Hippiatrie b. (-) / **Hippiatrik** b. (-) : [mezeg.] kezegouriezh b.

hippiatrisch ag. : ... kezegouriezh.

Hippie g. (-s,-s) : hipi g. [lester hipied].

Hippocampus g. (-, Hippokampi) : [korf.] hippocamp g., morvarc'h g. [lester morvirc'hed, morgezeg].

Hippodrom g./n. (-s,-e) : redva-kezeg g., marc'hva g., tachenn-redek b.

Hippogryph g. (-/-en,-en) : [mojenn.] evn-marc'h g.

Hippokampus g. (-, Hippokampi) : [mojenn., loen.] morvarc'h g. [lester morvirc'hed, morgezeg], marc'h-mor g. [lester kezeg-mor].

Hippokrates g. : Hippokrates g.

hippokratisch ag. : ... Hippokrates, hipokratek ; *hippokratischer Eid*, le Hippokrates g.

Hippokratismus g. (-) : hipokrategezh b.

Hippologie b. (-) : marc'honiezh b.

hippologisch ag. : marc'honiel.

Hirn n. (-s,-e) : 1. [korf.] empenn g., bouedenn-benn b., mel-penn g., mel ar penn g., melenn b., mel g. ; [Aviel] *ihm wurde die Dornenkrone bis ins Hirn gepresst*, kurunet e voe a spern planet betek ar mel ; 2. *sich (dat.) das Hirn zermartern*,

divouedañ e benn, trikamardiñ e voulienn, daoubenniñ, sorbiñ e spered, en em zebriñ, debriñ e spered, terriñ e benn, kemer trabas, bezañ daoubennet, en em zrailhañ, bezañ e penn e spered, skrabat e benn hep kaout debron, disvalañ soñjoù, jahinañ e spered (Gregor), skrabañ e eñvor, furchal en e eñvor, klask mennozhioù, klask e-barzh e benn, uzañ e spered ; *sein Hirn anstrengen*, ober luskoù a spered, lakaat e holl skiant da c'hoari, lakaat e empenn da labourat, lakaat e spered da labourat, kemer poell da zont a-benn eus ubd, lakaat meiz da gompren ubd, diverglañ e spered ; *sich (dat.) das Hirn rausschießen*, plantañ ur boled (ur vilienn blom, ur bolosenn) en e benn, en em zistrujañ gant un tenn en e benn, tennañ ur boled en e benn, en em lazhañ gant un tenn en e benn, en em dennañ ; *von ihm kann man wohl nicht verlangen, dass er sein Hirn ein bisschen anstrengt*, n'eo ket hennezh a zafe betek penn e spered, n'eo ket hennezh a rafe ul lusk bennak evit mont betek penn e spered, n'eo ket hennezh a zafe lark en e spered, n'eo ket hennezh a lakafe e holl skiant da c'hoari ; 3. [kegin] gebackenes Hirn, fars penn g.

Hirn- : ... empennel, ... empenn, ... an empenn.

Hirnangiom n. (-s,-e) : [mezeg.] angiom an empenn g.

Hirnanhang g. (-s,-anhänge) / **Hirnanhangdrüse** b. (-,-n) : [korf.] gougorfenn b.

Hirnbalken g. (-s,-) : [korf.] korf karnek g. ; *Schnabel des Hirnbalkens*, beg ar c'horf karnek g.

Hirnblasenwurm g. (-s,-würmer) : [loen.] kenur str., kenurenn b.

Hirnblättchen n. (-s,-) : [korf.] feunteunig b., mell ar penn g., feunteun ar penn b., toull ar penn g.

Hirnblutung b. (-,-en) : [mezeg.] gwadliñv empenn g.

Hirnbohrer g. (-s,-) : [mezeg., tekn.] trepan g.

Hirnerschütterung b. (-,-en) : [Bro-Suis, mezeg.] stroñsadenn empenn b., choukad g., argrad empenn g.

Hirngespinst n. (-es,-e) : eriunell b., rambre g., sorc'henn b., sorbienn b., brizhunvre b., treuzfaltazi b., touell g., emdouell g., emdouelladur g., sorc'hennerez g., diboellañ g., follinaj g., frenzei b., jaodre g., randon g., fals kredennou ls., gwall gredennou ls., kredennou faos, brizh kredennou ls., tariell b., paribolenn b. ; *Hirngespinsten nachjagen*, *Hirngespinsten hinterherjagen*, bezañ garzhet en e hunvreou kozh, bezañ bepred ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak o ribotat en e benn, sorc'henniñ, bezañ bepred ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak o rodellañ en e benn, bezañ dalc'het e spered gant ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak, sevel kestell el loar, ruflañ avel ha moged.

Hirnhaut b. (-,-häute) : [korf.] pilhon str., pilhonenn b., rouedenn-empenn b., toagenn empenn b. ; *harte Hirnhaut*, dura-mater b., toagenn galet b., pilhonenn galet an empenn b. ; *weiche Hirnhaut*, zarte Hirnhaut, pia-mater b., toagenn vlot b., pilhonenn danav b., [Pia mater encephali] pilhonenn danav an empenn b., [Pia mater spinalis] pilhonenn danav a-ilpenn b.

Hirnhautentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] tarijenn-empenn b., toagennad b., pilhonfo g.

Hirninfarkt g. (-s,-e) : [mezeg.] darwazh empenn g., darvoud gwazhiedel empenn g.

Hirnkammer b. (-,-n) : [korf.] kambr an empenn b. ; *dritte Hirnkammer*, trede kambr an empenn b. ; *vierte Hirnkammer*, pevaré kambr an empenn b.

Hirnkasten g. (-s,-kästen) : [korf.] klopenn g., krogenn ar penn b., podenn-benn b., podenn ar penn b., klorenn ar penn b., kraoñenn ar penn b.

hirnlos ag. : P. diempenn, skañbenn, skañvboellik, divouedet e benn, skañv e benn, brell e benn, avelet e benn, sot-paner, sot-echu, sot-ran, diot-naet, diot-nay, diot-ran, tanav e spered, amboubal evel ur votez, sot evel ur bailh, sot evel ur pod kouez, gars evel ur penton, sotoc'h eget ur banezenn, sotoc'h eget ur baner, sotoc'h eget paneroù, sotoc'h eget pevarvezk, sot evel ur Gwenedad, sot evel ur waz, diot evel ur waz, gad diwar c'had, genaouek evel ur ribod ; *hirnloser Mensch*, penn avel a zen g., penn avelet g., penn skañv g.

Hirnmasse b. (-,-n) : [korf.] steuñvenn empenn b., steuñvenn louet b., danvez louet g., materi gris g., bouedenn-benn b., mel ar penn g., mel-penn g., melenn b., mel g.

Hirnnerven ls. : [korf.] nervennou ar c'holopenn ls. ; *dritter Hirnnerv*, nervenn lagadloc'hadel b. ; *der zehnte Hirnnerv*, [Nervus vagus] an nervenn dispis b., nervenn ar galon b. ; *der vierte Hirnnerv*, [Nervus trochlearis] an nervenn a-boleenn b. ; *der fünfte Hirnnerv*, [Nervus trigeminus] an nervenn drigevell b.

Hirnrinde b. (-,-n) : [korf.] pluskenn an empenn b.

hirnrissig ag. : diboell, diot, diskiant, brell, droch, ubuek ; *himrrissig sein*, bezañ diboell, bezañ sot-mik, bezañ diskiant.

Hirnschädel g. (-s,-) / **Hirnschale** b. (-,-n) : [korf.] klopenn g., krogenn ar penn b., podenn-benn b., podenn ar penn b., klorenn ar penn b., kraoñenn ar penn b. ; *das Siebbein ist ein Knochen des Hirnschädel*, der am Ende der Nasenhöhle an der Grenze zur Schädelhöhle liegt, ar sileg a zo un askorn eus ar c'holopenn a zisparti foñs kavenn ar fri diouzh an empenn.

Hirnschädelhaut b. (-,-häute) / **Hirnschalenhaut** b. (-,-häute) : [korf.] amglopenn b.

Hirnschenkelschlinge b. (-,-n) : [korf.] kizenn troad an empenn b.

Hirnschlag g. (-s,-schläge) : [mezeg.] lamm-kalon g., taol-gwad g., arsav kalon g., droug-ar-moug g., orc'had empenn g., argrad g., darvoud gwazhiedel empenn g., DGE g., gwallzarvoud gwazhienn en empenn g., GGE g., gwadliñv empenn g., enfrouè empenn g. [*liester enfraouioù empenn*] ; sie hatte einen Hirnschlag, skoet e oa bet gant un taol-gwad.

Hirnschwund g. (-s) : [mezeg.] skoan an empenn g., isteñv an empenn g., skoanadur an empenn g.

Hirnsichel b. (-,-n) : [korf.] falc'h an empenn b.

Hirnstamm g. (-s,-stämme) : [korf.] kef empenn g., kef an empenn g.

Hirnstiel g. (-s,-e) : [korf.] troad an empenn g.

Hirntod g. (-s,-e) : [mezeg.] marv an empenn g., koma dieiltro g., trac'homa g.

hirntot ag. : [mezeg.] marv e empenn, marvet e empenn, dieiltro e goma, en trac'homa.

Hirntote(r) ag.k. g./b. : [mezeg.] den marv e empenn g., den marvet e empenn g., den dieiltro e goma g., den en trac'homa g.

hirnverbrannt ag. : diboell, sot-mik, brell, brizh da vat, en tu all da ziot.

Hirntumor g. (-s,-en) : [mezeg.] yoc'henn en empenn b.

Hirnwindung b. (-,-en) : [korf.] kildroenn an empenn b., kilbleg an empenn g., troenn an empenn b.

Hirsch g. (-es,-e) : 1. [loen.] karv g. [*liester kirvij*] ; *einjähriger Hirsch*, karv bloaz g. ; *zweijähriger Hirsch*, karv daou vloaz g. ; *dreijähriger Hirsch*, karv tri bloaz g. ; *Hirsch, der sein Geweih abgeworfen hat*, karv divranket g. ; *der Hirsch schreit (röhrt,*

orgelt), blejal (musellat) a ra ar c'harv ; der Hirsch fegt sich, ar c'harv a skur e vrankoù, ar c'harv a rim e vrankoù, ar c'harv a skur e gerniel (Gregor) ; der Hirsch nässt, emañ ar c'harv o staotañ ; der Hirsch äst, bez emañ ar c'harv o peuriñ ; einen Hirsch aufjagen (aufspüren), disouchañ ur c'harv ; den Hirsch wieder aufscheuchen, adlañsañ ar c'harv ; einen Hirsch aus dem Wald treiben, difourkañ ur c'harv ; den Hirsch hetzen, ober an hu war ar c'harv, kas ar c'harv, ober an hu war-lerc'h ar c'harv ; einen Hirsch zu Tode hetzen, faezhañ ur c'harv, dielch'hat ur c'harv, kas ur c'harv betek penn e nerzh ; jedes Jahr wirft der Hirsch sein Geweih ab und setzt dann ein neues auf, kouezhañ ha kreskiñ adarre a ra brankoù ar c'hirvi bep bloaz, kouezhañ ha neveziañ a ra brankoù ar c'hirvi bep bloaz ; abwerfbares Geweih des Hirsches, brankoù kouezhus ar c'harv ls., kerniel dibad ar c'harv ls. ; [ardamezouriez] stehender Hirsch, karv drafet g. ; springender Hirsch, karv luskant g. ; 2. [dre skeud.] dogan g., Yann gorneg g., paotr-e-gerniel g., kornej g., dañvad g., golo-pod g., maout g., bonedeg g. ; 3. P. [march'h-houarn pe mobiletenn®] marc'h-treut g., marc'h-treut dre-dan g., traouilh g., pezh traouilh g., strakell b., strakerez b., c'hwil-tan g. [liester c'hwiled-tan], kozh vistrakenn b. hirschartig ag. : [loen.] kervidek ; die Hirschartigen, ar c'hervideged ls.

Hirschbock g. (-s,-böcke) : [loen.] tarv-karv g., tad-karv g., karv g.

Hirschbockbirkfuchsauergams g./n./b. (-,-/en) : [mojenn.] morilhon g., darin g.

Hirscheber g. (-s,-) : [loen.] babirousa g. [liester babirousaed], hoc'h-karv g. [liester hoc'ched-kirvi].

Hirschfährte b. (-,-n) : [hemolc'h.] tres karv g., tresad karv g., roud karv g., roudenn garv b.

Hirschfänger g. (-s,-) : kontell hemolc'h b., kontell-lazh b., kontell chase b., kontelasenn b.

hirschfarben ag. : gell, gell-rous.

Hirschfell n. (-s,-e) : karvken g.

Hirschferkel n. (-s,-) : [loen.] tragulideg g. [liester tragulideged].

Hirschfliegenieber n. (-s) : [loen., mezeg.] tularemiezh b.

Hirschgeschrei n. (-s) : blejadeg b., blejadennou ls., muselladennou ls., muselladeg b.

Hirschgeweih n. (-s,-e) : 1. [loen.] kerniel brankek ls., brankoù ls., kerniel ar c'harv lies ; Spitze des Hirschgeweihs, beg brankoù ar c'harv g., bleñch brankoù ar c'harv g. ; 2. [ardamezouriez] Hirschgeweih mit Grind, bann karv g.

Hirschhaut b. (-,-häute) : karvken g.

Hirschholunder g. (-s,-) : [louza.] skav ruz str., skavenn ruz b.

Hirschhorn n. (-s,-hörner) : [loen., danvez] korn karv g.

Hirschhornsalz n. (-es,-e) : haliou ls., hal aezhidik g., karbon amoniak g.

Hirschhorn-Wegerich g. (-s,-e) : [louza.] korn-karv g.

Hirschjagd b. (-,-en) : hemolc'h kirvi g.

Hirschkäfer g. (-s,-) : [loen.] c'hwil-kornek g., c'hwil-sant-Yec'hant g., c'hwil-sant-Yann g., c'hwil-gouel-Yann g., gwrac'h-an-diaoul b., kornegan g.

Hirschkalb n. (-s,-kälber) : [loen.] menn-karvez g., menn-karv g., karvig g. [liester karvigel].

Hirschkeule b. (-,-n) : [kegin.] morzhed-karv b., morzhedenn garv b.

Hirschkohl g. (-s) : [louza.] louzaouenn-ar-skevent b., bara-an-ozhac'h-kozh g.

Hirschkraut n. (-s) : [louza.] bouloù-aerouant ls., chapeled-an-naer g., frond g.

Hirschkuh b. (-,-kühe) : [loen.] karvez b. ; Hirschkuh mit Kalb, mamm garvez b. ; junge Hirschkuh, [Schmaltier], heizez b. [liester heizezed], heizezig b. [liester heizezied].

Hirschleder n. (-s) : karvgen g. hirschledern ag. : ... karvgen.

Hirschmangold g. (-s,-e) : [louza.] louzaouenn-ar-skevent b., bara-an-ozhac'h-kozh g.

Hirschröhren n. (-s) : blejadennou ar c'harv ls., blejadeg kirvi b., muselladennou ar c'harv ls., blejadeg kirvi b., muselladeg kirvi b.

Hirschschlegel g. (-s,-) : [kegin.] morzhed-karv b., morzhedenn garv b.

Hirschtalg g. (-s) : [traet] bloneg karv g.

Hirschzunge b. (-,-n) / **Hirschzungefarn** g. (-s,-e) : [louza.] raden-puñs str., teod-karv g. [liester teodoù-karv].

Hirse b. (-,-n) : [louza.] mell str., gouezzell str. ; reich an Hirse, mellek.

Hirsebrei g. (-s,-e) : [kegin.] yod mell g., yod-grus g.

Hirsefeld n. (-s,-er) : melleg b. [liester mellegi, mellegoù].

Hirsekorn n. (-s,-körner) : [louza.] greunenn vell b., greun mell str., mellenn b.

Hirsemehl n. (-s) : mell g., bleud mell g.

Hirsestroh n. (-s) : [louza.] meliaoz g., meliar g.

Hirsutismus g. (-) : [mezeg.] hirsutegezh b., gourblevegezh b. ; Hirsutismus bei Männern, blevegezh reñverek b. ; Hirsutismus bei Frauen, gourevegezh vlevel b.

Hirt g. (-en,-en) / **Hirte** g. (-n,-n) : 1. mësaer g., maesaer g., diwaller g., bugul g. [liester bugulien], paotr-deñved g., pastor g., bugel g. [liester bugelien], mirer g. ; ein Volk von Hirten, ur boblad vësaerien b. ; Wind und Wetter härten den Hirten ab, kaletaat a ra ar mësaer (ar bugul) dindan ar glav hag an avel, kaletaat a ra ar mësaer (ar bugul) gant aer ar wallamzer, ober a ra ar mësaer e gorf diouzh glav hag avel ; 2. [relij.] der gute Hirte, ar Pastor Mat g. (Gregor).

Hirtenbrief g. (-s,-e) : [relij.] lizher-eskop g., kelc'hлизер-eskop g., lizher-kemenn an eskop g., kiminiadezh an eskop b., kemenn an eskop g., kemennadur eskop g.

Hirtenflöte b. (-,-n) : [sonerezh] chalami g., c'hwistell b., c'hwitell-gorz b., sutell-gorz b., skavenn b., berlitonenn b., galoubed g. ; Hirtenflöte spielen, chalamiañ.

Hirtenflötenspieler g. (-s,-) : [sonerezh] chalamier g.

Hirtengedicht n. (-s,-e) : [lenn.] bugulgan g., mësaergan g., pastoralenn b.

Hirtengott g. (-s) : [mojenn.] Pan g.

Hirtenhund g. (-s,-e) : [loen.] ki-tropell g., ki-mësaer g.

Hirtenjunge g. (-n,-n) / **Hirtenknabe** g. (-n,-n) : paotrig-deñved g., mësaerig g., maesaerig g., bugul g. [liester bugulien], bugel g. [liester bugelien].

Hirtenleben n. (-s) : buhez vësaer b., buhez vugul b.

Hirtenpfeife b. (-,-n) : [sonerezh] sutell-gorz b., chalami g., c'hwitell-gorz b., skavenn b., berlitonenn b., galoubed g.

Hirtenspiel n. (-s,-e) : [lenn.] bugul'hoari g., mësaerc'hoari g.

Hirtenstab g. (-s,-stäbe) : 1. kammell-vësaer b., kros-bugul g. ; 2. [relij.] bazh-eskop b., kammell an eskob b., kammell-eskop b., gros g., kros g.

Hirtenstück n. (-s,-e) : [lenn.] pezh bugul'hoari g., pezh mësaerc'hoari g., c'hoari-bugul g.

Hirtentäschchel n. (-s,-) / **Hirtentäschchen** n. (-s,-) / **Hirtentäschchenkraut** n. (-s,-kräuter) : [louza.] yalc'h-ar-mësaer b., yalc'h-ar-person b.
Hirtenwort n. (-s,-e) : [relij.] lizher-eskop g., kelc'h'lizher-eskop g., lizher-kemenn an eskop g., kiminiadezh an eskop b., kemenn an eskop g.
Hirtin b. (-,nen) : mësaerez b., pastorez b., bugulez b., diwallerez b., berjenn b.
his / His n. (-,-) : [sonerezh] si lemm g.
Hisbollah¹ b. (-) : Hezbollah g.
Hisbollah² g. (-s,-s) : ezel eus an Hezbollah g.
Hispana b. (-s,-) : Spagnamerikanez b.
Hispanic¹ b. (-,s) : Spagnamerikanez b.
Hispanic² g. (-s,-s) : Spagnamerikan g.
Hispanidad b. (-) : spagnegezh b.
Hispanien n. : [istor] Hispania b.
hispanisch ag. : 1. spaniat, spagnek, ... Hispania, ... Spagn, [yezh.] spagnolek ; 2. spagnamerikan, [yezh.] spagnamerikanek.
hispanisieren V.k.e. (hat hispanisiert) : spagnekaat, [yezh.] spagnolekaat.
Hispanisierung b. (-) : spagnekadur g., spagnekaat g., [yezh.] spagnolekadur g., spagnolekaat g.
Hispanismus g. (-, Hispanismen) : [yezh.] spagnolekadur g.
Hispanist g. (-en,-en) : spagnegour g.
Hispanistik b. (-) : studioù spagnek ls.
Hispanität b. (-) : [istor] spagnegezh b.
Hispano g. (-/-s,-s) : Spagnamerikan g.
Hispanoamerikaner g. (-s,-) : Spagnamerikan g.
Hispanoamerikanerin b. (-,nen) : Spagnamerikanez b.
hispanoamerikanisch ag. : spagnamerikan.
hiss estl. : houp ! ... ha houp !
Hisse b. (-,n) : [merdead.] gwindask g., gwinter g.
hissen V.k.e. (hat gehisst) : [merdead.] sevel, gorren, gwintañ, hiñsiñ, gwerniañ ; die Segel hissen, goueliañ, lakaat da ouel, difarleañ ar gouelioù, diferlinkiñ ar gouelioù, mont da ouel, sevel al lien-gouel, gorren al lien-gouel, astenn e lien, astenn ar ouel, sevel al lienaj d'an nec'h, gorren ar gouelioù, stignañ ar gouelioù, sevel al lien, hiñsiñ ar gouelioù, sevel ar gouelioù ; die Flagge hissen, gwintañ (gwerniañ, sevel, gorren, hiñsiñ) ar banniel, plantañ ar banniel.
Hisstau n. (-s,-e) : [merdead.] driñs b., rabank g.
Histamin n. (-s) : [bev.] histamin g.
Histamin- : [bev.] ... histaminek.
Histochemie b. (-) : [kimiezh] gwiadkimiez b.
histochemisch ag. : [kimiezh] gwiadkimiek.
Histogramm n. (-s,-e) : tellin g. [lester tellinou], histogramm g., grafik bannoù g.
histokompatibel ag. : [bev.] gwiadkempadus.
Histokompatibilität b. (-) : [bev.] gwiadkempadusted b.
Histologe g. (-,-n) : [mezeg.] gwiadoniour g., histologour g.
Histologie b. (-) : [bev.] 1. [skiant] histologiezh b., gwiadoniezh b. ; 2. gwiadurezh b. ; die Histologie der Leber, gwiadurezh an avu b.
histologisch ag. : [bev.] 1. [a sell ouzh ar skiant] histologel, gwiadoniel ; 2. gwiadurel ; histologischer Typ, rizh gwiadurel g.
Histolyse b. (-) : [mezeg.] gwiadloeañ g.
Histon n. (-s,-e) : [bev.] histon g.

Histörchen n. (-s,-) : istorig g., sorbienn b., arabenn b., kontadennig b. [lester kontadennigoù].
Historie b. (-,-n) : 1. istor g. ; 2. istorouriez b. ; 3. [dre astenn] kaoz b., istor g., kontadenn b.
Historienfilm g. (-s,-e) : film istorel g., film meur g., peplom g.
Historienmalerei g. (-s,-) : liver darvoudou istorel g.
Historik b. (-) : 1. istorouriez b. ; 2. hanezouriez b.
Historiker g. (-s,-) : istorour g.
Historikerin b. (-,nen) : istorourez b.
Historiograf g. (-en,-en) / **Historiograph** g. (-en,-en) : hanezour g.
Historiografie b. (-) / **Historiographie** b. (-) : hanezouriez b.
historisch ag. : istorel, istorek ; *historischer Roman*, romant istorel g. ; *historische Religion*, hengredenn b. ; *historische Strömung*, redenn istorek b. ; *die historischen Quellen*, ar mammennou istorel ls. ; *die historischen Gebäude werden nachts angeleuchet*, goulaouet e vez ar savaduriou istorel e-pad an noz, dindan c'houloù e vez ar savaduriou istorel e-pad an noz ; *von historischem Wert sein*, kaout un dalvoudegezh istorel ; *historisches Ereignis*, *Ereignis von historischer Bedeutung*, darvoud istorel g., degouezh istorel g. ; *historische Stätte*, lec'h istorel g. ; *eine historische Zeitschrift*, ur rollenn istorel b., ur gelaounn istorel b. ; *historischer Zeitraum*, *historische Periode*, *historische Epoche*, istorvezh g. ; *mit historischen Motiven bemalte Glasfenster*, gwerelloù istoriet ls. Adv. : ent-istorel, hervez an istor.
historisch-kritisch ag. : [lenn.] *historisch-kritische Ausgabe*, embannadur burutellet g. ; *historisch-kritische Methode*, ezlizhañ istorel g.
historisieren V.k.e. (hat historisiert) : istorekaat.
Historisierung b. (-,en) : istorekadur g.
Historismus g. (-) : istorelouriez b.
Historist g. (-en,-en) : istorelour g.
historistisch ag. : istorelour.
Historizismus g. (-) : istorelouriez b.
Historizität b. (-) : istorelez b., istoregezh b.
Histrione g. (-,-n) : [istor] farouell g. [lester farouelled].
Hit g. (-/-s,-s) : 1. son-red b., hit g., son vrudet b., son eus al loredag b. ; [dre skeud.] das ist nicht gerade ein Hit, n'eo ket kur ! n'eo ket beuz an daolenn ! ne dorrfen ket va stag ! ne dorrin ket va stag ! 2. [stlenn.] respont dereat (kantrat, erazas) ouzh un arglask titouroù war ar rouedad g.
hitchhiken V.gw. (hat gehitchhikt) : c'hoari biz-meud, bizmeuta, redek e revr, beajin dre samm ; mich hat einer beim Hitchhiken mitgenommen, kavet 'm eus samm.
Hitchhiker g. (-s,-) : c'hoarier biz-meud g., bizmeutaer g.
Hitleranhänger g. (-s,-) : [polit., istor] nazi g. [lester nazied], hitlerour g., naziour g.
Hitlerbewegung b. (-) : [istor] naziyegezh b., luskad hitlerour g.
Hitlerfaschismus g. (-) : [polit., istor] faskouriez hitlerour b.
Hitlergegner g. (-s,-) : enebour Hitler g., enephitlerour g.
Hitlergruß g. (-es,-grüße) : der Hitlergruß, ar salud hitlerour g., salud an nazied g. ; zum Hitlergruß den rechten Arm schräg nach oben strecken, ober ar salud hitlerour.
Hitlerjugend b. (-) : [istor] yaouankiz hitlerour b.
Hitlerjunge g. (-n,-n) : [istor] paotr ezel eus ar yaouankiz hitlerour g.
Hitlerismus g. (-) : [polit., istor] hitlerouriez b.
Hitlerreich n. (-s) : [istor] das Hitlerreich, ar Reich hitlerour g., an Trede Reich g.

Hitler-Stalin-Pakt g. (-s) : [istor, 1939] emglev alaman-hasoviedel g., emglev Molotov-Ribbentrop g.

Hitliste b. (-,-n) : top 50 g., loredadeg b.

Hitparade b. (-,-n) : hit-parade g., loredadeg b.

Hitzausschlag g. (-s,-ausschläge) : [mezeg.] burbu gwrez str., porboleñou gwrez ls.

Hitze b. (-) : 1. gwrez b., fo g., dev g., nerzh an tan g., nerzh an heol g., nerzh an deiz g., tommder g., tomm g., pared g., gor g., herrder g.; *die Hitze des Feuers*, fo an tan g., herrder an tan g., al leskidizeh b., al leskidinez b.; *die Hitze lässt nach*, terriñ a ra ar gor; *glühende Hitze*, leskidizeh b., leskidinez b., tommder kris g., pulluc'h b., pulluc'h tan b., fornez b., herrder g., gor g., gor forn g., amzer c'hor b.; *große (starke) Hitze*, poazhadur g., poazhidizeh b., tommder kreñv g., tommder berv g., tommder bras (Gregor) g., gwrez b.; *flüchtige glühende Hitze*, gratadenn heol b., gratenn dommder b., gratenn heol b.; *erdrückende (lähmende, drückende, brütende) Hitze*, *stickige Hitze*, amzer bounner b., amzer varv b., amzer vac'h b., amzer vac'hus b., amzer voul b., tommder pounner ha mougus g., amzer arnevet b., amzer arnevek b., amzer arneves b., gwrez vrouit b., toufor g., touforenn b., amzer douforek b., amzer fouist b., amzer fouest b., amzer lor b., amzer lug b., amzer tomm-grizias b., tommder lazhus g., tommder bras g., broutac'h g., tez g.; *schwer erträgliche Hitze*, gwrez pounner b.; *sie verträgt die Hitze schlecht*, lakaet e vez diaes gant an tommder, lakaet e vez dihet gant an tommder; *verwesungsfördernde Hitze*, tez g.; *es ist eine Hitze heute*, lazhet eo an dud gant an tommder hiziv, lazhet eo an dud gant ar pared hiziv, gor forn a zo en amzer hiziv, tomm-gor eo an amzer hiziv, mac'h eo an amzer hiziv ken ez on faezh, tomm-grizias (tomm-ruz) eo an amzer hiziv, poazhañ a ra an amzer hiziv, ur bulluc'h a zo en amzer hiziv, tomm-berv eo hiziv, gwrez a zo hiziv, gratañ a ra hiziv, krazañ a ra hiziv, fritañ a ra an dud gant an tommder hiziv, tommañ a ra poukr hiziv, un tommder grizias a zo hiziv, ur bulluc'h tan a zo hiziv, gwashat eo tomm hiziv! ur boazhidizeh a zo hiziv evit lavaret ar wirionez; *heute ist eine Hitze wie in einem Backofen*, gor forn a zo en amzer hiziv - hiziv 'vat ez eo digor war ar forn - krazañ a ra hiziv - ur boazhidizeh a zo hiziv, evit lavaret ar wirionez - tomm-gor eo an amzer hiziv - n'eus ket tu da badout gant ar wrez; *diese Hitze legt mich völlig lahm*, me a zo faezh gant an tommder-mañ, an tommder-mañ a laka ac'honan da vezañ lor, gant an tommder-mañ on deuet da vezañ flakik, dinerzhet on gant an tommder-mañ, mac'homet on gant an tommder, lazhet on gant an tommder-mañ, fall on ouzh an tommder-mañ, arnevet eo va gwad gant an toufor-mañ, lakaet on-me en ur peñse spontus gant an tommder-mañ; *die Hitze macht den Leuten zu schaffen*, an tommder a lazh an dud, mac'homet e vez an dud gant an tommder, deviñ a ra an dud gant an tommder, fritañ a ra an dud gant an tommder; *von der Hitze wie betäubt sein*, bezañ faezh gant an tommder, bezañ deuet da vezañ flakik gant an tommder, bezañ dinerzhet gant an tommder, bezañ mac'homet gant an tommder, bezañ aet lor gant an tommder, bezañ lazhet gant an tommder, bezañ motet gant an tommder; *ich erstickte in dieser Hitze*, *diese Hitze bringt mich um*, emaoñ e-tailh da vougañ gant an amzer domm (gant an amzer lug), lazhet on gant an tommder-mañ, deviñ a ran gant an tommder, fritañ a ran gant an tommder; *die Hitze ist erstickend*, moug eo an amzer, mougus eo an amzer, bac'h eo; *hier erstickt man ja vor Hitze*, un tommder

a zo amañ da vougañ (da lazhañ) an dud, peadra a zo da vougañ gant an tomm ez eo, amañ emaomp evel en ur stoufailh, ken tomm eo amañ ken na boazh, amañ 'vat ez eo digor war ar forn, gor forn a zo amañ, n'eus ket tu da badout gant ar wrez, tomm-gor eo amañ; *die Hitze bringt die Luft zum Flimmern (zum Flirren, zum Knistern)*, *die Luft knistert vor Hitze*, frumal a ra an aer gant an tommder, emañ an tron o seniñ; *bei dieser Hitze wird die Wolle bei den Schafen schnell nachwachsen*, buan e chloano an deñved en-dro gant an tommder-se, buan e kreoñ an deñved en-dro gant an tommder-se; *die Hitze lässt mich kalt*, ne ran van ebet ouzh an tommder; [mezeg.] *fliegende Hitze*, tommderenou ls., bouilhadoù tomm ls.; 3. [kegin.] *die Hitze reduzieren*, izelaat an tan, bihanaat an tan, digreskiñ an tan; 4. [dre skeud.] taerijenn b., herrusted b., taerded b., taerder g., bouilhder g., bouilhded b., brouez b., brouezenn b., ernez b., barrad imor taer g., barrad fulor g., barr kounnar g., sodadenn b., folladenn b., aradenn b., aradennad b., frenzei b., gouezded b., intampi g., herrder g., youl b., gred bervidant g., bervidanted b., birvidizeh b., fo g., friantiz b.; *in der Hitze des Gefechtes*, e gwrez (e birlh) an emgann, pa vez an emgann en e washañ; *in Hitze geraten*, mont droug en an-unan (en e goukoug, en e gentrou), sevel war e gentrou, sevel war e elloù, sevel war e dach, mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, sevel imor en an-unan, mont en egar, peurzallañ, peursaoudiñ, loeniñ, diodiñ, glazañ, en em chlazañ, fuloriñ, follañ, krugañ, brouezañ, brizhañ, distalmañ, en em zistalmañ, razailhat, loariañ, imoriñ, taeriñ, fumañ, kounnariñ, egariñ, sevel kounnar en an-unan, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, ober ur folladenn, dispakañ e gounnar, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont ar e biñsedoù, mont e-barzh blev kris; *jemanden in Hitze bringen*, lakaat u.b. da fuloriñ (da daeriñ, da fumañ), lakaat u.b. da vont e gouez, gouezañ u.b., lakaat u.b. da vont dreist-penn, arfleuiñ u.b., arfleuiñ kounnar u.b., lakaat u.b. da follañ, lakaat u.b. da sodiñ, lakaat droug (egar) da sevel en u.b.; 4. [loen.] rud g., reuz-par g., tommijenn b., gwentl-par g., tommder g., friantiz b., tarv-gwentl g., kazh-gwentl g., orged g.

Hitzebehandlung (-,-en) : danzeadur gwrezel g.

hitzebeständig ag. : gwrezherzadus, dalc'hus ouzh ar wrez, dibober, dideuzus, tanspirus, tanc'houzañvus.

Hitzebeständigkeit b. (-) : dalc'huster ouzh ar wrez g., dideuzusted b., tanspirusted b., tanc'houzañvusted b.

Hitzeblitz g. (-es,-e) : dared str., brogon str., gwabrigol str.

hitzefrei ag. : [devezh-skol] diskol abalamour d'ar wrez.

Hitzegärung b. (-) : broutac'h g.

Hitzegradmesser g. (-s,-) / **Hitzemesser** g. (-s,-) : [fizik] pirometr g.

Hitzemessung b. (-,-en) : [fizik] pirometriezh b.

Hitzemonat g. (-s,-e) : [istor] der Hitzemonat, miz ar wrez g.

hitzen V.k.e. (hat gehitzt) : gwreziñ, goriñ, gwiriñ, tommañ.

Hitzenebel g. (-s) : brumenn skinadel b.; sommerlicher Hitzenebel, brumenn c'hlas b., lugenn wrez b.

Hitzeschild n. (-s,-e) : [nij.] skoed enepgwrez g., skoed disgwreziñ g.

Hitzeschutz : ... enepgwrez, ... disgwrezus, ... disgwreziñ.

Hitzeschutzmaterial n. (-s,-ien) : danvez enepgwrez g., danvez disgwrezus g.

Hitzeschutzplattierung n. (-s,-ien) : gwiskad enepgwrez g.

Hitzestau g. (-s,-s/-e) : stroñs gwrezel g.

Hitzewallungen ls. : tommderennoù ls., bouilhadoù tomm ls. ; sie hat Hitzewallungen, kaouadoù tommder a zeu dezhi, tommderennoù he devez alies, dont a ra alies ur c'hwezenn bervet warni ; ich bekam Hitzewallungen, me e oa aet an dommderenn drezon.

Hitzewelle b. (-,-n) : buezon dommder b., gratadenn b., gratenn b., krazadenn b., kaouad tommder b./g., barr tommder g., stokad tommder g., frapad tommder g., frapadenn dommder b., taol tommder g., taolad tommder g., tommderenn b., skouflad tommijenn g., skoulad tommijenn g., reuziad amzer domm g., devezhiaodù gor ls. ; eine Hitzewelle rollt über Europa, ur gaouad tommder a ziruñ (a ziroll) war Europa.

hitzig ag. : 1. brouzek, imorus, herrek, her ha taer, taer, taerus, bouilh, bouilhus, froudennek, prim, tik, fourradus, feuls, barradek, barradus, intampius, herrus, gwrezus, diroll, entanet, entanus, tanus, chlorius, tabac'hus, tousmac'hus, tournius, bervidant, grizias, taer evel an tan, gredus, leun a c'hred, berv, bev-buhez, bev-buhezek, bev-kann, bev-kel, birvidik, friant ; hitziger Streit, diskrapadeg b., diskrapadenn b. ; hitzige Worte, komzoù taer (reut, garv, rust, dibalamour, gouez, bouilh) ls., komzoù bervidant ls. ; hitziges Pferd, marc'h gwad berv ennañ g., marc'h fringus g., marc'h leun a fouge g., marc'h kuladus g. / marc'h fougeùs g. / marc'h fringus g. (Gregor), marc'h feul g., marc'h tomm e wad g., marc'h friant g., marc'h leun a friantiz g., marc'h foll g. ; [dre skeud.] hitziger Kopf, penn brizh g., penn tomm g., paotr e benn tomm g., penn bervet g., penn berkek g., paotr diouzhtu g., penn buanek g., penn kleiz g., paotr prim da fuloriñ g., spered intampius a zen g., penn kruk g., kruker g. [Iester krukerien], penn brouzek g., penn brouezus g., penn imorus g., penn feuls g., penn diribin g., penn taer g., penn taerus g., penn fourradus g., den bouilhus g., den buan da daeriñ g. ; 2. [mezeg.] hitziges Fieber, terzhienn domm b. ; 3. [loen.] e rud, rud, en tommder, dirik, gwentrik, ludik, lopr, saotr, e reuz ; die Hündin ist hitzig, en tommder emañ ar gazhez, e rud emañ ar gazhez, katz-gwentl a zo war ar gazhez ; hitzige Hündin, kiez rud g., kiez lopr b., kiez saotr b.

Hitzkopf g. (-s,-köpfe) : [dre skeud.] penn brizh g., penn tomm g., paotr e benn tomm g., penn bervet g., penn berkek g., paotr diouzhtu g., penn buanek g., penn kleiz g., paotr prim da fuloriñ g., spered intampius a zen g., penn kruk g., kruker g. [Iester krukerien], penn brouzek g., penn brouezus g., penn imorus g., penn feuls g., penn diribin g., penn taer g., penn taerus g., penn fourradus g., den bouilhus g., den buan da daeriñ g. ; er ist ein Hitzkopf, hennezh a zo brizh, hennezh a zo tomm e benn, paotr e benn tomm eo, ur penn tomm eo, ur penn bervet eo, hennezh a zo tev e glopen, hennezh a zo ur paotr diouzhtu, ur penn buanek a zo stag outañ, re a wad en deus, hennezh en deus gwad mui eget bihan, gwad en deus dindan e ivinoù, hennezh a zo gwad berv ennañ, hennezh e vez ar gwad o virviñ en e wazhied, rust eo an troc'h gantañ, mont a ra buan e revr war e chouk gantañ, buanek eo dre natur, kleiz eo dre natur, uhel eo an dour en e eien, uhel eo an eien ennañ, froudennek eo, tost eo e dog d'e benn, prim eo da daeriñ, arabat lavaret an disterañ tra dezhañ ken diribin ez eo, ur spered intampius a

zen an hini eo, hennezh a zo buanek (kruk, brouzek, brouezus, imorus, feuls, kleiz, taer, taerus, nervus), taer eo evel an tan, taer eo da vrouezañ, taer eo da vont droug ennañ, diribin eo, direzon eo, fourradus eo / hennezh a zo un den bouilhus (Gregor).

hitzköpfig ag. : brouzek, kruk, kruger, imorus, herrek, her ha taer, taer, taerus, bouilh, bouilhus, froudennek, tik, fourradus, intampius, diroll, entanet, entanus, tanus, grizias, taer evel an tan, gredus, leun a c'hred, berv, feuls, feuls ha buanek, barradek, barradus ; hitzköpfig sein, bezañ tomm e benn, bezañ ur penn tomm, bezañ brizh, bezañ ur penn bervet, bezañ uhel an dour en e eien, bezañ uhel an eien an-unan, bezañ tost e dog d'e benn, bezañ prim da fuloriñ, kaout gwad mui eget bihan, kaout gwad dindan e ivinoù, bezañ gwad berv en an-unan, bezañ ar gwad o virviñ en e wazhied, bezañ ur paotr diouzhtu, mont buan ar revr war ar chouk gant an-unan (e revr war e chouk gantañ, he revr war he chouk ganti h.a.), bezañ fourradus, bezañ taer da vont droug en an-unan, bezañ taer da vrouezañ, bezañ rust an troc'h gant an-unan, bezañ ur spered intampius a zen, bezañ trumm, bezañ brouzek, bezañ imorus, bezañ barradek, bezañ loarie, bezañ loariet, bezañ froudennek, bezañ tev e glopen, bezañ un den bouilhus (Gregor), bezañ diribin, bezañ direzon.

Hitzmessung b. (-,-en) : [fizik] pirometriezh b.

Hitzpocken ls. : [mezeg.] burbu gwrez str., porbolenoù gwrez ls.

Hitzschlag g. (-s,-schläge) : [mezeg.] taol gwrez g., darheoliad g.

HIV n. (-/-s,-/-s) : [berradur evit Human Immunodeficiency Virus] VIHAD g., viruz an hangaezig arzeuat denel g., P. sida g.

HIV-Test g. (-s,-s) : [mezeg.] prouad diournat an azoniad hangaezivig arzeuat g., prouad diournat an HAZA g.

HIV-negativ ag. : [mezeg.] seronegativel, gwadveiznac'hek.

HIV-positiv ag. : [mezeg.] seropozitivel, gwadveizyaek.

Hiwi g. (-s,-s) : arsoaziad g., vakataer g.

hl. ag. : [berradur evit heilig] santel.

Hi. [berradur evit Heilige(r)] ag.k. g./b. : sant g., santez b.

hm ! estl. : 1. heum ! hañ ! ; 2. [boued] an teuzer brein ! mamamm !

H-Milch b. (-) : laezh divakteriet GUK g., laezh divikrobet GUK g.

HNO- [berradur evit Hals-Nasen-Ohren-] : ... otorinolaringologiezh, ... otorinolaringologiezh, skouarnfrigarloc'hennouriel.

HNO-Arzt g. (-es,-ärzte) [berradur evit Hals-Nasen-Ohren-Arzt] : otorinolaringologour g., skouarnfrigarloc'hennouri g.

ho ! estl. : o ! ho !

Hobby n. (-s,-s) : diverr-amzer g., diduamant g., didu g., diduadenn b., diduell b., dihue g., diduañs b., diverrañs b., tremen-amzer g., trepetouls, abuzetez b., albac'henn b.

Hobbygärtner g. (-s,-) : paotr al liorzhañ evit diduiñ g.

Hobbyhandwerken n. (-s) : bitellerezh g., bitellat g., belbeterezh g., belbetat g.

Hobbyraum g. (-s,-räume) : sal diduiñ b.

Hobel g. (-s,-) : rabot g., rask g., kompezer g.

Hobelbank b. (-,bänke) : eskemmer g., eskemmez g., taol galvez b., bank-kalvez g., torchenn-galvez b., pased ar munuzer b.

Hobeleisen n. (-s,-) : lavnenn rabot b.

Hobelmaschine b. (-,-n) : raboterez b. [Iester raboterezioù].

hobeln V.k.e. ha V.gw. (hat gehobelt) : 1. rabotañ, keizañ ; ein Brett hobeln, an einem Brett hobeln, keizañ ur plankenn, rabotañ ur plankenn ; plan hobeln, plaenaat ; 2. [kegin.] Mandeln hobeln, skejennañ alamandez ; gehobelte Mandeln, alamandez skejennet str. ; 3. wo gehobelt wird, fallen Späne, an hini ne labour ket e roñsed ne uz ket e foet, ret eo kemer an droug gant ar mad, daou benn he deus pep bazh, war-dro ar moc'h e vez soroc'h, ret eo terriñ ar graoñenn evit kaout ar vouedenn, ret eo terriñ ar graoñenn kent kavout ar vouedenn, eus vi torret da alumenn ne ziglora labous biken.

Hobeln n. (-s) : raboterezh g., rabotadur g., rabotañ g.

Hobelspan g. (-s,-späne) : freluch str., skolp str., rubanenn-goad b., sklisenn b., skirienn b., skolpad str., askloed str., klimich str., paladur g.

Hobler g. (-s,-) : raboter g.

Hoboe b. (-,-n) : [sonerezh] oboell b., hirvombard b.

hoch : sellit iveauz ouzh höchste(r,s) hag höher

ag. : 1. uhel, bras, a vent vras, a vent vat, a vent vrap, mentek, bras e vent, mentet uhel ; nicht besonders hoch, damuhel ; hohe Bäume, gwez bras str. ; ein sehr hoher Baum, ur pikol gwezenn, ur pikol a wezenn, ur pezh gwezenn, ur pezhiaid gwezenn, ur mell gwezenn, ur mellad gwezenn, ur moñs gwezenn ; ein hoher Baum überschattete das Haus, ur pikol a wezenn a skeude an ti ; sehr hohe Bäume, pikoloù gwez ls., pezhioù gwez ls., pezhiaodou gwez ls., melloù gwez ls., melladoù gwez ls., moñsoù gwez ls. ; zwei Meter hoch, daou vetr sav dezhañ, daou vetr uhelder dezhañ, daou vetrad sav dezhañ, daou vetrad uhelder dezhañ ; ein zwanzig Meter hoher Baum, ur wezenn ugent metr uhelder g., ur wezenn a ugent metrad uhelder g. ; ein hoher Berg, ur menez uhel g. ; hohe Wallmauern, ramparzhioù mogeriet uhel ls. ; wie hoch ist dieser Turm ? petore uhelder a zo gant an tour-se ? petore uhelder en deus an tour-se ? ; der Turm ist vierzig Meter hoch, daou-ugent metrad a uhelder a zo gant an tour, an tour a sav da zaou-ugent metrad a uhelder, an tour a dap daou-ugent metrad ; ein vierzig Meter hoher Turm, un tour gant un uhelder a zaou-ugent metrad g., un tour daou-ugent metr uhelder g., un tour a zaou-ugent metrad uhelder g. ; so hoch wie ein Haus, en uhelder gant un ti, ken uhel hag un ti ; ein Mann von hoher Gestalt (von hohem Wuchs), un den a vent vat (a vent vrap, mentek, bras e vent, mentet uhel) g., un tamm mat a zen g. ; hoher Wasserstand, dour bras g. ; der Kanal weist einen hohen Wasserstand auf, bras eo an dour er ganol ; [douaroniez] der hohe Norden, an Norzh Pellañ g. ; hoch gelegen, gwintet war an uhel ; [merdead.] hohe See, donvor g., keinvor g., mor bras g., mor-don g., mor digor g., mor diaod g., kreiz g., maez g. ; auf hoher See, en donvor, war an donvor, er c'heinvor, war ar c'heinvor, war ar mor bras, er mor bras, er mor, war ar mor digor (dispak), war ar mor diaod, er mor digor, en dour digor, war an dour digor, war an don, en don, er maez, e-kreiz ar mor, er c'hereiz ; auf die hohe See zu ! penn da greiz ! ; hohes Wasserniveau des Meeres, uhelvor g. ; die hohen Benzinpreise, ar geraouezh war ar strilheoul b., ar geraouez war ar strilheoul b., ar gernez war ar strilheoul b., ar gerteri war ar strilheoul b. ; die Benzinpreise sind ganz schön hoch, ar strilheoul zo deuet kresk bras warnañ, an tan a zo war priz ar strilheoul, sutal a ra ar strilheoul, kanañ a ra ar strilheoul, kernez a zo war ar strilheoul bremañ ; der Schnee liegt hoch, erc'h don a zo ; [dilhad.] hohe Absätze, seulioù uhel ls.

2. [en amzer] ein hohes Alter erreichen, zu hohen Jahren kommen, bezañ erru un tamm mat a oad d'an-unan, bezañ aet bras war an oad, pakañ un tamm mat a oad, bezañ deuet ermaez a oad ; im Hochsommer, e-kreiz (dre greiz, gant kreiz, e kalon) an hañv, e barr an hañv, e gor an hañv, en hañv bras, en hañv mik.

3. [tonioù, sonerezh] uhel, skiltr ; hohes Register, stirad uhel g., stirad barr g. ; die hohen Töne, an notennoù uhelañ ls. ; eine hohe Stimme haben, kanañ uhel, bezañ uhel e vrouezh ; in extrem hohen Lagen singen, kanañ war notennoù skiltr-tre.

4. [mentoù] hohe Temperatur, derez-gwrez uhel g. ; hohe Zahl, niver bras g. ; hoher Preis, priz uhel g. ; ziemlich hoher Betrag, sammad goust g., sammad bravik a-walc'h g. ; hoher Druck, gwask uhel g. ; hohe Präzision, gourresister g. ; von hoher Präzision, von höchster Präzision, gourresis ; auf dem höchsten Stand der Technik, e blein an araokaat ; wie hoch auch immer das Risiko war, n'eus forzh pe dailh a oa ; [gwir] hohe Strafe, kastiz kalet (garv) g. ; [mezeg.] hohes Fieber, terzhienn domm b., terzhienn alter b., terzhienn vras b., terzhienn c'hrizias b., kaouad terzhienn b./g. / barr terzhienn g. / barrad terzhienn g. / kleñved-tomm g. (Gregor) ; hoher Blutdruck, gwask re uhel ar gwad g. ; [stlenn.] ; Bit mit dem höchsten Stellenwert, bit miañ pouez g. ; [tekn.] hohe Drehzahl, kerzh labour bras g. ; wie hoch ist die Anzahl der Falschmeldungen in einer Zeitung ? a bet ar c'heuloù toull a vez embannet en ur gazetenn ?

5. [renkoù, azaouez] hoch stehende Person, den uhel g., den a garg varruhel (barruhel e garg) g., uhelgargiad g., uheliad g., aotrou bras g., pennadurezh b. ; ein hohes Amt bekleiden, bezañ plaset uhel, bezañ en ur garg vras, bezañ en ur garg varruhel, bezañ en ur garg uhel, delc'her (embreger, seveniñ) ur garg varruhel, delc'her (embreger, seveniñ) un uhelgarg, bezañ uhel e stuz ; der hohe Adel, an noblañs a renk uhel b., an noblañs vrasañ b., an noblañs uhelañ b. ; von hoher Geburt, von hoher Abkunft, von hoher Herkunft, a lignez uhel, a lec'h uhel, a renk uhel, a ouenn vat, a wad uhel, uhelwad, uhelouenn, bet ganet (bet savet) a lec'h uhel, uhel e lignez, savet a ouenn uhel, uhel e ouenn, graet e voutouù dezhañ a-raok e dreid ; Persönlichkeiten hohen Ranges (von hohem Rang), pennou bras ls., pennou uhel ls., tud uhel ls., tud a renk uhel ls., tud a renk ls., tud uhel o stuz ls., tarined ls., uhelidi ls., tud cheuc'h ls., tud vrap ls. ; hoch und niedrig, an holl, bras ha bihan, an dud galloudus hag ar re vunut ; die Hohen, ar pennou bras ls., ar pennou uhel ls., an uhelidi ls., an atrounez vras ls., an dud vrap ls., an dud cheuc'h ls., an tev g. ; hoher Beamter, kargiad a renk uhel g., uhelgargiad g. ; P. [dre skeud.] ein hohes Tier, ur floc'hellegh g., ur penn-bras g., ur penn uhel g., unan eus ar pennou-bras g., unan eus ar reoù-vras g., un tarin g., ur paotr-bras g., un den a renk g., un uheliad g., un den uhel g., un aotrou bras g., un den a-stok g., unan eus an tev g. ; die hohen Tiere, ar pennadurezhioù ls., ar vourc'hvistri ls., ar pennou bras ls., ar pennou-tev ls., an dud a-stroñs ls., an dud a-stok ls., ar baotred vras ls., an notabled ls., an dud a renk ls., ar pennou-kér ls., an oc'handed ls., an darined ls., ar floc'helleien ls., ar floc'hed ls., ar reoù-vras ls., an dud uhel ls., an dud vrap ls., an dud cheuc'h ls., an tev g. ; er lässt sich gern mit hohen Tieren blicken, hennez ar blij dezhañ bezañ e-touez an tev ; hohes Verdienst, dellid bras g., dellez bras g. ; ein Mann von hohem Geist, ur spered bras a zen g. ; einen zu hohen Begriff von etwas haben, dreistprizañ (dreistprizout) udb ; einen hohen Begriff von etwas haben, ober stad vras eus udb, lakaat udb e

penn kont, uhelbrizañ (uhelbrizout) udb, prizañ kenañ udb ; er hat einen hohen Begriff von seinem Amt, ober a ra (derc'hel a ra) stad vras eus e garg ; eine hohe Meinung von sich selbst haben, bezañ uhel an tamm en an-unan.

6. [prizioù, frejoù] ker, uhel ; hohe Preise, prizioù uhel ls. ; wie hoch werden die Ausgaben sein ? betek pegeit ez aio an dispignou ?, bete pegeit ez aio an dispign ? da begement e savo an dispign ? ; wie hoch ist die Rechnung ? da begement e sav ar fakturenn ? ; wie hoch sind die Kosten ? da begement e sav an dispign ?

7. [dre skeud.] sich aufs hohe Ross setzen, lakaat kegel e vamm en e gein, lakaat ur varrenn houarn en e c'houzoug, ober e c'chrobis / ober e vorgant (Gregor), c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, dont tres c'hoant kach'hat war e zremm ; auf hohem Rosse sitzen, bezañ ur marc'h-kaoc'h eus an-unan, sellet uhel ouzh an dud all, bezañ fae ha rogentez war e vourrennou, kaout ur genoū babu, bezañ gloriis an tamm eus an-unan, bezañ tonius an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, bezañ balc'h, bezañ uhel ar c'haoc'h en e doull, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, bezañ savet ar c'herc'h en e c'houzoug, bezañ ur varrenn houarn en e c'houzoug, na c'hallout plegañ da gac'hat, bezañ lakaet kegel e vamm en e gein, bezañ kegel ar vamm-gozh oc'h ober gwalenn-gein d'an-unan (emañ kegel e vamm-gozh oc'h ober gwalenn-gein dezhañ), bezañ reut evel ur post-kleud, bezañ reut evel ur pipi, bezañ sonn evel ur pipi, bezañ eeun evel un tach, bezañ sonn evel ul lakez pikez, bezañ sonn evel ur c'hefeleg, bezañ ur beg m'en argarzh eus an-unan, bezañ kaoc'hek (teilek) ; von seinem hohen Ross herunterkommen, plegañ touchenn, kreannañ touchenn, kreannañ e douchenn, plegañ e douchenn, kouezhañ e lipenn war e lapenn, diskanañ, en em izelaat, koll e rogoni, dic'hwezañ, kouezhañ ar bannieloū gant an-unan (e vannieloū gantañ, he bannieloū ganti h.a.), kouezhañ e blu war e votoù, na vezañ mui ken faro ; P. das ist mir zu hoch ! a) kement-se a zo dreist va skiant (va foell, va c'hompreñ, va meiz, va intentamant), n'on ket evit kompreñ an dra-se, n'on ket barrek ouzh traoū a seurt-se, kement-se a zo trec'h da'm gouziegezh, kement-se a zo trec'h din, P. se a zo dreist va maner ; b) re uhel eo evidon, ne c'hallan ket tapout an dra-se ; [goapaus] er schwebt in höheren Regionen, kollet (beuzet) eo en e brederiadennou, aet eo gant e soñjoū iskis, emañ adarre gant e sorbiennoū, emañ o lonkañ soñjoū, emañ gant e hunvreoū, emañ en ifernioù, emañ o plavañ e lec'h all, emañ e spered o nijal, azezet eo war e spered, aet eo e spered da stoupa, lezel a ra kabestr gant e spered, balafenniñ a ra, emañ o lonkañ soñjoū, soñjal a ra e lec'h all, treiñ a ra e spered e lec'h all, treiñ a ra a bep tu gant avel e hunvreoū, n'emañ ket gant e jeu, n'emañ ket e dreid war an douar, mont a ra e spered a-zehoū hag a-gleiz, e soñj a zo war veaj, disoñj eo e spered ; er schwebt oft in höheren Regionen, hennezh a zo ur pesketaer loar.

8. [polit., istor] die hohe Pforte, a) an Nor Gaerañ b., an Nor dispar-kenañ b., dor palez ar Pennvizir b. ; b) [dre astenn.] an impalaeriezh otoman b. ; hohes Haus, uhelvodad g.

9. [sport, marc'hegerezh] die Hohe Schule, ar Skol Uhel b. Adv. : 1. [en egor] hoch ! sav ! war-sav ! ; Hände hoch ! ho taouarn er vann ! ho taouarn d'an nec'h ! ; die Stadt liegt hoch, war an uhel emañ kér ; ein sehr hoch gelegener Ort, ul lec'h an uhelañ g. ; drei Treppen hoch wohnen, bezañ o chom en trede estaj ; hoch oben, er penn uhelañ ; hoch oben auf dem

Berg, e barr (war kern, warlein, war talpenn, war krouzell) ar menez ; hoch oben auf etwas stehen, bezañ pintet-uhel e beg udb ; hoch gelegen, war an uhel ; die Kapelle steht hoch über dem Tal, war an uhel a-uclh d'an draoñienn emañ ar chapel ; zu hoch gestapelt, beget ; hoch am Himmel, a) [heol] en e uhelañ, a-blom, er penn uhelañ, en neinboent ; b) elein an neñv, e barr an oabl, uhel-uhel en aer, e don an neñv ; ein sehr hoch gelegener Ort, ul lec'h a-n uhelañ g. ; der Adler kreist hoch am Himmel, an erer a blav e don an neñv (uhel-uhel en aer, elein an neñv, e barr an oabl), an erer a gornigell uhel-uhel en aer, emañ an erer o punañ en amzer ; hoch gewachsen, a vent vrap, bras e vent, mentek, uhel, mentet uhel ; das Korn ist dieses Jahr hoch gewachsen, plouzet kaer eo an ed ar bloaz-mañ, korzennet hir eo an ed ar bloaz-mañ ; hier ist das Gras nicht so hoch gewachsen, n'eo ket keit ar geot amañ ; es liegt ein bisschen höher, es befindet sich ein Stück höher, un tammig krec'hoc'h emañ, krec'hoc'hik emañ, uheloc'hik emañ ; vom Himmel hoch, [relij.] eus barr an neñvou ; hoch soll er leben ! er lebe hoch ! bevet ! ra vevo ! hirhoal dezhañ ! ; hoch lebe die Ukraine ! слава Україні ! slava Ukraini ! enor ha gloar da Ukraina ! ; [dre skeud.] hoch hinaufwollen, kaout c'hoant sevel uhel en e karg, kaout c'hoant kreõñañ, kaout c'hoant mont pell, kaout c'hoant mont da bell, kaout c'hoant ober berzh, kaout c'hoant sevel dreist e renk ; den Kopf wieder hoch tragen, sonnaat e benn, sevel e gribell ; den Kopf hoch tragen, die Nase hoch tragen, bezañ kaoc'hek, bezañ teilek, bezañ bras, bezañ uhel ar c'haoc'h en e doull, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, bezañ savet ar c'herc'h en e c'houzoug, na vezañ nemet brasoni, treiñ al leue en an-unan (e leue ennañ, he leue enni h.a.), sellet uhel ouzh an dud all, bezañ ur varrenn houarn en e c'houzoug, na c'hallout plegañ da gac'hat, bezañ ur beg m'en argarzh eus an-unan, bezañ lakaet kegel e vamm en e gein, bezañ kegel ar vamm-gozh oc'h ober gwalenn-gein d'an-unan (emañ kegel e vamm-gozh oc'h ober gwalenn-gein dezhañ), bezañ sonn evel ul lakez pikez, bezañ reut evel ur post-kleud, bezañ reut evel ur pipi, bezañ sonn evel ur pipi, bezañ eeun evel un tach, bezañ sonn evel ur c'hefeleg ; drei Mann hoch, ken uhel ha tri den ; alle Mann hoch, hep na vank gour, a-bezh, a-bezh-kaer, holl a-bezh, en ur pezh, holl en ur gevret, holl en ur bagad, holl a-gevret, holl d'un dro, holl gwitibunan, kement hini a zo anezho, holl e-kevret, holl asambles, en ur ser, ser-ha-ser, e-ser, holl a-genstroll, holl a-geñver, holl a-gor, holl a-unan, holl a-unvan, holl a-unstroll, liammet evel un hordenn.

2. kenañ, gour- ; hoch qualifizierter Arbeiter, hoch befähigter Arbeiter, micherour gourferzhék g. ; hoch entwickeltes Land, bro diorrot kenañ b., bro diorrot mat b.

3. ker, uhel ; hoch im Preise stehen, bezañ priz war an dramañ-tra, kanañ, bezañ uhel e briz, bezañ an tan war an dramañ-tra ; wenn es hoch kommt, d'ar muiañ ; hoch zu stehen kommen, koustañ ker ; die Zahl ist zu hoch gegriffen, c'hwezet eo bet an niver ; [mat] ; [mat.] etwas hoch 3 nehmen, kas udb d'ar galloudad tri, sevel udb d'an diñs, trimac'hafñ udb, sevel udb d'ar mach 3 ; zwei hoch zwei, eil galloudad daou ; zwei hoch drei, trede galloudad daou.

4. [istim h.a.] hoch willkommen, deuet mat, erru mat ; hoch erfreut sein, bezañ laouen-kenañ, bezañ laouen-ran, bezañ ken laouen ha tra, bezañ seder evel ul laouenan, bezañ lirzhin evel ul laouenan, bezañ seder evel ul laouenanig, bezañ lirzhin evel ul laouenanig, bezañ lirzhin evel ur vleunienn, bezañ

laouen evel an heol, bezañ ken laouen hag an heol ; *über etwas (ak.) hoch erfreut sein*, bezañ plijet bras gant udb, kaout joa o welet udb, bezañ joa vras gant an-unan gwelet udb ; *jemandem etwas hoch anrechnen*, gouzout (dougen) grad vat d'u.b. ag udb ; *hier geht es hoch her*, n'eo ket trist an traoù amañ, bournusted ha c'hoarzh a zo amañ, nag a virvih a zo amañ ! chao a zo amañ ! amañ e strak an traoù 'vat ! draskal a ra ! amañ ez eus ur charre 'vat ! amañ ez eus buhezioù ! ; *zwei Sachen gleich hoch stellen*, lakaat daou dra war an hevelep pazenn, lakaat daou dra a-rez, lakaat daou dra a-resed, lakaat daou dra keit-ha-keit, lakaat daou dra heñvel ; *jemanden hoch achten, jemanden hoch schätzen*, ober stad vras eus u.b., kaout kalz a istim ouzh u.b., dougen bri d'u.b., dougen doujañs d'u.b., bezañ e doujañs dirak u.b., azaouezin u.b., kaout doujañs vras evit u.b., uhelbrizañ u.b., uhelbrizout u.b., prizañ kenañ ub. ; *einen hohen Begriff von jemandem haben*, ober stad vras eus u.b., lakaat u.b. e penn kont, uhelbrizañ (uhelbrizout) u.b., prizañ kenañ u.b.

5. [merdead.] hoch am Wind segeln, pikiñ, delc'her kloz d'an avel, delc'her tost-tost d'an avel, mont kloz d'an avel, bezañ tost d'an avel, bezañ kloz d'an avel, delc'her ar vag a-benn, delc'her ar vag a-benn d'an avel, mont a-benn d'an avel, mont eeun d'an avel, mont a-benn an avel, mont a-benn d'an avel, mont a-benn-kaer d'an avel, mont a-fas, reiñ fas, kaout avel enep (avel penn, avel a-benn, avel stourm), pennata.

6. [mat] mac'h ; vier hoch zwölf, pevar mac'h daouzek.

7. [tr-l] hoch und heilig (hoch und teuer) versprechen, touïñ ruz-glaou-tan, touïñ dre an neñv, touïñ ruz, touïñ e holl zoueoù.

Hoch¹ n. (-s,-s) : youadeg b. ; *ein Hoch auf jemanden ausbringen*, diskordañ da youc'hal (teurel youc'hadennoù) en enor u.b., kas un toast d'u.b., yec'hediñ d'u.b.

Hoch² n. (-s,-s) : adkalc'hwidenn b., uhelvan g. ; *stationäres Hoch*, uhelvan pad g. ; *relativ stationäres Hoch*, uhelvan dambad g.

Hochachtung b. (-) : doujañs vras b., istim vras b., azaouez g., bri g., revil g., respect g. ; *mit vorzüglicher Hochachtung*, gant va gourc'hemennoù doujus - gwellañ gourc'hemennoù, gant va gwellañ gourc'hemennoù - degemerit, me ho ped, va gwellañ gourc'hemennoù - teurvezit degemer va gwellañ gourc'hemennoù - aotreit degemer va gwellañ gourc'hemennoù ; *jemandem Hochachtung erweisen*, diskouez bri d'u.b., dougen bri d'u.b., dougen doujañs d'u.b., reiñ merkoù a azaouez d'u.b., diskouez azaouez d'u.b., bezañ azaouezus e-keñver u.b. ; *jemanden seiner Hochachtung (gen.) versichern, jemandem seine Hochachtung aussprechen*, reiñ e zoujoù d'u.b.

hochachtungsvoll ag. : **1.** doujus, doujañs us, azaouezus, leun a zoujañs, gant doujañs, gant un azaouez dreist ; **2.** gant va gourc'hemennoù doujus - gwellañ gourc'hemennoù - gant va gwellañ gourc'hemennoù - gant hor gwellañ gourc'hemennoù - teurvezit degemer va gwellañ gourc'hemennoù - aotreit degemer va gwellañ gourc'hemennoù - degemerit, me ho ped, va gwellañ gourc'hemennoù.

Hochadel g. (-s) : noblañs a renk uhel b., noblañs vrasañ b., noblañs uhelañ b.

hochadelig ag. : a lignez uhel, a lec'h uhel, a renk uhel, a ouenn vat, a wad uhel, uhelwad, uhelouenn, bet ganet (bet

savet) a lec'h uhel, uhel e lignez, savet a ouenn uhel, uhel e ouenn, graet e voutouù dezhañ a-raok e dreid.

hochaktuell ag. : a ra trouz bras er mare-mañ hag a denn da vras.

Hochalpen ls. : Alpoù uhel ls., uheldirioù an Alpoù ls.

Hochaltar g. (-s,-altäre) : [relij.] aoter-veur b., aoter-vras b.

Hochamt n. (-s,-ämter) : [relij.] oferenn-lid b., oferenn-bred b., oferenn veur b., oferenn war gan b.. ; *das Hochamt zelebrieren*, kanañ an oferenn veur (an oferenn bred).

hochanständig ag. : reizh hag eeun, reizh a galon, reizh-meurbet, eeun a bep hent, eeun e pep hent, hep si na gwri, neudenn gamm ebet ennañ, ... n'eus ket a we ennañ, eeun en e baperiou, eeun e pep giz, eeun e pep feur, eeun ha leal, onest evel ur pirc'hirindour, koad tro ebet ennañ, eeun evel ur wialenn, eeun a galon, prop.

hocharbeiten V.em. : **sich hocharbeiten** (hat sich (ak.) hochgearbeitet) : sevel en e garg diwar-bouez e labour.

Hochatmosphäre b. (-) : aergelch' uhel g.

hochauflösend ag. : [stlenn.] uhel e ziarunusted, ... diarunusted uhel, uhel e zespizadur, ... despizadur uhel ; *sehr hochauflösender Bildschirm, ultrahochauflösender Bildschirm*, skramm diarunusted gouruhel g.

Hochauftriebsklappe b. (-,n) : [nij.] stalaf gourc'hemporzhus g.

Hochbahn b. (-,en) : metro usdouar g.

Hochbau g. (-s,-ten) : savadur a-us douar g.

hochbegabt ag. : donezonet kaer, donezonet dispar, ijinet mat, dreistdonezonet, dreistbarrek, dornet dis, barrek kenañ, dreist kenañ.

hochbeglückt ag. : ouzhpenn laouen, barret a levezenez, laouen hag en tu-hont iveau, laouen-meurbet, laouen-dreist, laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, seder evel ul laouenanig, lirzhin evel ul laouenanig, lirzhin evel ul vleunienn, beuzet e-barzh al levezenez, beuzet e-barzh al laouenidigezh, e barr al levezenez, barr gant al levezenez, leunbarr a levezenez, trefuet-holl gant al levezenez, o nijal gant ar stad a zo ennañ, o nijal gant al levezenez, o tridal gant al levezenez, azezet en e bemp plijadur warn-ugent, azezet (beuzet) en e seizh plijadur warn-ugent, dibradet, beuzet en e bemp plijadur warn-ugent, an traoù war ar pevarzek-kant gantañ, fest ennañ, en e laouenañ, digor dezhañ, barrleun (barruhel) e galon gant ar joa, barr e galon gant al levezenez, meurbet a joa ennañ, evel Yann en e wele, evel en ur pred eured, eurus evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud), en e vleud, en e jeu, en e voem, en e goch, en e ched, en e lec'h, en e charreoù, en e zour hag e c'heat, kontant evel ur roue war e dron, eurus evel seizh, eurus a loen a daol troad war an douar, eurus mar boe den biskoazh, eurus mard eus bet biskoazh un unan, eurus a den a zebr bara, eurus a den dindan tro an heol, eurus a den dindan an Neñv, eurus a den a zo bet biskoazh, en e voued, en e voued leun, en e vutun, er friko, en ur friko, en e wellañ.

hochbeinig ag. : skolpennek, garek, hirc'harek, garet hir, hir c'haret, skarinek, louanek, firitellek, fourchek, jaritellek, trantellek, pafalek, gaolek.

hochbejahrt ag. : deuet un tamm mat a oad dezhañ, paket un tamm mat a oad gantañ, aet bras war an oad, aet pell war an oad, oadet bras, hirhoalet, kripion, kozh-douar, kozh evel an douar, kozh-Doue, kozh-Noe, kozh-gagn, war e zistro.

hochbekommen V.k.e. (bekam hoch / hat hochbekommen) : **1.** etwas hochbekommen, dont a-benn da sevel udb, dont a-

benn da zisevel udb, dont a-benn da c'horren udb, dont a-benn da wintañ udb, dont a-benn da zibradañ udb ; **2.** P. [rev] *einen hochbekommen*, sevel d'an-unan, sevel serzh d'an-unan, dont d'an-unan, mont e lost war sav, sevel gant an-unan.

hochbeladen ag. / **hochbepackt** ag. : uhel ar garg ennañ, uhel ar garg warnañ.

hochberühmt ag. : uhelvrud, illur, flamm, hollvrudet, soulvrudet, brudet bras, brudet kenañ, forzh vrudet, kladus, mil anavezet, mil vrudet, lintrus e anv, meur.

hochbetagt ag. : deuet un tamm mat a oad dezhañ, paket un tamm mat a oad gantañ, aet bras war an oad, aet pell war an oad, oadet bras, hirhoalet, kripon, kozh-douar, kozh evel an douar, kozh-Doue, kozh-Noe, kozh-gagn, war e zistro.

Hochbetrieb g. (-s) : difreterez g., prez g., dever g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedonea g., hej ha prez, lavig g., kabal b., ribouladeg b., kas-digas g./b., kas g./b., fourgas g., fifil g., loch' ha morloch' g., galoupadeg b., firbouch g., bec'h g., prez labour g., foul g., tizh labour g.

Hochbett n. (-s,-en) : gwele-estaj g.

hochbinden V.k.e. (band hoch / hat hochgebunden) : sonnañ gant ur stag.

hochblicken V.gw. (hat hochgeblickt) : sellet d'an nec'h, sellet er vann.

Hochblüte b. (-) : [dre skeud.] barr g., barr e vleuñv g., kreiz ar brud g., bog b., bleuñvidigez b., bleuñv str., bleuñvenn b., boked g.

hochbocken V.k.e. (hat hochgebockt) : sevel, disevel, gorren, gwintañ, dibradañ.

Hochbretagne b. (-) : die Hochbretagne, Breizh-Uhel b., Gorre-Breizh g., ar broioù-krec'h ls., ar broioù-uhel ls., ar broioù diwar-laez ls., bro ar gallaoeug b., [dispredet] Gall b.

hochbringen V.k.e. (brachte hoch / hat hochgebracht) : **1.** dont a-benn da sevel, dont a-benn da zisevel, dont a-benn da c'horren, dont a-benn da wintañ, dont a-benn da zibradañ ; **2.** kas d'an nec'h, kas d'al laez, kas uhel, sevel, gorren, uhelaat, dibradañ, reiñ avel da ; **3.** [dre skeud.] lakaat war-sav, sevel, sevel e gein da, lakaat en-dro war e du ; **ein Geschäft hochbringen**, lakaat un afer da greskiñ, lakaat un afer d'ober berzh, diorren un afer, talvoudekaat un afer ; **ein Geschäft wieder hochbringen**, difallañ (adsevel, pareañ) un embregerezh, adlakaat un embregerezh plom en e sav, adlakaat un embregerezh en e blom, adlakaat un embregerezh en e sav ; **4.** P. [rev] *einen hochbringen*, sevel d'an-unan, sevel serzh d'an-unan, dont d'an-unan, mont e lost war sav, sevel gant an-unan ; *er bringt keinen hoch*, ne sav ket dezhañ, ne sav ket serzh dezhañ, ne ya ket e lost war sav, ne sav ket gantañ ; **5.** P. *jemanden hochbringen*, lakaat u.b. da fumañ, ober d'u.b. fuloriñ, lakaat tro e boned u.b., lakaat u.b. da flikañ, lakaat u.b. da gounnariñ, lakaat fulor da sevel en u.b., lakaat u.b. da vont en egar, lakaat u.b. da vont e gouez, gouezañ u.b., lakaat u.b. da vont dreist-penn, ober d'u.b. koll e benñ, lakaat u.b. e penn e son, kas u.b. d'ar par pellañ, kas u.b. betek ar par pellañ, lakaat u.b. da bennaoutiñ, lakaat u.b. da vont er-maez eus e groc'hen, lakaat u.b. da vont diwar e gement all ; **6.** P. *jemanden wieder hochbringen*, reiñ kalon d'u.b., reiñ nerzh-kalon d'u.b., lakaat kalon e kof u.b., kourajïñ u.b., lakaat u.b. war e du, degas u.b. war e du, degas u.b. da vad, kas u.b. da vad, adsevel e bouezioù d'u.b., reiñ ton d'u.b., reiñ kalonegezh d'u.b., kalonekaat u.b., kadarnaat u.b., kennerzhañ u.b., reiñ gred d'u.b., tommañ kalon u.b., adsevel deltu u.b.,

sershaat u.b., broudañ u.b., bouilhaat u.b., birvilhañ u.b., lakaat birvilh en u.b., adlakaat u.b. en e blom.

Hochburg b. (-,en) : [dre skeud.] kreñvlec'h g., lec'h kreñv g., sez g., uhellec'h g., neved g.

Hochburgund n. (-s) : [istor] Burgondia-Uhel b., frankgontelezh Vurgondia b.

hochbusig ag. : divronn kuilh dezhi, ur pikol jave dezhi, araoget mat, gant divronn kuilh, gant ur pikol jave, bronnek.

Hochchinesisch n. (-s) : [yezh.] mandarineg g.

hochchinesisch ag. : [yezh.] mandariniek.

Hochdampf g. (-s) : [tekn.] burezh dindan uhelwask b.

Hochdeutsch n. : [yezh.] alamaneg uhel g., alamaneg lennegel g.

hochdeutsch ag. : alamanek uhel, en alamaneg uhel.

hochdrehen V.k.e. (hat hochgedreht) : **1.** sevel gant ur gamбли, sevel gant un dormikell, kamblañ evit sevel udb ; **das Seitenfenster des Wagens hochdrehen**, sevel gwerenn ar charr ; **2.** [tekn.] *einen Motor hochdrehen*, gougorzhañ ur c'heflusker ; *der Motor dreht hoch*, emañ ar c'heflusker o treiñ buanoc'h-buanañ (o tostaat ouzh e vrasañ kerzh labour) ; **3.** *die Heizung hochdrehen*, uhelaat an tommerez.

Hochdruck¹ g. (-s) : **1.** uhelwask g., gwask uhel g. ; **2.** [dre skeud.] *mit Hochdruck arbeiten*, mont da vat-kaer ganti, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, mont perfet dezhi, kiañ ouzh al labour, en em giañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, labourat a laz-h-korf, labourat a laz-h-ki, kolierañ, dosañ, turkañ, stardañ outi, stardañ warni, labourat a-nerzh, labourat evel ur c'hi, daoudortañ war an tach, en em arastiñ ouzh al labour, breviñ e gorf ouzh al labour, bezañ astenn gant e labour, lardañ, kordañ da vat gant al labour, lopañ, loeniñ, loeniñ e gorf, poaniañ ken gwazh hag an diaoul kamm, ober labour tri, dic'hwiñañ, dic'hastañ, bountañ ganti, bezañ ki war e labour, gwall boaniañ, plantañ e-barzh, krugañ ouzh al labour, lakaat kas war e gorf, terriñ e gein, foeltrañ e revr, terriñ e revr, na ober goap a labourat, reiñ poan ha n'eo ket ober goap, reiñ poan ha n'eo ket ober an neuz eo, c'hwezhañ e-barzh, lakaat leizh ar vourell, korfañ, ober ur stagadenn, reiñ bec'h d'ar c'hanab, reiñ bec'h dezhi, lakaat bec'h, plantañ bec'h, ruilhal ha merat e gorf, bezañ ur gounnar labourat en an-unan, bouc'halañ, skrabañ, en em zrastañ, en em hersal da labourat, labourat a-dro-vat, na voushañ ouzh al labour ; *etwas mit Hochdruck betreiben*, daoulammat udb, dihastañ udb, ober udb diwar vont, ober udb diwar mont ha hanter vont, ober udb a-bempoù, ober udb diwar herr, ober udb gant herr, ober udb gant kalz a herr.

Hochdruck² g. (-s) : [moull.] moulladur dre siellañ g., moulladur a-vos g., stamperez g.

Hochdruckdampfmaschine b. (-,n) : ijinenn dre vurezh uhelwask b.

Hochdruckgebiet n. (-s,-e) : [hinouriez] adkelc'hwidenn b., uhelvan g. ; stationäres **Hochdruckgebiet**, uhelvan pad g. ; relativ stationäres **Hochdruckgebiet**, uhelvan dambad g. ; *die Ausläufer eines Hochdruckgebiets*, an oabl lostat g., lost an uhelvan g.

Hochdruckkeil g. (-s,-e) / **Hochdruckrücken** g. (-s,-) : [hinouriez] kribenn aerwask b.

Hochebene b. (-,n) : [douaroniez] uhelblaenenn b., uhelgompezenn b., uhelenn b., pladenn-venez b., uhelbladenn b., daskompezenn b.

Hochehrhwürden ls. : [relij.] Tad enorus g. (Gregor)

hocehrhwürdig ag. : [relij.] enorus, reverant.

hochlegant ag. : *hochlegant sein*, bezañ kran (cheuc'h, kempenn, mistr, a-stroñs, faro, strak, turgn, moust, nifl, stipet), bezañ stad en an-unan, bezañ un den a droc'h, bezañ brav e dreuz, bezañ paket cheuc'h, bezañ paket brav, bezañ gwisket mistr ha mibin.

hochempfindlich ag. : 1. [den] dreistkizidik ; 2. [tekn.] uskizidik, respontus-kenañ, santidik-kenañ ; *hochempfindliche Waage*, mentel likant-kenañ b., mentel usgizidik b.

hochentzückt ag. / **hocherfreut** ag. : laouen-meurbet, laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, seder evel ul laouenanig, lirzhin evel ul laouenanig, lirzhin evel ur vleunienn, fest ennañ, goursavet, piljet kenañ.

hocherhaben ag. : 1. dreist, tonius, cheuc'h, hael, meurdezus ; 2. [arz] ... uhelvos.

hocexploisiv ag. : tarzhus-kenañ.

Hochfackel b. (-,-n) : [greamerezh] flammerenn b.

hochfahren V.gw. (fährt hoch / fuhr hoch / ist hochgefahren) : 1. mont d'an nec'h, mont war-laez, pignat ; 2. sailhañ (lammat) a-sonn (Gregor), sailhañ (lammat) a-bik, disailhañ, piklammat, gourlammat, draskal, draskañ, ober ur skamp, sevel evel un tenn, dihoubañ, diflukañ, ober ul lamm krenn, lammat krenn ; plötzlich *hochfahren*, sevel a-rafoll ; aus dem *Schlaf hochfahren*, dihuniñ a-stroñs, dihuniñ a-daol, dihuniñ en ul lamm / dihuniñ en un taol-kont (Gregor), divisorilañ neuze-souden ; erschreckt aus dem *Schlaf hochfahren*, dihuniñ dre spont, dihuniñ en ul lamm, dihuniñ a-daol, dihuniñ a-stroñs ; er fuhr aus dem *Schlaf hoch*, dihuniñ a reas dre spont, dihuniñ a reas en ul lamm, dihuniñ a reas a-daol, dihuniñ a reas a-stroñs, divisorilañ a reas neuze-souden, sevel a reas a-rafoll, dihuniñ a reas en un taol trumm ; 3. [dre skeud.] taeriñ, breskenn, pignat war e varc'h bras, sevel war e dach, sevel war e dachoù, mont droug en e gentrou, sevel war e gentrou, sevel war e elloù, sevel war e dach, ober ur roñse bras, ober ur marc'h bras, lammat war ar marc'h glas, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, ober ur folladenn, dispakañ e gounnar, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, mont e serch, loeniñ ruz, taeriñ ruz, kounnariñ ruz, mont droug en e goukoug, mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, mont e gouez, mont e droug, mont e feuls, mont e volc'h diwar e lin, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont àr e biñsedouù, mont dreist-penn, lammat dreist-penn, mont ar revr war ar chouk gant an-unan (e revr war e chouk gantañ, he revr war he chouk ganti h.a.), mont droug en e doull, mont droug en e revr, mont malis en e doull, mont malis en e revr, taeriñ gant ar fulor, mont er-maez eus e groc'hen, mont diwar e gement all, mont e-barzh blev kriz, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, lakaat e voned ruz, glazañ, en em c'hlazañ ; 4. [stlenn.] den Computer *hochfahren*, loc'hañ an urzhiataer, lañsañ an urzhiataer.

V.k.e. (fährt hoch / fuhr hoch / hat hochgefahren) : kas d'an nec'h, kas war-laez.

Hochfahren n. (-s) : 1. piklamm g., gourlamm g., draskadenn b., lamm krenn g., darlamm-korf g. ; 2. [stlenn.] loc'hañ g., boul'hañ g.

hochfahrend ag. : bac'h, otus, gwintet, lorc'hus, lorc'hek, rok, fier, faëus, dichek, glorius, tonius, bras, uhel, c'hwezet, pompolik, c'hwezigell, grontek, randomus, leun a avel, avel gantañ leizh e benn, brasonius a galon ; *hochfahrendes*

Wesen, brasoni b., koeñv g., brazentez b., avelaj g., rogoni b., randon g., rogentez b., morgañs b., morganted b., bern fouge g., spered flammik a zen g.

hochfein ag. : 1. gourfin ; 2. eus ar gurunenn, eus ar vegenn, eus an dibab, diouzh an dibab, eus an diuz, a'r gwellañ, eus ar gwellañ, a'r c'haerañ, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, kentañ troc'h, dreistdibab, dibab, a-zibab ; 3. P. kran, cheuc'h, kempenn, mistr, a-stroñs, faro, strak, turgn, moust, nifl, stipet, gwisket mistr ha mibin, stad ennañ, a droc'h, brav e dreuz, paket cheuc'h, paket brav.

hochfest ag. : dalc'hus-kenañ ; *hochfester Stahl*, dir dalc'hus-kenañ g.

Hochfest n. (-es,-e) : [relig.] gouel bras g., gouel doubl meas g. ; die *Hochfeste*, al lidou bras ls. (Gregor), ar gouelioù doubl meas ls. ; *Hochfest der Empfängnis Mariens*, gouel Maria krouer dinamm g. ; *Hochfest des Leibes und Blutes Christi*, gouel ar Sakramant g., Sul ar Sakramant g., Gouel-Doue g.

Hochfinanz b. (-) : meteier uhel añ ar c'hellid ls., meteier uhel añ ar c'hanterezh ls., pennouù bras ar bankouù ls.

Hochfläche b. (-,-n) : [douaroniez] uhelblaenenn b., uhelgompezenn b., uhelenn b., pladenn-venez b., uhelbladenn b., daskompezenn b.

hochfliegen V.gw. (flog hoch / ist hochgeflogen) : 1. nijal kuit ; 2. bezañ strinket er vann.

hochfliegend ag. : uhelbal, uhelek, [lenn.] awenet uhel ; so *hochfliegende Pläne er einmal hatte, so verzweifelt war er nun*, ken bras e oa bet e youl da gas e uhelvennadoù da benn ma oa plaouiet diwar-neuze gant an dic'hoanag - ken bras ha ma oa bet e youl da gas e uhelvennadoù da benn, ken plaouiet e oa diwar-neuze gant an dic'hoanag.

Hochflut b. (-,-n) : 1. dour gresk g., torrad-dour g., liñvadenn b., dour-beuz g., dic'hlan-dour g., dic'hlan g. ; 2. mor en e vog g., mor-bras g., gourlany g., gourlen g., mor gourlen g., mor en e c'hourlen g.

Hochflutgrenze b. (-,-n) : [mor] gourlen g.

Hochform b. (-) : in *Hochform sein*, bezañ war e yec'hed wellañ, bezañ en e wellañ, bezañ leun a nerzh hag a yec'hed, bezañ e barr e nerzh (e kreiz e nerzh, en e ched), bezañ bagol, bezañ bagos, bezañ butun gant an-unan.

Hochformat n. (-s,-e) : furmad doare poltred b., mentrezh doare poltred g.

hochfrequent ag. : [tredan.] ... uheldalm.

Hochfrequenz b. (-) : [tredan.] uheldalm g.

Hochfrisur b. (-,-en) : hogenn b., torkad-blev g., kilpennad-blev g.

Hochgarage b. (-,-n) : parklec'h usdouar g.

Hochgebirge n. (-s,-) : meneziou uhel ls., uheldirioù ls.

hochgeboren ag. : uhelouenn, uhelwad, a lignez uhel, a ouenn uhel.

hochgefährlich ag. : dañjerus ken ez eo ; eine *hochgefährliche Krankheit*, ur c'hleñved tu pe du g., ur c'hleñved grizias g.

Hochgefühl n. (-s) : trelat g., trivli g., trelaterezh g., birvilh g., bervder g., birvidigezh b., hevred g., hevoud g., drantiz b., laouenter g., dranter g.

hochgehen V.gw. ha V.k.e. (ging hoch / ist hochgegangen) : 1. sevel, pignat, krapañ, krimpañ, mont d'an nec'h, mont war-laez ; den Hang *hochgehen*, krapañ ar c'hrav, pignat ar c'hrav, sevel ar c'hrav, sevel (pignat, krimpañ) gant ar grapenn, krapañ ouzh ar run, sevel gant ar grec'henn, krapañ gant tor ar menez ; die *Treppe hochgehen*, mont (sevel, pignat, krapañ) gant an diri ;

so alt ist er, dass er die Treppe nicht mehr hochgehen kann, gant ar c'hozh ma'z eo, n'eo ket mui evit pignat gant an diri ; die Wendeltreppe hochgehen, sevel gant ar viñs, sevel ar viñs ; 2. die Preise gehen hoch, gorren (kreskiñ, uhelaat, keraat) a ra ar prioziù, kresk a zo gant ar prioziù ; 3. [merdead.] die See geht hoch, emañ rust (bras, houlek, divergont, garv) ar mor, meskañ a ra ar mor, draihl a zo er mor, pilhennek eo ar mor, rust (dirollet, fuloret, kounnaret, dichadennet, direizhet, gouez, diaes, gros, lourt, pounner) eo ar mor, gwall vor a zo, treboulet eo ar mor, gwall wagennek eo ar mor, berniañ a ra ar mor, ratre a zo gant ar mor, mor a dri zarzh a zo, ruziañ a ra ar mor, c'hwezañ a ra ar mor, gwinkal a ra ar gazeg c'hlas, mor a zo ; die Sturmböe ließ die See hochgehen, ar gaouad fallamzer a lakeas ar mor da sevel ; 4. tarzhañ ; 5. [dre skeud.] taeriñ, breskenn, pignat war e varc'h bras, lammat war ar march' glas, mont droug en e gentrouù, sevel war e gentrouù, sevel war e elloù, sevel war e dach, bezañ troet en un tarv, ober ur ronse bras, ober ur march' bras, lammat war ar march' glas, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, ober ur folladenn, dispakañ e gounnar, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, mont e serch, loeniñ ruz, taeriñ ruz, kounnariñ ruz, mont droug en e goukoug, mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, mont e gouez, mont e droug, mont e feuls, mont e volc'h diwar e lin, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont àr e biñedoù, mont dreist-penn, lammat dreist-penn, mont ar revr war ar chouk gant an-unan (e revr war e chouk gantañ, he revr war he chouk ganti h.a.), mont droug en e doull, mont droug en e revr, mont malis en e doull, mont malis en e revr, taeriñ gant ar fulor, mont er-maez eus e groc'hen, mont diwar e gement all, mont e-barzh blev kriz, mont dibenn, mont e belbi, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, lakaat e voned ruz, glazañ, en em c'hlazañ ; ihm geht die Hutschnur hoch, dibollaña a ra gant ar gounnar, lammat a ra gant ar gounnar, difronkañ a ra, breskenn a ra, mont a ra e breskenn, mont a ra da vreskenn, birviñ a ra gant ar gounnar, tost eo da darzhañ gant ar gounnar, ur fulor a zo ennañ, fuloret naet eo, fuloret ran eo, fuloret ruz eo, fuloret mik eo, ur barrad fulor a zo o krozal en e greiz, krog eo an tan en e benn, e gouez emañ, emañ e benn e gouez, brizh-du eo, migañ a ra, fuc'hañ a ra gant ar vuanegoz, fuc'hañ a ra gant ar gounnar, emañ e gerc'h o tommañ dezhañ, emañ e gerc'h o krazañ dezhañ ; sobald er ihn sieht, geht er hoch, ar gweled anezhañ e laka da sodiñ ; 6. [dre skeud.] bezañ dizoloet, bezañ tapet ; der Agentenring ging hoch, dizoloet ha diskaret e voe ar rouedad spieren.

hochgehend ag. : [mor] rust, fuloret, diroll, houlek, houlennek, houlus, houleñns, bras, gwagennek, gwagennus, ratre gantañ, gouez, diaes.

hochgeistig ag. : a live uhel, prederouriezhel, gouziegezhel.

hochgeleht ag. : gouiziek, desket kaer, desket bras, lennek, P. abil ; ein hochgelehrter Mensch, ur ouziegezh vras a zen b., ur puñs a ouziegezh g.

hochgemut ag. : leun a fiziañs, a-fiziañs-kaer, gant ar brasañ fiziañs, sur eus e jeu, sur eus e grog, sur eus e daol, disaouzan.

hochgenau ag. : resis-kenañ, gourresis.

Hochgenuss g. (-es) : eurvad b., laouenidigezh b., levez b., plijadur g., plijadurezh b., dudi g., eürusted b., boem b., bamadur g., trugar b., hevoud g., chalm g. ; diese Musik ist ein Hochgenuss, un drugar eo klevet ar sonerezh-se, ur

yec'hed eo klevet ar sonerezh-se, ur chalm eo klevet ar sonerezh-se, ur voem eo klevet ar sonerezh-se.

hochgepriessen ag. : uhelvrud, illur.

Hochgericht n. (-s,-e) : [gwir] 1. lez an asizoù b. ; 2. lez uhel b., lez veur b. ; 3. mein ar justisoù ls., justisoù ls., krouglech g., krougprenn g., post-kroug g., piler-kroug g., chafot g.

Hochgesang g. (-s,-gesänge) : [sonerezh] kanenn-veur b.

hochgeschlossen ag. : [dilhad] prennet war ar bruched betek ar c'hroñj.

hochgeschossen ag. : lank, freilhennek, moan, mistr ; ein hochgeschossener Kerl, un diskrouger anduilh g., ur ramz treat-gagn g., ur vazh wisket b., ur pezh jelkenn a baotr b., un dreustel b., ur skilfenn a baotr b., ur c'horf mat a zen g., unan hir ha moan evel ar wall-amzer g., ul lañsadenn b., ul lañsenn b., ur paotr korfet evel ur gouarc'henn g., ur pezh pikol den bras g., ul langouineg g., ur skarineg g., ur skrilh g., ur gaoleg g., ul louaneg g., ur sklipard g., ur skrifelleg g., ur skeul vabu b., ur baluc'henn b., ul lank g. [liester lanked, lankidj], ul lankon g., ur tamm mat a zen g., ur freilhenneg g., ur markol den g., ur moanard g., ur peulvan g. (Gregor), P. ul lahir g., ur paotr toulet uhel g.

Hochgeschwindigkeits- : ... uheldizh, ... tizh bras.

Hochgeschwindigkeitsstraße b. (-,-n) : hent tizh bras g.

Hochgeschwindigkeitszug g. (-s,-züge) : tren tizh bras g. (TTB), tren uheldizh g.

hochgesinnt ag. : hael, kalonek, nobl a spered.

hochgestellt ag. : 1. a renk uhel, a stad uhel ; hochgestellte Persönlichkeiten, tud a stad uhel ls., uhelvedad g. [liester uhelvediz] ; 2. [moull., mat., kimiezh, fizik] usverket ; hochgestelltes Schriftzeichen, usverk g..

hochgestochen ag. : 1. stambouc'het, luziet, rouestlet, rikamanet, troidellek, briquardet, c'hwezet ; 2. orbidus, fesonius, kontenañsus, flammik.

hochgewachsen ag. : 1. bras e vent, mentek, a vent vrap, a vent vras, bras a vent, mentet uhel ; ein hochgewachsener Mensch, un den mentek g., un den a vent vras g., un diskrouger anduilh g., ur ramz treat-gagn g., ur vazh wisket b., ur pezh jelkenn a baotr b., un dreustel b., ur skilfenn a baotr b., ur c'horf mat a zen g., unan hir ha moan evel ar wall-amzer g., ul lañsadenn b., ul lañsenn b., ur paotr korfet evel ur gouarc'henn g., ur pezh pikol den bras g., ul langouineg g., ur skarineg g., ur skrilh g., ur gaoleg g., ul louaneg g., ur sklipard g., ur skrifelleg g., ur skeul vabu b., ur baluc'henn b., ul lank g. [liester lanked, lankidj], ul lankon g., ur tamm mat a zen g., ur freilhenneg g., ur markol den g., ur moanard g., ur peulvan g. (Gregor), P. ul lahir g., ur paotr toulet uhel g. ; 2. [louza., geot, ed] plouzet kaer, korzennet mat, korzennet hir, korzennet kaer.

Hochgiebel g. (-s,-) : [tisav.] talier g.

Hochglanz g. (-es) : splannder g., splannded b., splannijen b. ; auf Hochglanz bringen, auf Hochglanz polieren, lufrennaouiñ, brikañ, degas [fdb] da lufr, purañ, luc'hañ, lufrañ, lakaat da lufrañ, lakaat da luc'hañ, lakaat da lintrañ, skuriañ, splannañ ; etwas wieder auf Hochglanz bringen, etwas wieder auf Hochglanz polieren, adlintrañ fdb ; Papier mit Hochglanz versehen, lufrañ paper.

Hochglanzpapier n. (-s) : paper lufr g.

Hochglanzpolieren n. (-s) : lufrennaouiñ g.

Hochgotik b. (-) : goteg skinek g.

hochgradig ag. : 1. uhel e zerez, kreñv, kalet, puilh, stank, stenn ; 2. [mezeg.] hochgradiges Fieber, terzhienn vras b.

Hochgradigkeit b. (-) : [dre skeud.] kreñvded b., stennder g., puilhentez b.

hochgucken V.gw. (hat hochgeguckt) : P. sellet d'an nec'h, sellet er vann.

hochhackig ag. : [botoù] uhel e seulioù, ... seulioù uhel.

hochhalten V.k.e. (hält hoch / hiel Hoch / hat hochgehalten) : 1. derc'hel uhel a-benn brec'h, bezañ udb war zibrad gant an-unan en aer ; ein Kind mit beiden Armen hochhalten, ober pintig d'ur bugel, ober houp d'ur bugel, dibradañ ur bugel, houpañ ur bugel, choupañ ur bugel, bezañ ur bugel war zibrad gant an-unan ; 2. [dre skeud.] ober stad vras eus, doujañ kalz, kaout un doujañs vras evit, kaout kalz a istim oush, dougen bri da, dougen doujañs da, bezañ e doujañs dirak, azaouezñ.

Hochhaus n. (-es,-häuser) : 1. [tisav.] skraber-oabl g., tour g. ; 2. [polit.] Kambr-Uhel b., uhelvodad g.

hochheben V.k.e. (hob hoch / hat hochgehoben) : 1. sevel, sevel er vann, disevel, gorren, gwintañ, gwintañ er vann, dibradañ, loc'hañ, dibouzeañ, reiñ avel da, aveliñ, choupañ, houpañ, ober un houpad da ; etwas mit beiden Armen hochheben, sevel udb a-nerzh e zivrec'h, sevel udb a-nerzh-brec'h, sevel udb a-benn brec'h, sevel udb a-grog-brec'h, sevel udb war-bouez e zivrec'h, dibradañ udb a-grog-brec'h, dibradañ udb diwar nerzh e zivrec'h, houpañ udb, choupañ udb ; ich konnte es nicht hochheben, so schwer war es, ne oan ket evit e zibradañ, pounner evel ma oa - ne oan ket evit e zibradañ, re bounner e oa diouzhin - ne oan ket evit e zibradañ, gant ar pounner ma oa ; er konnte einen Pferdewagen hochheben, gouest e oa da zibouzeañ ur c'harr ; 2. [dilhad.] troñsañ ; sie hob ihr Kleid hoch, troñsañ a reas he sae.

hochheilig ag. : santel-meurbet, sakr ha santel.

hochhelfen V.k.d (dat.) (hilft hoch / half hoch / hat hochgeholfen) : jemandem hochhelfen, sikour u.b. da sevel e revr, sikour u.b. da sevel diwar e c'hourvez, lakaat u.b. da sevel, sevel u.b. diwar an douar, dizouarañ u.b., sevel u.b. a zo bet kouezhet, daskoriñ u.b. a zo bet kouezhet, sevel u.b. en e sav, reiñ sikour d'u.b. da sevel eeun war e elloù (Gregor), lakaat u.b. en e sav ; dem gestürzten Radfahrer hochhelfen, sikour an hini a zo kouezhet a-zwarz e varc'h-houarn da sevel diwar an douar ; sie half der alten Dame vom Sessel hoch, sikour a reas an itron gozh da sevel he foñs diwar ar gador-vrec'h, sikour a reas an intron gozh da zihoubañ diouzh ar gador-vrec'h ; hilf deinem kleinen Bruder wieder hoch ! kerzh da sevel da vreur bihan ; jemandem die Treppe hochhelfen, sikour u.b. da sevel (da bignat, da grapañ) gant an diri.

hochherrschaftlich ag. : 1. ... aotrou, ... mestr, ... mistri ; 2. pompadus, pompus, lor'hus, cheuc'h.

hochherzig ag. : hael, kalonek, nobl a spered.

Hochherzigkeit b. (-) : haeldorf b., haelder g., meurded b., uhelder a spered g., kaloniezh b.

hochhieven V.k.e. (hat hochgehievt) : [merdead.] gwintañ, gwinterellañ, sevel, goren ; einen Mast hochhieven, gwintañ ur wern.

Hochhieven n. (-s) : gwint g., gwintañ g.

hochhissen V.k.e. (hat hochgehisst) : sevel, gorren, gwintañ, hiñsiñ.

Hochhissen n. (-s) : gwint g., gwintañ g.

Hochhubwagen g. (-s,-) : karrigenn gorre-gouziz b., bernier g. [liester bernieroù], bernierez b. [liester bernierezou].

hochintelligent ag. : speredet kaer, speredet dreist ; ein hochintelligenter Mensch, ur spered lemm a zen g., un den speredet kaer g., un den speredet dreist g., ur spered kaer a zen g., ur spered dreist a zen g.

hochinteressant ag. : a'r brasñ deur, eus an dedennusañ-holl, dedennus-kenañ, mil dedennus.

hochjagen V.k.e. (hat hochgejagt) : 1. lakaat da darzañ ; 2. [keflusker] lakaat da dreiñ a dizh uhel-kenañ, lakaat da skordañ ; 3. difourkañ, difouchañ, disouchañ, sevel, diboufañ.

hochjubeln V.k.e. (hat hochgejubelt) : jemanden hochjubeln, youal d'u.b., youc'hal d'u.b., degemer u.b. gant youc'hadennou a levenez, youc'hal a-leizh korzenn ha strakal e zaouarn en enor d'u.b., uhelaat u.b. dreist ar begoù gwez, milganmeuliñ u.b., meuliñ u.b. dreist ar bord, kas u.b. en tu-hont d'an neñv, meuliñ dreist u.b., reiñ meuleudioù divuzul (amzere) d'u.b., reiñ mel d'u.b. gant al loa-bod, reiñ ur begad mel d'u.b., reiñ kaol d'ar c'havr, reiñ kaol d'u.b. treujoù hag all reiñ kaol gwiriennoù ha tout d'u.b., reiñ pour gwiriennoù hag all d'u.b.

hochkant ag. : hochkant stellen, lakaat war e gab, lakaat a-blom, lakaat a-serzh, lakaat war e silhenn.

hochkantig ag. : 1. war e gab, war e silh, war e silhenn, war e sid, war e ger, war e gant ; ein Brett hochkantig stellen, lakaat ur plankenn war e gab, (war e silh, war e ger, war e gant), kantañ ur plankenn ; 2. [dre skeud.] P. jemanden hochkantig hinauswerfen, reiñ foet an nor d'u.b., skubañ u.b., batalmiñ u.b., lakaat sav dindan botoù u.b., teuler (stlepel, lakaat) u.b. er-maez, bountañ u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh, lakaat u.b. 'barzh ar porzh, digériañ u.b., sevel e dreid d'u.b., reiñ herr d'u.b. da vont ac'hann, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, bale u.b., didreuaouiañ u.b., lakaat u.b. en hent, P. bountañ u.b. a-raok, plantañ u.b. er-maez, bannañ u.b. er-maez, lakaat u.b. war ar beoz, reiñ e sac'h d'u.b., teuler u.b. war al lann, foultrañ u.b. er-maez, fountañ u.b. er-maez, fountañ u.b. er-maez, sirañ e votoù d'u.b., lardañ e dreid d'u.b. ; er wurde hochkantig hinausgeworfen, bet en devoa herr.

hochkarätig ag. : 1. [maen] uhel e niver a garatoù ; 2. [metal] uhel ar bec'h metal prizius ennañ ; 3. [dre skeud.] mat-krak, un mestr d'ober anezhañ, ur mestr-meur anezhañ, ... a anavez an treuz, arrouet, ... a oar an dibenn eus an dra, un tad den anezhañ, un tarin anezhañ, un darinez anezhi, eus an dispar, eus an troc'h kentañ.

Hochkirche b. (-) : [relij.] lliz anglikan b.

hochklappbar ag. : ... a c'heller sevel.

hochklappen V.k.e. (hat hochgeklappt) : sevel, gwintañ ; eine Zugbrücke hochklappen, gwintañ (sevel) ur porzh-gwint.

hochklettern V.gw. (ist hochgeklettert) : sevel, pignat, pignat a-grap, digrapañ, krapañ, krapañ-digrapañ, skeuliañ, krimpañ, simmañ ; am Seil hochklettern, krapañ gant ar gordenn.

V.k.e. (ist hochgeklettert) : krapañ udb, pignat udb, sevel udb, sevel gant, pignat gant, krapañ gant, digrapañ gant, krapañ-digrapañ gant, krimpañ gant, gwintañ war.

hochklingend ag. : [dre skeud.] tonius, pompadus, pompus, kran, cheuc'h, ... a son brav.

hochkomisch ag. : farsus ken ez eo.

Hochkomma n. (-s,-s/-kommata) : P. [yezh.] skrab g., virgulenn-grech b., soc'h g.

hochkommen V.gw. (kam hoch / ist hochgekommen) : 1. sevel, pignat, krapañ, krimpañ ; er kommt den Berg hoch, sevel (pignat, krimpañ) a ra gant ar grapenn, krapañ a ra ouzh ar run, krapañ a ra gant tor ar menez ; aus seinem Sessel

hochkommen, dihoubañ diouzh e gador-vrec'h, sevel e foñs diwar e gador-vrec'h, sevel e revr diwar e gador-vrec'h ; aus seinem Sessel nicht hochkommen, chom da luduenniñ en e gador-vrec'h ; aus der Hocke wieder hochkommen, dibuchañ, sevel diwar e buch ; 2. erruout war an uhel ; 3. [pesked] sevel da vol ; die Sardinen kommen hoch, sevel a ra ar sardin da vol ; die Sardinen anködern, damit sie hochkommen, boueta ha sevel ar sardin ; 4. [dre skeud.] sevel e gein, digeinañ, sevel e chouk, sevel eus e boull, sevel war-chorre an dour, sevel war an dour ; er kommt wieder hoch, sevel a ra e chouk, sevel a ra eus e boull, sevel a ra e gein en-dro, sevel a ra war e elloù a-nevez, adkavout a ra e aez hag e blaen, adkavout a ra e blom (e zalc'h, e gempouez), dont a ra ennañ e-unan, distreiñ a ra d'e goch, sevel a ra war-chorre an dour, sevel a ra war an dour, dont a ra en-dro war e du, difallañ a ra, adsevel a ra war gorre e vec'h, dont a ra en e stern ; 5. das Essen kam ihr hoch, ar boued-se a zeuas da neuñ (da zarneuiñ) war he'chalon, heugdorjær a savas emni ; 6. [dre skeud.] P. ihm kommt die Galle hoch, ur c'horfad droug a zo o sevel ennañ, sevel a ra kintoù ennañ, mont a ra kintoù ennañ, hennezh a ya ur sac'had droug ennañ, hennezh a ya ur c'horfad droug ennañ, sevel a ra droug en e gorf, trenkañ a ra e spered outañ, ne harz ket mui e wad, sevel a ra ar gwad d'e benn, emañ e wad o vont e dour, sevel a ra broc'h ennañ, komañs a ra da c'harvaat, deuet ez eus tro en e voned, emañ o c'hinañ, sevel a ra ar c'hrug dezhañ, sevel a ra ar grug dezhañ, sevel a ra ar grug ennañ ; da kommt einem ja der kalte Kaffee wieder hoch, da kommt einem ja der Kakao wieder hoch, kement-se a ro c'hoant din da strinkañ (da lañsañ) diwar va'chalon (Gregor), c'hoant dislonkañ am bez pa welan seurt traou, c'hoant am bez da zislonkañ pa welan seurt traou, dislonk am bez pa welan seurt traou.

Hochkommissar g. (-s,-e) : penngomiser g., kefridiad-meur g.

Hochkönig g. (-s,-e) : [istor] roue-meur g.

Hochkonjunktur b. (-,en) : armerzh e barr e ampled g., trummgresk armerzel g., lammgresk armerzel g., bomm armerzel g., tuez araezus-kenañ g.

hochkönnen V.gw. (kann hoch / konnte hoch / hat hochgekonnt) : 1. gallout sevel ; 2. gallout pignat, gallout krapañ, gallout krimpañ.

hochkrempeñ V.k.e. (hat hochgekrempt) : troñsañ, krizañ ; seine Hose hochkrempeñ, ober ur pleg e traof e vragez, troñsañ e vragez, troñsañ e otoù ; P. die Ärmel hochkrempeñ, a) [ster rik] troñsañ e vilginoù, krizañ e vilginoù, troñsañ e zivrec'h (Gregor), sevel e ziv vilgin ; b) [dre skeud.] stagañ ganti, mont dezhi, lakaat eoul kalon, pegañ e-barzh ; jetzt heißt es Ärmel hochkrempeñ, bremäñ eo lakaat eoul kalon ! bazhad dezhi ! sachomp warni ! koad dezhi ! dao dezhi ! deomp dezhi ! deomp ganti ! deomp outi ! ; mit hochgekrempten Ärmeln, troñset e vilginoù gantañ.

Hochkrempeñ n. (-s) : troñsañ g.

hochkriegen V.k.e. (hat hochgekriegt) : P. 1. etwas hochkriegen, dont a-benn da sevel ubd, dont a-benn da zisevel ubd, dont a-benn da c'horren ubd, dont a-benn da wintañ ubd, dont a-benn da zibradañ ubd ; 2. [rev] P. einen hochkriegen, sevel d'an-unan, sevel serzh d'an-unan, dont d'an-unan, mont e lost war sav, sevel gant an-unan.

Hochkultur b. (-,en) : sevenadur diorroet-mat g.

hochkurbeln V.k.e. (hat hochgekurbelt) : sevel gant ur gamblí, sevel gant un dormikell, kamblañ evit sevel ubd ; das Autofenster hochkurbeln, sevel gwerenn ar c'harr.

hochladen V.k.e. (lädt hoch / lud hoch / hat hochgeladen) : [stlenn.] pellgargañ, ezkargañ.

Hochland n. (-s,-länder/-lande) : uheldirioù ls., gorre g., broioù krec'h ls., broioù-uhel ls., broioù diwar-laez ls., gorreouù ls., uhelioù ls.

Hochländer g. (-s,-) : tiruheliad g.

Hochlandsackpfeife b. (-,n) : [sonerez] große Hochlandsackpfeife, binioù-bras g.

Hochlatein n. (-s) : [yezh.] das Hochlatein, al latin uhel g., an uhellatin g.

hochleben V.k.e. (hat hochgelebt) : jemanden hochleben lassen, a) kas un toast d'u.b., yec'hediñ d'u.b. ; b) teurel youc'hadennoù enenor d'u.b.

V.gw. : er lebe hoch ! bevet hennezh ! ra vovo ! hir hoal dezhañ !

hochlegen V.k.e. (hat hochgelegt) : 1. lakaat war an uhel ; 2. uhelaat.

Hochleistung b. (-,en) : 1. askorad uhel g., askorad bras g., fonnder uhel g. ; 2. disoc'hoù dreist (dispar, neverk), taoliou kaer ls., kuriou ls.

Hochleistungspflug g. (-s,-pflüge) : plomerez b., tumper g.

Hochleistungsrechner g. (-s,-) : [stlenn.] goururzhiaer g.

Hochleistungsreis g. (-es,-e) : riz a askorad bras str.

Hochleistungssport g. (-s) : [sport] sport a live uhel g.

Hochleistungssportler g. (-s) : [sport] sportour a live uhel g., sportour uhel g.

Hochleistungsweizen g. (-s) : ed a askorad bras str.

Hochleitung b. (-,en) : [tredan] linenn usdouar b.

hochlöblich ag. : dispar, dreist.

Hochlohnland n. (-s,-länder) : bro uhel ar goproù enni b.

hochmachen V.k.e. (hat hochgemacht) : [hemolc'h] einen Hasen in seiner Sasse hochmachen, dichedañ ur c'had, divusañ ur c'had.

Hochmeister g. (-s,-) : [relij.] mestr-meur un urzh bennak g., jeneral ag un urzh bennak g., arc'himestr un urzh bennak g.

Hochmesse b. (-,n) : [relij.] oferenn-lid b., oferenn-bred b., oferenn veur b.

Hochmittelalter n. (-s) : Krennamzer greiz b., Krennamzer glasel b.

hochmodern ag. : modern-tre, arnevez-kenañ, gourmodern, gourarnevez.

Hochmoor n. (-s,-e) : taouarc'heg er meneziou b.

Hochmut g. (-s) : 1. rogentz b., rogoni b., randon g., balc'hder g., balc'hded b., superbite b., morgañs b., morganted b., gloriusted b., gloar b., lorc'hig moan g., fae g., brabañs g., fouge g., brasoni b., bosac'h g., koeñv g., brazentez b., avelaj g., lorc'haj g., lorc'h g., lorc'hentez b., lorc'herezh b., ourgouilh g., uhelegezh b., roufl g., modoù bras ls., modoù randomus ls., kagal g., teil g. ; vor Hochmut platzen, bezañ c'hwezet, bezañ lorc'h en an-unan da vougañ, bezañ lorc'h don en an-unan, mont gant ar prun, bezañ kement a lorc'h en an-unan evel pa vijed pevare person an Dreinded, bezañ lorc'h en an-unan kement ha pa vijed pevare person an Dreinded, en em ambridañ, dougen roufl, dougen randon, na vezañ nemet ur sac'h ourgouilh eus an-unan, bezañ e galon foëivet a ourgouilh, kaout lorc'h en e foñs, bezañ ur fougeer brein eus an-unan, bezañ c'hwezet gant al lorc'h, bezañ foëivet gant an ourgouilh, bezañ ur pezh lorc'h en an-unan, bezañ ur reuz en an-unan, bezañ uhel ar c'haoc'h en e doull, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, bezañ savet ar cherch en e

c'houzoug, bezañ uhel an tamm en an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, bezañ leun a fouge hag a lorc'h, bezañ lorc'hoù en an-unan, bezañ lorc'h en e doull, bezañ lorc'h en e foñs, bezañ teil gant an-unan, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gagal, bezañ c'hwezet gant an avel / bezañ pennbouef gant al lorc'h (Gregor), en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ ; *man sah ihnen ihren Hochmut an*, diouzh an neuz anezho e oa fouge en ded-se ; *jemandem den Hochmut dämpfen, jemandem den Hochmut austreiben*, dilorc'hañ u.b., difougeañ u.b., diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., diskar al lorc'h a zo en u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., diskar e glipenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., stankañ e glapez d'u.b., kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù, lakaat u.b. en erv, kas u.b. d'e doull, diskenn e gribenn d'u.b., lakaat u.b. en e stern, lakaat e ibil en e blas d'u.b., krennañ e douchenn d'u.b., ober d'u.b. ameniñ, divarch'añ un den rok, diskar ourgouilh u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., tognañ u.b., gwaskañ u.b. ; *aus Hochmut*, dre random ; **2.** [kr-l] *Hochmut kommt vor dem Fall*, dre glask pignat re uhel e kouezher re izel - e beg ar skeulioù uhel e c'hwezh kreñv an avel - pa vezet savet an uhelañ eo al lamm brasañ.

hochmütig ag. : balc'h, brasonius, brasonius a galon, morgant, c'hwezet, foëñvet, revalc'h, glorius, tonius, orbidus, otus, gwintet, dichek, gobius, rok, emfizius, lorc'hek, lorc'hus, faëüs, grobis, leun a fouge hag a lorc'h, lorc'hoù ennañ, lorc'h en e doull, lorc'h en e foñs, teil gantañ, fier, fier-droch, fier-ruz, fier-sot, leun a gagal, groñs, grontek, morgant, ourgouilhus, brabañsus, glorius, randomus, pompus, pompadus, rouflus, uhel, leun a avel, avel gantañ leizh e benn, faro, P. mok ; *hochmütiger Mensch*, den a lorc'h g., den rok ha morgant g., teileg g., brabañser g., pezh glorius g., brammer g., braller g., braller e gloç'h g., mailhard g., bugader g., breser g., breser kaoc'h g., kagaler g., boufon g., pabor g., fougaser g., balpour g., glabouser g., poufer g., poc'hon g. [*liester poc'honed*], brogoier g., brogolier g., pompader g., kankaler g., toner g., kañfard g., mogetaer g., boufantig g., foëñvour g., toullourgouilh g., toull-lorc'h g., fougeer g., gaoleg g., lorc'heg g., lorc'henn b., stadenn b., pomponig g., bern trein g., P. bern teil g., brammsac'h g. ; *hochmütig sein*, bezañ c'hwezet, bezañ lorc'h en an-unan da vougañ, bezañ lorc'h don en an-unan, mont gant ar prun, bezañ kement a lorc'h en an-unan evel pa vijed pevare person an Dreinded, bezañ lorc'h en an-unan kement ha pa vijed pevare person an Dreinded, en em ambridañ, dougen roufl, dougen random, na vezañ nemet ur sac'h ourgouilh eus an-unan, bezañ e galon foëñvet a ourgouilh, kaout lorc'h en e foñs, bezañ ur fougeer brein eus an-unan, bezañ c'hwezet gant al lorc'h, bezañ foëñvet gant an ourgouilh, bezañ ur pezh lorc'h en an-unan, bezañ ur reuz en an-unan, bezañ uhel ar chaoç'h en e doull, bezañ uhel ar chaoç'h en e revr, bezañ savet ar cherc'h en e c'houzoug, bezañ uhel an tamm en an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, bezañ leun a fouge hag a lorc'h, bezañ lorc'hoù en an-unan, bezañ lorc'h en e doull, bezañ lorc'h en e foñs, bezañ teil gant an-unan, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gagal, bezañ c'hwezet gant an avel / bezañ pennbouef gant al lorc'h (Gregor), en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ ; *hochmütiger werden*, dont da vezañ lorc'hus pe lorc'husoc'h, brasaet ; *er ist hochmütig geworden*, brasaet eo dezhañ.

Adv. : gant lorc'h, gant fouge, lorc'h ennañ, fouge ennañ.

Hochmütigkeit b. (-) : rogentez b., rogoni b., randon g., balc'hder g., balc'hded b., superbite b., morgañs b., morganted b., gloriusted b., gloar b., lorc'hig moan g., fae g., brabañs g., fouge g., brasoni b., koeñv g., brazentez b., avelaj g., lorc'haj g., lorc'h g., lorc'hentez b., lorc'herez b., ourgouilh g., uhelegezh b., roufl g.

hochnäsig ag. : balc'h, otus, gwintet, morgant, lorc'hus, lorc'hek, rok, leun a fouge hag a lorc'h, lorc'hoù ennañ, lorc'h en e doull, lorc'h en e foñs, teil gantañ, fier, fier-droch, fier-ruz, fier-sot, leun a gagal, faëüs, glorius, tonius, gobius, dichek, uhel, bras, c'hwezet, disprizus, dismagañsus, dipitus, brasonius, brasonius a galon, randomus, groñs, grontek, ourgouilhus, brabañsus, pompus, pompadus, leun a avel, avel gantañ leizh e benn, leun a valc'hder, P. mok ; *er ist hochnäsig geworden*, brasaet eo dezhañ ; *die am wenigsten hochnäsig Menschen*, ar re nebeutañ lorc'hus ; *sie ist hochnäsig*, ur valc'henn a zo anezhi, ur bennsac'henn a zo anezhi, ur bebrenn a zo anezhi, ul lorc'henn a zo anezhi, honnezh a zo ur baborenn, honnezh a zo ur baborez, ur beg prenet eo hi, honnezh a zo ur bikez, honnezh a zo ur plac'h a lorc'h g., honnezh a zo flammik un tamm anezhi, ur stadenn a zo anezhi, bras eo an tamm outi, bras eo an tamm anezhi, bras eo an tamm ganti, un tamm brav a zo enni, honnezh ne c'hall ket plegañ da gac'hat, honnezh ne yelo ket c'hwibu en he genoù, lakaet he deus kegel he mamm en he c'hein, lakaet he deus ur varrenn houarn en he gouzoug, un itron penn-hinkin a zo anezhi, honnezh a zo ur gwall itron, honnezh a c'hwitell uheloc'h eget he genoù honnezh a zo rok ha morgant, sonn eo evel ur pipi, sonn eo evel ur c'hefeleg, reut eo evel un ibil er bleud, reut eo evel un tamm koad, ur beg m'en argarzh a zo anezhi, brasonius a galon eo.

Adv. : gant lorc'h, gant fouge, lorc'h ennañ, fouge ennañ.

Hochnäsigkeit b. (-) : fae g., dismeg g., dismagañs b., dispriz g., rogentez b., rogoni b., randon g., balc'hder g., balc'hded b., morgañs b., morganted b., brabañs g., fouge g., brasoni b., koeñv g., brazentez b., avelaj g., lorc'haj g., lorc'h g., lorc'hentez b., lorc'herez b., ourgouilh g., uhelegezh b.

Hochnebel g. (-s) : gwiskad koumoul g.

hochnehmen V.k.e. (nimmt hoch / nahm hoch / hat hochgenommen) : **1.** sevel, disevel, gorren, gwintañ, dibradañ ; *die Schleppen hochnehmen*, sevel lost ar vroz ; *ein Kind auf den Arm hochnehmen*, choupañ ur bugel, ober choup d'ur bugel, ober choupig d'ur bugel ; **2.** *jemanden hochnehmen*, flemmañ u.b. dre zejan, flemmañ u.b. dre c'holis, flemmañ u.b. diwar farsal, drouk'choapaat u.b., c'hoarzhin goap war (ouzh, a, da, diouzh) u.b., kemer dihueg gant u.b., kaout un taol c'hoarzhin diwar-goust u.b., goapaat (godisat, dejanal, gogeal) u.b., godisal u.b., dejanal gant u.b., dejanal ouzh u.b., defoeiañ u.b., ober an diod gant u.b., ober ar sod gant u.b., diodiñ u.b., sudiñ u.b., ober foei d'u.b., godisal diwar-goust u.b., ober goap ouzh (diouzh, a, gant, diwar) u.b., stagañ goap ouzh (diouzh, a, da, war) u.b., farsal diwar-bouez (diwar goust) u.b. (Gregor), ober anezhi gant u.b., ober goap ouzh genoù u.b., ober fent gant u.b., ober bisk d'u.b., ober bisk gant u.b., hejañ e gerc'h d'u.b., ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., c'hoari al lu gant u.b., ober ar Yannig gant u.b., ober lallaig gant u.b., c'hoari an dall d'u.b., ober an dall d'u.b., ober an ogn gant u.b., skeiñ tachou d'u.b. (gant u.b.), ober goapaerezh diwar-goust u.b., ober goapaerezh ouzh u.b., ober fent eus u.b., diskolpañ tammoù bihan gant u.b., hegual u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., añjinañ u.b., tunañ u.b., heskinañ

(hegaziñ, chigardiñ, ereziñ, atahinañ, garchennat) u.b., garchennat ouzh u.b., tremen lost al leue dre c'henou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., tremen troad al leue a-dreuz genou u.b., c'hoari an troad leue d'u.b., c'hoari an nouc gant u.b., ober kaozioù diwar-benn u.b., rouzañ e gased d'u.b., bezañ gant u.b., ober gant u.b., P. frotan kaoc'h ouzh genou u.b. ; 3. jemanden hochnehmen², tapout u.b., pakañ u.b., lakaat enk war u.b. ; 4. P. jemanden hochnehmen³, kignat u.b., diennañ u.b., goro arc'hant digant u.b. sunañ u.b., gwallañ u.b., gaouiañ u.b., grevañ u.b., ober gaou ouzh u.b., flipat u.b., friponat u.b., touzañ u.b., truflañ arc'hant diwar u.b., debriñ u.b., diwadañ u.b., goro u.b. betek ar gwad, ober yalc'h diwar-goust u.b., ober godell diwar-goust u.b., laerezh u.b.

hochnotpeinlich ag. : [gwir, istor] hochnotpeinliches Gericht, lez-varn ar breudoù, lez uhel a justis b.

Hochofen g. (-s,-öfen) : uhelhorn b.

Hochofenherd g. (-s,-e) : teuzlestr g., kleuzeur b.

hochpäppeln V.k.e. (hat hochgepäppelt) : degas war-c'horre, degas war e du, degas da vad, kas da vad, difallañ, sardikaat, sershaat, divisorilañ ; jemanden hochpäppeln, adlakaat u.b. en e blom, degas u.b. war-c'horre, sevel e bouezioù (e gein) d'u.b., reiñ skoazzel d'u.b. evit dezhañ sevel e gein en-dro, lakaat u.b. war e du, degas u.b. war e du, degas u.b. da vad, kas u.b. da vad, difallañ u.b.

Hochparterre n. (-s,-s) : [tisav.] adraoñ dreistuhelaet g., rez-an-douar uhelaet g.

Hochpassfilter g./n. (-s,-) : [elektronik] sil tremen-uhel g.

Hochplateau n. (-s,-s) : [douaroniezh] uhelblaenenn b., uhelgompezenn b., uhelenn b., pladenn-venez b., uhelbladenn b., daskompezenn b.

hochpräzis ag. : resis-kenañ, gourresis.

Hochpreisauto n. (-s,-s) : karr-tan eus krec'h ar skalfad g., karr-tan eus ar vegenn g.

hochpreisen V.k.e. (pries hoch / hat hochgepriesen) : meuliñ, enoriñ, kanmeuliñ, kanañ gloar da, kanañ klodoù u.b., brudañ, meuraat, uhelbrudañ.

Hochpreismarkt g. (-s,-märkte) : nevid an traezou eus krec'h ar skalfad g., nevid an traezou eus ar vegenn g.

Hochpriester g. (-s,-) : beleg-meur g.

hochprozentig ag. : kreñv, uhel e zregantad ; hochprozentiges Getränk, boeson kreñv g., boeson reut g., lambig g., odivi g., hini reut g., lagout g. ; ein Schluck Hochprozentiges, ur banne hini reut g., ur banne gloria g., ur banne pil-atav g., ur banne pis-krank g., ur banne strob-jakez g., ur banne loko g.

Hochpumpen n. (-s) : pompañ g., riboulerez g., pomperez g.

hochpumpen V.k.e. (hat hochgepumpt) : pompañ, riboulat ; Wasser hochpumpen, pompañ dour, riboulat dour.

Hochpunkt g. (-s,-e) : 1. [mat., stlenn.] uc'hegenn b. ; 2. lec'h uhelañ g., poent uhelañ g. ; 3. [moull.] poent kreiz g.

hochpuschen V.k.e. (hat hochgepuscht) : 1. broudañ, brochañ, atizañ, pistañ, degas war e du, degas da vad, kas da vad, difallañ, divorediñ [gwad u.b., spered u.b.], reiñ kas da, lakaat kas e, reiñ startijenn da, reiñ begon da, fraouata, kentraouïñ ; 2. lakaat da bignat, lakaat da greskiñ, c'hwezañ, lakaat kresk war ; eine Aktie hochpuschen, bountañ ur gevran war-laez ; 3. etwas aufpuschen, ober ur bern reuz en-dro d'udb, ober ur bern charre gant udb, ober ur bern charre en-dro d'udb, amplaat talvoudegezh udb, kreskiñ pouez udb, mont re amplik gant udb, mont gwäll amplik gant

udb, c'hwezañ talvoudegezh udb, ober kalz a drouz evit nebeut a dra, ober kalz a drouz evit ken nebeut all, ober c'hoari gaer gant traou a netra, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, ober kalz a reuz evit netra.

hochqualitativ ag. : [kenwerzh] uhelberzh, a berzhded uhel, a berzhded dreist, a berzhded uhelañ, a berzhded dreistañ ; hochqualitative Güter, kender'hadoù uhelberzh ls.

Hochrad n. (-s,-räder) : belo uhelrod b.

hochradioaktiv ag. : skinoberiek-kenañ ; hochradioaktiver Abfall, dilerc'hioù skinoberiek-kenañ ls.

hochrragen V.gw. (ist hochgeragt / hat hochgeragt) : balirañ, difourkañ, sevel, sevel dreist d'ar re all, sevel a-us d'ar re all.

hochrangig ag. : a renk uhel.

hochrechnen V.k.e. (hat hochgerechnet) : istimañ, priziañ.

Hochrechnung b. (-,-en) : prizadur g., istimadur g., istimadenn b.

hochreißen V.k.e. (riss hoch / hat hochgerissen) : 1. sevel, disevel, gorren, gwintañ, dibradan ; [sport] 200 kg hochreißen, sevel 200 kg a-ziframm ; die Langhantel hochreißen, sevel ar varren gantennoù a-ziframm ; er riss die Pistole hoch und hielt darauf, hag hennez da sevel e bistolenn ha da vukañ ; 2. [nij.] distouiñ, adsevel.

Hochrelief n. (-s,-s/-e) : [arz] uhelvos g.

hochrentabel ag. : askorus-kenañ, spletus-kenañ ; dieser Bauernhof ist hochrentabel, en tiegezh-se ez eus tro, an atantse a zegas gounid.

Hochrisikogebiet n. (-s,-e) : [polit.] tachenn arvarus-kenañ b., korn-bro risklus-kenañ g.

Hochrisikogruppe b. (-,-n) : [mezeg.] rummad tud en arvar bras g.

hochrot ag. : ruspin, ruz-gwad, rubenn, ruz-bev, livrin, flamm, ruz-flamm, ruz-lugern ; hochrotes Gesicht, dremm ruspin b., bizaj ruspin g./b.

Hochrufe ls. : youc'hou ls., youc'hadennoù ls., youc'hadeg b., youadeg b., youadennoù ls.

hochrund ag. : argeinek, keinek, bolzek, bolzennek.

hochrutschen V.gw. (ist hochgerutscht) : [bragoù, brozhioù] mont d'al laez, sevel d'al laez, risklañ d'al laez.

Hochsaison b. (-,-s) : 1. difreterez g., prez g., dever g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., birvilh g., monedonea g., hej ha prez g., lavig g., kabab b., kas-digas g./b., ribouladeg b., kas g./b., fourgas g., filf g., loc'h ha morloc'h g., firbouch g., bec'h g. ; 2. uhelamzer g., barr ar maread touristel g., maread touristel e barr e ampled g., barr ar c'houlzad touristel g., koulzad touristel e barr e ampled g.

hochschaffen V.k.e. (hat hochgeschafft) : sevel, gorren, gwintañ, hiñsiñ, daviedañ, sachañ war-grec'h.

Hochschaffen n. (-s) : gwint g., gwintañ g., sevel g., saverez, savadenn b., savadeg b.

hochschaukeln V.k.e. (hat hochgeschaukelt) : etwas hochschaukeln, ober c'hoari gaer gant udb, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, ober ur bern reuz en-dro d'udb, ober ur bern charre en-dro d'udb, ober ur bern charre gant udb, ober gwelien gant udb, ober trouz bras en-dro d'un afer bennak, ober kalz a reuz evit netra, lakaat war ar barr, mont amplik gant udb, mont amplik d'udb, c'hwezañ udb, lavaret amploc'h eget justoc'h a-zivout udb, lakaat da grazañ a-zivout udb, broudañ udb / kreskiñ udb (Gregor).

V.em. : sich hochschaukeln (haben sich (ak.) hochgeschaukelt) : bountañ (sankañ, plantañ, fourrañ, c'hwezhañ, choukañ) pennadoù an eil en egile.

hochschieben V.k.e. (schob hoch / hat hochgeschoben) : bountaň d'al laez, bountaň war-grec'h, poulzaň d'al laez, poulzaň war-grec'h.

hochschießen V.k.e. (schoss hoch / hat hochgeschossen) : tennaň, bannaň, strinkaň en amzer, strinkaň er vann. V.gw. (schoss hoch / ist hochgeschossen) : strinkaň, destrinkaň, flistraň, plomaň, diflipaň, diflukaň, disailhaň, difukaň, delammat, strimpiň, dedarzaň, tarzhaň, sinklaň, chintaň.

Hochschießen n. (-s) : difluk g., ezflistradur g., ezflistradenn b., flistradenn b., flistradur g., fistrad g., flistrerezh g., strink g., strinkadenn b., strinkad g., strinkadur g., strinkerezh g., froud g.

Hochschiffstrebe b. (-,n) : [tisav.] gwareg-vount b., skorbolzek g., skoaz-pleg b., skoazell-bleg b., skoazell-volz b.

hochschlagen V.k.e. (schlägt hoch / schlug hoch / hat hochgeschlagen) : sevel ; den Kragen seines Mantels hochschlagen, sevel gouzougenn e vantell, sevel gouzoug e vantell ; die Ärmel hochschlagen, troñsaň e vilginoù, krizaň e vilginoù, troñsaň e zivrec'h (Gregor), sevel e ziv vilgin.

V.gw. (schlägt hoch / schlug hoch / ist hochgeschlagen) : tarzhaň, dedarzaň, diruilhaň, fregaň.

hochschleudern V.k.e. (hat hochgeschleudert) : teurel er vann, bannaň er vann, stlepel er vann, strinkaň er vann.

hochschnellen V.gw. (ist hochgeschnellt) : 1. gourlammat, piklammat ; 2. lammat, sailhaň, distennaň trumm, distignaň trumm, dizantellaň trumm, divantaň trumm, difrapaň.

Hochschnellen n. (-s) : 1. lamm g., sailh g., sailhadenn b., sailherezh g., adlamm g., dazlamm g., piklamm g., gourlamm g., draskadenn b. ; Hochschnellen der Preise, lammgrest ar prizioù g. ; 2. distenn trumm g., distign trumm g. ; 3. plötzliches Hochschnellen des Fiebers, kaouad terzhienn b./g., barrad terzhienn g., barr terzhienn g. (Gregor), terzhienn foll b.

hochschauben V.k.e. (hat hochgeschraubt) : 1. [prizioù] lakaat da bignat, lakaat da greskiň, c'hwezaň, lakaat kresk war ; 2. mont pelloc'h gant e rekedou, goulenn muioch, uhelaat e c'hoantou.

hochschrecken¹ V.k.e. [digemm, verb-skoazell haben : hat hochgeschreckt] : lakaat da c'hourlammat dre spont, lakaat da biklammat dre spont, spontaň.

hochschrecken² V.gw. [kemmus, verb-skoazell sein : schrak auf / ist aufgeschrocken] : gourlammat dre spont, piklammat dre spont ; aus dem Schlafe hochschrecken, dihuniň dre spont, dihuniň a-dao, dihuniň a-stroñs, dihuniň en ul lamm / dihuniň en un taol-kont (Gregor).

Hochschrecken n. (-s) : piklamm dre spont g., gourlamm dre spont g., draskadenn dre spont b., lamm krenn dre spont g., darlamm-korf dre spont g.

Hochschul- : ... skol-veur, ... skolveuriel, ... skolveurel.

Hochschulabschluss g. (-es,-abschlüsse) : diplom skol-veur g., titl skolveurel g.

Hochschulabsolvent g. (-en,-en) : diplomad g. [liester diplomidi], grazued g. [liester grazuidi] ; [Bro-C'hall] Hochschulabsolvent, der die Licence besitzt, aotreeg g. [aotreeien].

Hochschulabsolventin b. (-,nen) : diplomadez b., grazuedez b.

Hochschulbildung b. (-) : stummadur skol-veur g., deskadurezh uhelaň b.

Hochschule b. (-,n) : skol-uhel b., skol-veur b. [liester skolioù-meur], uhelskol b. ; *pädagogische Hochschule*, ensavadur skol-veur ar stummaň-mistri g., ESSM g., skol normal b., skol vistri b. ; *pädagogische Elitehochschule*, skol normal uhelaň b.

Hochschüler g. (-s,-) : studier g.

Hochschülerin b. (-,nen) : studierez b.

Hochschulgrad g. (-s,-e) : graz g., graz skol-veur g.

Hochschullehrer g. (-s,-) : keleñner skol-veur g., skolveuriad g. [liester skolveuriad, skolveuridi].

Hochschullehrerin b. (-,nen) : keleñnerez skol-veur b., skolveuriadez b.

Hochschulreife b. (-) : bachelouriez b.

Hochschulstudium n. (-s,-studien) : studioù skol-veur ls., studioù skolveurel ls.

Hochschulwesen n. (-s) : deskadurezh uhelaň b.

hochschwanger ag. : hochschwanger sein, bezaň brazez-ac'hub (brazez-enn, brazez-darev, brazez-vras, prest da chom), bezaň tost d'an termen, bezaň dougerez tost d'an termen, bezaň tost d'ober he zro, bezaň he c'hof betek he lagad.

Hochsee b. (-) : donvor (Gregor) g., keinvor g., mor bras g., dour digor g., mor digor g., mor diaod g.

Hochsee- : ... donvor, ... keinvor.

Hochseeangeln n. (-s) / **Hochseefischen** n. (-s) : das sportliche Hochseeangeln, das sportliche Hochseefischen, ar pesketa pikoled g.

Hochseefischerei b. (-) : pesketaerezh donvor g., pesketaerezh keinvor g., pesketaerezh er morioù pell g., pesketaerezh er morioù don g., ar vicher vras b., pesketaerezh da greiz g., pesketa en donvor g. ; Hochseefischerei treiben, pesketa da greiz.

Hochseeregatta b. (-,regatten) : redadeg-vagoù war an donvor b.

Hochseeschiffahrt b. (-) : [merdead.] merdeadurezh keinvor b., merdeerezh keinvor g.

Hochseetrawler g. (-s,-) : [merdead.] dragour donvor g. [liester dragouriou donvor], chaluter donvor g. [liester chaluteriou donvor], lestr-roueder donvor g., bag-roueder donvor b.

Hochseetreibnetz n. (-es,-e) : [merdead.] roued driv donvor b.

hochseetüchtig ag. : [merdead.] terket evit an donvor.

hochsehen V.gw. (sieht hoch / sah hoch / hat hochgesehen) : sellet d'an nec'h, sellet er vann.

Hochseil n. (-s,-e) : fun usdouar b., fun stegn b.

Hochseilakrobistik b. (-) : fungoroll g.

Hochseilakt g. (-s,-e) : tro ouesk fungoroll b.

hochselig ag. : ... Doue d'e bardono, ... Doue d'he fardono, ... dirak Doue ra vez e ene, ... dirak Doue ra vez hec'h ene, ... bennozh Doue war e anv, ... bennozh Doue war hec'h anv.

hochsensibel ag. : 1. [den] fromidik, santidik, trivlidik, bouk e galon, dreistkizidik, gourc'hizidik, gwali gizidik, santidik betek re, kizidik betek re, anoazus betek re, kizidik e lér ; 2. [tekn.] respontus-kenaň, santidik-kenaň, usgizidik b. ; 3. skoemp, amjestr, skeudik, bubuik ; das ist eine hochsensible Angelegenheit, un afer skoemp (amjestr, skeudik) an hini eo, ur gwali afer an hini eo, ur gwali c'hoari an hini eo, n'eo ket ur gudenn aes, setu aze ur gempenn, skeudik eo an taol ganeomp, bubuik eo ar jeu.

Hochsensibilität b. (-) : [bred.] dreistkizidigezh b.

Hochsicherheitstruktur g. (-s,-e) : karter uhelsurentez g.

Hochsilo g./n. (-s,-s) : silo g.
Hochsinn g. (-s) : haelder a spered g.
hochsinnig ag. : hael, nobl a spered, kalonek.
hochsensitiv ag. : dreistkizidik, gourc'hizidik, gwall gjizidik, kizidik dreist-kemm, kizidik dreist dalc'h, kizidik betek re, kizidik e lêr, santidik betek re, fromidik, trivilidik, bouk e galon, anoazus betek re.
Hochsensitivität b. (-) : [bred.] dreistkizidigezh b.
Hochsitz g. (-es,-e) : gwere g., mirador g.
Hochsommer g. (-s,-) : kreiz an hañv g., kalon an hañv b., barr an hañv g., gor an hañv g., hañv bras g. ; *im Hochsommer*, e-kreiz (dre greiz, gant kreiz, e kalon) an hañv, e barr an hañv, e gor an hañv, en hañv bras, en hañv mik.
hochsommerlich ag. : eus kreiz an hañv, ... kreiz an hañv.
 Adv. : evel e kreiz an hañv, evel en hañv bras.
Hochsorbisch n. : [yezh.] sorabeg-uhel g.
hochsorbisch ag. : [yezh.] sorabek-uhel.
Hochspannung b. (-,en) : 1. [tredan.] tredanvarr uhel g., barr uhel g. ; 2. [fizik] barr uhel g. ; 3. [dre skeud.] tennder bras g.
Hochspannungsgenerator g. (-s,-en) : [tredan] ganer tredanvarr uhel g.
Hochspannungsleitung b. (-,en) : [tredan.] linenn tredanvarr uhel b.
Hochspannungsmast g. (-es,-en/-e) : [tekn.] peul linenn tredanvarr uhel g.
hochspielen V.k.e. (hat hochgespielt) : etwas hochspielen, ober c'hoari gaer gant udb, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, ober ur bern reuz en-dro d'udb, ober ur bern charre endro d'udb, ober ur bern charre gant udb, ober gwelien gant udb, ober kalz a reuz evit netra, ober trouz bras en-dro d'un afer bennak, lakaat war ar barr, mont amplik gant udb, mont amplik d'udb, c'hwezañ udb, lavaret amploc'h eget justoc'h a-zivout udb, lakaat da grazañ a-zivout udb, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, broudañ udb / kreskiñ udb (Gregor).
Hochsprache b. (-,n) : yezh lennegel b., yezh standart b., yezh unvan b.
hochspringen V.gw. (sprang hoch / ist hochgesprungen) : 1. sailhañ (lammat) a-sonn (Gregor), sailhañ (lammat) a-bik, piklammat, gourlammat, draskal, draskañ, ober ur skamp, sevel evel un tenn, sevel en ul lamm, sevel a-daol, sevel astroñs, dihoubañ, diflukañ, ober ul lamm krenn, lammat krenn ; vom Stuhl hochspringen, piklammat a-zivar e gador, draskal (draskañ) a-zivar e gador ; 2. [sport] [anv-verb hag anv-gwan verb nemetken] lammat a-serzh.
Hochspringer g. (-s,-) : [sport] lammer a-serzh g.
Hochspringerin b. (-,nen) : [sport] lammerez a-serzh b.
hochspritzen V.gw. (ist hochgespritzt) : strinkañ, distrinkañ, flistrañ, plomañ, diflistrañ, diflipañ, diflukañ, disailhañ, difukañ, delammat, strimpiañ, tarzhañ, dedarzhañ, flinkañ, saflikañ.
Hochspritzen n. (-s) : distrink g., distrinkadur g., strink g., strinkadenn b., strinkad g., strinkadur g., strinkerez g., saflik g., diflik g., flistradenn b., flistradur g., flistr g., flistrad g., flistrerez g.
Hochsprung g. (-s,-sprünge) : [sport] 1. [diskiblezh] lammat a-serzh g. ; 2. [lamm] lamm a-serzh g. [liester lammou a-serzh, lemmen a-serzh].
höchst ag. : sellit ouzh **höchste(r,s)**.
Höchst- : ... uc'hek, ... uhelañ, peur-, ... brasañ, ... hirañ, ... en e varr, ... en e greñvañ, ... en e vrasañ, ... en e uhelañ, ... en e ledanañ, h.a.

Höchstalter n. (-s) : oad uc'hek g., oad kossañ g.
hochstämmig ag. : hochstämmiges Holz, koad-diskoultr g., koad rez g.
Hochstammobstbaum g. (-s,-bäume) : lañsenn b.
Hochstand g. (-s,-stände) : gwere g., mirador g.
Hochstapelei b. (-,en) : 1. c'hwiberezh g., skraperezh g., fliperezh g., korbinerezh g., touellerezh g., darrizherezh g., darrizhañ g., darrizhad g. ; 2. [dre skeud.] pompadoù ls., roufl g., brabañs g., fougasesrezh g., gloar b., glabouserezh g., glabous g., brabañserezh g., taol brabañserezh g., gloriusted b., lorc'hig moan g., bragerezh g., fougeerezh g., pouferezh g., poc'honerezh g., kañfarderezh g., kankal g., bugaderezh g., bugad g., c'hwezh hag avel.
hochstapeln V.gw. (hat hochgestapelt, hat gehochstapelt) : 1. friloniñ, lamponat, hailhonat, bevañ diwar c'hwiberezh, bevañ diwar skraperezh, bevañ diwar fliperezh, bevañ diwar gorbinezreh, bevañ diwar douellerezh, filoutañ, laerezh flour, darrizhañ ; 2. [dre skeud.] kankalat, lorc'henniñ, en em ourgouilhiñ, kemer ourgouilh, ober e vraz, poufal, lorc'hañ, teillet, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadïñ, en em ambridañ, c'hoari e baotr, brabañsal, paboriñ, ober e babor, tonal, bezañ pompus en e gomzoù, ober fouge gant e ouziegezh, bragal, brageiñ, dougen roufl, dougen randon, fougeal, ober e fouge, en em rollañ, debriñ mel, ober tron, bezañ digoroù gant an-unan frankik, bezañ ur bern tron gant an unan, ruflañ avel ha moged, sachañ dour d'e foenneg, rual gant an avel, bezañ modoù bras gant an-unan, bezañ modoù randomus gant an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ.
Hochstapler g. (-s,-) : 1. c'hwiblaer g., c'hwib g., trufler g., flutrenn [liester flutrenned] b., skraper g., filouter g., toueller g., lapin g., flip-arc'hant g., darrizher g., lourin g. [liester lourined], P. Fañch an Trompler g. ; 2. [dre skeud.] brabañser g., pezh gloriust g., boufon g., pabor g., fougaser g., balpour g., glabouser g., fougeer g., kankaler g., toner g., kañfard g., konikl g., straker g., poufer g., poc'hon g. [liester poc'honed], brogoier g., brogolier g., pompadur g., foënvour g., toull-ourgouilh g., toull-lorc'h g., bugader g., brammer g., braller g., braller e gloch g., mailhard g., breser g., breser kaoc'h g., kagaler g., c'hwezher g., lorc'hig g., lorc'henn b., den a lorc'h g., stadenn b., pompolig g., bern trein g., P. sach'h-ourgouilh g., sach'h-c'hwezh g., sach'h-moged g., bod-avel g., brammsac'h g., marc'h-kaoc'h g., marc'h-mel g., hejer-e-doull g., teileg g., bern teil g., fougaser brein g., koantat pabor g., kac'her polos g., kac'her kanetinier g.
Höchstaufstieg g. (-s,-e) : [nij.] usvevenn nijal b.
Höchstbelastung b. (-,en) : karg vrasañ aotreet b., karg uc'hek b.
Höchstbetrag g. (-s,-beträge) : somm uhelañ b. ; bis zum Höchstbetrag von, betek ... d'ar muiañ-holl, betek tizhout ..., betek tapout ...
Höchstbietende(r) ag.k. g./b. : neb a ginnig an uhelañ priz.
Höchstdero [istor, renadenn anv-kadarñ] ... e Veurdez.
Höchstderselbe(r) ag.k. g. : [istor] e Veurdez.
Höchstdruck g. (-s) : gouruhelwask g.
höchste(r,s) ag. : 1. uc'hek, uhelañ, brasañ, hirañ ; der höchste Gipfel, ar penn (ar poent) uhelañ g. ; das höchste Greisenalter, ar gozhni diwezhañ b. ; es ist höchste Zeit, poent bras eo, tremen pred eo, kozh poent eo, tremen poent eo, gwall poent eo, pase poent eo, mall bras eo, mall-mall eo, gwall vall eo, poentoch' egét poent eo, despailh eo, despailh a

zo, poent eo kabalat, en em zifretan 'zo ret, mil mall eo, pase mall eo, n'eo ket a-walc'h, koulsoc'h eget koulz eo ; *es ist höchste Zeit, dass du heiratest*, pase poent (tremen poent, kozh poent) eo dit dimeziñ, koulsoc'h eget koulz eo dit dimeziñ, despailh eo da zimeziñ ; *das Ass ist die höchste Karte*, ar born a zo mestr war ar c'chartoù all ; *höchste Wirtschaftlichkeit*, askorusted uc'hek b. ; *das Höchste*, ar muiañ g., an hirañ g. ; *P. das ist das höchste der Gefühle*, ne'z in ket pelloc'h eget ar c'hinnig-se ; *das Leben ist das höchste Gut des Menschen*, stagetoch'e vezet ouzh ar c'hroc'hen eget ouzh ar roched ; *auf dem höchsten Stand der Technik*, e blein an arakaaat ; [stlenn.] *Bit mit dem höchsten Stellenwert*, bit muiañ pouez g. ; **2.** [dre skeud.] dreist, muiañ ; *das höchste Wesen*, ar Boud dreist pep tra g., ar Boud uhelañ g., ar Peurvoud g., ar Boud muiañ g. ; [preder.] *das höchste Gut, das höchste Ziel*, ar mad dreist pep tra g. ar mad dreist pep mad (Gregor) g., ar Peurvad g., ar Mad-dreist g. ; *der Allerhöchste, der Höchste*, an Uhel-Meurbet g., an Hollc'halloudeg g., an arc'himestr g., an den muiañ g. ; [relj.] *der höchste Richter*, ar Barner bras g. ; *im höchsten Grade*, *im höchsten Maße*, enerez uhelañ, kenañ, dreist ar barr, ken-ha-ken, mui-pegen-mui, gwazh-pegen-gwazh, dreist pal, dreist pep muzul, ken ez eo, mard eus unan, mard eus hini ; *auf höchsten Touren*, herrañ ma c'hall, ken na strak, ken na strake, ken na fu, ken na fue, ken na foeltr, ken na foeltre, ken na findaon, ken na findaone ; *die höchsten Stufen erklimmen*, sevel betek ar pazennou uhelañ, diraeziñ an dereziou uhelañ, mont en ur garg eus ar re enorusañ ; *höchste Gewalt*, arc'himestroni b. ; *in höchster Not, a)* en estrenvan ; **b)** diwar vall, diwar zifrae ; **c)** ku-ha-ka, justik, just a-raok ma vije bet re ziwehat ; [yezh.] *höchster Grad*, derez uhelañ g. Adv. : dreist, kenañ ; *höchst erstaunt*, souezhet mik, souezhet bras, souezhet marv, souezhet dreist ar barr ; *das ist höchst erstaunlich !* ur souezh hag un eston eo ! ; *höchst wichtig*, hollbouezus, pouezus-kenañ, pouezus-meurbet, a bouez bras, hag a denn da vraz, hag a zoug pouez bras, hag a dalv kalz, hag a gont kalz, a bouez kentañ ; *höchst bedauerlich*, damantus bras ; *höchst selten*, hollrouez, tremen rouez, ral bras, peuribaot ; *höchst ungerecht*, digevion ; *höchst interessant*, a'r brasañ deur, eus an dedennusañ-holl, dedennus-kenañ ; *höchst wahrscheinlich*, douetus bras, kredapl-bras, hervez pep doare, chañsou bras 'zo e ... ; *aufs Höchste steigen*, dont en e varr, degouezhout en e uhelañ, tizhout e varr, mont pellañ ma c'haller, sevel uhelañ ma c'haller.
hochstecken V.k.e. (hat hochgesteckt) : sevel, ober ur sav da.
hochstehend ag. : a renk uhel.
hochsteigen V.gw. (stieg hoch / ist hochgestiegen) : sevel, pignat, krapañ, krimpañ, mont d'an nec'h, mont war-laez, sevel er vann, sevel d'an nec'h, graviañ ; *der Ärger steigt in ihm hoch, ihm steigt die Galle hoch*, ur c'horfad droug a zo o sevel ennañ, sevel a ra kintoù ennañ, mont a ra kintoù ennañ, hennezh a ya ur sac'had droug ennañ, hennezh a ya ur c'horfad droug ennañ, sevel a ra droug en e gorf, trenkañ a ra e spered outañ, ne harz ket mui e wad, sevel a ra ar gwid d'e benn, emañ e wad o vont e dour, sevel a ra broc'h ennañ, komañs a ra da c'harvaat, deuet ez eus tro en e voned, emañ o c'hinañ, sevel a ra ar c'hrug dezhañ, sevel a ra ar grug dezhañ, sevel a ra ar grug ennañ ; *die Leiter hochsteigen*, sevel gant ar skeul, sevel er skeul, pignat gant ar skeul, pignat er skeul, krapañ gant ar skeul ; *Tränen stiegen in ihr*

hoch, hi a savas daeroù en he daoulagad, dont a reas an dour en he daoulagad, dourenniñ a reas he daoulagad, sevel a reas dour d'he milin, dont a reas an dour en he milinoù, dont a reas an dour war he milin, sevel a reas dour d'he daoulagad, pignat a reas an dour d'he daoulagad.

Hochsteigen n. (-s) : pignidigezh b., savidigezh b., gorroidigezh b., krapadenn b., kraperezh g.

höchsteigenhändig Adv. : gant e dom e-unan.

hochstellen V.k.e. (hat hochgestellt) : 1. lakaat war an uhel, gorren, gwintañ ; 2. [moull., mat., kimiezh, fizik] usverkañ ; *tiegestelltes Schriftzeichen*, usverk g.

Hochstelltaste b. (-,-n) : [stlenn.] stokell „Pennlizherenn“ b.

Hochstellung b. (-,-en) : [moull., mat., kimiezh, fizik] notadur usverkel g., usverkadur g., usverkañ g.

höchstens Adv. : gant ar stard, evit ar gwellañ, d'ar muiañ, d'an hirañ, d'ar muiañ-holl, d'ar muiañ tout, ar muiañ, d'an hirañ-holl, d'ar pellañ, d'al liesañ, d'an hirañ tout, da hirañ, hep tamm ouzhpenn, hep hini ouzhpenn, d'ar gwashañ-holl, evit ar gwashañ, evit ar muiañ, d'ar gwellañ tout ; *ich esse höchstens dreimal pro Tag*, tri fred bemdez eo ar muiañ a zebran - tri fred a ya ganin bemdez, setu keit ha tout ; *es wird höchstens eine Stunde dauern*, padout a raio un eurvezh d'an hirañ tout.

Höchstfall g. (-s,-fälle) : *im Höchstfalle*, d'ar gwashañ-holl, d'ar muiañ-holl.

Höchstform b. (-,-en) : [sport] *in Höchstform*, en e varr, en e wir wellañ, en e zour hag en e c'heot, en e voued, en e voued leun, e barr e nerzh, e barr e yec'hed.

Höchstgebot n. (-s,-e) : uhelañ kinnig g.

höchstgefährlich ag. : dañjerus ken ez eo ; *dieser Bergpfad ist höchstgefährlich*, ar wenodenn-venez-se a zo un torrgouzoug, ar wenodenn-venez-se a zo un torr-divhar d'an dud, diasur-meurbet eo mont gant ar wenodenn-venez-se ; *eine höchstgefährliche Krankheit*, ur c'leñved tu pe du g., ur c'leñved grizias g., ur c'leñved da zoujañ g.

Höchstgeschwindigkeit b. (-,-en) : 1. uhelañ tizh posupl g., tizh uc'hek g., tizh uhelañ g. ; [fizik] *Kollision mit Höchstgeschwindigkeit*, darstok gouruheldizh g. ; 2. uhelañ tizh aotreet g., harz-herr g.

Höchstgrenze b. (-,-n) : bevenn uhelañ b., peurvevnn b., usvevnn b. ; *eine Höchstgrenze erreichen*, degouezhout en e uhelañ, na c'halloout mont pelloc'h, bezañ aet pellañ ma c'haller, bezañ aet betek ar penn pellañ ; *Höchstgrenze für die direkten Steuern zugunsten von Privatpersonen*, skoed kemedel g. ; *eine Höchstgrenze für die Löhne festsetzen*, bevennañ ar goproù.

Hochstellung b. (-,-en) : [moull.] lizherenn dreistuhelaet b.

hochstilisieren V.k.e. (stilisierte hoch / hat hochstilisiert) : koantaat, propikat, rikamaniñ.

hochstimmig ag. : uhelvouezhiek.

Hochstimmung b. (-,-en) : birvilh g., bervidigezh b., bervder g., trelaterez g., hevred g., hevoud g., drantiz b., laouender g., dranter g.

hochstirnig ag. : talek.

Höchstlastzeit b. (-,-en) : [tredan.] mare ar brasañ bevezerezh tredan g., mare soulgreskou ar bevezadur tredan g., mare renn g., mare uc'hat g., barr beveziñ tredan g., bogvezh ar bevezadur tredan b., bog ar bevezadur tredan b., barrvezh ar bevezadur tredan g., rennvezh ar bevezadur tredan g., uc'hvezh ar bevezadur tredan g.

Höchstleistung b. (-,-en) : 1. [tredan.] askorad brasañ g., askorad uc'hek g.; 2. [sport] gourc'hou g. [liester gourc'heier], rekord g.

Höchstmaß n. (-es) : uc'hegenn b.; ein Höchstmaß an Zurückhaltung an den Tag legen, chom bete gouzout, gortoz bete gwelet, gortoz bete gouzout, derc'hel gant an-unan, derc'hel kloz war e vennozh, derc'hel en e c'henou pezh 'zo en e spered.

höchstmöglich ag. : ar muiañ a c'haller, ar muiañ ma c'haller, kement ha ma vo gallet, ar muiañ ne vo ken ar gwellañ.

hochstoßen V.k.e. (stieß hoch / hat hochgestoßen) : [hemolc'h] difourkañ, difouchañ, disouchañ, sevel, diboufañ; einen Hasen in seiner Sasse hochstoßen, dchiedañ ur c'had, divusañ ur c'had.

höchstpersönlich Adv. : eñ end-eeun, e-unan-penn / e-unan-kaer / a-benn person (Gregor), kig hag eskern.

Höchstpreis g. (-es,-e) : priz uhelañ g., priz uc'hek g.

Höchstpreisgesetz n. (-es) : [istor] lezenn diwar-benn ar prizioù uc'hek aotreet b., lezenn diwar-benn ar prizioù uhelañ aotreet b.

höchstprozentig ag. : e stad ar brasañ paoter.

Hochstrecke b. (-) : [sport] die Langhantel zur Hochstrecke bringen, sevel ar varrenn gantennoù a-ziframm.

hochstreifen V.k.e. (hat hochgestreift) : sevel, troñsañ, krizañ; die Ärmel hochstreifen, troñsañ e vilginoù, krizañ e vilginoù, troñsañ e zivrec'h (Gregor), sevel e ziv vilgin.

Hochstreifen n. (-s) : troñsañ g.

höchstrichterlich ag. : [gwir] eus al lez uhelañ, ... al lez uhelañ, eus al lez-terriñ, ... al lez-terriñ.

Höchstsatz g. (-es,-sätze) : feur uhelañ g.

Höchststand g. (-s,-stände) : 1. live uhelañ g.; die See hat ihren Höchststand erreicht, barr eo ar mor, en e c'hourlen emañ ar mor, gourlen eo ar mor, gourlen a zo, en e vrasañ emañ ar mor, mor bras a zo; 2. [stered.] uhelboent g.; der Hochwasserstand hinkt dem Mondhöchststand hinterher, dilerc'hañ a ra ar mor.

Höchststrafe b. (-,-n) : kastiz pounnerañ g.

Höchststufe b. (-,-n) : [yezh., skeul an doareañ] derezuhelañ ar c'heverata g., dreistrez g.

höchstwahrscheinlich ag. : tremen sur, kasi sur, douetus bras, kredapl-bras, hervez pep doare, hervez doare, evit doare, e-doare, diouzh doare, diouzh an doare, diouzh ar mod, hervez ar mod, hervez an dailh, moarvat, emichañs, pechañs, diouzh feson, a-hervez, hervez, diouzh ma kreder, hervez ar gwel, da welet, din da welet, bete gwelet, war a seblant, war a hañval, me 'laka, 'm eus aon, da grediñ ez eus e ..., kredapl, peadra 'zo da grediñ e ..., bezañ a-walch', bez' a-walch', chañsou bras 'zo e ...; *höchstwahrscheinlich ist er jetzt tot*, marv eo, douetus - marv eo, sur a-walch' - straket eo e graoñenn, sur a-walch'.

Höchstwert g. (-s,-e) : talvoudegezh uc'hek b., gwerzh uhelañ g.

Höchstzahl b. (-,-en) : niver uc'hek g.

höchstzulässig ag. : uc'hek aotreet, brasañ aotreet, uhelañ aotreet; *höchstzulässige Dosis*, dozenn uhelañ aotreet b.; *höchstzulässige Konzentration*, brasañ paoter aotreet g.

Hochtechnologie b. (-,-en) : teknologiezh uhel b., teknologiezh vlein b., teknologiezh pennaraok b., uheldeknologiezh b.

Hochtechnologiebereich g. (-s,-e) : [armerzh.] gennad blein g.

hochtemperaturbeständig ag. : kalet ouzh an uhelwrez, dideuzus, tanspirus, dibober, dalc'hus ouzh an uhelwrez; *hochtemperaturbeständiges Porzellan*, porselen tanspirus g.

Hochtemperaturreaktor g. (-s,-en) : reaktor gwrezverk uhel g. **Hochton** g. (-s,-töne) : sonliv skiltr g.

hochtönend ag. : 1. skiltr, tregermus ; 2. pompus, pompoulik, lidus, tonius, leun a c'hwez, leun a stambouc'h; *hochtönende Worte*, komzoù leun a stambouc'h lies, komzoù pompus ls., komzoù leun a c'hwez ls., komzoù pompoulik ls., komzoù c'hwezigell ls.

Hochtour b. (-,-en) : 1. troiad er meneziou b.; 2. auf Hochtouren, leunhanren, herrañ ma c'hall; *im Betrieb läuft die Produktion auf Hochtouren*, emañ al labouradeg e barr hec'h ampled, leunaskor e ya ar c'henderch' en-dro.; *die Ernte läuft auf Hochtouren*, an eost a zo en e bop, emañ fru an eost o ren, emañ an dud a-zevri gant an eost, emañ bremañ an dud bec'h war-dro an eost, emañ an eost o ren; *die Wahlkampagne läuft auf Hochtouren*, en he barr emañ ar gevezadeg evit ar votadegoù, en e vog emañ ar c'habalerezh evit ar votadegoù, en e bop emañ ar stourmad-dilenn, heligentañ eus ar gwashañ a zo etre ar c'hostezennou politikel da-geñver an dilennadeg, bec'h bras a zo etre ar c'hostezennou politikel da-geñver an dilennadeg.

hochtourig ag. : [keflusker] ... a dro leunhanren, ... a dro a dizh uhel.

Adv. : [keflusker] leunhanren, a dizh uhelañ.

hochtrabend ag. : pompus, pompoulik, lidus, tonius, moliac'hus, stambouc'het, sklokus, rouflus; *hochtrabende Worte*, komzoù sklokus ls., komzoù rouflus ls., komzoù leun a stambouc'h lies, komzoù pompus ls., komzoù leun a c'hwez ls., komzoù pompoulik ls., komzoù c'hwezigell ls.; *hochtrabender Stil*, stil c'hwezet g., stil stambouc'het g., stil pompoulik g., pomparezh g.

hochträchtig ag. / **hochtragend** ag. : [loen.] tost da gelinañ, prest da halañ, tost da borc'helliñ h.a, prest da c'henel he re vihan, tost da dreiñ, prest da nodiñ, tost d'an termen, tost d'ober he zro, pouez enni; [saout] *hochtragende Kuh*, devezenn b., buoc'h devez b.; *hochtragend sein*, deveziñ; *die Kuh ist hochträchtig*, ar vuoc'h a zo pouez enni, deveziñ a ra ar vuoc'h.

hochtreiben V.k.e. (trieb hoch / hat hochgetrieben) : 1. kas da laez; *die Kühe hochtreiben*, kas ar saout war ar menez; 2. lakaat da bignat, lakaat da greskiñ, c'wezañ, lakaat kresk war; *die Preise hochtreiben*, bountañ ar prizioù war-laez.

V.gw. (trieb hoch / ist hochgetrieben) : [merdead.] disfloañ; *der Bug des Schiffes treibt hoch*, disfloñañ a ra staon al lestr.

Hoch- und Tiefbau g. (-s) : *der Hoch- und Tiefbau*, ar sevel tiez hag al labourioù foran g., an ijin trevourel g.

hochverdient ag. : dellezek-meurbet, dellidus-kenañ; *um das Vaterland hochverdient*, dellezek eus brasañ anaoudegezh ar vro.

hochverehrt ag. : meurbet doujet.

Hochverrat g. (-s) : uhelvarad g., uheldreitoriezh b., uheldrubarderezh g., trubarderezh a-enep e vro g., treitoriezh a-enep e vro b., divri broadel g.

Hochverräter g. (-s,-) : uheldreitor g., uhelvaradour g., uheldrubard g.

hochverschuldet ag. : *hochverschuldet sein*, bezañ karget a zle (Gregor), bezañ bec'hiet gant an dleoù, bezañ sammet gant dle, bezañ sammet a zle, bezañ gwriet a zle, bezañ taget a zle, bezañ ur bern dle war an-unan, kaout ur bern dle, kaout

dle betek toull e c'houzoug, bezañ dalc'het a bep lec'h (a bep tu), bezañ Fañch ar Berr gant an-unan, bezañ stag e vag dre holl, bezañ rivinet e boch gant ar vezh.

hochverzinslich ag. : war gampi uhel.

Hochwachtturm g. (-s,-türme) : gwardlec'h g., tourig-ged g.
Hochwald g. (-s,-wälder) : fusteg uhel b. ; *junger Hochwald*, fusteg yaouank b. ; *alter Hochwald*, fusteg kozh b. ; *halbgewachsener Hochwald*, hanterfusteg b.

Hochwasser n. (-s) : 1. dourgresk g., dour-kresk g., dour bras g., uheldouriou ls., remoul g., torrad-dour g., liñvadenn b., liñvad g., dour-beuz g., dic'hlan-dour g., dic'hlan g. ; *Hochwasser bedroht die Küste*, kinnig a ra ar mor beuziñ an aod ; 2. mor en e vog g., mor-bras g., gourlany g., gourlen g., mor en e c'hourlen g., mor gourlen g., uhelvor g., lanvezh g., leunvor g., barr ar mor g., mor en e vrasañ g. ; *Stauwasser bei Hochwasser, Stillstand der Gezeitenströmung bei Hochwasser*, gourlen g., gourlany g., uhelvor g., mor uhel g., barr ar mor g. ; *bei Hochwasser, d'ar mor uhel, pa vez ar mor en e c'hourlen, d'ar mor gourlen* ; *Gezeitenwechsel bei Hochwasser, Kenterpunkt bei Hochwasser*, tarzh an dichal g., ar c'henfañ tre g., distro an tre g./b.

Hochwasserbett n. (-,en) : naoz ledan b.

hochwasserfrei ag. : diliñv, diveuz.

Hochwasserintervall n. (-s,-e) : [mor] dilerc'h g.

Hochwasserlinie b. (-,n) : [aod] gourlen g.

Hochwasserspiegel g. (-s) : live tizhet gant an dour-beuz g. ; *Fallen des Hochwasserspiegels, Sinken des Hochwasserspiegels*, digresk an doureier g., dichal an dour-beuz g. ; *der Hochwasserspiegel sinkt, der Hochwasserspiegel fällt*, digreskiñ a ra an dour-beuz, dichalañ a ra an dour-beuz, koazhañ a ra an dour-beuz.

Hochwasserstand g. (-s) : live ar mor pa vez en e vog g. ; *der Hochwasserstand hinkt dem Mondhöchststand hinterher*, dilerc'hañ a ra ar mor.

hochwerfen V.k.e. (wirft hoch / warf hoch / hat hochgeworfen) : bannañ er vann, stlepel er vann, teuler er vann, teuler en avel, bannañ en avel, bannañ en amzer.

hochwertig ag. : 1. a dalvoudegezh vras, prizus, prizius, dibriz, uhelbriz, uhelwerzh, gwerzhék, a werzh bras ; *Küchenabfälle können zu hochwertigem Kompost verwertet werden*, bez e c'haller kavout implij eus an dilerc'hiou kegin evit gouunit rotel a-zoare ; 2. [mengleuz.] uhel ar bec'h kailh a zo ennañ, kreñv ar c'hailh ennañ, pinvidik.

Hochwild n. (-s) : jiber bras g./str., jiboez bras g./str., gouezaj bras g. ; *Jagd auf Hochwild*, hemolc'h loened bras g., hemolc'h jiboez bras g.

hochwillkommen ag. : 1. deuet mat, erru mat ; 2. [dre skeud...] a zegouezh just e ratre vat, ... a zegouezh just e koulz vat, ... a zegouezh e koulz brav, ... a zegouezh just e poent hag en amzer, ... a zegouezh just pa zere, ... a zegouezh just pa vez ret, ... a zegouezh just er mare dereat, ... a zegouezh just d'ar poent, ... a zegouezh just e poent mat.

hochwinden V.k.e. (wand hoch / hat hochgewunden) : traouilhat, sevel, gwintañ, gorren.

Hochwinden n. (-s) : traouilhadur g., traouilhat g., gwind g., gwintañ g.

hochwohlgeboren ag. : uhelouenn, uhelwad, a lignez uhel, a ouenn uhel, a lec'h uhel, a ouenn vat, a wad uhel, bet ganet (bet savet) a lec'h uhel, uhel e lignez, savet a ouenn uhel,

uhel e ouenn, graet e voutouù dezhañ a-raok e dreid ; *Euer Hochwohlgeboren, Aotrou*.

hochwüchsig ag. : uhelventek, bras e vent, mentek, a vent vrap, bras a vent, mentet uhel, eus un dailh vrap, bras ar bern anezhañ, galloudus, mentet bras.

Hochwürden ls. : *Eurer Hochwürden (Ew. Hochwürden)*, Tad enorus (Gregor), va zad meurbet doujet g., ho Prazoniezh b., Reverant g.

hochwürdig ag. : 1. reverant, peurazaou ; 2. [relj.] das Hochwürdigste, ar Sakramant Benniget g., Sakramant an Aoter g.

hochwürdigste(r) ag. : uhel-meurbet, reverant meurbet.

Hochwürgen n. (-s) : distreizhadur g., distreizhañ g.

hoch würgen V.k.e. (hat hoch gewürgt) : distreizhañ ; etwas hoch würgen, distreizhañ ubd.

Hochzahl b. (-,en) : [mat.] galloutaer g., mac'her g.

hochzählten V.k.e. ha V.gw. (hat hochgezählt) : kontañ war an tu mat ; *hochzählten oder herunterzählten*, kontañ war an tu mat pe war an tu-gin.

Hochzeit¹ b. (-,en) : 1. euredenn b., eured g./b., dimeziñ g. [liester dimeziou], dimez g., dimezenn b., fest eured g., friko g./b. ; eine zivile Hochzeit, un dimeziñ keodedel g. ; eine feierliche Hochzeit, un dimeziñ anat g., un dimeziñ graet gant un drein vrás g., un dimeziñ a-stok g., un eured cheuc'h g./b., un eured tonius g./b. ; silberne Hochzeit, eured archant g./b., pempvet deiz-ha-bloaz warn-ugent an dimeziñ g. ; goldene Hochzeit, eured aour g./b., hanterkantvet deiz-ha-bloaz an dimeziñ g. ; diamantene Hochzeit, eured diamant g./b., triugentvet deiz-ha-bloaz an dimeziñ ; Hochzeit feiern (halten), lidañ an eured, ober an eured ; am Tag ihrer Hochzeit, deiz hec'h eured ; am Tag vor ihrer Hochzeit, an deiz diaraok hec'h eured ; auf die Hochzeit gehen, mont d'an eured ; von einer Hochzeit zurückkehren, distreiñ eus un eured ; viele Leute waren da, bei der Hochzeit, kalz a dud a oa en eured ; Annulation einer Hochzeit, freuz-eured g. ; die Hochzeit vorverlegen, abretaat an dimeziñ ; wann ist die Hochzeit ? abenn peur e vo an eured ? ; Resteressen am Tag nach der Hochzeit, Reste-Essen am Tag nach der Hochzeit, adeured g., P. direst-friko g. ; 2. [relj.] mystische Hochzeit, hierogamiezh g., herios gamos g., unaniezh gant Doue b. ; 3. er will auf zwei Hochzeiten tanzen, war un dro e fell dezhañ bezañ er foar hag er park, war un dro e fell dezhañ bezañ er forn hag er vilin, klask a ra kaout ar glas hag ar sec'h, klask a ra kaout ar marc'h hag an arc'hant, klask a ra lazhañ div voualc'h gant an hevelep tenn, klask a ra lazhañ div voualc'h gant ur maen, klask a ra lazhañ div c'had gant un tenn, emañ o redek div c'had ; man kann nicht auf zwei Hochzeiten gleichzeitig tanzen, ne c'heller ket kanañ ha c'hwitellat war un dro, ne c'haller ket seniñ ar c'heleir ha mont d'ar brosesion war un dro, ne c'haller ket bezañ war un dro er foar hag er park, ne c'haller ket bezañ war un dro er forn hag er vilin, unan a zaou, ne c'haller ket lazhañ div c'had gant un tenn nemetken ; [kr-l] es ist nicht alle Tage Hochzeit, ne vez ket lazhet moc'h bemdez ; 4. [moull.] doubladur g.

Hochzeit² b. (-,en) : [lenn.] barr g., barr ar brud g., kreiz ar brud g., bog ar brud b., bleuñvidigezh b., bleuñv str., bleuñvenn b., boked g.

Hochzeit³ b. (-,en) : [moull.] doubladur g.

Hochzeiter g. (-s,-) : den nevez g., gwaz nevez g., danvez-pried g.

hochzeitlich ag. : ... eured.

Hochzeitsbett n. (-s,-en) : gwele eured g.
Hochzeitsfeier b. (-,-n) : eured g./b., euredenn b. ; *der zweite Tag der Hochzeitsfeier, der Tag nach der Hochzeitsfeier, an adeureud g., P. an direst-friko g.*
Hochzeitsflug g. (-s,-flüge) : [loen.] njadenn ouennañ b. ; *Hochzeitsflug bei den Honigbienen, njadenn ouennañ ar gwenan b.*
Hochzeitsgast g. (-es,-gäste) : den pedet d'an eured g. ; *die Hochzeitsgäste, an eured g./b., tud an eured ls.*
Hochzeitsgedicht n. (-s,-e) : barzhoneg eured g./b.
Hochzeitsgelübde ls. : [relij.] *die Hochzeitsgelübde, promesa ar briedelezh b.*
Hochzeitgeschenk n. (-s,-e) : prof eured g.
Hochzeitgesang g. (-s,-gesänge) : [Henamzer] kanenn da-geñver un dimeziñ g., himen g.
Hochzeitgesellschaft b. (-,-en) : eured g./b., tud an eured ls.
Hochzeitsgott g. (-s) : [mojenn.] Hymenios g., Himene g., Himene g., doue an eureduò g.
Hochzeitskleid n. (-s,-er) : robenn eured b., dilhad eured g., sae-eured b.
Hochzeitsleute ls. : eured g./b., tud an eured ls.
Hochzeitsmahl n. (-s,-e/-mähler) : friko eured g./b., friko g./b., banvez eured g., festailhou ls., festailhiñ g., fest eured g., pred eured g., pred dimeziñ g.
Hochzeitsmarsch g. (-es,-märsche) : dibunadeg tud an eured b., dibunadeg an eured b., ambrougadeg an dud nevez b.
Hochzeitsnacht b. (-,-nächte) : nozvezh kentañ an eured b.
Hochzeitspaar n. (-s,-e) : *das Hochzeitspaar, an daou yaouank ls., an dud-nevez ls., an dud-yaouank ls., an daou zen nevez ls.*
Hochzeitsreise b. (-,-n) : beaj eured b.
Hochzeitsring g. (-s,-e) : gwalenn-eured b., gwalenn-dimeziñ b., bizoù-euredek g. [liester bizeier-euredek], euredenn b., [dre fent] chadenn b., kabestr g.
Hochzeitsschmaus g. (-es,-schmäuse) : friko eured g./b., friko g./b., banvez eured g., festailhou ls., festailhiñ g., fest eured g., pred eured g., pred dimeziñ g.
Hochzeitstag g. (-s,-e) : deiz an eured g., deiz an dimeziñ g., devezh an eured g.
Hochzeitstorte b. (-,-n) : [kegin.] gwastell eured b., gwastell savet b.
Hochzeitsversprechen n. (-s) : promesa a briedelezh b.
Hochzeitzug g. (-es,-züge) : dibunadeg tud an eured b., dibunadeg an eured b., ambrougadeg an dud nevez b.
hochziehen V.k.e. (zog hoch / hat hochgezogen) : 1. sevel, gorren, gwintañ, hiñsiñ, daviedañ, sachañ war-grec'h ; *mit einer Winde hochziehen, traouilhat, daviedañ ; die Steinblöcke werden mit Hilfe einer Winde hochgezogen, ar sevel mein a vez graet gant un traouilh ; mit Hilfe einer Winde in einen fliegenden Hubschrauber hochziehen, biñstraouilhiñ, daviedañ ; die Segel hochziehen, goueliañ, lakaat da ouel, difarleañ ar gouolioù, differlinkiñ ar gouolioù, mont da ouel, sevel al lien-gouel, gorren al lien-gouel, astenn e lien, astenn ar ouel, stignañ ar gouolioù, sevel al liend d'an nec'h, gorren ar gouolioù, sevel al lien, sevel ar gouolioù, hiñsiñ ar gouolioù ; als Zeichen der Trauer die Flagge auf halbe Höhe des Mastes hochziehen, sevel ar banniel betek hanter ar fust e sin a gañv ; die Hose hochziehen, ober ur sav d'e vrangoù, sevel e vrangoù ; seinen Rotz hochziehen, die Nase*

hochziehen, suc'hañ, suc'hellat, ruflañ e vic'hi, fronal, chuchal, kas ar vuoc'h d'ar solier, tennañ Morvan er solier, sachañ Loull d'e doull, sachañ Yann d'ar grignol, sachañ ar c'hazh d'ar gambr, tennañ ar skeul er solier ; die Augenbrauen hochziehen, ober ur c'hruz d'e abrantoù, sevel ar gourrennoù (e c'hourrennoù) (Gregor) ; eine Zugbrücke hochziehen, gwintañ (sevel) ur porzh-gwint ; etwas mit einer Hebegurtschlinge hochziehen, funiañ ubd ; die Ärmel hochziehen, troñsañ e vilginoù, krizañ e vilginoù, troñsañ e zivrec'h (Gregor), sevel e ziv vilgin ; 2. [tisav] sevel, gwintañ, savadenniñ, savaduriñ, adeiladiñ, batisañ, edifiañ, konstru, konstruiñ, diazezañ ; 3. [nij.] das Flugzeug hochziehen, sachañ mort war treujenn ar valaenn evit lakaat an njerez da bignat.
V.gw. (zog hoch / ist hochgezogen) : ein Gewitter zieht hoch, gorñ (en em zastum, sevel) a ra an amev.
V.em. : sich hochziehen (zog sich hoch / hat sich (ak.) hochgezogen) : [sport] sevel a-harzoù, sevel war-bouez e harzoù, sevel diwar-bouez e harzoù ; *sich am Seil hochziehen, sevel a-herzh e zivrec'h gant ar gordenn (ouzh ar gordenn), sevel a-harzoù gant ar gordenn (ouzh ar gordenn), sevel war-bouez e harzoù gant ar gordenn (ouzh ar gordenn), sevel diwar-bouez e harzoù gant ar gordenn (ouzh ar gordenn).*
Hochziehen n. (-s) : 1. gwind g., gwintañ g., sevel g., saverez g., savadenn b., savadeg b. ; 2. [milginoù] troñsañ g.
Hochziel n. (-s,-e) : uhelvennad g., uhelvennozh g., pal meur g.
Hochzins- : ... war gampi uhel.
hochzwirbeln V.k.e. : tortigellañ, gweata, korvigellañ ; *er hat sich den Schnurrbart hochgezwirbelt, daou lost mailhard a zo dindan e fri.*
Hocke b. (-,-n) : 1. [labour-douar] kakuad g., gwrac'hell b., savell b., savadell b., savalladenn b. ; *Garben in Hocken setzen, kakuadañ, gwrac'hellat ; die Garben zu Hocken zusammenbündeln, savadellañ an ed, savellañ an ed* ; 2. [sport] lamm kluch g., lamm puch g. ; 3. kluch g., puch g., kropoù ls., kuchadenn b., puchadenn b. ; *in die Hocke gehen, sich in die Hocke setzen, kluchañ, puchañ, pluchañ, mont en e buch (en e gluch, en e gluchoù, en e gropoù), mont war e buch (war e buchouù), mont da yariñ (da buchañ, da gluchañ), ober ur buchadenn (ur gluchadenn, ur puch), flutañ, en em flutañ, yariñ, yarañ, kemeneriñ, sebouriñ, azezañ gant e bavioù pleget dindan ar c'horf ; sich von der Hocke erheben, von der Hocke aufstehen, aus der Hocke wieder hochkommen, dibuchañ, sevel diwar e buch ; in der Hocke sitzen, bezañ puchet, bezañ kluchet, bezañ war e gluchoù, bezañ en e gluch, bezañ e kluch, bezañ war e buchouù, bezañ en e buch, bezañ war e buch, bezañ ramblet, bezañ flutet, bezañ àr e flutigoù, bezañ azezet gant e bavioù pleget dindan ar c'horf ; jemanden in die Hocke bringen, flutañ u.b.*
hocken V.k.e. (hat gehockt) : [labour-douar] das Getreide hocken, kakuadañ, gwrac'hellat.
V.gw. (hat gehockt / ist gehockt) : 1. [skol] (hat) : hocken bleiben, eilañ ur c'hlas, ober un eil bloavez ar hevelep klas ; 2. (hat) : bezañ puchet, bezañ kluchet, bezañ war e gluchoù, bezañ en e gluch, bezañ e kluch, bezañ war e buchouù, bezañ en e buch, bezañ war e buch, bezañ ramblet, bezañ flutet, bezañ àr e flutigoù, bezañ azezet gant e bavioù pleget dindan ar c'horf ; im Fersensitz hocken, bezañ azezet war e seulioù ; im Schneidersitz hocken, bezañ kemeneret war al leur ; jemanden zum Hocken bringen, flutañ u.b. ; 3. (hat) : immer zu Hause hocken, bezañ luduek (yeuek), chom souchet er gêr, en

em glenkañ en e di, bevañ bac'het en e di, luduenniñ ; er hockt die meiste Zeit in der Kneipe, delc'her a ra taol-gont an ostaleri en e sav, hennezh a zo ur peul-tavarn, techet eo da daverniñ, er chapel e vez peurliesañ, e chapel ar bod iliav e vez peurliesañ, tremen a ra an hanter eus e amzer e chapel ar bod iliav, ouzh an daol santel e vez peurvuañ, bevañ a ra en ostaleri, hennezh a zo ur reder tavarnioù ; **4.** (hat) : er hockte hinter einem Busch, pladet e oa a-dreñv ur bod, plavet e oa a-dreñv ur bod, souchet e oa a-dreñv ur bod, skoachet e oa a-dreñv ur bod, tamolodet e oa a-dreñv ur bod, puchet e oa a-dreñv ur bod, kluchet e oa a-dreñv ur bod ; **5.** (ist) : lammat, puchet e gorf ; **6.** [laboused] (hat) : bezañ kludet, bezañ pintet, bezañ gwintet ; ein Vogel hockt auf dem Dach, ul labous a zo kludet war an doenn, ul labous a zo gwintet war an doenn, ul labous a zo pintet war an doenn ; der Vogel hockt auf einem Zweig, kludet eo an evn war ur skouren, pintet eo al labous war ur brank, gwintet eo al labous war ur brank, blanket eo al labous ; auf Eiern hocken, bezañ e gor, bezañ o c'horin, bezañ war c'horin, goriñ viou.

V.em. : **sich hocken** (hat sich (ak.) gehockt) : **1.** *sich in einen Winkel hocken*, mont da souchañ en ur c'hogn, tamolodiñ en ur c'hogn, kluchañ (skoachañ, puchañ, en em zastum) en ur c'hogn ; **2.** *sich irgendwohin hocken*, teurel e revr lec'h bennak, lakaat e revr war e c'henou, lakaat ar born war e c'henou.

hockend ag. : puchet, kluchet, war e gluchoù, en e gluch, e kluch, en e gropou, war e buchou, en e buch, war e buch, ramblet, flutet, àr e flutigoù.

Hocker g. (-s,-) : **1.** skabell b., skabellenn b., brich b., briched g., tous g., pased b., skaon g./b. ; **2.** [dre skeud.] *locker vom Hocker*, kempennik, trañkilik, koutik-koutik, koul, koulik, ken distrafuilh ha tra, ken dinec'h ha tra, war e oarig, war e bouez, war e bouezig, war e sklavig, war e zres, war e zresig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigoù, war e boz, war e vadober, war e blaen, dousik ha plaen, plarik ; **3.** *das haut einen vom Hocker*, peadra a zo da bilat un den ! gouest eo da bilat ac'hanc'h ! spontus eo ! un estlamm gwelet ! ur bam eo ! peadra a zo da vamañ ! peadra a zo da vout balpet ! chom a ran war va c'hement all ! chom a ran skodeget o klevet kement-se ! sabatuet mik on o klevet an dra-se ! chom a ran abafet lip ! stabanet on ! saezhet on ! tapet lopes on ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arrestou ! badaouet on o welet an dra-se ! chom a ra balc'h va genou o welet kement-se ! kement-se a daol ac'hanon en alvaon ! ha pa gouezhe an neñv warnon, ne veje ket gwashoc'h ! ; *das haut keinen vom Hocker*, n'eus ket peadra da estlammiiñ.

Höcker g. (-s,-) : **1.** baleg g., balir g., tuchenn b., torgenn b. ; **2.** [korf.] torzhell b., torgenn b., bos g., bosen b., tort g., tortenn b. ; *Hüfthöcker*, korn-klin g., korn-lez g., korn al lez g., penn al lez g. ; *Sitzbeinhöcker*, bos a-goazez g. ; **3.** [kañvaled] tort g.

Hockerhersteller g. (-s,-) : skabeller g.

höckerig ag. : **1.** torgennek, digompez ; **2.** [korf.] tort ; *einhöckeriges Kamel*, dremedal g. ; *Kamele sind zweihöckerig*, kañvaled a zo daou dort (daou vos) war o c'hein.

Höckerschwan g. (-s, -schwæne) : [loen.] alarc'h roueel g. [liester elerc'h roueel].

Hockey n. (-s) : [sport] hoke g., hoke war leton g. ; *Hockey spielen*, c'hoari hoke, hockeañ ; *Eishockey*, hoke war skorn g.

Hockeyball g. (-s,-balle) : groll hoke b., horell hoke g.

Hockeschläger g. (-s,-) : [sport] bazh-hoke b., kammell b., bazh-horell b., bazh-dotu b.

Hockeyspiel n. (-s,-e) : [sport] abadenn hoke b.

Hockeyspieler g. (-s,-) : [sport] c'hoarier hoke g., hokeier g.

Hockstellung b. (-,en) : stumm war buch g., dalc'h war buch g., dalc'h korf puchet g., dalc'h korf kluchet g., kluch g., puch g.

Hode g. (-n,-n) / **Hode** b. (-,n) / **Hoden** g. (-s,-) : [korf.] kell b. [liester kelloù, divgell], klidenn b., P. kouilhenn [liester kouilhoù] b., deñviou ls., paro str., prunenn b. [liester prunennou], istrabilhou ls. ; *Scheidenhaut des Hodens*, sae c'houinek b., gouinuzenn b. ; *die Spermatozoen werden in den Hoden produziert*, ar spergelliged a vez furmet en divgell ; mit ansehnlichen Hoden ausgestattet, kalloc'h, kellek, kouilhek ; *Tier, dessen Hoden nicht gleich groß sind*, loen rangouilh g. ; *die Hoden*, an divgell ls., [dre elevez] ar reizhou ls.

Hoden- : ... an divgell.

Hodenabstieg g. (-s,-e) : [bev., *Descensus testis*] dehentañ ar gell g., dehentañ ar glidenn g.

Hodenbruch g. (-s,-brüche) : [mezeg.] avelenn e sac'h an divgell b.

Hodenentzündung b. (-,en) : [mezeg.] tanijenn an divgell b., gousac'hfo g.

Hodenkanälchen n. (-s,-) : [korf.] tuellenn spergaser b.

Hodensack g. (-s,-säcke) : [korf.] sac'h g., poch g., gousac'h g., bisac'h g., sac'h an divgell g., yalc'h b., skrotom g., kalloc'henn b. ; mit einem imposanten Hodensack ausgestattet, kalloc'h, kellek.

Hodometer n. (-s,-) : odometr g.

Hodometrie b. (-) : odometrieh b.

hodometrisch ag. : odometrek.

Hof g. (-s,-höfe) : **1.** porzh g. ; *Klosterhof*, pratell ur c'hloastr b. ; *Gefängnishof*, pratell ur prizon b. ; *offener Hof*, kourd g., reper g. ; *im (auf dem) Hof spielen*, c'hoari war ar porzh ; *kleiner Hof*, porzhig g. [liester porzhioûgoù] ; *Hof eines Bauernhauses*, leur b. ; *hinten im Hof*, e lost ar porzh ; **2.** [dre astenn.] merouri b., mereuri b., atant g., feurm b., ti-feurm g., menaj g., kér b., tachenn b., tiegezh g., plas g., koumanant g. ; von Haus und Hof verjagt (vertrieben) werden, bezañ diannezet, bezañ lakaet er-maez eus e dra (Gregor), bezañ argaset ha diberchennet, bezañ bannet eus e di ; *einen Hof betreiben*, derc'hel tiegezh, derc'hel atant, derc'hel merouri, derc'hel douar, derc'hel feurm, derc'hel menaj, menajiñ, kunduiñ ur feurm ; **3.** lez b. ; *der königliche Hof, der Königshof*, lez ar roue b. ; zu Hofe gehen, bezañ un den a lez (Gregor), daremprediñ al lez ; *Hof halten*, bezañ gant e lez ; **4.** [dre skeud.] *einer Dame den Hof machen*, ober (tailhiñ) al lez d'un itron, ober askellig d'un itron, lesaat un itron, lesaat d'un itron, kañjoliñ un intron, lavaret kaer d'un itron, kanardiñ gant un intron ; *er machte ihr diskret den Hof, er machte ihr unauffällig den Hof*, ober a rae tammigoù lez dezhi ; *die Herren machten ihr übereifrig den Hof*, ar wazed a rae askell gog dezhi, ar wazed a zalc'h e tost dezhi, kabal a oa gant ar wazed da vezañ ganti, fougas a oa gant ar wazed d'ober war he zro, fred a oa warni ; **5.** [heol, loar] kelc'h g., kelc'hienn b., rod b., rodenn b., lizenn b., amloù g. [liester amleier] ; *Hof um den Mond*, kelc'h Loar g., rodenn-loar b., lizenn b. ; *der Mond hat einen Hof*, kelc'hiet eo al loar, ur c'helc'h (ur rod, ur rodenn, ul lizenn) a zo en-dro d'al loar, ur c'helc'h (ur rod, ur rodenn, ul lizenn) a zo war al loar, ur c'helc'h (ur rod, ur rodenn, ul lizenn) a zo deuet

en-dro d'al loar ; Sonnenhof, rod-heol b., kelc'h Heol g., rodenn-heol b.
Hofamt n. (-s,-ämter) : karg e lez ar roue b.
Hofart b. (-,en) : doare al lez g., doare kourtes g., kourtezi b.
Hofbeamte(r) ag.k. g. : ofiser a lez g.
Hofbesitzer g. (-s,-) : perc'henn un atant g., perc'henn un domani g. ; der *Hofbesitzer von Penn-al-Lann*, hini Penn-al-Lann g.
Hofbrauch g. (-s,-bräuche) : boaz al lez g., reoladegezh al lez b.
Hofburg b. (-,en) : kastell ar roue g., kastell an impalaer g., palez g.
Hofdame b. (-,n) : itron eus lez ar roue b.
Hofdiener g. (-s,-) : lakez eus lez ar roue g.
Hofdienst g. (-es) : servij e lez ar roue g., servij a enor g.
Hofefahrt b. (-,en) / **Hofeingang** g. (-s,-eingänge) : antre ar porzh g./b., toull ar porzh g., toull-porzh g. ; *im Hofeingang*, e toull ar porzh.
hoffähig ag. : dellezek da vezañ degemeret e lez ar roue.
Hoffähigkeit b. (-) : gwir da zaremprediñ lez ar roue g.
Hoffart b. (-) : 1. pompad g., digoradur g., roufl g., modou bras ls., modou randonus ls. ; von seiner Hoffart ablassen, diandellat, diardaouiñ ; 2. [dre astenn.] rogentez b., rogoni b., randon g., balc'hder g., balc'hded b., morgañs b., morgated b., superbite b., gloriusted b., gloar b., lorc'hig moan g., fae g., brabañs g., fouge g., brasoni b., koeñv g., brazentez b., avelaj g., lorc'haj g., lorc'h g., lorc'hentez b., lorc'herez b., ourgouilh g., roufl g. ; *Hoffart kommt vor dem Fall*, dre glask pignat re uhel e kouezher re izel, e beg ar skeulioù uhel e c'hwهز kreñv an avel, pa vezet savet an uhelañ eo al lamm brasañ.
hoffärtig ag. : balc'h, otus, gwintet, lorc'hus, lorc'hek, rok, leun a fouge hag a lorc'h, lorc'houèn ennañ, lorc'h en e doull, lorc'h en e foñs, teil gantañ, fier, fier-droch, fier-ruz, fier-sot, leun a gagal, faëus, gloriüs, tonius, dickek, uhel, bras, gobius, rouflus, c'hwهزet, morgant, brasonius, randonus, groñs, brabañsus, pompus, pompadus, ourgouilhus.
Adv. : gant lorc'h, gant fouge, lorc'h ennañ, fouge ennañ.
hoffen V.gw. (hat gehofft) : kaout spi, esperout, goanagiñ, gedal, gortoz, spiañ ; *wir hoffen auf seinen Besuch*, spi hon eus e teuio d'hor gwelet, goanag hon eus e teuio d'hor gwelet, esper hon eus e teuio d'hor gwelet, emaomp o c'hortoz (o c'chedal) anezhañ da zont, e-sell anezhañ emaomp, war c'hortoz e welet emaomp, en gortoz emaomp e teuio, en gortoz emaomp anezhañ ; *wir hoffen auf gute Besserung*, hetiñ a reomp ec'h adkavot buan ar pare, gras deoc'h da zistreiñ e yeched ; *zu Gott hoffen*, lakaat e spi e Doue, lakaat e esperäns e Doue, esperout e Doue / lakaat e esper e Doue (Gregor), spiañ e Doue, kaout fiziañs e Doue.
V.k.e. (hat gehofft) : gedal, gortoz, goanagiñ, kaout goanag, kaout spi, kaout esper, esperout, kontañ ; *das will ich nicht hoffen*, gant ma ne c'hoarvezo ket seurt traoù, Doue ra viro, betek ma ne c'hoarvezo ket ; *etwas von jemandem hoffen*, gortoz udb digant u.b., gortoz u.b. d'ober udb ; *wir hoffen das Beste von seiner Mitwirkung*, fiziañs hon eus e vo spletuskenañ hor c'henlabour ; *das Beste hoffen*, bezañ leun a fiziañs, kaout fiziañs ; *sie hoffte, auf die Hochzeit gehen zu dürfen*, hounnezh a oa e-sell da vont d'an eured, hounnezh en doa esper da vont d'an eured, hounnezh en doa fiziañs da vont d'an eured, honnezh a oa e ged da gaout an aotre da vont d'an eured, hounnezh a gonte mont d'an eured, gant ar ged e oa da vont d'an eured ; *ich hoffe, dass du zur Hochzeit*

kommen kannst, emichañs e c'helli dont d'an eured, fiziañs am eus e teui d'an eured ; *ich hoffe, es geht dir gut*, emichañs ez a mat an traoù ganit ; *er hoffte weiterhin, dass sein Sohn zurückkommen werde*, derc'hel a rae spi e teufe e baotr endro, derc'hel a rae da esperout e teufe e baotr en-dro ; *ich will hoffen, dass ich der jungen Dame nicht vollkommen gleichgültig bin*, goanagiñ a ran n'eo ket diseblant glez an dimezell em c'heñver.
Hoffen n. (-s) : goanag g., spi g., esper g., esperäns b., engortoz g., ged g., gortoz g. ; [kr-l] *Hoffen und Harren macht manchen zum Narren*, diskiant an neb az a da grediñ e teuio da skoulmed ar brini - re vras goanag a noaz - goanag bras alies ne zisoc'h da netra - ne dec'her alies diouzh trubuil nemet da gouezhañ e melre - alies e teu an disouezenn warlerc'h ar gortozadennou brasañ.
hoffentlich Adv. : spi am eus, emichañs, pechañs, hetus eo e ... ; *hoffentlich regnet es nicht !* gant (beteck) ma ne vo ket glac ! adal (war-bouez) ma ne vo ket a c'hlav ! salv ma chomo divanne an amzer ! a-youl ma ne vo ket glac ! chañs dimp da chom hep kaout glac ! gras dimp da chom hep kaout glac ! ; *hoffentlich kommt er*, gant ma teuio, salv e teufe, spi am eus e teuio, goanag am eus e teuio, ma karfe dont, ma ch'halfe dont, emichañs e teuio ; *hoffentlich sehen wir uns noch !* gras deomp d'en em weled c'hoazh ! ; *hoffentlich wird er zusagen !* gant asantiñ a raio ! ; *hoffentlich ist es noch nicht zu spät !* gant ma ne vo ket re ziwezhat ! ; *hoffentlich komme ich nicht zu spät !* posupl e vefe n'on ket en em gavet re ziwezhat ! ; *hoffentlich nicht*, ket 'ta ; *es sei denn, ich werde verletzt - hoffentlich nicht !* nemet gloazet e vefen - ret esperout ne viot ket ! ; *hoffentlich !* 'michañs !
Hoffnung b. (-,en) : 1. goanag g., spi g., esper g., esperäns b., engortoz g., ged g., gortoz g., gortozadenn b., fiziañs b. ; *blinde Hoffnung*, goanag dall g. ; *Hoffnung auf etwas*, esper (spi) en udb g. ; *Hoffnung haben (schöpfen)*, kaout goanag, magañ spi, delc'her spi, kaout spi, kaout esper ; *seine Hoffnung auf jemanden setzen*, lakaat e fiziañs en u.b., lakaat e spi en u.b., lakaat e esperäns en u.b., esperout en u.b. / lakaat e esper en u.b. (Gregor) ; *wir setzen große Hoffnungen auf ihn*, diwanou a zo ennañ ; *in der Hoffnung auf Besseres*, da c'hortoz gwell ; *in der Hoffnung, dass ...*, en engortoz da ..., en engortoz a ..., en esper e ..., en esper [ober udb], gant ar spi e ..., e ged da ..., gant ar ged da ..., war-c'ched da ..., war an amboaz ..., en amboaz ... ; *nach Lourdes pilgern, in der Hoffnung geheilt zu werden*, mont da Lourd da glask ar bareñañ ; *in der Hoffnung, seine Ware loszuwerden*, en engortoz e werzhf e holl varc'hadourezh, e-ged da werzhañ e holl varc'hadourezh, gant ar ged da werzhañ e holl varc'hadourezh, war-c'ched da werzhañ e holl varc'hadourezh, en amboaz gwerzhañ e holl varc'hadourezh, war an amboaz gwerzhañ e holl varc'hadourezh, en esper gwerzhañ e holl varc'hadourezh, en esper e werzhf e holl varc'hadourezh ; *getäuschte Hoffnung*, kerseenn b., desped g., kerse g., disouezhenn b., dipit g., esper aet da get g., ged touillet g. ; *gescheiterte Hoffnung*, mil aet d'ober kant, kerse g., kerseenn b., distokadenn b., distro lous b., distro divalav b., distagadenn lous b., kan aet da c'hwiban g., disouezhadenn b. ; *seine Hoffnung wurde getäuscht*, chom a reas gant e c'hoant, menel a reas war e c'hoant, menel a reas war e c'houlenn, menel a reas war e naon, ne respontas ket an darvoudou d'e esperänsou, touillet e voe en e c'ched ; *eine Hoffnung vernichten* (zerstören), dipitañ, desevez, degas kerse, degas dipit,

reiñ kerse, reiñ dipit, kas un esper da get, rivinañ esperāñsoù u.b., mougañ ar fiziañs e kalon u.b. ; er schöpfe neue Hoffnung, diwanañ a reas goanag adarre en e benn ; meine Hoffnungen sind vernichtet, n'em eus spi ebet ken, va holl spi a zo aet da neuz, aet eo va holl spi e puñs an avel, kollet em eus an disterañ spi ; sich an eine Hoffnung klammern, stagañ e galon ouzh ur goanag (ouzh ur spi) bennak, en em zerc'hel ouzh ur goanag ; die Hoffnung aufgeben (sinken lassen), koll spi, koll esper, koll fiziañs, koll esperāñs ; er gab die Hoffnung nicht auf, dass sein Sohn zurückkommen werde, derc'hel a rae spi e teufe e baotr en-dro, derc'hel a rae da esperout e teufe e vab en-dro ; und trotzdem geben wir die Hoffnung nicht auf, neoazh hon eus goanag, ha padal hon eus goanag ; die Hoffnung fallen lassen, koll spi, koll esper, koll esperāñs, koll an disterañ esper, koll goanag, dic'hoanagiñ, koll fiziañs, koll kalon, mont gant an diskalon, diskalonekaat, digalonekaat, laoskaat, fallgaloniñ, bezañ krog an digalon en an-unan, bezañ kouezhet e veudig en e zorn, bezañ strinket an trebez war-lerc'h ar billig, bezañ dispi ; alle Hoffnung fahren lassen, koll an disterañ spi, koll pep spi, koll pep esper, bezañ kollet pep goanag gant an-unan, koll tout e holl esperāñs, koll pep fiziañs, koll an disterañ fiziañs ; P. eine Hoffnung zu Grabe tragen, koll an disterañ spi, koll pep spi, disorc'henniñ, bezañ aet an disterañ spi da get ; er gibt die Hoffnung auf, je befördert zu werden, ne wel ket mui kaout sav en e garg ur peur bennak, koll a ra an disterañ fiziañs da gaout sav en e garg ; das übersteigt (übertrifft) meine Hoffnungen, ne oan ket en engortoz a gement-se, ne oan ket e ged a gement-se, ne oan ket o chortoz kement all, kement-se a ya dreist ar pezh a esperen, an dra-se a ya dreist kement a c'hallen esperout, an dra-se a zo deuet da vat en tu all d'ar pezh a c'hallen gedal, an dra-se a zo deuet da vat mui eget na oufen gedal ; wir haben allen Grund zur Hoffnung, nag a lec'h hon eus da esperout ! ; dieser Schüler gibt Anlass zu großen Hoffnungen, ar skoliad-se a zo diwanoù ennañ ; jemandem Hoffnung auf etwas (ak.) machen, reiñ spi d'u.b. en devo ubd ; sich (dat.) falsche Hoffnungen machen, magañ re vras goanag, kaout re vras spi, en em reiñ da douelladennou spered, en em douellañ gant ur goanag dall ; für ihn besteht keine Hoffnung auf Besserung, n'eus distro ebet ken evitañ, n'eus kelou ebet dezhañ da bareañ ; jemanden mit leeren Hoffnungen abspeisen, bevañ u.b. gant esperāñs ha promesaou goullo, bevañ u.b. gant promesaou kaer ha paemantou laosk ; mit Hoffnung lebt der Mensch, mit Verzweiflung niemand, gant an esperāñs e vev an den, gant an dizesper ne ra den ; 2. [douar.] Kap der Guten Hoffnung, Kap ar Spi Mat g., beg-douar Esperañs-Vat (Gregor) ; 3. sie ist guter Hoffnung, bugel a zo ganti, en em gavet ez eus kelou ganti, traou nevez a zo ganti, traou a-nevez a zo ganti, kelou riz (kelou bugel) a zo ganti, kelou a zo ganti, emañ an dud da greskiñ en he zi, emañ ar soubenn o virviñ, prenet he deus un davañjer nevez, emañ war he chaosoñou ; 4. [kr.] Hoffnung lässt nicht zuschanden werden, gortoz hag esperout a zo eürusted - gedal n'eo ket koll - gortoz pell, gortoz gwell - an hini a c'ched en devez - pa zeu ar mor e teu ar pesked - gant ar mor e teu ar pesked - gant kolo hag amzer e veüra ar mesper.

Hoffnungsfünkchen n. (-s,-) / **Hoffnungsfunke** g. (-ns,-n)

Hoffnungsfunken g. (-s,-) : flamm ar spi g., elfenn spi b., skleurig a esperāñs g. / brizhesper g. (Gregor), tamm spi

dister g., tamm goanag dister g., euflenn esper b., elfenn esper b., brizhspi g., bann spi g., mogedenn a spi b.

hoffnungslos ag. : kollet pep goanag gantañ, kollet an disterañ spi gantañ, dic'hoanag, dispi, dizesperet, dizemper, diremed, hep distro ebet ken ; die Lage ist hoffnungslos, n'eus mann d'ober, aze n'eus netra d'ober, aze n'eus micher ebet d'ober, er blotoù emaomp, n'eus diflip ebet evidomp, n'hon eus na tu na lañs, n'eus doare ebet da wellaat an traoù, n'eus diskoulm ebet, nend eus ket a achap, en dic'halloud emaomp, emaomp koll ha peurgoll zoken ; die hoffnungslose Lage der ärmeren Bevölkerungsschichten, oabl bac'h an dud paour g., dazont dic'hoanag an dud paour g., plegenn skeudik an dud paour b. ; [mezeg.] hoffnungsloser Fall, klañvour barnet g., kleñved dibare g.

Adv. : 1. hep spi ebet, hep an disterañ spi ; 2. [dre skeud.] e pep keñver, a-grenn, war-naet, a-bezh, gwitibuntamm, penn-da-benn, penn-dre-benn, penn-da-benn an neudenn, pervezh, treuz-didreuz, a-dreuz-da-dreuz, treuz-ha-hed, hed-ha-treuz, a-hed-da-hed, hed-da-hed, hed-ha-hed, hed an neudenn, trebarzh, penn-kil-ha-troad, penn-ha-troad, leizh ar gudenn, en holl d'an holl, penn-ha-korf(ha-troad), peur-, glez, leun.

Hoffnungslosigkeit b. (-) : dispi g., dizemper g., dizemperañs b., dizesper g., dic'hoanag g., digalon g., disvoued-penn g., mantridigezh b. ; er versank in Hoffnungslosigkeit, beuziñ a reas en e zic'hoanag, an dic'hoanag e goñfontas bev, brevet e voe gant an dic'hoanag, koñfontañ a reas en e zic'hoanag, an dic'hoanag a savas en e galon a houlennoù herrus, islonket e voe gant nerzh e zic'hoanag.

Hoffnungsschimmer g. (-s,-) : flamm a spi g., elfenn spi b., skleurig a esperāñs g. / brizhesper g. (Gregor), tamm spi dister g., tamm goanag dister g., euflenn esper b., elfenn esper b., fulenn spi b., brizhspi g., bann spi g., mogedenn a spi b.

hoffnungsselig ag. : leun a spi, leun a c'hoanag.

Hoffnungsträger g. (-s,-) : diwanad g., diwanaer g., danvez kampion g., danvez mailh g., danveziad g.

Hoffnungsträgerin b. (-,nen) : diwanadez b., diwanaerez b., danvez kampionez b., danveziadez b.

hoffnungsvoll ag. : leun a spi, leun a c'hoanag.

Hoffräulein n. (-s,-) : dimezell a enor b.

Hofgesinde n. (-s) : 1. servijeren ls., mevelien ls., koskor g., mitzhien ls., tud ls. ; 2. lakizien lez ar roue ls.

Hofgünstling g. (-s,-e) : den a lez g., lesaour g.

hofhalten V.gw. (hält hof / hielt hof / hat hofgehalten) : bezañ gant e lez.

Hofhaltung b. (-,en) : ti ur priñs g.

Hofherr g. (-n,-en) : aotrou war un domani g.

Hofhund g. (-s,-e) : [loen.] ki-porzh g., ki-gward g., ki-kolveg g. ; großer Hofhund, meurgi g. [liester meurgon], mastin g., mell ki g.

hofieren V.k.e. (hat hofiert) : jemanden hofieren, pleustriñ u.b., ober (tailhiñ) al lez d'u.b., kañjoliñ u.b., ober askellig d'u.b., lesaat u.b., lesaat d'u.b., chourañ gant u.b., frotañ skant d'u.b. en e gein, frotañ e askell d'u.b., ardaouiñ ouzh u.b., likaouiñ u.b., likaouiñ ouzh u.b., kanardiñ gant u.b.

Hofieren n. (-) : lesaerez h.

höfisch ag. : diouzh doareoù al lez, kourtes ; [lenn] höfisches Epos, danevell-veur b., danevellgan gourtes b., danevellgan b., romant kourtes g. ; höfischer Roman, romant kourtes g.

Hofjunge g. (-n,-n) : mevel-bihan g.

Hofkeller g. (-s,-) : boutailherezh b.

Hoflager n. (-s,-) : demeurañs ur priñs b.

Hofleben n. (-s) : buhez al lez b., buhez un den a lez b.
Hofleute ls. : tud a lez ls., lezidi ls., lesaourien ls.
höflich (gegen + ak.) : ag. : kourtes (ouzh), seven (gant, e-keñver), dereat, brav, galant ; *im Deutschen lügt man, wenn man höflich ist* [Goethe], e-lec'h ma vez meulerezh e vez atav kalz gevierezh ; *höflich werden*, sevnaat ; *höflich werden lassen*, sevnaat ; *übertrieben höflich sein*, ober sioupleouù. Adv. : seven, ent-seven, en un doare seven, gant sevended ; *die Leute höflich ansprechen*, komz brav ouzh an dud.

Höflichkeit b. (-) : sevender g., sevended b., sevnelezh b., kourtezi b., dereadegezh b., feson b., galantiz b., galanterezh g. ; *aus Höflichkeit*, dre zereadegezh ; *jemandem eine Höflichkeit erweisen (bezeigen)*, bezañ seven gant u.b., mont seven d'u.b. (gant u.b.), lavaret ur ger seven d'u.b. ; *überschwängliche Höflichkeit*, prespolite b. ; *Höflichkeiten von sich geben*, ober chiboud, ober chiboudig, ober chiboudouù, ober kudoù ; *sie wetteifern in Höflichkeiten*, hegarat pe hegaratoc'h int an eil eget egile, seven pe sevenoch'h int an eil eget egile, helebini a zo etrezo evit ober komplimantoù, helebini a zo etrezo evit bezañ sevenoch'h an eil eget egile, heligentañ a zo etrezo evit bezañ seven, kevezerezh (elbig) sevenderioù a zo etrezo, souriñ a reont da vezañ seven, heligentañ int da welet piv eo an hini sevnañ, emaint paravi piv a vo an hini sevnañ, emaint o paraviañ piv a vo an hini sevnañ, kenti-kentañ e vezont da welet piv a vo an hini sevnañ, holl e vezont sevenoch'h pe seven.

Höflichkeitsbesuch g. (-s,-e) : gweladenn a gourtezi b., gweladenn gourtes b. ; *jemandem einen Höflichkeitsbesuch abstatten*, mont da weladenniñ u.b., ober e chourc'hemennoù d'u.b.

Höflichkeitsfloskel b. (-,n) / **Höflichkeitsformel** b. (-,n) : lavared a sevender g., gerienn sevended b., troienn sevended b.

Hoflieferant g. (-en,-en) : pourvezer al lez g., pourchaser al lez g.

Höfling g. (-s,-e) : den a lez g., lesaour g.

Hofmann g. (-s,-leute) : den a lez g., lesaour g.

hofmännisch ag. : kourtes, diouzh doareoù al lez.

Hofmarschall g. (-s,-marschälle) : marichal ar palez g.

Hofmarschallsamt n. (-s,-ämter) : 1. [karg] marichalerezh ar palez g. ; 2. [sez] marichalerezh ar palez b.

Hofmeister g. (-s,-) : 1. melestrour g., merour g., gouarnour a di g., pennlakez g. ; 2. tigelennar g., kelennar-ti g. ; 3. pennlider g.

hofmeistern V.k.e. (hat gehofmeistert) : mestroniañ, ober skol da.

V.gw. (hat gehofmeistert) : ober e renkoù, ober e renkoù war an holl, c'hoari e vestr, tailhañ e vestr, lakaat e droad er par, klask ober lezzenoù, lezenniñ, ober al lezenn d'ar re all, bezañ an ton hag ar son gant an-unan, bezañ an ton hag ar pardon gant an-unan, kas ar penn hag an troc'h, bezañ an damani gant an-unan.

Hofnarr g. (-en,-en) : furlukin ar roue g., farouell al lez g.

Hofrat g. (-s,-räte) : 1. [polit.] kuzul-meur an impalaeriezh ; 2. [dre astenn.] kuzulier prevez g., kuzulier meur g.

Hofrätin b. (-,nen) : kuzulierez prevez b., kuzulierez veur b.

Hofraum g. (-s,-räume) : porzh g., kloz g.

Hofschenk g. (-en,-en) : [istor] hanafar g., hanafour g., dietaer g., diskarger-gwin g., boutailher g.

Hofschanze g. (-n,-n) : tostenner g., flaner g., lubaner g., luban g., loaver g., teod tanav a zen g.

Hofseite b. (-,-n) : diadreñv an ti a sko war ar porzh g.

Hofsitten ls. : boazioù al lez ls., reolennouù al lez ls., reoladegezh b.

Hofstaat g. (-s) : [polit.] königlicher Hofstaat, lez ar roue b., koskor ar roue g.

Hoftor n. (-s,-e) : dor-borzh b., toull-porzh g.

Hoftür b. (-,-en) : dor a-dreñv b., dor a sko war ar porzh b., dor ar porzh b.

Hofwohnung b. (-,-en) : ranndi a sko war ar porzh b.

Hofzwang g. (-s) : boazioù al lez ls., reolennouù al lez ls., reoladegezh b.

hohe(r,s) ag. : *sellit ouzh hoch*.

Höhe b. (-,-n) : 1. uhelder g., sav g. ; *Höhe des Kirchturms*, uhelder tour an iliz g. ; *Höhe des Berges*, uhelder ar menez g. ; *ein Berg von 4000 Meter Höhe*, ur menez gant un uhelder a bevar mil metrad (gant pevar mil metrad uhelder, a bevar mil metrad uhelder) g. ; *drei Meter Höhe*, tri metrad a sav, tri metr uhelder ; *die lichte Höhe eines Tunnels*, treuzkiz diabarzh un hent-dindan-zouar g., uhelder diabarzh un hent-dindan-zouar g., kavnez un hent-dindan-zouar g. ; *die lichte Höhe der Brücke*, uhelder ar pont dindan al leurenn g. ; *ich mag Häuser, die eine solche angemessene Höhe haben*, an uhelder tiez-se a gavan brav ; *Schwindel erregende Höhe, schwindelnde Höhe*, uhelder mezevellus g., uhelder mezevennus g..
2. uhel g., nec'h g., laez g., lein g., krec'h g., krec'henn b., krec'hienn b. ; *in der Höhe schweben*, plavañ en nec'h ; *in die Höhe kommen (steigen)*, sevel, pignat, gorren, uhelaat ; *in die Höhe bringen*, kas d'an nec'h, kas d'al laez, kas uhel, sevel, gorren, uhelaat, dibradañ, reiñ avel da ; *in die Höhe steigen*, mont d'al laez (d'an nec'h, war-grec'h), sevel d'an uhel ; *als Zeichen der Trauer die Flagge auf halbe Höhe des Mastes hochziehen*, sevel ar banniel betek hanter ar fust e sin a gañv ; *in die Höhe ragen*, bezañ gwintet en aer ; *in die Höhe wachsen*, kreskiñ, poulañ, sevel, ober e gresk ; [louza.] *in die Höhe schießen*, kreskiñ buan, trummgreskiñ, chaotrañ, mont en had, greuniañ ; [dre skeud.] *die Preise schießen in die Höhe*, die Preise schnellen in die Höhe, kanañ a ra an traouù, keraat a ra an traouù buan-ha-buan, trummgreskiñ a ra ar prizioù, kreskiñ a ra ar prizioù a-wel-dremm, trumm e kresk ar prizioù, a-bik e kresk ar prizioù ; *in die Höhe blicken*, sellet d'an nec'h, sellet er vann, P. klask neizhioù pig ; *etwas in die Höhe stemmen*, sevel udb a-benn brec'h, sevel udb a-grog-brec'h, sevel udb war-bouez e zivrec'h, dibradañ udb a-grog-brec'h, houpañ udb, choupañ udb, rein avel d'udb ; *sie stemmten die Statue in die Höhe, um ihre Kraft zu erproben*, dibradañ a raent an delwenn a-grog-brec'h evit klask o nerzh ; *in die Höhe ziehen*, sevel, desevel, frapañ (sachañ) war-laez, frapañ (sachañ) d'an nec'h, frapañ (sachañ) ouzh krec'h, frapañ (sachañ) da laez, frapañ (sachañ) d'al laez, frapañ (sachañ) d'al lein, frapañ (sachañ) war-grec'h, frapañ (sachañ) war-bouez-krec'h, frapañ (sachañ) war an uhel, frapañ (sachañ) etrezek an uhel, frapañ (sachañ) etramek an uhel, frapañ (sachañ) da-geñver an uhel, frapañ (sachañ) war-lein, frapañ (sachañ) er vann ; *von seiner Höhe herunterstürzen*, kouezhañ eus e sav-sonn, kouezhañ diouzh e sav-sonn, kouezhañ diwar e sav ; [dre skeud.] *sich in die Höhe arbeiten*, ober e hent er vuhez, ober e dreuz er vuhez, ober e dreuziad dre ar vuhez, ober e dreuziad dre ar bed, sevel en e garg diwar-bouez e labour, sevel e karg, uhelaat, en em uhelaat ; *jemanden in die Höhe bringen*, difallañ u.b., sevel e boueziouù d'u.b., lakaat u.b. war e du, adsevel u.b. ; *ich bin nicht ganz auf der Höhe*, n'emaon ket war va zu, klañv-diglañv on,

dihet on, klañv-diaes emaon, kozh-fall emaon, kozh klañv on, gweget on, n'emaon ket mat, korf fall am eus ; *er ist gar nicht auf der Höhe*, tapet fall eo, paket fall eo, emañ o c'hoari da fall, n'emañ ket war e du, fall emañ e gont, en ur par fall emañ ; P. *auf der Höhe sein*, a) bezañ kap, bezañ barrek, bezañ barrek war e daol ; b) bezañ war e yec'hed wellañ, bezañ en e wellañ, bezañ leun a nerzh hag a yec'hed, bezañ e barr e nerzh (e kreiz e nerzh, en e ched), bezañ bagol, bezañ bagos, bezañ butun gant an-unan ; *sie sind nicht richtig auf der Höhe der Zeit*, dilerc'haf a reont, warlerc'hiañ a reont ; *in die Höhe springen*, piklammat, lammat a-serzh, gourlammat, lammat da laez, gwintañ ul lamm, gwintañ lammoù, gwintañ lemmon ; *in die Höhe fahren*, sailhañ (lammat) a-sonn (Gregor), sailhañ (lammat) a-bik, disailhañ, piklammat, gourlammat, draskal, draskañ, ober ur skamp, sevel evel un tenn, dihoubañ, diflukañ, ober ul lamm krenn, lammat krenn, sevel a-rafolk ; [kenw.] *in die Höhe gehen*, uhelaat, kreskiñ, sevel, gorren, bezañ kresk war an dra-maññ-tra.

3. uhelenn b., krec'h g., krec'henn b., torgenn b., uheladenn b., gorreoȗ ls.

4. live g., rez g., reziad g., resed g., pazenn b. ; *Höhe des Durchschnittslohns*, live keitat ar goproù g. ; *auf gleicher Höhe*, rez-ha-rez, en ur rez, a-reziad, war an hevelep pazenn, war an hevelep live, ken uhel an eil hag egile, a-rez (a-live) an eil gant egile, a-resed, war-blaen an eil gant egile, kenlive, war ar memes resed ; *in gleicher Höhe mit*, ken uhel ha, a-rez gant, a-live gant, en uhelder gant, a-resed gant, a-blaen gant, war-blaen gant, kenlive gant, rez [udb] ; *auf gleiche Höhe bringen*, lakaat rez-ha-rez ; *auf der Höhe des Meeres*, e rez ar mor / e live ar mor, a-live (a-rez) gant ar mor, rez ar mor ; *auf halber Höhe*, ouzh hanter krec'h, en hanter ar grec'henn, en hanter bign ar menez, hanter grec'h, hanter-sav ; *in Augenhöhe*, a-geñver an daoulagad, a-live gant an daoulagad ; *in Kniehöhe*, a-geñver an daoulin, a-live gant an daoulin ; [dre astenn.] *auf der Höhe einer Insel*, a-ledred gant un enezenn ; *auf der Höhe von Köln*, tost da Gulin, e-kichen Kolun ; *als sie in Höhe der Kreuzung waren*, pa oant erru gant ar c'hoashent ; [dre skeud.] *mit jemandem auf gleicher Höhe stehen*, bezañ war an hevelep pazenn hag unan all, bezañ a-renk gant u.b., bezañ en uhelder gant u.b., bezañ troad-ouzh-troad gant u.b. ; *das ist die Höhe !* aze emañ ar boch ! biskoazh kement all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh oueskoc'h ! gwashat ! euzhusat ! kement-se ! betek keit-se ! keit-se ! betek keit all ! keit all ! sada biskoazh !

5. [lu] *Höhe* 224, sav 224 g.

6. *die Höhen*, a) [relig.] an uhellec'hioù ls., an uhelderioȗ ls. ; b) an uhelioù ls., ar gorreoȗ ls.

7. [dre skeud.] par uhelañ g., barr g., kreiz g., bog b., mog b., bleuñvidigezh b., bleuñv str., bleuñvenn b., boked g., uhelañ g. ; *auf der Höhe seines Ruhmes stehen*, bezañ e barr e vrud, bezañ e bog e vrud, bezañ e kreiz e vrud, bezañ en e vog, bezañ en e uhelañ, bezañ e-kreiz e sked, ober berzh ruz, ober berzh forzh pegement, ober berzh ken-ha-ken, ober berzh ken-ha-kenañ, ober berzh kenañ-kenañ, ober berzh mui-pegen-mui, bezañ en e wir wellañ, bezañ e bleuñv e vrud, bezañ en e vrud wellañ, bezañ en e varr ; *die Höhe der Krisis*, barr (penn uhelañ, poent uhelañ) an enkadenn g., an enkadenn en hec'h uhelañ b., an enkadenn en he c'hreñvañ b., an enkadenn en he gwashañ b. ; *die Höhen und die Tiefen*, an uhelioù hag an izelioȗ.

8. somm b., feur g., sav g. ; *ein Betrag in Höhe von 500 Euro*, ur somm a 500 euro b. ; *die Höhe des Zinsfußes*, ar feur kampi g., ar feur interest g. ; *sie beklagen sich über die Höhe der Miete*, klemm a reont e rankont paeañ re ger evit o feurm ; *die Höhe des Kredits*, sav ar c'hred g. ; *die Höhe der Entschädigung soll dem entstandenen Schaden entsprechen*, die Höhe der Entschädigung soll in einem angemessenen Verhältnis zum entstandenen Schaden stehen, diouzh an droug eo digoll, an digoll a rank bezañ kevatal ouzh an droug graet.

9. bec'h g. ; *Höhe des Blutzuckerspiegels*, bec'h ar glukoz er gwad g.

10. [relig.] *Ehre sei Gott in der Höhe*, gloar da Zoue e barr an Neñvoȗ, gloar da Zoue e lein an Neñv ; *aus der Höhe*, a-varr an neñv, a-vlein an neñv.

11. [stered., merdead.] eror g. [lester erorioȗ] ; *scheinbare Höhe eines Gestirns*, eror manat un astr g. ; *wahre Höhe eines Gestirns*, eror rik un astr g. ; *Höhe eines Gestirns über dem Horizont*, eror un astr en dreymwel g.

12. [mentoniezh] sav g. ; *die Höhe bei einem Dreieck*, sav un tric'horn g. ; *die Höhe eines Kegels*, sav ur gernenn g.

Hoheit b. (-en) : 1. meurded b., meurdez b., uhelder g., uhelded b. ; *die erhabene Hoheit des Gesetzes*, meurded al lezenn b. ; 2. [polit.] uhelez b., uhelded b., meurdez b., meurded b., brazoniezh b. ; *Eure Hoheit*, hoc'h Uhelez b., hoc'h Uheldorf b., ho Meurdez b., ho Meurded b., ho Prazoniezh b. ; *seine Königliche Hoheit*, e Uheldorf ar roue b. ; *seine Kaiserliche Hoheit*, e Uheldorf an impalaer b. ; 3. riegezh b., damani b., aotrouniezh b., tiriegezh b., sujite b. ; *dieses Territorium untersteht der Hoheit der Sowjetunion*, dindan sujite an Unaniezh Soviedel emañ an tiriad-se, e sujite an Unaniezh Soviedel emañ an tiriad-se, dindan damani an Unaniezh Soviedel emañ an tiriad-se, damani he deus an Unaniezh Soviedel war an tiriad-se.

hoheitlich ag. : riek, ... a riegezh, tiriegezhel, riegezel ; *hoheitlicher Akt*, gread a riegezh g.

Hoheitsadler g. (-s) : erer alaman g. [arouez ar riegezh alaman].

Hoheitsakt g. (-s,-e) : [polit., gwir] gread a riegezh g.

Hoheitsgebiet g. (-s,-e) : tiriegezh b., tiriad ur riez g.

Hoheitsgewalt b. (-) : riegezh b., aotrouniezh b.

Hoheitsgewässer ls. : doureier gouvene ls., doureier e dalc'h ur riez ls.

Hoheitsrechte ls. : gwirioù riegezelh ls.

hoheitsvoll ag. : 1. meur, hael, karget a zellidoù, leun a vriegezh, meurdezu ; 2. [gwashaus] bac'h, otus, gwintet, lorc'hus, rok, fier, faëus, glorius, tonius, dichek, uhel, bras, c'hevezet, disprizus, dipitus, dismegañsus.

Hoheitszeichen n. (-s,-) : arouez ar riegezh b., ardamez ar riegezh g.

Hohelied n. (-s/Hohen Liedes) : [relig.] *das Hohelied*, das Hohelied Salomonis, Kanenn ar c'hanenoù g.

Höhenangabe b. (-,n) : merk an uhelder g., menegadur an uhelder g., savenn b., sav g. ; *Karte mit eingetragenen Höhenangaben*, kartenn savennet b.

Höhenangst b. (-) : [mezeg.] uhelarur g.

Höhendifferenz b. (-,en) : dilive g., diforc'h e-keñver uhelder g. ; *hundert Meter Höhendifferenz*, eine Höhendifferenz von hundert Metern, kant metrad dilive ls.

Höheneinstellung b. (-,-en) : [tekn.] reolierezh an uhelder g., reizhadur an uhelder g., reizherezh an uhelder g., reizhañ an uhelder g.

Höhenflug g. (-s,-flüge) : 1. [nij.] nijadenn d'un uhelder bras b., nij d'un uhelder bras g., uhelnj g., uhelnjadenn b. ; 2. [dre skeud.] kasadenn uhel b., awen uhel b.

Höhenkoller g. (-s) : P. penfullerez g., barr aon g., barrad anken g., barr enkrez g., kasadenn aon b., korfad aon g., kaouad aon b./g.

Höhenkrankheit b. (-) : [mezeg.] droug ar meneziou g.

Höhenkreis g. (-es,-e) : [stered.] kelc'h keideror g.

Höhenkur b. (-,-en) : [mezeg.] kur er meneziou b.

Höhenkurort g. (-s,-e) : [mezeg.] kurva er meneziou g.

Höhenlage b. (-) : uhelder g. ; *in Höhenlage*, war an uhel.

Höhenleitwerk n. (-s,-e) : [nij.] stabilaer diazremm g.

Höhenlinie b. (-,-n) : krommenn-live b., keitliveenn b. ; *je enger die Höhenlinien beieinander liegen, umso steiler ist das Gelände*, seul dostoc'h e vez ar c'chrommennou-live an eil ouzh eben, seul sershoc'h e vez an dachenn.

Höhenmesser g. (-s,-) : uhelventer g., altimetr g.

Höhenmessung b. (-,-en) : uhelventerez g., altimetriez b., hipsometriez b.

Höhenparallele b. (-,-n) : [stered., merdead.] kelc'h keideror g.

Höhenpunkt g. (-s,-e) : poent uhelder g.

Höhenruder n. (-s,-) : [nij.] stor donder g., stor uhelder g.

Höhensauerstoff g. (-s) : ozon g.

Höhenschichtlinie b. (-,-n) : krommenn-live b., keitliveenn b. ; *je enger die Höhenschichtlinien beieinander liegen, umso steiler ist das Gelände*, seul dostoc'h e vez ar c'chrommennou-live an eil ouzh eben, seul sershoc'h e vez an dachenn.

Höhenschlag g. (-s) : [tekn.] *Höhenschlag des Rades*, gwar a-zerc'h ar rod g. ; *das Rad hat einen Höhenschlag*, gwe a zo aet er rod, gwar a zo aet er rod, gwariet (gwar, gwaret) eo ar rod ; *den Höhenschlag aus einem Rad herausmachen*, diwariañ ur rod.

Höhenschwindel g. (-) : mezevell b., mezevellidigezh b., mezevenn b. ; *keinen Höhenschwindel spüren*, na vezañ sujet d'ar vezevellidigezh ; *an Höhenschwindel leiden*, bezañ klañv gant ar vezevell, bezañ techet da vezeveliñ, bezañ techet da vezevenniñ ; *seinen Höhenschwindel überwinden*, *seinen Höhenschwindel loswerden*, divezevenniñ ; *Höhenschwindel erregen*, *Höhenschwindel verursachen*, mezeveliñ, mezevenniñ ; *Höhenschwindel erregend*, mezevellus, mezevennus.

Höhensonne® b. (-,-n) : [mezeg.] lamp skinoù uslimestra g., lamp trelimestra g.

Höhensteuer n. (-s,-) : [nij.] stor donder g., stor uhelder g.

Höhenstrahlung b. (-,-en) : skinoù kosmek ls., skinadur kosmek g.

Höhenstufe b. (-,-n) : [louza.] live g. ; *subalpine Höhenstufe*, live isalpat g. ; *subandine Höhenstufe*, live isandezat g.

Höhenunterschied g. (-s,-e) : dilive g., difor'ch e-keñver uhelder g. ; *hundert Meter Höhenunterschied*, *ein Höhenunterschied von hundert Metern*, kant metrad dilive ls. **höhenverstellbar** ag. : ... a c'heller reoliañ e uhelder.

Höhenverstellschieber g. (-s,-) : [arm] *Höhenverstellschieber der Kimme*, linker bizañ g.

Höhenwetterkunde b. (-) : aerologiezh b.

Höhenzahl b. (-,-en) : sav g., savenn b.

Höhenzeiger g. (-s,-) : uhelventer g., altimetr g.

Höhenzug g. (-s,-züge) : aridennad venezioù b., aradennad-venezioù b., linenn gribenn b.

Hohepriester g. (ein Hoherpriester, des Hohenpriesters, die Hohenpriester) : beleg-meur g. [*lester beleien-veur*].

Hohepriesteramt n. (-s,-ämter) : belegiezh-veur b.

hohepriesterlich ag. : ... beleg-meur, ... belegiezh-veur.

Hohepriestertum n. (-s) : belegiezh-veur b.

Höhepunkt g. (-s,-e) : 1. pennlein g., beg uhelañ g., uhelañ g., barr g. ; 2. [stered.] apogeenn b., neinboen g., bannwel g., douarbellvan g., mog b. ; 3. [dre skeud.] par uhelañ g., barr g., kreiz g., bog b., mog b., bleuñvidigezh b., bleuñv str., bleuñvenn b., boked g., kribenn b. ; *auf dem Höhepunkt seiner Macht*, e barr e veli, en e uhelañ ; *auf dem Höhepunkt seines Ruhmes*, e barr e vrud, e bog e vrud, e-kreiz e vrud, en e vog, e-kreiz e sked, oc'h ober berzh ruz, oc'h ober berzh forzh pegement, oc'h ober berzh ken-ha-ken, oc'h ober berzh ken-ha-kenañ, oc'h ober berzh kenañ-kenañ, oc'h ober berzh mui-pegen-mui, en e wir wellañ, en e uhelañ, e bleuñv e vrud, en e vrud wellañ, en e varr ; *auf dem Höhepunkt seiner Kunst*, e-kreiz e ampartiz, en e wir wellañ ; *auf dem Höhepunkt der Schlacht*, p'edo an emgann en e greñvañ, p'edo an emgann en e washañ, p'edo kreñvañ an emgann ; *der Höhepunkt der Krisis*, barr (penn uhelañ, poent uhelañ) an enkadenn g., an enkadenn en hec'h uhelañ b., an enkadenn en he c'hreñvañ b., an enkadenn en he gwashañ b. ; *seinen Höhepunkt erreichen*, pennleinäñ, bezañ en e uhelañ ; *der Krieg hat seinen Höhepunkt erreicht*, emañ ar brezel en e washañ ; 4. [rev] *sexueller Höhepunkt*, oriadell b. ; *zum Höhepunkt kommen*, diraez an oriadell, en em vlizañ, blizañ, skrijal, degouezhout en uhelañ, tizhout an uhelañ, dont, dont d'an-unan (*dont a ra din*). **höher** ag. : uheloc'h ; *ein bisschen höher*, uhelikoc'h, uheloc'hik ; *höheres Wesen*, boud speredet uheloc'h g. ; *auf höherer Ebene*, war ur bazenn uheloc'h, en ur par uheloc'h ; *höherer Offizier*, ofiser uhel g., ofiser a renk uhel g. ; *höherer Beamter*, kargiad a renk uhel g., uhelgargiad g. ; *höhere Mathematik*, matematik a live uhel g. ; *die höheren Instanzen*, an ensavioù krec'h ls. ; *höhere Pflanzen*, fanerogamed ls., struzhennou uhel ls. ; *höhere Krustentiere*, kresteneged uhel ls. ; *höhere Wirbeltiere*, mellkeineged uhel ls. ; [kenw.] *höheres Gebot*, priz uheloc'h kinniget g., dreistkresk g., kresk war gresk g. ; *ein höheres Gebot tun*, dreistkreskiñ, imboudañ, lakaat uheloc'h priz, teuler war u.b., skeiñ war u.b. ; *je seltener eine Ware ist, desto höher steigt ihr Preis*, ar rouezded a laka priz ar marc'hadourezhioù da greskiñ ; *je höher die Nachfrage, desto höher der Preis*, pa vez reked eus un dra e vez bepred ker ; [yezh.] *höherer Grad*, derez-uheloc'h g. ; *höheren Orts*, e metoù ar pennou bras, e metoù ar pennou uhel ; [gwir] *höhere Gewalt*, rediezh vuiek b. ; *im Falle höherer Gewalt*, en un degouezh a rediezh vuiek ; [stlenn.] *höhere Programmsprache*, yezh programmiñ diorroet b., areg diorroet g. ; [relij.] *die höheren Weihen*, an urzhiou bras ls., an urzhiou meur ls., an urzhiou sakr ls. ; [goapaus] *er schwebt in höheren Regionen*, kollet (beuzet) eo en e brederiadennoù, aet eo gant e soñjouñ iskis, emañ adarre gant e sorbiennou, emañ o lonkañ soñjouñ, emañ gant e hunvreoù, emañ ifernioù, emañ o plavañ e lec'h all, emañ e spered o nijal, azezet eo war e spered, aet eo e spered da stoupa, lezel a ra kabestr gant e spered, balafenniñ a ra, emañ o lonkañ soñjouñ, soñjal a ra e lec'h all, treiñ a ra e spered e lec'h all, treiñ a ra a bep tu gant avel e hunvreoù, n'emañ ket gant e jeu, mont a ra e spered a-zehou hag a-gleiz, e soñj a zo war veaj, disoñj eo e spered ; er

schwebt oft in höheren Regionen, hennezh a zo ur pesketaer loar.

Adv. : *häng das Barometer ein bisschen höher*, ispilh an aerbouezer uhelikoc'h, ispilh an aerbouezer un tamm a-uc'h ; *höher hinauswollen*, kaout c'hoant sevel, kaout c'hoant uhelaat, kaout c'hoant mont pelloc'h, klask sevel dreist e renk ; *höher geht es nicht !* biskoazh kement-all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh oqueskoc'h ! sada biskoazh ! un estlamm gwelet ! ur bam eo ! peadra a zo da vamañ ! peadra a zo da vout balpet ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arrestou ! kur gaer ! ur gur gaer ! ; [kenw.] die Preise höher treiben, lakaat ar prizioù da geraat (da greskiñ), ober d'ar prizioù uhelaat (gorren) ; [sonerezh] höher stimmen, uhelaat.

Höherbewertung b. (-,en) : uhelidigezh ar priziadur b., ustalvoudekadur g.

Höherbieten n. (-s) : [kenwerzh] dreistkresk g., kresk war gresk g.

Höherbietende(r) ag.k. g./b. : [armerzh.] dreistkresker g., dreistkreskerez b.

Höhreinstufung b. (-,en) : sav en e garg g., enraog g., savidigezh b., avañs b., pignadur g.

Höhergebot n. (-s,e) : [kenwerzh] pris uheloc'h kinniget g., dreistkresk g.

höherrücken V.gw. (ist höhergerückt) : 1. sevel, pignat ; 2. bezañ savet d'ur renk uheloc'h, bezañ lakaet en ur renk uheloc'h, bezañ uhelaet e zerez-karg, bezañ lakaet en un derez-karg uheloc'h, kaout sav en e garg, sevel uheloc'h en e garg, sevel dreist e renk.

Höherstufe b. (-,n) : [yezh.] derez uheloc'h ar c'heverata g., derez uheloc'h g., usrez g.

Höherstufung b. (-) : [micher, karg] herouezañ micherel g.

hohl ag. : 1. kleuz, kleuziek, toull, goullo, krouis, kev, kavarnek, kleuzet, kavet, don ; *hohle Zähne*, dent toull ls., dent kleuz ls. ; *hohler Zahn mit Karies*, dant toull brein g. ; *hohler Weg*, hent don g., hent kleuz g., hent-kev g., ivarc'henn b., ivarc'h b., strizhode b., riboul g. ; *ein hohler Baum*, ur wezenn grouis b., ur wezenn gleuz b., ur gleuzenn b., ur grouizenn b. ; *hohler Magen*, kof moan g., kof goullo g. ; *hohl werden*, kleuzañ, krouiziñ ; *hohle See*, houl g., lavagnon g., ourl g., redere g., mor houlek g., mor houlennek g., mor rust g., mor bras g. ; *in der Mitte hohl*, kleuz en e greiz ; 2. [dre skeud.] *hohler Kopf*, penn divoued g., penn skañvik g., penn kefeleg g., houperig g., penn gad g., penn disoñj g., penn goullo g., penn diboell g., spered dister a zen g. ; *hohles Gerede*, kaoziou toull ls., komzerezh goullo g., komzoù goullo (didalvez) ls., komzoù aner ls., geriou gwan ls., komzoù patatez ls., komzoù kollet ls., plataj g., komzoù plat ls., kozh fardaj g., komzoù ven ls., komzoù dister ls., kaoziou ls., arabad g., pifou ls. ; *hohle Augen*, daoulagad lonket ls. ; *hohle Wangen*, divjod kleuz ls., divjod treut ls., divoc'h kleuz ls., divoc'h skarn ls., divougenn disleber ls., divougenn klavet ls., divjod arroudennet ls. ; *die hohle Hand*, ar voz b., ar flac'h b., palv an dorn g., kalon an dorn b., pleg an dorn g., pod an dorn g. ; *die hohle Hand hinhalten*, astenn e zorn, goulenn an aluzen, goulenn aluzen, klask an aluzen, kestal ; *aus der hohlen Hand heraus*, war an tomm, diwar sav, war an taol, war an tach, a-daoł-dak, war an trumm, war ar prim ; *hohle Stimme*, mouezh chros b., mouezh voud b., mouezh kleuz b. ; *hohler Klang*, trouz ar goullo g., trouz ar groil g., son ar goullo g. ; [mezeg.] *hohler Husten*, paz gouzoug g., paz kleuz, paz boud, peuk (peud) boud g., gwaskenn zon b. ; [tro-lavar]

diese Portion Kuchen ist wohl nur für den hohlen Zahn, blaz ar bihan (blaz kaout c'hoazh) a zo gant an tamm kouign-se, blaz ar re nebeut a zo gant an tamm kouign-se, blaz an nebeud a zo gant an tamm kouign-se.

Adv. : *die See geht hohl*, gwallvor a zo, treboulet eo ar mor, rust (houlek, houlennek, bras) eo ar mor, mor a zo, lavagnon a zo ; *hohl ausarbeiten*, divouedañ, goullonder(iñ), kleuzañ ; *hohl geschliffen*, kleuziek, kleuz, kev ; *hohl klingen*, bezañ kleuz e son, seniñ evel ur c'loc'h faout (evel ur c'loc'h groil, evel ur gastelodenn), ober trouz ar groil, bezañ trouz ar goullo gant an dra-mañ-tra ; *seine aus Schlafmangel hohl glotzenden Augen*, e zaoulagad aet don en e benn gant an diouer a gousked ls.

Hohlader b. (-,n) : [korf.] gwazhienn gav b. [liester gwazhied kav].

hohläugig ag. : daoulagad lonket dezañ, lonket e zaoulagad, koñfontet e zaoulagad, aet don e zaoulagad en e benn.

Hohlbeitel g. (-s,-) : [tekn.] kizell-gleuz b., loa b., gouij b.

Hohlbohrer g. (-s,-) : [tekn.] karotezer g. [liester karotezeriou] ; *mit dem Hohlbohrer Bohrkerne gewinnen*, karoteziñ.

Hohldiele b. (-,n) : [tsav.] etrevaot b. [liester etrevaotoù] ; *Hohldielen verlegen*, etrevaotañ.

Höhle b. (-,n) : 1. toull-kleuz g., toull-roch g., kev g., mougev b., kavarn g., groc'h b./g. [liester groc'hioù, grec'hier], kleuzenn b., gwaremm b. [liester gwaremmeier, gwerimier], karreg-kleuz b., kav g., kav roch g. ; *Inhalt einer Höhle*, mougeviad b. ; *durch Höhlen gehen*, mougeviañ ; *tiefe Höhle*, mougev don b. ; *tief in eine Höhle eindringen*, mont betek don ur c'hev ; *ganz unten in der Höhle*, e sol ar c'roc'h ; *ein Löwe bewohnte die Höhle*, ein Löwe hatte von der Höhle Besitz genommen, perc'hennet e oa ar c'havarn gant ul leon ; *der Verletzte wurde in die Höhle getragen*, ar gloaziad a voe kaset a-zoug betek ar vougev ; *die Rotmützen haben diese Höhle als Zufluchtsort benutzt*, ar vougev-se a oa bet talvezet da repu d'ar Bonedoù Ruz ; *die Erkundung von Höhlen*, an ergerzhout mougevioù g. ; 2. [korf.] kavenn b., kev g., gouulloenn b., log b., mougev b. ; *Mundhöhle*, kavenn ar genou b. ; *Stirnhöhle*, kev ar tal g. ; *Kieferhöhle*, kev ar garvan g. ; *Nasennebenhöhlen*, keviou lez-fri ls. ; *die Höhle im Inneren des Warzenfortsatzes*, mougev ar vrennigenn b. ; 3. [louza.] log b. ; *Fruchtknotenhöhle*, log ar vierez b., log an hadc'hell b. ; 4. [loen.] toull an arzh g., retred g./b. ; 5. [dre astenn.] *sich in die Höhle des Löwen begeben*, mont e-barzh genou al louarn, en em fourrañ e kudennou, mont da graña en ur vodenn fall, mont etre dent ar rodoù ; *Räuberhöhle*, griped g., groc'h laeron g., toull-laeron g., toull al laeron g. / stoker g. (Gregor), troc'h-yalc'h g.

Hohleisen n. (-s,-) : [tekn.] kizell-gleuz b., loa b., gouij b.

höhlen V.k.e. (hat gehöht) : kleuziañ, keviañ, krouiziñ ; [kr-] steter Tropfen höhlt den Stein, a-van-da-van ez a merenn da goan, tammig-ha-tammig ez a ar march gant ar big, tammig-ha-tammig e vez graet e vragoù da Yannig, tamm-ha-tamm e teu ar verc'h da vamm, kammed-ha-kammed e reer tro ar bed.

Höhlen- : ... kevioù, ... ar c'hevioù, ... ar vougev, ... ar mougevioù, ... mougevel.

Höhlenbär g. (-en,-en) : [loen.] arzh ar mougevioù g.

höhlenbewohnend ag. : [loen.] mougevdrigat.

Höhlenbewohner g. (-s,-) : keviad g. [liester kevidi], mougeviad g. [liester mougevidi, mougeviz].

Höhleneingang g. (-s,-eingänge) : genou ar vougev g.

Höhlenfauna b. (-) : faona vougevdrigat b., mougevdrigaded ls.

Höhlenfisch n. (-s,e) : [loen.] pesk mougevdrigat g.

Höhlenforscher g. (-s,-) : speleologour g., mougevoniour g.
Höhlenforscherin b. (-,-nen) : speleologourez b., mougevoniourez b.
Höhlenforschung b. (-,-en) : speleologiezh b., mougevonezh b.
Höhlengleichnis n. (-ses) : [Plato, preder.] skeudennadur ar vougev g., allegorienn ar vougev b., mojenn ar vougev b.
Höhlenidole ls. : [Bacon] idoloù ar vougev ls.
Höhlenkunde b. (-) : speleologiezh b., mougevonezh b.
höhlenkundlich ag. : speleologek, mougevoniel, ... ar mougevioù ; *höhlenkundliche Tour*, ergerzhadeg speleologek er mougevioù b.
Höhlenmalerei b. (-,-en) : 1. arz mougevel g., livadur mougevel g., livadur war roc'h g., rochlivadur g. ; 2. livadenn vougevel b., livadur mougevel g., livadur war roc'h g., rochlivadur g., roc'hlivadenn b.
Höhlenmensch g. (-en,-en) : den ar mougevioù g., mougeviad g. [*liester mougevidi, mougeviz*].
Höhrentier n. (-s,-e) : [loen.] loen mougevdrigat g., troglobienn b. [*liester troglobied*].
Höhlenwandern n. (-s) : mougeverezh g., mougeviañ g. ; *Höhlenwandern treiben*, mougeviañ.
Höhlenzeichnung b. (-,-en) : [ragistor] tresadenn vougevel b., tresadenn war reier ur vougev b., roc'hdressadenn b.
Höhlenzugang g. (-s,-zugänge) : genoù ar vougev g.
Hohlfäche b. (-,-n) : kleuz g., argev g.
hohlgehend ag. : [merdead.] rust, houlek, houlennek, bras.
hohlgeschliffen ag. : kleuz, kleuziek, kev.
Hohlgeschoss n. (-es,-e) : [lu] bannadell gleuz b.
Hohlgewinde n. (-s,-) : [tekn.] saziladur kiez b., aegoù kiez g.
hohlgewölbt ag. : kleuz, kleuziek, kev.
Hohlglas n. (-es,-gläser) : gwerenn argevek b., gwerenn gleuz b., gwerenn gleuziek b.
Hohlhand b. (-,-hände) : [korf.] palv an dorn g. [*liester palvoù, palvoù an daouarn, daoubalv*], boz b. [*liester divoz*], flac'h b. [*liester flac'hou, divflac'h*], kalon an dorn b.
Hohlhandsehne b. (-,-n) : [korf.] lienstirenn ar palv b.
Hohlheit b. (-) : 1. argegezh b., kleuzded b., kleuzder g., kevder g., kevded b., gouloder g., gouloded b. ; die Säule klingt aufgrund ihrer Hohlheit dumpf, trouz ar goullo a zo gant ar golonenn abalamour ma'z eo kleuz ; 2. [dre skeud.] gouloder g., gouloded b., gwakter g., gwakted b.
hohlhörnig ag. : [loen.] kleuzkorniet, kleuz e gerniel.
Hohlkehle b. (-,-n) : [tekn.] garan b., kleuzenn b., andennadur g., roudennadur g.
Hohlkernbohrer g. (-,-) : [tekn.] karotezer g. [*liester karotezeriù*] ; mit dem Hohlkernbohrer Bohrkerne gewinnen, karoteziñ.
Hohlkopf g. (-s,-köpfe) : penn skañvik g., penn divoued g., penn kefaleg g., penn skort g., houperig g., penn gad g., penn disoñj g., penn goullo g., penn diboell g., penn karn g., spered dister a zen g.
hohlköfig ag. : dispered, disperedek, sot, milis, divlaz, goular, plat ; *hohlköfiges Geschwätz*, kaoziòù lañs ebet ganto ls., kaoziòù dister ls., kaoziòù patatez ls., kaoziòù flak ls., komzoù divlaz ls., komzoù goular ls., komzoù milis ls., komzoù plat ls., komzerezh goullo g., komzoù goullo ls.
Hohlkörper g. (-,-) : korf kleuz g., korf kev g.
Hohlkreuz n. (-es) : 1. [mezeg.] lordoz g. ; ein Hohlkreuz machen, kleuzañ e gein ; er bekommt ein Hohlkreuz, dont a ra e gein da gleuzañ ; 2. [kezeg] kein puñset g., kein kleuz g., kein izel g., keinbant g.
Hohlkugel b. (-,-n) : [lu] boled kleuz g.
Hohllauch g. (-s,-e) : [louza.] sivolez str.
Hohlleiter g. (-s,-) : [fizik] storier gwagennoù g. [*liester storieroù gwagennoù*].
Hohllinse b. (-,-n) : ferenn gleuziek b.
Hohlmaß n. (-es,-e) : 1. muzul endalc'h g., muzul ec'honad g. ; 2. gwerenn vuzuliañ b.
Hohlmeißel g. (-s,-) : [tekn.] kizell-gleuz b., loa b., gouij b.
Hohlnadel b. (-,-n) : [mezeg.] nadoz strinkell b., nadoz kleuz b.
hohlprägen V.k.e. (hat hohlgeprägt) : stampiñ.
Hohlräum g. (-s,-räume) : kleuz g., toull g., kleuzenn b., kavenn b., kleuzadenn b., goulloenn b. ; natürlich enstandener *Hohlräum*, kavenn naturel b. ; [tisav.] *Hohlräum zur Verlegung von Rohrleitungen bei nicht unterkellerten Häusern*, goullo vec'chedel g.
hohlrund ag. : argevek, kleuz, kleuziek, konkavel.
Hohlsaum g. (-s,-säume) : gourem dantelezek g., gourem toullek g., erionenn dantelezek b., erionenn doullek b.
Hohlschiene b. (-,-n) : 1. roudenn stummet evel un U b., roudenn gleuz b. ; 2. [mezeg.] sklisenn gleuz b., askloedenn gleuz b., astell gleuz b.
Hohlspiegel g. (-s,-) : melezour argevek g., melezour kleuziek g. ; *Brennpunkt eines Hohlspiegels, Fokus eines Hohlspiegels*, sti ur melezour argevek g.
Hohlspieker g. (-s,-) : [merdead.] spisour g., spieg g., beskorn g.
Hohlstein g. (-s,-e) : brikkenn gleuz b.
Hohlstunde b. (-,-n) : [skol] toull en implij-amzer g.
Hohltaube b. (-,-n) : [loen.] koulm-c'has b., glazig g.
Hohltier n. (-s,-e) : [loen.] kelentereg g., knidar str., knidarenn b., ktenofor str., ktenoforenn b.
Höhlung b. (-,-en) : 1. argev g., kev g., kleuz g., kleuzadenn b., toull g., kleuzenn b., kavenn b., goulloenn b., divouedenn b. ; die Höhlung im Baum, krouizenn ar gleuzenn b., kleuzenn ar wezenn b., gaolienn ar wezenn b. ; 2. [mezeg., skevent] kleuzenn gleñvedel b. ; 3. [tisav.] custod g., log b.
Hohlvene b. (-,-n) : [korf.] gwazhienn gav b. [*liester gwazhied kav*].
hohlwangig ag. : kleuz e zivjod, treut e zivjod, kleuz e zivoc'h, skarn e zivoc'h, disleber e zivougenn.
Hohlweg g. (-s,-e) : tief eingeschnittener Hohlweg, hent don g., hent kleuz g., hent-kev g., ivarzh b., ivarc'henn b., ivarc'h b., strizhode b., riboul g.
Hohlwelle b. (-,-n) : [tekn.] marbr kleuz g.
Hohlwurm g. (-s,-würmer) : [loen.] nematelmint g.
Hohlzahn g. (-s,-zähne) : [louza.] gemeiner Hohlzahn, gewöhnlicher Hohlzahn, stechender Hohlzahn, stacheliger Hohlzahn, linad real str., louzaouenn-ar-c'hazh b., linad roueel str., penn-yar g.
Hohlriegel g. (-s,-) : teol kromm (kleuz, pleg) str., kandailh g.
Hohlzirkel g. (-s,-) : [tekn.] kelc'hier kavnezañ g.
Hohn g. (-s) : dejan g., godis g., godiserezh g., goap g., goapaerezh g., goapadenn b., fae g., dismeg g., dismegañs b., dispriz g. ; beißender Hohn, bitterer Hohn, drouk'choap g., komzoù flemmus ls., komzoù pegus ls., komzoù put ls., komzoù hek ls., flemmóù ls., flemmadennou ls. ; ein Hohn auf etwas/jemanden sein, dizenoriñ udb/u.b. ; er erntete nur Spott und Hohn, ne zastumas nemet goap ha dispriz ; jemanden mit

Hohn überschütten, drouk'hoapaat u.b., ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., c'hoari al lu gant u.b., ober dismekañs d'u.b., teuler dismekañs war u.b., ober fae ouzh (war) u.b., ober a bep seurt goapaerezh ouzh u.b., ober an diod gant u.b., ober ar sod gant u.b., diodiñ u.b., hupal war u.b., kemer dihueg gant u.b., kaout un taol c'hoarzhin diwar-goust u.b., c'hoarzhin goap d'u.b. ; *ich wurde mit Schande und Hohn überschüttet*, stlabezet e voen gant lagenn ar vezh hag an dizenor ; *Hohn lächeln*, mousc'hoarzhin goap ; *Hohn lachen*, dejanal, c'hoarzhin yud, c'hoarzhin goap, c'hoarzhin en un doare faeüs, brizhc'hoarzhin, risignal, richanañ, skrignal, godisat, godisal, ober ur c'hoarzh gadal (Gregor), hupal ; *das lacht jeder Vernunft Hohn, das spricht jeder Vernunft Hohn, das ist der reine Hohn, das ist der reinste Hohn, das ist der blanke Hohn*, sot-mat ha direizpoell eo an dra-se - sot ha diboell eo an dra-se - diskiant eo kement-se - un dra diskiant eo, mard eus unan - un dra diskiant eo, mard eus hini - se 'zo pell diouzh gwel ar skiant-vat - amañ e koll ar meiz poell e gudenn ; *ihre Taten sprechen ihren Worten Hohn*, dislavaret a reont o c'homzoù dre o oberou, enebadur (eneberezh, disklotadur) a zo etre o c'homzoù hag o oberou, o oberou ne gordont ket gant o lavarou, o oberou a zo kontrol d'o lavarou ; *dieser Prozess spricht der Gerechtigkeit Hohn*, ar prosez-se n'eo nemet termaji, ar prosez-se a ra goap ouzh ar justis ; *jemandem zum Hohn*, dre zismeg evit u.b., diwar fae e-keñver u.b. ; zu *Hohn und Spott*, evit ma vo graet goap outañ, diwar fae, gant fae, dre zismeg, evit ober goap, dre zrouk'hoap, dre zejan, dre c'hodis, a-fars, dre fars, gant dispriz, diwar c'hoap.

höhnēn V.k.e. (hat gehöhnt) : c'hoarzhin goap ouzh, drouk'hoapaat, dismekañsiñ, boufoniñ, mezhekaat, defoeiañ, dejanal, dejanal gant, dejanal ouzh.

Hohngelächter n. (-s) : c'hoarzhadeg c'hoapaus b., c'hoarzhadeg c'hoap b., c'hoarzhadenn c'hoapaus b., c'hoarzhadenn c'hoap b., c'hoarzhadenn dejanus b., c'hoarzhadennou garv ls., c'hoarzh-yud g., c'hoarzh gadal g., c'hoarzh dibalamour g., risign g., richan g., richanadeg b., brizhc'hoarzh g., glasc'hoarzh g., rinkin g., goap g., goapaerezh g., fae g., dismug g., dismekañs b., dispriz g., hopou ls., hopadoù ls., hopadennou ls., hu g., huad g., huerezh g. ; *zum allgemeinen Hohngelächter werden*, na vezañ graet nemet goapaerezh gant an-unan, na vezañ nemet c'hoarzhet goap diwar e goust, na vezañ nemet c'hoarzhet goap d'an-unan, bezañ goapaet gant an holl, servijout da vourd, reiñ abeg da fars (Gregor).

Hohngeschrei n. (-s) : c'hoarzhadeg c'hoapaus b., c'hoarzhadeg dejanus b., huadeg c'hoapaus b., youch'hadennou goapaus ls., youch'hadennou drouk'hoapaus ls., youch'hadennou goapaer ls., youch'hadennou goap ls., youch'hadeg c'hoapaus b., garmadeg c'hoapaus b., garmou goapaus ls., garmou goapaer ls., garmadennou goapaus ls., garmadennou goapaer ls., garmadennou goap ls., kriou goapaus ls., kriou goapaer ls., kriadennoù goapaus ls., kriadennoù goapaer ls., kriadennoù goap ls., kriadeg c'hoapaus b., kriadeg c'hoapaer b., hopou ls., hopadoù ls., hopadennou ls., hu g., huad g., huerezh g.

höhnisch ag. : drouk'hoapaus, tatin, godisus, goapaus, goapaer, goap, faeüs, flemmus, hek, dejanus, dismekañsus, dipitus, dismugus, dismug, dibalamour ; *höhnisch lachen*, dejanal, c'hoarzhin yud, c'hoarzhin blech, c'hoarzhin goap, c'hoarzhin en un doare faeüs, brizhc'hoarzhin, risignal,

richanañ, skrignal, godisat, godisal, ober ur c'hoarzh ki, ober ur c'hoarzh gadal (Gregor).

hohnlächeln V.gw. (hat gehohnlächelt / hat Hohn gelächelt) : mousc'hoarzhin goap, brizhc'hoarzhin, godisat, godisal, skrignal, risignal, richanañ.

Hohnlächeln n. (-s) : mousc'hoarzh dejanus g., mousc'hoarzh dismekañsus g., mousc'hoarzh drouk'hoapaus, g., mousc'hoarzh goapaer g., mousc'hoarzh goap g., mousc'hoarzh dibalamour g., mousc'hoarzh yud g., risign g., skrign g., richan g., mousc'hoarzh gadal (Gregor) g., c'hoarzh ki g.

hohnlachen V.gw. (hat gehohnlacht / hat Hohn gelacht) : dejanal, c'hoarzhin yud, c'hoarzhin goap, c'hoarzhin en un doare faeüs, brizhc'hoarzhin, risignal, richanañ, skrignal, godisat, godisal, ober ur c'hoarzh gadal (Gregor), hupal.

Hohnlachen n. (-s) : c'hoarzh dejanus g., c'hoarzh dismekañsus g., c'hoarzh drouk'hoapaus g., c'hoarzh goapaer g., c'hoarzh goap g., c'hoarzh dibalamour g., c'hoarzh yud g., risign g., skrign g., c'hoarzh gadal (Gregor) g., c'hoarzhadennou garv ls., c'hoarzh ki g., richan g.

Hohnrede b. (-n) : komzoù flemmus ls., komzoù pegus ls., komzoù hek ls., komzoù tatin ls., komzoù godisus ls., komzoù drouk'hoapaus ls., komzoù goapaer ls., komzoù goap ls., drouk'hoapadennou ls., godiserezhioù ls., komzoù faeüs ls., komzoù dismekañsus ls., komzoù dejanus ls., dejan g., godiserezh g., flemmoù ls., flemmadenoù ls.

hohnsprechen V.gw. (dat.) (hohnspricht / spricht Hohn // hohnsprach / sprach Hohn // hat gehohnsprochen / hat Hohn gesprochen) : *jemandem hohnsprechen*, daeañ (faeañ, goapaat, drouk'hoapaat, dejanal) u.b., dejanal gant u.b., dejanal ouzh u.b., defoeiañ u.b., ober fent gant u.b., ober fae eus u.b., ober goap (ober an heg) ouzh u.b., ober goap diouzh (a, gant, diwar) u.b., stagañ goap ouzh (diouzh, a, da, war) u.b. ; *etwas (dat.) hohnsprechen*, drouk'hoapaat ubd, ober fae (goap) eus ubd ; *jeder Vernunft hohnsprechen*, bezañ un dra diskiant, mard eus unan - bezañ un dra diskiant, mard eus hini - bezañ pell diouzh gwel ar skiant-vat ; *dieser Prozess spricht der Gerechtigkeit Hohn*, ar prosez-se n'eo nemet termaji, ar prosez-se a ra goap ouzh ar justis.

hoho estl. : ho ! alo ! oc'ho ! oc'hoe !

hoi estl. : [Bro-Suis] ata ! ac'hanta !

höken v.gw. (hat gehökert) : 1. labourat evel marc'hadour foran g. ; 2. ragatañ.

Höker g. (-s,-) : 1. foaraour g., foaratour g. ; 2. ragater g. ; 3. [gwashaus] toueller g., lapin g., lubaner g., luban g., brateller g., c'hwbilaer g., skraper g., korbiner g., trufler g., taper g., paker g., toupiner g., bamer g., bamour g., sklanker g., flip-arc'hant g., lourin g. [liester lourined], bardell b. [liester bardelled], kouskeder g.

Hökerei g. (-s,-) : 1. labour foaraour g., labour foaratour g. ; 2. ragat g., ragatañ g.

Hökerin b. (-,nen) / **Hökerfrau** b. (-,en) : 1. foaraourez b., foaratourez b. ; 2. ragaterez b.

Hökerkram g. (-s) / **Hökerware** b. (-,n) : ragat g., ragaterez g.

Hökerweib n. (-s,-er) : 1. foaraourez b., foaratourez b. ; 2. ragaterez b.

Hokkaidokürbis g. (-ses,-se) : [louza.] potimaron g. [liester potimaroned].

Hokuspokus g. (-) : 1. c'hoari sigotañ g., sigotadenn b., sigoterezh g., taol fuzik g. ; 2. triaklerezh g. ; *Hokuspokus*

treiben, sorc'henniñ an dud ; **3. Hokuspokus fidibus dreimal schwarzer Kater ! abrakadabra !**

Holarktis b. (-) : [bevzouaroniezh] holarktik g.
holarktisch ag. : [bevzouaroniezh] holarktikel.

hold ag. : **1.** hael, karadek, karantezus ; **2.** hoalus, dudius, dous, moutik ; *eine holde Stimme*, ur vouezh hoalus (dudius, dous) b. ; **3.** a-du ; *das Glück ist ihm hold*, ganet eo bet dindan ur blanedenn vat, ar rod vras a zo o treiñ a-du gantañ, ar voul a ruilh gantañ, ar voul a zo gantañ, hennezh e tiver ar mel warnañ, un den chañsus eo, avel a-du a zo gantañ ; **4.** *mein holdes Lieb*, va c'haредig g., va dousig g., va muiañ-karet g. ; **5.** brav, koant, kaer ; *ein holder Jüngling*, ur paotr yaouank kaer-distailh g., ur paotr yaouank kaer-eston g., ur paotr yaouank kaer-meurbet g., ur paotr yaouank brav-hardizh g., ur paotr yaouank brav-ifam g., ur paotr yaouank brav-kruel g., ur paotr yaouank kenedus-espar g.

Holder g. (-s,-) / **Holderstrauch** g. (-s,-sträucher) : [su Bro-Alamagn, Bro-Suis] [iouza.] skav str., gwez-skav str.

Holding b. (-,s) / **Holdinggesellschaft** b. (-,en) : kevredad merañ g., holding g.

holdselig ag. : hoalus, dudius, moutik.

Holdseligkeit b. (-) : hoalusted b., hoaluster g.

Holismus g. (-) : [predr.] holladouriez b., holladelouriez b.

Holist g. (-en,-en) : [predr.] holladour g., holladelour g.

holistisch ag. : [predr.] holladour, holladelour.

holen V.K.e. (hat geholt) : **1.** kerc'hat, mont da gerc'hat, mont davit, mont davel, mont da glask ; *Wein aus dem Keller holen*, mont d'ar c'hav davit gwin, kerc'hat gwin d'ar c'hav (eus ar c'hav) ; *gestrandete Weinfässer von der Küste holen*, diaochañ gwin peñse ; *Brennholz aus dem Wald holen*, mont er c'hoodit davit keuneud, mont er c'hoodit da geuneuta, mont er c'hoadoù davit keuneud, mont er c'hoadoù da geuneuta, mont er forest davit koad, mont er forest da goata ; *man holte meine Mutter*, va mamm a voe kerc'het ; *den Arzt zu einem Kranken holen*, mont da gerc'hat ar medisin da gaout ur c'hlañvour, klask ar mezeg war-dro ur c'hlañvour ; *den Arzt holen lassen*, kas u.b. davel ar mezeg, kemenn ar mezeg ; *hol Wasser !* kae davit dour ! kae da zoura ! ; *hol mir Wasser !* kerc'h dour din ! ; *Wasser holen*, doura, kerc'hat dour ; *das Wasserholen erledigen die Frauen*, ar c'herc'hat dour a zo labour ar merc'hed ; *hole ihn !* kae davetañ ! ; *Hilfe holen*, mont da glask sikour ; *ich hatte ihn hierher geholt*, me am boa klasket anezhañ du-mañ, me am boa kerc'het anezhañ du-mañ, graet em boa dezhañ dont du-mañ ; *den Aufzug holen*, goulenn ar bignerez, gervel ar bignerez ; *die Kühe von der Weide holen*, kerc'hat ar saout d'o c'hraou, kerc'hat ar saout eus ar park, mont da gerc'hat ar saout ; *der schwarze Wolf ist gekommen, dich zu holen*, erru eo ar bleiz du dit, erru eo ar Waoñ du dit ; [dre skeud.] *die Kuh vom Eis holen*, dont er-maez eus al lagenn, dont er-maez eus ar stloagenn ; **2.** [troioù-lavar] *Luft holen*, kemer e anal, ober un tenn anal, tennañ e alan, sachañ e anal, alanan ; *ohne Luft zu holen*, hep dianalañ ; *Atem holen*, **a)** kemer e anal, ober un tenn anal, tennañ e alan, sachañ e anal, alanan ; **b)** [dre astenn] ehanañ, diskuihañ, ober un ehan, kaout e alan en-dro, lakaat ur poz, kemer un tamm ehan, lakaat un higenn, diblegañ e gein, digeinañ, lakaat e gorf da zibouezañ, ober ur gourvez, kemer didorr, kemer ur pennad ehan, kemer ur pennad habaskter, adsevel e boueziou, ober ur ruilh ; *sich (dat.) bei (von) jemandem Rat holen*, goulenn ali u.b. (e ali digant u.b., e ali ouzh u.b., kuzul digant u.b.), en em erbediñ ouzh u.b. ; *da*

es versäumt hatte, sich (dat.) bei jemandem Rat zu holen, defot bezañ goulenet kuzul digant u.b. ; *sich (dat.) jemanden zur Hilfe holen*, kemer u.b. da eiler ; *sich (dat.) eine Quittung holen*, dont da dennañ kuitañ ; *hol dich der Teufel !* kae gant an diaoul ! kerzh d'an diamig ! an diaoul da'z lonkañ (da'z sammo, da'z kaso gantañ) ! d'an diaoul ganit ! kae gant ar mil mallozh va Doue ! boued ar gounnar ! ar marv da'z reudo hag an diaoul da'z fastro ! kae gant an tanfoeltr ! me a garfe e vefes aet daouzek kant hanterkant lev dindan an douar ! ra vezi taget ! an tag ra'z tago ! an dag ra'z tago ! an tag dit ! ar moug ra'z mougo ! Doue da'z pendraouilho eus an eil moger d'eben ken e vi erru war ar plaeñ ! kerzh gant an diaoul ! kae gant ar grug ! kae da grampouesha ! kae da stoupa ! kae da wriat da voutou ! an diaoul da'z tougo ! ; *was hat dich schon so früh aus dem Bett geholt ?* da betra out savet ken abred hiziv ? ; *der Teufel soll mich holen, wenn ich nicht die Wahrheit sage*, me a vo krouget 'ta ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ krouget ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ maout ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ lonket gant al Loar ma n'eo ket gwir, ra vez graet ur gaouiad ac'hanon ma n'eo ket gwir, ra vin manac'h ma r'eo ket gwir, me a zo kontant da gouezhañ e puñs an ifern ma n'eo ket gwir, me a zo kontant da vezañ daonet ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ lonket mar lavaran gaou ; [mengleuz] *Kohle aus der Erde holen*, eztennañ glaou ; P. *sich (dat.) eine Krankheit holen*, kouezhañ ur c'hleñved bennak war an-unan, dastum (tapout, serriñ, pakañ) ur c'hleñved, pakañ e valapa, tapout e jeu, dastum (tapout, serriñ, pakañ) e fall, mont fall, stropañ ur c'hleñved ouzh an-unan, tapout ur stropad, tapout ur gaouad, tapout ur c'horfad, gounit an droug, mont e-barzh, dastum droug ; *sich (dat.) einen Schnupfen holen*, dastum sifern, pakañ ur sifern, tapout ar sifern, siferniñ, choberdiñ, tapout arwez, tapout an arwez, tapout ur barr arwez, serrañ ar goubion, dastum anoued, serriñ anoued, P. pakañ ur reviad ; *hol dir bei deiner Mutter die Erlaubnis hinzugehen*, goulenn ouzh da vamm ma'z i di ; *er hat sich (dat.) eine Beule geholt*, bosigernet en deus e benn, tapet en deus ur bos war e dal ; *sich (dat.) blaue Flecken holen*, en em zuañ, bloñsañ e gorf ; *sich (dat.) einen Rausch holen*, tapout un tontonad (un dargreizad, ur reviad, ur c'horfad, ur sac'had, un toullad), distagañ ur rouladenn, tennañ ur rouladenn, ober ur rouladenn, pakañ unan, distagañ (ober, kargañ, sammañ, tapout) ur c'hofad, ober (lakaat, distagañ) ur c'horfad, ober ur picherad, tapout ur picherad, lakaat un talad, korfata, klukañ, lapañ, lipat, lonkañ, ober bos, ober un tortad, tapout un tortad, mezviñ, bezañ o tisammañ diwar ar c'herlou, puñsal ar pintoù, pintal, lakaat tenn war e vegel, ober pant ; *sich (dat.) einen Korb holen*, bezañ refuzet, kaout e refuz, kaout e zigouvi, kaout heiz, bezañ kaset diwar-dro, bezañ kaset da driñchina, bezañ kaset da bark an aod, bezañ kaset da dreiñ mein da sec'hañ, bezañ kaset da bizmoc'ha, bezañ kivijet, bezañ distoket, tapout e sac'h, bezañ brallet, pakañ e sac'h, kaout herr, pakañ (tapout, kaout) un distokadenn, kaout un distro lous digant u.b., tapout un distro lous digant u.b., tapout ur c'hrevazh, bezañ kaset da vale, bezañ stlapet da vale, bezañ kaset da fistoulat e lost e lec'h all, bezañ kaset d'en em glask e lec'h all, kaout ur c'habestr, bezañ pedet da vont da lec'h all da c'hwileta, kaout e visac'h, tapout e visac'h ; als er sie zum Tanzen aufforderte, holte er sich (dat.) einen Korb, paket en doa un torkad kerc'h pa oa aet d'he fedin d'ober un dro zañs gantañ, roet he doa e gouign dezhañ pa oa deuet d'he fedin d'ober un dro zañs gantañ ; *sich (dat.) den ersten*

Preis holen, dont (mont) ar maout (ar c'hrog, ar c'hilhog, ar boked) gant an-unan, kas ar maout gant an-unan, kaout ar priz / gounit ar priz (Gregor), dibradañ ar maout (ar priz kentañ), kaout pae, mont ar pae gant an-unan ; *bei ihm ist nicht viel zu holen*, n'eus netra a vat da dennañ dioutañ, n'eo mat nemet da dreïñ (ar) mein da sec'hañ, ne ditz ober netra, ne gord mann gantañ ; *hol dich der Geier (hol's der Geier)* ! kerzh da sutal ! kae gant ar grug ! kae da grampouesha ! kae da stoupa ! kae da c'hwitelat ! kae gant ar mil mallozh va Doue ! kae da c'hwitelat mouil'hi da Venez-Are ! kae da c'hwitelat gioc'hed war gribell Menez-Are ! ; *sie werden sich (dat.) damit eine Menge Ärger holen*, emaint o tarbariñ ur gwall gudenn dezho o-unan, emaint oc'h en em lakaat dindan vec'h, emaint o sachañ bec'h war o c'hein, emaint o sachañ ar c'harr war o c'hein, emaint o sachañ ar moc'h war o zreid, emaint o tennañ tan war o c'hein, emaint o tanzen trubuilhou a-benn an amzer da zont, emaint o hadañ danvez keuz, emaint o hadañ greun keuz, emaint o hadañ kerse, emaint o hadañ keuz, emaint o prenañ kerse, emaint o prenañ keuz, emaint o prenañ morc'hed, trabas o do war gement-se, gwall afer o do da gaout abalamour d'an dra-se, afer fall a bakint abalamour d'an dra-se, kement-se a raio heg dezho.

Holen n. (-s) : kerc'hat g., kerc'hadenn b.
holla estl. : ho ! alo ! oc'ho ! oc'hoe ! alo 'ta b.

Holland n. (-s) : 1. Bro-Holland b., Holland b. ; 2. P. Nederland b., an Izelvroioù ls.

Holländer g. (-s,-) : 1. Hollandad g. ; 2. [sonerezh] der fliegende Holländer, al lestr tasmant g., ar vag-noz b.

Holländerin b. (-,nen) : Hollandadez b.

holländisch ag. : 1. hollandat ; 2. [yezh.] hollandek ; 3. holländisches Fernrohr, lunedenn C'halileo b. ; 4. [paper] holländisches Papier, paper Holland g. ; 5. [kegin.] holländische Sauce, hilienn hollandat, chaous hollandat g.

Holländisch n. : [yezh.] hollandeg g.

Holle¹ b. (-,n) : [loen.] houperig g., kogenan g., klipenn b., kribell-blu b.

Holle² b. (-) : [mojenn.] *Frau Holle*, ar voudig Holle b. ; *Frau Holle schüttelt ihr Bett*, emañ sant Pêr (emañ an aelez) o tispluñvañ gwazi, emañ ar Yar Wenn o tibuñvañ, erc'h a ra, ober a ra erc'h.

Hölle b. (-,n) : 1. ifern g., ifern yen g., iferniou ls., iferniad g., Kersatan b. ; *die Qualen der Hölle*, poanioù an ifern ls., tourmantoù an ifern ls., ar poanioù ls. ; *die Angst vor der Hölle*, an aon rak an ifern g., an aon rak mont d'an ifern g. ; *zur Hölle fahren*, mont d'an ifern(iou), mont d'ar poanioù, diskenn d'an ifern(iou), bezañ kaset da Gersatan, mont d'an ifern da zeviñ, mont d'an ifern da leskiñ ; *in die Hölle fahren*, kouezhañ (bezañ taolet) en ifern, bezañ strinket e goueled an ifern, bezañ sebeliet en ifern, bezañ kaset da Gersatan ; *in die Hölle werfen*, sebeliañ en ifern, strinkañ e goueled an ifern, strinkañ e strad an ifern, teuler en ifern, kas da Gersatan ; *in der Hölle schmoren*, *in der Hölle brennen*, deviñ en ifern, leskiñ en ifern ; *Spiegelfechterei der Hölle*, *Blendwerk der Hölle*, barad an diaoul g., ardoù an diaoul ls., lorberezh an diaoul b., lasoù an droukspered ls. ; *das Tor zur Hölle*, porzh an ifern g., dorioù an ifern ls., trezuòù an ifern ls., porched an ifern g. ; *das Feuer der Hölle*, tan an ifern g. ; *die Finsternis der Hölle*, teñvalijenn an ifern b. ; *der Weg zur Hölle*, hent an ifern g., an hent da Gersatan g. ; *trefft die richtige Wahl zwischen Paradies oder Hölle* : ein Mittelding gibt es nicht, dibabit mat etre ar baradoz hag an ifern : n'eus kreiz ebet

etrezo ; *im hintersten Winkel der Hölle*, e pennfont an ifern, e parfont an ifern, e parfinfont an ifern : 2. [dre skeud.] er hat die Hölle auf Erden, un ifernite eo e vuhezegezh, hennezh en deus e lod er bed-mañ ; *jemandem das Leben zur Hölle machen*, *jemandem die Hölle heiß machen*, iferniñ gant u.b., ober d'u.b. bramat, terriñ e vuhez d'u.b., mazaouiñ e vuhez d'u.b., ober ur vuhez poanius-meurbet d'u.b., uzañ e vuhez d'u.b., ampoezoniñ e vuhez d'u.b., ober buhez d'u.b., ober ur vuhez d'u.b., ober gwall vuhez d'u.b., bezañ bepred war buhez u.b., na ehanañ d'ober mizer d'u.b., reiñ dibun d'u.b., ober vil d'u.b., ober charre d'u.b., ober buheziou d'u.b., ober gwällamzer d'u.b., lakaat kalet d'u.b., dismantrañ spered u.b., reiñ trenk ha c'hwerv d'u.b., tregasiñ (eogiñ, nec'hiñ, nec'hañsiñ, trabasiñ, trevelliniñ) u.b., reiñ tregas (degas soursi) d'u.b., c'hoari ar c'hontrol ouzh u.b., diharpañ u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., ober grimou d'u.b., degas fleuskeur d'u.b., reiñ fred d'u.b., ober bec'h d'u.b., reiñ bec'h d'u.b., teuler bec'h gant u.b., bezañ ur bern charterezh gant an-unan, daoubenniñ u.b., mac'hañ u.b., mac'homañ u.b., gwaskañ u.b. gwashañ ma c'haller, tirantañ u.b., bouc'halañ u.b. ; *ich werde dir das Leben zur Hölle machen* ! me 'raio dit bramat, paotr ! ; *sie macht mir die Hölle heiß*, honnezh a zo un tourmant bevañ ganti, honnezh a ra he gwalc'h a boan din, honnezh a zo ur groaz pounner, honnezh a zo ur gwir bistri evidon, honnezh a zo ur pezh hek, honnezh a zo ur poezon, honnezh a zo diaes-meurbet da gundaiñ, diaes-meurbet eo ober diouti, diaes spontus eo tremen diouti, honnezh a zo un ifernite bevañ ganti, honnezh a zo ur reuz enni, ur binijenn eo bezañ en he c'hichen, un binijenn eo bevañ ganti, un uz eo bevañ ganti, honnezh a zo un debr-spered, honnezh a zo un ifern a blac'h, ne'm eus ket va bev ganti, ne'm eus ket va buhez ganti, ur brav n'eo ket bevañ gant honnezh ; *Ausgeburt der Hölle*, mab an diaoul g., boued an diaoul g., mevel an diaoul g., lakez an diaoul g., andon an diaoul b., tamm an diaoul g., sac'h an diaoul g., kef-ifern g., kef an ifern g. ; P. *bei uns zu Hause ist die Hölle los*, hor c'hér-ni a zo un ifern ; *hier ist die Hölle los*, un ifern nevez a zo amañ ! dinasket eo an ifern amañ ! dirollet eo an dud amañ ! e Kersatan emaomp ! pebezh jabadoo ! pebezh tousmac'h ! nag a reuz ! amañ e strak an traou 'vat ! draskal a ra ! chao a zo amañ ! amañ ez eus ur charre 'vat ! talabao ha cholori a zo ganto ! ur boulorgn spontus a zo ganto ! un talabard spontus a zo ganto ! gwashat todilhon ! ur you hag un hemolc'h spontus a zo amañ ! pebezh karnaj ! pebezh fourgas ! amañ ez eus buheziou ! ; [dre skeud.] *Himmel und Hölle aufbieten*, ober bec'h bras, ober e seizh posupl (e seizh gwellañ, an diaoul hag e bevar, e wir wellañ, diouzh e wellañ-holl, gwelliñañ ma c'haller), ober e bosupl, ober e holl bosupl, ober e c'haloud, lakaat e holl spi, ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, bale war ar mor, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'haloud, ober kement a zo en e holl c'haloud, en em aketiñ e pep doare, ober par ma c'haller, ober pellañ ma c'haller, c'hoari an diaoul hag e bevar, plantañ e holl nerzh d'ober ubd, ober a-walc'h (lakaat e holl studi, lakaat e holl nerzh) evit dont a-benn eus ubd (Gregor) ; *weder Hölle noch Teufel fürchten*, c'hoarzhin war ar marv - na gaout aon rak e anv (rak e skeud) - bezañ diabaf (disaouzan) - bezañ dispont rak ar marv - na gaout na doujañs Doue na doujañs ar bed (Gregor) - bezañ un den a foeltr forzh - na gaout aon dirak mann ebet - bezañ ur paotr diouzh an druilh - bezañ ur paotr diskramailh - bezañ ur paotr diramailh - bezañ ur paotr diflav - bezañ un amgrener - na ober forzh petra d'ober - na zoujañ na bev na mary, na Doue na diaoul ;

sie fürchten weder Hölle noch Teufel, n'o deus ket muioc'h a lezenn eget ar chas (lezenn = religion) ; Himmel und Hölle versprechen, prometiñ mor ha menez, prometiñ digorniañ an troioù-korn ha dic'haviañ ar gradioù, ober mil ha miloù a bromesaou, sorc'henniñ u.b., digeriñ an Neñv d'an dud, touïñ tourioù ha kestel, na vezañ war ar skort gant e bromesaou, prometiñ mil ha mil dra all d'u.b., prometiñ an diaoul hag e gerniel, touïñ kalz ha delc'her nebeut, en em rivinañ en ur brometiñ pep tra hag en em saveteiñ goude en ur chom hep reiñ netra ; [kr-I] der Weg zur Hölle ist mit guten Vorsätzen gepflaster, an ifern a zo leun a vennozhioù mat - meur a varc'h mat zo marvet o vont adarre - " deomp adarre " en deus lazhet meur a varc'h - Yann a vo atav ar c'hentañ hag a vefe da vezañ krouget e vefe - Paol gozh o klask eeunañ he gar d'e vamm en deus he zorret e daou damm - n'eo ket ur c'hemet c'hoantaat ha kaout - n'eo ket ur c'hemet hor c'hoant hag hor galloud.

Höllen- : ... ifern,, ... an ifern, ... diaoulek, ... an diaoul.

Höllenangst b. (-,ängste) : aon du g., aon bras g., spouron g., braouac'h g.

Höllenbrut b. (-) : gorad diaouled g.

Höllenfahrt b. (-) : diskenn d'an ifern g., diskenn d'an ifernioù g.

Höllenfeuer n. (-s) : das Höllenfeuer, tan an ifern g. ; ein Höllenfeuer, ein regelrechtes Höllenfeuer, un tan ifern g., un iferniad tan g.

Höllenfluss g. (-es) : [mojenn.] stêr Stiks b.

Höllenfürst g. (-en) : [relij.] droukspered an ifern g. (Gregor), roue an deñvalijenn g., priñs an deñvalijenn g., priñs an ifern g., Satanas priñs an tenebroù (Gregor), spered an deñvalijenn g., arc'himestr an deñvalijenn g., arc'himestr an deñvalded g.

Höllengeist g. (-es,-er) : diaoul g., droukspered g.

Höllenglut b. (-) / **Höllenhitze** b. (-) : P. tommder kriz g., pulluc'h b., pulluc'h tan b., fornez b., herrder g., gor g., gor forn g., amzer c'hor b., poazhadur g., poazhidigezh b., tommder kreñv g., tommder berv g., tommder bras (Gregor) ; hier ist aber eine Höllenglut, poazhañ a reer amañ, emaomp amañ evel en ur stoufailh, krazet e vez an den amañ, gwashat eo tomm amañ !

Höllenhund g. (-s) : [mojenn.] der Höllenhund, Kerberos g. **Höllenkrach** g. (-s) : ein Höllenkrach, un todion an diaoul g., un trouz ifern g., un trouz bouzarus g., un trouz gwashoc'h eget ar raned a son ar bal d'ar gorriganed g., un trouz a'n diaoul g., un trouz a'n ifern g., un todilhon g., ur fourgas spontus g., ur you hag un hemolc'h spontus, ur c'harnaj g., un trouz da vouzarañ ur pothouarn g., un trouz a'r mil diaoul g., ur c'hri hag un trouz da vouzarañ ar vro, ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezha paotred ar sabat, ur safar gouest da vouzarañ un engroeziad tud g., un ifern dinasket g.

Höllenlärm g. (-s) : ein Höllenlärm, un todion an diaoul g., un trouz ifern g., un trouz a'n ifern g., un trouz bouzarus g., un trouz gwashoc'h eget ar raned a son ar bal d'ar gorriganed g., un trouz a'n diaoul g., un trouz a'n ifern g., un todilhon g., un todion g., un doumpi b., ur fourgas spontus g., ur you hag un hemolc'h spontus, ur c'harnaj g., un trouz da vouzarañ ur pothouarn g., un trouz a'r mil diaoul g., ur c'hri hag un trouz da vouzarañ ar vro, ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezha paotred ar sabat, ur safar gouest da vouzarañ un engroeziad tud g., un ifern dinasket g.

pothouarn g., un trouz a'r mil diaoul g., ur c'hri hag un trouz da vouzarañ ar vro, ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezha paotred ar sabat, ur safar gouest da vouzarañ un engroeziad tud g., un ifern dinasket g. ; einen Höllenlärm machen, ober an diaoul hag e gerniel, ober an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, ober un trouz a'n diaoul, ober un trouz a'n ifern, ober todion, tourrial, toumpial, chororial, todioniñ, ober ur reuz spontus.

Höllenmaschine b. (-,-n) : mekanik an diaoul g., mekanik diaoulek g.

Höllenpein b. (-) : sellit ouzh Höllenqual.

Höllenpfuhl g. (-s) : poull brein an ifern g. / lagenn an ifern b. (Gregor).

Höllenqual b. (-,n) : ifern grizias g., tourmant g., poanioù grevus an ifern ls. ; Höllenqualen ausstehen, Höllenqualen leiden, gouzañv kant poan ha kant all, diwaskañ poanioù an ifern, bezañ taget gant ur boan ifern, dont reuziad d'an-unan, bezañ poazh gant ar boan, reuziñ poanioù kriz-diremed, reuziñ ur boan araj, reuziñ poanioù terrapl, reuziñ poanioù grevus an ifern, reuziñ poanioù disaour, reuziñ poanioù grizias, reuziñ poanioù dreist, reuziñ poanioù divat, kouezhañ gloazioù kreñv war an-unan, bezañ taget gant un araj poan, poaniañ da grial, kaout poan da grial, diwaskañ poanioù skrijus, gouzañv poanioù kriz-diremed, diwaskañ poanioù araj, diwaskañ poanioù garv, diwaskañ poanioù dreistpenn, diwaskañ poanioù kalet, bezañ malet gant ar c'holaz, bezañ bec'hiet a zrougoù, bezañ poanioù kriz o hegall ouzh an-unan, gweañ poanioù kriz, bezañ gwasket da vat, bezañ klañv e-giz ur merzer, [dispredet] kaout paourentez ; [relij.] die Qualen der Hölle, poanioù an ifern ls., tourmantou an ifern ls., ar poanioù ls.

Höllenreich n. (-s) : [mojenn.] das finstere Höllenreich, an douar a deñvalijenn g.

Höllenschlund g. (-s) : puñs an ifern g., puñs tan an ifern g., puñs tan don ha teñval an ifern g. (Gregor), geol an ifern g., genou an ifern g., gouzoug an ifern g., lonk euzhus an ifern g.

Höllenspektakel g. (-s) : ein Höllenspektakel, un todion a'n diaoul g., un trouz ifern g., un trouz bouzarus g., un trouz a'n diaoul g., un trouz a'n ifern g., un todilhon g., un todion g., un doumpi b., ur fourgas spontus g., ur you hag un hemolc'h spontus, ur c'harnaj g., un trouz da vouzarañ ur pothouarn g., un trouz a'r mil diaoul g., ur c'hri hag un trouz da vouzarañ ar vro, ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezha paotred ar sabat, ur safar gouest da vouzarañ un engroeziad tud g., un ifern dinasket g.

Höllenstein g. (-s) : [kimiezh] nitrat arc'hant g.

Höllensturz g. (-es) : [relij.] diskenn an drougaelen en ifern g.

Höllentempo n. (-s) : mit einem Höllentempo, gant un tizh a'n diaoul, gant ur foll a dizh, war dorr e chouk, gant pep tizh, tizh-ha-tizh, tizh-ha-tær, gant tizh ken na ziaoul, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, d'ar pimperlamm, d'an druilh, d'an druilh-drask, d'an druilh-drast, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daoł-herr, diwar herr, en herr, evel an tan, d'an tan ruz, gant tizh ken na yud, gant tizh ken a friz, gant tizh ken na ziaoul, ken a foeltr, ken a findaon.

Höllentor n. (-s) : porzh an ifern g., dorioù an ifern ls., treuzou an ifern ls., porched an ifern g.

Höllenwart g. (-s) : [relij.] Satanas, priñs an ifern g. - droukspered an ifern g. (Gregor) - roue an deñvalijenn g. -

priñs an deñvalijenn g. - spered an deñvalijenn g. - Satanas, priñs an tenebroù g. (Gregor).

Höllenweib n. (-s,-er) : [dre skeud.] keben b., kevnidenn b., gwrac'h an Diaoul b., mamm an diaoul b., bleizez b., diaoulez b., gwesped str., sarpantez b.

Holler g. (-s,-) : [louza., Bro-Vavaria, Bro-Austria] skav str., bodenn skav b., bodennad skav b., bochad skav g., gwez-skav str.

höllisch ag. : 1. ifernel, ifernus, ifernal, ifernek, ... ifern, ... an ifern, ... an diaoul, diaoulek, dinasket, direizhet, demonek, demoniakl, drouk, fall, gwall, diwar an diaoul ; *höllisches Lachen*, c'hoarzh ifern g. ; 2. gwall vras ; eine höllische Angst vor jemandem haben, kaout aon spontus (ur bern aon, mil aon) rak u.b. ; ein höllisches Geld verwenden, dispign mil ha milouù, debriñ an diaoul hag e bevar, ober dispignoū dijaoj, ober difouliañs, ober dispignoū foll, foetañ arc'hant, ober un dismantreuzhus a arc'hant, dismantleñ arc'hant bras.

Adv. : 1. evel un diaoul, ifern ; *höllisch lachen*, c'hoarzhin ifern ; 2. gwall, kenañ-kenañ, spontus ; das tut höllisch weh, ur boan araj am eus gant an dra-se, droug braouac'h am eus gant an dra-se, bazhadoū am eus gant an dra-se, poanioù terrupl am eus gant an dra-se, ur boan ifern am eus gant an dra-se, un araj poan am eus gant an dra-se, poanioù da grial am eus gant an dra-se, poanioù skrijus am eus gant an dra-se ; die neuen Schuhe tun mir höllisch weh, va botoù nevez a zo ur vezherenti evidon ; *höllisch grob*, gwall rust, gwall zifeson, rust kenañ-kenañ, gwall c'ros, rust-spontus ; *höllisch schimpfen*, leuskel kunujennoù spontus, touïñ doue evel ur Sarazin (evel un diaoul), mallozhiñ ken ma spont ar brini, touïñ Doue evel un diloster chas, hopal evel ur chalboter, touïñ evel un toucher kezeg, pec'hiñ pep ger, pec'hiñ e-treuz nav moyer, sakreal ha fouldrasiñ evel ur charretour a vez chomet e garr el lagenn (evel ul loman a vez skoet e lestr war an traezh) (Gregor), bezañ e c'henoū ur stivell a gunujennoù, bezañ boull e grouer, leuskel leoù spontus, leuskel leoùdoued reut, leuskel pec'hedoū spontus, tarzhañ buanoc'h ul ledoued war e vuzelloù eget ur bedenn, bezañ un den dibab war ar pec'hiñ.

Hollywoodschaukel b. (-,n) : bank-liorzh brañsigell g., bank-brañsell g.

Holm g. (-s,-e) : 1. barren b. ; 2. bann skeul g., post skeul g., kostez skeul g. ; 3. [nij.] askelladur g., gorread an eskell g., gorread kemporzh g. ; 4. brank ar c'hravazh g., bann ar c'hravazh g., brec'h ar c'hravazh b. ; 5. [tisav.] dorn-red g., bann g., garid diri b. ; 6. troad g., fust g., dornell b. ; *Holm einer Tabakspfeife*, pav ur c'horn-butun g., garenn ur c'horn-butun b., steudenn ur c'horn-butun b. ; 7. [merdead.] chanter bigi g.

Holmium n. (-s) : [kimiezh] holmiom g.

Holocaust g. (-/-s,-s) : 1. [relij.] loskaberzh g., loskadeg b. ; 2. [istor] lazhadeg ar yuzevien b., Holokaost g.

Holoeder g. (-s,-) : [maenoniezh] strinkenn holldalel b., strinkenn holoedr b.

Holoedrie b. (-) : [maenoniezh] holldaliezh b., holoedriezh b. **holoedrisch** ag. : [maenoniezh] holldalel, holoedr.

Hologamie b. (-) : [bev.] hologamiez b.

Holografie b. (-) : holografañ g.

holografieren V.k.e. (hat holografiert) : holografañ.

Hologramm n. (-s,-e) : hologramm g.

Hographie b. (-) : holografañ g.

holographieren V.k.e. (hat holographiert) : holografañ.

holomorph ag. : [mat.] hollzelvat.

Holomorphie b. (-) : [mat.] hollzelvadezh b.

holonom ag. : [tekn.] holonom ; *holome Zwangsbedingung*, *holome Einschränkung*, destrizh holonom g. ; *holome Bindung*, ere holonom g. ; *nicht-holonom*, skleronom.

Holonomie b. (-) : holonomiezh b.

Holonym n. (-s,-e) : [yezh.] hollanvad g.

Holonymie b. (-) : [yezh.] hollanvadiezh b.

holonymisch ag. : [yezh.] hollanvadek.

holophrastisch ag. : [yezh.] holofrastek.

holophytisch ag. : [bev.] holofitek ; die *holophytische Ernährung*, an emvoueta holofitek g.

Holoplankton n. (-s) : [bev.] holoplankton g., plankton peurzalchus g.

holoplanktonisch ag. : [bev.] holoplanktonek.

Holoproteid n. (-s,-e) : [bev.] holoproteid str.

Holoprotein n. (-s,-e) : [bev.] holoprotein str.

holoproteinisch n. (-s,-e) : [bev.] holoproteinek.

Holothurie b. (-,n) : [loen.] anduilh-mor str., morvokenn b., pidenn-vor b. ; *Forskals Holothurie* [*Holothuria forskali*], buoc'h-vor b. [lester saout-mor], pich-marc'h g.

Holozän n. (-s) : [douarouriez] holoken g. ; *Altholozän*, frühes *Holozän*, holoken izel g. ; *Jungholozän*, spätes *Holozän*, holoken uhel g.

holozän ag. : [douar.] holokenel.

holozoisch ag. : [bev.] holozoek, milvevadek ; die *holozoische Ernährung*, an emvoueta milvevadek g., an emvoueta holozoek g.

holperig ag. : sellit ouzh holprig.

Holperkiste b. (-,n) : todoros g. [lester todorosoù].

holpern V.gw. (ist geholpert / hat geholpert) : storlokañ, stroñsañ, horosiñ, todorosal, mont stroñs-distroñs, stroñsañ h distroñsañ, mont dre boull ha dre skosell, skoselliñ, draskañ, draskal, darlammat.

Holpern n. (-s) : stroñsoū ls., strakerezh g., strakadeg b., brammadeg b., bramm-bramm g.

holpernd ag. : hej, horjellus, stroñs-distroñs, stroñsus, horosus, draskus.

holprig ag. : stroñsus, skoasellek, skosellek, torosennek, torosennus, turumellek, digompez, rust, garv, distrantell, amblaen, dizingal, diblaen, toull-didoull ; *holpriger Weg*, hent skoasellek (skosellek, torosennek, torosennus, turumellek, digompez, dizingal, rust, garv, stroñsus, distrantell, fontet, toull-didoull, diblaen, displaen, digempenn) g. ; *holpriger Stil*, stil skoasellek g. ; eine *holprige Rede*, ur brezegenn stroñs-distroñs b., ur brezegenn kaset da benn gant poan vras b., ur brezegenn digompez b., ur brezegenn diblaen b. ; [kezeg] *holpriger Trab*, trakanard g. ; *holprig traben*, mont d'an trakanard, trakanadiñ ; *Pferd*, das *holprig trabt*, trakanard g. [lester trakanarded].

Holprigkeit b. (-) : skoaselloù ls., toroselloù ls., chakonioù ls.

Holschuld b. (-,en) : [gwir] dle kerc'hat g.

Holster n. (-s,-) : gouin g., feur b.

Holunder g. (-s,-) / **Holunderbaum** g. (-s,-bäume) : [louza.] skav str., bodenn skav b., bodennad skav b., bochad skav g., gwez-skav str. ; mit *Holundern reich bewachsen*, skavek, skavennek. ; mit *Holundern reich bewachsenes Gelände*, skaveg b., skivid b. ; schwarzer *Holunder*, skav du str., skavenn zu b. ; roter *Holunder*, skav ruz str., skavenn ruz b.

Holunderbeere b. (-,n) : [louza.] hugenn skav b., skav str.

Holunderbusch g. (-es,-büsch) : [louza.] skav str., bodenn skav b., bodennad skav b., bochad skav g., gwez-skav str.
Holunderhecke b. (-,-n) : garzh skav b.
Holundermark n. (-s) : [louza.] bouedenn skav b.
Holunderstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] skav str., bodenn skav b., bodennad skav b., bochad skav g., gwez-skav str.
Holundertee g. (-s) : [kegin.] glec'hiadenn skav b., dour diwar skav g.
Holunderwein g. (-s) : gwin skav g.
Holz n. (-es, Hölzer) : 1. koad g., prenn g., keuneud g. ; das Holz bearbeiten, labourat ar c'hood ; eine Figur aus Holz schnitzen, eine Figur in Holz schnitzen, skultañ ar c'hood da sevel un delwenn, kizellañ un delwenn goad ; Bauholz, prenn g., koad prenn g., koad-annez g., koad-labour g. ; Brennholz, keuneud str., koad tan g., koad-losk g., koad hanoch g., danvez tan g. ; verwachsenes Holz, koad treuz g., koad tortouzek g. ; gerades Holz, hochstämmiges Holz, koad-diskoultr g., koad rez g., koad reizh g. ; knorriges Holz, knotiges Holz, koad-tro g., koad treuz g., koad tortouzek g., koad a-dreuz g., koad kabosek g., koad pavgamm g. ; astfreies Holz, koad reizh g., koad rez g., koad hep skod g. ; Verschnittholz, koad rafand g. ; eine Bürde Holz, ur bech' keuneud g. ; Stück Holz, tamm koad g., koadenn b., pezhienn goad b., pezh koad g., strilh str., etev g. ; ein Stück Holz ausdünnen, keizañ ur goadenn ; das Holz ist frisch (nass, grün, feucht), glas (glas-dour) eo ar c'hood-se (ar c'heuneud-se) ; grünes Holz nimmt beim Trocknen ab, kurzhañ a ra ar c'hood dre ma teu da sec'hañ, skarpañ a ra ar c'hood dre ma teu da sec'hañ ; Schwindung des Holzes durch Trocknen, Schwinden des Holzes durch Trocknen, skarp g. ; das Holz ist weich, tener eo ar c'hood-se ; dürres Holz, totes Holz, krin str., keuneud str., keuneud sec'h str., keuneud diazez str., briñsad str., sec'henn b. (Gregor), koad sec'h g., koad krin g., koad marv g. ; lebendiges Holz, koad bev g., koad war e sav ; geschältes Holz, abgeschältes Holz, koad-kign g., koad-peilih g., keuneud kign g. ; ungeschältes Holz, koad n'eo ket bet kignet g., koad gant e ruskenn g. ; unbehandeltes Holz, prenn n'eo ket bet louzaouet g. ; biegsames Holz, kewez g. ; Hartholz, koad kalet g., koad yach' g. ; Kernholz, derc'h g., koad derc'h g., koad eus kalonenn ar wezenn g., koad eus denc'henn ar wezenn g. ; Weichholz, koad tener g., koad blot g. ; Splintholz, Weißholz, gwignen g., gwenngoad g., bloneg g. ; brennendes Stück Holz, penn-tan g., etev g. [liester etivi, etevien], etev-tan g., kef-tan g., skod-tan g. ; wasserdurchtränktes Holz, koad gourdouret g. ; mürbes Holz, morschies Holz, koad brein-tuf (brein-put, brein-holl, brein-chan, breiñ-polu, pezhell, ble, dolmet, bruket, lov) g. ; imprägniertes Holz, prenn ensinklet g., koad ensinklet g. ; das Holz vermorscht, das Holz wird mürbe, brukañ (dolmiñ, tontiñ) a ra ar c'hood ; Holz fällen (schlagen, einschlagen), diskar (pilat) gwez, diskar koad / diskar keuneud (Gregor), troc'hañ keuneud, keuneuta ; Holz zum Raummeter stapeln, ensterañ keuneud, keuneud ; Holz hacken, ober skirioù, askloediñ keuneud, skiriaouañ keuneud, skilfennañ keuneud, sklisennañ keuneud, skolpañ, skolpennañ, drailhañ (faoutañ) keuneud (Gregor) ; Holz sägen, a) heskennat koad ; b) [dre skeud.] roc'hal-diroc'hal ; Holz für Bretter (für Balken), koad-labour g., koad-annez g., koad prenn g., prenn g. ; das Drehen von Werkstücken aus Holz, an turgnañ war brenn g. ; der Baum schließt ins Holz, mont a ra ar wezenn-mañ e koad, emañ ar

wezenn-mañ oc'h ober koad, treujenniñ a ra ar wezenn-mañ ; wildes Holz, taolaj g. ; 2. [dre skeud.] aus gutem Holze sein, bezañ eus an dibab (diouzh an dibab, eus an diuz, eus ar gwellañ, a'r c'haerañ, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, eus ar c'hentañ troc'h, dibab, a-zibab) ; nicht aus demselben Holz sein, na vezañ eus an hevelep temz, na vezañ eus an hevelep tremp, na vezañ eus an hevelep bleud ; aus dem gleichen Holz geschnitzt sein, von gleichem Holze sein, bezañ tuig ha talig, bezañ un heñvel (ur memes), bezañ eus an hevelep tremp (eus an hevelep temz, eus an hevelep bleud, eus ar memes bleud, eus ar memes gobari) ; er ist aus dem gleichen Holz geschnitzt wie die anderen, hennezh a zo a gigenn ar re arall ; er ist aus dem gleichen Holz geschnitzt wie sein Freund, temzet eo evel e vignon ; P. wie ein Stück Holz, evel un tamm koad, evel ur santig koad ; er ist nicht aus Holz, hennezh n'eus ket un tamm koad anezhañ ; Holz auf sich hauen lassen, leuskel an dud lammat war e seulioù, leuskel an dud lakaat o zreid war e chouk ; er ist vom rechten Holz, n'eus nemet koad rez ennañ, un den a-feson eo, un den kenañ eo hennezh, ur paotr tre eo ; Holz in den Wald tragen, kargañ dour gant ur bouteg, skarzhañ ul lenn gant un hanaf toull, klasl treiñ an avel diwar-bouez ur sugell, klasl treiñ an avel diwar-bouez ur gordenn, tennañ amann eus gouzoug ur c'hi, pegañ al loar, tapout al loar gant e cent, dont da laerezh al loar, treiñ ar c'hazh dre e lost, treiñ ar c'hazh diwar e lost, treiñ ar c'hi dre e lost ; 3. [dre skeud.] die hatte vielleicht Holz vor der Hütte, divronn kuilh a oa outi, melloù bronnoù he doa, moñsoù bronnoù he doa, bronnoù fonnus he doa, ur pikol jave he doa, ur vronnegez a oa anezhi, aroaget mat e oa, honnezh a oa tezhiet mat, aze e oa tro ; 4. [dre astenn.] koadeg b., koad g. ; zu Holze fahren, mont d'ar c'hood ; Baumholz, fusteg b. ; halbgewachsenes Holz, hanterfusteg b. ; Altholz, fusteg kozh b. ; 4. [kilhoù] Holz werfen (schieben), reiñ lamm d'ar c'hilhoù, diskar kilhoù, kouezhañ kilhoù.

Holzabfall g. (-s,-abfälle) : reputailhoù koad ls., skirioù ls., kozh-koad g., bruzunailhoù koad ls., digoadaduriouù ls., koad-tailh g., koad blod g., blodouù ls., blotoù ls., draihaj koad g., skolpad str., krennadar koad g.

Holzabfuhr b. (-) / **Holzabführung** b. (-) : diboullañ g. ; Holzabfuhr mit dem Seilzug, fundezougerezh g.

Holzameise b. (-,-n) : [loen.] merien kezeg str. ; glänzendschwarze Holzameise, merien du str.

Holzapfel [louza.] aval-moc'h g., aval put g., aval garzh g., grigoñs str.

Holzarbeiten ls. : traezoù koad kizellet ls.

Holzarbeiter g. (-s,-) : koadour g., koataer g., keuneutaer g., micherour-koad g., micherour-prenn g.

Holzart b. (-,-en) : spesad gwez g.

holzartig ag. : koadek, prennek, koadesk, e doare ar c'hood, a-zoare gant ar c'hood, a-seurt gant ar c'hood.

Holzauge n. (-s) : [tro-lavar] Holzauge, sei wachsam ! bez gant da jeu ! bez war evezh !

Holzausbau g. (-s) : koadaj g.

Holzaxt b. (-,-äxte) : [tekñ.] bouc'hal b. [liester bouchili].

Holzbau g. (-s,-ten) : savadur koad g., savadur prenn g.

Holzbearbeitung b. (-,-en) : greanterezh ar c'hood g., labour ar prenn g.

Holzbein n. (-s,-e) : gar goad b., pav koad g. ; ein Holzbein haben, dougen ur pav koad ; [kr-l] das ist ein Senfpflaster auf ein hölzern Bein, se 'zo evel palastr ar wrac'h, se 'zo evel palastr ar wrac'h na ra na droug na vad.

Holzbekleidung b. (-,-en) : [tisav.] koadaj g.
Holzbelag g. (-s,-beläge) : gwiskad koad g., gwisk koad g., lambrusk g.
Holzbereich g. (-s) : greanterez ar c'hood g., naoz ar c'hood b.
Holzbestand g. (-s,-bestände) : tachennoù dindan goad ls., koadadoù ls.
holzbewohnend ag. : [bev.] prenndrigat.
Holzbiene b. (-,-n) : [loen.] gwenan troc'her-koad str. [*Xylocopa*].
Holzbirne b. (-,-n) : [louza.] 1. [frouezh] kozhper str., kosper str., kalper str. ; 2. [gwez] gwez-per koudask str., gwez-per ar Werc'hez str.
Holzbläser g. (-s,-) : [sonerezh] soner klav koad dre c'hwezh g., soner koadell g., koadellour g.
Holzblasinstrument n. (-s,-e) : [sonerezh] klav koad dre c'hwezh g., koadell b. ; die Holzblasinstrumente, ar c'hoadeliou ls.
Holzblock g. (-s,-blöcke) : pil g., pilpenn g., pil-prenn g., pilos g., pilgos g., penngos g., bilh g., bilh-koad g., tousenn b. ; aus Holzblöcken bestehend, pilprennek ; einen Holzblock abschwarzen, lemel ar grustenn diwar ur vilh goad ; Holzblöcke grob behauen, digoadañ bilhou.
Holzblock g. (-s,-böcke) : 1. [tekn.] marc'h g., marc'h-koad g. ; 2. [loen.] a) teureug str., tarlask str., tilh g., boskard g., megel b., porailh g., tarrag str. ; b) [dre fazij] c'hwil kornek g.
Holzboden g. (-s,-böden) : plañchog g., plañcheris g., parked g. ; rutschiger Holzboden, plañchog lufg g.
Holzbohrer g. (-s,-) : 1. [tekn.] talar g., tarar g., gwimeled b. ; 2. [loen.] preñv-koad g., bleiz-koad g., preñv koadezat g.
Holzbohrmuschel b. (-,-n) : [loen.] blodeg touller g. [liester blodeged touller], tareg g. [liester tareged].
Holzbrandmalerei b. (-,-en) : tanengravadur g.
Holzbrett n. (-s,-er) : plankenn g. [liester plankennou, plenk, pleñch], astellenn b., astell b. [liester estell] ; Holzbretter durch Nuten miteinander verbinden, garanañ plenk, juntañ plenk war-bouez garanoù ha filennou, kenstrollañ plenk dre filennou ; Holzbretter mit eingefrästen Nuten, plenk garanet ls.
Holzbringung b. (-) : diboullañ g.
Holzbrücke b. (-,-n) : pont koad g., pont prenn g.
Holzbündel n. (-s,-) : fagodenn geuneud b., hordennad keuneud b., duilh (tortad, torkad) keuneud g., fagod str. [liester ives fagodoù, fagodennou], hordenn geuneud b. [liester herdin keuneud / hordennou keuneud].
Holzbündeln n. (-s) : fagoderezh g. ; kollektives Holzbündeln, fagodadeg b.
Holzbündelschnur b. (-,-schnüre) : gwedenn b. [liester gwedennou / gwedinier].
Hölzchen n. (-s,-) : 1. tammig koad g., koadennig b., pezhiennig koad b., skodig g., skirienn b. ; 2. [dre astenn.] alumetez str., enaouidenn b., ibil-tan g., touchenn b., chimik str., chimikez str. ; 3. koadig g., bodad-gwez g. ; 4. [tr-l] vom Hölzchen aufs Stöckchen kommen, treiñ diwar ar gaoz, distreiñ diwar e gaoz, treiñ diwar e orchenn, ober distroioù-kamm, na chom en e erv, tec'hel diwar e erv, mont diwar e graf, mont diwar e gaoz, mont diwar ar gont, pellaat diouzh e gezeg, mont pell diouzh e gazeg, mont pell diouzh ar gêr da wriat, treiñ yod da grampouezh, treiñ krampouezh da yod, tec'hel diwar an arroudenn, mont eus ar c'hazh d'ar razh, mont eus an eil kaoz d'eben, P. dibarkañ, cheñch tiretenn.

Holzdrechsler g. (-s,-) : turgner war brenn g.
Holzdrehbank b. (-s,-bänke) : eskemmerez turgnañ war brenn g.
Holzdruck g. (-s) : koadengravadur g.
Holzdübel g. (-s,-) : ibil koad g., ibil prenn g., bilh g.
Holzeimer g. (-s,-) : boged g., bailh g.
hölzeln V.gw. (hat gehölzel) : [Bro-Aostria] zeal.
holzen V.k.e. (hat geholzt) : 1. koadañ ; 2. boueta [ar forn]. V.gw. (hat geholzt) : 1. digoadañ, pilat gwez ; zum Holzen in den Wald gehen, mont er forest davit koad, mont er forest da goata ; 2. [sport] c'hoari en un doare feuls, skeiñ, distagañ taolioù, findaoniñ dornadoù, difoeltrañ taolioù, darc'haouiñ (dispegañ, disvantañ, diskargañ) taolioù.
Holzerei b. (-) : 1. P. kabaduñh b., saka-maout g., pegad g., mesk g., meskadeg b., frigas g., kann b., krogadeg b., brete g., taol-bec'h g., tousmac'h g., diframm g., kannadeg b., kannerezh g., lazg g., gourenadeg b., stourmadeg b., foeterezh g., piladeg b., kann b. ; es kam zu einer Holzerei, eine Holzerei brach aus, sevel a reas trouz (bec'h, c'hoari, jeu, patati, ur gourdrouz bras, kabal, kann) etrezo, strakal a reas an traoù, krog a oa bet etrezo, foeterezh a savas ; es kam oft zu Holzereien zwischen den Jungs, piladeg a veze alies etre ar baotred, kannoù a veze alies gant ar baotred, kannoù a veze alies etre ar baotred ; 2. [sport] abadenn dornadoù ha taolioù b., match feuls g.
hölzern ag. : 1. ... koad, ... prenn ; unbeschlagenes hölzernes Wagenrad, moull-karr g. ; 2. [dre skeud.] reut, yen, gourt, amparfal, lopes, heut, kleiz, patav, patavek ; ein hölzernes Gesicht, ur fas koad g./b., ur penn kozh g., ur fas trenk g./b., ur fas yen g./b. ; [polit.] hölzerne Sprache, touellyezh b. ; [kr-l] das ist ein Senfpflaster auf ein hölzern Bein, se 'zo evel palastr ar wrac'h, se 'zo evel palastr ar wrac'h na ra na droug na vad.
Adv. : 1. die Geige klingt hölzern, kleuz eo ar sonioù gant ar violoñs-se, seniñ a ra ar violoñs-se evel ur votez faout (evel ur votez c'hroilh) ; 2. [dre skeud.] en un doare gourt, en un doare reut.
Holzessig g. (-s) : glizhennad diwar gwrezrannadur ar c'hood b., trenkenn goadesk b.
Holzfällen n. (-s) : [gwez] diskaradeg b., diskar gwez g., pilat gwez g.
Holzfäller g. (-s,-) : koadour g., koataer g., keuneutaer g., diskarer-gwez g., diskarer-keuneud g., diskarer g., piler-gwez g., troc'her gwez g., troc'her koad g. ; der Wald hallte von den Schlägen der Holzfäller wider, ar c'hood a zassone gant taolioù pounner ar goadourien, ar c'hood a groze gant taolioù pounner ar goadourien.
Holzfälleraxt b. (-,äxe) : bouc'hal b. [liester bouc'hili].
Holzfällerei b. (-) : diskaradeg b., diskar gwez g., pilat gwez g.
Holzfasern ls. : lanfas koad str.
Holzfaserplatte b. (-,-n) : panell lanfas koad b., panell isorel® b., plakenn isorel® b.
Holzfaserstoff g. (-s,-e) : [kimiezh] kelluloz g.
Holzfehler g. (-s,-) : si er c'hood g., mank er c'hood g., namm er c'hood g. ; ein Holzfehler, der bei Kastanienholz besonders häufig auftritt, ist die Ringschäle, dreist-holl er c'histin eo e vez kavet koad dol, dreist-holl er c'histin eo e vez kavet koad dolek, ar c'histin dreist-holl a zo techet da gaout dol.
Holzfeuerung b. (-,-en) : tommerezh dre goad g.
Holzfloß n. (-es,-flöße) : tranell b., tranellad-koad b., radellad-koad b.

Holzflößen n. (-s) : kaserezh tranelloù-koad g., tranellañ koad g.

holzfrei ag. : hep koad, kuit a goad ; *holzfreies Papier*, paper-pilh (-pilhon, -pilhot, -pilhenn) g.

Holzfrevel g. (-s,-) : gaou (droug g., distrug g., dismantr g., gwast g., gwall g., noaz g.) graet d'ur goadeg g.

Holzfuhre b. (-,-n) : karrad koad g., karrad keuneud g., karrad prenn g.

Holzfußboden g. (-s,-böden) : plañchod g., plañcheris g., parked g. ; *rutschiger Holzfußboden*, plañchod lufr g.

Holzgas n. (-es) : gaz koad g.

Holzgaserzeuger g. (-s,-) : [tekn.] ganer gaz koad g.

Holzgeist g. (-es) : glizhennad diwar gwrezrannadur ar c'hoad b., trenkenn goadesk b.

Holzgerechtigkeit b. (-) : forestaj g., gwir da geuneuta g.

Holzgerüst n. (-s,-e) : 1. chafod g., chafotaj g., marc'h-koad g. ; 2. framm g., frammad g., frammadur g., koadaj g., koublou-kamm ls., koublou-koad ls.

Holzgewächs n. (-es,-e) : [louza.] plant koadek str., plant prennek str., koadegnenn b. [*liester koadeged*].

Holzhacken n. (-s) : 1. faoutañ koad g., kinkailhat koad g. ; 2. diskar gwez g.

Holzhacker g. (-s,-) : 1. faouter-keuneud g. ; 2. [Bro-Austria] koadour g., koataer g., keuneutaer g.

Holzhäher g. (-s,-) : [loen.] kegin b.

holzhaltig ag. : kelluloz ennañ.

Holzhammer g. (-s,-hämmert) : 1. horzh koad [*liester horzhioù koad, herzh koad, herzhier koad*] b., mailh koad g., mell g. ; 2. [dre skeud.] *eins mit dem Holzhammer gekriegt haben*, bezañ bet tapet un taol morzhol war e benn, mankout ur berv d'an-unan, mankout ul loiaid d'an-unan, bezañ tapet war ar portolof, c'hoari gant e voned, bezañ kranked bihan en e benn, bezañ paseet ar C'hastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, na vezañ go e doaz, na vezañ ar spered gant an-unan (e spered gantañ, he spered ganti h.a.), bezañ kollet ar spered gant an-unan (e spered gantañ, he spered ganti h.a.), bezañ kollet ar penn gant an-unan (e benn gantañ, he fenn ganti h.a.), bezañ darngollet ar penn gant an-unan (e benn gantañ, he fenn ganti h.a.), c'hoari gant e dog, c'hoari gant he c'hoef, bezañ cheñchet war an-unan, bezañ tec'het e spered, bezañ skañvaet e spered, bezañ ur spered forc'hek a zen eus an-unan, bezañ aet ar penn un tammig digant an-unan (aet eo e benn un tammig digantañ, aet eo he fenn un tammig diganti h.a.), bezañ laban, bezañ kollet e sterenn, bezañ bet ganet war-lerc'h e dad.

Holzhammermethode b. (-,-n) : 1. doare-ober a ya dizamant ganti g., doare ober a ya dezhi hep damant g., doare start ha strizh da vont dezhi g., doare-ober a daol trañch g., doare feuls ha taer g. ; 2. fraoulerez g., choukañ pennadoù g.

Holzhandel g. (-s) : kenwerzh ar c'hood g./b.

Holzharke b. (-,-n) : rastell goad b.

Holzhauer g. (-s,-) : koadour g., koataer g., keuneutaer g., tailher koad g.

Holzhaus n. (-es,-häuser) : ti-prenn g., ti koad g.

Holz-Heizkessel g. (-s,-) : kaoter dre goad b.

Holzhütte b. (-,-n) : ti-prenn g., ti koad g., log plenk b.

holzig ag. : 1. koadek, prennek, gwezek, koadesk ; *holzige Schicht*, gwiskad prennek g. ; *holziger Stängel*, *holzige Sprossachse*, garenn goadek b. ; 2. [kegin., legumaj] neudennek, koadek, koadesk ; *eine holzige Kohlrübe*, un irvinenn-saoz koadek b., un irvinenn-saoz koadesk b.

Holzindustrie b. (-) : grianterezh ar prenn g., naoz ar prenn b.

Holzkäfer g. (-s,-) : [loen.] c'hwil koaddebrer g., c'hwil koadezat g., preñv-koad g., bleiz-koad g.

Holzkirschbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-pabu str., babuenn b.

Holzkirsche b. (-,-n) : [louza.] babu str.

Holzkitt g. (-s,-e) : toaz koad g., simant koad g., mel-munuzer g.

Holzklotz g. (-es,-klötze) : 1. pil g., pilprenn g., pil-prenn g., piltos g., pilgos g., penngos g., bilh g./b., bilh goad b., bilh koad g., tousenn b. ; *aus Holzklötzten bestehend*, pilprennek ; *einen Holzklotz abschwärzen*, lemel ar grustenn diwar ur vilh goad ; *die Axt steckte fest im Holzklotz*, gennet e oa ar vouc'hal er piltos ; *Holzklotze grob behauen*, digoadañ bilhou ; *einen Holzklotz keilen*, gennañ un tamm koad evit e faoutañ, faoutañ un tamm koad gant ur c'henn, plantañ ur c'henn en un tamm koad evit e faoutañ, gennañ ur vilh goad ; *dreifüßiger Holzklotz zum Stützen der Pferdewagen*, krabav g. [*liester krabavioù*] ; 2. [dre skeud.] amparfal g. loukez g., kloukez g., den lor g., penn lor g., lopez g., gogez g., lochore g., patatezenn b., patoenn b., panezenn b., Yann Banenez g., keuneudenn b., kanuchenn b., magn g., penn luch g.

Holzkohle b. (-,-n) : glaou-koad g./str. ; *Stück Holzkohle*, glauouenn-goad b. ; *Holzkohle muss man unter geringer Luftbeziehungsweise Sauerstoffzufluhr langsam verkohlen*, ret e vez delc'her un tamm moug evit ober glaou-koad.

Holzkohlengewinnung b. (-) : glaouerez g., poazherezh-glaou g.

Holzkohlenglut b. (-) : regez str.

Holzkohlenmeiler g. (-s,-) : [tekn.] gwrac'hell d'ober glaou-koad b.

Holzkopf g. (-s,-köpfe) : [dre skeud.] *ist das ein Holzkopf !* pebez h bouc'h-revr (amparfal, lopez, loukez, lochore, keuneudenn, kanuchenn b., Yann seitek, Yann banenez, Yann diwarlerc'h, Yann beul, Fañch ar peul, Yann ar peul, Yann ar peul karr, Yann yod, Yann traped, penn javedek, penn ki, penn lor, den lor) !

Holzkragen g. (-s,-) : [jahin] skeul-c'houzoug b., gwakol g./b.

Holzkropf g. (-s,-kröpfe) : [louza.] flosk g., loupenn b.

Holzkübel g. (-s,-) : beol b., bailh g., penton g., barazh b., baraod g., kelorn g., pelestr g., rañjod g.

Holzlack g. (-s,-e) : [kimiezh] lakenn Venezia b., gwernis arrebeuri g., peg-lugern g.

Holzlatte b. (-,-n) : laz b., goulazh str., estellenn b.

Holzlaus b. (-,-läuse) : [loen.] laou-koad str., merien-gwenn str.

Holzleiste b. (-,-n) : trinkenn b.

Holzlöffel g. (-s,-) : loa goad b.

Holzmakrele b. (-,-n) : [loen.] keineg g. [*liester keineged*], kazeg-vor b. [*liester kezeg-mor, kezegenned-mor*].

Holzmaserung b. (-,-n) : gwazhennadur g., gwazhennouù ls., gwazhennadoù ls.

Holzmasse b. (-,-n) : toaz koad g., simant koad g., mel-munuzer g.

Holzmast¹ b. (-) : 1. eostad mez g., eostad finij g., eostad fion g. ; 2. mesa g. ; *die Schweine in die Holzmast treiben*, kas ar moc'h da vesa.

Holzmast² g. (-es,-en/-e) : 1. [merdead.] gwern b., gwernienn b. ; 2. post g. [*liester postoù, pester*], peul g., fust g.

Holzmehl n. (-s,-) : 1. bleud heskenn g. ; 2. preñvadur g.

Holzofenbrot n. (-s,-e) : bara tan keuneud g.

Holzpantinen ls. : galochennou ls., galochou ls., sokoù ls., botoù-koad ls. ; *ein Paar Holzpantinen*, ur galochou g.

Holzperle b. (-,-n) : perlez koad str., perlezenn goad b., perlez prenn str., perlezenn brenn b.

Holzpfed n. (-s,-e) : marc'hig g., marc'h-koad g. [*lester kezeg koad*] ; *auf dem Holzpfed spielen*, c'hoari marc'hig ; *Holzpfed auf Rädern*, marc'hig rodaouek g., marc'h-koad rodek g., marc'h-koad rodellek g.

Holzpflock g. (-s,-pflocke) : rased koad g., pikerom koad g., piked koad g., ibil koad g., ibil prenn g., strapenn goad b., krog koad g., tarval koad g., seulbenn goad b., taked koad g., taked prenn g.

Holzpreis g. (-es,-e) : priz ar c'hood g., priz ar prenn g. ; *die Holzpreise sinken*, fall ez a war ar c'hood.

Holzproduzent g. (-en,-en) : kenderc'her prenn g. ; *die Holzproduzenten und Holzverarbeiter*, greantourien ar prenn ls.

Holzpuppe b. (-,-n) : margodenn b., merc'hodenn b.

Holzrahmen g. (-s,-) : framm koad g., frammad koad g., stern koad g., sterniad koad g., framm prenn g., stern prenn g., kouskerez prenn b., riblenn brenn b., sternaj prenn g., tro brenn b. ; *Holzrahmen zum Aufrollen der Angelleine*, kantol g., pantol g., kadoan b., toel g.

Holzrechen g. (-s,-) : rastell goad b.

holzreich ag. : koadek, gwezek.

Holzring g. (-s,-e) : 1. lagadenn goad b. ; *Holzring des Kumtbügels*, pastell-brenn b. ; 2. [*louza.*] kelc'h g., kelc'hienn b., kelc'henn b., anell b., gwalenn b.

Holzrost g. (-es,-e) : klouedenn [*lester klouedenou*, klouediner] b., trantell b.

Holzrücken n. (-s) : diboullañ g.

Holzrücker g. (-s,-) : dibouller g.

Holzrückung b. (-) : diboullañ g.

Holzsäge b. (-,-n) : heskenn goad b., heskenn evit ar c'hood b.

Holzsammler g. (-s,-) : keuneutaer g.

Holzsandale b. (-,-n) : sokenn b. [*lester sokou*], galochenn b. [*lester galochennou*, galochou], galoch b.

Holzsäure b. (-) : [kimiezh] trenkenn goadesk b.

Holzschafer g. (-s,-) : sklerenn b., raker g., raklerez b., sklipard g., sklisenn-razañ b., sklisenn-divarrañ b.

Holzschale b. (-,-n) : jochenn b., joser g., kochenn b., kokenn b., kluzenn b.

Holzscheit n. (-s,-e) : skod g., kef g., penn-kef g., keuneudenn b., tos g., tous g., hanochenn faoutet b., hanoch faoutet str., koad hanoch faoutet g., bilhetez str., bilhetezenn b., etev g. [*lester etevien*, etivi, etivioù] ; *brennendes Holzscheit*, etev g. [*lester etevien*, etivi, etivioù], kef-tan g., penn-tan g., skod-tan g., etev-tan g., kef entanet g., penn-kef entanet g. ; *brennende Holzscheite*, *glühende Holzscheite*, etivi ls., kefioù-tan ls., skodoù-tan ls. ; *das Holzscheit brennt langsam ab*, emañ ar penn-kef o leskiñ a-nebeudoùigoù, ar penn-kef a bolu tamm-ha-tamm en tan, emañ an tamm kef o peurzeviñ ; *das Holzscheit füllt den ganzen Kamin*, ar geuneudenn a zo leizh ar siminal ganti ; *Holzscheite ordentlich aufeinander stapeln*, lakaat an etivi brav pennek-ha-pennek, lakaat an etivi klenk, lakaat hanoch faoutet brav pennek-ha-pennek, lakaat koad hanoch faoutet brav pennek-ha-pennek, pennegiñ an etivi, pennegiñ hanoch faoutet, pennegiñ koad hanoch faoutet ; *das Spielen mit glühenden Holzscheiten*, c'hoari an etev g., c'hoari marv Barbaig g., ar choari bizibul g., ar c'hoari bichabalañ g. ; *mit glühenden*

Holzscheiten spielen, c'hoari marv Barbaig, c'hoari bizibul, c'hoari bichabalañ, ober bichabalañ ; [hengoun, relij.] *Holzscheit der Verstorbenen*, kef an Anaon g.

Holzschicht b. (-,-en) : 1. gwiskad prenn b., gwiskad koad g. ; 2. [*louza.*] gwiskad prennek g.

Holzschiff b. (-s,-e) : lestr prenn g., lestr koad g.

Holzschindel b. (-,-n) : tufellenn b., elvenn b., sklisenn goad b., tuf str., tufad str., elvad b.

Holzschlag g. (-s,-schläge) : 1. [ober] diskaradeg b., diskar g. ; 2. [*lec'h*] troc'had g.

Holzschlegel g. (-s,-) : [tekn.] horzh koad [*lester horzhioù koad*, herzh koad, herzhier koad] b., mailh koad g., mell g. ; *mit dem Holzschlegel klopfen*, mellata.

Holzschnieder g. (-s,-) : koadengraver g.

Holzschnitt g. (-s,-e) : koadengravadur g.

holzschnittartig ag. : [dre skeud.] krak-ha-krenn, krenn-ha-krak.

Holzschnittkunst b. (-) : koadengraverezh g., koadengrav g.

Holzschnittkünstler b. (-) : koadengraver g.

Holzschnitzer g. (-s,-) : kizeller koad g., skulter koad g., kalficher g.

Holzschnitzerei b. (-,-en) : kizellerez koad g.

Holzschnitzerin b. (-,-nen) : kizellerez koad b., kalficherez b.

Holzschraube b. (-,-n) : [tekn.] biñs koad b., biñs evit ar c'hood b.

Holzschu g. (-s,-e) : botez-koad b., botez-prenn b., P. skas g., sklokerez b. ; *Holzschuhe mit Schnitzereien verzieren*, mariklezañ botoù-koad, rikamaniñ botoù-koad ; *das Geklapper der Holzschuhe*, sklokadenou ar botoù-koad ls. ; *ein Paar Holzschuhe*, ur re votoù-koad g., ur re votoù-prenn g., ur rumm botoù-koad g., ur rumm botoù-prenn g., ur botoù-koad g., ur botoù-prenn g. ; *Holzschuhe aushöhlen*, divouedañ botoù-koad, kleuzañ botoù-koad ; *Holzschuhe mit einem Eisenreifen (mit einem Eisenring) beschlagen*, fretañ botoù-koad, kelc'hiañ botoù-koad, kilhañ botoù-koad ; *Innenfutter eines Holzschuhs als Spannschutz*, choukenn b., bourr g. ; *Lederband an der oberen Kante eines Holzschuhs*, lêrenn ur votez-koad b. ; *die obere Kante eines Holzschuhs mit einem Lederband versehen*, lerennañ ur votez-koad ; *jemandem einen Tritt mit dem Holzschu*h versetzen, plantañ ur votezad gant u.b., distagañ ur votezad diouzh u.b., reiñ (distagañ, dic'hourdañ, disvantañ, diastenn) ur votezad d'u.b., difoeltrañ un taol botez-koad gant u.b., diharpañ ur votezad gant u.b., distagañ un taol botez-koad gant u.b., choukañ un taol botez-koad d'u.b. ; *den Kindern, die dabei erwischt wurden, in der Schule Bretonisch zu sprechen, wurde ein „Symbol“ genannter alter Holzschu*h um den Hals gehängt. Die Schüler nannten ihn „die Kuh“, lakaet e veze e kerc'henn ar vugale tapet o vrezhonegañ er skol ur votez koad kozh a veze anvet „simbol“. Ar skolidi a rae „ar vuoc'h“ eus ar votez-koad-se.

Holzschuhfabrik b. (-,-en) : botaouerezh-koad b.

Holzschuhherstellung b. (-b) : botaouerezh-koad g.

Holzschuhmacher g. (-s,-) : botaouer g., botaouer-koad g. ; *Schraubstock des Holzschuhmachers, intrañv g.*

Holzschuppen g. (-s,-) : keuneudeg b., toull-keuneud g., toull-koad g., fagodeg b., fagodiri b., paou g., toull ar fagod g.

Holzschüssel b. (-,-n) : jochenn b., joser g., kochenn b., kokenn b., kluzenn b.

Holzschwamm g. (-s,-schwämme) : [*louza.*] merul g., P. loued-kriñ ti g., louedenn-grign b., brein-krign ti g.

Holzscherw n. (-s,-er) : kleze koad g. ; *mit Holzscherwen fechten*, emvazhata.

Holzsohlenenschuh g. (-s,-e) : sokenn b. [iester sokoù], galochenn b. [iester galochenoù, galochou].

Holzspalter g. (-s,-) : drailher keuneud g., faouter keuneud g.

Holzspan g. (-s,-spâne) : skolp str., skolpad str., rubanenn-goad b., sklisenn b., skirienn b., askloed str., klimich str., paladur g. ; *Holzspâne*, kalfich g. ; [tekn.] *Holzspâne verpressen*, torpezañ koad.

Holzsplitter g. (-s,-) : skilfenn goad b., skiltenn goad b., sklisenn goad b., skolpenn goad b., skolp koad str./g., skolpad koad str., skirienn b., sklerenn b., diskolpadenn goad b., askloed str., askloedenn b., astell b. [iester estell], bruzunailhou koad ls., drailhaj koad g., blotoù ls., skeltrenn goad b., strimpenn goad b., digoadadurioù ls.

Holzsprache b. (-) : [polit.] touellyezh b.

Holzstab g. (-s,-stäbe) : bazh b., bann g., barren b., sparl g.

Holzstäbchen n. (-s,-) : 1. bazhig b. ; 2. berjuladenn b. [iester berjuladoù].

Holzstapel g. (-s,-) : bern koad g., krug koad b.

Holzstall g. (-s,-ställe) : keuneudeg b., toull-keuneud g., fagodir b., paou g., toull ar fagod g.

Holzstange b. (-,-n) : sparl g.

Holzsteg g. (-s,-e) : treuzzell brenn b., treuzenn brenn b., treuz prenn g., treuzadenn brenn b., pontenn b., klouedenn [iester klouedennoù, klouedinier] b.

Holzstich g. (-s,-e) : koadengravadur g.

Holzstiege b. (-,-n) : skalier g.

Holzstoff g. (-s,-e) : ouch g., morzholaad paper g.

Holzstoß g. (-es,-stöße) : bern keuneud g., bern prenn g., bern koad g.

Holzstück n. (-s,-e) : pezh koad g., tamm koad g., koadenn b., pezhien goad b., strilh str. ; *ein Holzstück ausdünnen*, keizañ ur goadenn.

Holztäfelung b. (-,-en) : [tisav.] lambrusk g., koadadur g., koadaj g.

Holztaube b. (-,-n) : [loen.] kudon b., glazig g.

Holzteil g. (-) : [louza.] brouskon str.

Holztisch g. (-es,-e) : taol brenn b., taol goad b.

holztrocken ag. : [dre skeud.] sech'evel un tamm koad, kalet evel ar mein, kalet evel dir, kalet evel an houarn, sec'h-koadesk, sec'h-korn, sec'h-karn, sec'h-kras, sec'h-spoue, sec'h-tont, sec'h evel ur roc'h.

Holztür b. (-,en) : dor brenn b.

Holzung b. (-,en) : 1. digoadañ g., pilat gwez g., diskaradeg b., diskar g., difardadur g. ; 2. bod-koad g., bochad-koad g., torkad-gwez g., koadig g., koad g., koadad g.

Holzungsrecht n. (-s) : forestaj g., gwir da geuneuta g.

Holzverarbeitung b. (-) : korvoerezh ar c'hood g.

Holzverarbeitungsindustrie b. (-) : greanterezh ar c'hood g.

Holzvergolden n. (-s) : [tekn.] alaourañ war brenn g., aourañ war brenn g.

Holzvergoldung b. (-) : alaouradur war brenn g.

Holzverkleidung b. (-,en) : lambrusk g., koatadur g., koataj g. ; *die Holzverkleidung abnehmen*, dilambruskañ, digoataat ; *Abnahme der Holzverkleidung*, digoatadur g., digoataat g.

Holzverschlag g. (-s,-verschläge) : 1. pale b., speurenn brenn b. ; *einen Holzverschlag bauen*, paleiñ ; *mit einem Holzverschlag versehen*, paleiñ ; 2. keuneudeg b., toull-keuneud g., fagodir b., paou g., toull ar fagod g.

Holzwand b. (-,-wände) : pale b., speurenn brenn b. ; *eine Holzwand bauen*, paleiñ ; *mit einer Holzwand versehen*, paleiñ.

Holzwaren ls. : traezoù koad ls.

Holzweg g. (-s,-e) : 1. hent-koad g. ; 2. [dre skeud.] roud fall g. ; *auf dem Holzweg sein*, saouzaniñ war an hent (Gregor), saouzaniñ en hent, ezaouiñ, faziañ war an hent, faziañ diwar an hent, dihenchañ, bezañ war an hent fall, na vont gant an hent mat, lienañ ar biz kontrol, divarchiñ a-zivar an hent, faziañ, faziañ diwar ar wirionez, en em dromplañ, en em vourdañ, c'hwitanñ, markout, en em vankout, skeiñ a-gleiz, skeiñ a-dreuz, skeiñ hebiou, mont hebiou, en em dapout, en em bakañ, en em abuziñ, abuziñ etre daou dra, bezañ e fazi, treuziñ war e votoù ; *du bist auf dem Holzweg*, 'maout ket ganti !

Holzwelle b. (-,-n) : [Bro-Suis] fagodenn geuneud b., hordennad keuneud b., duilh (tortad, torkad) keuneud g., fagod str. [iester iver fagodoù, fagodennoù], hordenn geuneud b. [iester herdin keuneud / hordennou keuneud].

Holzwerk n. (-s,-e) : [tisav.] koadaj g., framm g., frammadur g.

Holzwirtschaft b. (-) : greanterezh ar c'hood g., naoz ar c'hood b.

Holzwespe b. (-,-n) : [loen.] c'hwibù sireks str. [*Sirex juvencus*].

Holzwolle b. (-) : lanfas koad str.

Holzwurm g. (-s,-würmer) : [loen.] 1. preñv-koad g., preñv-prenn g., fleütger g. [iester fleütieren] ; 2. [*Anobium punctatum*] bleiz-koad g. [iester bleizi-koad], morzhlig an Ankoù g.

Holzzapfen g. (-s,-) : ibil koad g., ibil prenn g., bilh g., dant g. [iester dantoù] ; *die Holzzapfen halten den Schrank zusammen*, an ibilioù a zalc'h an armel.

Holzzaun g. (-s,-zäune) : peulgae g., peulieg b.

Holzzuber g. (-s,-) : beol b., bailh g., penton g., barazh b., baraod g., kelorn g., pelestr g., rañjod g.

Holzzucker g. (-s) : [kimiez] ksiloz g., sukr koad g.

Holzzuschneider g. (-s,-) : [heskennerez] depailher g.

Holzzylinder g. (-s,-) : pezh koad kranenek g.

Homagialeid g. (-s) : [istor] le a wazoniezh g. ; *den Homagialeid ablegen*, *den Homagialeid leisten*, gwasaat, ober gwazoniezh, ober feiz ha gwazoniezh, dougen gwazoniezh d'e aotrou, anzav gwazoniezh d'e aotrou.

Home n. (-s,-s) : ti g., kér g.

Homeoffice n. (-,-s) : 1. burev stlennekaet er gêr terket evit ar pellabour g. ; 2. pellabour g.

Homepage b. (-,-s) : [stlenn.] pajenn degemer b., pajenn zegemer b.

Homer g. : [lenn.] Homeros g.

homerisch ag. : 1. [lenn.] homerek ; *homerische Stimmung*, die einer Sache anhaftet, homeregezh b. ; *Unitarismus in der Homerischen Frage*, unitarische Betrachtungsweise der Homerischen Frage, homerouriez b. ; 2. mell, mellad, pikol ; *ein homerisches Gelächter*, ur c'hoarzhadenn skiltrus ha padus (skiltr hag hir) b., ur pezh mell c'hoarzhadenn b.

Homerismus g. (-, Homerismen) : [lenn., yezh.] homeregadur g.

Homie g. (-s,-s) : kamalad g., mignon g., kile g., frei g.

Homilie b. (-,-n) : [relij.] homelienn b.

Hominid g. (-en,-en) / **Hominide** g. (-,-n) : [bev.] hominideg g. [iester hominideged].

hominin ag. : [bev.] denegel, hominian.

Hominini ls. : [bev.] deneged ls., hominianed ls.

Hominisation b. : [bev.] denadur g., denelaat g.

hominisieren V.k.e. (hat hominisert) : denelaat.

Homizid g. (-s,-e) : denlazh g., lazhadenn b.

Hommage b. (-,-n) : lid enoriñ g. ; als Hommage für jemanden, enenor d'u.b.

Homo g. (-s,-s) : [dispredet] sellit ouzh **Homosexuelle(r)**.

Homo- / homo- : 1. heñvel-, ken-, un-, homo- ; 2. heñvelrev-, homo-.

homocerk ag. : [pesked] homoserk ; homocerke Schwanzflosse, askell lost homoserk b., angell lost homoserk b.

homochrom ag. : 1. [bev.] arunliv ; 2. [fotometriezh] kenliv.

Homochromie b. (-) : [bev.] arunliv añ g.

homodont ag. : [bev.] homodontek.

Homoeoteleuton n. (-s, Homoeoteleuta) : [lenn.] kenganez ar silabennoù dibenn b., kenganez ar silabennoù diwezh b., kenganez ar silabennoù diwezhañ b.

Homo faber g. (-) : [predet.] den oberiataer g.

homofokal ag. : [fizik] kensti.

homofon ag. : [yezh.] heñvelson ; homofon klingende Wortkörper, heñvelstummou sonel ls.

Homofonie b. (-) : heñvelsoniezh b.

Homogamie b. (-) : homogamiezh b.

homogamisch ag. : homogam.

homogen ag. : 1. unvan ; homogene Verteilung, dasparzh unvan g. ; 2. [mezeg.] unspesadien ; homogene Transplantation, imboud unspesadien g. ; 3. [mat., stlenn.] ungenezh ; homogene Gleichung, atalad ungenezh g. ; homogene Koordinaten, daveennoù ungenezh ls. ; homogenes Netzwerk, rouedad ungenezh b.

Homogenität b. (-) / **Homogenität** b. (-) : 1. unvanded b. ; 2. [mat., stlenn.] ungenezhed b.

Homogenisation b. (-,-en) : unvanidigezh b.

Homogenisator g. (-s,-en) : unvaner g. [liester unvanerioù].

homogenisieren V.k.e. (hat homogenisiert) : unvaniñ, unvanaat.

homogenisierend ag. : unvaner.

Homogenisierung b. (-,-en) : unvanidigezh b.

Homogenisierungsmaschine b. (-,-n) : unvaner g. [liester unvanerioù].

Homograf n. (-s,-e) / **Homograph** n. (-s,-e) : heñvelskriv g., heñvelstumm g.

Homografie b. (-) / **Homographie** b. (-) : heñvelskrivelzh b.

homografisch ag. / **homographisch** ag. : heñvelskriv.

Homoiostase b. (-) : [skiantoù] homeostaz g., rezdalc'h g.

Homoioteleuton n. (-s, Homoioteleuta) : [lenn.] kenganez ar silabennoù dibenn b., kenganez ar silabennoù diwezh b., kenganez ar silabennoù diwezhañ b.

homoiotherm ag. : [loen., bev.] emwrezat, arstalek e wrez ; homoiothermes Tier, loen arstalek e wrez g., loen digemm gwrez e gorf g., loen ur wrez korf ingal dezhañ g., loen ur wrez korf arstalek dezhañ g., loen emwrezat g., emwrezad g. [liester emwrezaded].

Homoiothermie b. (-) : [loen., bev.] emwrezadezh b.

homolateral ag. : [mezeg., korf.] kendu ; homolaterale Lähmung, peluz kendu g.

homolog ag. : 1. kevelep [da, gant] ; [kimiezh] homologe Reihe, steudad kevelep b. ; [mat.] die homologen Seiten zweier ähnlicher Dreiecke, tuiou kevelep daou dric'horn heñvel ls. ; 2. [bev.] a) unspesadien ; homologes Hormon, hormon unspesadien g. ; b) kevelep ; homologe Chromosomen, kromozomoù kevelep ls. ; 3. [mezeg.] homologe Transplantation, imboud unspesadien g. ; homologes Transplantat, imboudenn unspesadien b.

Homogenpaar n. (-s,-e) : re gevelebed g., re geveleboù g. ; [bev.] ein Homogenpaar, ur re gromozomoù kevelep g.

Homologation b. (-,-en) : [redadegoù kirri] gwirekadur g., degemer da vat g.

Homologie b. (-,-n) : kevelebiezh b., kevelepted b.

homologieren V.k.e. (hat homologiert) : [sport, tekn.] gwiriekaat, degemer da vat, grataat.

Homologierung b. (-,-en) : gwiriekadur g., degemer da vat g.

homologierungsfähig ag. : gwiriekadus.

homologisieren V.k.e. (hat homologisiert) : 1. [bev.] kevelebiñ ; etwas mit etwas anderem homologisieren, kevelebiñ udb ouzh udb all ; 2. [sport, tek.] gwiriekaat, degemer da vat, grataat.

Homolyse b. (-,-n) : [kimiezh] homoliz g.

homolytisch ag. : [kimiezh] homolitek ; homolytische Spaltung, homolytische Bindungsspaltung, homoliz g.

homomorph ag. : [mat.] heñveldelv.

Homomorphismus g. (-,-morphismen) : [mat.] heñveldelvadur g., heñveldelviniñ g.

homonym ag. : [yezh.] heñvelstumm.

Homonym n. (-s,-e) : [yezh.] heñvelstumm g. ; gleichlautende Homonyme, in der Lautung übereinstimmende Homonyme, heñvelstummoù sonel ls. ; gleich geschriebene Homonyme, heñvelstummoù skrivel ls.

Homonymie b. (-,-n) : [yezh.] heñvelstummiezh b., heñvelstumm g. ; morphologische Homonymie, heñvelstumm neuziadurel g. ; syntaktische Homonymie, heñvelstumm kevreadurel g. ; unvollkommene Homonymie, dammheñvelstummiezh b., dammheñvelstumm g.

homonymisch ag. : [yezh.] heñvelstummel.

Homöodynamik b. (-) : [skiantoù] homeostaz g., rezdalc'h g.

homöomorph ag. : [mat.] rezdelv, rezdelvek, rezdelvel.

Homöomorphismus g. (-,-morphismen) : [mat.] rezdelvadur g., rezdelviñ g.

Homöopath g. (-en,-en) : homeopat g. [liester homeopated].

Homöopathie b. (-) : homeopatiezh b.

Homöopathin b. (-,-nen) : homeopatez b.

homöopathisch ag. : homeopatek ; homöopathische Dosis, doenad homeopatek g. ; [dre skeud.] homöopathische Dosis, doenad boc'chedel g. ; in homöopathischen Dosen, diouzh kont.

homöopolar ag. : [kimiezh] homöopolare Bindung, ere kenamsav g.

Homöostase b. (-) / **Homöostasis** b. (-) : [mezeg.] homeostaz g., rezdalc'h g.

Homöostat g. (-en,-en) : [sturoniezh] homeostat g. [liester homeostatoù].

homöostatisch ag. : [mezeg.] rezdalc'hus, homeostazek.

Homöoteleuton n. (-s, Homöoteleuta) : [lenn.] kenganez ar silabennoù dibenn b., kenganez ar silabennoù diwezh b., kenganez ar silabennoù diwezhañ b.

homöotherm ag. : [loen.] emwrezat, unwrez, arstalek e wrez, digemm e wrez korf, ur wrez korf ingal dezhañ ; homöothermes Tier, loen arstalek e wrez g., loen digemm gwrez e gorf g., loen ur wrez korf ingal dezhañ g., loen ur wrez korf arstalek dezhañ g., loen emwrezat g., emwrezad g. [liester emwrezaded].

Homöothermie b. (-) : [loen.] emwrezadezh b., unwrezded b.

Homopause b. (-) : [hinouriezh] turbopaoz g.

Homophilie b. (-) : heñvelrevelezh b., heñvelreviadezh b., heñvelreizhiadezh b., [bred., dispredet] tuginadur revel g.

homophob ag. : heñvelrevgazour, homofob.

Homophobe(r) ag.k. g./b. : heñvelrevgazour g., heñvelrevgazourez b., homofob g. [*lester homofobed*], homofobez b.

Homophobie b. (-) : heñvelrevgazouriez b., homofobiez b.

homophon ag. : heñvelson.

Homophonie b. (-) : heñvelsoniezh b.

Homosexualität b. (-) : heñvelrevelez b., heñvelreviadezh b., heñvelreizhiadezh b., [bred., dispredet] tuginadur revel g.; *männliche Homosexualität*, sodomiezh b., uraniezh b.

homosexuell ag. : 1. [den] kar-e-reizh, heñvelrevour, heñvelrevat, [bred., dispredet] tuginat ; 2. [a sell ouzh an heñvelreviadezh] heñvelreviadel, heñvelreizhiadel, [bred., dispredet] tuginadel ; *homosexuelle Beziehung*, darempred heñvelreviadel g.

Homosexuelle(r) ag.k. g./b. : heñvelreviad g., heñvelreviadez b., heñvelreizhiad g., heñvelrevour g., [bred., dispredet] tuginad g. [*lester tuginaded*] ; *ein Homosexueller*, ur paotr hag en devez darempredou revel gant paotred g., un heñvelreizhiad g., un heñvelreviad g., un heñvelrevour g., ur sodomad g.

Homosphäre b. (-) : homosfer g.

Homothetie b. (-) : [mat.] heñvelstaladur g., heñvelstalañ g.

homothetisch ag. : [mat.] heñvelstal.

homotop ag. : [mat.] homotop.

Homotopie b. (-) : [mat.] homotopiezh b.

Homousie b. (-) : [relif.] kensolwezidigezh b., kennatur b.

homozentrisch ag. : kengreizennek.

homozygot ag. : [bev.] homozigot ; *homozygote Zwillinge*, gevelled homozigot ls., homozigoted ls. ; *homozygote Schwangerschaft*, brazezd homozigot b.

Homozygotie b. (-) : [bev.] homozigotiezh b.

Homunkulus g. (-,-se/ Homunkuli) : [*hervez Goethe*] den ardaouel g., den kalvezadel g.

honett ag. : onest, dereat, a-zoare, a-feson, reizh hag eeun, reizh a galon, reizh-meurbet, tre, prop.

Honig g. (-s) : 1. mel g., P. lanteoz gwenan g. ; *die Bienen sammeln fleißig Honig*, da vat-kaer (a-zevri-kaer, parfet) e tastum ar gwenan mel, emañ ar gwenan gwir wellañ o tastum mel ; *den Honig aus dem Wachs ausnehmen*, tennañ ar mel eus ar follennoù-koar, mela, divelañ ; *etwas mit Honig bestreichen*, melañ ubd ; *nach Honig suchen*, mela ; *süß wie Honig reden*, lavaret komzoù flour (komzoù kaer), reiñ mel da lipat, reiñ mel gant al loa-bod, bezañ libistr tout ; *mit Honig vermischter Wein*, gwinvel g. ; *türkischer Honig*, nougad g. ; *Liebe ist süß wie Honig*, chwек eo ar garantez e-giz ar mel ; *Herstellung von Honig aus Nektar durch die Bienen*, meladur g. ; 2. [dre skeud.] er hat Galle im Herzen, Honig im Mund, ur bleiz du dindan kroc'hen un oan gwenn an hini eo - daouarn tomm ha kalon yen, setu hon den - ur gontell daou du eo ; P. jemandem Honig um den Mund schmieren, jemandem Honig ums Maul schmieren, jemandem Honig um den Bart schmieren, tostennat ouzh u.b., tostenniñ ouzh u.b., flanañ ouzh u.b., lardañ e grampouezhenn d'u.b., ober pecherou d'u.b., fistoulat e lost dirak u.b., reiñ un tamm mel d'u.b., reiñ mel da lipat d'u.b. gant al loa-bod, reiñ ur begad mel d'u.b., plantañ pour (kaol) gant u.b., reiñ pour gwrizennoù hag all d'u.b., bountañ pour glas gant u.b., fistoulat en-dro d'u.b., flourañ e gein d'u.b., ober fistoul d'u.b., ober fistoulig d'u.b., frotañ skant d'u.b. en e gein, frotañ skant e kein u.b., frotañ e askell d'u.b., loavañ u.b., truflennat u.b., flodañ d'u.b., klask en

em dremen ouzh u.b., klask en em dremen diouzh u.b., klask dont mat gant u.b., P. en em lipat ouzh u.b., abostoliñ d'u.b.

Honiganzeiger g. (-s,-) : [loen.] evn diskulier g., heñcher g. [*lester heñcherien*], heñcher-mel g. [*lester heñcherien-vel*].

honigartig ag. : melek, melus, e doare ar mel, a-zoare gant ar mel, a-seurt gant ar mel, a denn d'ar mel.

Honigbär g. (-en,-en) : [loen.] kinkajou g. [*lester kinkajoud*].

Honigbiene b. (-,-n) : [loen.] gwenan str. ; *Hochzeitsflug bei den Honigbienen*, nijadenn ouennañ ar gwenan b.

Honigbrot n. (-s,-e) : [kegin.] 1. bara-mel g. ; 2. tamm bara mel g.

Honigdrüse b. (-,-n) : [louza.] melgel b., nekter g. [*lester nekterioù*].

honigfarben ag. / **honiggelb** ag. : koarek, melen evel ar c'hoar, melen-koar, a-liv gant ar mel.

Honiggetränk n. (-s,-e) : [aus Honig, Wasser, Wurzeln und Getreide] barbantez b.

Honiggras n. (-ses) : [louza.] 1. *weiches Honiggras*, foenn-gwenn str. ; 2. *wolliges Honiggras*, geot pennoù-gwenn str.

honighaltig ag. : melek, mel ennañ.

Honighändler g. (-s,-) : meladour g.

Honighaus n. (-es,-häuser) : meldi g. [*lester meldioù*].

Honigklee g. (-s) : [louza.] melaouenn b.

Honigkuchen g. (-s) : [kegin.] bara-mel g.

Honigkuchenpferd n. (-s) : [tro-lavar] *grinsen wie ein Honigkuchenpferd*, rampañ e c'henou.

Honiglecken n. (-s) : [tro-lavar] es ist kein Honiglecken, n'eo ket un ebat, n'eo ket ul lipadenn, n'eo ket ur soubenn eo, micher a-walc'h eo, honnezh a zo micher a-walc'h, n'eo ket ur brav ober al labour-se, n'eo ket un ebat kas al labour-se da benn, n'eo ket tra aes kas al labour-se da benn, setu aze hag a zo ur c'hole d'ober, start eo al lasenn, mil boan a vez oc'h ober an dra-se, ur gwall grogad eo, an dra-se a zo diaes-ral da ober, koustañ a ra d'ar c'horf ober al labour-se, ur gwall reuz eo, ur sapre abadenn eo, n'eo ket ul lein debret, gwashoc'h eget un devezh pal arat e vo, start e vo ar foenn da dennañ, kavout a raimp da gochañ ouzh al labour-se, kavout a raimp da gochañ gant al labour-se, tomm (tenn, rust) e vo an abadenn, krog hor bo d'ober an dra-se, krog a-walc'h hor bo d'ober an dra-se, gwall grog hor bo d'ober an dra-se, kavout a raimp krog d'ober an dra-se, kavout a raimp krog a-walc'h d'ober an dra-se, kavout a raimp gwall grog d'ober an dra-se, peadra da vrammsac'hat hor bo o kas al labour-se da benn, abadenn hor bo o kas da benn an dra-se, kerse e vo gant hor c'hostoù embreger al labour-se, n'eo ket echu ganeomp da gaout poan, kant poan ha kant all hor bo o kas al labour-se da benn, mil pinijenn hor bo o kas al labour-se da benn, d'ober hor bo evit kas al labour-se da benn, n'eo ket ur c'hoari, n'eo ket ur pardon, ken start eo ha direunañ lost an diaoul, ur gwall zevezh hon eus d'ober, c'hezadennoù a vez tapet evit dont a-benn eus an dra-se.

honigliefernd ag. : melus, meler ; *die honigliefernde Flora*, ar plant melus str. ; *honiglieferndes Insekt*, meler g. [*lester melered*], amprevan meler ls.

Honigmelone b. (-,-n) : [louza.] aval-sukrin g., sukrin str., sukrinem b., meloñs g.

Honigmonat g. (-s) / **Honigmond** g. (-s) : sizhun-briedelezh b.

Honigpflanze b. (-,-n) : [louza.] plant melus str.

Honigpresse b. (-,-n) : presouer g.

Honigproduzent g. (-en,-en) : meler g.

Honigsaft g. (-s,-säfte) : [louza.] sun-bleuñv g., chug-bleuñv g., nektar g.

Honigscheibe b. (-,-n) : terenn b., koarenn b., follenn-goar b., follenn-vel b., bruskenn b., terenn-vel b., terenn-goar b., direnn-vel b., elvenn vel b. [*liester elvennoù mel, elvoù mel, elvad mel*] ; eine Honigscheibe entdeckeln, den Wachsdeckel einer Honigscheibe entfernen, dic'holoennañ ur goarenn vel.

Honigschlecken n. (-s) : [tro-lavar] es ist kein Honigschlecken, n'eo ket un ebat, n'eo ket ul lipadenn, n'eo ket ur soubenn eo, micher a-walc'h eo, honnezh a zo micher a-walc'h, setu aze hag a zo ur c'hole d'ober, n'eo ket ur brav ober al labour-se, n'eo ket un ebat kas al labour-se da benn, n'eo ket tra aes kas al labour-se da benn, start eo al lasenn, mil boan a vez och' ober an dra-se, ur gwall grogad eo, an dra-se a zo diaes-ral da ober, koustañ a ra d'ar c'horf ober al labour-se, ur gwall reuz eo, ur sapre abadenn eo, n'eo ket ul lein debret, gwashoch' eget un devezh pal arat e vo, start e vo ar foenn da dennan, kavout a raimp da gochañ o kas al labour-se da benn, kavout a raimp da gochañ ouzh al labour-se, kavout a raimp da gochañ gant al labour-se, tomm (tenn, rust) e vo an abadenn, krog hor bo d'ober an dra-se, krog a-walc'h hor bo d'ober an dra-se, gwall grog hor bo d'ober an dra-se, kavout a raimp krog d'ober an dra-se, kavout a raimp krog a-walc'h d'ober an dra-se, kavout a raimp gwall grog d'ober an dra-se, peadra da vrammsac'hat hor bo o kas al labour-se da benn, abadenn hor bo o kas da benn an dra-se, kerse e vo gant hor c'hostoù embreger al labour-se, n'eo ket echu ganeomp da gaout poan, kant poan ha kant all hor bo o kas al labour-se da benn, mil pinjenn hor bo o kas al labour-se da benn, d'ober hor bo evit kas al labour-se da benn, n'eo ket ur c'hoari, n'eo ket ur pardon, ken start eo ha direunañ lost an diaoul, ur gwall zevezh hon eus d'ober, c'hwezadennoù a vez tapet evit dont a-benn eus an dra-se.

Honigschleuder b. (-,-n) : [tekn.] divelerez b.

Honigseim g. (-s) : [barzh.] mel gwerc'h g., mel naturel g.

Honigsuppe b. (-,-n) : [kegin.] soubenn 'mel b.

honigsüß ag. : 1. dous-mel, dous e-giz ar mel, dous evel ar mel, c'hwek e-giz ar mel, c'hwek evel ar mel, melus ; 2. [dre skeud.] libistr tout, gogez, tanav, melus, luban, mitaouik, milis, chaou, douserus, klouar, mittennek, flourik ; *honigsüße Worte*, lavaroù flour ls., komzoù katik (flour, brav, kaer, milis) ls., komzoù dousoc'h da glevet eget ma'z eo ar mel da dañva ls. ; von ihm spricht er nur mit honigsüßen Worten, teuñiñ a ra ar sukr en e c'henou pa vez o komz diwar e benn, hennezh a zo flourik e vouezh pa vez o komz diwar e benn ; *honigsüßer Ton*, mouezh vitaouik b.

Honigtau g. (-s) : [louza., loen.] melad g.

honigtragend ag. : melus ; die honigtragende Flora, ar plant melus str.

Honigverkäufer g. (-s,-) : meladour g.

Honigwabe b. (-,-n) : terenn b., koarenn b., koarenn vel b., follenn-goar b., follenn-vel b., bruskenn b., terenn-vel b., terenn-goar b., direnn-vel b., elvenn vel b. [*liester elvennoù mel, elvoù mel, elvad mel*] ; eine Honigwabe entdeckeln, den Wachsdeckel einer Honigwabe entfernen, dic'holoennañ ur goarenn vel.

Honigwabenspule b. (-,-n) : [skingomz] beni radio e stumm kevigoù ruskenn b.

Honigwasser n. (-s) / **Honigwein** g. (-s) : chouchenn b., chufere g., dour-mel g., dourvel g., bochad g., mez g., pikenaodenn b., pikenaouenn b.

Honigzelle b. (-,-n) : kevig ruskenn g., kevig mel g., logig ruskenn b., logig vel b.

Honora b. : Enora b.

Honorar n. (-s,-e) : gopr g., pae g., briwerzhioù ls., kevuziad g., gopr diouzh an arsoazad g.

Honorarprofessor g. (-s,-en) : [skol-veur] kelenner aenor g.

Honorarprofessorin b. (-,-nen) : [skol-veur] kelenner aenor b.

Honorarrechnung b. (-,-en) : fakturenn b., notenn b., lizher-dle g.

Honorarschwindel g. (-s,-) : fliperez war tachenn ar gopr goulenet g., korbinerez war tachenn ar gopr goulenet g., distremen ar briwerzhioù aotreet g.

Honoratioren ls. : pennadurezhioù ls., bourc'hvistri ls., pennouù-bras ls., pennouù-tev ls., tud a-stroñs ls., tud a-stok ls., notabled ls., tud a renk ls., pennouù-kêr ls., oc'haned ls., tarined ls., floc'helleien ls., floc'hed ls., reou-vras ls., tud uhel ls., tud vrv ls., tud cheu'h ls., oterien ls., tev g., kegi ar barrez ls. ; die Honoratioren der Stadt, ar pennouù-kêr ls. ; er verkehrt gern in den Kreisen der Honoratioren, hennezh a blij dezhañ bezañ e-touez an tev.

honorieren V.k.e. (hat honoriert) : 1. prizout, prizañ, dougen bri da, dougen doujañs da, istim, doujañ, enoriñ, [relig.] ober gwazoniezh d'ur sant bennak, dougen gwazoniezh d'ur sant bennak ; 2. goprañ, paeañ, talañ, enoriñ, reizhañ ; eine Tratte bei Vorzeigung honorieren, enoriñ (talañ, reizhañ, paeañ) un dennadenn kerkent (kenkent) ha gwelet anezhi ; nicht honorieren, chom hep talañ, chom hep enoriñ, chom hep reizhañ, chom hep paeañ, na baeañ.

Honorierung b. (-,-en) : [kenwerzh] paeamant g., kevuziad g., kevuziadur g., taladur g., darbenn g.

honorig ag. : onest, dereat, a-zoare, reizh hag eeun, reizh a galon, reizh-meurbet, a-feson, tre, prop.

honoris causa Adv. : aenor, honoris causa.

Hooligan g. (-s,-s) : hooligan g. [*liester houliganed*], tabac'her g., sabater g., tournier g., dispac'her g., bostoc'her g., mazaouer g., draster g., breser g., flastrer g., fourgaser g., paotr ar draill g., paotr ar beilh g., toull-freuz g., taskagner g., den gwaller g., rioter g., gwall skoer g., penn bervet g.

Hooliganismus g. (-) : hooliganiezh b.

hopfen V.k.e. (hat gehopft) : houpezañ.

Hopfen g. (-s) : 1. [louza.] houpez str., houpezenn b., houbl str. ; Hopfen zupfen, diransañ (kutuilh) houpez ; Bier ohne Hopfen, biorc'h g., korev g. ; 2. [dre skeud.] bei ihm ist Hopfen und Malz verloren, ur geuneudenn eo, ur barged eo, treid leue a zo en e votou, kig leue en deus en e votou, hennezh ne dalv ket ur chik-butun bet dek vloaz e genoù ur c'christen, hennezh ned eo ket muioc'h eget felc'h ur c'hi, hennezh n'eus danvez ebet ennañ, hennezh n'eo mat da vann, ne gord mann gantañ, ne dizh ober netra, n'eo mat nemet da dreïñ (ar) mein da sec'hañ, hennezh ne oar ardremez da netra, hennezh ne ra na bleud na brenn, poan gollet eo goulenn ubd digantañ, hennezh ne dalv ket ar gal, ne dalvez ket ludu ur c'hornad butun, ne dalvez ket ar fred goulenn ubd digantañ, kenkoulz goro un tarv.

Hopfen- : ... houpezek.

Hopfenbau g. (-s) : houpezerez g.

Hopfenanpflanzung b. (-,-en) / **Hopfenfeld** n. (-s,-er) : houpezeg b. [*liester houpezegi*], houbleg b. [*liester houblegi*].

Hopfengabe b. (-,-n) : houpezadur g., houpezañ g.

Hopfenklee g. (-s) / **Hopfen-Luzerne** b. (-) : [louza.] melchon-lann str., melchon melen bihan str., luzern bihan alaouret str.

Hopfenflanze b. (-,-n) : [louza.] houpezen b. [lester houpezennoù].

Hopfenflanzer g. (-s,-) : [louza.] houpezer g.

Hopfenstange b. (-,-n) : perchenn houpez b., perchenn evit an houpez b.

Hoplit g. (-en,-en) : [Henamzer] hoplit g.

hopp estl. : 1. *hopp ! houp ! hop ! ; 2. hopp ! dav ! yao ! ; 3. hopp ! hopp ! buan ! hast a-fo ! gra diampech ! hast buan 'ta ! hast a-fo ! gra buan ! gra da ziampech ! gra da ziampechoù ! difrae ! traoȗ dezhi ! kentroȗ ! dibrouilh da revr ! dibih ! dibun ! ; 4. hopp, hopp, hopp, dipadapadipadapa - doup-ha-doup-ha-doup-ha-doup - padadap, padadap - youpigala - bededap, bededap - dibedou, dibedou, dibedap, dibedap.*

hoppeln V.gw. (ist gehoppelt) : fringal, tripal, lammikat, lammedikat, mont a-lamm, mont a-lemmen, mont a-lammoù, dizoac'hañ, en em zizoac'hañ, gousailhañ, darlammat.

hoppla estl. : 1. kern va buoc'h ! ; 2. gortozit un nebeud ! hei ! ; [afer, labour] *hoppla hopp gehen, bezañ graet war ar prim, bezañ graet war an trumm, bezañ graet war an tizh, bezañ graet trumm-ha-trumm, bezañ graet en un hunvre, bezañ graet buan-ha-buan, bezañ graet dre hast, bezañ graet dipadapa, bezañ graet en ur flipad, bezañ graet gant pep tizh, bezañ graet gant tizh, bezañ graet timat, bezañ graet prim-ha-prim, bezañ graet dreist-penn-biz, bezañ graet a-bempoȗ, bezañ graet dre brez, bezañ graet diwar herr, bezañ graet diwar sav, bezañ graet diwar dzh, bezañ graet diwar brim, bezañ graet a-hast, bezañ graet a-dizh, bezañ graet a-brez, bezañ graet a-hast-kaer, bezañ graet a-dizh-kaer, bezañ graet a-brez-kaer ; die Angelegenheit wurde hoppla hopp erledigt, ne voe ket pell an abadenn, pront e voe renket an afer, ne voe ket hir an abadenn, ne reas nemet ur moull, ne voe ket pell an afer, renket e voe an afer en un netra, renket e voe an afer ken prim ha tra, ne voe ket pell ar frapad.*

hops estl. : 'ze !, setu ! hop ! houp !

Adv. : P. 1. *er ist hops ! a)* er c'holz (en toull, er goudor, en diglav, en disheol) emañ, kraouiet eo bet, er sac'h maen emañ, o tebriñ bara ar roue emañ, klenk eo warnañ, emañ o freuzañ stoub e Lannuon, er bidouf emañ ; b) lipet en deus e loa, lonket en deus e vabouzenn, paket en deus anezhi, paket en deus, serret en deus e baraplu, ridet en deus e baraplu, serret en deus e baiplu, ridet en deus e baiplu, serret en deus e doull, graet en deus e lamm gwashañ (e vramm diwezhañ, e astenn gar diwezhañ), aet eo d'ar gevred, foeltret eo, sailhet eo er bailh, kollet en deus e c'hwitell, kollet en deus e groc'hen, kreñvet eo, krevet eo, disgweet eo, pibidañ en deus graet, serret en deus e levr, torret en deus e neudenn, troet en deus e lagad, graet en deus e dro, tremenet eo dreist kae ar vuhez, aet eo d'ar c'hae, distaliet eo diwar ar bed, aet eo er bord all, aet eo d'an tu all, graet en deus e reuziad war an douar ; 2. das Geld ist hops, n'eus ket mui a arc'hant, aet eo an arc'hant, an arc'hant a zo aet da netra, an arc'hant a zo aet war netra, aet eo an arc'hant e skuilh hag e ber ; 3. foeltret, er sac'h, sac'het da vat, torr, torret, aet e kas, troet e kas, kouezhet e kas, aet er c'harzh, aet da gaoc'h-heiz, aet e lost ar c'had, troet e gwelien, aet e gwelien.

Hops g. (-es,-e) : P. lamm g., lammig g.

hopsa estl. : 1. hopala ! ; 2. tralalaleno !

hopsala / hopsasa estl. : 'ze ! setu ! youpigala !

hopsen V.gw. (ist gehopst) : fringal, tripal, lammikat, lammedikat, mont a-lamm, mont a-lemmen, mont a-lammoù, dizoac'hañ, en em zizoac'hañ, gousailhañ, darlammat.

Hopser g. (-s,-) : P. lammig g., lamm g., sailh g., draskadenn b., tripadenn b.

hopsgehen V.gw. (ging hops, ist hopsgegangen) : P. 1. kreñviñ, kreviñ, disgweañ, pibidañ, mont d'an tu all, mont en tu all, mont er bord all, serriñ e levr (e doull), ober (leuskel) e vramm diwezhañ, mont d'ar gevred, foeltrañ, lipat (lonkañ) e loa, lonkañ e vabouzenn, lonkañ e chik, lonkañ e deod, lakaat e garnaj en driñs, mont d'ar bern, pakañ anezhi, pakañ, serriñ e baraplu, ridañ e baraplu, serriñ e baiplu, ridañ e baiplu, terriñ e neudenn, ober e astenn gar diwezhañ, koll e c'hwitell, koll e groc'hen, trein e lagad, ober e dro, ober e lamm gwashañ, sailhañ er bailh, tortañ, tremen dreist kae ar vuhez, mont d'ar c'hae, distialiañ diwar ar bed, talpiñ ; 2. mont da get, mont da netra, mont da droadañ ; 3. terriñ lip, mont e daou damm, mont etre daou damm ; 4. bezañ krabanet (tapet, paket, bouetaet) gant ar fliked, bezañ higennet gant ar gribenned, bezañ kutuilhet gant ar gribenned, bezañ sammet gant beg-e-dog.

Hörakustiker g. (-s,-) : klevosodour g.

Hörapparat g. (-s,e) : 1. [mezeg.] benveg sikour selaou g., klevosod g., osod klevedel g. ; 2. [tekñ.] selaouell b.

Horaz g. : Horas g.

hörbar ag. : 1. heglev, klevadus ; schwer hörbar, kaum hörbar, diheglev, na vez ket klevet fraezh ; 2. [dre skeud.] degemeradus.

Hörbarkeit b. (-) : heglevder g., klevadusted b.

Hörbereich g. (-s) : gavael kleved g.

Hörbericht g. (-s,-e) : kelaouadenn dre skingomz b.

Hörbläschen n. (-s,-) : [bev.] otokist g. [lester otokistoù].

Hörbrille b. (-,-n) : lunedoù evit tud pounnerglev ls.

Horchapparat g. (-s,e) : dinoer klevedel g., ardivink selaou dre guzh g., selaouenner g.

horchen V.gw. (hat gehorcht) : 1. bezañ war selaou, bezañ e ged, bezañ war c'ched, sevel e skouarn, astenn e skouarn, digeriñ e skouarn, tanavaat e skouarn, sigotañ, spiañ, selaouennañ ; an der Tür horchen, selaou a-dreñv kein an nor, bezañ war selaou ouzh an nor, diskoutal, pegañ e skouarn ouzh an nor evit spiañ ; 2. [dre skeud.] auf jemanden horchen, ober diouzh ali (diouzh kuzul) u.b., sentiñ ouzh u.b., heuliañ kentel (kuzulioù) u.b., selaou gant u.b., ober hervez lavar u.b., delc'her d'un ali, ober diouzh erbedoù u.b., heuliañ kelenn u.b. ; 3. [mezeg.] selaouennañ, klevata.

Horchen n. (-s) : [mezeg.] selaouennerezh g., selaouennañ g.

horchend ag. : war selaou, skeltr e zivskouarn gantañ.

Horcher g. (-s,-) : an hini a selaou a-dreñv kein an dorioù g., spier g.

Horcherin b. (-,-nen) : an hini a selaou a-dreñv kein an dorioù b., spierez b.

Horchgerät n. (-s,-e) : dinoer klevedel g., ardivink selaou dre guzh g., selaouenner g.

Horchhäuschen n. (-s,-) : [dre skeud., istor] gwardlec'h g., tourig-ged g.

Horchposten g. (-s,-) : post selaou dre guzh g.

Horde¹ b. (-,-n) : haras g., bostad b., bandennad b., nasad g., horda b., torf b., rejimant g. ; eine Horde Kinder, ur grubuilhad vugalgoù b., ur viiad vugale b., ur ribitalh bugale g., ur ribitalh vugale b., ur ribitalhad bugale g., ur struj a vugale b., un neizhiad a vugale g., un nodad bugale g., ur struj a vugale g., un druilhad bugale g., ur gronnad bugale g., ur frapad bugale g., ur strobad bugale g., ur rustumellad vugale b., un tropad bugale g., an druilh g., ur froud bugale g., ur froudad bugale g., ur froudad vugale b.

Horde² b. (-,-n) : [tekñ.] estajerenn glouedenn b., stalenn glouedenn b., lañsed klouedenn b., klouedenn [l]ester klouedennoù, klouedinier] b.

hordenweise Adv. : a-vandennadoù, a-ribitalhoù.

Hordeolum n. (-s) : [mezeg.] malvennad b., hesked malvenn g., lagad-ber g., dant-kig g., stuienn b., P. arc'hantaer g.

Hore b. (-,-n) : [relij.] eur b. ; die kleinen Horen, an euroù munut ls., an euroù bihan ls. ; die wichtigsten Horen, an euroù bras ls. ; die kanonischen Horen, an euroù kanonel ls.
hören

I. V.gw.

1. klevet, intent
2. sentiñ, teuler evezh, ober fed

II. V.k.e.

1. klevet, selaou, intent
2. dont da c'houzout, klevet

III. V.Em.

I. V.gw. (hat gehört).

1. klevet, intent ; gut hören, klar hören, klevet mat, bezañ tanav e skouarn, klevet sklaer, klevet spis, klevet fraezh, klevet reizh, kaout divskouarn skiltr ; halb hören, hanterglevet ; schlecht hören, klevet fall, droukklevet, teñvalglevet, pounnerglevet, kaletklevet, bezañ pounner a skouarn, bezañ pounner e zivskouarn, bezañ pounnerglev, bezañ skort e gleved, bezañ teñvalglev, bezañ teñval e gleved, bezañ teñval e skouarn, klevet kalet, bezañ kalet e skouarn, bezañ kalet da glevet, bezañ kalet a skouarn, bezañ kaletklev, bezañ kalet da glevet, kaout kleved kalet, bezañ teñvalglev, bezañ teñvalglevet, bezañ teñval e gleved, bezañ teñval e skouarn, na glevet mat, bezañ bouzaregennek, bezañ aet dister e zivskouarn, bezañ uhelglevet ; wer schlecht hört, kann nur schlecht wiederholen, an hini a zrougentent a zrouklavar iveau ; er hört immer schlechter, fallaat a ra e skouarn, dont a ra e skouarn da vezañ fall, war zisteraat e ya e zivskouarn, mont a ra e zivskouarn war izelaat, mont a ra ar c'leved digantañ, pounneraat a ra e zivskouarn ; ich kann wieder hören, aet eo ar bouzar diouzhin ; [dre skeud.] das lässt sich hören, brav eo da glevet ! gras e kaver klevet seurt traou ! ; lass hören ! disac'h ta ! dispak 'ta ! komz 'ta ! degas deomp 'ta pezh ac'h eus da lavaret ; hört, hört ! ha klevet ho peus ! klevit 'ta ! ac'hanta ! hopala ! ; der wird noch von mir hören ! ne vo ket hir e abadenn ! bez' e klevo-eñ ganin ! hennezh a glevo ganin ! d'ober en devo ganin ! afer ouzhin en devo ! klevet a raio e jeu ganin-me ! bremaik e klevo e begement ganin ! bremaik e klevo ur guchenn ganin ! bremaik e klevo e setañs ganin ! bremaik e klevo e bater ganin ! bremaik e klevo e jeu ganin ! ; ich habe von ihm gehört, klevet 'm eus anv anezhañ, klevet em eus komz diwar e benn ; ich habe schon lange nichts von ihm gehört, ne'm eus ket klevet nevez anezhañ pell 'zo ; etwas von sich hören lassen, kas keloù ; nicht mehr von sich hören lassen, chom hep kas keloù, chom hep kas doareoù, chom hep reiñ nevezioù ; lass von dir hören ! kas keloù ! ; er lässt nicht mehr von sich hören, ne oar den doare dezhañ, den ebet n'en deus klevet eus e zoareoù, n'eus bet klevet keloù ebet anezhañ pell 'zo, n'eus ket bet klevet nevez anezhañ ; seine Meinung hören lassen, reiñ e aviz da c'houzout, eztaoliñ e soñj, reiñ e vennozh da anaout, reiñ e vennozh da c'houzout, displegañ e soñj, en em ziavaezñ,

diskuliañ peseurt mennozh a zo en e spered, reiñ e vennozh da c'houzout, lavaret e soñj, teuler e vennozh, reiñ e ali, distagañ e glapad ; habt ihr schon davon gehört ? daoust hag-eñ e ouzoc'h an dra-se ? ha deuet eo an dasson eus an dra-se betek ho tivskouarn ? klevet ho peus anv eus an dra-se (diouzh an dra-se) ? ; klevet ho peus alberz eus an dra-se (diouzh an dra-se) ? klevet ho peus ditour eus an dra-se (diouzh an dra-se) ? klevet ho peus meneg eus an dra-se (diouzh an dra-se) ? ; ich habe davon gehört, me 'm eus bet ar c'lev eus an dra-se, klevet em eus lavaret an dra-se, klevet em eus anv (kaoz, ster, alberz, ditour) eus an dra-se, klevet em eus anv (kaoz, ster, alberz, ditour) diouzh an dra-se, klevet em eus un diskrap bennak eus an dra-se, klevet em eus un heklev eus an dra-se, klevet em eus keloù eus an dra-se, klevet em eus meneg eus an dra-se (diouzh an dra-se), klevet em eus komz diwar-benn an dra-se ; ich habe von Pauls Tod gehört, me am eus klevet anv ez eo aet Paol da anaon ; ich habe einmal gehört, wie sie behauptete, dass ihr Vater nie Geldsorgen habe, he c'levet em boa ur wech o lavaret ne vanke james a arc'hant d'he zad ; ich habe gehört, wie ein gewisser Jemand so etwas behauptete, klevet em eus neb-mañ-neb o lavaret an dra-se ; man hörte, wie ihre nackten Füße auf dem Parkett tippelten, klevet e veze piltrot he zreid noazh war ar plañchod ; wenn etwas Schlimmes passiert wäre, hätten wir davon gehört, mar bije bet ur gwallzarvoud e vije bet klevet nevez ; ich habe nie davon gehört, kentañ kleved ! va c'hentañ kleved ! kentañ kleved eo din ! va c'hentañ kleved eo ! ar c'hentañ din klevet ! ar c'leved kentañ eo din ! ar c'hentañ kleved eo din ! kentañ keloù ! morse n'em eus klevet anv eus kement-se (ger diwar-benn kement-se, ditour eus kement-se), biskoazh n'em eus klevet na roud na meneg eus an dra-se, morse n'em eus klevet komz anezhañ ; ich habe zufällig davon gehört, me am eus desket se diwar ar grib, se am eus gouezet diwar glev ; du wirst nicht hier sein, höre ich, ne vi ket amañ, war a glevan.

2. sentiñ, teuler evezh, ober fed, selaou, heuliañ, ober diouzh ; hören Sie mal ! a) lavarit 'ta ! ; b) klevit 'ta ! grit ur selaou ! ; der Knabe hört aber auch gar nicht, ar paotr-se a sent ouzh e benn nemetken (ne ra nemet e benn), kaset en deus ar paotr-se e zivskouarn da livañ ; auf jemanden hören, sentiñ ouzh u.b., selaou u.b., selaou gant u.b., selaou ouzh u.b., bezañ fur d'u.b. ; auf einen Rat hören, selaou un ali, selaou mat erbedoù u.b., ober diouzh lavar u.b., ober lavar u.b., ober diouzh ali (diouzh kuzul) u.b., sentiñ ouzh u.b., heuliañ kentel (kuzulioù) u.b., selaou gant u.b., ober hervez lavar u.b., delc'her d'un ali, ober diouzh erbedoù u.b., ober diouzh kelenn u.b., heuliañ kelenn u.b. ; warum sollte ich auf seinen Rat hören ? daoust perak e selaoufen e ali iveau ? ; da Sie auf mich nicht hören wollen, pa n'eo ket mat deoc'h sentiñ ouzhin, pa ne fell ket deoc'h sentiñ ouzhin ; er mag tun und lassen, man hört nicht auf ihn ! n'en deus micher, ne vez ket selaouet ! ; hätten Sie nur auf mich gehört, gwelloc'h e vije bet bezañ va selaouet ! ken deoc'h bezañ va selaouet ! ; sie haben nicht auf ihn gehört, n'o doa ket mennet e selaou ; aufs Wort hören, sentiñ pizh ouzh an urzh (ouzh ar gourc'henn), sentiñ evel ur c'hi, sentiñ war ar ger, sentiñ war an tach, bale kempenn war ar ger, sentiñ ouzh u.b. hep ober ur van, sentiñ hep klemm na gwigour, bale (charreat, kerzhet) moan gant u.b., kerzhet gant un neudenn eeun, sentiñ rik ouzh u.b., bezañ sentus evel ur c'leuz ouzh ur park ; [kr-l.] wer nicht hören will, muss fühlen, marc'h na sent ket ouzh ar c'hentrou a ra gaou bras ouzh e gostoù - marc'h a reud ouzh ar c'hentrou a ra gaou bras d'e

gostoù - gwell eo plegañ eget terriñ - ar vag na sent ket ouzh ar stor, ouzh ar garreg a ray sur - an neb a sent ouzh e benn a zo sotoc'h eget un azen - gwelloc'h eo plegañ eget nad eo bezañ torret - ma ne senti ket e santi - an hini na sent ket a sant - an hent hag ar samm a zegas ar marc'h e-barzh.

II. V.k.e. (hat gehört).

1. klevet, selaou, intent, kaout ur c'hevet eus ; *etwas noch einmal hören, etwas wieder hören, adklevet udb ; gar nichts hören, na glevet banne, na glevet takenn, na glevet greun, na glevet grik, na glevet berad, na glevet son, na glevet siseurt ebet, na glevet seurt, na glevet tra, na glevet netra, na glevet grik, bezañ bouzar-put, bezañ bouzar-kloc'h, bezañ bouzar-pik, bezañ bouzar-sorol, bezañ bouzar-gres, bezañ bouzar-glez, bezañ bouzar evel ur c'lloch' (evel ur c'leuz, evel un tamm koad, evel ur penton, evel ur girin) ; nichts war zu hören, ne veze klevet netra, ne glever tra, ne glever seurt, ne glever netra, ne glever banne, ne glever grik ; etwas deutlich hören, klevet splann udb, klevet spis udb, klevet dres udb, klevet fraezh udb. ; Lärm hören, klevet trouz ; Schritte hören, klevet trouz bale, klevet un trouz bale ; die Glocken hören, klevet ar c'heleir o seniñ, intent ar c'heleir ; das Radio hören, selaou abadennoù skingomz ; das kann man von Weitem hören, klevet e vez a-bell, klevet e vez a-ziabell, e glevet a reer a-bell ; seine Stimme ist weit zu hören, klevez e vez e vouezh a-bell, e vouezh a dap pell ; eine Schallplatte hören, selaou ur bladenn ; etwas ganz gut hören, klevet a-walc'h udb ; ich habe nichts anderes gehört, ne'm eus klevet mann all ebet ; von etwas nichts hören wollen, nac'h klevet udb, stankañ e zivskouarn ouzh udb ; ich will kein Wort mehr darüber hören ! ich will nichts mehr davon hören ! ne fell ket din klevet nevez eus se ! chomit sioul din ! tavit din ! ; ich habe sein neues Lied gehört, bet em eus ur c'hevet eus e son nevez ; jemandes Stimme hören, klevet genoù u.b. o kaozeal ; in dem Getöse höre man sein eigenes Wort nicht mehr, kement a drouz a oa ma ne gleve ket an den e gomzoù zoken, kement a drouz a oa mar hor boa poan oc'h en em glevet o prezeg ; das habe ich schon mal gehört, das höre ich nicht zum ersten Mal, klevet em eus an dra-se c'hoazh a-raok hiziv ; wenn man euch so reden hört, war-nes ho klevet ; wenn man sie hört, wenn man sie reden hört, war o c'hevet, diouzh o c'hevet ; wenn man sie so reden hört, wären sie die rechtschaffensten Leute der Welt, diouzh o c'hevet ez int onestañ tud a vale ; nach dem, was ich höre, wirst du nicht hier sein, ne vi ket amañ, war a glevan ; er hat ganz schön was zu hören bekommen, gourdrouzet mat e oa bet, klevet traou en doa graet, graet e oa bet un dañs hep soner gantañ, langaj en doa bet, soroc'h en doa bet, tapet en doa trouz, tapet en doa kroz, ur guchenn en doa klevet, ur guchenn en doa tapet, klevet en doa e santa maria, gourdrouzet c'hwek e oa bet, klevet en doa ar gousperou war an ton bras, klevet en doa e jeu, kroz en doa klevet, klevet en doa storlok, paket (kavet, tapet, klevet) en doa e begement, klevet en doa ur chapeled, klevet en doa e anv mat, roet e voe e stal dezañ, klevet en doa e holl anvioù, klevet en doa e seizh seurt ruz, klevet en doa ar seizh mil, klevet en doa e bater, bet en doa pater ha prezegenn da selaou, klevet en doa seizh gwirionez an diaoul, tapet en doa pironed, paket en doa pironou, klevet en doa anezhi, tapet en doa anezhi, bet en doa anezhi da bakañ, kanet e voe e jeu dezañ, lavaret e voe e jeu dezañ, lardet e voe e billig dezañ, pasket e voe e draou dezañ, lavaret e voe e begement dezañ, rannet e voe e damm*

dezañ, kannet e voe e gouez dezañ, kannet e voe e roched dezañ, kanet e voe ar mil seurt ruz gantañ, malet e voe gros dezañ, koueziet e voe e benn dezañ, kivijet e voe tonenn e benn dezañ, klevet en doa ur vosenn, klevet en doa ur vuhez ; wir haben nichts Neues von ihnen gehört, n'eus ket bet klevet nevez anezho ; eine Vorlesung hören, heuliañ ur prantad kelenn (ur gentel) ; er sprach laut genug, damit auch sie hören konnte, was er sagte, komz a rae kreñv a-walc'h da reiñ dezhi da glevet ; Gott hörte mein Flehen, aotreet en doa Doue din va goulenn / an Aotrou Doue en deus bet klevet (en deus bet selaouet) ouzh va fedennou / klevet en deus bet Doue dre e vadelezh va fedennou / aotreet e oa bet va fedenn gant Doue / klevet e oa bet va goulenn gant Doue (Gregor) ; hört nur, was geschah, selaouit a c'hoarvezas ; von dir hört man schöne Dinge ! an dud ne vezont ket berr da gaozeal diwar da benn - lavaret e vez traou diwar da benn, me lâr dit ; [dre skeud.] das Gras wachsen hören, a) bezañ tanav e skouarn, bezañ skañv e zivskouarn, bezañ skañv e skouarn, kaout skouarn tanav, klevet sklaer, klevet buan, klevet spizh, bezañ skiltr e skouarn, bezañ sklaer a skouarn (Gregor), bezañ lemm e glev ; b) bezañ tanav e fri, santout peseurt c'hoari 'zo en hent ; c) santout ez eo toull ar billig tu pe du, santout ez eus vi pe labous gant ar yar, santout diouzh an dañjer, merzout ez eus un dra bennak o c'hoari a-dreuz, merzout ez eus moc'h bihan gant ar wiz, merzout ez eus moch er wiz, merzout ez eus koad-tro en afer ; den Gottesdienst hören, die Messe hören, klevet an oferenn ; [kr-l] wer Ohren hat zu hören, der höre ! ar re vouzar hag ar re zall a gaso kelou d'ar re all ! ra zigoro o diskouarn ar re n'int ket bouzar ! neb en deus divskouarn ra glev !

2. dont da c'houzout diwar glev, klevet ; wie ich gehört habe, nach dem, was ich gehört habe, hervez am eus klevet, diouzh am eus klevet, war am eus klevet ; wie ich gehört habe, ist er jetzt ein angesehener Herr, aotrou eo bremañ, a-hervez ; soviel ich höre, war a glevan, diouzh m'emañ ar brud, kement ha ma oufen diwar glev ; etwas von jemandem (durch jemanden) hören, klevet udb digant u.b.

III. V.em. : sich hören (hat sich (ak.) gehört) : das hört sich gut an, a) ar c'homzoù-se a glot brav ; b) dont a ra brav ganto, kanañ a reont brav.

Hören n. (-s) : kleverezh g., klevidigezh b., selaouidigezh b., selaou g., klev g., klevet g. ; etwas durch Hören lernen, deskiñ udb dre berzh ar skouarn ; beim Hören der Musik, o klevet (en ur glevet) ar sonerezh ; wenn es so weit kommt und mir Hören und Sehen vergangen ist, pa vin aet na welin ha na glevin ; ihm verging Hören und Sehen, a) koll a reas ar gweled hag ar c'heved ; b) [dre skeud.] chom a reas war e gement all, kouezhañ a reas war e gement all, mitget e oa, chom a reas sabatuet (evel badaouet), kouezhañ a reas an alvaon warnañ, kouezhañ a reas ar sabatur warnañ, chom a reas badet, chom a reas sonnet ganz ar souezh ; mir vergehen Hören und Sehen, badaouet-holl on, mitget on, seizet on gant ar souezh, chom a ran skodeget, boemet on, kouezhañ (chom) a ran war va c'hement all, chom a ran abaf, trelatañ a ra va spered o welet kement-se, kouezhet eo an alvaon warnon, un estlamm gwelet ! ur bam eo ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arrestou ! peadra a zo da vont balpet ! peadra a zo da vamañ.

Hörende(r) ag.k g./b. : klever g., kleverez b.
Hörensagen n. (-s) : klevet g., klev g., klevadenn b., voltenn b., boltenn b. ; vom Hörensagen, diwar glev, diwar glevet, dre glevet, diwar voltenn ; ich weiß es vom Hörensagen, me 'm bet ar c'hevet eus kement-se ; das weiß ich nur vom Hörensagen,

ur c'bleved n'eo ken, ur c'blev n'eo ken ; *ich kenne ihn vom Hörensagen*, klevet 'm eus anv anezhañ.

Hörer g. (-s,-) : 1. selaouer g. ; 2. [tekn.] selaouell b. ; [pellgomz] yevenn b. ; *den Hörer abnehmen, den Hörer abheben, den diskregiñ ar pellgomzer, diskourrañ ar selaouell ; den Hörer einhängen, den Hörer auflegen, adskourrañ selaouell ar pellgomzer, advarc'hañ selaouell ar pellgomzer, skourrañ ar yevenn.*

Hörerbrief g. (-s,-e) : lizher selaouer g.

Hörerin b. (-,nen) : selaouerez b.

Hörerschaft b. (-) : selaouerien ls.

Hörfähigkeit b. (-) : [mezeg.] eraeziñ klevedel g., santout klevedel g.

Hörfehler g. (-s,-) : *das war ein Hörfehler, komprenet ho peus (em eus, en deus h.a.) a-dreuz.*

Hörfeld n. (-s,-er) / **Hörfläche** b. (-,-n) : gavael klevedel g.

Hörfolge b. (-,-n) : stirad skingomz g.

Hörfunk g. (-s) : skingomz b., skingomzerezh g. ; *Berichterstattung durch den Hörfunk, skingelaouerezh g., skingelaouiñ g.*

Hörgerät n. (-s,-e) : benveg sikour selaou g., klevosod g., osod klevedel g., adskouarn b. [liester adskouarnou, adskouarnioù].

Hörgerätekustiker g. (-s,-) : klevosodour g.

Hörgerätekustiker-Handwerk n. (-s) : klevosodouriezh b.

Hörgeschädigte(r) ag.k. g./b. : *den deuet da vezañ pounnerglev g.*

Hörgrenze b. (-) : gousomm ar c'bleved b., treuzpoent ar c'bleved g., gwehin klevadusted g.

Hörhilfegerät n. (-s,-e) : benveg sikour selaou g., klevosod g., osod klevedel g.

hörig ag. : 1. [istor] anerius, truajer, serv ; 2. [dre skeud.] sujet da, e dalc'h, diouzh dom ; *jemandem ganz hörig sein, bezañ diouzh dorn u.b., bezañ e dalc'h u.b., heuliañ imor u.b., bezañ pont ha plankenn d'u.b., bezañ pont ha pavez d'u.b., ober pont ha plankenn dindan u.b., bezañ pont ha plankenn gant u.b., ober torchenn d'u.b., sentiñ d'u.b. da vezañ gwelien, bezañ dindan gazel-ge gant u.b., bezañ gouzer dindan treid u.b., mont da c'houzer dindan treid u.b. ; er ist mir ganz hörig, me a vani hennezh evel a garan.*

Hörige(r) ag.k. g./b. : [istor] serv g. [liester served], servez b., truajer g., damen g., damsklav g., damsklavez b.

Hörigkeit b. (-) : dalc'h g., sujidgezh b., servelezh b., sujite b., meveliez b., [bred.] amzalc'h diwar-grec'h g.

Horizont g. (-s,-e) : 1. dremmwel g., dremmweliad g., rizenn an dremmwel b., linenn an dremmwel b. ; *natürlicher Horizont, Landschaftshorizont, dremmwel g. ; am Horizont, en dremmwel, a-rez an dremmwel, war an dremmwel, e penn an dremmwel, war rizenn an dremmwel, en diabell ; der Mond steht tief am Horizont, emañ al loar war rizenn an dremmwel, sevel a ra al loar a-uc'h an dremmwel ; der Horizont verschwimmt im Nebel, die Landschaft am Horizont ist in Nebel gehüllt, die Landschaft am Horizont liegt im Nebel, ur vorenn a gronn an dremmwel, garzhet eo an dremmwel gant ur vogenn, brumenn a zo er pellder, moret eo an dremmwel, lizennet eo an dremmwel ; [kirri-nij] *künstlicher Horizont, dremmwel ardaouel g., dremmwel kalvezadel g.* ; 2. [stered.] *astronomischer Horizont, dremmwel steredoniel g. ; mathematischer Horizont, dremmwel jedoniel g. ; geometrischer Horizont, dremmwel mentoniel g. ; topozentrischer Horizont, scheinbarer Horizont, edrec'had g.**

dremmwel edrec'hat g. ; *geozentrischer Horizont, dremmwel douargreizet g. ; nautischer Horizont, dremmwel merdeel g. ; Höhe eines Gestirns über dem Horizont, eror un astr en dremmwel g. ; geographischer Horizont, örtlicher Horizont, dremmwel a-spin g. ; 3. [douarouriezh] Horizont, Bodenhorizont, gwiskad g. ; Kieselhorizont, gwiskad silikek g. ; 4. [dre skeud.] einen beschränkten Horizont haben, kaout gleuroù, bezañ strizh (pout, berr) e spered, bezañ bouc'h (berr) a spered, bezañ lourt e spered, bezañ lourt a spered, bezañ lourt a benn, bezañ ur skiant verr a zen ; P. das geht über meinen Horizont, kement-se a zo dreist va maner, setu aze avat a zo dreist va skiant, kement-se a zo dreist va c'hompren, kement-se a dremen va spered, kement-se a zo dreist va spered, kement-se a zo trech'da'm gouziegezh ; [dre skeud.] dunkle Wolken zogen am Horizont herauf, ur vogenn a oa o tont warnomp, gwall drubuilhoù a oa o tont deomp ; 5. sellad g., gweledva g. ; seinen Horizont erweitern, frankaat e sellad war ar bed, frankaat e anaoudegezh, digeriñ e spered, deskiñ traouù nevez, en em zeskiñ, diorreñ e spered, stuziañ e spered, tapout deskadurezh, reiñ digor d'e spered, dastum gouiziadur, amplaat e ouiziadur, prenañ gouiziadur, dizoloñ gweledvaou nevez, pinvidikaat e spered.*

horizontal ag. : 1. a-blaen, a-led, a-zremm, diazremm ; *horizontale Achse, ahel diazremm g. ; horizontale Unternehmenskonzentration, kengreizañ armerzhel a-blaen g., tolpadur armerzhel a-zremm g. ; 2. [mat.] a-zremm, diazremm ; horizontale Asymptote, kehel'henn a-zremm b. ; 3. [mezeg.] horizontale Übertragung, tredizh diazremm g.*

Adv. : a-blaen, a-led, a-zremm.

Horizontale b. (-,-n) : 1. [mat.] dremmlinenn b. ; 2. [dre fent] sich in die Horizontale begeben, a) mont en e c'hourvez, souchañ ; b) gweleata, gweleïñ, mont d'e wele, en em lakaat en e wele, mont en e wele, mont da gousket, P. mont da blouzañ, mont da biochiñ, mont da gludañ, mont da loñchañ, mont d'e riboul, mont d'e ched, mont d'e glud, mont d'e gel, mont d'e gloz, mont da zebriñ bara gwenn d'ar Roc'h, mont da glask arc'hoazh beure, mont da glask arc'hoazh ar beure, mont da Gerhun (da Gerroc'h), mont da flutañ, mont er vallin, mont da vagañ c'hwen, mont da voueta ar c'hwen.

Horizontalfläche b. (-,-n) : [mat.] plaeenn diazremm b.

Horizontalität b. (-) : diazremm g., diazremmed b., plaender g.

Horizontalkoordinaten ls. : daveennoù diazremm ls.

Horizontallinie b. (-,-n) : 1. [mat.] dremmlinenn b. ; 2. linenn a-led b.

Horizontalschichtung b. (-,-n) : [douarouriezh] leuren b.

Horizontalchnitt g. (-s,-e) : [mat.] troc'h diazremm g., troc'h a-blaen g.

Horizontlinie b. (-) : linenn an dremmwel b., rizenn an dremmwel b.

Hörkopf g. (-s,-köpfe) : [sonenroller] penn lenn g.

Hormon n. (-s,-e) : [bev.] hormon g. ; *Sexualhormone der Frau, weibliche Hormone, hormonoù benevel ls. ; Sexualhormone des Mannes, männliche Hormone, hormonoù gourevil ls. ; androgene Hormone, hormonoù androgen ls. ; homologes Hormon, hormon unspesadien g. ; laktotropes Hormon, prolaktin g.*

hormonaktiv ag. : [mezeg.] *hormonaktive Substanzen, strafuilheroù enborc'hadel ls.*

hormonal ag. : [bev.] hormonel.

Hormondrüse b. (-,-n) : [bev.] gwagrenn enborc'hañ b.

hormonell ag. : [bev.] hormonel ; *hormonelle Dysregulation, hormonelle Störung*, direizh hormonel g. ; *hormonelle Phase*, lankad hormonel g.

Hormonphase b. (-,-n) : [mezeg.] lankad hormonel g.

Hörmuschel b. (-,-n) : [pellgomzer] selaouell b.

Horn n. (-s, Hörner) : 1. korn g. [*liester kern, kerniel, kerniou*], korniad g., kornad g. ; *gebogene Hörner, gekrümmte Hörner*, kerniel kromm ls. ; *nach unten gebogene Hörner, nach unten gekrümmte Hörner*, kerniel war-draoñ ls. ; *die schneckenförmig eingedrehten Hörner der Widder*, kerniel troellennek ar meot ls. ; *die Hörner der Nashörner*, kerniel ar frikoneged ls. ; *die Kuh hat ihn auf die Hörner genommen*, ar vuoc'h he doa brochet anezhañ ; *mit den Hörnern stoßen*, broudañ, reiñ taolioù korn ; *jemandem die Hörner zeigen*, kinnig tourtañ (brochañ) u.b. gant e gerniel, kinnig kornañ u.b., treiñ e gerniel war-zu u.b. ; *eine Ziege an den Hörnern festhalten*, delc'hel ur c'havr dre he c'herniel ; *Rinder tragen Hörner*, ar saout a zo kerniel war o fenn ; *die Hörner des Kalbes fangen an zu sprießen*, krog eo kerniel al leue yaouank da ziwanañ war e benn ; *die Färse trägt jetzt richtige Hörner*, kornet eo an annoar ; *eines Horns beraubt*, beskorn ; *mit einem abgebrochenen Horn*, beskornet, beskorn ; *eines Horns berauben*, beskornañ ; *ein Horn verlieren*, beskornañ ; *seiner Hörner berauben*, digorniañ ; *Hörner bekommen*, kornañ ; *Geruch nach verbranntem Horn*, Geruch von verbranntem Horn, c'hwezh ar c'horn devet b. ; [korf.] *Hörner des Kreuzbeines*, kerniel an askorn-kroazell ls. ; 2. karn g. ; *seine Fußsohlen sind zäh wie Horn*, treid karnek en deus, ur c'harneg a zo anezhañ, seul e dreid a zo aet ken kalet ha karn ; 3. P. *sich die Hörner abstoßen (ablaufen)*, teuler e c'chrom (Gregor), ober e reuz paotr yaouank, ameniñ, furaat, parfetaat, plegañ e santimant, bezañ diwezh gant e reuz paotr yaouank ; *den Stier bei den Hörnern packen*, kemer an ejen dre e gerniel ha reiñ lamm-chouk-e-benn dezhañ, mont dezhi a-daoł-dak, mont dizamant dezhi, mont dezhi hep damant, na chom da chipotal, dic'hastañ (peurgas) ubd, skarat ar gudenn, reiñ lamm d'ar gudenn, reiñ un disentez d'ur gudenn, na vezañ daletoc'h evit renkañ ur gudenn, na vezañ seizhaleetoc'h gant ur gudenn bennak ; *jemandem Hörner aufsetzen*, ober kerniel d'u.b., ober kornioù d'u.b., doganiñ u.b., ober ur boned d'an dogan, tailhañ ur boned d'u.b., koefañ u.b. ; 4. [dre astenn.] *das Goldene Horn*, ar C'horn Aour g., pleg-mor ar Bosforos g. ; 5. [sonerezh] korn g. [*liester kornioù*], kammgorn g., kleron g. ; *in das Horn stoßen, das Horn blasen, ins Horn blasen, ins Horn tuten*, seniñ ar c'horn, c'hwezhañ en e gorn, fleütal gant e gorn, kornal, kleroniñ ; *mit voller Kraft ins Horn blasen*, seniñ ar c'horn a-leizh-korzenn ; *Signalhorn, Rufhorn*, korn-boud g., korn-bual g., bouder g., trompilhig b. ; *Jagdhorn*, korn-hemolch g., korn-chase g. ; [hemolc'h] *ins Horn stoßen, um die Hunde zurückzurufen*, kornal ar chas [Gregor], kornal d'ar chas, kornal diwezh ar chase ; 6. [dre skeud.] *die Hörner einziehen*, mont bihanik, mont en e grogenn ; 7. [dre skeud.] P. *in das gleiche (in dasselbe) Horn blasen (stoßen)*, bezañ a-dra an eil gant egile, gwriat war an hevelep torchenn, gwriat war ar memes liñsel, bezañ war an hevelep neudenn, bountañ (sachañ) war an hevelep ibil, bountañ (sachañ) war an hevelep tu, bezañ avouezh, kanañ ar gousperoù war ar memes ton ; *mächtig ins Horn stoßen, fringal, kankalat, lorc'henniñ*, en em ourgouillhiñ, kemer ourgouilh, ober e vraz, flipata, poufal, poufal gevier, teliat, ober teil, en em uhelaat, lorc'hañ, fougasiñ, en em

fougasiñ, en em bompadïñ, en em ambridañ, c'hoari e baotr, brabañsal, paboriñ, ober e babor, tonal, bezañ pompus en e gomzoù, ober fouge gant e ouziegezh, bragal, brageiñ, dougen roufl, dougen randon, en em rollañ, fougeal, ober e fouge, klogoriñ, bugadiñ, ober bugad, debriñ mel, ober tron, bezañ ur bern tron gant an-unan, bezañ digoroù gant an-unan frankik, ruflañ avel ha moged, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh e c'henou, rodal, rodeal, pompadïñ, ober pompad, ober e bompad, ober re vras gaoliad, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, sachañ dour d'e foenneg, ober un tamm mat a fougas ; 8. *Füllhorn*, korn a builhentez g. (Gregor) ; 10. [maligorned] korn g., tastornell b., korn-tastorn g. ; 11. [menez] pikern g., pikernenn b.

Hornamboss g. (-es,-e) : annev gornek b., bigorn g. [*liester bigornoù*] ; *auf dem Hornamboss schmieden, auf dem Hornamboss bearbeiten*, stummañ (goveliañ) war an annev gornek (Gregor), bigornañ.

hornartig ag. : 1. kornek, e doare ur c'horn, e doare kerniel, a-zaore gant ur c'horn, a-seurt gant ur c'horn ; 2. karnek ; *Walfischbarten sind homartige Gebilde*, fanolioù ar morviled a zo ur furmadur karnek.

Hornbaum g. (-s,-bäume) : [*louza.*] faou-put str.

Hornberger ag. : [*tro-lavar*] es geht aus wie das Hornberger Schießen, un taol bouchal en dour (er stank, en ur stank) an hini eo, un taol bazh en dour an hini eo, aet eo an tenn er c'bleuz, aet eo an traou er c'harzh, aet eo ar ribotadenn da fall, emaomp kazeg ganti, distignet eo ar stign, kazh eo an taol.

Hornbläser g. (-s,-) : [sonerezh] soner korn g., korner g., kornour g., bouder g.

Hornblende b. (-,-n) : [maen] hornblend g., amfibol g., tremolit g.

Hornbogen g. (-s,-bögen) : 1. [tisav.] gwareg penngamm b. ; 2. [arm] gwareg askorn b.

Hornbrille b. (-,-n) : lunedoù moull askorn ls., lunedoù stern askorn ls.

Hörnchen n. (-s,-) : 1. kornig g. ; 2. [kegin., viennerezh] kornegenn b., bara-kornek g. ; 3. [kegin, toazenn] kokilhetez str. ; 4. [loen.] skiurideg g. [*liester skiurideged*].

hörnen ag. : ... korn, ... askorn.

Hörnerklang g. (-s,-klänge) / **Hörnerschall** g. (-s) : [sonerezh] kornadeg b., son ar c'horn g., kornadenn b.

hörnertragend ag. : kornek, ... korn.

Hörnerv g. (-s,-en) : [korf.] nervenn ar c'bleved b.

Hornfassung b. (-,-en) : moull askorn g., stern askorn g.

Hornfisch g. (-es,-e) : [loen.] pesk-dantoù-bras g., aguilh b./g., kerregenn b. [*liester kerregened, kerreged*], nadoz-vor b.

hornförmig ag. : kornheñvel, kornek.

hornfüßig ag. : karnek.

Hornhaut b. (-,häute) : 1. [korf., lagad] sae al lagad b., raksae b., kornsa b. ; 2. [korf., treid, daouarn] karn g., porc'hellez b., kaledenn b., marzenn b., margienn b. ; *die Hornhaut von den Füßen entfernen*, lemel ar c'harn diwar an treid ; *an seinen Fingerkuppen hat sich ganz schön Hornhaut gebildet*, bleñchoù e vizied a zo kaledet-holl.

Hornhaut- : ... sae al lagad, ... ar gornsa, ... kornsa.

Hornhautentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] tanijenn sae al lagad b., kornsaefo g.

Hornhautfleck g. (-s,-e/-en) : [mezeg.] pik g. ; *weißer Hornhautfleck*, koc'henn b., banne g., gwennenn b., glazenn b., albugo g. ; *einen Hornhautfleck entfernen*, digochennañ ul

lagad ; einen weißen Hornhautfleck bekommen, dont e lagad da goc'hennañ, dont ur goc'henn war e lagad.

hornhäutig ag. : kaledennek, karnek ; hornhäutige Füße, treid karnek ls. ; Mensch mit hornhäutigen Füßen, karneg g. [liester karneien, karneged].

Hornhautträbung b. (-,en) : [mezeg.] denedeo g., banne g. / koc'henn savet war ibil al lagad b. / gwennenn b. (Gregor), glazenn b.

Hornhautverkrümmung b. (-,en) : [mezeg.] amstiwel g.

Hornhecht g. (-es,-e) : [loen.] pesk-dantoù-bras g., aguilh b./g., kerregenn b. [liester kerregenned, kerreged], nadoz-vor b. ; Hornhechte angeln, Hornhechte fangen, aguilheta.

hornig ag. : karnek, ... karn, kornek ; der hornige Schnabel des Tintenfisches, beg karn ar vorgadenn g. ; hornige Eikapsel des Rochens, botez-rae b., vi rae g., poch rae g., [dre fent] greun beleinen str.

Hornisse b. (-,n) : [loen.] c'hwiliorez b., pennmarc'henn b. [liester pennmarc'hed], gwesped-koad str., gwesped bras str., penn-garb g., penn-garmenn g. [liester pennoù-garmennen] ; asiatische Hornisse, c'hwiliorez aziat b.

Hornist g. (-en,-en) : [sonerezh] soner korn g., korner g., kleroner g.

Hornistin b. (-,nen) : [sonerezh] sonerez korn b., kornerez b.

Hornkamm g. (-s,-kämme) : krib askorn b.

Hornklee g. (-s) : [louza.] melchon lann str., troad laboused g., melchon melen str., melchon kornek str.

Hornkoralle b. (-,n) : [loen.] spern-mor str., spernenn-vor b.

Hornkraut n. (-s, kräuter) : [louza.] filziges Hornkraut, gwennig b.

hornlos ag. : diskorn ; hornlose Kuh, buoc'h Spagn b., buoc'h diskorn b. ; hornloser Widder, maout Spagn g., maout diskorn g.

Hornlund g. (-s,-e) : [loen.] poc'han kornek g.

Hornmasse b. (-,n) : danvez korn g.

Hornmohn g. (-s) : [louza.] louzaouenn-an-daroued b.

Hornochs g. (-en,-en) / **Hornochse** g. (-,n) : [dre skeud.] P. diod g., inosant g., beulke g., alvaon g., genaoueg g., genaoueg echu g., podig g., pothouarn g., impopo g., glaourenneg g., genou klapez g., glapez g., genou da bakañ kelien g., genou patatez g., genou gwelien g., alvaon g. [liester alvaoned, alvaoneien], houperig g., bleup g., jaodre g., bourjin g., geolieg g., beg don g., beg bras g., genou bras g., genou frank g., pennsod g., diskiant g., darsod g., loukez g., klukez g., gogez g., penn luch g., magn g., louad g., lochore bras g., buzore g., penn beuz g., penn sot g., keuneudenn b., kanuchenn b., penn-bazh g., begeg g., penn-skod g., penn peul g., leue g., barged g., Yann seitek g., Yann banezenn g., Yann diwarlerch g., Yann beul g., Yann yod g., Fañch ar Peul g., Yann ar peul karr g., panezenn b., patatezenn b., patoenn b., paganad g., pampez g., nouch g. [liester nouched], loñseg g. [liester loñsegued], mab-azen g., magn g., droch ar pardon g., penn maout g., loufer g., paourkaezh nouch g., paourkaezh penn brell g., brell g., louad g., buoc'hig an Aotrou Doue b., kaezh g. [liester kaezhed], kaezh-Doue g., makez cheulk g., makez tamm paotr fin g., mell baja g., makez penn leue g., leue dour g., leue brizh g., leue geot g., beg leue g., jostram g.

Hornsauerkle g. (-s) : [louza.] krampouezh koukoug str., bara koukoug g., triñchin koukoug str.

Hornschild n. (-s,-e) : [loen.] plakenn garnek b.

Hornschncke b. (-,n) : [loen.] 1. [kerentiad, *Buccinæ*] buksinideg g. [liester buksinideged] ; 2. [Buccinum undatum] Wellhornschncke, kilhog-mor g. [liester kilheien-mor], kogmor g. [liester kigi-mor], kog-beleg g. [liester kigi-beleg], kilhogtræzh g. [liester kilheien-træzh], kilhog-lec'hid g. [liester kilheien-lec'hid], kog-lec'hid g. [liester kigi-lec'hid].

Hornschröter g. (-s,-) : [loen.] c'hwil-kornek g., c'hwil-sant-Yec'hian g., c'hwil-sant-Yann g., c'hwil-gouel-Yann g., gwrac'h-an-diaoul b., kornegan g.

Hornschuppe b. (-,n) : skant str.

Hornschwiele b. (-,n) : [mezeg.] karn g., kaledenn b.

Hornsignal n. (-s,-e) : kornadenn b., son ar c'horn g., kleronadenn b., galv ar c'horn-boud g.

Hornsilber n. (-s) : [kimiezh] kloridenn arc'hant b.

Hornsohle b. (-,n) : [kezeg] rozenn b. [liester rozennoù], ivin g. [liester ivinoù] ; bei einem Pferd die Hornsohle entfernen, digarnañ botez ur marc'h, dizivinañ karn ur marc'h.

Hornspalte b. (-,en) : [mezeg., kezeg] touseg g. ; mein Pferd hat Hornspalten, va marc'h en deus touseged, touseget eo va marc'h.

Hornstrahl g. (-s,-en) : [loen., kezeg] fourchetez b.

Hornstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] gouezkerez str., kerezenn-ouez b.

Horntier n. (-s,-e) : [loen.] loen-korn g., aneval-korn g., loen kornek g.

Hornträger g. (-s,-) : [loen.] bovideg g. [liester bovidedeg].

Hornnung g. (-s,-e) : [barzh.] miz C'hwevrer g.

Hornvieh n. (-s) : [loen.] chatal-korn g., loened-korn ls., saouteier ls., bioù kornek ls., pennoù-saout ls. ; [mezeg.] Schwellung unter der Zunge beim Hornvieh, gloevenn b.

Hornviper b. (-,n) : [loen.] kerastra g. [liester kerastred], gwiber gornek b. [liester gwibered kornek].

Hornvogel g. (-s,-vögel) : [loen.] kalao g. [liester kalaoed].

Hornzuwachs g. (-es) : [saout] jährlicher Hornzuwachs, taol g.

Horologion n. (-s, Horologien) : 1. horolaj g., pandulenn b. ; 2. [relij., ortodoksiez] ein Horologion, un euroù g. [liester eureier].

Horologium n. (-s, Horologien) : 1. horolaj g., pandulenn b. ; 2. [stered.] das Horologium, steredeg an Horolaj b. ; 3. [relij., ortodoksiez] ein Horologium, un euroù g. [liester eureier].

Hörorgan n. (-s) : [korf.] organ ar c'leved g.

Horoskop n. (-s,-e) : horoskop g., planedenn b., taolenn-blannedenn b. ; jemandem das Horoskop stellen, lavaret (tennañ) e blannedenn d'u.b., lavaret e avantur d'u.b., tennañ avantur u.b. / tennañ avantur vat pe gwali avantur u.b. (Gregor) ; sich (dat.) das Horoskop stellen lassen, lakaat tennañ e blannedenn ; sein Horoskop lesen, lenn e blannedenn.

Horoskopfeld n. (-s,-er) / **Horoskophaus** n. (-es,-häuser) : kambr an Heol b. ; die zwölf Horoskopfelder, die zwölf Horoskophäuser, kambrōù an Heol ls.

Horoskopie b. (-) : [astrologiezh] horoskopiezh b.

horoskopieren V.gw. (hat horoskopiert) : sevel un horoskop.

horoskopisch ag. : horosopek.

Hörprobleme ls. : strafuihlou kleved ls.

Hörquote b. (-,n) : [skingomz] feuriader selaou g.

horrend ag. : 1. euzhus, euzhik, skrijus, spontus, hirisus ; 2. [dre skeud.] dreistkred, dreistmuzul, divent, diroll ; horrend teuer, rivinus, ker-daonet, ker-bras, ker-du, ker-spontus, ker-divalav, dreist da ger, ker dreist, ker-ruz, ruz, ker evel pebr da veurlarjez, an hanter re ger, direzon, er-maez a briz, er-maez, dibriz ; das ist ja horrend teuer, koustañ a ra pikez, koustañ a

ra un dirañson, ker-ruz eo, dreist da ger emañ, ker dreist eo, ker-du eo, ker-daonet eo, ker-divalav eo, ruz eo, an tan a zo war an dra-se, divezh eo ar priz anezhañ, direzon eo ar priz anezhañ, ken ker ha pebr da veurlarjez eo, ur rivin eo, an hanter re ger eo, er-maez a briz emañ an dra-se, er-maez emañ an dra-se, dibriz eo an dra-se, un dirañson e koust an dra-se ; *er hatte für das Grundstück einen horrenden Preis bezahlt*, paeet en doa en dirañson al lodenn douar-se.

Hörrohr n. (-s,-e) : 1. [mezeg.] selaouenner g. [/ester selaouenneriou], stetoskop g., korzenn glevet b., korzenn Laeneg b. ; 2. [dispredet, mezeg.] korn-selaou g.

Horror g. (-s) : braouac'h g., orrol g., spouron g., efreizh g., skrij g., hiris g., hirisadenn b., hirisenn b., jouadenn b., braouac'h g., orrol g., euzhuster g., euzhadenn b., hakrded b.

Horrorfilm g. (-s,-e) : film skrij g., film euzh g., euzhfilm g., film spont g.

Horrorroman g. (-s,-e) : romant skrij g., romant euzh g., euzhromant g., romant spont g., romant da spontañ al lenner g.

Horrortrip g. (-s,-s) : gwall abadenn b., tro euzhus b., tro skrijus b.

Horrorvorstellung b. (-,-en) : hurlink g., gwallhunvre g.

Hörsaal g. (-s,-säle) : selaouva g., [skol-veur] kelc'hva g.

hors-cadre / hors-champ : [film] er-maez stern.

Hörschärfe b. (-) : galloudegezh da glevet b., lemmder an divskouarn g., lemmder kleved g., lemmidigezh kleved b. ; *seine Hörschärfe lässt nach*, fallaat a ra e skouarn, dont a ra e skouarn da vezañ fall, war zisteraat e ya e zivskouarn, mont a ra e zivskouarn war izelaat, mont a ra ar c'heved digantañ, pounneraat a ra e zivskouarn.

Hörschärfemesser g. (-s,-) : [mezeg.] akoumetr g.

Hörschnecke b. (-,-n) : [korf.] melc'hwedenn b. [/ester melc'hwedenoù], melc'hwedenn ar c'heved b., maligorn ar c'heved g.

Hörschwelle b. (-) : gwehin ar c'heverezh g.

Hörschwester b. (-,-n) : [relij.] [Begleitschwester einer Novizin] selaouerez b.

Horsd'oeuvre n. (-/-s,-s) : [kegin.] digor-pred a domm ar c'hoant debriñ g., kentveuz g.

Hors-sol- : ag. : [labour-douar] ... ezdouar.

Hörspiel n. (-s,-e) : pezhig-c'hoari evit ar skingomz g., skin'choari g.

Hörspielsprecher g. (-s,-) : skinc'hoarier g.

Horst g. (-es,-e) : 1. [loen.] neizh erer g. ; 2. [lu] aergamp g., bon aerlu g. ; 3. [louza.] strouezh str., strouezhieg b., bod g., bodad g., bodenn b., bodennad b., bochad g., bodeg b., bodenneg b., broust g., broustoù ls., brousteg b. ; 4. [douarouriez] horst g.

horsten V.gw. (hat gehortest) : [laboused-preizh] neizhiañ.

Hörstörungen ls. : strafuilhou kleved ls., skorted kleved b.

Hörsturz g. (-es) : [mezeg.] bouzarded trumm b.

Hörsystemakustiker g. (-s,-) : [Bro-Suis] klevosodour g.

Hort g. (-s,-e) : 1. [barzh.] teñzor g. ; *der Hort der Nibelungen*, teñzor an Nibelungen g. ; 2. [dre skeud.] bod g., bodenn b., minic'hi g./b., repu g., goudor g., herberc'h g., gwasked g. ; *im sicheren Hort geborgen sein*, bezañ en ul lec'h klet (Gregor), bezañ en diogel (e surentez, er goudor, e savete, er gwasked, er gwarez) ; 3. magouri b., diwallerezh vugale b., arsav-diwallerezh g., magdi g., ti-bugaligoù g., liorzh vugale b.

horten V.k.e. (hat gehortet) : 1. teñzoriañ, teñzoriata, kuzhiadañ ; *Geld horten*, heoliañ arc'hant, sevel arc'hant, teñzoriañ, teñzoriata, kuzhiadañ, gwrac'hellat paper, berniañ arc'hant gant ar rastell, rastellat arc'hant, rozellat arc'hant, tolpañ arc'hant, tolpañ, dastum, krabanata, berniañ ; 2. boniañ, kadaviñ, berniañ, rastellat, sanailhañ, yoc'hiiñ ; *Waren zu Spekulationszwecken horten und hamstern*, lakaat kernez da zont, rastellat marc'hadourezh en amboaz arvokañ ganto.

Horten n. (-s) : 1. dastum arc'hant g., teñzoriañ g., teñzoriatadur g., teñzoriata g., kuzhiadañ g. ; 2. boniañ g., kadaviñ g., rastellerezh g.

Hortensie b. (-,-n) : [louza.] hortensia g. [/ester hortensiaou] ; *Gartenhortensie*, [*Hydrangea macrophylla*] fleur-kaouled str., roz-kaouled str., kaouled str., kaouledenn b., bleuniou-kaouled ls.

Hortikultur b. (-) : liorzhouriez b., liorzhgounidegezh b.

Hortnerin b. (-,-nen) : diwallerez vugale b.

Hortung b. (-,-en) : 1. dastum arc'hant g., teñzoriañ g., teñzoriatadur g., kuzhiadañ g. ; 2. boniañ g., kadaviñ g., rastellerezh g.

Hörvermögen n. (-s) : klev g., kleved g., eraeziñ klevedel g., santout klevedel g. ; *sein Hörvermögen lässt nach*, fallaat a ra e skouarn, dont a ra e skouarn da vezñañ fall, war zisteraat e ya e zivskouarn, mont a ra e zivskouarn war izelaat, mont a ra ar c'heved digantañ, pounneraat a ra e zivskouarn.

Hörweite b. (-,-n) : galvidell b., doug ar vouezh g. ; *in Hörweite*, war-hed un taol sutell, war-hed un hopadenn, war-hed ur c'halvadenn, dindan ur c'halvadenn, ur c'halvadenn ac'hann, un huchadenn ac'hann ; *außer Hörweite*, dreist diraez ur c'halvadenn.

Hosanna n. (-s,-s) : kanenn drec'h b.

hosanna estl. : hozanna !

Höschen n. (-s,-) : bragez vihan b., bragez dindan b., advragez b., bragezig b., bragoù berr g. ; *heiße Höschen*, P. berrvrajeier dindan ls., brageierigoù dindan ls., pantioù ls. ; *sie trug ein supermini Höschen*, ur bitik-bitik a vragez dindan a oa ganti ouzh he revrig.

Höschenwindel b. (-,-n) : trezoù ls., mezherenn b., mailhur bragezig g., mailhurenn vragezig b., lien g., lienenn b., mailhurenn b., lenn b., trezenn b. [/ester trezennoù, treziou], pakouù ls.

Hose b. (-,-n) : 1. bragez g./b., bragoù g. [/ester brageier], lavreg g., otoù g. [/ester oteier], P. brikoù g., brikioù g. [/ester brikouier] ; *eine neue Hose*, ur bragoù nevez g. ; *eine Hose anhaben*, bezañ bragezet, bezañ bragaouet, bezañ lavreget, bezañ e bragoù, bezañ ur bragoù gant an-unan, bezañ bragezennek ; *ein Paar Hosen*, ur bragoù g., ul lavreg g., ur marined g. ; *lange Hose*, bragoù hir g. ; *kurze Hose*, bragoù berr g. ; *enge Hose*, bragoù reut g., bragoù peg g. ; *Kniehose*, bragoù-golf g., marined g., bragoù-berr g. ; *eine gestreifte Hose*, ur bragoù andennet g., ur bragoù roudennet g. ; *Hose mit Hosenschlitz*, bragoù toull buoc'h g., bragoù toull gwiz g. ; *Pluderhose*, bragoù bolzennus g., bragoù c'hwezet g., bragoù-bras g. ; *zerknitterte Hose*, bragoù joget g., bragoù kretilhet g., bragoù gwrac'hellet g. ; *diese Hose ist mir zu eng*, ne ya ket ar bragoù-se dindanon, re start eo ar bragoù-se warnon ; *die Hose anziehen*, *in die Hose schlüpfen*, gwiskañ e vragoù (ul lavreg), bragezañ, lavregañ, P. klenkañ e benn a-dreñv en e vragoù ; *jemandem die Hose anziehen*, bragaouiñ u.b., bragezañ u.b., lavregañ u.b. ; *einem Kind die Hose wieder anziehen*, advragezañ ur bugel, gwiskañ e vragoù en-dro d'ur

bugel ; die Hosen durchsitzen, uzañ e revr lavreg, (peur)uzañ foñs e vragoù, kas e revr lavreg da bilhoù ; einen Riss in einer Hose zunähen, ein Loch in einer Hose flicken, diregiñ ur bragoù ; die Hose ausziehen, aus der Hose steigen, divragaouiñ, divragezañ, dilavregañ, diwiskañ e vragoù ; jemandem die Hose ausziehen, divragezañ u.b., divragaouiñ u.b., dilavregañ u.b. ; das Ausziehen der Hose, an divragezañ g., an divragaouiñ g., an dilavregañ g. ; ohne Hose, dilavreg, divragez, divragoù ; die Hose herunterlassen, riklañ e vragoù, stouïñ e vragoù, oben un dilas, oben un dilasenn, diskenn e vragoù ; die Hose rutscht ihm runter, divragezañ a ra, divragaouiñ a ra, koll a ra e vragoù ; seine Hose hochkrepeln, oben ur pleg e traõñ e vragez, troïsañ e vragez, troïsañ e otoù ; die Hose hochziehen, oben ur sav d'e vragoù, sevel e vragoù ; in die Hose machen, a) (in die Hose scheißen) kac'hat en e vragoù, foerañ en e vragoù, ober en e vragoù, en em lezel da vont en e vragoù, frezoïñ en e vrikou, ober mel en e vragez ; b) (in die Hose pissem) staotañ en e vragoù ; diese Hose kann man noch ausbessern, ar bragoù-se a zo mat da zresañ c'hoazh ; Hose mit verschlissenen Hosentaschen, bragoù a zo disgriert ar godelloù anezhañ g., [dre fent] otoù feneant g. ; Hose mit zerrissenem Hosenboden, bragoù difoñset g., bragoù direvret g. ; Hose ohne Hosenboden, bragoù difoñs g., bragoù direv g. ; [dre fent, rev] eng anliegende Männerhose, bragoù barrenet g. ; mach nur deine Hose nicht fettig, mach nur keine Fettflecken auf deine Hose, diwall da zruañ da vragoù ; 2. bragez vihan b., bragez-dindan b., bragezig b., advragez b. ; 3. [kezeg, loen.] morzhed b. [/ester morzhedoù, divorzed] ; 4. [dre skeud.] P. sich vor Angst in die Hose machen, kac'hat en e vragez, pakañ ur revriad aon, flaeriañ gant an aon, kac'hat ar marv, sec'hañ gant ar spont, foerañ, bezañ kaoc'h tomm en e vragoù, difoeñviñ, kaout daf ; mir rutscht das Herz in die Hose, santout a ran va c'halon o kargañ, bihanaat a ra va c'halon, mont a ra bihan va c'halon, dont a ra bihan va c'halon, dont a ra bras va c'halon, sevel a ra enkreñ ennon, sevel a ra enkreñ ganin, enkreñi a ra va c'halon, stardañ a ra va c'halon, sevel a ra mantr em c'halon, ur pistig a stard va c'halon, daf am eus ; das Herz fiel ihm in die Hosen, ihm war das Herz in die Hosen gerutscht, er hatte die Hosen gestrichen voll, kac'hat a reas en e vragez, ur revriad aon en doa paket, o flaeriañ gant an aon e oa, kac'het en doa ar marv, erru e oa kaoc'h tomm en e vragoù, sec'hañ a reas gant ar spont, kregiñ a reas da foerañ, bec'h a oa war e chaosoù, c'hwen a oa en e loeroù, klevet a rae c'hwen en e loeroù, santout a rae c'hwen en e loeroù, savet e oa c'hwen en e loeroù, daf en doa ; sich auf die Hosen setzen, mont er vourellenn startañ, labourat tenn, mont da vat-kaer ganti, mont parfet dezhi, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, terriñ e revr, foeltrañ e revr ; zu Hause die Hosen anhaben, bezañ ganti ar vroz hag ar bragoù war un dro, bezañ lostenn ha bragoù ganti, bezañ ar bragez hag al lostenn ganti, bezañ ur c'horporal faoutet (ur geben, un tourc'hpaotr, ur wreg-ozhac'h, ur Vari bragoù, ur c'hrakozac'h), ober he Mari bragoù, bezañ ar c'hoef hag an tog ganti, dougen ar vroz hag ar bragoù, staotañ ouzh ar voger ; in die Hose gehen, afochiñ, ober chat, c'hwitaiñ, mont a-dreuz, c'hoarvezout a-dreuz, soetiñ, foerat, mont d'ar c'hostez, mont war an tu a-enep, bezañ an traoù o korboniñ, treiñ ar jeu e jeu gi, mont ar ribotadenn da fall, mont da goll, mont war e gement all, mont da beurgoll, mont da fall, bezañ

kollet pep tra, mont da get, mont da netra, mont war netra, mont da vann, mont da neuz, mont da gaoc'h-heiz, mont e lost ar c'had, treiñ e gwelien, mont e gwelien, mont e kas, treiñ e kas, kouezhañ e kas, mont er c'harzh, mont an tenn er c'bleuz, mont ar stal d'an dour, dishiliañ, mont e skuilh hag e ber, mont e blouz da ludu, mont da hesk, mont d'an hesk, islonkañ ; das wäre fast in die Hosen gegangen, tomm eo bet deomp, tomm eo bet d'hol lér, tomm eo bet d'hor chupenn ; die Hose ist nichts, was drin steckt, alles ! pezh a gont n'eo ket ar bragoù, met pezh a zo e-barzh ! ; wer gegen den Wind pisst, bekommt nasse Hosen, an hini a staut ouzh an avel a-benn a bak leun e zent ; das ist Jacke wie Hosen, marv eo ar gwez-avalou ha disec'het plant ar sistr, er givijeri e vez an ejened buoc'hed, ur memes eo, un heñvel eo, tuig ha talig eo, se 'zo tuig ha talig ; P. jemandem die Hosen straff ziehen, peñsata u.b., feskennata u.b., tersata u.b., reiñ daka d'u.b., ober pav d'u.b., ober pavig d'u.b., reiñ ur peñsad d'u.b., reiñ un dersad d'u.b., reiñ ur pradad d'u.b., reiñ ur revriad d'u.b., reiñ d'u.b. war e feskennou, flemmañ ur bugel, skubañ dindan ur bugel, torchañ u.b., roustañ u.b., frotañ u.b., skubañ kaer u.b., tommañ e beñsou d'u.b., kenkizañ e beñsou d'u.b., reiñ ur feskennad d'u.b., reiñ war an divfeskenn d'u.b. / reiñ d'u.b. war ar peñsou / reiñ d'u.b. war e dersou (Gregor) ; das Hemd ist einem näher als die Hose, das Hemd ist einem näher als der Rock, stag eo ar c'hrac'hén d'ar c'hein - stagetoc'h e vezet ouzh ar c'hrac'hén eget ouzh ar roched - nesoc'h eo ilin eget dorn - pep manac'h a gomz evit e sac'h - e pep tra e klask pep den tennañ begig e spilhenn - ur micherour diouzh an deiz a garfe 've noz da greisteiz - pep hini war e besk - pep hini evit e gont - pep hini evit e sac'h - pep hini a bed evit e sac'h - pep den ne glask nemet e vad e-unan - pep hini a skrap d'e veg gwellañ ma c'hell - truez 'zo marv ha karantez 'zo interet - n'eus ket a garantez na mann ebet etre an dud - emañ an traoù diouzh krap, an neb a dap a dap, an neb na dap ket a skrap - erru eo an holl dud fall pe falloc'h ; jedem ist das Hemd näher als die Hose, e dra a zo c'hwek da bep unan ; Hummeln in der Hose haben, na gaout ur revr da azeañ, na badout neblec'h, na badout e revr e nep lec'h, na badout e revr neblec'h, bezañ atav war orjal, bezañ atav o fichfichal (o lavigañ, o lammat), bezañ ar fistoul en an-unan, na c'hallout remziñ neblec'h, bezañ un tarlasker (ur breser, ur mesker, ur breskenner, ur revr bervet, un turmud, ur fiñvetaer, ur fiñver, ur ficher, un drapikell, ur fich-e-doull, ur redér-e-doull) eus an-unan, bezañ un toull-reuz, bezañ atav war voulj, bezañ atav war lusk, bezañ atav o redek war-lerc'h e fri, bezañ lavig atav gant an-unan, bezañ kemenerien en e dreid, bezañ mesk en an-unan, na vezañ evit e izili, bezañ ar vi en e revr, bezañ holen kras en e revr, bezañ poazh a revr, bezañ atav mont-dont, bezañ atav lec'h-lec'h, bezañ fiñv-difiñv, bezañ fiñv-fiñv, bezañ loc'h-loc'h, bezañ gwidal, bezañ forzh vouljus. **Hosenanzug** g. (-s,-anzüge) : tailher-bragoù g., gwiskamant klok chupenn-bragoù evit ar merc'het g. **Hosenband** n. (-s,-bänder) : arigell-loeroù b., ere-loer g., poell-loeroù g., poell-loer g., stagell-loeroù b. **Hosenbandorden** g. (-s) : marc'hegierz an ere-loer (Gregor) b., urzh an ere-loer g. **Hosenbein** n. (-s,-e) : loerenn b., loerezenn b., bragezenn b., garenn b., garenn b., gar b., brikezenn b., flokenn b. ; weites Hosenbein, flokenn ledan b. **Hosenboden** g. (-s,-böden) : foñs bragoù g., revr lavreg g., fokenn b. ; einen Hosenboden annähen, revriañ ul lavreg, foñsañ ur bragoù ; seinen Hosenboden verschleißen, direvriañ

e vragoù, difoñsañ e vragoù ; *Hose mit zerrissenem Hosenboden*, bragoù difoñset g., bragoù direvriet g. ; *Hose ohne Hosenboden*, bragoù difoñs g., bragoù direvr g. ; [dre skeud.] *sich auf den Hosenboden setzen*, mont er vourrellenn startañ, labourat tenn, mont da vat-kaer ganti, mont parfet dezhi, mont a-zevri-kaer ganti, mont a-zevri-kaer dezhi, terriñ e revr, foeltrañ e revr.

Hosenboje b. (-,-n) : boue saveteiñ g.

Hosenbügel g. (-s,-) : gwareg-bragoù b.

Hosenbund g. (-s,-bünde) : bandenn ur bragoù b.

Hosenklammer b. (-,-n) : gwask marc'hhouarner g., gwask bragoù g., gwask varc'hhouarner b., gwask vragoù b.

Hosenknie n. (-s,-) : glinenn b. ; *zerrissene Hosenknie*, bragoù toull war ar glin g.

Hosenkreuz n. (-es,-e) : gaol ar bragoù b., gaolad b., fourch g., fourk g., fourchell b., [dre fent] kêrfourch b. ; *die Naht des Hosenkreuzes entfernen*, dic'haoliañ ur bragoù ; *das Hosenkreuz zerreißen*, dic'haoliañ ur bragoù.

Hosenladen g. (-s,-läden) : toull-bragoù g., toull-bragez g., fourk g., pont g., P. toull buoc'h g., toull gwiz g.

Hosenlatz g. (-es,-e) : pateled b., pont g., talbenn g.

hosenlos ag. : dilavreg, divragez, divrangoù.

Hosenmatz g. (-es,-e/-mätze) : blogorn g., krotouz g., avrelod g., sioc'h-an g., torgos g., traouilh g., skribiton g., skoanard g., gwidoroch g., gwidoroc'hig g., skrilh g., speñv g., marmouz ken uhel hag ur bouteg g., marmouz n'eo ket brasoc'h hag ur c'horn-tont g., marmouz bihan g., boutouv g., c'hwiitouz g., c'hwitouz g., bitouz g., bidorc'hig g., minoch g., preñvig g., preñv-douar g.

Hosennaht b. (-,-nähte) : gwri bragez g.

Hosenrock g. (-s,-röcke) : brozh-vragez b. [*lester brozhioù-bragez*].

Hosensack g. (-s,-säcke) : [Bro-Suis] godell vragoù b.

Hosenscheißer g. (-s,-) : 1. [kleuk] foerelleg g. [*lester foerelleged*], foerouz g., foerer g., kac'her g., sac'h kaoc'h g. ; 2. pemoc'h lous g., loudoureg g., loudour g., loustoñ g., louveg g., louvidig g., libouzer g., bastrouilher g., bastrouilh g., chuchuenn lous b., bodoc'her g., chelgenn a zen b., lousken g., mastarer g., strouilh g., skrab-e-doull g. ; 3. P. poupig g., babig g. ; 4. P. kac'her er goudor g., klemmer er goudor g., kozh yar b., yar dilostet b., yar beliet b., yar diblurivet b., yarzour b., kazh born g., kazh aonik a zen g., kazh gleb a zen g., foerer g., foerelleg g., toull-foer g., klouarenn b., krener e revr g., krener gwak g., krener g., revr aonik a zen g., skider g.

Hosenscheißerin b. (-,-nen) : [kleuk] foerouzell b.

Hosenschlitz g. (-es,-e) : toull-bragoù g., toull-bragez g., fourk g., pont g., P. toull buoc'h g., toull gwiz g. ; *knöpf deinen Hosenschlitz zu, mach deinen Hosenschlitz zu*, prenn da vragoù, prenn da fourk ; *seinen Hosenschlitz wieder zuknöpfen*, adnozelañ e fourk, adprennañ e fourk ; *Schnur des Hosenschlitzes*, akiulhetenn b.

Hosenschneider g. (-s,-) : bragaouer g., lavreger g.

Hosenspanner g. (-s,-) : gwareg-bragoù b.

Hosenstall g. (-s,-ställe) : [dre fent] toull-bragoù g., toull-bragez g., fourk g., pont g., P. toull buoc'h g., toull gwiz g.

Hosensteg g. (-s,-e) : stign bragoù g.

Hosentasche b. (-,-n) : godell vragoù b. ; *Hose mit verschlissenen Hosentaschen*, bragoù a zo disgwriet ar godelloù anezhañ g., [dre fent] otoù feneant g.

Hosenträger g. (-s,-) : brikol g., sivelenn b. ; *ein Paar Hosenträger*, ur brikolou g.

Hosentürchen n. (-s,-) P. : toull-bragoù g., toull-bragez g., fourk g., pont g., P. toull buoc'h g., toull gwiz g.

Hosianna n. (-s,-s) : kanenn drec'h b.

hosianna estl. : hozanna !

Hospital n. (-s,-e/ Hospitäler) : 1. [istor] ospiti g. ; 2. klañvdi g., ospital g.

Hospitalbruder g. (-s,-brüder) : [relij.] ospitaler g. [*lester ospitaleren*].

hospitalisieren V.k.e. (hat hospitalisiert) : [mezeg.] klañvdiañ, ospitalañ.

V.gw. (hat hospitalisiert) : [mezeg.] bezañ kleñved an ospitalegezh gant an-unan.

Hospitalisierung b. (-,-en) : [mezeg.] ospitaladur g., klañvdiadur g., klañvdiañ.

Hospitalismus g. (-) : [mezeg.] efedoù noazus un ospitalizadur hirik ls., ospitalegezh b., gouvid gouskorel g., gouvid anaklitek g.

Hospitalität b. : ospitalded b.

Hospitaliter g. (-s,-) : [relij.] herberc'hour g., manac'h-ruz g.

Hospitalschiff n. (-s,-e) : lestr-ospital g. [*lester listri-ospital*].

Hospitant g. (-en,-en) : 1. stajiad g. ; 2. [skol-veur] studier anenskrivet g. ; 3. [polit.] dilennad tost ouzh ur strollad politikel hep bezañ enskrivet ennañ evel ezel g., anenskrived g. [*lester anenskrividé*].

Hospitantin b. (-,-nen) : 1. stajiadez b. ; 2. [skol-veur] studierez anenskrivet b. ; 3. [polit.] dilennadez tost ouzh ur strollad politikel hep bezañ enskrivet ennañ evel ezel b., anenskrivedez b.

hospitieren V.gw. (hat hospitiert) : 1. ober ur staj ; 2. heuliañ ur gentel hep bezañ enskrivet evel studier.

Hospiz n. (-es,-e) : 1. ospis g., ospital g. ; 2. ospital ar re gozh g., kreizenn brederiou habaskaus b., kreizenn brederiadoù habaskaus b.

Host g. (-s,-s) : [stlenn.] herberc'hier g.

Hostbetreiber g. (-s,-) : [stlenn.] kreizenn dafariat b.

Hostcomputer g. (-s,-) : [stlenn.] urzhiataer ostiz g.

Hoster g. (-s,-) : [stlenn.] herberc'hier g.

Hostess b. (-,-en) : 1. ostizez b. ; 2. [dre flouravar] call-girl b.

Hostie b. (-,-n) : [relij.] ostiv g., ostiv sakr g., bara an aoter g., bara an aelez g. ; *die Hostie konsekrieren*, kensakriñ an ostiv ; *die Hostie erheben*, gorren an ostiv.

Hostiendose b. (-,-n) : [relij.] kustod g.

Hostiengefäß n. (-es,-e) / **Hostiengehäuse** n. (-s,-) : [relij.] 1. kustod g. ; 2. heolenn b., heol-ar-Sakramant g., ostañsouer g.

Hostienhäuslein n. (-s,-) [relij.] armel-sakr b., armel santel b., armel ar Sakramant b., tabernakl g., tabernaklenn b.

Hostienkelch g. (-s,-e) : [relij.] kustod g.

Hostrechner g. (-s,-) : [stlenn.] urzhiataer ostiz g.

Hostienschachtel b. (-,-n) : [relij.] kustod g.

Hostienschrein g. (-s,-e) : [relij.] armel-sakr b., armel santel b., armel ar Sakramant b., tabernakl g., tabernaklenn b.

Hostienschüssel b. (-,-n) / **Hostienteller** g. (-s,-) : [relij.] platinenn b.

Hot Dog g./n. (-s,- -s) / **Hotdog** g./n. (-s,-s) : [kegin.] hotdog g. [*lester hotdogou*].

Hotel n. (-s,-s) : 1. leti g., ostaleri b., ostel g., herberc'h g. ; *Hotel garni*, leti gant kambr ha dijuni hep merenn ha koan g., leti hep preti g. ; *ein Hotel führen*, *ein Hotel bewirtschaften*, derc'hel leti, derc'hel ul leti, derc'hel ostaleri ; *er war Besitzer eines Hotels*, hennezh a oa leti gantañ ; *in einem Hotel*

absteigen, ober e ziskenn en un ostaleri (en ul leti), diskenn en ul leti ; *im Hotel übernachten*, chom da gousket en ul leti ; *Hotel mit Restaurationsbetrieb*, *Hotel mit Restaurant*, leti-preti g. ; **2. [dre fent] Hotel Suff**, kell divezviñ b., kell diabafñ b.

Hotelanlage b. (-,-n) : kevaniad letiel g.

Hotelbar b. (-,-s) : korn-tavarn en ul leti g., bar g.

Hotelbesitzer g. (-,-s) : letiour g., ostaleriour g., ostiz g., ostizour g., mestr an ostaleri g.

Hotelboy g. (-s,-s) : paotrig al leti g., troterig g.

Hotelbetrieb g. (-s,-e) : **1.** leti g., ostaleri b., ostel g., herberc'h g. ; **2.** letierezh g. ; *Hotel- und Restaurationsbetrieb*, letierezh-pretierezh g.

Hoteldieb g. (-s,-e) : laer letioù g., c'hwib letioù g., skraper letioù g.

Hoteldiener g. (-s,-) : paotr al leti g.

Hotelfach n. (-s) : letierezh g.

Hotelfachschule b. (-,-n) : skol letierezh b., lise an ostaleriezh g., lise letierezh g.

Hotelführer g. (-s,-) : sturlevr gant roll al letioù g.

Hotelgast g. (-es,-gäste) : ostiziad g.

Hotelgewerbe n. (-s) : letierezh g., ijinerezh letiel g.

Hotelier g. (-s,-s) : letiour g., ostaleriour g., ostiz g., ostizour g., mestr an ostaleri g.

Hoteljunge g. (-n,-n) : paotrig al leti g., troterig g.

Hotelkette b. (-,-n) : gwidennad letioù b., gwidenn letioù b., chadennad letioù b.

Hotelkomplex g. (-es,-e) : kevaniad letiel g.

Hotelnachweis g. (-es,-e) : roll al letioù g.

Hotelpage g. (-n,-n) : paotrig al leti g., troterig g.

Hotelschalter g. (-s,-) : [tredan.] dazreder g. [*lester dazrederiou*].

Hotel- und Gastgewerbe n. (-s) / **Hotel- und Gaststättengewerbe** n. (-s) : letierezh-pretierezh g.

Hotelverzeichnis n. (-ses,-se) : roll al letioù g.

Hotelzimmer n. (-s,-) : kambr en ul leti b. ; *ein Hotelzimmer vormerken lassen*, *ein Hotelzimmer reservieren lassen*, *ein Hotelzimmer buchen*, amberzañ ur gambr, mirout ur gambr.

Hotelwesen n. (-s) : letierezh g., ijinerezh letiel g.

Hotkey g. (-s,-s) : [stlenn.] berradenn b., stokell verradenn b.

Hotline b. (-,-s) : [stlenn.] skoazell enlinenn b., servij enlinenn g.

Hot Money n. (-) [ger-mell ebet] : [arc'hant] kevalaoù neuennus ls.

hott estl. : *hott ! ouichedraou ! haikel !*

Hottepferd n. (-s,-e) / **Hottepferdchen** n. (-s,-) / **Hottehü** n. (-s,-s) / **Hottemax** g. (-,-) : jojo g., dodo g., vovo g., heido g.

Houppelande b. (-,-s) / **Houppelande** n. (-s,-s) : [dilhad., istor] hopelan g. [*lester hopelanoù*].

Hourdi g. (-s,-s) : [tisav.] etrevaot b. [*lester etrevaotoù*] ; *Hourdis verlegen*, etrevaotañ.

Hr. [berradur evit **Herr**] aotr., aotrou g.

Hrn. [berradur evit **Herrn**] dat. hag ak.] aotr., aotrou g.

hrsg. [berradur evit **herausgegeben**] embannet.

Hrsg. [berradur evit **Herausgeber**] embanner g.

HTML b./n. (-) (hep ger-mell peurliesañ) : [stlenn.] ar furmad HTML b., ar mentrezh HTML g.

HTML-Validator g. (-s,-en) : [stlenn.] difazier pajennou HTML g.

HTTPS n. : [stlenn.] protokol HTTPS g., komenad HTTPS g.

hu estl. : **1.** [yenijenn] brrrou ! brr ! ; **2.** [doñjer] ac'h ! ec'h ! ac'hamen ! be ! foei ! puf ! fec'h ! ché ! ac'h foei ! ec'h, m'en argas ! flaer a zo gant kement-se holl ! (Gregor).

hü estl. : *hü ! do ! 'ta ! tus ! hei ! hei 'ta ! ; hü, Pferdchen, hü ! hei 'ta, Moji !*

Huanako n. (-s,-s) : [loen.] gwanako g. [*lester gwanakoed*].

Hub g. (-s, Hübe) : **1.** gorroadur g. ; **2.** *Tidenhub*, heled ar mare g., ampled ar mare-mor g., lanvre g. ; **3.** [tekkn.] ampled fiñv g., heled fiñv g., hentad g.

Hub- : ... gorren, ... sevel, ... uhelaer.

Hubapparat g. (-s,-e) : [tekkn.] ijinenn sevel b., saverez b., gorreer g., ardivink gorren g.

Hubarm g. (-s,-e) : [tekkn.] brec'h uhelaer b., kammenn b.

Hubbel g. (-s,-) : [rannyezh.] **1.** digomezder g., diblaender g. ; **2.** uhel g., uhelenn b., uheladenn b., tuchenn b., turumell b., tarroz g., krug b., krugell b., tosenn b., torosenn b., torgenn b., savenn b., sav g., bos g., bosenn b., gorreou ls.

hubbelig ag. / **hubbig** ag. : [rannyezh.] displaen, gwagennek, gwagennaouek, torgennek, torosennek, koumet, kaniet, digomez, diskompez, sav-diskenn, sav-disav, war naouzinaou, naou-dinaou, ribin-diribin, torimellus, turumellek.

Hubble-Teleskop n. (-s,-e) : teleskop Hubble g., pellseller Hubble g.

Hubbrücke b. (-,-n) : pont sav-disav g., pont gorre-gouziz g., pont hesav g.

Hube b. (-,-n) : [istor, muzul douar] mañs g. [*lester mañsoù*].

Hübel g. : [rannyezh.] uhel g., uhelenn b., uheladenn b., tuchenn b., turumell b., tarroz g., krug b., krugell b., tosenn b., torosenn b., torgenn b., savenn b., sav g., bos g., bosenn b., gorreou ls.

Hubeinrichtung b. (-,-en) : [tekkn.] stignad sevel g., gwikefre sevel b., ardivink sevel g., ijinenn sevel b., saverez b., ardivink gorren g., gorreer g., uhelaer g.

hüben Adv. : war an tu-mañ ; *hüben und drüber*, *hüben wie drüber*, en eil tu hag en egile / tu-mañ ha tu-hont (Gregor), du-mañ evel du-hont, du-mañ ha du-hont, en tu-mañ hag en tu-hont.

Hubertusmantel g. (-s,-mäntel) : [Bro-Austria] mantell-c'hlav loden® b. [graet gant gloan digrib].

Hubgerät n. (-s,-e) : ardivink sevel g., ijinenn sevel b., saverez b., ardivink gorren g., gorreer g., uhelaer g.

Hubgerüst n. (-s,-e) : [tekkn.] gwern-sav b.

Hubinsel b. (-,-n) : [tekkn., merdead.] leur direoul gorre-gouziz b., leur direoul sav-disav b.

Hubkolben g. (-s,-) : [tekkn.] bountell bebeilat b.

Hubmagnet g. (-en/-s,-e) : [tekkn.] tredanwarell b.

Hubmast g. (-es,-en/-e) : [tekkn.] gwern-sav b.

Hubpumpe b. (-,-n) : [tekkn.] pomp sunañ g., pomp moustrañ g.

Hubraum g. (-s,-räume) : [karr-tan] sailhad b., bailhad g. ; *ein Auto mit großem Hubraum*, ur c'harr-tan bras e sailhad g.

häubsch ag. : **1.** koant, koantik, propik, kaer, jolis, terrupl, brav, bravik, kenedus ; *sie ist ein recht häubsches Määdchen*, honnez 'zo plac'h brav, distailh eo kaer ar plac'h-se, ur plac'h kenedus-espar eo, ur plac'h gwall vrap eo, ur plac'h terrupl eo, un tamm friant a blac'h eo, un tamm brav a blac'h eo, ur plac'h koantik-tout eo, ur plac'h propik-tout eo, ur vrap a blac'h eo, ur gaer a blac'h eo honnez, ur voulvez plac'h eo, ur frañjolenn a blac'h eo, korfet brav eo, paket brav eo, honnez a zo ur farodez, mistr eo evel ul logodenn ; *ein häubsches Määdchen*, ur plac'h koant b., ur vrap a blac'h b., ur plac'h vrap b., ur voulvez plac'h

b. ; *häbsche Mädchen*, merc'hed kaer ls., merc'hed terrupl ls., merc'hed koant ls., merc'hed na vezo ket chwezh ar suilh ganto [rak « merc'hed koant » all a zo, evel Katell Gollet, a yelo da zeviñ en ifern goude o marv, evel just ha rezon !] ; *ein Mädchen mit einem häbschen Gesicht*, un dremm gaer a blac'h b., ur plac'h dremmet kaer b. ; *sie hat ein recht häbsches Gesicht*, dremmet kaer eo ; *alle drei waren gleich häbsch*, ken koant ha ken koant e oant o-zeir ; *Ihre Tochter ist das häbscheste Mädchen, das ich je zu sehen bekommen habe*, n'em eus gwelet biskoazh kaeroc'h plac'h yaouank eget ho merc'h evit plijout da'm daoulagad, ho merc'h a zo koant da lazhañ ; *das häbscheste Mädchen der Stadt*, ar plac'hañ merc'h eus kér b. ; *sie hat häbsche Beine*, garet koant eo, garet kaer eo, kanellou koant a zo outi ; *ein häbscher Junge*, ur paotr koant g., ur pichon g., ur bouih den g., ur paotr korfet brav g., ur brav a baotr g., ur brav g., ur c'haer a baotr g., ur c'haer g., ur c'horf kaer a baotr g., ul lañsenn a baotr b. ; *sie ist häbscher geworden*, bravaet e kavan anezhi, bravaet eo he stumm, koantaet e kavan anezhi, koantaet eo he stumm ; *eine häbsche Kleinstadt*, ur gér bihan ha bravik b., ur vravik a gér-vihan b. ; *ein häbsches im Grünen gelegenes Städtchen*, ur gérig koant kludet e-kreiz ar glasvez b., ur gérig koant nezhiet e-kreiz ar glasvez b. ; *ein häbsches Häuschen*, un tiig propik g., un tamm ti propik g., un tamm ti mistr g., un nezhig koant g., un tamm ti a neuz g. ; *sich häbsch machen*, en em fichañ en e vavañ, en em binfañ, en em ginklañ, en em stipañ, en em fichañ kaer, en em jolisañ, en em geuriñ ; **2.** jentil ; *das war häbsch von ihm*, paotr mat e oa bet, jentil e oa bet ; **3.** brazik a-walc'h ; *eine häbsche Summe*, un tousegad brav a arc'hant g., ur pochad mat a arc'hant g., ur pezhiad moneiz g., un dailhenn vat a arc'hant b., ur somm vras a arc'hant b., meur a wenne, peadra en arc'hant g., ur guchenn vrap a arc'hant b., un tamm brav a arc'hant g., un tamm mat a arc'hant g., un tammig brav a beadra g., ur bechad mat a arc'hant g., ur varlennad arc'hant b., ur sammad gouest g., ur sammad bravik a-walc'h g., ur voujedenn bravik a-walc'h b., un tamm mat a voujedenn g., ur yal'hadig vat a arc'hant b., un dornad brav a arc'hant g., ur poullad brav a arc'hant g., arc'hant e-leizh g., un tamm brav a arc'hant g., ur sammad bravik a arc'hant g. ; **4.** [gwashaus] *das ist ja eine häbsche Geschichte*, ma, prop eo ! bremañ emaomp kempenn ganti ! setu ni paket propik ! setu aze ur gempenn deomp-ni avat ! en ur soubenn vrap emaomp ! aze emañ ar boch ! bez' emaomp fresk ! fresk emañ hor c'hased 'vat ! sell aze ul luz dezhi ! brav emaomp ganti !

Adv. : *häbsch dekoriert*, *häbsch geschmükt*, kinklet bravik, paket brav ; *sitz häbsch ruhig (häbsch artig) !* bez fur ! chom fur ! ; *das wollen wir häbsch bleiben lassen*, lakaat a raimp evezh na rafemp an dra-se, diwall a raimp d'ober kement-se, en em virot (en em ziwall) a raimp oush kement-se.

häbschgesichtig ag. : dremmet kaer, kaer e zremm ; *ein häbschgesichtiges Mädchen*, un dremm gaer a blac'h b.

Häbschheit b. (-,en) : **1.** koantiz b. ; **2.** fulenn a blac'h b., koantenn b., plac'h kenedus-espar b., lipadenn b., tamm brav a blac'h g., farodez b., labousell b., sukenn b., ur gaer a blac'h b., pakad brav a blac'h b., bouilhez plac'h b., kurun a blac'h b., plac'h gwall vrap b., plac'h kaer-distailh b., plac'h kaer-eston b., plac'h kaer-meurbet b., loskadenn b., garsalenn b., femelenn b., karvez b., plantenn b., kouarc'henn b., kaerenn b., tekenn b., chevrenn b., hadenn b., kaer a hadenn b., boked g., babig koant g., plac'h diouzh ar moull b., plac'h stipet

b., stipadenn b., tarinenn a blac'h b., fleurenn ar merc'hed b., melezour an dimezelld g., c'hwenenn b., keurenn b., gogez g. **Hubschrauber** g. (-s,-) : askell-viñs b. [*lester askelloù-biñs*], biñsaskell b. [*lester biñsaskelloù*], askell-dro b. [*lester askelloù-tro*], P. c'hwil g. [*lester c'hwiled*] ; *per Hubschrauber befördern*, biñsdezougen ; *Rettung mit dem Hubschrauber aus der Luft*, biñstraouilhiñ g., davideañ g. ; *mit Hilfe einer Winde in einen fliegenden Hubschrauber hochziehen*, biñstraouilhiñ, davideañ.

Hubschrauberflugplatz g. (-es,-plätze) / **Hubschrauberlandeplatz** g. (-es,-plätze) : tachenn leuriañ (aerborzh g., njiva g.) evit biñsaskellou b., biñsporzh g., biñsleurenn b.

Hubschrauberrettung b. (-,en) : biñstraouilhiñ g., davideañ g.

Hubschrauberträger g. (-s,-) : [*lu.; merdead.*] douger-biñsaskellou g.

Hubschraubertransport g. (-s) : biñsdezougen g.

Hubstapler g. (-s,-) : karrigenn gorre-gouziz b., bernier g. [*lester bernieroù*], bernierez b. [*lester bernierezoù*].

Hubvermögen n. (-s) : [*nij.*] nerzh disevel g., galloudezh dibradañ b.

Hubvorrichtung b. (-,en) : [*tekn.*] stignad sevel g., gwikefre sevel b., ardivink sevel g., ijinenn sevel b., saverez b., ardivink gorren g., gorreer g., uhelaer g.

Hubwagen g. (-s,-) : karrigenn gorre-gouziz b.

Hubwechsel g. (-s,-) : [*tekn.*] cheñchamant hentad g., cheñchamant ampled fiñv g., cheñchamant heled fiñv g.

Hubwerk n. (-s,-e) : [*tekn.*] stignad sevel g., gwikefre sevel b., ardivink sevel g., ijinenn sevel b., saverez b., ardivink gorren g., gorreer g., uhelaer g.

huch estl. : **1.** o ! a ! oc'hala ! biskoazh kement all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh oueskoc'h ! sada biskoazh ! ne challan ket krediñ, pezh a welan ! diaoul biskoazh ! lost ar spanell ! lost ar c'hazh er sac'had farz ! n'eo ket gwr alato ! biskoazh kement all, pevar lagad d'ar marc'h dall ! nag ul lanfas tra ! ; **2.** brrrou !

Hucke b. (-,en) : **1.** bouteg g. ; **2.** [istor, tisav., ivez : *Mörtelkiepe*] sparfell b. [*lester sparfelloù*] ; **3.** [dre skeud.] *jemandem die Hucke vollhauen*, kefestañ u.b., frigasañ u.b., darc'haouiñ gant u.b., reiñ deñv d'u.b., kompezañ u.b., reiñ roustadoù druz d'u.b., blodañ kostou u.b., dresañ e ganelloù d'u.b., plantañ taolioù gant u.b., reiñ an drell d'u.b., lardañ e billig d'u.b., lardañ u.b., kalkennañ u.b., sec'hañ e fri d'u.b., kizañ fri u.b., foeltrañ bazhadoù gant u.b., gwiskañ ur saeed vazhadoù d'u.b., plantañ kouez gant u.b., reiñ un toufad d'u.b., reiñ e rapenn d'u.b., reiñ ur pulloc'h d'u.b., rein laz d'u.b., reiñ ul lazbazhadoù d'u.b., reiñ ur gwiskad bazhadoù d'u.b., reiñ ur saeed vazhadoù d'u.b., reiñ kordenn war e lér d'u.b., difeskinañ u.b., rahouenniñ u.b. a-dailh, koaniañ u.b., terkañ u.b., teurkiñ u.b., lopañ u.b., lopañ war u.b., lopañ gant u.b., torbilat u.b., trepanañ u.b., reiñ un trepan d'u.b., muntrañ u.b. a-daolioù, roustañ u.b., skrivellañ mat u.b. / diboultrañ pizh dilhad u.b. / frotañ kaer u.b. / sevel koad dreist u.b. (Gregor), reiñ ur roustad d'u.b., reiñ ur fraead d'u.b., reiñ ur gempenn d'u.b., reiñ ur c'hempenn d'u.b., reiñ ur prad d'u.b., reiñ ur pred d'u.b., reiñ ur predad d'u.b., eeunañ e dort d'u.b., reiñ un dres d'u.b., ober un dres d'u.b., reiñ ur freilhad d'u.b., reiñ bourr d'u.b., diboultreñnañ u.b., reiñ e lip d'u.b., reiñ e damm lip d'u.b., kalkennata u.b., sevel (tennañ, tailhañ) korreenn da (diouzh, diwar) u.b., mont a-grabanadoù d'u.b., mont d'u.b. a grogoù berr, kannañ u.b. a-vat, kannañ u.b. a-griz-poazh, boureviañ

u.b. a daolioù, malañ u.b. a daolioù, breviñ u.b. a daolioù, broustañ u.b. a daolioù, flastrañ u.b. a daolioù, sevel akuilhetenn diwar u.b., bazhata kaer (fustañ, pilat, kannañ) u.b., druilhañ u.b., draillhañ u.b., reiñ segal d'u.b., ober butun gant u.b., ober bleud gant u.b., ober ur frigasenn ouzh u.b., frikañ u.b., reiñ beuz d'u.b., reiñ koad d'u.b., reiñ kastrilhez d'u.b., reiñ bod d'u.b., dornañ u.b. a gof da gein, dormata u.b., teurkiñ e vaout d'u.b., maoutañ u.b., kannañ u.b. evel ur sac'h en dour, pilat u.b. evel pilat c'hwez, dornañ u.b. evel pilat c'hwez, broustañ u.b., c'hwistata u.b., fiblañ u.b., rordañ u.b., fraoulat gant u.b., lorgnañ u.b., lorgnañ war u.b., mac'homañ u.b., torbilat u.b., skeltrennañ u.b. ; *jemandem die Hücke vollfügen*, troadañ (livañ, pentañ, displañtañ, dornañ, gwriat, disac'hañ, dibunañ, paskañ, pennegiñ, dispakañ, aozañ, steuñviñ, fentañ) pikoloù gevier d'u.b., gwiskañ bonedou d'u.b., kontañ poulc'hennoù d'u.b., kontañ poulc'had d'u.b., reiñ poulc'had da grediñ d'u.b., tennañ karotez d'u.b., kontañ karotez d'u.b., tennañ ur gaer a garotezenn d'u.b. ; *sich (dat.) die Hücke vollsaufen*, tapout ur revrad kabidan, toulladiñ, lakaat e-barzh, kechañ, piardiñ, distagañ ur rouladenn, tennañ ur rouladenn, ober ur rouladenn, kargañ e boch, kargañ e doull, sammañ toulladoù, kargañ betek toull e c'houzoug, en em gargañ a win, kemer ur c'horfad gwin, tapout un tontonad (un dargreizad, ur revriad, ur c'horfad, ur sac'had, un toullad, ur pifad, ur foñsad, ur picherad, ur jiletennad, ur chupennad, un tognad, un troñsad, ur senkennad, un tortad, ur garg), lakaat un talad, pakañ unan, distagañ (ober, kargañ, sammañ, tapout) ur c'hofad, ober (lakaat, distagañ) ur c'horfad, korfata, klukañ, lapañ, lipat, lonkañ, ober un tortad, ober bos, ober ur pifad, mezviñ, sistra, bezañ o tisammañ diwar ar c'herloù, puñsal ar pintoù, pintal, lakaat tenn war e vegel, ober pant.

huckeln V.k.e. (hat gehuckelt) : P. keinata, keinañ.

huckepack Adv. : 1. a-c'haoliad ; *jemanden huckepack tragen*, dougen u.b. a-c'haoliad war e gein ; 2. [treuzdougen] etwas huckepack befördern, houarnrouta ubd.

Huckepack-Korridor g. (-s,-e) : [treuzdougen] trepas houarnrouta g.

Huckepack-Terminal g./n. (-s,-s) : [treuzdougen] termenva houarnrouta g.

Huckepackverfahren n. (-s) : [treuzdougen] houarnrouta g.

Huckepackverkehr g. (-s) : [treuzdougen] houarnrouta g. ; im Huckepackverkehr, dre houarnrouta ; etwas im Huckepackverkehr befördern, houarnrouta ubd.

Hudel g. (-s,-) : [su Bro-Alamagn, Bro-Austria] pilh g., pilhenn b., pilhot g., liboudenn b., tarner g., torchouer g.

Hudelei b. (-,en) : [su Bro-Alamagn, Bro-Austria] labour mac'homet (mordoket, difoc'h, dihastet, difurlu, drochet, kalemarc'het, marmouzet, graet a-flav, graet a vil vallozh kaer, graet war an tu ma tiskrab ar yar, graet a-stlap, graet a-bempoù, graet diwar skañv, graet a-skañv, graet a-zivar skañv, graet diwar c'horre, kalkennet, talfaset, kaoc'het, tourc'het, stronket, porc'hellet, daoulammet, distrantell) ; *huldige Arbeit*, labour mac'homet (mordoket, difoc'h, dihastet, difurlu, drochet, kalemarc'het, marmouzet, graet a-flav, graet a vil vallozh kaer, graet war an tu ma tiskrab ar yar, graet a-stlap, graet a-bempoù, graet diwar skañv, graet a-skañv, graet a-zivar skañv, graet diwar c'horre, kalkennet, talfaset, kaoc'het, tourc'het, stronket, porc'hellet, daoulammet, distrantell) g., kalficherezh g., labour gros g., labour beleg g., labour denjentil g., labour intañvez g., labour dibalamour g., tamm brizhlabourat g., plamoustiñ g., bara panenn er soubenn g., tamm mac'homañ d'al labour g., c'hoariellerez g., kac'herezh g., moc'hataerez g., moc'herezh g., moc'haj g., kac'hidell b., doareoù dibled ls.

Hudeler g. (-s,-) : [su Bro-Alamagn, Bro-Austria] strop a zen g., kac'her g., tarver g., batrouzer g., mazaouer g., bodoc'her

g., talfaser g., palmousteg g. [*lester palmoustien*], plamoustenn b. [*lester plamoustenned*], farloter g., foeltre g., moc'hataer g., moc'her g., moc'her labour g., kalkenner g., kalkenner labour g., tarasour g., kousi micher [*lester kousierien vicher*] g., kousi labour [*lester kousierien labour*] g.

hudelig [su Bro-Alamagn, Bro-Austria] sellit ouzh hudlig.

hudeIn V.gw. ha V.k.e. (hat gehudelt) : [su Bro-Alamagn, Bro-Austria] 1. kaoc'hañ al labour, tarvañ (moc'hañ, moc'hata, moc'hajiñ, moc'hellat, mac'hagnañ, bousoc'hañ, bodoc'hañ, batrouzañ, bresañ, kac'hidelliñ, kilbouc'hiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuziñ, toufañ, porc'hellat, porc'hellañ, pemoc'hañ, strabouilhat, tourc'hañ, bastardiñ, kouilhourañ) al labour, ober labour beleg, plamoustiñ, brellañ, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat dibalamour, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, labourat evel mevel ar person, ober an traou a-bempoù, kalfichat [ul labour war goad] ; 2. P. pennfolliñ, penndallañ ; nur nicht hudeIn ! arabat pennfolliñ !

Hudler g. (-s,-) : [su Bro-Alamagn, Bro-Austria] strop a zen g., kac'her g., tarver g., batrouzer g., mazaouer g., bodoc'her g., talfaser g., palmousteg g. [*lester palmoustien*], plamoustenn b. [*lester plamoustenned*], farloter g., foeltre g., moc'hataer g., moc'her g., moc'her labour g., kalkenner g., kalkenner labour g., tarasour g., kousi micher [*lester kousierien vicher*] g., kousi labour [*lester kousierien labour*] g.

hudlig ag. : [su Bro-Alamagn, Bro-Austria] mac'homet, dihastet, drochet, kalemarc'het, marmouzet, gros, graet a-flav, graet a vil vallozh kaer, graet war an tu ma tiskrab ar yar, graet a-stlap, graet a-bempoù, graet diwar skañv, graet a-skañv, graet a-zivar skañv, graet diwar c'horre, kalkennet, talfaset, kaoc'het, tourc'het, stronket, porc'hellet, daoulammet, distrantell ; *huldige Arbeit*, labour mac'homet (mordoket, difoc'h, dihastet, difurlu, drochet, kalemarc'het, marmouzet, graet a-flav, graet a vil vallozh kaer, graet war an tu ma tiskrab ar yar, graet a-stlap, graet a-bempoù, graet diwar skañv, graet a-skañv, graet a-zivar skañv, graet diwar c'horre, kalkennet, talfaset, kaoc'het, tourc'het, stronket, porc'hellet, daoulammet, distrantell) g., kalficherezh g., labour gros g., labour beleg g., labour denjentil g., labour intañvez g., labour dibalamour g., tamm brizhlabourat g., plamoustiñ g., bara panenn er soubenn g., tamm mac'homañ d'al labour g., c'hoariellerez g., kac'herezh g., moc'hataerez g., moc'herezh g., moc'haj g., kac'hidell b., doareoù dibled ls.

Adv. : er sieht hudlig aus, hennezh a zo ur struj warnañ, un den strujet fall eo, digempenn eo, disparbuilh eo, foutouilhek, eo, chelgenn eo dezhañ, ur strouilh a zo anezhañ, distrij eo, diskramailh eo, difarle eo ; beide sahen genauso hudlig aus, aze e oa an eil c'hoar d'eben gant al loustoni diouto, aze e oa an eil kar d'eben gant al loustoni diouto, dre al loustoni e oant heñvel-mik, ken lous ha ken lous e oant o-div.

Huerta b. (-s) : huerta g.

Huf g. (-s,-e) : [loen.] karn g., botez b. ; mit seinen Hufen zertrampeln, karnflastrañ ; bei jedem Schritt sanken die Hufe des Pferdes tief in den weichen Sand ein, sankañ a rae kammedoù ar marc'h en traezh bouk ; das Pferd scharrt (stampft) ungeduldig mit den Vorderhufen, karnata (pavata, fringal, bragal, pilpaza, tripal) a ra ar marc'h ; den Nagel aus einem durch unsachgemäßes Beschlagen verletzten Huf herausziehen, dienklaouiñ botez ur marc'h.

Hufbeschlag g. (-s,-beschläge) : [marc'h] 1. [ober] houarnañ g. ; 2. [disoc'h an ober] houarnadur g.
Hufbeschlaghammer g. (-s,-hämmere) : [tekn.] brochouer g.
Hufbeschlagschmied g. (-s,-e) : gov g., houarner-kezeg g., marichal-kezeg g., marichal g.
Hufe b. (-,-n) : [istor, muzul douar] mañs g. [liester mañsou].
Hufeisen n. (-s,-) : 1. houarn-marc'h [liester hern-kezeg] g., houarn [liester hern] g. ; ein Satz Hufeisen, ur gwisk hern g. ; ein Pferd mit einem Satz Hufeisen beschlagen, pevarhouarnañ ur marc'h ; die Hufeisen sind weg, dishouarn eo ar marc'h ; seine Hufeisen verlieren, dihouarnañ, dishouarnañ ; einem Pferd ein Hufeisen abmachen, einem Pferd die Hufeisen abmachen, dishouarnañ ur marc'h ; 2. [dre skeud.] ein Hufeisen finden, kaout chañs, bezañ chañsus, bezañ ar rod vras o treiñ a-du gant an-unan, bezañ ar voul gant an-unan.
Hufeisenabreißzange b. (-,-n) : gevel b.
Hufeisenbogen g. (-s,-/-bögen) : [tisav.] gwareg houarn-marc'h b., gwareg en houarn marc'h b.
hufeisenförmig ag. : a-stumm gant un houarn-marc'h, stumm un houarn-marc'h dezhañ, e doare un houarn-marc'h, e doare hern-kezeg, a-zoare gant un houarn-marc'h, a-zoare gant hern-kezeg, a-seurt gant un houarn-marc'h, a-seurt gant hern-kezeg.
Hufeisenhammer g. (-s,-hämmere) : [tekn.] brochouer g.
Hufeisennase b. (-,-n) : [loen., logodenn-dall] frigribell b. [liester frigribelled].
Hufeisenorbit g. (-s,-s) : [stered.] amestez elipsennek g.
Hufendorf n. (-s,-dörfer) : kériadenn a-steudad b.
Hufentzündung b. (-,en) : [kezeg, mezeg.] forbu g., ignabr g., korbezenn b. ; von einer Hufentzündung befallenes Pferd, korbezenn b., marc'h forbuet g., marc'h ar forbu gantañ g.
Hüferl n. (-s,-n) : [Bro-Aostria] skejenn romstek b.
Hufklinge b. (-,-n) : krenn-karn g., parouer ar marichal kezeg g.
Hufgänger g. (-s,-) : [loen.] karneñ g. [liester karneged], onguleg g. [liester onguled].
Huflattich g. (-s,-e) : [louza.] troad-marc'h g., louzaouenn-ar-paz b., pav-marc'h g., andeledenn b.
Hufleiderentzündung b. (-,en) : [kezeg., mezeg.] aseptische Hufleiderentzündung, blemmoù ls.
Hufnagel g. (-s,-nägel) : tach-marc'h g.
Hufrehe b. (-) : [kezeg, mezeg.] forbu g., ignabr g., korbezenn b. ; Hufrehe verursachen, forbuiñ ; Hufrehe bekommen, forbuiñ ; von Hufrehe betroffen, forbuet ; mein Pferd hat Hufrehe, emañ ar forbu gant va marc'h ; an Hufrehe leidendes Pferd, marc'h forbuet g.
Hufschlag g. (-s,-schläge) : 1. taol karn g., taol pav distaget gant ur marc'h g., pavad marc'h g. ; 2. trouz paz ar marc'h g., trouz karnioù g.
Hufschmied g. (-s,-e) : gov g., houarner-kezeg g., marichal-kezeg g., marichal g. ; Wirkeisen des Hufschmiedes, krenn-karn g., parouer ar marichal g.
Hufschmiede b. (-,-n) : stal an houarner-kezeg b., stal ar marichal kezeg b., govel b.
Hufschmiedin b. (-,-nen) : houarnerez-kezeg b., govez b.
Hufschmied-Tasche b. (-,-n) : sac'h houarnañ g.
Hüftbein n. (-s,-e) : [korf.] askorn al lez g. ; Pferd mit gebrochenem Hüftbein, marc'h dilezet g.
hüftbetont ag. : digorlez ; hüftbetonte Stellung, emzalc'h digorlez g.

Hüftbogen g. (-s,-/-bögen) : [tisav.] gwareg penngamm b.
Hüfte b. (-,-n) : 1. [korf.] lez b., kroazlez b., kroazell b., bandenn b., dargreiz g. ; die Hüften, an divlez ls., an dargreiz g., an divgroazlez ls., an divgroazell ls., an daougostez ls., ar vandenn b., ar c'hornioù-kun ls. ; die Hüften betonen, digorlezañ ; Betonung der Hüften, digorlezañ g. ; beim Gehen wackelt sie mit den Hüften / beim Gehen wiegt sie sich in den Hüften / beim Gehen schwingt sie die Hüften, hejañ (gweañ) a ra he revr pa vez o vale, kerzhet a ra en ur hejañ he revr, kerzhet a ra en ur weañ he revr, rodal a ra he revr pa vez o kerzhet, gaolgammañ a ra pa vez o kerzhet, frejañ a ra pa vez o kerzhet, jorgellat a ra pa vez o kerzhet, rodellat (rodellañ) a ra pa vez o kerzhet ; bis zu den Hüften, betek e zargreiz, betek ar vandenn, betek hanter e gorf ; die Hände in die Hüften stemmen, die Arme in die Hüften stemmen, lakaat e zaouarn war e zivgroazell, bezañ an daou zorn gant an-unan war ar c'hornioù-kun (e zaou zorn gantañ war e gornioù-kun, he daou zorn ganti war he c'hornioù-kun h.a.) ; 2. [dre skeud.] sich in den Hüften wiegen, ober re vras gaoliad, ober teil, ober digorou, pompadriñ.
Hüftenlähmung b. (-,en) : digorglun g.
Hüftenwackler g. (-s,-) : jorgeller g., frejer g.
Hüftgelenk n. (-s,-e) : [korf.] koubl al lez g., kenvell al lez g.
Hüftgelenkarthrose b. (-) : [mezeg.] lezartroz g.
Hüftgelenkentzündung b. (-,en) : [mezeg.] lezost g.
Hüftgürtel g. (-s,-) : doug-arigelloù g.
Hüfthalter g. (-s,-) : stard-kof g.
hüfthoch ag. : betek e zargreiz, betek ar vandenn, betek hanter e gorf.
Hüfthöcker g. (-s,-) : [korf.] korn-kun g., korn-lez g., korn al lez g., penn al lez g.
Hüftknochen g. (-s,-) : [korf.] askorn al lez g.
Hüftknochenfleisch n. (-es) : [kegin.] kevnidenn b. [liester kevnidennou].
Hufttier n. (-s,-e) : [loen.] karngerzher g., loen karngerzher g., karneñ g. [liester karneged], onguleg g. [liester onguled] ; paarzehiges Hufttier, artiodaktil g., daougarneñ g., loen karnek palfas e dreid g.
Hüftknochen g. (-s,-) : [korf.] askorn al lez g., askorn-kun g., askorn ar glun g.
Hüftleiden n. (-s) : [mezeg.] 1. lezost g. ; 2. lezartroz g.
Hüftlochmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn a-stevier b.
Hüftluxation b. (-,en) : [mezeg.] disvellañ lez g., diaozadur al lez g., diempradur al lez b.
Hüftnerv g. (-s,-en) : [korf.] nervenn-vavigamm b., nervenn a-goazez b.
Hüftschmerz g. (-es) : [mezeg.] mavigamm g., gwendr-fredik g.
Hüftschwingen n. (-s) : frejerez g., jorgellerez g.
Huftsteak n. (-s,-s) : [kegin., kig] skejenn romstek b.
Huftstück n. (-s,-e) : [kegin., kig] bouedenn-lost b., dourgen g., feskenn b., bragaouad g., divorzhed dañvad pe leue ls. (eus bouedenn al lost betek al lezioù).
Hüftstütz g. (-es) : [sport.] dalc'h-korf gant an daouarn war an divlez g.
Hüfttuch n. (-s,-tücher) : [dilhad.] pareo g. [liester pareoioù].

Hüftverrenkung b. (-,-en) : [mezeg.] disvellañ lez g., diaozadur al lez g., diempradur al lez b.

Hüftweh n. (-s) : [mezeg.] mavigamm g., gwendr-fredik g.

Hüftweite b. (-,-n) : [korf.] tro an dargreiz b., ment dargreiz b.

Hufzwang g. (-s) : [kezeg, loenvezeg.] blemmoù ls.

Hügel g. (-s,-) : 1. torgenn b. [*iester tergin / torgennou*], tuchenn b., krec'h g., krec'henn b., krec'hienn b., turumell b., taroz g., krug b., krugell b., tosen b., torosenn b., tunienn b., bre g., motenn b., moudenn b., kavalenn b., reuzeulenn b., roz g., run g./b., runell b., runenn b., sav g., bos g., boseñ b., uhelenn b., menezig g., tuchennig b.; steiler Hügel, krapenn b., krapenn sonn b., krapenn serzh b., pign tenn g.; unterer Teil eines Hügels, tostal g., tostalenn b., chouk g., troad g.; ein von felsigen Hügeln eingesäumtes Tal, un draoñienn hedet gant krec'hennou roc'hellek b.; mit Buchen bestandene Hügel, tosenou gwarniset a faou ls.; ganz oben auf dem Hügel, warlein ar run; der Kapitolinische Hügel, Menez ar C'hapitol g.; es ist ganz schön anstrengend, diesen Hügel zu besteigen, micher a-walc'h eo krapañ gant an dorgenn-mañ, labour krapañ a vez gant an dorgenn-mañ, ur gwall grogad eo krapañ gant an dorgenn-mañ, diaes-ral eo krapañ gant an dorgenn-mañ, koustañ a ra d'ar c'horf krapañ gant an dorgenn-mañ, ur gwall reuz eo krapañ gant an dorgenn-mañ, un abadenn eo krapañ gant an dorgenn-mañ, krapañ gant an dorgenn-mañ n'eo ket ullein debret, kavout a ra an den da gochañ o krapañ gant an dorgenn-se, kavout a ra an den da gochañ ouzh an dorgenn-se, kavout a ra an den da gochañ gant an dorgenn-se, n'eo ket ur pardon krapañ gant an dorgenn-mañ, n'eo ket ur c'hoari krapañ gant an dorgenn-mañ, c'hexzadennou a zo da dapout pa bigner gant an dorgenn-se, un torr-alan eo ar grapenn-mañ, un torr-anal eo ar grapenn-mañ, ar grapenn-se a zo ul laz; 2. [korf., empenn] die Hügel, an turumelloù b.; a) [den] oberer Hügel, turumell grec'h b.; unterer Hügel, turumell draoñ b.; b) [loen.] vorderer Hügel, turumell grec'h b.; hinterer Hügel, turumell draoñ b.

Hügelfuß g. (-es,-füße) : tostal g., tostalenn b., chouk g., troad g.

Hügelgrab n. (-s,-gräber) : krugell b., krugellig b. [*iester krugelligoù*], krugell-vez b. [*iester krugelloù-bez*], karn b.

hägelig ag. : torgennek, torosennek, koumet, kaniet, digompez, diskompez, sav-diskenn, sav-disav, war naouzinaou, naou-dinaou, ribin-diribin, rabañs-dirabañs, meneziek, torimellus, turumellek, diblaen; *hägeliges Gelände*, lec'h diblaen g., tachenn dorgennek b., tachenn diskompez b., tachenn dorosennek b., tachenn ribin-diribin b., bro dorosennek b.; *hägelige Beschaffenheit des Geländes*, torgenregezh an dachenn b., sav-diskenn g., naou-dinaou g.; *hägeliger Weg*, hent naou-dinaou g., hent sav-disav g., hent ribin-diribin g.; *eine hägelige Straße planieren*, *eine hägelige Straße abflachen*, *eine hägelige Straße ebnen*, dic'hraviañ un hent sav-diskenn, digrec'hiañ un hent sav-disav.

Hügelkette b. (-,-n) : steudad grec'hioù b., aradennad dorgennou b., aridennad duchennoù b., uheldirioù ls.

Hügelland n. (-s,-länder) : bro dorgennek b., bro dorosennek b.

Hügellandstufe b. (-,-n) : [douarouriezh] live torgennek g.

hägellos ag. : 1. kompez, plaen; 2. [bez] digrug.

Hügelzug g. (-s,-züge) : steudad grec'hioù b., aradennad dorgennou b., aridennad duchennoù b.

Hugenotte g. (-n,-n) : hugunod g. [*iester hugunoded*].

Hugenottenlehre b. (-) : hugunodiezh b., [gwashaus] hugunodaj g.

häglig ag. : sellit ouch häglig.

Hugo g. : Huon g.

huh estl. : brrrou !

hüh estl. : 1. hüh ! do ! ta ! tus ! hey ! hey 'ta ! hei ! heidi ! heido ! ; hüh, Pferdchen, hüh ! hei 'ta, Moji ! ; 2. hak !

Huhn n. (-s, Hühner) : 1. [loen.] yar b. [*iester yer*], penn-yar g. [*iester pennou-yer*], penn-yar g., sklokerez b., [yezh ar vugale] pit g., pipi g., P. mari grag b.; gehaubtes Huhn, yar voushek b.; gemästetes Huhn, yar lart b.; Legehuhn, yar dozverez b., dozverez b., yar viou b. [*iester yer viou*], yar dozviñ g. [*iester yer dozviñ*], yar dezviñ b. [*iester yer dezviñ*]; junges Huhn, polez b. [*iester polez*], enez b. [*iester enezi*], yarig b. [*iester yarezedigoù*]; das Huhn gackert (glückt), klokal (sklokal, klochañ, grakal, gragennat, raklat, godal) a ra ar yar; Hühner halten, sevel yer; ein paar Hühner halten kostet doch nicht viel! n'eo ket ur rivin bevañ yer; Hühner in Batterien halten, Hühner in Legebatterien halten, magañ yer e kaouedou, magañ yer e kelioù; das Huhn war über den Zaun geflogen, ar yar a oa aet war nij dreist ar gael; die Hühner hatten sich auf den staubigen Boden gelegt, edo plavet (kluchet) ar yer e-touez ar boultern; die Tür des Stalls aufmachen, um die Hühner freizulassen, digeriñ war ar yer; die Hühner in den Hühnerstall einsperren, kludañ ar yer, klenkañ ar yer, dastum ar yer, klozañ ar yer; Hühner stehlen, redek ar yar; Hühner wegscheuchen, choual yer, dichoual yer, charaouiñ yer; gut genährte Hühner legen Qualitätseier, dre o beg e tozv ar yer; die Zeit, wo die Hühner ihre Sitzstange verlassen, an diglud g.; Mechelner Huhn, Mechelner Kuckuck, yar vriket Mechelen b.; [kegin.] ausgenommenes Huhn, penn-yar divouzellet g., penn-yar difastet g.; ein gekochtes Huhn, ur yar mitonet b.; ein Huhn zerschneiden, ein Huhn tranchieren, ein Huhn zerlegen, didammañ ur penn-yar, didroc'hiañ ur penn-yar; ein Huhn absengen, tanañ ur penn-yar, suilhañ ur yar, gouleskiñ ur penn-yar; ein gebratenes Huhn, ur penn-yar rost g., ur yar rost b.; Huhn in Halbtrauer, kabonell hantergañv b.; Jägerhuhn, penn-yar ar chaseour g., penn-yar giz ar chaseourien g.; 2. P. es kräht kein Huhn danach, den ne ra forzh gant an dra-se, den ne ra na forzh na brall gant kement-se, den ne ra foeltr-kaer gant an dra-se, den ne ra kaz a gement-se, koulz tra eo d'an dud, den ne ra foutre kaer eus an dra-se, foeltr forzh ne ra an dud eus an dra-se, den ne ra van ouzh an dra-se, n'eus den e chal gant kement-se; mit den Hühnern schlafen gehen, mont da gousket pa ya ar yer d'o c'hlud, mont da gludañ gant ar yer, bezañ ur c'housker abred eus an-unan; kräht das Huhn und schweigt der Hahn, ist das Haus gar übel dran, an tog a zle mestriñ d'ar c'hoef; 3. [dre skeud] kopfloses Huhn, penn brell a vaouez b., drochenn b., lamperez b., strinkell b.; zusammengehören wie Huhn und Ei, bezañ tout en un torn, en em ober evel gwenn ha melen, bezañ an eil dindan egile, bezañ kar ha kilhoroù, bezañ fri ha revr an eil gant egile, bezañ evel kein ha roched, na ober nemet unan, en em glevet evel daou vi en un neizh, bezañ a-drak an eil gant egile.

Hühnchen n. (-s,-) : 1. polez b. [*iester polezi*], enez b. [*iester enezi*], yarig b. [*iester yarezedigoù*]; 2. [dre skeud.] ich habe noch ein Hühnchen mit ihm zu rufen, n'em eus ket talaret gant hennezh c'hoazh, gwregon a zo da lodennañ etrezomp c'hoazh, gwregon am eus da lodennañ gantañ c'hoazh.

Hühnchenrest g. (-es,-e) : [kegin.] der Hühnchenrest, ar restad kig-yar g.

hühnerähnlich ag. / **hühnerartig** ag. : [loen.] yarheñvel, e doare ar yer, a-zoare gant ar yer, a-seurt gant ar yer, gallinek, kilhogek.

Hühnerauge n. (-s,-n) : 1. lagad yar g. ; 2. [mezeg.] kaledenn b., lagadenn-yar b., porc'hellez b., kraoñenn b. ; 2. [dre skeud.] *jemandem auf die Hühneraugen treten*, feukañ u.b., chifañ u.b., pikañ u.b., anoaziñ u.b., gwanikenniñ u.b., hegal u.b., flemmañ u.b., mezhekaat u.b., tennañ mezh war u.b., glabousañ u.b., dismekañsiñ u.b., dispenn u.b., teuler dismekañsiñ war u.b., ober un taol dismekañsiñ ouzh u.b., gwalennata u.b., dantañ u.b., ober divalav d'u.b.

Hühneraugenpflaster n. (-s,-) : [mezeg.] palastr ouzh ar c'haledennouù g.

Hühnerbraten g. (-s,-) : [kegin.] penn yar rost g., yar rost b.

Hühnerbrühe b. (-,-n) : [kegin.] bouilhoñs kig-yer g.

Hühnerbrust b. (-) : 1. [kegin.] gwenn yar g., spilhennoù yar ls. ; 2. [mezeg.] bruched lec'hek g., bruched drouglec'hek g.

Hühnerdarm g. (-s,-därme) : [louza.] brignen-logod g., brignen-bihan g., glered g., gleizh-douar b.

Hühnerei n. (-s,-er) : vi yar g.

Hühnerfarm b. (-,-en) : feurm sevel yer b., magerezh yer b.

Hühnerhabicht g. (-s,-e) : [loen.] gwazsparfell b., sparfell voan b., gwazfalc'hun g.; *männlicher Hühnerhabicht*, liketaer g.

Hühnerhaus n. (-es,-häuser) : kludeg b., klud ar yer g., loj ar yer g.; *das Hühnerhaus steht offen*, digor eo war ar yer; *die Tür des Hühnerhauses aufmachen, um die Hühner freizulassen*, digeriñ war ar yer; *die Hühner in das Hühnerhaus einsperren*, kludañ ar yer.

Hühnerhaut b. (-,-häute) : kroc'hen gwazi g., kroc'hen naer g., lér yer g.

Hühnerhof g. (-s,-höfe) : porzh-yer g.; *über den Hühnerhof herrschte ein Hahn mit breitem, flachem Kamm*, ur c'hog podek a rene war ar porzh-yer.

Hühnerhund g. (-s,-e) : [loen.] ki choukant g., ki kou g.

Hühnerjagd b. (-,-en) : hemolc'h klujiri g.

Hühnerkäfig g. (-s,-e) : muz g. [*liester muizioù*].

Hühnerklein n. (-s) : [kegin.] bleñchoù yer ls., bleñchennouù yer ls.

Hühnerkot g. (-s) : kaoc'h yar g.

Hühnerleberterrine b. (-,-n) : [kegin.] kirinad avuoù yer b.

Hühnerragout n. (-s,-s) : [kegin.] frinkadenn yer b. ; *Hühnerragout nach Jägerart*, penn-yar ar chaseour g., penn-yan giz ar chaseourien g.

Hühnerschenkel g. (-s,-) : [kegin.] morzhed yer b. ; *Hühnerschenkel ausbeinen*, *Hühnerschenkel entbeinen*, diaskornañ morzhedoù yer ; *entbeinte Hühnerschenkel*, *ausgebeinte Hühnerschenkel*, morzhedoù yer diaskornet.

Hühnerscherbe b. (-,-n) : [louza.] brignen-logod g., brignen-bihan g., glered g., gleizh-douar b.

Hühnerstall g. (-s,-ställe) : kludeg b., klud ar yer g., loj ar yer g.; *der Hühnerstall steht offen*, digor eo war ar yer; *die Tür des Stalls aufmachen, um die Hühner freizulassen*, digeriñ war ar yer; *die Hühner in den Hühnerstall einsperren*, kludañ ar yer.

Hühnerstange b. (-,-n) : klud g., bazu-klud b.; *sich auf eine Hühnerstange setzen*, mont war e glud, kemer e glud, dont war ur c'hlud; *das Huhn sitzt auf seiner Stange*, kludet eo ar yar, emañ ar yar war he c'hlud; *ein Huhn von der Hühnerstange vertreiben*, digludañ ur yar; *die Hühnerstange verlassen*, digludañ ; *die Zeit, wo die Hühner die Hühnerstangen verlassen*, an diglud g.

Hühnersteige b. (-,-n) : skeul ar gludeg b., skeul yer b.

Hühnervögel ls. : [loen.] gallineged ls., gallifurmed ls., kilhogeged ls. ; *die Anzahl der Männchen unter den Hühnervögeln durch Beseitigung vermindern*, digihogañ.

Hühnerzucht b. (-) : saverezh yer g., sevel yer g., magerezh yer g.

Hühnerzüchter g. (-s,-) : mager yer g.

Hui n. : [tro-lavar] in einem Hui, im Hui, en ur serr-lagad, en un taol dorn, en un taol krenn, amzer sutal, a-raok kaout amzer da lavaret ba, en un toulpaz, en ur par berr, en un taol berr, en un taol-kont / en un hanter dro / en un dro zorn (Gregor), ken buan ha lavaret "chou" d'ar yar, hep kaout amzer d'en em glask, [dispredet] en ur gaouad.

hui estl. : 1. c'hou ! ; 2. [trouz an avel] hui ! hui ! ou, ou !

hüst estl. : tu !

Huker g. (-s,-) : [merdead.] hourkenn b.

hül estl. : hak !

Huld b. (-,-en) : madelez b., gras b. ; die *Huld des Landesherrn*, gras (gras vat) ar priñs b., kuñvelez ar priñs b. ; *Gottes Huld*, gras Doue b., madelez Doue b.

Huldgöttin b. (-,-nen) : [mojenn.] Gras b., Karitez b. ; die *Huldgöttinnen*, ar Grased ls., ar C'haritez ed ls., an Teir C'hoantenn ls., an Teir Fulenn ls., an Teir Gras ls.

huldigen V.gw. (dat.) (hat gehuldigt) : 1. [istor] ober feiz ha gwazoniezh da, dougen gwazoniezh da, gwasaat, gwazoniañ ; *dem König huldigen*, dougen gwazoniezh d'e roue, ober feiz ha gwazoniezh d'e roue (Gregor) ; 2. [dre skeud.] *jemandem huldigen*, enoriñ u.b., rentañ enor d'u.b., kaout doujañs evit u.b., dougen doujañs d'u.b., dougen bri d'u.b., [relij.] ober gwazoniezh d'ur sant bennak, dougen gwazoniezh d'ur sant bennak ; *einer Dame huldigen*, ober e c'hourc'hemennoù d'un itron, ober gourc'hemennoù d'un itron ; *einer Leidenschaft huldigen*, bezañ gwrac'h (nay, pitilh, troet, ran, dall, tik, stran) gant udb, bezañ ruz war udb, bezañ paket preñv udb, bezañ tapet preñv udb, bezañ tik war udb, bezañ tik ouzh udb, bezañ ur bouc'h gant udb, kaout ur c'hlug bras ouzh udb, bezañ douget-kenañ d'udb, bezañ taolet gant udb, en em reiñ d'udb, en em deurel d'udb, mont dreist-penn gant udb ; *einer Ansicht huldigen*, sevel krog udb, sevel a-du gant ur mennozh bennak, dont a-du gant ur mennozh bennak, dont en tu gant ur mennozh bennak.

Huldigung b. (-,-en) : 1. [istor] gwazoniezh b., gwazoniañ g. ; 2. enor g., gourc'hemennoù ls. ; *jemandem Huldigungen darbringen*, enoriñ u.b., rentañ enor d'u.b., ober e c'hourc'hemennoù d'u.b.

huldreich ag. / **huldvoll** ag. : grasius, leun a c'hras, kuñv, trugarezus, habask, madelezhus, hegarat, teurvoudek.

Hülfe b. (-,-n) : [dispredet] sellit ouzh Hilfe.

Hüllblatt n. (-s,-blätter) : [louza.] 1. delienn involukrek b. [*liester deliøu involukrek*], brakteenn b. ; *Hüllblätter*, involukr g. ; mit *Hüllblättern*, involukrek ; 2. [kraoñ-kelvez] beskenn b.

Hülle b. (-,-n) : 1. golo g., goloenn b., goloadur g., gronn g., pak g., klozenn b. ; *stachelige Kastanienhülle*, tolgen b., tolгад g., pok-kistin g., bolc'h str./g., bolc'h kistin str., balog g., klor kistin str. ; *grüne, nussumgebende Hülle*, klor kraoñ str., klorenn graoñ b., klozenn graoñ ; 2. [louza.] *Schutzhülle einer Blütenknospe*, himen g. ; 3. pallenn g., gouel b., gronn g. ; *die Hülle des Gasballons füllen*, c'hwezañ ar baloñs dre c'hzaz ; 4. [tekn.] gouin g. ; 5. [korf] *die sterbliche Hülle*, korf an hini marv g., P. ar c'horf g., ar vantell-den b. ; *deine sterbliche Hülle wird hier auf Erden bleiben*, lezel a ri war an douar da vantell-den ; *unsere irdische Hülle*, *unsere Erdenhülle*, hor c'horf douarel g..

hor mantell-den b. ; **6.** [mat.] abgeschlossene *Hülle*, glenadur g. ; **7.** [dre skeud.] *in Hülle und Fülle*, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, d'ober kouez ganto, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, ken a findaon, da zastum gant ar baldol, pezh a garer, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-zruilhadoù, a-zruilh, a-zruilhoù, a-largentez, puilh, a-builih, a-fonn, fonnus, dizamant, gras Doue, evel ober glav, a-vordilh, a-rozell, a-grugell, a-niver, paot-mat, e-leizh, a-leizh, helaezh, a-(vil)-vern, a-flec'henn, a-goñfont, a-yoch', forzh pegement, na pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, a-forzh, forzh ..., diouzh sour, a-droc'had, a-steioù, barrek ha fonnus, evel dour eus ar vilin, war an ampl, amplik, stank evel ar raden, d'armerzh, da zioueriñ, P. d'ober teil, a-dropiti, a-dorimell ; *Heu in Hülle und Fülle*, foenn a-flec'henn str., sof-kont a foenn ; *diese Bäume geben Obst in Hülle und Fülle*, ar gwez-mañ a daol froucezh gant fonnder, ar gwez-mañ a ro gant fonnusted, ar gwez-mañ a ro hardizh, froucehus-kenan eo ar gwez-mañ, ar gwez-mañ a daol froucezh a-goñfont, ar gwez-mañ a vez o leizh a froucezh enno ; *Brasilien hat Kaffee in Hülle und Fülle*, kreñv eo ar c'hafe e Brazil, kafe diouzh an druilh (a-zruilhadoù, a-zruilh, a-zruilhoù, puilh, a-builih, a-fonn, fonnus, forzh pegement, na pegement, a-largentez) a zo e Brazil, e Brazil ez eus fonnder a gafe, barrek ha fonnus eo ar c'hafe e Brazil, peurfonn eo ar c'hafe e Brazil, e-leizh a gafe (forzh kafe, sof-kont a gafe) a zo e Brazil, kafe a zo e Brazil gras Doue (sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, a-dropiti, a-flec'henn, a-grugell, a-niver, a-goñfont, a-forzh, forzh pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, a-bezhiadoù, a-vern, a-verniouù, a-verniadoù, a-vil-vern, a-vordilh, a-leizh, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, ken a findaon, ken na wic'h, diouzh sour, da rastellat, da reketiñ, a-dorimell), e Brazil e fonn ar c'hafe.

hüllen V.k.e. (hat gehüllt) : goleiñ, gronnañ, tamolodiñ, goueliañ, gwiskañ ; *in Dunst hüllen*, *in Nebel hüllen*, latarennnañ, brumennañ, morennañ, mogidellañ, koc'hennañ, koabrenniñ, gronnañ a latar ; *die Berge sind in blauen Dunst gehüllt*, paket eo ar meneziou gant ur vogedenn c'hlas, lizennet eo ar meneziou en ur vogedenn c'hlas ; *die Landschaft am Horizont war in einen hauchdünnen Dunst gehüllt*, ul lusenn vihan a gronne an dremmwel ; *in Dunkel gehüllte Jahrhunderte*, kantvedoù luget ls. ; *in ein Bettluch gehüllt*, liñselet ; *in eine Wolldecke gehüllt*, pallennet, souchet-kloz en ur pallenn ; *einen Toten in ein Leichentuch hüllen*, lienañ ur c'horf marv, sebeliañ ur c'horf marv ; *in Nebel hüllen*, latarennnañ, brumennañ, morennañ, mogidellañ, beuзиñ el latar, gronnañ a latar.

V.em. : **sich hüllen** (hat sich (ak.) gehüllt) : **1.** en em bakañ, en em damolodiñ, en em gafunañ, en em souchañ, en em c'ronnañ ; *sich in eine Decke hüllen*, en em gafunañ en ur pallenn-gwele, en em damolodiñ (en em souchañ kloz, en em c'ronnañ) en ur pallenn, tamolodiñ ur pallenn en-dro d'an-unan ; **2.** [dre skeud.] *sich in Schweigen hüllen*, en em serriñ war an-unan (*warnañ e-unan, warni hec'h-unan h.a.*) hep lavaret grik - klozañ war an-unan - en em hobregonañ er muderez - level e c'henou - moustrañ war e soñjoù - chom dilavar a-grenn, serret e c'henou gantañ - klozañ war an-unan ha chom war-dav - derc'hel gant an-unan - na rannañ ger (grik) - na faoutañ ger - na zaouhanteriñ ur ger - na seniñ grik - na wikal (na zic'hwezhañ, na zihostal) ger - level e c'henou - derc'hel kloz war e soñjoù - ober ur skoulm war e deod - derc'hel

war e latenn - nac'h komz - klozañ war e veg - prennañ kloz e c'henou - prennañ kloz e veg - chom mut - digomz - chom simudet - simudiñ - mudañ - kemer digarez diouzh e anv mat evit chom war-dav - digareziñ e anv mat evit tevel - siguriñ e anv kaer evit derc'hel kloz war e soñjoù - ourzal ; *sich in Schweigen hüllend*, simudek.

hüllenlos ag. : diwisk, noazh, dic'holo, diglorenn.

Hüllkelch g. (-s,-e) : [louza., kraoñ-kelvez] beskenn b.

Hüllkurve b. (-,-n) : [mat.] amspinenn b., amspinadenn b., krommenn amspinat b.

Hüllspelze b. (-,-n) : [louza.] sae b. [*liester saeoù*].

Hüllwort n. (-es,-wörter) : [yezh.] flourlavar g., flourdro b., troz'harvaat b., tro-c'hwekaat b., dic'harvad g.

Hülse b. (-,-n) : **1.** [frouezh] plusk g., pluskenn b., pluskad str., koc'henn b., peih g., pel g., krogenn b., klor str., klos str., bolc'h str./g., kroc'henn g., klorenn b., klozenn b. ; *leere, dünne Hülsen*, klor goulou ha flak str. ; **2.** [leguma] klos str., klor str., bolc'h str./g., klorenn b., pluskenn b. ; **3.** [edeier] pell str., bolc'h str./g. ; **4.** [arm] *Patronenhülse*, klaou g., klaouenn b.

hülsenartig ag. : [louza.] leguminek, pizennek.

Hülsenfrucht b. (-,früchte) : **1.** [boued] *Hülsenfrüchte*, legumaj sec'h str. ; **2.** [louza.] fabeg g. [*liester fabeged*], pizenneg g. [*liester pizenneged*], legumineg [*liester legumineged*] g., pizeg g. [*liester pizeged*] ; *Erbsen sind Hülsenfrüchte*, ar piz-bihan a zo pluskennek, ar piz-bihan a zo pizennek ; **3.** [louza.] klor str. ; *Hülsenfrüchte des Ginsters*, klor balan str., klor banal str.

Hülsenfrüchtler g. (-,-) : [louza.] fabeg g. [*liester fabeged*], legumineg g. [*liester legumineged*], pizenneg g. [*liester pizenneged*], pizeg g. [*liester pizeged*].

hülsentragend ag. / **hülsig** ag. : pluskennek, pizennek.

human ag. : **1.** denel, denek, ... den, ... an den ; **2.** mat, hegarat.

Humangenetik b. (-) : genetik denel g., genetik a sell ouzh mab-den g., hiloniezh denel b.

humanisieren V.k.e. (hat humanisiert) : denekaat, kuñvaat, habaskaat.

V.em. : **sich humanisieren** (hat sich (ak.) humanisiert) : denekaat, kuñvaat, habaskaat.

Humanisierung b. (-,en) : denekadur g., denekaat g., kuñvaat g., kuñvadur g., habaskaat g., habaskadur g.

Humanismus g. (-) : **1.** humanouriez b., denelouriez b. ; **2.** humanouriez b., henlennegouriez b., henlizherou ls.

Humanist g. (-en,-en) : **1.** humanour g., denelour g. ; **2.** humanour g., henlennegour g.

Humanistin b. (-,nen) : **1.** humanourez b., denelourez b. ; **2.** humanourez b., henlennegourez b.

humanistisch ag. : **1.** humanour, denelour ; **2.** klasel, henlizherel ; *humanistisches Gymnasium*, lise klasel g., lise henlizherel g.

humanitär ag. : **1.** denegour, dengar ; *humanitäre Hilfe*, skoazzel en anv Mab-den b., dengarouriez b., skoazzel dengar b. ; *humanitäre Hilfsorganisation*, aozadur denegour g. ; [polit.] *humanitäre Korridor*, *Korridor für humanitäre Hilfe*, trepas denegour g. ; **2.** denel, denek, ... den, ... an den ; *die humanitäre Lage der Flüchtlinge*, bividigezh ar repuidi b., bevidigezh ar repuidi b., aozioù bevañ ar repuidi ls., stuz bevañ ar repuidi g. ; *eine humanitäre Katastrophe*, ur stad a vrasañ dañjer evit ar boblañs a-fet aozioù bevañ b.

Humanitarismus g. (-) : dengarantez b., dengarouriez b.

Humanitas b. (-) : dengarantez b., dengarouriez b.

Humanität b. (-) : 1. denelezh b. ; 2. madelez b., kendruez b., hegarated b., kuñvelezh b. ; 3. denegezh b., dended b. ; von *Humanität durch Nationalität zur Bestialität* [Grillparzer], eus an denegezh dre ar vroadelouriezh d'al loenegezh, eus an dended dre ar vroadelouriezh d'al loended.

Humanitätsduselei b. (-,en) : [gwashaus] denegouriez dreist-kemm b., denegouriez dreist dalc'h b., brizhsantidigezh b., brizhsantimantelezh b.

Humanmedizin b. (-) : mezegiezh [*hag a bleustr gant an dud*] b.

Humanmediziner g. (-s,-) : mezeg [*hag a ra war-dro an dud*] g.

humanoid ag. : denelidik, humanoidel, denvanek.

Humanide g. (-n,-n) : denelidig g. [*liester denelidien*], humanoid g. [*liester humanoided*], denvaneg g. [*liester denvaneien*].

Humanökologie b. (-) : ekologiezh mab-den b., endroadouriez mab-den b.

Humanwissenschaften ls. : skiantou an den ls. ; *Human- und Sozialwissenschaften*, skiantou buhezel ls.

Humboldstrom g. (-s) : [merdead.] froud-vor Humboldt b.

Humbug g. (-s) : 1. diotiezh b., sotoni b., diotiz b., amoedigezh b., diskiantegezh b., belbi g., diotaj g., noucherezh g., louaderezh g., hailhonerezh g., tariell b., jaodreou ls., amiodaj g., dibennaj g., bardellaj g. ; *das ist alles reiner Humbug, das ist alles kompletter Humbug, das ist alles volliger Humbug*, ur mell taol farserez eo ; 2. pompadoù ls., roufl g., brabañs g., fougaserez g., gloar b., glabouserez g., glabous g., brabañserez g., taol brabañserez g., gloriusted b., lorc'hig moan g., bragerez g., fougerezh g., pouferez g., poc'honerez g., kañfarderez g., kankal g., bugaderez g., bugad g., c'hwezh hag avel.

Humerale n. (-s, Humeralien/Humeralia) : [relig.] amid g.

Humeralfeder b. (-,n) : [laboused] pluñv skoaz str.

Humifikation b. (-) : [bev.] humusadur g., humusaat g., breinadurezh b., breinerezh g., kuzumadur g., pezhelladur g. **humifikationsfördernd** ag. : humusus, ... humusaat.

humifizieren V.k.e. (hat humifiziert) : [bev.] humusaat.

Humifizierung b. (-) : [bev.] humusadur g., humusaat g., breinadurezh b., breinerezh g., kuzumadur g., pezhelladur g. **humifizierungsfördernd** ag. : humusus, ... humusaat.

humil ag. : [dispredet] uvel, izelek, dic'hloar, dilorc'h.

humiliant ag. : mezhekaus.

Humiliation b. (-,en) : mezhekadur g., mezhekadenn b.

Humilität b. (-) : [dispredet] uvelded b., izelded b., izelegezh b. ; *jemandem die Humilität beibringen, uvelaat u.b., izelekaat u.b. ; durch seine Humilität glänzen, splannañ dre e uvelded ; die Humilität ist die Mutter aller Tugenden, an izelegezh eo rouanez an holl vertuzioù [met hepti ez eus tu mont kalz pelloc'h].*

Hummel b. (-,n) : 1. [loen.] sardon str., bouderez b. [*iester bouderez*], bourboutenn b. [*iester bourbouted*], bourdonenn b., bont-brulu g. ; 2. [dre skeud.] P. *eine wilde Hummel*, ur plac'hig dibenn a-walc'h b., ur penn skañv a blac'hig vihan b. ; *Hummeln im Hinter haben, Hummeln in der Hose haben*, na gaout ur revr da azezañ, na badout neblec'h, na badout e revr e nep lec'h, na badout e revr neblec'h, bezañ atav war orjal, na c'hallout remziñ neblec'h, bezañ atav o fichfichal (o lavigañ, o lammat), bezañ ar fistoul en an-unan, bezañ un tarlasker (ur breser, ur mesker, ur breskenner, ur revr bervet, un turmud, ur fiñvetaer, ur fiñver,

ur fisher, un drapikell, ur fich-e-doull, ur reder-e-doull) eus an-unan, bezañ un toull-reuz, bezañ atav o redek war-lerch e fri, bezañ lavig atav gant an-unan, bezañ kemenerien en e dreid, bezañ mesk en an-unan, na vezañ evit e izili, bezañ ar vi en e revr, bezañ holen kras en e revr, bezañ poazh a revr, bezañ atav mont-dont, bezañ atav lec'h-lec'h, bezañ atav war voulj, bezañ atav war lusk, bezañ fiñv-difiñv, bezañ fiñv-fiñv, bezañ loc'h-loc'h, bezañ gwidal, bezañ forzh vouljus.

Hummer g. (-s,-) : [loen.] legestr g. [*iester legestred, legistri*], P. kemener-mor g. ; *Hummer fangen, legestreta, legestra ; junger Hummer, skrilh b., skrilh-avel b. ; Panzerschale des Hummers, krogenn al legestr b. ; Schere des Hummers, pav sizailh al legestr g., meud al legestr g., biz bras al legestr g. ; der Hinterleib des Hummers, lost al legestr g., kavell al legestr g. ; norwegischer Hummer, grilh-traezh g. ; [kegin.] farcierter Hummer mit Krebssauce, legestr kardinal g.*

Hummerbein n. (-s,-e) : pav al legestr g., biz al legestr g.

Hummercocktail g. (-s,-s) : [kegin.] koktel legistri g.

Hummerfalle b. (-,n) : borei g., kev legistri g., kavell legistri g. [*iester kavelloù legistri, kevell legistri*], kavell da besketa legistri g., kavell legestreta g., kavell legestra g. ; *die Hummerfallen einholen, sevel (gorren, dizourañ, divorañ disontiñ) ar c'hevell legestra ; eine Hummerfalle beködern, boueta ur c'havell ; Gerüst einer Hummerfalle, stern ur c'havell legestra g. ; trichterartiges Loch an der Oberseite der Hummerfalle, brok g.*

Hummerfang g. (-s) : legestretaerez g., legestraerez g., micher al legistri b.

Hummerfangschiff n. (-s,-e) : bag legestreta b., bag legestra b.

Hummerfischer g. (-s,-) : legestretaer g., legestraer g.

Hummerfuß g. (-es,füße) : pav al legestr g., biz al legestr g.

Hummerkorb g. (-s,-körbe) : borei g., kev ligistri g., kavell legistri g. [*iester kavelloù legistri, kevell legistri*], kavell legestreta g., kavell legestra g. ; *die Hummerkörbe einholen, sevel (gorren, dizourañ, divorañ disontiñ) ar c'hevell legestra ; einen Hummerkorb beködern, boueta ur c'havell ; Gerüst eines Hummerkorbs, stern ur c'havell g. ; trichterartiges Loch an der Oberseite des Hummerkorbs, brok g..*

Hummerkrustade b. (-,n) : [kegin.] kreunennad legistri b., krestad legistri g., kroustadenn legistri b.

Hummerreuse b. (-,n) : borei g., kev legistri g., kavell legistri g. [*iester kavelloù legistri, kevell legistri*], kavell da besketa legistri g., kavell legestreta g., kavell legestra g. ; *die Hummerreusen einholen, sevel (gorren, dizourañ, divorañ disontiñ) ar c'hevell legestra ; eine Hummerreuse beködern, boueta ur c'havell ; Gerüst einer Hummerreuse, stern ur c'havell g. ; trichterartiges Loch an der Oberseite der Hummerreuse, brok g.*

Hummerschere b. (-,n) : [loen.] pav sizailh al legestr g., meud al legestr g., biz bras al legestr g.

Hummersuppe b. (-,n) : [kegin.] biskennad legistri b.

Hummerzuchtanlage b. (-,n) : legestreg b. [ls. Legestreg / legestregoù].

Humor g. (-s) : 1. fentigellerez g., fent g., mousfent g. ; *Humor haben*, kaout skiant ar fent, bezañ fentus, bezañ kalz a vousfent eus perzh an-unan ; *er hat einen trockenen Humor*, hennez a larvar kaozioù da c'hoarzhin, diseblant - ur godiser dic'hoarzh a zo anezhañ - ur fenter diseblant a zo anezhañ ; *ein Hauch von Humor, ein Hauch Humor*, un dister fent g., un disterad fent g., un netraig a fent g., ur manning fent g., liv ar

fent g., un arliv a fent g., ur fulenn fent b. ; mit einer gehörigen Portion Humor, mit einem guten Schuss Humor, gant ur gont vat a fent b., gant un tamm mat a fent g., gant un tamm brav a fent g., war don ar fentigell ; 2. imor vat b. ; den Humor nicht verlieren, derc'hel plaeñ e spered, chom hep dibarfediiñ.

humoral ag. : [mezeg.] dourennel.

Humoreske b. (-,-n) : 1. [lenn.] kontadenn farsus b., danevell fentus b., ribardenn b., fentigell b. ; 2. [sonerezh] frapad sonerezh farsus g.

Humorist g. (-en,-en) : fentigeller g., ribardenner g.

Humoristikum n. (-s, Humoristik) : tra fentus g.

Humoristin b. (-,nen) : fentigellerez b., ribardennez b.

humoristisch ag. : fentus, mousfentus, fentigellus, ribardennus ; in einem humoristischen Ton sprechen, lavaret traou war don ar fentigell, fentigellañ.

humorlos ag. : difent, hep fent.

Humorlosigkeit b. (-) : diouer a fent g.

humorvoll ag. : leun a fent, farsus-kenañ, fentus, fentigellus, ribardennus ; in humorvoller Weise, in humorvollem Ton, war don ar fentigell.

Adv. : war don ar fentigell.

humos ag. : [bev.] humusek ; humoser Boden, douar-labour g., douar-gounid g., douar tomm g., atil g./b., douar-atil g., douar-teil g., teil-douar g., teil munut g., mannoù ls., douar bev g., douar stuz g., rotel g., douar-mag g., baoz b., gardenn b., mailh g. [liester mailhoù].

humpeln V.gw. (ist gehumpelt / hat gehumpelt) : kammigellat, jilgammañ, jilgammat, kilhgammañ, gargammañ, gougammañ, klefiñ, kerzhet treuzek, kerzhet treuzellek, bezañ kamm e gerzhed, ober ar c'hamm ; gehumpelt kommen, dont war c'harig-kamm, dont war e droadig-kamm, dont a droadig-kamm.

Humpeln n. (-s) : kammerezh g., kammadur g., bale kamm g., kerzhet kamm g.

humpelnd ag. : kamm, gargamm, gourgamm, jilgamm, kamm-jilgamm, kilhgamm.

Adv. : kamm-digamm, kamm-jilgamm, en ur jilgammañ, war garig-kamm, a c'harig-kamm, war e droadig-kamm, a droadig-kamm.

Humpelnde(r) ag.k. g./b. : den kamm g., kamm g., kammell b., kammez b., jilgamm g., jilgammerz b., P. traouillh-tan g.

Humpern g. (-s,-) : pint g., pintad g., chopenn b., chopennad b., chopin g., chopinad g., pod-bier g.

Humus g. (-) : humus g., douar-labour g., douar-gounid g., douar tomm g., atil g., douar-teil g., teil-douar g., teil munut g., mannoù ls., douar bev g., douar stuz g., rotel g., douar-mag g., baoz b., gardenn b., mailh g. [liester mailhoù] ; sich zu Humus bilden, humusaat ; in Humus umwandeñ, humusaat.

Humusbildung b. (-) : [bev.] humusadur g., humusaat g.

Humusboden g. (-s) / **Humuserde** b. (-,-n) : humus g., douar-labour g., douar-gounid g., douar tomm g., atil g./b., douar-atil g., douar-teil g., teil-douar g., teil munut g., mannoù ls., douar bev g., douar stuz g., rotel g., douar-mag g., baoz b., gardenn b., mailh g. [liester mailhoù] ; mit Humuserde bedecken, mailhañ.

Hund g. (-s,-e) : 1. [loen.] ki g. [liester kon / chas], tarv-ki g. ; bell, mein Hund, bell doch ! harzh, va faotr, ha gra ! ; junger Hund, kolen-ki g., labous-ki g., plog ki g., ki bihan g. ; die Hunde auf jemanden hetzen, atizañ (isañ, lakaat) ar chas war-lerc'h u.b., isañ ar chas gant u.b., isañ ar chas war u.b., isañ ar chas da dagañ u.b., atizañ (isañ) ar chas da vont war

u.b., lakaat ar chas war u.b. ; einen Hund auf jemanden loslassen, distagañ ur c'hi ouzh u.b. ; einen Hund an die Kette legen, stagañ ur c'hi ouzh e chadenn, chadennañ ur c'hi ; den Hund von der Kette loslassen, dichadennañ ar c'hi ; der Hund ist von der Kette los, distag eo ar c'hi, aet eo ar c'hi da chaloupat ; wem gehört der Hund ? ki biv eo ? ; das ist Pauls Hund, ki Baol eo ; streunender Hund, wilderer Hund, ki diberc'henn g. ; Hund, der zubeißt, ohne vorher zu bellen, ki kildrouk g. ; Hund, der viel bellt, harzher g. [liester harzherien], ki harzher g. ; ein bissiger Hund, ur c'hi blech g., ur c'hi drouk g., ur c'hi gwaller g., ur c'hi diviñs g., ur c'hi chartous g., ur c'hi du e staon g. ; ist Ihr Hund bissig ? ha kregiñ a ra ho ki ? ha du eo staon ho ki ? ; der Hund beißt kräftig zu, ar c'hi a grog du, ar c'hi a grog start, ar c'hi a grog yud, ar c'hi a grog mut, ar c'hi a grog mort, ar c'hi a grog nerzhus ; plötzlich schnappte der Hund zu, a-daol-trumm e krogas ar c'hi gant e zent ; der Hund lässt nicht los, ar c'hi ne laosk ket krog, ar c'hi ne zizant ket ; der Hund hat ihn ins Bein gebissen, ohne vorher zu bellen, kroget en doa ar c'hi en e c'har, kuit da harzhal - ar c'hi en doa kroget mut en e c'har ; der Hund nimmt die Fährte des Rehs auf, kregiñ a ra ar c'hi da zispenñ roudou ar yourc'h ; der Hund wittert Wild, ruflañ (klevet, fronal) a ra ar c'hi c'hwezh ar jiber ; der Hund hat eine Spur gewittert, tres a zo gant ar c'hi ; der Hund folgt der Fährte, ar c'hi a heuilh an tresad ; einen Hund pflegen, ober evezh d'ur c'hi, ober war-dro ur c'hi, ober en-dro d'ur c'hi, ober diouzh ur c'hi, ober ouzh ur c'hi, ober evit ur c'hi ; einen Hund trimmen, touzañ ur c'hi, troc'hañ e vlev d'ur c'hi, fichañ ur c'hi ; seinen Hund ausführen, mit seinem Hund Gassi gehen, seinen Hund spazieren führen, kas ar c'hi d'ober e dro, ober un dro gant e gi, mont da bourmen e gi, mont da vale e gi, mont da gan tren e gi ; den Hund baden, gwalc'hiñ ar c'hi ; der Hund begrüßt freudig seinen Herrn, ober a ra ar c'hi hast ouzh e vestr, ober a ra ar c'hi chalantz d'e vestr, ober a ra ar c'hi fistoulig d'e vestr, ober a ra ar c'hi lid d'e vestr, ober a ra ar c'hi cher d'e vestr, ober a ra ar c'hi ton d'e vestr, cherisañ a ra ar c'hi e vestr, ober a ra ar c'hi kalz a joa d'e vestr, diskouez a ra ar c'hi joa ouzh e vestr ; seinen Hund verprügeln, skeiñ gant e gi ; einen Hund auf den Mann dressieren, deskirñ ur c'hi da dagañ an dud ; einen Hund scharfmachen, deskirñ ur c'hi da dagañ ; der Hund bleckt die Zähne, der Hund fletscht die Zähne, diskouez a ra ar c'hi e zent, diskouez a ra ar c'hi an dent, diskognal a ra ar c'hi, diskognal a ra ar c'hi e zent, skrignal a ra ar c'hi e zent ; Hund mit gebrochenem Schenkel, ki divisorheden g. ; einem Hund die Ohren stutzen, diskouarnañ ur c'hi ; [ardamezouriezh] geschändeter Hund ohne Schwanz, ki besk g. ; Fernhaltemittel für Hunde, Fernhaltespray gegen Hunde, chabouter chas g. [liester chabouterioù chas] ; 2. [tro-lavar] wie ein pawlowscher Hund, wie ein Pawlow'scher Hund, dre ziarzoug, dre zamoug ; 3. [tro-lavar] wie Hund und Katze sein, bezañ evel ki ha kazh, en em glevet e-giz daou gi war ar memes askorn, en emgiañ, en em ober evel an tan hag an dour, bevañ evel tan ha kler, bezañ evel bleiz hag oan, bezañ atav c'hin-ch'an (c'hign-c'hagn) etrezo, bezañ an debr hag an dag etrezo, bezañ fachet ruz, en em vresañ hag en em gignat, bezañ atav o kriagnat fri an eil egile, na vezañ evit aveliñ an eil egile, na vezañ evit pakañ an eil egile, na vezañ evit en em bakañ, na challout en em yeviñ, na vezañ evit en em ahelañ, bezañ e malis an eil ouzh egile, na vezañ evit ahelañ an eil gant egile, bezañ rouzet ar bloneg ; sie sind wie Hund und Katze, emañ ar vouch o karzhañ etrezo, karzhañ a ra ar vouch etrezo, bec'h bras a zo etrezo, emaint e malis an eil ouzh egile, en em vresañ

hag en em gignat a reont didruez, emañ an debr hag an dag etrezo, troet eo d'ar put etrezo, fachet ruz int ; 4. [dre skeud.] *fauler Hund*, yeueg g. [*liester yeueien*], skoeñver g., leozenn b. [*liester leozenneid*], moriser g., feneant g., dibreder g., toull diboan g., Fañch an Didalvez g., Yann Diegi g., sonnard g., plader g., arouareg g. [*liester arouareged*], awareg [*liester arwareged*], den vak g., sach war-dreñv g., dalc'her a-dreñv g., landread g. [*liester landreidi*], landreant g. [*liester landreanted*], breiner-boued g., ra-netra g., lezireg g. [*liester lezireien*], gwalleg g. [*liester gwalleien*], fagnouz g. [*liester fagnouzien*], kreouz g. [*liester kreouzien*], louangen g., brein boued g., koll-e-vara g., koll-e-voued g., koll-boued g., kollbara g., laer-e-vara g., laer-e-voued g., laer-e-amzer g., kac'h-moudenn g., didalvez g., pezh didalvez g., labaskenn b., labaskenneg g. [*liester labaskenneiem*], lugudenn, kloquarenn b., kouskadenn b., marvasenn b., marvadenn b., beuzelenn b., tra didalvez g., pezh dilamprek g., den lifret g., den hualet g., penn-karn g., foerouz g., tamm foerouz g., landore g., landregenn g., lanfre g. [*liester lanfreidi*], lanfread g. [*liester lanfreidi*], lantouzer g., luduenn b., leubeurc'henn g., lochore g., lustrugenn g., chuchuenn b., magadenn b., magadell b., rouzer g., ruz-revr g., ruzer-e-revr g., treineller g., travelgen g., peul g., den kouezhet en arouaregezh ha lizidanted g., den a foeltr forzh g., P. korzenn wak b., P. krank gwak g. ; *das ist ein fauler Hund*, n'eo ket gwall ruz war al labour, al labour hag eñ n'int ket ostizien gaer ; *ein gemeiner Hund*, ul lampon g., un hailhevod g., ur jalod g., ul lavagnon g., ul louzaouenn fall b., un hailhevodeg g., un hailhoneg g., ur renavi g., un ampouailh g., ur forbann g., ur peñsel fall g., ul labous treut g., ul labous kailh g., ul labous kleiz g., ur stronk labous g., ur gwall labous g., ur pikouz fall g., ur gaster g., ur stronk g., ur standilhon g., un diaoul a baotr g., ul lakepod g., ur fall lakez g., un noazour g., ur gwall bezh g., ur pezh lous g., ur pezh vil g., ur pezh divalav g., ur pezh fall a zen g., un den brein betek mel e eskern g., un toull visoù g., ur paotr lavis g., ul loen brein g., ul loen vil g., ul loen lous g., ul loen fall g., ul loen mut g., ur vosenn a zen b., ul lec'hidenn a zen fall b., ul lastezenn b., ur gwir hailhon g., un hailhon echu g., ur maraoed g., unan gwazh eget ar vosenn g., ur paotr e gont a fallagriezh ennañ g., un den korvigellet e galon a fallagriezh g., un den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., ur paotr a zo kement si fall 'zo tout ennañ g., ur paotr netra a vat ennañ g., ul loen gars g., ur c'hast b., ur gaster g., ur paotr gagn g., ur gwall higolenn b., un higenn b., un dra vil g., un dra fall g., ur boufon g., ur foulin g., un ebeul g. ; *das ist ein falscher Hund*, un den gaou eo hennezh, ur pezh klufan eo hennezh, ur vilizenn a zo anezhañ, ur souchadenn a zo anezhañ, ur souchet a zen a zo anezhañ, ur gwidal eo hennezh, gwidal eo, un den ganas eo hennezh, n'eo ket onest e c'hoari, n'eus nemet kildro ennañ, hennezh ne sell ket eeuñ ouzh Doue james, n'eo ket virjin e zaoulagad, ur skoachet a zen a zo anezhañ, ur c'holzennek a zen a zo anezhañ, ur c'hoachet a zen a zo anezhañ, ur c'huzhet a zen a zo anezhañ, hennezh a zo ur spred besk a zen anezhañ, an den-se a zo koad-tro ouzh e ober, hennezh ez eus koad a-dreuz ennañ, c'hoari a ra e vleiz, c'hoari a ra e vitaouig, dre zindan eo, un den aziñdan eo, kildrouk eo, hennezh a zo ur gwasker, ur gontell a zaou droc'h eo, kuzh-ha-muz eo, kuzh-muz eo, un trubard eo, ur goarenn a zo anezhañ ; *bekannt wie der bunte Hund*, anavezet evel ar bleiz, anavezet evel ar bleiz ruz, anavezet dre-holl, anavezet e kement korn 'zo, anavezet gant kement

den a zo, anavezet a bep tu, mil anavezet ; *da liegt der Hund begraben*, ouzh ar poent-se emañ holl an dalc'h, hennezh eo ar penn, eno emañ an dalc'h brasañ, eno emañ ar skoulm (ar gempenn), eno emañ ar poent grevusañ eus an afer, eno emañ ar poent pounnerañ eus an afer, aze emañ mudurun an afer ; *mit allen Hunden gehetzt sein*, bezañ gwriet a finesaoù, kaout kement fil a zo, bezañ ul louarn a baotr, bezañ gwidre an diaoul en e gorf, bezañ un ebeul, bezañ ur fouin, bezañ ur sapre den kordet, bezañ un higenn a zen, bezañ un hinkin a zen, bezañ bet e benñ o stekiñ er wezem bellañ, bezañ diouzh ar mintin, bezañ bet darbet d'an-unan mont da louarn, bezañ ul labous a zen, bezañ finoc'h eget kaoc'h louarn, bezañ ur mailh louarn, bezañ leun e sach a widre, bezañ hir troioù e gordenn, bezañ kant tro en e gordenn, bezañ finesaoù ouzh en ober, bout tro en e laezh, bezañ ur sifelenn a zen, bezañ un den gweet e hentoù, bezañ fil en an-unan, kaout fil, bezañ tro en e gordenn, na vezañ un hanter c'henaoueg, bezañ ul louarn kozh, bezañ bet meret e bleud tanav, bezañ ul luban, bezañ korvigell en e gorf, bezañ ur sac'had korvigelloù gant an-unan ; *jemanden wie einen Hund behandeln*, ober war dro u.b. evel pa vefe ur c'hi gouez ; *hier wird man wie räudige Hunde behandelt*, amañ eo gwelloc'h bezañ touseg en ur c'helez ; *er behandelt mich wie einen räudigen Hund*, ned on ket muioc'h dezhañ eget felc'h ur c'hi ; *damit lockt man keinen Hund hinter dem Ofen hervor*, n'eo ket gant an dra-se e vo graet berzh, n'oufe den bezañ dedennet gant an dra-se, den ebet ne vo dedennet gant an dra-se, n'eus berzh ebet da gaout diwar gement-se, n'eo ket e-giz-se e vo graet brud ; *etwas vor die Hunde werfen*, teuler ubd d'ar c'hi (d'ar chas) ; *es nimmt kein Hund einen Bissen Brot von ihm*, an holl a ra fae warnañ, disprizet e vez gant an holl, an dud n'o devez nemet disprizañs evitañ ; *es ist ein Wetter, dass man keinen Hund hinausjagen möchte*, un diaoul (ur c'hast) a amzer eo, ur c'hastamzer eo, un amzer ziaoulek eo, an amzer-se a zo a-berzh an diaoul, n'emañ ket an Aotrou Doue er gêr hiziv, un amzer ruz (un amzer divalav, un amzer vrein, un amzer gaoc'h) an hini eo, barrstrakal a ra ; *P. auf dem Hund sein, auf den Hund kommen*, bezañ kouezhet izel - kouezhañ an dienez vrashañ war an-unan - kouezhañ e levitenn war e votou - bezañ erru war an noazh (war ar raden, war an teil) - mont d'ar bern - bezañ war an teil - na gaout a vein tennet - bezañ aet war e blankenn lardet - bezañ debret ar gestenn gant an-unan (e gestenn gantañ, he c'hestenn ganti h.a.) - bezañ aet e beadra e skuilh hag e ber - bezañ aet holl en e revr - bezañ aet holl e vadoù en e revr - bezañ debret pep tra, gwir ha font - bezañ Fañch ar Berr gant an-unan - bezañ debret e holl stal - na ober na koar na mel - bezañ aet e zanvez e bevez - bezañ en e sach (en e huanad) diwezhañ / bezañ rentet betek ar mouch (Gregor) ; *vor die Hunde gehen*, bezañ un den echu, bezañ dibunet e gudenn, mont da get, mont da neuz, mont da netra, mont da goll ; *das ist unter dem Hund, das ist unter allem Hund*, se a zo bezañ un etev memes tra ! ur vezh ruz eo kement-se ! fae ganti ! mezh warni ! ur mezh-e-envel eo an dra-se ! se 'zo an diwezhañ ! dipitus eo kement-se ! falloc'h n'eus ket ! ; *das ist ja ein dicker Hund* ! aze emañ ar boch ! biskoazh kement all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh oueskoc'h ! gwashat ! euzhusat ! kement-se ! betek keit-se ! betek keit all ! keit all ! ur gwall soubenn eo an dra-se, un tammiñ soll eo ar soubenn, n'eo ket ur soubenn eo, hennezh a zo ur c'hrez yen da wiskañ ; *da wird doch der Hund in der Pfanne verrückt* ! biskoazh kement all ! biskoazh c'hoazh ! souezhet mik on ! goursouezhet

on ! sabadac'het on ! saezhet on ! chom a ran war va c'hement all ! skodeget on ! sabatuet on ! sabaturet on ! sebezet on ! distroadet on penn-kil-ha-troad ! ansouezh bras a zo ganin ! bac'het eo va genoù din ! sac'het on ! pilet on ! minellet eo va zeod ! chom a ran beg ! chom a ran e beg ! ; [kr-] kommt man über den Hund, kommt man auch über den Schwanz, graet ar c'halz ne chom ket kalz - aet al lost, aet an hanter lost - an neb a c'hall ober paner a c'hall ober manikin ; [krl.] man findet schnell einen Stock, wenn man seinen Hund schlagen will, an hini en deus c'hoant da grougañ e gagh a lavar eo fall da logota ; [krl. Bro-Suis] einen alten Hund muss man nicht bellen lehren, ne vez ket desket da dad-kozh ober bugale-vihan ; den letzten beißen die Hunde, gwazh a se d'ar re ziwezhatañ o tont - ar chentañ a sav a gac'h el lec'h ma kar - gwazh a se evit ar re a vo war-lerc'h an eur - d'ar ruzerien e vo lakaet ar c'hazh er pod - an neb a erruo re ziwezhat en devezo eskern da grignat ; ein toter Hund beißt nicht, ur pemoch' ne ra vad nemet war ar plad, ur c'hi marv ne grog ket ; der getroffene Hund bellt, kriz eo a-wechoù klevet ar wirionez, ar wirionez a vez displijus da glevet a-wechoù, ar wirionez a zo kasaus d'an neb a zo kablus, ar wirionez a zo kasaus hag an hini he lavar a zo arabadus ; wie ein geprügelter Hund aussehen, bezañ lostek evel ur c'hazh foetet, bezañ toutek evel ur c'hi bihan bet skandalet gant e vestr, bezañ lostek evel ul louarn bet louzett gant ur yar, bezañ ken mezhus hag ul louarn bet gennet gant ur yar, bezañ mezhek evel ul louarn bet kabestret gant ur yar, bezañ lostek evel ul louarn bet c'hoariet (bet kabestret, bet tapet, bet paket) gant ur yar, bezañ diaes evel en ur roched reun, bezañ pinous evel ur c'hog displuñvet (evel ur c'hog dibluñvet), bezañ kouezhet d'an-unan klipenn hag askell, bezañ izel e gribell, bezañ izel e glipenn, bezañ mezhek evel ur yar dilostet, bezañ abaf evel ur yar displuñvet (evel ur yar dibluñvet), bezañ e lost en e c'harbedenn ; 5. [mengleuz.] bagonig b., berlinenn b. ; 6. [stered.] kleiner Hund, Ki bihan g. ; großer Hund, Ki bras g.

Hundbeere b. (-,n) : [louza.] rote Hundbeere, bouloù-aerouant ls., chapeled-an-naer g.

Hündchen n. (-s,-) : [loen.] kolen-ki g. [liester kelin-chas], labous-ki g., plog ki g., ki bihan g. ; Schoßhündchen, louferig g., ki-loulig g., ki gaol g., ki madam g., ki-dimezell g., bichon g., ki barlenn g. ; meine Hündchen, va chas bihan ls., va chas munut ls.

Hündchenstellung b. (-,en) : [rev] jemanden in der Hündchenstellung bumsen, mont dre dreñv d'u.b., ober un daol-vaen.

Hundeangriff g. (-s,-e) : tagadenn gi b. / tagadenn chas b. [liester tagadennou chas].

Hundeanker g. (-s,-) : seulbenn gi b., strapenn gi b.

Hundeanteil g. (-s) : [hemolch] kourailhou ls.

Hundearbeit b. (-,en) : [dre skeud.] P. kozh labour g., gast a labour g., gast a vicher b., labour gaoc'h g., labour kaoc'h g., labour lazhus g., lazhi-korf g., lazhi g., lazhi tud g., lazherezh g., gwall grogad g., gwall reuziad g., gwall gaouad g., kouez g., disec'h-tud g., kole d'ober g., torr-korf g., labour da lazhañ tud g., uz tud g., labour tenn g., aner g., klogorenn b., bourelenn b., truaj g., predad g., bourelenn b., trepan g., charre g., chastre g., gwall grog g.

Hundeart b. (-,en) : 1. gouenn chas b., spesad chas g. ; 2. [dre astenn.] doare ar chas g. ; nach Hundeart, e-giz ar chas, evel ar chas.

hundeartig ag. : [loen.] kiheñvel, e doare ar chas, e doare ur c'hi, a-zoare gant ur c'hi, a-zoare gant ar chas, a-seurt gant ur c'hi, a-seurt gant ar chas ; die Hundeartigen, ar c'rieged ls., ar c'hanideged ls. ; ein Hundartiger, ur c'rieg g., ur c'hanideg g. **Hundeattacke** b. (-,n) : tagadenn gi b. / tagadenn chas [liester tagadennou chas].

Hundeaustellung b. (-,en) : diskouezadeg chas b.

Hundeberuf b. (-s,-e) : gast a vicher b., gast a labour g., labour gaoc'h g., labour kaoc'h g. ; was für ein Hundeberuf ! gast a vicher !

Hundeblume b. (-,n) : [louza.] c'hwervizon str., louzaouenn-staoter b., turc'h str., P. saladenn pistoutou b. ; Hundeblume mit ihren haarigen Flugschirmen, penn-va-zad-kozh g., bouilihou turc'h ls.

Hundebiss g. (-es,-e) : taol-dant ki g., dantadur ki g., krog ki g. **hundeelend** ag. : [dre skeud.] sich hundeelend fühlen, bezañ klañv evel ur c'hi, bezañ klañv-ki, bezañ klañv-moñs, na vezañ en e blom, na vezañ en e lec'h tamm ebet, na vezañ en e jeu neudenn ebet, na vezañ en e charreou tamm ebet, na vezañ war e du tamm ebet, bezañ diaes d'an-unan, bezañ diaes, bezañ klañv-diglañv, bezañ klañv-diaes, bezañ kozh-fall, bezañ gweget, bezañ kinglañv (damglañv, peuzklañv), na vont mat gant an-unan, bezañ dihet, bezañ kozh klañv, kaout korf fall, na vezañ mat, kaout un diaezamant, bezañ savet bec'h war an-unan, ober ruskenn fall, na ober ruskenn vat, na vezañ gwall yac'h, na vont herrus gant an-unan, na vont herrus an traou gant an-unan, na vont mat an traou gant an-unan, bezañ fall an traou gant an-unan, mont fall gant an-unan, bezañ trist an traou gant an-unan, ober neuz fall ; mir ist hundeelend, klañv on evel ur c'hi, klañv-ki on.

Hundefänger g. (-s,-) : paotr al loenva g., paker chas g.

Hundefloh g. (-s,-flöhe) : [loen.] c'hwén ar chas str.

Hundefraß g. (-es,-e) : bouetaj g., pasturaj g., brif g., brifenn b., debraj g., kabouilh g., strabouilh g., strabouilhenn b., P. magnez g., tarzhell b., trantell b., keusteurenn b., moc'haj g., boued moc'h g., lastez str., loustoni b., tag g., stronk a voued g., traou gros-fourdouilhet ls.

Hundefreund g. (-s,-e) : paotr ar chas g.

Hundefreundin b. (-,nen) : plac'h ar chas, mamm ar chas b.

Hundefrisör g. (-s,-e) : ficher chas g.

Hundeführer g. (-s,-) : konaer g., mestr-ki g. [liester mistri-chas].

Hundefutter n. (-s) : formaj chas g., boued chas g.

Hundegebell n. (-s) / **Hundegekläff** n. (-s) : harzhadennoù ls., harzhadeg b., chalpadeg b., chalperez g., chalpadennoù ls., chinkerezh g., chinkadennoù ls.

Hundegeld n. (-s) : [dre skeud.] priz dister g., priz marc'had-mat-lous g., priz gwall varc'had g., priz re varc'had g., priz marc'had-mat-vil g. ; etwas für ein Hundegeld verkaufen, gwerzhañ udb evit ur bouton, lezel udb da vont evit an hanter eus netra, lezel udb da vont evit daouhanter netra.

Hundehalsband n. (-s,-bänder) : kolier g., tro-c'houzoug b., rollenn b.

Hundehalter g. (-s,-) : perc'henn ki pe chas g., dalc'her ki pe chas g.

Hundehalterin b. (-,nen) : perc'hennezez ki pe chas b., dalc'her ki pe chas g., dalc'herezh ki pe chas g., dalc'hidigezh ki pe chas b.

Hundehaltung b. (-) : perc'hennezez ki pe chas b., dalc'h ki pe chas g., dalc'herezh ki pe chas g., dalc'hidigezh ki pe chas b. **Hundehaus** g. (-es,-häuser) / **Hundehütte** b. (-,n) : loch-ki g., loch ar c'hi g., lochenn ar c'hi b., toull ki g., kondi g., log b., log-ki b., log ar c'hi b., logell b.

hundekalt ag. : yen-ki, yen-chas, yen-du, yen-skorn, yen-sklas, yen-skorn, yen-put ; es ist *hundekalt*, yen-ki eo an amzer, yen-put eo.

Hundekälte b. (-) : [dre skeud.] P. amzer yen-ki b., amzer yen-chas b., yenijenn c'harv b., yenijenn dinatur b., kriz g., riv lemm g., yenijenn but b., yenijenn zu b., yenijenn rip b., amzer yen-put b., amzer but b., amzer yen-sklas b., amzer yen-skorn b., amzer yen-du b., amzer skorn ruz b., amzer skorn du b., morfont g., morfontadur g., yenijenn a grog en dud b.
Hundekerl g. (-s,-e) : [dre skeud.] ki g., kailh g., kailhenn g./b., legestr g. [*liester ligistri*], amprevan g., ailhon g., lañfre g., ibil fall g., gwallibil g., pezh teil g., tamm teil g., lorgnez g., pezh fall a zen g., tra milliget g., toull visou g., paotr lavis g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., den brein betek mel e eskern g., bosenn a zen b., lec'hidenn a zen fall b., lastezenn b., gwir hailhon g., hailhon echu g., maraoed g., paotr e gont a fallagriezh ennañ g., den korvigillet e galon a fallagriezh g., den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr a zo kement si fall 'zo tout ennañ g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., gast b., porc'hell lous g., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., loustoñ g., louskod g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., tamm mat a loustoni g., tamm brav a loustoni g., lorgnaj g., lampon g., hailhevod g., jalod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., renavi g., ampouailh g., forbann g., peñsel fall g., labous treut g., labous kailh g., labous kleiz g., stronk labous g., gwall labous g., pikouz fall g., gaster g., stronk g., standilhon g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., fallakr g., sac'h malis g., tarv-ki g., penn joskenn g., penn klouk g., fri lous g., kakouz g., tamm kakouz g.

Hundekosmetik b. (-) : ficherezh-chas g.

Hundekot g. (-s) : kaoc'h ki g. ; *in Hundekot treten*, lakaat e droad e-barzh kaoc'h ki.

Hundekuchen g. (-s,-) : gwispid evit ar chas str.

Hundeleben n. (-s,-) : [dre skeud.] gast a vuhez b., buhez vleiz b., P. Fañch ar Moan, kiez ar bed b. ; *ein Hundeleben führen*, ren (kaout) ur vuhez vleiz, ren (kaout) ur c'hast a vuhez.

Hundeleine b. (-,n) : roll g., stag g., lêrenn b.

Hundeloch n. (-s,-löcher) : 1. loch ki g., loch ar c'hi g., lochenn ar c'hi b., toull ki g., log b., log ki b., log ar c'hi b., logell b. ; 2. [dre skeud.] foukenn hudur b., klotenn lous b., kozh ti g., neizh touseg g., ti-gutez g., ti brein g., lastez ti g., tamm toull ti g., klud g., sikelud g., kozh kraou-porc'hell g., kozh toull ki g., toull lous g., kozh toull brein g. ; *in einem Hundeloch wohnen*, bezañ lojet dindan lost ar c'hi, lojañ dindan lost ar c'hi, bezañ o chom e Kernetra, bezañ o chom e Kernebeudig, bezañ kludet en un neizh touseg, bezañ kludet en un toull lous.

Hundelohn g. (-s,-löhne) : [dre skeud.] gopr torr-naon g., gopr gwall zisterik g., tamm pae divalav g.

Hundemark b. (-,n) : 1. [melestr.] plakenn gi b. [*hag a ziskouez ez eo bet paet an tailhoù war ar chas*] ; 2. P. [soudarded, dre fent] plakenn anv b.

Hundemaul n. (-s,-mäuler) : geol ar c'hi g.

Hundemeute b. (-,n) : bagad chas g.

hundemüde ag. : [dre skeud.] skuizh evel ar bleiz, kabac'h gant ar skuizhder, riñset, marv diwar e sav, gourdet gant ar

skuizhder, asik, asiket, flep, mac'homet, brev, brevet, rentet, gell, divi, eok, eoget (óget) gant ar skuizhder, tanailhet, darnaouet, skuizh-brein, skuizh-marv, skuizh-divi, skuizh-lazhet, skuizh-stank, skuizh-lovr, skuizh-brevet, brevet gant ar skuizhder, faezh betek skoulm e ene, torret gant ar skuizhder, broustet e gorf, distronket holl, distronket tout, nezet tout e izili dindanañ, krevet ; *ich bin hundemüde*, skuizh on, ken ez on - skuizh on, biskoazh skuishoc'h.

Hundenase b. (-,n) : 1. fri ki g. ; 2. [dre skeud.] *eine Hundenase haben*, bezañ tanav e fri.

Hundepetersilie b. (-,n) : [louza.] perisilh-ki str.

Hundepflege b. (-) : ficherezh-chas g.

Hunderasse b. (-,n) : gouenn chas b.

Hunderecht n. (-s) : [hemolch'] kourailhou ls.

hundert niv. : kant ; *hundert Sack Sand*, kant sac'had traezh ls. ; *hundert Millionen*, kant milion ; *hundert Jahre*, kant vloaz ls. ; *mehrere hundert Jahre*, meur a gant vloaz ; *mehrere hundert Menschen*, meur a gant den ; *jemandes hundertsten Geburtstag feiern*, lidañ kant vloaz u.b. ; *durch hundert dividieren*, kantvedenniñ ; *ein einziges Haferkorn bringt hundert Körner hervor*, ur c'hereunenn gerc'h a ro kant evit unan, ur c'hereunenn gerc'h a ro kant kement all, ur c'hereunenn gerc'h a daol kant evit unan ; *hundert von ihnen*, kant anezho ; *an die hundert Leute*, *rund hundert Leute*, *etwa hundert Leute*, ur c'hat bennak a dud ; *die 100 Meter laufen*, bei den 100 Metern an den Start gehen, redek ur c'hat metrad ; *er wurde hundert [Jahre alt]*, mont a reas da gant vloaz, mont a reas gant e gant vloaz, dont a reas d'an oad a gant vloaz, mont a reas d'e gant vloaz, pakañ a reas e gant vloaz, mont a reas betek kant vloaz ; *du bist so rüstig und gesund*, dass du *hundert Jahre alt werden kannst*, te ac'h eus ur sklosenn da vont da gant vloaz.

Hundert¹ n. (-s,-e) : kant g., kantad g., kantveder g. ; *vier vom Hundert*, pevar dre-gant ; *ein Hundert Eier*, ur c'hatad viou g., ur c'hat viou g. ; *ein paar Hundert Menschen*, un nebeud kantadoù a dud g. ; *Hunderte von Menschen*, kantadoù ha kantadoù a dud, meur a gant den ; *aus den Reisebussen strömten (quollen) Hunderte von Touristen*, ar c'hirri-boutin a zistaole kantadoù a douristed ; *Hunderte von Lichern*, kant ha kant goulaouenn ; *zu Hunderten*, a-gantoù, a-gantadoù, diouzh ar c'hat, dre ar c'hat, kant-ha-kant, dre gantadoù, dre gant ha kant, n'ouzon ket pet kant warn-ugent ; *ich habe ihm Hunderte und Hunderte von Euros gegeben*, euroioù ! roet em boa dezañ n'ouzon ket pet kant warn-ugent.

Hundert² b. (-,en) : kant g., kantveder g.

hundertachtzig niv. : 1. kant ha pevar-ugent, nav-ugent, kant eikont ; 2. [dre skeud.] *er ist immer gleich auf hundertachtzig*, hennezh a zo brizh, hennezh a zo tomm e benn, paotr e benn tomm eo, ur penn tomm eo, ur penn bervet eo, hennezh a zo ur paotr diouzhtu, ur penn buanek a zo stag outañ, re a wad en deus, hennezh en deus gwad mui eget bihan, gwad en deus dindan e ivinou, hennezh a zo gwad berv ennañ, hennezh e vez ar gwad o virviñ en e wazhied, rust eo an troc'h gantañ, mont a ra buan e revr war e chouk gantañ, buanek eo dre natur, kleiz eo dre natur, uhel eo an dour en e eien, uhel eo an eien ennañ, froudennek eo, tost eo e dog d'e benn, prim eo da daeriñ, arabat lavaret an disterañ tra dezañ ken diribin ez eo, ur spered intampius a zen an hini eo, hennezh a zo buanek (kruk, brouvezek, brouvezus, imorus, feuls, kleiz, diribin, taer, taerus, nervus), taer eo evel an tan, taer eo da vrouezañ, taer eo da vont droug ennañ, diribin eo, direzon eo, fourradus eo / hennezh a zo un den bouilhus (Gregor) ; 3. [dre skeud.] *sich*

um hundertachtzig Grad wenden (drehen), cheñch penn d'e vazh, treiñ e chupenn, cheñch tu d'e chupenn, treiñ penn d'ar vazh, treiñ penn d'e vazh, trokañ penn d'ar vazh, trokañ penn d'e vazh, cheñch bazu d'e daboulin, cheñch bazu d'an daboulin, cheñch bazu war an daboulin, cheñch bazu en daboulin.

hundertarmig ag. : kant brec'h dezhañ.

hundertdrei niver. : kant tri, tri ha kant, kant teir, teir ha kant.

hundertdreißig niver. : dek ha c'hwec'h-ugent, kant tregont.

hundertdreundzwanzig niver. : kant tri warn-ugent.

hunderteins niv. : kant unan, unan ha kant ; *er ist hunderteins*, bloaz ha kant eo.

hunderteinst(r,s) ag. : *der Hunderteinst*, ar c'chant unanvet, an unvet ha kant.

Hunderter g. (-s,-) : 1. bilhed kant euro g. ; 2. kantad g. ; 3. [kartou] kant g.

hunderterlei Adv. : 1. kant seurt ; 2. [dre skeud.] a bep seurt, meur a seurt, ugent-kant seurt, nouspet seurt.

Hunderterschritt g. (-s,-e) : *in Hunderterschritten zählen*, kontañ dre gantoù, niveriñ dre gantadoù.

hundertfach ag. / **hundertfältig** ag. : kant evit unan, kant kement all, kant doubl, kant gwech kement all, kant gwech muioc'h.

Hundertfache(s) ag.k. n. : kantkement g. ; *um das Hundertfache vermehren*, kantkementiñ.

hundertfünf niv. : kant pemp, pemp ha kant ; *hundertfünf Jahre*, kant pemp bloaz ls., pemp bloaz ha kant ls.

hundertfünfzigprozentig ag. : gleboc'h eget ar glav, taer-ruz, penn-da-benn hag un draig ouzhPenn, gwelloc'h kristen eget ar pab.

hundertgradig ag. : [fizik] kantderezek, kantvedennel.

Hundertguldenkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] bestl-an-douar b., flutjañsif g.

Hundertjahrfeier b. (-,n) : kantveder g., gouel kant vloaz g.

hundertjährig ag. : kant vloaz, kantvloaziat, kantvloaziek ; *hundertjährig werden*, mont d'e gant vloaz, pakañ e gant vloaz.

Hundertjährige(r) ag.k. g./b. : kantvloaziad g., kantvloaziadez b., den kant vloaz g.

hundertjährlich ag. : bep kant vloaz.

hundertmal Adv. : kant gwech ; *besser hundertmal als nur einmal*, gwelloc'h kant gwech evit unan ; *und sollte das Risiko hundertmal größer sein*, ha pa vele kant gwech muioc'h a riskl.

Hundertmeterlauf g. (-s,-läufe) / **100-Meter-Lauf** g. (-s,-Läufe) : [sport] redadeg kant metrad b., kant metrad g. ; *an einem 100-Meter-Lauf teilnehmen*, redek ur c'chant metrad.

hundertneunzig niver. : kant dek ha pevar-ugent, dek ha nav-ugent.

hundertprozentig ag. : [dre skeud.] a-hed-da-hed, hed-da-hed, hed-ha-hed, penn-da-benn, penn-dre-benn, penn-da-benn an neudenn, hed an neudenn, leizh an neud, trebarzh, penn-kil-ha-troad, penn-ha-troad, leizh ar gudenn, en holl d'an holl, penn-ha-korf-ha-troad, penn-ha-korf, glez, leun, rik, pur, digemmesk ; *hundertprozentig sicher*, a) tremen anat, sur ha serten, sur ha n'eo ket marteze, asur-divrall, peursur, divarzeze, tremen diarvar, splann ha diarvar, ken sur ha tra, sigur, difazi, divank, hep mank, hep c'hwitañ, e-tailh, me a bari, pariañ ; b) mat-asur ; *es ist jetzt hundertprozentig sicher*, dass er sein Geld bekommt, bremañ eo krog en e arc'hant ; *es ist hundertprozentig sicher*, dass ich komme, dont a rin,

divarzeze eo an dra-se - dont a rin, bezit sur - dont a rin, sur e c'hallit bezañ - dont a rin, ken sur ha tra eo - dont a rin, kementse 'zo sur - dont a rin, hep mar na digarez - dont a rin, n'eus na mar na marteze - dont a rin, m'en tou - dont a rin hep fazi - dont a rin hep mank ebet - dont a rin hep ket fellel - ne fallin ket da zont - ne c'hwitin ket da zont - dont a rin e-tailh - dont a rin ha n'eo ket marteze eo ; *das steht hundertprozentig fest*, n'eus mar na marteze, tremen diarvar eo, splann ha diarvar eo, ken sur ha tra eo, sur ha n'eo ket marteze eo.

Hundertsatz g. (-es) : dregantad g.

Hundertschaft b. (-,en) : [istor, lu] kantad soudard g., kompagnunezh kant soudard b.

Hundertschaftsführer g. (-s,-) : [istor, lu] kantener g.

hundertsechzig niv. : eizh-ugent, kant ha tri-ugent, kant c'hwegont.

hundertsechzigtausend niv. : eizh-ugent mil, kant ha tri-ugent mil, kant c'hwegont mil.

hundertsiebenundneunzig niv. : kant seitek ha pevar-ugent.

hundertsiebzehn niv. : kant seitek, seitek ha kant.

hundertste(r,s) ag. : kantvet ; *der Hundertste*, ar c'chantved g. ; *die Hunderste*, ar gantved b. ; *jemandes hundertsten Geburtstag feiern*, lidañ kant vloaz u.b. ; [tr-l] vom Hundertsten ins Tausendste, a nes da bell, a wazh da wazh, a vihan da vras ; vom Hundertsten ins Tausendste kommen, mont eus ar c'hzaz d'ar razh - cheñch tiretenn - komz dilokez - komz jore-dijore - parlikanat - storlok - latennat - treiñ e deod e goullo - chaokat avel - ribotat dour - bezañ glabous war e c'henou - draillhañ e c'henou - draillhañ kaoziou evel ur vilin-baper - bezañ puilh e gaoz - bezañ e deod e-giz ur vilin avel - na serriñ ur genou - trabellat - bezañ un drabell - treiñ (malañ) avel - pilpenn e c'henou - na vezañ berr da gaozeal - ober tro gant e gaoz - na vezañ fin ebet d'an-unan da gaozeal - reiñ tro d'e lavar - astenn kaoziou - sevel da gentañ ur gaoz, sevel goude ur gaoz all gant an-unan - komz a-dreuz hag a-hed - komz a-dreuz hag a-dal - komz a-dreuz hag a-benn - bezañ gant e veg abred - bezañ gant e veg a-raok - chom da valañ komzoù - reiñ tro d'e gomzoù - na c'houzout na komz na level - na c'houzout na kaozeal na level - kontañ pemp ha pevar (pemp pe nav) - kontañ pemp ha nav - ragellat - ragachat - pilat kaoziou - ranezenniñ - pilat e c'henou - chaokat e c'henou - flabotal e c'henou - pilat e veg - mont a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - bezañ ur gaoz hep penn na lost gant an-unan - mont eus an eil kaoz d'eben - bezañ an diviz etrezo o roulat eus an eil kaoz d'eben - mont betek Pariz da-heul kaoz - marvaihat kaer ha sof-kont - flapañ - kaozeal a-hed hag a-dreuz - fistilhañ - raskañ - langajal - draillhañ langaj - glaourenniñ - glabousat - klakenniñ - grakal - dic'hourdañ e latenn - diverglañ e deod - diroufennañ e deod - distagañ komzoù mesk-divesk.

Hundertstel n. (-s,-) : kantvedenn b., kantreder g. ; *das Hundertstel von etwas*, ar gantvedenn eus ubd b.

hundertstens Adv. : d'ar c'chantvet.

hunderttausend niv. : kant mil.

Hunderttausend n. (-s,-e) : kantmiliad g. ; *die Mitgliederzahl dieser Partei zählt nach Hunderttausenden*, niver izili ar strollad-se a sav da veur a gant mil den.

hunderteilig ag. : kantrann, kantrannet, kantrannek.

hundertundeins niv. : kant unan, unan ... ha kant.

hundertvier niver. : kant pevar, pevar ... ha kant, kant peder, peder ... ha kant.

hundertvierzig niv. : seizh-ugent, kant ... ha daou-ugent, kant pergont.

hundertweise Adv. : a-gantoù, a-gantadoù, diouzh ar c'hang, dre ar c'hang, dre gantoù, kant-ha-kant, dre gantadoù, dre gant ha kant.

hundertzehn niv. : dek ... ha kant, kant dek ; *hundertzehn Tage*, dek devezh ha kant ls., kant dek devezh ls.

hundertzwanzig niv. : chwech'-h-ugent, kant ugent.

hundertzwei niv. : kant daou, daou ... ha kant, kant div, div ... ha kant ; *hundertzwei Kinder*, kant daou vugel, daou vugel ha kant.

Hundesalon g. (-s,-s) : ficherezh-chas b.

Hundeauschau b. (-,en) : diskouezadeg chas b.

Hundescheiße b. (-) : kaoc'h ki g.

Hundeschlitten g. (-s,-) : stlejell b., tranell b.

Hundeschau b. (-,en) : diskouezadeg chas b.

Hundeschnauze b. (-,n) : fri ki g., muzell gi b.

Hundesohn g. (-s,-söhne) : [dre skeud.] kailhenn g./b., legestr g. [liester ligistri], hailhon g., marao g., renavi g., ampouailh g., forbann g., peñsel fall g., labous treut g., labous kailh g., labous kleiz g., stronk labous g., gwall labous g., pikouz fall g., gaster g., truilhenn b., stronk g., standilhon g., amprevan g., ailhon g., lañfre g., ibil fall g., gwallibil g., pezh teil g., tamm teil g., lorgnez g., pezh fall a zen g., tra milliget g., toull visoù g., paotr lavis g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., den brein betek mel e eskern g., bosenn a zen b., lec'hidenn a zen fall b., lastezenn b., gwir hailhon g., hailhon echu g., paotr e gont a fallagriezh ennañ g., den korigellet e galon a fallagriezh g., den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr a zo kement si fall 'zo tout ennañ g., gast b., porc'hell lous g., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., loustoñ g., louskod g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., tamm mat a loustoni g., tamm brav a loustoni g., lorgnaj g., lampon g., hailhevod g., jalod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., fallakr g., sac'h malis g., penn joskenn g., penn klouk g., fri lous g., kakouz g., tamm kakouz g.

Hundestaffel b. (-,n) : brigadenn ar chas b., konvrigadenn b., brigadenn gonaerien b.

Hundestall g. (-s,-ställe) : loch-ki g., kondi g., kraou chas g. [liester krevier chas].

Hundesteuer b. (-,n) : tailhou war ar chas ls.

Hundeteam n. (-s,-s) : brigadenn ar chas b., konvrigadenn b., brigadenn gonaerien b.

Hundetränke b. (-,n) : feunteun-lapig b.

Hundetreiber g. (-s,-) : piker g., gwenaer g., konaer g.

Hundeüberfall g. (-s,-überfälle) : tagadenn gi b. / tagadenn chas [liester tagadennoù chas]..

Hundewache b. (-,n) : [merdead.] kard etre hanternoz ha peder eur g.

Hundewärter g. (-s,-) : [istor] bugel-chas g.

Hundewetter n. (-s) : [dre skeud.] diaoul a amzer g., gast a amzer b., amzer hudur b., amzer ziaoulek b., amzer a-berzh an diaoul b., amzer ruz b., amzer divalav b., amzer vrein b., amzer gaoc'h b., gastamzer b., amzer da gac'hat tachou b. ; das ist ja ein Hundewetter, un diaoul (ur c'has) a amzer eo, ur c'has tamzer eo, un amzer diaoulek eo, an amzer-se a zo a-berzh an diaoul, n'emañ ket an Aotrou Doue er gêr hiziv, un

amzer ruz (un amzer divalav, un amzer vrein, un amzer gaoc'h) an hini eo, barrstrakal a ra.

Hundezwinger g. (-s,-) : loch-ki g., kondi g., kraou chas g. [liester krevier chas].

Hündin b. (-,nen) : [loen.] kiez b. ; läufige Hündin, brünstige Hündin, kiez rud g., kiez lûpr b., kiez saot b. ; die Hündin ist brünstig, die Hündin ist läufig, en tommder emañ ar giez, e rud emañ ar giez, e reuz emañ ar giez, e reuz ki emañ ar giez, gwentl ki a zo er giez, ki-gwentl a zo war ar giez, lûpr emañ ar giez, saot emañ ar giez, rudañ a ra ar giez, ruchal a ra ar giez ; die Hündin ist trächtig, karget eo ar giez a gelin, leun eo ar giez, lourt eo ar giez, pounner eo ar giez ; die Hündin hat Junge geworfen, ar giez he deus troet he chas bihan, troet eo ar giez, kelinet eo ar giez, ar giez he deus dozvet he re vihan, dozvet eo ar giez, nevez-kolenet eo ar giez ; die Hündin wird bald ihre Jungen werfen, ar giez a zo totistik da geleniñ (tostik da goleniñ), prest eo ar giez da dreiñ he chas bihan ; die Hündin hat Junge, ar giez a zo re vihan warni, ar giez a zo re vunut warni.

hündisch ag. : 1. ... ki, ... chas ; 2. [dre skeud.] mevelek, pilpous, pilpouzek, klufan, laosk.

Hündlein n. (-s,-) : [loen.] kolen-ki g. [liester kelin-chas], labous-ki g., ki bihan g., plog ki g.

Hundsbeere b. (-,n) : [louza.] rote Hundsbeere, bouloù-aerouant ls., chapeled-an-naer g.

Hundsfott g. (-s,-el-fötter) : [dre skeud.] P. kailh g., kailhenn g./b., legestr g. [liester ligistri], hailhon g., marao g., renavi g., ampouailh g., forbann g., peñsel fall g., labous treut g., labous kailh g., labous kleiz g., stronk labous g., gwall labous g., pikouz fall g., gaster g., truilhenn b., stronk g., standilhon g., amprevan g., ailhon g., lañfre g., ibil fall g., gwallibil g., pezh teil g., tamm teil g., lorgnez g., pezh fall a zen g., tra milliget g., toull visoù g., paotr lavis g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., den brein betek mel e eskern g., bosenn a zen b., lec'hidenn a zen fall b., gwir hailhon g., hailhon echu g., lastezenn b., paotr e gont a fallagriezh ennañ g., den korigellet e galon a fallagriezh g., den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr a zo kement si fall 'zo tout ennañ g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., gast b., porc'hell lous g., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., loustoñ g., louskod g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., tamm mat a loustoni g., tamm brav a loustoni g., lorgnaj g., lampon g., hailhevod g., jalod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., fallakr g., sac'h malis g., penn joskenn g., penn klouk g., fri lous g., kakouz g., tamm kakouz g. ; ein Hundsfott gibt mehr als er hat, pep kouihourenn a gav mat he c'heusteurenn - ar c'hamm a wel e damm - ar fallañ lakez 'zo er vro 'zo ur pabor war e veno - ar pezh en deus graet Doue gwellañ ez eo en em gav mat pep unan - kouez al loudourenn pa vez sech a vez gwenn - a skiant hag a goantiri eo pinvidik a-walc'h pep hini.

hundsföttisch ag. : [dre skeud.] fallakr, yud, hudur, displet, pezhell e galon gant ar fallagriezh, korigellet e galon a fallagriezh, kordet a fallagriezh, kordet e gorf a fallagriezh, karget a fallagriezh, gwriet a fallagriezh, drouk betek mel e eskern, gagn, drougiezhus.

hundsgemein ag. : [dre skeud.] fallakr, yud, hudur, displet, pezhell e galon gant ar fallagriezh, korigellet e galon a

fallagriezh, kordet a fallagriezh, kordet e gorf a fallagriezh, e gont a fallagriezh ennañ, karget a fallagriezh, drouk betek mel e eskern, gwriet a fallagriezh, gagn, drougiezhus ; *du bist ein hundsgemeiner Kerl*, n'out ken tra nemet distervez, pegeñ dister ha pegeñ displet out, ul loen brein a zo ac'hanout, un toull visou a zo ac'hanout, ur paotr lavis a zo ac'hanout, ur pezh teil a zo ac'hanout, un tamm teil a zo ac'hanout, te a zo brein betek mel da eskern, n'out ket gwall dener pa rez evel-se, divalav-mezh eo pezh a rez, kordet a fallagriezh out, te a zo korvigellet da galon a fallagriezh, da galon a zo ur puñs don a fallagriezh, n'eus nemet fallagriezh ennout, n'eus netra a vat ennout, da gont a fallagriezh a zo ennout, n'eus ket un neudenn euen oc'h ober ac'hanout, n'eus ket un neudenn ennout, bez' ez eus un neudenn gamm (un neudenn torret) ez kwiadenn, vis ar gordenn a zo ennout, ur pezh fall a zen a zo ac'hanout, ur vosenn a zen a zo ac'hanout, ul lec'hidenn a zen fall a zo ac'hanout, lastezenn vras ma'z out ! te a zo gwazh eget ar vosenn, ul loen gars (ul loen vil, ul loen lous, ul loen fall) a zo ac'hanout, ur paotr gagn a zo ac'hanout, ur gwall higolenn a zo ac'hanout, te a zo un higenn, kement si fall a zo oc'h ober ac'hanout, vis fall a zo ennout, malis a zo ennout, karget out a valis, malis a zo ez korf, ur valis a zo ennout, te n'eus ket ur vlevenn gristen warnout, te a zo kement si fall 'zo tout ennout, bleiz a-walch' out ; *eine hundsgemeine Sache*, un tro divalav b., un taol divalav g., un noualantez b., c'hwibez penn-da-benn str., un taol gast g., un dro lous b., ur rozenn gaer b., un taol moc'herez g., ur malis ruz g./b., ur malis du g./b., ur malis diaoulek g./b.

Hundsgemeinheit b. (-,en) : [dre skeud.] P. viloni b., vilded b., malis ruz g./b., malis du g./b., malis diaoulek g./b., taol kailh g., taol gast g., tro lous b., distervez b., P. gasterezh g.

Hundgras n. (-es) : [louza.] treuzgeot str., ternud str., kagn g., geot lasouù str., geot-red str.

Hundshai g. (-s,-e) : [loen.] morc'hast rous [liester morc'histi rous] b.

Hundshunger g. (-s) : [dre skeud.] naon-ki g., naon bleiz g., naon rankles g., naon da zebriñ bili g., naon ruz g., naon du g., kounnar debrïñ eus ar re zuañ b.

Hundskirsche b. (-,n) : [louza.] 1. [*Lonicera xylosteum*] gwezvoud g., bezvoud g., boued-gavr g., gavrvoued g., gwial-gavr g., iliavrez g., troad-bleiz g., bronnoù koukoug ls. ; 2. [*Bryonia alba*] gwinienn-wenn b.

Hundskirschenblüte b. (-,n) : [louza.] bronniq ar c'havr b., bronniq ar c'had b. ; *Saft der Hundskirschenblüte*, laezh-gavr g., laezh-koukoug g.

Hundsknobauch g. (-s) : [louza.] ramps str., ramz str., kignen gouez str., kignen-an-arzedh str.

Hundskopf g. (-s,-köpfe) : 1. penn ki g. ; 2. [loen.] morgi g. ; 3. [louza.] lin-kegin-roundennek str.

Hundskopfaffe g. (-n,-n) : [loen.] babouz g. ; **hundsköpfig** ag. : ur penn-ki dezhañ.

Hundslaus b. (-läuse) : [loen.] teureug str., tarlask str., tilh g., megel b., porailh g.

hundsmiserabel ag. : [dre skeud.] fall-kenañ ; *sich hundsmiserabel fühlen*, na vezañ en e blom, na vezañ en e lec'h tam ebet, na vezañ en e jeu neudenn ebet, na vezañ en e charreouù tam ebet, na vezañ war e du tam ebet, bezañ diaes d'an-unan, bezañ diaes, bezañ klañv-diglañv, bezañ klañv-diaes, bezañ kozh-fall, bezañ gweget, bezañ kinglañv (damblañv, peuzklañv), na vont mat gant an-unan, bezañ dihet,

bezañ kozh klañv, kaout korf fall, na vezañ mat, kaout un diaezamant, bezañ savet bec'h war an-unan, ober ruskenn fall, na ober ruskenn vat, na vezañ gwall yac'h, na vont herrus gant an-unan, na vont herrus an traoù gant an-unan, na vont mat an traoù gant an-unan, bezañ fall an traoù gant an-unan, mont fall gant an-unan, bezañ trist an traoù gant an-unan, ober neuz fall. **hundsmüde** ag. : [dre skeud.] skuizh evel ar bleiz, brev, brevet, divi, tanailhet, darnaouet, skuizh-brein, skuizh-marv, skuizh-divi, skuizh-lazhet, skuizh-stank, skuizh-lovr, skuizh-brevet, brevet gant ar skuizhder, faezh betek skoulm e ene, kabac'h gant ar skuizhder, riñset, marv diwar e sav, gourdet gant ar skuizhder, torret gant ar skuizhder, mac'homet, brevet e gorf, broustet e gorf, distronek-holl, nezet tout e izili dindanañ, distronek, flakik, flak, flaket, difflaket, dinerzhet, asik, asiket, flep, torr, ôg, eok, eoget (ôget) gant ar skuizhder, hernet, erru dilañs, fat, fatik, rentet, gell ; *ich bin hundsmüde*, skuizh on, ken ez on - skuizh on, biskoazh skuishoc'h.

Hundspetersilie b. (-,n) : [louza. *Aethusa cynapium*] perisilh-ki str.

Hundsquecke b. (-,n) : [louza.] louzaouenn-ar-c'hi b.

Hundsrobbe b. (-,n) : [loen.] fokideg g. [liester fokideged].

Hundsrose b. (-,n) : [louza.] roz-ki str., roz-agroaz str., roz-gouez str., agroaz str.

Hundsrosenstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] agroazenn b., plant agroaz str., plantenn agroaz b., bod agroaz g.

Hundsstern g. (-s) : [stered.] Steredenn-ar-Chi b., Sirius g.

Hundstage ls. : gor g., maread gor g., buezon c'hor b., gratadenn b., krazadenn b., gratenn b., pulluc'h b., devezhiadoù gor ls.

Hundswut b. (-) : [mezeg.] dourarur g., kounnar b., droug-ar-chas g., droug-ar-c'hi g., droug-sant-Hubert g., droug-sant-Tujan g., droug-sant-Weltaz g., araj g., frenezi b. ; *rasende Hundswut*, kounnar red b. ; *stille Hundswut*, kounnar vut b. ; *Lähmungen im Endstadium der Hundswut, paralytische Hundswut*, kounnar astenn b.

Hundszahn g. (-s,-zähne) : / **Hundszahngas** n. (-es) : [louza.] treuzgeot str., treuzgeotenn b., ternud str., kagn g., louzaouenn-ar-c'hi b.

Hundszunge b. (-,n) : 1. [louza.] teod-ki g., bouzelloù-an-iron ls. ; 2. [loen.] teod-ki g.

Hüne g. (-n,-n) : ramz g., roñfl g.

Hünengrab n. (-s,-gräber) : krugell b., krugell-vez b., karn b., taol-vaen b., P. ti-boudiged g.

hünenhaft ag. : ramzel, ramz.

Hünenkraft b. (-) : nerzh spontus ur ramz g.

Hünenstein g. (-s,-e) : maen-sonn g., maen-sav g., peulvan g., maen-hir g.

Hünenweib n. (-s,-er) : ramzez b., roñflez b.

Hunger g. (-s) : 1. naon g., naonegezh b., ilboued g., [frannyezh bzh] faot g., mindard g., granig g. ; *Hunger haben*, kaout naon, bezañ naon gant an-unan, kaout debron en e fri, kaout debron jave, bezañ digor e galon, bezañ goullo e gof, kaout ilboued, P. santout e breñv ; *wenn ich Hunger habe*, pañm bez naon ; *ich habe Hunger*, me a zo digor va skrin, [yezh ar vugale] pikañ a ra va evn bihañ ac'hanon ; *keinen Hunger haben*, bezañ serret e galon, bezañ kollet an debriñ gant an-unan, bezañ kollet ar c'hoant debriñ gant an-unan, bezañ sinac'h, bezañ signac'h ; *großer Hunger*, marnaon g., naon du g., naon digounnar g., naon bras g., naon ruz g., naon bleiz g. ; *großen Hunger haben*, kaout diwalc'h, bezañ diwalc'het, krazañ gant an naon, duañ gant an naon, bezañ darev gant an

naon, bezañ marv gant an naon, kaout ur c'hofad naon, kaout kofadou naon, kaout naon du, kaout un naon-ki, kaout un naon rankles, ober bouzelloù moan, ober bouzellenn voan, kaout ur vouzellenn laosk, kaout ur vouzellenn voan, ober kof moan, bezañ erru ruz e vouzelloù, bezañ erru moan e vouzelloù, bezañ moan e gof, bezañ gouullo e gof, bezañ du e zent, kaout un ilboued bras, bezañ dalc'het gant an naon, santout e brefñ, bezañ o vougañ gant an naon, bezañ marnaon(i)ek, bezañ laosk war e vegel, bezañ du gant an naon, kaout naon ruz, ruziañ gant an naon, kaout naon da zebriñ bili, bezañ divouedet gant an naon, tortañ gant ar granig, bezañ naon du krog en an-unan, klevet kleier an Naoned, bezañ broudet gant an naon, bezañ gouest da zebriñ un dumporellad traou, bezañ arloupet, gouzañ un naon digounnar ; *Hunger bekommen*, sevel naon gant an-unan, sevel naon d'an-unan, dont e galon da zigeriñ, dont naon d'an-unan ; *seinen Hunger stillen*, terriñ e naon, en em wal'hañ, gwal'chañ e naon, terrïn e anken, debrïñ e walch', P. klakañ un tamm ; *nachdem er seinen Hunger gestillt hatte*, pa voe digarezet e naon, pa voe leizh, pa voe torret e anken dezhañ ; *den Hunger stillen*, terriñ an naon, terrïn an ilboued, gwal'chañ, dic'hoantañ, tevel an naon, reiñ ar gwalch' a voued, dinaoniañ, bouneac'hïñ ; *Sie haben unseren Hunger gestillt*, torret hoc'h eus hon naon deomp, dinaoniet hoc'h eus a'chanomp, bouneac'hét hoc'h eus a'chanomp, dic'hoantet hoc'h eus a'chanomp, gwalch'et hoc'h eus a'chanomp ; *unstillbarer Hunger*, naon didorras g., naon n'eus ket a derriñ dezhañ g., naon n'eus ket a wal'chañ dezhañ g. ; *Hunger erregen*, bezañ naonus ; *er weiß nicht, was Hunger bedeutet*, ne oar ket petra eo kaout naon ; *Hunger leiden*, reuziñ gant an naon, spinañ gant an naon, glaourenniñ gant an naon, glaouriñ gant an naon du, glaouriñ du gant an naon, bezañ gant an naon, kaout naon (naon bras, naon du, naon ruz), duañ gant an naon, bezañ o vougañ gant an naon, bezañ marnaoniet (marnaoniek), gouzañ naon, mont gant an divoued, divouedañ gant an naon, gouzañ ar vizer gant an naon, kaout ilboued / bezañ naoniet (Gregor), bezañ broudet gant an naon ; *vor Hunger plärren*, krial toaz d'ar forn, gervel toaz d'ar forn, krial kernez ; *vor Hunger sterben*, a) mervel gant an naon, kreviñ gant an naon, mervel gant ar faot ; b) [dre skeud.] glaouriñ du gant an naon, glaouriñ gant an naon du, duañ gant an naon, disec'hañ gant an naon, krazañ gant an naon, kaout naon ruz, ruziañ gant an naon, kaout naon da zebriñ bili, bezañ divouedet gant an naon, tortañ gant ar granig, bezañ naon du krog en an-unan, klevet kleier an Naoned, bezañ broudet gant an naon, bezañ marnaoniet, bezañ darev gant an naon, bezañ dare gant an naon, bezañ diviet gant an naon, bezañ disnaonet, bezañ du gant an naon, tarzhañ gant an naon ; *damit sie nicht vor Hunger sterben*, evit miret outo da vervel gant an naon ; [kr-l] *Hunger ist der beste Koch*, biskoazh den gant naon bras tamm bara fall ne gavas, naon a gav mat pep tra / bouzelloù gouullo ne oant biskoazh figus (Gregor) ; *seinen Hunger notdürftig stillen*, dallañ e naon ; *wer schläft, hat keinen Hunger*, / *wer lange schläft, den Gott ernährt*, ar c'housked a zo hanter voued - netra n'eo kollet, leignit pe gouskit - kousket ha leiniañ a zo memes tra - kousket ha leiniañ a zo un heñvel dra - ur gwele mat 'zo hanter bañsion ; 2. berrenteñ b., berregezh b., naonegezh b., naonder g., kernez b., kerteri b. ; 3. [dre skeud.] debron g., sec'ched b., naon g. ; *Hunger nach etwas*, c'hoant bras da

gaout ubd g., debron kaout ubd g., sec'ched d'ubd (eus ubd), naon d'ubd.

Hungerblockade b. (-,-n) : [polit.] kaeladur armerzhel g.

Hungergefühl n. (-s) : c'hoant debriñ g.

Hungergestalt b. (-,-en) : den kastiz g., den treut-bras g., den dishevelebet gant an naon g., den dizeriet gant an naon, den koazhet gant an naon, den digiget gant an naon g., den treut-ki g., den treutoc'h eget ur sklisenn g., den kastiz evel an Ankoù g., den treut evel ar marv g., den treut-marv g., den treut-gagn g., den treut-kign g., den treut-eskern g., den treut evel ur vazh-kloued g., den diskarn g., den distronk g., den distruij g., den treut evel ur c'hat tachou g., den moan evel un drezen g., den moan evel un delienn g., den tanav evel un delienn g., den n'eus mann outañ g., den n'eus netra ken dioutañ g., den n'eus anezhañ nemet ar pevar askorn g., den n'eus nemet an askorn anezhañ g., den kaset gant an naon g., den karzhet e gorf gant an naon.

Hungerjahr n. (-s,-e) : bloavez h naonegezh g., bloavez h kernez g.

Hungerkünstler g. (-s,-) : [sirk] yuner a vicher g.

Hungerkur b. (-,-en) : yunadenn strizh b., kur dreutaat strizh b., kur yuniñ strizh b., divoued strizh g.

Hungerleider g. (-s,-) : kraf-naon g., krafer-naon g.

Hungerlohn g. (-s,-löhne) : gopr torr-naon g., gopr gwali zisterik g., tamm pae divalav g.

hungern V.gw. (hat gehungert) : 1. reuziñ gant an naon, bezañ gant an naon, na gaout trawalc'h da zebriñ, bezañ marnaoniek, bezañ marnaonek, bezañ marnaoniet, bezañ naonek, bezañ naoniek, gouzañ ar vizer gant an naon, bezañ diwalch'et, mont gant an divoued, divouedañ gant an naon, divouedañ, divouedañ, tremen gant e naon ; *jemanden hungern lassen*, marnaoniañ u.b., marnaonañ u.b., naoniañ u.b., naonegañ u.b., divouedañ u.b., lezel u.b. hep tamm ; 2. [dre skeud.] *ich hungere nach ...*, sec'ched am eus da (eus) ..., c'hoant bras am eus da gaout ubd, debron [ubd] am eus, naon am eus d'ober ubd, itik on a ... ; [Bibl] *selig sind, die da hungern und dürsten nach Gerechtigkeit*, gwenvidik ar re o deus naon ha sec'ched d'ar justis.

V.dibers. (hat gehungert) : es *hungert mich*, naon am eus, darev on gant an naon, marnaoniet on.

hungernd ag. : marnaoniek, marnaonek, marnaoniet, naonek, naoniek, naonek, diwalch'et, ilbouet, arloupet, divoued.

Hungernde(r) ag.k. g./b. : naoneg g. ; *die Hungernden*, ar re naoniet ls., an naoneien ls., an dud divoued ls., an dud marnaoniet ls.

Hungersnot b. (-,nöte) : berrenteñ b., berrenteñ voued b., berregezh b., naonegezh b., naonder g., kernez b., kerteri b., keraouez b., dienez a voued b., olboued g., divoued g., faot g., naon dishegar g., naon digounnar g. ; *in vielen Ländern bedeutet Dürre Elend und Hungersnot*, war vroioù ar sec'hor e kouezh alies ar gernez ; *Armut und Hungersnot hängen eng zusammen*, c'hoarezet eo ar gernez hag an naonegezh ; *Hungersnot bringt Seuchen mit sich*, da heul naonegezh e teu kleñvedou pegus ; *mit dem Krieg brach Hungersnot über das Land herein*, ar brezel a savas diwarnañ ur gernez vras ; es wurde versucht, sie durch Hungersnot klein zu kriegen, klasket e voe o flegañ dre an naon ; [relif.] *die drei Strafplagen* : *Krieg, Pest, Hungersnot*, an teir gwalenn a gastiz : ar brezel, ar vosenn hag ar gernez ; *ein Jahr Hungersnot und Drangsal*, ur bloavez h a gernez hag a wallgas g.

Hungerspekulant g. (-en,-en) : naonier g., naoneger g.

Hungerstreik g. (-s,-s) : yun-enebiñ g., stourm-naon g., harz-debriñ g., emnaonegezh b. ; er ist in den Hungerstreik getreten, diskroget eo da zebriñ evit enebiñ.

Hungertod g. (-s) : marvidigezh diwar naon b., marv dre zisvoued g.

Hungertuch n. (-s,-tücher) : 1. [relij.] stign koraiz g., lién koraiz g., liennenn goraiz b. ; 2. [dre skeud.] am Hungertuch nagen, fritañ mizer, fritañ paourenteze, fritañ laou, fritañ mizer gant paourenteze, chaokat mizer, c'hoari gant glac'hariq, hersal mizer, hersal e vizer, duañ gant ar vizer, reuziñ gant an naon, ruzañ anezhi, gweañ anezhi, bezañ tenn war an-unan, kaout mil boan o skoulmañ an daou benn, kaout bec'h o lakaat an daou benn da skoulmañ, kaout bec'h o skoulmañ ganti, kaout gwe o skoulmañ ganti, kaout bec'h o sec'hañ an eil dorn gant egile, kaout bec'h o walch'iñ an eil dorn gant egile, spinañ gant an naon, gouzañ ar vizer gant an naon, gouzañ un naon digounnar, glaourenniñ gant an naon, glaouriñ gant an naon du, glaouriñ du gant an naon, bezañ c'hwezh an dienez gant an-unan, bezañ krog an dienez en an-unan, ober yun an nav steredenn, jastrañ gant an naon, mont gant an disvoued, disvouedañ gant an naon, pikognat, pikagnat, stlejañ an diaoul dre e lost, kac'hat moan.

hungrig ag. : 1. marnaoniek, marnaonek, marnaoniet, naonek, naoniek, diwalch'et, dinaonet, ilbouet, arloupet ; *hungrig sein*, kaout naon, kaout ilbouet, kaout debron en e fri, kaout debron jave, bezañ digor e galon, bezañ marnaoniet, santout e breñv ; ich werde langsam richtig hungrig, deuet eo va c'halon da zigeriñ, naon-du a zo krog ennon, me a zo erru ruz va bouzelloù, deuet on du gant an naon ; dieser Marsch hatte uns hungrig gemacht, an hent-se en doa divouedet ac'hanomp (en doa digoret hor stomogoù, en doa degaset naon deomp, en doa divouedet hor c'hofoù, en doa digoret hor c'halonoù, en doa tommet hor c'hoant debriñ deomp), deuet e oa naon deomp goude keit hent (kement hor boa kerzhet, kement hor boa graet o kerzhet), diwalch'et e oamp goude keit hent, toulet frank e oa hor gouzoug gant keit hent ; an der Küste macht die Luft hungrig und der kalte Wind geht einem durch Mark und Bein, an aod a zo naonus ha paourenteze ; er ist immer noch hungrig, n'en deus bet nemet hanter e walch'h, n'en deus graet nemet hanter gofad, menel a ra war e naon ; die Kühe sind hungrig, krignat a ra ar saout ar mogerioù ; 2. [dre skeud.] nach etwas hungrig sein, kaout sec'hed da (eus) ubd, kaout naon ha sec'hed d'ubd, kaout c'hoant bras da gaout ubd, kaout debron kaout ubd ; [kr-] einem hungrigen Magen ist nicht gut predigen, ur sac'h goullo ne chom ket en e blom - kofou diroufenn, kofou seder - an tamm hag al lomm a zalc'h an den en e blom.

Hungrige(r) ag.k. g./b. : naoneg g. ; die Hungrigen, ar re naoniet ls., an naoneien ls.

Hunne g. (-n,-n) : [istor] Hun g. [lester Huned].

Hunsrück g. (-s) : der Hunsrück, Bro-Hunsrück b.

Hupe b. (-,-n) : korn g., korn-boud g.

hupen V.gw. (hat gehupft) : kornal.

hüpfen V.gw. (ist gehüpft) : [su Bro-Alamagn] sellit amañ dindan ouzh **häpfen**.

häpfen V.gw. (ist gehüpft) : 1. darlammat, lammikat, lammedikat, lammat-dilammat, mont lamm-dilamm, gousailhañ, fringal, mont a-biklammoù, piklammat ; auf einem Bein hüpfen, mont war garig-kamm, mont a c'harig-kamm, bale a c'harig-kamm, mont a droadig-kamm ; [c'hoari] c'hoari garig-kamm, c'hoari troadig, c'hoari troadig-kamm,

c'hoari derezioù, c'hoari regenn, c'hoari marell ; vor Freude in die Höhe hüpfen, friantañ, fringal, lammat ha dilammat gant al levenez, ober lammoù gant ar fouge a zo en an-unan ; [loen.] von Ast zu Ast hüpfen, piklammat a skourr da skourr ; Seil hüpfen, seilhüpfen, lammat gant ar gordenn, c'hoari gant e gordenn lammat, c'hoari kordenn ; Kieselsteine hüpfen lassen, Steine über das Wasser hüpfen lassen, spazhañ dour, skejañ an dour gant mein plat, kristinennañ, ober galetez, spazhañ houidi, spazhañ ar person, spazhañ ar c'hure, spazhañ ar c'hog, ober krampouezh war an dour ; sich hüpfend fortbewegen, mont a-lamm, mont a-lammoù, mont a-lemmen, mont a-sailhouù, , mont lamm-dilamm, mont a-biklammoù ; aus dem Bett hüpfen, strimpiñ, ober fraoñv-lostenn, diweleiñ, sevel, sevel ag e wele, sevel eus e wele, lemel ag e wele, didoullañ, digludañ, dibradañ, diblouzañ, dichoukañ, dic'hwenñañ, didortañ, dihoubañ diouzh e wele, diglozañ ; 2. fifilañ, fichañ, fistoulat, difretañ, diskrapañ, en em zifretañ, fichfchal, lammat, disgwinkal, diffrinkel, feulañ, fringal ; 3. hier heiñt es hüpfen oder springen, unan a zaou, neuñviñ pe veuziñ ; P. das ist gehüpft wie gesprungen, das ist gehüpft wie gesprungen, maout ha dañvad eo din, tuig ha talig eo kement-se, er givijeri e vez an ejened buoc'hed, tuig a zo talig, n'eus ket a gemm etre bara-laezh ha laezhbara, marv eo ar gwez-avalou ha disec'het plant ar sistr, ur memes eo / un heñvel eo (Gregor).

Hüpfen n. (-s) : darlammat g., lammikat g., lammedikat g., lammat-dilammat g. ; Hüpfen spielen, c'hoari garig-kamm, c'hoari troadig, c'hoari troadig-kamm, c'hoari derezioù, c'hoari regenn, c'hoari marell.

häpfend ag. : o piklammat, piklammus, lamm-dilamm ; sich hüpfend fortbewegen, mont a-lamm, mont a-lammoù, mont a-lemmen, mont a-sailhouù, mont a-biklammoù, mont lamm-dilamm.

Hupfer g. (-s,-) : [su Bro-Alamagn] sellit ouzh **Hüpfer**.

Hüpfer g. (-s,-) : 1. lammig g., lamm g., sailh g., draskadenn b. ; 2. [loen.] marc'h-radenn g., lamperez b., kilhog-radenn g., lammikerez b., karveg g.

Hüpfspiel n. (-s,-e) : garig-kamm b., troadig g., troadig-kamm g., derezioù ls., regenn b., marell b.

Hupkonzert n. (-s,-e) : kornadeg kirri b., kornadeg b.

Hupsignal n. (-s,-e) / **Hupton** g. (-s,-töne) / **Hupzeichen** n. (-s,-) : kornadenn b.

Hurde b. (-,-n) : [Bro-Suis, su Bro-Alamagn] estajerenn glouedenn b., stalenn glouedenn b., lañsed klouedenn b., klouedenn [lester klouedennoù, klouedinier] b.

Hürde b. (-,-n) : 1. skoilh g., harz g., harp g., stank g., sparlg g., diarbenn g., dizarbenn g., sparlen b., strob g., strobell b., luz g., harzell b., trezell b., ampech g., fardell b., kae g., gwall gasadenn b. ; 2. a) sklotur g., kael b. ; b) [dre astenn.] kloz g. ; Schafe in die Hürde treiben, parkañ deñved, klozañ deñved ; 3. [sport] kael [lester kaelioù, kili] b. ; 4. estajerenn glouedenn b., stalenn glouedenn b., lañsed klouedenn b., klouedenn [lester klouedennoù, klouedinier] b.

Hürdenlauf g. (-s,-läufe) : 1. [sport] redadeg dreist kili b., redadeg dreist girzhier b. ; 2. [lu] Hürdenlauf als Geländekampfübung, redad ar soudard g.

Hürdenläufer g. (-s,-) : [sport] redar dreist kili g., redar dreist girzhier g.

Hürdenpferd n. (-s,-e) : [sport] marc'h lammer g.

Hürdenrennen n. (-s,-) : [sport] 1. [kezeg] redadeg-lammat b. ;

2. [tud] redadeg dreist kili b., redadeg dreist girzhier b. ; 3. [lu] Hürdenrennen als Geländekampfübung, redad ar soudard g.

Hürdenrennpferd n. (-s,-e) : [sport] marc'h lammer g.

Hure b. (-,-n) : louvigez b., gast b. [*liester gisti*], boulenn b. [*liester boulenned*], frizenn b. [*liester frizenned*], forc'h b., gouin g. [*liester gouined*], bleizez b., putenn b., botez toull b., botez lous b., botez torret b., botez-lêr b., gagn b., katell b., pezh fall g., gwällbezh g., pezh-lér g., lérgeñ b., marc'hken b., kroc'hen g., lovrgenn b., liboudenn b., friantell b., ribodell b., lousken b., kañfannenn ar vazh lous b., strakouilhenn b., viltañs g., vilgen b., ribodez b., ribod g., charlezenn b., baleantez b., flaeriadenn b., flaeriasenn b., loudourenn b., louzenn b., flavenn b., kailharen b., kailheboden b., kalkenn b., kaloc'henn b., ruiherez-he-c'horf b., maouez an holl b., libouzell b., libouzen b., libouz g., libourc'henn b., mari-voudenn b., lustrugenn b., flegenn b., strouilhenn b., strodenn b., bastrouilhenn b., truilhenn b., tarzhell b., heizez b., orgedenn b., fall verc'h b., plac'h fall b., oriadez b., P. bilhez viñson b. ; die *Huren*, ar merc'hed fall ls., ar fall verc'ched ls., ar merc'ched brav ls., ar merc'ched koant ls., ar merc'chedou ls., ar gisti ls., al louvigezed ls. ; mit *Huren verkehren*, kavout d'ober gant gisti, gastaouiñ, gastaoua, gagnaoua, gwelet ar gisti, darempredïñ ar gisti, mont eus an eil katell d'eben, orgediñ, pailhardiñ, redek an drouilhez ; die *Huren aus der Stadt vertreiben*, die *Stadt von Huren säubern*, dic'hastañ kér. **huren** V.gw. (hat gehurt) : 1. P. kavout d'ober gant gisti, gastaouiñ, gastaoua, gagnaoua, gwelet ar gisti, darempredïñ ar gisti, mont eus an eil katell d'eben, orgediñ, pailhardiñ, redek an drouilhez ; 2. louvigezhiñ, en em wallañ, gastaouiñ, labourat evel gast, ober he forc'h, ober he fezh-lêr, ober he fezh fall, ober he gastig, gwerzañ he c'horf.

Hurenbock g. (-s,-böcke) / **Hurenläufer** g. (-s,-) : riboder g., rouler g., kozh straker g., paourkaezh loaver g., kozh gaster g., pitaouera g., pitaouer g., pitaouer brein g., gadal g., gastaouera g., gastaouer g., gagnaouera g., bordeler g., reder gisti g., reder an touolloù fall g., marc'h-limon g., kailh g., revr tomm g., revr boazh g., tourc'h g., bouc'h g. / kozh bouc'h g. (Gregor).

Hurensohn g. (-s,-söhne) : mab gagn g., mab gast g., mab ar c'hast g., mab ar c'hagn g., higenn b., gwäll higolenn b., paotr gagn g., penn joskenn g., penn klouk g., fri lous g., kakouz g., tamm kakouz g. ; geh' mir aus den Augen, du *Hurensohn* ! tec'h a'm fas, mab gast !

Hurerei b. (-,-en) : gastaouerez g., louvigezh b., riboderez g., roulerez g., plijadurezhiòu orgedus ls., pailhardiez b., [relj.] pec'ched lous g., pec'ched hudur g., pec'ched vil g., pec'ched mezhus g., pec'ched a loustoni g.

Hurone g. (-n,-n) : Huron g. [*liester Huronen*].

huronisch ag. : [yezh.] huronek ; *huronische Sprache*, huroneg g.

hurra estl. : rip ! you ! you hou hou ! youc'hou ! youyou ! brav ! brav-bras ! ya brav ! ; *hurra schreien*, youal.

Hurra n. (-s,-s) : you g., youc'h g., youc'hadenn b.

Hurrapatriot g. (-en,-en) : chaovinour g., strizhvroadelour g., kokardenner g.

hurrapatriotisch ag. : chaovin, chaovinek, chaovinour, strizhvroadelour, strizhvroadel, kokardenner.

Hurrapatriotismus n. (-) : brizkarantez-vro b., brasoni-vro b., chaovinegezh b., strizhvroadelouriez b., broadelouriez pout b.

Hurraruf g. (-s,-e) : you g., youc'h g., youc'hadenn b.

hurre estl. : *hurre, hurre, hop, hop, hop*, dipadapadipadapa - doup-ha-doup-ha-doup-ha-doup - padadap, padadap -

youpigala - bededap, bededap - dibedoup, dibedoup - dibedap, dibedap.

Hurikan g. (-s,-e/-s) : korvent g., korventenn b., korc'hwezh g., kelc'hwidenn b., avel-dro g.

hurtig ag. : blim, bliv, gwiv, gren, skañv, frev, ouesk, mibin, prim, lijer, fonnus, dillo, ahelet aes, iziliet, iziliet aes, likant, likant e rodoù, apert, soutil, dibilh, chourch, diheut, dorn-dis, dornet dis, eskuit, buan, dilu, difrae, meür, abil, dilu e izili, dilu a gorf.

Adv. : a-striv, a-zetri, a-zevri, a-zevri-kaer, a-zevri-bev, da vat, da vat-kaer, da vat ha kaer, parfet, evit mat, a-hast, a-dizh, a-brez, gant diere, gant un ene birvidik, gant intampi, gant startijenn, begon ennañ, diwar zifrae, gant difrae, dever ennañ, kefridi warnañ, mendro ennañ.

Hurtigkeit b. (-) : difrae g., mall g., mibinder g., mibinded b., eskuidet b., eskuiter g., gred g., oaz g., kasentez b., fringantz b., jourdoul g., begon b., lañs g., startijenn b., lusk g., birvilh g., tan g., entan g., bevder g., bervidanted b., birvidigezh b., ernez b., nerzh-youl g., youl b., delta g., fougas g., gwrez b., intampi g., herrder g., oberiantiz b., bec'h g., spered c'hoantek g., dever g., fo g., mendro g., tizh g.

Husar g. (-en,-en) : [lu] houzard g. [*liester houzarded*].

Husarenjacke b. (-,-n) : [dilhad, lu] dolman g.

Husarenmütze b. (-,-n) : [dilhad, lu] kolbak g.

Husarenritt g. (-s,-e) / **Husarenstreich** g. (-s,-e) / **Husarenstück** n. (-s,-e) : [dre skeud.] taol-skrap g., skrapadeg b.

Husarentanz g. (-es,-änze) : houzardenn b.

Husarentasche b. (-,-n) : [lu] sach' plat marc'heger g., sakochenn varc'heger b.

husch estl. : 1. chou ! dav ! yao ! ; etwas *husch husch machen*, ober udb war ar prim, ober udb war an trumm, ober udb war an tizh, ober udb trumm-ha-trumm, ober udb en un hunvre, ober udb buan-ha-buan, ober udb dre hast, ober udb dipadapa, ober udb en ur flipad, ober udb gant pep tizh, ober udb eus e vuanañ, ober udb eus an herrantañ, ober udb gant tizh, ober udb timat, ober udb prim-ha-prim, ober udb dreist-penn-biz, ober udb a-bempou, ober udb dre brez, ober udb diwar herr, ober udb diwar sav, ober udb diwar dizh, ober udb diwar brim, ober udb a-hast, ober udb a-dizh, ober udb a-brez, ober udb a-hast-kaer, ober udb a-dizh-kaer, ober udb a-brez-kaer ; 2. flip ! ; er hat die Angelegenheit *husch husch erledigt*, hennezh n'eo bet pennad ebet evit reiñ lamm d'ar gudenn, ne voe nemet un tañva dezhañ.

huschen V.gw. (ist gehuscht) : 1. tremen buan ha didrouz, tremen evel ur skeud, en em silañ ; sie *huschte an uns vorüber ins Haus*, tremen a reas a gammelou mibin dre-zirazomp evit mont en ti ; ein Lächeln *huschte über ihre Lippen*, tres ur mousc'hoarzh a baras war he muzelloù, ur mousc'hoarzhig skañv a blavas war he diweuz, doare (damskeud, liv, alberz) ur mousc'hoarzh a zeuas ganti, doare (damskeud, liv, alberz) ur mousc'hoarzh a dremenas war he diweuz, ober a reas e-giz mousc'hoarzhin, damc'hoarzhin a reas ; hin und wieder *huschte ein Lächeln über ihre Lippen*, gournjal a rae mousc'hoarzhouigoù skañv war korn he muzelloù ; 2. [dre skeud.] P. über etwas (ak.) *huschen*, menegiñ ur c'hráf bennak diwar nij, menegiñ ur c'hráf bennak d'an trotig, chom hep pouezañ (hep derchel) war udb, tremen hep derchel war ur c'hráf bennak.

Hüsing b. (-,-en) : [merdead.] fun tri gor b.

husSEN V.k.e. (hat gehusst) : [Bro-Aostria] atizañ, broudañ, brochañ, bountañ, truchañ.

Hussit g. (-en,-en) : [relij., istor] dalc'hiad Jan Hus g., aduad Jan Hus g., husit g. [*liester husited*].

hüst [estlamm.] : sou !

Hustdarm g. (-s,-därme) : [louza.] brignen-logod g., brignen-bihan g., glered g., gleizh-douar str.

hüsteln V.gw. (hat gehüstelt) : pasata, peukenniñ, peuketa, pasetaat, teuc'hal ur paz berr, toc'hellat, teuc'heugnal, P. kaout ar paz dañvad.

Husten g. (-s) : [mezeg.] paz g., peuk g., peus g., gwaskenn b., katar er skevent g., pasaerezh g. ; *leichter Husten*, toc'hellat g., teuc'heugnal, P. paz dañvad g. ; *allseitiges lautes Husten*, pasadeg b. ; *chronischer Husten*, paz krign g., paz henek g., P. gwaskenn beg b. ; *hartnäckiger Husten*, paz dalc'hus g., P. gwaskenn barpagn b. ; *rauer Husten*, *heiserer Husten*, paz rust g. ; *trockener Husten*, paz sec'h g. ; *produktiver Husten*, *Husten mit Auswurf von Schleim*, paz kraostus g., paz brein g. ; *der Husten wird produktiv*, breinañ a ra ar paz ; *bösartiger Husten*, paz peukennek g. ; *böser Husten*, *schlimmer Husten*, paz divalav g. ; *Husten bei Pferden*, poulz g. ; *trockener Husten bei Schafen und Rindern*, peud g. ; *er wird seinen Husten nicht los*, *sein Husten klingt nicht ab*, derc'hel a ra ar paz warnañ, ne zistag ket ar paz dioutañ, ne zispeg ket ar paz dioutañ, chom a ra ar waskenn peg outañ ; *der Bronchialkatarrh bringt ihn zum Husten*, pasaata a ra gant ar waskenn, dastumet en deus paz gant ar waskenn ; *Husten verursachend*, pazus.

husten (hat gehustet) : [mezeg.] V.k.e. : *Blut husten*, teurel gwad.

V.gw. (hat gehustet) : 1. pasaat, peukañ, peukal, poursal, poussellat, poussiñ, peudal, teuc'hal, kaout paz, bezañ ar paz gant an-unan, bezañ gant ar paz, bezañ gwaskennet, gwaskenniñ, gwaskañ, toc'hellañ, tarlonkañ, [kezeg] poulzañ ; *schwach husten*, *leicht husten*, peukenniñ, peuketa, pasetaat, pasata, teuc'hal ur paz berr, toc'hellat, teuc'heugnal, P. kaout ar paz dañvad ; *ich muss ständig husten*, gwaskennet e vezan ingal-ingal, ar paz ne ya ket diwarnon, gant ar paz krign emaoñ, n'ehan ket ar peuk ganin, gant ur paz diroll emaoñ, ur paz diroll a zo ganin ; *ich huste nicht mehr*, emaoñ diwaskenn, diwaskenn on, aet eo ar paz diwarnon, aet eo ar waskenn diwarnon ; *der Kranke hustet stark*, gwall basaat a ra ar c'hlañvour ; 2. P. *auf etwas husten*, ober foutre-kaer eus ubd. ; *der werde ich was husten*, labour gedal he devo-labour he devo da c'hortoz - gortoz a c'hall ober met blev 'vo da gaout ! - fiez glas ! - kaer he devo, blev 'vo da gaout ! - pell e c'hell gortoz ! - bez e c'hall sutal !

Hustenanfall g. (-s,-anfälle) : [mezeg.] barr paz g., barrad paz g., frapad paz g., kaouad paz b./g., poulsadenn b., pasadenn b., pasadeg b., pours g. ; *heftiger Hustenanfall*, paz march'g.

Hustenbonbon g./n. (-s,-s) : [mezeg.] madig ouzh ar paz g., madig mat ouzh ar paz g.

Hustenlöser g. (-s,-) : [mezeg.] kraostuzenn b.

Hustenmittel n. (-s,-) : [mezeg.] louzoù ouzh ar paz g., louzoù mat ouzh ar paz g., louzoù eneppaz g., eneppazeg g. [*liester eneppazeier*], lazhang-paz[®] g.

Hustenreiz g. (-es,-e) : c'hoant pasaat g.

Hustensaft g. (-s,-säfte) / **Hustensirup** g. (-s,-e/-s) : [mezeg.] siros ouzh ar paz g., siros eneppaz g., lazhang-paz[®] g.

hustenstillend ag. : [mezeg.] eneppaz, mat ouzh ar paz, mat enep ar paz.

Hustentee g. (-s) : [mezeg.] tizan ouzh ar paz g., tizan eneppaz g.

Hustentropfen ls. : [mezeg.] takennoù ouzh ar paz ls., takennoù eneppaz ls.

Huster g. (-s,-) : 1. [den] pasaer g. [*liester pasaerien*] ; 2. [gwezhiad pasaat] pasadenn b. ; *leichter Huster*, *diskreter Huster*, toc'helladenn b.

Hut¹ b. (-en) : aked g., evezh g., pled g., diwall g., gward g., gwardoniezh b., gwarez g., mirerezh g. ; *auf der Hut sein*, chom war evezh, chom war ziwall, bezañ war e api, bezañ e ged, bezañ war evezh, bezañ war e evezh, bezañ evezhet, bezañ war an difenn, bezañ war var a zroug, bezañ war ziwall, bezañ war e ziwall, kemer e ziwallou, en em ziwall, bezañ war e ward, bezañ gant e jeu, bezañ war-sav, kemer e surentez, beilhañ pizh, delc'her digor e lomberioù, delc'her digor e vrennigennou, digeriñ mat e ziv vrennigenn, eveshaat ; *seien Sie auf der Hut ! diwallit !* ; *ständig auf der Hut sein, immer auf der Hut sein*, bezañ evezhiek evel un naer, bezañ war evezh e pep mare ; *auf der Hut bleiben*, chom war var a zroug, chom war e ziwall, chom war evezh ; *vor jemandem auf der Hut sein*, en em ziwall (lakaat evezh, ober evezh, bezañ war evezh, bezañ war ziwall, en em virout, bezañ war e ward) ouzh u.b., diwall ouzh itrikoù u.b., tec'hel diouzh u.b., kaeañ ouzh u.b., diwall dirak u.b., eveshaat war u.b., lakaat evezh rak u.b. / diwall ouzh u.b. / eveshaat ouzh u.b. (Gregor) ; *vor den eigenen Freunden vor allem musste er auf der Hut sein*, muiañ m'en doa da ziwall e oa dirak e vignoned ; *wir müssen vor ihm auf der Hut sein*, hennezh a zo da ziwall dioutañ, hennezh a zo da ziwall dirazañ ; *in (unter) jemandes Hut sein (stehen)*, bezañ dindan evezh (gward, gwardoniezh, gwarez) u.b., bezañ e gward u.b., bezañ e gwardoniezh u.b., bezañ e gwarez u.b.

Hut² g. (-s, Hüte) : 1. tog [*liester togoù, togeier*] g., tok [*liester tokoù, tokeier*] g., kabell [*liester kabelloù, kebell*] g., P. boumboum g., kastor g. [*liester kastorioù*] ; *Oberteil des Hutes*, podenn b., pod g., kern b., moull g. ; *ein breitkrempiger Hut*, un tog erienet ledan g., un tog erien ledan g., un tog ledan g. ; *breitkrempige Hüte bieten einen guten Sonnenschutz*, togoù ledan a daol gwaskedenn ; *ein schmalkrempiger Hut*, un tog erienet moan g., un tog erien moan g., un tog besk g. ; *ausgebeulter Hut*, *zerdrückter Hut*, *verbeulter Hut*, *formloser Hut*, *lappiger Hut*, tog difranet g. ; *dieser Hut beult sich aus*, *dieser Hut kommt aus der Form*, an tog-mañ o gall e stumm, emañ an tog-mañ o tistummañ, emañ an tog-se o tont da vezañ diforch, emañ an tog-se o fraostaat, emañ an tog-se o tifrañañ ; *der Hut ist nicht mehr in seine ursprüngliche Form zu kriegen*, an tog ne zeu ket en e stumm ken ; *einen Hut in seine ursprüngliche Form zurückbringen*, *einen zerdrückten Hut ausbeulen*, retolziñ un tog ; *jemandem den Hut abnehmen*, didogañ u.b., diskabellañ u.b., digabellañ u.b. ; *jemandem einen Hut aufsetzen*, togañ u.b., kabellañ u.b. ; *den Hut aufsetzen*, gwiskañ e dog, lakaat e dog en e benn, lakaat e dog war e benn, goleñiñ e benn, kabellañ e benn, togañ e benn, lakaat e dog ; *den Hut wieder aufsetzen*, adwiskañ e dog ; *den Hut aufbehalten*, mirout e dog, derc'hel e dog, derc'hel e dog war e benn ; *seinen Hut abnehmen*, *den Hut ziehen*, diwiskañ (tennañ) e dog, lemeliñ e dog, digabelliñ, didogañ, filañ e dog, en em zigabellañ, dizoleñiñ e benn ; *vor jemandem den Hut läften*, *vor jemandem den Hut abziehen*, sevel e dog, diwiskañ e dog d'u.b., reiñ un diwisk-tog d'u.b., lemeliñ e dog diwar e benn, diwiskañ e dog evit saludiñ u.b., ober un diskrab d'u.b.,

diwiskañ e dog dirak u.b., lemel e dog dirak u.b., tennañ e dog d'u.b. ; mit Hut, togek, toget, kabellek, kabellet, e dog war e benn gantañ, e tog, en e dog, un tog en e benn ; ohne Hut, didog ; der Mann mit dem roten Hut, paotr e dog ruz g. ; ein Hut voller Kirschen, un togad kerez g. ; Hut, der zugleich vor Regen und Sonne schützt, tog d'ober disglav ha disheol g. ; den Hut ziehen, a) sevel e dog, diwiskañ e dog d'u.b., reiñ un diwisk-tog d'u.b., lemel e dog diwar e benn, tennañ e dog ; b) meuliñ u.b. / udb, ober diwiskoù-tog d'u.b. / d'udb ; Hut ab ! diwisk-tog ! diwisk-tog deoch ! va gourc'hemennoù ! gwellañ gourc'hemennoù ! dispar ! ; den Hut ins Gesicht (in die Augen) ziehen, den Hut tief in die Stirn drücken, den Hut tief in die Stirn ziehen, sankañ don e dog war e benn, sankañ don e dog war e zaoulagad, lakaat don e dog en e benn, plantañ e dog en e benn, plantañ e dog betek e zaoulagad ; sein Hut saß etwas schief, e dog a oa a-dreuz, un disterañ ; Hut tragen, bezañ e tog, mont e tog ; sie hat die Haube beiseite gelegt und trägt jetzt Hut, honnezh n'emañ ket mui e koef, aet eo e tog - honnezh ne ya ket mui e koef, e tog emañ ; seinen Hut nehmen, mont kuit, en em dennañ, kemer e sac'h, teuler (lezel) pep tra ouzh an drez, lezel pep tra ouzh torgenn, stlepel (teuler) ar boned war-lerc'h an tog, diskouez e seulouï ; P. einen Hut aufhaben, bezañ e tog, bezañ toget (kabellek, kabellet, togek), bezañ un tog gant an-unan en e benn, bezañ an tog war ar penn gant an-unan (e dog war e benn gantañ, he zog war he fenn ganti h.a.) ; er spürt nicht mehr, dass er einen Hut aufhat, ne glev mui e dog war e benn ; seinen Hut hielt er in der Hand, e dog a oa gantañ en e zorn ; das Tragen von Hüten aufgeben, didogañ da vat, dilezel an tog ; den Boden eines Hutes erneuern, adfoñsañ un tog ; 2. [dre skeud.] alle unter einen Hut bringen, lakaat an holl a-unan ; viele Menschen unter einen Hut bringen, verschiedene Meinungen unter einen Hut bringen, lakaat kalz a dud a-unan, kavout un emglev, unvaniñ an dud, plaenaat ar c'hemmoù, kompezañ mennozhioù, heñvelaat ar mennozhioù, unaniñ an dud, reizhañ an dizunvaniezhoù ; viele Köpfe gehen schwer unter einen Hut, pep hini e vlez : logod d'ar c'hazh, eskern d'ar chas - kant sant, kant santimant - seul benn, seul veno - pep hini en deus e benn pa rank en dougen - pep hini a anavez doare e loen pa rank en bevañ - un doue e pep iliz ha pep hini a ra e c'hiz ; P. etwas aus dem Hut machen, ober udb war an tomm (diwar sav, war an tach, a-daol-dak, war an taol, war an trumm, war ar prim), kavout en un taol-kont (kavout gant un taolad spered) petra 'zo d'ober, bezañ diouzhtu-kaer udb dindan dorn gant an-unan ; das ist ja ein alter Hut ! traoù kozh n'int ken ! klevet eo bet an dra-se seizh kant gwech warn-ugent ; ich habe damit nichts am Hut, ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne ran forzh - 'ran ket fouthr kaer - 'ran ket foeltr forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - ne ran foeltr forzh ebet - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat iveau - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a ra din ? - pe forzh a zo din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - petra eo an dra-se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran fouthr kaer gant netra - foeltr forzh ne ran - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na

man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran fouthr kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! - n'eo ket gant an drasse on darbaret - n'on ket gwall nec'het gant an dra-se - n'in ket klañv gant an dra-se - n'on ket chalet tamm ebet gant ken nebeut a dra - n'on ket chalet neudenn ebet gant ken nebeut all - n'emaon ket en trubuilh evit ken dister dra - n'on ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant va botez kentañ - ne zeuio ket blev gwenn din kelo ken nebeut-se a dra - n'emaon ket e chal gant an dra-se ; P. er ist so klein mit Hut ! n'eo ket c'wezet dezhañ ! moan eo e revr gantañ ! moan eo an traou gantañ ! moan eo e wadegenn !

Hutablage b. (-,-n) : doug-togoù g.

Hutband n. (-s,-bänder) : seizenn evit delc'her an tog b.

Hütchen n. (-s,-) : tog bihan g.

hüten V.k.e. (hat gehütet) : 1. diwall, mirout, gwareziñ ; die Kinder hüten, diwall ar vugale, evezhiañ ar vugale, eveshaat ouzh ar vugale, derc'hel war ar vugale, derc'hel tost war ar vugale, bezañ war evezh eus ar vugale, teuler evezh d'ar vugale, evezhiañ ouzh ar vugale, eveshaat war ar vugale, teuler evezh er vugale, bezañ a-evezh war ar vugale, P. mésa ar vugale ; er hüet sie wie seinen Augapfel, mont a rafe en tan kentoc'h eget koll anezhi, e groc'hen a rofe eviti, gwelloch'e vefe dezhañ bezañ dallet eget koll anezhi, ken nes eo dezhañ ha maboù e zaoulagad ; 2. delc'her tost da, delc'her mat da ; ein Geheimnis hüten, ober an tav war ur c'hevrin, derc'hel kuzh ur c'hevrin, kuzhat ur c'hevrin, mirout klenk ur c'hevrin, lakaat ur c'hevrin dindan ar boezell, lakaat ur c'hevrin edan an tersel, chom hep diskuliañ ur c'hevrin, derc'hel mat d'ur c'hevrin, delc'her war e dead, derc'hel war e latenn, delc'her udb er genoù, mirout ur c'hevrin en tu gant an-unan, delc'her ur c'hevrin gant an-unan, minellañ e c'henouï, lakaat udb dindan e votoù, Klozañ udb en e rastell, tevel krenn war ur c'hevrin ; 3. [loened] mësa, maesa, diwall, gouarn, eveshaat, eveshaat war, eveshaat ouzh ; die Kühe hüten, diwall ar saout, gouarn ar saout, mësa ar saout, eveshaat ar saout, bugeliañ ar saout ; Schafe hüten, mësa deñved, maesa deñved, diwall deñved, gouarn deñved ; Vieh hüten, bugeliañ, gouarn chatal ; 4. [mezeg.] das Bett hüten, bezañ dalc'het war e wele / chom war e wele (Gregor), chom en e wele, chom a-stok war e wele, bezañ war e gostez, bezañ war e wele ; du bist zur Arbeit gekommen, wo du doch das Bett hüten solltest, deuet out da labourat pa zlefes bezañ ez kwele ; das Haus hüten, rankout chom (bezañ dalc'het) er gêr, chom etre an tan hag e wele, bezañ e-pad an daou benn eus an amzer o treuzeuler (o treuzeurel) etre an tan hag ar gwele.

V.em. : **sich hüten** (hat sich (ak.) gehütet) : en em ziwall, diwall, en em virout, teuler pled, lakaat evezh, teuler evezh, lakaat meiz, ober evezh, eveshaat, parraat ; sich davor hüten, etwas zu tun, diwall a ober udb, lakaat meiz a ober udb, lakaak meiz rak ober udb, teurel pled da ober udb, teurel pled rak ober udb, teuler evezh da ober udb, eveshaat a ober udb, lakaat evezh a ober udb ; ich werde mich wohl hüten, en em ziwall a rin diouzh seurt c'hoari, en em ziwall (en em virout) a rin ouzh kement-se, diwall a rin ouzh kement-se, lakaat a rin evezh na rafen an dra-se, teuler a rin pled na rafen an dra-se, diwall a rin d'ober (a ober, na rafen) kement-se, eveshaat a rin a ober an dra-se, biken ne dañvain seurt soubenn ; sich vor jemandem hüten, en em ziwall (lakaat evezh, ober evezh, bezañ war ziwall, en em virout) ouzh u.b., diwall ouzh itrikoù u.b., diwall dirak u.b., diwall rak u.b., tec'hel diouzh u.b., bezañ war evezh gant aon

rak u.b., disfiziout ouzh u.b., kaout disfiz diouzh u.b., kaeañ ouzh u.b., lakaat evezh rak u.b. / diwall ouzh u.b. / eveshaat ouzh u.b. (Gregor) ; *man sollte sich vor schlechter Gesellschaft hüten*, ma tornatait an amann e vezodruz ho kraban ; *sich vor etwas hüten*, en em virout (en em ziwall) ouzh udb, lakaat evezh ouzh (rak) udb, ober evezh ouzh (rak) udb, eveshaat war (ouzh) udb, diwall ouzh udb, diwall rak udb, diwall dirak udb, bezañ war ziwall ouzh udb, tec'hel diouzh udb, teuler pled ouzh (gant) udb ; *wenn Sie sich nicht davor hüten*, mar ne vennit diwall, mar ne garit diwall ; *sich davor hüten, einzuschlafen*, *sich vor dem Einschlafen hüten*, parraat diouzh ar c'housked ; [gourdrouz] *hüten Sie sich !* diwallit diouzh ho kont !

Hüter g. (-s,-) : diwaller g., difenner g., gwarezer g., gward g., gouarnier g., gouarnour g., gedour g., mirer g., evezhier g. ; *dieser Hund ist der wahre Hüter unseres Hauses*, ar c'hi-se a zo un alc'hwez war hon ti.

Hüterin b. (-,nen) : diwallerez b., difennerez b., gwarezerez b., gwardez b., gouarnerez b., gouarnourez b., gedourez b., mirerez b., evezhierez b.

Hutfabrik b. (-,en) : togerezh b., kabellerez b.

Hutfeder b. (-,n) : plumachenn b.

Hutform b. (-,en) : 1. [benveg] moull-tokeier g., moull-togoù g. ; 2. [stumm] moull g.

Hutfutteral n. (-s,-e) : boest evit an togoù b., boest tog b.

Hutgeschäft n. (-s,-e) : togerezh b., kabellerez b.

Hutinnere(s) ag.k. n. : podenn b., pod g., kern b.

Hutkopf g. (-s,-köpfe) : podenn b., pod g., kern b.

Hutkrempe b. (-,en) : erien g., barraotenn b., troñs g.

Hutmacher g. (-s,-) : toger g., kabeller g.

Hutmacherin b. (-,nen) : togerez b., kabellerez b.

Hutmacherei b. (-,en) : 1. [sta] togerezh b., kabellerez b. ; 2. [labour] togerezh g., kabellerez g.

Hutmacherin b. (-,nen) : togerez b., kabellerez b.

Hutnadel b. (-,n) : spilhenn dog b.

Hutoberteil g. (-s,-e) : podenn b., pod g., kern b.

Hutschachtel b. (-,n) : boest evit an togoù b., boest tog b.

Hutsche b. (-,n) : [Bro-Austria] 1. brañsigell b., brañsell b. ; 2. [dre skeud.] P. gwrac'h kozh b., pratenn b.

hutschen [Bro-Austria] V.gw. (hat gehutscht) : brañsigellat, brañskellat, brañsellat.

V.em. : **sich hutschen** (hat sich (ak.) gehutscht) : P. troc'hāñ kuit didrouz-kaer, troc'hāñ kuit hep gouenn e begement, mont kuit hep ober brud, en em laerez kuit, mont kuit evel ul laer, kuitaat didrouz, flipañ, diflipañ, en em silañ kuit, en em dennañ, en em sachañ, sachañ e dreid, sachañ e skasou, sachañ e c'har, treiñ e gilhorou, sachañ e gilhorou gantañ, kas e gilhorou, tennañ e gilhou, sachañ e ivinou, frapañ e zivesker diouzh ul lec'h bennak, ripañ kuit, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, en em ziskrapañ, rankout he c'ribat, kribat anezhi, kribat er-maez, skarzhañ er-maez, skubañ er-maez, dilorañ an dachenn, riñsañ an dachenn.

Hutschnur b. (-,schnüre) : kordenn-dog ; [tro-lavar] das geht über die Hutschnur, kement-se a ya dreist an arroudenn (dreist ar roudenn, dreist an treuzou, dreist ar bord), kement-se a sko diwar re, re 'zo re, aet on diwar re, re bell e ya an traou, ur muzul 'zo da bep tra ha pa ve d'ober tokeier, va gwalch' am eus a gement-se, skuizh on (erru on skuizh, tremen skuizh on, me a zo eok, erru on heug, erru on heuet, faezh on) gant an dra-se, darev on gant an dra-se, heug a ro

an dra-se din, heug on gant kement-se, heuet on gant kement-se ; bei ihm reißt die Hutschnur, ihm platzt die Hutschnur, ihm geht die Hutschnur hoch, breskenn a ra, mont a ra e breskenn, mont a ra da vreskenn, birviñ a ra gant ar gounnar, tost eo da darzhañ gant ar gounnar, ur fulor a zo ennañ, fuloret naet eo, fuloret ran eo, fuloret ruz eo, fuloret mik eo, ur barrad fulor a zo o krozel en e greiz, krog eo an tan en e benn, e gouez emañ, emañ e benn e gouez, brizh-du eo, migañ a ra, fuc'hāñ a ra gant ar vuanegezh, fuc'hāñ a ra gant ar gounnar, emañ e gerch'o tommañ dezhañ, emañ e gerch'o krazañ dezhañ.

Hutständler g. (-s,-) : doug-togoù g.

Hütte b. (-,n) : 1. loch g., lochenn b., log b., logell b., lojell b., loj g., foukenn b., klotenn b., ched g., kabanenn b., koban b., ti-prenn g., siklud g., siklutenn b., kombod g., touzinell b. ; Strohhütte, ti-soul g., ti-plouz g., plouzenn b., lochenn-blouz b. ; nordafrikanische Hütte, gourbi g. [liester gourbioù] ; [dre fent] hier ist gut sein, hier lasst uns Hütten bauen, mat eo deomp chom amañ, kevannezus eo deomp amañ, amañ eo laouen bevañ ; 2. ti-repu g., bod g. ; 3. govel b., teuzerezh b. ; 4. [dre skeud.] die hatte vielleicht Holz vor der Hütte, divronn kuilh a oa outi, melloù bronnoù he doa, moñsoù bronnoù he doa, bronnoù fonnus he doa, ur pikol jave he doa, ur vronnegez a oa anezhi, aroaget mat e oa, honnezh a oa tezhiet mat, aze e oa tro.

Hüttenarbeiter g. (-s,-) : houarnour g., metalour g., micherour metaler g.

Hüttenbetrieb g. (-s,-e) : govel b., teuzerezh b.

Hüttendeck n. (-s,-s) : [merdead.] dunetez b.

Hüttenhammer g. (-s,-hämmere) : [tekn.] morzhol goveliañ treloc'hel g., horzherez b.

Hüttenherr g. (-n,-en) : mestr ar c'hovel g.

Hüttenindustrie b. (-) : houarnouriez b., metalouriez b., ijenerzh an houarn g., houarnerez g., ijinerez an dir g., direrez g.

Hüttenkäse g. (-s) : [kegin.] cottage® g., keuz gwenn greunennek g.

Hüttenkoks g. (-es,-e) : goulosk uhelforn g., kok uhelforn g.

Hüttenkunde b. (-) : metalouriez b.

Hüttenkundige(r) ag.k. g./b. : metalour g., metalourez b.

Hüttenschuh g. (-s,-e) : kofignon gloan g., chaoson gloan g.

Hüttenwerk n. (-s,-e) : labouradeg pleuskañ metalou b., kreizenn metalouriez b., govel b.

Hüttenwesen n. (-s) : metalouriez b.

Hutung b. (-,en) : peurvan fallik a-walc'h g./b.

Hutverkäufer g. (-s,-) : toger g., kabeller g.

Hutzel b. (-,n) : P. 1. aval krec'higellet g., aval kuilhet g. ; 2. gwrac'hig kozh b., kozhiadez b., pratenn b.

hutzelig ag. : krec'higellet, gwrac'hennet, ridet, roufennet roufennek, gwrac'hellet, krabosek, kuilhet, koazhet, kruget ; *hutzeliges Gesicht*, penn ridet g., penn roufennet g., penn roufennek g., penn gwrac'hellet g., penn kuilhet g., penn krec'higellet g., penn gwrac'hennet g., dremm garanet don b., dremm kaniet gant ar roufennou b., penn kaniet g., penn kriet evel un aval kozh g.

Hutzelmännchen n. (-s,-) : lutun g., korrigan g., kornandon g., bugel-noz g., enkeler g., paotr ar sabat g.

hutzlig ag. : sellit ouzh hutzelig.

Hyaden ls. : [stered.] die Hyaden, Ar maen-forn g.

hyalin ag. : [mezeg., douarouriez] gwerheñvel.

Hyalit g. (-s,-e) : [maenoriez] hialit g., girasol g.

hyaloid ag. : gwerek ; [korf.] *hyaloide Membran*, lienenn werek b.
Hyäne b. (-,-n) : [loen.] bleiz-broc'h g. [*lester bleizi-broc'hed*].
Hyänenhund g. (-s,-e) : [loen.] likaon g. [*lester likaoned*].
Hyazinth¹ g. (-s,-e) : [maenoniezh] hiakint g.
Hyazinth² g. (-s,-e) : paotr korfet-brav g., brav a baotr g., ur brav g., ur c'haer g.
Hyazinth³ g. : [mojenn.] Hiakint g.
Hyazinthe b. (-,-n) : [louza.] yakint str. [*Hyacinthus*].
hybrid¹ ag. : orbidus, otus, gwintet, dichek, digoll, balc'h, rok, glorius, tonius, gobius, emfizius, lorc'hus, fier, faeu's, c'hwezet, morgant, uhel, leun a avel, avel gantañ leizh e benn, rok ha morgant.
hybrid² ag. : hiron.
Hybrid n./g. (-s,-e) : [tekn.] 1. hiron g. ; 2. *berradur evit Hybridfahrzeug* ; 3. *berradur evit Hybridmotor*.
Hybridantrieb g. (-s,-e) : [tekn.] erlusk hiron g., keflusk hiron g., propulserezh hiron g.
Hybride b. (-,-n) / **Hybride** g. (-n,-n) : [bev.] hiron g. [*lester hironed*].
Hybridfahrzeug n. (-s,-e) : [tekn.] karbed hiron g., karbed dre geflusker hiron g.
Hybridisation b. (-,-en) : [bev.] hironadur g., hironañ g. ; [bev.] molekulare *Hybridisation*, hironadur molekulezh g.
hybridisch ag. : hiron.
hybridisieren V.k.e. (hat hybridisiert) : hironañ.
Hybridisierung b. (-) : hironadur g., hironañ g.
Hybridismus g. (-) : hironiezh b.
Hybridität b. (-) : hironegezh b.
Hybridmotor g. (-s,-en) : [tekn.] keflusker hiron g.
Hybridrechner g. (-s,-) : riñverez hiron b. [*lester riñverezioù hiron*].
Hybris b. (-) : [lenn.] revalc'hder g., dreistmuzul g., divuzul g., modoù bras ls., modoù randomus ls., rogentz b., rogoni b., random g., balc'hder g., balc'hded b., superbite b., morgañs b., morganted b., gloriusted b., gloar b., lorc'hig moan g., fae g., brabañs g., fouge g., brasoni b., koeñv g., brazentez b., avelaj g., lorc'h g., lorc'hentez b., lorc'herez b., emfiziañs b., emvenn g.
Hydra¹ b. (-, Hydren) : 1. [mojenn.] douraerouant g. [*lester dourerevent*] ; die siebenköpfige *Hydra*, an aerouant seizh penn g. ; 2. [stered.] an Aerouantez b.
Hydra² b. (-, Hydren) : [loen.] polip dour dous g. [*lester poliped dour dous*].
Hydrant g. (-en,-en) : genoù tan-gwall g.
Hydrargyrum n. (-s) : [kimiezh] hidrargirom g., arc'hant-bev g., bevargant g., merkur g.
Hydrat n. (-s,-e) : [kimiezh] hidrat g. ; *Chloralhydrat*, hidrat kloral g. ; *Methanhydrat*, hidrat metan g.
Hydratation b. (-,-en) : [kimiezh] dourgediadur g., dourgediañ g., amzouradur g., amzourañ g.
Hydratationshülle b. (-,-n) / **Hydrathülle** b. (-,-n) : [kimiezh] gwiskad amzourañ g.
Hydration b. (-en) : [kimiezh] dourgediadur g., dourgediañ g., amzouradur g., amzourañ g.
hydratisierbar ag. : [kimiezh] dourgediadus, amzouradus.
hydratisieren V.k.e. (hat hydratisiert) : [kimiezh] dourgediañ, amzourañ.
hydratisiert ag. : [kimiezh] dourgediet, amzouret.
Hydratisierung b. (-,-n) : [kimiezh] dourgediadur g., dourgediañ g., amzouradur g., amzourañ g.

Hydrat-Sphäre b. (-,-n) : [kimiezh] gwiskad amzourañ g.
Hydratwasser n. (-s) : [kimiezh] dour strinkennañ g.
Hydraulik b. (-) : [fizik, tekñ.] dourrenoriezh b., hidrolík g.
Hydrauliker g. (-s,-) : dourrenour g.
hydraulisch ag. : [fizik, tekñ.] dourrenel, dre zour, dre zournerzh, ... dour ; *hydraulischer Aufzug*, pignerez dre zour b., pignerez dourrenel b. ; *hydraulischer Hebebock*, gorreer dre zour g. ; *hydraulische Bremse*, starderez dre eoulwask b., stard dre eoulwask g., frouen dre eoulwask g. ; *hydraulische Presse*, gwaskell dre zour b., gwaskell dre zournerzh b., gwaskell dourrenel b. ; *hydraulischer Kalk*, raz dre zour g. ; *hydraulischer Zement*, simant dre zour g. ; *hydraulisches Bindemittel*, sonner dre zour g.
Hydrazin n. (-s) : [kimiezh] hidrazin g.
Hydrid n. (-s,-e) : [kimiezh] hidridenn b. [*lester hidridennou*].
hydrieren V.k.e. (hat hydriert) : [kimiezh] hidrogenañ.
hydriert ag. : [kimiezh] hidrogenet.
Hydrierung b. (-,-en) : [kimiezh] hidrogenadur g., hidrogenañ g.
hydrisch ag. : doureel, ... dour.
Hydro- : dour-, hidro-
Hydrobiologe g. (-n,-n) : dourvevoniour g., hidrobiologour g.
Hydrobiologie b. (-) : dourvevoniiez b., hidrobiologiezh b.
hydrobiologisch ag. : dourvevoniel, hidrobiologek.
Hydrocephale g. (-n,-n) : dourbenneg g. [*lester dourbenneien*], P. penn-dour g.
Hydrocephalus g. (-, Hydrocephalen) : [mezeg.] dourbennegezh b. ; *Kalb mit Hydrocephalus*, leue dour g.
Hydrochemie b. (-) : dourgimiezh b., hidrokimiezh b.
hydrochemisch ag. : dourgimiek, hidrokimiek.
Hydrochinon n. (-s) : [kimiezh] hidrokinon g.
Hydrodynamik b. (-) : [fizik] dourmerzhoniezh b.
hydrodynamisch ag. (-) : [fizik] dournerzhoniel.
hydroelektrisch ag. : dourdredanel, ... dourdredan ; *hydroelektrischer Staudamm*, stankell dourdredan b.
Hydroelektrizität b. (-) : dourdredan g.
Hydrofon n. (-s,-e) : hidrofon g.
Hydrogen n. (-s) / **Hydrogenium** n. (-s) : [kimiezh] hidrogen g.
Hydrogenkarbonat n. (-s,-e) : [kimiezh] bikarbonat g.
Hydrogennitrit n. (-s) : [kimiezh] trenkenn nitrus b.
Hydrogensulfat n. (-s,-e) : [kimiezh] bisulfat g.
Hydrogensulfit n. (-s,-e) : [kimiezh] sulfidenn hidrogen b.
Hydrogeologie b. (-) : hidrogeologiezh b., dourzouaroriezh b.
Hydrograf g. (-en,-en) / **Hydrograph** g. (-en,-en) : hidrografour g., douradurour g.
Hydrografie b. (-) / **Hydrographie** b. (-) : 1. hidrografiezh b., douradurezh b. ; 2. douradur g. ; *Hydrogräfe der Schweiz*, douradur Bro-Suis g. ; 3. [geografiezh an dourgelch] dourgelchoniezh b. ; 4. [moroniezh] doursoloniezh b. ; *Amt für Hydrogräfe und Ozeanografie*, gwazerezh douradurel ha moroniel g.
hydrografisch ag. / **hydrographisch** ag. : 1. hidrografek, douradurel ; *hydrografisches Netz*, rouedad douradurel b., rouedad dourerier b., rouedad dourioù ur vro b. ; 2. [moroniezh] doursoloniel.
Hydrokarbonat n. (-s) : [kimiezh] hidrokarbonat g.
hydrokinetisch ag. : dourfiñvel.
Hydrokracken n. (-s) : [fizik] hidrokrakiñ g., hidrokrakerezh g., dourgrakerezh g., dourgrakiñ g.
Hydrokultur b. (-) : [labour-douar] gounezerezh hidroponek g., hidroponezh b., gounezerezh ezdouar g.

Hydrolase b. (-,-n) : [bev.] hidrolaz g. [*liester hidrolazoù*].
Hydrolat n. (-s,-e) : [kimiezh] hidrolat g. [*liester hidrolatoù*].
Hydrolitoral n. (-s,-e) : [bev.] live kreizarvorel g.
Hydrologe g. (-n,-n) : douriawour g., hidrologour g.
Hydrologie b. (-) : douriawouriez b., hidrologiezh b.
hydrologisch ag. : douriawourel, hidrologek.
Hydrologium n. (-s, Hydrologien) : [istor, tekñ.] horolaj-dour g.
Hydrolysat n. (-s,-e) : [kimiezh, bev.] dredad g. ; *Proteinhydrolysat*, dredad proteinoù g.
Hydrolyse b. (-,-n) : [kimiezh] dourrannadur g., dourrannañ g.
hydrolysierbar ag. : [kimiezh] dourrannadus.
hydrolysieren V.k.e. (hat hydrolysiert) : [kimiezh] dourrannañ.
Hydromant g. (-en,-en) : dourhudour g., idromañser g.
Hydromantie b. (-) : dourhudouriez b., idromañs b.
Hydrometeor g./n. (-s,-e) : [hinouriezh] dourebrenn b. [*liester dourebrennouù*].
Hydrometeorologie b. (-) : [hinouriezh] dourhinouriez b., hidrometeorologiezh b.
hydrometeorologisch ag. : [hinouriezh] dourhinouriel, hidrometeorologek.
Hydrometer n. (-s,-) : hidrometr g., pouezer siros g.
Hydrometrie b. (-) : hidrometriezh b.
hydrometrisch ag. : hidrometrek.
Hydronym n. (-s,-e) : douranv g.
Hydronymie b. (-) : douranvadurezh b.
hydronymisch ag. : douranvadurel.
hydrophil ag. : dourlen.
Hydrophilie b. (-) : [kimiezh, tekñ.] dourlen g., dourlended b.
hydrophilieren V.k.e. (hat hydrophiliert) : [kimiezh, tekñ.] dourlenaat.
Hydrophilierung b. (-,-en) : [kimiezh, tekñ.] dourlenaat g.
hydrophob ag. : 1. [loen., louza., bred.] dourarurek ; 2. [kimiezh, tekñ.] disgleborus, dourlez.
Hydrophobie b. (-) : 1. [mezeg.] kounnar b. ; 2. [loen., louza., bred.] dourarur g., arur an dour g. ; von *Hydrophobie Betroffener*, dourareg g. [*liester dourarureien*] ; die *Hydrophobie betreffend*, dourarel ; 3. [kimiezh] disgleborusted, dourlez g.
hydrophobieren V.k.e. (hat hydrophobiert) : [kimiezh, tekñ.] disgleboriñ.
Hydrophobierung b. (-) : [kimiezh, tekñ.] disgleboradur g., disgleboriñ g.
Hydrophobierungsmittel n. (-s,-) : [kimiezh, tekñ.] disgleboruz g.
Hydrophon n. (-s,-e) : hidrofon g.
Hydrophyt g. (-en,-en) : [louza.] plant gleborgar str.
hydropisch ag. : [mezeg.] dourgoeñvek, dalc'het gant an arwez-dour (ar foeñv-dour, an dour-koeñv, droug sant l' trop), klañv gant ar foeñv-dour.
Hydroplan g. (-s,-e) : [merdead.] dournijerez b.
Hydropneumatik b. (-) : [tekñ.] douraezhoniezh b.
hydropneumatisch ag. : [tekñ.] douraezhoniel, hidropneumatek.
Hydroponik b. (-) : [labour-douar] hidroponezh b., gounezerezh hidroponek g., gounezerezh ezdouar g.
hydroponisch ag. : [labour-douar] hidroponek, ... ezdouar ; *hydroponisches Züchten*, gounezerezh hidroponek g., gounezerezh ezdouar g., hidroponezh b.

Hydrops g. (-) / **Hyropsie** b. (-) : dourgoeñ g., arwez-dour g., foeñv-dour g., dour-koeñv g., droug-sant-l'trop g., arouez-dour b. ; an *Hyropsie Leidender*, dourgoeñveg g. [*liester dourgoeñveien*].
Hydrosilikat n. (-s,-e) : [kimiezh] hidrosilikat g.
Hydroskopie b. (-) : 1. andonaerezh g., andona g. ; 2. dourhudouriez b., idromañs b.
Hydrosphäre b. (-) : dourgelc'h g., hidrosfer g.
Hydrostatik b. (-) : doursavoniezh b., hidrostatik g.
hydrostatisch ag. : doursavoniel.
Hydrotechnik b. (-) : [tekñ.] dourgalvezerez g.
hydrotechnisch ag. : [tekñ.] dourgalvezel.
Hydrotherapeut g. (-en,-en) : dourvezeg g. [*liester dourvezeien*].
hydrotherapeutisch ag. : [mezeg.] dourguradel, ... dourgurañ ; *jemanden hydrotherapeutisch behandeln*, dourgurañ u.b. ; *hydrotherapeutische Behandlung*, prederiou dourguradel ls. ; *hydrotherapeutische Einrichtung*, kreizenn dourgurañ b.
Hydrotherapie b. (-,-n) : [mezeg.] 1. dourvezegiezh b., dourgurañ g. ; 2. dourgur b.
hydrothermal ag. : dourwrezel ; *hydrothermale Rauchfahne*, *hydrothermale Spalte*, *hydrothermale Tiefseespalte*, kiminell dourwrezel g. ; *hydrothermale Quellen*, eien dourwrezel str., eien dour domm str. ; *hydrothermales System*, reizhiad dourwrezel b.
Hydrothermie b. (-) : dourwrez b.
hydrothermisch ag. : dourwrezel.
Hydroxid n. (-s,-e) : [kimiezh] hidroksidenn b.
Hydroxyl n. (-s) : [kimiezh] hidroksil g.
Hydroxsäure b. (-) : [kimiezh] hidroksitrenkenn b.
Hydrozephal g. (-n,-n) : dourbenneg g. [*liester dourbenneien*], P. penn-dour g.
Hydrozephalus g. (-, Hydrozephalen) : [mezeg.] dourbennegezh b. ; *Kalb mit Hydrozephalus*, leue dour g.
Hydrozoon n. (-s, Hydrozoen) : [loen.] hidrozoenn b. [*liester hidrozoed*].
Hygeia b. / **Hygieia** b. : [mojenn.] Hygeia b., Hygieia b. ; die *Schale der Hygeia*, die *Schale der Hygieia* b., kop Hygeia g., kop Hygieia g.
Hygiene b. (-) : 1. [skiant] yec'hedouriez b. ; *Arbeitshygiene*, yec'hedouriez al labour b. ; 2. yec'hederezh g. ; aus Gründen der *Hygiene*, evit abegoù yec'hederezh, dre an abeg d'ar yec'hederezh, en abeg d'ar yec'hederezh ; *Lebenshygiene*, yec'hederezh buhez g. ; *Ratschläge für eine geeignete Ernährung und Lebenshygiene*, kuzulioù yec'chedel-mezhurel ls. ; *Maßnahmen im Sanitäts- und Hygienebereich*, diarbennoù a yec'hedusted ls. ; bezüglich der *Hygiene*, evit a sell ouzh ar yec'ched.
Hygielinebinde b. (-,-n) : tapon-slip g., tapon amzeriouù g., stepon amzeriouù g., serviedenn amzeriouù b.
Hygienefachkraft b. (-,-kräfte) : [mezeg.] klañvdiour yec'hedour g.
Hygieniker g. (-s,-) : [mezeg.] yec'hedour g.
hygienisch ag. : [mezeg.] yec'hedus, yec'chedel ; in *hygienischer Hinsicht*, evit a sell ouzh ar yec'chedel ; aus *hygienischen Gründen*, evit abegoù yec'hederezh, dre an abeg d'ar yec'hederezh, en abeg d'ar yec'hederezh.
hygienisieren V.k.e. (hat hygienisiert) : yec'hedusaat.

V.em. **sich hygienisieren** (hat sich (ak.) hygienisiert) : en em walch'hiñ, ober e damm gwalc'hiñ, ober un tamm gwalc'hiñ, ober ur walc'hadenn.

Hygienismus g. (-) : yec'chedelouriez b., higenouriez b. ; *Anhänger des Hygienismus*, yec'chedelour g., higenour g. ; *den Hygienismus betreffend*, yec'chedelour, higenour.

Hygrometer n. (-s,-) : [fizik] higrometr g., gleborverker g.

Hygrometrie b. (-) : gleborverker g., higrometriezh b.

hygrometrisch ag. : higrometrek.

hyrophil ag. : [louza.] gleborgar, higrofil.

Hydrophilie b. (-) : [louza.] higrofilezh b.

hyrophob ag. : [louza.] gleborgas, higrofob.

Hydrophobie b. (-) : [louza.] higrofobiezh b.

Hydrophyt g. (-en,-en) : [louza.] higrofit g. [*liester higrofited*].

Hygroskop n. (-s,-e) : [fizik] higroskop g.

Hygroskopie b. (-) : [kimiezh] arlezhidigezh b., arlezhiiñ g.

hygroskopisch ag. : [kimiezh] arlezhidik.

Hygroskopizität b. (-) : [kimiezh] arlezhidigezh b.

Hylozoismus g. (-) : danvezbevouriez b.

Hymen¹ n./g. (s,-) : [korf.] liennenn-gourzh b., P. rouedenn b., ridenn b.

Hymen² g. (-s) : [mojenn.] Himenaios g.

Hymen³ n./g. (s,-) : [Henamzer] kanenn da-geñver un dimeziñ g., himen g.

Hymenium n. (-s, Hymenien) : [louza.] himeniom g.

Hymne b. (-,-n) / **Hymnus** g. (-, Hymnen) : meulgan g., kanenn b., himn g. ; *Nationalhymne*, kan broadel g., kanenn vroadel b., himn broadel g.

Hyper- : gour-, hiper-, us-.

hyperaktiv ag. : [bred.] gouroberiant, dreistoberiant.

Hyperaktivität b. (-) : [bred.] gouroberantiz b., dreistoberantiz b.

Hyperakusie b. (-) / **Hyperakusis** b. (-) : [mezeg.] usklev g.

Hyperämie b. (-) : [mezeg.] darwazh oberiat g.

Hyperästhesie b. (-) : [mezeg.] hiperesteziezh b.

Hyperauftrieb g. (-s) : [fizik, tekñ.] gourc'hempozh g., gourc'hempozhañ g.

Hyperauftrieb- : [fizik, tekñ.] ... gourc'hempozh, ... gourc'hempozhañ, ... gourc'hempozhus.

hyperbar ag. : [fizik] uc'hamwask ; *hyperbarer Druck*, uc'hamwask g.

Hyperbaton n. (-/-s, Hyperbata) : [yezh.] trac'hantad g. [*liester trac'hantadoù*].

Hyperbel b. (-,-n) : 1. [mat] hiperbolenn b. ; 2. [yezh.] c'hwezadur ster g., gourzaolad g.

Hyperbelast g. (-es,-äste) / **Hyperbelbogen** g. (-s,-/-bögen) : [mat.] gwarenn hiperbolenn b.

hyperbelhaft ag. : [yezh.] c'hwezet, gourzaoladek.

hyperbolisch ag. : 1. [mat.] hiperbolek ; 2. [yezh.] c'hwezet, gourzaoladek ; 3. [predr., Descartes] *hyperbolischer Zweifel*, arvar hiperbolek g.

Hyperboloid n. (-s,-e) : [mat.] hiperboloid g.

hyperboreisch ag. : [mojenn.] gournorzhel.

Hyperboreer g. (-s,-) : [mojenn.] gournorzhad g. [*liester gournorzhiz*].

Hyperdulie b. (-) : [relij.] devosion vras d'an itron Varia b., devosion vras d'ar Wer'hez b., azeulerezh an Itron Varia g., azeulerezh ar Wer'hez g.

Hyperebene b. (-,-n) : [mat.] gourflaenenn b.

Hyperemotionalität b. (-) : gourfromidigezh b.

hyperemotiv ag. : gourfromidik.

Hyperemotivität b. (-) : gourfromidigezh b.

hyperexponentiell ag. : trumm ; *hyperexponentielles Wachstum*, trummgresk g., lammgresk g.

Hyperflexion b. (-) : [kezeg] peurblegadur an araogenn g. [araogenn = gouzoug].

hyperfluid ag. : [fizik] gourhever.

Hyperfluid n. (-s, -s-e) : [kimiezh] gourheverenn b.

Hyperfluidität b. (-) : [fizik] gourhevered b.

hyperfokal ag. : [fizik, optik] gourstiel, ... gourstihed ; *hyperfokale Entfernung*, *hyperfokale Distanz*, gourstihed g.

hypergeometrisch ag. : gourmentoniel.

Hypergewalt b. (-) : gourfeulster g.

hypergewalttätig ag. : gourfeuls.

Hyperinfektion b. (-,-en) : [mezeg.] dreistporean g., dreistporead d.

Hyperinflation b. (-,-en) : gourmonc'hwez g.

Hyperkern g. (-s,-e) : [fizik] gourderc'hant g.

hyperkorrekt ag. : [yezh.] dreistreizh.

Hyperkorrektion b. (-) / **Hyperkorrektur** b. (-) : [yezh.] dreistreizhelez b.

Hyperkrinie b. (-) : [mezeg.] usvorc'h g.

Hyperkugel b. (-,-n) : [mat.] gourfellenn b.

Hyperlexie b. (-) : [bred.] uslenn.

Hyperlink g. (-/-s,-s) : [stenn.] gouriann g., ere gourzestenn g., liamm gourskrid g.

Hypermarkt g. (-es,-märkte) : gourmarc'had g., gourstal b.

Hypermetropie b. (-) : [mezeg.] usstiwelegezh b.

hypermetropisch b. (-) : [mezeg.] usstiwelek.

Hypermetropische(r) ag.k. b./g. : [mezeg.] usstiweleg g. [*liester usstiweleien*].

Hypermnésie b. (-) : [bred.] dreistkounañ g.

hypermodern ag. : gourmodern, gournevez.

Hyperon n. (-s,-en) : [fizik] hyperon str., hyperonenn b.

Hyperonym n. (-s,-e) : [yezh.] usmeizad b., uc'herdal g. ; “Tier” ist ein Hyperonym von “Vogel”, “loen” a zo uc'herdal da “labous”.

hyperonymisch ag. : [yezh.] uc'herdal.

Hyperopie b. (-) : [mezeg.] usstiwelegezh b.

hyperopisch b. (-) : [mezeg.] usstiwelek.

Hyperopische(r) ag.k. b./g. : [mezeg.] usstiweleg g. [*liester usstiweleien*].

Hyperpigmentierung b. (-) : [mezeg.] mergladur g.

Hyperraum g. (-s,-räume) : gouregor g.

Hyperraum- : gouregor, ... gouregor.

Hyperealismus g. (-) : [arz] hiperrealouriez b.

Hyperrealist g. (-en,-en) : [arz] hiperrealour g.

hyperrealistisch ag. : [arz] hiperrealour.

Hyperriese g. (-n,-n) : [stered.] keursteredenn b.

Hyperschallflugzeug n. (-s,-e) : njerez gourstenel b., njerez gourson b.

Hyperschallgeschwindigkeit b. (-,-en) : tizh gourstenel g.

Hyperseborrhö b. (-,-en) / **Hyperseborrhoe** b. : [mezeg.] soavred g.

Hypersekretion b. (-) : [mezeg.] usvorc'h g.

hypersensibel ag. : [bred.] dreistkizidik.

Hypersensibilität b. (-) : [bred.] dreistkizidigezh b.

Hypersomnie b. (-) : [mezeg.] gourhunegezh b. ; *an Hypersomnie leidender Mensch*, gourhuneg g. [*liester gourhuneien*].

Hypersphäre b. (-,-n) : [mat.] gourfellenn b.

Hypertension b. (-) : [mezeg.] ustant g., uswask g. ; *arterielle Hypertension*, uswask talmerel g.
hypertensiv ag. : [mezeg.] uswaskien.
Hypertext g. (-es,-e) : [stlenn.] gourskrid g., gourzestenn b.
Hyperthermie b. (-) : [mezeg.] uswrester g.
hyperton ag. : ustantek ; *osmotisch hyperton*, usgrennel.
Hypertonie b. (-,-n) : 1. [mezeg.] ustant g. ; *arterielle Hypertonie*, uswask talmerel g. ; 2. [fizik] usgrenn g.
Hypertoniker g. (-s,-) : uswaskeg g. [*lester uswaskeien*].
Hypertonus g. (-) : [mezeg.] ustant g. ; *arterieller Hypertonus*, uswask talmerel g.
hypertonisch ag. : 1. [mezeg.] ustantek ; 2. [fizik] usgrennel.
hypertroph ag. : [mezeg.] usventek, koeñvek.
Hypertrophie b. (-,-n) : 1. [mezeg.] koeñvegezh b., usvent b. ; 2. regresk g.
Hyperurbanismus g. (-) : [yezh.] dreistreizhelez b.
hypervolämisch ag. : [mezeg.] uswadventel.
Hyperwürfel g. (-s,-) : [mat.] goudriñs g.
Hypnagogie b. (-) : stad enkousk b., stad rakdihun b., stad enhunel b.
hypnagogisch ag. : ... enkousk, ... rakdihun, enhunel ; *hypnagogischer Zustand*, stad enkousk b., stad rakdihun b., stad enhunel b. ; *hypnagogische Halluzinationen*, trezerc'h enhunel g., skeudennou enkousk ls., skeudennou enhunel ls., skeudennou rakdihun ls., santadennou enkousk ls., santadennou rakdihun ls., santadennou enhunel ls.
hypnoid ag. : [mezeg., bred.] hipnoidal ; *hypnoideer Zustand*, stad hipnoidal b.
Hypnologe g. (-n,-n) : [bred.] hunour g.
Hypnologie g. (-n,-n) : [bred.] hunouriez b.
Hypnose b. (-,-n) : 1. [kousk] teoghun g., hipnoz b. ; *jemanden in Hypnose versetzen*, lakaat u.b. dindan deogħun, teogiñ u.b. ; *im Zustand der Hypnose, unter Hypnose*, teoget, dindan deogħun ; 2. [terapiezh] teogerezh g., teogadur g.
Hypnotherapeut g. (-en,-en) : teogkurer g.
Hypnotherapie b. (-,-n) : [mezeg.] teogkurerezh g., teogkurañ g., teogkur b., teogkurdenn b., hipnoterapiezh b.
Hypnotik b. (-) : teoghunouriez b.
Hypnotikum n. (-s, Hypnotika) : [mezeg.] huneiad g.
hypnotisch ag. : 1. [a sell ouzh an hipnoz] teoghunek, teoghunel ; *hypnotischer Zustand*, stad teoghunel b. ; *hypnotischer Schlaf*, teoghun g. ; 2. [a zegas an hipnoz] teogus ; *die hypnotische Wirkung seines Blickes*, ar boemerezh teogus o tont eus e sellou g. ; 3. [a zegas ar c'ħousk] huneiat ; *hypnotisches Mittel*, huneiad g. ; 4. [dre astenn.] boemus, bamus, mezevellus, mezvus, sorc'hennus, signus.
Hypnotiseur g. (-s,-e) : teoger g.
Hypnotiseurin b. (-nen) : teogerez b.
hypnotisierbar ag. : ... a cheller teogiñ, teogadus.
hypnotisieren V.k.e. (hat hypnotisiert) : lakaat dindan deogħun, teogiñ ; *die Schlange hypnotisiert ihre Beute*, an naer e vez teoget he freizh ganti.
hypnotisierend ag. : teogus.
hypnotisiert ag. : teoget, dindan deogħun.
Hypnotisierung b. (-) : teogerezh g., teogadur g.
Hypnotismus g. (-) : teogerezh g.
Hypo- : hipo-, is-, dan-, gou-.
hypoabyssal ag. : izabisel ; *hypoabyssales Eruptivgestein*, karregad isvolkanek b., dislonkadur isvolkanek g., roch'-dislonk isvolkanek b., distaoł isvolkanek g.

Hypoakusie b. (-) / **Hypoakusis** b. (-) : [mezeg.] isklev g.
hypobar ag. : [fizik] izamwask ; *hypobarer Druck*, izamwask g.
Hypochlorit n. (-s,-e) : [kimiezh] hipoklorit g.
Hypocondrer g. (-s,-) : [mezeg.] hipokondreg g. [*lester hipokondreien*].
Hypocondrie b. (-) : [mezeg.] hipokondriezh b.
hypochondrisch ag. : [mezeg.] hipokondrek.
Hypocras g. (-) : gwin hipokras g.
Hypoderm n. (-s,-e) : [louza.] hipoderm g.
Hypodermis b. (-,dermen) : [korf.] goudonenn b., hipoderm g.
hypodermisch ag. : [korf.] hipodermek.
hypogastrisch ag. : [korf.] gougreuzel.
Hypogastrium n. (-s, Hypogastrien) : [korf.] gougreuz g.
Hypogäum n. (-s, Hypogäen) : bez-kev g., kev-bez g.
Hypoglykämie b. (-,-n) : [mezeg.] hipoglisemiezh b., bec'h re izel ar glukoz er gwad g.
Hypohydratation b. (-) : [mezeg., bev.] dourisvec'hiañ g.
hypokoagulabel b. (-) : [mezeg.] iskaouledus.
Hypokoagulabilität b. (-) : [mezeg.] iskaouledusted b.
Hypokoristikum n. (-s, Hypokoristika) : [yezh.] stumm hipokoristik g.
Hypolimnion n. (-s, Hypolimnien) : [douaroniezh] hipolimnion g.
Hyponym n. (-s,-e) : [yezh.] ismeizad b., iserdal g. ; *"Hund" ist ein Hyponym von "Tier", "ki" a zo iserdal da "loen"*.
hyponymisch ag. : [yezh.] iserdal.
Hypophyse b. (-,-n) : [korf.] gougorfenn b.
Hypophysengrube b. (-,-n) : [korf.] kavenn ar c'hougorfenn b.
Hyposekretion b. (-) : [mezeg.] isvorc'h g.
Hypostase b. (-,-n) : gouzerez g.
hypostasieren V.k.e. (hat hypostasiert) : gouzerezañ.
Hypostylon n. (-s, Hypostyla) / **Hypostylos** g. (-, Hypostyloi) : [tisav, Henamzer] sal peulduoget he sel b., sal beuliaouek b.
Hyposulfit n. (-s) : [kimiezh] hiposulfit g.
hypotaktisch ag. : [yezh.] isurzhiet, kevandrevnat, kevandrevn ; *hypotaktisches Segment*, parzh kevandrevn g.
Hypotaxe b. (-,-n) / **Hypotaxis** b. (-, Hypotaxen) : [yezh.] kevandrevnañ g.
Hypotension b. (-) : [mezeg.] istant g., iswask g. ; *arterielle Hypotension*, iswask talmerel g.
Hypotenuse b. (-,-n) : [mat.] hipotenuzz b., goustennner g.
Hypothalamus g. (-, Hypothalami) : [korf.] hipotalamus g., gouzerch'vel g.
Hypothalamus- : [korf.] ... an hipotalamus, ... ar gouzerch'vel.
Hypothek b. (-,en) : arouestl g., dle diwar ousestl g., dle diwar c'ħlad g. ; *etwas mit einer Hypothek belasten*, lakaat dle war udb, gouestladuriñ udb, arouestlañ udb, bec'hiañ udb gant un arouestl ; *ein Haus mit einer Hypothek belasten*, arouestlañ un ti ; *eine Schuld durch einer Hypothek sichern*, lakaat dle diwar c'houestl, kretaat gant un dle diwar c'houestl, goudoriñ un dle gant arouestl ; *eine Hypothek aufnehmen*, kemer un dle diwar c'houestl, kemer un arouestl war udb ; *eine Hypothek löschen*, akuitañ e zle, peurbaeañ un dle diwar c'houestl, sevel un arouestl a-ziwar udb, disammañ udb diouzh un arouestl, ardalañ un arouestl ; *die Hypothek ist erlossen*, peurbaeet eo an dle, ardalet (savet) eo an arouestl ; *von einer Hypothek entlasten*, diendleañ (u.b.), diendleañ ur mad bennak, sevel un arouestl a-ziwar udb.
Hypothekar g. (-s,-e) : kredour goudoret gant arouestl g., arouestladour g., kredour arouestl g., kredour arouestlel g.
Hypothekaraniehe b. (-,-n) : [arc'hant.] prest ouzh arouestl g., prest war arouestl g., prest arouestlel g.

hypothekarisch ag. : arouestlel, ... arouestl, ... arouestloù.
 Adv. : dre arouestl, gant arouestl ; *ein Haus hypothekarisch belasten*, arouestlañ un ti ; *eine Schuld hypothekarisch sichern*, lakaat dle diwar c'houestl, kretaat gant un dle diwar c'houestl, goudoriñ un dle gant arouestl.

Hypothekekredit g. (-s,-e) : [arc'hant.] kred goudoret gant arouestl g., kred war arouestl g., kred arouestlel g.

Hypothenbank b. (-,en) : [arc'hant.] bank arouestlel g.

Hypothenbewahrer g. (-s,-) : [gwir] mirer an arouestloù g.

Hypothenbewahrung b. (-) : [gwir] mirerezh an arouestloù g.

Hypothenbrief g. (-s,-e) : 1. testeni arouestl g. ; 2. endalc'henn arouestlel b.

Hypothenbuch n. (-s,-bücher) : marilh an arouestloù g.

Hypothenkeneintragung b. (-,en) : marilhadur un arouestl g.

hypothekenfrei ag. : diarouestl, kuit a bep arouestl.

Hypothenengläubiger g. (-s,-) : kredour goudoret gant arouestl g., arouestladour g., kredour arouestl g., kredour arouestlel g.

Hypothenkenschuldner g. (-s,-) : dleour ouzh arouestl g., dleour arouestlel g., dleour arouestl g., arouestler g.

Hypothenkunkunde b. (-,n) : arouestl g., testeni arouestl g.

Hypothenzinsen ls. : kampi diwar arouestloù g., kampi arouestlel g.

Hypothenar g. (-s,-e) : [korf.] gouvozenn b.

Hypothermie b. (-) : [mezeg.] iswrester g.

Hypothese b. (-,n) : 1. martezead g., marteze g., marse g., martezeadenn b., goulakad g., goulakadur g., goulakadenn b. ; *Nullhypothese*, goulakad mann g. ; *begründete Hypothese*, goulakadur soliet g. ; *eine Hypothese wie aus dem Lehrbuch*, ur c'houlakadenn skouer b. ; *etwas als Hypothese annehmen, etwas als Hypothese voraussetzen, eine Hypothese aufstellen*, goulakaat udb, danzen ur c'houlakadenn, goveliañ ur c'houlakadenn, mont d'ur gudenn diwar varteze, martezeañ udb ; *eine Hypothese bestätigen*, dervaat ur goulakadur ; *eine Hypothese entkräften*, dizervaat ur goulakadur ; *Hypothesen schmieden*, goveliañ goulakadennoù ; 2. [damkaniezh] arlakadenn b.

hypothetisch ag. : 1. martezeüs, goulakadennek ; 2. [preder., poelloniezh] tebadek, ... tebiñ ; *hypothetischer Syllogismus*, tribarr tebadek g. ; *hypothetisches Urteil*, barnad tebadek g. ; *hypothetischer Satz*, lavarenn debiñ b.

Adv. : war varteze.

hypothetisch-deduktiv ag. : martezead-dezastum ; *hypothetisch-deduktive Methode*, hentenn martezead-dezastum b.

Hypotonie b. (-) : [mezeg.] instant g., iswask g. ; *arterielle Hypotonie*, iswask talmerel g.

hypotonisch ag. : [mezeg.] istantek.

Hypotonus g. (-) : [mezeg.] instant g., iswask g. ; *arterieller Hypotonus*, iswask talmerel g.

hypotroph ag. : [mezeg.] isventek.

Hypotrophie b. (-,n) : [mezeg., bev.] isvent b.

hypovolämisch ag. : [mezeg.] iswadventel.

Hypoxie b. (-) : [mezeg., bev.] oloksigen g., hipoksiezh b.

hypoxisch ag. : [mezeg.] oloksigenel, hipoksek.

Hypozentrum n. (-s,-zentren) : dangreizenn b. ; *Epizentrum und Hypozentrum*, gorregreizenn ha dangreizenn.

Hypsograph g. (-en,-en) : [fizik] hipsograf g.

Hypsometer n. (-s,-) : hipsometr g.

Hypsometrie b. (-) : hipsometriezh b.

hypsometrisch ag. : hipsometrek.

Hypsophobie b. (-) : [mezeg.] uhelarur g.

Hypsophobiepatient g. (-en,-en) : uhelarureg g. [liester uhelarueien].

hypsohobisch b. (-) : [mezeg.] uhelarurek.

Hyssop g. (-s,-e) : [louza.] sikadez g.

Hysterektomie b. (-,n) : [mezeg.] histerekromiezh b.

Hystere b. (-,n) / **Hysteresis** b. (-, Hysteresen) : [fizik] histerezis g.

Hysterie b. (-,n) : [mezeg.] droug-ar-mammoù g., histeriezh b., darfell g. ; [dre skeud.] *jemanden in Hysterie versetzen*, lakaat u.b. da fumañ, ober d'u.b. fuloriñ, lakaat u.b. da follañ, lakaat u.b. da sodiñ, lakaat u.b. da vont e gouez, gouezañ u.b., lakaat u.b. da vont dreist-penn, lakaat tro e boned u.b., lakaat u.b. da flikañ, lakaat u.b. da gounnariñ, lakaat fulor da sevel en u.b., lakaat u.b. da vont en egar, arfleuiñ u.b., arfleuiñ kounnar u.b., ober d'u.b. koll e Benn, lakaat u.b. e penn e son, kas u.b. d'ar par pellañ, kas u.b. betek ar par pellañ, lakaat u.b. da bennsaoutiñ, lakaat u.b. da vont er-maez eus e groc'hen, lakaat u.b. da vont diwar e gement all.

Hysteriker g. (-s,-) : [mezeg.] darfelleg g. [liester darfelleien].

Hysterikerin b. (-,nen) : [mezeg.] darfellegez b.

hysterisch ag. : [mezeg.] 1. [a sell ouzh ar c'hlañvour] gant droug-ar-mammoù, histerek, darfellek ; 2. [a sell ouzh ar c'hléived] darfellel, ... darfell ; *hysterischer Anfall*, barrad darfell g.

hystrogen ag. : 1. [mezeg.] darfelleiat ; 2. [bred., Freud, Charcot] hystrogen ; *erogene und hysterogene Zonen*, tachadoù erogen ha tachadoù hystrogen ls.

Hysteron-Proteron n. (-, Hystera-Protera) : [lenn.] lavar histerologel g.